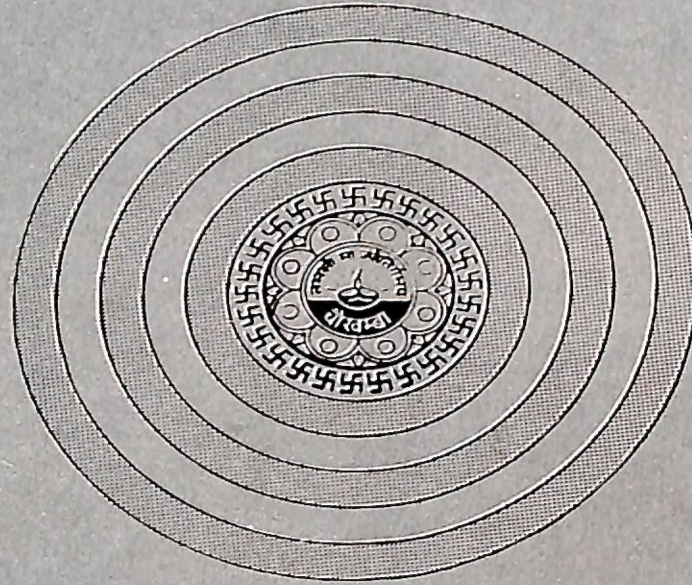

उपनिषद्वाक्यमहाकोषः

(२३९ उपनिषदां वाक्यैः सम्भृतः)

संकनलकर्ता

श्रीगजानन शम्भु साधले

चौरवम्बा विद्याभवन

वाराणसी

UPANIŚĀDVĀK YA MAHĀKOŚA

(Taken from 239 Upanishads)

Compiled by
Shri Gajanan Shambhu Sadhale

उपनिषद्वाक्यमहाकोषः

(१२१ उपनिषद्वाक्यैः सम्पुटः)

UPANISADYAKA MANIKON

॥ श्रीः ॥

उपनिषद्वाक्यमहाकोषः

(२३९ उपनिषदां वाक्यैः सम्भृतः)

संकलकर्ता

श्रीगजानन शम्भु साधले

चौखम्बा विद्याभवन

बा रा ण सी

(गुजराती प्रिंटिंग प्रेस, बम्बई संस्करण से पुनर्मुद्रित)

प्रकाशक

चौखम्बा विद्याभवन

(भारतीय संस्कृति एवं साहित्य के प्रकाशक तथा वितरक)

चौक (बनारस स्टेट बैंक भवन के पीछे)

पो० बा० नं० १०६९, वाराणसी २२१००१

दूरभाष : ६३०७६

पुनर्मुद्रित संस्करण १९९०

मूल्य १०८-००

मुद्रक

श्रीजी मुद्रणालय

वाराणसी

THE
UPANISADVĀKYA
MAHĀKOṢA

(AN UPANISADIC CONCORDANCE)

(Taken from 239 Upanishads)

Compiled by
Shri Gajanan Shambhu Sadhale

CHOWKHAMBA VIDYABHAWAN
VARANASI

© CHOWKHAMBA VIDYABHAWAN
(*Oriental Publishers & Booksellers*)
CHOWK (Behind The Benares State Bank Building)
Post Box No. 1069
VARANASI 221001
Telephone : 63076

Reprint Edition
1990

This Publication has been brought out with the
financial assistance from Ministry of
Education & Culture, Govt. of India.

If any defect is found in this book, please
return the copy by V. P. P. for the cost of
postage to the publisher for free exchange.

Printed in India

अर्पणपत्रिका ।

—**—

श्रीमन्महाराष्ट्रीय-भारतीय-संस्कृतासंस्कृतांगलीयाद्यनेकभाषाभिज्ञानां सम्पादितोप-
युक्तविद्यानां वीर्यशौर्यधैर्यौदार्याद्यखिलगुणगणसम्पन्नानां स्वाचार-विचार-
विहार-सञ्चार-दक्षाणां शारद-नादेयतोजयविशदहृदयानां पितृपिता-
महादिपूर्वजसम्पादिताः ' जिन घर-जिन तख्त- सेनाखासखेल
समशेर बहादुर ' इत्यादिपदवीरनुसृतानां गायकवाड-
वंशविभूषणानां राजाधिराजानां श्रीमद्युवराज-
फत्तेसिंहसुतानां श्रीमतां प्रतापसिंहैत्यभिधा-
नानां राज्ञां कमनीयकरकमलयोरयं
उपनिषद्वाक्यमहाकोषः
सानन्दं सादरं च
समर्प्यते
पितेव रक्षजननीव पोषयन्स्वपुत्रवत्स्वीयजनं च पालयन् ।
अधीतविद्यां च विवर्धयन्सदा राजन्विवर्धस्व भव प्रजार्थिभाक् ॥

UPANIŚAD VĀKYA-MAHĀKOŚA

PRESENTED TO

His Highness

Maharaja Pratapsinha Gaekwar

SENAKHASKHEL, SAMSHER BAHADUR

The noble and just king of Baroda, ever loved and
honoured by his loyal subjects both rich and
poor; A scholar of many languages, like
Sanskrit, English, Hindi and Marathi;
A gentleman endowed with all the
good qualities and virtues, like
honesty, valour, fortitude and
generosity, and very proficient
in Raj-niti, politics
and economics.

By the Author

श्रीमत्प्रतापसिंहनृपत्यभीष्टचिन्तनम् ।

वटोदराभिवे पुरेऽतिरम्यमन्दिरे पुरा

प्रजाप्रियः सुनीतिमान्सुरम्यहर्म्यवासकृत् ।

श्रियान्वितः प्रजावनं विधाय धीरमान्तितः

सयाजिभूपतिर्यथा शशास गौर्जरीमिलाम् ॥

प्रतापवान्सुबुद्धिमान्सुशीलवान्गुणोदधिः

पितामहेन शिक्षितः सुराज्यसूत्रधारकः ।

श्रिया युतस्तथा सुखं प्रशास्तु गौर्जरीं क्षितिं

प्रतापसिंहभूपतिः शतायुरस्तु वर्धताम् ॥

यद्वत्सयाजिराजः पुण्यश्लोकः स एव राजर्षिः ।

विद्यावदातचरितो विद्यादानव्रतोत्सुकस्त्वनिशम् ॥

वितरन्स्वान्तामोदं विमलीकुर्वन्महीं यशःकिरणैः ।

श्रीफत्तेसिंहसुतो गायकवाडान्वयाभ्रविमलेन्दुः ॥

राजा प्रतापसिंहः पैतामहव्रतपालनौन्सुकयात् ।

भवतु प्रियः प्रजानां विनयाधानाधनादिभिः सुतराम् ॥

सुराजराज्यलब्धतोषराजयः सुधीगणाः

सुखं वसन्तु सङ्गणादिभिः सदा प्रपन्नया ।

श्रिया नता भवन्तु शीलशालिनः प्रजागणाः

सुयोगलब्धिरीदृशी विना कृपां न चेशितुः ॥

UPANISHAD-VAKYA--MAHA--KOSHA उपनिषद्वाक्यमहाकोशः

SOME OPINIONS.

H. D. VELANKAR, M. A.
Professor of Sanskrit,
Wilson College, BOMBAY.

10/2 Shastri Hall,
BOMBAY 7
19th June 1938.

Pandit Gajanan Shastri Sadhale of the Gujarati Printing Press has prepared a concordance of all the sentences which occur in the different Upanishads. The Pandit's aim is to enable a reader to trace the different Upanisadic quotations occurring in the vast Sanskrit literature to their original sources. For this purpose, he has laid under contribution not only the printed Upanishads, which are not more than 125 in all, but also searched out, copied and analysed about a hundred more unpublished texts, which are generally accepted as the Upanishads by respectable Sanskrit authors. It is true that many of these are not very ancient and perhaps do not deserve the name Upanishad in its technical sense; yet from the point of view of the general reader, they are all very important and therefore incorporated in his Kosha by Pandit Sadhale. For this same reason, the Kosha even contains an index of the quarters of all the stanzas from Bhagvad Gita, which is regarded as equally authoritative with the Upanishads and is sometimes actually called an Upanishad.

This concordance of Pandit Sadhale would be important even from another point of view. It would facilitate a comparative study of the Upanishads and show the extent of mutual indebtedness of the Upanishadic authors in respect of philosophical ideas and phraseology. The older concordance of the Upanishads prepared by Col. Jacob was no doubt more useful. It contained an index of important Upanishadic words, under each of which, sentences containing those words from the different Upanishads were collected. Thus one could gather at a glance what the different Upanishads had to say about Atman or Ishvara or any other thing, by merely referring to a word expressive of it, in the concordance. Pandit Sadhale's Kosha does not afford this facility, as it is merely an index of Upanisadic sentences and parts of sentences *arranged according to the alphabetical order of their initial words*, and as sentences containing one particular word or name are naturally scattered over the different parts of the Kosha in accordance with the alphabetical order of their *initial* words. Yet as pointed above, Pandit Sadhale's Kosha is very important in its own way. The patient labour which he has spent over it deserves all praise and admiration. During the last three years, I have been watching the progress of his work with interest and admiration for his untiring patience in spite of his advanced age

and a number of household difficulties. It is the Pandit's ambition to see this work of his in a printed form; he also intends to publish the hitherto unpublished Upanishads, which are about a hundred in number, if he gets the necessary financial help. I earnestly request that Pandit Sadhale should be given every sort of encouragement and help by those, who are in a position to give it.

(Sd.) H. D. VELANKAR.

(2)

In the vast range of Sanskrit Literature there are hardly any works so well known as the Upanishads. By reason of the spiritual elevation to which many of them attain, by their method, by the supreme importance of the topics they deal with and by their great earnestness in the cause of the search for the highest truth, they contain an universal appeal. They exercised great fascination even on the minds of some of the greatest *savants* of the West, such as Schopenhauer, Max Muller and Deussen. Any work that helps in increasing the value and utility of the Upanishads is therefore to be welcomed by every one interested in the study of Sanskrit and of Philosophy. On account of the great value attached to the principal Upanishads, numerous treatises composed in comparatively modern times have been passed off as Upanishads. No one has been able to fix the number of Upanishads. The Nirnaya Śāgara Press brought out an edition of 108 Upanishads. Pandit Sadhale Shastri after patient industry and research for years calculates the number of Upanishads to be 220. In order to facilitate the study of the Upanishads and enhance their utility he has prepared an index of about forty thousand sentences from 220 Upanishads arranged in Alphabetical order. The Pandit deserves the highest encouragement for his patience, industry and research from all those who are interested in the spread and diffusion of our Ancient Literature. This Index is in a different category from the concordance of the Upanishads and the Bhagwadgita prepared by Colonel Jacob over forty years ago. Col. Jacob laid under contribution only about 55 Upanishads and he only gives an index of words. Pandit Sadhale Shastri deals with 220 Upanishads and gives an index of sentences (Vakyas) and not merely words. One may express the hope that when the Pandit receives help for publishing the laborious index of sentences that he has prepared, he will see his way to editing the other Upanishads (about one hundred in number) that have not so far been published by any one.

Bombay, }
8th June 1938 }

P. V. KANE.

The 'Gujarati' Printing Press
Sassoon Building
Elphinstone Circle, Fort,
BOMBAY.

Shriyut Shastri Gajanan Shambhu: Sadbale is Shastri and Pandit of Sanskrit language and religious literature. He is in our service for many years. He is well known in the Bombay Presidency by his numerous works edited and corrected by him in different Sanskrit, Hindi, Marathi and Gujarati publishing firms. He has worked in this field for the last (40) forty years. He himself has published a religious and ceremonial work known as *कृत्यदिवाकर*, which has run into two editions. Under the well known publishing firm now defunct of Messrs. Hariprasad Bhagirathji, he edited three kinds of Shreemad Bhagvat with Balprabodhini commentary of Kashiwala Girdharji, Subodhini commentary of Shridhar Swami and the short commentry known as Churnika. Besides these works he has edited Raghuvamsha, rendering the -verses in prose order (दण्डान्वय) with the tika of Mallinath and many other works. Some eight years back we had the advantage of his learning and experience in bringing out our big publication the Shreemad Bhagvad-Gita, with the Bhashyas of the four great Acharyas and tikas of their well known disciples i. e. eleven tikas in all. In preparing and editing this work the learned Shastri, has very diligently hunted out almost all the quotations used by the tikakaras from the verious Upanishads and other religious works too, in their respective commentaries. While doing this laborious and tiresome work, an idea struck him that though the concordance of words of Upanishads prepared by the late Col. Jacob Saheb is very useful, still it is lacking in many respects, therefore a complete Concordance of all the (वाक्य) sentences of all the Upnishads if prepared, will be very useful to the interested public and students of Hindu Philosophy. With this idea he worked out and prepared *उपनिषद्वाक्यमहाकोश*, which for want of adequate encouragement and funds is lying unpublished.* If no help is given to this work, a serious loss will be suffered by the public and scholars. He has spent days and nights for years in preparing the Kosha, a very intelligent work. He deserves in every way help and encouragement from rich liberal folks, public institutions and Princes of India.

King George VI's }
    Birthday. }
9th June, 1938 }

NATAVERLAL ITCHARAM DESAI, B. A.
Editor, the 'GUJARATI'

A. B. GAJENDRAGADKAR,
Professor of Sanskrit,
Elphinstone College, Bombay.

Home Address:
Maharaja Building,
BOMBAY No. 4.

I have seen the manuscript of the Concordance of Upanisadic sentences prepared by Pandit G. S. Sadhale. It has taken the Pandit years of patient work to prepare this manuscript. Two hundred and twenty Upanisads, more than a hundred of which are unpublished, have been used by Pandit Sadhale for this Concordance. The book, when published, would be of very great use to students of Upanisadic literature. I think Pandit Sadhale deserves financial help at the hands of those who are interested in the study of the Upanisads. As more than a hundred Upanisads, which exist only in manuscript form, have been used for the preparation of this Concordance, I cannot help thinking that it would be better if Pandit Sadhale were to undertake the publication of those unpublished Upanisads first.

12th June, 1938

Sd. A. B. GAJENDRAGADKAR,
Professor of Sanskrit,
Elphinstone College, Bombay.

I happened to read your 'Upanishad-Vakya-Mahakosha. I read almost all the quotations.

It gives me great pleasure that you are doing your utmost to collect all the 223 published and unpublished Upanishads and to arrange their sentences in alphabetical order and with reference to the context. In order that the context of all of them should be easily referable it is necessary to publish them all in one set.

You propose in your advertisement to collect some more Upanishads. The bare text of the Upanishads available seems to contain Upanishads with discordant matter which must be due to mistakes in them. These mistakes should be corrected with the help of Bhasyas and commentaries; available variations in texts should be quoted stating the author using them.

I do not think a better person than yourself can be found for all this work and therefore I pray God that He may grant you life, intelligence and power to do it.

Benares: 30-8-1940

Anant Shastri Phadke,
Prof. Govt. Sanskrit
College, Benares.

FROM THE NEW INDIAN ANTIQUARY-SERIES-Vol. III, No. 12, Marh 1941

Upanishad-Vākya-Mahākōśa (or a concordance to Upanishads) Vol. I (अ to ण) by Gajanan Shambhu Sadhale Shastri. Published by the "Gujarati" Printing Press, Fort, Bombay, 1940; pp. 351; Price Rs. 7. Size:—7½" × 11".

It is now 50 years since Col. Jacob published his *Upanishad-Vākya-Kōśa* or a Concordance to 45 *Upanishads* in 1891. There is no Sanskrit Scholar in the world who has not utilised this valuable life-boat while navigating on the high seas of Sanskrit-literature during the last half a century. Now that this reference book is gone out of print there is a crying demand for a reprint of it from Sanskrit Scholars all over the world. We are, therefore, glad to find in the volume before us a similar concordance to five times the number of *Upanishads* used by Col. Jacob for his work. The present elaborate Concordance by Shastri Sadhale is projected in 2 Vols. of which Vol. I has just appeared and the work of bringing out Vol. II is in progress. The work of compiling such monumental work single-handed speaks volumes for the patience and learning of Shastri Sadhale, who is already running his 72nd year and we hope he would be encouraged by Sanskrit Scholars and learned bodies all over the world to complete Vol. II of this Concordance before long. There is no greater satisfaction to a scholar than that afforded by the completion of his life's work designed and carried out for the benefit of

comrades in the field in a spirit of sevice and devotion to duty, which is characteritic of Indian Shastris but which is now getting rare.

God helps those who help themselves and the labour of Shastri Sadhale on this *Mahākośa* has not been spent in vain. The new Ruler of Baroda, His Highness Maharaja Pratapsinha Gaekwar has already donated Rs. 3,000 towards the cost of publishing this work. This is a maguanimous gift and it is but in the fitness of things that the work is dedicated to the Maharaja. It gives us great pleasure to find Maharaja Pratapsinha following the best traditions of his grandfather His Highness Maharaja Sayaji Rao Gaekwar who had a soft corner for learned men and learning of any nation in the world and much more for Indian Scholars and learned bodies. It is also gratifying to note that the University of Bombay has donated Rs. 1,000 for the present work and thus evinced its appreciation for the work of Shastri Sadhle.

The wisdom of the *Upaniṣads* has saturated the entire field of Sanskrit learning and scholars carrying on historical research find it a baffling problem to trace quotations from the *Upaniṣads* to their sources. The philosophers of old had no sense of time and space as they were "*dik-kāla-anavacchin*" but the history of literature is based on *time* and *space*. There has sprung into being a host of *Upaniṣads* from the earliest time to the present day and consequently the task of determining even their relative chronology has become extremely difficult. It would be a red-letter day in the history of Critical Sanskrit Scholarship when the history of every Upanishadic quotation is proved and recorded with textual variations in an Encyclopaedia of Quotations. For such a history the present *Mahākośa* should prove extremely useful. Then again scholars who want to edit many Vedānt texts are unable to trace some of the Upanishadic quotations to their sources which are not available in a published form. For this purpose Shastri Sadhle has utilised many Upanishads which are at present available only in a Manuscript form.

To burden a scholar in his 72nd year with suggestions regarding the improvement of his work may be considered sacrilegious. However, in the interest of a wider use of his valuable work of a life-time we feel it our duty to record one suggestion for his consideration viz. the preparation of an *Index to the leading words in the Quotations recorded in the Mahākośa*, in the absence of which we find it difficult to make full use of the wealth of material garnered in these Volumes. In the Dictionaries of Quotations from English and other literatures we always find an Index of leading words appended to each Dictionary. Even in the *Hobson-Jobson* by Yule and Burnell we find an exhaustive Index of 335 pp. in a volume of 1021 pp. Such an Index is a necessary adjunct to a monumental work and should not be avoided if the work is to be used for frequent reference by every Sanskrit Scholar. With this suggestion we take leave of Shastri Sadhle's labour of love put in neat printing by the Gujarati Printing Press of Bombay, to whom we offer our best thanks for the successful production of the present volume.

FROM THE JOURNAL OF THE BOMBAY UNIVERSITY

Upanishad vakya Mahakosha (Purvardhah): Compiled by Pandit Gajanan Shastri Sadhale and published by Mr. N. I. Desai at his Gujarati Printing Press, Fort, Bombay, 1940. Price Rs. 7.

This is a complete collection of all Upanisadic sentences occurring in the 223 Upanisads which the author has collected together with great labour. The Upanisads include short and long, important and unimportant, early and late ones, as a matter of fact anything that has been called an Upanisad or passes as such. Longer sentences are cut up into shorter ones and all these are listed together in an alphabetical order of their initial portions. The collection is a very interesting one and now any sentence which is quoted in a Sanskrit work and which professes to be from an Upanisad can at once be found out whether it is so and traced to its original source.

Pandit Sadhale Shastri undertook this work about twelve years ago and has now completed it by means of hard and patient labour, in spite of his advanced age, declining health and scanty material at his disposal owing to poor circumstances. He had to struggle incessantly for procuring the Upanisads, whether in a printed or manuscript form from various sources. In printed editions, he often discovered misprints, which he had to correct with the help of the different commentaries on them which also he secured with great labour. It is indeed unfortunate to find even the latest edition of the 108 Upanisads published by the N. S. Press full of errors and misprints. We therefore earnestly hope that Pandit Sadhale Shastri will soon be able to bring out the second Volume of his Mahakosha and also a good edition of the 223 Upanisads which he has thus collected with patient labour, in one tidy volume.

The Mahakosa naturally reminds us of an earlier attempt of a similar nature made by Colonel Jacob, whose Upanisatvakyakosa was published in the Bombay S. Series in 1891. Colonel Jacob had compiled his Vakyakosa from 66 Upanisads which were available to him in print at that time. His plan of arranging the sentences however is on totally different lines. He selects all the important words occurring in the Upanisads and after arranging them in an alphabetical order, puts together under each all the sentences where that word is employed in the Upanisads. This method has a distinct and obvious advantage for a research student who desires to explore the philosophical mines of the Upanisadic fields. He will find all the sentences grouped together, in which a particular word representing the topic under investigation occurs and will thus get without much labour all the Upanisadic material in one place about it. To a research student the Upanisads are of great interest mainly on account of their contents, and any book of reference like the Kosa would be more welcome to him, if it makes his reference to these quicker and easier. Colonel Jacob's book admirably serves this purpose, while the Mahakosa before us, though more extensive, is a purely mechanical compilation of the Upanisadic sentences, based upon the alphabetical position of their initial portions, having practically nothing to do with the contents

of these sentences. Yet it has its own value and purpose to serve as shown at the end of the first paragraph of this review. Besides, we are hopeful that one day an alphabetical index of important words and expressions occurring in the 223 Upanisads will be published, showing under each word at least a selection of the important sentences which contain the word and which are quoted in the Kosa, either by the indefatigable Pandit or by some pupil or admirer of his. This index need show only the commencing portions of the sentences, which then may be taken out by the reader.

Bombay

(Sd.) H. D. Velankar.

419, Narayan Peth,
Poona 2.
Date 12th Sept. 1941.

Dear Pandit Gajanan Shastri Sadhale,

As I am preparing a dictionary of Shrimadbhagwadgita (Laghu Kosha) it has become necessary to settle the meanings of those words which have occurred in the Principal Upanishadas and also in the Gita. Although the language of the Upanishadas appears to be simpler than the Veda Sanhita yet it is very difficult to settle the exact meanings of Aupanishadik words. In the printed Upanishadas themselves we find several readings and some of them incorrect. This difficulty also I found when I wrote my Shrimad Bhagwad-Gita Pravesha. While writing the book one of my friends suggested me to refer to your Vakya Kosha and on referring to the two volumes of your book I found it very usefull for my purposes. The speciality of your Kosha appears to me that your quotations and the readings of the Upanishadas are correct.

I may make you another suggestion. There is not an edition yet published containing all the Upanishadas. There are many Upanishadas which are at present available in the manuscript form and not being printed and published. The public generally does not know of these unpublished Upanishadas.

If you under-take this great task of editing a correct collection of the Upanishadas both published and unpublished, you will be thereby doing a great service to all the students of the Upanishadas. As a matter of fact I find some of the Upanishadas referred to in your Vakya Kosha are not yet printed and published. No doubt the Nirnaya Sagar and other presses have published collections but they are incomplete. I would therefore urge on you the necessity of the publication of a collection of corrected Upanishad texts.

Trusting that this suggestion will be acceptable to you.

I am
Yours sincerely,
L. R. Gokhale

—:0:—

श्रीसङ्केश्वरमठाधीशपूज्यपाद-श्रीमज्जगद्गुरुशङ्कराचार्याणां
महानुशासनम् ।

मार्ग. व. २ श. १८६२ ता. १६/१२/४०

स्वस्ति श्रीमत्समस्तसुरभृन्पूजितपादारविन्द-शिवप्रतिबिम्बवर्ध-श्रीमत्परमहंस
परिव्राजकाचार्यपदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणयमनियमासनप्राणायामप्रत्याहारध्यान-
धारणासमाध्यष्टाङ्गयोगागुष्ठाननिष्ठपञ्चक्रवर्त्यनाथविच्छिन्नगुरुपरम्पराप्राप्तषड्दर्शनसंस्था-
पनाचार्यव्याख्यानसिंहासनाधीश्वर-सकलनिगमागमसारहृदयसाङ्ख्यत्रयप्रतिपादकसकल-
नास्तिकमतोच्छेदपूर्वकसकलधर्मसंस्थापनैकधुरीण-वैदिकमार्गप्रवर्तक-सर्वतन्त्रस्वतन्त्रश्री-
महाराजधानीकृष्णभृङ्गपुरवराधीश्वर-श्रीमद्राजाधिराजगुरुमण्डलाचार्यश्रीमच्छङ्कराचार्य-
न्वयसञ्जातामिनवपञ्चगङ्गातीर्त्वासकमलानिकेतनकरवीरसिंहासनाधीश्वरश्रीसच्चिदानन्द-
श्रीविद्यानृसिंहभारतीकरकमलकिञ्जल्कोद्भवश्रीमदभिनव-श्रीसच्चिदानन्द-श्रीविद्याशङ्कर-
भारतीस्वामिकृतानि श्रीभास्वपरिवारच्छात्राणामनुदिनमेधमान-भक्त्यजनकानि
श्रीमच्छङ्कराराधनावसरीयनारायणस्मरणानि ॥

समवलोकितः क्लियमस्माभिरामूलान्तमापाततः श्रीउपनिषद्वाक्यकोशस्य पूर्वार्धः । शारीरभाष्यादि-
वेदान्तग्रन्थानधीयानाः प्रायस्सर्वे वेदान्तशास्त्रगहनप्रविविक्तवः प्रमाणत्वेनोदाहृतानामुपनिषद्वाक्यानां कचिच्च
कचित्समुल्लिखितानां वाक्यखण्डानां च स्थलादिकं साकल्येन यथार्थपाठपूर्वकं ज्ञानं चान्तराशावधि नितान्तं
क्लिश्यन्त एवासन् । तेषां तमिमं केशमहलक्ष्य साधले इत्युपाख्यशम्भुसूत्रभिर्गजाननशास्त्रिभिः सम्पा-
दितोऽयमुपनिषद्वाक्यमहाकोशः ।

सुदृष्टान्सौष्ठवेन पत्राणां च हृदयङ्गमत्वेनायं कोशः सर्वेषामेवान्तरङ्गं हठादेवावर्जयेदिति बलीयात्तो विश्वासः। तदयमवश्यं संगृह्यतां वेदान्तशास्त्रप्रणयिभिरनतिप्रयासमेवोपनिषद्वाक्यानि स्थानज्ञानेन पूर्वापर-सन्दर्भपूर्वक-मवाप्तुं विज्ञातुं चाभिलष्यद्भिरन्यैरपीति संसूच्यते सप्रमोदोन्मेषमस्माभिः।

मौलीश्वरो यशः श्रियं च निरन्तरायं सम्पादयेदित्यागात्महे ।

महातृशासनं वरीवर्ति ।

नेपालीयसंस्कृतराजकीयपाठशालाध्यापककविवर्यकुलचंद्रगौतमानामभिप्रायः-
 भा. २१।३।४३.

ता. २१/२/४९.

आयूनुर्लभतमादुत्साहोलासतो यूनः । त्रियावयोतिष्ठान् गजाननारुयान् बुधान् वन्दे ॥
अपि ! विद्वद्भरणयः ! श्रीमद्भिः प्रणयपूर्णचेतोभिः । अतिस्वुदमनतिपूर्वं नतिपूर्वं पुस्तकं दृष्टम् ॥
भवदीयमौपनिषदं कोशमिमं वीक्षमाणस्य । कस्य न कृतवियस्य प्रमदः संपद्यते सद्यः ॥
नानानिबन्धवाक्यस्थलानुसन्धानसाधितः सोऽयम् । नूतमनूतभ्रमहृद्विदुषा सुधियां धियं कोशः ॥
एतच्छ्रुतिस्त्वतिविधावनलंभूताऽपि मद्भाणी । सद्युद्दीर्य धन्यवादान् योजयितुं चेष्टते पाणी ॥

स्यागी गुणानुरागी विद्वद्वरखिन्नताकोपी । अवनीशश्चिरमवनीमवतु प्रीतः प्रतापसिंहोऽपि ॥

एतादृशान्प्रबन्धान्विश्वजनीनान्प्रकाशयन् कमशः । जीवतु निरामयः श्रीनटवरकाळः परवृत्ताः शरदः ॥

इत्युपसंहृत्य गिरश्चिरन्तनप्रणयपालनप्रार्थी । सुकुलीकृतकारुण्यगलः करोति कुलचन्द्रगौतमः प्रणतीः ॥

माधवभाग-गीता-पाठशालाध्यापकानां 'आठवले' इत्युपाख्यानां

वे. शा. सं. वैजनाथशास्त्रिणामभिप्रायः—

मि. ४।६।६३ मंगलवार

...विदितमेव हि भवादृशां मोहमयीस्थानां विद्वद्गणानां यत् मोहमय्यां “श्रीमद्भगवद्गीता-पाठशाळा” संज्ञिका कापि संस्था “माधवभाग” निवासस्थाने पंचदशवर्षावधिकालपर्यंत स्वकर्तव्यपराऽस्ति । अतः परं च निरवधिकालपर्यंत-स्वकर्तव्यपरा स्थास्यतीति । अस्याः पाठशालाया उद्देशोऽपि अयमस्ति यत् वयोवृद्धास्तपोवृद्धा ज्ञानवृद्धा धनवृद्धाः सद्गृहस्थाः सांसारिकस्वस्वकर्तव्यनिष्ठाः संतः श्रवणमननद्वारा व्याख्यानात्मिकया पद्धत्या च सर्वाङ्गीणस्य वेदांतशास्त्रस्य अभ्यासं कुर्युरिति । तदुद्देशेन च तस्यां पाठशालायां गीतावर्गो ब्रह्मसूत्रवर्गो दर्शनशास्त्रवर्ग उपनिषद्गर्गश्चेति अनेके वर्गाः संति । संकलनया परिगणने सति शतसहस्राद्याः सद्गृहस्थाः स्वागमनेन एतां पाठशालामनुग्रहविषयिकां कुर्वन्ति ।

एवंविधायाः पाठशालाया अध्यापनकर्मालंकार्माणः वैजनाथशर्माऽहं एकस्मिन् दिने “केसरी” नामकवर्तमानपत्रे “उपनिषद्वाक्यमहाकोशस्य” उद्धोषणां वाचयित्वा मनसि विचारमकरवम्-गीतापाठशालायां उपनिषत्प्रवचनार्थमस्य कोशस्य महाउपयोगो भवितेति । अनंतरं च प्रतिदिनं स्वस्योपस्थित्या उपनिषद्गर्गमलंकुर्वाणाः श्रेष्ठिश्रेष्ठिनः “गुजराती प्रिंटिंग मुद्रणालय” संस्थायाः स्वामिनः श्रीयुताः “बाबुभाई इच्छाराम देसाई” नामकाः सद्गृहस्थाः “उपनिषद्वाक्य-महाकोशस्य” पूर्वार्धसमर्पणेन मदस्तमलमकुर्वन् । तस्यास्य कोशस्य प्रस्तावनासहितं वाचनं ममात्यंतोपयोगि जातम् । प्रवचनसमये च स्थले स्थले उपयोगमकरवम् । अयि महाशयाः ! भाष्यकारैटीकाकारैश्च स्वस्वमतद्विहीकरणार्थं यत् यत् उपनिषद्वाक्यजातं प्रमाणतया गृहीतं तस्य वाक्यजातस्य पूर्वापरानुसंधाननिर्णये भवदनुग्रहेण निष्पन्नोऽयं ‘उपनिषद्वाक्यमहाकोशः अतीवोपकारी जातः’ इति निश्चितं मम मतम् । नात्र संशयः ।

परंतु एकेन न्यूनत्वरूपेण शल्येन मन्मनसि अस्वास्थ्यं कृतं यत्-युष्मत्प्रणीतेन उपनिषद्वाक्यमहाकोशेन वाचनगतप्रसिद्धोपनिषद्वाक्यानां पूर्वापरानुसंधानानि ज्ञातानि भवन्तु नात्र, परंतु अप्रसिद्धोपनिषद्वाक्यानां पूर्वापरानुसंधानाज्ञानं तु तदवस्थमेवेति । प्रसिद्धोपनिषत्संख्या च भवद्भिरेव प्रस्तावनायां प्रकटीकृता (२२३) उद्धोषितं च तत्रैव भवद्भिः यत् कस्मिंश्चित् काले केषांचित् दृष्ट्या अप्रसिद्धा अपि इदानीं प्रसिद्धा उपनिषदः (२२३) संख्याभ्यधिकाः संतीति । अतः सविनयं युष्मच्चरणाः प्रार्थयते मया यत् प्रसिद्धाप्रसिद्धा उपनिषदः द्वैताद्वैतादिसंप्रदायपरा एकत्र संग्रथ्य पाठभेदादिसंशोधनेन प्रकटीकर्तव्या युष्मद्भिरिति । इदं कर्तव्यं युष्माकमेव सुलभं यतः तत्रभवन्तो हि “उपनिषद्वाक्यमहाकोशस्य प्रणेताः” अतः युष्मच्चरणान् प्रार्थयते भवादृशविद्वदनुचरः—

वैजनाथशर्मा ।

राजापुरसंस्कृतपाठशालाप्रधानाध्यापकानां निगुडकरेत्युपाह्वानां

वे. शा. सं. जनार्दनशास्त्रिणामभिप्रायः—

आश्विन कृ. १ श. १८६२

...निगुडकरोपाह्वजनादर्नकृतातिनतिततयो विलसन्तुतराम् । विशेषस्तु-दृष्टोऽयं श्रीमद्भिर्महता परिश्रमेण संपादित उपनिषद्वाक्यमहाकोशः, यो हि मादृशानां दिदृक्षुणां दृष्टिं प्रसादयति मनश्च समाधयति । सर्वेषां विदुषां पाठकानां प्रवक्तृणां व्याख्यात्रादीनां च विशेषेण अयमुपयुज्येत इति बाढं प्रतीमः । नाथावधि ईदृशप्रथमप्रथमे कोऽपि विद्वानस्मदीये प्रदेशे उद्युक्तः श्रुतः । न तावच्छारीरं बलं नापि द्रव्यबलं नच साहायकसंघबलं तथापि एकाकिनैव अत्रभवता सम्यक् कार्यमिदं वटोदराधीशश्रीमन्महाराजाधिराजप्रतापसिंहमहाराजादीनां साहाय्यमासाद्य संपादितं इत्ययं श्रीहरेरनुग्रह एवेति मन्यामहे । एतादृशे वृद्धे वयसि खलु इमांस्तत्रभवदीयान् दीर्घप्रयत्नान् दृष्ट्वा यूनामपि चेतांसि लज्जावृत्तानि भवेयुः इति निःसंदेहं ब्रूमः ।

किमधिकं लेखनीयं किंतु यथाऽयं महान् कायराशिः परं पारं प्रापितः, तथेदमप्यपरं विधातुं शास्त्र-प्रवराः प्रभवेयुः यत्-उपनिषदोऽपि नाद्यावधि संपूर्णतया प्रकाशिताः कुत्रापि दृश्यन्ते । ताः यदि पाठ-भेदादिनिदर्शनपूर्वकं प्रसिद्धा अप्रसिद्धाश्चेति संमील्य एकत्रैव साकल्येन मुद्रिता भवेयुः ततो विदुषां महानानंदः संजायेत ।

प्रार्थयामः ईश्वरानुग्रहेण एतदपि महाकोशवत् स्वल्पेनैव कालेन सम्यक्संप्रथेतेति अलं पल्लवितेन ।

अम्बकेश्वरनिवासिनां हरिहरभक्तिपरायणानां कवीश्वरोपाह्वानां

वे. शा. सं. यशवन्तशर्मणामभिप्रायः—

कार्तिकासिता ११ सोमवासरः, शकः १८६२

श्रीकृष्णः—अयि भो महाशयाः ! गजाननशास्त्रिणः साधलेवंशावतंसाः—

अनवरतदुश्चरितनिरतानेकभारतीयजनदुर्मतप्रसरणवशात् संजातनिबिडतरतिमिरेऽस्मिन्नवसरे, पारमार्थिकज्ञानाकर-
देहांतदिवाकरनिकर इव श्रीमद्विरयमुपनिषद्वाक्यमहाकोशो निरमायि । येन पूर्वापरानुसंधानस्थलनिदर्शनज्ञानमुपनिष-
द्वाक्यानामेकत्र प्रकटितं जिज्ञासूनां च मादृशां व्यवसायबधूनामपि च विदुषां मुदे स्यादिति सुनिश्चितमेव । जरजरित-
शरीराणां तत्रभवतां भवतामिमं परिश्रमं प्रसमीक्ष्य भवेदुर्मदाक्षविन्म्रीकृतमूर्धानो युवानोऽपि ।

चटोदरनगराधीश—‘श्रीमन्महाराज प्रतापसिंह’—सहायतया च श्रीमद्भगवत्कृपयाऽप्यवशिष्टाशेषोपनिषन्महावाक्य-
कोशनिर्मितिर्भवत्सकलितानां दृष्टश्रुतपूर्वाणां चाश्रुतपूर्वाणामुपनिषदामेकत्रितं मुद्रणमचिरेणैव कालेन भवतु, येनापूर्वलाभा-
ध्यानन्दनगमाहरोहेयुर्मादृशः कवीश्वरा इति श्रीभगवत्पदारविदेऽभ्यर्थयामः ।

निरलसं जनताज्जनार्दनसेवातत्पराणां श्रीमतामायुरारोग्यादि शं तनोतु जादीशः । ग्रंथोऽयं नवीनः समीचीनः ससंप्राप्तो
भाषिकैरनेकैर्धनिकैश्च सर्वैरपीत्यलं पट्टवितेन ।

भवदीयः

यशवन्तशर्मा हरिदासः ।

वेदशास्त्रपाठशाला—सावंतवाडी. वे. शा. सं. शंकर गंगाराम

शास्त्री कशाळकर यांचें पत्र

ता. २० जून सन १९४१

...आपण मोठ्या मुदतीने व मोठ्या परिश्रमांनी तयार केलेल्या ह्या कोशाचा उपयोग आमच्या संस्कृत पाठ-शालेच्या
अध्यापकांस आणि प्रौढ विद्यार्थ्यांसहि होण्यासारखा आहे. या कोशांतील वर्णावली-वाक्यसंग्रहामुळे उपनिषदंतर्गत
सामाजिक-शैक्षणिक-राष्ट्रीय-धार्मिक-तांत्रिक-वैज्ञानिक वगैरे अत्रांतर विषयांचाहि लाभ चटकन करून घेणे हें सुकर
झाले आहे, व या सर्व विषयांचा संग्रह उपनिषदांत केलेला पाहून रसिक विद्वानांना असेच वाटेल. ही सर्वच उपनिषदे
छापून निघतील तर केवढा तरी महदुपकार होईल. भगवद्गीतेतील वाक्येहि उपनिषद्वाक्ये ह्यापून घेतलेली दिसतात, ही
उपनिषद्वाक्ये कशी ? अध्यायांच्या शेवटी ‘भगवद्गीतासूपनिषत्सु’ असे छटल्यामुळे कदाचित् तसा भ्रम होईल. पण
त्या ठिकाणी ‘उपनिषत्सु’ याचें विशेषण, ‘भगवद्गीतासु’ हें आहे. भगवतांनीं गाईलेलीं उपनिषदे याचा तात्पर्यार्थ,
उपनिषदांतील मथितार्थ भगवतांनीं अर्जुनाला कथन केला. ‘सर्वोपनिषदो गावो दोग्धा गोपालनंदनः’ यावरून हें स्पष्ट
आहे. ह्यापूनच बहुवचन ‘उपनिषत्सु’ हें सार्थ आहे. पूज्यपाद गौडपादाचार्य यांनीं केलेल्या उपनिषत्कारिकाहि
यांत घेतल्या आहेत. अपौरुषेय वाक्यांचा संग्रह करण्यानें उपनिषद्वाक्य या नामाला गौणता येते असें वाटते, हा
पुस्तकांतील दोष नव्हे तर ध्येयाची शंका आहे असें समजावें.

आपण ज्या उपनिषदांवरून हा कोश केला आहे तीं तीं सर्व उपनिषदे एकत्रच छापलीं जाणें अवश्य
आहे; कारण उपनिषत्कोशांतील एक वाक्य एका पृष्ठावर आले तर त्या मागील व पुढील वाक्य
कोणत्या पृष्ठावर आहे हें समजणें शक्य नाहीं. ह्यापून मागचा पुढचा संबंध समजण्याकरितां सर्व उप-
निषदे एकाच ग्रंथांत असणे जरूरीचें आहे. नवीं जुनीं उपनिषदे दोन बुकांत छापलीं तरीहि सदरहु
अडचण येणारच. दुसरे एक कारण असें आहे कीं, काहीं काहीं उपनिषदे पृथक् पृथक् छापलेलीं
दिसतात; पण तीं अशुद्ध असावीं असें त्यांच्या अर्थबोधानें व अर्थानभिज्ञतेनें दिसतें. ह्यापून सर्व
उपनिषदे त्यांच्या त्या त्या भाष्यांवरून शुद्ध करून छापविलीं तर लोकोपकृति होऊन विद्वानांना त्यांचा
चांगला उपयोग होईल असें वाटतें.

आपली आर्थिक परिस्थिति आजाला माहीत आहे. त्यावरून सर्व उपनिषदे छापणें हें आपल्या शक्तीच्या बाहेरचें
काम, किंवा ? अवश्य आहे. तथापि आपल्या उपनिषद्वाक्यकोशाला ईशकृपेनें आश्रय मिळून जसा तो प्रसिद्ध झाला,
तसाच त्याच परमेशाच्या कृपेनें उदार दयाळू दात्यांकडून पूर्णाभय मिळून सर्व प्रसिद्धाप्रसिद्धहि उपनिषदे प्रसिद्ध होतील
अशी आम्ही आशा करितों.

વિદ્વાનોને તેમજ વેદાંતજ્ઞાનના જિજ્ઞાસુઓને અતિ ઉપયોગી આ પુસ્તક વિશે એક તરફથી વિદ્વાન નીચે પ્રમાણે લખી જણાવે છે:—

અમારા એક મિત્રે 'ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ'ની બહુ બહુ પ્રશંસા કરી કહ્યું: 'આ ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ અતિ મહત્વનો હોય અત્યુપયોગી થયેલો છે, એટલે સાધારણ સંસ્કૃત ભણેલી વ્યક્તિથી પદવીતર મહા-મહોપાધ્યાય સરખા પડેલો પર્વત સર્વને સરખા ઉપયોગી થઈ શકે એવાં ઉપનિષદોમાંનાં પ્રમાણવાક્યોનો આમાં સમાવેશ કરેલો છે; તેથી આ ગ્રંથ સર્વોપયોગી છે. પ્રત્યયકાર, કીર્તનકાર, પુરાણિક, વ્યાખ્યાતાઓ વગેરે વિદ્વાનોને તો આ ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ ઉપયોગી થશે જ, પણ વેદાંતભક્ત વેદાંત વક્તાઓને અધ્યાત્મવિષય પર ચર્ચા કરી તદ્વિષયક સિદ્ધિતાનું પ્રતિપાદન કરવા માટે પણ ખાસ આવશ્યક થઈ પડે એવો આ સર્વજનોને પરમોપયોગી છે. માટે જ શ્રીમંત મહારાજવિરાજ પ્રતાપસિંહ મહારાજ વડોદરા સરકારે કૌસીલમાં પાસ કરી લઈ વે. શા. સં. શાસ્ત્રી ગગનન શંભુ સાધવેને રૂ. ૩૦૦૦ અક્ષીસ આપ્યા. આટલું જ નહીં પણ તે પૂર્વે બોમ્બે યુનિવર્સિટીએ પણ સદર શાસ્ત્રીશ્રીને રૂ. ૧૦૦૦ અક્ષીસ આપેલા છે...' ઇત્યાદિ.

આ સર્વ મિત્રે કહેલું સાંભળતાં જ X X X તે જોવાની ઉત્કંઠા ઉત્પન્ન થઈ.

ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ કરવાની કલ્પના ઉપનિષદ્વાક્યકર્તાના મનમાં ઉદ્ભવવા કેટલાક સમય પૂર્વે ગુજરાતી પ્રેસમાં છાપેલી અને આ ઉપનિષદ્વાક્યકર્તાએ જ તપાસી સંકલિત કરેલી એકાદશટીકાત્મક શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા કારણભૂત થઈ. તે ક્રમ-કેવી રીતે તે ઉપનિષદ્વાક્યની પ્રસ્તાવનાઓ પરથી સમજવા સરખું છે. તે ગીતા સંખ્યામાં આટલું માત્ર સ્વતઃ અનુભવ પરથી કહ્યું છું કે, એક વખત તે એકાદશ-ટીકાત્મક ગીતા, તેમાંના વિષયો અને વ્યવસ્થા જોયા પછી તે લેવાનો મોહ થવા વિના રહેતો નથી.

દશ, તેર અને અઢાવીશ ઉપનિષદો સર્વત્ર જ જોવામાં આવે છે. તેમ જ અષ્ટોત્તરશત નામોથી પ્રસિદ્ધ ઉપનિષદો પણ ક્યાંક ક્યાંક જોવામાં આવે છે, પણ ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ ૨૨૩ ઉપનિષદોમાંનાં વાક્યોથી કરેલો હોય તેમની અકારાદિ વર્ણક્રમાનુસાર યાદી પણ આ કોશમાં આપેલી છે. પણ અદ્યાપિ હસ્તગત ન થયેલી જે કે ઉપનિષદો અને અન્ય જે કે અતિ અશુદ્ધ અને અસંબદ્ધ હોવાથી તેમનાં વાક્યો માત્ર આમાં દાખલ કરેલાં નથી.

ઋગાદિવેદાંતર્ગત પુરુષસૂક્ત, શુક્લ યજુર્વેદાંતર્ગત પ્રવર્ગાગ્નિકાશ્વમેધોપનિષત્, ઋગ્વેદખિન્નમાંનું શ્રીસૂક્ત અને ત્રિસુપત્યું વૈદિક હોવા છતાં તેમની ઉપનિષદોમાં ગણના કરીએ સપ્રમાણ કરી છે. ભગવદ્ગીતાના પ્રત્યેક અધ્યાયના અંતે 'इति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां...' આવેલો ઉલ્લેખ હોવાથી શ્રીમદ્-ગીતાના પ્રત્યેક શ્લોકનાં ચાર ચાર વાક્યો પણ આમાં અકારાદિ વર્ણક્રમપુરઃસર જ આપેલાં છે.

આ ઉપનિષદ્વાક્ય ઇતર કોશોની પેઠે અકારાદિ વર્ણક્રમાનુસાર જ કરેલો હોય એકાર સર્વ વેદોનો અને વિદ્યાઓનો આદિમૂલક હોવાથી એકારાદિ વાક્યો આમાં પ્રથમારંભે લીધેલાં છે. છતાં બધાં જ એકારાદિ વાક્યો આનાં આરંભમાં આવેલાં હશે જ એમ માત્ર ખાતરીપૂર્વક કહી શકાતું નથી, તથાપિ આ કોશમાં એકારને પ્રથમારંભે અગ્રમાન અપાયલું છે, એ ઉપનિષદ્વાક્ય-મહાકોશને શોભે એવું જ થયેલું છે.

કેટલાંક વર્ષો પૂર્વે શ્રી. જેકબ (Jacob) સાહેબે આવેલો જ એક ઉપનિષદોનો શબ્દકોશ કર્યો હતો, તે હાલમાં અપ્રાપ્ય સ્થિતિમાં છે, પણ તેને ઉપનિષદ્વાક્ય-મહાકોશ કે ઉપનિષદ્-શબ્દમહાકોશ કહી શકાશે નહીં. કારણ કે તેમાં સમસ્ત ઉપનિષદોના શબ્દો સંધરેલા નથી. X X X તેમાંનાં કેટલાંક વાક્યો આદ્યંત-વિરહિત અપૂર્ણ જ છે. શ્રી. જેકબ સાહેબના તે કોશમાં કેટલાંક વાક્યો કેવાં છે એ સમજવા માટે એ ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશમાં તે વાક્યના આરંભમાં (?) આવું ચિહ્ન 'અ' થી 'ધ' પર્વતના વર્ણાનુક્રમમાં આપેલું છે. વાચકોએ આવાં (?) ચિહ્નોનાં વાક્યો આ કોશમાંથી કાઢી અવશ્ય જોવાં. X X X વે. શા. સં. સાધવે શાસ્ત્રી એમણે પોતાના ચાર વર્ષોના શ્રમો તરફ અને અપ્રસિદ્ધ ઉપનિષદો એકઠાં કરવાના ખર્ચ તરફ લક્ષ ન આપતાં X X X રૂ. ૧૪ કીમત X X X રાખ્યા છે. માટે સર્વસાધારણ સ્થિતના વિદ્વાનોએ તે કોશની એક એક પ્રત લઈ ગ્રંથકારને અવશ્ય મદદ કરવી અને શ્રીમાનોએ તો મુક્તહસ્તે ઉદાર અંતઃકરણે મદદ કરવી જ કરવી, કારણ આ કોશને મળેલી મદદ-રકમ કાર્યના પ્રમાણમાં અત્યલ્પ જ છે એમ જણાય છે.

ગુજરાતી સાપ્તાહિક પત્ર પૃષ્ઠ ૧૨૮૬ તા. ૨૬ સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૦

પ્રાણિજ્ઞાન-ગજાનન શંભુ સાધવે C/o ગુજરાતી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, સામુન વિલ્ડીંગ, સંકેલ, કોટ-મુંબઈ. ૧

UPNISHAD-VAKYA-MAHA KOSHA

PREFACE

The first volume of the Upaniṣad Vākya Mahā-Kośa or a Concordance of Upaniṣadic sentences is now presented to the Sanskrit knowing public. It will be interesting to note here the circumstances leading to the publication of this helpful but voluminous work.

While working as a Shastri in some leading printing houses of Bombay, I was entrusted by the Gujarati Printing Press to prepare an edition of the Bhagavad Gita with eleven commentaries, mostly unpublished. In making an attempt to trace the original sources of the quotations from the Upaniṣads and the Puranas, I found Col. Jacob's concordance useful but not altogether satisfactory. This Concordance was compiled from forty-five Upaniṣads only, and is therefore by no means exhaustive, and consequently a large number of citations could not be traced with the help of Col. Jacob's work.

In the eleven commentaries on the Bhagavad Gita citations are made not only from the 108 well known Upaniṣads, but also from many others which are either not known or very insufficiently known. This naturally necessitated a patient search for further manuscripts in the archives of the manuscript libraries throughout the length and breadth of India.

The search which proved very successful showed the existence of no less than 223 Upaniṣads. These Upaniṣads were collected, and a list of sentences occurring in them was made out in an alphabetical order after a sustained labour of several years. It is hardly necessary to mention that this list proved very helpful in tracing the citations occurring in the eleven commentaries on Gita to their original sources. The edition of the Bhagavad Gita was ultimately published by the Gujarati Printing Press, Bombay.

By the time I finished the list of sentences in the 223 Upaniṣads in my collection, the number of sentences had already gone beyond forty thousand. Lest this labour of years may go in vain if it be not printed and published, I decided at the advice of my friends and well wishers to print the book as quickly as possible. Being already 72 years of age I was afraid I may not live to see the completion of the work unless I could make things move very fast.

But one thing was wanting, and that was finance. The estimate for printing the book in two volumes came to about six thousand rupees. Six thousand rupees is a staggering sum for a poverty stricken Shastri like myself. Feeling helpless I started for my Patron Deity at Garudeshwar. There I was inspired to approach the noble Prince His Highness the Maharaja Pratap Singh Gaekwar for patronage towards this expensive undertaking.

By the grace of God Anant, the Eternal, the help came, and I was granted half of the full cost of production, a sum of three thousand rupees without a

moment's hesitation. It is by the bounty of this generous ruler that the first volume of the Upaniṣad Vākya Mahā-Kośa sees the light of the day, to the infinite pleasure of Sanskrit scholars all over the world and the humble author. Officers of the Baroda State like Dr. S. M. Pagar, Dr. B. Bhattacharyya, Dr. S. S. Bhawe, actively sympathised with my work, and I record here my deep appreciation of what they have done to further the cause of Indian scholarship.

It will not be out of place to mention here a few details of the life of my chief patron, His Highness the Maharaja Pratap Sinh Gaekwar to whose generosity this work owes its origin, and to whom this work is dedicated as a token of profound gratitude.

x

x

x

His Highness the Maharaja was born on the 29th June 1908 at the Motibag Palace in Baroda. He is the son of the late Prince Fateh Sinh Rao, and the grandson of the illustrious Maharaja the late Shri Sayaji Rao Gaekwar. In his early childhood, the young prince lost his parents, and it fell to the lot of his grandfather to replace them both and shoulder all responsibilities for the upbringing of the future king of Baroda.

The late Maharaja Sayaji Rao undertook this task with unparalleled thoroughness in order that the young prince may be well equipped and fitted for the great task of governing a first class State like Baroda.

The Prince's early education was supervised by a band of excellent Indian and European tutors, and his companions were carefully selected from the families of Sardars and officers of the State. He was sent for a time to the Rajkumar College at Rajkot, but was soon brought back to the Baroda High School to take his place as an ordinary school boy and to mix promiscuously with others over whom he was destined to rule.

After his matriculation, the Prince was given College education first at the Baroda College and then in the Deccan College, Poona. Finally the grandfather decided to send him out on a grand tour to Europe to see life at its various phases and gain experience of the world. During the whole tour the Prince led a simple, almost an ascetic life, and did not carry with him even the usual entourage. He worked for himself doing all kinds of odd jobs, even to the length of packing his own things. This tour made a lasting impression on his mind.

Almost immediately on his return he was introduced by his sagacious grandfather into the administration. As Yuvaraja he became the head of the Revenue Department. As experience grew he was given higher and higher importance and responsibility. While under training, he received continuous guidance and advice of able administrators such as Sir V. T. Krishnamachariar, Col. Kumar Shivaraj Singh, Mr. Ramlal H. Desai, Mr. R. S. Mane Patil and others. The Yuvaraja however made his own decisions and always accepted full responsibility for his actions.

Finally, the old Maharaja Sayaji Rao took the Yuvaraja as his own Private Secretary, when he attended such historic events as the Imperial Conference and the Coronation of His Majesty. This new and historic experience gave him wonderful insight into the various constitutional problems of India and his own State. The result of this great experience is already in the process of bearing fruit as is known to all by now.

Besides being an able administrator, the Maharaja is an excellent horseman and a keen Polo player. He takes an active interest in all forms of sports, physical training and hunting.

The new Maharaja is physically sturdy and strong. He is shrewd, observant, deep, thorough and self-reliant; he dislikes sycophancy and half truths. He has natural dignity and his manners are jovial and unassuming. Though quick in grasp and decision, he listens to all patiently and carefully. Endowed with a host of admirable qualities, His Highness the Maharaja Pratap Singh Gaekwad is most fitted to succeed to the noble heritage of his illustrious grandfather whose footsteps he is so scrupulous in following.

The new Maharaja ascended the throne on the 7th of February 1939, and within this short time, he has given ample proof of his future greatness. He gave away a crore of rupees for Village Uplift from his own privy purse, granted permanent remissions of land revenue, and invested his people with liberal constitutional reforms. May God bless the young Maharaja and grant him a long life, continuous fame, honour and prosperity.

x

x

x

Besides the help received from His Highness the Maharaja Gaekwad, I have to acknowledge the financial assistance received from the University of Bombay. The authorities of this University granted a sum of Rs. 300/ in 1938 and Rs. 700/- in 1939 towards the cost of production. I am also thankful to the numerous professors, friends and well wishers for their continuous encouragement and sympathy shown in the publication of this work.

In conclusion, I offer this humble work to the lotus feet of Lord Shri Ananta Bhagawan who in his divine grace became instrumental in bringing to light this index of ancient Indian wisdom of the Upanisads for the use of the inquisitive readers. HARI : OM TAT SAT

Shastri Gajanan Shambhu Sadhle

प्रस्तावः ।

‘महान्तं कोशमुदञ्चा नि पिञ्च स्यन्दन्तां कुल्या विपिताः पुरस्तात् ।

घृतेन द्यावापृथिवी व्युन्धि सुप्रपाणं भवत्वध्याभ्यः ॥’*

[—ऋ. मं. ५।८३।८]

अस्त्येतत् समेषां सुरभारतीपरिशीलनवद्वादराणां विपश्चिद्वराणां सुविदितमेव यत् सर्वेऽपि भारतीया
आचार्या दार्शनिकादयश्च स्वसिद्धान्तोपष्टम्भकतया तत्र तत्र श्रुतिशिरोवचनान्येव भूमनोपन्यस्यन्तीति । सर्वेषां
हि समयिनामपौरुषेयत्वेनानादिनिधनत्वेन चाभ्युपगता भगवती श्रुतिरेव चरमं परमं च प्रमाणम् । तत्रापि
शरीरिणां गात्रेष्विव शिरोभागा एव सर्वतः समुत्कृष्यन्ते श्रुतीनामपि । अक्षय्या निग्रयः खल्वेतेऽनन्यलभ्यस्य
भारतीयानां सविज्ञानस्य ज्ञानस्य । नैकोऽपि कोऽपि विद्यते चतुर्विधपुत्रार्थसाधनोपायेषु तथाविधो योऽमीभि-
रविमृष्टचर इति निर्देष्टुं शक्यः । एतेषु च रहस्यविद्यानां प्रतिपादनादुपनिषच्छब्देन व्यपदेशः । “उपेत्य
नियमयुक्ताय साद्यते उपदिश्यत इत्युपनिषत् । उप-नि-पूर्वात् ‘पट्ट’ विशरणगत्यवसादनेषु (धा.पा.१.८५४)
इत्यस्मात् सम्पदादित्वात् कर्मणि क्प् । ‘सदिरप्रतेः’ (पा. सू. ८.३.६६) इति पत्वम् । इति लुपनिषच्छब्दो
निरुच्यते तेन रहस्यार्थस्योपनिषत्संज्ञत्वमुपपद्यते । अत एवार्थशास्त्रे कामशास्त्रे च रहस्यप्रयोगेऽप्युपनिषदशब्दः
प्रयुज्यते । तादर्थ्याच्च ग्रन्थोऽप्युपनिषदुच्यते । तथा च क्वचित् ‘रसोपनिषत्’ ‘कुचोपनिषत्’ इत्याद्या-
स्तत्तद्विषयप्रतिपादकग्रन्थानां संज्ञा अपि समुपलभ्यन्ते । परं निरुपाधिक उपनिषच्छब्दः सकलरहस्येभ्योऽपि
रहस्यतमां ब्रह्मविद्यामेव मुख्यया वृत्त्याऽभिधत्ते, तत्प्रतिपादिकां च श्रुतिमेव भक्त्येति सर्वसम्प्रतिपन्नमिदम् ।

तथा चाहुः श्रीमद्भगवत्पादाचार्याः—‘उपशब्दो हि सामीप्यमाह । तच्चासति सङ्कोचके प्रतीचि पर्यवस्यति ।
निशब्दश्च निश्चयार्थः । तस्मादैकात्म्य निश्चितम् । तद्विद्या सहेतुं संसारं सादयतीत्युपनिषदुच्यते’ (बृ. भा.) ।
यं समुक्ष्वो दृष्टानुश्रविकविषयवितृष्णाः सन्त उपनिषच्छब्दवाच्यं वक्ष्यमाणलक्षणां विद्यामुपसद्योपगम्य तन्निष्ठ-
तया निश्चयेन शील्यन्ति तेषामविद्यादेः संसारबीजस्य विशरणात् हिंसनात् विनाशनादित्यनेनार्थयोगेन विद्यो-
पनिषदित्युच्यते । पूर्वोक्तविशेषणान् समुक्ष्वन् वा परं ब्रह्म गमयतीति ब्रह्मगमयितृत्वेन योगात् ब्रह्मविद्योपनिषत् ।
गर्भवासजन्मजरारुपद्रववृन्दस्य लोकान्तरे पौनःपुन्येन प्रवृत्तस्यावसादयितृत्वेन शैथिल्यापादनेन धात्वर्थयोगा-
दग्निविद्याऽप्युपनिषदित्युच्यते ॥

ननु—उपनिषच्छब्देनाध्येतारो ग्रन्थमप्यभिलपन्ति—उपनिषदमधीमहे—अध्यापयाम-इति च । एवम्, नैष दोषः;
अविद्यादिसंसारहेतुविशरणादेः सदिधात्वर्थस्य ग्रन्थमात्रेऽसम्भवात्, विद्यायां च सम्भवात्; ग्रन्थस्यापि

* भौमस्यात्रैराषम् । स खल्वृषिरेनेन मन्त्रेण सकलजगज्जन्मादिविधायकं करुणावरुणालयं भगवन्तं जगतः कल्याणमाशासानः
प्रार्थयते—भो जगदीश्वर ! महान्तं कोशं इममुपनिषद्वाक्यमहाकोशम्, उदच उद्गमय, विद्वन्मान्यतापादनादिना समुन्नततमं कुरु ।
‘अनु गतौ’ (धा. पा. ८६३) लोट् । किञ्च निषिञ्च स्वकृपाभृतधारया सर्वत्रेयोऽभिवर्षिण्याऽभिषिक्तं कुरु ॥ अनेन कर्मणा च
कोशप्रेतेतुः पितृणां पुरस्तात् अभिमुखं कुल्याः पयआदीनां नयः विषिताः अनवरुद्धाः स्यन्दन्ताम्, अस्य पितृणामक्षम्या वृत्ति-
रस्त्वित्यर्थः । तथा चाश्वलायनः—‘यद्वचोऽधीते पयसः कुल्या अस्य पितृन् स्वधा उपक्षरन्ति यद्यजुषि घृतस्य कुल्या, यत्सा-
मानि मध्वः कुल्या, यदथर्वाङ्गिरसः सोमस्य कुल्या, यद्वाङ्मणानि कल्मान् गाथान्तराशंसीरितिहासपुराणानीत्यमृतस्य कुल्याः’
(गृ. सू. ३. ३. ३.) इति ॥ घृतेन अमृतसेन गव्येन च द्यावापृथिवी दिवं च पृथिवीं च व्युन्धि विशेषेण हृदय
‘उन्दी क्तेदने’ (धा.पा.७.२०) लोट् । कोशकर्त्रे स्वर्लोकेऽमृतं भूलोके घृतं तत्सहकृतं पयोदध्यादि च प्रभूतमुपतिष्ठतु; स इहामुत्र
सुखमृच्छत्विति भावः । तथा चात्र मन्त्रान्तरम्—‘घृतस्य नाम गुह्यं यदस्ति जिह्वा देवानाममृतस्य नाभिः । (क्र.सं.४.५८.१) इति,
‘तस्मै सरस्वतीदुहे क्षीरं सर्पिर्मधूदकम् ।’ (क्र. सं. ९. ६७. ३२) इति चानुसन्धेयम् ॥ अध्याभ्यो गोभ्यः सुप्रपाणं
सम्यक्पातव्यमुदकं भवतु । काले वर्षेतु पजेन्यः । गोभ्यः शिवं स्वस्ति चास्त्वित्यर्थः ॥

तादृश्येन तच्छब्दत्वोपपत्तेः, 'व्यायुर्वै घृतम्' इत्यादिवत् । तस्मात् विद्यायां मुख्यया वृत्त्योपनिषच्छब्दो वर्तते, ग्रन्थे तु भक्त्या इति (कठभा.) । तैत्तिरीयोपनिषद्दीपिकायां सायणाचार्या अपि " अत्र ह्युपनिषच्छब्दो ब्रह्मविद्यैकगोचरः । तच्छब्दवाच्यवार्थस्य विद्यायामेव सम्भवात् ॥ उपोपसर्गः सामीप्ये तत्पतीचि समाप्यते । सामीप्यात्तारतम्यस्य विधान्तेः स्वात्मनीक्षणात् ॥ त्रिविधः सदिधात्वर्थो विद्यायां सम्भविष्यति । श्रीमत्सुरेश्वराचार्यैर्विस्पष्टमिदमीरितम् ॥ उपनीयेममात्मानं ब्रह्मापास्तद्वयं स्वतः । निहन्त्यविद्यां तज्जं च तस्मादुपनिषद्भवेत् ॥ निहत्यानर्थमूलां स्वाविद्यां प्रत्यक्तया परम् । गमयत्यस्तसम्भेदमतो वोपनिषद्भवेत् ॥ प्रवृत्तिहेतूनिःशेषास्तन्मूलोच्छेदकत्वतः । यतोऽवसादयेद्विद्या तस्मादुपनिषन्मता " इति ॥ ' यथोक्तविद्याहेतुत्वाद्ग्रन्थोऽपि तदभेदतः । भवेदुपनिषन्नमा लाङ्गलं जीवनं यथा ॥ ' इति । ताश्चैता उपनिषदो गीर्वाणसारस्वतसरस्वति महार्घा मणय इवापरिमिता एव विद्योतन्ते । परमिदानीं बहूनां श्रुतिशाखानामुच्छिन्नत्वात् ; विद्यमानानामप्यङ्गुलीमेयानामाशिरोऽन्तर्धायमानत्वात्, अन्यैश्च तैस्तैः कलिकालमात्रमुलभैर्वेदोच्छेदकरैरुपपन्नैर्विप्लुतत्वाच्चादरणीयतरा अपि, अनादिनियन्तत्वेन प्रसिद्धा अपि, प्रायो दुष्प्रापदर्शना एवैता वाङ्मन्यो भगवतस्तनवः ।

यद्यप्यद्यत्वे कचिदष्टाविंशतिः, कुहस्वित् द्वात्रिंशत्, कचनैकसप्ततिः, अन्यत्राष्टोत्तरं शतम्, इत्याद्यनेक-
त्रोपनिषदः प्रकाशिता दृश्यन्ते; तथापि ताः प्रायशोऽशुद्धिबाहुल्यासंविभक्तत्वासम्पूर्णत्वादितुरन्तदोषग्रस्ततया न मनीषिणां मनोरथान् पूरयितुं पारयन्ति ।

न च तावता सर्वासां संग्रहोऽपि भवति, तत्रानुपलभ्यमानानां भूयसां वचसां ग्रन्थकृद्भिरुदाहृतत्वेन तद-
धिकोपनिषत्सत्त्वानुमानात् । दृश्यन्ते च वैदेशिकेन ' फारकर ' नाम्नाऽनेकग्रन्थपर्यालोचनादिना ' रिलिजिअस
लिटरेचर ऑफ् इंडिया ' इत्यत्र प्रकाशितायां सूच्यां त्रयोविंशत्यधिकशतसंख्यान्युपनिषन्नानि । उपलभ्यन्ते
च कचित् कचित् तद्व्यतिरिक्तान्यपि पुस्तकानीत्यावश्यकस्तत्संग्रहे प्रयत्नः ।

किञ्च प्रकाशितानामप्यासामिदानीमध्ययनाभावेन तदसम्भवेन चाभीष्टवाक्यमन्त्रादीनां स्थानाभानदौस्थ्यं
तदवस्थमेव । तेन अतर्कसाध्याध्यात्मविद्याविषयान् निबन्धान् श्रुत्येकोपष्टम्भानि शारीरादिभाष्याणि, भामती-
श्रुतप्रकाशिकादिव्याख्याः, अन्यांश्चैवंविधान् प्रबन्धानधीयानाः, द्वैताद्वैतादिदार्शनिकग्रन्थास्तुलनयाऽभ्यस्यन्तः,
विशेषतस्तद्दृष्टग्रन्थानां संशोधकाश्च तत्रोदाहृतोपनिषद्वाक्यसन्दर्भशुद्धिवाञ्छितास्तत्त्वार्थविधारेण कियत् क्लिप्त-
न्तीति तथाविधा एव बुधा बुध्येरन् । ईदृश्युपनिषदां विषमावस्थैव केषांचन दुर्दुरुढानां परमाप्ततया प्रतीतै-
रप्याचार्यपादादिभिर्मुदाहृतेषु वाक्येष्वमूलत्वारोपणे, अपरेषां साहसिकशिरोमणीनां स्वकपोलकल्पितवचसामपि
श्रुतित्वेन जल्पने चावसरं वितरतीति सर्वेषामेवास्तिकानामत्यावश्यकं तद्वरीकरणम् । न च तत्र यावदुप-
लभ्यमानानामशेषाणामप्युपनिषदां संग्रह-संविभाग-संशोधनपूर्वकं प्रकाशनं; तदन्तर्गतनिखिलवाक्यानां वर्णानु-
क्रमानुसारिसूचीनिर्माणं चान्तराऽपरः कोऽप्युपाय इति सर्वसम्प्रतिपन्नम् । किंतु ' वक्तुं सुकरमेतत्, कर्तुं
दुष्करम् ' इति पश्यन्त अद्ययावन्न केऽपि लब्धवर्णमणयोऽस्मिन् कर्मणि प्रावर्तिषत, परमिदानीं-मन्यामहे
परिणाममुपेयुषां पण्डितानां पुण्यपुञ्जेन प्रेरितः-ता एता उपनिषदामौपनिषदानां चापद एकपद एवापाकर्तुं सम-
नह्यत्संख्यावतामप्रेसरः श्रीमान् ' शम्भुसुर्गजाननशास्त्री साधले ' महाभागः । व्यतानीच्च नातिचिरादिव
भगवतः श्रुतिरक्षादीक्षितस्य क्षीरसागरसुताजानेरनुकम्पामात्रसहायः श्लाघनीयतमं बृहदुपनिषत्संग्रहमिम-
मुपनिषद्वाक्यमहाकोशं चेति चिरायाधमर्णमस्य सकलमपि कृति कुलं जानीमः । वयसा स्थविरतरस्याप्यध्यवसा-
यवता मनसा यूनोऽतिशयानस्य, धनेन दुर्गताग्रगण्यस्याप्यनवद्यया विद्यया लक्ष्मणस्य प्रापञ्चिकसुखवञ्चितस्यापि
सदा स्वानन्दनिर्भरस्यास्य शास्त्रिमहोदयस्यात्र प्रवृत्तिवृत्तान्तस्य परिचयः ' न्यूनातिरिक्तं यत्किञ्चित् ' इति
तन्निवेदनतोऽवगन्तव्यः ।

एवमतिमहता यत्नेन सम्भृता अपि ता उपनिषदः काश्चिदतिजरत्तरमातृकतया करग्रहणमपि सोढुमक्षमः
काश्चिदसंविभक्तवाक्यतयार्थविबोधनेऽसमर्थाः, काश्चिदशुद्धजालजटिलतया पठनेऽप्यपर्याप्ताः, काश्चिच्च तैस्तैः

अनभिज्ञलिखितग्रन्थैकमुलभैर्दोषविशेषैराक्रान्ता अभूवन् । ताश्चात्रभवता शास्त्रिप्रवीरेण सूक्ष्मेक्षिकया संशोध्य यथोचितं संविभज्य, तच्छुद्धपाठानुव्रतीय, यावद्बुद्धिबलं पूर्वोदितं दोषजालमपनीय, तथा संस्कृता यथा मुद्रणयन्त्राधिरोहणं प्रतीक्षमाणास्तिष्ठन्ति । अयं च तत्रत्यानां सर्वेषामेव वाक्यानामकारादिवर्णक्रमेण विहितः कोशस्तद्वर्णपरिमलवाहः पृषदश्च इव तत्रभवतः सहृदयानुपतिष्ठत इति कथं वायं महात्मा शास्त्रिशिरोमणिः स्वपितुद्वरणमात्रार्थमधिवसुधं समानीतसकललोकैकपावनसुरसरित्सलिलस्य नानुकरोतितरां भगीरथस्य ?

अथैवं सरस्वतीनिसर्गमात्सर्गशालिन्या लक्ष्म्या कदाचिदकटाक्षितेन, जठरपिठरपूर्णाया व्यवसायान्तरं श्रितवता, स्वयशोराशि विशदपलिताक्रान्तशिरसा, यस्यां जाग्रति भूतानि तस्यामिव या निशा सर्वभूतानां तस्यामपि जाग्रता, शास्त्रिमहाशयेन भूयसः क्लेशाननुभूय निर्माय निर्मायमुपहृतमिममुपनिषद्वाक्यकुसुमकोशं स्वकरकिसलयैः स्वीकृत्याश्वेव सफरीकरिष्यन्त्येतस्य परिश्रमान् कोविदकल्पदुमा इत्याशास्महे ।

ये चात्र केचिदोषाः सम्भवेयुस्ते कर्तुरसहायतां च जराशिशिलतां च साधनसामग्रीविकलतां च तथाऽस्य कर्मणोऽपि विशालतां च विषमतां च मानुषमनीषाया अल्पविषयतां च समालोच्य मर्षणीयाः करुणार्णवैर्लब्ध-वर्णवरेण्यैरिति तान् साञ्जलिबन्धमभ्यर्थयामः ।

अन्ततश्च वयसेव विद्यया तथैव नयविनयाभ्यां ताभ्यामिव गुणैश्च गरिष्ठमपि सौजन्यातिशयेन सुहृदायमान-मीदृशानेककर्मसु व्यापृतं श्रीमन्तं शम्भुसूनुं गजाननशास्त्रिगमनामयेन द्राघीयसायुषा यशसा श्रिया च समेधयितुं भगवन्तमगजानननलिनभास्करं महेश्वरं सम्प्रार्थ्य तेन सपद्येवाविश्चिकीर्षितं 'बृहदुपनिषत्संग्रहं' प्रतीक्षमाणा एतावत्येव तिष्ठासामः ।

‘दोषैर्द्विपन्तश्च गुणैर्महान्तस्तुष्यन्तु सन्तः सुखमस्मदीयैः ।

अन्तर्द्वयेषामपि सन्तमेषां जानीमहे प्रीतमन्तमेकम् ॥’

दीर्घदर्शिनामाश्रवः—

धूपकरोपाहोऽनन्तयज्ञेश्वरशर्मा ।

न्यूनातिरिक्तं यत्किञ्चित् ।

यत्प्रज्ञानमुत चेतो धृतिश्च यज्ज्योतिरन्तरात् प्रजासु ।

यस्मान्न ऋते किञ्चन कर्म क्रियते तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु ॥

अनन्तकोटिब्रह्माण्डनायकस्यानन्तभक्तजनाज्ञानान्धतमसविध्वंसकरस्यानन्तार्तातिहरस्य सच्चिदानन्दमय-स्यानन्तासनस्य भगवतः श्रीमदनन्तस्य कृपालवलेशात्स्वान्तःस्फुरितं तत्प्रसादभूतं श्रुतिमनोनयनाहादकरं कमनीयकमलकोशमिवेममुपनिषद्वाक्यमहाकोशं विद्वद्वरकरकमलेषूपहारीकर्तुं मम मनोभास्करोऽद्यानन्तानन्दो-दयाचलं समुदितस्तत्प्रमोदसन्दोहावहमिति को न मन्येत ?

श्रीमद्विद्वद्वेसैः परोपकृतिमद्धुर्यैर्धूपकरेत्युपाख्यैरनन्तशास्त्रिभिः स्वोद्यमभारं दूरतोऽपसार्यास्योपनिष-द्वाक्यमहाकोशस्य प्रस्तावलेखनेनोपकृतोऽहं प्रभाकरप्रभया खद्योत इव लेखनासमर्थोऽपि तदनुज्ञया तच्छब्दैरेव किञ्चिल्लेखनधाष्ट्यै कर्तुमुद्युक्तः स्वोद्देश्यादि स्फुटीकर्तुम्, तत्क्षमापयितुमर्हन्ति ते क्षमाशीलाः ।

उपनिषद्वाक्यमहाकोशस्य प्रादुर्भावः परिचयश्च ।

नव वा दश वर्षाणि व्यतीतानि भवेयुस्तत्प्रागेव 'गुजराती' मुद्रणालयाधिपतिभिर्माहाहूयोक्तं 'शाङ्कर-भाष्याद्येकादशटीकोपेता श्रीमद्भगवद्गीता मुद्रतेऽस्माभिः । परं च तद्भाष्य-व्याख्यादि-प्रणेतृभिस्तत्र तत्र भवस्वमतसमर्थनपराणि वेदवेदाङ्गश्रुतिस्मृतिपुराणेतिहासादिभ्यो यानि वाक्यानि समुद्धृतानि भवेयुस्तेषां मूलस्थलाङ्कनिवेशनेन तत्तदादर्शभूतप्रत्यन्तरादिभ्योऽशुद्धिनिरसनपूर्वकं विशेषाविशेषनिर्देशनेन च परिच्छेद-स्वरूपास्वरूपविरामचिह्नैश्च तां विभूष्य सा मुद्रणीयेत्यस्माकं मनस्युत्कटा मनीषा समुद्धृता तां सफलीकर्तुमर्हथ' इति । तथैयुक्त्वा तत्कर्तुमुद्युक्तोऽहं श्रीमद्भगवद्गीतायास्तत्तट्टीकाकारैस्तत्र तत्र वेदादिग्रन्थेभ्यः समुद्धृत-

वाक्यानां स्थलनिर्देशनेन न तथा परिश्रान्तोऽस्मि यथोपनिषद्वाक्यस्थलाङ्कनिर्देशनेन । एवमस्मिन्नारब्धकार्ये मासद्वयावध्यगाधचिन्ताम्युधेरतिरतरलतरङ्गनिकरेषु निगममानसोऽभूवम् ।

तत एकस्मिन्दिने नयननाराचवसुविधुतमे (१८५२) शकाब्देऽनन्तप्रियायामनन्तचतुर्दश्यां कृतानन्तार्चनोपासनस्य “ को मम चिन्ताग्रहस्तस्य हस्तावलम्बदानेनास्मात्समुद्धर्ता भविता ? ‘ अनन्तसंसारमहासमुद्रमग्नं समभ्युद्धर वासुदेव ! । अनन्तरूपे विनियोजयस्व ह्यनन्तसूत्राय नमो नमस्ते ॥ ’ इत्यनन्तभक्तैरनन्तस्तत्रैः स्तुतोपासितानन्तगुरो ‘ त्वमेवेदानीं ममाप्यनन्तापत्समुद्धर्ता गुरुः शरणं भव ’ इति प्रार्थयमानस्यार्धरात्रेऽर्धसुप्तस्यापि मम मनसि श्रीमदनन्तानुग्रहतश्चिन्तापद्मनध्वान्तविध्वंसकोऽयं चिन्तामणिः प्रादुर्भूयद्दहमेवोपनिषद्वाक्यकोशस्य सम्यक्प्रणयनं कुर्यां तर्हि मदीयमप्यारब्धकार्यं सफलं भवेत्लोकसंग्रहश्चापीति । ततस्तदैवोत्थाय कृतानन्तानन्तप्रणामोऽहं मुद्रिताष्टोत्तरशतोपनिषद्वाक्यामीशावास्योपनिषदमारभ्योपनिषद्वाक्यमहाकोशदेतोस्तद्वाक्यावलीलेखनं विधातुमुद्युक्तः ।

चतुःपञ्चोपनिषदां वाक्यलेखनानन्तरं लिखितेषु वाक्येष्वपशब्दितं गलितादि च दृष्ट्वा तद्ग्रीकृतमनसा त्रितृप्तिमहादिसंग्रहीतग्रन्थेषु विचिन्वता मयाऽतिजीर्णं हस्तलिखितं भ्रष्टाक्षरमष्टोत्तरशतोपनिषद्विज्ञ-मुपनिषद्व्यं समुपलब्धम् । तदवलोक्य ‘ एतदतिरिक्ता अन्या अप्युपनिषदोऽत्र सुम्बापुरस्थबृह-पुस्तकालये-ष्वन्यत्र च स्युः ’ इत्याशाङ्कुरो मद्भृदाकाशेऽङ्कुरितः । परन्तु तद्भाभः प्रयत्नापेक्षः, प्रयत्नस्तु शक्यवसर-द्रव्यापेक्षः, तद्धीनेनापि यथाशक्ति शनैः शनैः प्रयतितं मया । ‘ प्रसादचिह्नानि पुरःफलानि ’ (र. वं. २।२२) इति श्रीमन्महाकविकुलगुरोः कालिदासस्योक्तिस्तत्प्रसङ्गानुसारेण सूपयुक्तैव, तथापि ‘ प्रयत्नचिह्नानि पुरःफलानि ’ इत्यपि केनचित्कविवरेण यत्रकुत्रचिदुक्तं स्याच्चैतदपि युक्ततरमेवेत्यहं मन्ये, मत्कृतप्रयत्नामृतधारा-सिञ्चनेन मदाशाङ्कुरस्य महावृक्षीभूतत्वात् । तासामत्यन्तायासलब्धानामुपनिषदां परिसङ्ख्यानं विशोत्तर-शतद्वयात्मकमभूयासामयमुपनिषद्वाक्यमहाकोशः समजनि, तत्प्रेक्षासमकालमेव प्रेक्षावतां विद्वद्वराणामामोदाति-भूमिमारोहेदेवासंशयम् । तद्वत् पुरुषसूक्तं ऋग्यजुरादिवेदान्तर्गतमप्युपनिषदेवेति निर्विवादं निश्चितं मत्वा तद्वाक्यैरयं कोशः समलङ्कृतोऽस्माभिः “ पुरा मत्पुत्र ! पुरुषसूक्तोपनिषद्ग्रहस्यप्रकारं निरतिशयाकारावलंबिना विराट्पुरुषेणोपदिष्टं रहस्यं ते विविच्योच्यते ” इति नारदपरिव्राजकोपनिषदि (उप. २) ब्रह्मणा नारदायोक्त-त्वात् । तथैव “ त्रिसुपर्णोपनिषदः पठनात् पंक्तिपावनः... त्रिसुपर्णश्रुतिर्द्वेषा निष्कृतौ त्रिदले रता ” इति द्वितीय-विल्वोपनिषदि दृष्टत्वात्तद्वाक्यैरप्ययं विभूषित इति ज्ञातव्यं विचक्ष्णैः । अस्मत्सङ्कलितबृहदुपनिषत्संग्रहे सश्रीमूक्त एत आलोचयतामालोचनगते भविष्यत एवेति ।

अत्र केचिद्वदन्ति—‘ उपनिषदस्तु दशैव त्रयोदश वा, या अवोधशब्दसुबोधाय श्रीमच्छङ्कराचार्यवर्यैः प्रायशः शब्दशो व्याख्याताः, यदीतरास्तत्कालीना भवेयुस्तर्हि ता अपि कथं न तद्याख्याविभूषिता दृग्गोचरतामायान्ति ? ’ इति । तदसत् । श्रीमच्छङ्करानन्द-नारायण-रामतीर्थादि-यतिवरैश्चत्वारिंशदधिकानामथर्वशिखाद्युपनिषदां कृतानि व्याख्यानानि दृश्यन्ते । तत्र श्रीमद्यतिवर-नारायणस्वामिपादैस्तु प्रत्युपनिषद्वाख्यानस्यादावन्ते च ‘ नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ’ इत्यनेन पद्येन स्वीयाचारकृतयः श्रुतिपराः समर्थिताश्च दृश्यन्ते । अत ईशावास्यादि-त्रयोदशोपनिषदामिव तदितरासां श्रुतिमयत्वसिद्धेर्दर्शनात् ॥ केचिद्वैयाकरणाचार्या नैयायिकादयश्च लिखित-कतिपयोपनिषद्गतमपशब्दितं ह्रस्वदीर्घादिकं च लेखकप्रमादोद्भूतं स्यादिति जानन्तोऽपि नाङ्गीकुर्वन्ति तत्समीकर्तुं कथयन्ति च यथादृष्टश्रुतमेव मुद्रणीयं, न वयं तत्र हस्तपक्षेयं कर्तुं शक्नुम इति । तथापि मया लेखकप्रमादोद्भूतो हस्तदोषोऽयमिति निश्चित्यादिमान्तिमसम्बन्धमनतिक्रम्य तद्गतामशुद्धिप्रचुरतां यथामति दूरीकृत्य तद्वाक्यान्वय-समावेशितानि । आस्तां तावत्, प्रकृतमनुसरामः ।

अत्रोल्लिखितानामुपनिषदां प्राचीनार्वाचीनत्वं, तद्याख्यातृणां परिचयः, उपनिषद्वाक्यार्थपरिज्ञानं, अनेकार्थात्मादिशब्दा यत्र यत्रोपयुक्तः वेनोपनिषत्सु दृग्गोचरा भवन्ति तेषां स्थलनिर्देशः, उपनिषदुपलब्धिस्थानादि-चैतद्विषयाणामत्रोल्लेखनमावश्यकमपि तद्यथावसरं यथामत्यस्योत्तरार्धे विद्वदप्रेसराणामग्रे निधापयिष्यामः, उत्तरार्धस्याप्यविलम्बिततया मुद्रणावश्यकत्वात् । बृहदुपनिषत्संग्रहेण साकमचिरादेव तत्सर्वं प्रकाशीभविष्यत्येव ।

आदिमपाठ्यविषयाः ।

एतदुपनिषत्कोशोपयुक्तताजिज्ञासुभिः संस्कृतसारस्वतोपासकैः पण्डितवरैः शास्त्रि-पौराणिक-प्रवचनकर्त्रादिभिश्च प्रथमं ज्ञानुद्देश्यज्ञानात्मानात्मात्मनो-विचिन्तयितुं व्यावृत्तवैयर्थ्यान्-स्वमहमादिशब्दाराम्भितवाक्यानि शुद्ध-सत्त्वान्तःकरणेन प्रविचार्यास्योपयोगिता निर्धार्या ।

१-अत्र सर्वाणि वाक्यान्यकारादिवर्णक्रमेणैव लिखितानि; किन्तु ' ओङ्कारं प्रथमं कृत्वा ततो ब्रह्म प्रवर्तयेत् । अन्यथा विपरीतं तद्ब्रह्म स्यान्नात्र संशयः (प्रयोगपारिजाते यमः) इति धर्मशास्त्रानुशासनात्, श्रुत्यध्ययनस्य सर्वत्रोङ्कारपूर्वकत्वात्, उपनिषदामपि श्रुतिविशेषत्वाच्च प्रणवादीनि वाक्यानि प्रथमं निवेद्य ततोऽकारादिक्रम आदृतः । २-(?) ईदृक् चिह्नादिमद्वाक्यं ' जेकृ ' महोदयकृतोपनिषच्छब्दकोशादुपात्तम् । एवंविधानि वाक्यानि च ' घ ' वर्णादिवाक्यपर्यन्तमेव संगृहीतानि । ३-+इति चिह्नं प्रकृतस्य वाक्यस्यान्यत्रापि निर्दिश्य-मानस्थलेऽवस्थानसूचकम् । ४-एतच्चिह्नमुपात्तवाक्यस्य तस्यामेवोपनिषदि निर्दिष्टस्थानेष्वाम्रेडनबोधकम् । ५-...इदं विस्तारभयात् त्यक्तानां शब्दानां सूचकम् । ६-अत्र कचित् पदच्छेदः पङ्क्त्यायतिपरिजिहीर्ष्या न विहितः । ७-दूरान्वयवन्ति द्वाधिष्ठानि च वाक्यानि- यथाऽऽचार्यैरुदाह्रियन्ते तथा- द्विधा त्रिधा वा कृत्वाऽत्र निवेशितानि । समग्राण्यपि च तानि तत्तदादिवर्णानुसारेण सङ्गृहीतान्येवेति न कैश्चनत्र विप्रति-पत्तव्यम् । ८-वाक्यारम्भप्रधानपदाद्यवर्णमरुन्धैव तन्निवेशनं विधाय, तदारम्भगतानि ' अथ- अतः-खलु ' प्रभृतीनि पदानि कुत्रचित् ( ) ईदृक् चिह्नान्तरे लिखितानि । ९-अत्र निर्दिष्टाः खण्डाध्यायाद्यङ्काश्च प्रकाश्य-मानं बृहदुपनिषत्संग्रहमनुसरन्ति । १०-उपनिषदां नामादिसङ्केताश्च सुव्यक्तत्वात् कोशानुशीलनावसर एव बुध्येरन् । ११ मुद्रितामुद्रितोपनिषत्सु कियन्त्यो निरङ्का अपि सन्ति ता यथावसरं यथामति च साङ्काः कृतैव तत्तदुपनिषद्वाक्यमत्र लिखितम्, यतस्तद्वाक्योपलब्धिः सुकरा स्यात्तथा यतितमिति वाचकदृक्पथं यास्यत्येव । उपनिषद्वाक्यकोशस्यास्य प्रणयनं केन प्रकारेण कथं जातं तदादावेव निर्दिष्टम् । तत्कार्यसमारम्भे प्रसिद्धा-प्रसिद्धा (मुद्रितामुद्रिताः) उपनिषन्मूलभाष्यादिग्रन्था इतस्ततो य उपलब्धास्ते सर्वेऽद्वैतपन्थीयानामेव । ततोऽस्याखिलसाम्प्रदायिनामप्युपयुक्ततासिद्धिं चिकीर्षुणा मया तत्तत्साम्प्रदाय्युपनिषद्वाक्या बहुत्रान्वेषितास्तदा केवलं माध्वापरपर्यायिद्वैतपन्थीयाः सभाष्येशावास्यादयो दशोपनिषदः समासादिताः । तदन्तर्गताः पाठभेदा-स्तन्मूलत एवात्र सङ्कलिताः, माध्वभाष्यस्य गद्यपद्यात्मकत्वात् ; आत्मके भाष्ये पाठान्तरव्याकृतेरसंभवाच्च । विशिष्टाद्वैतपन्थीयास्ताः सभाष्याः कुत्रचिन्मुद्रिता इति केवलं शुश्रुमः । शुद्धाद्वैतीयानां पुष्टिमार्गीयाणां तु दशोपनिषत्पाठान्तराणि सन्तीति किंवदन्त्याकर्ण्यते, कुत्रचिद्दृष्टान्यपि मया तद्वन्धेषु, परंतु तदाप्तिः सुदुर्लभैव । तथापि यदि तानि मद्भागधेयवशाद्वस्तगतानि भवेयुः, यथोचितस्थलदानेन चात्र विभूषितानि भवेयुस्तर्हि कृतार्थो भवेयम् ।

अन्ततश्च " यैः सङ्कलितसकलसकलविद्यैर्विद्याभिलाषिभिर्विद्याधनदानंशौण्डैः श्रीमत्फत्तेसिंहसुतैः प्रतापसिंह-महाराजैर्जराजर्जरितस्य दशैकादशहायनैः कृताखण्डितायासस्य कल्पवृक्षेणैव स्वच्छायाश्रितस्य तवेप्सिततमं पूरयित्वा त्वत्प्रणीत उपनिषद्वाक्यमहाकोशोऽङ्गीकृतः, तेषां कीर्तिकीर्तने सगुणगणधन्यवाददाने च कथं त्वं दशदिक्प्रसारिततद्यशोभास्करकरैश्चकितचित्तश्चलद्वस्तो जरठः समर्थो भवितुमिच्छसि " इति मम मानसं मां हसति, उपदिशति च मूलसिद्धान्तेन वृक्षाग्रं यथोहसति सफलीभवति च तथा त्वमपि यैः साधनभूतैर्महाराजः प्रसादितस्ताच्छरणीभव " इति । अतस्तानेव सौजन्यशालिनः परोपकृतिपरास्तत्तदधिकाराधिकृतान् धन्यवादाहान् रा. रा. शं. म. पगारोपाभिधानान्, ' डॉ. लेले ' इत्युपाख्यान् डॉ. भट्टाचार्यान्, प्रो. श्री. स. ' भावे ' इत्युपाख्यान्, वि. पा. ' नेने ' इत्याख्यान् आहं तत्कृतोपकारभारेण नम्रीभूतः सादरं सप्रेम च संस्तूय निवेदयामि तत्तदुपकारजातातिमहत्त्यनुकम्पा नहि शक्या कदापि विस्मर्तुमित्यलमतिपर्ल्लवेतेन ।

प्राज्ञपादपांसुः—

साधले इत्युपाख्यो शंभुसूनुर्गजाननः

उपनिषन्नामादिसूची ।

उपनिषन्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
१ अक्षमालोपनिषत्	अ. मा.	वाक्यात्मकः मंत्रात्मकश्च		
२ अक्ष्युपनिषत्	अक्ष्यु. अक्ष्यु.	*वाक्यात्मकः *पद्यात्मकश्च		
३ अथर्वशिखोपनिषत्	अ.शिखो., अ.शि.	वाक्यात्मकः		
० अथर्ववेदसंहिता	अथर्व., अथर्व.सं.	कांडात्मकः		
४ अथर्वशिरउपनिषत् (शिवोप. रुद्रोप.)	अ. शिरः.	खंडात्मकः	वाक्यात्मकः मंत्रात्मकश्च	
५ अद्वयतारकोपनिषत्	अद्वयता., अ.ता.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
६ अद्वैतप्रकरणम् (मांडू.)	अद्वैत.	पद्यात्मकः		
७ अद्वैतोपनिषत्	अद्वैतो.	वाक्यात्मकः		
८ अद्वैतभावनोपनिषत्	अद्वैत.भा.	वाक्यात्मकः		
९ अध्यात्मोपनिषत्	अध्यात्मो.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
१० अनुभवसारोपनिषत्	अनु. सा.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
११ अन्नपूर्णोपनिषत्	अ. पू.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१२ अमनस्कोपनिषत्	अमन.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१३ अमृतनादोपनिषत्	अमृतना., अ.नादो.	पद्यात्मकः		
१४ अरुणोपनिषत्	अरुणो.	मंत्रात्मकः		
१५ अलातशान्तिप्र.	अ. शां.	पद्यात्मकः		
(माण्डूक्योपनिषत्कारिकाः)				
१६-१ अवधूतोपनिषत्	१ अवधू.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
१७-२ अवधूतोपनिषत्	२ अवधू.	पद्यात्मकः		

* गद्यं पद्यमिति प्राहुर्वाङ्मयं द्विविधं बुधैः । वर्णमात्रप्रभेदेन पद्यं बहुविधं स्मृतम् ॥ पद्यं सत्तु-
ष्पदी, तच्च वृत्तं जातिरिति द्विधा । वृत्तमक्षरसङ्ख्यातं जातिर्मात्राकृता भवेत् ॥ वाक्यं स्याद्योग्यता-
काङ्क्षासत्तियुक्तः पदोच्चयः । वाक्योच्चयो महावाक्यमित्थं वाक्यं द्विधा मतम् ॥ स्वार्थबोधसमाप्ताना-
मङ्गाङ्गित्वव्यपेक्षया । वाक्यानामेकवाक्यत्वं पुनः सम्भूय जायते ॥ ॥ वहिपुराणे—प्राप्यते ज्ञानकथनं
परलोकसुभाषितम् । स्वर्गापवर्गसिद्ध्यर्थं भाषितं यत्सुशोभनम् ॥ वाक्यं मुनिवरैः शास्त्रैस्तद्विज्ञेयं
सुभाषितम् ॥ रागद्वेषानृतक्रोधकामतृष्णानुसारि यत् ॥ वाक्यं निरयहेतुत्वात्तदभाषितमुच्यते ॥ संस्कृते-
नापि किं तेन मृदुना ललितेन वा ॥ अविद्यारागवाक्येन संसारक्लेशहेतुना ॥ यच्छ्रुत्वा जायते पुण्यं
रागादीनां च संक्षयः । निरुद्धमपि तद्वाक्यं विज्ञेयमतिशोभनम् ॥ [इति श. चि. कोशः]

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
१८ अव्यक्तोपनिषत्	अव्यक्तो.	वाक्यात्मकः		
१९ आगमप्रकरणम्	आगम.	पद्यात्मकः		
(माण्डूक्योपनिषत्कारिकाः)				
२० आचमनोपनिषत्	आचम.	वाक्यात्मकः		
(आचमनीयो.)				
२१ आत्मपूजोपनिषत्	आ. पू.	वाक्यात्मकः		
२२ आत्मप्रबोधोपनिषत्	आत्मप्र.	वाक्यात्मकः		
(आत्मबोधो.)				
२३-१ आत्मोपनिषत्	१ आत्मोप.	वाक्यात्मकः		
२४-२	२ आत्मो.	पद्यात्मकः		
२५ आथर्वणद्वितीयोपनिषत्	आथ. द्वि.	वाक्यात्मकः		
	आथर्व. द्वि.	मंत्रात्मकश्च		
० आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्	आप. श्रौ.सू.			
२६ आयुर्वेदोपनिषत्	आयुर्वे.	पद्यात्मकः		
२७ आरुणिकोपनिषत्	आरुणि., आरु.	वाक्यात्मकः		
(आरुण्येयुप.)				
२८ आर्षेयोपनिषत्	आर्षे., आर्षेयो.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
२९ आश्रमोपनिषत्	आश्रमो.	वाक्यात्मकः		
३० इतिहासोपनिषत्	इतिहा.	वाक्यात्मकः		
		पद्यात्मकश्च		
३१ ईशावास्योपनिषत्	ईशावा., ईशा.	मंत्रात्मकः		
३२ उपनिषत्स्तुतिः	[शिवरहस्यान्तर्गताऽद्याप्यलब्धा.		अध्या. ५४]	
३३ ऊर्ध्वपुण्ड्रोपनिषत्	ऊर्ध्वपु.	वाक्यात्मकः		
	ऊर्ध्वपुं, ऊ.पुं.	पद्यात्मकश्च		
० ऋग्वेदसंहिता	ऋक्सं.,	अष्टकात्मकः	अध्यायात्मकः	वर्गात्मकः
अष्टकात्मिका	ऋ. अ.	"	"	"
मंडलात्मिका	ऋ.मं.	मण्डलात्मकश्च	सूक्तात्मकः	मंत्रात्मकः
० ऋग्वेदखिल.	ऋ.खि.श्री.सू.	मंत्रात्मकः		
३४ एकाक्षरोपनिषत्	एकाक्ष.ए.उ.	पद्यात्मकः		
३५-१ ऐतरेयोपनिषत्	१ ऐत.	अध्यायात्मकः	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः
३६-२ ,, (आत्मषट्को.)	२ ऐत.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
३७-३ ,,	३ ऐत.	अध्यायात्मकः	खंडात्मकः	वाक्यात्मकः
३८ कठरुद्रोपनिषत्	कठरु.	वाक्यात्मकः		
(कण्ठो.)				
		पद्यात्मकश्च		

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
३९ कठोपनिषत्	कठो.	वाक्यात्मकः	पद्यात्मकः	
४० कठश्रुत्युपनिषत्	कठश्र.	वाक्यात्मकः		
४१ कलिसन्तरणोपनिषत् (हरिनामोप.)	कलिसं.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
४२ कात्यायनोपनिषत्	कात्याय.	वाक्यात्मकः		
४३ कामराजकीलितो. द्वारोपनिषत्	कामरा. कामराज.	वाक्यात्मकः		
४४ कालामिरुद्रोपनिषत्	कालामि., का.रु.	वाक्यात्मकः		
४५ कालिकोपनिषत्	कालिको.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
४६ कालीमेघादीक्षितोप.	का.मे.दी., का.मे.	वाक्यात्मकः		
४७ कुण्डिकोपनिषत्	कुण्डि. कुंडि. कुंडिको.	पद्यात्मकः वाक्यात्मकश्च		
४८ कृष्णोपनिषत्	कृष्णो.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
४९ केनोपनिषत्	केनो.	खण्डात्मकः	पद्यात्मकः वाक्यात्मकश्च	
५० कैवल्योपनिषत्	कैव.	खण्डात्मकः	पद्यात्मकः	
५१ कौलोपनिषत्	कौलो., कौलोप.	वाक्यात्मकः		
५२ कौषीतकिब्राह्मणोप.	कौ.उ., कौ.त.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः	
५३ क्षुरिकोपनिषत्	क्षुरिको.	पद्यात्मकः		
५४ गणपत्यथर्वशीर्षोपनिषत्	गणप.	वाक्यात्मकः		
५५ गणेशपूर्वतापिन्युपनिष. (वरदपूर्वतापिन्यु.)	ग. पू.	उपनिषदात्मकः	वाक्यात्मकः	
५६ गणेशोत्तरतापिन्यु. (वरदोत्तरतापिन्यु.)	ग. शो.	उपनिषदात्मकः	वाक्यात्मकः	
५७ गर्भोपनिषत्	गर्भो.	वाक्यात्मकः		
५८ गान्धर्वोपनिषत्	गान्धर्वो.	वाक्यात्मकः		
५९ गायत्र्युपनिषत्	गायत्र्यु.	वाक्यात्मकः		
६० गायत्रीरहस्योपनिषत्	गायत्रीर.	वाक्यात्मकः		
६१ गारुडोपनिषत्	गारुडो.	पद्यात्मकः मंत्रात्मकश्च		
६२ गुह्यकाल्युपनिषत्	गुह्यका.	पद्यात्मकः		

उपनिषद्भाष्यानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
६३ गुह्यषोढान्यासोपनिषत्	गुह्यषो., गु. षो.	वाक्यात्मकः		
६४ गोपालपूर्वतापिन्युपनिषत्	गो. पू.	गद्यपद्यात्मकः		
६५ गोपालोत्तरतापिन्यु.	गोपालो.	खण्डात्मकः	गद्यपद्यात्मकः	
६६ गोपीचन्दनोपनिषत्	गोपीचं.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
६७ चतुर्वेदोपनिषत्	चतुर्वे.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
६८ चाक्षुषोपनिषत्	चाक्षुषो.	मंत्रात्मकः		
(चक्षुरूप., चक्षुरोगोप., नेत्रोपनिषदिति नामान्तराणि.)				
६९ चित्त्युपनि.	चित्त्यु.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
७० छागलेयोपनि.	छाग., छागले.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
७१ छान्दोग्योपनिषत्	छांदो., छान्दो., छां. उ., छां.	अध्यायात्मकः	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः
७२ जाबालदर्शनोपनिषत्	जा. द.	खण्डात्मकः	पद्यात्मकः	
७३ जाबालोपनिषत्	जाबालो. जान्ना.,	वाक्यात्मकः		
७४ जाबाल्युपनिषत्	जाबाल्यु.	वाक्यात्मकः		
७५ तारसारोपनिषत्	तारसा.	गद्यपद्यात्मकः मंत्रात्मकश्च		
७६ तारोपनिषत्	तारोप.	वाक्यात्मकः		
७७ तुरीयातीतोपनिषत्	तुरीया.	वाक्यात्मकः		
७८ तुरीयोपनिषत्	तुरीयो.	वाक्यात्मकः		
७९ तुलस्युपनिषत्	तुलस्यु.	गद्यपद्यात्मकश्च		
० तैत्तिरीयमारण्यकं	तै. आ.	मंत्रात्मकः		
८० तेजोबिन्दूपनिषत्	ते. बिं.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
० तैत्तिरीयसंहिता	तै. सं.			
८१ तैत्तिरीयोपनिषत्	तैत्ति.+	वाक्यात्मकः	अनुवाकात्मकः मंत्रात्मकश्च	वाक्यात्मकः
८२ त्रिपाद्विभूतिमहा- नारायणोपनिषत्	त्रि. म. न्न., त्रि. म.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः	
८३ त्रिपुरातापिन्युपनि.	त्रि. ता.	उपनिषदात्मकः	मंत्रात्मकः वाक्यात्मकश्च	
८४ त्रिपुरोपनिषत्	त्रिपुरो.	मंत्रात्मकः		

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
८५ त्रिपुरामहोपनिषत्	त्रि.म., त्रि.महो.	मंत्रात्मकः		
८६ त्रिशिखिब्राह्मणोपनि.	त्रि. ब्रा.	खंडात्मकः	वाक्यात्मकः	पद्यात्मकश्च
८७ त्रिसुपर्णोपनिषत्	त्रिसुप.	मंत्रात्मकः		
८८ दक्षिणामूर्त्युपनिषत्	द. मू.	वाक्यात्मकः		
८९ दत्तात्रेयोपनिषत्	दत्तात्रे.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
९० वत्सोपनिषत्	(अशुद्धप्रचुरा)			
९१ दुर्वासोपनिषत्	दुर्वासो.	पद्यात्मकः		
९२ श्वेद्व्युपनिषत्	श्वेद्व्यु.	मंत्रात्मकः		
		पद्यात्मकश्च		
९३ २ ,,	[शिवरहस्यान्तर्गताऽप्यद्याप्यलब्धा. अ. ९९]			
९४ द्वयोपनिषत्	द्वयो.	वाक्यात्मकः		
		पद्यात्मकश्च		
९५ ध्यानबिन्दूपनिषत्	ध्या. बिं.	पद्यात्मकः		
९६ नादबिन्दूपनिषत्	ना. बिं.	पद्यात्मकः		
९७ नारदपरिव्राजकोपनि.	ना. प.	उपदेशात्मकः	वाक्यात्मकः	पद्यात्मकश्च
९८ नारदोपनिषत्	नारदो.	वाक्यात्मकः		
९९ नारायणपूर्वतापिन्यु.	ना. पू. ता.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
१०० नारायणोत्तरतापिन्यु.	ना. उ. ता.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
१०१ नारायणोपनिषत्	नारा.	वाक्यात्मकः		
(नारायणाथर्वशीर्षोप.)				
१०२ निराकम्बोपनिषत्	निरा., निरा.उ.	वाक्यात्मकः		
	निरा. लं.			
१०३ निरुक्तोपनिषत्	निरुक्तो.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः	पद्यात्मकश्च
१०४ निर्वाणोपनिषत्	निर्वाणो.	वाक्यात्मकः		
१०५ नीलरुद्रोपनिषत्	नीलरु.	खण्डात्मकः	मंत्रात्मकः	
१०६ नृसिंहपूर्वतापिन्युपनि.	नृ. पू.	उपनिषदात्मकः	वाक्यात्मकः	
१०७ नृसिंहषट्चक्रोपनिषत्	नृ. षट्च.	वाक्यात्मकः		
१०८ नृसिंहोत्तरतापिन्युपनि.	नृसिंहो.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
१०९ पञ्चब्रह्मोपनिषत्	पञ्चब्र.,	वाक्यात्मकः		
	पं. ब्र.	पद्यात्मकः		

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
११० परब्रह्मोपनिषत्	परब्र.	वाक्यपद्यात्मकः		
१११ परमहंसपरिव्राजकोप.	प. हं. प.	वाक्यात्मकः		
११२ परमहंसोपनिषत्	प.हंसो., प.हं.	वाक्यात्मकः		
११३ पारमात्मिकोपनि.	पारमा.	अनुवाकात्मकः	मंत्रात्मकः	
० पारस्करगृह्यसूत्रम्	पा. गृ. सू.			
११४ पारायणोपनिषत्	पारायणो.	मंत्रात्मकः		
११५ पाशुपतब्रह्मोपनिषत्	पा. ब्र.	वाक्यात्मकः		
		पद्यात्मकश्च		
११६ पिण्डोपनिषत्	पिण्डो.	पद्यात्मकः		
११७ पीताम्बरोपनिषत्	पीताम्बरो.	वाक्यात्मकः		
११८ पुरुषसूक्तोपनिषत्	पु. सू.	मंत्रात्मकः		
११९ पैङ्गलोपनिषत्	पैङ्गलो.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः	
			पद्यात्मकश्च	
१२०-१ प्रणवोपनि.	१ प्रणवो.	पद्यात्मकः		
१२१-२ ,,	२ प्रणवो.	वाक्यात्मकः		
१२२ प्रश्नोपनिषत्	प्रश्नो.	प्रश्नात्मकः		
१२३ प्राणाग्निहोत्रोपनिषत्	प्राणाग्नि., प्रा. हो.	खण्डात्मकः	मंत्रात्मकः	
			वाक्यात्मकश्च	
१२४ बटुकोपनिषत्.	बटुको.	वाक्यात्मकः		
(बटुकोप.)		पद्यात्मकश्च		
१२५ बह्वचोपनि.	बह्वचो.	वाक्यात्मकः		
१२६ बाष्कलमन्त्रोपनि.	बा. मं.	वाक्यात्मकः		
१२७ १ बिल्वोपनि.	१ बिल्वो.	पद्यात्मकः		
१२८ २ ,,	२ बिल्वो.	वाक्यात्मकः		
		पद्यात्मकः		
१२९ बृहज्जाबालोपनि.	बृ. जा., बृहज्जा.	ब्राह्मणात्मकः	वाक्यात्मकः	
			पद्यात्मकश्च	
१३० बृहदारण्यकोपनि.	बृ.उ., बृह.	अध्यायात्मकः	ब्राह्मणात्मकः	वाक्यात्मकः
१३१ ब्रह्मविन्दूपनिषत्	ब्र. विं.	पद्यात्मकः		
(अमृतविन्दूप.)				
१३२ ब्रह्मविद्योपनिषत्	ब्रह्मवि., ब्र.वि.	पद्यात्मकः		
१३३ ब्रह्मोपनि.	ब्रह्मोप., ब्रह्मो.	वाक्यपद्यात्मकः		

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
१३४ भगवद्गीतोपनिषत्	भ. गी.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१३५ भवसन्तरणोपनि.	भवसं.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१३६ भस्मजाबालोपनि.	भ.जा., भस्मजा.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः	
१३७ भावनोपनि.(कापिलोप.)	भावनो.	वाक्यात्मकः		
१३८ भिक्षुकोपनिषत्	भिक्षुको.	वाक्यात्मकः		
१३९ मठान्नायोपनिषत्	मठान्ना.	वाक्यात्मकः		
० महावाक्यरत्नावलिः	म. वा. र.	प्रकरणात्मकः		
१४० मण्डलब्राह्मणोपनि.	मं. ब्रा.	ब्राह्मणात्मकः	वाक्यात्मकः	
१४१ मंत्रिकोपनिषत्	मंत्रिको.	पद्यात्मकः		
(चूलिकोप.)				
१४२ मल्लायुपनि.	(अशुद्धप्रचुरा कोशासंगृहीतवाक्या)			
१४३ महानारायणोपनि.	महाना., म.ना.	खण्डात्मकः	मंत्रात्मकः	
(बृहन्नारायणो.—उत्तरनारायणो.)				
१४४ महावाक्योपनि.	महावा.	वाक्यात्मकः		
१४५ महोपनिषत्	महो.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१४६ माण्डूक्योपनिषत्	माण्डू.	वाक्यात्मकः		
१४७ मुक्तिकोपनिषत्	मुक्तिको., मुक्ति.	अध्यायात्मकः	वाक्यपद्यात्मकः	
१४८ मुण्डकोपनि.	मुण्डको., मुण्ड.	मुण्डकात्मकः	खण्डात्मकः	मंत्रात्मकः
१४९ मुद्गलोपनिषत्	मुद्गलो.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	मंत्रात्मकः
१५० मृत्युलांगूलोपनिषत्	मृत्युलां.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
१५१ मैत्रायण्युपनिषत्	मैत्रा.	प्रपाठात्मकः	वाक्यात्मकः	
१५२ मैत्रेय्युपनिषत्	मैत्रे., मैत्रे.उ.	अध्यायात्मकः	गद्य-पद्यात्मकः	
१५३ यज्ञोपवीतोपनिषत्	यज्ञोप.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
१५४ याज्ञवल्क्योपनिषत्	याज्ञव.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
१५५ योगकुण्डर्युपनिषत्	योगकुं.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१५६ योगचूडामण्युपनिषत्	यो. चू.	पद्यात्मकः वाक्यात्मकश्च		

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
१५७-१ योगतत्त्वोपनिषत्	१ यो. त.	पद्यात्मकः		
१५८-२ " "	२ योगत.	पद्यात्मकः		
१५९ योगराजोपनिषत्	योगरा.	पद्यात्मकः		
१६० योगशिखोपनिषत्	यो. शि.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१६१ योगोपनिषत्	योगो.	पद्यात्मकः		
१६२ राजश्यामला- रहस्योपनिषत्	रा. श्या. र.	वाक्यात्मकः		
१६३ राधिकोपनिषत्	राधिको.	वाक्यात्मकः		
१६४ राधोपनिषत्	राधो.	प्रपाठात्मकः	वाक्यात्मकः	
१६५ रामपूर्वतापिन्युपनि.	रा. पू., रामपू.	उपनिषदात्मकः	पद्यात्मकः	
१६६ रामरहस्योपनिषत्	रामर.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
			वाक्यात्मकः	
१६७ रामोत्तरतापिन्युपनि.	रामो., रामोत्त.	खण्डात्मकः	मंत्रात्मकः	
			वाक्यात्मकश्च	
१६८ रुद्रहृदयोपनिषत्	रुद्रह.	पद्यात्मकः		
१६९ रुद्राक्षजावालोपनि.	रु. जा.	पद्यात्मकः		
		वाक्यात्मकश्च		
१७० रुद्रोपनिषत्	रुद्रो., रुद्रोप.	वाक्यात्मकः		
१७१ लक्ष्म्युपनिषत्	लक्ष्म्यु.	वाक्यात्मकः		
१७२ लांगूलोपनिषत्	लांगूलो.	मंत्रात्मकः		
१७३ लिङ्गोपनिषत्	लिङ्गो.	वाक्यात्मकः		
० वासनेयीसंहिता (यजुर्वे.)	वा. सं.	अध्यायात्मकः	मंत्रात्मकः (कंडिकात्मकः)	
१७४ वज्रपञ्जरोपनिषत्	व. पं.	वाक्यात्मकः		
१७५ वज्रसूचिकोप.	व. सू., वज्रसू.	वाक्यात्मकः		
१७६ वनदुर्गोपनिषत्	वनदु.	वाक्यात्मकः		
		पद्यात्मकश्च		
१७७ वराहोपनिषत्	वराहो.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१७८ वासुदेवोपनिषत्	वासुदे., वासु.	वाक्यात्मकः		
१७९ विश्रामोपनिषत्	विश्रामो.	पद्यात्मकः		
१८० विष्णुहृदयोपनिषत्	विष्णुह.	खण्डात्मकः	मन्त्रात्मकः	
१८१ वैतथ्यप्रक. (मांडू.)	वैतथ्य.	पद्यात्मकः		

ॐ

ॐङ्कारोऽयमजरोऽमरोऽभयोऽमृतः ।

ॐङ्कारेण सर्वा वाक् सन्तृण्णा । ॐङ्कारे एवेदं सर्वम् ।

उपनिषद्वाक्यमहाकोशः

ॐ

ॐ ॐ ॐ इति त्रिरुक्त्वा
चतुर्थः शान्त आत्माप्लुत...
ॐ ॐ नमो भगवते नारायणाय
ॐ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
ॐ ॐ वाचि प्रतिष्ठा
ॐ ॐ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ लृ ए ऐ ओ औ अं अः
ए ऐ ओ औ अं अः
ॐ अघोराय पुरुषाय पुरुषरूपाय
वासुदेवाय नमो नमः
ॐ अङ्कार मृत्युञ्जय सर्वव्यापक
प्रथमेऽक्षे प्रतितिष्ठ
ॐ अदामो ३ पिबा ३ मां देवो
वरुणः सविता २
ॐ अनिरुद्धाय पुरुषाय पुरुषरूपाय
वासुदेवाय नमो नमः
ॐ अपानात्मने ॐ तत्सद्भुवः सुवः
ॐ अहं वृक्षस्य रेखि
ॐ आङ्काराकर्षणात्मक सर्वगत
द्वितीयेऽक्षे प्रतितिष्ठ
ॐ आदौ नम उचार्य ततो भगवते पदं

अ.शिखो. १
त्रि.म. ना. ७।९
त्रि.म. ना. ७।९
बह्वचो. २
त्रि.म.ना.७।१०
विष्णुह. २।२४
अ. मा. ४
छां.उ.१।१२।५
विष्णुह. २।८
गोपालो. ३।४
शांतिपाठः
अ. मा. ४
द. मू. २

ॐ आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म
भूर्भुवः सुवरोम् महाना. ११।७
ॐ आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म
भूर्भुवः स्वरो [मैत्रा.६।३५+ त्रि.म.ना.७।११
ॐ आपोऽमृतमर्त्यस्य... जन्यते
पुरुषोत्तमात् कृ. पु. सि. ३
ॐ आप्यायन्तु समाङ्गानि वाक्प्राणः शांतिपाठः
ॐ इङ्कार पुष्टिद क्षोभकर तृतीयेऽक्षे
प्रतितिष्ठ अ. मा. ४
ॐ इति तिस्रो मात्राः, एताभिः
सर्वमिदमोतं प्रोतं चास्मिन् मैत्रा. ६।३
ॐ इति प्रतिपद्यन्ते शौनको. १।५
ॐ इतिप्रयुक्तआत्मज्योतिःसकृदावर्तते अ. शिखो. १
ॐ इति ब्रह्म [तैत्ति. १।८।१+ ना. प. ८।२
ॐ इति ब्रह्म भवति तारसा. १।४
ॐ इति ब्रह्मणः प्रवक्ष्यन्नाह ब्रह्मोपा-
प्रवानीति तैत्ति. १।८।१
ॐ इति ब्रह्मा प्रसौति तैत्ति. १।८।१
ॐ इति ब्रह्मेति व्यष्टिसमष्टिप्रकारेण ना. प. ८।१
ॐ इति शंसति छां.उ.१।१।९

ॐ इति सत्यम्	१ ऐतरे. ३।६।४	ॐ इत्येतदक्षरमुद्रीथमुपासीत	छां. उ. १।१।१ +१।४।१
ॐ इति संहरजानुसन्दध्यात्	नृसिंहो. ४।१	ॐ इत्येतदक्षरमुद्रीथः	छां. उ. १।१।५
ॐ इति सामानि गायन्ति	तैत्ति. १।८।१	ॐ इत्येतदक्षरमुपासीत	छां. उ. १।४।१
ॐ इति होवाच व्यज्ञासिष्टा इति	वृ. उ. ५।२।१, +६।२।१	ॐ इत्येतदक्षरस्य चैतत्	मैत्रा. ६।४
[२, ३		ॐ इत्येतदक्षरं परं ब्रह्म, अस्य पादा- श्चत्वारः	अ. शिखो. १
ॐ इति होवाच [वृ. उ. ३।९।१, १, १	+६।२।१	ॐ इत्येतदक्षरं परं ब्रह्म तदेवोपा- सितव्यं	तारसा. २।१
ॐ इति ह्युद्रायति तस्योपव्याख्यानं	छां. उ. १।१।१ +१।४।१	ॐ इत्येतदनुकृति ह स्म वा अप्योश्रावय	तैत्ति. १।८।१
ॐ इति ह्येवानुजानाति	नृसिंहो. ८।५	ॐ इत्येतदनुकृति ह स्म...	तैत्ति. १।८।१
ॐ इति ह्येव स्वरन्नेति	छां. उ. १।५।१, ३	आश्रावयन्ति (मा.)	नारा. ३
ॐ इतीदं सर्वम्	तैत्ति. १।८।१	ॐ इत्येतद्व्याहरेत्	अ. ना. २१
ॐ इत्यक्षरम्	सन्ध्यो. २०	ॐ इत्येतेन (एकेन) रेचयेत्	छां. उ. १।१।८
ॐ इत्यग्निहोत्रमनुजानाति	तैत्ति. १।८।१	ॐ इत्येव तदा हैषा एव समृद्धिः	
ॐ इत्यग्रे व्याहरेत्	भ. जा. २।३	ॐ इत्येव यदुद्धृतं ज्ञानं ज्ञेयात्मकं शिवम् । असंस्पृष्टविकल्पांशं	शाण्डि. १।३४
ॐ इत्यध्वर्युः प्रतिगरं प्रतिगृणाति	तैत्ति. १।८।१	प्राणस्पन्दो निरुध्यते	मुण्ड. २।२।६
ॐ इत्यनुजानीध्वं ब्रूतैनमिति	नृसिंहो. ९।१	ॐ इत्येवं ध्यायय आत्मानं, स्वस्ति वः	मैत्रा. ६।३
ॐ इत्यनेनैत उपासीताजस्रं	मैत्रा. ६।४	ॐ इत्येवं ध्यायंस्तथाऽऽत्मानं युञ्जीत	
ॐ इत्यनेनोद्धृत्यानामयेऽमौ जुहोति	मैत्रा. ६।२६	ॐ ईङ्कार वाक्प्रसादकर निर्मल चतुर्थेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ इत्यनेनोर्ध्वमुत्क्रान्तः	मैत्रा. ६।२२	ॐ ईशानाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।२६
ॐ इत्यभिनिधापयन्ति	शौनको. १।५	ॐ ई ओं नमो भगवते श्रीमहा- गरुडाय ...	गारुडो. १०
ॐ इत्यभ्याददते	शौनको. १।५	ॐ ईस्रचरतिसचरति... वज्रेण स्वाहा	गारुडो. १२
ॐ इत्यस्याददते	शौनको. १।५	ॐ उश्न ह वै वाजश्रवसः सर्ववेदसं ददौ	कठो. १।१
ॐ इत्यात्मानं युञ्जीत	महाना. १७।१३	ॐ उङ्कार सर्वबलप्रद सारतर पञ्चमेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ इत्याश्रावयति	छां. उ. १।१।१	ॐ उदानात्मने ॐ तत्सद्भुवः सुवः	गोपालो. ३।८
ॐ इत्युद्रायति [छां. उ. १।१।१ + १।१।९	+१।४।१	ॐ ऊङ्कारोच्चाटनकर दुस्सह षष्ठेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ इत्येकाक्षरमन्तः प्रणवं विद्धि	ना. प. ८।२	ॐ ऋङ्कार सङ्क्षोभकर चञ्चल सप्तमेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ इत्येकाक्षरं ब्रह्म [ध्या. वि. ९ + ब्रह्मवि. २ + महाना. ११।५ + सूर्यो. ९	अ. ना. २१	ॐ ऋङ्कार सम्मोहनकरोज्ज्वलाष्टमेक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ब्रह्मवि. २ + महाना. ११।५ + सूर्यो. ९	+१ प्रणवो + २		
अमृ. २० + तारसा. २।१	भ. गी. ८।१३		
ॐ इत्येकाक्षरमात्मस्वरूपं	तारसा. १।३		
ॐ इत्येकाक्षरं परं ब्रह्म तदेवोपासितव्यं	तारसा. २।१		
ॐ इत्येकाक्षरं ब्रह्म ध्येयं	ध्या. वि. ९		
ॐ इत्येकेन (एतेन) रेचयेत्	अ. जा. २१		
ॐ इत्येतदक्षरमादौ प्रयुक्तं ध्यानं ध्यायितव्यं	अ. शिखो. १		
ॐ इत्येतदक्षरमिदं सर्वं, तस्योपव्या- ख्यानं भूतं भव्यं भविष्यदिति	माण्डू. १ + नृसिंहो. १।२		
वृ. पू. २।२ + ४।२ +			

ॐ लङ्कार विद्वेषणकर मोहक नवमेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ काराद्वयाहृतिरभवत् ॐ कारान्तरालिकं मनुमावर्तयेत्	गायत्रीर. १ गो. पू. ३।१०
ॐ लङ्कारमोहकरदशमेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ कारेण सर्वा वाक् सन्तृणा ॐ कारेण ममात्मानं परमं ब्रह्म	छां. उ. २।२३।४
ॐ लङ्कार सर्ववश्यकर शुद्धसत्त्वैका- दशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	नृसिंहमन्विष्य ...	नृसिंहो. ७।१
ॐ ऐङ्कार शुद्धसात्त्विक पुरुषवश्यकर द्वादशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ कारो परे ब्रह्मणि पर्यवसितः ॐ कारो बाणः शक्तिरेव पीठं	नृसिंहो. ६।३ लिङ्गोप. २
ॐ ऐं ह्रीं श्रीं आनन्देश्वराय विद्महे सुधादेव्यै... प्रचोदयान्, तन्नो अर्धनारीश्वरः प्रचोदयान्	वनदु. १४६	ॐ कारोऽयमजरोऽमरोऽभयोऽमृतः ॐ कारो यूपः	गोपालो. २।१४ प्रा. हो. ४।३
ॐ ओङ्काराखिलवाङ्मय नित्यशुद्ध त्रयोदशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ कारो वेदानामुत्तरोपनिषदं व्याख्यास्यामः	२ प्रणवो. १४ कालिको. १
ॐ औङ्कार सर्ववाङ्मय वश्यकर चतुर्दशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ काली कपालिनी ॐ कुमारीपदत्रिहारबाणोऽप्रमूर्तये	लांगूलो. ७
ॐ अङ्कार गजादिवश्यकर मोहन पञ्चदशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	... स्वाहा ॐ केशवाय पुरुषाय पुरुषरूपाय	विष्णुह. २।१०
ॐ अःकार मृत्युनाशनकर रौद्र षोडशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	वासुदेवाय नमो नमः ॐ क्रतो स्मर कृतं स्मर ईशा. १७+	बृ. उ. ५।१५।१
ॐ कङ्कार सर्वविषहर कल्याणद सप्तदशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ ह्रीं कृष्णाय गोविन्दाय गोपीजन ... स्वाहा	त्रि. म. ना. ७।१०
ॐ कार एवेदं सर्वं ॐ कारध्वनिनादेन ॐ कारप्रभवं सर्वं ॐ कारमात्मानमुपदिदेश ॐ कारप्रभवा देवाः ॐ कारप्रभवाः स्वराः ॐ कारप्लवेन... पारं तीर्त्वा ॐ कारप्लवेनान्तर्हृदयाकाशस्य पारं ॐ कारस्तु तथा योज्यः [ब्र. वि. १२+ ॐ कारस्त्रिविधो विचित्रकरणैः प्राणश्च वायुर्ज्यैः...	छां. उ. २।२४।४ ध्या. वि. २३ ध्या. वि. १६ नृसिंहो. ९।१ ध्या. वि. १६ ध्या. वि. १६ मैत्रा. ६।२४ मैत्रा. ६।२८ प्रणवो. १२ अमन. २।१०७	ॐ क्षङ्कार परात्पर तत्त्वज्ञापक... शिखामणौ... ॐ लङ्कार सर्वक्षोभकर व्यापकाष्टा- दशेऽक्षे प्रतितिष्ठ ॐ खं ब्रह्म, खं पुराणं वायुरंखमिति ॐ खेचराय नमः... सत्त्वाय नमः ॐ गङ्कार सर्वविघ्नशमन महत्तरैकोन- विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ ॐ गं गणपतये नमः ॐ गोविन्दाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः ॐ घङ्कार सौभाग्यद स्तम्भनकर विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ ॐ घृणिः सूर्य आदित्यः ॐ ङङ्कार सर्वविघ्नाशकरोऽग्रैक- विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ ॐ चक्षुश्चक्षुश्चक्षुस्तेजः स्थिरो भव ॐ चङ्काराभिचारघ्न क्रूर द्वाविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४ अ. मा. ४ वृ. उ. ५।१।१ अक्षु. १ अ. मा. ४ गणप. ७ विष्णुह. २।११ अ. मा. ४ त्रि. म. ना. ७।११ अ. मा. ४ चाक्षुषो. २ अ. मा. ४
ॐ कारस्योत्पत्तिं विप्रो न जानाति, तत्पुनरुपनयनं ॐ कारस्वरभूषितं ॐ कारं तत्र चिन्तयेत् ॐ कारं प्रणवात्मानं तन्मेमनः शिव... ॐ कारं रथमारुह्य ॐ कारं सर्वेश्वरं द्वादशान्ते ॐ कारात्सावित्री	२ प्रणवो. १४ पञ्चत्र. १४ १ यो. शि. १।७१ २ शिवसं. २१ अमृ. वि. २ नृसिंहो. ६ बटुको. २७		

ॐ छङ्कार भूतनाशकर भीषण त्रयोविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ तस्मै महाप्रासाय महादेवाय शुलिने	शरभो. २४
ॐ जङ्कार कृत्यादिनाशकर दुर्धर्ष चतुर्विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ त्रिविक्रमाय पुरुषाय पुरुषरूपाय...	विष्णुह. २।१६
ॐ झङ्कार भूतनाशकर पञ्चविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ थङ्कार धर्मप्राप्तिकर निर्मल त्रय- स्त्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ ञङ्कार मृत्युप्रमथन षड्विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ दक्षिणामूर्तिरीश्वरोम्	त्रि.म.ना. ७।९
ॐ टङ्कार सर्वव्याधिहर सुभग सप्तविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ दङ्कार पुष्टिवृद्धिकर प्रियदर्शन चतुस्त्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ ठङ्कार चंद्ररूपाष्टाविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ धङ्कार विषज्वरनिघ्न विपुल पञ्चत्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ डङ्कार गरुडात्मक विषघ्न शो- भनैकौनत्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ नङ्कार भुक्तिमुक्तिप्रद शान्त षट्त्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ ढङ्कार सर्वसम्पत्प्रद सुभग त्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ नमश्चक्षुस्तेजोदात्रे दिव्याय भास्कराय	चाक्षुषो. २
ॐ णङ्कार सर्वसिद्धिप्रद मोहकरैक- त्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. २४	ॐ नमस्ते गणपतये	गणप. १
ॐ तङ्कार धनधान्यादिसम्पत्प्रद प्रसन्न द्वात्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ नमस्ते भगवति मन्त्रमातृके...	अ. मा. ६
ॐ तत्पुरुषाय पु...पु...वासु...	विष्णुह. २।२५	विश्वामृत्यो...	अ. मा. ६
ॐ तत्पुरोर्नमः	महाना. १६।१	ॐ नमस्ते भगवति मन्त्रमातृके- ऽक्षमाले उच्चाटन्यो...	अ. मा. ६
ॐ तत्सदिति निर्देशः	भ. गी. १।७।२३	ॐ नमस्ते भगवति मन्त्रमातृके- ऽक्षमाले शेषस्तम्भिनि	अ. मा. ६
ॐ तत्सत्यम्, ॐ तत्सर्वम्	महाना. १६।१	ॐ नमस्ते भगवति मन्त्रमातृके- ऽक्षमाले सर्ववशङ्करि	अ. मा. ६
ॐ तत्सद्यत् परं ब्रह्म +गणेशो. १४+	रामो. २।४	ॐ नमः करुणाकरायामृताय	चाक्षुषो. २
ॐ तत्सर्वम् ॐ तत्पुरोर्नमः	श्रीवि.ता. ४।१	ॐ नमः प्रत्यगानन्दं ब्रह्मपुरुषं प्रणवस्वरूपं	आ. प्र. १
ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि [त्रि.म.ना. ७।१।११+	महाना. १६।१	ॐ नमः शिवाय	त्रि.म.ना. ७।९
+वनदु. ९+सूर्यो. २+	पारायणो. ११	ॐ नमः शिवायेति याजुषमन्त्रो- पासको रुद्रत्व...	त्रि.ता. ४।३
ॐ तदात्मा ॐ तत्सत्यम्	महाना. १६।१	ॐ नमः श्रीराधारसिकानन्दाभ्याम्	सामर. ८०
ॐ तदेति । सद्योजातात्पृथिवी	बृ. जा. १।५९	ॐ नमः सर्वकोटिसर्वविद्याराजाय ह्रीं स्वाहा	त्रि.म.ना. ७।९
ॐ तद्रणेशः, ॐ सद्रणेशः, ॐ परं गणेशः	ग. शो. १।२	ॐ नमो नारायणादन्यो मन्त्रः...नास्ति	ना. उ. ३।१
ॐ तद्रह ॐ तद्वायुः	महाना. १६।१	ॐ नमो नारायणाय इत्यष्टाक्षरो मन्त्रः	ना. पू. २।१
ॐ तद्रह्मात्मकाः सच्चिदानन्दाख्याः	रामो. २	ॐ नमो नारायणाय शङ्खचक्रगदाधराय	आ. प्र. १
ॐ तद्रहोति चोच्चार्य	बृ. जा. ३।२४	ॐ नमो नारायणाय सहस्रार हुं फट् स्वाहा	ना. उ. २।३
ॐ तद्रामभद्रः परं ज्योती रसोऽहं	रामो. २।४	ॐ नमो नारायणाय [त्रि.म.ना. ७।९+	मठान्ना. २।९
ॐ तद्वायुः, ॐ तदात्मा	महाना. १६।१		

ॐ नमो नारायणाय स्वाहा	ना. पू. ५।२	ॐ नमो भगवते श्रीमन्नारायणाय	ना. व. २।३
ॐ नमो नारायणायेति मंत्रोपासको		महाविष्णवे	
वैकुण्ठभुवनं गमिष्यति [आ.प्र.१ + नारा. ४]		ॐ नमो भगवते श्रीसूर्यायाक्षितेजसे	अक्षु. १, चाक्षु. २
ॐ नमो नारायणाष्टाक्षरसंज्ञावरण-		ॐ नमो भगवते श्रीसूर्यायादित्या-	
देवतापूजा कर्तव्या	ना. पू. ६।१	याक्षितेजसेऽहोऽवाहिनि...	अक्षु. ३
ॐ नमो नारायणेति तारकं चिदात्मक-		ॐ नमो विश्वरूपाय	गो. पू. ४।४
मित्युपासितव्यम्	तारसा. १।३	ॐ नमो विष्णवे इतिषडक्षरं विज्ञातं	ना. पू. ३।१
ॐ नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वमये	सहवै. १२५	ॐ नमो विष्णवे ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं क्षमौ...	त्रि.म.ना. ७।९
ॐ नमो भगवति माहेश्वरि ह्रीं		ॐ नमो विष्णवे सुरपतये महाबलाय	
श्रीं ह्रीं...	वनदु. १, २५	स्वाहा	त्रि.म.ना. ७।१०
ॐ नमो भगवते आदित्याय... स्वाहा	चाक्षुषो. ५	ॐ नारासिंहाय पुरुषाय पुरुषरूपाय...	
ॐ नमो भगवते कालामिहिरौद्रहनुमते...	लांगूलो. ७	वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।२८
ॐ नमो भगवते चण्डप्रतापहनुमते	लांगूलो. ४	ॐ नारायणाय पुरुषाय पुरुषरूपाय	
ॐ नमो भगवते चिन्तामणिहनुमते...	लांगूलो. ५	वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।११
ॐ नमो भगवते दत्तात्रेयाय		ॐ नित्यं शुद्धं बुद्धं निर्विकल्पं	यो. चू. ७२
सर्वकामप्रदाय	दत्तात्रेयो. २।१	ॐ नृसिंहाय विद्महे वज्रनखाय	
ॐ नमो भगवते दधिवामनाय	त्रि.म.ना. ७।९	धीमहि	नृ. पू. ४।३
ॐ नमो भगवते दावानलकालामि-		ॐ पङ्कार विषविघ्ननाशन भव्य	
हनुमते	लांगूलो. ३	सप्तत्रिंशेऽक्षे...	अ. मा. ४
ॐ नमो भगवते नारायणाय	त्रि.म. ना. ७।९	ॐ पद्मनाभाय पुरुषाय पुरुषरूपाय	
ॐ नमो भगवते पातालगरुडहनुमते	लांगूलो. ६	वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।२०
ॐ नमो भगवते भद्रजानिकटरुद्र-		ॐ पुरुषोत्तमाय पुरुषाय... वासु-	
वीर हनुमते	लांगूलो. ८	देवाय नमो नमः	विष्णुह. २।२९
ॐ नमो भगवते भस्माङ्गरागाय...		ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं	शान्तिपाठः
ह्रीं फट् स्वाहा	त्रि. ता. ३।५	ॐ प्रणवेन्दुविष्णुसहस्रनेत्राय	
ॐ नमो भगवते महागरुडाय...		पुरुषाय पुरुषरूपाय... नमः	विष्णुह. २।२७
हुं फट् स्वाहा	गारुडो. १३	ॐ प्रद्युम्नाय पुरुषाय पुरुषरूपाय...	विष्णुह. २।७
ॐ नमो भगवते महासुदर्शनाय हुं फट्	त्रि.म. ना. ७।९	ॐ फङ्काराणिमादिसिद्धिप्रद ज्योती-	
ॐ नमो भगवतेऽमृतवर्षाय रुद्राय	वनदु. ९८	रूपाष्टत्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ नमो भगवते रुद्राय	वनदु. ३८	ॐ बङ्कार सर्वदोषहर शोभनैकोन-	
ॐ नमो भगवते वासुदेवायेति		चत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४ ^१
द्वादशं परिकीर्तितं	ना. पू. ३।१	ॐ ब्रह्मणो महिमेत्येवैतदाह	मैत्रा. ४।४
ॐ नमो भगवते विष्णवे सर्वभूता-		ॐ ब्रह्ममेधया [त्रिसुप. २+	महाना. १२।२
त्मने...	त्रि.म.ना. ७।१२	ॐ ब्रह्ममेधया [त्रिसुप. ३+	महाना. १२।३
ॐ नमो भगवते श्रीं श्रीमन्महागरु-		ॐ भङ्कार भूतप्रशान्तिकर भयानक	
डाय... महागरुड...	वनदु. १६०	चत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ नमो भगवते श्रीमहानृसिंहाय...		ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः...	शान्तिपाठः
पञ्च पञ्च स्वाहा	त्रि.म. ना. ७।९	ॐ भद्रं नो अपि वातय नमः	शान्तिपाठः
		ॐ भवोद्भवाय पुरुषाय पुरुषरूपाय	विष्णुह. २।९

ॐ भुवः पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।२ ना. प. ४।४६ लांगूलो. २	ॐ यो हवै...श्रीपरमात्मा नारायणः ॐ यो हवै...नारायणः स भग- वान्...भगवती सीता...	तारसा. ३१ तारसा. ३।७
ॐ भुवः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्नमो भगवते दावानल...		ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा...विन्दु- स्वरूपः शत्रुघ्नो...	तारसा. ३।४
ॐ भूर्भुवः स्वः पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय...	विष्णुह. २।४ २ प्रणवो. १८ सूर्यो. २ ना. प. ४।४६	ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा...मकार- वाच्यः शिवस्वरूपो...	तारसा. ३।३
ॐ भूर्भुवः स्वरित् व्याहृतयः ॐ भूर्भुवः स्वः, तत्सवितुर्वरेण्यं० ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्लक्ष्मीर्भूर्लक्ष्मीः स्वर्लक्ष्मीः कालकर्णी...		ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा नारायणः स भगवान्...	तारसा. ३।१
ॐ भूः ॐ भुवः ॐ स्वः ॐ महः ॐ जनः ॐ तपः ॐ सत्यं [महाना. ११।७+]	नृ. पू. ४।३	ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा नारायणः स भगवान् तत्परः परमपुरुषः नित्यशुद्धबुद्ध...ब्रह्मैवाहं रामोऽस्मि भूर्भुवः...	तारसा. ३।८
ॐ भूः पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	त्रि.म.ना. ७।११	ॐ रङ्गार दाहकर विकृत त्रिचत्वा- रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४ त्रि.म. ना. ७।९ त्रि.म. ना. ७।९
ॐ भूः सन्न्यस्तं मया ॐ भूः स्वाहा ॐ भुवः स्वाहा...	विष्णुह. २।१ ना. प. ४६, ४७	ॐ रामचन्द्राय नमः ॐम् ॐ रामाय हुं फट् स्वाहा ॐ लङ्कार विश्वम्भर भासुर चतु- श्चत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
अनेन जातरूपधरो भूत्वा ॐ भूः स्वाहेति शिखामुत्पाद्य ॐ भूः स्वाहेत्यप्सु वरुणं कटिसूत्रं च विस्तृज्य [सं. सो. २।६+]	प. हं. प. ५ सं. सो. २।६	ॐ वङ्कार सर्वाण्यायनकर निर्मल पञ्चचत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ मङ्कार विद्वेषिमोहनकरैकचत्वा- रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	ना. प. ४।४७	ॐ वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता ॐ वामनाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	अ. मा. ४ शांतिपाठः विष्णुह. १।१७ २३।३०
ॐ मत्स्यावताराय नमः ॐ मधुसूदनाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय...नमः	अ. मा. ४ ना. पू. ५।२	ॐ विष्णवे पुरुषाय पुरुषरूपाय... ॐ व्यानात्मने ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवः ॐ शङ्कार सर्वफलप्रद पवित्र षट्चत्वारिंशेऽक्षे...	विष्णुह. २।१५
ॐ माधवाय पुरुषाय पुरुषरूपाय... नमो नमः	विष्णुह. २।१२	ॐ शिवं ॐ शिवं ॐ शिवं ॐ शं नो मित्रः शं वरुणः ॐ शीक्षां व्याख्यास्यामः ॐ शोमिति शस्त्राणि शंसन्ति ॐ श्रीकृष्णाय देवकीनन्दनाय ॐ तत्सत्	अ. मा. ४ गणेशो. २।१ शांतिपाठः तैत्ति. १।२।१ तैत्ति. १।८।१
ॐ यङ्कार सर्वव्यापक पावन द्विचत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ श्रीकृष्णाय रामाय ओतत्सद्भूर्भुवः ॐ श्रीकृष्णायानिरुद्धाय ॐ तत्सत् ॐ श्रीगोपालाय निजस्वरूपाय... ॐ भीधराय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	गोपालो. ३।९ गोपालो. ३।७ गोपालो. ३।५ गोपालो. ३।११
ॐ यश्छन्दसासृषभो विश्वरूपः ॐ यो ब्रह्माणं विदधाति पूर्वं ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा...उकार- वाच्य उपेन्द्रस्वरूपा...	शांतिपाठः शांतिपाठः		
ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा...कला- स्वरूपो लक्ष्मणो...	तारसा. ३।२		
ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा...नाद- स्वरूपो भरतो...	तारसा. ३।६		
	तारसा. ३।५		

ॐ श्रीमो नमो भगवते रघु- नन्दनाय...रामाय...	त्रि.म.ना.७।११
ॐ श्री ह्रीं क्लीं नमो नारायणाय स्वाहा	ना. पू. ३।१
ॐ श्री ह्रीं नमो भगवते लक्ष्मीना- रायणाय विष्णवे	ना. पू. ३।३
ॐ पङ्कार धर्मार्थ कामद धवल सप्तचत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ सङ्कर्षणाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।६
ॐ सङ्कार सर्वकारण सार्ववर्णि- काष्टचत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ सत्यमित्युपनिषत्	कालामि. ५
ॐ सत्यं तदेतत्पण्डिताएव पश्यन्ति	नृसिंहो. ९।९
ॐ सद्योजाताय पुरुषाय पुरुष- रूपाय वासु...नमो नमः	विष्णुह. २।२३
ॐ समानात्मने ॐ तत्सद्भुवःसुवः	गोपालो. ३।१०
ॐ समुद्रं गच्छ स्वाहा	ना. प. ४।४७
ॐ सह नावतु, सह नौ भुनक्तु...	शांतिपाठः
ॐ सुवर्शन महाचक्राय दीप्तरूपाय ...स्वाहा	त्रि.म.ना.७।१०
ॐ सुवः पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय	विष्णुह. २।३

ॐ सोऽहं सोऽहं सोऽहं	गणेशो. २।१
ॐ सुवः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४७
ॐ स्वाहेति शिखामुत्पाद्य	ना. प. ४।४६
ॐ इङ्कार सर्ववाङ्मय निर्मलैकोन- पञ्चाशदक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ हंसः सोहम्	त्रि.म.ना.७।११
ॐ हि ॐ हि ॐ हीत्येतदुपनिषदं विन्यसेत्	आरुणि. ५
ॐ हृषीकेशाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो...	विष्णुह. २।१९
ॐ लङ्कार सर्वशक्तिप्रद प्रधान पञ्चाशदक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ ह्रीं कृष्णवाससे नारसिंहवन्दने...	वनदु. १६०
ॐ ह्रींदुं सर्पोल्लङ्काककपोत...	वनदु. १६०
निर्विषं कुरु कुरु स्वाहा	वनदु. १६०
ॐ ह्रीं बले महादेवि ह्रीं महाबले क्लीं चतुर्विध...तत्सवितुर्वरेदा-	सावित्र्यु. १२
त्मिके ह्रीं वरेण्यं	त्रि. म. ना. ७।९
ॐ ह्रीं भरताग्रज राम क्लीं स्वाहा	लांगूलो. ६
ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ग्लं ग्लीं ग्लं	त्रि. म. ना. ७।९
ॐ ह्रीं ह्रीं श्रीं श्रीं लक्ष्मीवासुदेवाय	

अ

अ इति ब्रह्म । उत्पन्नमहमिति
अ क च ट त प य शान् सृजते
अकथं सुखमुत्तमम्
अकरणमलक्षणं
अकर्तारं च पश्यति
अकर्ता विज्ञाता भवति
अकर्ताऽहमभोक्ताऽहम्
अकर्तृकमरङ्गं च गगने चित्रमुत्थितं
अकर्मणश्च बोद्धव्यं
अकर्मणि च कर्म यः
अकर्म मंत्ररहितम्
अकर्मा स्वामात्र स्थितः
अकलोऽमृतो भवति
अकल्पकमजं ज्ञानं ज्ञेयमिदं प्रचक्षते
अकल्पितमिच्छाशी

१ ऐत. ३।८।६
त्रि. ता. १।५
वैतथ्य. ४७
नृसिंहो. ९।९
भ. गी. १३।३०
छां. उ. ७।९।१
अध्यात्मो. ६९
महो. ५।५४
भ. गी. ४।१७
भ. गी. ४।१८
ना. प. ३।८
परब्र. १
प्रश्नो. ६।५
अद्वैतो. ३३
निर्वाणो. १

अकस्मान्मुद्गरदण्डायैस्ताडितवद्भया-
ज्ञानाभ्यां...

अकाण्ड इवेमा न ह वै परमित्या
कश्चनाभोति

अकाममस्थिरत्वं च च्चलत्वं...

अकामयत बहु स्यां प्रजायेयेति

अकामयमानो योऽकामः

अकामो निष्काम आप्तकामः

अकायमव्रणमलाविरं

अकायो निर्गुणो ह्यात्मा, तन्मे
मनः शिवसङ्कल्पमस्तु

अकार उकार मकार इति

अकार उकारो मकार इति त्र्यक्षरं

प्रणवं तदेतदोमिति

अकार उकारो मकार इति [ॐ कारः] नारा. ४

पैङ्गलो. २।९

भाषे. ८।१

मैत्रा. ३।५

शाण्ड. ३।१।३

बृह. ४।४।६

बृह. ४।४।६

ईशा. ८

२ शिवसं. २२

माण्डू. ८

आ. प्र. १

अकार उकारो मकार एते प्रणवमयोर्वपुण्ड्राः	वासुदे. ४
अकार उकारो मकारश्चेति त्रयो वर्णा- स्त्रयो वेदान्त्रयो लोकाः...	
एवं प्रणवः प्रकाशते	यो. चू. ७४
अकारतुरीयांशाः प्रथमद्वितीयतृतीय- भूमिकाः	वराहो. ४११
अकारणं परं ब्रह्मोम्	नारा. ४
अकारमात्रं विश्वः स्यात्	अक्षुप. ४७
अकारमिममात्मानमुकारपूर्वार्धं	नृसिंहो. ७११
अकारमूर्ती रक्ताङ्गी...वाला गायत्री	शाण्डि. ११६१
अकारश्चायुतावयवान्वितः [तुरीयो. १+]	ना. प. ८१३
अकारस्थूलांशे जाग्रद्विश्वः	वराहो. ४११
अकारस्य शरीरं तु व्याख्यातं	१ प्रणवो. ४
अकारं परं ब्रह्म ओम् [पाठः]	नारा. ४
अकारं ब्रह्माणं नाभौ	नृसिंहो. ३१४
अकारमुकारं पूर्वार्धमाकृष्य... [पा.]	नृसिंहो. ७११
अकारः पीतवर्णः स्याद्रजोगुण उदीरितः	ध्या. वि. १२
अकारः प्रथमकूटाक्षरो भवति	श्रीवि. ता.
अकारः प्रथमाक्षरो भवति [रामो. ११२+]	तार. २११
अकारः प्रथमा मावाऽऽप्तेरादिमन्त्वात्	माण्डू. ९
अकारः प्रथमोकारो द्वितीया मकार- स्तृतीयाऽर्धमात्रा चतुर्थी	ना. प. ८१५
अकारः सद्योजातो भवति	ना. पू. ११३
अकाराक्षरसम्भूतः सौमित्रिर्विश्वभावनः	रामो. ११३
अकाराक्षरसम्भूता वाग्भवा विश्व- भाविता	श्रीवि. ता. ११३
अकारादभवद्ब्रह्मा जाम्बवानिति- संहितः	तारसा. २१२
अकारादि स्वराभ्यश्च पञ्चब्रह्मात्मकं बृहत्	पं. ब्र. १५
अकारादिक्षकारान्तवर्णजातकलेवरं	श्रीवि. ता. ११३
अकारादिक्षकारान्तान्यक्षराणि समीरयेत्	१ यो. शि. ३१६
अकारादित्रयमप्यं... एकाक्षरं परं ज्योतिः... प्रपञ्चं...	शाण्डि. ११६१
अकारादिस्वराभ्यश्चमाकाशमयविग्रहम्	पञ्चब्र. १५
अकारे जाग्रद्विश्वः	प. हं. प. १०

अकारेणेममात्मानमन्विष्य	नृसिंहो. ७११
अकारेणेममात्मानमुकारं पूर्वार्द्धमाकृष्य...	नृसिंहो. ७११
अकारे तु लयं प्राप्ते प्रथमे प्रणवांशके	ध्या. वि. १०
अकारे रेचितं पञ्चमुकारेणैव...	१ यो. त. १३८
अकारे लीयते ब्रह्मा ह्युकारे... हरिः	यो. चू. ७७
अकारे वह्निरित्याहुः रुकारे हृदि...	प्र. वि. ६९
अकारे शोचितं पञ्चमुकारेणैव भिद्यते, मकारे लभते नादमर्धमात्रा तु निश्चला	२ योगत. १०
अकारे संस्थितो ब्रह्मा ह्युकारे... हरिः	प्र. वि. ७१
अकारोकारमकाररूपोदात्तादिस्वरा- त्मिका (गायत्री)	गायत्रीर. ३
अकारोकार-मकारार्धमात्रानादविन्दु- कलाशक्तिश्चेति (ॐकारोऽष्टधाभिद्यते)	ना. प. ८१२
अकारोकारमकारनादविन्दुकलानु- सन्धानध्यानाष्टविधा अष्टाक्षरं भवति	ना. पू. ता. ११३
अकारोकारमकाराः (पाठः)	वासु. ४
अकारोकाररूपोऽस्मि (तस्मात्) अकारोकाराभ्यामिममा- त्मानमाप्ततममुत्कृष्टतमं चिन्मात्रं सर्वद्रष्टारं सर्वसाक्षिणं	नृसिंहो. ५१७
अकारो जाग्रति नेत्रे	यो. चू. ७४
अकारो दक्षिणः पक्ष उकारस्तूत्तरः स्मृतः	ना. वि. १
अकारो नयते विश्वं	आगम. २३
अकारो मध्यमरूपम्	गणप. ७
अकारो राजसो रक्तो ब्रह्मा चेतनः	यो. चू. ७५
अकारो वै सर्वा वाक्	१ ऐत. ३१६१७
अकार्यकार्यवकीर्णी स्तेनो भ्रूणहा	महाना. ६१८
अकीर्तिकरमर्जुन	भ. गी. २१२
अकीर्तिं चापि भूतानि	भ. गी. २१३४
अकुर्वन्वापि कुर्वन्वा जीवः स्वात्मरसिक्रियः	अ. पू. २११०
अकृतं कृतात्मा ब्रह्मलोकमभिसम्भवामि	छां. उ. ८११३११
अकृत्वा प्रमादेन... गायत्रीजप्त्वा...	भस्मजा. ११६
अकृत्स्न एव तावन्मन्यते	बृह. ११४११७
अकृत्स्नो हि स प्राणनेव प्राणो नाम भवति	बृह. ११४१७

अकृत्स्नो हि स प्राणनेव प्राण-

नामा...(मा. पा.)

अकृत्स्नो ह्येष आत्मा यद्वाक्

अकृत्स्नो ह्येषोऽत एकैकेन भवति

अकृष्टपच्यौषधिवनस्पतिभिः

अक्रिययैव जुष्टम्

अक्रोधाद्या नियमाः सिद्धिबुद्धिकराः

अकृद्योऽशोष्य एव च

अक्षण्वन्तः कर्णवन्तः सखायः

[सूक्तं.८।२।२४मं.१०।७।१७]

अक्षते अच्युते लोकेऽक्षतेऽमृतत्वं च

गच्छत्योम्

अक्षमां हित्वा हेतुजालस्य मूलं

अक्षय्यमपरिमित...सुखं

अक्षयं निरञ्जनं

(१) अक्षया शान्तरेव च

अक्षयोऽहमलिङ्गोऽहं

अक्षरत्वाद्दरेण्यत्वात्...अवधूत

इतीर्यते

अक्षरमतिशिष्यते, त्र्यक्षरं तत्समम्

अक्षरमनिर्देश्यं कूटस्थमचलं ध्रुवं

अक्षरमहं क्षरमहम्

अक्षरं तमसि विलीयते, तमः परे देवे

अक्षरं दहति मृत्युं दहति

अक्षरं परमं पदं (प्रभुं-पा.)

अक्षरं परमं ब्रह्म निर्विशेषं निरञ्जनम्

अक्षरं परमो नादः शब्दब्रह्मेति कथ्यते

† (१) अक्षरं प्रणवं तदेतदोमिति

अक्षरं ब्रह्म परमं

अक्षरं ब्रह्म यत्परम्

अक्षरं ब्रह्मसम्मितम्

अक्षरं भित्त्वा मृत्युं भिनत्ति

अक्षरं वा एषः (आत्मा)

अक्षरं वाऽन्नं मृत्युरन्नादः

(१) अक्षरं वेदयते यस्तु

अक्षरः शुद्धः पूतोभान्तःक्षान्तःशान्तः

अक्षराज्जायते कालः कालाव्यापक

उच्यते

अक्षराणामकारोऽस्मि

बृह. १।४।७

१ ऐत.३।५।३

वृ. उ. १।४।७

आश्रमो. ३

निर्वाणो. ७

शिवो. ७।१०१

भ. गी. २।२४

ना. पू. ता. ४।९

आत्मप्र. १

बटुको. २३

मैत्रा. ६।३०

निर्वाणो. १

वैतथ्य. ४०

त्र. वि. ८३

१ अवधू. १

छां. २।१०।३

त्रि. म. ना. ७।७

अ. शिरः १।१

सुबालो. २।२

सुबालो. १।५।२

महाना. ९।१

१ यो. शि. ३।१६

१ यो. शि. ३।२

आत्मप्र. १

भ. गी. ८।३

कठो. ३।२

महाना. १।१६

सुबालो. १।१२

शौनको. १।६

सुबालो. १।४।१

प्रश्नो. ४।१०

मैत्रा. ७।६

बटुको. २६

भ. गी. १०।३३

अक्षरादपि चोत्तमः

अक्षराद्विधाः सौम्य भावाः प्रजायन्ते

अक्षराणां न्यासमुपदिशन्ति ब्रह्मवादिनः

अक्षराणां सायुज्यं सरूपतां सलोका-

तामश्नुते पुत्री...

(हि) अक्षरात् परतः परः

अक्षरात्मा चिदात्मकः

अक्षरात्स जायते कालः

(तथा) अक्षरात् सम्भवतीह विश्वम्

अक्षरे खल्विमे अविकर्षन्नेकीकुर्वन्

अक्षरेभ्यः पदानि स्युः पदेभ्यो

वाक्यसम्भवः । सर्वे वाक्यात्मका

मन्त्रा वेदशास्त्राणि सर्वशः

अक्षरोऽहमस्मि

अक्षरोऽहमोङ्कारोऽयमजरोऽमरो-

ऽमयोऽमृतो ब्रह्माभयं हि वै

अक्षसूत्राङ्कुशधरा पाशपुस्तकधारिणी

(१) अक्षाध्यक्षोऽवदातमनाः

अक्षिणि पुरुषो दृश्यत एष आत्मा

अक्षिणि पुरुषो दृश्यते...तदुक्तं

अक्षिणी निरभिद्येतामक्षिभ्यां चक्षुः

अक्षिण्युपस्थितो हि पुरुषः सर्वार्थेषु

चरति

अक्षिण्यवस्थितो...(पा.)

अक्षितमस्यच्युतमसि

अक्षिस्पन्दं च दुस्स्वप्नं...सदानाशय

अक्षिभ्यां चक्षुश्चक्षुष आदित्यः

अक्षुब्धा निरहङ्कारा द्वन्द्वेष्वननुपा-

तिनी । प्रोक्ता समाधिशब्देन

मेरोः स्थिरतरा स्थितिः

अक्षेत्रज्ञा उपर्युपरि सञ्चरन्तः

अक्षयन्तस्तारकयोश्चन्द्रसूर्यप्रतिफलनं...

अखण्डचिद्ब्रह्मानन्दस्वरूपं (ब्रह्म)

अखण्डपरमानन्दविशेषं

अखण्डबोधोऽहमशेषसाक्षी

अखण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरं

अखण्डलक्षणाखण्डपरिपूर्णसच्चिदा-

नन्दस्वप्रकाशं भवति

भ. गी. १।५।१८

मुण्ड. २।१।१

नृ. पू. २।२

३ ऐत. २।२।३

मुण्ड. २।१।४

ते. विं. ४।७८

अ. शिरः ३।१५

मुण्ड. १।१।७

३ ऐत. १।५।३

१ यो. शि. ३।६

गोपालो. २।१४

गोपालो. २।१४

सरस्व. २७

मैत्रा. ६।१

छां. ४।१५।१

छां. उ. १।७।५

२ ऐत. १।४

मैत्रा. ६।६

मैत्रा. ६।६

छां. ३।१७।६

वनदु. १६

२ ऐत. १।४

अ. पू. १।४९

छां. उ. ८।३।२

(१)

त्रि. म. ना. ४।१

त्रि. म. ना. ७।८

कुण्डिको. १७

मठान्ना. २

त्रि. म. ना. ४।१

† वाक्यारम्भे (१) इत्येतन्निर्वाकितं वाक्यं जेकबूमहोदयानां उपनिषच्छब्दकोशान्तर्गतमित्यवधेयम् मूले तु 'त्र्यक्षरं' इति ।

अखण्डशुद्धचैतन्यनिजमूर्तिविशेषविग्रहं	त्रि.म.ना.७।८	अखण्डैकरसं स्थूलं	ते. वि. २।११
अखण्डाकारमस्यहं	मैत्रे. ३।२०	अखण्डैकरसः पतिः	ते. वि. २।१३
अखण्डाकाशरूपोऽस्मि	मैत्रे. ३।२०	अखण्डैकरसः पिता	ते. वि. २।१३
(भगवन्) अखण्डाद्वैतपरमानन्द-		अखण्डैकरसः शान्तः	ते. वि. २।१८
लक्षणपरब्रह्मणः साकारनिराकारौ		अखण्डैकरसादन्यत्रास्ति	ते. वि. २।९
विरुद्धधर्मौ	त्रि.म.ना.२।२	अखण्डैकरसानन्दस्तारकब्रह्मवाचकः	रामो. ५।२
अखण्डाद्वैतपरमानन्दलक्षणपरब्रह्मणः		अखण्डैकरसान्नास्ति	ते. वि. २।१०
परममूर्तिपरमतेजःपुंज...	त्रि.म.ना.७।८	अखण्डैकरसा भूमिः	ते. वि. २।३
अखण्डानन्दतेजोराश्यन्तर्गतं	त्रि.म.ना.७।९	अखण्डैकरसा माता	ते. वि. २।१३
अखण्डानन्दतेजोराश्यन्तरस्थितं	त्रि.म.ना.७।९	अखण्डैकरसा विद्या	ते. वि. २।८
अखण्डानन्दनिरस्तसर्वकेशकर्मलः	मं. ब्रा. ३।३	अखण्डैकरसास्ताराः	ते. वि. २।१७
अखण्डानन्दपीयूषपूर्णब्रह्ममहार्णवे	अध्यात्मो. ६६	अखण्डैकरसो गुरुः	ते. वि. २।६
अखण्डानन्दपूर्णः कृतार्थो भवति	मं. ब्रा. ३।२	अखण्डैकरसो जीवः	ते. वि. २।४
अखण्डानन्दब्रह्मचैतन्याधिदेवतास्वरूपं	त्रि.म.ना.७।८	अखण्डैकरसो ज्ञाता	ते. वि. २।१२
अखण्डानन्दमात्मानं विज्ञाय	अध्यात्मो. २७	अखण्डैकरसो देहः	ते. वि. २।७
अखण्डानन्दविग्रहः	मैत्रे. ३।८	अखण्डैकरसो बन्धुः	ते. वि. २।१९
अखण्डानन्दस्वभावमप्रमेयं		अखण्डैकरसो ब्रह्मा	ते. वि. २।५
(आत्मानमपरोक्षीकृत्य)	व. सू. उ. ९	अखण्डैकरसो मन्त्रः	ते. वि. २।२
अखण्डानन्दस्वरूपमनिर्वाच्यं	त्रि.म.ना.७।७	अखण्डैकरसो रविः	ते. वि. २।१७
अखण्डानन्दामितवैष्णव...विष्णोः		अखण्डैकरसो रुद्रः	[२।५ ते. वि. ३।३५
परमपदं विराजते	त्रि.म.ना.१।४	अखण्डैकरसो वाऽहं	ते. वि. ५।७
अखण्डानन्दामृतविशेषं	त्रि.म.ना.७।७	अखण्डैकरसो विराट्	ते. वि. २।१४
अखण्डैकरसं किञ्चित्	ते. वि. २।९	अखण्डैकरसोऽस्म्यहं	ते. वि. २।५
अखण्डैकरसं गुह्यं	ते. वि. २।१२	अखण्डैकरसो हरिः	ते. वि. २।५
अखण्डैकरसं गृहं	ते. वि. २।१६	अखण्डैकरसो होमः	ते. वि. २।२३
अखण्डैकरसं गोत्रं	ते. वि. २।१६	अखण्डैकरसो ह्यात्मा	ते. वि. २।६
अखण्डैकरसं चान्तः	ते. वि. २।१५	अखिलकार्यकारणस्वरूपं (ब्रह्म)	त्रि.म.ना.४।१
अखण्डैकरसं जगत्	ते. वि. २।१	अखिलप्रमाणातीतं	त्रि.म.ना.७।७
अखण्डैकरसं ज्योतिः	ते. वि. २।२२	अखिलमप्रमाणागोचरं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३
अखण्डैकरसं दृश्यं	ते. वि. २।१	अखिलमिदमनन्तमात्मतत्त्वं	अ. पु. १।५५
अखण्डैकरसं ध्यानं	ते. वि. २।२१	अखिलात्मा ह्यमेयात्मा...	ते. वि. ४।७०
अखण्डैकरसं ब्रह्म	ते. वि. २।४, ४१	अखिलापवर्गपरिपालकं (विष्णुक्सेनं)	त्रि.म.ना. ६।६
अखण्डैकरसं मनः	ते. वि. २।७	अगदो ह भवति	छां. उ. ३।१६।४
अखण्डैकरसं राज्यं	ते. वि. २।२०	अगदो ह्यैव भवति	[+४।६ छां. उ. ३।१६।२
अखण्डैकरसं सर्वं	ते. वि. २।२८	अगन्मज्ज्योतिरुत्तमं [क्र.मं. १।५०।१०	छां. उ. ३।१७।७
अखण्डैकरसं सर्वं चिन्मात्रमिति		अगमयेति स यदाहासतो मागमयेति	बृह. १।३।२८
भावयेत्	[२।२४	(?) अगम्यगम्यकर्ता च (पा.)	ते. वि. १।४
अखण्डैकरसं सुखं	ते. वि. २।२७	अगम्यागमकर्ता यो गम्यागमन-	ते. वि. १।४
अखण्डैकरसं सूत्रं	ते. वि. २।१४	मानसः । मुखे...	ना. उ. ३।१
		अगम्यागमनात्पूतो भवति	

अगुणमविक्रियमव्यपदेश्यं नृसिंहो. १।९
 अगस्त्यः कलशे जात इति श्रुतत्वात् व. सू. ५
 अगृह्यो नहि गृह्यते [वृ. उ. ३।१।२६+
 ४।२।४+४।४।२२ +४।५।१५
 अगोचरं मनोवाचामवधूतादिसम्भूतम् मैत्रे. १।१४
 अगोचरे यदा लीला २ तत्त्वो. ६
 अगोत्रमजरमभयममृतमरजोऽशब्दं वृ. उ. (१)
 अगोत्रमवर्णमचक्षुःश्रोत्रं मुंड. १।१।६
 अगोत्रोऽहमगात्रोऽहं प्र. वि. ८४
 अग्रआयाहि वीतये इत्येव... कृत्वा २ प्रणवो. २१
 साम... अधीते सहवै. ६
 अग्र आयूषि पवस आसुवोर्जमिषं च नः [ऋक्सं. ७।२।१०=मं. १।६६।१९ सहवै. ६
 अग्रय इत्याह तस्मादग्रय आधातव्याः महाना. १।६।१०
 अग्रयश्च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।९।१
 अग्रये स्वाहाऽनुमतये स्वाहा देवाय वृ. उ. ६।४।१९
 सवित्रे सत्यप्रसवाय स्वाहेति हुत्वा महाना. १।७।८
 अग्रयो वै त्रयी विद्या देवयानः पन्थाः महाना. १।७।८
 अग्रावाज्यस्य हुत्वा मन्ये... अवनयेत् छां. उ. ५।२।४
 अग्रावेव देवेषु लोकमिच्छन्ते वृ. उ. १।४।१५
 अग्निना दाहो हिमसेचनमिव (यत्र) महो. ४।२६
 अग्निदले रक्तवर्णो यदा विश्राम्यते मनः विश्रामो. २
 अग्निना प्रज्वलिता रज्जुर्दृश्यमाना सामर. ३२
 अग्निरेवाभाति छान्दो. ३।६।१
 अग्निना मुखेन न वै देवा अश्रन्ति... छान्दो. ३।६।१
 अग्निना वै होत्रा चक्रं पाञ्चजन्यं... सुदर्श. ४
 धारयेत् छान्दो. ३।६।३
 अग्निनैव मुखेनैतदेवामृतं दृष्ट्वा नृप्यति मैत्रा. ६।१०
 अग्निनैवान्नमति (पा.) बृह. ४।३।४
 अग्निनैवायं ज्योतिषास्ते पल्ययते... प. हं. प. ५
 अग्निमात्मन्यारोप्य अरुणो. १
 अग्निमिच्छध्वं भारताः २ प्रणवो. २१
 अग्निमीडे (ले) पुरोहितं [ऋक्सं. १।१।१] २ सञ्ज्ञासो. १
 इत्येवमार्दि कृत्वा ऋग्वेदमधीते सुबालो. १।६
 अग्निमुपसमाधाय [वृ. उ. ६।३।१+ सहवै. २२
 कौ. उ. २।३.१५ वृह. १।४।६
 अग्निमेवाप्येति योऽग्निमवास्तमेति छां. ७।१२।१
 अग्निमेवेतरेण संवेण
 अग्निरन्नादः
 अग्निराकाशेनाह्वयति

अग्निरिति भस्म, वायुरिति भस्म...
 [अ. शिरः ३।१।२+ जाबाल्यु. ६,
 + का. रुद्रो. २+ रुद्रो. + २ वदुको. २४ भस्मजा. १।३
 अग्निरित्यादिमन्त्रेण प्रमृज्य (भस्म) वृ. जा. ३।२६
 अग्निरिन्द्रो विष्णुः... कर्मेन्द्रियदेवताः ग. शो. ४।४
 अग्निरिव कर्षं दहति ब्रह्मपृष्ठमना-
 वृतम्... संहितो. ३।७
 अग्निरिव मन्यो त्विषितः सहस्व
 [ऋक्सं. ८।३।१९=मं. १।०।८।२+ वनदु. १०८
 अग्निरिवाग्निना विहितः मैत्रा. ६।८
 अग्निरिवाधूमकस्तेजसा निर्देहन्निवा-
 त्मविद्भगवाच्छाकायन्यः मैत्रे. १।१।०
 अग्निर्रीकारः छां. १।१३।१
 अग्निरूपं प्रणवं सन्दध्यात् रामो. ३।४
 अग्निरूपाअन्नपानादिप्राणिनांश्रुतृष्णा
 त्मिका... नित्यानित्यरूपा भवति सीतो. ८
 अग्निरेनास्वदनायतीदमाहरतेति १ ऐत. १।७।१
 अग्निरेव सविता पृथ्वी सावित्री सावित्र्यु. १
 अग्निरेवाऽस्य ज्योतिर्भवति वृह. ४।३।४
 अग्निरूपिः पवमानः पांचजन्यः पुरो-
 हितः [सहवै. ७ + ऋक्सं. ७।२।१०= मं. १।६६।२०
 अग्निराग्यत्रं त्रिवृद्धन्तरं...
 तपन्ति वर्षन्ति मैत्रा. ७।१
 अग्निर्योतिरहः शुक्रः भ. गी. ८।२४
 अग्निर्योतिरित्यादिभिरग्नौ जुहुयान भस्मजा. २।३
 अग्निर्देवता ब्रह्म इत्यार्ष महाना. १।१।५
 अग्निर्द्विहोता चित्त्यु. ७।१
 अग्निर्धूमः (तस्य) वृ. उ. ६।२।११
 अग्निर्भस्मेति मंत्रेण गृहीयाद्भस्म वृ. जा. ३।२६
 अग्निर्मा तस्मादिन्द्रश्च संविदानौ सहवै. ९
 प्रमुंचतां सहवै. १०
 अग्निर्मा तस्मादेनसो गार्हपत्य... सहवै. ४
 अग्निर्मा तस्मादेनसो गार्हपत्यः प्रमुंचतु मुण्ड. २।१।४
 अग्निर्मूर्धा चक्षुषी चन्द्रसूर्यौ
 अग्निर्मूर्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या
 अयम् [ऋक्सं. ६।३।३९।१= वनदु. २९
 मं. ८।४।१।६ चित्त्यु. ८।१
 अग्निर्यजुर्भिः श्वेता. २।६
 अग्निर्यत्राभिमध्यते
 अग्निर्यथैको भुवनं प्रविष्टो रूपं रूपं
 प्रतिरूपो बभूव [कठो. ५।९+ वृ. जा. २।१

अग्निर्यष्टव्यश्चेतव्यः स्तोतव्यो-

ऽभिध्यातव्यः

अग्निर्लोको मनो ज्योतिः

अग्निर्वा अग्नेनाभिज्वलति

(?) अग्निर्वा अग्नेनोज्ज्वलति

अग्निर्वाग्भूत्वा मुखं प्राविशत्

अग्निर्वाअहमस्मीत्यब्रवीज्जातवेदाः...

(अथ) अग्निर्वायुरादित्य इति

भास्वत्येषा

अग्निर्वायुरादित्यः कालो यः प्राणोऽन्नं

अग्निर्वायुगदित्यश्चन्द्रमा नक्षत्राणि

अग्निर्वायुरादित्यः स उद्गीथः

अग्निर्वै देवाः (वेदाः) सर्वविश्वाभूतानि

प्राणावा इन्द्रियाणि पशवोऽन्नममृतं

सम्राट् स्वराड्विराट् तत्साम्नः

प्रथमं पादं जानीयात्

अग्निर्वै भर्गः

अग्निर्वै भीतस्तिष्ठति

अग्निर्वै मुखात् (अजायत)

अग्निर्वै मृत्युः सोऽपामन्नं

अग्निर्वै वरेण्यम्

अग्निर्वै वेदा इदं सर्वं...तत्साम्नः

प्रथमं पादं जानीयात्

अग्निर्ह वै प्राणः प्राणमेव तथा करोति

अग्निर्हि प्राणः प्राणमेवैतया करोति

[+ना. प. ३।७७

अग्निर्हिङ्गारः

अग्निर्होता

अग्निर्लोकमागच्छति स वायुः

अग्निर्लोकान्नायुलोकं

अग्निवर्णं निष्क्रामति...वनं गच्छति

संयतः

अग्निश्च पृथिवी च वायुश्चान्तरिक्षं

चादित्यश्च द्यौश्च चन्द्रमाश्च

नक्षत्राणि चैते वसवः, एतेषु...

अग्निश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च...

सत्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा

अग्निश्च हव्यवाहनस्तदिदं

अग्निश्चोमे पार्श्वे भवतः

मैत्रा. ६।२४

बृह. ३।९।१०

मैत्रा. ६।१२

मैत्रा. ६।१२

२ ऐत. २।४

केनो. ३।४

मैत्रा. ६।५

मैत्रा. ४।५

तैत्ति. १।७।१

छां. २।२।१।१

नृ. पू. १।४

सावित्र्यु. १०

ग. शो. ४।२

ग. शो. ३।११

बृह. ३।२।१०

सावित्र्यु. १०

ग. पू. २।१

जावा. ४

याज्ञव. १

छां. उ. २।२०।१

चित्त्यु. ३।१

कौ. उ. १।३

दुर्वासो. १।१५

२ सत्र्यासो. ७

बृह. ३।९।३

महाना. १।१।३

इतिहा. ५

हंसो. ५

अग्निष्टएकंमुखं तेनमुखेनेमं...असि

अग्निष्टत् स्विष्टकृद्विद्वान् स्विष्टं सुहुतं

करोतु नः स्वाहा

अग्निष्टे पादं वक्तेति

अग्निष्टोमसहस्राणि...तेषां पुण्य-

मवाप्नोति

अग्निसंस्थानि पूर्वाणि दारुपात्राण्यमौ

जुहुयान्

अग्निस्तां अग्ने प्रमुमोक्तु देवः

अग्निसृप्यत्यमौतृप्यतिपृथिवीतृप्यति

अग्निस्थाने पित्तं

अग्निहोत्रभसिताच्छिवभक्त...

अग्निहोत्रमित्याहृतस्मादग्निहोत्रैरमन्ते

अग्निहोत्रसमुद्भूतं विरजानलमनुकल्पं

अग्निहोत्रं च स्वाध्यायप्रवचने च

अग्निहोत्रं जुहुयात्स्वर्गकामः

अग्निहोत्रं जुह्वानो लोभजालं भिनत्ति

अग्निहोत्रं वलीवृद्धाः कालेचातिथिरागताः

निर्दहन्त्यवमानिताः

अग्निहोत्रे समूदाते

अग्निहोत्रं सायम्प्रातर्गृहाणां निष्कृतिः

अग्निं दूतं वृणीमहे होतारं विश्ववेदसं;

अस्य यज्ञस्य...[नृक्सं. १।१।२२

=प्रं. १।१२।१

अग्निं पृथिव्याः (प्रावृहन्)

अग्निं प्रणीयोपसमाधाय द्विराज्यो-

पघातं जुहोति

अग्निं प्रपद्ये वायुं प्रपद्ये आदित्यं प्रपद्ये

अग्निं युगपदानीय धारयेत् प्रयत्नतः

अग्निं वागप्येति

अग्निं स्तंभयति सूर्यं स्तंभयति

अग्निं हृदयेन

अग्निः कला सूर्यः कला चन्द्रः कला

विशुक्लैष वै सौम्य चतुष्कलः पादः

अग्निः पुच्छस्य प्रथमं काण्डं

अग्निः पूर्वरूपम्

अग्निः प्रतिहारः

अग्निः प्रस्तावः

अग्निः सवितुश्च रश्मयः पुनन्त्वन्नं...

यदन्यत्

कौ. उ. २।९

बृ. उ. ६।४।२४

छान्दो. ४।६।१

गोपीचं. १९

कठश्रु. २

चित्त्यु. १।१।११

छां. ५।२।१।२

गर्भो. २

रुद्रोप. १

महाना. १।६।१२

बृ. जा. ३।३।४

तैत्ति. १।९।१

मैत्रा. ६।३।६

मैत्रा. ६।३।८

इतिहा. २१

बृह. ४।३।१

महाना. १।७।९

वनदु. ४०, ५३

छां. उ. ४।१।७।१

सहवै. २२

छां. उ. ३।१।५।६

शिवो. ७।७।१

बृ. उ. ३।२।१।३

ग. शो. ५।१

चित्त्यु. २।१।१

छां. उ. ४।७।३

सहवै. २३

तै. उ. १।३।४

छां. उ. २।२।२

छां. उ. २।२।१

मैत्रा. ६।९

अग्निः साम तदेतदेतस्यामृचि...

अग्निरमः

अग्नीषोमात्मकं जगत् [बृ.जा.२।५+

रामपू.४।६+

अग्नीषोमात्मकरूपंरामबीजे प्रतिष्ठितं

अग्नीषोमौ पक्षावोद्धारः शिरः

अग्नीषोमात्मकं विश्वमित्यग्निराचक्षते

अग्ने अत्रिवन्नमसा गृणानः [ऋ.सं.

अग्ने जातान् प्रणुदानः सपत्नान्...

जातवेदो नुदस्व

अग्ने त्वं पारया नव्यो अस्मान्

[महाना. ६।१५+

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्

[ऋक्सं. २।५।१०।१=

ईशा. १८+

अग्ने पवस्वस्वपा अस्मे वर्चः सुवीर्यं

[ऋक्सं. ७।२।११=मं. ९।६।२१

अग्ने यो नोऽभितो जनो वृको वारो

जिघांसति

अग्ने यो नो भिदासति समानो यश्च

अग्नेरधश्चेज्ज्वलनं जगद्भवतु सर्वदा

अग्नेरमृतनिष्पत्तिरमृतेनाग्निरेधते

अग्नेरिव ज्वलत उपशृणोति

अग्नेरापः, अद्भ्यः पृथिवी

अग्नेरापः [तै.उ.२।११+सुबा. १।१+

वैङ्ग. १।३+

अग्नेरिव शिखा नान्या यस्य ज्ञानमयी

शिखा। स शिखीत्युच्यते विद्वान्नेतरे

केशधारिणः [ब्रह्मो. १२+परब्र. १४+

अग्नेरुद्गीथः

अग्नेरुपरि जलं स्थाप्य जलोपर्यन्ना-

दीनि संस्थाप्य...तेनैव सह

मारुतः प्रयाति.

अग्नेरुपासकास्ते यज्ञकर्मवासना-

त्मक... उत्पत्तिं भजन्ते

अग्नेरूर्ध्वं भवत्येषा यावत्सौम्यं

परामृतम्

अग्ने रूपं स्पर्शाः, वायोरूष्माणः,

आदित्यस्य स्वराः

अग्नेरोद्धारोऽभवत्

छां.उ. १।६।१

रुद्रह. ९

रामर. ५।१०

हंसो. ६

बृ.जा. २।२१

महाना. ६।१६

सहवै. ७

वनदु. ११६

मं. १।१८९।१

बृह. ५।१५।१

सहवै. ६

सहवै. ७

सहवै. ७

ते. विं. ६।८३

बृ.जा. २।५

छां.उ. ३।१३।८

ना. उ. १।५

यो. चू. ७२

ना.प. ३।८४

छां.उ. २।२२।१

शाण्डि. १।४।८

सामर. ९९

बृ.जा. २।७

३पेत. २।५।१

गायत्रीर. १

अग्नेर्ज्योतिर्निर्वाच्य पृथिव्या

अध्याभरत्

अग्नेर्भस्मासीति भस्म संगृह्य

अग्नेर्मथनं, आज्ञेः सरणं, दृढस्य

धनुष आयमनं

अग्नेर्यदौष्ण्यमाविष्टं

अग्नेर्वीर्यं च तद्भस्म सोमेनाप्लावितं

अग्नेर्वीर्यमिदं प्राहुस्तद्वीर्यं भस्मयत्ततः

अग्नौ चाधूमके यज्योतिश्चित्रतरं

अग्नौ तु चालिते कुक्षौ वेदना जायते

अग्नौ तृप्यति पृथिवी तृप्यति

अग्नौ पुरुष एतमेवायं ब्रह्मोपासे

अग्नौ पुरुषत्वमेवाहमुपासे

अग्नौ प्रास्ताहुतिः सम्यगादित्यमुपतिष्ठते

अग्नौ सन्धारयेक्षितमग्निना दह्यते न सः

अग्नौ हुत्वा मन्ये संस्त्रमवनयति

अग्न्ययस्कारादयो नाभिभवन्ति...

अग्न्यंशे च महेशानमीश्वरे

चानिलांशके

अग्न्युपासका ये ब्राह्मणा ब्रह्मवर्चसो-

पासका एव ते

अग्न उ एवोभयम्, अन्तरेणोभयं

व्याप्तं भवति

अग्नं च मध्यं च बहिश्च पुरस्ताज्ज्यो-

तिरित्यहमेव

अग्राह्यमचलं ध्रुवं...

अग्राह्यमगोत्रमव्रणं...

अग्राह्यमलक्षणं [ग. शो. १।४+

अग्राह्यमलक्षणमचिन्त्य-

मव्यपदेश्यं [नृ. पू. ४।२+

अग्राह्यमव्यवहार्यं स्वांतःस्थितः

स्वयमेव

अग्ने कामदुघा, षट्कोणे सुमुखादयः

अग्ने धृतोऽर्थनाशाय मध्ये चैव प्रजाक्षयः

अग्ने पर्वाणि चत्वारि...मध्ये पर्वा-

ण्यथाष्टौ च

अग्ने मध्यस्थमध्यस्थं मूले मध्यस्थ...

मध्ययोः

अग्ने मध्येऽवसाने सर्वं यथावस्थितं

श्वेता. २।१

भस्मजा. १।५

छां.उ. १।३।५

मैत्रा. ६।३१

बृ. जा. २।१३

बृ. जा. २।११

मैत्रा. ६।१७

वराहो. ५।८

छां.उ. ५।२१।२

बृ. उ. २।१।७

कौषीत. ४।८

मैत्रा. ६।३७

१यो. शि. ५।५०

बृ. उ. ६।३।२

मैत्रा. ६।२७

जा. द. १०।६

सामर. ७५

३ पेत. १।३।२

अ. शिरः १।१

अमन. १।११

मुण्ड. १।६

रामो. २।४

नृसिंहो. १।६

ना.प. ९।२०

ग.पू. २।१०

३ आत्मो. १

३ आत्मो. ३

३ आत्मो. २

स्वसंवे. १

अग्ने मध्यस्थमध्यस्थं...धारयित्वा		अङ्गारावर्तनं चन्दनचर्चव (यत्र)	महो. ४।२६
प्रयत्नेन	३ आत्मो. २	अङ्गारोह सयुग्वानमिव रैकमात्येति	छां. उ. ४।१।५
अग्ने माहिषिकं दृष्ट्वा...निगाशाः		(?) अङ्गिरसश्चन्द्रमा ऊर्ध्वा उद्यन्ति	मैत्रा.
पितरो गताः	इतिहा. ७१	अङ्गिरसं मन्यतेऽङ्गानां यद्रसः	छां. उ. १।२।१०
अघस्य त्वा धारया विध्यामि	वनदु. १६०	अङ्गिरसं विधिवदुपसन्नः	मुं. उ. १।१।३
अघायुरिन्द्रियारामः	भ.गी. ३।१६	अङ्गिरसो विष्णियैरग्निभिः	चित्त्यु. ८।१
अघासुरो महाव्याधिः	कृष्णो. १५	अङ्गीभवति, नाङ्गेन विमूर्च्छति	छां. उ. २।१९।२
अघोरबीजमंत्रेण करयोर्धारयेत्सुधीः		अङ्गुलिस्फोटनं कुर्यात् सा मात्रा	
(रुद्राक्षं)	रु. जा. २२	परिगीयते	१ यो. त. ४०
अघोरं सलिलं चन्द्रं...दक्षिणाग्नि-		अङ्गुल्यग्ने देवतीर्थं, कनिष्ठिकामूले	
रुद्राहृतम्	पञ्चत्र. ३	आर्षिकं	आचम. २
अघोरः सर्वसाधारणस्वरूपः	पा. ब्र. २	अङ्गुष्ठतर्जनीभ्यां तु हस्ताभ्यां धारयेद्दण्डं	योगकुं. १।१२
अघोरेण (मंत्रेण) गले धार्य (रुद्राक्षं)	रु. जा. २१	अङ्गुष्ठतर्जनयोर्मध्ये पैतृकं, अङ्गुष्ठमूले	
अघोराच्छूद्रास्तत्पुरुषाच्छिवस्य	सि. शि. ९	ब्रह्मतीर्थं	आचम. २
अघोराद्वह्निः, तस्माद्विद्या	वृ. जा. १।५	अङ्गुष्ठप्रादेशशरीरमात्रं प्रदीपप्रताप-	
अघोरा पापकाशिनी (देवस्य तनूः)	शांडि. ३।१।४	बहिस्त्रिधा हि	मैत्रा. ६।३८
अघोरेभ्योऽथघोरेभ्योघोरघोरतरेभ्यः	महाना. १०।६	अङ्गुष्ठमात्रमात्मानं सधूमज्योतिरूपकं ।	
अघोरो मकारो भवति	ना. पू. १।३	प्रकाशयन्तमात्मानं ध्यायेत्कूटस्थ-	
अघोपमव्यञ्जनमस्वरं च	अ. ना. २५	मव्ययम् [पैङ्गलो. ३।५+]	योगकुं. ३।२६
अघ्राता रसयिता भवति	मैत्रा. ६।११	अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषोऽङ्गुष्ठं च समाश्रितः	महाना. १६।५
अङ्गुशेनविनामत्तो यथादुष्टमतङ्गजः	मुक्तिको. २।४४	अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषो ज्योतिरिवाधूमकः	कठो. ४।१३
अङ्गुशो मार्गः	निर्वाणो. ३	अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषोऽन्तर्गता सप्त	
अङ्गुचेष्टार्पणं बलिः	द. मू. १६	जनानां हृदये सन्निविष्टः [कठो. ६।१७]	श्वेता. ३।१३
अङ्गहीनानिवाक्यानि गुरुनोपदिशेत्		अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषोऽन्तर्लक्ष्यमित्येके	मं. ब्रा. १।५
पुनः । सपडङ्गान्युपदिशेन्महा-		अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषो मध्य आत्मनि	
वाक्यानि कृत्स्नशः	शुकर. १।१।४	तिष्ठति	कठो. ४।१२
अङ्गसङ्गं करिष्यामि	कृष्णो. ४	अङ्गुष्ठमात्रो रवितुल्यरूपः सङ्कल्पा-	
अङ्गादङ्गात्सम्भवसिद्धयादभिजायसे		हङ्कारसमन्वितो यः	श्वेता. ५।८
[वृ. उ. ६।४।९+]	कौ. उ. २।११	अङ्गुष्ठमूले ब्रह्मतीर्थं, मध्ये अग्नितीर्थं	आचम. २
अङ्गादङ्गादनुप्राविशत्सर्वान्...भूतये	पारमा. ३।३	अङ्गुष्ठादिस्वावयवस्फुरणादशनेरपि,	
अङ्गानां मर्दनं कृत्वा श्रमसंजातवारिणा,		...जानीयात्क्षयमात्मनः	त्रि. ब्रा. २।१२१
कटुमललक्षणायागी क्षीरभोजन-	यो. चू. ४१	अङ्गुष्ठावधि गृहीयाद्दस्ताभ्यां	
माचरेत् (क्षीरपानरतः सुखी-पा.)	ध्या. विं. ७१	...पद्मासनं भवेत्प्राज्ञ	जां. द. ३।५
अङ्गानां समतां विद्यात्	ते. विं. १।२८	अङ्गुष्ठेन निबध्नीयात् .. पद्मासनं...	शाण्डि. १।३।३
अङ्गानां हि रसः	बृह. १।३।१९	अङ्गैर्यज्ञम्	चित्त्यु. ४।१
अङ्गानि विना रामा विन्नकरो भवति	हनुम. १।८	अचक्षुर्विश्वतश्चक्षुरकर्णो...	भस्मजा. २।७
अङ्गानि वेदाश्चत्वारः...विद्या ह्येता-		अचक्षुश्चोत्रनामकं	१ यो. शि. ३।१९
श्चतुर्दश	ना. पू. ५।९	अचक्षुश्चोत्रमत्यर्थं तदपाणिपदं तथा	
अङ्गान्यन्या देवताः	तैत्ति. १।५।१	नित्यं विमुंसर्वगतं सुसूक्ष्मं [रुद्रह. ३१]	पा. ब्र. ३४
ङ्गारा भवन्ति स प्रतिहारः	छां. उ. २।१२।१	अचक्षुश्चोत्रं तदपाणिपादं	मुंड. १।१।६

अचक्षुष्कमनामगोत्रमशिरस्कं	सुबालो. ३१२	अच्युतमना उपवक्ता	चित्त्यु. ५११
अचक्षुष्कमश्रोत्रमवाक्	बृह. ३।८।८	अच्युतक्षितये स्वाहा	महाना. १५११
अचरं चरमेव च	भ. गी. ३।१६	अच्युतां बहुलां श्रियम्	चित्त्यु. १११७
अचलममृतमच्युतं ध्रुवं	मैत्रा. ६।३८	अच्युतोऽस्मि महादेव तव कारुण्य...	स्कन्दो. १
अचलश्चालेपोऽव्यग्रो निस्पृहः	मैत्रा. २।११	अच्युतो विष्णुर्नारायणः	मैत्रा. ७।७
अचलसम्पूर्णभावाभावविहीनकैवल्य- ज्योतिर्भवति	मं. ब्रा. २।६	अच्युतोऽहमचिन्त्योऽहं	ब्र. वि. ८१
अचलं परब्रह्म प्राप्नोति	मं. ब्रा. ३।१	अच्योष्ठा उत्तराभ्यां स्थानाभ्या-	३ऐत. १।३।१
अचलोऽयं सनातनः	भ. गी. २।२४	मित्येनं ब्रूयात्	३ऐत. १।३।१
अचित्तचित्तमात्मानं	तेजोवि. ९	अच्योष्ठावराभ्यां स्थानाभ्या-	बृह. ४।४।२०
अचित्तत्वं परं पदम्	महो. ५।६०	मित्येनं ब्रूयात्	बृह. ४।४।२०
अचित्तं चित्तमध्यस्थं...तच्च लिङ्गं निराश्रयम्	मैत्रा. ६।१९	अज आत्मा महान् ध्रुवः	बृह. ४।४।२०
अचिन्त्यमतिनिर्मलं	१यो.शि. ३।१७	अज आत्मा महान् परः (पा.)	ते. वि. ६।९९
अचिन्त्यमप्रबुद्धं च न सत्यं न परं	ते. वि. १।११	अजकुक्षौ जगन्नास्ति ह्यात्मकुक्षौ	४, ६३
अचिन्त्यमव्यक्तमनन्तमव्ययम्	स्कन्दो. १३.	जगन्नहि	नृसिंहो. ७।१
अचिन्त्यमव्यक्तमनन्तरूपं	कैव. ६	अजडोगलितानन्दः [अ.पू. ४।५७+	निर्वाणो. ३
अचिन्त्यमव्यपदेश्यं [ग. शो. १।४+	रामो. २।४	अजत्वादमरत्वादजरत्वादमृतत्वादशो-	
अचिन्त्यरूपं दिव्यं देवमसङ्गं शुद्धं		कत्वादमोहत्वात्...नृसिंहमन्विष्य	
तेजस्क्रीयमरूपं सर्वेश्वरमचिन्त्यम-		अजपा गायत्री	
शरीरं(आत्मानं पश्यन्ति विद्वांसः)	सुबालो. ८।१	अजपा नाम गायत्री योगिनां	
अचिन्त्यशक्तिमान्योगी नानारूपाणि	१यो.शि. १।४४	मोक्षदा सदा [ध्या. वि. ६३+	यो. चू. ३३
धारयेत् संहरेच्च	शरभो. २१	अजयया(अजेया) वैष्णवी माया	कृष्णो. ५
अचिन्त्यशक्तिर्भगवान् गिरीशः	मैत्रा. ६।१९	अजमजेन ज्ञेयेन सर्वज्ञं	अद्वैतो. ४७
अचिन्त्यं गुह्यमुत्तमं	२ शिवसं. १२	अजमनिद्रमस्वप्नं प्रभातंभवतिस्वयम्	अ. शां. ८१
अचिन्त्यं चाप्रमेयं च...तन्मे मनःशिव-		अजमनिद्रमस्वप्नप्रमत्तामकं...सकृ-	
अचिन्त्यं चिन्मयात्मानं यद्वयोम		द्विभाति (तं)	अद्वैतो. ३६
परमं स्थितम्	ते. वि. १।९	अजममरमनाद्यमाद्यमेकं पदममलं	अ. पू. ३।२३
अचिन्त्यान्भूतवत्स्पृशेत्	१अ.शि. ३।१७	अजरमभयममृतमरजोऽशब्दम्	बृ. उ. ३।८।८
अचिन्त्यायाप्रमेयाय	मैत्रा. ५।४	अजरत्वादमृतत्वात्... परमं ब्रह्म...	नृसिंहो. ७।१
अचिन्त्योऽमूर्तो गभीरो गुप्तोऽनवद्यः	मैत्रा. ७।१	अजरममरमक्षरमव्ययं प्रपद्ये	कुंडिको. १४
अचिरेणेति भूमित्वं	मैत्रा. ६।२७	अजरममरममृतमभयं (ब्रह्म)	नृसिंहो. १।२
अचिरेणाधिगच्छति	भ. गी. ४।३९	अजरममरमक्षरमव्ययं प्रपद्यते	२सञ्ज्ञासो. १७
अचेतनं चाजडं च(स्वरूपं)तन्मयो-	महो. ५।५०	अजरममृतमभयमशोकमनन्तं	सुबा. ५।१, १४
अच्छायमतमोऽवायु (अक्षरं ब्रह्म)	बृह. ३।८।८	अजरममृतमभयं ब्रह्मैव...	नृसिंहो. २।३
अच्छायमशरीरमलोहितं	प्रश्नो. ४।१०	अजरामरपिण्डो यो जीवन्मुक्तः स	
अच्छिद्रया जिह्वा	चित्त्यु. ४।१	एव हि [१यो.शि.	१।१६१
अच्छिन्नं तन्तुमनुसंचरेम	सहस्रै. ९	अजरोऽमरोऽभयोऽमृतो ब्रह्माभयंहिवै	गोपा. २।१।४
अच्छेद्योऽयमदाहोऽयं [भ.गी. २।२४+	भवसं. २।३९	अजरोऽमरोऽमृतोऽभयो ब्रह्म	बृ. उ. ४।४।२५
अच्युतपाजा अमीत	चित्त्यु. ५।१	अजरोऽमृतो न... कर्मणा	कौ. त. ३।९
		अजरोऽस्म्यमरोऽस्म्यहं	ते. वि. ३।२१
		अजरोऽस्म्यमरोऽस्मीति	अध्यात्मो. ५५

अजरोऽहमव्ययोऽहं	आ. प्र. ४	अजायमानो बहुधा मायया जायते	अद्वैतो. २४
अजस्यावक्रचेतसः	कठो. ५।१	अजायमानो बहुधा विजायते	मुद्रलो. ३।१
अजस्रं ज्योतिर्नभसा सर्पदेति	चित्त्यु. ११।८	[यजुस्सं. ३१।१६+तै. आ. ३।१३।३	चित्त्यु. १३।१
अजस्रं ब्रह्मधीयालम्बं वाऽत्रैव	मैत्रा. ७।११	अजामेकां लोहितशुक्लकृष्णां	
अजस्रं सृजति विसृजति वासयति	नृ. पू. २।५	[महाना. ८।४+	ना. पू. ता. ५।५
अजस्रं सृजति विसृजति वासयत्युद्वा-		अजाऽहमनजाऽहम्	देव्यु. १
ह्यत उद्गृह्यते	नृ. पू. २।४	अजा हिङ्कारः	छां. २।१८।१
अजस्रां त्वासादयामि	चित्त्यु. १५।१	अजा ह्येका भोक्तृभोगार्थयुक्ता	श्वेताश्वो. १।९
अजं ध्रुवं सर्वतत्त्वैर्विशुद्धं ज्ञात्वा देवं		अजाहवैः पृथ्वीस्तपस्यमानान् ब्रह्म	
मुच्यते सर्वपाशैः	श्वेता. २।१५	स्वयम्भ्यभ्यानर्षत्	सहवै. १३
अजं वरेण्यं वरदं ब्रह्माणमीशं पुरुषं		अजिता हि सदा भूतिः	योगो. २९
नमस्ते	विष्णुह. १।६	अजिह्वः षण्डकः पङ्कुरन्वोवधिर एवच	ना. प. ३।६२
अजं सर्वमनुस्मृत्य	अद्वैतो. ४३	अजीर्यताममृतानामुपेत्य जीयन्मर्त्यः	कठो. १।२८
अजः कल्पितसंवृत्त्या परमार्थेन नाप्यजः	अ. शां. ७४	अजेया वैष्णवी माया	कृष्णो. १।५
अजः स्वतन्त्रः स्वे महिम्नि तिष्ठति	मैत्रा. २।४, ६।८	अजेव्रजमसंक्रान्तं धर्मेषु ज्ञानमिष्यते	अ. शां. ९६
अजाग्रत्स्वप्ननिद्रस्य यत्ते रूपं...	महो. ५।५०	अजेतराऽभवद्भूत इतरः...	बृह. १।४।४
अजाचलमवस्तुत्वं विज्ञानं शान्तमद्वयं	अ. शां. ४५	अजे सौम्ये तु ये केचिन्नविष्यन्ति...	अ. शां. ९५
अजात इत्येवं कश्चिद्भीरुः प्रतिपद्यते	श्वेता. ४।२१	अजोऽतर्क्योऽचिन्त्यः	मैत्रा. ६।१७
अजातमग्रे स दिश्यते	एकाक्षरो. २	अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणः	कठो. २।१८
अजातमभूतमप्रतिष्ठितमशब्दम्	सुबालो. ३।१	(आत्मा) [भ. गी. २।२०+	भवसं. २।३६
अजातशत्रुं काश्यमात्रज्योवाच		अजोऽपि सन्नव्ययात्मा	भ. गी. ४।६
(बालाकिः) [बृह. २।१।१+	कौ. उ. ४।१	अजोऽमरश्चैव तथाऽजरोऽमृतः	मुक्ति. २।७५
अजातस्य कुतो नाशः	अध्यात्मो. ५८	अजोऽसि सहोऽसि बलमसि	
अजातस्यैव धर्मस्य जातिमिच्छन्ति		देवानां धाम नामाऽसि	महाना. १।१७
वादिनः	अ. शां. ६	अजोऽस्मि किमतः परं	स्कन्दो. ३
अजातस्यैव भावस्य जातिमिच्छन्ति		अजो हिङ्कारोऽवयः प्रस्तारो गाव	
वादिनः	अद्वैतो. २०	उद्गीथोऽन्धाः प्रतिहारः पुरुषो निधनं	छान्दो. २।६।१
अजातस्यैव सर्वस्य...	अ. शां. ७७	अजो ह्येको जुषमाणोऽनुशेते	महाना. ८।५+
अजातं जायते यस्मादजातिः		[ना. पू. ता. ५।५+	श्वेता. ४।५
प्रकृतिस्ततः	अ. शां. २९	अजलौ मन्यमाधाय	छान्दो. ५।२।६
अजाति समतां गतं	अद्वैतो. ३८	अज्ञश्चाश्रद्धानश्च	भ. गी. ४।४०
अजातिं ख्यापयन्ति ते	अ. शां. ४	अज्ञस्य दुःखौघमयं ज्ञस्यानन्दमयं	
अजातिः परिदीपिता	अ. शां. १९	जगत्	वराहो. २।२२
अजातिः प्रकृतिस्ततः	अ. शां. २९	अज्ञस्यार्धप्रबुद्धस्य सर्वप्रज्ञेति योवदेत्	महो. ५।१०५
अजातेऽसतां तेषां	अ. शां. ४३	अज्ञानचक्षुर्नैक्षेत भास्वन्तं भानु-	
अजातो ह्यमृतो धर्मो मर्त्यतां		मन्धवत् [वराहो. २।१८+	महो. ४।८०
कथमेष्यति	अ. शां. ६	अज्ञातमपि चैतन्यं प्रमेयमितिकथ्यते	कठरु. ४३
अजातो ह्यमृतो भावो मर्त्यतां कथं...	अद्वैतो. २०	अज्ञातस्सतां तेषां...जातिदोषो न	
अजाद्वै जायते यस्य दृष्टान्तस्तस्य...	अ. शां. १३	सेत्स्यति (पाठः)	अ. शां. ४३
अज्ञानता महिमानं तवेदं	भ. गी. १।१४१	अज्ञानपङ्कनिर्ममं यः समुद्धरते	शिबो. ७।४१

अज्ञानजनबोधार्थं प्रारब्धमिति
चोच्यते

अज्ञानजन्यकर्त्रादिकारकोत्पन्नकर्मणा
अज्ञानभूः सप्तपदा ज्ञभूः सप्तपदैव हि

अज्ञानमलपङ्क यः क्षालयेज्ज्ञान-

तोयतः । स एव सर्वदा शुद्धो नान्यः

कर्मरतो हि सः

अज्ञानमेव न कुतो जगतः प्रसङ्गो...

अज्ञानसुघनाकारा घनाहङ्कारनाशिनी

अज्ञानहृदयग्रन्थेर्निशेषविलयस्तदा

अज्ञानकीदृशं चेति प्रविचार्यमुमुक्षुणा

अज्ञानं चाभिजातस्य

अज्ञानं तमसः फलम्

अज्ञानं तुच्छाऽप्यसती कालत्रयेऽपि

पामराणां वास्तवी च सत्त्वबुद्धि-

लौकिकानामिदमित्थमित्यनिर्व-

चनीया वक्तुं न शक्यते (माया)

अज्ञानं यदतोऽन्यथा

अज्ञानात्तु बहिस्तापेन तापितः

चिदाभासो...

अज्ञानादेव संसारः

अज्ञानान्धतमोरूपं

अज्ञानान्मलिनो भाति ज्ञानाच्छुद्धो

विभात्ययं (आत्मा)

अज्ञानां कर्मसङ्गिनाम्

अज्ञानां भावनार्थाय प्रतिमाः परि-

कल्पिताः

अज्ञानिकृतमार्गं सुष्ठु वदन्ति

अज्ञानेनावृतं ज्ञानं

अज्ञानेनोपहतो बाल्ये यौवने

वनिताहतः

अज्ञानेबुद्धिविलयेन्द्रासाभग्न्यतेबुधैः

अज्ञासिपं पूर्वमेवमहमित्यथ तत्पितुः

अज्ञानागर्भसम्भूत...हनूमन्नक्ष रक्ष

अज्ञालौ मन्थमाधाय

अणिमादिकर्मैश्वर्यमचिरात्तस्यजायते

अणिमादिपदं प्राप्य राजते...

अणिमादिर्भजत्येनं यूतं वरवधूरिव

अणिमाद्यष्टैश्वर्याशसिद्धसङ्कल्पोबन्धः

(?) अणिष्ठो वाङ्मेऽङ्गे समानयति

३

ना. त्रि. २९

वराहो. २।४८

महो. ५।१

जा.द.६।१४

वराहो. २।७३

मुक्तिको. २।६२

अध्यात्मो. १७

यो.शि. १।१५

भ. गी. १६।४

भ.गी. १४।१६

सर्वसारो. ६

भ.गी. १३।१२

योगकुं. ३।३०

१ यो. त. १६

वराहो. २।१२

जा. द. ५।१४

भ. गी. ३.२६

जा. द. ४।५९

स्वसंवे. ३

भ. गी. ५।१५

महो. ६।२३

वराहो. २।५६

महो. २।१७

लांगूलो. ३

छां. उ. ५।२।६

यो.शि. २।७, २०

यो.शि. १।१३८

रामर. ४।७

निरा. २१

मै. २।६

अणीयान् ह्यतर्क्यमणुप्रमाणात्

अणीयान् ब्रीहैर्वा यवाद्वा (आत्मा)

अणुकोटरविस्तीर्णैर्लोक्यं चेज्जगद्भवेत्

अणुत्वे सति चैतन्यं

अणुमात्रलसद्रूपमणुमात्रमिदं जगत्

अणुमात्रेऽपि वैधर्म्यं जायमाने...

(?) अणुमेतमाप्य स मोदते

अणु रक्ताश्च पीताश्च...

(?) अणुरेष धर्मः

अणुः पन्था विततः पुराणः

अणोरणीयानहमेव तद्वत्

अणोरणीयान्महतो महीयान्

[+ना. प. ९।१३ +शरभो. १९+

ना. उ. १।३+

अणोरणीयांसमनुस्मरेद्यः

अणोरणीयांसमिममात्मानमोङ्कारं

नो व्याचक्ष्व

अणोरप्यण्यं ध्यात्वा

(?) अणोर्बुध्निर्गुणः कण्ठदेशे

अण्डपरिपालकमहाविष्णोः स्थिति-

प्रलयौ...अहोरात्रे एकं दिनं

अण्डजं जीवजं भूतजमिति (बीजत्रयं)

अण्डजं स्वेदजमुद्भिजं जरायुजं...

मनुष्यमजीजनत्

अण्डजानि च जारुजानि च

स्वेदजानि चोद्भिजानि...

अण्डजान् स्वेदजान्वापि

अण्डजाः सर्वखगरूपा जायन्ते

अण्डस्थानि तानि तेन विना

स्पन्दितुं चेष्टितुं वा न शक्नुः

अण्डज्ञानाग्निना तप्तं लीयते कारणैः सह

अण्डं ज्ञानाग्निना दग्धं कारणैः सह

परमात्मनि लीनं भवति

अण्डाकृतिं तिरश्चां च द्विजानां च

चतुष्पदाम्

अण्डाद्ब्रह्मा भवति [अ.शिरः ३।१५+

अण्डाद्ब्रह्माऽभवत्

अण्वय इवेमा धाना भगवः...

अत ऊर्ध्वमनश्नमपां...वा गच्छेत्

अत ऊर्ध्वममन्त्रवदाचरेत्

कठो. २।८

छां. उ. ३।१४।३

ते. वि. ६।८७

भवसं. २।३१

ते. वि. ६।४०

अ. शां. ९७

कठो. २।१३

सुरिको. ८

कठो. १।२१

बृह. ४।४।८

कैव. २०

कठो. २।२०

महाना. ८।१

पारमा. ९।३

भ. गी. ८।९

नृसिंहो. ५।१

मैत्रा. ६।३८

मैत्रा. ७।११

त्रि.म.ना. ३।५

छान्दो. ६।३।१

बह्वचो. १

२ ऐत. ५।३

अ. शां. ६३

ना. पू. ५।६

पैङ्गलो. १।५

योगकुं. ३।२३

पैङ्गलो. ३।४

त्रि. ब्रा. २।५९

बटुको. २७

गायत्रीर. १

छान्दो. ६।१२।१

कठरू. ३

आरू. २

अत ऊर्ध्वं न संशयः	भ. गी. १२।८	(?) अतः कार्यमजं यदि	अ. शां. १२
अत ऊर्ध्वं मर्दयेद्भवेन	वृ. जा. ३।१	अतः परं नान्यदणीयसं हि परात्परं	महाना. १।५
अत ऊर्ध्वं विमोक्षाय ब्रूहि	बृह. ४।३।१४	(?) अतः परमाकाशम्	मैत्रा. ६।३८
अत एकेनैव भवति	बृह. १।४।७	अतः परं ब्रह्मभूतोभूतात्मानोपलभ्यते	आयुर्वे. २७
अत एव न निमित्तमत एव न विद्या	स्वसंवे. १	अतः पराऽस्य धारणा	मैत्रा. ६।२०
अत एव शुद्धोऽवाध्यस्वरूपो		(अथ) अतः पवमानानामेवाभ्यारोहः	बृह. १।३।२८
बुद्धः सुखस्वरूप आत्मा	नृसिंहो. ९।६	अतः पापमकरवं	बृह. ४।४।२२
अतएव सुमेरुदातारो गोदातारो वा	स्वसंवे. २	अतः पुरुषोऽध्यवसाय...बद्धः	मैत्रा. ६।३०
अत एवोच्यतेऽज्ञयाऽनन्ताऽलक्ष्या-		अतः पौरुषमाश्रित्य चित्तमाक्रम्य...	महो. ४।१०४
ऽजैका नैकेति	देव्यु. २०	अतः प्रपञ्चानुभवः सदा नहि	वराहो. २।३१
अतएवहिकालाग्निरधस्ताच्छक्तिरूर्ध्वगा	वृ. जा. २।८	अतः प्रैतीईतदिदं सर्वमस्ति...	१ ऐत. १।२।७
अत ओमित्युक्तेनैताः प्रस्तुता		अतः सद्ब्रह्मणि सत्यभिलाषिणि	
अर्चिता...भवन्ति	मैत्रा. ६।५	निवृत्तो...सुखमाक्रम्य तिष्ठति	मैत्रा. ६।३०
अतत्त्वार्थवदलपं च	भ. गी. १८।२२	अतः समुद्रा गिरयश्च सर्वेऽस्मात्स्यन्दते	
अतन्द्रो देवः सदमेव प्रार्थः	चित्त्यु. १४।२	सिंधवः सर्वरूपाः [मुण्ड. २।१।९	महाना. ८।३
अतद्यावृत्तिरूपोसौसमाधिर्मुनिभावितः	मुक्तिको. २।५५	अतः सम्मोहंछित्तवानक्रोधान्स्तुन्वानः	मैत्रा. ६।३८
अतप्रतनूर्न तदामो अश्नुते	सुदर्श. ५	(अथ) अतः सर्वजितः कौपीतके-	
[क्रकसं. ७।३।८=मं. ९।८।३		स्त्रीण्युपासनानि भवन्ति	कौ. उ. २।७
अतमाविष्टमागच्छति	मैत्रा. ६।२४	अतः सर्वं जगच्चित्तगोचरम्	मं. ब्रा. ५।१
अतमाः सच्चिदानन्दरूपः	नृसिंहो. ७।१	अतः सर्वा ओषधयो रसाश्च [मा. पा.]	मुण्ड. २।१।९
अन्तरतोऽलोमका हि योनिरन्तः		(अथ) अतः सांयमनं प्रातर्दनमानन्तर-	
[अतरतः-मा. पा.]	वृ. उ. १।४।६	मग्निहोत्रमित्याचक्षते	कौ. त. ४५
अन्तरा यदाकाशः स समानः	प्रश्नो. ३।८	अतिज्वलन्नतिसर्वतोमुखः	नृसिंहो. ७।३
अतर्क्यमणुप्रमाणात्	कठो. २।८	अतिप्रीमानन्दस्य गत्वा शयीतैवमेष	
अतर्क्योऽचिन्त्यः (आत्मा)	मैत्रा. ६।१७	एतच्छेते	बृह. २।१।१९
अतश्च कारणं नित्यमेकमेवाद्वयं खलु	पं. ब्र. ३३	अतितरामात्मानन्दं मग्ना अन्यरसं	
अतश्च विश्वा ओषधयो रसाश्च येनैष		न भावयन्ति	सामर. ७५
भूतस्तिष्ठत्यन्तरात्मा	महाना. ८।३	अतिथयश्च स्वाध्यायप्रवचने च	तैत्ति. १।९।१
अतश्च सर्वा ओषधयो रसाश्च येनैष		अतिथिदेवो भव	तैत्ति. १।९।२
भूतैस्तिष्ठते ह्यन्तरात्मा	मुण्ड. २।१।९	अतिथिर्नमस्यः, नमस्तेऽस्तु	कठो. १।९
अतश्चात्मनि कर्तृत्वमकर्तृत्वं च	महो. ४।१४	अतिदिव्यमङ्गलाकारं [ब्रह्म]	त्रि. म. ना. ४।१
अतश्चिद्धन एव, नह्यमोतोनानुज्ञाता	नृसिंहो. ८।५	अतिदीर्घं जीविते को रमेत	कठो. १।२८
अतश्चिरं ध्यात्वाऽमन्यतान्यतात्मानो		अतिद्युन्न एव ब्राह्मणं ब्रूयात्	३ ऐत. १।३।४
वैतेऽसुराः	मैत्रा. ७।१०	(?) अतिधन्वा शौनकः	छां. उ. १।९।३
अतस्तद्विपरीतो मुक्तः	मैत्रा. ६।३०	अति नमाम्यत्यहं भूत्वा	नृसिंहो. ७।६
अतसीपुष्पसंकाशं नाभिस्थाने प्रति-		अतिनिर्मलानन्तकोटिरविप्रकाशैक-	
ष्ठितं ..महाविष्णुं विचिन्तयेत्	ध्या. बिं. ३०	स्फुलिङ्गं (परं ब्रह्म)	त्रि. म. ना. ७।७
अतस्तप्तोर्वै सः	मैत्रा. ६।२६	अतिनृसिंहोऽतिभीषणः	नृसिंहो. ७।७
अतस्ताभिः सहैवोपपुपरिलोकेषुचरति	मैत्रा. ४।६	अतिपिता वताभूरतिपितामहो...	बृ. उ. ६।४।२८
अतः कल्याणमकरवमित्युभे उ...	बृह. ४।४।२२	अतिप्रश्नान् पृच्छसि ब्रह्मिष्ठोऽसीति...	प्रश्नो. ३।२

अतिबाह्यतथाबाह्यमन्तराभ्यन्तरं धियः महो. २।७३
 अतिभद्रोऽतिमृत्युमृत्युरेतिनमामि नृसिंहो. ७।६
 अतिभयङ्करज्वर-माहेश्वरज्वर-
 विष्णुज्वर...भेदय भेदयॐहांहीं- लांगूलो. ४
 अतिभावस्वरूपोऽहं ते. विं. ३।३४
 अतिमहानतिविष्णुरतिज्वलप्रति-
 सर्वतोमुखः नृसिंहो. ७।६
 अतिमानुषचेष्टादि तथा सामर्थ्य... १ यो. त. ५५
 अति मा सृजैनम् कठो. १।२१
 अतिमुच्य धीराः प्रेत्यास्मात्... केनो. १।२
 अतिमृत्युमृत्युरेतिनमाम्यत्यहं भूत्वा नृसिंहो. ७।६
 अतिमोक्षा अथ सम्पदः बृह. ३।१६
 अतिमोहकरी माया मम विष्णोश्च... शरभो. २२
 अतिवर्णाश्रमरूपसंविदानन्दलक्षणम्,
 यो न जानाति सोऽविद्वान् वराहो. २।६
 अतिवर्णाश्रमाणां तु स्मशानाग्नि-
 समुद्रवं (भस्मोपयुक्तम्) वृ. जा. ५।७
 अतिवर्णाश्रमी योगीभवधूतः सकथ्यते १ अवधू. २
 अतिवादांस्यजेत्कर्तुं ना. प. ५।३६
 अतिवाद्यसीत्यतिवाद्यस्मीति ब्रूयात् छां. उ. ७।१५।४
 अतिवादांस्तिक्षेत् ना. प. ३।४२
 अतिष्ठाः सर्वेषां भूतानां मूर्धागजेतिवा बृह. २।१२
 अतिशून्यो विमदश्च मेरीशब्दः... सौभाग्य. १२
 अतिसर्वतोमुखोऽतिनृसिंहोऽतिभीषणः नृसिंहो. ७।६
 अतिसिंहोऽतिभीषणोऽतिभद्रः नृसिंहो. ७।६
 अतिमूक्ष्मां च तन्वीं च शुक्लां नाडीं
 समाश्रयेत् क्षुरिको. ९
 अतिसृष्ट्यां हास्यैतस्यां भवति य
 एवं वेद बृह. १।४।६
 अतिसेवापरभक्तगुणवच्छिष्यायवदेत् दत्तात्रे. १।३
 अतिह्रस्वः (इतित्रिः) ग. शो. २।३
 अतीतः सर्वभावभ्यो बालाग्रादप्यहं
 तनुः...मोक्षाय निश्चयो जायते महो. ६।५६
 अतीतानागतं वेत्ति खेचरी च
 भवेद्भुवम् १ यो. त. १२७
 अतीतान् स्मरेद्भोगान् तथाऽनाग-
 तानपि । प्राप्तांश्च नाभिनन्देद्यः
 स कैवल्याश्रमे वसेत् ना. प. ३।२५
 अतीतो भवति प्रभो भ. गी. १४।२१

अतीन्द्रियं गुणातीतं मनो लीनं यदा
 भवेत् । अनूपमं शिवं...सदाविशत् ना. विं. १८
 अतीन्द्रो हैव देवानामभिप्रवव्राज
 (माध्वपा.) छां. उ. ८।७।२
 अतीव गोप्याथ भवता प्रयन्ततो
 देया परस्मै न...(उपनिषत्) १ बिल्वो. १४
 अतीवनिर्मलीभूतंसानन्दचसुलीनकं
 अतुले त्वतुलायां हि हरिरेकोऽस्ति
 नान्यथा अमन. २।९७
 (?) अतृणमहमन्तरिक्षे पौलोमान्
 पृथिव्यां कालकाञ्चान् तुलस्यु. ७
 अतेजस्कमप्राणममुखममात्रं कौ. उ. ३।१
 अतो ज्यायांश्च पूरुषः ऋक्सं. बृह. ३।८।८
 मण्ड. १०।९०।३-यजुः ३।१३ ८।४।१७=
 अतो देवा अवन्तु इत्येतन्मन्त्रैः... चित्त्यु. १२।१
 धारयेत् (गोपीचंदनं) वासुदे. ३
 अतो देवा अवन्तु नोयतोविष्णुर्विचक्रमे
 [ऋक्सं. १।२।७।१=मं. १।२२।१६ ना. पू. ता. ३।१
 'अतो देवा अवन्तु नः' इति विष्णु-
 गायत्र्या...अभिमंत्र्य ऊर्ध्वपुं. २
 'अतो देवा अवन्तु नः' इत्येताभिः
 अभिमंत्र्य गोपीचं. ३
 अतो दैवः परिमर एतद्वै ब्रह्म कौ. उ. २।१२
 अतो दैवस्मरो यस्य प्रियो ब्रूभूषेत् कौ. उ. २।४
 अतोऽद्विभूय एवापरिष्ठात्परिदधाति मैत्रा. ६।९
 अतोऽनग्निहोत्र्यनग्निचिदज्ञानभिध्या-
 यिनां ब्रह्मणः पदव्योमानुस्मरणं
 विरुद्धं मैत्रा. ६।३४
 अतो निर्विषयं नित्यं मनःकार्यमुमु-
 क्षुणा...मनसो मुक्तिरिष्यते त्रि. ता. ५।१
 अतो नैनामभिधीयेत् मैत्रा. ७।९
 अतोऽन्नमात्मेत्युपासीतेत्येवं ह्याह मैत्रा. ६।१२
 अतोऽन्नेनैवजीवन्त्यथैतदपियन्त्यन्ततः मैत्रा. ६।११
 अतोऽन्यतममेतेषामुक्तं तदिमे मूढाः मैत्रा. ७।१०
 अतोऽन्यदार्तं [बृह. ३।४।२+३।५।१+ ३।७।२३
 अतो मृत्युञ्जयायेत्थममृतप्लावनंसताम् बृ. जा. २।१४
 अतो यद्वेदेष्वभिहितं तत्सत्यं मैत्रा. ७।१०
 अतो यो रसोऽस्त्वत्स उद्गीथं वर्षति मैत्रा. ६।३७
 अतो लोके वेदे श्रीराधा गीयते सामर. ३
 अतोऽविशेषविज्ञानं विशेषमुपागच्छति मैत्रा. ६।२४

अतो वक्ष्याम्यकार्पण्यं... यथा न		अत्र पिताऽपिता भवति	बृह. ४।३।२२
जायते किञ्चित्	अद्वैतो. २	अत्र यजमानः परस्तादायुषः स्वाहा	छां. उ. २।२।४।६
अतो वैखलु दुर्निष्पतरं... अन्नमस्ति	छां. ५।१०।६	अत्रवावकिलसत्सोम्यननिभालयसे..	छां. ६।१।३।२
अतोऽस्मि लोके वेदे च	भ. गी. १।५।१८	अत्र शूरा महेष्वासाः	भ. गी. १।४
अतो हि सर्वाणि कर्माण्युत्तिष्ठन्ति	बृह. १।६।३	अत्र स्तेनोऽस्तेनो भवति	बृह. ४।३।२२
अतो हि सर्वाणि नामान्युत्तिष्ठन्ति	बृह. १।६।१	(१) अत्र रामोऽनन्तरूपः	रामो. ४।५
अतो हि सर्वाणि रूपाण्युत्तिष्ठन्ति	बृह. १।६।२	अत्र ह न किञ्चन वीयाय	छान्दो. ४।९।३
अत्ता विश्वस्य सत्पतिः	प्रश्नो. २।११	अत्रहि जन्तोः प्राणेपूक्तममाणेपुरुद्र-	
अस्ति ह वै नामैतद्यदत्रिरिति	बृह. २।२।४	स्तारकं ब्रह्मव्याचष्टे [जाबालो. १+	
अचृत्वा दुष्टत्वाद्दीरत्वान्महत्त्वा-		रामो. १।१+	तारसा. १।१
द्विष्णुत्वात्	नृसिंहो. ७।५	अत्र हि भिदामेव मन्यमानः शतधा	
अत्यतिष्ठदशाङ्गुलं [ऋक्सं. ८।४।१७=	मं. १०।९०।१	सहस्रधा भिन्नः... मृत्युमाप्नोति	नृसिंहो. ८।७
यजुः ३।१।१+चित्यु. १२।१	श्वेता. ३।१४	अत्र हि सर्वे कामाः समाहिताः	मैत्रा. ६।३०, ३५
अत्यन्तमलिनादेहो देहीचात्यन्त-		अत्र हि सर्वे कामाः समाहिता इत्यत्रो-	
निर्मलः। उभयोरन्तरं ज्ञात्वाकस्य		दाहरन्ति [मैत्रा.	६।३०, ३५, ३८
शौचं विधीयते [जां. द. १।२+	मुक्ति. २।६७	अत्र ह्यस्येते सत्याः कामास्तद्यथापि	
(१) अत्यन्तमात्मानमाचार्यकुले...	छां. उ. २।२।३।९	(मा. पा.)	छां. उ. ८।३।२
अत्यन्तं पश्यति प्रिय भवति	छा. ५।१३।२	अत्र ह्यस्येते सत्याः कामा अनृता-	
अत्यन्तं सुखमश्नुते	भ. गी. ६।२८	पिधानास्तद्यथापि...	छान्दो. ८।३।२
अत्यन्तं वासनावद्भो जीवः	सामर. १००	अत्र ह्येते सर्वे एकं भवन्ति	बृह. १।४।७
अत्यन्तान्तःकरणमलिनविशेषात्	त्रि. म. ना. ५।३	अत्र ह्येव न विचिकित्स्यमित्यर्थो	नृसिंहो. ९।९
अत्यथमचलं नित्यमादिमध्यान्तवर्जितं	जा. द. ९३	अत्रात्मत्वं दृढीकुर्वन्	अध्यात्मो. १८
अत्यल्पमपि न वेद्यं... ब्रह्मभूयाय कल्पते	सि. शि. २६	अत्रान्तरं ब्रह्मविदो (विदविदो) विदित्वा	श्वेता. १।७
अत्यानन्दोऽयं लोकः	सामर. ४९	(१) अत्रान्तरा यदाकाशः स समानः	प्रश्नो. ३।८
अत्याशना इति पानाद्यश्च उग्रात्प्रति-		अत्रायं पुरुषः स्वयं योतिर्भवति	बृह. ४।३।९, १४
प्रहात। तन्नो वरुणो... ह्यवमर्शतु	महाना. ५।१८	अत्रैतदेकशतं नाडीनां... एकै-	
अत्याश्चर्यं गतो रुद्रो बद्धाञ्जलिः सन्		कस्यां... व्यानश्चरति	प्रश्नो. ३।६
नारायणं स्तौति	सामर. ५४	(अथ) अत्रैतद्दहरं पुण्डरीकं कुमुद-	
(१) अत्याश्रमस्थः सकलेन्द्रियाणि	कैव. ५	मिवानेकधा विकसितं यथाकेशः...	सुबालो. ४।४
अत्याश्रमाणां मध्ये लिङ्गवारी श्रेष्ठः	लिङ्गो. १	अत्रैव ते लयं यान्ति लीनाश्चा-	
अत्याश्चर्यानन्तविभूतिसमष्ट्याकारं	त्रि. म. ना. ६।६	व्यक्तशालिनः	मंत्रिको. २०
अत्याहारमनाहारं नित्ययोगीविवर्जयेत्	अ. ना. २८	अत्रैव मा भगवान्मोहान्तमापीपिबत्	बृह. ४।५।१४
अत्युग्रोऽतिवीरोऽतिमहानतिविष्णुः	नृसिंहो. ७।६	अत्रैव मा भगवान्मूमुहश्च प्रेत्य	
अत्येति तत्सर्वमिदं विदित्वा	भ. गी. ८।२८	संज्ञाऽस्तीति	बृह. २।४।१३
अत्र कारणमद्वैतं शुद्धचैतन्यमेव हि	पञ्चत्र. ३४	अत्रैव समवलीयन्ते (प्राणाः)	बृह. ३।२।११
अत्रकोमोहः कः शोक एकत्वमनुपश्यतः	वराहो. ४।४२	अत्रैष देवः स्वप्नात् पश्यति	प्रश्नो. ४।६
अत्र दृष्टं नाम प्रत्ययम्	मैत्रा. ६।१०	अत्रैष देवः स्वप्ने महिमानमनुभवति	प्रश्नो. ४।५
अत्र निशाकर-चतुर्मुख-दिग्वातार्क-		अत्स्यन्नं पश्यसि प्रियमत्स्यन्नं पश्यति...	छां. ५।१२।२+
वरुणाश्च्यवन्तीन्द्रोपेन्द्रप्रजापतियमा		[१३।२+१४।२+१५।२+१६।२	
इत्यक्षाधिदेवतारूपैः... प्राणा एव	त्रि. ब्रा. ५		

अथ कबन्धीकात्यायन उपेत्यपप्रच्छ प्रश्नो. १।३
 (?)अथ कर्म कुर्वीय बृ.उ.१।४।१७
 अथ कर्मणामात्मेत्येतदेवामुक्तम् बृ. उ. १।६।३
 अथ किमेतैर्मान्यानां शोषणं महार्ण-
 वानां...ध्रुवस्य प्रचलनं... मैत्रे. १।३
 अथ कुंभकः, स द्विविधः सहितः
 केवलश्चेति शांदि.१।७।१४
 अथ कृत्स्नक्षय एकत्वमेति पुरुषस्य मैत्रा. ४।६
 अथ केन प्रयुक्तोऽयं भ. गी. ३।३६
 अथ कौण्ठेरन्यस्त्रीणि षष्टिशतान्य-
 क्षराणां ३ ऐत. २।१।१
 अथ खलु क्रतुमयः पुरुषः छांदो.३।१४।१
 अथ खलु य उद्गीथः स प्रणवः छांदो. १।५।१
 अथ खलु सौम्येदं पारिव्राज्यं नैष्ठिकं शाट्याय. २६
 अथ खलुद्रीथाक्षराण्युपासीत छां. उ. १।३।४
 अथ खल्वमुमादित्यं सप्तविधं
 सामोपासीत छां. उ. २।९।१
 अथ खल्वात्मसम्मितमतिमृत्यु
 सप्तविधं सामोपासीत छांदो.२।१०।१
 अथ खल्वाहुर्निर्भुजवक्ताः ३ ऐत. १।५।१
 अथ खल्वियं देवी वीणा भवति ३ ऐत. २।५।२
 अथ खल्वियं सर्वस्यै वाच उपनिषत् ३ ऐत. २।५।१
 अथ चक्षुरत्यवहत् बृह. १।३।१४
 अथ च रामकृष्णायवतारेष्वद्वैतपरमा-
 नन्दलक्षणपरब्रह्मणः परम..श्रूयते त्रि.म.ना. २।४
 अथ चित्तं समाधातुं भ. गी. १२।९
 अथ चेदशक्नुवन्तं मन्येत प्राणं वशं ३ ऐत. १।४।१
 अथ चेत्त्वमहङ्कारात् भ. गी. १८।५८
 अथ चेत्स्वमिमं धर्म्यं भ. गी. २।३३
 अथ चेदशुभोभावस्त्वांयोजयति मुक्तिको. २।४
 अथ चैनं नित्यजातं भ. गी. २।२६
 अथ जुहोति नम आदित्येभ्यश्च
 विश्वेभ्यश्च... छां. २।२४।१४
 अथ जुहोति नमोऽग्नये पृथिवीक्षिते... छां. २।२४।५
 अथ तत ऊर्ध्वं उदेत्य नैवोदेता छां. उ. ३।११।१
 अथेतथैवोपास्तेऽत्रैवान्वायत्तो भवति
 अथेतथैवोपास्तेऽन्वायत्तोहैवास्मिन्भवति
 अथ तस्य भयं भवति
 अथ तस्यायमादेशः
 आर्वे. ४।३
 आर्वे. २।३
 तैत्ति. २।७
 नृसिंहो. २।७

अथ तर्ह्येत एव समतिसृष्टाः... छां. १।११।३
 अथ तु कामकलाभूतं कामकूटमाहुः त्रि. ता. १।१०
 अथ तावपि (द्रावहृक्कारौ) सन्त्यज्य
 सर्वाहङ्कृतिवर्जितः महो. ५।९६
 अथ तैरेव रश्मिभिरूर्ध्वमाक्रमते
 (ऊर्ध्वं आक्रमते-मा. पा.) छां. उ. ८।६।५
 अथ दक्षिणावृत्तुपनिष्क्रामतितं पिता.. कौ. उ. २।१५
 अथ दैवीः (समाज्ञाः) तैत्ति. ३।१०।१
 अथ धीरा अमृतत्वं विदित्वा
 ध्रुवमध्रुवेष्विह न प्रार्थयन्ते कठो. ४।२
 अथ नध्यायते जन्तुरालस्याच्च प्रमादतः यो.शि. १।७६
 अथ नामधेयं सत्यस्य सत्यम् बृह. २।३।६
 अथ नारदः पितामहमुवाच ना. प. ६।१
 अथ नु मीमांस्यमेव ते मन्ये विदितं केनो. २।१
 अथ नोचेत्समुत्सष्टुं स्वशरीरं प्रियं यदि १यो.त. १०८
 अथ परमतत्त्वरहस्यं जिज्ञासुः परमेष्ठी.. त्रि.म. ना. १।१
 अथ परमात्मानाम यथाक्षर उपासनीयः १ आत्मो. ३
 अथ परा यया तदक्षरमधिगम्यते मुंड. १।५
 अथ पितामहः स्वपितरमादि-
 नारायणं...पप्रच्छ प. हं. प. १
 अथ पुत्रमाह-त्वं ब्रह्म त्वं
 यज्ञस्त्वं लोक इति बृह. १।५।१७
 अथ पुनरब्रवीति वा व्रती वा...विरजेत् जाबा. ४
 अथ पूर्वस्थितो लिङ्गे गर्भः... शिवो. २।१
 अथ पैप्पलादो भगवान्भो किमादौ
 किं जातं, सद्योजातं... पं. ब्र. १
 अथ प्रणिपत्य कात्यायनो ब्रह्माण-
 मन्वयुक्क कात्याय. १
 (?)अथ प्राणमत्यवहत् बृ.उ.१।२।१३
 अथ प्रणिपत्य नारदो ब्रह्माणं प्रायुक्क नारदो. १
 अथ ब्रह्मस्वरूपं कथमिति नारदः पप्रच्छ ना. प. ९।१
 अथ ब्राह्मणः, स ब्राह्मणः केन स्यात् बृह. ३।५।१
 अथ ब्रह्माजन्मद्वारेण ब्रह्माण्डान्तर्गतं.. ग.शो..३।६
 अथ ब्रह्माणं भगवन्तं सनत्कुमारः
 पप्रच्छ ना. पू. १।१
 अथ भगवन्तं...कमलासनं
 सनत्कुमार उपससार सूर्यता. १।१
 अथ भगवान् कात्यायनः (न्यः)
 सुप्रीतोऽब्रवीद्वाजानम मैत्रे. १।४

अथ भगवान् शाण्डिल्यः परमेष्ठिनं...		अथ यद्येवं निर्भुजं ब्रुवन्तं परउपवदेत्	३ ऐतरे. ३।३
अधीहि भो ब्रह्मेति	गान्धर्वो. १	अथ यद्येनं प्रतृणं ब्रुवन्तमुपवदेत्	३ ऐतरे. ३।१
अथ भर्गः...भाभिर्गतिरस्य हीति भर्गः	मैत्रा. ६।७	अथ यद्येनं प्रतृणं ब्रुवन्तं परउपवदेत्	३ ऐतरे. ३।३
अथ भारद्वाजः कुमारं पप्रच्छ	सि. शि. १	अथ यद्रपित्तमिव विरुदितमिव सा	
अथ भुसुण्डः कालाग्निरुद्रं...(भस्म-)		वाक् शहूः	संहितो. १।२
माहात्म्यं ब्रूहि...	वृ. जा. ६।१	अथ यद्वयमनुसंहितमृचो धीमहे	३ ऐत. २।६।३
अथ भुसुण्डः कालाग्निरुद्रं विभूति-		अथ यस्य जायामार्तव विन्देत् ग्रहं	
योगमनुब्रूहीति होवाच	वृ. जा. ३।१	कंसेन पिबेत्	बृह. ६।४।१३
अथ भुसुण्डः...भस्मस्नानविधि...	वृ. जा. ४।१	अथ या एता हृदयस्य नाड्यस्ताः...	छां. उ. ८।५।१
अथ मर्त्योऽमृतो भवत्यत्र ब्रह्मसमश्नुते		अथ या मथ्यायनी संपूर्णा संसृष्टा...	
[कठो. ६।१४+	वृह. ४।४।७	वाक् सा पुत्र्यपशव्या	संहितो. १।४
अथ मा प्रातरुपसीदथाः	छां. ६।१३।१	अथ यावतीयत्रयीविद्या...एतद्वितीयं	
अथ य आत्मा स सेतुः	छां. उ. ८।४।१	पदमाप्नुयात्	गायत्र्यु. ४
अथ य इच्छेत्पुत्रो मे पण्डितो विगीतः...		अथ यावदिदं प्राणिति यस्तावत्प्रति-	
(विजिगीतः-मा. पा.)	वृ. उ. ६।४।१	गृहीयात्	गायत्र्यु. ५
(?)अथ मूत्रद्वारेण निष्क्रान्तं	मैत्रा. ३।४	अथ येऽस्य दक्षिणा रश्मयस्ता एवास्य	
अथ य इमाः परा सम्पद्यमाना		दक्षिणा मधुनाड्यः	छां. उ. ३।२।१
एवोपास्ते	आर्षे. ८।४	अथ यो दक्षिणे प्रमीयते पितृणामेव	
अथ य एवं वेद ब्रह्मवशः स्यात्	२ प्रणवो. ९	महिमानं गत्वा...	महाना. १८।१
अथ यच्छुद्धे अक्षरे अभिव्याहरति	३ ऐत. ३।२	अथ योऽन्यां देवतामुपास्तेऽन्योऽसौ...	वृह. १।४।१०
अथ यतेर्नियमः कथमिति पृष्टं...		अथ रात्रावग्निहोत्रभस्मनाऽग्नेर्भसित-	
पितामहः...विरक्तः सन् यो...	ना. प. ७।१	मिदं विष्णुस्त्रीणि पदेति मंत्रैः...	वासुदे. १६
अथ यदतः परो दिवो ज्योतिर्दीप्यते		अथर्वणस्य शाखाः स्युः पञ्चाशद्दे-	
विश्वतः पृष्ठेषु...	छां. उ. ३।१३।७	दतो हरे	मुक्तिको. १।१३
अथ यदा सुषुप्तो भवति यदा न		अथर्वणवेदसिद्धस्थिरकालाग्नि-	
कस्यचन...वेद	वृ. उ. २।१।१९	निराहारक...	लांगूलो. ३
अथ यदि ते कर्मविचिकित्सा वा		अथर्वणां चन्द्रमा देवतं तदेव ज्योतिः	२ प्रणवो. २१
वृत्तविचिकित्सा वा स्यात्	तैत्ति. १।११।३	अथर्वणे यां प्रवदेत ब्रह्माऽथर्वा तां...	मुण्ड. १।१।२
अथ यदिदमस्मिन्ब्रह्मपुरे दहरं	छां. उ. ८।१।१	अथर्ववेदश्चतुर्थः पादः (गायत्र्याः)	गायत्रीर. ३
अथ यदि द्विमात्रेण मनसि सम्पद्यते	प्रश्नो. ५।४	अथर्ववेदस्वरूपकंपञ्चाशत्स्वरवर्णाख्यं	पं. ब्र. ११
अथ यदि महज्जिगमिषेत्	छान्दो. ५।२।४	अथर्ववेदेऽनुदात्तोदात्तद्विपद अ उ	
अथ यदु चैवास्मिन्ब्रह्मं कुर्वन्ति	छां. ४।१५।५	इत्यर्ध...मात्राः	२ प्रणवो. १२
अथ यदुत्तरं सा द्यौर्मूर्तिमस्त्वगृहे-		अथर्वशिरदिशाखाध्यापकशतमेकमेकेन	
ष्वभिजायते	संहितो. ४।२	तापनीयोपनिषदध्यापकेन तत्समं	नृ. पू. ५।१६
अथ यद्यज्ञ इत्याचक्षते ब्रह्मचर्यमेव	छां. उ. ८।५।१	अथर्वशिरः सकृज्जह्वा	अ. शिरः १६
अथ यद्यल्पविश्वितवान् भवति	छान्दो. ७।५।२	अथर्वश्चतुर्थः पादः	ग. पू. १।१३
अथ यदुदकं आत्मानं पश्येत्		अथर्वाङ्गिरस इतिहासः पुराणं	वृ. उ. २।४।१०
(परिपश्येत्-मा. पा.)	वृ. उ. ६।४।६	[+४।१।२+	४।५।११
अथ यद्येनमूष्मसुपालभेत प्रजापतिं...	छांदो. २।२२।४	अथर्वाङ्गिरस एव मधुकृत इतिहास...	छान्दो. ३।४।१
अथ यद्येनं निर्भुजं ब्रुवन्तमुपवदेत्	३ ऐतरे. ३।१	अथर्वाङ्गिरसरूपसामभ्रग्यजुरात्मकम्	सीतो. १४

अथर्वाङ्गिरसः पुच्छः प्रतिष्ठा तैत्ति. २।३
 अथर्वाङ्गिरसश्चतुर्थात् (पादादकल्पयत्) अव्यक्तो. ६
 अथर्वा तां पुरोवाचाङ्गिरे ब्रह्मविद्यां मुं.उ. १।१।२
 (?)अथर्वा देवो मृत्योः प्राध्वंसनात् बृ. उ. २।६।३
 अथवा कृतकृत्येऽपि...वर्तेऽहं... अवधू. २३
 अथवागीश्वरीधामशिरोवस्त्रेण वेष्टयेत् योगकुं. २।३२
 अथवाचतुर्विंशतिवर्षाणिगुरुकुलवासी आश्रमो. १
 अथ लोकान् पर्यटन सनत्कुमारो लक्ष्म्यु. १
 ह वैदेहः...लोकान्...प्राप
 अथवा तमपि त्यक्त्वा चैत्यांशं... अ. पू. २।११
 जीवस्तिष्ठति संशतो... याज्ञव. १
 अथवा न कुर्यादभेद्यामेव कुर्यात् जा. द. ७।४
 अथवा नित्यकर्माणि...प्रत्याहारःसः भ.गी. १०।४२
 अथवा बहुनैतेन ना. प. ३।८७
 अथवा यथाविधिश्चेज्जातरूपधरोभूत्वा भ. गी. ६।४२
 अथवा योगिनामेव
 अथ वायुमब्रुवन्, वायवेतद्विजानीहि
 किमेतद्यक्षमिति केनो. ३।७
 अथवा वायुमाकृष्य...प्रत्याहारो-
 ऽयमुक्तस्तु... जा.द. ७।६-९
 अथवा सत्यमीशानं ज्ञानमानन्दमद्वयं जा. द. ९।३
 अथवा सर्वकर्तृत्वमकर्तृत्वं च... महो. ६।४
 सर्वं त्यक्त्वा...स्थिरो भव
 अथ वेशान्तान् पुष्करिणीः स्रवन्तीः
 सृजते स हि कर्त्ता बृ.उ. ४।३।१०
 अथवेशातान्पुष्करिण्यःस्रवन्त्यः (मा.) बृ.उ. ४।३।१०
 अथ तै तेऽहं तद्वक्ष्यामि यत्र
 गमिष्यामीति बृह. ४।२।१
 अथ व्यवस्थितान् दृष्ट्वा भ. गी. १।२०
 अथ शाकल्यस्य-पृथिवी पूर्वरूपं ३ ऐत. १।२
 अथ शुद्धं भवेद्वस्तु यद्वै वाचामगोचरं ते. विं. १।४९
 अथ शैवपदं यत्र तद्ब्रह्म ब्रह्म तत्परं कुण्डिको. २०
 अथ शैवं पदं यत्र तद्ब्रह्म तत्परायणम् २ सन्यासो. १९
 अथ श्रीवराहरूपिणं भगवन्तं...
 सनत्कुमारः पप्रच्छ ऊर्ध्वपुं. १
 अथ श्रोत्रमत्यवहत् बृह. १।३।१५
 अथसांस्कृतिर्भगवन्तं दत्तात्रेयं...पप्रच्छ १ अवधू. १
 अथ सावित्रीं गायत्रीं त्रिरन्वाह सहस्रै. १५
 अथ सोऽभयं गतो भवति तैत्ति. २।७

अथ ह कुमारः शिवं पप्रच्छाऽखण्डै-
 करस-चिन्मात्रस्वरूपमनुब्रूहि ते. विं. २।१
 अथ ह चक्षुरुपासाञ्चक्रिरे छान्दो. १।२।४
 (?)अथ ह जनकोवैदेहोयाज्ञ...उवाच जाबालो. ४
 अथ ह पैङ्गलोयाज्ञवल्क्यमुपसमेत्य... पैङ्गलो. १।१
 परमरहस्यकैवल्यमनुब्रूहीति... छान्दो. ५।१।६
 अथ ह प्राणा अहं श्रेयसि व्यूदिरे छां.उ. ५।१।१२
 (?)अथ ह प्राण उत्क्रमिष्यन् छां.उ. ५।१।१२
 अथ ह प्राणउच्चक्रमिषन्(माध्वपा.) छां. ५।१।१२
 अथ ह प्राण उच्चक्रमिषन्स यथा... बृह. १।३।१३
 अथ ह प्राणमत्यवहत्, स यदा... बृह. १।३।३
 अथ ह प्राणमूचुस्त्वं न उद्गायेति छान्दो. १।२।६
 अथ ह मन उद्गीथमुपासाञ्चक्रिरे बृह. १।३।१६
 अथ ह मनोऽत्यवहत्, तद्यदा...
 अथ ह एवायंमुख्यःप्राणस्तमुद्गीथ-
 मुपासाञ्चक्रिरे छान्दो. १।२।७
 अथ ह यज्जनकश्च वैदेहोयाज्ञवल्क्य-
 श्चाग्निहोत्रे समूदाते बृह. ४।३।१
 अथ ह याज्ञवल्क्य आवत्राज बृह. ४।१।१
 अथ ह याज्ञवल्क्यस्यद्वेभार्येभभूवतु-
 मैत्रेयी कात्यायनी च बृह. ४।५।१
 अथ ह याज्ञवल्क्यः स्वमेव ब्रह्म-
 चारिणमुवाच बृह. ३।१।२
 अथ ह वाचक्रव्युवाच बृह. ३।८।१
 अथ ह वाचमुद्गीथमुपासाञ्चक्रिरे छान्दो. १।२।३
 अथ ह वै स्वयम्भूर्ब्रह्माप्रजाःसृजानीति पा. ब्र. १
 अथ ह शौनकेचकापेयमभिप्रतारिणं
 च...ब्रह्मचारी विभिक्षे छान्दो. ४।३।५
 अथ ह श्रोत्रमुपासाञ्चक्रिरे छान्दो. १।२।५
 अथहसांस्कृतिर्भगवानादित्यलोकंजगाम अक्ष्यु. १
 अथ ह हंसा निशायामतिपेतुः छान्दो. ४।१।१
 अथ हामयः समूदिरे छां.उ. ४।१।०।४
 (?)अथ हास्मा अर्घ्यं चकार बृ. उ. ६।२।४
 अथहास्माएतत्कुण्डगहारीतोवाग्राह्यण... ३ ऐत. २।६।१
 अथ हास्य पुत्र आह-प्रातीबोधी पुत्रः ३ ऐत. १।५।३
 अथ हिरण्यमेवापः कनको भवति
 स ह सैलभते संहितो. ५।१
 अथ हेन्द्रोऽप्राप्यैव देवानेतद्वयं ददर्श छान्दो. ८।९।१
 अथ हैतत्पुरुषःस्वपितिनामतद्ब्रूहीतएव बृह. २।१।१७
 अथ हैतानि नामानि गायन्ति श्रुतयः राधिको. ६

अथ हैनमत्रिः पप्रच्छ याज्ञवल्क्यम्	जाबालो. २।५	अथ हैनं सौर्यायणी गार्ग्यः पप्रच्छ	प्रश्नो. ४।१
अथ हैनमथर्वाणं शाण्डिल्यः पप्रच्छ	शाण्डि. ३।२।१	अथ हैनां ब्रह्मरन्ध्रे सुभगां ब्रह्मास्त्र-	पीताम्बरो. १
अथ हैनमन्वाहार्यपचनोऽनुशशास	छां. उ. ४।१२।१	स्वरूपिणीमाप्नोति	तारोप. १
अथ हैनमसुरा ऊचुर्ब्रवीतु भवानिति	बृह. ५।२।३	अथ हैनां ब्रह्मरन्ध्रे तारिणीमाप्नोति	छां. ५।१५।१
अथ हैनमाहवनीयोऽनुशशास	छां. उ. ४।१३।१	अथ होवाच जनं शार्कराक्ष्यं कं त्व-	छां. ५।१५।१
अथ हैनमुद्रातोपससाद	छां. उ. १।११।६	मात्मानमुपास्ते	छां. उ. ५।१५।१
अथ हैनमुपससाद किं ब्रवीमि भो इति	छान्दो. ६।७।२	अथ होवाच जनं शार्कराक्ष्यं, शार्क-	छां. उ. ५।१५।१
अथ हैनमृषभोऽभ्युवाद सत्यकाम इति	छान्दो. ४।४।५	राक्ष्यं कं त्वमात्मानं... (मा. पा.)	छां. उ. ५।१६।१
अथ हैनं कहोलः कौपीतिकिः पप्रच्छ	बृह. ३।४।३	अथ होवाच बुडिलमाश्वतराश्वि (मा. पा.)	छां. ५।१६।१
अथ हैनं कालामिरुद्रं भुमुण्डः पप्रच्छ	रु. जा. १।१	अथ होवाच बुडिलमाश्वतराश्वि	छां. ५।१६।१
अथ हैनं कौसल्यश्चाश्वलायनः पप्रच्छ	प्रश्नो. ३।१	अथ होवाच सत्ययज्ञं पौलुपि	छां. ५।१६।१
अथ हैनं गार्हपत्योऽनुशशास	छां. उ. ४।११।१	अथ होवाचेन्द्रद्युम्नं भाल्लवेयं	छां. ५।१६।१
अथ हैनं चक्षुरुवाच	छां. उ. ५।११।३	अथ होवाचोद्दालकमारुणि...	छां. ५।१७।१
अथ हैनं जनको वैदेहो याज्ञवल्क्य-		अथाकाशोऽन्तःकरणमनोबुद्धि-	
मुपसमेत्योवाच	जाबालो. ४	चिन्ताहङ्काराः	त्रि. ब्रा. १।३
अथ हैनं जारत्कारवार्तभागः पप्रच्छ	बृह. ३।२।१	अथाङ्गिराः (उवाच) त्रिविधः	
अथ हैनं नारदः पितामहं पप्रच्छ [ना. प.]	३।१+५।१	पुरुषोऽजायत आत्मा...	१ आत्मो. १
अथ हैनं पैङ्गलः पप्रच्छ याज्ञवल्क्यं	पैङ्गलो. ४।१	अथाजातपुत्रस्थाह-आप्यायस्वसमेतुते	कौ. उ. २।८
अथ हैनं पैप्पलादोऽङ्गिराः सनत्कुमार-		अथात आत्मादेश एव	छां. ७।२५।२
श्चाथर्वणमुवाच	अ. शिखो. १	अथात आदेशो नेति नेति नह्येत-	
अथ हैनं पैप्पलादो ब्रह्माणमुवाच	शरभो. १	स्मादिति	बृह. २।३।६
अथ हैनं प्रतिहर्तोपससाद	छां. उ. १।११।८	अथात एकधनावरोधनं यदेकधन-	
अथ हैनं प्रस्तोतोपससाद	छां. उ. १।११।४	मभिध्यायात्	कौ. उ. २।३
अथ हैनं ब्रह्मचारिण ऊचुः किं		अथातः पितापुत्रीयं सम्प्रदानमिति	
जप्येनामृतत्वं ब्रूहीति	जाबालो. ३	चाचक्षते	कौ. उ. २।१५
अथ हैनं ब्रह्मरन्ध्रे ब्रह्मरूपिणीमाप्नोति	कालिको. १	अथातः पवमानानामेवाभ्यारोहः	बृह. १।३।२८
अथ हैनं भगवन्तं कालामिरुद्रं पप्रच्छ	रु. जा. २।४	अथातः प्रजापतिसंहिता	३ ऐत. १।६।८
अथ हैनं भगवन्तं परमेष्ठिनं नारदः...	ना. प. ८।१	अथातः शौव उद्गीथस्तद्ध वको...	छां. १।१२।१
अथ हैनं भगवन्तं सर्वं... पप्रच्छुः	ना. प. २।१	(७०) अथातः श्रीमहृयोत्पत्तिः	द्वयोप. १
अथ हैनं भार्गवो वैदर्भिः पप्रच्छ	प्रश्नो. २।१	अथातः सम्प्रतिर्यदा प्रैष्यन्मन्यते	बृह. १।५।१७
अथ हैनं मन उवाच-यदहमायतनं	छां. ५।११।४	अथातः संहिताया उपनिषत्	३ ऐत. १।१।१
अथ हैनं यजमान उवाच भगवन्तं	छां. १।११।१	अथातश्चत्वार आश्रमाः षोडश भेदा	
अथ हैनं वागुवाच-यदहं वसिष्ठो...	छां. ५।११।३	भवन्ति	२ अवधू. १
अथ हैनं वागुवाच-यदहं वसिष्ठोऽस्मि		अथातश्चाक्षुषीं पठितसिद्धविद्यां...	चाक्षुषो. १
(मा. पा.)	छां. उ. ५।११।३	अथातो धर्मजिज्ञासा	कौलो. १
अथ हैनं विदग्धः शाकल्यः पप्रच्छ	बृह. ३।९।१	अथातो निर्भुजप्रवादाः	३ ऐत. १।३।१
अथ हैनं श्रोत्रमुवाच-यदहं सम्पदस्मि	छां. ५।११।४	अथातो निश्श्रेयसादानं-एता ह वै	
अथ हैनं शैब्यः सत्यकामः पप्रच्छ	प्रश्नो. ५।१	देवताः... विवदमानाः	कौ. उ. २।१४
अथ हैनं सुकेशा भरद्वाजः पप्रच्छ	प्रश्नो. ६।१	अथा तोऽनुप्रभाः	तैत्ति. २।६

अथातोऽनुव्याहाराः, प्राणो वंश इति ३ ऐत. १।४।१
 अथातो ब्रह्मजिज्ञासा च सांतो. ६
 अथातो ब्रह्मनिष्ठानां योगिनां कोऽयं
 मार्गः का स्थितिरिति दत्तात्रेयो
 दक्षिणामूर्ति पप्रच्छ अनु. सा. १
 अथातो महोपनिषदमेव तदाहुः चतुर्वे. १
 अथातो रहस्योपनिषदं व्याख्यास्यामः शुकर. १।१
 अथातो रेतसः सृष्टिः १ ऐत. १।३।१
 अथातो वाप्रसो यस्यां संसद्यमानो वा
 भाषमाणो वा न विरुरुचिपेत... ३ ऐत. २।५।४
 अथातो व्रतमीमांसा बृह. १।५।२१
 अथातोऽहङ्कारादेश एवाहमेवावस्ता-
 दहमुपरिष्ठादहं पश्चादहंपुरस्तादहं छां. उ. ७।२।५।१
 अथात्मनेऽन्नाद्यमागायत् बृ. उ. १।३।१७
 अथादित्य उदयन्यत्प्रातर्ची दिशं
 प्रविशति प्रश्नो. १।६
 अथाद्यं शाम्भवं द्वितीयं शाक्तं च कामराज. २
 अथान्नस्याये द्रष्टा भवति छां. उ. ७।९।१
 अथान्नस्याशी द्रष्टा भवति (मा. पा.) छां. उ. ७।९।१
 अथाधिदैवतम्-ज्वलिष्याम्येवाहं बृह. १।५।२२
 अथाध्यात्मम्-पुरुषो ह वा अयं सर्व... ३ ऐत. १।२।२
 अथाध्यात्मम्-वाक्पूर्वरूपम् ३ ऐत. १।१।२
 अथानन्दात्मतेनैतांश्चतुर्धा संपूज्य नृसिंहो. ३
 (?) अथानु किमनुशिष्टोऽवोचथाः छां. उ. ५।३।४
 अथान्तरात्मा नाम पृथिव्यप्तेजो...
 दिभिः स्मृतिलिङ्ग उदात्तानुदात्त-
 ह्रस्व... दिभिः श्रोता घ्राता...
 विज्ञातात्मा पुरुषः, पुराण... कर्म-
 विशेषणं करोत्येषोऽन्तरात्मा १ आत्मो. २
 अथापश्यन्महादेवं श्रिया जुष्टं ग. पू. १।७
 अथापरं वेदितव्यं-उत्तरो विकारो-
 ऽस्यात्मयज्ञस्य मैत्रा. ६।१०
 अथापिधानमस्यमृतत्वायोपस्पृश्य प्रा. हो. १।१२
 अथापि यत्र छिद्र इवादित्यो दृश्यते ३ ऐत. २।४।५
 अथापियाज्ञिकायज्ञे युक्ता अनुदिशन्ति संहितो. ३।३
 अथाप्यपिधाय कर्णा उपशृणुयात् ३ ऐत. २।४।६
 अथाप्यपिधायाक्षिणी उपेक्षेत ३ ऐत. २।४।६
 अथाप्यस्यारूपस्यब्रह्मणस्त्रीणिरूपाणि शाण्डि. ३।१।२

अथाभिप्रातरेव स्थालीपाकावृताज्यं
 वेष्टित्वा... जुहोति बृ. उ. ६।४।१९
 अथाभ्यसेत्सूर्यमेवं.. स्यात्तुष्ट्यकुम्भकः यो. शि. १।८८
 अथाभ्याख्यातेषु-ये तत्र ब्राह्मणाः तैत्ति. १।११।४
 अथामूर्त-प्राणश्च, यश्चायमन्तरात्म-
 न्नाकाश एतदमृतम् बृह. २।३।५
 अथामूर्त-वायुश्चान्तरिक्षं चैतदमृतं बृ. उ. २।३।३
 अथायमादेशः [नृ. पू. ४।२+ नृसिंहो. १।४
 अथाविष्टं भित्वाऽलातचक्रमिव...
 पर्यपश्यत् मैत्रा. ६।२४
 अथाव्यातं(त्तं)वा इदमासीत् मैत्रा. ६।६
 अथाश्वलायनो भगवन्तं परमेष्ठिनं... कैव. १।१
 अथास्मै सम्प्रयच्छति, वाचंमेत्वयि... कौ. उ. २।१५
 अथास्य दक्षिणं कर्णमभिनिधाय बृ. उ. ६।४।२५
 अथास्य दक्षिणे कर्णे जपति कौ. उ. २।११
 अथास्य देवस्यात्मशक्तेरात्मक्रीडस्य.. शाण्डि. ३।१।४
 अथास्य नाम करोति वेदोऽसीति... बृह. ६।४।२६
 अथास्य भजनं भवति गोपालो. १।१६
 अथास्य प्रातरमभिमन्त्रयते बृ. उ. ६।४।२८
 अथास्य या सहजाऽस्त्यविद्या मूल-
 प्रकृतिर्माया... तया... देवः... शाण्डि. ३।१।२
 अथास्या ऊरू विहापयति बृ. उ. ६।४।२१
 अथास्यायमितर आत्माकृतकृत्यो.. प्रैति २ ऐत. ४।४
 अथाह वै देवानां पत्नीं भजते का. मे. १
 अथैतरेषां पशूनामशनापिपासे
 एवाभिज्ञानम् १ ऐत. ३।२।४
 अथैतोऽप्यद्वैतपुरुषस्य पूर्णं ब्रह्म... २ अद्वैतो. ३
 अथैत्यभूततन्मात्रवेष्टितं तनुवाजहत् महो. ५।१५२
 अथैत्यभ्यमन्थत्स मुखाच्च योने-
 र्हस्ताभ्यां चाग्निमसृजत बृह. १।४।६
 अथैदानीं ज्ञानोपसर्गाः मैत्रा. ७।८
 अथैन्द्रमश्रुवन्, मघवन्नेतद्विजानीहि
 किमेतद्यक्षमिति केनो. ३।११
 अथेममेव नाप्रोत् बृ. उ. १।५।२१
 अथेममेवाकाशमभिनिष्पद्यन्ते बृ. उ. ६।२।१६
 अथैतन्मूलं वाचो यदमृतं १ ऐत. ३।६।५
 अथैतदप्यशक्तोऽसि भ. गी. १२।११
 अथैतयोः पथोर्न कतरेण च छां. उ. ५।१०।८
 अथैतयोः पथोर्न कतरेणचन(मा. पा.) छां. उ. ५।१०।८

अथैतस्मात्तप्यमानात्सत्यकामाग्नीष्य-		अथो आबृतोवतासो न कर्तृभिः	१ ऐत. १।६।२
क्षराण्यजायन्त, तिस्रो व्याहृतयः...शाण्डि.३।१।३		अथो आहुर्दर्शपूर्णमासाविति	बृह. १।५।२
अथैतस्मादपरं तृतीयं शक्तिकृतं		अथो खल्वाहुर्दिद्रो वा चैतदक्षरम्	शौनको. १।५
प्रतिपद्यते	त्रि.ता. १।१४	अथो खल्वाहुःसप्तभिरेनंस्वारयन्तीति	शौनको. ४।७
अथैतास्तिस्रः संहिता भवन्ति-		अथो तम एवापहते	अव्यक्तो. ६
देवहूरेका, शहूरेका, मित्रहूरेका	संहितो. १।१	अथोताप्याहुः साम नो बतेति	छान्दो. २।१।३
अथैते सर्व एवोपसमेत्योचुः	छाग. २।३	अथोत्तरेणतपसाम्रक्षचयेणश्रद्धया...	प्रश्नो. १।१०
अथैनदपि यन्त्यन्ततः	तैत्ति. २।२।१	अथोत्तरौ द्वौ द्वादशकौ वर्गौ...	
अथैनमग्नये हरन्ति तस्याग्निरेवा...	बृ.उ. ६।२।१४	व्याख्याता...	२ प्रणवो. १८
अथैनमन्म क पारिक्षिताअभवन्निति	बृह. ३।३।१	अथोपानेष्ट नैतदत्यगादिति किं	
अथैनमभिमृशति भ्रमदसिज्वलदसि..	बृह. ६।३।४	तदिति होचुः	छाग. २।१
अथैनमाचामति-तत्सवितुः...मधु		अथो प्रज्ञातयैव प्रतिपदां छंदांसि	
वाता...भूस्वाहा (इतिमंत्रेण)	बृह. ६।३।६	प्रतिपद्यते	सहवै. १५
अथैनमुद्यच्छति । आमं स्यामं हि ते...	बृह. ६।३।५	अथो बलीयान्वलीयांसमाशंसते...	बृ.उ. १।४।१४
अथैनयोरेतदन्नं, य एषोऽन्तर्हृदये	बृ. उ. ४।२।३	अथोयइषुधिस्तवारैस्मिन्निधेहितं	नीलरु. २।८
अथैनं गार्हपत्योऽनुशशास पृथि-		[वा.सं. १६।१२+	तै.सं.४।५।१।४
व्यग्निरन्नमादित्य इति यः-	छां. ४।१।१।१	अथोयेअस्यसत्त्वानस्तेभ्योऽहमकरं...	नीलरु. २।३
अथैनं सदानन्दः संवर्तोऽङ्गीषव्यश्च		[वा. सं. १६।८+	तै.सं.४।५।१।३
नीललोहितं रुद्रमुवाच	सदानं. १	अथो वागेवेदं सर्वमिति	३ ऐत. १।६।५
अथैनं शाण्डिल्योऽथर्वाणं पप्रच्छ		अथो विस्फुरन्तीव धावन्तीवोत्प्ल-	
यदेकमक्षरं...	शाण्डि.३।१।१	वन्तीवोपश्लिष्यतीव...	आर्षे. ९।४
अथैनामभिपद्यतेअमोऽहमस्मिन्सात्वं...	बृह. ६।४।२०	अथो ह्येवमेवैषामेकं वृणीष्वेति	इतिहा. ८५
अथैनां मेधादीक्षितरूपिणीं भावयेत्	का. मे.दी. १	अद ए एषवृहद्वननेष्वन्तरसावादित्यः	१ ऐत. १।१।३
अथैवाङ्गिरास्त्रिविधः पुरुषः	२ आत्मोप. ४	अदत्तानामुपादानं...शारीरं	
अथैष आर्चिको निगदो भवति	संहितो. ३।६	त्रिविधं स्मृतम्	भवसं. ५।५
अथैष ज्ञानमयेन तपसा चीयमानो-		अदस्तूलमयं पितैते पुत्राः	१ ऐत. १।८।१
ऽकामयत...	शाण्डि. ३।१।३	अदिदेशकालं, अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं...	त्रि.म.ना. ७।७
अथैषा दुस्स्पृष्टा संहिता भवति		अदितिर्देवा गन्धर्वा मनुष्याः	
सर्वेभ्यः कामेभ्यः	संहितो. १।६	पितरोऽसुरास्तेषां...मातामेदिनी	महा. १०।१४
अथैषा नाढ्यन्नबहुमित्येषाऽमौहुत-		अदितिर्माता स पिता स पुत्रः	३ ऐत. १।६।८
भादित्यं गमयति	मैत्रा. ६।३७	[ऋक्सं. १।६।१६=	मं. १।८९।१०
अथैषा निर्भुजा संहिता भवति सर्वेभ्यः		अदितिर्वेद्या, सोमो दीक्षया	चित्त्यु. ८।१
कामेभ्यः	संहितो. १।७	अदितिर्हीदंसर्वयदिदं किञ्चपिताच..	३ ऐत. १६।८
अथैषा परमा विद्या ययाऽऽत्मा...	रुद्रह. ३०	अदितिर्ह्यजनिष्टदक्षयादुहितातव	देव्यु. १०
अथैषा यजनीयेऽहनि लभते	संहितो. ५।१	[ऋक्सं. ८।३।१।=	मं. १०।७२।५
अथैषा शुद्धा संहिता भवति, सर्वेभ्यः		अदीहशत कथमिवेति	छाग. ६।१
कामेभ्यः	संहितो. १।५	अदीर्घत्वाच्च कालस्य गत्वादेशान्..	वैतथ्यो. २
अथो अन्नेनैव जीवन्ति [तैत्ति.२।२।४	मैत्रा. ६।११	अदीर्घमजमव्ययं, अशब्दमस्पर्श	यो. शि. ३।१९
अथोअ विदितादधि	केनो. १।४	अदीर्घमलोहितमस्नेहमच्छायं	बृह. ३।८।८

अदुग्धा इव घेनवः

अदूरगतसादृश्या सुषुप्तस्योपलक्ष्यते

अदूषयन् सतां मार्गं

(१) अदृश्यत्वादप्राप्तत्वात्

अदृश्यं न व मे दे हे दिव्यं चक्षुस्तथाऽमलं

अदृश्येऽनात्म्येऽनिरुक्ते

अदृश्यो ह्यमवर्णोऽहमखण्डोऽस्मि

अदृष्टमव्यवहार्यमप्राप्तमलक्षणं

[नृ. पू. ४।२+

अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा

अदृष्टं द्रष्टुं श्रुतं श्रोत्रमतं

अदृष्टो द्रष्टाऽश्रुतः श्रोता

अदेशकाले यद्दानम्

अदोम्भः परेण दिवं यौः प्रतिष्ठा

अद्विर्गात्राणि शुद्धयन्ति

अद्विर्भूय एवोपरिष्ठात्परिदधाति

अद्विः पुरस्तात् परिदधाति

अद्विः पूताभिराचरेत् (स्नानादि)

अद्विः सौम्यशुद्धनतेजोमूलमन्विच्छ

अद्भुतं रोमहर्षणम्

अद्भुतानन्दाश्चर्यविभूतिविशेषाकारं

अद्भुत एव तदध्यन्नाद्यं जायते

(१) अद्भुत एव पुरुषं समुद्भूत्य

अद्भुतश्चैवं चंद्रमसश्च देवः प्राण

आविशति

अद्भुतः पृथिवी

[यो. चू. ७२+पैङ्गलो १।३

अद्भुतः पूर्वमजायत

अद्भुतः सम्भूतः पृथिव्यै रसाच्च

अद्भुतः सम्भूतो हिरण्यगर्भः

अद्भुतः स्थावरजङ्गमो भूतप्रायः

सम्भवति

अद्भुतोऽर्णवः सुवो राजकं च

अद्भुतोवाभूयोऽस्तीतितन्मेभगवान् ..

अद्यतेऽस्ति भूतानि तस्मादन्नं तदुच्यते

[तैत्ति. २।२+

अद्यजातां यथा नारी तथा

षोडशवार्षिकी

अ. शिरः २।४

अ. पू. १।५२

ना. प. ४।१८

मैत्रा. २।७

हंसो. १०

तैत्ति. २।७।१

ब्रह्मवि. ६

माण्डू. ७+

नृसिंहो. १।६

भ.गी. १।१।४५

बृ.उ. ३।८।११

बृ.उ. ३।७।२३

भ.गी. १।७।२२

२ ऐत. १।२

भवसं. ३।१

मैत्रा. ६।९

मैत्रा. ६।९

२ सङ्ख्या. २।१४

छां. उ. ६।८।४

भ.गी. १।८।७४

त्रि.म. ना. ४।१

छान्दो. ६।२।४

२ ऐत. १।३

बृ.उ. १।५।२१

सुबालो. १।१+

तैत्ति. २।१।१

कठो. ४।६

चित्यु. १३।१

महाना. १।११

२ प्रणवो. २१

महाना. ६।११

छां. ७।१०।२

मैत्रा. ६।१२

ना. प. ३।६४

अद्यानो देव सवितः प्रजावत्सावीः

सौभगम् [क्र. ४।४।२५=मं. ४।८।१।४ महाना. १।२।२

अद्यास्तमेतु वपुराशशितारमास्तां...

मम चिद्वपुषो विशेषः

अद्येहाददानमश्रद्धानमयजमानमाहुः

अद्यैवमृतिरायातुकल्पान्तनिषयेनवा

अद्यैव कुरु यच्छ्रेयो मा त्वां

कालोऽत्यगान्महान्

(तस्मात्) अद्य एवायमात्मा

अद्रष्टाऽश्रोताऽमन्ताऽबोद्धाऽकर्ता-

ऽविज्ञाता भवति

अद्रष्टकं स्वानुभवमनिद्रस्वप्रदर्शनम्

अद्रेश्यमप्राप्तमगोत्रमवर्णमचक्षुःश्रोत्रं

अद्रोहो नातिमानिता

अद्वयतारकोपनिषदं व्याख्यास्यामो

यतये जितेन्द्रियाय

अद्वयब्रह्मरूपेण व्याप्तोऽहं

अद्वयं च द्वयाभासं चित्तं स्वप्ने

अद्वयं च द्वयाभासं तथा जाग्रद्व

संशयः [अद्वैतो. ३०+

अद्वयं च द्वयाभासं मनःस्वप्नसंशयः

अद्वयं पश्यत हंसः सोऽहमिति

अद्वयं सदानन्दचिन्मात्रमात्मैव

अद्वयानन्दमात्रोऽहं

अद्वयानन्दविज्ञानधनोऽस्म्यहं

(१) अद्वयेन च कल्पितः

अद्वयो ह्ययमात्मैक एव

अद्वितीयोऽतश्च प्रोक्तश्च

अद्वितीयत्वादविकल्पो ह्ययमोङ्कारः

अद्वितीयपरमानन्दशुद्धबुद्धमुक्त.. ब्रह्म..

अद्वितीयपरसंविदेशकं तत्सदाहं

अद्वितीयब्रह्मतत्त्वं न जानन्ति यथा तथा

अद्वितीयमखिलोपाभिविनिर्मुक्तं तत्स-

कलशकृत्युपबृंहितं (ब्रह्म)

अद्वितीयमनाद्यंतं यदाद्यमुप...

अद्वितीयमनीश्वरं भवति

अद्वितीयं स्वयम्प्रकाशमनिशंज्वलति

(एवमाकारं) अद्वितीयाखण्डानन्द-

ब्रह्मस्वरूपं

वराहो. २।६६

छां. उ. ८।८।५

अ. पू. १।३९

भवसं. १।३९

नृसिंहो. ९।५

छान्दो. ७।९।१

महो. ५।५४

मुण्ड. १।१।६

भ. गी. १।६।३

अद्वयता. १

आ. प्र. १४

अ. शां. ६१

अ. शां. ६२

अद्वैतो. ३०

नृसिंहो. ९।९

नृसिंहो. ९।८

ते. वि. ६।६५

ब्र. वि. ८९

वैतथ्य. ३३

नृसिंहो. ८।१

नृसिंहो. ८।१

नृसिंहो. ८।७

त्रि.म. ना. १।३

वराहो. ३।८

वराहो. २।५७

निरालं. ५

अ. पू. ५।६४

त्रि.म. ना. ४।१

त्रि.म. ना. ७।७

त्रि.म. ना. ४।१

अद्वितीयामेकामनन्तमोक्षसाम्राज्य-		अद्वैतस्यैर्यमायाते...तुर्यभूमिसुयोगतः	वराहो. ४।१२
लक्ष्मीम्	त्रि.म.ना. ६।७	अद्वैते स्थैर्यमायातेद्वैते च प्रशमं गते	अक्षुप. ३४.
अद्वितीयेपरेतत्त्वेव्योमवत्कल्पनाकुतः	२ आत्मो. ३०	अद्यास्तमेतु वपुराशशितारमास्तां	वराहो. २।६
अद्वैष्टा सर्वभूतानां	भ.गी. १२।१३	अध इत् हि मनुष्यलोकः	चूह. ३।१।८
अद्वैतग्रन्थिः...यक्षाङ्गलक्षणग्रह-		अधमश्चाण्डालोऽपि शिव-	
स्वरूपो हसः	पा. प्र. ३	भक्तोऽपि...श्रेष्ठतरः	रुद्रोप. १
अद्वैतपरमानन्दलक्षणपरब्रह्मणः परमा-		अधमं षणमात्रं स्यात् (रुद्राक्षं)	रु. जा. ७
धिष्ठानमण्डल	त्रि.म.ना. ७।८	अधमामन्त्रचिन्ताचतीर्थभ्रांत्यधमाधमा	मैत्रे. २।२१
(तथाविधस्य) अद्वैतपरमानन्द-		अधमे द्वादश मात्राः (प्राणायामे)	यो. चू. १०४
लक्षणस्यादिनाशयणस्योन्मेष-		अधमे (प्राणायामे) व्याधिपापानां	
निमेषाभ्यांमूलाविद्योदय...	त्रि.म.ना. २३	नाशः स्यात्...	त्रि.प्रा. २।१०६
अद्वैतपरमानन्दात्मा	शमो. ५	अधमे (प्राणायामे)स्वेदजननं	यो. चू. १०५
अद्वैतपरमानन्दोविभुर्नित्यानिष्कलङ्कः	त्रि.म.ना. १।५	अधरयेनं वर्तिन्या पृथिव्यायत्ता	बृह. २।२।२
अद्वैतपुरुषस्य न द्वितीयो भेदोऽस्ति	अद्वैतो. १	अधरा हनुः पूर्वरूपं	तैत्ति. १।३।७
अद्वैतभावना भैक्ष्यं अभक्ष्यं...	मैत्रे. २।१०	अधमं धर्ममिति या	भ.गी. १८।२३
(?)अद्वैतभावनां वक्ष्ये	अद्वै. भा. १	अधर्माभिभवात् कृष्ण	भ.गी. १।४१
अद्वैतभावमुक्तोऽस्मिन्सिद्धिदानन्दलक्षणः	अ. पू. ५।६८	अधश्शिरश्चोर्ध्वपादः क्षणं स्यात्...	यो. त. १२४
अद्वैतमचिन्त्यमलिङ्गं स्वप्रकाशमा-		अधश्च नारायणः	नारा. २
नन्दघनं शून्यमभवत्	नृसिंहो. ६।२	अधश्च मूलान्यनुसन्ततानि	भ. गी. १५।२
अद्वैतमिति चोक्तश्च प्रकाशाव्यभि-		अधश्चोर्ध्वश्च तिर्यक्चाहम	देव्यु. १
चारतः	पा. प्र. २५	अधश्चोर्ध्व चाहं दिशश्चप्रतिदिशश्चाह	अ. शिरः. १
अद्वैतयोगमास्थाय	त्रि.म.ना. ८।३	अधश्चोर्ध्व च प्रसृतं ब्रह्मवेदम्	मुण्ड. २।२।११
अद्वैतसदानन्दो देवता	निर्वाणो. ५	अधश्चोर्ध्व चाहं	अ. शिरः. १
अद्वैतं चतुर्थं ब्रह्मविष्णुरुद्रातीतं	भस्मजा. १।१	अधश्चोर्ध्व प्रसृतास्तस्य शाखाः	भ. गी. १५।२
अद्वैतं द्वैतमित्याहुस्त्रिधातपश्चधातथा	मंत्रिको. १५	अधस्तात्कुञ्चनेनाशु कण्ठसङ्कोचने	
अद्वैतं नावमाश्रित्य जीवनमुक्तं-		कृते...स्यात्प्राणो ब्रह्मनाडिगः	शां. १।७।१८
माप्नुयात्	सं. सो. २।९६	अधस्ताद्भूमिमुपरिष्ठादाकाशं मध्ये	
अद्वैतं परमानन्दं शिवं	रुद्रह. ४७	पुरुषो दिव्यः	सुबालो. १।२
अद्वैतं परमार्थतः	आगम. १७	अधः पृष्ठो कुक्षिर्भवति	गायत्रीर. ३
अद्वैतं परमार्थो हि द्वैतं तद्वेद उच्यते	अद्वैतो. १८	अधिकारविशेषेण कैवल्यप्राप्त्युपाय-	
अद्वैतभावयेद्भक्त्यागुरोर्देवस्यचात्मनः	यो.शि. ५।५९	मन्विष्येयतिः	ना. प. ७।१२
अद्वैतं समनुप्राप्य जडवल्लोकमाचरेत्	वैतथ्यो. ३	अधिज्योतिषं-अग्निः पूर्वरूपम्	तैत्ति. १।३।३
अद्वैतं सर्वाधारमनाधारमन्निरीक्ष्यं	भस्मजा. २।९	अधिदैवत्वंदेवेभ्यश्चेत्यक्षम्यमपरिमितं	मैत्रे. ४।४
अद्वैतः सर्वभावानां देवस्तयोर्विभुः	आगम. १०	अधिदैवं किमुच्यते	अ. गी. ८।१
अद्वैताखण्डपरिपूर्णनिरतिशयपरमा-		(अथ) अधिप्रजं-माता पूर्वरूपं	तैत्ति. १।३।२
नन्दशुद्धबुद्धमुक्तसत्यात्मकब्रह्म	त्रि.म.ना. २।१	अधिनो ब्रूहि सुमनस्य मानो...	
(?)अद्वैते परमस्थितिः, ज्ञानदण्डो...	पर. हं. ५	[वा.सं. १५।२+तै.सं. ४।३।१२।१+	
अद्वैते बोधितेतत्त्वेवासनाविनिवर्तते	वराहो. २।७०	तै. भा. २।५।२	सहैव. ७
अद्वैते योजयेत्स्मृतिं	वैतथ्य. ३७	अधिप्रजं दश प्रज्ञामात्राः	कौ. उ. ३।८

अधिभूतं क्षरो भावः	भ. गी. ८।४
अधिभूतं च किं प्रोक्तं	भ. गी. ८।१
अधिमनसो रेतः प्रथमं यदासीत्	नृ. पू. १।१
अधियज्ञः कथं कोऽत्र	भ. गी. ८।२
अधियज्ञोऽहमेवात्र	भ. गी. ८।४
अधिलोकमधिज्योतिषमधिविद्यमधि- प्रजमध्यात्मं	तैत्ति. १।३।१
अधिष्ठिताः केन सुखेतरेषु वर्तामहे व्यवस्थाम्	श्वेता. १।१
अधिष्ठानमनौपम्यमवाङ्मनसगोचरं यत्तदद्रेक्ष्यं... [महो. ४।८६+	पा. ब्र. ३३
अधिष्ठानं तथा कर्ता	भ. गी. १८।३४
अधिष्ठानं परतत्त्वमेकं सच्छिष्यते...	बृहृचौ. ३
अधिष्ठानं समस्तस्य जगतः सत्यचिद्गुणं अहमस्मीति निश्चित्य... [रुद्रह. ४८+	अ. पू. ४।३५
अधिष्ठाने तथा ज्ञाते प्रपञ्चेऽन्यतांगते...	ना. बि. २८
अधिष्ठाने परे तत्त्वे कलिता रज्जुसर्पवत्	अ. पू. ४।१०
अधिष्ठाय मनश्चायं विषया- नुपसेवते	भ. गी. १५।१
अधिष्ठायना अजरापुराणी महत्तरा महिमा देवतानाम्	त्रिपुरो. १
अधीतवेद उक्तोपनिषत्कः	वृ. उ. ४।२।१
अधीत्य चतुरो वेदान्सर्वशास्त्राण्य- नेकशः । ब्रह्मतत्त्वं न जानाति दर्वो पाकरसं यथा	मुक्ति. २।६५
अधीमहि भगव इति होपससाद सनत्कुमारं नारदः	छान्दो. ७।१।१
अधीहि भगवन्नात्मविद्यां	हेरम्बो. १
अधीहि भगवन्नुर्ध्वपुण्ड्रविधिं... ब्रूहि [ऊ. पुं. १+	वासुदे. १
अधीहि भगवन् ब्रह्मविद्यां वरिष्ठं	कैव. १
अधीहि भगवन् सर्वविद्यां सरहस्यं (१) वरिष्ठं (१)	१ बिल्वो. १
अधीहि भगवन्निपुण्ड्रविधिं सतत्त्वं	का. रु. २
अधीहि भगवो ब्रह्मेति, तस्मा एतत्प्रोवाच	तै. ३।१, २, ३, ४
अधीव ह समानानां जायते	१ ऐत. ३।१।३
अधीव ह्यन्ते अन्नादो भवति	१ ऐत. ३।१।३

अधेनुं धेनुमित्येव... परमं मङ्गलं वेदेत्	शिवो. ७।८१
अधो गच्छन्ति तामसाः	भ. गी. १४।१८
अधोगतिमपानं वै... मूलबन्धो- ऽयमुच्यते	योगकुं. १।४२
अधोनिष्ठयावितस्यान्ते नाभ्यामुपरि तिष्ठति... विश्वस्यायतनं महत्	महाना. ९।७
अधोभागे स्थितः स्कन्दः	शिवो. २।५
अधो शक्तिमयोऽनलः, ताभ्यां तम्पुटितः...	बृ. जा. २।६
अध्यमृतात्सम्बभूव	तैत्ति. १।४।१
अध्यर्धे ज्ञाते (देवः) ओमिति होवाच	बृह. ३।९।१
अध्यवसायसङ्कल्पाभिमाना...	मैत्रा. ६।१०
स्वादूनि भवन्ति	मैत्रा. ६।३०
अध्यवसायस्य दोषक्षयाद्विमोक्षः	मैत्रा. ६।३०
अध्यवसायात्मबन्धमुपगतः	मैत्रा. ६।३०
अध्यस्तस्य कुतस्तत्त्वं	अध्यात्मो. ५८
अध्यस्तस्य कुतो जन्म	ना. बि. २५
अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं	भ. गी. १३।१२
अध्यात्मनित्या विनिश्चितकामाः	भ. गी. १५।५
अध्यात्मनिष्ठोऽशुभकमानिमूलनपरः (परमहंसः)	जाबा. ६
अध्यात्ममधिदैवं च देवानां...	सरस्व. ११
अध्यात्ममधिदैवं च... सा मां पातु सरस्वती	सरस्व. ११
(इति) अध्यात्ममन्त्राञ्जपेत् ; दीक्षामुपेयात् [कुंडिको. ९+	कठश्रु. २२
अध्यात्ममस्य ध्यायतः	कठश्रु. २३
अध्यात्मयोगाधिगमेन देवं	कठो. २।१२
अध्यात्मरतिराशान्तः	अ. पू. २।२६
अध्यात्मरतिरासीनः पूर्णः... योजीवति गतस्नेहः स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।४७
अध्यात्मरतिरासीनो निरपेक्षः...	ना. प. ३।४४
अध्यात्मविद्याधिगमः साधुसङ्गतिरेव च... एतास्ता युक्तयः पुष्टाः सन्ति	मुक्ति. २।४४
चित्तजये किल	भ. गी. १०।३२
अध्यात्मविद्या विद्यानां	
अध्यात्मशास्त्रमन्त्रेण तृष्णा विष- विषूचिका । क्षीयते...	अ. पू. ५।१४
अध्यात्मं कर्म चाखिलं	भ. गी. ७।२९

अध्यात्मचैवाधिदैवतं(चाधिदै..मा.पा.) छां.उ.३।१८।२
 अध्यात्मं चैव प्राणस्य विज्ञाया-
 मृतमश्नुते प्रश्नो. ३।१२
 अध्यापिता ये गुरुनाद्रियन्तेविप्राः... शाट्याय. ३५
 अध्यारोपापवादतः स्वरूपं निश्चयी-
 कर्तुं शक्यते पैङ्गलो. २।१०
 अध्येष्यते च य इमं भ.गी. १८।७०
 अध्ययुण्त्विजा चक्षुषाऽऽदित्येन बृह. ३।१।४
 अध्वगा अध्वसु पारयिष्णवः इतिहा. १८
 अध्वासूयेणनिर्दिष्टःकीटवद्विचरन्महीं ना. प. ५।३५
 अनग्निहोत्र्यनग्निचिदज्ञानभिध्यायिनां
 ब्रह्मणः पदव्योमानुस्मरणं विरुद्धं मैत्रा. ६।३४
 अनग्निक्वस्यवेदोऽग्निः...स एषो-
 ऽनग्निक्वः स्मृतः इतिहा. ३५
 अनग्नो ह भवति छां.उ. ५।२।२
 अनङ्गनमनाभासं निष्पन्नं ब्रह्म... अद्वैतो. ४६
 अनङ्गान्नोहितोच्छिष्टाः पश्यन्तो
 बहुविस्तरं मंत्रिको. ११
 अनतिप्रभावंदेवतामति...(मा.पा.) बृ. उ. ३।६।१
 अनतिप्रभ्यां वै देवतामतिपृच्छसि बृ. उ. ३।६।१
 अनद्यमानो यदनममति छां. उ. ४।३।७
 अननुमत्ताडनमत्तवदाचरन्तः[जाबा.६ +आश्रमो. ४
 अननुशिष्य वाव किल मा भगवान् छान्दो. ५।३।४
 अननूच्य ब्रह्मबन्धुरिव भवति छां. उ. ६।१।१
 अनन्त इति चापरे वैतथ्यो. २६
 अनन्त इत्येनदुपासीत बृह. ४।१।५
 अनन्तकर्मशौचं जपोयज्ञस्तथैवच पैङ्गलो. ४।१
 अनन्तकोटिब्रह्माण्डानामुपरि... राधोप. १।२
 अनन्तचिद्विलासविभूतिसमष्टयाकारं त्रि.म.ना.४।१
 अनन्तचिन्मयप्रासादजालसंकुलं त्रि.म.ना.६।६
 अनन्तता चादिमतो मोक्षस्य
 न भविष्यति अ.शां. ३०
 अनन्ता हि दिशः, दिशो वै सम्राट् बृह. ४।१।५
 अनन्ततेजोराश्यन्तर्गतमर्धमात्रात्मकं त्रि.म. ७।१२
 अनन्त देवेश जगन्निवास भ.गी. १।१।७
 अनन्तनित्यमुक्तैरभिव्याप्तं(वैकुण्ठपुरं) त्रि.म.ना. ६।६
 अनन्तपरममूर्तिसमष्टिमण्डलं त्रि.म.ना. ७।८
 अनन्तपरमानन्दासृतरसाब्धि...
 तोरणादिभिरलंकृतम् सि.सा. ६

अनन्तपरिपूर्णानन्ददिव्यसौदामिनी
 निचयाकारम् (ब्रह्म) त्रि.म.ना. ४।१
 अनन्तबाहुं शशिसूर्यनेत्रं भ.गी. १।१।१९
 अनन्तबोधाचलैरनन्तबोधानन्दाचलै-
 रधिष्ठितम् त्रि.म. ना. ७।८
 अनन्तमजमव्यक्तमजरंशांतमच्युतं अ. पू. ५।६४
 अनन्तमजरं शिवं...यदनादि... महो. २।६८
 अनन्तमपरिच्छेद्यम् [?] यो.शि. १।१८
 [?]अनंतमपारं विज्ञानघन एव बृ.उ. २।४।१२
 अनन्तमप्रमेयाखण्डपरिपूर्णं ब्रह्म त्रि.म.ना. १।३
 अनन्तमव्ययं कविम् महाना. ९।६
 अनन्तमव्ययं शान्तं ते.वि. ६।७२
 अनन्तमेवसः, तेनलोकंजयति[३।२।१२ बृह. ३।१।९+
 अनन्तमोक्षसाम्राज्यलक्ष्मीं त्रि.म.ना. ६।७
 अनन्तयोजनप्राहदशाङ्गुलवचस्तथा मुद्रलो. १।१
 अनन्तरमबाह्यं, नतदभ्राति किञ्चन... बृह. ३।८।८
 अनन्तरस्त्वेवैनमुपमंत्रयतेददामतइति कौ.उ. २।१,२
 अनन्तरंइस्तिजिह्वा ततो विश्वोदरी.. वराहो. ५।२७
 अनन्तरारयुग्मेतुवारुणाचयशस्विनी वराहो. ५।२४
 अनन्तरोऽबाह्यः बृ.उ. ४।५।१३
 अनन्तलोकाप्तिमथो प्रतिष्ठां विद्धि कठो. १।१४
 अनन्तवतो ह लोकाजयति छांदो. ४।६।४
 अनन्तवानस्मिंल्लोके भवति छांदो. ४।६।४
 अनन्तवासुकितक्षककोटक...महा-
 नागानां..भूतवेतालकूष्माण्ड...
 विषतुण्डदंष्ट्राणां विषाङ्गानां... गारुडो. २७
 अनन्तविजयं राजा भ.गी. १।१६
 अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्वं भ.गी. १।१।४०
 अनन्तशक्तिर्धाता भास्करः मैत्रा. ७।२
 अनन्तश्चास्मि नागानां भ.गी. १०।२९
 अनन्तश्चात्माविश्वरूपः [श्वेता. १।९+ ना. प. ९।८
 अनन्तश्रवणः सर्वमावृत्त्य तिष्ठति त्रि.म.ना. २।६
 अनन्तस्यात्मतत्त्वस्य महो. ५।१७८
 अनन्तं नाम सृष्टिकारेषु सृष्टिवस्वर्ण-
 विकारेषु स्वर्णमिव तन्तुविकारेषु
 तन्तुरिवाव्यक्तादिसृष्टिप्रपञ्चेषुपूर्णं
 व्यापकं चैतन्यमनन्तमित्युच्यते सर्वसारो. ६
 अनन्तं ब्रह्म सुव्रतं जा.द. ९।५
 अनन्तं विश्वतोमुखम् भ.गी. १।१।११

अनन्तं वै मनोऽनन्ता विश्वेदेवाः
 अनन्तं वै नामानन्ता विश्वेदेवाः
 अनन्तं सर्वतोमुखं
 अनन्तं स लोकं जयति
 अनन्तः परमो गुह्यः
 अनन्तादिदुष्टनागानां...विषं हन हन
 अनन्तानन्दप्रवाहैरलंकृतं
 अनन्तानन्दविभूतिविशेष..रूपं
 अनन्तानन्दसमुद्रसमक्षाकारं
 अनन्तानन्दसम्भोगा...शुद्धेयं चि-
 न्मयी दृष्टिर्जयत्यखिलदृष्टिषु
 अनन्तानन्दाश्चर्यसागरं
 अनन्ता रश्मयस्तस्य दीपवद्यः
 स्थितो हृदि
 अनन्ताविश्वेदेवा..सतेन लोकं जयति
 अनन्तेन्दुरविप्रभं व्याघ्रचर्माम्बरधरं
 अनन्तेस्वर्गलोकेज्येये प्रतितिष्ठति
 अनन्तोऽश्रयःस्थिरः [मैत्रा.२।४
 अनन्तोपनिषदर्थस्वरूपं [त्रि.म.७।७
 अनन्तोपनिषदर्थारामजालसंकुलं
 अनन्तोवामकटको..हारःककोट उच्यते
 अनन्दानामतेलोकाभ्यधेन...वृताः
 अनन्दानामतेलोकास्तान्सगच्छति
 अनन्धःसभवतियदिसाममस्त्रागोनैव
 अनन्यचेताः सततम्
 अनन्यतायदायातितदामुक्तःसच्यते
 अनन्यप्रोक्तेगतिरत्र नास्त्यणीयान्
 अनन्यभजनसिद्धात्मात्मभावाभवन्ति
 अनन्यभक्ताय... दद्यात्
 अनन्यभक्तिपरा काष्ठा
 अनन्याश्चिन्तयन्तो मां
 अनन्येनैव योगेन
 अनन्योद्वेगकारीणिमृदुकर्माणिसेवते
 अनन्वागतस्तेन भवति
 अनन्वागतं पुण्येनानन्वागतं पापेन
 अनपश्रुवः सर्वमायुरेति [नारा. ३+
 अनपरः प्रणवोऽव्ययः
 अनपेक्षः शुचिर्दक्षः
 अनपेक्ष्य च पौरुषम्

बृह. ३।१।९
 बृह. ३।२।१२
 अध्यात्मो. ६१
 बृह. १।५।३
 मैत्रा. ६।२८
 लांगूलो. ७
 त्रि.म.ना.७।८
 त्रि.म.ना. ७।७
 त्रि.म.ना.७।८
 १सं.सो.२।२४
 त्रि.म.ना. ७।९
 मैत्रा. ६।३०
 बृ. उ. ३।१।९
 भस्मजा. १।१
 केनो. ४।९
 +६।२८
 +सि.सा.६।१
 त्रि.म.ना.७।९
 गारुडो. २
 बृह. ४।४।११
 कठो. १।३
 छान्दो.८।१०।१
 भ.गी.८।१४
 यो.शि.१।१६४
 कठो. २।८
 सामर. ७५
 मैत्रा. ६।२९
 सामर. ४४
 भ.गी. ९।२२
 भ.गी. १२।६
 अक्षयुष. ९
 बृ.उ.४।३।१५
 बृ.उ.४।३।२२
 भस्मजा. १।७
 आगम. २६
 भ.गी.१२।१६
 भ.गी.१८।२५

अनभिमानमयेन चैवेषुणा तं ब्रह्म-
 द्वारपारं निहत्याद्यम् मैत्रा. ६।२८
 अनभ्यासवतश्चैव वृथागोष्ठ्या
 न सिद्धयति यो. त. ८०
 अनया तीक्ष्णया तात छिन्धि बुद्धि-
 शलाकया(तृष्णावासनाजालं) महो. ६।३२
 अनयादुरहंकृत्याभावात्संत्यक्तयाचिरं महो. ५।९४
 (!)अनया ब्रह्मविद्यया...ब्रह्मणः
 पन्थानमारूढाः मैत्रा. ६।२९
 अनया विद्यया योगी खेचरीसिद्धि-
 भाग्भवेत् योगकुं. २।१६
 अनर्थः प्राप्यते यत्र शास्त्रितादपि
 पौरुषान्...अनर्थकर्तृबलवत्तत्रज्ञेयं
 स्वपौरुषम् भवसं. १।४८
 अनया (अजपागायत्र्या) सदृशी
 विद्या...अनयासदृशं पुण्यं न भूतं
 न भविष्यति ध्या. वि. ६४
 अनर्चिषमेवाभिसम्भवन्ति छां. ४।१५।५
 अनल्पमपारमनिर्देश्यमनपावृतं सुबालो. ३।२
 अनवद्यो घनो गहने निर्गुणः मैत्रा. ७।१
 (!)अनवस्थेष्ववस्थितम् कठो. २।२२
 अनशनायत्वादपिपासायत्वाहृत... नृसिंहो. ७।१
 अनभ्रन् त्रिः स्वाध्यायं वेदमधीयीत सहवै. २०
 अनभ्रन्नह्नतिथिर्नमस्यः कठो. १।९
 अनभ्रन्न्यो अभिचाकशीति मुंड. ३।१।१+
 [त्रि.सं.२।३।१७=मं.१।१६४।२० श्वेता. ४।६
 अनहङ्कर्तयितव्यमचेतयितव्यं नृसिंहो. ९।९
 अनहङ्कर्तव्यमचेतयितव्यं [मा.पा.] नृसिंहो. ९।९
 अनहङ्कार एव च भ.गी. १३।९
 अनाकारमविच्छिन्नमग्राह्यं (परंतत्त्वे) अमन. १।११
 अनाकाशमसङ्गमरसमगन्धं बृह. ३।८।८
 अनाख्यत्वादगम्यत्वान्मनः-
 षष्ठेन्द्रियस्थितेः महो. २।३
 अनाख्यमनभिव्यक्तं सत्किञ्चि-
 दवशिष्यते [महो. २।६५ +योगकुं. ३।२५
 अनागतानांभोगानामवाच्छनमकृत्रिमं महो. ५।१७।१
 अनाजानन् मनसा याचमानो... सहवै. ९
 अनात्मकमसत्तुच्छकिंनुतस्यावभासकं २ आत्मो. ९
 अनात्मतां परित्यज्यनिर्विकारो जग- महो. ४।८३+
 स्थितौ...संविन्मात्रपरो भव वराहो. २।४९

अनात्मनस्तु शत्रुत्वे	भ. गी. ६।६	अनाधारमनामयं (ब्रह्म)	यो.शि. ३।१८
अनात्मदृष्टेरविवेकनिद्रां...स्वप्रगतिं		अनाधृष्यश्च भूयासम्	चित्त्यु. ७।३
गतोऽहम्	शु. र. ३।९	अनाधृष्यश्चाप्रतिधृष्यश्च यज्ञस्या...	चित्त्यु. ५।१
अनात्मनोदेहादीनामात्मत्वेनाभिमन्यते		अनाधेयमनाश्रमं, निर्गुणं निष्क्रियं (ब्रह्म)	अध्यात्मो. ६२
सोऽभिमान आत्मनो बन्धः	सर्वसा. २	अनानन्दमहानन्द..मुक्त इत्युच्यते योगी	अ. पू. २।१५
अनात्मन्यात्मबुद्धिर्यात्वस्वेस्वमिति...	भवसं. ३।९	अनानन्दयितव्यममन्तव्यमबोद्धव्यं	नृसिंहो. ९।९
अनात्मरूपचोरश्चेदात्मरत्नस्य रक्षणं,		अनानन्दसमानन्दमुग्धमुग्धमुख-	
नित्यानन्दमयं ब्रह्म...	ते.वि. ६।१०२	द्युतिः (दृष्टिः)	अ. पू. १।२६
अनात्मरूपोविषयसङ्करूप एव दुःखं	निरा. उ. १८	अनानानन्दनातीतं दुष्प्रेक्ष्यं...	ते. वि. १।८
अनात्मविदमुक्तोऽपि न भोविहरणादिकं	अ. पू. ४।२	(?) अनापन्नादिमध्यान्तं किमतः परमीहते	अ. शा. ८५
अनात्मविदमुक्तोऽपि सिद्धिजालानि		(?) अनाभासमजं यथा (तथा)	अ. शां. ४८
वाञ्छति	वराहो. ३।२६	अनामकमकारणं	महो. ५।४५
अनादाविहसंसारसंचिताः कर्मकौटयः	अध्यात्मो. ३७	अनामकमरूपकं [अद्वैतो. ३६+	ते. वि. ६।७०
अनादित्वात्त्रिगुणत्वात्	भ.गी. १३।३२	अनामगोत्रं मम रूपमीदृशं भजस्व...	मुक्ति. २।७२
अनादिनिधनमेकं तुरीयं (ब्रह्म)	यो. चू. ७२	अनामयमनाभासमनामक...	महो. ५।४५
अनादिमत्त्वं विभुत्वेन वर्तसे	श्वेता. ४।४	(?) अनामयेऽमौ जुहोति	मैत्रा. ६।२६
अनादिमत्परं ब्रह्म	भ.गी. १३।१३	अनामिकयाऽपाने (जुहोति)...	प्रा. हो. १।११
अनादिमध्यपर्यन्तं यदनादिनिरामयं	महो. २।६८	(तद्वैतः) अनामिकाङ्गुष्ठाभ्यामा-	
अनादिमध्यान्तमनन्तमव्ययं	ना. प. ९।१७	दायान्तरेण स्तनौ वा भ्रुवौ	
अनादिमध्यान्तमनन्तवीर्यं	भ.गी. ११।१९	वा निमृज्यात्	बृह. ६।४।५
अनादिमायया सुप्तो यदा जीवः...	आगम. १६	अनार्थजुष्टमस्वर्ग्यम्	भ. गी. २।२
अनादिरयं पुरुष एक एवास्ति	सामर. ५	अनावित्येष बाह्यात्मा ध्यायेता-	
अनादिविष्णुदेवस्य प्रकृतिः...जग-		मिहोत्रं जुहोमि	प्रा. हो. २।३
त्कारणभूतां तां...	भवसं. ४।५	अनावृतेविशेष्टारि गेहेनैवावृतेव्रजेत्	ना. प. ५।१२
अनादिसंसिद्धोऽयं जीवश्चिदंशोभवति	सामर. ९८	अनाशिनोऽप्रमेयस्य	भ. गी. २।१८
अनादृत्य वसति कुमारः प्रदुद्राव	बृह. ६।२।३	अनाश्रितः कर्मफलं	भ. गी. ६।१
अनादेरन्तवत्त्वं च संसारस्य न सेत्स्यति	अ. शां. ३०	अनास्थामात्रमभितः सुखाना-	
अनाद्यन्तमनण्यस्थूलरूपमरूपं	अव्यक्तो. १	मालयं विदुः	महो. ५।८५
अनाद्यनन्तं कलिलस्य मध्ये	श्वेता. ५।१३	अनास्थायां कृतास्थायां पूर्वं संसार...	शां. १।७।१७
अनाद्यनन्तं महतः परं ध्रुवं तदेव	पैङ्गलो. ३।८+	अनास्थैवहिनिर्वाणं (सुखं) दुःखमास्था..	महो. ४।१११
	योगकुं. ३।३५	अनाहतध्वनियुतं हंसं यो वेत्...	ब्र. वि. २०
अनाद्यनन्तं महतः परं ध्रुवं निचारय	कठो. ३।१५	अनाहतमतिक्रम्यविशुद्धौ प्राणाग्निरुध्य	हंसो. ४
अनाद्यनन्तं शुद्धं शिवं शान्तं निर्गुण-		अनाहतमन्त्रः	निर्वाणो. ७
मित्यादिवाच्यं (ब्रह्म)	निरालं. ५	अनाहतस्य शब्दस्य...ध्वनेरन्तर्गतं	
अनाद्यन्तः श्रीमानजो धीमान्	मैत्रा. ७।१	ज्योतिः...तद्विष्णोः परमं पदं	
अनाद्यन्तावभासात्मा परमात्मैव...	अ. पू. २।३४	[यो. शि. ६।२१ +	मं. ब्रा. ५।१
अनाद्यन्तोऽपरिमितोऽपरिच्छिन्नः	मैत्रा. ७।२	अनाहतं तु यच्छब्दं...तत्परं विन्दते	
अनाद्यविद्यावासनयाजातोऽह-		यस्तु स योगी छिन्नसंशयः	ध्या. वि. ३
मित्यादिसङ्कल्पो बन्धः	निरालं. २१		

अनाहतः स्वरूपेण ज्ञानिनामूर्ध्वगो भवेत् (प्रणवः)	यो. चू. ७९
अनिकेतवास्यप्रयत्नो निर्ममः...	
देहत्यागं करोति स परमहंसः	जाबा. ६
अनिकेतश्चरेत्, यत्किञ्चिन्नाद्यात्	कठरु. ४
अनिकेतश्चरेद्दिक्षाशी	कुंडिको. ९
अनिकेतः स्थिरमतिः [भ.गी.१२.१९	+प. हं. ९
अनिकेतः स्थिरमतिर्नानृतवादी	ना. प. ७१२
अनिङ्गनमनाभासंनिष्प्रभं ब्रह्मतत्तदा	अद्वैत. ४६
अनिच्छन्नपि वाष्ण्यं	भ. गी. ३।३६
अनित्यद्रव्यैः प्राप्तवानस्मि..(मा.पा.)	कठो. २।१०
अनित्यमसुखं लोकं	भ. गी. ९।३३
अनित्यं जगद्यज्जनितं	निर्वाणो. ३
अनित्यैर्द्रव्यैः प्राप्तवानस्मि नित्यम्	कठो. २।१०
अनित्यं वै ब्रजेद्रेहं, नित्यं..वर्जयेत्	ना. प. ५।२४
अनिन्द्रियमविषयमकरणं (ब्रह्म)	नृसिंहो. ९।९
अनिन्द्रियोऽपि सर्वतः पश्यति	नृ. पू. २।४
अनिन्धनो ज्योतिरिवोपशान्तो...	शाट्याय. २१
अनिमित्तस्य चित्तस्य याऽनुत्पत्तिः	
समाऽद्वया	अ. शां. ७७
अनिमित्तं हि जीवितम्	भवसं. १।४०
(?) अनिमित्तो विपर्यासः कथं	
तस्य भविष्यति	अ. शां. २७
अनियामकत्वनिर्मलशक्तिः	निर्वाणो. ५
अनिराकरणं धारयिता भूयासं	महाना. ७।७
अनिराकारमात्मानं धृत्वा यान्ति	
परां गतिं	सदानं. ३
अनिरुक्तस्योदशस्तोभः...हुङ्कारः	छां.उ.१।१३।३
अनिरुक्तः प्रजापतेः	छां.उ.२।२२।१
अनिरूप्यस्वरूपं यत्	अध्यात्मो. ६३
अनिर्देश्यमनपावृतं	सुबालो. ३।२
अनिर्देश्यमनिरुक्तमप्रच्यवमाशास्यं	भस्मजा. २।९
अनिर्देश्यमरूपं च पाणिपादाद्यसंयुतं	भवसं. ३।३
अनिर्देश्यं परमं सुखं	कठो. ५।१४
अनिर्देश्यः सर्वसृक्	मैत्रा. ७।१
अनिर्भिण्णं यस्येदमासीदुदकात्मकं	पारमा. १०।७
अनिर्वचनीयज्योतिः सर्वव्यापकं	
तिरति...परमाकाशं	मं. ब्रा. ४।१
अनिर्वचनीया सैव माया जगद्बीजं	ग. शो. ४।२

अनिर्वचनोऽयं जीवः	सामर. १००
अनिर्वाच्यममितबोधसागरं [सि.सा.१।	१+त्रि.म. ७।७
अनिर्वाच्यं चैतन्यं ब्रह्म	निरालं. ५
अनिर्वाच्यं पदं वक्तुं न शक्यं तैः सुरैरपि	१यो. त. ७
अनिर्वाच्या मूलप्रकृतिरासीत्	पैङ्गलो. १।२
अनिर्वाच्योऽप्रमेयः पुरातनो गणेशः..	ग. शो. २।४
अनिर्वाणोऽपि निर्वाणश्चित्रदीपः	
इव स्थितः	अक्षयुप. ४२
अनिर्विण्णः सन्नथ लोकान् विचष्टे	चित्त्यु. ११।४
(?) अनिर्वृत्तियोगीश्वरः	मैत्रा. ७।१
अनिवेद्य (गुरवे) न भुञ्जीत	शिवो. ७।२४
अनिशंवाचामगोचरं (आदिनारायणं)	त्रि. म. ७।१२
अनिश्चिता यथा रज्जुरन्धकारे	
विकल्पता	वैतथ्य. १७
अनिष्टमिष्टं मिश्रं च	भ.गी. १८।१२
अनिष्टविषये बुद्धिर्दुःखबुद्धिः	स. सा. ५
अनिष्टेष्विन्द्रियाण्येषु द्विष्टिः	मैत्रा. ३।५
अनीशया शोचति मुह्यमानः	मुण्ड. ३।१२
अनीशश्चात्मा बध्यते भोक्तृभावात्	श्वेता. १।२+
[ना. प. ९।७+	भवसं. २।५
अनुक्षणं जपश्चैव निश्चयः परिकीर्तितः	गुह्यका. ८३
अनुप्रद्विरूपा उमा भवति	ना.पू.ता. २।१
अनुज्ञाता ह्ययमात्मा	नृसिंहो. ८।३
(?) अनुज्ञाता ह्ययमोङ्कारः	नृसिंहो. ८।३
(उत) अनुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं	
चिन्तयन् प्रसेत्	नृसिंहो. ३।३
(उत) अनुज्ञात्रनुज्ञाविकल्पैरोतो	
ह्ययमात्मा	नृसिंहो. २।७
(?) अनुज्ञानत्वादविकल्परूपत्वात्	नृसिंहो. २।६
अनुज्ञाप्य गुरुं चैव चरेद्धि...	ना. प. ६।३५
अनुज्ञामद्वयं लब्ध्वा उपद्रष्टारमात्रजेत्	नृसिंहो. ९।११
अनुज्ञैकरसो ह्ययमात्मा चिद्रूप एव	नृसिंहो. २।७
अनुज्ञैकरसो ह्ययमात्मा प्रज्ञानघन एव	नृसिंहो. ८।५
अनुतिष्ठन्ति मानवाः	भ. गी. ३।३१
अनुतिष्ठन्तु कर्माणि	१ अवधू. १२
अनुत्तमेषूत्तमेषु लोकेषु (ज्योतिर्दीप्यते)	छां.उ.३।१३।७
अनुदानयितव्यमसमानयितव्यम्	नृसिंहो. ९।९
अनुद्वेगकरं वाक्यम्	भ.गी. १७।१५
अनुनोऽस्मिन्नज्ञाभाजस्वेति	बृह. १।३।१६

अनुन्मत्ता उन्मत्तवदाचरन्त-

स्त्रिदण्डं कमण्डलुं...

अनुन्मत्तोऽप्युन्मत्तवदाचरन्

अनुपनीत उपनीतो भवति

[+महो. ६।८३

अनुपनीतशतमेकमेकेनोपनीतेनतत्समं

अनुपनीताः क्रियाहीनाः...सर्व-

योनिषु...जायन्ते

अनुपश्रुतः सर्वमायुरेति (अप्येति)

अनुपलभ्यात्मानमननुविद्य ब्रजतो

यतर एतदुपनिषदो भविष्यन्ति

अनुपश्य यथा पूर्वं प्रतिपश्य तथाऽपरे

अनुबन्धपरे जन्तावसंसर्गमनाः सदा

अनुबन्धं क्षयं हिंसाम्

(?) अनु भगव इति

अनुभवैकवेद्यमपरोक्षतया भासमानं

(आत्मानं)

अनुभूतं चाननुभूतं च सच्चासच्च

अनुमूर्तिविना मूढोवृथात्रद्वणिमोदते

अनुभूतोऽप्ययं लोको व्यवहारक्षमो-

ऽपि सन् । असद्रूपो यथा स्वप्नः

(?) अनुमपतां भगवोदेवतां शाधि...

अनुरक्तिः परे तस्वे सततं नियमः

स्मृतः [त्रि. ब्रा. २।२९

(?) अनुब्रजन्नाश्रुमापातयेत्

अनुशिष्टोऽन्वसि पित्रा

अनुशुष्य हैवान्ततो म्रियते-

इत्यध्यात्मम्

अनुष्टुप् छन्दो भवति

अनुष्टुप्प्रथमा भवति [नृ. पू. १।१

अनुष्टुप् वै पुरुषः

अनुष्टुबुत्तमा भवति [नृ. पू. १।१

अनुष्टुबेकविंश...उत्तरत उद्यन्ति

अनुष्टुभमनुचंचूर्धमाणमिन्द्रं निचिक्युः

अनुष्टुभं प्रयन्त्यभिंसंविशन्ति

[नृ. पू. १।१+

अनुष्टुभा जातानि जीवन्ति

[नृ. पू. १।१+

(?) अनुष्टुभा नत्वा प्रसाद्य

जावा. ६

प. हं. प. ८

अ.शिर. ३।१६

+चतुर्वे. ७

नृ. पू. ५।१६

सन्ध्यो. ३

नारा. ३

छान्दो. ८।८।४

कठो. १।६

अ. पू. २।२९

भ.गी. १८।२५

छान्दो. ५।३।१

व. सू. ९

प्रश्नो. ४।५

भैत्रे. २।२२

यो.शि. ४।१०

छान्दो. ४।२।२

+२ अवधू. २

कठश्रु. २

बृह. ६।२।१

बृह. १।५।२१

ग. पू. २।८

+ग. पू. १।६

ग. पू. ३।१

+ग. पू. १।६

भैत्रा. ७।४

१ ऐत. ३।५।२

ग. पू. १।६

ग. पू. १।६

नृसिंहो. ४।१

अनुष्टुभाऽर्चनं कुर्यात्

अनुष्टुभावाइमानि भूतानि जायन्ते

अनुष्टुभा सर्वमिदं भवति

अनुष्टुभासर्वमिदं सृष्टम् [नृ. पू. २।२+

अनुष्टुभा सर्वमुपसंहृतं

अनुष्टुभा होमं कुर्यात्

अनुष्टुभो वा इमानि भूतानि जायन्ते

अनुष्ठायनशोचति विमुक्तश्चविमुच्यते

अनुष्वधमावह मादयस्त्र स्वाहा...

[ऋक्सं. २।५।२३=मं. २।३।११

अनुसन्धानो नित्यः

अनुस्यूतोवसत्यात्माभूतेष्वहमवस्थितः

अनुस्वारश्चान्तरूपम्

अनुस्वारः परतरः

अनूरममनामयं

अनूचानमानी स्तब्ध एयाय

अनृणा अस्मिन्ननृणाः परस्मिँस्तृतीये

लोके अनृणाः स्याम

[तै. अ. २।१५।१+

अनृतमात्मानं कुरुते

अनृताः कर्मवशानुगाः

अनृतेन प्रमूढाः

अनृतेनात्मानमन्तर्धायपरशुंतप्तं...

अनेकचित्तविघ्नान्ताः

अनेकजन्मसंसिद्धः

अनेकजन्माभ्यासेनवामदेवेनवैयथा ।

सोऽपि मुक्तिसमाप्नोति तद्विष्णोः

परमं पदम्

अनेकजन्माजितपुण्यपुञ्जपक्कैवल्यः

फलोऽ...ब्रह्माहमस्मि...

अनेकदिव्याभरणं

अनेकदोषदुष्टस्यदेहस्यैकोमहान्गुणः

अनेकबाहूदरवक्त्रनेत्रं

अनेकवक्त्रनयनं

अनेकशोविद्या...सृष्टिस्थितिलयान्

लभन्ते

अनेकाकारखचितमनेकवदनान्वितं...

देवं ध्यायतो..मनोवृत्तिर्विनश्यति

अनेकास्तुतदर्शनम्

नृ. पू. ५।८

ग. पू. १।६

नृ. पू. ५।६

ग. पू. २।८

नृ. पू. २.२,३

नृ. पू. ५।८

नृ. पू. १।१

कठो. ५।१

महाना. ८।७

ना. पू. १।३

वासु. ९

गणप. ७

गणप. ७

यो. शि. २।१७

छां. उ. ६।१।२

सहस्रै. १९

अथर्वे. ६।११७

छांदो. ६।१६।१

भैत्रा. ६।३४

छां. उ. ८।३।२

छां. उ. ६।१६।१

भ.गी. १६।१६

भ.गी. ६।४९

वराहो. ४।४१

मं. ब्रा. ३।३

भ.गी. ११।६

शिवो. ७।१२३

भ.गी. ११।१६

भ.गी. ११।१०

सामर. ५५

त्रि. ब्रा. २।१५४

भ.गी. ११।१०

अनेजदेकं मनसोजतीयो नैनहेवा
 आमुवन् पूर्वमर्शत् [ईशा. ४+ गो. पू. ६।१७
 अनेन खल्वीरितः परिभ्रमतीदंशरीरं... मैत्रा. २।६
 अनेन चैतदुपस्मरत्यभीक्ष्णं सकल्पः केनो. ४।५
 अनेन जीवेनात्मनाऽनुप्रविश्य छां. उ. ६।३।२
 अनेन ज्ञानमाप्नोति संसारार्णवनाशनं कैव. २४
 अनेन प्रसविष्यध्वं भ. गी. ३।१०
 अनेन मंत्रेणामिमाजिघ्रेत् जाबालो. ४
 अनेन यथातमः, ततश्चोसिति ध्वनिश्चभूत् ग. शो. १
 अनेन यदा पश्यन्पश्यति रुक्मवर्णः, मैत्रा. ६।१८
 अनेन विधिना सम्यङ् नित्यमभ्यस्यते, अ. ना. २९
 अनेन वै न उद्गात्रात्येव्यन्तीति बृ. उ. १।३।२
 अनेन ह रूपेणासुं लोकमभिसम्भवति १ ऐत. ३।७।३
 अनेन हि प्रजापतिर्विश्वात्मा... भवति मैत्रा. ६।६
 अनेन होतृत्सर्वं वेद बृह. १।४।७
 अनेनाधीतेनाहोरात्रान् सन्दधामि २ ऐत. ६।१
 अनेनाभ्यासयोगेन.. चित्तं विलीनता-
 मेति बिन्दुर्नो यात्यधः यो. शि. १।१२६
 अनेनास्य तमसः पारं गमिष्यति मैत्रा. ६।३०
 अनेनेदृशेनानिष्टेनैतद्विधमिदं... मैत्रा. २।४
 अनेनैदं शरीरं चेतनवत्प्रतिष्ठापितं मैत्रा. २।४
 अनेनैनानभिभविष्याम इति छान्दो. १।२।१
 अनेनैव चतुर्दशविधस्य मार्गस्य
 व्याख्या कृता मैत्रा. ६।१०
 अनेनैव चेदं ध्यायते मैत्रा. ६।१७
 अनेनैव तदुपस्मरत्यभीक्ष्णं [मा. पा.] केनो. ४।५
 अनेनैव तद्रूप्यत्युदयत्युच्छ्वसित्यजसं मैत्रा. ७।११
 अनेनैव तु मन्त्रेण मोक्षश्च समुदीरितः मुद्रलो. १।७
 अनेनैव प्रमीयते हि कालः मैत्रा. ६।१४
 अनेनैव मुखेनालापयिष्यथा इति छां. उ. ४।२।५
 अनेनैव स्वचक्षुषा भ. गी. १।१८
 अनेनोर्ध्वभागभवत्यन्यथाऽधः पतति मैत्रा. ४।३
 अनेनोर्ध्वमुत्क्रान्तोऽशब्दे निधनमेति मैत्रा. ६।२२
 अनेन शन्नस्येषव आभुरस्य निषङ्गथिः नीलरु. २।७
 [वा. सं. १६।१०+ तै. सं. ६।५।१।४
 अनौद्धत्यमदीनत्वं (यतिधर्माः) ना. प. ४।११
 अन्तकाले च मामेव भ. गी. ८।५
 अन्तकाले सर्वे प्राणा अभिसमायान्ति बृ. उ. ४।३।३३

अन्तत आचम्य पाणी प्रक्षाल्य...
 अग्निं प्राक्शिराः संविशति बृह. ६।३।६
 (?) अन्ततोऽन्नं राक्षम् तैत्ति. ३।१०।१
 अन्ततोऽस्मा अन्नं राक्ष्यते तैत्ति. ३।१०।१
 अन्तरङ्गसमुद्रस्य रोधेवेलायतेऽपि वा ना. वि. ४६
 अन्तरतरं यद्यमात्मा बृह. १।४।८
 अन्तरतोऽलोमका हि योनिरन्तरतः बृ. उ. १।४।६
 अन्तरं ज्ञानचक्षुषा भ. गी. १।३।१५
 (?) अन्तरात्मक्यागत्या बहिरात्मनो-
 ऽनुमीयते गतिः मैत्रा. ६।१
 (अथ) अन्तरात्मानाम् पृथिव्यप्तेजो...
 श्रोताग्राता... विज्ञानात्मा पुरुषः...
 कर्मविशेषणं करोत्येषो-
 ऽन्तरात्मा नाम १ आत्मो. २
 अन्तरात्मा प्राणः मैत्रा. ६।१
 अन्तरात्मा भवेद्ब्रह्मा परमात्मा महेश्वरः रुद्रह. १३
 अन्तरात्मा मे शुद्धयतां महाना. १।४।१७
 अन्तरादन्तरोऽस्म्यहं मैत्रा. ३।१८
 अन्तरादित्ये ज्योतिस्स्वरूपो हंसः पा. ब्र. ३
 अन्तरादित्येन ज्ञातं मनुष्याणाम् पा. ब्र. ५
 अन्तरादित्ये मनसा चरन्तं चित्त्यु. १।१।६
 अन्तरादित्ये हिरण्यमयः पुरुषः नृ. पू. १।४
 अन्तरान्तररूपोऽहमवाङ्मनसगोचरः तै. वि. ३।८
 अन्तरायदाकाशः स समानो वायुर्व्यानः प्रश्नो. ३।८
 अन्तरास्थां परित्यज्य... योऽसिसो-
 ऽसिजगत्सिस्मिं लीला विहरानघ महो. ६।१
 अन्तरिक्षगतो वह्निर्वैद्युतः स्वान्तरात्मकः
 नभःस्थः सूर्यरूपोऽग्निः नाभि... यो. शि. ५।३२
 अन्तरिक्षमथो सुवः महाना. १।९
 अन्तरिक्षमपूपः छान्दो. ३।१।१
 अन्तरिक्षमात्मा चित्त्यु. ४।१
 अन्तरिक्षमुदरं [बृ. उ. १।१।१+ १।२।३
 अन्तरिक्षमुद्गीथः छां. उ. २।२।१, २
 अन्तरिक्षमेवर्क् छां. उ. १।६।२
 अन्तरिक्षमेव सा छां. उ. १।६।२
 अन्तरिक्षमेवोक्थम् १ ऐत. १।२।२
 अन्तरिक्षलोकं याज्यया (जयति) बृ. उ. ३।१।१०
 अन्तरिक्षलोकेषु मार्गाति बृह. ३।६।१
 अन्तरिक्षं कला, यौ. कला, समुद्रः कला छां. उ. ४।१।३

अन्तरिक्षं गीः	छां. उ. १।३।७	अन्तर्बहिश्चाकाशवदनुस्यूतं (आत्मान- मपरोक्षीकृत्य)	वज्रसू. ९
अन्तरिक्षं चतुर्होता	चिन्त्यु. ७।२	अन्तर्बाह्यलक्ष्ये दृष्टौ निमिषोन्मेष-	
अन्तरिक्षं दक्षिणाग्निः	मैत्रा. ६।३३	वर्जितायां सत्यां शाम्भवी मुद्रा..	अद्वयता. ७
अन्तरिक्षं देवतामारोऽन्तरिक्षंत्वा...		अन्तर्मुखतयातिष्ठन्बहिर्वृत्तिपरोपिसन्	अक्षयुप. ३९
रिष्यतीत्येनं ब्रूयात्	३ ऐत. १।३।३	अन्तर्मुखतयानित्यं..निद्रालुरिवलक्ष्यते	वराहो. ४।१५
अन्तरिक्षं पवित्रेण	चिन्त्यु. ८।२	अन्तर्मुखतयानित्यंसुप्तोबुद्धोत्रजन्पठन्	अ. पू. १।३४
अन्तरिक्षं प्रजापतेर्द्वितीया चित्तिः	मैत्रा. ६।३३	अन्तर्मुखतया सर्व..जुहोतोऽन्तर्निवर्तते	अ. पू. ५।१२
अन्तरिक्षं प्रपद्ये दिवं प्रपद्ये	छां. उ. ३।१५।५	अन्तर्यदिवहः सत्यमंताभावेबहिर्नच	ते. विं. ५।२८
अन्तरिक्षं प्रस्तावः	छां. उ. २।१७।१	अन्तर्याण्डोपयोगादिमौ स्थितौ...	मैत्रा. ६।३६
अन्तरिक्षं मरीचयः	२ ऐत. १।२	अन्तर्याममुपांशुमेतयोर्तराले चौणं	
अन्तरिक्षं यजुर्भिर्नीयते सोमलोकं	प्रश्नो. ५।४	मासवद्यदौष्ण्यं स पुरुषः	मैत्रा. २।८
अन्तरिक्षं वा अनुपतन्ति	१ ऐत. १।२।२	अन्तर्याममेवाप्येति योऽन्तर्याम-	
अन्तरिक्षं वा एतद्यदिदमित्येत्योपधारय	आर्षे. २।२	मेवास्तमेति विज्ञानमेवाप्येति	सुबालो. ९।७
अन्तरिक्षोदरः कोशोभूमिर्बुध्नोर्नजीर्यति	छां. उ. ३।१५।१	अन्तर्याम्यहमग्राहोऽनिर्देश्योहमलक्षणः	प्र. वि. ८४
अन्तरेणतालुकेयणस्तनइवावलम्बते	तैत्ति. १।६।१	अन्तर्याम्यात्मना विश्वं...सा मां पातु	
अन्तरेणयेन सन्धिविवर्तयतिसासंहिता	३ ऐत. १।५।२	सरस्वती	सरस्व. १३
अन्तरेण स्तनौवाभ्रुवौवा निमृज्यात्	वृह. ६।४।५	अन्तर्योर्गं बहिर्योर्गं...मया त्वया-	
अन्तरेणोभयं व्याप्तं भवति	३ ऐत. ३।२	ऽप्यसौ वन्द्यः	अमन. २।६
अन्तर्गतोऽनवकाशान्तर्गतमुपर्ण-		अन्तर्लक्ष्यं (क्षय)जलज्योतिस्स्वरूपं	अद्वयता. ७
स्वरूपो हंसः	पा. ब्र. ३	भवति [मं. ब्रा. १।४+	
अन्तर्गृहे रेतो मूत्रं पुरीषं वा...तेन		अन्तर्लक्ष्यदर्शनेन जीवन्मुक्तदशायां	मं. ब्रा. १।५
सिञ्चते पितृन्	भस्मजा. २।१६	स्वयमन्तर्लक्ष्योभूत्वा...भवति	
(यस्मात्) अन्तर्जलौषधिवीरुधाना-		अन्तर्लक्ष्यविलीनचित्तपवनो योगी	शां. १।७।१५
विश्येनं विश्वं भुवनानि वा अवते		सदा वर्तते	
तस्मादुच्यते भगवान् बटुकेश्वरः	बटुको. २०	अन्तर्लक्ष्यं बहिर्दृष्टिर्निमेषोन्मेषवर्जिता,	शां. १।७।१४
अन्तर्जुषाणं भुवनानि विश्वा	आर्षे. १०।१	एषा सा वैष्णवी मुद्रा...गोपिता	
अन्तर्ज्योतिर्विश्वभुक् (आत्मा)	आर्षे. ९।२	अन्तर्लीनसमारम्भः...शरीरं विद्धि	
अन्तर्धारणशक्तेन...शैवल्लिङ्गमुरस्थले	सदानं. ७	भौतिकम्	अ. पू. ४।३९
अन्तर्बहिर्धारितं परम्ब्रह्माभिधेयं		अन्तर्विवरेणेक्षन्ति, अनाद्यंतो..भास्करः	मैत्रा. ७।२
शाम्भवं लिङ्गम्	सदानं. १	अन्तर्विवरेणेक्षन्ति प्रणवाख्यं प्रणेतारं	
अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं व्याप्य		भारूपं विगतनिद्रं...विरजं विमृत्युं	मैत्रा. ७।५
नारायणः स्थितः	महाना. ९।५	अन्तर्वीथीनागवीथीभ्रुवावस्थाः	गुह्यका. १०
अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं व्याप्य परिपूर्णं..	त्रि. म. ना. ७।७	अन्तर्वैराग्यमादाय बहिराशोन्मुखेहितः	महो. ६।७०
अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं स्थितो नारायणः परः	ना. पू. १।५	अन्तर्हितेन जातरूपेण प्राशयति	बृ. उ. ६।४।२५
अन्तर्बहिश्च तल्लिङ्गं विधत्ते यस्तु		अन्तर्हृदयाकाशशब्दमाकर्णयन्ति	मैत्रा. ६।२२
शाश्वतम्	सदानं. १५	अन्तर्हृदयाकाशस्य पारं तीर्त्वा	मैत्रा. ६।२८
अन्तर्बहिश्च नारायणः	नारा. २	अन्तर्हृदयाकाशं विनुदन्ति	मैत्रा. ६।२७
अन्तर्बहिश्चरति हंसः	पा. ब्र. ३	अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः [त्रिसु.]	महाना. १२।३
		[तै. आ. १०।५०।१]	

अन्तर्हृदये यथा व्रीहिर्वा यवो वा वृ. उ. ५।६।१
 अन्तवत्तु फलं तेषां भ.गी. ७।२३
 अन्तवदेवास्य तद्भवति बृह. ३।८।१०
 अन्तवद्वै किल ते शालावत्य साम छां. उ. १।८।८
 अन्तवन्त इमे देहाः भ.गी. २।१८
 (?) अन्तवन्त उपास्ते अन्तवन्तं.. जयति वृ. उ. १।५।१३
 अन्तवन्तं स लोकं जयति बृह. १।५।१३
 अन्तश्चन्द्रमसि मनसा चरन्तं चित्त्यु. ११।५
 अन्तश्चरसि भूतेषु गुहायां विश्वतोमुखः प्रा. हो. १।७
 अन्तश्चरति भूतेषु गुहायां विश्वमूर्तिषु
 [तै. आ. १०।३।११+ महाना. १६।१
 अन्तश्चेतसा कल्पितं त्वसत् वैतथ्य. ९
 अन्तश्शरीरे ज्योतिर्मयो हि शुभ्रो मुण्ड. ३।१।५
 यं पश्यति यतयः क्षीणदोषाः
 अन्तश्शरीरे निहितो गुहायामज एको नित्यः [सुबालो. ७।१ + अध्यात्मो. १
 अन्तश्शरीरे निहितो गुहायां शुद्धः सुबालो. ८।१
 सोऽयमात्मा सर्वस्य... मेदो... सुक्ति. २।७०
 अन्तश्शांतः समस्नेहो भवचिन्मात्रवासनः मुक्ति. २।७०
 अन्तश्शीलतया बुद्ध्या कुर्वतो महो. ६।४३
 लीलया क्रियाम्
 अन्तश्शीलतायां तु लब्धायां अ. पू. १।३५
 शीतलं जगत्
 अन्तश्शून्यो बहिःशून्यः शून्यकुम्भ इवाम्बरे [मैत्रे. २।२७+ वराहो. ४।१८
 अन्तस्तृष्णोपतप्तानां दावदाहमयं जगत् अ. पू. १।३५
 अन्तस्स्थं मां परित्यज्य बहिष्ठं यस्तु ना. द. ४।५८
 सेवते । हस्तस्थं पिण्डमुत्सृज्य वैतथ्य. ४
 लिहेत्कूर्पेरमात्मनः
 अन्तस्थानां तु भेदानां तस्माज्जागरिते ना. प. ३।२६
 अन्तस्थानीन्द्रियाण्यन्तर्बहिषान् ना. प. ६।४३
 विषयान्वहिः... महो. ६।७०
 अन्तस्सङ्गपरित्यागीलोके विहर... महो. ६।६७
 अन्तस्सङ्गपरित्यागी बहिःसंभारवानिव चित्त्यु. ११।१
 अन्तस्संत्यक्तसर्वाशो वीतरागो विवासनः अ. पू. ५।११६
 अन्तस्समुद्रे मनसा चरन्तं वराहो. २।३६
 अन्तस्सर्वपरित्यागी बहिःकुर्याथागतं वृ. उ. १।५।६
 अन्तस्सङ्गं बहिःसङ्गं मात्मसङ्गं च यः
 अन्तं चैव अन्नादश्च सोम एव

(?) अन्तःकरणचतुष्टयात्मा रामो. ५
 अन्तःकरणचतुष्टयैरेव स्वप्नः शारीरको. १०
 अन्तःकरणनाशेन संविन्मात्रस्थितो हरिः स्कन्दो. २
 अन्तःकरणप्रतिबिम्बितचैतन्यं यत्तदेवा.. पैङ्गलो. २।६
 अन्तःकरणमनोबुद्धिचित्ताहङ्कारा- पैङ्गलो. २।४
 स्तद्वृत्तयः
 अन्तःकरणसम्भिन्नबोधः सत्त्वम्पदाभिधः अध्यात्मो. ३१
 अन्तःकरणोपाधिकाः सर्वे जीवा त्रि. म. ना. ४।९
 इति वदन्ति
 अन्तःपूर्णो बहिःपूर्णः पूर्णकुम्भ वराहो. ४।१८
 इवार्णवे [मैत्रे. २।२७+ आगम. १
 अन्तःप्रज्ञस्तु तैजसः पा. प्र. ८
 अन्तः प्रणवनादाख्यो हंसः... ना. प. ८।२
 अन्तः प्रणवो व्यावहारिकप्रणवः अ. पू. ५।९०
 अन्तः प्रत्याहृतिवशात्... मुक्त एव चि. ११।२, ३
 अन्तः प्रविष्टं कर्तारमेतम्
 अन्तः प्रविष्टः शास्ता जनानाम् [तै. आ. ३।११+ चित्त्यु. ११।१
 अन्तःशून्यो बहिःशून्यः शून्यकुम्भ मैत्रे. २।२७
 इवाम्बरे [वराहो. ४।१८ मैत्रा. ७।४
 अन्तःशुद्धः पूतः शून्यः मुक्ति. २।७०
 अन्तःशांतः समस्नेहो भव छां. ६।१३।२
 अन्तादाचामेति, कथमिति, लवणमिति निरुक्तो. १।८
 अन्ते च शुभाशुभं कर्मैतच्छरीरस्य प्रामाण्यं
 अन्ते तु किङ्किणीवंशवीणाभ्रमरनिरस्व- ना. बि. ३५
 नः, इति नानाविधानादाः श्रूयन्ते... निर्वाणो. ८
 अन्ते ब्रह्माखण्डाकारम् तैत्ति. १।३।५
 अन्ते वास्युत्तररूपम् श्वेता. १।१०
 (?) अन्ते विश्वमायाप्रवृत्तिः
 अन्ते सहस्रस्य मुनेरतिक्रमा- मैत्रे. १।१
 जगाम [मैत्रा. १।२+ भस्मजा. १।२
 अन्ते स्विष्टकृत्पूर्णहृतिः.. बलिप्रदानं कैव. ५
 अन्त्याश्रमस्थः सकलेन्द्रियाणि निरुध्य.. अद्वयता. ५
 अन्धकारनिरोधित्वाद्गुरुरित्यभिधीयते
 अन्धवत्कुब्जवच्चैव धिरोन्मत्तमूकवत् ना. प. ४।२२
 (यतिः) ना. प. ४।३६
 अन्धवज्जडवच्चापि मूकवच्च महीचरेत्
 अन्धवत्पश्य रूपाणि... प्रशान्तस्येति अ. ना. १५
 लक्ष्मम्

अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्या-		(?) अन्नमयः कोश इत्युच्यते	सर्वसा. ४
मुपासते [ईशा. ९+	वृह. ४।४।१०	अन्नमात्मन आगायानि	छां. उ. २।२२।९
अन्धं भुवनमंथस्य प्रकाशं तु सुचक्षुषाम्	वराहो. २।२२	(अतः) अन्नमात्मेत्युपासीत	मैत्रा. ६।१२
अन्धः सन्नन्धो भवति	छां. उ. ८।४।२	(अथ) अन्नमापश्चन्द्रमा इत्याप्या-	
अन्धा बधिरा मुग्धाः स्त्रीषा मूका		यनवत्त्वेषा	मैत्रा. ६।५
उन्मत्ता इव परिवर्तमानाः	नृसिंहो. ६।३	अन्नमायुर्वा एव यद्वायुः	२ ऐत. ३।१०
अन्धाः खञ्जाः कुब्जा वामनका भवन्ति	गर्भो. ३	अन्नमितरे पशवः	१ ऐत. ३।१।३
अन्धेन तमसा वृताः	वृ. उ. ४।४।११	अन्नमिति होवाच-सर्वाणि हवा.. भूतानि	छां. १।११।९
अन्धेनैव नीयमाना यथान्धाः	कठो. २।५+	अन्नमिहारेऽऽहरदन्नपतेऽन्नमिहा-	
[सुं. उ. १।२।८+	मैत्रा. ७।९	२ऽऽहरारेऽऽहरौ ३	छां. उ. १।१२।५
अन्धोदपानस्थो मेक इव ह्यस्मिन्संसारे		अन्नमेव विज्रन्नमन्नं संवननं स्मृतं	मैत्रा. ६।१३
त्वं नो गतिः	मैत्रा. १।८	अन्नरसविज्ञातारं विद्यात्	कौ. उ. ३।८
अन्धोऽभविष्यद्यन्मानां गमिष्यदिति	छां. ५।१३।२	अन्नरसान्मे त्वयि दधानीति पिता	कौ. उ. २।१५
अन्न इत्यु हैक आहुः	वृ. उ. १।३।२७	अन्नरसांस्ते मयि दध इति पुत्रः	कौ. उ. २।१५
अन्नकामेनेदं प्रकल्पितं ब्रह्मणा	मैत्रा. ६।१२	अन्नरसेनैव भूत्वाऽन्नरसेनाभिवृद्धिं	
अन्नकार्याणां (पण्णां) कोशानां समूहो-		प्राप्यान्नरसमयपृथिव्यां यद्वि-	
ऽन्नमयः कोश इत्युच्यते	सर्वसारो. ४	लीयते सोऽन्नमयकोशः	पैङ्गलो. २।५
(?) अन्नत्वं न पुनरुपैति	मैत्रा. ६।९	अन्नवतो वै स लोकान् पानवतो-	
(?) अन्नदास्त्वेवैनमुपमन्त्रयते	कौ. उ. २।१	ऽभिसिद्धयति यावदन्नस्य...	छान्दो. ७।९।२
अन्नपतेऽन्नस्य नो घेह्यनमीवस्य शुष्मिणः	प्रा. हो. १।५	अन्नवानन्नादो भवति	छां. उ. १।३।७
[वा. सं. १।१।८३+	तै. सं. ४।२।३।१	[+ १।१३।४ + २।८।३ + तै. चि. ३।६ +	३।७
अन्नपानपरो भिक्षुः... आविकं वा		अन्नवान्प्राणवान्मनस्वान्विज्ञानवाना-	
नाविकं वा... प्रतिगृह्यति त्रैतान्		नन्दवांश्च भवति	मैत्रा. ६।१३
पतत्येव न संशयः	१ सं. सो. २।९५	अन्नशुद्धयैव सत्त्वस्य विवृद्धिः...	भवसं. ४।९
(?) अन्नपानलोकेन सम्पन्नो महीयते	छां. उ. ८।२।७	अन्नस्य का गतिरित्याप इति होवाच	छां. उ. १।८।४
अन्नपानविशेषैश्च नैवेद्यमुपकल्पयेत्	शिवो. ७।७७	अन्नस्य परिपाकेन रसवृद्धिः प्रजायते	वराहो. ५।४८
अन्नपाने च सर्वदा	तै. चि. १।४।१	अन्नस्य रेतो रेतः	१ ऐत. १।३।१
अन्नपूर्णोपनिषदं योऽधीते.. ब्रह्मैव भवति	अ. पू. ६।१२०	अन्नस्य संकल्पस्यै प्राणाः सङ्कल्पंते	छां. उ. ७।४।२
अन्नमभिजिघृक्षमाणानि सूर्योरश्मिभिः	मैत्रा. ६।१२	अन्नस्यात्मेति वा अहमेतमुपासे	कौ. त. ४।३
(?) अन्नममृतम्, सम्राट् स्वराट्...	नृ. पू. १।४	अन्नस्याये द्रष्टा भवति... कर्ता भवति	छां. उ. ७।९।१
अन्नमय-प्राणमय-मनोमय-विज्ञान-		अन्नस्याश्नयमानस्य योऽणिमा स	
मयानन्दमय-कोशाः कथं	सर्वसारो. १+	ऊर्ध्वः... तन्मनो भवति	छान्दो. ६।६।२
[मुद्गलो. ४।२+	पैङ्गलो. २।५	अन्नं कनीयो भविष्यति	छां. उ. ७।१०।१
अन्नमयप्राणमयमनोमयविज्ञानमया-		(?) अन्नं चरसंचविजानाति (विज्ञानेन)	छां. उ. ७।७।१
नन्दमयमात्मा मे शुद्ध्यतां	महा. १।४।१९	अन्नं चैव प्राणश्च (द्वौ देवौ)	बृह. ३।९।८
अन्नमयो ह्ययं प्राणः...	मैत्रा. ६।११	अन्नं चैवान्नादश्च सोम एव	बृ. उ. १।४।६
अन्नमशितं त्रेधा विधीयते	छान्दो. ६।५।१	अन्नं यम्, अन्ने हीदं सर्वं स्थितम्	छान्दो. १।३।६
अन्नमसि ज्योतिरसि निधनमसि	बृ. उ. ६।३.४	अन्नं न निन्द्यात्, तद्व्रतम्	तै. चि. ३।७
अन्नमयं हि सोम्य मनः [छान्दो. ६।५।४+	६।६।५	अन्नं न परिचक्षीत, तद्व्रतम् ।	तै. चि. ३।८

अन्नं नो भगवानागायतु	छां. १।१२।२	अन्नाद्रेतः (जायते)	ग. शो. २।५
अन्नं पशूनां प्राणोऽन्नं ज्येष्ठमन्नं		अन्नाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे..ष्वीतु	छान्दो. ७।९।२
भिषक्स्मृतम्	मैत्रा. ६।१३	अन्नाद्वीर्यं तपो मन्त्राः कर्म.	
अन्नं पुनः पुनर्जनयते	बृ. उ. १।५।२	लोकालोकेषुनाम च	प्रश्नो. ६।४
अन्नं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति (भूतानि)	तैत्ति. ३।२	अन्नाद्वैप्रजाः प्रजायन्ते..पृथिवींश्चिताः	
अन्नं प्राणं चक्षुःश्रोत्रं मनोवाचमिति	तैत्ति. ३।१	[तैत्ति. २।२+	मैत्रा. ६।११
अन्नं प्राणेन सम्मितम्	इतिहा. ४	अन्नेन जातानि जीवन्ति, अन्नं प्रयन्ति..	तैत्ति. ३।२
अन्नं प्राणो वृषादर्विः...	इतिहा. ५	अन्नेन पशूनां तृणेन तत्तज्जीवानां	
अन्नं बहु कुर्वीत, तद्गतम्	तैत्ति. ३।९	[तृप्तिदा]	सीतो. ७
अन्नं बहु भविष्यति (सुवृष्ट्या)	छां. ७।१०।१	अन्नेन प्राणाः, प्राणैर्बलं, बलेन तपः	महा. १।७।१३
अन्नं ब्रह्म यवान्नं ब्रह्म	राधोप. ४।२	अन्नेन मूलेनापोमूलमन्विच्छ	छां. उ. ६।८।४
अन्नं ब्रह्मेति व्यजानात्	तैत्ति. ३।२	अन्नेन वाऽथवायेन शाकमूलफलेन वा	इतिहा. ९१
अन्नं ब्रह्मेत्येक आहुः, तन्न, तथा		अन्नेन वाव सर्वे प्राणा महीयन्ते	तैत्ति. १।५।३
पूयति वाऽन्नं, ऋते प्राणात्	बृह. ५।१२।१	अन्नेन शुङ्गेनापो मूलमन्विच्छ	छां. उ. ६।८।४
अन्नं या वाग्विराट्	छां. १।१३।२	अन्नेन हीदं सर्वमश्नुते [१ ऐत. १।२।१,	२, ३, ४, ५, ६
अन्नं वाक्बलाद्भूयः, तस्मा..नाश्रीयात्	छां. ७।९।१	अन्नेन हीमानि सर्वाणि भूतानि	
अन्नं वा अस्य सर्वस्य योनिः	मैत्रा. ६।१४	समनन्ति	१ ऐत. १।२।६
अन्नं वै प्रजापतिः, ततोऽवैऽद्रेतः,		अन्नेनाभिषिक्ताः पचन्तीमे प्राणाः	मैत्रा. ६।१२
तस्माद्विमाः प्रजाः प्रजायन्ते	प्रश्नो. १।१४	अन्नेनेमं लोकं जयत्यन्नेनामुं...	१ ऐत. १।२।७
अन्नं वै वि, अन्नेहीमानि भूतानि विष्टानि	बृह. ५।१२।१	अन्ने हीदं सर्वं स्थितम्	छां. उ. १।३।६
अन्नं सप्तहोता	चित्त्यु. ७।३	अन्ने हीमानि सर्वाणि भूतानि	
अन्नं हि भूतानां ज्येष्ठम्	तैत्ति. २।२	विष्टानि । रमिति प्राणो वै रं	बृ. उ. ५।१२।१
अन्नात्पुरुषः [तैत्ति. २।१।१+	ना. उ. ता. १।५	अन्नैः पानैरावसथैः प्रतिकल्पन्ते	बृ. उ. ४।३।३७
अन्नात्प्राणा भवन्ति भूतानां	महाना. १।७।१	अन्यकृतस्यैनसोऽवयजनमसि	महाना. १।४।१
अन्नात्प्राणो मनः सत्यलोकाः कर्मसु..	मुण्ड. १।१।८	[+आप. श्रौ. सू. १।३।१७।९	
अन्नादश्च सोम एवान्नं...	बृह. १।४।६	अन्यच्छ्रेयोऽन्यदुतैव प्रेयः	कठो. २।१
अन्नादो भवति, य एतामेवं सांन्नामुप..	छां. उ. १।१३।४	अन्यजन्मकृताभ्यासात्स्वयंतत्त्वंप्रकाशते अमन. २।११०	
अन्नादो भवति, य एवेदं वेद	छां. उ. ४।३।८	अन्यतरामेव वर्तनीं संस्करोति	
अन्नादोऽधिपतिर्य एवं वेद	बृ. उ. १।३।१८	[संस्कुर्वन्ति-मा. पा.] हीयतेऽन्यतरा	छां. ४।१६।३
अन्नादोऽवसुदानो विन्दते वसु, य एवं..	बृह. ४।४।२४	अन्यत्र कथं तदुपलभ्यते	कठो. ६।१२
अन्नादो वाऽधिपतिः [पा.]	बृ. उ. १।३।१८	अन्यत्र चैव संपेत्तु	शिवो. ७।३६
अन्नाद्भवन्ति भूतानि	भ. गी. ३।१४	अन्यत्र धर्मादन्यत्राधर्मात्	कठो. २।१४
अन्नाद्यायन्यूहृत्त्वं सोमो राजाय...	राधोप. ४।२	अन्यत्र भूताश्च भग्याश्च यत्पश्यसि...	कठो. २।१४
[पा. गृ. सू. २।६।१७+		अन्यत्रमना अभूवं नादर्श	बृ. उ. १।५।३
हि. गृ. सू. १।१०।१		अन्यत्रमना अभूवं नाश्रीषम्	बृ. उ. १।५।३
अन्नाद्धयेव खल्विमानि भूतानि जायन्ते	तैत्ति. ३।२	अन्यत्र मे मनोऽभ्युदित्याह	कौ. उ. ३।७.७
अन्नाद्भूतानामुत्पत्तिः	मैत्रा. ६।३७	(?) अन्यत्रायतनमलब्ध्वा	छां. उ. ६।८।२
अन्नाद्भूतानि जायन्ते [तैत्ति. २।२+	मैत्रा. ६।१२	अन्यत्रास्मात्कृताकृतात्	कठो. २।१४
अन्नाद्यकामो निर्भुजं भूयात्	३ ऐत. १।३।२	अन्यथा गृह्यतः स्वप्नो निद्रां स्वप्नं	आगम. १५

अन्यथाऽयः पतति (भूतात्मा)	मैत्रा. ४।३	अन्ये च बहवः शूराः	म. गी. १।९
अन्यथा परे शब्दवादिनः...		अन्ये त्वेवमज्ञानन्तः	म.गी.१३।२६
शब्दमाकर्णयन्ति	मैत्रा. ६।२२	अन्येनात्रेन ब्राह्मणान् भोजयित्वा	
अन्यथा (उक्तलक्षणाभाववाञ्छेत्)		(दुस्स्वप्ने)	३ऐत. २।४।७
ब्राह्मणत्वसिद्धिर्नास्त्येव	व. सू. ९	अन्ये मनुष्येभ्य इति ह प्रतिजज्ञे	छान्दो.४।९।२
अन्यथाऽऽलिङ्गयते कांता ह्यन्यथा-	जा. द.४।५१	अन्ये श्वान उपसमेत्योचुः-अन्नं नो...	छां. १।१२।२
ऽऽलिङ्गयते सुता	वा. मं. १९	अन्येषामधिपतिः सर्वैर्मानुष्यकैर्भोगैः	
अन्यथा सद्यदि मे असद्विदुः		सम्पन्नतमः	बृह. ४।३।३३
अन्यथा सर्वपरिपूर्णस्य परब्रह्मणः...		अन्येषां चैव सर्वेषां धार्यं चैवान-	
केवलनिराकारत्वं	त्रि.म.ना.२।४	लोद्धवं [भस्म]	वृ. जा. ५।६
अन्यथेन्द्रोयतीन्सालावृकेभ्यःपातयति	भस्मजा. १।६	अन्ये साङ्ग्येन योगेन	म.गी.१३।२५
अन्यदपि सर्वं सर्वगतं सर्वं	नृसिंहो. ९।६	अन्यैश्च मलैः (आमयैः) बहुभिः	
अन्यदाहुरविद्यया	ईशा. १०	परिपूर्णं (शरीरं)	मैत्रा. ३।४
अन्यदाहुरसम्भवात्	ईशा. १३	अन्योऽन्तरात्माऽऽनन्दमयः, तेनैव..	तैत्ति. २।५
अन्यदीये तृणे रत्ने...मनसा		अन्योऽन्तरात्माप्राणमयः, तेनैव पूर्णः	तैत्ति. २।२।३
विनिवृत्तिर्या तदस्तेयं विदुर्विधाः	जा.द. १।११	अन्योऽन्तरात्मा मनोमयः, तेनैव पूर्णः	तैत्ति. २।३।१
अन्यदेव तद्विदितात्	केनो. १।४	अन्योऽन्तरात्माविज्ञानमयः, तेनैव पूर्णः	तैत्ति. २।४
अन्यदेवाहुर्विद्यया	ईशा. १०	अन्योऽन्यच्छृणुयात्	बृह. ४।३।३१
अन्यदेवाहुः सम्भवात्	ईशा. १३	अन्योऽन्यजिज्ञेत् (यत्रवान्यदिवस्यात्तत्र)	बृह. ४।३।३१
अन्यदूत्तमुपाकरिष्यन्	बृह. ४।५।१	अन्योऽन्यत् स्पृशेत्	बृह. ४।३।३१
अन्यन्न वीक्षत आत्मानो नान्यथा...	नृसिंहो. ५।३	अन्योऽन्यद्रसयेत्	बृह. ४।३।३१
(अथ) अन्यन्नाम प्रभूते यदस्य भवति	बृह. १।४।१	अन्योऽन्यद्वदेत्	बृह. ४।३।३१
अन्यमाक्रममाक्रम्यात्मानमुपसंहरति	बृह. ४।४।३	अन्योऽन्यद्विजानीयात्	बृह. ४।३।३१
अन्यथाऽऽवर्तते पुनः	म.गी. ८।२६	अन्योऽन्यन्मन्वीत	बृह. ४।३।३१
अन्यराजानस्ते क्षुर्यलोका भवन्ति	छां. ७।२५।२	अन्योन्यवायुपरिपीडितशुक्रद्वैविध्या-	
अन्यविद्यापरिज्ञानमवश्यंनश्वरंभवेत्	शु.र.उ.३।१४	द्विधा तनूःस्यात्ततोयुरमाःप्रजायन्ते	गर्भो. ३
अन्यस्मात्सर्वस्मादन्तरतरयदयमात्मा	बृह. १।४।८	अन्योन्यस्याविरोधेनएकताघटतेयदा,	
अन्यस्यानुज्ञाता ह्ययमोङ्कारः ओमिति		हठावस्थेति सा प्रोक्ता	१यो.त. ६६
ह्यनुजानाति	नृसिंहो. ८।३	अन्योऽप्येवं यो विदध्यात्ममेव	कठो. ६।१८
अन्यं वरं नचिकेतो वृणीष्व	कठो. १।२१	अन्यो वैतेषु स्थानेषु प्रत्यायते (सः)	कौ. उ. १।२.
अन्यः प्रियतरो भुवि (न भविता)	म.गी.१८।६९	अन्योऽसावन्योऽहमस्मीति ये विदुः...	ना.प. ९।१
अन्यानि संयान्ति नवानि देही	म. गी. २।२२	अन्योऽसावन्योऽहमिति न स	
अन्यान्कामान् वृणीष्व	मैत्रा. १।१२	वेद, यथा पशुः	बृ.उ. १।४।१०
अन्यायेनार्थसञ्चयान्	म.गी.१६।१२	अन्यो हि साक्षी भवति	गो.लो. १।११
अन्या वाचो विमुञ्चथ	मुण्ड. २।२।५	अन्यो ह्यस्मिन्प्रतिष्ठित इति	छां. ७।२।४।२
अन्यासक्तो न भुञ्जानो न तिष्ठन्		अन्वयं पुरुषविधः, तस्य प्राणएवशिरः	तैत्ति. २।२.१
...सम्भाष्येद्रुणा सह	शिवो. ७।१६	(?)अन्वेव मा भगवः शाधि	छां.उ.४।२।४
अन्ये आत्मानं न विदुरात्मना	सामर. ७५	अन्वेष्टव्यं प्रयत्नेन मारुते	
अन्ये च जगतो भावाः...परं		ज्योतिरान्तरम्	मुक्ति. २।६३
तत्त्वं न गीयते	अमन. १।८		

अप उपस्पृश्य गृहानेति ततो यत्किञ्च
ददाति सा दक्षिणा सहवै. १७
अप एव भगवो राजन्निति होवाच छां. ५।१६।१
अपकारिणि कोपश्चेत्कोपेकोपः कथंनते याज्ञव. २३
अपका योगहीनास्तु, पका योगेन... यो.शि. १।२६
अपकाः परिपकाश्च देहिनो द्विविधाः... यो.शि. १।२५
अपको दुःखदो भवेत् (देहः) यो.शि. १।२७
अपक्षीयमाणपक्षाद्यान्वणमासान्
दक्षिणादित्य एति बृह. ६।२।१६
अपजहि परिघमित्युक्त्वोत्तिष्ठति छां.उ. २।२४।६
अपञ्चीकृतआकाशसम्भूतोरजुसर्पवत् कठरु. १६
(अथ) अपञ्चीकृतमहाभूतरजोश... पैङ्गलो. २।३
प्राणमसृजत् बृ.उ. ५।१४।७
(?)अपदसिनहिपद्यसे, नमस्तेतुरीयाय
अपध्वान्तमूर्णुहिपूर्ध्वचक्षुर्मुमुग्ध्यस्मा-
न्निधयेव बद्धान् [महाना. १६।७+
[ऋक्सं. ८।३।४=मं. १।०।७३।११+
तै. आ. ४।४२।३+सामवे. १।३१९
अपध्वान्तं वरुणस्य तान् .. उपसेवेत छां. २।२२।१
अप पुनर्घृत्युं जयति बृह. ३।२।१०
अपयेसंविद्रेते तदेतदन्तर्विचक्षतइति आपे. ८।१
अपरपक्षाद्यान्वडुदक्षिणैति मासान्... छां. ५।१०।३
अपरप्रयोज्यः स्वतंत्रोऽलिङ्गो.. भास्करः मैत्रा. ७।२
अपरस्परसम्भूतम् भ.गी. १६।८
(?) अपरस्मै धारयस्व बृ.उ. ३।८।५
अपरं भवतो जन्म भ. गी. ४।४
अपरं सन्त्यजेत्सर्वयदिच्छेदात्मनोहितं यो.कुं. ३।४
(तत्र) अपरा (विद्या) ऋग्वेदो
यजुर्वेदः सामवेदो.. शिक्षा कल्पो
व्याकरणं... ज्योतिषमिति मुण्ड. १।१।५
अपराजितमायतनमिन्द्रप्रजापती कौ. उ. १।३
अपराहः प्रतिहारः छां.उ. २।९।७
अपरिच्छिन्नमण्डलानि यथा
दृश्यन्ते तद्वत्... त्रि.म.ना. १।४
अपरिमिततेजस्त्रेधाभिहितममौ.. प्राणे मैत्रा. ६।३७
अपरिमितधा चात्मानं विभज्य मैत्रा. ६।२६
अपरिमितधा चोद्भूतउद्भूतत्वाद्भूतेषु
चरति, प्रतिष्ठा सर्वभूतानां... मैत्रा. ५।२
अपरिमितानन्दविशेषशुद्धबोधानन्द.. त्रि.म.ना. ७।७

अपरिमितोऽजोऽतर्क्योऽचिन्त्य
एष आकाशात्मा [आत्मा] मैत्रा. ६।१७
अपरिमितोऽपरिच्छिन्नः... स्वतंत्रो-
ऽलिङ्गोऽमूर्तः... [आत्मा] मैत्रा. ७।२
अपरे नियताहाराः भ. गी. ४।३०
अपरेयमितस्त्वन्या भ.गी. ७।५
अपरोक्षतया भासमानं (आत्मानं) व. सु. ९
अपर्याप्तं तदस्माकं भ.गी. १।१०
अपवित्रमपश्यं च.. भुक्तं जरयति ज्ञानी अ. पू. ५।३
अपश्यतो हि किं स्यात् बृह. ४।१।४
अपश्यद्देवदेवस्य भ.गी. १।१।३
(अथ) अपश्यद्देवमानुषभूमि... यस्या-
ज्ञान्यन्ये मन्त्राः अव्यक्तो. ३
अपश्यं त्वावरोहन्तं नीलप्रीवं... नीलरु. २।१
अपश्यं रुद्रमस्यन्तं नीलप्रीवं... नीलरु. १
अपहतपाप्मादिव्योदेवएकोनारायणः अध्यात्मो. १
अपहतपाप्मानस्तिग्मतोजस ऊर्ध्व...
वालखिल्याः मैत्रा. २।३
अपहतपाप्मा ह्येष तेन यदभ्राति
यत् पिबति... छान्दो. १।२।९
अपहतपाप्मा ह्येष ब्रह्मलोकः छां.उ. ८।४।१
अपहते पापकृत्यां लोकीभवति, छां.उ. ४।११।२
सर्वमायुरेति, ज्योर्जीति +४।१२।२
अपहत्य पाप्मानमनन्ते स्वर्गे
लोके ज्येये प्रतितिष्ठति केनो. ४।९
अपहन्ता ह वै भयस्य तमसो भवति छां.उ. १।३।१
(?)अपहर्षीत्स्तेयमकार्षीत्परशुमस्मै.. छां.उ. ६।१६।१
अपागाच्चन्द्राच्चन्द्रत्वं छां.उ. ६।४।३
अपागादग्नेरग्नित्वं छां.उ. ६।४।१
अपागादादित्यादादित्यत्वं छां.उ. ६।४।२
अपागाद्विशुतो विद्युत्वं छां.उ. ६।४।४
अपाङ् प्राङेतिस्वधयागृभीतो... १ ऐत. १।८।४
मर्त्येनासयोनिः [ऋक्सं. २।३।२१= मं. १।१६४।३८
अपाणिपादमचक्षुःश्रोत्रमजिह्वम-
शरीरमग्राह्यमतिदेश्यम् (ब्रह्म) शां. २।१।२
अपाणिपादमस्निग्धमलोहितं... सुबालो. ३।२
(तत्)अपाणिपादं नित्यं विभुं सर्वगतं मुण्ड. १।१।६
अपाणिपादा जननी महीव्री गुह्यका. ५१

अपाणिपादो जवनो ग्रहीता पश्यत्य-		(ॐ) अपानात्मने ॐ तत्सत्...	
चक्षुः स शृणोत्यकर्णः । स वेत्ति		अपानात्मने...	गोपालो. ३१४
वेद्यं...तमाहुरभ्यं पुरुषं महान्तं	श्वेताश्व. ३११९	अपानाद्ध्यङ्गुलादूर्ध्वमधोमेदूह्यतावता,	
[+ना.प. ९।१४+	भवसं. २।४५	देहमध्ये मनुष्याणां...	त्रि.वा. २।६६
अपाणिपादोऽहमचित्यशक्तिः पश्याम्य-		अपानान्निपदा यक्षराक्षसगन्धर्वाश्च	
चक्षुः स शृणोम्यकर्णः । ...न		[अजायन्त]	सुबालो. २।१
चास्ति वेत्ता मम, चित्सदाऽहं..	कैव. २१	अपानान्मृत्युः [निरभिद्यत]	२९६. १।४
अपाण्डर उदानश्च (प्राणवायुः)	अ. ना. ३८	अपाने चोर्ध्वगेयाते...तेन कुण्डलिनी	
अपात्रेभ्यश्च दीयते	भ.गी. १७।२२	सुप्तासन्तप्तासम्प्रबुध्यते । दण्डाहत-	
अपान उत्तरः पक्षः, आकाश आत्मा	तैत्ति. २।२	भुजङ्गीव निश्चरय ऋजुतां व्रजेत्	योगकुं. १।४२
अपान (नं) उत्सर्गं (विषये-कार्यं)	गर्भो. १	अपाने जुहति प्राणं	भ.गी. ४।२९
अपानप्राणयोरैक्यं...युवा भवति		अपाने तृप्यति वाक्तृप्यति	छां.उ. ५।२।२
वृद्धोऽपि. मूलबंधनात्	यो. चू. ४७	अपानेन हि गन्धाश्चिघ्रति [प्राणः]	बृह. ३।२।१२
अपानमन्त्रेनाप्यायस्व	महाना. १६।४	अपानेन ह्ययं यतः प्राणो न परा गमवति	१९६. १।८।४
अपानमूर्ध्वमुत्कृष्य मूलबंधोऽयमुच्यते	ध्या. विं. ७५	[?] अपाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि	महाना. १६।३
अपानमूर्ध्वमुत्थाप्य...योगी जरा-		अपाने मूलकन्दारुखं कामरूपं	
विनिर्मुक्तः षोडशो वयसा भवेत्	शां. १।७।१३	च तज्जगुः	योगरा. ६
अपानमेवाप्येति योऽपानमेवास्तमेति	सुबालो. ९।२	[?] अपाने निर्विश्यामृतं हुतं...	महाना. १६।४
अपानवायुर्मूत्रादेः करोति च विसर्जनम्	त्रि.वा. २।८४	अपानेऽस्तङ्गते प्राणो यावन्नाभ्युदितो	
अपानश्चन्द्रमा देहमाप्याययति	अ. पू. ५।२९	हृदि; तावत्सा कुम्भकावस्था	
अपानश्चरति ब्रह्मन् गुदमेद्वोरुजानुषु	त्रि.वा. २।८०	योगिभिर्याऽनुभूयते	मुक्ति. २।५१
अपानश्चोर्ध्वगोभूत्वा..प्रसार्यस्वशरीरं		अपानोऽप्यनिशं ब्रह्मन्स्पन्दशक्तिः सदा-	
तु...सुषुम्ना..विद्युड्देखेव संस्फुरेत्	योगकुं. १।६४	गतिः...देहे, अपानोऽयमवाकिस्थितः	अ. पू. ५।२६
अपानस्तस्य (प्राणवायोः) मध्ये तु		अपानो वर्तते नित्यं गुदमध्योरुजानुषु;	
इन्द्रगोपसमप्रभः । समानस्तु		उदरे सकले कष्ट्यां नाभौ जह्ने...	जा. द. ४।२७
द्वयोर्मध्ये...	अ. ना. ३७	अपानोऽस्तङ्गतो यत्र..तच्चित्तत्वं समाश्रय	अ. पू. ५।३१
अपानस्तु पुनर्गुदे, समानो नाभिदेशे तु	अ. ना. ३५	अपान्तरतमो ब्रह्मणे ददौ	सुबालो. ७।३
अपानं प्रत्यगस्यति	कठो. ५।३	अपान्याभिप्राण्यादिद्विषेण तेरेतसारेत..	बृह. ६।४।११
अपानं मुकुलीकृत्य पायुमाकृष्य...	वराहो. ५।३३	अपापमशठं वृत्तमजिह्वं नित्यमाचरेत्	ना.प. ३।७४
अपानं व्यानमुदानं समानं वैरम्भं		अपापपोऽग्निरग्नौ वा व्योम्नि व्योम...	मैत्रा. ४।१६
मुख्यमन्तर्यामिं प्रभञ्जनं कुमारं		अपापसोमममृता अभूम	अ.शिरः. ३।२
श्येनं श्वेतं कृष्णं... दहति	सुबालो. १५।२	[ऋक्सं. ६।४।११]	=मं. ८।४८।३
अपानः कर्षति प्राणं प्राणोऽपानं च		अपामूर्मिसचमानः समुद्रं तुरीयं धाम	सुदर्श. ७
कर्षति [यो. चू. ३०+	यो. शि. ६।५३	अपामोषधय ओषधीनां पुष्पाणि	बृ. उ. ६।४।१
अपानः प्रतिप्रस्थाता । व्यानः प्रस्तोता	प्रा. हो. ४।१	अपामोषधयो रसः, ओषधीनां पुरुषः	छां.उ. १।१।२
अपानाख्यस्य वायोस्तु विष्णुमूत्रादि-		अपारपारमच्छेद्यमचित्यमतिनिर्मलं	यो. शि. ३।१७
विसर्जनम् [कर्म]	जा. द. ४।३१	अपारब्रह्मविद्यासाम्राज्याधिदेवतां...	त्रि.म.ना. ६।७
अपानात्कर्षति प्राणोऽपानः		अपांकागतिः, इत्यसौ लोक इति होवाच	छां.उ. १।८।५
प्राणाच्च कर्षति	व्या. विं. ६०	अपां नेतारं भुवनस्य गोपां	चिन्त्यु. १।१।९

अपां प्रवेशे वा अग्निप्रवेशे वा
 अपां यः शिवतमो रस इत्येके
 अपां रसो मधुनः सर्पिषश्च क्षीरस्य
 चान्नस्य..सरसेनश्राद्धं प्राप्नुवन्ति..
 अपां वा एष ओषधीनां रसः
 अपां सोम्य पीयमानानां योऽणिमा
 अपि च येषां दुभूषति य एवं वेद
 अपि चेतुसदुराचारः
 अपि चेदसि पापेभ्यः
 अपि त्रैलोक्यराज्यस्य
 (अथ)अपिधानमस्यमृतत्वायोपस्पृश्य..
 अपिन्नाय कर्णा उपस्पृश्यात्
 (अथापि) अपिधायाक्षिणी उपेक्षेत
 अपिपासएवसबभूव,सोऽतवेलायां..
 अपि य एनं शुष्के स्थाणौ निषिञ्चे-
 ज्ञायेरञ्छाखाः प्ररोहेयुः
 पलाशानीति [बृह.६।३।७,८,
 अपिर्वर्षसहस्रायुःशास्त्रांतनाधिगच्छति
 अपि वाताद्वा सम्भाषमाणस्तिष्ठेत्
 अपिवाऽस्याभिमुखत एवासीत
 अपिशीतरुचावर्केसुतीक्ष्णेऽपीदुमण्डले
 अप्यधःप्रसरत्यग्नौ जीवनमुक्तः...
 अपि सर्वं जीवितमल्पमेव, तवैव...
 अपिहशतं विज्ञानवतामेको बलवान्..
 अपि हास्य परिमोषिणोऽस्थीन्यपजहु-
 रन्यन्मन्यमानाः
 (?)अपिहितःसहस्राक्षेणहिरण्ययेन..
 अपि हि न ऋषेर्वचनं श्रुतम्
 अपीतिश्च भवति, य एवं वेद
 अपीदं सर्वमाददीय यदिदं पृथिव्यां
 अपीदं सर्वं ददेयं यदिदं पृथिव्यां
 अपुत्राश्चैवापशवो लोके सन्ति च
 निन्दिताः रौरवे नरके...
 अपुनर्भवया कोशं भिनत्ति
 (?)अपुष्पायाश्च पुष्पिणीः
 अपूर्वमनपरमनन्तरमब्राह्मं (ब्रह्म)
 अपूर्वमपरं ब्रह्म स्वात्मानंसत्यमद्वयम्;
 यः पश्यति स पश्यति
 अपर्वं स्थानिधर्मो हि यथा स्वर्गः..

जाबालो. ५
 मैत्रा. ६।३१
 इतिहा. ८४
 सहैव. १५
 छां.उ. ६।६।३
 बृ. उ. ६।१।१
 भ.गी.९।३०
 भ.गी. ४।३६
 भ.गी. १।३
 प्रा.हो. १।१२
 ३ऐत.२।४।६
 ३ऐत. २।४।६
 छां. ३।१७।६
 १०,११,१२
 पैङ्गलो. ४।१६
 कौ.उ.२।१५
 कौ.उ. २।१५
 अ. पू. ४।९
 कठो. १।२६
 छान्दो. ७।८।१
 बृह. ३।९।२६
 मैत्रा. ६।८
 बृह. ६।२।२
 माण्डू. ११
 केनो. ३।९
 केनो. ३।५
 इतिहा. ९४
 सुबालो.१।१२
 प्राणा. १।३
 बृह. २।५।१९
 जा.द. ४।६०
 वैतथ्य. ८

अपूर्वोऽनन्तरोऽबाहोऽनपरः प्रणवः
 अपृच्छं मातरं, सा मा प्रत्यब्रवीत्
 अपैतु मृत्युरमृतं न आगन्
 अप्यजेन सा जिता पुरा (माया)
 अप्यधः प्रसरत्यग्नौ जीवनमुक्तः...
 अप्यब्धिपानान्महतः सुमेरुन्मूल-
 नादपि...विषमश्चित्तनिग्रहः
 अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च
 अप्रतर्क्यमनूपमं, अपारपारं (ब्रह्म)
 अप्रतर्क्यमप्रकाश्यमसंवृतं (ब्रह्म)
 अप्रतर्क्योऽहम् (जीवनमुक्तः)
 अप्रतिगृह्यस्य प्रतिगृह्यात्यपि तत्र
 वधाशङ्कं भवसि
 अप्रतिष्ठो महाबाहो
 अप्रतिष्ठितं वै किल ते दाल्भ्य साम
 अप्रमत्तस्तदा भवति, योगो हि...
 अप्रमत्तः कर्मभक्तिज्ञानसम्पन्नः..
 अप्रमत्तेन वेदव्यं शरवत्तन्मयो भवेत्
 अप्रमाणमनिर्देश्यं (परंब्रह्म)
 अप्रमेयमतीन्द्रियं "
 अप्रमेयमनाद्यन्तर्निष्कलं..शान्तं(शिवं)
 अप्रमेयमनाद्यन्तर्गज्ज्ञात्वामुच्यतेबुधः
 अप्रमेयमनायं च ज्ञात्वाच परमंशिवं
 अप्रमेयमनिर्देश्यमवाङ्मनसगोचरम्;
 शुद्धं सूक्ष्मं निराकारं (ब्रह्म)
 अप्रमेयमनूपमम् (ब्रह्म) [जा.द.९।४+
 अप्रमेयमहस्वमदीर्घमस्थूलमनणु...
 अप्रमेयोऽनाद्यन्तः (आत्मा)
 अप्रसिद्धःकथंहेतुःफलमुत्पादयिष्यति
 (?)अप्राणतो हि किं स्यात्
 अप्स्वङ्गुल्या मथिते मथितं
 अप्राणन्नपानं*स्तां निराकरोति
 अप्राणन्नपानन्नृद्रायति
 अप्राणन्नपानन्वाचमभिव्याहरति
 अप्राणन्नपानन्नृचमभिव्याहरति
 अप्राणममुखममात्रमनन्तरमबाह्यम्
 अप्राणममुखमश्रोत्रमवागमनः..(ब्रह्म)
 अप्राणयितव्यमनपानयितव्यं
 अप्राणारूयः प्राणसंस्पर्शेनोज्ज्वलति

आगम. २६
 छां.उ.४।४।४
 महाना.१३।७
 कृष्णो. ५
 अ. पू. ४।९
 महो. ३।२०
 भ.गी.१४।१३
 यो.शि. ३।१७
 सुबालो. ३।२
 भा. प्र. ६
 बृह. ४।१।३
 भ. गी. ६।२८
 छां.१।८।६,८
 कठो. ६।११
 ना. प. ३।७७
 मुण्ड. २।२।४
 यो.शि. ३।१८
 यो.शि. ३।१८
 भस्म. १।१
 त्रि.ना.५।९
 त्र. वि. ९
 यो.शि. २।१६
 अ. पू. ५।७३
 सुबालो. ३।२
 मैत्रा. ७।१
 अ. शां. १७
 बृ.उ. ४।१।३
 अ. शि. २।४
 छां.१।३।५
 छां.उ. १।३।४
 छां.उ. १।३।४
 छां.उ. १।३।४
 बृह. ३।८।८
 सुबालो. ३।२
 नृसिंहो. ९।९
 मैत्रा. ६।२६

अप्राणादिहयस्मात्सम्भूतः प्राणसंज्ञको		अथाहं न तदभ्राति किञ्चन [ब्रह्म]	बृह. ३।८।८
जीवस्तस्मात्प्राणो वैतुर्याख्येधारयेत्	मैत्रा. ६।१९	अविभ्रदग्र आगहि श्रियामापरिपातय	महाना. १।१०
अप्राणो निरात्माऽनन्तोऽक्षयः [मैत्रा.	६।२८+७।४	अबुद्धिपूर्वकमिदं वावर्ततेशेन	मैत्रा. २।९
अप्राणोऽमनाः सच्चिदानन्दमात्रः...	नृसिंहो. ७।६	अबृहन्तमजमात्मानं मत्वा धीरो	
अप्राणोऽहमकायोऽहमनङ्गोऽस्मि	ग्र. वि. ८१	न शोचति	सुबालो. ३।१
अप्राणो ह्यमनाः शुभ्रो बुद्ध्यादीनां हि		(१) अबोद्धाऽकर्ताऽविज्ञाता भवति	छां. उ. ७।९।१
सर्वदा । साक्ष्यहं सर्वदा नित्यः	सर्वसारो. ८	अञ्जकाण्डं जगद्बीजं धृतं पाणौ स्खलीलया	कृष्णोप. २४
अप्राणो ह्यमनाः शुभ्रो ह्यक्षरात्परतः परः	मुण्ड. २।१।२	अञ्जपत्रमयः पुष्पमूर्ध्वनालमधोमुखं	ध्या. नि. ३३
अप्राप्तशरीरसंयोगमिव कुर्वाणो	सर्वसा. ९	अञ्जा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतं	कठो. ९।२
अप्राप्तं हि परित्यज्य... सन्तुष्ट		[क्र. मं. ४।४०।५+महाना. ८।६+	नृ. पू. ३।३
इति कथ्यते	महो. ४।३६	अञ्जोऽजुपन्तः प्रपतत्पतन्तः... प्रवालः	पारमा. ९।२
अप्राप्य मनसा सह [तै. उ. २।४, ९	शां. २।१।३	अब्दतेष्वेव कार्येषु मृत्युर्वै संप्रकर्षति	भवसं. १।४०
अप्राप्य मां निवर्तते	भ. गी. ९।३	अब्धिवद्धृतमर्यादाः [ना. प. ५।२५+	महो. ४।२२
अप्राप्य योगसंसिद्धिं	भ. गी. ६।३७	अब्रवीत्तु ते तस्थायतनं प्रतिष्ठाम्	बृह. ४।१।२
अप्रियवेत्तेव भवत्यपि रोदिति व	छां. ८।१०।२, ४	अब्रवीन्म उदङ्कः शौल्वायनः	
अप्रिया ज्ञातयः दुष्कृतं (उपयन्ति)	कौ. उ. १।४	प्राणो वै ब्रह्मेति	बृह. ४।१।३
अप्सरसो भानवीयाश्चमरीचयोनाम	मैत्रा. ६।३१	अब्रवीन्मेगर्दभी विपीतो भारद्वाजः	
अप्सरसुचयामेधा गन्धर्वेषुचयन्मनः	महाना. १३।४	श्रोत्रं वै ब्रह्मेति	बृह. ४।१।५
अप्सु पुरुष एतं... ब्रह्मोपासे	बृह. २।१।८	अब्रवीन्मेजित्वा शैलिनिः वाग्वै ब्रह्मेति	बृह. ४।१।२
अप्सु पुरुषस्तमेवाहमुपासे	कौ. उ. ४।१०	[शैलिनो वाग्वै-मा. पा.]	बृह. ४।१।४
अप्सुचारिणः शाकुनिकाः सूत्रयन्त्रेणो-		अब्रवीन्मे वर्कुर्वाणश्चसुर्वै ब्रह्मेति	
द्धृत्योदरेऽग्नौ जुहोति	मैत्रा. ६।२६	अब्रवीन्मे सत्यकामो जाबालो	
अप्सु ज्योतिः प्रतिष्ठितं ज्योतिष्वापः...	तैत्ति. ३।८	मनो वै ब्रह्मेति	बृह. ४।१।६
अप्सु प्रक्षेपो लवणस्पेव घृतस्य		अब्रह्मचारी ब्रह्मचारी भवति	गायत्रीर. ११
चौष्ण्यमिव	मैत्रा. ७।११	अब्रह्मजन्मदोषाश्च प्रणश्यन्ति	दत्तात्रे. १।६
अप्सु लोहितं च रेतश्च निधीयते	बृह. ३।२।१३	अभक्ष्यपरिहारश्च.. शौचमित्यभिधीयते	भवसं. ३।२२
अफलप्रेप्सुना कर्म	भ. गी. १।८।२३	अभक्ष्यस्य निवृत्त्या तु विशुद्धं	
अफलाकाङ्क्षिर्भिर्यज्ञः	भ. गी. १७।११	हृदयं भवेत्	पा. ब्र. ४१
अफलाकाङ्क्षिर्भिर्युक्तैः	भ. गी. १७।१७	अभक्ष्यभक्ष्णोत्पन्नं मिथ्याज्ञानसमु-	
अवघ्नन् पुरुषं पशुम् [ऋक्सं. ८।४।१९=	मं. १०।९०।१५	द्भवम् । सर्वं विलीयते... कीर्तनात्	रामो. ५।३
[वा. सं. ३।१।५]	चित्यु. १२।३	अभक्ष्यं द्वैतभावनम्	मैत्रे. २।१०
अबन्ध्वेकेददतः प्रयच्छादातुं चेच्छक्त-		अभक्ष्यं ब्रह्मविज्ञानविहीनस्यैव देहिनः	पा. ब्र. ४२
वाक्स स्वर्ग एषां	सहवै. १०	अभयमशोकमनन्तम्	सुबालो. ७।२४
(?) अबलिमानं नीतो भवति	छां. उ. ८।६।४	अभयमशोकमानन्दं तृप्त [ब्रह्म] [मैत्रा.	६।२३।७।३
अब्रलीयान् बलीयांसमाशंसते धर्मेण	बृ. उ. १।४।१४	(अथ) अभयं कृणुहि विश्वतो नः	महाना. ९।११
अवशे पूरयेद्योगी नारायणमुदग्रधीः	त्रि. ब्रा. २।१४	अभयं च मनुष्याणां.. वायुर्वै विश्वतो मुखः	योगो. १२
अबाधकरहस्थलनिकेतनो.. सन्धासेन		अभयं तितीर्षतां पारं... नाचिकेतं	
देहत्यागं करोति स परमहंसः	याज्ञव. ३	शकेमहि [शकेमसि-मा. पा.]	कठो. २।२
अबाधकोऽस्त्येव, यस्माद्विशुद्धिरण्यं...		अभयं त्वा गच्छताद्याज्ञवल्क्य यो. नो..	बृह. ४।२।४
दृष्टं... चेत्स ब्रह्महा भवेत्	प. हं. ९		

अभयं पदमश्नुते	अ. शां. ७८
अभयं वै जनक प्राप्तोऽसीति होवाच	बृह. ४।२।४
अभयं वै ब्रह्म [वृ. उ. ४।४।२५+	नृसिंहो. ८।२
अभयं सत्त्वसंशुद्धिः	भ. गी. १६।१
अभयं सर्वभूतेभ्योदत्त्वाचरतियोमुनिः	ना. प. ५।२८
अभयं सर्वभूतेभ्योनमेभीतिः कदाचन	प्रा. हो. १।१२
अभयं सर्वभूतेभ्यो मत्तः सर्वं प्रवर्तते	ना. प. ४।४६
[+आरु. ३+ प. हं. प. ६	
अभयं सर्वभूतेभ्यो मत्तः स्वाहेत्युध्वं-	
वाहुर्भूत्वा ब्रह्माहमस्मीति चिन्तयन्.	प. हं. प. ५
अभयं हि वै ब्रह्म भवति, य एवं वेद	बृह. ४।४।२५
[+नृसिंहो. ८।७+	गोपा. २।१४
अभयाद्भयमापतेत्	ते. विं. ५।२३
अभागः सन्नप परेतोऽअस्मि	वनदु. १०४
[ऋक्. ८।३।१७=मं. १०।८३।५+अथर्व.	४।३२।५
अभावश्च रथादीनां श्रूयते..वैतथ्यं तेन..	वैतथ्य. ३
अभावं यातुभावना...अमनस्त्वं मनो..	अ. पू. ५।३८
अभास्करममर्यादं निरालोकमतः परं	सुबा. १५।२
अभिघ्नन्त्ययोघनेतः (यदिदं)	आर्षे. १।२
अभिजातस्य भारत	भ. गी. १६।३
अभिजातोऽसि पाण्डव	भ. गी. १६।५
अभितृन्दन्ति पट्टीशिकाभिः (यदिदं)	आर्षे. १।२
अभितो ब्रह्म निर्वाणं	भ. गी. ५।२८
अभि त्वा शूरनोनुमोऽदुग्धा इव धेनवः	अ. शि. ३।५
[ऋक्सं. ५।३।२=मं. ७।३२।२२	+बदुको. १
अभिधावत मम यशसा विराजं वा अयं..	कौ. उ. १।३
अभिध्यातुर्विस्तृतिरिवैतदित्यत्रोदाहरंति	मैत्रा. ७।११
अभिध्यायन् वर्णरतिप्रमोदानतिदीर्घे	
जीविते को रमेत	कठो. १।२८
अभिनद्धाक्ष आनीतोऽभिनद्धाक्षो	
विनष्टः, तस्य यथाऽभि...	छां. ६।१४।१
(?) अभिनद्धाक्षो विनष्टः (आनीतः)	छां. उ. ६।१४
(?) अभिनन्दा विस्फुलिङ्गाः	छां. ५।८।१+
तस्मिन्नेतस्मिन्नाग्नौ देवा रेतो	बृह. ६।२।१३
अभिनवजलदसङ्काशा..कालिकाध्येया	कालिको. १
अभिजाथोल्लेनापि..लघिनभवेत्सिद्धिः	अमन. १।६७
अभिपूजितलाभांश्च जुगुप्सेतैव सर्वशः	ना. प. ५।१९
अभिपूजितलामैरुयतिर्मुक्तोऽपिबध्यते	ना. प. ५।२२
अभिप्रतारिणं च काक्षसेनिं बिभिक्षे	छां. उ. ४।३।५

अभिप्रतारिन् बहुधा वसन्तं	छां. उ. ३।४।६
अभिप्राण्य हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।४
अभिप्राण्यापान्यादिन्द्रियेण ते रेतसा	
रेत आदद इत्यरेता एव भवति	बृह. ६।४।१०
(अथ) अभिप्रातरेव स्थालीपाकावृताज्यं	
चेष्टित्वा स्थालीपाकस्योपघातं	बृह. ६।४।१९
अभिप्राश्यैनदथ मोपसीदथाः	छां. उ. ६।१३।२
अभि प्रेहि दक्षिणतो भवा मेऽधा	
वृत्राणि जङ्घनाव भूरि [ऋक्सं.	८।३।१८।७
=मं. १०।८३।७ +अथर्व. ४।३२।७	+वनदु. १०६
(अतः) अभिभूतत्वात्सम्भूढत्वं प्रयाति	
(आत्मा)	मैत्रा. ३।२
अभिभूतः प्राकृतैर्गुणैरित्यत...	मैत्रा. २।२
अभिभूयत्ययं भूतात्मोपसंश्लिष्टत्वात्	मैत्रा. ३।३
अभिमन्ता जीवो नियन्तेश्वरः	नृसिंहो. ९।४
अभिमन्थतिसहिङ्कारः, धूमोजायते स..	छान्दो. २।१२
अभिमानाध्यक्षः क्रोधजं...धनुर्गृहीत्वा	मैत्रा. ६।२८
अभिमानित्वं प्रयातः	मैत्रा. ३।२
अभिवन्दनाद्रोगनाशिनी (तुलसी)	तुलस्यु. २
अभिव्याप्यायतो भूत्वा	गोपी. ५
अभिव्याहाराय वाक्	छां. उ. ८।१२।४
अभिव्याहार्पन्नेव विद्यात्...	३ ऐत. १।६।४
अभिव्याहृत्य हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।३
अभिषस्तं च पतितं...वर्जयित्वा	
चरेद्भैक्षं सर्ववर्णेषु चापदि	सं. सो. २।७४
अभिषीवयन्ति वध्रीभिरभिप्रयन्ति	आर्षे. १।७
अभिसंधाय तु फलं	भ. गी. १७।१२
अभि हि प्राणेन मनसेस्यमानो वाचा	
नानुभवति	१ ऐत. ३।५।३
अभि हैनंसर्वाणिभूतानिसंवाञ्छन्ति	केनो. ४।६
अभीहि मन्यो तवसस्तवीथान्...विश्वा	
वसून्त्याभरत्वं नः [ऋक्सं. ८।३।१८	+वनदु. १०२
=मं. १०।८३।३+अथर्व. ४।३२।३	
अभूतस्यापरे धीरा विवदन्तः परस्परं	अ. शां. ३
अभूतं नैव जायते, विवदन्तोऽद्वयाः...	अ. शां. ३
अभूताभिनिवेशाद्धि...तत्प्रवर्तते	अ. शां. ७९
अभूताभिनिवेशोऽस्ति द्वयंतत्रनविद्यते,	
द्वयाभावं स बुद्धयैव...	अ. शां. ७५
अभूतिमसमृद्धिचसर्वाणिर्णुदमेपाप्मानं	
(मे गृहात्) [महाना. १४।२०+	ऋ. खि. ५।८७

अभूतो हि यतश्चार्थो नार्थाभासस्ततः..	अ. शां. २६	अभ्रं धूमः (पर्जन्याग्नेः)	छान्दो. ५।५१
अभूमिपतितं गृह्णीयात्पात्रे पूर्वोदिते गृही,		अभ्रं भूत्वा मेघो भवति	छां. ५।१०।६
गोमयं शोषयेद्विद्वान्	वृ. जा. ३।८	अभ्रं विद्युत्स्तनयितुरशरीराण्येतानि	छां. ८।१२।२
अभेददर्शनं ज्ञानं, ध्यानं निर्विषयं		अभ्राणि धूमः (पर्जन्याग्नेः)	बृह. ६।२।१०
मनः, स्नानं मनोमलत्यागः शौच-		अभ्राणि सम्प्लवन्ते स हिङ्कारः	छां. २।१५।१
मिन्द्रियनिग्रहः [मैत्रे. २।२	+स्कन्दो. ११	अभ्राणिसंप्लवन्ते सहिङ्कारो मेघोजायते	छां. २।१४।१
(?) अभेदेन प्रशस्यते, नानात्वं...	अद्वैत. १३	अमतं च मतं ज्ञातमविज्ञातं च	पञ्चत्र. २८
अभ्यङ्गं स्त्रीसङ्गमिव (त्यजेद्यतिः)	ना. प. ७।१	अमतं मतं (येन भवति)	छान्दो. ६।१।३
अभ्यसेद्ब्रह्मविज्ञानं...श्रवणादिना	ना.प. ६।७	अमतं मन्तु (अक्षरब्रह्म)	बृह. ३।८।११
अभ्यस्तैः किमुदीर्घकालमनिलैर्व्याधिप्रदैः	अमन. २।४१	अमतो मन्ता, अविज्ञातो विज्ञाता	
अभ्यस्यमानो नादोऽयं बाह्यमा-		(आत्मा) नान्योऽतोऽस्ति द्रष्टा	बृह. ३।७।२३
वृणुते ध्वनिः	ना. वि. ३२	अमदर्थं नहि प्रेयो मदर्थं नस्वतः प्रियम्	वराहो. २।७
अभ्याशो ह यदस्मै स कामः समृद्धयेत	छां. ३।१३।१२	अमनसो हि स्यात्, अग्रवीजु ते...	बृह. ४।१।६
अभ्याशो ह यत्ते कपूयां योनिमापद्येरन्	छां. व. ५।१०।७	अमनस्कमधोत्रमपाणिपादं ज्योतिः...	ब्रह्मो. ३
अभ्याशो ह यत्ते रमणीयां योनिमापद्येरन्	छां. व. ५।१०।७	अमनस्कस्वरूपं यत्तन्मयो भव	महो. ५।५१
अभ्याशो ह यदेनं साधवो घोषा आच..	छां. ३।१९।४	अमनस्कं सुशिष्येषु संक्रम्येन्द्रियजं	
अभ्याशो ह यदेनं साधवो धर्मा		सुखम् । निवारयन्ति ते वन्द्या	
आ च गच्छेयुः [छान्दो. २।१।४	+३।१९।४	गुखोऽन्ये प्रतारकाः	अमन. २।४४
अभ्यासकाले प्रथमं शस्तं क्षीराज्य-		अमनस्कः सदा शुचिः, स तु तत्पद-	
भोजनम् [यो. व. ४८+	शाडि. १।७।५	माप्नोति यस्माद्भूयो न जायते	कठो. ३।७
अभ्यासतो मनः पूर्वविश्रिष्टं चलमुच्यते	अमन. २।९६	अमनस्केक्षणं लाभकामक्रोधादिबन्धनं	अमन. २।८०
अभ्यासमेदतो भेदः फलंतु सममेव हि	यो. व. १११	अमनस्केन मित्रेण..सुखी स जायते मुनिः	अमन. २।८२
अभ्यासमात्रनिरता न विन्दन्नेह मेलनं	यो. कुं. २।६	अमनस्ता तदोदेति परमोपशमप्रदा	अ. पू. ४।४८
अभ्यासयोगयुक्तेन	भ. गी. ८।८		+मुक्ति. २।२९
अभ्यासयोगेन ततः ...	भ. गी. १२।९	अमनस्तां तदा याति ग्राह्याभावे तदग्रहं	अद्वैतो. ३२
अभ्यासवासनाशक्त्या तरन्ति		अमनीभावे द्वैतं नैवोपलभ्यते	अद्वैत. ३१
भवसागरम्	यो. कुं. ३।१८	अमन्तव्यमबोद्धव्यं	नृसिंहो. ९।९
अभ्यासं बहुजन्मान्ते कृत्वा..	यो. कुं. २।७	अमन्यता तमनोऽसुरा अतो न्यतममेतेषां	मैत्रा. ७।१०
अभ्यासं मेलनंचैव युगपन्नैव सिद्धयति	यो. कुं. २।५	अमन्ताऽश्रोताऽस्पृष्टा	मैत्री. ६।११
अभ्यासं लभते ब्रह्मन्	यो. कुं. २।६	अमरत्वादजरत्वात्	नृसिंहो. ७।१
अभ्यासात्साधुशास्त्राणां करणात्पुण्य-		अमरपदं तत्स्वरूपं	निर्वाणो. ३
कर्मणां...वस्तुदृष्टिः प्रसीदति	अक्षुप. २१	अमरीं यः पिबेन्नित्यं नस्यं कुर्वन्...	१यो. व. १२८
अभ्यासानुज्ञानं क्रमेण परिपक्वं भवति	त्रि. म. ना. ५।४	अमर्त्यो मर्त्येनास योनिः	१ऐत. १।८।४
अभ्यासाद्रमते यत्र	भ. गी. १८।३६	[+क्रकसं. १।१६४।३८	
अभ्यासान्निर्विकारं गुणरहिताकाशं		अमलान् प्रतिपद्यते	भ. गी. १४।१४
भवति विस्फुरत्तारका...	मं. ब्रा. १।३	अमहान्तमवृहन्तमजमात्मानं मत्वा	
अभ्यासेन तु कौन्तेय	भ. गी. ६।३५	धीरो न शोचति	सुबालो. ३।१
अभ्यासेन परिस्पन्दे..मनःप्रशममायाति	अ. पू. २।३२	अमात्रश्चतुर्थोऽव्यवहार्यः..शिवोऽद्वैतः	माण्डू. १२
अभ्यासेऽप्यसमर्थोऽसि	भ. गी. १२।१	अमात्रश्चतुर्थो व्यवहार्यः प्रपञ्चोपशमः	
अभ्युत्थानमधर्मस्य	भ. गी. ४।७	शिवोऽद्वैत उद्भूत आत्मैव	नृसिंहो. २।७

अमात्रोऽनन्तमात्रश्च द्वैतस्योपशमः

शिवः ... विदितो येन स मुनिः

आगम. २९

अमानित्वमदंभित्वं

भ. गी. १३।८

अमानित्वादिसम्पन्नो मुमुक्षुरेकविंशति-

कुलं तारयति

पैङ्गलो. ४।१

अमानित्वादिलक्षणोपलक्षितो यः

पुरुषः... निरालंबाधिकारी

त्रि.म.ना. ८।४

अमायमभयमौपनिषदमेव

नृसिंहो. ९।९

अमायमायौपनिषदमेव (पाठः)

नृसिंहो. ९।९

अमावास्यायां दीक्षित्वा पौर्णमास्यां...

छां. उ. ५।२।४

अमावास्यायां प्रातरेवामीनुपसमाधाय

२ सत्र्यासो. १

अमावास्यां सहस्रकं (भद्रे कृष्णे)

इतिहा. ९०

(?) अमावास्यां रात्रिमेतया

षोडश्या कलया

वृ. उ. १।५।१४

अमा हि ते सर्वमिदं स हि ज्येष्ठः...

छान्दो. ५।२।६

अमितते ज्योराश्यन्तर्गततेजोविशेषं

त्रि.म.ना. ७।८

अमितवलपराक्रमाय शङ्खचक्रगदाध-

राय लक्ष्मीसमेताय.. परब्रह्मरूपाय

ना. उ. ता. २।३

अमितवेदान्तवेद्यं ब्रह्म

त्रि.म.ना. १।३

अमितानन्दचिद्रूपाचलम् [त्रि.म.ना. ८।८]

सि.सा. ६।१

अमितानन्दसमुद्रं [सि.सा. १।१+]

त्रि.म.ना. ७।७

अमितौजाः पर्यङ्कः

कौ. उ. १।३

अमी च त्वां धार्तराष्ट्रस्य पुत्राः

भ. गी. १।१२६

अमीमांस्या हि गुरवः

शिवो. ७।३०

अमीयेमुभगे दिविविचृतौ नामतारके

सहस्रै. ९

अमी हि त्वा सुरसङ्गा विंशति

भ. गी. १।१२१

अमुखममात्रमन्तरमबाह्यं, नतदश्नाति

बृह. ३।८।८

अमुत्र भूयादथ यद्यमस्य बृहस्पते...

महाना. १३।१०

अमुना रूपेणेन लोकमा भवति

१ ऐत. ३।७।३

अमुनावासनाजाले

अध्यात्मो. ३९

(अथ खलु) अमुमादित्यं सप्तविधं

सामोपासीत

छां. २।९।१, ८

अमुष्मादादित्यात्प्रतायंते ता आसु

छां. ८।६।२

अमुष्मिन् स्वर्गे लोके सर्वान् कामा-

नाह्वाऽमृतः समभवत्

२ ऐत. ४।६

अमुष्मिन्स्वर्गे लोके सर्वान् कामा-

नाह्वाऽमृतः समभवत्

आ. प्र. १

अमुष्य ब्रह्मभूतत्वाद्ब्रह्मणः कुत उद्भवः

२ आत्मो. २७

अमुष्य लोकस्य का गतिरित्ययं..

छान्दो. १।८।७

अमुष्य लोकस्य का गतिरिति

न स्वर्गं लोकमतिनयेत्

छान्दो. १।८।५

अमुष्यासुनामा सङ्गसाथां

चिन्त्यु. १४।३

अमुष्याहंवृक्षस्यरसोऽस्म्यमुष्याहं

वृक्षस्यरसोऽस्मीति

छान्दो. ६।९।२

अमुं पञ्चपदं मनुमावर्तयेद्यः स

यात्यनायासतः... तत्पदं तत्

गो. पू. ४।१७

अमुं यजामुं यजेत्येकैकं देवं...

वृ. उ. १।४।६

अमूर्ढो मूढश्च व्यवहरन्नास्ते माययैव

नृसिंहो. ९।५

अमूर्त इति च तद्विदः

वैतथ्य. २३

(अथ) अमूर्तं वायुश्चान्तरिक्षं च

बृह. २।३।३

अमूर्तो वर्तते नादो वीणादण्डसमुद्भवः

ध्या. विं. १०२

अमूलमनाधारमिमाः प्रजाः प्रजायन्ते

सुबालो. ६।१

अमृतकरतलाद्रौ सर्वसञ्जीवनाढ्यौ...

सावित्र्यु. ११

अमृतकलोलनदी

निर्वाणो. १

अमृतकलोलानन्दक्रिया

निर्वाणो. ४

अमृतत्वमक्षितिं स्वर्गलोके (आप्नोति)

कौ. उ. ३।२

अमृतत्वस्य तु नाशाऽस्ति वित्तेन

बृह. २।४।२

अमृतत्वस्य नाशास्ति वित्तेन (मा. पा.)

वृ. उ. २।४।२

अमृतत्वस्येशाने मा त्वंपुत्र्यमर्घनिगाः

कौ. उ. २।८

अमृतत्वं च गच्छति

कठो. ६।८+

[नृ. पू. ३।३+

रामो. ४।४

अमृतत्वं देवेभ्य आगायानीत्यागायेत्

छां. २।२।२

अमृतत्वं समाप्नोति यदा कामात्स

मुच्यते... छित्वा तं तु न बध्यते

शुरिको. २९

अमृतत्वं (हि) विन्दते

केनो. २।४

अमृतत्वादशोक्तत्वादमोहत्वादनशना-

यत्वात्... आत्मानं परमं ब्रह्म...

नृसिंहो. ७।१

अमृतबिन्दूपनिषद्वेद्यं यत्परमेश्वरं

ब्र. विं. १

अमृतमभयमशोकमनन्तं (आत्मानं)

सुबालो. ५।१

अमृतमयश्चतुरात्मा

नृसिंहो. ३।३

अमृतमस्यमृतोपस्तरणमस्यमृतं प्राणे

जुहोम्यमाशिष्यान्तोऽसि

प्रा. हो. १।१०

अमृतमेव श्वेतमृद्भवति

नारदो. १

अमृतमेव श्वेतमृत्स्ना भवति

कात्याय. १

अमृतमेवात्मन्धत्ते हुत्वा

सहस्रै. २२

अमृतरूपादेवानां महस्तोमफलप्रदा

सीतो. ७

अमृतस्य तु नाशाऽस्ति वित्तेन

बृह. ४।५।३

अमृतस्य देवधारणो भूयासं । शरीरं

मे विचर्षणम् [ना. प. ४।४५+

तैत्ति. १।४।१

अमृतं धारा बहुधा दोहमानम् ।		अमृतोद्दीपिनी विद्या निरपाया...	
चरणं नो लोके..दधातु [सुदर्श.५+]	त्रि.म.ना.७।३	अमनस्कैव सा काऽपि जयत्या-	
अमृतस्य परं सेतुं	श्वेता. ६।१९	नन्ददायिनी	अमन. २।२०
अमृतस्य पूर्णं तामु कलां विचक्षते	चित्त्यु. ११।५	अमृतोऽपस्तरणमसि	महाना. १६।२
अमृतस्य प्राणं यज्ञमेतं	चित्त्यु. ११।३	अमृतो भवति । तदेव श्लोकः	प्रश्नो. ३।११
अमृतस्याव्ययस्य च	भ.गी. १।१२७	अमृतोऽसि विमुश्चासि च चलो..ह्यसि	ते. वि. ५।६८
अमृतस्याशरीरस्यात्मनाऽधिष्ठानं	छां.उ. ८।१२।१	(अथ) अमृतोऽस्यात्मा विन्दुरिव पुष्करे	मैत्रा. ३।२
अमृतस्यैव चाकाङ्क्षेदवमानस्य...	ना. प. ३।४०	अमृतो ह वा अमुष्मिँल्लोके सम्भवति	१ ऐत. १।८।४
अमृतस्यैव सेतुः (आत्मा)	मुण्ड. २।२।५	अमृतो हिरण्यमयः (पुरुषः)	तैत्ति. १।६।१
अमृतं चिन्तयेन्मूर्ध्नि	यो.शि. ५।४९	अमोघनिजमन्दकटाक्षेणादिमूलविद्या-	
अमृतं चैव मृत्युश्च	भ.गी. ९।१९	प्रलयकरीं... (लक्ष्मीं)	त्रि.म.ना. ६।७
अमृतं जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. ५	(?) अमो नामाऽसि, अमा हि ते सर्व...	छां. ५।२।६
अमृतं तत्परं च ब्रह्म	शाण्डि. २।१।३	अमोऽहमस्मि सा त्वं सा त्वमस्यमोहं	
अमृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति	छां.उ. ३।६।१	सामाहमस्मि... पुत्राय वित्तये इति	बृह. ६।४।२०
अमृतं देवानामायुः प्रजानां	चित्त्यु. ११।१३	[अथर्व. १।४।२।७।१+]	
अमृतं प्रपद्येऽमृतकोशं प्रपद्ये	सहस्र. २३	अमोघा हास्याशिषो भवन्ति यावत्..	छां. ७।१।४।२
अमृतं प्राणे जुहोम्यमाशिष्यान्तोऽसि	प्रा. हो. १।१०	अम्वया नद्यस्तमित्यं विदागच्छति, तं...	कौ. उ. १।३
अमृतं मतं (भवति)	छां. उ. ६।१।३	अम्बाश्चाम्बायत्रीयाश्चाप्सरसः	कौ. उ. १।३
अमृतं यत्प्रतिष्ठा सा तेजोविद्याकला		(ऐं) अम्बितमे नदीतमे देवितमे	
स्वयम् । द्विविधा तेजसोवृत्तिः..	वृ. जा. २।२	सरस्वति [ऋक्सं. २।८।१०=]	मं. २।४।१।६
अमृतः सर्वेभ्योभूतेभ्योदृष्टो, य एवं वेद	१ ऐत. १।८।४	ऐ. ब्रा. ५।४।१०	सरस्व. २४
अमृतात्प्राणाश्चाहो मम जायन्ते		अम्बुः पृथग्द्वीथदोपान् भवन्तो	
पुरुषोत्तमात्	सि. वि. ३	ब्रुवन्तिवति । तद्वाच्युपलक्षयेत्	२ प्रणवो. १७
अमृतं मा कुर्वित्येवैतदाह	वृ. उ. १।१।२८	अम्भस्यपारे भुवनस्य मध्ये नाकस्य	
अमृतं वा आज्यं	सहस्र. २२	पृष्ठेमहतो महीयान् [तै. आ. १०।१।१]	+ महाना. १।१
अमृतापिधानमसि	महाना. १६।३	अम्भो जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. ५
अमृतामेवाप्येति योऽमृतामेवास्तमेति..	सुबालो. ९।६	अम्भो धिक्त्वारिविर्जितोऽहं	कुण्डिको. १६
अमृतासः श्रुतासश्च यज्वानो..स्वर्यन्तो..	अरुणो. ६	अम्भो मरीचीर्मरमापः	२ ऐत. १।२
अमृता ह्येषा नाडी त्रयं चरति	परब्र. १	अयजमानमाहुरासुरा बतेति	छां. उ. ८।८।५
अमृतादात्मानं जुगुप्सेत्	महाना. २।११	अयज्ञोपवीती कथं ब्राह्मणः	जाबा. ५
अमृतेन तृप्तस्य पयसा किं प्रयोजनम्	पैङ्गलो. ४।९	अयतिः श्रद्धयोपेतः	भ.गी. ६।३७
अमृतेन तृप्तिं जनयन्ती देवानां	सीतो. ७	अयत्नेन प्राप्तमाहरन् ब्रह्मप्रणवध्यानानु-	
अमृतेन कृतं यज्ञमेतम्	चित्त्यु. ११।३	सन्धानपरो भूत्वा... दिक् दग्ध्वा	ना. प. ७।२
अमृतेनाग्निरेधते... अतएव हविः कल्प-		अयत्नोपनतेष्वक्षिष्टदृश्येषु यथा मनः	
मग्नीषोमात्मकं जगत्	वृ. जा. २।५	(पुनः) नीरागमेव पतति.. धीरधीः ।	
अमृतोऽमृतरूपासि अमृतत्वप्रदायिनि	तुलस्यु. ४	[महो. ५।७०+]	मुक्ति. २।२३
अमृतैवैषा देवता शाश्वता...	१ ऐत. १।८।४	अयथावत् प्रजानाति	भ.गी. १।८।३१
अमृतो जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २	अयनद्वयं वत्सरो भवति	त्रि.म.ना. ३।४
अमृतोदधिसङ्काशं... ध्यात्वा चान्द्रमसं		अयनं पुनराख्यातमेतद्योगस्य योगिभिः	आयुर्वे. २३
बिम्बं प्राणायामे सुखी भवेत्	यो. चू. ९६	अयनं सावित्रीर्विक्रमस्व	चित्त्यु. १५।१
		अयनं ह वै समानानां भवति	१ ऐत. ३।१।१

अयनादादित्य इत्येवं ह्याह	मैत्रा. ६।७
अयनेदक्षिणेप्राप्तेप्रपञ्चाभिमुखंगतः	त्रि.त्रा. २।१५
अयने द्वे च विषुवे सदा पश्यति...	ब्र.वि.५५
अयनेषु च सर्वेषु	भ. गी.१।११
अयमग्निर्कस्तस्येमे लोका आत्मनः	बृ. उ. १।२।७
अयमग्निर्वैश्वानरः, योऽयं.. [बृ. उ. ५।९।१	+मैत्रा. २।८
अयमग्निः सर्वेषां भूतानां मधु	बृह. २।५।३
अयमनल्पोभिन्नरूपः स्वप्रकाशो ब्रह्मैव	नृसिंहो. ५।६
अयमन्नमयः प्राणमयः	सर्वसा. १
अयमर्वाग्निः परत एतौ प्राणादित्यौ	मैत्रा. ६।२
(अथ) अयमशरीरोऽमृतः प्राणो ब्रह्मैव	बृह. ४।४।७
(एवमेव) अयमस्मिच्छरीरे प्राणो युक्तः	छांदो. ८।१२।३
(एवमेव) अयमस्मिन्नन्धेऽन्धो भवति	छां. ८।१।१, २
अयमहमस्मि नो एवेमानि भूतानि	छां. ८।११।१, २
अयमाकाशः प्राणेन बृहत्या विष्टब्धः	१ ऐत. १।६।३
अयमाकाशः सर्वेषां भूतानां मधु	बृह. २।५।१०
अयमात्मा, इदं पुच्छं प्रतिष्ठा	तैत्ति. २।१।१
अयमात्मा [तैत्ति. २।१।१ + नृसिंहो.	८।३, ८।५, ८।७
(?) अयमात्मा चिद्रूपरस एव	नृसिंहो. २।७
(?) अयमात्माऽधिश्चयन्ति भुवनानि..	सुबालो. २।१
अयमात्मा नित्यसिद्धः प्रमाणे	
सति भासते	२ आत्मो. ६
अयमात्मा पुण्येभ्यः कर्मभ्यः प्रतिधीयते	२ ऐत. ४।४
अयमात्मा प्रज्ञानघन एव	नृसिंहो. ८।५
अयमात्मा ब्रह्म [माण्डू. २ + नृ. पू. ४।२ +	नृसिंहो. १।२
+ शु. रह. २।४ + रामो. २।१ +	गणेशो. ५।६;
अयमात्मा ब्रह्म, सर्वानुभूः..	बृह. २।५।१९
अयमात्मा ब्रह्मेति वा, ब्रह्मेवाहं...	बहुचो. ४
अयमात्मा ब्रह्मेत्यादि वाक्यविचारः	मठान्ना. ५
अयमात्मात्मो एकः सञ्ज्ञेयः अमृतं	बृह. १।६।३
अयमात्मानित्यसिद्धः प्रमाणे सति..	
न देशं... न शुद्धिं वाऽप्यपेक्षते	२ आत्मो. ६
अयमात्मा नृसिंहः	नृसिंहो. ८।१
अयमात्मा बाह्योऽगोचरत्वाच्चिद्रूप-	
श्चतुरूप ओङ्कार एव	नृसिंहो. २।७
अयमात्मा बाह्योऽमनोमयो प्राणमयः	बृह. १।५।३
अयमात्मा सर्वतः शरीरैः परिवृतः	१ ऐत. ३।५।४
अयमात्मा सर्वेषां भूतानामधिपतिः	बृह. २।६।१५

अयमात्मा सर्वेषां भूतानां मधु	बृह. २।५।१४
अयमात्मा ह्यथैवेदं सर्वमन्तकाले	
कालाग्निः सूर्याग्निः...	नृसिंहो. २।७
अयमात्मा ह्यस्य सर्वस्य स्वात्मानं	
ददाति, इदं सर्वं स्वात्मानमेव..	नृसिंहो. २।७
(एवमेव) अयमात्मेदं शरीरं निहत्या-	
ऽविद्यां गमयित्वाऽन्यन्नवतरं	
कल्याणतरं रूपं कुरुते पित्र्यं वा..	बृह. ४।४।४
(एवमेव) अयमात्मेदं शरीरं निहत्या-	
ऽविद्यां गमयित्वाऽन्यमाक्रममा-	
क्रम्यात्मानमुपसंहरति [बृह. ४।४।३ + ४।४।५	
अयमात्मैकल एवाविकल्पः	नृसिंहो. ८।१
अयमादित्यः सर्वेषां भूतानां मधु	बृह. २।५।५
अयमायात्ययमागच्छतीत्येवंविदं...	बृह. ४।३।३७
अयमारुणिः सम्प्रतीममात्मानं	
वैश्वानरमभ्येति	छांदो. ५।११।२
अयमावसथोऽयमावसथोऽयमा...	२ ऐत. ३।१२
अयमास्येऽन्तरिति सोऽयास्यः	बृ. उ. १।३।८
अयमुत्तरः पक्षः, अयमात्मा...	तैत्ति. २।१।१
अयमेव गौतमोऽयं भरद्वाजः	बृह. २।२।४
अयमेव धर्मः सनातनः सर्वपाप-	
नाशको (धर्महेतुः) मोक्षहेतुः	भ. जा. १।६
अयमेव प्रणवः, स परमहंसतुरी-	
यातीतैरुपास्यः	प. हं. प. १०
अयमेव महान् प्रजापतिः	१ ऐत. १।२।४
अयमेव महाबन्धः... एवमभ्यसेत्	१ यो. त. १।१५
अयमेव महावेधः सिद्धैरभ्यस्यते...	१ यो. त. १।१७
अयमेव वसिष्ठोऽयं कश्यपः	बृह. २।२।४
अयमेव विश्वामित्रोऽयं जमदग्निः	बृह. २।२।४
अयमेव स योऽयमात्मा [बृह. २।५।१,	२, ३, ४-१२
अयमेवान्तरात्मा ब्रह्मज्योतिर्यस्मान्न..	भ. जा. २।५
(?) अयमोङ्कार ओतानुज्ञाविकल्पै-	
रोङ्काररूपैरात्मैव	नृसिंहो. २।७
(? हि) अयमोङ्कारोऽद्वितीयत्वादेव	
चिन्मयः	नृसिंहो. ८।७
(?) अयस्त्रिपण्डं यथाग्नयस्कारादयो	
नाभिभवन्ति	मैत्रा. ६।२७
अयं कैकयः सम्प्रतीममात्मानं	
वैश्वानरमभ्येति	छां. उ. ५।११।४

अयं खलवात्मा ते कतमो भगवन्वर्ण्यः मैत्रे. १।५
 अयं चन्द्रः सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।७
 अयं च परश्च स सर्वत्र हिरण्मये परे कोशे, अमृता ह्येषा... परब्रह्म. १
 अयं च लोकः परश्च लोकः सर्वाणि चभूतानिवाक्चैवसम्राट्प्रज्ञायन्ते बृह. ४।१।२
 अयं च लोकः परश्च लोकः सर्वाणि भूतानि सन्द्बधानि भवन्ति बृह. ३।७।२
 अयं च सम्पुटो योगो मूलवन्धो-
 ऽप्ययं..वन्धत्रयमनेनैवसिद्धयति बराहो. ५।४५
 अयं चिद्धनआनन्दवनएव(आत्मा) नृसिंहो. ८।१
 अयं तस्य राजा मूर्धानं विपातयतात् बृह. १।३।२४
 अयं ते अस्म्युपमेहर्वाङ् प्रतीचीनः.. वनदु. १०५
 अयं ते योनिर्ऋत्वियो(जो)यतोजातो अरोचथाः[ना.प.३।७७+प.हं.प.३
 अयं ते योनिर्ऋत्वियो यतो जातः +याज्ञव. १
 प्राणादरोचथाः,तं प्राणं जानन्.. जावा.४
 अयं दक्षिणः पक्षः तैत्ति. २।१।१
 अयं धर्मः सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।११
 अयं पन्था विहित उत्तरेण अ.शिरः.३।११
 (एवमेव) अयं पुरुष एतस्मा अन्ताय धावति, यत्र सुप्तो.. बृह.४।३।१९
 (एवमेव) अयं पुरुषएतावुभावन्ताव-
 नुसञ्चरति स्वप्नं च वृदान्तं च बृह.४।३।१८
 (एवमेव) अयं पुरुष ए ॥ ३३३भ्यः
 समुच्य पुनः प्रतिन्यायं.. बृह. ४।३।३६
 (एवमेव) अयं पुरुषः प्राज्ञेनात्मना
 सम्परिष्वक्तो न बाह्यं किञ्चन
 वेद, नान्तरं... बृह.४।३।२१
 (तस्मिन्) अयं पुरुषो मनोमयः... तैत्ति.१।६।१
 अयं पुरुषो योऽङ्गुष्ठाग्रे प्रतिष्ठितः प्रा.हो. २।२
 अयं बन्धुरयनेति गणनालघुचेतसाम्। महो. ६।७१
 चदार...वसुधैव कुटुम्बकम्
 अयं बन्धुः परश्चायं ममायमय-
 मन्यकः । इति ब्रह्मज्ञ जानामि... अ.पू. ५।६१
 अयं ब्रह्माण्डं च सर्वं कौपीनं दण्ड-
 माच्छादनं च त्यक्त्वाद्ब्रह्मसहिष्णुः ना.प. ३।८७
 अयं ब्रह्माण्डं च हित्वा प. हंसो. २
 अयं मे हस्तो भगवानयं मे भगवत्तरः लिङ्गोप. १
 [ऋक्सं. ८।१।२५=मं. १०।६०।१२+
 अथर्व. ४।१।३।६

(?) अयं य आत्मा स सेतुः छान्दो. ८।४।१
 अयं यस्मात्सर्वस्मात्पुरतः सुविभातः नृसिंहो. ८।५
 अयं यः प्राणो यश्चासावादित्यः मैत्रा. ६।१
 अयं यः श्वेतोरश्मिः, परिसर्वमिदं जगत् चित्त्यु. ११।१०
 अयं लोक इति होवाच छान्दो. १।८।७
 अयं लोको नास्ति पर इति मानी
 पुनः पुनर्वशमापद्यते मे कठो. २।६
 (अथो) अयं वा आत्मा सर्वेषां
 भूतानां लोकः, स यज्जुहोति... बृह. १।४।१६
 अयं वायुः सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।४
 अयं वाक्खल्वस्यप्रतिविधिर्भूतात्मनो
 यद्येवविद्याधिगमस्य धर्मस्य... मैत्रा. ४।३
 अयं वाक् खलवात्मा ते कतमो
 भगवन्वर्ण्यः मैत्रे. २।१
 अयं वाक् लोको हाउकारः छां.उ. १।१३।१
 अयं वाक् लोको हावुकारः [मा.पा.] छां.उ. १।१३।१
 अयं वाक् शिशुर्योऽयं मध्यमः प्राणः बृह. २।२।१
 अयं वाक् सयोऽयमन्तःपुरुषआकाशः छां.उ. ३।१२।८
 अयं वाक् स योऽयमन्तर्हृदय आकाशः छां.उ. ३।१२।९
 अयं वै नः श्रेष्ठः, यः सञ्चरंश्चासञ्चरं-
 श्च न व्यथतेऽथो न रिष्यति बृह. १।५।२१
 अयं वै लोकोऽग्निर्गौतम बृह. ६।२।११
 अयं वै हरयोऽयं वै दश च सहस्राणि
 बहूनि चानन्तानि च बृह. २।५।१९
 (एवमेव) अयं शरीर आत्मा प्राज्ञे-
 नात्मनाऽन्वारुढमुत्सर्जन्याति बृह. ४।३।३५
 अयं सोऽहमिदं तन्म एतावन्मात्रकं
 मनः, तदभावनमात्रेण... महो. ४।९५
 अयं सोऽहमिदं तन्मे..महाजाप्रदिति.. महो. ५।१३
 अयं स्तनयितुः सर्वेषांभूतानां मधु बृह. २।५।९
 अयं हि कृष्णो यो हि प्रेष्ठः शरीर-
 द्वयकारणं भवति गोपालो. १।११
 अयं हृदि स्थितः साक्षी सर्वेषां... पञ्चम. ३६
 अयं ह्योत इव सद्गुणः (आत्मा) नृसिंहो. ८।१
 अयाचितं यथालाभं भोजनाच्छादनं
 भवेत्, परेच्छया...(यतेः) ना. प. ५।१६
 अयाचितं याचितं वोत भैक्षं... शाठ्याय. १९
 अयाचिताद्वरं भैक्षं...भैक्षेण वर्तयेत् सं. सो. २।६२
 (?) अयाज्ययाजकाः शूद्रशिष्याः मैत्रा. ७।८

अयास्य उद्गाता, वाचस्पते...	चित्त्यु. ५।१	अरिषड्वर्गमुक्तोऽस्मि	मैत्रे. ३।१८
(?) अयास्य आङ्गिरसः [वृ.उ. १।३।१९, २४	१।३।१९, २४	अरिष्टं कोशंप्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना..	छांदो. ३।१५।३
अयुक्तः कामकारेण	भ.गी. ५।१२	अरिष्टं यत्किञ्च क्रियते अग्निः...	अरुणो. ५
अयुक्तः प्राकृतः स्तब्धः	भ.गी. १८।२८	अरिष्टा विश्वान्यङ्गानि तनूः ।	
अयोध्यानगरे रत्नचित्रे...सिंहासने		तनुवा मे सह नमस्ते...	महाना. १६।६
...संस्तूयमानं..(रामं)ध्यायन्..	रा.र. २।४४-४७	अरिष्टे गोगणे कुञ्जवटे...सृष्टिः	
अयोध्यानगरे रम्ये...शुकादिभिः...		सर्वात्मना भवेत्	सामर. ५७
स्तूयमानं...रामं स्तुवन्		अरुणकमलसंस्था तद्रजःपुञ्जवर्णा...	सौभाग्य. २
पप्रच्छ मारुतिः	मुक्ति. १।१४	अरुणसूर्यवेदाङ्गभान्विन्द्रविगभस्ति-	
अयोनिं स्वात्मस्थमानन्दचिद्धनं	नृसिंहो. ९।६	यमसुवर्णरेतो...मासाधिपतयः	सूर्यता. ५।१
अरजस्कमतमस्कममायमभयं..	नृसिंहो. ९।९	अरुणीवारुणी रक्षेत्सर्वग्रहनिवारणी	वनदु. ९३
अरणिदेशाद्भस्ममुष्टिं पिबेदित्येके	कठश्रु. १९	अरुन्धत्येवकथितापुराविद्धिःसरस्वती	योगकुं. १।९
अरणिर्वा आरन्द आवारन्द आरन्दो-		अरुन्मुखान् (अवाङ्मुखान्)यतीन्	
ऽयमानन्दतेमारन्दमीशिषेस्वाहा	पारमा. ५।४	सालावृकेभ्यः प्रायच्छं	कौ.उ. ३।१
अरण्ये चरितो गुप्तः शुक्लब्राह्मण-		अरुढमथवा रुढं...यज्जाग्रतो मनो-	
कर्मसु। प्रायेण लभते लोकान्...	सन्ध्यो. ४	राज्यं यज्जाग्रत्स्वप्न उच्यते	महो. ५।१४
अरण्येशुष्कगोमयंचूर्णीकृत्यानुसंगृह्य		(अथ) अरूपज्ञो भवति	बृह. ४।४।१
गोमूत्रैः...संस्कृतमुपोपकल्पम्	वृ.जा. ३।३४	अरूपमव्ययं तथाऽरसं नित्यं...	
(?) अरण्ये श्रद्धातप इत्युपासते ते...	छां.उ. ५।१०।१	निचाय तन्मृत्युमुखात्प्रमुच्यते	कठो. ३।१५
अरण्योर्निहितो जातवेदा गर्भ इव		अरूपवान् भवति, गुणवान्भवति	ग.शो. २।२
सुभृतो गर्भिणीभिः । दिवे दिवे..	कठो. ४।८	अरूपस्तुमनोनाशोवैदेहीमुक्तिगः..	मुक्ति. २।३५
[ऋक्सं. ३।१।३२=मं. ३।२९।२+	सा. वे. १।६९	(?) अरूपो देहमुक्तिगः	मुक्ति. २।३२
अरतिर्जनसंसदि	भ.गी. १३।११	अरेकजातमुभयोष्मवर्जितं यदक्षरं न	
अरमापापेन पापमिच्छयायत्स्मरति		क्षरते कथञ्चित्	अ.ना. २५
तदभिसम्पद्यते, अपुनर्भवया कोशं		अरेषु भ्रमते जीवः...तन्तुपञ्जर-	
भिनत्ति, शीर्षकपालं भिनत्ति...	सुबालो. १।११	मध्यस्था यथा भ्रमति लूतिका	त्रि.ब्रा. २।६१
अरसमगन्धमव्ययममहान्तं...	सुबालो. ३।१	(एवंवा) अरेऽस्य महतो भूतस्य निःश्व-	
(?) अरश्च ह वै ण्यश्चार्णवौ	छां.उ. ८।५।३	सितमेतद्वेदो यजुर्वेदः सामवेदो-	
अरसं नित्यमगन्धवच्च यत्	कठो. ३।१५	ऽथर्वाङ्गिरस इतिहासः पुगणं विद्या	
(?) अरं च ण्यं चार्णवौ ब्रह्मलोके		उपनिषदः.. [वृ.उ. २।४।१०	+४।५।११
ब्रह्मचर्येणानुविदन्ति	छां.उ. ८।५।४	(एवं वा) अरेऽहमात्माऽनन्तरोऽबाह्यः	
अरा इव रथनाभौ कला यस्मिन्प्रति-		कृत्स्नः प्रज्ञानघन एव	वृ.उ. ४।५।१३
ष्ठिताः, तं वेद्यं पुरुषं वेद...	प्रश्नो. ६।६	अरेर्वा एतत्सुबद्धं भवति	नृ.पू. ५।६
अरा इव रथनाभौ प्राणे सर्वं प्रतिष्ठितं	प्रश्नो. २।६	अर्कज्योतिरहं शिवः	महावा. ५
अरा इव रथनाभौ संहता यत्र नाड्यः	मुण्ड. २।२.६	अर्कं श्रोतं (न्योतं) तं शरीरस्थमध्ये	चित्त्यु. ११।६
अरागद्वेषतः कृतम्	भ.गी. १८।२३	अर्चते वैमैकमभूदिति, तदेवार्कस्यार्कत्वं	वृ.उ. १।२।१
अराजकः समर्थः स्याद्वाज्ञो..कर्मणि	महो. ४।१०५	अर्चयन्ति तपःसत्यं मधुक्षरन्ति यद्भवम्	अ.शिरः. ३।१५
अराध्यस्मा अन्नमित्याचक्षते	तैत्ति. ३।१०।१	अर्चिर्माग्विसृत्तं वेदार्थमभिधाय..	
अरिशङ्खकृपाणखेटबाणान्दधानां,		ब्रह्मलोके स्थापयामास	गौपीचं. २७
भज तां महिषोत्तमाङ्गसंस्थां	वनदु. १		

अर्चिपमेवामिसम्भवति [+५।१०।१ छां.उ. ४।१५।५
(?)अर्चिपो वै यशसआश्रयवशात् मैत्रा.६।३५
अर्चिपोऽहरह आपूर्यमाणपक्षमापूर्य-
माणपक्षाद्यान् [वृ.उ.६।२।१५+ छां.उ.४।१५।५
अर्थस्वरूपमज्ञानात्पश्यन्त्यन्येकुट्टप्रयः जा.द. ६।४९
अर्थं ब्रवीतदूतंवा प्रहिणुयाल्लभतेहैव कौ.उ.२।३
अर्थादर्थान्तरं चित्ते, याति... महो.५।५
अर्थानसानि तत्त्वानीमानि भित्तो-
दितः पञ्चभी रश्मिभिः... मैत्रा. २।९
अर्थान्वयदवाच्छाश्वतीभ्यः समाभ्यः ईशा.८
अर्थेभ्यश्च परं मनः कठो. ३।१०
अर्थचतस्रो रोमाणि कोट्यः निरुक्तो.२।१
अर्थचन्द्राकृतिर्दक्षिणाग्निर्भूत्वाहृदये
तिष्ठति तत्र कोष्ठाग्निरिति.. प्रा. हो. २।४
अर्थचन्द्राकृतिजलं विष्णुस्तस्याधि-
देवता । त्रिकोणमण्डलं... यो.शि. ५।१३
अर्थमातृका चतुर्थकूटाक्षरो भवति श्रीवि.ता. १।२
अर्थमात्रप्रणवोऽनन्तावयवान्वितः तुरीयो. १
अर्थमात्रश्चतुर्थाक्षरो भवति रामो. १।२
अर्थमात्रं (तु)च विचिन्तयेत् अ. ना. ३२
अर्थमात्रा तथा ज्ञेया प्रणवस्योपरि
स्थिता, पद्मसूत्रनिभा.. [ब्र.वि.९ +१ प्रणवो. ९
अर्थमात्रातुरीयांशाषष्ठी (भूमिका) वराहो.४।१
अर्थमात्रात्मकः कृष्णो यस्मिन्निश्चं
प्रतिष्ठितम् गोपालो.२।१७
अर्थमात्रात्मकं कृत्वा कोशीभूतं तु
पङ्कजम्, कर्षयेन्नालमात्रेणभ्रुवो-
र्मध्ये लयं नयेत् ध्या.वि. ३९
अर्थमात्रात्मको रामो ब्रह्मानन्दै-
कविग्रहः रामो. १।४
अर्थमात्रा परा ज्ञेया तत ऊर्ध्वपरात्परं ब्र.वि. ४०
अर्थमात्राप्रणवोऽनन्तावयवाकारः ना.प. ८।३
अर्थमात्रायां जाग्रत्तुरीयः प.हं.प. १०
अर्थमात्राषोडशीचब्रह्मानन्दैकविग्रहा श्रीवि.ता. १।४
अर्थमात्रासमायुक्तः प्रणवोमोक्षदायकः ध्या.वि. १७
अर्थमात्रास्थूलांशे तुरीयविश्वः वराहो.४।१
अर्थमात्रा मासा ऋतवः संवत्सरश्च
कल्पतां (...संवत्सरा इति विधृता-
स्तिष्ठन्ति) [वृ.उ. ३।८।९ म.ना. १।९
अर्थमात्राभ्यन्तरे पिण्डो भवति गर्भो. ३

अर्धास्तमित आदित्ये अर्धोदित-
दिवाकरे । गायत्र्यास्तत्र
सान्निध्यं संध्याकालः स उच्यते गर्भो. ३
अर्धेन्दुलसितम् गणप. ७
अर्धोन्मिलितं प्रतिपत्, सर्वोन्मीलनं
पूर्णमा भवति मं.त्रा. २।२
अर्धोन्मीलितलोचनः स्थिरमनानासा-
प्रदत्तेक्षणः...तत्त्वन्तत्परमास्ति शांडि. १।७।१६
(?)अर्यमा चन्द्रमाः कलाकलिः
(सर्वं नारायणः) सुवालो. ६।१
अर्वागस्तमेता आदित्यः छां.उ. ३।१०।४
अर्वाग्विलश्चमस ऊर्ध्ववुध्न इतीदं.. बृह. २।२।३
अर्वाग्विलश्चमस ऊर्ध्ववुध्नस्तस्मिन्.. बृह. २।२।३
अर्वाग्विचरत एतौ प्राणादित्यावेता-
तुपासीतोमित्यक्षरेण मैत्रा. ६।२
अर्वाडायतु वसुभी रश्मिरिन्द्रः चित्त्यु. ११।७
अर्वाऽसुरानश्चो मनुष्यान् (अवहत्) वृ.उ.१।१।२
अलक्षणमचिन्त्यमव्यपदेश्यं... माण्डू. ७
अलक्षणमलक्ष्यं [यो.शि.३।१७ +नृसिंहो.१।६
अलक्ष्मीर्म इति मंत्रेण गोमयं.. वृ.जा.३।९
अलञ्चकार स्थिरा प्रसन्नलोचना
सर्वदेवतैः पूज्यमाना वीरलक्ष्मीः सीतो.२९
अलब्धापि फलं सम्यक् पुनर्भूत्वा
महाकुले । पुनर्वासनयैवायं... वराहो.४।४०
अलब्धावरणाःसर्वेधर्माःप्रकृतिनिर्मलाः अ. शां. ९८
अलब्धियोगतत्त्वस्य दशमं (योगविघ्नं) योगकुं. १।६१
अलभ्यमानस्तनयःपितरौकुशयेच्चिरम् याज्ञव. १८
अलम्बुसा अधोगता शुभा नाडी त्रि.त्रा. ८०
अलम्बुसाकुहूर्विश्वोदरीवरुणा-
हस्तिजिह्वा.. चतुर्दश नाड्यः भावनो. ४
अलम्बुसाया अवात्मा वरुणः परि-
कीर्तितः । कुहोः क्षुदेवता... जा.द. ४।३७
अलम्बुसा सुषुम्णायाः कुहूर्नाडी
वसत्यसौ वराहो. ५।२३
अलम्बुसा स्थिता पायुपर्यन्तं कन्द-
मध्यगा । पूर्वभागे.. जा.द. ४।१७
अलं वा अर इदं विज्ञाय बृ.उ.२।४।१३
अलातचक्रमिव स्फुरन्तमादित्य-
वर्णमूर्जस्वन्तं ब्रह्म मैत्रा. ६।२४
अलातस्फुटितं यथा अ.शां. ४७

अलाते स्पन्दमाने वै नाभासा	
अन्यतो भुवः	अ.शां. ४९
अलाभे न विषादीस्याल्लाभे..नहर्षयेत्	ना.प. ५।१८
अलिङ्गस्याग्नेर्यदौष्ण्यमाविष्टं च	मैत्रा. ६।३१
अलिङ्गोऽमूर्तोऽनन्तशक्तिः	मैत्रा. ७।२
अल्लक्षा धर्मकामाः स्युः	तैत्ति. १।११।४
अलेपकं सर्वगतं यदद्वयं तदेवाहं...	
विमुक्त ॐ	मुक्तिको. २।७३
अलेपकोऽहमजरोनीरागः...इति	
मत्वा न शोचति	अ.पू. ५।९२
अलोमकाहियोनिरन्तः, अतस्तद्यदि..	बृह. १।४।६
अलोहितमप्रमेयमहस्वमदीर्घं (ब्रह्म)	सुबालो. ३।२
अलोहितमस्नेहमच्छायमतमो...	बृह. ३।८।८
अल्पकालभयाद्ब्रह्मन्प्राणायामपरो	
भवेत्...प्राणान्निरोधयेत्	यो.चू. ९२
अल्पकालं मयादृष्टं..सस्वप्नः..कथ्यते	महो. ५।१६
अल्पमूत्रपुरीषश्चस्वल्पनिद्रश्च..(योगी)	१यो.त. ५७
अल्पमृष्टाशनाभ्यां च चतुर्थांशवशे	
षितम् । ..भोजनं मितभोजनम्	जा.द. १।१९
अल्पाहारो यदि भवेदग्निर्देहं हरेत्	
क्षणात्.. ऊर्ध्वपादः क्षणं स्यात्	१ यो.त. १२४
(?)अल्पाः कलहिनः पिशुना उपवादिनः	छां.उ. ७।६।१
अवकाशविधूतदर्शनपिण्डीकरण-	
धारणाः...जैषतन्मात्रविषयाः	त्रि. ब्रा. १।४
अवक्तव्यमनादातव्यमगन्तव्यमविसर्ज-	
यितव्यमनानन्दव्यममन्तव्यं..	नृसिंहो. ९।९
अव चोर्ध्वात्तात्, अवाधरात्तात्	गणप. ३
अवजानन्ति मां मूढाः	भ.गी. ९।११
अवटैवावटकृद्वातुकामः संविशति	मैत्रा. ६।२८
अवतत्यधनुस्त्व५ सहस्राक्षशतेषुधे	नीलरु. २।५+
[तै.सं. ४।५।१।४+वा.सं. १६।१३	
अवतु मामवतु वक्तारम्	कौलोप.
[गणप. शांतिः तै.उ. १।१३+	२ ऐत. ६।१
अवतु वक्तारम्. [कौलो. गणप. शां.	२ ऐत. ६।१
अव ते हेळ उदुत्तमं	सहवै. ५
अव त्वं माम्, अव वक्तारम्	गणप. १,३
अव दक्षिणात्तात्	गणप. ३
अवतो हि किं स्यादित्यब्रवीत् ते	बृह. ४।१।२
अव दातारम् । अव धातारम्	गणप. ३
अव धातारम् । अवानू वानमव..	गणप. ३

अवधूतस्त्वनियमः..सर्ववर्णेष्वजगर-	
वृत्त्याहारपरः [ना.प. ५।५	सं. सो. २।१३
अव पश्चात्तात्	गणप. ३
अव पुरस्तात्	गणप. ३
अवबोधं विदुर्ज्ञानं तदिदं साप्तभूमिकं	महो. ५।२३
अवबोधैकरसोऽहं मोक्षानन्दैकसिन्धुः	आ.प्र. ५
अवभृथं मरणात्	प्रा. हो. ४।३
अवयः प्रस्तावो गाव उद्रीथः	छान्दो. २।१८।१
अवरो वै तर्हि किल म इतिहोवाच	
प्रतर्दनः	कौ. उ. ३।१
(?)अवरोहन्तं दिवितः पृथिवीमवः	नील. १
अवर्णलेशः कण्ठ्यो यथोक्तशेषः	
पूर्वो विवृत्तकरणस्थितश्च	२ प्रणवो. १६
अव वक्तारम् । अव श्रोतारम् ।	गणप. ३
अवशं प्रकृतेर्वशात्	भ.गी. ९।८
अवशिष्टमविद्याश्रयं (पादं)	त्रि.म. ना. ४।४
अवशिष्टं यतवागश्नाति	मैत्रा. ६+९
अवशिष्टानां पञ्चापञ्चाशानां...	
अहमित्यभिमानः	ग. शो. ४।५
अव श्रोतारम्	गणप. ३
अवष्टभ्य धरां सम्यक्तलाभ्यां तु..	
मयूरासनम् [त्रि.ब्रा. २।४७	+शां. १।३।१०
अवस्तु सोपलम्भं च शुद्धं लौकिक-	
मिष्यते	अ.शां. ८७
अवस्त्वनुपलम्भं च लोकोत्तरमिति	
स्मृतम्, ज्ञानं ज्ञेयं च विज्ञेयं...	अ.शां. ८८
अवस्थात्रयभावाभावसाक्षीस्वयम्भा-	
वरहितं नैरन्तर्यं चैतन्यं यदा तदा	
तुरीयं चैतन्यमित्युच्यते	सर्वसारो. ३
अवस्थात्रयमन्वेति न चित्तयोगिनः	
सदा । जाग्रन्निद्राविनिर्मुक्तः...	ना.बि. ५४
अवस्थात्रयहीनात्मा अक्षरात्मा..	ते.बि. ४।७८
अवस्थात्रयाणामेकीकरणं ताम्बूलम्	भावनो. १०
अवस्थात्रितयं चैव जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तयः	वराहो. १।६
अवस्थात्रितयातीतं तुरीयं सत्यचि-	
त्सुखम्.. सर्वेषां जनकं परं	पञ्चब्र. १३
अवस्थात्रितयेष्वेव बुद्धिपूर्वमधंचयत् ।	
तन्मन्त्रस्मरणेनैव निःशेषं..	रामो. ५।२३
अवस्थानामधिपतयश्चत्वारः पुरुषाः	
विश्वतैजसप्राज्ञात्मानश्चेति	यो.चू. ७२

अवस्थान्निर्देशेऽप्येवं मूलबन्धं...	रामो. ५।२४
अवस्थामेदादवस्थेश्वरभेदः	ना. प. ५।१२
अवस्फूर्जयमाना इव तद्भवेति	आपें. १।१
अवस्यतं मुञ्चतं यन्नोऽस्ति तनुपुवद्धं [कक्सं. मं. १०।६०।१२]	लिङ्गोप. १+
अवाक्यनादः	छां. उ. ३।१४।१
अवागमनोऽस्ते जस्कमचक्षुष्क-	
मनामगोत्रं [वृ. उ. ३।८।८+]	सुबालो. ३।२
अवाक्यः पीडयमानो.. जंतुश्चैव..	निरुक्तो. १।७
अवाक्यनो गोचरत्वाच्चिद्रूपः (आत्मा)	नृसिंहो. २।७
(?) अवाचीदिगुदञ्चः प्राणाः	बृह. ४।२।४
अवाच्यवादांश्च बहून्	भ. गी. २।२६
अवाच्यं प्रणवस्याग्रं यस्तं	
वेद स वेदवित् [ध्या. विं. १८+]	वराहो. ५।७०
अवाच्यो धर्वा वा गतिं द्वन्द्वैः...	
परिभ्रमामि	मैत्रा. ३।१
अवाधरात्तात्	गणप. ३
अवानूचानमवशिष्यम्	गणप. ३
अवान्तरदिशो विस्फुलिङ्गाः, तस्मिन्ने-	
तस्मिन्नमौ.. [छां. उ. ५।६।१+]	बृह. ६।२।९
अवाप्य भूमावसपत्नमृद्धं	भ. गी. २।८
अवाय्वनाकाशम्	वृ. उ. ३।८।८
अवारितं क्षयं याति वार्यमाणं तु	
वर्धते (मनः)	अमन. २।७०
अवासनत्वात्सततं यदानमनुते मनः,	
अमनस्ता तदोदेति.. [अ. पू. ४।४८+]	मुक्तिको. २।२९
अवासनं स्थिरं प्रोक्तं मनोऽध्यानं	
तदेव च । तदेव केवलीभानं..	अ. पू. १।२९
अविकल्परूपं ईदं सर्वं, नैव तत्र.. भिदा	नृसिंहो. २।७
(?) अविकल्पो नाविकल्पोऽपि	नृसिंहो. २।१
अविकल्पोऽपि नात्र काचन	
भिदाऽस्ति	नृसिंहो. ८।७
अविकल्पो ह्ययमात्मा वाङ्मनो-	
गोचरत्वाच्चिद्रूपश्चतुरूप	
ओङ्कारो एव	नृसिंहो. २।७
अविकल्पो ह्ययमोङ्कारोऽद्वितीयः	नृसिंहो. २।७
अविकल्पो ह्ययमात्माऽद्वितीयत्वात्	नृसिंहो. ८।७
अविकल्पो ह्ययमोङ्कारोऽद्वितीयत्वादेव	नृसिंहो. ८।७
अविकारोऽहमव्ययः, शुद्धो बोध...	अध्यात्मो. ६९

अविकारो ह्युपलब्धः सर्वस्य सर्वत्र	नृसिंहो. १।१
अविकार्योऽयमुच्यते	भ. गी. २।२५
अविक्रियमव्ययं देहप्रमसत्त्वं..	नृसिंहो. १।९
अविक्रियेऽद्वये पश्यतेहापि सन्मात्रं	नृसिंहो. १।६
अविक्रियोऽपहाचैतन्योऽस्मात्सर्वस्मात्	नृसिंहो. २।३
अविचारकृतो बन्धो विचारान्मोक्षः..	पैङ्गलो. २।९
अविचिकित्सन्नकारेणम्-	
मात्मानमन्विष्य मकारेण..	नृसिंहो. ७।४
अविचिकित्सोऽविपाशः सत्यसङ्कल्पः	मैत्रा. ७।७
(?) अविचिकित्सो ब्राह्मणो भवति	वृ. उ. ४।४।२३
अविच्छिन्नज्ञानाद्वैराग्यसंपत्तिमनुभूय	ना. प. ७।३
अविज्ञातं विज्ञानतां विज्ञातमविज्ञानतां	केनो. २।३
अविज्ञातं विज्ञातं [भवति]	छान्दो. ६।१।३
अविज्ञातं विज्ञातं [अक्षरं ब्रह्म]	वृ. उ. ३।८।११
अविज्ञातो विज्ञाता, नान्यो-	
ऽनोऽस्ति द्रष्टा..	बृह. ३।७।२३
(?) अविज्ञात इव लक्षितः	वैतथ्य. ६
(?) अविज्ञातादधि-इति शुश्रूम	केनो. १।४
अविद्यमानाया विद्यातया विश्वं खिलीकृतं	महो. ४।१३३
अविद्ययामृत्युमेति विद्ययाऽमृतमनुते	भवसं. ३।१
अविद्यया मृत्युं तीर्त्वा.. [ईशा. ११+]	मैत्रा. ७।९
अविद्यातत्कार्यहीनः स्वात्मबन्धहरः..	
आनन्दरूपः.. [नृसिंहो. २।८+]	रामो. २।४
अविद्ययैवोत्तमया.. विद्या सम्प्राप्यते	महो. ५।१०९
अविद्यातरुसम्भूतबीजमेकं द्विधा स्थितं	भवसं. ३।९
अविद्यातिमिरातीतं... आनन्दममलं	अक्षयुप. ५१
अविद्यापञ्चपर्वेषा निबध्नाति नृणां सदा	भवसं. ३।१०
अविद्यापादमतिशुद्धं भवति (ब्रह्म)	त्रि. म. ना. ४।१
अविद्यापादः सुविद्यापादश्चानन्दपाद-	
स्तुरीयपादः (ब्रह्मणः पादचतुष्टयं)	त्रि. म. ना. १।४
अविद्याप्रपञ्चस्य नित्यत्वमनित्यत्वं वाक्यं	त्रि. म. ना. ३।२
अविद्याभूतवैष्टितो जीवो देहान्तरं	
प्राप्य लोकान्तरं गच्छति	पैङ्गलो. २।९
अविद्यायां बहुधा वर्तमाना वयं	
कृतार्था इत्यभिप्रेत्यन्ति बालाः	मुण्ड. १।२।९
अविद्यायामन्तरे वर्तमानाः स्वयंधीराः	
पण्डितमन्यमानाः [कठो. २।५+]	मुं. उ. १।२।८
अविद्यायामन्तरे वेष्टयमानाः स्वयंधीराः	
[मा. पा.] मुं. उ. १।२।८+ मैत्रा. ७+९	

अविद्या यावदस्यास्तु नोत्पन्ना क्षयकारिणी	महो. ४।११४	अविस्मृत्यगुरोर्वाक्यमभ्यसेत्तदहर्निशं १५०. त. ७९ (?)अविशेषविज्ञानं विशेषमुपगच्छति मैत्रा. ६।२४ अवृक्षवृक्षरूपाऽसि वृक्षत्वं मे विनाशय तुलस्यु. ६
अविद्यायाः स्थितिरुन्मेषकाले	त्रि.म.ना. ४।६	अवृतेः सदसत्त्वाभ्यां वक्तव्ये बन्धमोक्षणे । नावृतिर्ब्रह्मणः... २ आत्मो. २७
अविद्या विद्यमानैव नष्टप्रज्ञेषु दृश्यते	महो. ४।११२	अवृद्धं वृद्धं चावृद्धं प्रकृष्टं चाकृष्ट- मित्येवं स्तोत्र्यतमं भवति संहितो. ३।२
अविद्यांशे सुतादौ वा कः क्रमः सुखदुःखयोः	महो. ५।१६७	अवेक्षमाणमात्मानं [रामं]... भानुलक्षं जपेन्मनुं रामर. २।५
अविनाभाविनी नित्यं जन्तूनां प्राणचेतसी । आधाराधेयवच्चैते	अ.पू. ५।५२	अवेक्षेत गतीर्नृणां कर्मदोषसमुद्भवाः भवसं. १।३
एकभावे विनश्यतः	अ.पू. १।२२	अवेहि मां भार्गव वक्रतुण्डं ग.पू. १।९
अविनाशि चिदाकाशं सर्वात्मक- मखण्डितम्...तदस्मीति...	भ.गी.२।१७	अवेदनं विदुर्योगं..योगस्थःकुरुकर्मणि अक्षुप. ६
अविनाशि तु तद्विद्धि	सर्वसारो. ६	अवोत्तरात्तात् गणप. ३
अविनाशिनामदेशकालवस्तुनिमित्तेषु विनश्यत्सुयन्नविनश्यतितदविनाशि	बृह. ४।५।१४	अव्यक्तत्वात्सूक्ष्मत्वाददृश्यत्वादप्रा- ह्यत्वान्निर्ममत्वाच्चानवस्थोऽकर्ता
अविनाशी वा अरेऽयमात्मा- ऽनुच्छित्तिधर्मा	भ.गी. १३।१७	कर्तेवावस्थितः स्वस्थः(आत्मा) मैत्रा. २।१०
अविभक्तं च भूतेषु	भ.गी. १८।२०	अव्यक्तनिधनान्येव भ.गी. २।२८
अविभक्तं विभक्तेषु	नृसिंहो. ३।४	अव्यक्तभावैरहङ्कारैर्ज्योतिरहं... महाना. १४.१५
अविभक्तांस्त्रीनेव लिङ्गरूपानेव	जाबा. १+	अव्यक्तमक्षरे विलीयते सुबालो. २।२
च सम्पूज्य [ब्रह्मविष्णुरूपान्]	तारसा. १।१	अव्यक्तमहत्तत्त्वमहदहङ्कार इति
अविमुक्तं न विमुंचेत्	जाबा. १+	कामेश्वरी वज्रेश्वरी... देवताः भावनो. ६
[रामो. १।१+	तारसा. १।१	अव्यक्तलिङ्गा व्यक्ताचारा
अविमुक्तं वैकुरुक्षेत्रं देवानां देव्यजनं	जाबा. १+	अनुन्मत्ताः [याज्ञव. २+
[रामो. १।१+	तारसा. १।१	अव्यक्तलिङ्गोऽव्यक्ताचारो दिवानक्त.. प.हं.प. ८
अविमुक्ते तव क्षेत्रे सर्वेषां मुक्तिसिद्धये,	रामो. ३।५	अव्यक्तलिङ्गोऽव्यक्तार्थो मुनिरुन्मत्त..
अहं [रामः] सन्निहितस्तत्र...	दुर्वासो. २।१०	तदृष्ट्या दर्शयेन्नृणाम् ना. प. ५।३४
अविमुक्तस्थिते देवे रुद्रभासे तु	बृह. १।४।४	अव्यक्तलिङ्गोऽव्यभिचारो बालो- त्मत्तपिशाचवत् (सन्न्यासी) ना. प. ३।८७
चेश्वरः ! प्राणास्तुरुद्रा विज्ञेयाः	ना. प. ६।३३	अव्यक्तलेशाह्वानाच्छादितपारमा- र्थिकजीवस्य तत्त्वमस्यादि-
अविरतिरा मेघ इतरः; ता५समेवा..	अ. शां. २	वाक्यानि ब्रह्मैकतां जगुः पैङ्गलो. २।६
अविरोधेन धर्मस्य सच्चरेत्पृथिवी...	सर्वसा. ५	अव्यक्तं चैवास्य योनिं वदन्ति विष्णुह. १।४
अविवादो विरुद्धश्च देशितस्तं...	सर्वसा. ६	अव्यक्तं तु (रूपं) महेश्वरं रुद्रह. १०
अविशिष्टतयोपलभ्यमानः सर्वप्राणि- बुद्धिस्थः...कूटस्थ उच्यते	सर्वसा. ६	अव्यक्तं दहति, अक्षरं दहति, मृत्युर्वै.. सुबालो. १५।२
(?)अविशिष्टसुखस्वरूपश्चानन्द	सर्वसा. ६	अव्यक्तं पर्युपासते भ. गी. १२।३
इत्युच्यते	सर्वसा. ६	अव्यक्तं भित्त्वाऽक्षरं भिनत्ति सुबालो. ११।२
अविशेषेण सर्वं तु यः पश्यति	वराहो. २।६३	अव्यक्तं वाऽन्नमक्षरमन्नादं सुबालो. १४।१
चिदन्वयात् ; स एव साक्षाद्विज्ञानी	नृसिंहो. १।९	अव्यक्तं विशेषद्रव्याणि निरन्धनो वैश्वा- नरो यथातस्मात्..स्वरूपं भजति त्रि.म.ना. ३।७
..सशिवः सहरिविधिः [महो. ४।७६		
अविसर्जयितव्यमनानन्दयितव्यं		

अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नं	भ. गी. ७।२४	अशक्तिरपरिज्ञानं कमकोपो-	
अव्यक्ता एव येऽन्तस्तु स्फुट...	वैतथ्य. १५	ऽयवा पुनः [अ.शां. १९+	मैत्रा. ४।१९
अव्यक्ताचारा अनुमत्ता उन्मत्तवदा-		अशक्यः सोऽन्यथा द्रष्टुं ध्यायमानः	
चरन्तः...आत्मानं मोक्षयन्तः	आश्रमो. ४	कुमारिकैः...विकारजननीमन्त्रा...	मंत्रिको. ३
अव्यक्तात्तु परःपुरुषोऽन्यापकोऽलिङ्ग		अशङ्कितापिसम्प्राप्ताग्रामयात्रायथाऽध्वगैः	महो. ५।७२
एवच। यज्ज्ञात्वा मुच्यते जन्तुः	कठो. ६+८	अशना च पिपासा च शोकमोहोजरा	
अव्यक्तात्पुरुषःपरः। अव्यक्तान्नपरं...	कठो. ३।११	मृतिः। एते षडूर्मयः प्रोक्ताः	वराहो. १।९
अव्यक्तादीनि भूतानि	भ. गी. २।२८	अशनापिपासे मे सोम्य विज्ञानीहि	छान्दो. ६।८।३
अव्यक्ताद्व्यक्तयः सर्वाः	भ. गी. ८।१८	अशनायया हि मृत्युः..	बृ. ह. १।२।१
अव्यक्तासक्तचेतसाम्	भ. गी. १२।५	अशनाया पिपासा-शोक-मोह-जरा-	
अव्यक्ता हि गतिर्दुःखं	भ. गी. १२।५	मरणानीति षडूर्मयः	मुद्गलो. ४।२
अव्यक्तान्महत्, महतोऽहङ्कारः	त्रि. ब्रा. १।१	अशनायापिपासे मे सोम्य विज्ञा-	
अव्यक्तान्मूलाविर्भावो मूलाविद्या-		नीहि (मा.पा.)	छां. उ. ६।८।३
विर्भावश्च	त्रि. म. ना. २।५	अशनाया मृत्युस्तद्यद्वेत आसीत्स	
अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तः	भ. गी. ८।२१	संवत्सरोऽभवत्	बृह. १।२।४
अव्यक्तोऽयमचिन्त्योऽयं	भ. गी. २।२५	अशतिरङ्गाराः, हादुनयो	
अव्यक्तोऽव्यक्तात्सनातनः	भ. गी. ८।२०	विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१०
अव्यपदेश्यम् (ब्रह्म-आत्मा)	रामो. २।४+	अशब्दमस्पर्शमरूपमचक्षुः...[ब्रह्म]	यो. शि. ३।१९
[ग. शो. १।४+ ५।७		अशब्दमस्पर्शमरूपमव्ययं	कठो. ३।१५
(?) अव्यभिचारिणं नित्यानन्दं	मैत्रा. २।१	[योगकुं. ३।३५+ पैङ्गलो. ३।८+	मुक्तिको. २।७२
अव्यायममहान्तमवृहन्तमज-		अशब्दोऽहमरूपोऽहं	ब्र. वि. ८२
मात्मानं मत्वा	सुबालो. ३।१	अशरीरमलोहितं शुभ्रमक्षरं वेदयते	प्रश्नो. ४।१०
अव्यवहार्यमग्राह्यमलक्षणं (ब्रह्म-आत्मा)		(?) अशरीरस्यात्मनोऽधिष्ठानं..	छां. उ. ८।१२।१
[नृ. पृ. ४।२+	नृसिंहो. १।६	अशरीरस्यौष्ण्यमस्यैतद्धृतम्	मैत्रा. ६।७
अव्यवहार्यं केचन तत्तदेतदात्मान-		अशरीरं वाव सन्तं न प्रियाप्रियेऽपृशतः	छान्दो. ८।१२।१
मोमिति पश्यन्तः पश्यत	नृसिंहो. ९।९	अशरीरं शरीरेष्वनवस्थेष्ववस्थितं।	
अव्यवहार्यमेवाद्वयम् (ब्रह्म-आत्मा)	नृसिंहो. ९।८	महान्तं विभुमात्मानं मत्वा	
अव्यवहार्यः केचनाद्वितीयः (ओङ्कारः)	नृसिंहो. ८।१	धीरो न शोचति [कठो. २।२२+	ना. प. ९।१५
अव्यवहार्योऽप्यल्पः नालपः	मैत्रा. ९।७	अशरीरं शरीरेषु महान्तं विभुमीश्वरं,	
अव्याकुलस्य चित्तस्य बन्धनं विषये..	त्रि. ब्रा. २।२४	आनन्दमक्षरं साक्षान्मत्वा धीरो	
अव्यानयितव्यमनुदानयितव्यं (ब्रह्म)	नृसिंहो. ९।९	न मुह्यति	जा. द. ४।६२
(?) अव्याहृतं वा इदमासीत्सत्यं		अशरीरं सदा सन्तमिदं ब्रह्मविदं	
(अथ व्यात्तं वा इदमासीत्सत्यम्)	मैत्रा. ६।६	क्वचित्। प्रियाप्रिये न स्पृशत-	
अव्युत्पन्नमना यावत्..गुरुशास्त्र-		स्तथैव च शुभाशुभे	२ आत्मो. १५
प्रमाणैस्तु निर्णयं तावदाचर	मुक्तिको. २।३०	अशरीरोऽनिन्द्रियोऽप्राणोऽतमाः	नृसिंहो. ७।४
अव्रणमस्नाविरश्चुद्धमपापविद्धम्	ईशा. ८	अशरीरो निरिन्द्रियोऽप्राणोऽतमाः	
(अथ पुनः) अव्रती व्रती वा		सच्चिदानन्दमात्रः स स्वराड्भवति	नृसिंहो. ७।१
स्नातको वा..यदहरेव विरजे-		अशरीरो वायुः, अन्नं विद्युत्..	छां. उ. ८।१२।२
त्तदहरेव.. [ना. प. ३।७७+	प. हं. प. २	अशरीरो हि प्राणः	१ ऐत. ३।६।७

अशस्त्रं शस्त्रपाणयः भ. गी. १।४६
 अशानाथ मे विज्ञास्यसि छां. उ. ६।७।३
 अशान्तस्य कुतः सुखम् भ. गी. २।६६
 अशान्तस्य मनो भारो भारो-
 ऽनात्मविदो विदुः महो. ३।१५
 अशास्त्रविहितं घोरं भ. गी. १।७।५
 अशिखा अयज्ञोपवीता उन्मत्ता इव.. नृसिंहो. ६।३
 अशारीतीतच्छरीरमभवत्तच्छरीरस्य १ ऐत. १।४।४
 अशाश्वतं मन्यमानः शरीरं मैत्रा. १।२
 अशित्वाऽऽचामन्ति (श्रोत्रियाः) बृह. ६।१।१४
 अशिरस्कमपाणिपादं [ब्रह्मात्मा] सुबालो. ३।२
 अशिवाः पाशसंयुक्ताः पशवः..
 तस्मादीशः शिवः स्मृतः शिवो. १।१०
 अशीतिश्च शतं चैव सहस्राणि
 त्रयोदश । लक्षश्चैको विनिःश्रास
 अहोरात्रप्रमाणतः अ. ना. ३४
 अशीतिसहस्रं वा अर्कलिनो बृहती-
 रहरभि सम्पश्यन्ति ३ ऐत. २।२।३
 अशीर्यो नहि शीर्यते बृह. ३।९।२६
 [+४।२।४+४।४।२२ +४।५।१५
 अशुद्धं कामसङ्कल्पंशुद्धं कामविवर्जि-
 तम्, मनएव मनुष्याणां [ब्र. बिं. १+ त्रि. ता. ५।२
 अशुद्धं कामसम्पर्कात् (मनः) मैत्रा. ६।३४
 अशुभकर्मनिर्मूलनपरः संन्यासेन.. जाबालो. ६।३४
 अशुभक्षयकर्तारं फलमुक्तिप्रदायकं..
 ध्याये ब्रह्म सनातनम् । गर्भो. ९
 अशुभाच्चालितं याति शुभं तस्माद-
 पीतरत्... चालयेच्चित्तबालकम् मुक्तिको. २।७
 अशुभाच्छुभमिष्यते..भयं यद्यभयं... ते. बिं. ५।२३
 अशुभाशुभसङ्कल्पः संशान्तोऽस्मि... सं. सो. २।४९
 अशुभेषु समाविष्टं शुभेष्वेवावतारयेत्;
 अशुभाच्चालितं याति (चित्तं) मुक्तिको. २।६
 अशून्यं शून्यभावं तु शून्यातीतं
 हृदिस्थितं । न ध्यानंचनचध्याता.. ते. बिं. १।१०
 अशूरेण हताः शूरा एकेनापिशतंहतं,
 विषं विषयवैषम्यं, न विषं... महो. ३।५४
 अशृण्वतो हि किं स्यात् बृह. ४।१।५

अशेषभूतान्तर्यामित्वेन वर्तमानं
 अन्तर्बहिःश्चाकाशात् [आत्मानं] व. सु. उ. ९
 अशेषवेदवेदान्तेवेद्यं...उपासितव्यम् भस्मजा. २।९
 अशेषेण परित्यागो वासनाया..मोक्ष
 इत्युच्यते.. स एव विमलकमः महो. २।३९
 अशोकमनन्तं (आत्मानमुपासीत) सुबालो. ५।१४
 अशोकत्वादमोहत्वानृसिंहमन्विष्य नृसिंहो. ७।१
 अशोच्यानन्वशोचस्त्वं भ. गी. २।११
 अभन्नं गच्छन् स्वपच्छन् भ. गी. ५।८
 अभन्ति दिव्यान्दित्रि देवभोगान् भ. गी. ९।२०
 अभ्राति प्रयतात्मनः भ. गी. ९।२६
 अभ्रियातामीश्वरौजनयितवाओक्षेण
 वर्षभेण वा बृ. उ. ६।४।१८
 अभ्युते सान्नः सायुज्यम् बृ. उ. १।३।२२
 अभ्युते हाविर्भूय ओषधिवनस्पतयः १ ऐत. ३।२।१
 अश्माभवपरशुर्भव हिरण्यमस्तृतं भव कौ. उ. २।११
 अश्रद्धानाः पुरुषाः भ. गी. ९।३
 अश्रद्धया हुतं दत्तं भ. गी. १।७।२८
 अश्रुतं श्रोतृ, अमतं मन्तृ (अक्षरं ब्रह्म) बृह. ३।८।११
 अश्रुतः श्रोताऽमतो मन्ता (आत्मा) बृह. ३।७।२३
 अश्रुतो बुध्यते ग्रन्थः प्रायःसारस्वतः सरस्व. ३४
 अश्रुतोऽहमदृष्टोऽहमन्वेष्टव्योऽमरो.. ब्र. वि. ८५
 अश्रुपूर्णकुलेक्षणम् भ. गी. २।१
 अश्रोताऽमन्ताऽबोद्धाऽकर्ताऽविज्ञाता
 भवति, अथान्नस्याये द्रष्टा.. छां. उ. ७।९।१
 अश्रोत्रियं ब्राह्मणं भोजयानस्य...
 (आद्धे) प्रहरन्ति वज्रं इतिहा. २५
 अश्रोत्रियः श्रोत्रियो भवति महो. ६।८३
 [+ऊ. पुं. ६+अ. शिरः. ३।१६
 अश्लोणाङ्गैरहुताः स्वर्गे तत्र पश्येम
 पितरं पुत्रम् सहवै. १०
 अश्व इव रोमाणि विधूय पापं.. छांदो. ८।१३।१
 अश्वक्रान्ते रथक्रान्ते विष्णुक्रान्ते
 वसुन्धरे [ऊ. पुं. १+वनदु. १५८+ महाना. ४।४
 अश्वत्थं प्राहुरव्ययम् भ. गी. १५।१
 अश्वत्थमेनं सुविरूढमूलं भ. गी. १५।३
 अश्वत्थः सर्ववृक्षाणां भ. गी. १०।२६
 अश्वत्थामा विकर्णश्च भ. गी. ५।८

अश्वपूर्वार्थमथाहस्तिनाद..[श्रीसू.३ क.खि.५।८७।३	अष्टमेन तु पिण्डेन वाचं पुष्यति..	पिण्डो.७
अश्वमेधं वेद य एनमेवं वेद	अष्टमेऽबुद्धयाऽध्यवस्यते	निरुक्तो.१।४
अश्वपतिर्वै भगवन्तोऽयंकैकयः सम्प्र-	अष्टमेमासे सर्वलक्ष्यसम्पूर्णो भवति	गर्भो.३
तीममात्मानं वैश्वानरमध्येति	अष्टमो मृदङ्गनादः (जपसिद्धौ)	हंसो.७
अश्वत्यः सोमसवनस्तदपराजिता	अष्टमो यजमानो भवति	ना.पू.ता.१।१
अश्वमेधसहस्राणि...एकस्य ध्यान-	अष्टमो (यदु) य उद्गीथः	छां.उ.१।१।३
योगस्य कलां नार्हन्ति षोडशीं	अष्टगात्रलयेनापि..क्षुत्पिपासादिभावैः-	अमन.१।५८
अश्वस्य शीर्ष्णां प्रयदीमुवाच	अष्टम्यां व्रजते रुद्रं पशूनां चपति..	नादवि.१५
अश्वमेधो महायज्ञकथा	अष्टवक्त्रं तु रुद्राक्षमष्टमात्राविदैवतं	रु.जा.३२
अश्वः प्रतिहारः, पुरुषो निधनम्	अष्टवर्षा भवेत्कन्या नववर्षा तु	
अश्वः समभवद्यदश्ववत्तन्मेध्यमभूत्	रोहिणी...अत ऊर्ध्वं रजस्वला	इतिहा.६६
अश्विनावध्वर्यू, त्वष्टाग्रीत्	अष्टवस्रो नारायणः	ना.पू.ता.५।६
अश्विनादधीचेऽश्वयंशिरःप्रत्यैरयतं	अष्टविधमाख्यातं योगिनां बलम्	आयुर्वे.१३
अश्विनोर्वाहुभ्यां...प्रतिगृह्णामि	अष्टश्राद्धान्यष्टदिनेषु वा एकदिने वा..	ना.प.४।३९
अश्विनौ पूर्वपादौ	अष्टसिद्धयोनवनिधयो..पुरुषोत्तमात्	सि.वि.२
अश्विनौ मरुतस्तथा	अष्टाक्षरसमायुक्तं.. यत्तत्तत्पुरुषं..	पं.त्र.९
अश्विनौ व्यातं, इष्टं मनीषाण..	अष्टाक्षरमष्टमूर्ति भवति	ना.पू.१।१
अश्वो मनुष्यान् (अवहत्)	अष्टाक्षरमष्टपत्रं चक्रं भवति	नृ.पू.५।४
अष्टकृत्व एकादशकृत्वः गायत्री जपेत्	अष्टाक्षरं ह वा एकं गायत्र्यै पदम्	
अष्टकृत्वः प्रयुक्ता गायत्री गायत्रेण	एतदु हैवास्याः.. (हास्याः)	
छन्दसासम्मिता अमुंलोकमभिजयति	[वृह.५।१४।१,२,३+	गायत्र्यु.१
अष्टकैः षड्विंशत्पैकपाशं त्रिमार्ग-	अष्टाक्षरः प्रथमः पादो भवति, अष्टा-	
भेदं द्विनिमित्तैकमोहम्	क्षरास्त्रयः पादा भवन्ति	नृ.पू.२।२
अष्टदलपूजा-अदित्यसवितृसूर्यस्वग-	अष्टाक्षरा वै गायत्री	नृ.पू.५।४
पूषगभस्तिमार्तण्ड.. जातैः	(?) अष्टाक्षरास्त्रयः पादा भवन्ति	नृ.पू.२।२
अष्टदिक्पालकैर्भूमिपद्मं विकसितं	अष्टाचक्रानवद्वारा, देवानां पूरयोध्या	अरुणो.१
जगत् । संसारार्णवसंजातं..	अष्टाचत्वारिंशदक्षरा जगती जागतं	
(?) अष्टैकादशधा द्वादशधा	तृतीयसवनं, तदस्यादित्याः ..	छां.उ.३।१६।५
अष्टपत्रं तु हृत्पद्मं द्वात्रिंशत्...	अष्टादशदिनान्ते च... गरिमाख्यां	
तस्य मध्ये स्थितो भानुः	लभेत् सिद्धिं	अमन.१।६६
अष्टपादं शुचिं हंसं त्रिसूत्रमणुमव्ययं,	अष्टादशब्रह्मांडानि जायंते पुरुषोत्तमात्	सि.वि.२
द्विधर्मोन्धं..सर्वं पश्यन्..[मैत्रा.६।३५ +मंत्रिको.१	अष्टादशसहस्रे द्वे स्त्रियो जायन्ते	
अष्टप्रकृतिरूपाऽऽधाकुण्डलीकृता	पुरुषोत्तमात्	सि.वि.२
कुण्डलिनी शक्तिर्भवति	अष्टादशसु मर्मस्थानेषु क्रमाद्वारणं	
अष्टप्रकृतिरूपासाचाष्टधाकुण्डलीकृता	प्रत्याहारः	शांडिल्यो.१।८।१
अष्टमं ब्रह्मरन्त्रं स्यात्परिनिर्वाणसूचकं	अष्टादशामीकथिताहस्ताः सङ्ख्यादिभिः	रा.पू.१।९
अष्टमे धामनिवाग्भवेमागस्यंवागर्थ-	अष्टादशोक्तमवरं येषु कर्मेषु	मुंड.१।२।७
कलामयं...प्रभाकरी विद्येयं	अष्टापिधानानकुलीदन्तैः परिवृतापविः	वनदु.५१
	(अथ) अष्टारमष्टपत्रं चक्रं भवति	नृ.पू.५।३

अष्टावष्टसहस्रे द्वे शताधिक्यः स्त्रियः.. कृष्णो.१३
 अष्टाविंशत्यह्यस्यलयः..वशित्वसिद्धिः अमन.१।७१
 अष्टांगं च चतुष्पादं त्रिस्थानं ध्या.विं.१३
 अष्टोत्तरशतैर्मातामुपवीतं प्रकल्पयेत् रु.जा.१७
 अष्टोत्तरं सन्धिशतमष्टाकपालं शिरः
 सम्पद्यते निरुक्तो.२।१
 अष्टौ ग्रहा अष्टावतिग्रहाः बृह.३।२।१
 अष्टौ प्रकृतयः षोडश विकाराःशरीरे
 तस्यैव देहिनः गर्भो.३
 अष्टौ ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा
 [अक्षयु.३+विष्णुह.३।१+ गायत्री.३।११
 अष्टौ ब्राह्मणान्सम्यग्ग्राहयित्वा गणप० फ.श्रु.
 अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग्ग्राहयेन्मेधावी.. इतिहा.२८
 अष्टौ मासानेकाकी यतिश्चरे-
 हावेव वा विचरेत् आरुणि.४
 अष्टौ लोका अष्टौ देवा अष्टौ पुरुषाः बृह.३।१।२६
 अष्टौ वसव एकादश रुद्रा द्वादशादि-
 त्यास्तएकत्रिंशत्,इन्द्रश्चैवप्रजाप-
 तिश्च त्रयस्त्रिंशविति (देवाः) बृह.३।१।२
 असकृच्चामिनादभ्यंजगत्तद्भूमसात्कृतं बृ.जा.२।११
 (?)असकृदावर्तानि भूतानि भवन्ति छां.उ.५।१०।८
 (?)असकृदिहावर्तनं दृश्यते मैत्रा.१।८
 असकृद्विभातो ह्येवैषब्रह्मलोकः(मा.पा.) छां.उ.८।४।२
 असक्तबुद्धिः सर्वत्र भ.गी.१८।४९
 असक्तं तेषु कर्मसु भ.गी.९।९
 असक्तं निर्मलंचित्तंयुक्तं संसार्यविस्फुटं अ.पू.१।५६
 असक्तं सर्वभूषैव भ.गी.१३।१५
 असक्तः स विशिष्यते भ.गी.३।७
 असक्तिरनभिष्वङ्गः भ.गी.१३।१०
 असक्तो ह्याचरन् कर्म भ.गी.३।१९
 असङ्कल्पनमात्रैकसाध्येसकलसिद्धिदे
 असंकल्पातिसाम्राज्ये तिष्ठ.. महो.४।९८
 असङ्कल्पनशस्त्रेण.. ब्रह्मसंपद्यतेतदा महो.४।९१
 असङ्कल्पेन सकलाश्चेष्टाः...श्रेयः
 सम्पादयन्ति.. अ.पू.२।७
 असङ्ख्यशीर्षमसंख्यपादमनन्तकरं ग.शो.४।७
 असङ्ख्याकानन्दसमुद्रं.. अलंकृतं सि.सा.५।१
 असङ्ख्यवाताःपुराजाताजायन्तेऽद्यापि
 चाभितः। उत्पत्त्यन्तेऽपि(जीवाः) महो. ५।१३६

असङ्गतासदानास्तिकिसुतावरणच्युतिः अ.शां.९७
 असङ्गत्वादविकारित्वादसत्त्वात् नृसिंहो.८।३
 असङ्गमगुणमविक्रियमव्यपदेश्यम् नृसिंहो.९।९
 असङ्गमरसमगन्धमचक्षुष्कम् बृह.३।८।८
 असङ्गव्यवहारत्वात्..वासनानप्रवर्तते मुक्तिको.२।२८
 असङ्गशस्त्रेण दृढेन छित्त्वा भ.गी.१५।३
 असङ्गो नहि सज्जते बृह.३।९।२६+
 [४।२।४+४।४।२+ ४।५।१५
 असङ्गोऽहमनङ्गोऽहमलिङ्गोऽहमहंहरिः अध्यात्मो.६८
 असङ्गोह्यमात्माऽतोयूयमेवस्वप्रकाशाः नृसिंहो. ९।८
 असङ्गोह्यं पुरुषइत्येवमेवैतत् [बृ.उ. ४।३।१५।१६
 असच्च सच्च चिन्मात्रनाद्यन्तंचिन्मयं.. ते.विं.२।३०
 असज्जजान सत आवभूव चित्त्यु. १४।४
 असज्जागरिते दृष्ट्वास्वप्नेपश्यतितन्मयः अ.शां.३९
 असतां च प्रतिग्रहं स्वाहा प्रा.डो.१।९
 असतो माययाजन्मतत्त्वतो नैवयुज्यते अद्वैतो.२८
 असतो मा सद्गमय [बृ.उ.१।३।२८+ अक्ष्यु.२
 असत्कल्पोविकल्पोयंविश्वमित्येकवस्तुनि अध्यात्मो.२२
 असत्कृतमवज्ञातं भ.गी. १७।२२
 असत्कृत्यपरित्यागोह्युपायान्तरवर्जनम् भवसं. ५।१९
 असत्यत्वंयदिभवेत्सत्त्वंनघटिष्यति ते.विं. ५।२२
 असत्यत्वेनभानंतुसंसारस्यनिवर्तकम् २आत्मो.८।५
 असत्यमप्रतिष्ठं ते भ.गी. १६।८
 असत्यस्मिन्परानन्देस्वात्मभूतेऽखि-
 लात्मनि। कोजीवति नरोजन्तुः.. कठरु. २७
 असत्यस्य कुतो जनिः,अजातस्यकुतो.. अध्यात्मो.५८
 असत्यं बुद्धिरूपकं,अहङ्कारमसद्गीति ते.विं. ३।४८
 असत्यं हि मनोरूपमसत्यं... ते.विं. ३।४८
 असत्त्वमरजस्कमतमस्कममायम् नृसिंहो.९।९
 [नरकइतिच] असत्संसारविषयजन-
 संसर्ग एव नरकः निरालं.२०
 असत्स्वप्नेपिदृष्ट्वाचप्रतिबुद्धोनपश्यति अ.शां.३९
 असदित्युच्यते पार्थ भ.गी. १७।२८
 असदेतदितिज्ञात्वा मातृभावंनिवेशय महो.५।१६६
 असदेव गुणं सर्वं सन्मात्रमह... ते.विं.३।५९
 असदेव भवोद्भवम्, असदेव गुणं.. ते.विं.३।५८
 असदेवमग्र आसीदेकमेवाद्वितीयं छान्दो.६.२।१
 असदेव तदा सर्वमसदेव..... ते.विं.३।५८
 असदेवेदमग्र आसीत्[छान्दो.३।१९।१ +६।२।१

असदेवेदमित्यन्तं निश्चित्यास्थां परित्यज महो. ६।३४	असावभिध्यातामोमित्यनेनोर्ध्व-
असद्ब्रह्मेति वेद चेत्, अस्ति ब्रह्मेति... तैत्ति. २।६	मुत्क्रान्तः स्वातंत्र्यं लभते मैत्रा. ६।२२
असद्रूपो यथा स्वप्न उत्तरक्षणबाधितः यो. शि. ४।१०	असावस्मै कामो मा समृद्धीति वा बृह. ५।१४।७
असद्वा इदमग्र आसीत् [तैत्ति. २।७+ सुबालो. ३।१	असावात्माऽन्तर्वहिश्रान्तर्वहिश्र मैत्रा. ५।५
असन्नेव स भवति, असद्ब्रह्मेति.. तैत्ति. २।६	असावात्माऽमुमात्मानमस्मा आत्मने सम्प्रयच्छति १ ऐत. ३।७।३
असमानयितव्यमनिन्द्रियं... नृसिंहो. ९।९	असावादित्य उद्गीथः, एष प्रणवः... मैत्रा. ६।४
असमीक्ष्य प्रवर्हितानि स्तूयन्ते २ प्रणवो. १९	असावादित्यो ब्रह्म सूर्यो. ५
असम्प्रज्ञातनामाऽयं समाधि- यौगिनां प्रियः मुक्तिको. २।५४	असावादित्यो ब्रह्मेत्यजपयोपहितं हंसः सोऽहम् महावा. २
असम्बन्धात्तथा ज्ञस्य प्रामोऽपे विपिनोपमः अ. पू. १।३३	असाविति त्रिरस्य मूर्धानमभिजिघ्रत् कौ. उ. २।११
असम्बन्धो विषाणवत् अ. शां. १६	असाविति नामास्य गृह्णाति [कौ. उ. २।११, ११, ११
असम्बाधानुरुगायवतोऽभिसिद्धयति छान्दो. ७।१२।२	असावित्यथास्य दक्षिणे कर्णे जपति कौ. उ. २।११
असम्भूटः स मर्त्येषु भ. गी. १०।३	(?) असावृद्धिर्तिरव्ययः कौ. उ. १।७
असह्यः [अशक्यः] सोऽन्यथा द्रष्टुं मन्त्रिको. ३	असिक्न्या (क्रिया) मरुदृधे वित्त- स्तयाजीकीये... महाना. ५।२१
असंयतात्मना योगः भ. गी. ६।३६	असिताङ्गोरुरुश्चन्द्रक्रोधोन्मत्तकपालि- भीषणसंहाराः सूर्यता. ५।१
असंवित्पन्दमात्रेणयाति अ. पू. ५।४३	असितो देवलो व्यासः भ. गी. १०।१३
चित्तमचित्तात्मा सुबालो. ३।२	असितो न व्यथते, न रिष्यति बृह. ३।१।२६
असंवृतमनन्तरमबाह्यं [ब्रह्म] महो. ५।४७	[४।२।४+४।४।२२+ ४।५।१५
असंवेदनमशान्तमात्मवेदनमाततं अ. पू. ५।८४	असुखदुःखोऽद्वयः परमात्मा नृसिंहो. ९।७
असंवेदनरूपा च षष्ठीभवति भूमिका अ. पू. ५।८८	असुप्तः सुप्तानभिचाकशीति बृ. उ. ४।३।११
असंवेदनरूपा तु षष्ठी तुर्यपदाभिधा	असुराणां ह्येषोपनिषत्प्रेतस्य शरीरं
असंशयवतां मुक्तिः संशया- विष्टचेतसां, न मुक्तिर्जन्मजन्मान्ते.. मैत्रा. २।१६	भिक्षयावसनेनालङ्कारेणेतिसंस्कुर्वन्ति छान्दो. १।८।५
असंशयं महाबाहो भ. गी. ६।२५	असुरान्यज्ञ उन्नीयेनात्ययामेति बृ. उ. १।३।१
असंशयं समग्रं मां भ. गी. ७।१	असुरामेवाप्येति योऽसुरामेवास्तमेति सुबालो. ९।१२
असंसक्तिः पञ्चमी (भूमिका) वराहो. ४।१	(?) असुरिति वा अहमेतमुपासे [बृ. उ. २।१।१०+ कौ. उ. ४।१२
असंसर्गाभिधामन्यान्तृनीयायोगभूमिकां अक्षयुप. १८	असुरोऽहं, सुरोऽहं, उच्चाररहितोऽहं अद्वै. भा. १
असंमिद्धस्तु रक्तशरीरसंयुक्तोभवति सामर. १००	असुर्यानामतेलोकाअन्धेनतमसावृताः ईशा. ३
असंस्कृताध्वगालोके मनस्यन्यत्र संस्थिते... तच्चिद्ब्रह्मास्मि सर्वगम् अ. पू. ५।२२	असूयकायानृजवे शठाय मा मा ब्रूया वीर्यवतीयथास्याम् [शाटघाय. ३३+ मुक्तिको. १।५१
असंस्पृश्यमचक्षुषाम् जा. द. १।४	असूगाज्जनं कर्मप्रतोदः छाग. ६।२
अमा आत्माऽन्तर्वहिश्र मैत्रा. ५।२	असौवाआदित्यउद्गीथः [छां. उ. १।२।१ + मैत्रा. ६।४
असाधुनैतमुपागादित्येव तदाहुः छान्दो. २।१।२	असौ किं वृश्चिकैर्दृष्टो देहान्ते वा कथं सुखी यो. शि. १।३३
असाधुनैतमुपागादित्यसाधुनैत- मुपागादिति छां. उ. २।१।२	असौ खलु ववैष आदित्यः सहवै. १७
असावदो मा प्रापदिति बृह. ५।१४।७	असौ खलवादित्यो ब्रह्म शौनको. ४।३
असावन्तर्गतः सुराणाम्, योऽहंवित्त मैत्रा. ६।३५	
असावप्राणाख्यः प्राणसंस्पृशेनोज्ज्वलति मैत्रा. ६।२६	

असौ गौरसावधः	बृ. उ. ३।४।२	अस्तमित आदित्ये याज्ञवल्क्य	
असौ चन्द्रस्तथावानेव प्राणस्तावत्य...	छान्दो. १।५।१३	चन्द्रमस्यस्तमितेशांतेऽप्रौ..	
असौ च सक्थन्यौ दक्षिणा		किञ्ज्योतिरेवायं पुरुषः	बृह. ४।३।६
चोदीची च पार्श्वे (अर्कस्य)	बृह. १।२।३	अस्तं यन्निधनमेतद्ब्रह्मादित्ये प्रोतं	छां. उ. २।१४।१
असौ चासौ चेमाँ	बृ. उ. १।२।३	अस्ति खल्वन्योऽपरो भूतात्मा	मैत्रा. ३।२
असौ नामायमिदं रूपः (आत्मा)	बृह. १।४।७	अस्ति चेच्छवालङ्कारवत्कर्मा-	
असौ नामायमिदं रूपं.. [मा. पा.]	बृ. उ. १।४।७	चारविद्यादूरः	सं. सो. २।५९
असौ मया हतः शत्रुः	भ. गी. १६।१४	अस्ति चेदस्ति तारूपं ब्रह्मैवास्तित्व-	
असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः...	नीलरु. १।९	लक्षणम्... पश्यन्नपि सदा नैव	
असौ योऽपक्षीयति	सू. ता. १।२	..स्वात्मनः पृथक्	बराहो. २।२६
असौ यो वसर्पति नीलप्रीवो विलोहितः	सू. ता. १।४	अस्ति तालक्षणा सत्ता, सत्ता ब्रह्म..	पा. ब्र. ४९
असौ योऽस्तमेति	सूर्यता. १।२	अस्ति नास्तीति कर्तव्यतानूपचारः	भावनो. ७
असौ वाऽऽदित्य उद्गीथः (मा. पा.)	छां. उ. १।५।१	अस्ति नास्त्यस्ति नास्तीति नास्ति	
असौ वा आदित्य इन्द्रः सैषो-		नास्तीति वा पुनः। चलस्थिरोभया-	
ऽग्निस्तस्येमा इष्टकाः...	मैत्रा. ६।३३	भावैरावृणोत्येव बालिशः	अ. शां. ८३
असौ वा आदित्य उद्गीथः		अस्ति ब्रह्मेति चेद्वेद परोक्षज्ञानमेव	
एष प्रणव ओमिति...	छान्दो. १।५।१	तत्। अहं ब्रह्मेति चेद्वेदसाक्षात्कारः..	बराहो. २।४१
असौ वा आदित्यः पिङ्गलः	छान्दो. ८।६।१	अस्ति ब्रह्मेति ब्रह्मविद्याविदब्रवीत्	मैत्रा. ४।४
(?) असौ वा आदित्यः सविता	मैत्रा. ६।७	अस्ति ब्रह्मेति चेद्वेदसन्तमेनंततो विदुः	तैत्ति. २।६।१
? असौ वा आदित्यो देवमधु	छान्दो. ३।१।१	अस्ति भगव आकाशाद्भूयः	छां. उ. ७।१२।२
असौ वा आदित्यो बहिरात्माऽन्त-		अस्ति भगव आशाया भूयः	छां. उ. ७।१४।२
रात्मा प्राणो बहिरात्मा		अस्ति भगवश्चित्ताद्भूय इति, चित्ताद्वाव	
गत्यान्तरात्मनाऽनुमीयते गतिः...	मैत्रा. ६।१	भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्ब्रवीतु	छां. उ. ७।५।२
असौ वाव लोको गौतमाग्निः	छान्दो. ५।४।१	अस्ति भगवस्तेजसो भूयः..	छान्दो. ७।११।२
असौ वैलोकोऽग्निर्गौतम तस्यादित्य		अस्ति भगवः सङ्कल्पाद्भूय इति, सङ्कल्पा-	
एव समित्, रश्मयो धूमः	बृह. ६।२।९	द्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्..	छान्दो. ७।४।३
असौ स्वपुत्र-मित्र-कलत्र-वन्धवा-		अस्ति भगवः स्मराद्भूय इति, स्मरा-	
दीच्छिखां यज्ञोपवीतं...		द्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्..	छान्दो. ७।१३।२
सर्वकर्माणि... हित्वा	प. हं. २	अस्ति भगवोऽद्भ्यो भूयः..	छान्दो. ७।१०।२
असौ हि सर्वत्र सर्वदा सर्वात्मा		अस्ति भगवो ध्यानाद्भूय इति, ध्याना-	
सन्सर्वमस्ति	नृसिंहो. ४।२	द्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्..	छान्दो. ७।६।२
अस्तङ्गतायां क्षीणायामस्यां		अस्ति भगवो नाम्नो भूय इति..	छान्दो. ७।१।५
(मायायां) ज्ञास्यसि...	महो. ५।११५	अस्ति भगवोऽन्नाद्भूय इति, अन्नाद्वाव..	छान्दो. ७।१।२
अस्तमित आदित्ये कथं वा-		अस्ति भगवो बलाद्भूय इति बलाद्वाव..	छान्दो. ७।८।२
ऽस्योपस्पर्शनमिति	कठश्रु. ९, १०	अस्ति भगवो मनसो भूय इति, मनसो	
अस्तमित आदित्ये याज्ञवल्क्य		वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्..	छान्दो. ७।३।२
किञ्ज्योतिरेवायं पुरुषः	बृह. ४।३।३	अस्ति भगवो वाचो भूय इति..	छान्दो. ७।२।२
अस्तमित आदित्ये याज्ञवल्क्य		अस्ति भगवो विज्ञानाद्भूय इति, विज्ञा-	
चन्द्रमस्यस्तमिते.. किञ्ज्योति..	बृह. ४।३।५	नाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे.. ब्रवीतु	छान्दो. ७।७।२

अस्ति वस्तु तथोच्यते	आगम.४४	६क-मश्रोत्रमवागमनो-ऽतेजस्क-	
अस्ति वस्तुत्ववादिनाम्	आगम.४२	मप्राण-ममुख-ममात्र-मनन्तर-	
[?] अस्ति हिरण्यस्योपात्तंगोअश्वीनां	बृ.उ.६।२।७	मवाहं (अक्षरब्रह्म)	बृह. ३।८।८
अस्तीति प्रत्ययो यश्च यश्च नास्तीति		अस्थूलमनणु ह्रस्वमदीर्घमजमव्ययं	यो.शि. ३।१९
वस्तुनि, बुद्धेरेव गुणावेतौ न तु		अस्थूलोऽस्थूलोऽस्थूलः (गणेशः)	ग.शो. २।३
नित्यस्य वस्तुनः	२ आत्मो.२८	अस्नाविरं शुद्धमपापविद्धम्	ईशा. ८
अस्तीति श्रुततोऽन्यत्रकथं तदुपलभ्यते	कठो.६।१२	अस्नेह-मच्छाय-मतमोऽवाय्वनाकाशं	बृ.उ. ३।८।८
अस्तीत्युक्तेजगत्सर्वं सदसंभ्रतद्भवेत्	वराहो.२।७१	अस्पन्दमानं विज्ञानमनाभासमजं यथा	अ.शां.४८
अस्तीत्येके नायमस्तीति चैके	कठो.१।२०	अस्पन्दमानं विज्ञानमनाभासमजं तथा	अ.शां.४८
अस्तीत्येव प्राणानां निश्चयेसादानं	कौ.उ.३।२	अस्पर्शमरूपमरसम् [नृसिंहो. ९।९+ सुबालो. ३।१	
अस्तीत्येवोपलब्धस्य तत्त्वभावः		अस्पर्शयोगो वैनामदुर्दर्शः...योगिनां अद्वै.३९	
प्रसीदति	कठो.६।१३	अस्पर्शयोगो वैनाम सर्वसत्त्वसुखो..	अ.शां. २
अस्तीत्येवोपलब्धव्यस्तत्त्वभावेन..	कठो.६।१३	अस्पष्टाऽद्रष्टाऽवक्ताऽव्याता (आत्मा)	मैत्रा.६।११
अस्तेयं नाम मनोवाक्कायकर्मभिः		अस्मत्कृतस्यैनसोऽवयजनमसिस्वाहा	महाना. ७।१४
परद्रव्येषु निःस्पृहता	शां.ल्यो.१।१।३	अस्मदादीनां जन्म तदधीनं	राघोप. ३।३
अस्त्यनस्तमितो भास्वानजो देवो...	महो.४।५६	अस्मभ्यं च सौभगमायजस्व	महाना.
अस्त्रिशूलडमरुवङ्काल..	लांगूलो.७	अस्मा इमामुपसन्नाय सम्यक्परीक्ष्य	
अस्थिचर्मनाडीरोममांसाश्चेति		दद्याद्वैष्णवीमात्मनिष्ठां	शाट्याय. ३४
पृथिव्यंशाः	शारीरको.३	अस्माकमेवायं महिमा	केनो. ३।१
[?] अस्थिचर्मस्नायुमज्जामांससंघाते..	मैत्रा.१।२	अस्माकं तु विशिष्टा ये	भ.गी. १।७
अस्थि प्रतिहारः	छान्दो.२।१९।१	अस्माकं बोध्यविता तनूनां	
अस्थिभिश्चितं मांसेनानुलिप्तं चर्मणाव-		[ऋक्सं. ३।८।१९ = मं. ५।४।९	महाना. ६।१६
बद्धं (शरीरं)	मैत्रे.१।३	अस्माकं भूत्वाविता तनूनाम्	अरुणो. १
अस्थिभ्यः पर्वताः, लोमभ्य ओषधि-		अस्माच्छरीरात्समुत्थाय परंज्योतिः	
वनस्पतयः.. ललाटादुद्रो जायते	सुबालो.२।१	रूपसम्पद्य	मैत्रा.२।२
अस्थिभ्यो मज्जा मज्जातः शुक्रम		(?) अस्माच्छरीरादात्मनः	बृह. ४।२।३
[रेतः] [गर्भो. २+]	निरुक्तो.१।२	(?) अस्माच्छरीरादुत्क्रामति	छां.उ. ८।६।५
अस्थिमज्जा प्रजायते	पिण्डो.५	अस्मात्पदार्थनिचयात्..माकिञ्चित्तत्र	अ.पू. ५।१०६
अस्थिराः सर्व एवेमे [महो. ३।४+]	भवसं.१।२६	(एवं) अस्मात्सर्वस्मात् पुरतः	
अस्थिस्थूणं स्नायुबद्धं..चर्मावनद्धं दुर्ग-		सुविभातमेकरसमेव	नृसिंहो. २।३
न्धिपूर्णं मूत्रपुरीषयोः (शरीरं)	ना.प. ३।४६	अस्मात्सर्वस्मात् प्रियतमः	नृसिंहो. २।३
अस्थिस्नाय्वादिरूपोऽयं शरीरं भाति..	कठरु.२०	अस्मात् स्यन्दते सिन्धवः सर्वरूपाः	
अस्थीनि चहवै त्रीणि शतानि षष्टिश्च	गर्भो. ११	[मुं.उ.२।१।९ + महाना. ८।३	
अस्थीन्यन्तरतोदारुणि..मज्जोपमा..	बृह. ३।९।३०	अस्माद्धेवात्मनो यद्यत्कामयते	
अस्थीन्युपग्रहा असृगाञ्जनम्	छाग. ६।२	तत्तत्सृजते	बृह. १।४।१५
अस्थूलमनण्वनल्पमपारं (ब्रह्म)	सुबालो. ३।२	अस्मान्नातः परं किञ्चित् योवै वेद..	ग.शो. ३।१
अस्थूल-मनण्वह-व-मदीर्घ-मलोहित-		अस्मान्मायी सृजते विश्वमेतत्त-	
मस्नेह-मच्छाय-मतमो-ऽवाय्वना-		स्मिश्चान्यो मायया सन्निरुद्धः	श्वेता. ४।९
काश-मसङ्ग-मरस-मगन्ध-मचक्षु-		अस्माभिरनुप्रतिचक्ष्याभूदोतेयन्ति	
		ये अपरीषु पश्यान्	चित्र्यु. १८।१

अस्माभिर्दत्तं जरसः परस्तात्... सहवै. ९
 अस्माल्लोकात्प्रेत्य एतमन्नमयमात्मानं
 [तैत्ति. २।८।१४+ ३।१०।५
 अस्मिञ्छरीरे किं कामोपभोगैः मैत्रा. १।४
 अस्मिन्कामाः समाहिताः छान्दो. ८।१।५
 अस्मिन्क्षेत्रे सञ्चरत्येष देवः श्वेताश्व. ५।३
 अस्मिन्नाकाशेऽश्वेनोवासुपर्णो वा वि-
 परिपत्य भ्रान्तःसंहत्य पक्षौसंहृत्य वृ.उ. ४।३।१९
 अस्मिन्नोता इमाः प्रजाः एष आत्मा... मैत्रा. ७।७
 अस्मिन्पञ्चात्मके शरीरे तत्र यत्कठिनं
 सा पृथिवी, यद्द्रवं ता आपः गर्भो. १
 (अथ) अस्मिन्प्राणैकैकधा भवति कौ.उ. ४।१९
 (अथ) अस्मिन्प्राण एवैकधा भवति कौ.उ. ३।३
 अस्मिन्प्राणे सर्वं प्रतिष्ठितं छां.उ. ७।१५।१
 अस्मिन्ब्रह्मपुरेवेश्म दहरंयदिदंमुने,
 पुण्डरीकं तु तन्मध्ये पञ्चम्र. ३४
 अस्मिन् रणसमुद्यमे भ.गी. ३.४०
 अस्मिन्नुसिंहे सर्वमयं सर्वात्मानं हि सर्वं नृसिंहो. ८।१
 अस्मिन्सहस्रं पुण्यासमेधमानः स्वेगृहे वृ.उ. ६।४।२४
 अस्मिन्संसारे किं कामोपभोगैः मैत्रा. १।८
 अस्मिन्संसारे भगवंस्त्वं नो गतिः मैत्रा. १।८
 अस्मिन्दीमे प्राणाः प्रतिष्ठिताः छां.उ. ३।१२।३
 अस्मिन्श्चात्मनि जगत् प्रत्यस्तयाति मैत्रा. ६।१७
 अस्मिन्श्च लोकेऽमुर्गिश्च य एतमेवं
 विद्वानुपास्ते [छान्दो. ४।११।२+ १२।२, १३।२
 अस्मिन्श्च सर्वस्मिन्नेषाऽन्तर्दितेति
 तस्मादेषोपासीत मैत्रा. ६।६
 अस्मिन्श्चेदिदं ब्रह्मपुरे सर्वं समाहितं
 किं वा ततोऽतिशिष्यते छान्दो. ८।१।४
 अस्मीति शब्दविद्भोऽयं समाधिः
 सविकल्पकः सरस्व. ५२
 अस्मीत्यैक्यपरामर्शः (शात्) तेन
 ब्रह्म भवाम्यहम् शुकर. ४।४
 अस्मेदीदिहि सुमना अद्देळ्ळर्म ते
 स्याम त्रिवरुथ उद्गौ सहवै. ७
 अस्मै प्रयन्धि मघवन्नृजीषिन्निति कौ.उ. २।११
 अस्मै सम्प्रयच्छति वाचं मे त्वयि
 दधानीति पिता कौ.उ. २।१५

(?) अस्य कर्ता प्रधानः मैत्रा. ६।१०
 अस्यकुलेवीरोजायतेप्रतिपद्यतेस्वर्ग... छान्दो. ३।१३।६
 अस्य को विधिर्भूतात्मनः... येनेदं. मैत्रा. ४।१
 अस्य चन्द्रस्य सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।७
 अस्यतामसोऽशोऽसौसः... योऽयं रुद्रः मैत्रा. ५।२
 अस्यत्रिपुण्ड्रधारणस्यत्रिधारेखाभवति का.र. ४
 अस्य त्रैलोक्यवृक्षस्य भूमौ विटप-
 शाखिनः । अग्रं मध्यं तथा मूलं
 विष्णुब्रह्ममहेश्वराः । रुद्रह. १४
 (अथ) अस्य (पुत्रस्य) दक्षिणं कर्णम-
 भिनधाय वाग्वागितित्रिः(जपेत्) वृ.उ. ६।४।२५
 अस्य देहत्यागेच्छा यदा भवति तदा
 वैकुण्ठपार्षदाः सर्वे समायान्ति त्रि.म.ना. ५।५
 अस्य द्रष्टा गुणातीतो नित्यो
 ह्येष चिदात्मकः यो.शि. ४।१२
 अस्य धर्मस्य सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।११
 अस्य नाम करोति वेदोऽसीति वृ.उ. ६।४।२६
 अस्य पद्भ्यां पृथिवी एष सर्वः.. मुंड. २।१।४
 अस्य पादाश्चत्वारो देवाश्चत्वारो वेदाः अ.शिखो. १
 (अथ) अस्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि
 भवन्ति नाभिर्हृदयं कण्ठं मूर्धा च ब्रह्मो. २
 अस्य पुरुषस्य तस्य वाचा सृष्टौ
 पृथिवी चाग्निश्च श्रेत. १।७।१
 अस्य पृथिवी शरीरं, यः पृथिवीमन्तरे
 सञ्चरन् पृथिवी न वेद अध्यात्मो. १
 अस्य (कृष्णस्य) प्रकृतिः पराचीना राधिको. ३
 अस्य प्रतोदोऽनेन खल्वीरितं परिभ्रम-
 तीदं शरीरं चक्रमिव मैत्रा. २।९
 (अथ) अस्य प्रतीची दिक्पुच्छं बृह. १।२।३
 अस्य बीजं तमःपिण्डं मोहुरूपं जडं
 घनं, वर्तते कण्ठमाश्रित्य त्रि.ब्रा. २।८
 अस्य ब्रह्माण्डस्य समन्ततः स्थिता-
 न्येतादृशान्यन्तन्कोटिब्रह्माण्डानि त्रि.म.ना. ६।२
 अस्य (अन्नमयकोशस्य) मध्येऽस्ति हृदयं त्रि.ब्रा. २।७
 अस्य एतस्य महतो भूतस्य निश्चसि-
 तमेतद्यहग्वेदो यजुर्वेदः वृ.उ. २।४।१०
 [+ ४।५।११+ मैत्रा. ६।३२
 अस्य महापुरुषस्य कचित्कचिदीश्वर-
 साक्षात्कारो भवति त्रि.म.ना. ५।९

अस्यमातरमभिमन्त्रयते इलाऽसि मैत्रा- वरुणी वीरे वीरमजीजनत् वृह. ६।४।२८	अस्यादित्यस्य सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।५
अस्य मात्रा अकारो ब्रह्मरूप उकारो विष्णुरूपो मकारः कालकाल अङ्कारो लिङ्गम् सदानं. ९	अस्याधिष्ठानमुच्यते भ.गी. ३।४०
अस्य मानुष्यस्य सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।१३	अस्यामोपधयो जायन्ते (पृथिव्यां) १ ऐत. १।७।१
अस्य यज्ञपरिवृता आहुतीर्होमयति प्रा.हो. २।३	(अथ) अस्यायमितर आत्मा कृतकृत्यो वयोगतः प्रैति २ ऐत. ४।४
अस्य यदेकां शाखां जीवो जहाति छान्दो. ६।११२	अस्यास्त्रया विद्याया वीर्येण यज्ञस्य वरिष्ठः सन्दधाति छान्दो. ४।१७।८
(?) अस्य राजसांशोऽसौ स... योऽयं ब्रह्मा मैत्रा. ५।२	अस्यां तुरीयावस्थायां स्थितिं प्राप्य- विनाशिनीमानन्दैकान्तशीलत्वात् अ.पू. २।१४
अस्य वायोः सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।४	अस्यांशाद्ब्रह्मो विष्णुरुद्रादयो भवन्ति राधोप. ३।३
अस्य विस्त्रंसमानस्य शरीरस्थस्य देहिनः... किमत्र परिशिष्यते कठो. ५।४	अस्यां (पृथ्व्यां) हीदं सर्वभूतं प्रतिष्ठितं छान्दो. ३।१२।२
अस्य व्यञ्जिका नित्यनिवृत्ताऽपि मूढैरात्मेव दृष्टाऽस्य सत्त्वमसत्त्वं च दर्शयति नृसिंहो. ९।२	अस्याः (अविद्यायाः) परं प्रपश्यन्त्याः स्वात्मनाशः प्रजायते महो. ४।११५
अस्य शारीरयज्ञस्य यूपरशनाशोभित- स्यात्मा यजमानः प्रा.हो. ४।१	अस्येमाश्चतस्रो दिशश्चतस्र उपदिशो दलसंस्थाः मैत्रा. ६।२
अस्य सत्यस्य सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।१२	अस्यैकैकरोमकूपान्तरेष्वनन्तकोटि- ब्रह्माण्डानि स्थावराणि च जायन्ते त्रि.म.ना. २।७
अस्य संसारवृक्षस्य मनो मूलमिदं स्थितम् । सङ्कल्प एव तन्मन्ये सङ्कल्पोपशमेन तत् । शोषयांशु.. मुक्तिको. २।३७	अस्यैतदतिच्छन्दा अपहतपाप्मा... (तद्वा) अस्यैतदाप्तकाममात्मकाम- मकामरूपः शोकान्तरं वृ.उ. ४।३।२१
(?) अस्य सात्त्विकांशोऽसौ सः योऽयं विष्णुः मैत्रा. ५।२	अस्यैतद्वास्वरूपं यदमुष्मिन्नादित्येतपति मैत्रा. ६।१७
अस्य सोम्य पुरुषस्य प्रयतो वाङ्मनसि सम्पद्यते, मनः प्राणे, प्राणस्तेजसि छान्दो. ६।८।६	(एवं) अस्यैता हिता नाम नाडयो- ऽन्तर्हृदये प्रतिष्ठिता भवन्ति वृह. ४।२।३
अस्य सोम्य महतो वृक्षस्य योमूले- ऽभ्याह्न्याज्जीवन् खवेत्... छान्दो. ६।११।१	अस्यै पृथिव्यै सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।१
अस्य स्तनयित्तोः सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।९	अस्यैवानन्दकोशेन स्तम्बान्ता विष्णु- पूर्वका भवन्ति सुखिनो नित्यं कठरु. ३२
अस्या मायाया अवयवैः सूक्ष्मैर्व्याप्तं सर्वमिदं जगत् गुह्यका. ५५	अस्यैवान्नमिदं सर्वमस्मिन्नोताः.. प्रजाः मैत्रा. ७।७
(अथ) अस्या ऊरु विहापयति विजिहाद्यावापृथिवीति वृह. ६।४।२१	अस्यै विद्युतः सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।८
(अथ) अस्या एतदेव तुरीयं दर्शतं पदं परो रजा य एष तपति वृह. ५।१४।३, ६	अस्यैवैतानि सर्वाणि निश्चसितानि [वृ.उ. २।४।१०+ ४।५।११
अस्या (राधायाः) एव कायव्यूह- रूपा गोप्यः राधिको. ५	अस्यैव शरीरस्य नाशमन्वेष नश्यति छान्दो. ८।१।१, २
अस्याकाशस्य सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।१०	अस्योपसन्धां माच्छैत्सीत्प्रजया च पशुभिश्च स्वाहा वृ.उ. ६।४।२४
अस्याग्नेः सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।३	अस्वरं भावयेत् परम् ब्र.वि. ७
अस्यात्मनः सर्वाणि भूतानि मधु वृह. २।५।१४	अस्वरेण हि भावेन भावो नाभावइष्यते अस्वर्यैः सह स्वर्यस्यैषः ब्र.वि. ७
	अहङ्कर्तव्यमेवाप्येति योऽहङ्कर्तव्य- मेवास्तमेति सुबालो. ९।१२
	अहङ्कार इतीयं मे भ.गी. ७।४

अहङ्कारकलायुक्तं बुद्धिबीजसम-
 न्वितम् । तत्तुर्यष्टकमित्युक्तं महो. ५।१५३
 अहङ्कारकलात्यागे समतायाः समु-
 द्रमे ।..तुर्यविस्थोपतिष्ठते अ.पू. ५।१११
 अहङ्कारक्षये तद्वहेहे कठिनता कुतः ।
 सर्वकर्ता च योगीन्द्रः यो.शि. १।१५०
 अहङ्कारग्रहान्मुक्तः स्वरूपमुपपद्यते अध्यात्मो. ११
 अहङ्कारमयीत्यक्त्वावासनांलीलयैव
 यः ।...स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।४५
 अहङ्कारमसद्दीति नित्योऽहं शाश्वतो.. ते. वि. ३।४८
 अहङ्कारमेवाप्येति योऽहङ्कारमेवास्तमेति सुबालो. ९।१३
 अहङ्कारवशादापदहङ्कारादुराधयः महो. ३।१६
 अहङ्कारवशादीहानाहङ्कारात्परोरिपुः महो. ३।१६
 अहङ्कारवशाद्यधन्मयाभुक्तं चराचरं,
 तत्तत्सर्वमवस्त्वेव महो. ३।१७
 अहङ्कारविमूढात्मा भ.गी. ३।२७
 अहङ्कारवृताः केचिज्ज्ञात्वा शास्त्रसमु-
 च्यम् । उपदेशं न जानन्ति.. अमन. २।३७
 अहङ्कारश्चाहं कर्तव्यं च चित्तं च.. प्रश्नो. ४।८
 अहङ्कारश्चाहं कर्तव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
 अहङ्कारसुखं वित्प्रातरं मोहमन्दिरम्,
 आशापत्नीं त्यजेद्यवत्तावन्मुक्तो.. मैत्रे. १।१२
 अहङ्कारं बलं दर्पं [भ.गी. १।६।१८ + १।८।५३
 अहङ्कारं महति, महदव्यक्तेऽव्यक्तं
 पुरुषे क्रमेण विलीयते पैङ्गलो. ३।३
 अहङ्कारः प्राणयोगेन प्राणद्वारभान्धगुणो
 गुदाधिष्ठितः पृथिव्यां तिष्ठति त्रि. ब्रा. १।६
 अहङ्कारात्पञ्चतन्मात्राणि, पञ्चतन्मा-
 त्रेभ्यः पञ्चमहाभूतानि [त्रि. ब्रा. १।१ + त्रि. म. ना. २।५
 अहङ्कारादुराधयः, अहङ्कारवशादीहा महो. ३।१६
 अहङ्काराभिमानेन जीवः स्याद्वि
 सदाशिवः त्रि. ब्रा. २।१६
 अहङ्कारोऽध्यात्मम्, अहङ्कर्तव्यमधिभूतं
 रुद्रस्तत्राधिदैवतम् सुबालो. ५।८
 अहङ्कारोऽध्वर्युः (शरीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।१
 अहङ्कारो विनिर्णेतकलङ्कीबुद्धिः.. महो. ५।१२५
 अहङ्कृतिर्यदा यस्य नष्टा भवति
 तस्य वै । देहस्त्वपि भवेन्नष्टो.. यो.शि. १।३४

अहतपाप्मानो देवाः स्वर्गलोक-
 मायन् सहवै. १३।९
 अहतवासा नैनां वृषलो न वृष-
 ल्युपहन्याभिरात्रान्न आपुत्य.. बृह. ६।४।१३
 अहतेन वाससा सम्प्रच्छन्नः स्वयं
 पश्येत् एत्य पुत्र उपरिष्ठाद-
 भितिपद्यते कौ.उ. २।१५
 अहन्तांशे क्षते शान्ते महो. ५।७
 अहमखिलं जगत् देव्यु. १
 अहमग्निरहं हुतम् भ. गी. ९।१६
 अहमज्ञः किञ्चिज्ज्ञोऽहमहं जीवो..
 संसारीति भ्रमवासना-
 बलात्संसारः त्रि. म. ना. ५।२
 अहमज्ञानजं तमः भ. गी. १०।११
 अहमज्ञमज्ञमदन्तमग्निं नृ. पू. २।१४
 अहमज्ञमज्ञमदन्तमाग्निं तैत्ति. ३।१०।६
 अहमज्ञमहमज्ञमहमज्ञम् तैत्ति. ३।१०।६
 अहमज्ञं सदानादइति हिन्नज्ञवेदनम् पा. ब्र. ४३
 अहमज्ञादोऽहमज्ञादोऽहमज्ञादः तैत्ति. ३।१०।६
 अहमन्य इदं चान्यदिति भ्रातित्यज.. महो. ६।१२
 अहमयमित्येवाग्र उक्त्वाऽथान्यन्नाम.. बृह. १।४।१
 अहमस्मि जरिता सर्वतोमुखः बा. मं. २५
 अहमस्मि जरितृणामु दावा बा. मं. ८
 अहमस्मि परश्चास्मि ब्रह्मास्मि... मैत्रे. ३।१
 अहमस्मि प्रथमजा क्रता ३ स्य
 [तैत्ति. ३।१०।६ + नृ. पू. २।१४
 अहमस्मि ब्रह्माहमस्मि [महाना. ६।७ + त्रि. म. ना. ८।३
 अहमस्मि सदा सोऽस्मि नित्योऽस्मि
 विमलोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।२
 अहमस्मीति निश्चित्य वीतशोको
 भवेन्मुनिः [अ. पू. ४।३५ + रुद्रह. ४८
 अहमस्मीत्यभिध्यायेद्वेद्ययातीतं
 विमुक्तये [अ. पू. ५।७४ + जा. द. ९।५
 अहमात्मा गुडाकेश भ. गी. १०।२०
 अहमात्मा न चान्योऽस्मीत्येव-
 मप्रच्युता मतिः जा. द. १।१८
 अहमात्मा सदाशिवः ते. वि. ३।९
 अहमादिर्हि देवानां भ. गी. १०।२
 अहमानन्दविग्रहः, इन्द्रियाभावरूपोहं ते. वि. ३।३६

अहमादिश्च मध्यं च	भ.गी.१०।२०	अहमेव सर्वस्येश इति यावद्ब्रूदति	
अहमानन्दानानन्दाः, विज्ञाना- विज्ञाने अहम्	देव्यु. १	तावत्कूरा अजायेरन्	ग.शो. ३।६
(यत्)अहमायतनमस्मि त्वं तदायतनमसि	छांदो. ५।१।१४	अहमेवसुखंनान्यदन्यचेन्नैवतत्सुखम्	वराहो. २।७
अहमाशिरमहमिदं द-(ज)ग्धवान्	वा. मं. ८	अहमेव सुखात् सुखं...	
अहमित्यनुसन्ध्यात्	नृसिंहो. ४।१	आत्मनोऽन्यत्सुखं न	ते.वि. ६।४५
अहमित्यात्मानमादाय मनसाब्रह्मणै- कीकुर्यात्	नृसिंहो. ४।१	अहमेव हरिः साक्षादहमेव शिवः..	ते.वि. ६।६४
अहमित्याह यथा यजुरेवैतत्	अव्यक्तो. ३	अहमेव हृदाकाशश्चिदादित्यः	
अहमित्येकादशं स्थानं जानीयात्	नृ. पू. २।३	स्वरूपवान्	ते.वि. ३।२८
अहमिन्नु दिद्युतानो दिवे दिवे	वा. मं. १६	अहमेवंविधोऽर्जुन	भ.गी. १।१।५४
अहमिन्नु परमो जातवेदाः	वा. मं. १५	अहमेवाक्षयः कालः	भ.गी. १०।३३
अहमिन्द्राग्नी अहमश्विनावुभौ	देव्यु. २	अहमेवाक्षरं ब्रह्म वासुदेवाख्य-	
अहमुक्थमस्मीति विद्यात्	१ ऐत. १।२।४	मद्वयम्	ना.प. ३।२०
अहमु यत्रपतता रथेन	वा. मं. १६	अहमेवावस्तादहमुपरिष्ठात्	छान्दो. ७।२।५।१
अहमु ह प्रवर्ति यज्ञियामिमां	वा. मं. १३	अहमेवास्मि स्मिद्धोऽस्मि	
अहमेकः प्रथममासं वर्तामि च		शुद्धोऽस्मि परमोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।२
भविष्यामि च, नान्यः कश्चित्	अ. शिरः. १	अहमेवाहमेवास्मि भूमाकाश-	
अहमेकादशं स्थानं जानीयाद्यो		स्वरूपवान्	ते.वि. ३।१६
जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति	नृ. पू. २।३	अहमेवाहं मां जुहोमि [महाना. ६।७ + त्रि.म.ना. ८।३	
अहमेकोऽस्मि यदिदं नु किञ्च	वा. मं. २५	अहमेवेदं सर्वमसानीति	छान्दो. ५।२।६
अहमेभिः सर्वैरात्विज्यैः पर्यैशिषं (पर्यैशिषं-मा.पा.)	छां.उ. १।१।१।२	अहमेवेदं सर्वोऽस्मीति मन्यते	
अहमेव कालः, नाहं कालः, नाहं कालस्य..	महाना...	सोऽस्य परमो लोकः	वृ.उ. ४।३।२०
अहमेव जगत्त्रयस्यैकः पतिः	पा. ब्र. २	अहमेवेदं सर्वम्	छान्दो. ७।२।५।१
अहमेव परं धाम न द्वितीयं..	अनु. सा...	अहमेवेदं सर्वं भूयातं भूर्भुवः स्वः..	वृ.उ. ६।३।६
अहमेव परं ब्रह्म, अहमेव गुरोर्गुरुः	ते. वि. ६।४४	अहमेवैतत्पञ्चधाऽऽत्मानं प्रविभज्य..	प्रश्नो. २।३ ...
अहमेव परं ब्रह्म..समाधिः सतुविज्ञेयः सर्ववृत्तिविवर्जितः	त्रि.त्रा. २।१६२	अहमेवैतत्पञ्चधा विभज्य..[मा. पा.]	प्रश्नो. २।३
अहमेवपरंसर्वमिति पश्ये परं सुखम्	पैङ्गलो. ४।९	अहमेषां नैकं चन वेद	छां.उ. ५।३।५
अहमेव परः शिवः	ते. वि. ३।३३	अहमेषां पदार्थानामेतेचममजीवितं	महो. ६।४१
अहमेवपरात्परः(शिवः)[ते.वि. ३।१७ + ६।५९	६।५९	अहमो तत्सद्यत्परं ब्रह्म..	
अहमेव परानन्द अहमेव परात्परः	ते.वि. ६।५९	[ग. शो. १।४ + रामो. २।४ + श्रीवि.ता. ४।१	
अहमेव परो विश्वाधिकः (शिवः)	भस्मजा. २।५	अहम्भावं परित्यज्यजगद्भावमनी-	
अहमेव महानात्मा	ते.वि. ३।१७	दशम्।.. भूयो नाप्यनुशोचति	सौ.ल. १७
अहमेव सदाशिवः	ते.वि. ६।६४	अहम्भावानहंभावौ त्यक्त्वा सदसती	
		तथा।..स्थितं तत्तुर्यमुच्यते	अ.पू. ५।१०
		अहम्भावोदयाभावो बोधस्य	
		परमावधिः।..मर्यादोपरतेस्तु सा	अध्यात्मो. ४१
		अहम्भमेतियोभावोदेहाक्षादावनात्मनि	
		अध्यासोऽयं निरस्तव्यः...	अध्यात्मो. १

अहम्मेति विष्णुत्रलयगन्धादि-
 मोचनम्.. शुद्धशौचमिति प्रोक्तं
 मृजलाभ्यां तु लौकिकम् मैत्रे. २।८
 अहरहरभ्यर्च्य विश्वेश्वरं लिङ्गं भस्मजा. २।१०
 अहरहर्त्रक्षविष्णुपुरन्दराद्यमरवरसे-
 वितं...मामेवोपासितव्यम् भस्मजा. २।९
 अहरहर्ह सुप्तः प्रसुतो भवति
 नास्यान्नं क्षीयते बृह. २।१३
 अहरह् आपूर्यमाणपक्षमापूर्यमाण-
 पक्षाद्यान् षडुदङ्केति मासान् छान्दो. ४।१५।५
 अहरेव प्राणः रात्रिरपानः वागग्निः... १ऐत. १।५।१
 अहरेवं प्राणो रात्रिरेव रयिः प्रश्नो. १।१३
 अहर्यद्रक्षणा विदुः भ.गी. ८।१७
 अहर्वा अश्वं पुरस्तान्महिमान्वाजायत बृह. १।१२
 अहल्लिकेति होवाच याज्ञवल्क्यः बृह. ३।९।२५
 अहस्तद्वलुम्पतु (पापं) महाना. १।१३
 अहं कर्ता भोक्ता सुखी दुःखी
 काणः स्वजो बधिरोः.. ध्या.वि. ९४
 अहं कर्तास्म्यहंभोक्ताऽस्म्यहंवक्ता-
 ऽभिमानवान्। एतेगुणाराजसस्य शारीरको. ७
 अहं कालत्रयातीत अहंवेदैरुपासितः ते.वि. ३।१८
 अहं कृत्स्नस्य जगतः भ.गी. ७।६
 अहं कतुरहं यज्ञः भ.गी. ९।१६
 अहंच (नारायणः) तस्मिन्नेवाव-
 स्थितः [तु.ती. ३+ प.हं.प. ११
 अहं चरामि भुवनस्य मध्ये बा.मं. १८
 अहं छन्दसामविदं रयीणाम् बा.मं. १४
 अहं जगद्वा सकलं शून्यं व्योमसमं.. महो. ६।५८
 अहं जातं जनि जनिष्यमाणं बा. मं. २३
 अहं ज्योतिरहममृतं विनद्धिः बा. मं. २३
 अहं तत्र स्थितं चक्रं भ्रामयामि
 स्वमायया त्रि. प्रा. २।६०
 अहं त्यक्त्वाऽहमस्म्यहम् ते. वि. ३।३
 अहं त्वमस्ति नारित कर्तव्यम-
 कर्तव्यः...होमः भावनो...
 अहं त्वमहमहं त्वमिच्छु त्वमहं चक्षु बा. मं. २३
 अहं त्वष्टाऽहं प्रतिष्ठा कठश्रु. २
 अहं त्वं चैव चिन्मात्रं ते. वि. २।३३
 अहं त्वं जगदित्यादौ महो. ४।५४

(एवमेव) अहं त्वा द्वाभ्यां
 प्रश्नाभ्यामुपोदस्थां, तौ मे ब्रूहि.. बृह. ३।८।२
 अहं सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि... भ. गी. १८।६६
 अहं दक्षिणतोऽहमुत्तरतः छांदो. ७।२५।१
 अहं दधामि द्रविणं हविष्मते
 सुप्राव्ये ३ यजमानायसुन्वते ऋक्सं. ८।७।९
 [मं. १०।१२५।२ देव्यु. ३
 अहं दिव्या आन्तरिक्ष्यास्तुका वहम् बा. मं. १३
 अहं दिशः प्रदिश आदिशश्च बा. मं. १७
 अहं देवानामासन्नबोदः बा. मं. ८
 अहं द्यावापृथिवी आततानः बा. मं. १२
 अहं न्वहि पर्वते शिश्रियाणं बा. मं. ९
 अहं पचामि सरसः परस्य बा. मं. १४
 अहं पञ्चधा दशधा चैकधा च बा. मं. १९
 अहं पञ्चभूतान्यपञ्चभूतानि देव्यु. १
 अहं पश्चादहं पुरस्तात् छान्दो. ७।२५।१
 (यत्)अहंप्रतिष्ठाऽस्मिन्त्वंतत्प्रतिष्ठासि छां.उ. ५।१।१३
 अहं बीजप्रदः पिता भ. गी. १४।४
 'अहं ब्रह्म' इत्यादिवाक्यविचारः.. मठाग्ना. ६
 अहं ब्रह्म चिदाकाशं नित्यं ब्रह्म.. ते. वि. ६।७०
 अहंब्रह्मचिदात्मकं, सच्चिदानंदमात्रोहं ते. वि. ६।१०७
 अहं ब्रह्म न सन्देहो ह्यहं ब्रह्म ते. वि. ६।१०७
 (खलु) अहं ब्रह्म सूचनात्सूत्रं..
 अहमेव, विद्वान् त्रिवृत्सूत्रं त्यजेत्.. भारुणि. ३
 अहं ब्रह्मस्वरूपिणी देव्यु. १
 अहं ब्रह्मास्मि [वृ.उ. १।४।१०, १०+ शु.र. २।२
 [त्रि.म.ना. ७।१०+ पैङ्गलो. ३।१
 अहं ब्रह्मास्मिसिद्धोऽस्मिन्नित्यसिद्धो.. ते. वि. ३।२०
 अहं ब्रह्मास्मि नास्मीति सच्चिदा-
 नन्दमात्रकः ते. वि. ४।३९
 अहं ब्रह्मास्मि केवलम् ते. वि. ३।२६
 अहं ब्रह्माऽहं यज्ञोऽहं वषट्कारो-
 ऽहमोङ्कारोऽहं...त्वष्टाऽहं
 प्रतिष्ठाऽहम् कठरु. १
 अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं जन्मदोषं
 विनाशयेत् ते. वि. ६।६१
 अहंब्रह्मास्मिमन्त्रोऽयंदेहदोषविना.. ते. वि. ३।६१
 अहंब्रह्मास्मिमन्त्रोऽयं दृश्यपापविना.. ते. वि. ३।६०
 अहं ब्रह्मास्मिमन्त्रोऽयमन्यमन्त्रविना.. ते. वि. ३।६०

अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽय-		अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयमात्माज्ञानं	
मजडत्वं प्रयच्छति	ते. विं. ३।७०	विनाशयेत्	ते. विं. ३।६९
अहंब्रह्मास्मिमन्त्रोऽयमनात्मा-		अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयमात्म-	
सुरमर्दनः	ते. विं. ३।७१	लोकजयप्रदः	ते. विं. ३।६९
अहं ब्रह्मास्मि वज्रोऽयमना-		अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयमप्रतर्क्य-	
त्माख्यगिरीन् हरेत्	ते. विं. ३।७१	सुखप्रदः	ते. विं. ३।७०
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयमना-		अहं ब्रह्मास्मीति वा भाष्यते	बृहचो. ४
त्माख्यासुरान् हरेत्	ते. विं. ३।७२	अहंब्रह्मेतिचेद्वेदसाक्षात्कारःसउच्यते	वराहो. २।४१
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं		अहं ब्रह्मेति नियतं मोक्षहेतुर्महा-	
सर्वोस्तान् मोक्षयिष्यति	ते. विं. ३।७२	त्मनाम् [वराहो. २।४३+पैङ्गलो. ४।१९+ महो. ४।७२	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं		अहं ब्रह्मेतिनिश्चित्यअहम्भावंपरित्यज	ते. विं. ६।१०४
ज्ञानानन्दं प्रयच्छति	ते. विं. ३।७३	अहं ब्रह्मेतिभावनया यथापरमतेजो	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं		महानदी...प्रविशति	त्रि.म.ना..८।३
मृत्युपाशं विनाशयेत्	ते. विं. ३।६२	अहं ब्रह्मेति विज्ञानात्...सञ्चितं	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं द्वैतदुःखं		विलयं याति	अध्यात्मो. ५०
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६२	अहं ब्रह्मैव सर्वं स्यात्	ते. विं. ३।१६
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं भेदबुद्धिः		अहं भूमा सदाशिवः	ते. विं. ३।५१
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६३	अहं मत्या विरहितः...इति मत्वा	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं बुद्धिव्याधिं		न शोचति	अ. पू. ५।९३
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६४	अहं मनुभवं सूर्यश्चेति	बृह. १।४।१०
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं चिन्तादुःखं		अहं मनुष्य इत्यादिव्यवहारो...	अवधू. १८
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६३	अहं मित्रावरुणाबुधौ विभर्मि	देव्यु. २
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं चित्तबन्धं		[ऋ.सं.८।७।९मं.१०।१२५।१+	अथर्व.४।३० १
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६४	अहं राष्ट्री सङ्गमनी वसुनाम्	देव्यु. ४
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं सर्वव्याधीन्		[ऋक्सं.मं.१०।१२५।३+	अथर्व.४।३०।२
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६५	अहंरुद्रेभिर्वसुभिश्चराम्यहमादित्यै..	ऋक्सं.८।७।९
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं कामादीन्		[मं.१०।२५।१+अथर्व.४।३०।१	देव्यु. २
नाशयेत्क्षणात्	ते. विं. ३।६६	(यत्) अहं वसिष्ठोऽस्मि,	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं वैशोकं		त्वं तद्वसिष्ठोऽसि	छान्दो. ५।१।१३
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६५	अहं वषट्कारोऽहंमोङ्कारः	कठश्रु. २
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं क्रोधशक्तिं		अहं वाव सृष्टिरस्मि	बृ. उ. १।४।५
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६६	अहं विजानामि विविक्तरूपः	कैव. २१
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं चित्तवृत्तिं		अहं विश्वं भुवनमभ्यभवाम्(मा.पा.)	तैत्ति.३।१०।६
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६७	अहं विश्वं भुवनमभ्यभवां ३	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं सङ्कल्पपादीन्		सुवर्णज्योतिः [तै.उ.३।१०।६+	नृ. पू. २।१४
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६७	अहं विश्वा ओषधीर्गर्भ आधां	बा. मं. १७
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं कोटिदोषं		अहं विश्वा भुवना विचक्षन्	बा. मं. ८
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६८	अहं विष्वङ्मुहमस्मि प्रसत्त्वान्	बा. मं. २५
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं सर्वतन्त्रं		अहं वृक्षस्य रेखिब[तैत्ति.१।१०।१+	ना. प. ४।४४
विनाशयेत्	ते. विं. ३।६८		

अहं वेद भुवनस्य नाभिम् वा. मं. १३
 अहं वेदानामुत यज्ञानाम् वा. मं. १४
 अहं वैत्वायाज्ञवल्क्ययथाकाशयोवा.. बृह. ३।८।२
 अहं वैश्वानरो भूत्वा भ. गी. १५।१४
 अहं शास्त्रेण निर्णीत अहं चित्ते.. स्थितः ते. बि. ३।१९
 अहं शिष्यवदाभामिह्यलोकत्रयाश्रयः ते. बि. ३।१८
 अहं शुद्ध इति ज्ञानं शौचमाहुर्मनीषिणः जा. द. १।२०
 अहं शुद्धोऽस्मि बुद्धोऽस्मि नित्यो-
 ऽस्मि प्रभुरस्म्यहम् ते. बि. ३।४२
 अहं शेषांशज्योतीरूपः.. भक्तश्च राधोप. ४।१
 अहं ५ अद्वया चित्त्यु. ८।२
 अहं श्रेयसे विवदमाना ब्रह्म
 जग्मुः (प्राणाः) छां. उ. ६।१।७
 अहं श्रेयानस्म्यहं श्रेयानस्मीति छां. उ. ५।१।६
 अहं श्लोककृदहं श्लोककृदहं श्लोक.. तैत्ति. ३।१०।६
 अहं स च मम प्रियः भ. गी. ७।१७
 अहं सच्चित्परानन्दब्रह्मैवास्मिन्चेतरः महो. २।११
 अहं सत्यचिदात्मकः । मूर्तित्रय-
 मसद्वीति.. ते. बि. ३।५०
 अहं सत्यात्मकः शुचिः ते. बि. ३।४९
 अहं सर्वमिदं विश्वं परमात्माऽहं... महो. ५।८९
 अहं सर्वस्य प्रभवः भ. गी. १०।८
 अहं सर्वस्येशः, मत्तः सर्वाणि भूतानि ग. शो. ४।१०
 (?) अहं संपदस्मि, त्वं तत्सम्पदसि छान्दो. ५।१।१४
 (?) अहं सः सोऽहमिति नृसिंहो. ९।१०
 अहं सुवे पितरमस्य मूर्धन्ममयोनि
 रप्स्व ? न्तः समुद्रे [देव्यु. ४
 =मं. १०।१२५।७+ अथर्व. ४।३०।७
 अहं सो ममेदमित्येवं मन्यमानो
 निबध्नात्यात्मनात्मानं जालेनेव
 खचरः [मैत्रा. ३।२+ ६।३०
 अहं सोमं त्वष्टारं पूषणं भगं दधा.. देव्यु. २
 अहं स्त्री पुरुषोऽहम् अद्वै. भा. १
 अहं हि सर्वयज्ञानां भ. गी. ९।२४
 अहं हीदं सर्वमसृक्षीति बृ. उ. १।४।५
 अहार्यवन्नित्यविनिश्चलोऽहमम्भो-
 धिवत्पारविवर्जितोऽहम् कुण्डिको. १६
 अहिष्णं तमर्णवे शयानं वावृहाणं... आर्वे. १०।३

अहिनिर्त्वंयनी सर्पविमोकोजीव-
 वर्जितः.. तं सर्पोनाभिमन्यते वराहो. २।६७
 अहिनिर्त्वंयनीवाप्रगुक्तदेहस्तुतिष्ठति २ आत्मो. १७
 अहिरिव जनयोगं सर्वदा वर्जयेद्यः वराहो. २।३७
 अहिंसन्सर्वत्रभूतान्यन्यत्र तीर्थेभ्यः छान्दो. ८।१५।१
 अहिंसा इष्टयः (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४
 अहिंसा क्षांतिरार्जवम् भ. गी. १३।८
 अहिंसा गोमयं प्रोक्तं (हृच्छुद्धयर्थं) शिवो. १।२५
 अहिंसा तु तपोयज्ञो वाङ्मनः-
 कायकर्मभिः शास्त्राय. १४
 अहिंसाद्या यमाः पञ्च यतीनां
 परिकीर्तिताः शिवो. ७।१०१
 अहिंसा धर्मयागः परमहंसोऽध्वर्युः.. पा. ब्र. ५
 अहिंसा नियमेष्वेका मुख्या १ यो. त. २९
 अहिंसा सत्यमक्रोधः भ. गी. १६।२
 अहिंसा सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यं.. एते
 सर्वे गुणा ज्ञेयाः सात्त्विकस्य... शारीरको. ५
 अहिंसा सत्यमस्तेय... यमा दश
 [त्रि. ब्रा. २।३३+जा. द. १।६+ वराहो. ५।१२
 अहिंसाऽसत्यास्तेयब्रह्मचर्यदयाजप-
 क्षमाधृतिमिताहारशौचानि
 चेति यमा दश शांङ्गि. १।१।३
 अहिंसा सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्या-
 परिग्रहः.. एषस्वधर्मो विख्यातो.. ना. प. ४।१०।१३
 अहिंसा समता तुष्टिः भ. गी. १०।५
 अहुतमवैश्वदेवमविधिना हुत-
 मासप्तमांस्तस्यलोकान्हिनस्ति मुंड. १।२।३
 अहृदयस्य हि किं स्यात् बृ. ह. ४।१।७
 अहेयमनुपादेयमनाधेयं (ब्रह्म) अध्यात्मो. ६२
 अहेयमनुपादेयमसामान्यविशेषणं मैत्रे. १।१५
 अहो अनन्यभक्तिपरा काष्ठा सामर. ४४
 अहो गुरुरहो गुरुः १ अवधू. ३२
 अहो ज्ञानमहो ज्ञानमहो सुखं... १ अवधू. ३२
 अहो दुःखोदधौ मग्नो न पश्यामि
 प्रतिक्रियाम् गर्भो. ६
 अहो नानास्मृत्युक्तान्धर्मान् ये
 कुर्वन्ति त इह संसारे विचरन्ति सामर. २७
 अहो नु चञ्चलमिदं प्रत्याहृतमपि
 स्फुटम् । चित्तमर्थेषु चरति.. अ. प. ३।५

अहोनु चित्रं पद्योत्थैर्बद्धास्तन्तुभि-	
रद्वयः... अविद्यमाना याऽविद्या	
तथा विश्वं खिलीकृतम्	महो. ४।१३३
अहोनु चित्रं यत्सत्यं ब्रह्म तद्विस्मृतं	
नृणाम् ।... माऽस्तु रागानुरज्जना	महो. ४।१३२
अहो पुण्यमहो पुण्यं फलितं...	१ अवधू. ३१
अहोप्रपञ्चोऽयमनादिसंसिद्धोभवति	सामर. ९७
अहो बत महत्पापं	भ. गी. १।४५
अहो मङ्गलानां सङ्गपव पराकाष्ठा	सामर. ४४
अहो रसमार्गप्रपद्यमानोऽयंजीवसंघ	
आत्मानं तन्मयतां प्राप्नोति	सामर. १०२
अहोरात्रकृतं पापं नाशयति	गोपीचं. ४
अहोरात्रचतुष्केन लयभावप्रभावतः,	
स्पर्शं जानाति योगीन्द्रो...	अमन. १।५३
अहोरात्राणिप्रतिष्ठा (मेध्यस्याश्वस्य)	वृ. उ. १।१।१
अहोरात्राणिविद्वद्विश्वस्य..	ऋक्सं. ८।८।४८
[=मं. १०।१९०।२+तै. आ. १०।१।१४	महाना. ६।२

(?) अहोरात्रेणैतौ व्यावर्तेते	मैत्रे. ६।१
अहोरात्रे वै प्रजापतिः (मा. पा.)	प्रश्नो. १।१३
अहोरात्रोवै प्रजापतिस्तस्याहरेवप्राणः	प्रश्नो. १।१३
अहो वयमहो वयम्	१ अवधू. ३१
अहो शास्त्रमहो शास्त्रम्	१ अवधू. ३२
अहो सुखमहो सुखम्	१ अवधू. ३२
अह आपूर्यमाण... पडुदङ्केति मासां-	
स्तान् ... [छां. उ. ४।१९।५	+ ५।६३।१
अह आपूर्यमाणपक्षमापूर्यमाण-	
पक्षाद्यान् षण्मासानुदङ्कादित्यपति	वृ. उ. ६।२।१५
अह्नां सायुज्यं सरूपतां सलोकता-	
मश्नते...	३ ऐत. २।१।३
अहस्वमदीर्घमस्थूलमनप्वनल्प-	
मपार... [वृ. उ. ३।८।८+	सुबालो. ३।५
अहस्त्वोऽहस्त्वोऽहस्त्वः (गणेशः)	ग. शो. २।३
अहस्वमदीर्घमलोहितमस्नेह.	वृ. उ. ३।८।८
अंशुधारयद्वाणुवातेरितः संस्फुरति	मैत्रा. ६।३५

आ

आकारं पादशो विद्यात्पादामात्रा...	आगम. २४
आकाश एव तदोतं प्रोतं च	बृह. ३।८।४, ७
आकाश एव लीयन्ते (भूतानि)	त्रि. ता. ५।२२
आकाश एव यस्यायतनं श्रोत्रं लोकः...	बृह. ३।९।१३
आकाशतत्त्वतः सर्वं ज्ञातव्यं	
योगमिच्छता	वराहो. ५।२
आकाशनाभिकं सागरोदरं महीकटि-	
देशं (गणेशं) दृष्ट्वा स्तुवन्ति	ग. शो. ४।७
आकाशभावनामच्छां शब्दबीज...	महो. ५।१४७
आकाशमण्डलं वृत्तं श्रीमन्नारायणो-	
ऽत्राधिदेवता । नादरूपं भ्रुवोर्मध्ये..	यो. शि. ५।१५
आकाशमभिजायत आकाशमुपास्व	छां. उ. ७।१२।२
आकाशमयस्तेजोमयः (आत्मा-ब्रह्म)	बृह. ४।४।५
आकाशमवकाशप्रदाने (शरीरस्य)	गर्भो. १
आकाशमात्मा (अप्येति मृतस्य)	बृह. ३।२।१३
आकाशमिन्द्रियेषु (विलीयते)	.....
आकाशमिव तिष्ठासेत्	.....
आकाशमेकं सम्पूर्णं कुत्रचिन्नैव	
गच्छति । तद्वत्स्वात्मपरिज्ञानी	
(ब्रह्मात्मविच्छेष्टः) कुत्रचिन्नैव	
गच्छति [रुद्रह. ५१+	पा. ब्र. ४०

आकाशमेव भगवो राजन्निति होवाच	छान्दो. ५।१५।१
आकाशवतो वै स लोकान् प्रकाशवतो-	
ऽसम्बाधान्.. अभिसिध्यति	छां. उ. ७।१२।२
आकाशवत्कल्पविद्वरगोऽहं	कुंडि. १६
आकाशवत्सर्वगतं सुसूक्ष्मं	शांडि. २।१।३
आकाशवत्सूक्ष्मशरीर आत्मा	पैङ्गलो. ४।१२
आकाशशतभागाच्छास्त्रेषु.. (चित्)	महो. ५।१०१
आकाशशरीरं ब्रह्म	तैत्ति. १।६।३
(?) आकाशश्च प्रतिष्ठितः	वृ. उ. ४।४।१७
आकाशश्चाकाशमात्रा च चक्षुश्च	
द्रष्टव्यं च श्रोत्रं श्रोतव्यं च..	
(आत्मनि संप्रतिष्ठते)	प्रश्नो. ४।८
आकाशसदृशोऽस्म्यहं...	
सर्वातीतोऽस्म्यहंसदा	ते. बि. ३।१०
आकाशस्य च खण्डनम्; प्रथनंच	
तरङ्गाणामास्था नायुषि युज्यते	महो. ३।११
आकाशस्तृप्यत्याकाशे तृप्यति	छां. उ. ५।२३।२
आकाशस्य नभोऽस्ति तद्वज्जीवेषु..	अद्वैतो. ६
आकाशं नोपलिप्यते	भ. गी. १३।३२
आकाशं पराकाशं महाकाशं	
सूर्याकाशं परमाकाशमिति	
(आकाशानि) पञ्च भवन्ति	मं. ब्रा. ४।१

आकाशं प्रत्यस्तं यन्ति (भूतानि) छान्दो. १।१।१
 आकाशं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति नृ. पू. ३।५
 आकाशं बाह्यशून्यत्वादानाकाशं
 तुत्तत्त्वतः । नकिञ्चिदनिर्देश्यं.. महो. २।५
 आकाशं ब्रह्मेत्युपास्ते छान्दो. ७।१२।२
 आकाशं भित्त्वा मनो भिनत्ति सुबालो. १।१।२
 (?) आकाशं शून्यं कृत्वा अ. वि. १२
 आकाशः परायणम् (भूतानाम्) छान्दो. १।१।१
 आकाशः प्रतिष्ठा, प्रज्ञा-प्रियं*
 सत्य-मनन्त-आनन्दः-स्थितिः-
 इत्येनदुपासीत [बृह. ४।१।२, ३, ४, ५, ६, ७
 आकाशः संहितेऽत्यस्य माक्षव्यो
 वेदयांचक्रे ३ ऐत. १।१।१
 आकाशाच्चन्द्रमसं, एष सोमो राजा.. छान्दो. ५।१०।४
 आकाशात्मकमव्यक्तमोङ्कारस्वरभूषितं पञ्चम. १४
 (?) आकाशात्मानःस्वरीयुः (स्वर्ययुः) कौ. उ. २।१४
 आकाशात्मा सर्वकर्मा सर्वकामः
 सर्वगन्धः सर्वरसः छांदो. ३।१४।२
 आकाशादपि सूक्ष्मोऽहं ते. वि. ३।२९
 आकाशादिमयविग्रहम् (पञ्चमस्य) पं. म. १५
 (?) आकाशादेव जायन्ते (भूतानि) नृ. पू. ३।३
 आकाशादेव जातानि जीवन्ति (,,) नृ. पू. ३।३
 अकाशाद्योनेः सम्भूतोभार्यायैरेतः.. कौ. उ. १।६
 आकाशाद्वायुर्वायोर्ज्योतिर्ज्योतिष आपो कुंडिको. १४
 ऽद्भ्यः पृथिवी, एषां भूतानां ब्रह्मप्रपद्ये
 आकाशाद्वायुसंज्ञस्तु स्पर्शो-
 ऽपञ्चीकृतः पुनः कठरु. १७
 आकाशाद्वायुं, वायुर्भूत्वा धूमो भवति छांदो. ५।१०।५
 आकाशाद्वायुं वायोर्वृष्टिः, वृष्टेः पृथिवी.. बृह. ६।२।१६
 आकाशाद्वायुः [तै. २।१।१+ सुबालो. १।१
 + यो. चू. ७.२+ पैङ्गलो. १।३+ नारा. उ. १।५
 आकाशाद्वायुः, वायोरग्निः, अग्रे रापः,
 अद्भ्यः पृथिवी, पृथिव्या ओषधयः,
 ओषधीभ्योऽन्नं, अन्नात्पुरुषः तैत्ति. २।१।१
 आकाशाद्वायुः, वायोर्ज्योतिः,
 ज्योतिष आपः २ सन्न्यासो. १६
 आकाशाद्वायुः स्फुरति तदधीनं वरेण्यं त्रि. ता. १।१४

आकाशाद्वायुं भूयोऽस्तीति तन्मे
 भगवान्ब्रवीतु छान्दो. ७।१२।२
 आकाशांशे महाप्राज्ञधारयेत्तु सदाशिवं जा. द. १०।६
 (?) आकाशे... अमृतमयः पुरुषः बृ. उ. २।५।१०
 (?) आकाशे च हृदि प्राज्ञः.. देहे प्रतिष्ठितः आगम. २
 आकाशे जायते.. आकाशमुपास्व छान्दो. ७।१२।१
 आकाशे तदोतं च प्रोतं च बृ. उ. ३।८।४
 आकाशे तिष्ठति स ह्याकाशस्तं न वेद गोपालो. ४
 आकाशे तृप्यति यत्किञ्च वायुश्चा-
 काशश्चाधितिष्ठतस्तृप्यति छान्दो. ५।२३।२
 आकाशे धारयेच्चित्तमणिमादिक-
 माप्नुयात् यो. शि. ५।५।१
 आकाशेन प्रतिगृणोति छांदो. ७।१२।१
 आकाशेन रमते छांदो. ७।१२।१
 आकाशेन गृणोति छांदो. ७।१२।१
 आकाशे पुरुषस्ते मेवाहमुपासे कौ. उ. ४।६
 (?) आकाशेनाह्वयति, आकाशेन
 गृणोति... छांदो. ७।१२।१
 आकाशे पृथिवी प्रतिष्ठिता तैत्ति. ३।९
 आकाशे वै सूर्याच्चन्द्रमसावुभौ विद्यु-
 न्नक्षत्राण्यग्निः, आकाशेनाह्वयति.. छांदो. ७।१२।१
 आकाशे श्येनो वा सुपर्णो वा.. श्रांतः बृह. ४।२।१९
 आकाशे हीदं सर्वं समाप्येत १ ऐत. ३।१।२
 आकाशो धूमः (पृथिव्यग्नेः) छांदो. ९।६।१
 (अथ) आकाशोऽन्तःकरणमनो-
 बुद्धिचित्ताहङ्काराः त्रि. ब्रा. ३
 आकाशोऽन्नादः तैत्ति. ३।९
 आकाशो ब्रह्म छांदो. ३।१८।१
 आकाशो भूर्जलं वायुरग्निर्ब्रह्मा हरिः शिवः ते. वि. २।२७
 आकाशो वह्निना युक्तः सूर्यता. २।२
 आकाशो वाऽन्नमिन्द्रियाण्यन्नादानि सुबालो. १।४।१
 आकाशो वाव तेजसो भूयान् छांदो. ७।१२।१
 आकाशो वै नामनामरूपयोर्निर्वहिता छांदो. ८।१४।१
 आकाशो वै नामरूपयोः... (मा. पा.) छांदो. ८।१४।१
 आकाशो ह वा एष देवो वायुरग्नि-
 रापः.. ते प्रकाश्याभिवदन्ति प्रश्नो. २।२
 आकाशो ह्येवैभ्यो ज्यायान् छांदो. १।९।१
 आकीटपतङ्गपिपीलिकं छांदो. ७।२।१+
 [७।७।१+ ७।८।१+ ७।१०।१
 (?) आकीटपतङ्गभ्यस्तत्तेऽन्नं.. बृ. उ. ६।१।१४

* अत्रत्याः प्रियादयः पंच शब्दाख्यायङ्गुतपंचवाक्येयु

योजनीयाः ।

आकुञ्चनेन कुण्डलिन्याः कवाट-	
मुद्रादप्य मोक्षद्वारं विभेदयेत्	शां. १।७।३७
आकृत्यैव विराजन्ते मैत्र्यादिगुणवृत्तिभिः महो. ४।१९	
आकृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं	
मर्त्यं च [क्रक्सं. १।३।५=	मं. १।३।५।२+
वा.सं. ३३।४३+तै.सं. ३।४।११२	वनदु. २७
आक्रान्तमुद्रः प्रथमे विधर्मज्ञ जयन् प्रजाः	क्र.मं. ९।९।७।४०
[अ.वे. १।२५९+तै.आ. १०।१।१६+	महाना. ६।९
आक्षिप्तो भुजदण्डेन यथोच्चलति	
कन्दुकः	यो.शि. ६।५२
आक्षिप्तो भुजदण्डेन यथा चलति	
कन्दुकः	यो. चू. २७
आख्याहि मे को भवानुग्रहः	भ.गी. १।१३१
आगच्छ गच्छतिष्ठेति स्वागतं...	
सन्माननं च न ब्रूयात्	ना.प. ४।७,८
आगच्छत्यपराजितमायतनं तं	
ब्रह्मतेजः प्रविशति	कौ. उ. १।५
आगतं ब्रह्मात्मजं नारदमवलोक्य	ना. प. १।१
आगत्य भो विभूतेर्माहात्म्यं ब्रूहीति	वृ. जा. १।३
आगमस्याविरोधेन... समाधिः	
प्रकीर्तितः	अ. ना. १७
आगमापायिनो नित्याः	भ.गी. २।१४
आगमो जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २
आगाव इति मंत्रेण...(भस्म)मंत्रयेत्	वृ. जा. ३।३
आगाता ह वै कामानां भवति	छांदो. १।१।१४
आङ्गिरसोऽङ्गानां हि रसः	बृह. १।३।८
आग्नेयस्तु त्रिमात्रोऽसौ	अ. ना. ३१
आग्नेयमेव (इष्टि)कुर्यात् [ना.प. ३।७७+	प. हं. प. २
आग्नेयी प्रथमा मात्रा	ना. वि. ६
आग्रामादग्निमाहृत्य पूर्ववदग्निमाजिघ्रेत्	याज्ञव. १
आ च परा च पथिभिश्चरति	
स सध्रीची...	१ ऐत. १।६।२
(?) आ च पूर्यतेऽप च क्षीयते	
(चन्द्रो रात्रिर्वा) [वृ.उ. १।५।	१४, १५
आचरत्यात्मनः श्रेयः	भ.गी. १६।४०
आचान्तो भूत्वाऽऽग्नेय्याः	
प्राणोऽग्निर्विधोऽसीति च	
द्वाभ्यामभिध्यायेत्	मैत्रा. ६।९

आचारः प्रथमो धर्मः...तस्मादस्मिन्	
सदायुक्तः	भवसं. ४।१
आचारादीप्सिताः प्रजाः (लभन्ते)	भवसं. ४।२
आचाराद्धनमक्षय्यं (लभते)	भवसं. ४।२
आचाराद्धमते ह्यायुः	भवसं. ४।२
आचारो ह्यंत्यलक्षणम्	भवसं. ४।२
आचार्यकुलाद्वेदमधीत्ययथाविधानं..	छां.उ. ८।१५।१
आचार्यदेवो भव	तैत्ति. १।११।१
आचार्य महतीं चमूम्	भ.गी. १।१३
आचार्यमुपसङ्गम्य	भ.गी. १।२
आचार्यवान् पुरुषो वेद, तस्य...	छां.उ. ६।१४।२
आचार्यस्तु ते गतिं वक्ता...	छां.उ. ४।१४।१
आचार्यस्य सम्मुखं प्रपद्येत् [सुदर्श. ४+	यज्ञोप. ४
आचार्यहा वै त्वमसि	छां.उ. ७।१५।२
आचार्यः पूर्वरूपं, अन्ते वा स्युत्तररूपम्	तैत्ति. १।३।५
आचार्याद्वेव विद्याविदिता साधिष्ठं	
प्रापयति	छान्दो. ४।९।३
आचार्याय प्रियं धनमाहृत्य	
प्रजातन्तुं मा व्यवच्छेत्सीः	तैत्ति. १।११।१
आचार्याः पितरः पुत्राः	भ.गी. १।३४
आचार्यान् मातुलान् भ्रातृन्	भ.गी. १।२६
आचार्योपासनं शौचम्	भ.गी. १।३।१८
(?) आचार्योऽन्ते वा सिनमनुशास्ति	तैत्ति. १।११।१
आचार्योऽभ्युवादोपकोसला इति	छां.उ. ४।४।१
आचार्यो वेदसम्पन्नो विष्णुभक्तो	
विमत्सरः [द्वयोप. २+	अद्वयता. ८
आचिनोति हि शास्त्रार्थान्...	
तस्मादाचार्य उच्यते	द्वयोप. ४
आजगाम हास्याचार्यः, तमाचार्योऽ..	छान्दो. ४।१४।१
आजहारेमाः शूद्रानेनैव मुखेन...	छान्दो. ४।२।५
(?) आजानजानां देवानामानन्दाः..	तैत्ति. २।८।१
आजानुकटिपर्यंतमपां स्थानं	
प्रकीर्तितम्	त्रि.प्रा. २।१३६
आजानुतः सुवर्णाभं.. शतचन्द्र-	
निभाननम्	गारुडो. ६
आजानुपादपर्यंतं पृथिवीस्थानमिष्यते	त्रि.प्रा. २।१३५
आजानोः पायुपर्यंतमपां स्थानं..	१ यो.त. ८७
आजोः सरणं दृढस्य धनुष आयमनं	छांदो. १।३।५
(?) आज्यलेपेनाङ्गान्यनुविमृज्य	कौ. उ. २।३

आज्यं राधिरमिव त्यजेत् (यतिः)

[ना. प. ७।१+ सं.सो.२।७९

आज्यं हुत्वा मन्ये सम्पातमवनयेत् छांदो. ६।१।४

आज्ञाचक्रमष्टं, ब्रह्मनिर्वाणचक्रम्... सौभाग्य. ३१

आज्ञाचक्रं च मस्तकम् योगकुं. ३.११

आज्ञा नापभ्रुवोर्मध्ये द्विदलं. [यो.शि. १।७५. १।११

अज्ञाभयतंशरात्मगुणसङ्कल्पोऽन्वः नि.लं. २१

अकृत्योऽभिजनवानस्मि भ.गी. १३।८

आगमं शास्त्रमं शाक्तं ते. वि. १

(१) आगच्छन् जीवजमुद्भिज्जनिति छां.उ. ६।३।१

आण्डो भव जना मुहुः अरुणो. १

आतत्रमिव स्तंभशरीरं शिथिलायते अमन. २।८१

आतत्रप्रमलोऽममोर्ध्वचरणं स्मृतं गोपालो. २।२७

आतिष्ठोत्तिष्ठ भारत भ.गी. ४।४२

आतिष्ठप्राद्वयज्ञेषु न गच्छे.

आगवत्कचित् ना. प. ६।९

आतुरकालः कथनार्थसम्मतः ना.प. ३।५

आतुरकुटीचकयोर्भूलोकभुवर्लोकौ सं.सो. २।५९

आतुरकुटीचकयोर्भूलोकः ना. प. ५।९

आतुरः सर्वकर्मलोपः प्राणस्योत्क्रमण-

कालसंज्ञासः सनिमित्तसंज्ञासः ना. प. ५।४

आतुरेऽपि क्रमे वापि प्रैषयेदो

न कुत्रचित् ना. प. ३।७

आतुरेऽपि च संज्ञासे तत्तन्मंत्र-

पुरस्सरं. संज्ञासेत् ना. प. ३।६

आतुरे वा क्रमे वापि तुरीयाभ्रम..

अष्टश्राद्धं कुर्यात् ना. प. ४।३८

आतुरो जीवति चेत्क्रमसंज्ञासः

कर्तव्यः [ना.प. ५।६+ सं. सो. २।५९

आतुरेऽद्रक्षुमन्तं [ऋ.सं.मं. ८।८१।१० ग. पू. १।६

आतेन यातं मनसो जयीयसा १ ऐत. ३।८।७

आतो ह्ययमात्मा नृसिंहो. २।७

आतं वै भूयसा कनीयः १ ऐत. ६।१

आत्मकाममकामं रूपं बृ. उ. ४।३।२१

आत्तो वै सशरीरः प्रियाप्रियाभ्यां छांदो. ८।१२।१

आत्मकामोऽहमाकाशात् प्र. वि. ९२

आत्मकाम आत्मकामो निष्कामो

जीर्णकामः ? सुबाळो. १३।२

आत्मकृतस्येनसोऽवयजनमसि

[वा.सं. ८।१३+ तै. ब्रा. १०।५७ महा.ना. १४।१

आत्मक्रीड आत्मरतिः क्रियाव. न् मुण्ड. ३।१।४

आत्मक्रीड आत्मरतिरात्मवान्सम-

दर्शनः । तु गोवालकवत्क्रीडेत् ना. प. ५।३७

आत्मा गुहायां निहिोऽस्यजन्तोः श्वेताश्व. ३।२०

आत्मज्योतिर्हंशुकः सर्वज्योतिरसावर्दो महा.वा. ५

आत्मज्योतिरहंशुकः सर्वज्योती

रसोऽहमो वनदु. १२२

आत्मज्योती रसोऽस्यहम् ते. वि. ३।१०

आत्मज्ञं ह्यर्चयेद्भक्तिकामः मुण्ड. ३।१।१०

आत्मज्ञानं विना योगी ब्रह्मचारी

कथं भवेत् ....

आत्मज्ञो ह्यात्ममात्रदृक् (जीवन्मुक्तः)

[अ. पू. ४।३+ वराहो. ३।२७

आत्मत आकाशः छां. ७।२६।१

आत्मत आपः, आत्मत आविर्भावः छांदो. ७।२६।१

आत्मत आविर्भावतिरोभावौ छांदो. ७।२६।२

आत्मत एष प्राणो जायते (मा. पा.) प्रश्नो. २।३

आत्मत एवेदं सर्वम् छांदो. ७।२६।१

आत्मतश्चित्तमात्मतः सङ्कल्पः छांदो. ७।२६।१

आत्मतस्तेज आत्मत आपः छांदो. ७।२६।१

आत्मतः कर्माणि छांदो. ७।२६।१

आत्मतः प्राण आत्मत आशा छांदो. ७।२६।१

आत्मतः सङ्कल्पः छांदो. ७।२६।१

आत्मतः स्मर आत्मत आकाशः छांदो. ७।२६।१

आत्मतापरते त्यक्त्वा निर्विभागो

जगत्स्थितौ सं. सो. २।५०

आत्मतीर्थं महातीर्थमन्यत्तीर्थं

निरर्थकम् जा. द. ४।९३

आत्मतीर्थं समुत्सृज्य बहिस्तीर्थानि

यो ब्रजेत् । करस्थं स महारत्नं

त्यक्त्वा काचं विमार्गते जा. द. ४।५०

आत्मतुल्यसुवर्णादिदानैः..

तदप्याशु विनाशयेत् रामो. ५।२२

आत्मतृप्तश्च मानवः भ.गी. ३।१।७

आत्मतो ध्यानमात्मनश्चित्तम् छांदो. ७।२६।१

आत्मतो नामात्मतोमन्त्राः आत्मतः.. छांदो. ७।२६।१

आत्मतो नान्यथाप्राप्तिः नृसिंहो. ९।३

आत्मतोऽन्नमात्मतो बलं छांदो. ७।२६।१

आत्मतो मन आत्मतो वाक् छांदो. ७।२६।१

आत्मतो मन्त्रा आत्मतः कर्माणि	छांदो. ७.२६।१
आत्मतो वागात्मतो नाम	छांदो. ७.२६।१
आत्मतो विज्ञानमात्मतो ध्यानम्	छांदो. ७.२६।
आत्मध्यानयुतस्त्वेन विधिना	यो. चू. १०७
आत्मनः आकाशः सम्भूतः [तै. २।१।१ + यो. चू. ७२	
(तस्मात्) आत्मन एव त्रैविध्यं	
सर्वत्र योनित्वम्	नृसिंहो. ९।४
आत्मन एवास्य तत्कृतं भवति	३ ऐत. २।४।३
आत्मन एष प्राणो जायते	प्रश्नो. ३।३
(एवमेव) आत्मनः सर्वे प्राणाः	
सर्वे लोकाः ... व्युच्चरन्ति	बृह. २।१।२०
आत्मनः सूक्ष्मशरीरमिदमेवोच्यते	ग. शो. ४।४
आत्मनस्तावेतावर्काश्चमेधौ.. (मा. पा.)	नृ. उ. १।२।७
आत्मनस्तुकामायक्षत्रं प्रियं भवति +	बृह. २।४।५
आत्मनस्तु कामायजाया प्रिया भवति +	बृह. २।४।५
आत्मनस्तु कामायदेवाः प्रिया भवन्ति +	बृह. २।४।५
आत्मनस्तु कामाय पतिः प्रियो भवति +	बृह. २।४।५
आत्मनस्तुकामायपशवः प्रिया भवन्ति +	बृह. ४।५।६
आत्मनस्तुकामायपुत्राः प्रिया भवन्ति +	बृह. २।४।५
आत्मनस्तु कामाय भूतानि	
प्रियाणि भवन्ति +	बृह. २।४।५
आत्मनस्तुकामायलोकाः प्रिया भवन्ति +	बृह. २।४।५
आत्मनस्तु कामाय वित्तं प्रियं भवति +	बृह. २।४।५ +
आत्मनस्तुकामायवेदाः प्रिया भवन्ति	बृह. ४।५।६
आत्मनस्तु कामाय सर्वं प्रियं भवति +	बृ. उ. २।४।५
आत्मना चेज्जीवति प्रधानागादित्याहुः	बृह. १।५।१५
आत्मना जायते प्राणो मनः	
सर्वेन्द्रियाणि च	अनु. सा. ३
आत्मनाऽऽत्मनि तृप्तोऽस्मि	
ह्यरूपोऽस्म्यहमव्ययः	ते. बिं. ३।२८
आत्मनाऽऽत्मनि सन्तृप्तो	
नाविद्यामनुयावति [अ. पू. ४।३ +	वराहो. ३।२१
आत्मनाऽऽत्मानमभिसम्बभूव	महाना. २।७
(?) आत्मना परास्य द्विषन् भ्रातव्यो	
भवति... (मा. पा.)	बृ. उ. १।३।७
आत्मनाऽऽत्मानमुद्धरेत्	ना. प. ५।४०
आत्मना पिहिता गुहा	इतिहा. १७

+ वाक्यान्ति + इति चिह्नानि वाक्यानि तस्यामेवो-
निषदि अध्याये ४ ब्राह्मणे ५ सन्ति ।

आत्मना विन्दते वीर्यं विद्यया..ऽमृतं	केनो. २।४
आत्मना हि कर्म करोति	बृह. १।४।१७
(?) आत्मनि पुरुष एत... ब्रह्मोपासते	बृह. २।१।१३
आत्मनि खल्वरे दृष्टे श्रुते मते	
विज्ञात इदं सर्वं विदितं...	बृह. ४।५।६
आत्मनि ब्रह्मण्येवानुष्ठुमं जानीयात्	नृ. पू. १।७
आत्मनिष्ठं कर्तृगुणं वास्तवं वा	
द्वितीयकः (भ्रमः)	अ. पू. १।१४
आत्मनि सर्वेन्द्रियाणि सम्प्रतिष्ठाप्य	छां. उ. ८।१।५।१
आत्मनि हैवास्य तद्वैश्वानरेहुतं स्यात्	छां. उ. ५।२।४।४
(अथ) आत्मनेऽन्नाद्यमागायत्	बृह. १।३।१७
आत्मने वा यजमानाय वा	बृह. १।३।२८
आत्मने सर्वदेवाय.. भूताय.. मन्यते	ग. शो. २।१
आत्मनेऽस्तु नमो मह्यं	सं. सो. २।३१
आत्मनैव सहायेन सुखार्थं विचरेदिह	ना. प. ३।४४
आत्मनैवात्मानं परमं ब्रह्म पश्यति	नृसिंहो. ६।३
आत्मनवात्मानो विप्र धारये-	
दा ननाऽऽत्मनि	दुर्वासो. २।७
आत्मनाऽन्यज्जगन्नास्ति	ते. बिं. ६।४५
आत्मनोऽन्यत्सुखं न च	त. बिं. ६।४५
आत्मनोऽन्यन्न किञ्चन [ते. बिं.]	४।६१ + ६।४०
आत्मनोऽन्यन्नहि कश्चित्	अ. पू. ५।५९
आत्मनोऽन्यन्नहि कापि [ते. बिं.]	६।४६, ४७
आत्मनोऽन्या गतिर्नास्ति	ते. बिं. ६।४५
आत्मनो महिमा बभूव	ब्रह्मो. १
(?) आत्मनो यद्यत्कामयते तत्तत्सृजते	बृ. उ. १।४।१५
आत्मनो वा अरे दर्शनेन श्रवणेन	
मत्या विज्ञानेनेदं विदितम्	बृ. उ. २।४।५
आत्मनो वैश्वानरस्य मूर्धैव सुतेजाः	छां. उ. ४।१८।२
(?) आत्मन्नेव सायुज्यमेति	मैत्रे. ४।१
आत्मन्नेव सायुज्यमुपैति	मैत्रा. ४।१४
आत्मन्यग्नीन्समारोप्य सोऽग्नि-	
होत्री महायतिः	सं. सो. २।१००
आत्मन्यतीते सर्वस्मात्सर्वरूपे...	
को बन्धः	अ. पू. २।२५
आत्मन्यनात्मभावेन व्यवहार...	
यत्तदस्तेयमित्युक्तं	जा. द. १।१२
आत्मन्यात्मानमीडया व्याधिस्थो-	
ऽपि विमुच्यते	शांडि. १।७।४८

आत्मन्येव च सन्तुष्टः भ.गी.३।१७
 आत्मन्येव धत्ते मैत्रा. ६।३४
 आत्मन्येव नृसिंहदेवेपरेब्रह्मणि वर्तते नृसिंहो.२।३
 आत्मन्येव पश्यमानो गुहाविह-
 रणमेव निश्चयेन ज्ञात्वा.. मं.ब्रा.३।१
 आत्मन्येव वशं नयेत् भ.गी. ६।२६
 आत्मन्येवात्मना तुष्टः भ.गी. २।५५
 आत्मन्येवात्मना लीनो...
 लभते महिमासिद्धिं अमन.१।६५
 आत्मन्येवात्मना व्योम्नि यथा
 सरसि मारुतः महो.५।११९
 आत्मन्येवात्मानं पश्यति
 (पश्यत्-पाठः) [बृह.४।२।२३+ सुबा.९।१४
 आत्मन्येवात्मानं विभर्ति २ ऐत.४।१
 आत्मन्येवावतिष्ठते भ.गी. ६।१८
 आत्मन्येवास्य शान्तात्मा मूकान्ध-
 बधिरोपमः अ.पू.५।११५
 आत्मन्विनी हास्य प्रजा भवति बृह.२।१।१३
 आत्मन्यनेन स्यामिति बृह.१।२।७
 आत्मप्रकाशरूपोऽस्मिह्यात्मज्योती.. ते.विं. ३।१०
 (?)आत्मप्रकाशं शून्यं जानन्तः नृसिंहो.६।३
 आत्मप्रबोधोपनिषन्मुहूर्तमुपासित्वा
 न स पुनरावर्तते आ.प्र.३२
 आत्मबुद्धिप्रसादजम् भ.गी-१८।३७
 आत्मप्रयत्नसापेक्षाविशिष्टा मनो-
 गतिः, तस्या ब्रह्मणि संयोगो
 योग इत्युच्यते बुधैः भवसं. ३।१२
 आत्मभावं च चिन्मात्रमखण्डैकरसंविदुः ते.विं. २।२६
 आत्मभावा मण्डलमुपासते सामर.७५
 आत्मभूतस्य त्वमात्माऽसि कौ.उ. १।६
 आत्ममन्त्रसदाभ्यासात् परतत्त्वं
 प्रकाशते यो.शि. २।१८
 आत्ममात्रेण यस्तिष्ठेत्स जीवन्मुक्तः.. ते.विं.४।१
 आत्ममायारतं देवमवधूतं दिग्म्बरम् शाण्डि.३।२।२
 आत्मक्रीड आत्ममिथुन आत्मानन्दः छांदो. ७।२५।२
 आत्मक्रीडात्मरतिः क्रियावान् (आत्मा) छांदो. ७।२५।२
 आत्ममिथुन आत्मानन्दः स स्वराद् छांदो. ७।२५।२
 आत्मरतय आत्मक्रीडा आत्ममिथुना
 आत्मानन्दाः प्रणवमेव परं--

ब्रह्मात्मप्रकाशं शून्यं जानन्त-
 स्तत्रैव परिसमाप्ताः नृसिंहो. ६।३
 आत्मरतिरात्मक्रीड आत्ममिथुनः छांदो. ७।२५।२
 आत्मरूपमिदं सर्वमात्मनोऽन्यत्र
 किञ्चन । सर्वमात्मा ते.विं. ४।६१
 आत्मरूपं तमालोक्य ज्ञानरूपं.. ब्र.वि. ७७
 आत्मरूपः शिवः शुद्धः (पाठः) २ आत्मो. २
 आत्मवत्सर्वभूतानि परद्रव्याणि
 लोष्टवत् । स्वभावादेव, न भया-
 द्यः पश्यति, स पश्यति अ.पू. १।३८
 आत्मवत्सर्वभूतानि पश्यन्
 भिक्षुश्चरेन्महीम् ना.प. ४।२२
 आत्मवन्तं न कर्माणि भ.गी. ४।४१
 आत्मवश्यैर्विधेयात्मा भ.गी. २।६४
 (अथ) आत्मविदुर्लक्ष्य ब्रह्मणे
 प्रायच्छत्तत्रानन्दी... मैत्रा. ६।३३
 आत्मविदो ज्ञानिन उत्पद्यन्ते लीयन्ते सामर. २२
 आत्मविद्यातपोमूलं तद्ब्रह्मोपनिषत्परं श्वेता. १।१६
 [ना.प. ९।१२+ ब्रह्मो. २३
 आत्मविद्या मया लब्धा सरस्व. ३५
 आत्मविन्मोक्षमन्त्रैस्त्रैधातवीयैः.. ना.प. ३।७७
 आत्मत्वेन तदा सर्वं नेतरत्तत्र चाण्वपि यो.शि. ४।९
 आत्मश्राद्धं विरजाहोमं कृत्वा प.हं.प. ५
 आत्मश्राद्धे आत्मपितृ-पितामहान्
 (अर्चयेत्) ना.प. ४।३९
 आत्मसत्यात्मसाक्षी सतां
 धर्मः प्रतापवान् (मा. पा.) छां.उ. ६।१७
 आत्मसत्यानुबोधेन न सङ्कल्पयते यदा अद्वैतो. ३२
 आत्मसन्निधौ नित्यत्वेन प्रतीयमान
 आत्मोपाधिर्यस्तल्लिङ्गशरीरं
 हृद्ग्रन्थिरित्युच्यते सर्वसारो. ५
 आत्मसम्भाविताः स्तब्धाः भ.गी. १६।१७
 (अथ खलु) आत्मसम्मितमतिमृत्यु
 सप्तविधं सामोपासीत छांदो. २।१०।१
 आत्मसम्मितमाहारमाहरेदात्मवान्यतिः सं.सो. २।५९
 आत्मसंयमयोगाग्नौ भ.गी. ४।२७
 आत्मसंज्ञः शिवः शुद्ध एक
 एवाक्यः सदा २ आत्मो. १

आत्मसंस्थं तदा ज्ञानं	अद्वैतो. ३८	आत्मानमात्मना साक्षाद्ब्रह्म बुद्ध्या...	ब्र.वि. २९
आत्मसंस्थं मनः कृत्वा	भ. गी. ६।२५	आत्मानमादाय... ब्रह्मणैकीकुर्यात्	नृसिंहो. ४।१
आत्मसिद्धमिति होवाच ब्रूतैनमिति	नृसिंहो. ९।१०	(?) आत्मानमुपसंहरति	वृ.उ. ४।४।३
आत्मसंस्थं प्रभुं... नापश्यत्	मैत्रा. ३।२	आत्मानमेव, तद्भावयति	२ ऐत. ४।३
आत्मस्वरूपविज्ञानादज्ञानस्य		आत्मानमेव प्रियमुपासीत	बृह. १।४।८
परिक्षयः । क्षीणे ज्ञाने..	जा. द. ६।५०	आत्मानमेव लोकमुपासीत	बृह. १।४।१९
आत्मा एकः सन्नतश्चयं	छान्दो. १।६।३	आत्मानमेव वीक्षस्व	ते.वि. ६।८०
आत्मा गुहायां निहितोऽस्य जन्तोः		आत्मानमेवं ध्यात्वाऽनपेक्षमाणं..	कठश्रु....
[पारमा. ९।३+ ना. उ. ता. १।३+ महाना. ८।१		(?) अःत्मानमेवावेत	बृ.उ. १।१।१०
आत्मा चैव न बध्यते (क्षिद्रैः)	यो. चू. ८४	आत्मानमेवेन वैश्वानरं सम्प्रत्यध्येवि	
आत्मात्मकानीत्यात्मा ह्येषामुद्गन्ता		तमेव नो ब्रूहि	छान्दो. ५।११।६
निगन्ता वा	मैत्रा. ६।३१	आत्मानमेवेहमह्यन्नात्मानं परिचर-	
आत्मा दक्षिणत आत्मोत्तरतः	छान्दो. ७।२९।२	ब्रुभौ लोकाववाप्नोति	छान्दो. ८।८।४
आत्मा देवता वेदयेति(?)	ब्रह्मो. १	आत्मानमेवेहमह्यन्नात्मानं (मा.पा.)	छान्दो. ८।८।४
आत्मा देवानां जनिता प्रजानां		(?) आत्मानमोमिति ब्रह्मणैकीकृत्य	नृसिंहो. १।२
हिगन्धदंष्ट्रो...	छान्दो. ४।३।७	आत्मानं केवलं तु यः	भ. गी. १८।१६
आत्माननः स्वल्पोऽहं सत्यानन्दो...	ते. वि. ३।९	आत्मानं क्रियाभिः सुगुप्तं कपोति	कठश्रु. ३
आत्मानन्दे मग्ना अभक्ताऽन्न स्पृशन्ति	सामर. ७५	आत्मानं गोपालमिति भावयेत्	गोपालो. २।४
आत्मानन्दे मग्ना आत्मभावा भवन्ति	सामर. ७५	आत्मानं चेद्विजानीयादयमस्तीति	
आत्मानमक्षं ब्रह्म विद्धि ज्ञानात्..	जा. द. १।२५	पुरुषः [शाट्या. २२+	बृह. ४।४।२२
(?) आत्मानमनुविद्य ब्रजतो यत्रः..	छां उ. ८।८।४.	(?) आत्मानं द्वेषापातयत्	बृह. १।४।३
आत्मानमश्नसा वेद्मि	आ.प्र. २२	आत्मानं द्विधाऽकरोदर्धेन	
आत्मानमखण्डमण्डलाकारमा-		स्त्री अर्धेन पुरुषः	सुवालो. २।२
वृत्त्य सकलब्रह्माण्डमण्डलं		आत्मानं नयति परं सन्धय	ब्रह्मो. १
स्वप्रकाशं ध्यायेत्	भावनो. १	(?) आत्मानं परमात्मानं...	रुद्रह. १२
(?) आत्मानमन्तकाले सर्वे प्राणा		आत्मानं परमेश्वर	भ. गी. १०।३
अभिसन्नायांति		आत्मानं प्रार्थयते	आश्रमो. १
आत्मानमन्तरात्मानं वा..ऽर्चयेत्	बृ.उ. ४।३।३८	आत्मानं..मकारेण ब्रह्मणानुसन्दध्यात्	नृसिंहो. ७४
आत्मानमनन्यं ध्यायन् तदूर्ध्वबाहु-	रामेपू ५।३	आत्मानं मत्परायणः	भ. गी. ९।३४
विमुक्तमार्गो भवेत्	कठरु. ४	आत्मानं मोक्षयते	आश्रमो. ४
आत्मानमन्तत उपसृत्य स्तुवीत	छां. १।३।१२	आत्मानं युज्यतेति	मैत्रा. ६।३
आत्मानमन्विच्छेत् [जाबालो. ६+	ना.प. ३।८७	आत्मानं रथिनं विद्धि	
आत्मानमपि दृष्ट्वाऽहमनात्मानं		[कठो. ३।३+पैङ्गलो. ४।१+	भवसं. २।१०
त्यजः स्यहम्	आ.प्र. १८	आत्मानं रहसि स्थितः	भ. गी. ६।१०
आत्मानमरणिं कृत्वा प्रणवं...		आत्मानं वा प्रविमश्य कथं प्रातिष्ठते	प्रश्नो. ३।१
[ब्रह्मो. १८+ कैवल्यो. ११+	ध्या.वि. २२	आत्मानं सच्चिदानन्दं [अ.पू. ५।७.+	जा. द. ९।५
आत्मानमरणिं कृत्वा... पाशं		आत्मानं सच्चिदानन्दं ब्रह्म भावयेत्	व. सू. ५
दहति मानवः	सदानं. १५	आत्मानं सततं ज्ञात्वा	ना. वि. २१
		आत्मानात्मभावो भवेत्	सामर. ७५

आत्मानात्मविवेकमनुब्रूहीति	ते. बिं. ५।१
आत्मानाःमविवेकादिभेदाभेद- विवर्जितः	ते. बिं. ५।४
आत्मानात्मविवेकोऽयंमुधैवक्रियते..	यो. शि. ४।२२
आत्मा नारायणः परः [महाना.९।४+	त्रि.म.ना.७।११
आत्माऽन्तरात्मा परमात्मा ज्ञानात्मा	
तुरीयात्मेत्यादिवाचकवाच्यः...	त्रि.म.ना. १।५
आत्मापस्या निवर्तते	मैत्रे. १।७
(?) आत्मा परशिवद्वयगुरुःशिवः	रुद्रोप. ३
आत्मा पश्चादात्मा पुरस्तात्	छांदो.७।२५।२
आत्मा पुण्येभ्यःकर्मभ्यः प्रतिधीयते	२ ऐत. ४।४
आत्माऽप्यनीशः सुखदुःखहेतोः	श्वेता. १।२
आत्मा ब्रह्मैव, ब्रह्मात्मैव	नृसिंहो. ९।९
आत्मा भूतेष्वहमेव स्थितः	वासु. ३
आत्मा माया चेति कथं	सर्वसा. १
आत्मा मे शुभ्यतां उद्योतिरहं विरजा	
त्रिपात्मा भूयास ईशाहा	महाना.१४।१६
(कदाचित्) आत्मारामस्याखिल-	
पणिपूर्णस्य...उन्मेषो जायते	त्रि.म.ना.२।४
आत्मागमस्यादिनागयणस्य	
कोटशानुनोषनिमेषौ	त्रि.म.ना.४।५
आत्मागमस्व व्योऽहम्	ते.बिं.३।९
आत्मागमः कालत्रयाश्रयित-	
निजस्वरूपः	त्रि.म.ना.१।५
आत्मारामा महात्मानस्ते महापदं..	महो.४।३५,३६
आत्मावलोकनार्थं तु तस्मात्सर्व	
परित्यजेत्	अ. पू. १।४६
आत्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्यो	
मन्तव्यो... [बृह. २।४।५+	४।५।६
आत्मा वा अस्य प्रचोदयिता	छा.ग. ६।२
आत्मा वा हृदयेक एवाग्र आसीत्	२ ऐत. १।१
आत्मा वै पुत्रनामासि स जीव	
शरदः शतम्	कौ.उ.२।११
आत्मा वै सर्वदेहिनाम्	शरभो. १६
आत्मा शुद्धः सदा नित्यः..अज्ञाना-	
न्मलिनो भाति ज्ञानाच्छुद्धो	
अवश्यम्	जा.द. ५।१३
आत्मा शुद्धोऽधरो नित्यश्चैतन्यः	
प्रकृतेः परः	अवसं. २।३०

आत्माश्रमिवाद्रणवंशजाता..	सि. शि. १०
आत्मा सञ्चरते ध्रुवम्	ध्यानबिं. १६
आत्मा सर्वगतोऽच्छेद्यो...सा	
चाहिंसा वरा	जा. द. १।८
आत्मा साम... आत्माः	छान्दो.१।७।२
आत्मा स्थूलो न चैवाणुर्नप्रत्यक्षो..	अ. पू. २।२०
आत्माऽस्य अन्तोर्निहितो गुहायाम्	
[कठो. २।२०+ ना.प. ९।१३+	शरभो. १९
आत्मा स्यादात्मचक्षुषाम्	पारमा. ३।६
आत्माहिस्वमहिमस्थो निरपेक्षो एक एव	नृसिंहो. ९।६
आत्मा ह्यनीशः सुखदुःखहेतोः	नृसिंहो. ९।१
आत्माऽहं सर्वलोकानां	सर्वसा. १०
आत्मा हि वरः	सहस्रै. २०, २२
आत्मा हि सर्वान्तरो नहीदं सर्व-	
महमिति होवाच	नृसिंहो. ७।२
आत्मा ह्याकाशवज्जीवैर्घटाकाशैरिव..	अद्वैतो. ३
आत्मा ह्येषामुद्गन्ता नियन्ता वा	मैत्रा. ६।३१
आत्मा ह्येषां स भवति	वृ. उ. १।४।१०
आत्मेतिशब्दहीनो य आत्मशब्दार्थ-	
वर्जितः...एषैवात्मा सनातनः	ते. बिं. ५।८
आत्मेत्येवोपासीत	बृह. १।४।७
आत्मने भूताय आत्मन इति मन्यते	ग. शो. २।१
आत्मेदं सर्वं नारायणः	ना. उ. ता. १।५
आत्मेन्द्रियमनोयुक्तं भेत्तेत्याहु-	
र्भनीषिणः [कठो. ३।४+	पैङ्गलो. ४।३
आत्मेन्द्रियमनोयुक्तांसन्निर्वातप्रवर्तते	आयुर्वे. १०
आत्मेश्वरजीवोऽनात्मनां देहा-	
दीनमात्मत्वेनाभिमन्यते	
सोऽभिमान आत्मनो बन्धः	सर्वसा. २
(?)आत्मेश्वरोऽनात्मनो देहादीनात्म-	
त्वेन..(पाठः)	सर्वसा. २
आत्मेहकागोऽभिरीकारः	छांदो १।१३।१
आत्मैकत्वं विदित्वा त्वं..	महो. ४।११
आत्मैव नृसिंहोदेवःपरमेवब्रह्मभवति	नृसिंहो. ५।७
आत्मैव नृसिंहोदेवोब्रह्मभवति,यएवं..	नृसिंहो. ५।१
आत्मैव रिपुरात्मनः	भ. गी. ६।५
आत्मैव संविशत्यात्मनाऽऽत्मानं..	नृसिंहो. २।७
आत्मैव सिद्धोऽद्वितीयः	नृसिंहो. ९।१

आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुः भ.गी. ६।५
 आत्मैवाधस्तादात्मोपरिष्ठात् छांदो. ७।२५।२
 आत्मैवास्थकर्मत्मनाहिकर्मकरोति बृ.उ. १।४।१७
 आत्मैवास्य ज्योतिर्भवति बृह. ४।३।६
 आत्मैवास्य षोडशी कला बृह. १।५।१५
 आत्मैवाहमसन्नाहं ते.वि. ६।६२
 आत्मैवाहं परं सत्यं ते.वि. ६।५८
 आत्मैवेदमग्र आसीत् (एक एव).. बृह. १।४।१, १७
 आत्मैवेदं सर्वं..स वा एष एवं पश्यन् छां.उ. ७।२५।२
 आत्मैवेह मह्य आत्मा परिचर्यः छां.उ. ८।८।४
 आत्मोत्तरतः, आत्मैवेदं सर्वम् छां.उ. ७।२५।२
 आत्मोपरिष्ठादात्मा पश्चात् छां.उ. ७।२५।२
 आत्मोपम्येन सर्वत्र भ.गी. ६।३२
 आथर्वणस्य शाखाः स्युः.. मुक्ति. १।१३
 आथर्वणायाश्चिनौ दधीचेऽव्यं बृह. २।५।१७
 शिरः प्रत्यैरयतम्
 आदरेण यथा स्तौति धनवन्तं
 धनेच्छया । तथा चेद्विश्व-
 कर्तारं को न मुच्येत बन्धनात् वराहो. ३।१३
 (अथापि) आदर्शं वोदके वा जिह्य-
 शिरसं..ऽऽत्मानं पश्येत् ३ऐत. २।४।५
 (१) आदर्शं पुरुष एतमेवाहं ब्रह्मोपासे बृ.उ. २।१।९
 आदातव्यमेवाप्येति य आदातव्य-
 मेवास्तमेति [सुबालो. ९।७+ बृह. २।१।९
 आदानादादित्यः मैत्रा. ६।७
 आदायात्मानं परिपतन्ति छां. उ. २।२।४
 आदावग्निमण्डलं, तदुपरि सूर्यमंडलं मं.ब्रा. २।२
 आदावन्तेचमध्ये च जनो यस्मिन्न
 विद्यते । येनेदं सततं व्याप्तं
 स देशो विजनः स्मृतः ते.वि. १।२३
 आदावन्तेचमध्येचभासतेनान्यहेतुना पं.प्र. १८
 आदावन्ते च यन्नास्ति वर्तमाने-
 ऽपि तत्तथा [वैतथ्यो. ६+ अ. शां. ३१
 आदावन्ते च सशान्तस्वरूपं..यत् अ. पू. २।३९
 आदावेव पैप्पलादेन सहोक्तमिति बृ. जा. १।४
 आदिकलापुटितां श्रीकलां
 श्रीकलापुटितां... पोढोप. ३
 आदिक्षान्तमूर्तिः सावधानभावा अ. मा. २

आदिप्रत्नस्य रेतसः... उद्वयन्त-
 मसस्पति [छांदो. १।१७।७+ वा.सं. २०।२१
 [क्र.मं. १।९०।१८+तै.सं. ४।१।७+ अ.वै. ७।५३।७
 आदिप्रत्नस्य रेतस इत्येका ३ ऐत. २।४।४
 आदित्य इति होवाच छांदो. १।११।७
 आदित्य उत्तररूपम्, आपः सन्धिः तै.उ. १।३।२
 (अथ) आदित्य उदयन्यत्प्राचीं
 दिशं प्रविशति प्रश्नो. १।६
 आदित्य उद्गीथः, नक्षत्राणि प्रतीहारः छांदो. २।२०।१
 आदित्य उकारो निबह एकारः छांदो. १।१३।२
 आदित्य एव सविता, द्यौः सावित्री सावित्र्यु. ६
 (?) आदित्य एवोत्, वायुर्गीः छां. उ. १।३।७
 आदित्यजयाज्यो भवति छांदो. २।१०।६
 आदित्यज्योतिः सम्राडिति होवाच बृह. ४।३।२
 आदित्यदेवत इति स आदित्यः बृह. ३।९।२०
 आदित्यमण्डलं दिव्यं रश्मिज्वाला-
 समाकुलम् । तस्य मध्यगतो
 वह्निः प्रज्वालते... यो शि. ५
 आदित्यमभिजयंते प्रश्नो. १०
 आदित्यमथ वैश्वदेवं लो३कद्वार.. छां. २।२४।१३
 (?) आदित्यमुदीक्षमाण ऊर्ध्व-
 बाहुस्तिष्ठन् मैत्रा. १।२
 आदित्यमेव भगवो राजन्निति होवाच छांदो. ५।१३।१
 आदित्यमेवाप्येति य आदित्य-
 मेवास्तमेति सुबालो. ९।२
 आदित्यलोकेषु गार्गीति
 (ओताश्च प्रोताश्च) बृह. ३।६।१
 आदित्यवद्वास्यविलक्षणोऽहम् कुण्डिको. १६
 (?) आदित्यवर्णमूर्जस्वन्तं ब्रह्म मैत्रा. ६।२४
 आदित्यवर्णज्योतिस्तमसउपरिविभाति त्रि.म.ना. ४।३
 आदित्यवर्णं तमसः परस्तात् भ.गी. ८।९+
 [श्वे.उ. ३।८+चित्र्यु. १३।१+ त्रि.म.ना. ४।३
 आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे महावा. ३+
 [पारमा. ७।५+ चित्र्यु. १२।७
 आदित्यवर्णे इमे मणिकुण्डले इतिहा. ८५
 आदित्यवर्णेतपसोऽधिजातोव नस्पति-
 स्तव वृक्षोऽथ बिल्वः, तस्य
 फलानि... [क्र.खि. ५।८७।१० श्री.सू. ६

‘आदित्यवर्णे तपसः’ इति हरिद्रां
 श्रीफले धारयेत् नारदो. १
 आदित्यश्चक्षुर्भूत्वाऽक्षिणी प्राविशत् २ऐत. २।४
 आदित्यसन्निधौलोकश्चेष्टतेस्वयमेवतु
 तथा मत्सन्निधावेव समस्तं चेष्टते.. वराहो. ३।१४
 आदित्यस्तत्राधिदैवतम् सुबालो. ५।१
 आदित्यस्य सायुज्यं गच्छति महाना. १।८।१
 आदित्यस्य मध्य इवेत्यक्षिण्यग्नौ
 चैतद्ब्रह्मैतत्... मैत्रा. ६।३५
 आदित्यस्य रश्मय उभौ लोकौ
 गच्छन्ति... छां. उ. ८।६।२
 आदित्यस्यावृतमन्वावर्तयति
 आदित्यस्यावृतमन्वावर्तन्ते
 आदित्यं तृतीयं.. अमृतं तृतीयं.. (मा. पा.) वृ. उ. १।२।३
 आदित्यं तृतीयं वायुं तृतीयं बृह. १।२।३
 (?) आदित्यं ब्रह्मेत्युपास्ते छां. उ. ३।१९।४
 आदित्यं भास्करं भानुं रविं सूर्यं
 दिवाकरम् वनकु. १२३
 आदित्यं सप्तविधं सामोपास्ते छां. उ. २।९।८
 आदित्यः प्रतिहारः छां. उ. २।१।१
 आदित्या साम छान्दो. १।६।३
 आदित्यः प्रस्तावः छां. उ. २।२।२
 (?) आदित्यः सर्वेषां भूतानां मधु वृ. उ. २।५।५
 आदित्याच्चन्द्रमसम् छान्दो. ४।१५।५
 आदित्याज्जायते वृष्टिर्वृष्टेरश्रततः प्रजाः मैत्रा. ६।३७
 आदित्याज्ज्योतिर्जायते सूर्यो. ४
 आदित्या दक्षिणाभिः चित्त्यु. ८।२
 आदित्यादापो जायन्ते सूर्यो. ४
 आदित्याद्देवा जायन्ते सूर्यो. ४
 आदित्याद्भूमिर्जायते सूर्यो. ४
 आदित्याद्वायुर्जायते सूर्यो. ४
 आदित्याद्देवा जायन्ते सूर्यो. ४
 आदित्याद्द्वैद्युतम् (आदित्य एति) बृह. ६।२।१५
 आदित्याद्द्वयोम दिशो जायन्ते सूर्यो. ४
 आदित्यानामहं विष्णुः भ. गी. १०।२१
 आदित्यानामेव तावदाधिपत्यं
 स्वाराज्यं पर्येता
 आदित्यानामेवैको भूत्वा
 आदित्यानां च विश्वेषां च देवानां
 तृतीयसवनम् छां. उ. ३।८।४
 छां. उ. ३।८।३
 छां. उ. २।२४।१

आदित्यानां विश्वेषां देवानां च... (मा. पा.)
 आदित्याय विद्महे सहस्रकिरणाय
 धीमहि। तन्नः सूर्यः.. [म. ना. ३।१०+ सूर्यो. ७
 आदित्यानीमानि शुक्लानि यजूंषि बृह. ६।५।३
 आदित्यास्तस्मान्मा मुञ्चतर्तस्यते... सहस्रै. ३
 आदित्या रुद्रा मरुतो वसवोऽश्विना-
 वृचो यजूंषि सामानि मन्त्रोऽग्नि-
 राज्याहुतिर्नारायणः सुबालो. ६।१
 आदित्ये तृप्यति द्यौस्तृप्यति छां. उ. ५।१९।२
 (?) आदित्ये ते ज्योमयोऽमृतमयः पुरुषः बृह. २।५।५
 आदित्येन वाव सर्वे लोका महीयन्ते तैत्ति. १।५।२
 आदित्येन सह सावित्री स्तौति,
 स्तुवति.. प्रातः प्रसुवति सन्ध्यो. २१
 आदित्येनैवायं ज्योतिषाऽऽस्ते पश्ययते
 कर्म कुरुते विपल्येतीत्येवमेवैतत् बृ. ह. ४।३।२
 आदित्ये पुनः एकं क्रव्यादि सुबालो. १२।१
 (?) आदित्ये पुरुष एतमेवाहं ब्रह्मोपासे बृ. उ. २।१।२
 आदित्यैरिन्द्रः सगणो मरुद्भिः अरुणो. १
 [ऋ. मं. १०।१५।७।३+ अथर्व. २०।६३।२
 आदित्यैरिन्द्रः सह सीषधातु अरुणो. १
 आदित्यैस्ताम्रं मौक्तिकं देवतैस्तैः
 (लिङ्गं पूजितम्) सि. शि. २३
 आदित्योऽग्निश्च दुर्गिश्च क्रमेण.. महाना. ६।१२
 आदित्योऽज्योतिः प्रकाशं करोति १ऐत. १।७।४
 आदित्यो नव होता चित्त्यु. ७।४
 आदित्योऽन्तःकरणमनोबुद्धि-
 चित्ताहङ्काराः सूर्यो. ५
 आदित्यो ब्रह्मेत्यादेशस्तस्योप-
 व्याख्यानम् छां. उ. ३।१९।१
 आदित्यो ब्रह्मेत्येके मैत्रा. ६।१६
 आदित्यो वा उद्गीथोऽसौ
 खल्वादित्यो ब्रह्म शौनको. ४।३
 आदित्यो वा एष एतन्मण्डलं तपति
 [महाना. १०।१+ राधोप. २।२+ सूर्यो. ५
 आदित्यो वै तेज ओजो बलम् महाना. १०।२
 आदित्यो वै भर्गश्चन्द्रमा वै भर्गः सावित्र्यु. १०
 आदित्यो वै वचनादानागमन-
 विसर्गानन्दाः सूर्यो. ६
 आदित्यो वै वाक्पाणिपादपायूपस्थाः सूर्यो. ५

आदित्यो वै श्रोत्रत्वक्चक्षूरसनघ्राणाः सूर्यो. ५	आदौ बुद्धास्तथा मुक्ताः	अ. शां. ९८
आदित्यो वै शब्दस्पर्शरूपरसगन्धाः सूर्यो. ६	आदौ रोगाः प्रगद्यन्ति पश्चाज्जाड्यं	
आदित्यो वै व्यानः समानो-	शरीरजम् । ततः समरभोभूत्वा..	यो. शि. १।४६
दानोऽपानः प्राणः सूर्यो. ५	आदौ विनायकं समुत्पन्नं स्वेष्टं	
आदित्यो वै सावित्री, आदित्येन सह.. सन्ध्यो. २१	देवतां नत्वा	शाण्डि. १।४।२
आदित्यो हवै प्राणो रविरेव चन्द्रमाः प्रश्नो. १।५	आदौ वेदादिमुद्यमं (मंत्रोद्धारः)	द. मृ. ५
आदित्यो हवै बाह्यः प्राण उदयति प्रश्नो. ३।८	आदौ शनदमप्रायेर्गुणैः शिष्यं	
आदिदेवमजं विभुम् अ. गी. १०. १८	विशोधयेत् । पश्चात्तत्त्वमिदं	
आदिवुद्धाः प्रकृत्येव सर्वे धर्माः... अ. शां. ९२	ब्रह्म शुद्धस्वमिति बोधयेत्	महो. ४।४
आदिब्रह्मत्वसंति निर्वाणो. ३	आद्यत्रयं ब्रह्मरूपं (अस्तिभाति-	
आदिमध्यान्तवर्जिनः (आत्मा) ते. वि. ४।७६	प्रियात्मकं)	सगस्व. ४८
आदिमध्यान्तशून्यं कैः कृत्यं. शान्तं त्रि. म. ना. ७।७	आद्यन्तवन्तः कौन्तेय	अ. गी. ५।२२
आदिमध्यान्तशून्यं ब्रह्म त्रि. म. ना. १।३	आद्यन्तशून्याः कवयः पुराणाः	वनदु. २३
आदिमध्यान्तहीनोऽस्मिन्माकाशसदृशः ते. वि. ३।१०	आद्यन्ताभाववानहम्	ते. वि. ३।२९
आदिमध्यान्तहीनोऽहमाकाशसदृशः.. अ. वि. ९१	आद्यं वारभवं द्वितीये कामराजं...	
आदिमध्यावसानेपुदुःखसर्वमिदं यतः अक्षुप. ५०	क्रमेण स्मरेत्	कामराज. १
आदिरन्तश्च चिन्मात्रं गुरुशिष्यादि	आद्यं पुरुषमीशानं पुरुषं पुरुषं	विष्णु. १।७
चिन्मयं... अट्ठयं ते. वि. २।३१	आद्यानि चत्वारि पदानि परब्रह्म-	
आदिरिति द्व्यक्षरं प्रतिहार इति	विकासीनि	त्रि. ता. १।४
चतुरक्षरं, तत्त इदं तत्समम् छान्दो. २।१०।२	आद्या माया भवेच्छाङ्गं पद्यं	
आदिर्न विद्यते यस्य तस्य ह्यादि-	विश्वं करे स्थितम्	गोपालो. ३।३१
र्न विद्यते अ. शां. २३	आद्याविद्यागदावेद्यासर्वदावेकस्थिता	गोपालो. ३।२
आदिशक्तिरुमा चैषा... अमन. २।११	आद्या व्यक्ताद्वादशमूर्तयः सर्वे पुलोकेषु	
आदिशक्त्या भूर्भुवस्त्रीणि स्वर्गभू-	सर्वेषु देवेषु.. तिष्ठन्तीति	गोपालो. ३।२
पातालानि... त्रि. ना. १।१	आद्यो रा तत्पदार्थः स्यान्मकार-	
आदिशान्ता ह्यनुत्पन्नाः प्रकृत्यैव... अ. शां. ९३	स्त्वम्पदार्थवान्	रामर. ५।१३
आदिश्च भवति य एवं वेद माण्डू. ९+	आर्द्रा पुष्करिणीं पुष्टीं पिङ्गां पद्म...	श्रीसू. १४
आदिः स संयोगनिमित्तहेतुः खेता. ६।५	आर्द्रा यः करिणीं यष्टीं सुवर्णां हेम...	श्रीसू. १३
आदिसामान्यमुद्रकटस्य आगमो. १।१९	आद्ययो व्याधयोऽवियाम्	अक्षुप. २६
आदेश आत्मा, अथर्वाङ्गिरसः पुच्छम् तैत्ति. २।३	आधानकरणी च द्विस्थानं सन्ध्यक्षरं	रमणवो. १६
आदेशस्य कटयन्तमग्निस्थान-	आधारश्चक्रमहसा विद्युत्पुञ्ज-	
मुदाहृतम् त्रि. ब्रा. २।१३८	समप्रभा । तदा मुक्तिर्न सन्देहः	यो. शि. ६।२६
आदौ जलविज्जीमूतभरीनिर्झरसम्भवः ।	आधारनवकमुद्राः शक्तयः	आधनो. २
मध्ये मर्दलशब्दाभः (सिद्धयोगे	आधारमानन्दमखण्डबोधयन्मिहयं	
श्रूयमाणो नादः) ता. वि. ३४	याति पुरत्रयं च	कैव. १४
आदौ तारकवद्भूयते	आधाररहितोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।९
(ब्रह्मसाक्षात्कारचिह्नं) मं. ब्रा. २।३	आधारवातरोधेन विश्वं तत्रैव दृश्यते	यो. शि. ६।२९
आदौ पुण्योत्तमस्य... लीला भवन्ति सामर. ५	आधारवातरोधेन शरीरं कम्पते यदा,	
	..योगी नृत्यति सर्वदा	यो. शि. ६।२८

आधारशक्तिरव्यक्ता यया विश्वं प्रवर्तते यो. शि. २।१०
 आधारशक्त्यावधृतः कालाग्निरयमूर्ध्वगः वृ. जा. २।९
 आधारं गुदमित्युक्तं स्वाधिष्ठानं तुलैङ्गकं योगकुं. ३।१०
 आधारं प्रथमं चक्रं स्वाधिष्ठानं द्वितीयकं ध्या. विं. ४३
 आधारं सर्वभूतानामनाधारं (ब्रह्म).. यो. शि. ३।१८
 आधाराख्ये गुदस्थाने पङ्कजं यच्चतुर्दलं,
 तन्मध्ये प्रोच्यते योनिः.. ध्या. विं. ४२
 आधाराज्जायते विश्वं विश्वं तत्रैव
 लीयते । ..गुरुपादं समाश्रयेत यो. शि. ६।२२
 आधारादिषु चक्रेषु.. परं तत्त्वं
 न तिष्ठति अमन. १।३
 आधाराद्वायुमुत्थाप्य स्वाधिष्ठानं.. हंसो. ४
 (१) आधाराद्ब्रह्मरन्ध्रपर्यन्तं ध्यायन् हंसो. ४
 आधारे कमलालयम् (आत्मतीर्थ) जा. द. ४।४९
 आधारे दहरेऽव्यक्ते स्वर्णस्फटिक-
 वैद्युतम् (शिवलिङ्गं) सदानं. २
 आधारे (चक्रे) पश्चिमं लिङ्गं
 क्वाटं तत्र विद्यते यो. शि. ६।३१
 आधारे ब्रह्मचक्रं त्रिरावृतं
 भगमण्डलाकारं सौभाग्य. २४
 आधारे (चक्रे) सर्वदेवताः, आधारे
 सर्ववेदाश्च यो. शि. ६।२९
 आधिक्ये सर्वसाम्ये वा नोपपत्ति-
 र्हि भिद्यते अद्वैतो. १०
 (अथ) आधिदैवतमग्निः पादो वायुः
 पाद आदित्यः पादो दिशः पाद
 इत्युभयमेवादिष्टं भवति छान्दो. ३।१८।२
 आधिदैवतमाकाशो ब्रह्मेत्युभय-
 मादिष्टं भवति छान्दो. ३।१८।१
 आधिदैविकी या सृष्टिः सा...
 लोकतां प्राप्नोति सामर. ६+
 आधिपत्यं स्वराज्यं पर्येता छां. उ. ३।६।४
 [+३।७।४+३।८।४+३।९।४+
 आधिभौतिकदेहं तु ३।१०।४
 आधीतं बर्हिः, केतो अग्निः योगकुं. १।७७
 आध्यात्मिकी कथां मुक्त्वा भिक्षा-
 वार्ता विना.. वृथा जलपोन्यञ्चयते चिरयु. १।१
 आनखामेभ्यो यथा क्षुरः क्षुरधाने.. १ सं. सो. २।८४
 आनन्द आत्मा, ब्रह्मपुच्छं प्रतिष्ठा वृ. उ. १।५।७
 तेति. २।५

आनन्द इत्येनदुपासीत बृह. ४।१।६
 आनन्दक्रियामृतत्वफला कात्याय. १
 आनन्दघन एवाहमहं ब्रह्मास्मिकेफलं ते. विं. ३।२६
 आनन्दघनमव्ययम् अध्यात्मो. ६१
 आनन्दघनरूपोऽस्मि परानन्दघनो.. ते. विं. ४।३
 आनन्दघनं ह्येवमस्मात्सर्वस्मात्... नृसिंहो. २।३
 आनन्दत्वं सदा मम वराहो. ३।१०
 आनन्दत्वान्न मे दुःखमज्ञानाज्ञानि
 सत्यवत् । आ. प्र. ३१
 आनन्दनं मोदनं ज्योतिरिन्दोरेता त्रिपुरो. ४
 उ वै मण्डला मण्डयन्ति त्रि. म. ना. १।४
 आनन्दपादस्तृतीयः (ब्रह्मणः) त्रि. म. ना. २।२
 आनन्दप्राधान्येनानन्दसाकारः ते. विं. ४।३८
 आनन्दभरितस्यान्तोवैदेहीमुक्तएवसः ते. विं. ४।३८
 आनन्दमुक्चेतोमुखः प्राज्ञः [माण्डू. ५+ रामो. २।३+
 [ग. शो. १।३+५।६+नृ. पू. ४।२ नृसिंहो. १।३
 आनन्दमुक्तथा प्राज्ञः [आगम. ३+ यो. चू. ७२
 आनन्दमय आत्मा तु ततोऽन्यश्चान्तरः.. कठरु. २२
 आनन्दमयस्तु पुरुषोत्तमोऽतिरिच्यते सामर. ९७
 आनन्दमिश्नाशी निर्वाणो. ४
 आनन्दमन्तर्निजमाश्रयन्तमाशा-
 पिशाचीमवमानयन्तम्.. पैत्रे. १।१७
 आनन्दमयो ज्ञानमयो विज्ञानमय
 आदित्यः सूर्यो. ६
 आनन्दमयो ह्यानन्दमुक् चेतोमुखः
 प्राज्ञस्तृतीयः पादः [रामो. २।३+ माण्डू. ५+
 [नृ. पू. ४।२+नृसिंहो. १।३
 आनन्दमात्ररूपोऽस्मि...यः
 स जीवन्मुक्त उच्यते ते. विं. ४।३
 आनन्दमात्रोऽयं करपादे तेजोमयो-
 ऽमृतमयः सामर. ३९
 आनन्दमेतज्जीवस्य यज्ज्ञात्वा
 मुच्यते बुधः ब्रह्मो. २२
 आनन्दमेवाप्येति य आनन्द-
 मेवास्तमेति, तुरीयमेवाप्येति.. सुबा. १।१, १३
 आनन्दयति दुःखाढ्यं जीवात्मानं
 सदा जनः कठरु. २८
 आनन्दयितव्यमेवाप्येति य
 आनन्दयितव्यमेवास्तमेति सुबालो. १।९

आनन्दयिता कर्ता	मैत्रा. ६।७	आनन्दामृतस्वरूपोऽहमात्मसंस्थोऽहं..	त्र. वि. ९२
आनन्दरसस्तु महालीलायाः		(अथ) आनन्दामृतेनैतांश्चतुर्धासम्पूज्य	नृसिंहो. ३।४
कारणं भवतितराम्	सामर. ९९	आनन्दिनः प्राणा भवन्ति, अन्नं बहु..	छां. उ. ७।१०।१
आनन्दरूपममृतं यद्विभाति (तत्पश्यन्ति)	मुण्ड. २।२।७	आनन्देन च सन्तुष्टो सदाभ्यास-	
आनन्दरूपस्तेजोरूपः	ग. शो. २।४	रतो भवेत्	अमन. २।५२
आनन्दरूपास्तिष्ठन्ति		आनन्देन जातानि जीवन्ति (भूतानि)	तैत्ति. ३।६
कामायात्रं भविष्यति	प्रश्नो. २।१०	आनन्देन सदा पूर्णः सदा ज्ञानमयः	
आनन्दरूपे आश्रिताः... तन्मयतां		सुखम् । तथाऽऽनन्दमयश्चापि..	कठरू. २४
प्रपदिरं	सामर. १०२	आनन्दैकघनाकारा... सप्तमी	
आनन्दरूपेषु पुरुषोऽयं रमते	सामर. ३	भूमिका भवेत्	अ. पू. ५।८५
आनन्दरूपोऽहमखण्डबोधः	वराहो. ३।३	आनन्दैकघनाकारा सुपुष्पाख्या	
आनन्दवांश्च भवति, यो दैवं वेद	मैत्रा. ६।१३	तु पञ्चमी (भूमिका)	अ. पू. ५।८८
आनन्दव्यूहमध्ये सहस्र...		आनन्दो गोष्पदायते	१ अवधू. ३
चिन्मयप्रासादम्	त्रि. म. ना. ७।९	आनन्दोऽजरोऽमृतः (एष प्राणः)	कौ. उ. ३।९
आनन्दश्च तथा प्राज्ञं विद्यावृत्तिं		आनन्दो नाम सुखचैतन्यरूपोऽपरिमिता-	
निबोधत	आगम. ४	नन्दसमुद्रोऽवशिष्टसुख.. (पाठः)	सर्वसा. ४
आनन्दसंवलितश्चामायायाऽऽनन्दा-		आनन्दो ब्रह्मेति व्यजानात्	तैत्ति. ३।६
त्मक एव भवति	सामर. ९९	आनन्दो भवति, स नित्यो भवति	ग. शो. ५।८
आनन्दं नाम सुखचैतन्यस्वरूपो-		आनन्दोऽसि परोऽसि त्वं	ते. वि. ५।६६
ऽपरिमितानन्दसमुद्रोऽवशिष्ट-		आनीय मुदितात्मानमवलोक्य	
सुखस्वरूपश्चानन्द इत्युच्यते	सर्वसारो. ६	ननाम च	महो. २।२८
आनन्दस्य रतेः प्रजातेर्विज्ञातारं		आनुष्टुभस्य मन्त्रराजस्य नारसिंहस्य	
विद्यान्नेत्यां विजिज्ञासीत	कौ. उ. ३।८	फलं नो ब्रूहि भगवः	नृ. पू. ५।९
आनन्दं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति	तैत्ति. ३।६	आनुष्टुभस्य मन्त्रराजस्य नारसिंहस्य	
आनन्दं ब्रह्मणो विद्वान् विभेति		महाचक्रं नाम चक्रं नो ब्रूहि भगवः	नृ. पू. ५।१
कदाचन [तैत्ति. २।४ +	शरभो. १८	आनुष्टुभस्य मन्त्र.. शक्तिं बीजं नो ब्रूहि	नृ. पू. ३।१
आनन्दं ब्रह्मणो विद्वान् सच्चिदानन्द-		आनुष्टुभस्य मन्त्रराजस्य नारसिंहस्या-	
स्वरूपो भवति	ना. उ. ता. १।१	ङ्गमन्त्रान्नो ब्रूहि भगवः	नृ. पू. ४।१
आनन्दं रतिं प्रजापतिं ते मयि दध		आनुष्टुभस्य सतां सङ्गः पारमैकान्त्यहेतवः	भवसं. ५।२१
इति पुत्रः	कौ. उ. २।१५	(ह्रीं) आनोदिवो बृहत्तः पर्वतादा	क्र. मं. ५।४३।११
आनन्दं रतिं प्रजापतिं मे त्वयि		[+ तै. सं. १।८।२२।१ +	सरस्व. ८
दधानीति पिता	कौ. उ. २।१५	आन्तरमग्निहोत्रमित्याचक्षते	कौ. उ. २।५
आनन्दं विज्ञानस्य (रसः)	मैत्रा. ६।२३	आन्तरं कर्म कुरुते यत्रारम्भः स उच्यते	वराहो. ५।७३
आनन्दं परमालयं (आनन्दकोशं)	मैत्रा. ६।२७	(?) आप एव तद्विशितं नयन्ते, तद्यथा...	छांदो. ६।८।३
आनन्दा नाम ते लोकाः—[मा. पा.]	कठो. १।३	आप एव भगवो राजन्निति (मा. पा.)	छां. उ. ५।१६।१
(अथ) आनन्दान्मुदः प्रमुदः सृजते	बृह. ४।३।१०	आप एव यस्यायतनं, हृदयं लोको...	बृह. ३।९।१६
आनन्दाद्धयेव खल्विमानि		आप एवेदमग्र आसुः, ता आपः ..	बृह. ५।५।१
भूतानि जायन्ते	तैत्ति. ३।६	आप एवेमा मूर्ताः, अप उपास्व	छांदो. ७।१०।१
आनन्दाब्धिर्यः परः सोऽहमस्मि	मैत्रे. १।१५		

आप एवेमा मूर्ताः, येयं पृथिवी छांदो. ७।१०।१
 (?)आप ऐक्षन्त बह्वयः स्याम छांदो. ६।२४
 आप ओषधयो वनस्पतयः, तैत्ति. १।७।१
 आकाश आत्मा
 आपत्कार्पण्यमुत्साहो मदो मान्यं
 महोत्सवः । यन्नयन्ति न वैरूप्यं
 तस्य नष्टं मनो विदुः अ. पू. ४।१३
 आपतत्सुयथाकालंसुखदुःखेष्वनारतौ,
 सन्न्यासयोगिनौ विद्धि शान्तौ. महो. ६।४७
 आपतत्सु यथाकालं. न हृष्यति
 ग्लायतियः स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।४३
 आपदः क्षणमायान्ति क्षणमायान्ति
 सम्पदः.. सर्वं नश्वरमेव तत् महो. ३।१३
 आपदां पतयः पापा भावा
 भवविभूतये भवसं. १।२६
 आपद्यमानोऽस्ति प्रकृतिपुरुषः सामर. २६
 आपयतो वै तावन्योन्यस्य कामं छान्दो. १।१।७
 आपयिता ह वै कामानां भवति छान्दो. १।१।७
 आपश्छन्दांसि, आपो ज्योतीरपि महाना. १।१।१
 आपश्च तेजश्च तेषां संकुल्यै वर्षं छां. उ. ७।४।२
 आपश्च तेषां संकुल्यै वर्षं संक.. (मा. पा.),
 आपश्चापो मात्रा च, तेजश्च तेजो-
 मात्रा च, वायुश्च वायुमात्रा च प्रश्नो. ४।८
 आपस्तेजसि प्रलीयन्ते, तेजो वायौ.. सुबालो. २।२
 आपः पिण्डीकरणे (शरीरस्य) गर्भो. १
 आपः पीतास्त्रेधा विधीयन्ते, तेषां यः
 स्थविष्ठो धातुस्तन्मूर्त्तं भवति छान्दो. ६।५।२
 आपः पुनन्तु पृथिवीं पृथिवी पूता... महाना. १।१।२
 [+ तै. आ. १०।२३।१ प्रा. हो. १।८
 आपः प्राणा वा आपः पशवः महाना. १।१।१
 आपः प्रोक्षणीभिः, ओषधयो बर्हिषा चित्त्यु. ८।१
 आपः शब्दस्पर्शरूपरसगंधाः त्रि. ब्रा. १।३
 आपः सत्यं, आपः सर्वा देवताः महाना. १।१।१
 आपः सन्धिः, वैद्युतः सन्धानम् तैत्ति. १।३।२
 आपः सम्राट्, आपो विराट्, आपः स्वराट् महाना. १।१।१
 आपः सर्वा देवताः, आपो भूर्भुवः स्वः महाना. १।१।१
 आपः सृजते तेज उपास्वेति छांदो. ७।११।१
 आपः सृजंतु (सजंतु) स्निग्धानिचिच्छीत
 वस मे गृहे [क्र. खि. ५।८७।१० श्री. सू. १२

आपः स्वराट्, आपश्छन्दांसि महाना. १।१।१
 आपाण्डुरउदानस्तु(च)न्यानोहर्चिः अ. ना. ३८
 आपादमस्तकमहं मातापितृविवर्जितः।
 इत्येको निश्चयो... बन्धाय... महो. ६।५५
 आपान्तमन्युस्तृपलप्रभर्माधुनिः.. महाना. ९।४
 आपायोर्हृदयान्तं च वह्निस्थानं.. १यो. त. ९१
 आपाः ३ इत्याप इति १ ऐत. १।८।१
 आपिः पिता सूरमहस्य विष्वक् वा. सं. १३
 आपिपीलिकाभ्य उपजीवन्ति वृ. उ. १।४।१६
 (?) आपूर्यपक्षस्य पुण्याहे द्वादशाहं.. वृ. उ. ६।३।१
 आपूर्यमाणपक्षाद्यान् षडुदेति
 मासांस्तान् [छांदो. ४।१५।१ + ५।१०।१
 आपूर्यमाणपक्षाद्यान् षण्मासानुद-
 ङ्गादित्य एति बृह. ६।२।५।२
 आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं... स
 शान्तिमाप्नोति.. [१ अवधू. ७ + भ. गी. २।७०
 आपो ज्योतिरन्नं बहु कुर्वीत तैत्ति. ३।११
 आपोज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः
 सुवरोम् [महाना. १।१।७ + १६।१ + प्रा. हो. १।७
 [राधो. ४।२ + तै. आ. १०।१५।१
 आपोज्योती रसोऽमृतं.. ब्रह्म भूर्भुवः
 स्वरोम् [अ. शिरः ३।१३ + वनदु. १२१ + बटुको. २७
 आपो ज्योतीरपि, आपो यजूंषि महाना. १।१।१
 आपो दिशो नक्षत्राणि चन्द्रमाः छांदो. ४।१२।१
 आपो नैनं हृदयन्ति सामर. १००
 आपोऽन्नम्, आपोऽमृतम् महाना. १।१।१
 (अथ) आपोऽप्यायनादित्येवं ह्याह मैत्रा. ६।७
 आपोभिर्गिरः, मनो हविः चित्त्यु. ६।१
 आपो भित्त्वा तेजो भिनत्ति सुबालो. १।१।२
 आपो भूर्भुवः सुवरापञ्चम् महाना. १।१।१
 आपोमयः प्राणः, तेजोमयी वाक् छान्दो. ६।५।४
 [६।६।५ + ६।७।६
 आपोमयः प्राणो न पिबतो विच्छेत्स्यते छान्दो. ६।७।१
 आपोऽमृतम्, आपः सम्राट् महाना. १।१।१
 आपोमयो वायुमय आकाशमयः (आत्मा) बृह. ४।४।५
 आपो यजूंषि, आपः सत्यम् महाना. १।१।१
 आपो रेतो भूत्वा शिशं प्राविशत् २ ऐत. २।४
 आपोऽर्धचन्द्रं शुक्लं च वंबीजं १यो. त. ८८
 आपो वरेण्यम्, चन्द्रमा वरेण्यम् सावित्र्यु. १०

आपो वा अन्नपूज्योतिरन्नादम् तैत्ति. ३।८
 आपो वा अग्रेऽन्तरात्मा पारमा. ५।७
 आपो वा अर्कस्तथादृषां शर आसीत् बृह. १।२।२
 आपो वा इदमस्तत्सलिलमेव वृ. जा. १।१
 आपो वा इदमासंस्तत्सलिलमेव नृ. पू. १।१
 आपो वा इदं सर्वं विश्वा भूतानि.. महाना. १।१।१
 आपो वाऽन्नं ज्योतिरन्नादम् सुबाले. १।४।१
 आपो वावाग्नाद्भ्यस्तस्माद्यथा वृष्टिर्न छांदो. ७।१०।१
 आपो विराट्, आपः स्वराट् महाना. १।१।१
 आपो वै खलु मे ह्यसावयं तेलोकहति कौ. उ. १।७
 आपो वै सर्वा देवताः, सर्वाभ्यो
 देवताभ्यो जुहोमि स्वाहा ना. प. ३।७७
 [+याज्ञव. १+जाया. ४+ प. इ. प. ४
 आपो इ वाऽग्ने आसन् गोपीचं. २७
 आपोऽहं, तेजोऽहं, गुह्योऽहम् अ. शिरः. १।१
 आपो हास्मै अद्भ्यां सन्नमन्ते
 पुण्याय कर्मणे १ ऐत. १।७।६
 आपो हि प्रा मयोभुवः [क्र. मं. १०।१।१ महाना. ५।१२
 + अ. र्व. १।५।१ + साम. २।११८७ + वा. सं. १।५।५०
 आपो हिष्टेत्यभ्युक्ष्यप्राणायामान्कृत्वा सन्ध्यो. १
 आप्तकाममात्मकाममकामं रूपं... वृ. उ. ४।३।२१
 आप्तकाम आत्मकामो न तस्य प्राणा
 उत्क्रामन्ति [वृ. उ. ४।४।३ नृसिंहो. ५।२
 आप्तकामस्य कामस्य का स्पृहा.. आगम. ९
 आप्ततम उत्कृष्टतम एतदेव ब्रह्मापि.. नृसिंहो. ५।६
 आप्तेरादिमत्त्वाद्वा स्थूलत्वान्...
 (चतुरात्मा) नृसिंहो. २।४
 आप्तेरादिमत्त्वाद्वा आप्रोतिह्वे. कामान् माण्डू. ९
 आप्रोपदेशगम्योऽसौ (ब्रह्मात्मा) ब्र. वि. ३३
 आप्रोति मनसस्सति, वाक्पति-
 श्रद्धुपतिः तैत्ति. १।६।२
 आप्रोति सर्वान्कामांस्तृप्तिमान्भवति छांदो. ७।१०।२
 आप्रोति स्वराज्यं, आप्रोति मनस.. तैत्ति. १।६।२
 आप्रोति ह वा इदं सर्वमादिश्च
 भवति, य एवं वेद नृसिंहो. २।४
 आप्रोतिह्वे सर्वान्कामानादिश्चभवति माण्डू. ९
 आप्रोतीहादित्यस्याज्यं परो
 हास्यादित्यज्याज्यो भवति छांदो. २।१०।६
 आप्रोत्यमृतत्वमक्षितिं स्वर्गं लोके कौ. उ. ३।२

आप्यायस्व मर्दितमसोमविश्वाभि-
 र्भूतिभिः [क्र. मं. १।९।१।७ + वा. सं. १।२।१।४
 [+ तै. सं. १।४।३।२।१ चित्त्यु. १।७।१
 आप्यायन्तु ममाङ्गानि वाक्पाणि.. शान्तिपाठः
 आप्याययंस्तेतथावीतशोकभयाबभूवुः २ प्रणवो. २७
 आप्यायस्व समेतु ते... सं ते पयांसि
 ... यमादित्या... एतास्तिष्ठन्नको... कौ. उ. २।८
 आप्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम
 वृष्णयम् [क्र. मं. १।९।१।१६ + वा. सं. १।२।१।२
 [+ तै. सं. ३।२।५।३ + वनदु. २६
 आप्यायस्वापक्षीयस्वेति वृ. उ. ५।२।१६
 आ प्रा द्यावापृथिवी अन्तर्गच्छं सहैव. १७
 [क्र. मं. १।११।५।१ + अ. र्व. १।३।२।३५
 आपृवस्व प्रपृवस्व आण्डीभव अरुणो. १
 आब्रह्मवीजदोषाः.. मंत्रेणानेननाशिताः रामो. ५।२५
 आब्रह्मभुवनलोकाः भ. गी. ८।१५
 आब्रह्मस्तम्बपर्यंतं तनुमस्याः प्रचक्षते गुह्यका. २३
 आब्रह्म स्थावरान्तमनन्ताखिला-
 जाण्डभूतम् महावा. २
 आभासमात्रकं ब्रह्मन्.. मन्त्र्यज्य
 निराभासो भवोत्तम अ. पू. ५।३४
 आभासमात्रमेवेदं.. सम्यग्ज्ञानं विदुर्बुधाः अ. पू. ५।३३
 आभि- (कृष्णपरिवाररूपाभिः)
 भिन्नो न वै विमुः कृष्णो. २५
 आभूत्या सहजा वज्र सायक सहो..
 [क्र. मं. १०।८।४।६ + अ. र्व. ४।३।१।६ + वनदु. १।१९
 आ धूमध्यात्तु मूर्धान्तमाकाश-
 स्थानमुच्यते १ यो. त. ९७
 आमपात्रेऽग्निमुपसमाधाय वृह. ६।४।१२
 आमस्यामं हि ते महि स हि
 राजेशानोऽधिपतिः स मा.
 राजेशानोऽधिपतिं करोतु बृह. ६।३।५
 आ माऽऽयन्तु ब्रह्मचारिणः स्वाहा तैत्ति. १।४।४
 आ मां मेधा सुरभिर्विधरूपा महाना. १।१।५
 आयतनवतो ह लोकाजयति छांदो. ४।८।४
 आयतनवानस्मिँल्लोके भवति छांदो. ४।८।४
 आयतनं जनानां (भवति) यद्वंवेद बृह. ५।१।४, ५
 आयतनं नः प्रजानीहि यस्मिन्
 प्रतिष्ठिता अन्नमदामेति २ ऐत. २।१

आयतनं वै जनानां, मनो वा

आयतनं (मा.पा.)

बृ. उ. ६।१।५

आयतनं स्वानां भवति

बृ. उ. ६।१।५

(?) आयतनाय स्वाहेत्यग्रा-

वाज्यस्य हुत्वा मन्त्रे सम्पातं..

छां. उ. ५।२।५

आयतमेकांगुलं पादतरोरस्य

मूलं (पुण्ड्रं)

नारदो. १

आयुः प्राणः, प्राणो वा आयुः

कौ. उ. ३।२

आयस्य तद्वावगतेन चेतसा (धनुः)

मुं. उ. २।२।३

आयस्मिन्सप्त पेरवः

चिन्त्यु. १।१।६

आयातुवरदादेवीअक्षरं ब्रह्मसंमितम्

महाना. १।१।६

आयासाय स्वाहा

चिन्त्यु. २०।१

आयुधानामहं वज्रम्

भ. गी. १०।२८

आयुरनु सन्तनुतेति

छांदो. ३।१६।६

आयुरन्नं प्रयच्छति

...

आयुरायासकारणम्

महो. ३।१०

आयुर्दा अग्रे हविषो जुषाणो

घृतप्रतीको...

सहवै. ६

आयुर्यशःकीर्तिज्ञानैश्वर्यवान् भवति

नृ. पू. १।३

आयुर्होपासनेऽमृतम्

बृ. उ. ४।४।१६

आयुष्टे विश्वतो दधदयमभिर्वरेण्यः

सहवै. ६

आयुःपल्लवकोणामलम्बाम्बुकणमङ्गुरं

महो. ३।५

आयुः पृथिव्यां द्रविणम्

महाना. १।१।९

आयुस्सत्त्वबलारोग्य-सुख-प्रीति-

विवर्धनाः...

भ. गी. १७।८

आयुः प्रज्ञां च सौभाग्यं.. देहि मे

चण्डिके शुभे

वनदु. २५

आयुः प्रज्ञां तथा शक्तिं प्रसमीक्ष्य..

शिवो. १।६

(?) आ ये धामानि दिव्यानि तस्थुः

श्वेता. २।५

आरण्यान् ग्राम्याश्च ये [पु.सू. ८

ऋ. मं. १०।९०।८

[+वा.सं. ३।१६+ तै. आ. ३।१२।४

चिन्त्यु. १२।४

आरण्याः पशवो विश्वरूपाः

चिन्त्यु. ११।१२

आरभ्यकर्मणिक्षीणेव्यवहारोनिवर्तते,

कर्मक्षये त्वसौ नैव शाम्ये-

द्वयानसहस्रतः

१ अवधू. १९

आरंभेथामनुसरंभेथां समानं पंथा..

सहवै. १०

आरभ्य कर्माणि गुणान्वितानि

भावांश्चसर्वान्विनियोजयेद्यः। तेषां..

श्वेता. ६।४

आरभ्य कुतपे श्राद्धं...रौहिणी

नैव लङ्घयेत्

इतिहा. ५९

आरभ्य चासनं पश्चात्..स्वतन्त्रममृतं

पश्येत्

जा. व. ५।५

आरम्भश्च घटश्चैव तथा परिचयः

स्मृतः। निष्पत्तिश्चेत्यवस्था च..

१ यो. त. २०

आरम्भश्च घटश्चैव पुनः परिचय-

स्तथा। निष्पत्तिश्चैव..चतस-

स्तस्य भूमिकाः (प्रणवस्य)

बराहो. ५।७९

आराग्रमात्रोऽप्यपरो(ह्यवरो)ऽपिष्टः

श्वेता. ५।८

आराधयेद्वाघवं चन्दनाद्यैः

रा. पू. ७।५

आराध्यो भगवानेको...स एव

सर्वथोपास्यः...

भवसं. २।६०

आराममस्यपश्यन्तिनतंपश्यतिकश्चन

बृह. ४।१।१४

आरुणिः प्राजापत्यः प्रजापतेर्लोकं

जगाम

आरुणि. १

आरुक्षोर्मुनेर्योगम्

भ. गी. ६।३

आरूढपतितापत्यं कुनखीश्याव-

दन्तकः..नैव संन्यस्तुमर्हति

सं. सो. २।३

आरोग्यं रूपवत्ताच..शुद्धाग्नेन

भवन्ति हि

भवसं. ४।१०

आरोपितस्य जगतः परिपालनेन

आरो हृदो मुहूर्ता येष्टिहा

बराहो. २।६५

आर्जवं नाम मनोवाक्कायकर्मणां

विहिताविहितेषु...एकरूपत्वम्

शाण्डिल्यो. १।१

आर्तमिव वा एष तन्मेने

आर्तवोऽस्म्याकाशाद्योनेः सम्भृतो...

आर्षे. २।१

आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी

आर्त्तिवज्यं करिष्यन्वाचि स्वरमिच्छेत

कौ. उ. १।६

आर्द्रं ज्वलति, ज्योतिरहमस्मि

आर्द्रं सन्दीप्तमसि विभुरसि

भ. गी. ७।१६

प्रभुरसि (मा.पा.)

आर्द्रं सन्दीप्तमसि विभूरसिप्रभूरसि

बृ. उ. १।३।२५

आलम्बनतया भाति योऽस्मत्प्रत्यय-

शब्दयोः। अन्तःकरणसम्भिन्नबोधः

महाना. ६।७

स त्वंपदाभिधः

आललाटादाक्षुषोरामृज्जोरामृषो-

अभ्यात्मो. ३१

मध्यतश्च (भस्मत्रिरेखाः)

आलोकयन्तं जगदिन्द्रालमापत्कथं

मां प्रविशेदसङ्गम्

का. उ. ४

मैत्रे. १।१७

आलोमभ्य आनखेभ्यः प्रतिरूपं (आत्मानं)	छान्दो.८।८।१	आशापत्नीं त्यजेद्यावत्तावन्मुक्तो न संशयः	मैत्रे. २।१२
आवपनमाकाशः, आकाशेहीदंसर्व..	१ऐत.३।१।२	(?) आशापराकाशौ तस्माददेऽसौ	बृह. ६।४।१२
आवपनं ह वै समानानां भवति	१ऐत.३।१।२	आशापाशशतैर्वद्धाः	भ.गी. १६।१२
आवयोरन्तरं न विद्यते	त्रि.म.ना. ७।१०	आशापिशाचीमवमानयन्तम्..	
आवयोः पात्रभूतः सन् सुकृती		आपत्कथं मां प्रविशेदसङ्गम्	मैत्रे. १।१७
त्यक्तकल्मषः	कालिको. २	आशाप्रतीक्षे सङ्गतं सूनृतां चेष्टापूर्ते	कठो. १।८
आवहन्ती वितन्वाना, कुर्वाणा...	तैत्ति. १।४।१	आशाम्बरो न नमस्कारो... देव-	
आविद्यकमखिलकार्यकारणजा-(ज)		तान्तरध्यानशून्यः	प.हं.प. ११
मविद्यापाद एव	त्रि.म.ता. २।१	आशाम्बरो न नमस्कारो न दार-	
आविरावीर्म एधि	२ऐत.शां.	पुत्राभिलाषी..परित्राटूपरमेश्वरः	याज्ञव. १
(?)आविर्भावतिरोभावज्ञातास्वयमेव	सर्वसा. ५	आशा यातु निराशात्वमभावं	
आविर्भावतिरोभाव...जनस्य		यातु भावना	अ. पू. ५।३८
स्थिरतां यान्ति	भवसं. १।१८	आशा रशना, मनो रथः, कामः पशुः	प्रा.हो. ४।३
आविर्भावतिरोभावहीनः स्वयं ज्योतिः		आशा वाव स्मराद्भूयसी	छान्दो. ७।१४।१
साक्षीत्युच्यते	सर्वसा. ५	आशावैवश्यमुत्सृज्यनिदाघासङ्गतां व्रज	अ. पू. ५।७
आविर्भूतं च सृष्ट्यादौ प्रकृतेः		आशाशरशलाकादघा दुर्जया	
पुरुषात्परम् ।	गणप. ९	हीन्द्रियारयः	महो. ५।७७
आविर्भूतेऽन्तराकाशे शनकैरवटैवाव-		आशां मनुष्येभ्यः (आगायाति)	छान्दो. २।२२।२
त्कृद्धातुकामः संनिशति	मैत्रा. ६।२८	आशाः समस्ताः प्रसरन्नु	
आविर्हि शरीरम्	१ऐत.३।६।७	तमन्तस्तास्ता वसेत्	पारमा. ८।८
आविष्कृतमेतेनास्य यज्ञं..	मैत्रा. ६।३४	आशिष्टोद्दिष्टोवलिष्टः, तस्येयं पृथिवी	तैत्ति. २।८
(अथ) आविः सन्नभसि निहितं...		आशीर्युक्तानि कर्माणि.. नैव	
अन्तर्हृदयाकाशं वितुदन्ति	मैत्रा. ६।२७	कुर्यान्न कारयेत्	ना.प. ५।३२
आविस्सन्निहितं गुहाचरं नाम	मुण्ड. २।२।१	आशेद्धो वै स्मरः.. कर्माणि कुरुते	छान्. ७।१४।१
आवीन्माम्, आवीद्वक्तारम्	तैत्ति. १।१२।१	आश्रयवच्चैनमन्यः शृणोति	भ.गी. २।२९
आवृणोत्यपरा शक्तिः सा		आश्रयवत्पश्यति कश्चिदेनं	भ.गी. २।२९
संसारस्य कारणम्	सरस्व. ४३	आश्रयवद्ब्रूति तथैव चान्यः	भ.गी. २।२९
आवृतं ज्ञानमेतेन	भ. गी. ३।३९	आश्रयो ज्ञाता कुशलानुशिष्टः	कठो. २।७
आवृताज्यं संस्कृत्य पुंसा नक्षत्रेण		आश्रयो वक्ता कुशलोऽस्य लब्धा..	कठो. २।७
मथं सत्रीय जुहोति	बृह. ६।३।१	आश्रयोऽस्य वक्ता कुशलोऽलब्धा (मा. पा.)	कठो. २।७
आवृत्तचक्षुरमृतत्वमिच्छन्	कौ. ७।४।१	आश्रमा इति तद्विदः	वैतथ्यो. २७
आवृत्तिं चैव योगिनः	भ.गी. ८।२३	आश्रमास्त्रिविधा हीनमध्यमो-	
आवृत्तौ तु विनष्टायां भेदेभातेऽपयाति..	सरस्व. ४५	त्कृष्टदृष्टयः	अद्वैतो. १६
आवेदितोऽसौ याष्टीकैर्जनकाय....	महो. २।२१	आश्रमेष्वावस्थितस्तपस्वीचेत्युच्यते	मैत्रा. ४।३
आवेशश्चेतसो ज्ञानमर्थानां		आश्रयाश्रयहीनोऽस्मि	मैत्रे. ३।९
छन्दतः क्रिया	आयुर्वे. १२	आश्रित्य मामकपदं हृदि भावयस्व	वराहो. २।४५
आशया रक्ततामेति (मनः)	महो. ६।७५	आश्रयुक्कुक्लपक्षस्य द्वितीयामयुतं	
		फलम् । अन्नेन वाऽथवा	इतिहा. ९०

आसनद्वयो योगी..वायुचन्द्रेणापूर्य
 यथा त्यजेत्तया सम्पूर्य शाण्डि. १।७।५
 आश्वासु गच्छत रा.पू.४।२५
 आश्वासयामास च भीतमेन भ.गी.११।५
 आसनमाहृत्योदकमाहारयाञ्चकार वृ.उ.६।२।४
 आसनं तु प्रयत्नेन बुद्ध्या पूजति.. दुर्वासो.२।२
 आसनं द्विविधं प्रोक्तं पद्मं
 वज्रासनं तथा योगकुं.१।४
 आसनं पद्मकं बद्धा यच्चान्यथापि
 रोचते । नासामेदृष्टि.. यो.शि.१।७०
 आसनं पात्रलोपश्च, सञ्चयः सं.सो.२।७।९
 आसनं प्राणसंरोधो ध्यानं चैव समा-
 धिकः..एतच्चतुष्टयं विद्विष्य सर्वयोगेषु.. योगरा.२
 आसनं प्राणसंरोधः प्रत्याहारश्च धारणा,
 ध्यानं समाधिरेतानि योगाङ्गानि
 भवन्ति षट् [यो.चू.२+ ध्या.वि.४१
 आसनं मूलबन्धश्च देहसाम्यं च.. ते.वि.१।१५
 आसनं विजितं येन जितं तेन
 जगज्जयम् [त्रि.ब्रा.२।५२+ जा.द.३।१३
 आसनं स्वस्तिकं कृत्वा पञ्चपद्मासनं.. योगो. १९
 आसनानि च तावन्ति यावन्त्यो
 जीवजातयः ध्या. वि. ४२
 आसनानितदङ्गानि स्वस्तिकादीनि.. त्रि. ब्रा. २।३४
 आनान्यष्टौ-त्रयः प्राणायामाः,
 पञ्च प्रत्याहाराः शाण्डि.१।१।२
 आसनेन रुजं हन्ति
 प्राणायामेन पातकम् यो.चू. १०९
 आसप्तमान् (त) पुरुषयुगान् पुनरिति अ.शिरः १६+
 महो. ६।८४
 आसप्तमांस्तस्य लोकान् हिनस्ति मुण्ड. १।२।३
 आसव्यकर्णान्तमूर्ध्वगा शङ्खिनी शाण्डि. १।४।६
 आ सहस्रात् पङ्क्तिं पुनरिति महाना. १२।१
 गणप. १,२,३
 आसामङ्गैकां भिन्धीति (गुरुराह) छांदो. ६।१२।१
 आसां (योगभूमिकानां) अन्तः-
 स्थिता मुक्तिर्यस्यां भूयो न प्रो वति महो. ५।२६
 आसामपां सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।२
 आसां विशां सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।६

आसां मुख्यतमास्तिस्त्रस्तिसृ-
 ष्वेकोत्तमोऽत्तमा जा.द. ४।९
 आसां स्त्रीणां सुकृतं वृद्धे बृह. ६।४।३
 आसिञ्चतुप्रजापतिर्धातागर्भदधातुते बृह. ६।४।२१
 [ऋ. मं. १०।१८४।१+ अ.व. ५।२५।५
 आसीनोदूरं त्रजतिशयानोयातिसर्वतः कठो. २।२१
 आसुरं भावमाश्रिताः भ. गी. ७।१५
 आसु तदा नाडीषु सृष्टौ भवति छांदो. ८।६।३
 आसुरं पार्थ मे शृणु भ. गी. १६।६
 आसुरीष्वेव योनिषु भ.गी. १६।१९
 आसुरीं योनिमापन्नाः भ.गी. १६।२०
 आसुवस्वरस्मै, वाचस्पतिः..पिबति चित्त्यु. २।१
 आस्तिक्यं नाम वेदोक्तघर्माधर्मपु
 विश्वासः शाण्डि. १।२।१
 आस्था नायुषि युज्यते महो. ३।११
 आस्थामात्रमनन्तानां दुःखानामाकरं
 विदुः । वासनातन्नुबद्धोऽयं.. महो. ५।८५
 आस्थिता जनकादयः भ.गी. ३।२०
 आस्थितो योगधारणाम् भ.गी. ८।१२
 आस्थवशिष्टैरन्नपानैश्चा-
 ऽऽस्यमाहवनीयमिति मैत्रा. ६।३६
 आस्थानुनृमं धात्स्वाहा(?) चित्त्यु. १।२
 आस्थनासिकयोर्मध्ये..प्राणसंज्ञोऽनिलः जा.द. ४।२६
 आस्थनासिकयोर्मध्ये हृदयं नाभि-
 मण्डलं पादाङ्गुलिमिति प्राणस्थानानि त्रि.ब्रा. २।८०
 आस्थनासिकाकण्ठनाभिपादाङ्गुलिद्वय
 ...प्राणः सञ्चरति शाण्डि. १।४।७
 आऽस्य स्त्रियः सुकृतं वृजते बृह. ६।४।३
 आस्थेन तु यदाहारंगोवन्मृगयते मुनिः,
 तदासमः स्यात्सर्वेषु..सोऽमृतत्वाय
 कल्पते [ना.प. ५।२३+ सं.सो. २।७८
 आहरिष्यामि देवानां..पुलकै-
 र्छादयाम्यहम् बृ.जा. ३।२०
 आहवनीयगार्हपत्यदक्षिण-
 सभ्याग्निषु परब्र. ३
 आहवनीयः साम सुवर्गो लोको बृहत् महाना. १७।१८
 आहवनीये गार्हपत्ये..प्राणायाम-
 ध्यानोदानसमानान् समारोपयेत् कठश्रु. ४

(१) आहवनीयो भूत्वा मुखे तिष्ठति	प्राणाग्नि. २।४
आहं मां देवेभ्यो वेदा ओमहेवान वेद	१ ऐत. १।८।२
आहारशुद्धौ चित्तस्य विशुद्धिर्भवति	पा. प्र. ४१
आहारशुद्धौ सत्त्वशुद्धिः, सत्त्वशुद्धौ	
ध्रुवा स्मृतिः	आदौ. ७।२६।२
आहारस्त्वपि सर्वस्य	भ. गी. १७।७
आहारस्य च द्वौ भागौ तृतीयमुदकस्य च,	
वायोः सञ्चरणार्थं चतुर्थमम्.	सं. सो. २।५९
आहाराचारधर्माणायत्कुर्याद्गुरुदीश्वरः	शिवो. ७।३९
आहारा राजसस्येष्टाः	भ. गी. १७।९
आहारा विविधा भुक्ताः [गर्भो. ४+	निरुक्तो. १।६
आहाराः सान्त्विकप्रियाः	भ. गी. १७।८

आहास्मिन्नत्रादो जायते भवत्यस्याग्रं.	१ ऐत. ३।१।२
आ हास्य देवा हवं गच्छन्ति,	
यस्तथाऽधीते	संहितो. १।२
आहिताग्निर्विरक्तश्चेदंशान्तरगतं	
यदि । प्राजापत्येष्टिमप्येव...	
सैन्यसेन	ना. प. ३।१०
आहिताग्निः सदा पात्रं... शूद्राग्रं	
यस्य नोदरे	इतिहा. ३७
आहुतीनां यज्ञेन यज्ञस्य दक्षिणाभिः	सहवै. १९
आहुस्त्वामृषयः सर्वे	भ. गी. १०।१३
आहुदयादध्रुवोर्मध्ये वायुस्थानं...	१ यो. त. ९४
आहो विद्वानमुलोकं प्रेत्य कश्चित्...	तैत्ति. २।६

इ

इच्छयाऽऽप्नोति कैवल्यं	
ब्रह्मेमासि. (योगी)	अ. मा. ३०
इच्छाज्ञानक्रियाशक्तित्रयं यद्वाच-	
साधनम् । तद्ब्रह्मसत्ता सामान्यं	
सीतातत्त्वमुपास्महे	सीतो. १
इच्छाद्वेषसमुत्थेन [भ. गी. ७।२७+	सं. सो. २।३०
इच्छा द्वेषः सुखं दुःखं	भ. गी. १३।७
इच्छाद्वेषात्मिका नृणां सुख-	
कुःखात्प्रवर्तते	आयुर्वे. ६
इच्छामयेन चैवेषुणेमानि खलु	
हन्ति भूतानि	मैत्रा. ६।२८
इच्छामात्रमविद्येयं तन्नाशो मोक्ष उच्यते	महो. ४।१६
इच्छामात्रं प्रभोः सृष्टिः... मन्तेकाल..	आगम. ८
इच्छामि त्वां द्रष्टुमहं तथैव	भ. गी. ११।४६
इच्छारूपो हि योगीन्द्रः स्वतन्त्र	
स्वजरा मरः	यो. शि. १।४३
इच्छाशक्तिर्महात्रिपुरसुन्दरी	भावतो. २
इच्छाशक्तिरूपां स्वप्नावस्थान...	
तृतीयकूटां मन्यन्ते	श्रीवि. ता. ३।१
इच्छाशक्तिस्त्रिविधा (भवति) योग-	
शक्तिर्भोगशक्तिर्वीरशक्तिरिति	सीतो. २६, २७
इच्छाशक्तिः क्रियाशक्तिः	
साक्षाच्छक्तिः (त्रिधा शक्तिः)	सीतो. ७
इज्यते भगवत्प्रेष्ठ	भ. गी. १७।१२

इडया प्राणमाकृष्य... पश्चादग्रे-	
चयेत्सम्यक्	जा. व. ५।७
इडया वाह्याद्यायुमापूर्य षोडशमात्रा-	
भिर्गारं चिन्नयन्	शाण्डि. १।६।१
इडया वायुमाकृष्य.. अकारं तत्र संस्मरेत्	जा. व. ६।३, ५, ७
इडया वायुमाकृष्य ध्रुवोर्मध्ये	
निरोधयेत्.. व्याधिभिर्मुच्यते हिंसः	जा. व. ६।२७
इडया वायुमापूर्य.. ओङ्कारं देहमध्यस्थं	
व्यायेत्.. [व्या. वि. २०+	१ यो. त. ४१
इडया वायुमापूर्य ब्रह्मन् षोडशमात्रया	त्रि. प्रा. ३।९६
इडया वायुमारोप्य शनैः ,, ,,	१ यो. त. ४१
इडया वेदतत्त्वज्ञस्तथा पिङ्गलयैव च,	
नाभौ निरोधयेत्तेन व्याधिभि-	
र्मुच्यते नरः	जा. व. ६।२८
इडाचपिङ्गलाचैव तस्याः पार्श्वमुपागते	यो. शि. ५।१८
इडा च पिङ्गला चैव तस्याः	
सव्ये तरे स्थिते	त्रि. प्रा. २।७०
इडा तिष्ठति वामेन पिङ्गला दक्षिणेन..	श्रुतिको. १६
इडा तिष्ठति वामेन... तयोर्मध्ये	
परं स्थानं..	यो. शि. ६।६
इडा तु सव्यनासान्तं संस्थिता	
मुनिपुङ्गव	जा. व. ४।१९
इडादिमार्गद्वयं विहाय सुषुम्ना-	
मार्गेणागच्छेत्	शाण्डि. १।७।३७

इडापिङ्गलयोर्मध्येसुषुम्नासूर्यरूपिणी
 सर्वं प्रतिष्ठितं..तस्मिन्. यो.शि.६।९
 इडापिङ्गलयोर्मध्ये...तत्र सत्यं
 प्रतिष्ठितम् शां.डि.१।७।४१
 इडापिङ्गलयोर्मध्ये...वायुमूर्ध्वं
 च कारयेत् वराहो. ५।६७
 इडापिङ्गलयोः सन्धिं यदा प्राणः
 समागतः । अमावास्या तदा प्रोक्ता जा.द. ४।४२
 इडाचपिङ्गलाचैव सुषुम्ना च तृतीयका
 (गा) (१० नाड्यः) [ध्या.वि.५२+ यो.चू.१६
 इडापिङ्गलासुषुम्नाः..नाड्यश्चतुर्दश.. शां.डि.१।४।५
 इडापिङ्गलासौषुम्नाः प्राणमार्गे च
 संस्थिताः यो.चू. २१
 इडापृष्ठभागात्सव्यनेत्रान्तगागान्धारी शां.डि.१।४।५
 इडाया देवताहरिःपिङ्गलायाविरिचिः जा.द. ४।३९
 इडायां चन्द्रमानित्यं चरत्येवमहामुने जा.द.४।३९
 इडायां चन्द्रश्चरति पिङ्गलायां रविः शां.डि. १।४।६
 इडायांपिङ्गलायांतुप्राणसंक्रमणं मुने ।
 दक्षिणायनमित्युक्तं.. जा. द. ४।४१
 इडायां वहतिप्राणेबद्धापद्मासनेदृढं योगकुं.१।१०
 इडायां हेमरूपेण वायुर्वामेनगच्छति यो. शि.५।१९
 इडायाः कुंडली स्थानं यदा प्राणः
 समागतः । सोमग्रहणमित्युक्तं.. जा. द. ४।४६
 इडायै स्तुभं घृतवच्चराचरम् चिन्त्यु.१।११३
 इडा वामे स्थिता भागे पिङ्गला
 दक्षिणे स्थिता । सुषुम्नामध्यदेशे
 तु प्राणमार्गास्त्रयः स्मृताः ध्या.वि.५५
 इडा समुत्थिता कन्दाद्वामना-
 सापुटावधि त्रि.ब्रा.२।७०
 इडा तु सव्यनासान्तं संस्थिता
 मुनिपुङ्गव जा.द.४।१९
 इत आत्मा ततोऽप्यात्मा नास्त्य-
 नात्ममयं जगत् महो.६।१०
 इतरत्सर्वं महान्निपुरसुन्दरी बह्वचो. ३
 इतरन्नकर्तव्या मनोवृत्तिर्मनीषिणा शां.डि.१।७।३७
 इतरशास्त्रप्रवृत्तिर्यतेरस्तिचे-
 च्छवालङ्कारवत्... ना.प.५।११
 (अथ)इतरः सव्यमंसमन्ववेक्षते कौ.उ.२।१५
 इतरा गर्दभीतरो गर्दभः, इतरा
 विश्वम्भरीतरो विश्वम्भरः सुबालो. २।२

इतरा गौरितरोऽनङ्गानितरा
 बडवेतरोऽश्वः सुबालो.२।२
 इतरान्प्राणान् समखिदत् छान्दो.५।१।१२
 इतरेण चतुर्थेनानिरुद्धनारायणेन
 विश्वान्यासन् मुद्गलो.२।४
 इतरेण तु जीवन्ति यस्मिन्नेता-
 बुपाश्रितौ (प्राणापानौ) कठो.५।५
 (अथ)इतरे दुःखमेवापियन्ति
 [वृ.उ.४।४।१४+ श्वेता.३।१०
 (तथा)इतरोऽभोक्ता कृष्णो भवति गोपालो.१।११
 इतश्चेतश्च सुव्यग्रं व्यर्थमेवाभिधावति महो.३।१८
 इतस्ततश्चात्यमानो यत्किंचित्प्राण-
 वायुना..स्रोतसा नीयते दारु.. २आत्मो.१८
 इति क्षेत्रं तथा ज्ञानं भ.गी. १।३।१९
 इतिखल्वेतस्याक्षरस्योपव्याख्यानं छां.उ.१।१।१०
 इतिगर्वदधौथावत्तावद्भ्यातं व्योम... ग.शो.३।१३
 इति गुह्यतमं शास्त्रं भ.गी.१।५।२०
 इति तान्प्रजापतिरब्रवीदेतै-
 मैत्रैर्नित्यं देवं स्तुवध्वम् नृ.पू.४।३६
 इति ते ज्ञानमाख्यातं भ.गी. १।८।६३
 इति त्रिशङ्कोर्वेदानुवचनम् तैत्ति.१।१०
 इति तु कामयमानः (संसरति) बृह.४।४।६
 इति तु जातपुत्रस्याथाजातपुत्रस्याह कौ.उ.२।८
 इति न्यमीमिषदा३इत्यधिदैवतम् केनो.४।४
 (?) इति प्राचीनयोग्योपास्व तैत्ति.१।६।४
 इति ब्रह्मवरं लब्ध्वा श्रुतयः...
 कृष्णभाराधयामासुः गोपीचं.२८
 इति भगवतो वचो वेदयन्ते छां.उ.८।७।३
 इति मत्वा न सज्जते भ.गी.३।२८
 इति मत्वा भजन्ते मां भ.गी.१०।८
 इति मन्द्र-मध्यम-तालज-ध्वनिभि-
 र्मनसा वाचोवार्थ.. ना.प.४।४६
 इति मानुषीः समाज्ञाः तैत्ति.३।१०।१
 इति मां योऽभिजानाति भ.गी.४।१४
 इति यः पूजयेन्नित्यं...ईश्वरं..
 प्राप्नोति परमं पदम् । शिवो.७।४२
 इति व्याहृतिं त्रैष्टुभं छन्दः पञ्चदशं
 स्तोमं..गंधत्राणमितींद्रियाण्यभवन् २प्रणवो. ३
 इतिशुश्रुम पूर्वेषांयेनस्तद्व्याचक्षिरे केनो.१।४

इतिशक्तिमयंचेतोघनाहङ्कारतांगतम् । कोशकारकमिरिव स्वेच्छया याति बन्धनम् । महो. ५।१२८	इत्यर्जुनं वासुदेवस्तथोक्त्वा इत्यहं वासुदेवस्य भ.गी. १।१।५
इति षोडशकलावृतस्य जीवस्या- वरणनाशनम् कलिसं. ३	इत्याह भगवान्ब्रह्माणं नारायणः इत्यां ते मयि दध इति पुत्रः तुलस्यु. १८
इतिषोडशकं नाम्नां (हरे रामेति) नातः परतरोपायः... कलिसं. ३	इत्यां मे त्वयि दधानीति पिता इत्याद्यां विद्यामभिधायैतस्याः कौ.उ. २।१५
इतिसप्तविधो मोहः, पुनरेवः... श्लिष्टो भवत्यनेकाग्र्यं.. महो. ५।९	शक्तिकृदं...लोपामुद्रेयम् त्रि.ता. १।१६
इति ह प्रजापतिर्देवाननुशशास (?) इतिह प्रतीकान्युदाजहार नृसिंहो. ९।१०	इत्युक्तानुशासनासि मैत्रेयि एतावदूरे खल्वमृतत्वम् बृह. ४।५।१५
इतिह भगवतोवाचोवेदयन्ते (मा.पा.) इति ह स्माह कौरव्यायणी पुत्रो वेदः बृ.उ. ६।२।३	इत्युभयमादिष्टं भवत्यध्यात्मं चाधिदेवतं च छां.उ. ३।१८।१, २
इतिहासपुराणं पञ्चमवेदानां वेदं पित्र्यं * राशिं देवं निधिं (अध्येमि) छांदो. ७।१।२	इत्येकं परब्रह्मरूपं सर्वभूताधिवासं तुरीयं जानीते त्रि.ता. ५।२१
इतिहासपुराणं पुष्पं ता अमृता आपः छांदो. ३।४।१	(ॐ) इत्येतदक्षरं ब्रह्म, तदेवो- पासितव्यम् तारसा. २।१
इतिहासपुराणाख्यमुपाङ्गं च प्रकीर्तितम् सीतो. २१	इत्येतद्ब्रह्मजानीयाद्यः स मुक्तो न संशयः पं.व. २४
इतिहासपुराणानां रुद्राणां शत- सहस्राणि...भवन्ति अ.शिरः-७	इत्येतानुविधं संहितां सन्धीयमानां मन्य इति ह स्माह बाध्यः श्रेत. २।३।३
इतिहासः पुराणं विद्या उपनिषदः.. [बृह. ४।१।२+४।५।११ भैत्रा. ...	इत्येव तदवोचं तदवोचम् (मा.पा.) छां.उ. ३।१५।७
इति होक्त्वा याज्ञवल्क्यो विजहार इतीति न्यमीमिषदा इत्यधिदेवतं इतीमा महासंहिताः केनो. ४।४	इत्येतदवोचं तदवोचम् छां.उ. ३।१५।७
इत्थम्भूतक्षयान्नित्यं जीवितं... उडयाणंकुरुते यस्मात्..महाखगः वराहो. ५।६	इत्येवं निर्वाणानुशासनम् सुबालो. ७।३
इत्थम्भूतमतिः शास्त्रगुरुसज्जन- सेवया । सरहस्यमशेषेण यथाव- दधिगच्छति अक्षयुप. १७	(?) इदन्द्रो ह वै नाम, तमिदन्द्रं सन्त- मिन्द्र इत्याचक्षते परोक्षेण र.ऐत. ३।१४
इत्थं क्रमाद्विवृद्धेन लयाभ्यासेन योगिनः । भुञ्जते परमानंदं.. अमन. १।८२	इदमथर्वशीर्षं योऽधीते स पञ्चाथर्व- शीर्षजपफलमवाप्नोति देव्यु. ३।४
इत्थं भस्म सुसंपाद्य शुष्कमादाय.. इत्था जहामि शपमानमिष्टु बा.मं. ७	इदमथर्वशीर्षज्ञात्वायोऽर्चीस्थापयति इदमद्य मया लब्धमिदं प्राप्स्यामि देव्यु. २४
इत्था ददश्रे भुवनानि विश्वा इत्था न कश्चोरणमाचक्षे बा.मं. ११	सुन्दरम्..आत्मनोऽन्यन्नहि.. अ. पू. ५।५८
इत्यज्ञानविमोहिताः इत्यब्रवीन्मे विदग्धः शाकल्यः, हृदयं वै ब्रह्मेति भ.गी. १६।१५	इदमद्यमया लब्धमिदं प्राप्ते मनोरथम् इदमन्तरं ज्ञात्वा स परमहंसः भ.गी. १६।१३
हृदयं वै ब्रह्मेति बृह. ४।१।७	इदममनस्कमतिरहस्यं यज्ज्ञानेन कृतार्थो भवति मं. ब्रा. ३।१
	इदममृतमिदं ब्रह्मेदं सर्वं [२, ३, ४, ५, ६, ७, ८] बृह. २।५।१
	इदमष्टोत्तरशतं न देयं..नास्तिकाय.. ९, १०-१४
	इदमस्तीदमपि मे मुक्तिको. १।४७
	इदमस्तु ममेत्यन्तमिच्छां..तां तीक्ष्णशृङ्खलां विद्धि भ.गी. १६।१३
	महो. ६।५१

इदमहं माममृतयोनौ	महाना. ११३
इदमोदिपुरुषरूपमात्मनः...	ग.शो. ४१४
इदमाह महीपते	भ.गी. ११२१
इदमिति ह प्रतिजज्ञे, लोकान्वाव..	छांदो. ४११४३
इदमिदं नेत्यनुभूतिरितिकैषेतीयम्	नृसिंहो. ७३
इदमिष्टमिदं नेति योऽन्नपि न	
सज्जति। हितं सत्यं प्रियं वक्ति	
तमचिह्नं प्रचक्षते	ना.प. ३६३
इदमुक्तं मयाऽनघ	भ.गी. १५१२०
इदमेव पृथिव्या रूपमिदं दिवः	३ऐत. ११२३
इदमेव मूर्तं यदन्यत्प्राणाच्च	बृह. २३१४
इदमेवास्यतद्यज्ञोपवीतं यदात्मध्यानं,	
विद्या शिखा.. [कठश्रु. ९	सं. सो. १३
इदमेवास्य तद्यज्ञोपवीतं यदात्माऽऽपः	
प्राश्याचम्यायं विधिः (यतीनां)	जाबालो. ५
इदमेवास्यतत्साधारणमन्नं यदिदमद्यते	बृह. १५१२
इदम्मयोऽदोमयः (आत्मा, ब्रह्म)	बृ. उ. ४१४५
इदं चक्षुः सोऽसावादित्यः	बृ. उ. ३११४
इदं च परलोकस्थानं च	बृह. ४३१९, ९
इदं च सर्वं चिन्मात्रं	ते. बि. २१२५
इदं जगत् सर्वं व्याप्यैव परितिष्ठति	ग.शो. ३७
इदं जगदहं सोऽयं..स जीवन्मुक्तः	वराहो. ४३०
इदं ज्ञानमुपाश्रित्य	भ.गी. १४१२
इदं तद्वज्रतां यातं तृणमात्रं जगत्प्रयम्	महो. ४१३४
इदं तत्पुष्करं योऽयमाकाशः	मैत्रा. ६१२
इदं तु ते गुह्यतमं	भ.गी. ९१
इदं ते नातपस्काय	भ.गी. १८६७
इदं दिवस्तत्रायमन्तरेणाकाशः	३ऐत. ११२३
इदं नावहेलनया भवितव्यम्	महो. ४१२६
इदं निरालंबोपनिषदं योऽधीते	
गुर्वनुग्रहतः सोऽग्निपूतः..	निरालं. ३२
इदं पुच्छं प्रतिष्ठा	तैत्ति. २१११
इदं प्रणवमेवास्य तद्यज्ञोपवीतं	
य आत्मा	याज्ञव. १
इदं प्रत्याधानं प्राणस्थूणाग्रं दाम	बृह. २१२१
इदं प्रपञ्चं नास्त्येव नोत्पन्नं नोत्थितं..	ते. बि. ५३१
इदं प्रपञ्चं यत्किञ्चित्...सर्वं	
शशविषाणवत्	ते. बि. ५७५
इदं प्राप्स्यामि सुन्दरम् (मनोरथं)	अ.पू. ५५८

इदं प्राप्स्ये मनोरथम्	भ.गी. १६१३
इदं ब्रह्म जुषस्व मे	महाना. ११६
इदं ब्रह्म परं ब्रह्म सत्यं ब्रह्म...	ते. बि. ६३५
इदं ब्रह्मेदं क्षत्रमिमे लोका इमे देवा	
इमे वेदा इमानि भूतानीदं सर्वं	
यदयमात्मा [बृ. उ. २१४६+	४१५७
इदं भगव इति (शिष्य आह)	छान्दो. ६१२११
(अथ) इदं भस्मान्तं शरीरं [ईशा. १७+	बृह. ५१५११
(एवं वा) इदं महद्भूतमनन्तमपारं	बृह. २१४१२
इदं मानुषं सर्वेषां भूतानां मधु	बृह. २१५१३
इदं मे तृतीयसवनमायुरनुसन्तनुते	छां. उ. ३१६६
इदं यज्ञोपवीतं तु परमं यत्परायणं	ब्रह्मो. १५
इदं यज्ञोपवीतं तु...सन्धारयेद्यः	
स मुक्तिभाक्	परब्र. १९
इदं यदि तदेवास्ति तदभावादिदं न च	ते. बि. ५१५
इदं रम्यमिदं नेति बीजं ते दुःखसन्ततेः	अ. पू. ५७०
इदं वक्ष्याम्यशेषतः	भ.गी. ७१२
इदं वस्त्विति विश्वासं नासावात्म-	
न्युपाययौ	महो. २१३
इदं वाव तज्ज्येष्ठाय पुत्राय पिता	
ब्रूयात्...	छान्दो. ३१०५
इदं वाव तत्पुष्करं योऽयमाकाशोऽस्येमाः	
दिशः...अयमर्वाग्निः...प्राणादि-	
त्यावेतावुपासीत...	मैत्रा. ६१२
इदं वाव तद्यदिदमस्मिन्नन्तः-	
पुरुषज्योतिः..	छान्दो. ३१३७
इदं वाव तद्योऽयं बहिधा	
पुरुषादाकाशः	छान्दो. ३१२७
इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधानिदधे पदम्	वा. सं. ५१५
[ऋ. मं. १२२१७+ना. पू. ता. ३११+	
वनदु. ४९, ६२, ७४+	तै. उ. १२१३
इदं वै कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं	जाबा. १
[रामो. १११+	तारसा. ११
इदं वै तन्मधु दध्यङ्कुथर्वणोऽग्नि-	
भ्यामुवाच [बृह. २१५१६,	१७, १८, १९
इदं शरीरं कौन्तेय	भ.गी. १३१२
इदं शरीरं जरया प्रस्तं गन्धर्व-	
नगरोपमं..भवति	सामर. १०१
इदं शरीरं प्रकृतेर्विकारं प्रोच्यते	भवसं. २७

(अथ) इदं शरीरं षण्णवत्यङ्गुलात्मकं भवति. प्राणो द्वादशाङ्गुलाधिकः शाण्डि. १।४।२	इन्द्ररूपिणमात्मानं भावयन्...	यो.शि. ५।५३
इदं शरीरं स यथा प्रयोज्य आचरणे युक्तः छांदो. ८।१२।३	इन्द्रलोकेषु (देवलोकाः) गार्गि	वृह. ३।६।१
इदं सत्यमिदं सत्यं सत्यमेतदि- होच्यते । अहं सत्यं परं ब्रह्म.. वराहो. २।३८	इन्द्रवज्र इति प्रोक्तं मर्मजह्णानुकीर्तनं	क्षुरिको. १३
इदं सत्यं सर्वेषां भूतानां मधु वृह. २।५।१२	इन्द्रश्च विश्वे च देवाः, यज्ञश्च..	अरुणो. १
इदं सर्वमन्तकाले कालाग्निः सूर्यो- ऽस्त्रैर्गुह्यतो ह्ययमात्मा ददाति नृसिंहो. २।७	इन्द्रश्चैव प्रजापतिश्च, त्रयस्त्रिंशौ शौ	वृ. उ. ३।९।२
इदं सर्वमसीत्येवेन तदाह कौ. उ. १।६	इन्द्रं श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि	कौ. उ. २।११
इदं सर्वमसृजत्, यदिदं किञ्च [तै. त्ति. २।६ + छांदो. १।२।५]	[क्र. मं. २।२।१६	मैत्रा. ७।२
(?) इदं सर्वमाददाना यन्ति वृह. ३।९।५	इन्द्रस्त्रिष्टुप्पञ्चदशो वृहद्वीष्मः	
इदं सर्वमाददीय यदिदं पृथिव्यां... (मा. पा.) केनो. ३।९	इन्द्रस्त्वं प्राणतेजसा । रुद्रोऽसि	प्रश्नो. २।९
इदं सर्वं तस्योपव्याख्यानं [रामो. २।१ + ग. शो. १।१]	परिरक्षिता	कौ. उ. ३।१
इदं सर्वं तस्योपव्याख्यानं भूतं भवत्.. ओङ्कार एव माण्डू. १	इन्द्रस्य प्रियं धामोपजगाम (प्रतर्दनः)	आरु. ३
इदं सर्वं न मे किञ्चित्.. न मे कालो..	इन्द्रस्य वज्रोऽसि वार्जन्नः शर्ममेभव	चित्त्यु. ११।१
न मे ध्याता न मे ध्येयं... चिदहं	इन्द्रस्यात्मानं दशधा चरन्तम्	चित्त्यु. ११।५
.. स जीवन्मुक्त उच्यते ते. वि. ११।३०	इन्द्रस्यात्मानं दशधा चरन्तम्	चित्त्यु. ११।३
इदं सर्वं यदयमात्मा [वृह. २।४।६ +	इन्द्रस्यात्मा निहितः पञ्च होता	
इदं सर्वं यदयमात्मा मायामात्रः नृसिंहो. ५।१	इन्द्रस्याभयायासुरेभ्यः क्षयायेमा-	
इदं सर्वं यदयमात्मेति भावयन्कृत- कृत्यो भवति मं. ब्रा. २।८	मविद्यामसृजत् (वृहस्पतिः)	मैत्री. ७।९
इदं सर्वं स्वात्मानमेव करोति नृसिंहो. २।७	इन्द्रस्यायं वज्रः कृतः सार्गलः	
इदं हि मनसैवेदं मनुते गोपालो. १।१०	सपरिश्रयः	वृ. उ. ६।४।२३
इदं हि सत्संविन्मयत्वाद्युमेव नृसिंहो. ९।८	इन्द्रं विचिन्त्युः परमे व्योमन्	
इदानीमस्मि संवृत्तः भ. गी. ११।५१	[तै. आ. ३।११।९ +	चित्त्यु. ११।९
इदानीमस्मीत्यहमेक एव, स्थान- भेदादवस्थाभेदः मं. ब्रा. २।७	इन्द्रं राजानं सवितारमेतम्	
इन्द्रो अग्निरिव विश्वरूपः मैत्रा. ७।१	[तै. आ. ३।११।४ +	चित्त्यु. ११।४
इध्मस्येव प्रक्षायतो मातस्योच्छेषि.. सहवै. ८	इन्द्रं वो विश्वतस्परि हवामहे जनेभ्यः	साम. २।९७०
इन्द्र एकं सूर्य एकं जजान क्र. मं. ४।५।८।४	[क्र. मं. १।७।१० × वनदु. ३९	५२, ६४, ७५
[वा. सं. १७।९२ + तै. आ. १०।१०।३ महाना. ८।११	इन्द्रं शरणं प्रपन्नोऽभूवम्	अ. वं. २०।३९।१
इन्द्रजालमिव मायामयम् मैत्रा. ४।२	इन्द्रः स चन्द्रः परमः परात्मा	छां. उ. २।२२।३
इन्द्रप्रजापतीद्वारगोपौ (ब्रह्मलोकस्य) कौ. उ. १।३	इन्द्रः सत्यादेव नेयाय, सत्यं हीन्द्रः	हेरम्बो. ७
इन्द्रमग्निं च ये विदुः सिकता	इन्द्राग्नी मित्रावरुणौ... ते नो	कौ. उ. ३।१
इव संयन्ति अरुणो. ७	मुञ्चन्त्वेनसो..	सहवै. ३
इन्द्रमेव ऽप्येति य इन्द्रमेवास्तमेति सुबालो. ९।७	इन्द्रात् परितन्वं मम इति	१ ऐत. ३।६।३
	इन्द्रादयस्तामसराजसात्मिकाः	पा. ब्र. २
	इन्द्रादयो दिक्पतयोऽमृतान्धसो	
	वृन्ताग्रगाः सिद्धगणाः ससिद्धाः	१ बिल्वो. ४
	इन्द्रादयोऽष्टौ दशमे (आवरणे)	सूर्यता. ५।१
	इन्द्रियग्रामपदयोः श्वासनिश्वासा-	
	पक्षयोः । सञ्चिच्छन्नयोर्मनः पक्षी	
	स्थिरः सन्नवसीदति	अमन. २।८४

इन्द्रियग्राहनिर्मुक्तनिर्धनी निर्मला-
मृते । अमनस्के हृदे स्नातः
परामृतमुपाश्रुते अमन. २।८९
इन्द्रियविलेऽविवशः प्रणवारुयं प्रणे-
तारं भारूपं (यः पश्यति) सोऽपि
..विशोको भवति मैत्रा. ६।२९
इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे भ.गी. ३।३४
(?) इन्द्रियं वीर्यमन्नाद्यं रसोऽजायत छां.उ. ३।१।३
इन्द्रियाग्निषु जुहति भ.गी. ४।२६
इन्द्रियाणां गतिरुपरमते प.हंसो. ३, ९
इन्द्रियाणां निरोधेन रागद्वेषक्षयेण
च । अहिंसया च भूतानाम-
मृतत्वाय कल्पते [ना.प. ३।४५+ भवसं. ५।९
इन्द्रियाणां पृथग्भावमुदयास्तमयौ
च यत् । पृथगुत्पद्यमानानां
मत्वा धीरो न शोचति कठो. ६।६
इन्द्रियाणां प्रसङ्गेन दोषमृच्छति..
सन्नियम्य..सिद्धिं निगच्छति ना.प. ३।३६
इन्द्रियाणां मनश्चास्मि भ.गी. १०।२२
इन्द्रियाणां मनो नाथो मनोनाथस्तु
मारुतः । मारुतस्य लयोनाथस्तं.. वराहो. २।८०
इन्द्रियाणां मनो भवति (नारायणः) ना.उ.ता. ३।१
(एवं) इन्द्रियाणां यथाक्रमेण शब्द-
स्पर्शरूपरसगन्धाश्चेति विषयाः शारीरको. १
इन्द्रियाणां विचरतां...बलादाहरणं
तेषां प्रत्याहारः स उच्यते जा.द. ७।१, २
इन्द्रियाणां हि चरतां भ.गी. २।६७
इन्द्रियाणि तन्मात्रेषु (विलीयन्ते) सुबालो. २।२
इन्द्रियाणि दशैकं च भ.गी. १३।६
इन्द्रियाणि पराण्याहुः भ.गी. ३।४२
इन्द्रियाणि प्रमाथीनि भ.गी. २।६०
इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः भ.गी. ३।४०
इन्द्रियाणि मनोबुद्धिकामक्रोधा-
दिकं जितम् । तेनैवविजितं सर्वं
नासौ केनापि बध्यते यो. शि. १।३९
इन्द्रियाणि वाऽन्नं मनोन्नादं मनोवाऽन्नं सुबालो. १।४।१
इन्द्रियाणि समाहृत्य कूर्मोऽङ्गानीव.. ना.प. ३।७४
इन्द्रियाणि समाहृत्य मनसाऽऽत्मनि
धारयेत् । जा.द. ८।९

इन्द्रियाणिसंयोज्यमहिमानं निरीक्षेत मैत्रा. ६।२१
इन्द्रियाणि ह्यानाहुः
[कठो. ३।४+पैङ्गलो. ४।२+ भवसं. २।११
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यः
[भ.गी. २।५८+२।६८+ योगो. २३
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु भ.गी. ५।९
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यो यत्प्रत्याहारं
...प्रत्याहारः श्यो.त. ६८
इन्द्रियार्थान् विमृढात्मा भ.गी. ३।६
इन्द्रियार्थान् पञ्चस्वादूनि भवन्ति मैत्रा. ६।१०
इन्द्रियार्थास्तद्वद्यो न स्पृशति मैत्रा. ६।१०
इन्द्रियार्थेषु वैराग्यं भ.गी. १३।९
इन्द्रियार्थैर्यद्वा मुक्तो ब्राह्मज्ञानं न जायते अमन. १।२१
इन्द्रियेण ते यशसा यश आदद
इत्ययशो भवति बृह. ६।४।७, ८
इन्द्रियेण ते रेतसा रेत आददे बृह. ६।४.१०
इन्द्रियेण ते रेतसा रेत आदधामीति
गर्भिण्येव भवति बृह. ६।४।११
इन्द्रियेभ्यः परं मनः [भ.गी. ३।४२+ कठो. ६।७
इन्द्रियेभ्यः परा ह्यर्था ह्यर्थेभ्यश्च
परं मनः [कठो. ३।१०+ गुह्यका. ४१
इन्द्रियैरस्येन्द्रियाणि संस्पृश्य कौ.उ. २।१५
इन्द्रियैर्वध्यते जीव आत्मा चैव
न बध्यते यो.चू. ८४
(?) इन्द्रियैर्मनसि सम्पद्यमानैः प्रश्नो. ३।९
इन्द्रियैर्विवशो भवेत्, तानि गाढं
नियम्यापि... यो.शि. १।२७
इन्द्रेण मुखेन न वै देवा अश्नन्ति न
पिबन्ति, एतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति छान्दो. ३।७।१
इन्द्रेणैव मुखेनैतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति छान्दो. ३।७।३
(?) इन्द्रे बलं ददानीति छां.उ. २।२२।५
इन्द्रो गणेशो विष्णुर्गणेशः सूर्यो गणेशः गणेशो. २।४
इन्द्रो जायते पुरुषोत्तमात् कृ.पु.सि. २
इन्द्रो न यक्षो वृषभस्तुराषाद् बा.मं. ४
इन्द्रोऽप्राप्यैव देवानेतद्भयं
ददर्श यथैव.... छान्दो. ८।१।१
इन्द्रो मायाभिः पुरुरूप ईयते बृह. २।५।१५
[ऋक्सं. अ. ४।७।३३ मं. ६।४७।१८
इन्द्रो मायाभिः पुरुहूत ईडे ग.पू. २।८

इन्द्रोऽयमस्य जायेयं सव्ये चाक्षिण्य-

वस्थिता । समागमस्तयोरेव.. मैत्रा. ७।११

इन्द्रो राजा जगतो य ईशे

[तै.आ.३।११।६+ चित्यु.१।१६

इन्द्रो वरुणः सोमो रुद्रः पर्जन्यो यमो

मृत्युरीशानः इति तस्मात्

क्षत्रात्परं नास्ति [वृ.१।४।११+ नृ.पू.२।४

इन्द्रो वै किल देवानामनुजावरभासीत् अव्यक्तो.८

इन्द्रो वैकुण्ठोऽपराजिता सेनेति वा...

अहमेतमुपासे बृह.२।१।६

इन्द्रो ह वै (हैव) देवानामभिप्रवव्राज

विरोचनोऽसुराणां तौशसंविदानौ छान्दो.८।७।२

इन्द्रो ह वै नामैष योऽयं दक्षिणे-

ऽक्षन्पुरुषः बृह.४।२।२

इम इति ह प्रतीकान्युदाजहार

बृह.६।२।३

इम एव त्रयो लोकाः, एषु हीमे..

बृह.३।९।८

इममात्मानमोङ्कारं नो व्याचक्ष्व

नृसिंहो.१।१

(एवमेव)इममात्मानमन्तकाले

सर्वे प्राणा अभिसमायान्ति बृह.४।३।३८

इममात्मानमाप्ततममुत्कृष्टतमं ..

नृसिंहो.५।७

इममासन्यं प्राणमूचुस्त्वं न उद्गायेति

बृ.उ.१।३।७

(अथ) इममेव नाप्रोद्योऽयं मध्यमः

प्राणस्तानि ज्ञातुं दग्निरे बृह.१।५।२१

इममग्न आयुषे वर्चसे कृधि

सहवै.६

इममेव नो भगवन्नोङ्कारमात्मान-

मुपदिशेति तथेति नृसिंहो.९।१

(अथ) इममेवाकाशमभिनिष्पद्यन्ते

बृह.६।२।१६

इममेवोङ्कारविद्योतं तुरीयतुरीय-

मात्मानमनुष्टुभाऽन्विष्य नृसिंहो.६।२

इमंगुणसमाहार..समाधिरिति कथ्यते

अ.पू.२।२८

इमं च लोकममुं च विज्ञानेनैव

विजानाति छान्दो.७।७।१

इमंचलोकममुंचेच्छतआशामुपास्वेति

छान्दो.७।१४।१

इमं च लोकममुंचेच्छेयेत्यथेच्छते

छान्दो.७।३।१

इमं चाकृत्रिमानन्दं..साधुसमभ्यसेत्

ते.वि. १।३८

इमं चामुं चामुष्मादादित्यात्प्रतायन्ते

छान्दो. ८।६।२

इमं चामुं चैवमेवैता आदित्यस्य

रश्मयउभौ लोकौ गच्छन्ति छान्दो. ८।६।२

इमं प्राप्य भजस्व माम्

भ. गी. ९।३३

इमं प्राप्स्ये मनोरथम्

भ.गी.१६।१३

इमं राजर्षयो विदुः

भ.गी. ४।२

इमं विवस्वते योगं

भ. गी. ४।१

इमं मानवमावर्त नावर्तत

छान्दो.४।१५।६

इमं मे गङ्गे इति जलमादाय

[वासुदे.३+ गोपीचं.३+

ऊर्ध्वपुं.२

इमं मे गङ्गे यमुने सरस्वति

क्र.मं.१०।७५।५+

[तै.आ.१०।९।१३+

महाना. ५।२१

इमं मे वरुण शुधीहवमद्याचमृडय

त्वामवस्युरा...[क्र.अ.१।२।१९

=मं. १।२५।१९

वनदु.४३।५६

इमं लोकं हीनतरं चाविशन्ति

मुण्ड. १।२।१०

इमंसंसारमखिलमाशापाशविधायकं

महो. ५।१३३

इमावक्षन् लोहिन्योराजयस्ताभिरेनं

बृ.उ. २।२।२

इमा आपः सर्वेषां भूतानां मधु

बृ. उ. २।५।२

इमा ऋचः सर्वकामार्थदाश्च ये ते

पठन्त्यमला यान्ति मोक्षम्

रामपू.५।१०

इमा एव दिश आवरीवर्तिभुवनेष्वन्तः

१ऐत.१।६।२

(अथ) इमा दशदश नाड्यो भवन्ति

तासामेकैकस्य द्वासप्ततिर्द्वासप्ततिः

शाखा नाडीसहस्राणि भवन्ति

सुबालो. ४।३

इमा दिशः सर्वेषां भूतानां मधु

बृह. २।५।६

इमा देवता अद उ आविरधिदेवतं

१ऐत. १।५।१

(?) इमानि च क्षुद्रमिश्राणीव

२ऐत. ५।३

इमानि पञ्च महाभूतानि पृथिवी

वायुराकाश आपोज्योतीषि

२ऐत. ५।३

इमा तु कं भुवना सीषधेम

अरुणो. १

इमामधीयानस्तर्कानगपुराणकाव्यादि-

वागीश्वरो भवति

तारोप.३

इमामस्य प्राशंजहि, येनेदंविभजामहे

नीलरु.३।४

इमावेव गौतमभरद्वाजौ

बृह.२।२।४

इमावेव वसिष्ठकश्यपौ

बृह.२।२।४

इमावेव विश्वामित्रजमदग्री

बृह.२।२।४

(अविद्यां)इमां कथमहं हन्मीत्येषा

तेऽस्तु विचारणा

महो.५।११५

इमां देवीमिह वेद सर्व..न पुत्रदाराः..

इतिहा.८३

इमां महोपनिषदं ब्राह्मणो नित्यमधीते

महो.६।८३

इमां रुद्राक्षजाबालोपनिषदं

नित्यमधीते...

रु.जा.४५

इमाल्लोकान् कामात्रीकामरूप्यनु-
 सञ्चरन्, एतत्साम गायत्रास्ते तैत्ति.३।१०।५
 इमां शान्तिमत्यन्तमेति [कठो.१।१७+ श्वेता.४।११
 इमां विज्ञाय सुधिया मदन्ती
 परिस्तुता तर्पयतः स्वपीठम् त्रिपुरो.७
 इमां सप्तपदां ज्ञानभूमिमाकर्णय...
 नानया...मोहपङ्के तिमज्जति महो.५।२१
 इमाल्लोकानीशत ईशनीभिः अ.शिरः.५
 इमास्तदापो वरुणः पुनात्वघमर्षणः महाना.६।४
 इमांस्त्वं व्याप्य तिष्ठसि भ.गी.१०।१६
 (अथ)इमाः प्राण ते प्रजाः, आनन्द-
 रूपास्तिष्ठन्ति प्रश्नो.२।१०
 इमाः षोडशकलाः पुरुषायणाः पुरुषं
 प्राप्यास्तं गच्छन्ति प्रश्नो.६।५
 इमाः सोम्य नद्यः पुरस्तात्प्राच्यः
 स्यन्दन्ते समुद्रमेवापियन्ति.. छान्दो.६।१०।१
 (!)इमे अन्य उपरे विचक्षणं...
 आहुरर्पितम् प्रश्नो.१।११
 इमे जीवाः शरीरोपाधिं भुञ्जानाः
 सुखं दुःखं प्राप्तुंवतो भवन्ति सामर.१०१
 इमे नु लोकाश्च लोकपालाश्चान्नमेभ्यः
 सृजा इति रपेत. ३।१
 इमे नूतमीदृशा अन्यादृशा इती-
 हामीनभ्यूदे छां.ब. ४।१४।२
 इमे बाला कथं त्याज्या जीविष्यन्ति
 मयाविना । मोहाद्विचिन्तयत्येवं
 परमार्थो न पश्यति शिवो. ७।१०५
 इमौ स्थितावात्मशुची तथा मैत्रा. ६।३६
 इयमस्मिस्थितोदारासंसारेपरिपेखवा महो. ३।८
 इयमियं नेत्यवचनेनैवानुभवन्नुवाच नृसिंहो. ७।३
 इयमेवर्गभिः सामतदेतदेतस्यां..अभिरमः छां.१।६।१
 इयमेव पृथिवीतो हीदं सर्वमुत्तिष्ठति रपेत. १।२।१
 इयं पृथिवी सर्वां भूतानां मधु बृह. २।५।१
 इयं ब्रह्मविद्येयं ब्रह्मविद्या भस्मजा. २।१६
 इयं महोपनिषद्भैरव्या यामक्षयं
 परमो गीर्भिरीद्रे त्रिपुरो. १६
 इयं राधा यश्च कृष्णा रसाद्वै इ चैकदा
 कृष्णार्थं द्विधाऽभूत् राधिको. ५
 इयं विद्युत्सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।८

इयं हि गुह्योपनिषत्सुगूढा गुह्यका. ७४
 इलासि मैत्रावरुणी वीरे वीरम-
 जीजनत्..सा त्वं वीरवती भव बृह. ६।४।२८
 इषुभिः पञ्चभिर्धनुषा च विध्यत्यादि-
 शक्तिररुणा विश्वजन्या त्रिपुरो. १३
 इषुभिः प्रतियोत्स्यामि भ.गी.२।४
 इषे त्वोजे त्वा वायवस्थोपायवः स्थो
 ...इत्येवमादिं कृत्वा यजुर्वेदमधीते २प्रणवो. २१
 इष्टफलमेवोदानः, स एनं यजमान-
 महरर्हन्त गमयति प्रश्नो. ४।४
 इष्टमेवानिष्टमिष भाति, अनादि-
 संसार...भ्रमात् त्रि. म.ना.५।३
 इष्टविषये बुद्धिः सुखबुद्धिः सर्वसारो. ५
 इष्टं मनिषाण, अमुं मनिषाण
 [तै.आ.३।१३।२ चित्त्यु. १३।३
 इष्टः स्यामिति मे मतिः भ.गी. १८।७०
 इष्टानिष्टोपपत्तिषु भ.गी. १३।१०
 इष्टान् भोगान् हि वो देवाः भ.गी. ३।१२
 इष्टापूर्तं बहुधाजातं जायमानं..त्रिभर्ति महाना. १।६
 इष्टापूर्तं मन्यमाना वरिष्ठं नान्यच्छ्रेयो.. मुण्ड. १।२।१०
 (!)इष्टापूर्तं कृतमित्युपासते प्रश्नो. १।९
 इष्टापूर्तं पुत्रपशूंश्च सर्वान्, एतद्वक्ते.. कठो. १।८
 (एवं) इष्टापूर्तैः शुभाशुभैर्न लिप्यते ब्रह्मो. १
 इष्टासुकृते त आददेऽसाविति बृह. ६।४।१२
 इष्टोऽसि मे दृढमिति भ.गी. १८।६४
 (!)इष्टेष्वभिष्वङ्गः मैत्रा. ३।५
 इष्टा च शक्तितो यज्ञैः (सत्रयासात्पूर्व) कठश्रु. १
 इह कर्मोपभोगाय तैः संसरति,
 सोऽवशः मैत्रा. ६।३०
 इह चामुत्र चान्वेति विद्वान्देवासुरा-
 नुभयान् अरुणो. ४
 इह चामुत्र वा काम्यं...निष्कामं
 ज्ञानपूर्वं तु भवसं. ५।७
 इह चेदवेदीदथ सत्यमस्ति केनो. २।५
 इह चेदशकद्वोदुं प्राक् शरीरस्य
 विस्मसः । ततः सर्गेषु लोकेषु कठो. ६।४
 इहानादिसंसारे सञ्चिताः कर्मकोटयो-
 ऽनेनैव विलयं यान्ति पैङ्गलो. ३।३
 इहापि सन्मात्रमू, असद्वन्यत् नृसिंहो. १।६

इहेदं सर्वा दृष्टा स प्रपञ्चदीनोऽथ.. नृसिंहो. ३।३
 इहेकस्थं जगत् कृत्स्नम् भ.गी. १।१७
 इहेव तद्गायत्र्या..सोऽस्याएतत्प्रथमं
 पद्माप्नुयात् गायत्र्यु. ४
 इहेव तैर्जितः सर्गः भ.गी. ५।१९
 इहेव निहितं गुहायां (ब्रह्मरूपं) मुंड. ३।१।७

इहेव सन्तोऽथ विद्यस्तद्वयं न चेदवे-
 दीर्महती विनष्टिः बृह. ४।४।१४
 इहेव मा प्रातरुपसमीयात् छां. उ. १।१२।३
 इहेव सर्वे प्रविलीयन्ति कामाः मुंड. ३।२।२
 इहेवान्तश्शरीरे सोम्य स पुरुषो
 यस्मिन्नेताः... प्रश्नो. ६।२

ई

ईकाररूपिणि सोमामृतावयव-
 दिव्यालङ्कार..ऽलंकृता सीतो. २
 ईक्षणादिप्रवेशान्ता सृष्टिरीशेन
 कल्पिता..संसारो कल्पितः.. वराहो. २।५४
 ईक्षते योगयुक्तात्मा भ. गी. ५।२९
 ईदृशी भूतमायेयं यास्वनाशेनहर्षदा महो. ५।१११
 ईप्सितानीप्सिते न स्तो यस्यान्तर्वर्ति
 दृष्टिपु..स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।४६
 ईयुष्टे ये पूर्वतरामपश्यन्व्युच्छन्ति चित्त्यु. १८।१
 ईश-केन-कठ-प्रश्न-मुण्ड-माण्डूक्य-
 तित्तिरिः (उपनिषद्नामानि) मुक्तिको. १।३०
 ईशं तं ज्ञात्वा अमृता भवन्ति श्वेता. ३।७
 ईशः पञ्चीकृतभूतानामपञ्चीकरणं
 कर्तुं सोऽकामयत् पैङ्गलो. ३।३
 ईशः पञ्चीकृतमहाभूतलेशानादाय
 व्यष्टिसमष्ट्यात्मकस्थूलशरी-
 राणि यथाक्रममकरोत् पैङ्गलो. २।१
 ईशः सर्वस्य जगतः प्रभुः प्रीणाति.. महाना. १६।५
 ईशाज्ञया मायोपाधिरव्यक्तसमन्वितो
 ...प्राज्ञत्वमगमत् पैङ्गलो. २।६
 ईशाज्ञया विराजो व्यष्टिदेहं प्रविश्य
 ...तैजसत्वमगमत् पैङ्गलो. २।३
 ईशाज्ञया सूत्रात्मा व्यष्टिसूक्ष्मशरीरं..
 तैजसत्वमगमत् पैङ्गलो. २।६
 ईशाधिष्ठितावरणशक्तितो...
 महदाख्या विक्षेपशक्तिः... पैङ्गलो. १।३
 ईशानमस्य जगतः स्वर्देशमीशान-
 मिद्रतस्थुषः।..तस्मादुच्यत ईशानः
 [क्र.मं. ७।३२।२२+वा.सं. २७।३५ अ.शिरः ३।५
 ईशानं भूतभव्यस्य नततोविजुगुप्सते कठो. ४।५+
 (ईशानो.. मा.पा.) बृह. ४।४।१५
 ईशानं परमंविद्यात्प्रेरकंबुद्धिसाक्षिणं पं. ब्र. १४

ईशानं भूतभव्यस्य (मा.पा.) कठो. ४।१२
 ईशानं वरदं देवमीडयम् श्वेता. ४।११
 ईशानः प्रभुरव्ययः आगम. १०
 ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः
 सर्वभूतानां.. [महाना. १०।८+ तै.आ. १०।४७।१
 ईशानादाकाशं, तस्माच्छान्त्यतीता बृ.जा. १।६
 ईशानेतिशिरोदेशं(भस्मलेपनं)[बृ.जा. ३।३१+४।१
 ईशानो ज्योतिरव्ययः श्वेता. ३।१२
 ईशानो भूतभव्यस्य न ततो
 विजुगुप्सते कठो. ४।१२
 ईशानो भूतभव्यस्य स एवाद्य
 स उ श्रः कठो. ४।१३
 ईशानोभूतभव्यस्यसर्वेषां देवयोगिनां पं.ब्र. १
 ईशा वा सर्वमिदं प्रयुक्तम् अ.शि. २
 ईशावास्यवृहदारण्यजाबालहंसपरमहं-
 समुवालयमन्त्रिकानिरालम्बत्रिशिखी-
 ब्राह्मणमण्डलब्राह्मणाद्वयतारकपैङ्गल-
 भिक्षु-तुरीयातीताध्यात्म-तारसार-
 याज्ञवल्क्य-शाट्यायनी-मुक्तिकानां
 शुक्लयजुर्वेदगतानामेकोनविंशति-
 सङ्ख्याकानामुपनिषदां
 पूर्णमद इति शान्तिः मुक्तिको. १।५४
 ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च.. ईशा. १
 ईशो यस्माद्विततं वितत्य.. भूयः
 पराय स्वाहा पारमा. १।४
 ईश्वरकृपया परमपरिपक्वचित्ता
 जानन्ति, नान्ये जानन्ति सि.सा. १।१
 ईश्वरग्रासस्तुरीयः नृसिंहो. १।५
 ईश्वरत्वमवाप्नोति सदाभ्यासरतः.. ब्र.वि. २५
 ईश्वरपूजनं नाम प्रसन्नस्वभावेन..
 विष्णुरुद्रादिपूजनम् शाण्डि. १।२।१
 ईश्वरश्चतूरूपो मकार एव नृसिंहो. २।६

ईश्वरस्य दर्शनयोग्यं भवति	राधोप. २।१
ईश्वरस्य महामाया तदाज्ञा- वशवर्तिनी	त्रि.म.ना. ४।८
ईश्वरः परमो देवो मकरः	ब्रह्मवि. ६
ईश्वरः सर्वभूतानाम् [+भ.गी. १।८।६१+	महाना. १०।८
ईश्वराधिष्ठितं कर्म फलतीह	नृ.पू. १।६
शुभाशुभम्	शिवो. ७।११३
ईश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपह्वये...	श्रीसू. ९
[क्र.खि. ५।८७।१०+	महाना. ५।७

ईश्वरो जीवकलया प्रविष्टो भगवानिति	याज्ञव. ७
ईश्वरो ह तथैव स्यात्	बृ.उ. १।४।८
ईश्वरोऽहमहं भोगी.	भ.गी. १६।१४
ईश्वरौ जनयितवौ औक्षेण वार्षभेणवा	बृह. ६।४।१८
ईश्वरौ जनयितवौ [बृह. ६।४।१४,	१५, १६।१७
ईदृते कामभोगार्थं	भ.गी. १६।१२
ईहानीहामयैरन्तर्याचिदावलितामलैः	१ सं.सो. २।२९
ईहितानीहितैर्मुक्तो हेयोपादेयवर्जितः	१ सं.सो. २।५१
ईहितानीहितैर्मुक्तो न शोचति न कांक्षति	महो. ६।६४

उ

उकारतुरीयांशा चतुर्थी भूमिका	वराहो. ४।१
उकारमूर्तिः श्वेताङ्गी ताक्ष्यवाहिनी..	
सावित्री भवति	शाण्डि. १।६।१
उकारवाच्यउपेन्द्रस्वरूपोहरिनायकः	तारसा. ३।८
उकारश्चन्द्रसङ्काशः [म.वि. ७+	१ प्रणवो. ७
(?) उकारश्चापि तैजसं	आगम. २३
उकारस्तूतः स्मृतः (ॐ कारस्य पक्षः)	नादवि. १
उकारस्तैजसः स्मृतः। प्राज्ञो मकारः	अक्षयुप. ४७
उकारः शतावयवान्वितः	तुरीयो. १
उकारः सहस्रावयवान्वितः	ना. प. ८।२
उकारः सार्विकः शुक्लो विष्णुः...	
[ध्या.वि. १३+	यो. चू. ७५
उकाराक्षरसम्भूत उपेन्द्रोहरिनायकः	तारसा. २।२
उकाराक्षरसम्भूतः शत्रुघ्नस्तैजसात्मकः	रामो. १।३
उकाराक्षरसम्भूतातेजसः कामराजका	श्रीवि.ता. १।३
उकारे जाग्रतैजसो मकारे जाग्रत्..	प.हं.प. १०
उकारेणाविचिकित्सन्नशरीरोऽनिन्द्रियो	
निरिन्द्रियो प्राणो...	नृसिंहो. ७।४।६
उकारेतु लयं प्राप्ते द्वितीये परमां- शके । यौः सूर्यः...	ध्या. वि. ११
उकारे लीयते हरिः, मकारे..रुद्रः	यो. चू. ७७
उकारे विष्णुरास्थितः । मकारे..रुद्रः	व. वि. ७१
उकारः कण्ठतः स्वप्ने मकारो हृदि	यो.चू. ७४
उकारो द्वितीयकूडाक्षरो भवति	श्रीवि.ता. १।२
उकारो द्वितीयाक्षरो भवति	
[रामो. ता. १।२+	तारसा. २।१
(?) उकारो द्वितीया मात्रा	माह. १०

उकारो वामदेवः, अघोरो मकारः..	ना.पू.ता. १।३
(?) उक्तमवरं येषु कर्म	मुण्ड. १।२।७
उक्तविकल्पं सर्वमात्मैव	मं.प्रा. १।५
उक्तानुशासनाऽसि मैत्रेयि	वृ.उ. ४।५।१५
उक्त्वा तूष्णीं बभूव ह	भ.गी. २।९
उक्थमिति वै प्रजा वदन्ति	१ ऐत. १।२।१
उक्थस्य सायुज्यं सलोकतां जयति	
य एवं वेद	बृह. ५।१३।१
उक्थं प्राणो वा उक्थम्	बृह. ५।१३।१
उक्थं ब्रह्मेति ह स्माह शुष्कभृङ्गार-	
स्तद्विगित्युपासीत	कौ.उ. २।६
उग्रत्वाद्दीरत्वान्महत्वाद्विष्णुत्वा-	
ज्ज्वलनत्वात्.. एतद्ब्रह्म	नृसिंहो. ७।५
उग्रमनुग्रं वीरमवीरं..नृसिंहमनृसिंहं	
भीषणमभीषणं..बुबुधिरे	नृसिंहो. ६।१
उग्रमित्याह उग्रः खलु वा एष मृगरूपत्वात्	अव्यक्तो. ३
उग्रं च बलिश्च पुरस्ताज्ज्योतिः	अ.शिरः. १
उग्रं पश्ये राष्ट्रभृत्किल्बिषाणि	सहवै. ५
उग्रं प्रथमस्याद्यं ज्वलद्वितीयस्याद्यं	
नृसिंहं तृतीयस्याद्यं मृत्युं चतुर्थ-	
स्याद्यं साम जानीयात्	नृ. पू. १।४
उग्रं वीरं महाविष्णुं [त्रि.म.ना. ७।१०;	
[वज्रपं. २+	वनदु. ८८
उग्रः खलु वा एष मृगरूपत्वात्	अव्यक्तो. ३
उग्रो भवश्च रुद्रश्च ससुरः सासुरस्तथा	मंत्रिको. १२
उग्रो न्वहं तवसावस्युरद्धा	वा. मं. ९
उच्छगीथा चेति स उद्गीथः	नृ.उ. १।३।२३

उच्चाटयेद्विभीतैश्च (हुनेत्)	ग. पू. २।१३	उच्छिष्टोपहतमित्यनेन तत्पावयेत्	मैत्रा. ६।९
उच्चारयेत्परांशक्तिप्रद्वारं भ्रान्तिवासिनी	यो. शि. ६।१९	उच्यते यः प्राणोऽपानः समानो व्यानः	मैत्रा. २।६
उच्चारितमात्र एव सर्वं शरीरं		उज्जीयते शरीरस्थमुदानेन नभस्वता	त्रि. ब्रा. २।८५
द्योतयति (उँ)	मैत्रा. ७।११	उज्ज्यं धनुरधियं कृत्वा	वृ. उ. ३।८।२
(यस्मात्) उच्चार्यमाण एव.. अन्तो		उज्ज्वलशमोदानन्दासनदानमध्यम्	...
नोपलभ्यते तस्मादुच्यतेऽन्तः	बटुकां. २०	उज्ज्वृत्तिमुपयुज्जानाः..	आश्रमो. २
(यस्मात्) उच्चार्यमाण एव कुन्दते...		उद्दियाणोऽध्ययं बन्धो मृत्युमातङ्ग-	
तस्मादुच्यते शुक्लम्	बटुकां. २०	केसरी । बध्नातिहि शिरो जातं..	ध्या. विं. ७७
(यस्मात्) उच्चार्यमाण एव.. त्रायते		उद्दियानं तदेव स्यात्तत्र बन्धोविधीयते	ध्या. विं. ७६
च तस्मादुच्यते तारम्	बटुकां. २०	उद्दियाणो ह्यसौ बन्धो मृत्युमातङ्ग-	
(यस्मात्) उच्चार्यमाण एवाव्यक्ते		केसरी । तस्य मुक्तिस्तनोः कायात्	वराहो. ५।७
द्योतयति तस्मादुच्यते वैद्युतम्	बटुको. २०	उद्दियाणं तु सहजं गुरुणा कथितं..	यो. शि. १।१०७
(यस्मात्) उच्चार्यमाण एव.. प्रणाम-		उदयाणपीठजगदाकर्षणसिद्धिर्भवति	सौभाग्य. २५
यति.. तस्मादुच्यते प्रणवः	बटुको. २०	उदयाणं (उद्दियाणं) कुरुते यस्मात्	ध्या. विं. ७५
(यस्मात्) उच्चार्यमाण एव प्राणानूर्ध्व-		उदयानाख्यं महापीठमुपरिष्ठान्	
मुत्कामयति.. ओङ्कारः	बटुको. २०	प्रतिष्ठितम् [यो. शि. १।१७५+	५।१२
(यस्मात्) उच्चार्यमाण एव सर्वो-		उदयानाख्योहि बन्धोऽयं योगिभिः..	१यो. त. १२०
ल्लोकान्वयाप्रोति... सर्वव्यापी	बटुको. २०	उत तमादेशमप्राक्ष्यः	छां. उ. ६।१।२
(यस्मात्) उच्चार्यमाण एव सूक्ष्मः..		उतत्वः पश्यन्नदर्शवाचमुतत्वः	
तस्मादुच्यते सूक्ष्मम्	बटुको. २०	शृण्वन्.. [ऋङ्. १०।७।१।४	सर. २२
उच्चावचमीयमानः	वृ. उ. ४।३।१३	उतत्वा विश्वाभूतानि तस्मै.. ते नमः	नीलरु. २।२
उच्चैरुच्चारणं यथोक्तफलं (जपकर्म)	शाण्डि. १।२।१	उत वा पश्या मनसोत क्लृप्ताः	
उच्चैर्जपश्च सर्वेषां यथोक्तफलदः..	जा. द. २।१६	[तै. आ. ३।११।५+	चित्त्यु. १।१५
उच्चैर्जपादुपांशुश्च सहस्रगुण उच्यते	जा. द. २।१५	उत ह्येवंवित्परो भवति	बृह. ६।४।१२
उच्चैश्श्रवसमश्चानाम्	भ. गी. १०।२७	उतामृतत्वस्येशानोयदग्नेनातिरोहति	
उच्चैः पदाय परया प्रज्ञया वासना-		[ऋक. अ. ८।३।१७=मं. १०।९०।२	वा. सं. ३।१२
गणात्.. चेतोवृत्तिं पृथक्कुरु	महो. ५।१७५	चित्त्यु. १२।१+सुवालो. ६।२	पु. सु. १।२
(तत्र) उच्छास्त्रमनर्थाय परमार्थाय		उताविद्वानमुं लोकं प्रेत्य	तैत्ति. २।६
शास्त्रितम्	भवसं. १।४७	उतेवमहाब्राह्मणउतेवोच्चावचं निगच्छति	बृह. २।१।१८.
उच्छास्त्रं शास्त्रितं चेति द्विविधं		उतेव स्त्रीभिः सह मोदमानः	बृह. ४।३।१३
पौरुषं स्मृतम्	भवसं. १।४७	उतेवोच्चावचं निगच्छति	बृह. २।१।१८
उच्छासाविष्टमनेनोर्ध्वमुत्क्रान्तः	मैत्रा. २।२	उतैनं गोपा अदृशन्नदृशन्नुदहार्यः	सूर्यता. १।४
उच्छासिते तमो भवति	अ. शिरः. ३।११	[वा. सं. १६।७+तै. सं. ४।५।१।३	
उच्छिन्नसर्वसङ्कल्पो निश्शेषाशेषचेष्टितः		उतैनं विश्वाभूतानि सद्यो मृडयति नः	सूर्यता. १।४
[वराहो. २।८+	अमन. २।२२	[तै. सं. ४।५।१।३	
उच्छिष्टमपि चामेध्यं	भ. गी. १७।१०	उतो जरन्तं न जहात्येकम्	चित्त्यु. १।४।१
उच्छिष्टं वै मे पीतं स्यादिति होवाच	छां. उ. १।१०।३	[तै. आ. ३।१४।१	
उच्छिष्टं शिवनिर्मल्यं वमनं मृतकर्मणम्	इतिहा. ५६	उतो बहूनेकमहर्जहार [तै. आ. ३।१४।२	चित्त्यु. १।४।२

उत्कर्षति ह वै ज्ञानसन्तति समानश्च
भवति [माण्डू. १०+ नृसिंहो. २।५
उत्कर्षादुभयत्वात्स्थूलत्वात्सूक्ष्मत्वा-
त्साक्षित्वाच्चोत्कर्षति ज्ञानसन्तति नृसिंहो. २।५
उत्कर्षादुभयत्वाद्वा माण्डू. १०
(?) उत्कर्षो दृश्यते स्फुटम् आगम. १।२०
उत्कृष्टतम एतदेव नृसिंहो. ५।६
उत्कृष्टतमं महामायं महाविभूति नृसिंहो. ५।७
उत्कृष्टतमार्थ आत्मन्येव नृसिंहो देवे
ब्रह्मणि वर्तते नृसिंहो. ५।३
उत्कृष्टत्वादुत्पादकत्वादुत्प्रवेष्टृत्वा-
दुत्थापयितृत्वात्..नृसिंहमन्विष्य नृसिंहो. ७।१
उत्क्रामन्तं स्थितं वाऽपि भ.गी. १५।१०
उत्क्रमणेन सापोद्यं श्रविष्ठार्थान्तं
सौम्यम्। तत्रैकमात्मनो.. मैत्रा. ६।१४
उत्क्षिप्य वायुमाकाशं...रेचकस्येति
लक्षणम् अ. ना. १२
उत्तमः पुरुषस्त्वन्यः भ.गी. १५।१७
उत्तमः समानानां भवति सहैव. १८
उत्तमा तत्त्वचितैव मध्यमं
शास्त्रचिन्तनम् मैत्रे. २।२१
उत्तमाधमभावश्चेत्तेषां स्यादस्ति तेन
किम्। स्वप्नस्थराज्यमिक्षाभ्यां प्रबुद्धः.. वराहो. २।५८
उत्तमे (प्राणायामे) त्रिगुणाः
प्रोक्ताः (मात्राः ३६) यो. चू. १०४
उत्तमे शिखरे जाते भूम्यां पर्वतमूर्धनि महाना. ११।८
उत्तमौजाश्च वीर्यवान् भ. गी. १।२
उत्तमे (प्राणायामे) स्थानमाप्नोति यो. चू. १०५
(?) उत्तरत उदेता दक्षिणतोऽस्त-
मेतामरुतामेव.. [छां. उ. ३।१।४+ ३।१०।४
(?) उत्तरत उद्यन्ति मैत्रा. ७।४
(?) उत्तरतोऽस्तमेता [छां. उ. ३।७।४ + ३।८।४
उत्तरं त्वमूर्तिमदमनस्कमित्युच्यते अद्वयता. ७
उत्तरं व्यानस्य रूपं चैतेषां प्रसूतिरेव.. मैत्रा. २।७
उत्तरा चतुर्थी कुक्षिर्भवति गायत्रीर. ३
उत्तरामुखो भूत्वा भुवरिति व्याहृति-
र्जागतं छन्दः सामवेदः.. चतुर्वे. १
उत्तराभिमुखो भूत्वा स्वरिति
व्याहृतिर्जागतं छन्दः.. महो. १।४

उत्तरायां ज्ञानस्थानं (शिवस्थानं) भस्मजा. २।९
उत्तरार्धेन तं सिंहमाकृष्य नृसिंहो. ७।१
उत्तरासङ्गमेव च कठश्रु. ४
उत्तरा हनुरुत्तररूपम् तैत्ति. १।३।७
(अथ) उत्तरेण तपसा ब्रह्मचर्येण...
आदित्यमभिजयन्ते प्रश्नो. १।१०
उत्तरेण येन देवा यान्ति अ. शिरः. ५
उत्तरे तु सुषुम्णाया इडाख्या
निवसत्यसौ वराहो. ५।२६
उत्तरो विकारोऽस्यात्मयज्ञस्य मैत्रा. ६।१०
उत्तानविल्वपत्रं च यः कुर्यान्मम
मस्तके। मम सायुज्यमाप्नोति... २विल्वो. ११
उत्तानविल्वपत्रेण पूजयेत्सर्वसिद्धये २विल्वो. १४
उत्तानभागपर्णेन..न्युञ्जमर्पयेत् २विल्वो. २८
उत्तानस्वाङ्गिरसः प्रतिगृह्णातु चित्त्यु. १०।२, ५
उत्तानायाङ्गीरसायानः चित्त्यु. १०।४
उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्यवरान् निबोधत कठो. ३।१४
उत्तिष्ठत मा स्वप्न, अग्निमिच्छध्वं.. अरुणो. १
उत्तिष्ठन् परिचरिता भवति छांदो. ७।८।१
उत्तिष्ठ पुरुषहरितपिंगल लोहिताक्ष
देहि देहि ददापयिता मे शुध्यतां महाना. १४।११
उत्तिष्ठातो विश्वावसोऽन्यामिच्छां
प्रकुर्यां सञ्जायां पत्या सह बृह. ६।४।१९
उत्तिष्ठातो...प्रपूर्व्यां सञ्जायां (मा. पा.) बृ. उ. ६।४।१९
उत्तिष्ठोत्तिष्ठ वरं वृणीष्वेति राजान-
मब्रवीत् (शाकायन्यः) मैत्रे. १।१
उत्थानं चोत्तमं त्रिदुः (प्राणायामकर्तुः) जा. द. ६।१४
उत्थानं वपुषो यस्य स उत्तमः
(प्राणायामः) त्रि. ब्रा. ११२
उत्थाप्य गां प्रयत्नेन मूत्रमाहरेत् बृ. जा. ३।६
उत्थितानुत्थितानेतानिन्द्रियारीन् पुनः
पुनः। हन्याद्विवेकदण्डेन.. महो. ६।२१
उत्पत्तिप्रणवो दीर्घप्लुतविराट् तुरीयो. १
उत्पत्तिमायतिस्थानं विभुत्वं चैव पंचधा।
अध्यात्मं चैव प्राणस्य प्रश्नो. ३।१२
विज्ञाया मृतमश्नुते
उत्पत्तिस्थितिसंहारस्फूर्तिज्ञानविव-
र्जितम्। एतद्रूपं समायातः स कथं
मोहसागरे। निमज्जति... यो. शि. १।२१

उत्पत्तिस्थितिसंहारकारिणी		उदरमन्तरं कुरुतेऽथ तस्य भयं भवति	तैत्ति. २।७
त्रिकूटा मूलप्रकृतिसंज्ञिता	श्रीवि.ता. १।५	(?) उदरस्थोऽथवा यः पचत्यन्नं	मैत्रा. ६।१७
उत्पत्तिस्थितिसंहारकारिणी सर्वदेहि-		उदरं ब्रह्मेति शार्कराक्ष्या उपासते	१ ऐत. १।४।१
नाम् । सा सीता भवति ज्ञेया...	रामो. ५	उदरे गार्हपत्यः, हृदि दक्षिणाम्निः	गर्भो. ११
उत्पन्नवैराग्यबलेन योगीध्यायेत्परंब्रह्म	भवसं. ३।३२	उदरे सकले कट्याः.. व्यानः	
उत्पन्नशक्तिबोधस्य.. योगिनः		श्रोत्राक्षिमध्ये च ककुद्गणाः..	जा. द. ४।२७
सहजावस्थास्वयमेव प्रकाशते	वराहो. २।७७	उदशराव आत्मानमवेक्ष्य..	छां. उ. ८।८ १
(?) उत्पत्त्यन्तेऽपि चैवान्ये (जीवाः)	महो. ५।१३७	(?) उदस्मात्प्राणाः कामत्याहोऽनेति	वृ. उ. ३।२।११
उत्पथवारकत्वादुद्गासकत्वात् ..		उदात्तानुदात्तयोरुदात्तं सेवेत	संहितो. ३।३
ओङ्कारेणैवमात्मानं ब्रह्म..	नृसिंहो. ७।१	उदान ऊर्ध्वगमनं करोति...	जा. द. ४।३२
उत्पद्यन्ते विलीयन्ते तथा तस्यां जग-		उदानमन्नेनाप्यायस्व	महाना. १६।४
त्यपि । ज्वलतः पावकाद्यद्वत्..	गुह्यका. २७	उदानमूर्ध्वगंकृत्वा प्राणेन सहवेगतः ।	
उत्पन्नसहजानन्दः सदाभ्यासरतः..	अमन. २।९९	बन्धोऽयं सर्वनाडीनां..	वराहो. ५।४४
उत्पन्ने तत्त्वविज्ञाने प्रारब्धनैव मुञ्चति	ना. वि. २२	उदानमेवाप्येति य उदानमेवास्तमेति	सुबालो. ९।४
उत्पलमिव तिष्ठासेत्	सुबालो. १३।३	उदानसंज्ञो विज्ञेयः पादयोर्हस्तयोरपि	जा. द. ४।२९
उत्पादस्याप्रसिद्धत्वादजं सर्वमुदाहृतम्	अ. शां. ३८	उदानः कण्ठमाश्रितः	अ. ना. ३५
उत्पाद्यमाना रागाद्या विवेकज्ञान-		उदानः सर्वसन्धिस्थः.. हस्तयोरपि	त्रि. प्रा. २।८१
बहिना । यदा तदैव दह्यन्ते		उदाने तृप्यति त्वक्तृप्यति	छांदो. ५।२३।२
कुतस्तेषां प्ररोहणम्	वराहो. ३।२४	उदाने तृप्यति वायुस्तृप्यति	छांदो. ५।२३।२
उत्प्रवेष्टृत्वादुत्थापयितृत्वात् ..		उदाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि	महाना. १६।२
ओङ्कारेणैवमात्मानं..	नृसिंहो. ७।१	उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकं	महो. ६।७१
उत्वा मदन्तु सोमाः कृणुष्व राधो-		उदारः पेशलाचारः सर्वाचारानुवृत्तिमान्	महो. ६।७०
अद्रिवः । अव ब्रह्मद्विषो जहि	वनदु. ६३	उदाराः सर्व एवैते	भ. गी. ७।१८
[क्र.सं. अ. ६।४।४२ = सं. ८।६४।१ +	अ. व. २०।९३।१	उदासीनो गतव्यथः	भ. गी. १२।१६
उत्सन्नकुलधर्माणां	भ. गी. १।४४	उदासीनवदासीनं (नः) [भ. गी. ७।१८ + १४।२३	
उत्सन्नस्वात्मबोधस्य ह्युदासीनस्य..	अमन. २।३५	उदासीनस्ततो भूत्वा	ना. वि. ४०
उत्सन्नाग्निरनग्निको वा (प्रब्रजेत्)	ना. प. ३।७७	उदासीनं ध्रुवं हंसं स्नातकाध्वर्यवो जगुः	मंत्रिको. ८
उत्साद्यन्ते जातिधर्माः	भ. गी. १।४३	(?) उदिति नाम स एष सर्वेभ्यः	
उत्सीदेयुरिमे लोकाः	भ. गी. ३।२४	पापेभ्य उदितः	छां. उ. १।६।७
उत्सेक उदधेर्यद्वत्	अद्वैतो. ४१	उदितोऽस्तंगत इव ह्यस्तंगत इवोदितः	अ. पू. ३।११
उदकमाहारयाच्चकार	वृ. उ. ३।२।४	उदितो हंस ऋषिः, स्वयम्भूस्तिरोदधे	पा. प्र. ६
उदकुम्भं सपात्रमुपनिधाय	कौ. उ. २।१५	उदितौ दार्यसौन्दर्य... समाधिरभि-	
उदगयन आपूर्यमाण पक्षस्य पुण्याहे	वृ. उ. ६।३।१	धीयते	महो. ४।६१
उदगादयमादित्यो विश्वेन सहसा सह	क्र. सं. १।५०।१३	उदीची दिक् कला (ब्रह्मणः)	छां. उ. ४।५।२
[अ. व. १।७।१।२४ +	सूर्यता. २।१	उदीची दिगुदञ्चः प्राणाः (आत्मनः)	वृ. उ. ४।२।४
उदपात्रे जलतीरे केतनं	२ सं. सो. १।३	उदीच्यामग्निकायमुमाऽनुरक्ता	
उदयाद्रिसमारूढमुदयन्तं...		.. मामुपासते	भस्मजा. २।१३
काश्यपं भास्करं ध्यात्वा	सू. ता. १।१८	उदुम्बराः प्रातरुत्थाय... अग्नि-	
(?) उदरपात्रं पात्राणि वा (यतीनां)	आरु. ५	परिचरणं कृत्वा	आश्रमो. ३, ३, ३

उदेति ह वै सर्वेभ्यः पापेभ्यः छांदो. १।६।७
 उदेषां बाहूभतिरमुदूर्चो अथो वलं सहवै. ८+
 [वा.सं. ११।२०+तै.सं. ४।१।१०।३
 उदेहि सूर्यं वरं वृणीष्वेति इति. ८५
 उदौदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्त-
 मश्रीयातामीश्वरौ जनयितवै बृह. ६।४।१६
 उद्वन्ता चैतेषामिह कः मैत्रा...
 (१) उद्गातयो देवतोद्गीथमन्वायत्ता
 [छां. उ. १।१०।१०+ १।१।१६
 उद्गातर्या देवतोद्गीथमन्वायत्ता
 तांचेदवि... [छांदो. १।१०।१० + १।१।१६
 उद्गातृनास्तावे स्तोष्यमाणानु-
 पोपविवेश छां. उ. १।१०।८
 उद्गात्रत्विजा वायुना प्राणेन बृह. ३।१।५
 उद्गायति तन्निधनं, एतद्वैरूपं.. प्रोतं छांदो. २।१।५।१
 उद्गारादिक्रियो नागः (प्राणवायुः) त्रि. ब्रा. २।८६
 उद्गारादिगुणः प्रोक्तो व्यानाख्यस्य.. जा. द. ४।३३
 उद्गारादि नागकर्म शाण्डि. १।४।९
 उद्गारे नाग आख्यातः कूर्म उन्मीलने.. यो. चू. २५
 उद्गीतमेतत्परमं तु ब्रह्म तस्मिन्नयं... श्वेता. १।७+
 भवसं. २।६
 उद्गीथ इति त्र्यक्षरं, उपद्रव इति
 चतुरक्षरं त्रिभिस्त्रिभिः समभवति छांदो. २।१०।३
 उद्गीथ इति प्राण एवोत्प्राणेन ह्युत्तिष्ठति छांदो. १।३।६
 उद्गीथ उपश्रीः, श्रीरूपवर्हणम् कौ. उ. १।५
 उद्गीथ प्रणवोद्गीथ... सर्व बोधय.. ह्यग्री. ३
 (१) उद्गीथभाजिनो ह्येतस्य साम्नः.. छां. उ. २।१।५
 उद्गीथमयुद्गीथमानमसि बृ. उ. ६।३।४
 उद्गीथमेतत्परमं तु ब्रह्म ना. प. ९।६
 उद्गीथं प्रणवाख्यं प्रणेतारं भारूपं... मैत्रा. ६।४
 (अथखलु) उद्गीथाक्षराण्युपासीत छां. १।३।६
 उद्गीथे वै कुशला स्मो हन्तोद्गीथे... १।८।१
 उद्गृह्णाति तन्निधनम् [छां. उ. २।३।२+ २।१।५।१
 उद्घाटयेत्कवाटं तु यथा कुंचिकया गृहं यो. चू. ३९
 उद्दालकायारुणये... ब्रह्म प्रोवाच छां. उ. ३।१।१।४
 उद्दालको वै भगवंतोऽयमारुणिः छांदो. ५।१।१२
 उद्दालको हारुणिः श्वेतकैतुं पुत्रमुवाच छांदो. ६।८।१
 उद्दष्ट्वा दुत्कर्तृत्वात्... ओङ्कारेणेम-
 मात्मानं परमं ब्रह्म नृसिंहमन्विष्य नृसिंहो. ७।१

उद्गीप्यस्व जातवेदोपघ्नं निर्ऋतिमम महाना. २।९
 [+तै. आ. १०।१।४
 उद्गतत्वमसमत्वमिति तामसानि
 (एतैरभिभूतः) मैत्रा. ३।५
 उद्गरेदात्मनाऽऽत्मानम् भ. गी. ६।५
 उद्गास्मा उक्थविद्वीरस्तिष्ठति (मा. पा.) बृ. उ. ५।१३।१
 उद्गास्मादुक्थविद्वीरस्तिष्ठति बृह. ५।१३।१
 उद्गतपरिपूताभिरद्भिः कार्यं कुर्वन्तः आश्रमो. २
 उद्गतासि वराहेण कृष्णेन शतबाहुना
 [यज्ञोप. २+सुदर्श. २+ महाना. ४।५
 उद्गत्य प्राश्नाति, प्राश्य इतरस्याः
 प्रयच्छति (स्था. पा. आज्यं) बृह. ६।४।१९
 उद्गत्य प्राश्नीयात्साज्यं हविरनामयं जाबा. ४
 उद्गैव तत एति [छां. उ. ३।१०।२, ४, ६
 उद्गुध्यध्वं समनसः सखायः वनदु. ३०
 [ऋक्सं. मं. १०।१०।१।१
 उद्भवश्च भविष्यताम् भ. गी. १०।३४
 उद्भवः सम्भवो दिव्यो देव एको
 नारायणः सुवालो. ६।१
 उद्भिजास्तरुगुल्मलतादयः ना. पू. ता. ५।६
 उद्भूतत्वाद्भूतम् मैत्रा. ५।२
 उद्भूतत्वाद्भूतेषु चरति प्रविष्टः
 सर्वभूतानां... मैत्रा. ५।५
 उद्भूतत्वादुत्तीणविकृतत्वाच्च नृसिंहो. ७।१
 उद्यत्कोटिदिवाकराभं (ब्रह्माण्डस्वरूपं) त्रि. म. ना. ६।२
 उद्यद्वास्वत्समाभां विधृतनवजपा.. वनदु. ३
 उद्यन्तमादित्यमभिध्यायन्.. भस्मना
 त्रिपुङ्गं श्वेतैर्नैव.. भस्मजा. २।२
 उद्यन्तमस्तं यन्तमादित्यमभिध्यायन्
 कुर्वन् ब्रह्मणो विद्वान्त्सकलं भद्र-
 मश्रतेऽसावादित्यो ब्रह्मेति सहवै. २
 उद्यन्तमादित्यमुपतिष्ठेत कौ. उ. २।७
 उद्यन्ति तपन्ति वर्षन्ति स्तुवन्ति
 पुनर्विशन्त्यन्तर्विवरेणैक्षन्ति.. मैत्रा. ७।१-५
 उद्यन्नथ मित्रमहमारोहन्नुत्तरादिवम्
 [ऋ. अ. १।४।८=मं. १।५०।११ सूर्यता. २।१
 उद्यन्नद्यमिनो भज पितापुत्रेभ्यो यथा सूर्यता. २।१
 उद्यन्नद्येत्ययं तृचो रोगघ्नः.. सूर्यता. २।१
 उद्यन् पूर्वार्धो निम्लोच जघनार्धः बृ. उ. १।१।१

उद्यन्वा एष प्रजाभ्य उद्गायति	छांदो. १।३।१	उपदिष्टं परं ब्रह्म प्रणवान्तर्गतं परं	शुकर. १।१०
उद्यान्धिकार उदितः प्रस्तावो		(?) उपदेक्ष्यमि मन्मंत्रम्	रामो. ४
मध्यन्दिन उद्गीथः...	छां. उ. २।१४।१	(?) उपद्रवभान्नो ह्येतस्य साम्नः	छां. उ. २।१।७
उद्यमेन हि सिद्धयन्ति कार्याणि		उपदेशादयं वादोद्भाते द्वैतं न...	आगम. १८
न मनोरथैः	भवसं. १।४२	(?) उपद्रव इति चतुरक्षम्	छां. उ. २।१०।३
उद्यंस्तमोभयमपहन्त्यपहंता ह वै..	छां. उ. १।३।१	उपद्रष्टाऽनुमन्ता च	भ.गी. १।३।२३
उद्यास्यन्वाअरेऽहमस्मात्स्थानादस्मि	बृ. ह. २।४।१	उपद्रष्टाऽनुमन्तैष आत्मा	नृसिंहो. १।१
उद्वयं तमसस्पर्शीति चोद्वेदभिः...	सन्ध्यो. १	उपनयनादूर्ध्वमेनानि प्राग्वत्त्यजेत	आरुणि. ४
उद्वयं तमसस्परिज्योतिः पश्यन्त उत्तरं		(?) उपनयनादूर्ध्वं त्रिरात्रमक्षार-	
[छां. उ. ३।१७।७+क्र.मं. १।५०।१०	३ ऐत. २।४।४	लवणाशी..	आश्रमो. १
उद्वर्गोऽसि पाप्मानं म उद्वृद्धि	कौ. उ. २।७	उपनिषदमावर्तयेत्...	आरुणि. २
उद्गातः प्रथमः स्मृतः, मध्यमश्च द्वाविंशत	योगो. ५	उपनिषदं भो ब्रूहीत्युक्ताय उपनिद्राक्षीं	
उद्वेगानन्दरहितः ... सजीवन्मुक्तः	महो. २।५७	वाव त उपनिषदमश्रूम	केनो. ४।७
उन्नतप्रपदाङ्गुष्ठं गूढगुल्फं...	ग. पू. २।६	उपनीतशतमेकमेकेन	
उन्मत्त इव सन्त्यज्य याम्यकाण्डे		गृहस्थेन तत्समं	नृ.पू. ५।१६
शरीरकम्	महो. ३।९	उपनीतैकाधिकशतं गृहस्थ-	
उन्मत्तत्वमभोज्यान्नपानपाखण्डवर्तिता	अमन. २।३४	शतैकाधिकशतं	ग. शो. ५।५
उन्मत्ता इव परिवर्तमानाः शान्ताः...		उप नो नयस्वेम एव ते	छाग. २।३
प्रणवमेव परं ब्रह्म... जानन्तः	नृसिंहो. ६।३	उप ब्रह्मा शृण्वच्छस्यमानं	महाना. १।१३
उन्मत्तीभावः पाद्यं, सदाऽमनस्कमर्ध्यं	मं. ब्रा. २।५	[क्र.मं. ४।५८।२+शा.सं. १७।९०+ तै.आ. १०।१०।२	
उन्मन्या अमनस्कं भवति	मं. ब्रा. २।५	उपमंत्रयते स हिंकारः	छां. उ. २।१३।१
उन्मन्यां सुषुप्तप्राज्ञो मनोन्मन्यां		उपयाम गृहीतोऽसि ब्रह्मणेत्वामहसः	महा. १७।१५
सुषुप्ततुरीयः	प. हं. प. १०	उपयाम गृहीतोऽसि सूर्याय	
उन्मिषन्निमिषन्नपि	भ. गी. ९।९	त्वा भ्राजस्वते	चित्त्यु. १६।१
उन्मीलते पश्यति विकासते चैतन्य-		उपरितनपादत्रयं शुद्धबोधानन्द-	
भावं कामयत इति	त्रि. ता. १।५	लक्षणममृतं...	त्रि.म.ना. १।३
उन्मीलित-निमीलित-मध्यस्थ-जीव-		उपरिष्ठात्तु वैकुण्ठो.. अवान्तरदिशो	
परमात्मनोर्मध्ये जीवात्मा क्षेत्रज्ञ		याः स्युस्तासु सर्वासु माधवः	विष्णुह. १।२
इति विज्ञायते	शारीर. १०	उपर्युपरि सञ्चरतो न विन्देयुः	छां. उ. ८।८।२
उन्मीलितमनोमूलो जगद्बुधः पतिष्यति	अमन. २।५७	उपलंभस्त्रिषु स्मृतः	अ. शां. ९०
उपकोसलो वै कामलायनः...		उपलंभभात्समाचारादस्तिवस्तुत्व-	
ब्रह्मचर्यमुवास	छांदो. ४।१०।१	वादिनाम्। जातिस्तु देशिताबुद्धेः	अ. शां. ४२
उपकोसलैषा.. तेऽस्मद्विद्याऽऽत्मविद्या	छां. उ. ४।१४।१	उपलंभभात्समाचारान्माया	
उपचारान्समर्प्याभ्याणि		हस्ती यथोच्यते	अ. शां. ४४
दद्यात् [सूर्याय]	सूर्यता. ५।१	उपलंभभात्समाचारादस्तिवस्तु	
(?) उपजीवन्तीन्द्रेण मुखेन	छां. उ. ३।७।१	तथोच्यते	अ. शां. ४४
उपतापी सन्नपतापी भवति	छांदो. ८।४।२	उप वयं तं भुञ्जामः (नः)	छांदो. ४।११।२
उपते यज्ञ नम उपते नमः...	महाना. १६।११	[+४।१२।२+४।१३।२	
(?) उप त्वा नेष्ये.. नमुपनीयकृशानां..	छां. ४।४।५	उपविश्यासन् सम्यक्स्वस्तिकादि	त्रि. ब्रा. २।९१

उपविश्यासने युञ्ज्यात् भ. गी. ६।१२
 उपविश्योपविश्यैकां..न शक्यते मुक्तिको. २।४३
 मनोजेतुं विना युक्तिः पा. ब्र. ३
 उपवीतलक्षणसूत्रत्रयगा यज्ञाः ब्रह्मो. १३
 उपवीतं च तन्मयम् (ज्ञानशिखारूपं) आरुणे. २
 उपवीतं भूमावप्सु वा विस्तृजेत् छांदो. २।१२।१
 उपशाम्यति (सः) तन्निधनम् आर्षे. ५।४
 उपशिष्यन्तीव न हैवाभिपद्यन्ते वराहो. २।३९
 उप समीपे यो वासो जीवात्मपरमा-
 त्मनोः । उपवासः स विज्ञेयो ननु
 कायस्य शोषणम् वराहो. २।३९
 उपससाद सनत्कुमारं नारदः छांदो. ७।११
 उपसीदन्द्रष्टा भवति, श्रोता भवति छांदो. ७।८।१
 उपस्कंदमभिगृहीताभिपातयेत् छांदो. ५।३
 (?) उपस्तिर्ह चाकायण इभ्यप्राप्ते
 प्रद्राणक उवास छांदो. १।१०।१
 उपस्थ एवास्या एकमङ्गमुदुहं, तस्या-
 नन्दो रतिः प्रजातिः..प्रतिविहिता.. कौ. त. ३।५
 उपस्थमस्या अभिमृश्य जपेत्
 'अङ्गादङ्गात्संभवसि' इति बृह. ६।४।९
 उपस्थमेवाप्येति य उपस्थमेवास्तमेति सुबालो. ९।१०
 उपस्थश्चानन्दने, अपान उत्सर्गे.. गर्भो. १
 उपस्थश्चानन्दयितव्यं च, पायुश्च.. प्रश्नो. ४।८
 उपस्थश्चानन्दयितव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
 उपस्थस्यानन्दग्रहणम् ना. प. ६।४
 उपस्थानेन यत्प्रोक्तं भिक्षार्थं...
 तात्कालिकमिति ख्यातं
 भोक्तव्यं यतिभिः सदा १ सं. सो. २।६९
 उपस्थोऽध्यात्मं, आनन्दयितव्यमभि-
 भूतं, प्रजापतिस्तत्राधिदैवतं सुबालो. ५।१४
 उपह्न्यामिमाः प्रजाः भ. गी. ३।२४
 उपादत्ते हि सा (तृष्णा) भावान् आयुर्वे. ७
 वेदनाश्रयसंज्ञकान् ना. विं. २५
 उपादानंप्रपञ्चस्यमृद्वाण्डस्येवपश्यति यो. शि. ४।३
 उपादानंप्रपञ्चस्यब्रह्मणोऽन्यन्नविद्यते
 उपादेयानुपतनं..यदेतन्मनसो रूपं महो. ४।२४
 तद्वाह्यं विद्धि नेतरत्
 उपादेयं तु सर्वेषां शांतपदमकृत्रिमम् ।
 ...प्राणरोधश्चेतःपरिक्षयः । एक-
 स्मिन्नेव संसिद्धे संसिध्यन्ति.. अ. पू. ५।५१

उपाधिनाशाद्ब्रह्मैवसद्ब्रह्माप्येति निर्द्वयम् २ आत्मो. २१
 उपाधिरहितं स्थानं (ब्रह्मणः)
 बाहुनोतीतगोचरम् ते. विं. १।७
 उपाधिविनिर्मुक्तघटाकाशवत्प्रारब्ध-
 क्षयाद्विदेहमुक्तिः मुक्तिको. २।१
 उपाधिविलयान्निर्गुणनिरवयवादि-
 प्रतीतिः त्रि. म. ना. ३।७
 उपाधिविनिर्मुक्तघटाकाशवत्परि-
 पूर्णता.. सैव कैवल्यमुक्तिः मुक्ति. १।५८
 उपानच्छत्रशयनं वस्त्रमासनभूषणम् ।
 ..गुरुसक्तं न धारयेत् शिवो. ७।१२
 उपानच्छत्रवस्त्राणिपवित्रंकरकं..
 धृतमन्यैर्न धारयेत् शिवो. ७।९०
 उपाय एक एवास्ति मनसः स्वस्य निग्रहे मुक्तिको. २।३८
 उपायं तमविज्ञाय योगमार्गे प्रवर्तते यो. शि. १।६२
 उपायः सोऽवताराय नास्ति
 भेदः कथंचन अद्वैत. १५
 उपायेन निगृहीयाद्विहितं (मनः) अद्वैतो. ४२
 उपासकस्ततोभ्येत्येवंविधं नारायणं
 ध्यात्वा..नमस्कारान्विधाय.. त्रि. म. ना. ८।३
 उपासकः स्वयं शुद्धबोधानन्दमया-
 मृतनिरतिशयानन्दतेजो.. भूत्वा त्रि. म. ना. ८।३
 उपासकानां कार्यार्थिब्रह्मणोरूपकल्पना रामपू. १।७
 उपासकानां मोक्षप्राप्तिर्भवति ना. पू. ता. ४।१०
 उपासते पुरुषं ये ह्यकामास्ते
 शुक्रमेतदतिवर्तन्ति धीराः मुण्ड. ३।२।१
 उपासनया ये मुक्तिं गतास्तेषां
 साकारो मुक्तसाकारः त्रि. म. ना. २।१
 उपासना द्विविधा-शाम्भवंशाक्तंचेति कामरा. २
 उपासनाश्रितोधर्मो..ब्रह्मणि वर्तते अद्वैतो. १
 (अथ) उपांशुः शान्तर्याम्यभिभवति मैत्रा. २।८
 उपांशु सहस्रगुणं (जपकर्म) शाण्डि. १।२।१
 उपेक्षा धैर्यमाधुर्यं तितिक्षा करुणा..
 ह्रीः..एष स्वधर्मो विख्यातोयतीनां ना. प. ४।१२
 उपैति शान्तरजसम् भ. गी. ६।२७
 उपैतु मां देवसखः कीर्तिश्च मणिना
 सह [ऋ. खि. ५।८७।१० श्री. सू. ७
 उपेनं तदुपनमति यत्कामो भवति
 [बृ. जा. १।३+ नृ. पू. १।१

उपम्यह भवन्तमिति वाचा ह स्म वै		उभे अस्मिन् (शरीरे) द्यावापृथिवी	
पूर्वं उपयन्ति	बृ.उ. ६।२।७	अन्तरेव समाहिते	छांदो. ८।१।३
उपोष्य पायसं स्थालीपाकंश्रपयित्वा..		उभे द्वैवैप एते तरति	बृह. ४।४।२२
हुत्वाऽन्येनान्नेन ब्राह्मणान्भोज-		उभे एते एषणे भवतः (मा. पा.)	बृह. ४।४।२२
यित्वाचरुंस्वयंप्राश्रीयत् (दुस्स्वप्ने) ३ऐत. २।४।७		उभे एव वर्तनीं संस्कृवन्ति न हीयते-	
उभयप्राधान्येनोभयात्मकसाकारः(भेदः) त्रि.म.ना. २।२		ऽन्यतरा	छांदो. ४।१६।४
उभयमपि मनोयुक्तमभ्यसेत्(तारकं) मं. ब्रा. १।४		(?) उभे कृतेऽनुसञ्चरति (महामत्स्यः)	बृह. ४।३।१८
उभयमादिष्टंभवत्यध्यात्मं चाधिदैवतं च छांदो. ३।१८।१		उभे तीर्त्वाऽशनायापिपासे शोकाति-	
उभयमेव सन्नाडिति होवाच	बृह. ४।१।१	गो मोदते स्वर्गलोके	कठो. १।१२
उभयमेवादिष्टं भवति अध्यात्मं		(?) उभे भवत ओदनम् (नः)	कठो. २।२५
चाधिदैवतं च	छांदो. ३।१८।२	उभे नानार्थे पुरुषं सिनीतः	कठो. २।१
उभयवचनेहू देशकालौ च हित्वा..		उभे सुकृतदुष्कृते	भ.गी. २।५०
सोऽयं देवदत्तो यथैकः	शुकर. ३।११	(?) उभे स्थाने पश्यतीदं च परलोक..	बृह. ४।३।९
उभयं (प्रपञ्चस्य नित्यत्वानित्यत्वे)		उभे ह्यन्योन्यं दृश्येते किं तदस्तीति..	अ.शां. ६७
न भवति	त्रि.म.ना. १।२	उभे ह्येते एषणे एवभवतः [बृह. ३।५।१	+ ४।४।२२
उभयात्मक उत्पत्तिप्रणवः	तुरीयो. १	उभे ह्यैवैष एते आत्मानं स्पृणुते य एवं वेद	तैत्ति. २।९।१
उभयात्मकत्वाद्विराट् प्रणवः	तुरीयो. १	उभौ तौ न विजानीतः [कठो. २।१९	+ भ.गी. २।१९
उभयात्मकं मनोजायते (इन्द्रियात्मकं)	सामर. १०१	(?) उभौ येनानुपश्यति (जाग्रत्स्वप्ने)	कठो. ४।४
उभयोरन्तरं (देहदेहिनीः) ज्ञात्वा		उभौ लोकावनुसञ्चरति	बृ. उ. ४।३।७
कस्य शौचं विधीयते	मुक्त्यु. २।६७	उभौ लोकाववाप्नोतीमं चासुं च	छांदो. ८।८।४
उभयोरपि दृष्टोऽन्तः	भ.गी. २।१६	उभौ साम गायति सोऽमुनैव स एष	
उभयोरपि चैतथ्यं भेदानां स्थानयो-		ये चामुष्मात्पराञ्चो लोका-	
र्यदि । क एतान् बुद्धयते भेदान्		स्ताश्चाप्नोति	छांदो. १।७।१
को वै तेषां विभेदकः	वैतथ्य. ११	उमापतिः पशुपतिः पिनाकी ह्यमित-	
उभयोर्वीजतुल्यत्वान्नपुंसको भवति	गर्भो. ३	श्रुतिः । ईशानः सर्वविद्यानां..	नृ.पू. १।६
उभयोर्लोकयोर्कृद्वाऽतिमृत्युं		उमारुद्रात्मिकाः सर्वाः प्रजाः	
तराम्यहम्	महाना. १३।१२	स्थावरजङ्गमाः	रुद्रह. १०
उभयोर्विन्दते फलम्	भ.गी. ५।४	उमाशङ्करयोगोयःसयोगोविष्णुरुच्यते	रुद्रह. ११
(?) उभयोः प्राज्ञतुर्ययोः	आगमो. १३	उमासहायं परमेश्वरं प्रभुं त्रिलोचनं	
उभयोः सङ्गमादेव प्राप्यते परमं वपुः..	ध्या.विं. ८९	नीलकण्ठं प्रशान्तं ध्यात्वा..	कैव. ७
उभादाताराविहसौभगानाम्(शक्तीशौ)	त्रिपुरो. १४	उर एव वेदिः, लोमानिबर्हिः[आत्मनः]	छांदो. ५।१८।२
उभाभ्यामपि पक्षाभ्यां यथा ले		उरु गृणीहीत्यब्रवीत्तदुदरमभवत्	१ऐत. १।४।१
पक्षिणां गतिः	भवसं. १।३३	उरोमुखकटिप्रीवं किञ्चिद्ब्रूयमुन्नतं	छुरिको. ४
उभाभ्यामकरं नमो बाहुभ्यां तव..	नीलरु. २।४	उरो वेदिर्लोमानिबर्हिर्वेदःशिखा	
उभाभ्यामंशाभ्यां (स्त्रीपुरुषाभ्यां)		हृदयं यूपः (आत्मयज्ञस्य)[त्रिसुप. ४ + महाना. १८	
सर्वनादिष्टः	अव्यक्तो. ७	उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय-	
उभाभ्यामेव (पुण्यपापाभ्यां)मनुष्य-		मामृतात् [क्र.मं.	महाना. १३।१८
लोकम् (उद्दानो नयति)	प्रभो. ३।७	उर्वी पृथ्वी बहुला विश्वा	महाना. १०।१४
उभावग्निश्च वायुश्च सूर्याचंद्रमसौ		उर्वेच मे कुर्वित्यब्रवीत्तदुरोऽभवत्	१ऐत. १।४।१
(शरीरे समाहितौ)	छांदो. ८।१।३		

उल्लेखस्य यथा भानुरंधकारः प्रतीयते।
 स्वप्रकाशेपरानन्देतमोमूढस्य जायते आ. प्र. २६
 उल्लाहस्तो यथा लोके द्रव्यमालोक्य
 तां त्यजेत् । ज्ञानेन ज्ञेयमालोक्य
 पश्चाज्ज्ञानं परित्यजेत् ब्र.वि. ३६
 (?) उल्लावतान्यथोत्सृजेत्
 (शास्त्रादीनि) अ.ना. १
 उवाच सिकताः सिन्धुवो गुरा (मा.पा.) बृह. १.११.१
 उवाच पार्थ पश्यैतान् भ.गी. १.२५
 उवाच मधुसूदनः भ.गी. २.१
 उवाच वै सो गच्छन्वेते, तद्यत्राश्वमेध-

याजिनो गच्छन्तीति बृह. ३.३.२
 (ॐ) उशन् ह वै वाजश्रवसः सर्व-
 वेदसं ददौ कठो. १.१
 (ॐ) उवा वा अश्वस्य मध्यस्य शिरः बृह. १.११.१
 उवाश्च तस्मै निमृक् च सर्व पापं
 समूहताम् [सहवै. ८+ सूर्यता. २.१
 उषित्वा शाश्वतीः समाः भ. गी. ६.४१
 उषित्वा ब्रह्मचर्यं देवा ऊचुः बृह. ५.२.१
 उष्णिमानं संस्पर्शेन विजानाति(?) छांदो. ३.१३.७
 उष्णो भगवान्छुचिरूपः, हंसो भगवान् चाक्षुषो. २
 (?) उष्णोऽयमुष्णोऽसौ.. छांदो. १.३.२

ऊ

ऊरु तदस्य यद्वैश्यः
 [क्र.अ. ८.१४.१९=मं. १०.१०.१२+ चित्त्यु. १.२.६
 [+वा.सं. ३.१.११+तै.आ. ३.१.२.६ सुबालो. १.१४
 ऊरो चित्तसंयमाद्रसातललोकज्ञानं शांडि. १.७.९
 ऊर्चं सृष्टता च देवानां पत्नयः चित्त्यु. ९.३
 ऊर्गिति देवाः (उपासते) मुद्रलो. ३.२
 ऊर्जस्वती पयसा पिन्वमाना सा मां
 मेधा सुप्रतीका जुषन्ताम् महाना. १.३.५
 ऊर्जं नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे प्राणान्नि. १.५
 (?) ऊर्जेण पशवोऽनुनामयन्तं अ. शिरः. ५
 ऊर्णनाभिर्यथातंतुस्तृजते संहरत्यपि ।
 जामत्स्वमे तथा जीवो गच्छत्या-
 गच्छते पुनः ब्रह्मो. २०
 ऊर्णनाभीव तन्तुना (प्राणान्संचारयेत्) क्षुरिको. ९
 ऊर्ध्व ऋचः साम्नो जुषः छां. उ. १.४.३
 ऊर्ध्वगमनं विस्तृजेत् आरुणि. २
 ऊर्ध्वगानाडीमुपुत्राख्या प्राणसञ्चा-
 रिणी तथा.. ऊर्ध्वमूर्ध्वमुत्क्रमेत् भैत्रा. ६.२.१
 ऊर्ध्वगोपायु(वायु)र्विमुक्तमार्गो भवति २ सञ्ज्ञासो. १०
 (अथ) ऊर्ध्वजानुरासीनः.. इत्युपतिष्ठते सन्ध्यो. २
 ऊर्ध्वज्वलज्वलनं ज्योतिरग्रे, तमो वै
 तिरश्चीनमजरं तद्रजोऽभूत् त्रिपुरो. ४
 ऊर्ध्वदण्डो (डण्ड) ऊर्ध्वरेताश्च.. ऊर्ध्व
 पदमवाप्नोति.. वासुदेवो. १.२
 ऊर्ध्वदृष्टिरधोदृष्टिरूर्ध्ववैधस्त्वधश्शिरः अमन. २.१५
 ऊर्ध्वनालमधोविन्दुस्तस्य मध्ये
 स्थितं मनः । १ यो.त. १.३८

ऊर्ध्वपवित्रो वाजिनीवस्वमृतमस्मि (सि) ना. प. ४.४
 [तैत्ति. १.१०.१०
 ऊर्ध्वपुण्ड्रं कुटीचकस्य, त्रिपुण्ड्रं
 बहूदकस्य.. हंसस्य.. ना. प. ७.५
 ऊर्ध्वपूर्णमधःपूर्ण मध्यपूर्ण शिवा-
 त्मकम् । साक्षाद्विधिमुखो.. समाधिः.. मुक्तिको. २.५६
 ऊर्ध्वबाहुर्विमुक्तमार्गो भवति कुंडिको. ९
 (तत्) ऊर्ध्वबाहुर्विमुक्तमार्गो भवेत् कठरु. ४
 ऊर्ध्वमूलमधःशाखं [भ.गी. १.५.१+ यो. शि. ६.१४
 ऊर्ध्वमूलं त्रिपाद्ब्रह्म मैत्रा. ६.४
 ऊर्ध्वमूलं वा आब्रह्मशाखा आकाश-
 वाय्वग्न्युदकभूम्यादयः मैत्रा. ६.४
 ऊर्ध्वमूलोऽत्राकशाख एषोऽश्वत्थः.. कठो. ६.१
 ऊर्ध्वमेकः (रश्मिः) स्थितस्तेषां.. तेन
 यान्ति परां गतिम् मैत्रा. ६.३०
 ऊर्ध्वरेतं विश्वरूपं विरूपाक्षं महेश्वरम् ।
 सोऽहमित्यादरेणैव ध्यायेत्.. जा.द. ९.२
 ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमः महाना. १०.१०
 ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं शङ्करं नीललोहितम् नृ.पू. १.६
 ऊर्ध्वलिङ्गं तु मासेन विरूपाक्षं तदर्धकं मृत्युलां. ४
 ऊर्ध्वलिङ्गं विरूपाक्षं विश्वरूपं नाम्यहम् मृत्युलां. ३
 ऊर्ध्वशक्तिनिपातेन अथशक्तेर्निकुञ्च-
 नात्.. जायते परमं सुखम् योगरा. २.१
 ऊर्ध्वशक्तिमयः शिवः बृ.जा. २.१०
 ऊर्ध्वशक्तिमयः सोम अधोशक्तिमयो-
 ऽनलः । ताभ्यां सम्पुटितस्तस्माच्छ-
 श्वद्विश्वमिदं जगत् बृ.जा. २.६
 ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्थाः भ.गी. १.४.१८

ऊर्ध्व चावाकृ च सर्वतोऽनन्तः	मैत्रा. ६।१७
ऊर्ध्व दिशश्च सर्वं नारायणः	सुबालो. ६।१
ऊर्ध्व नारायणः, अधश्च नारायणः	नारा. २
ऊर्ध्वजिगातु भेषजम्	सहस्रै. २५
[क्र.खि. १०।१९।५	
ऊर्ध्व पञ्चमी कुक्षिर्भवति	गायत्रीर. ३
ऊर्ध्व पदमवाप्नोति(यतिः)	वासु. ३
ऊर्ध्व प्राणमुन्नयत्यपानं प्रत्यगस्यति	कठो. ५।३
ऊर्ध्व मेढ्रादधो(ऽधो)नाभेः कन्दोयोऽस्ति	
खगाण्डवत्, तत्रनाड्यः समुत्पन्नाः	ध्या.वि. ५०
ऊर्ध्व मेढ्रादधो नाभेः कन्दे योनिः	
खगाण्डवत् । तत्रनाड्यः समुत्पन्नाः	
सहस्राणां द्विसप्ततिः	यो.चू. १४
ऊर्ध्व रुद्रः क्रमाद्वाऽपि ब्रह्मविष्णु-	
महेश्वराः । एत एव त्रयो लोकाः..	शिवो. २।५
ऊर्ध्व शिरःपिण्डमयमधःपादमयंतथा	महो. ५।१९६
(?)ऊर्ध्वः सुपिः स उदानः	छां.उ. ३।१३।५
ऊर्ध्वा दिग्धूर्वाः प्राणाः, अवाधीदिग-	
वाच्चः प्राणाः	बृह. ४।२।४

ऊर्ध्वाधः कुण्डलीभेद उन्मन्य-	
श्चैननक्रमः । योगोऽयंसिद्धिदायकः	अमन. २।१४
(?)ऊर्ध्वाभिश्चतिग्रीवाभिश्चविष्टुद्भिः..	छां.उ. ७।११।१
ऊर्ध्वान्नायः, निरालम्बपीठः	निर्वाणो. १
(ऊँ)ऊर्ध्वान्नायगुरुपदेश...भज	
मनस्तच्छ्रीगुरुचैतन्यं	मठान्ना. १
ऊर्ध्व सात्त्विको मध्ये राजसोऽधर्म-	
स्तामसः (गुणस्थानानि)	शारीरको. ९
ऊर्वोरुपरिचेद्वत्ते उभे पादतले यथा ।	
पञ्चासनं भवेदेतत्	योगकुं. १।५
ऊर्वोरुपरि वै धत्ते यदा पादतले उभे ।	
पञ्चासनं भवेदेतत्	त्रि.प्रा. २।३९
ऊर्वोर्मध्ये तु संस्थाप्य मर्मप्राण-	
विमोचनम्..छिन्देत्	छुरिको. १४
ऊर्वोर्वैश्यः (अजायत)	ग.शो. ३।११
(?)ऊर्ध्वाणो प्रस्ता निरस्ता त्रिवृत्ता	
वक्तव्याः (मा.पा.)	छां.उ. २।२२।५
ऊर्ध्वसिकताः, सिन्धवो गुदा,	
यकृच्च क्लोमानश्च पर्वताः	वृ.उ. १।१।१

ऋ

ऋक्साम यजुरेव च	भ.गी. ९।१७
ऋगहं यजुरहं सामाहमथर्वाङ्गिरसोहं	अ.शिरः. १।१
ऋगात्मकोमकारः, यजुरात्मकउकारः	राधो. २।२
ऋगाथा कुम्ब्या तन्मितम्	१ ऐत. ३।६।४
ऋग्दक्षिणः पक्षः, सामोत्तरः पक्षः	तैत्ति. २।३
ऋग्भिरेतं यजुर्भिरेन्तरिक्षं स सामभि-	
र्यत्तत्कवयो वेदयन्ते	प्रश्नो. ५।७
ऋग्भिः पूर्वाह्ने दिवि देव ईयते	सूर्यता. १।५
ऋग्भ्यो जातां सर्वशो मूर्तिमाहुः	सूर्यता. १।५
ऋग्यजुस्सामरूपाय वेदाहरणकर्मणे ।	
प्रणवोद्वीथवपुषे महाश्चशिरसे	
नमः स्वाहा.. [त्रि.म.ना. ७।१० + हयग्री. २	
ऋग्यजुस्सामाथर्वरूपः सूर्योऽन्तरा-	
दित्ये हिरण्यः पुरुषस्तत्साम्नो	
द्वितीयं पादं जानीयात् [नृ.पू. १।४ + ग.पू. १।१२	
ऋग्यजुस्सामाथर्वाणश्चत्वारो वेदाः	
साङ्गाः सशाखाश्चत्वारः पादाभवन्ति नृ. पू. १।२	
ऋग्यजुस्सामाथर्वा..तुर्यं पादं जानीयात्	ग.पू. १।१२
ऋग्यजुस्सामाथर्वाणश्चत्वारो	
वेदाश्चत्वारः पादाः...	ग. पू. १।१३

(अथ)ऋग्यजुस्सामेतिविज्ञानवत्येषा	मैत्रा. ६।५
ऋग्विधानाथस्वाहा, कपोत्कायस्वाहा	महाना. १।४।१९
ऋग्वेद एव पुष्पं, ता अमृता आपस्ता	
वा एता ऋचः	छांदो. ३।१।२
ऋग्वेदमस्या आद्यात्पादादकल्पयत्	...
ऋग्वेदस्य तु शाखाः स्थुरेक-	
त्रिंशतिसङ्ख्यकाः	मुक्तिको. १।१२
ऋग्वेदस्य रूपं स्पर्शाः, यजुर्वेदस्यो-	
ष्माणः, सामवेदस्य स्वराः	३ ऐत. २।५।१
ऋग्वेदं प्रपद्ये यजुर्वेदं प्रपद्ये सामवेदं	
प्रपद्ये इत्येव तदवोचम्	छांदो. ३।१।५।७
ऋग्वेदं भगवोऽध्येमि यजुर्वेदं साम-	
वेदमथर्वणं एतद्भगवाऽध्येमि	छांदो. ७।१।२
ऋग्वेदादिविभागेन वेदाश्चत्वारः..	मुक्त्यु. १।११-
ऋग्वेदेत्रैस्वर्योदात्त एकाक्षर ओङ्कारः	२ प्रणवो. १२
ऋग्वेदो गार्हपत्यं च पृथिवी ब्रह्म एव	
च । अकारस्य शरीरं तु व्याख्यातं	प्र. वि. ४
ऋग्वेदो गार्हपत्यं च प्रत्यक्षस्य...	१ प्रणवो. ४
ऋग्वेदो गार्हपत्यं च मन्त्राः सप्तस्वराः	पञ्चम. २

ऋग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्वाङ्गिरसः..
 अस्यैव (महतो भूतस्य).. निश्च-
 सितानि [बृह+२।४।१०+४।५।११ मै.६।३२
 ऋग्वेदोऽस्याः (गायत्र्याः) प्रथमः पादः गायत्रीर. ३
 ऋग्वै गायत्री, यजुरुष्णिक्, अनुष्टुप्
 साम, स आदित्यो भवति ग. पू. १।११
 ऋग्वै प्रथमः पादः ग. पू. १।१३
 ऋग्वै भूः सा माया भवति ग. पू. ३।१
 ऋग्वै षसुयेजू रुद्राः सामादित्याः ग. पू. १।११
 ऋक्कृतं यजुर्मयं साममयं ब्रह्ममय-
 ममृतमयं (सुदर्शनं) भवति नृ. पू. ५।७
 ऋक्कृतं साममयमुद्राता, स एष
 सर्वस्यै त्रयीविद्याया आत्मा कौ. उ. २।६
 ऋच एव मधुकृतः, ऋग्वेद एव पुष्पं छान्दो. ३।१२
 ऋचश्च सामानि च प्राचीनातानं कौ. उ. १।०
 ऋचं ब्राह्मं जनयन्तः, देवा अग्ने.. चित्त्यु. १३।२
 ऋचः सामानि जज्ञिरे चित्त्यु. १२।४
 [ऋ. अ. ८।४।१८ मं.=१०।९०।५ वा. सं. ३१।७
 ऋचः साम रसः, साम उद्गीथो रसः छान्दो. १।२
 ऋचामेव तद्रसेनर्चा वीर्येणर्चा
 यज्ञस्य विरिष्टं सन्दधाति छांदो. ४।१७४
 ऋचे त्वा ऋचे त्वा समित्स्त्रवन्ति महाना. १२।३
 [+वा. सं. १३।३९+त्रिसुप. ३+ तै. सं. ४।२।९।६
 ऋचो अक्षरे परमे व्योमन् [नृ. पू. ४।३ +५।२
 [रामो. ५।२+तै. आ. २।११।१ बह्वचो. ४+
 गुह्यका. ५३+सहस्रै. १५+ श्वेता. ४।८;
 ऋक्सं. अ. २।३।२१=मं. १।१६४।३९ २ प्रणवो. ५
 ऋचोपनिषदस्ता वै ब्रह्मरूपा ऋचः
 स्त्रियः। द्वेषश्चाणूरमल्ल.. कृष्णो. १३
 ऋचोयजूंषिप्रसवन्तिवक्तासामानि
 सम्राडुसुरन्तरिक्षम्। त्वं यज्ञनेता.. एकाक्ष. ७
 ऋचो यजूंषि सामानि [बृह. ५।१४।२+ सीतो. १३
 ऋचो यजूंषि सामानि दीक्षा यज्ञः..
 भुवनानि चतुर्दश गुह्यका. २९
 ऋचोयजूंषिसामानियज्ञःक्षत्रं च ब्रह्मच प्रश्नो. २।६
 ऋचो यजूंषि सामानीत्यष्टाक्षराणि बृह. ५।१४।२
 ऋचो ह यो वेद स वेद देवान् इतिहा. ९
 ऋजुकायः प्राञ्जलिश्च प्रणमेदिष्ट-
 देवताम्। ततो दक्षिणहस्तस्य.. १ यो. त. ३६

ऋजुक्कादिकाभासमलातस्पन्दितं
 यथा. विज्ञानस्पन्दितं तथा अ. शां. ४७
 ऋतभुग्गुणमयेनपटेनात्मानमंत-
 र्धायावस्थितः मैत्रा. २।११
 ऋतमवादिषं, सत्यमवादिषम् तैत्ति. १।१२।१
 ऋतमात्मा परब्रह्म सत्यमित्यादिका
 बुधैः। कल्पिता.. संज्ञा महो. ४।४५
 ऋतमेकाक्षरं ब्रह्मव्यक्ताव्यक्तं सनातनं विष्णुह. १।७
 ऋतवश्च मे भूयात् चित्त्यु. ७।३
 ऋतवोऽङ्गानि मोसाश्चाधमासाश्च
 पर्वणि, अहोरात्राणि प्रतिष्ठा बृह. १।१।१०
 ऋतस्पृशमिति सत्यं वै वागृचास्पृष्टा १ ऐत. ३।६।२
 ऋतस्यतन्तुं विततं विचृत्य (विष्टृत्य)
 तदपश्यत्तदभवत्प्रजासु महाना. २।६
 ऋतस्य पदे कवयो निपान्ति चित्त्यु. ११।४, ५
 ऋतस्य पन्थामसि हि प्रपन्नः वा. मं. २२
 ऋतं च सत्यं चाभीक्षात्तपसोऽध्य-
 जायत [ऋक्सं. अ. ८।८।४८= मं. १०।१९०।१
 [तै. आ. १०।१।१३+ महाना. ६।१
 ऋतं तपः, सत्यं तपः, श्रुतं तपः महाना. ७।८
 ऋतं नष्टं यदा काले षण्मासेन
 मरिष्यति मृत्युलां. २
 ऋतं पिबन्तौ सुकृतस्य लोके गुहां
 प्रविष्टौ परमे परार्थे कठो. ३।१
 ऋतं वदिष्यामि, सत्यं वदिष्यामि तैत्ति. १।१।१
 ऋतंसत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलम् महाना. १०।१०
 [नृ. पू. १।६× मृत्युलां. २
 ऋतं सत्यं परं ब्रह्म.... तन्मे मनः
 शिवसङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. ३०
 ऋतं सत्यं परं ब्रह्म सर्वसंसारभेषजम्
 [अ. पू. ५।७२+ जा. द. ९।१, २
 ऋतं सत्यं परं ब्रह्म... विश्वरूपाय
 वै नमो नमः वनदु. १५९
 ऋतं च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।१।१
 ऋतं वच्मि, सत्यं वच्मि गणप. २
 ऋतं वदिष्यामि, सत्यं वदिष्यामि
 [तैत्ति. १।१+१।१३+ ऐत. कौलो. शांतिः
 ऋतीयमानो अहमस्मि नाम वा. मं. २४
 ऋतुकाले सम्प्रयोगादेकरात्रोषितं
 कलिलं भवति गर्भो. ३

ऋतुत्रयमयनं भवति	त्रि.प. ना. ३।४	(यस्मात्) ऋषिभिर्नान्यैर्भक्तैर्द्रुतमस्य	
ऋतुरस्म्यार्तवोऽस्म्याकाशाद्योनेः		रूमुपलभ्यते तस्मादुच्यते रुद्रः	वटुको. २०
सम्भूतो... त्वमात्माऽसि	कौ. उ. १।६	ऋषिभिर्वहुधा गीतं	भ. गी. १३।५
ऋतुषु पञ्चविधं सामोवासीत्	छांदो. २।५	ऋषिर्विप्राणां महिषो मृगाणां	महाना. ८।४
ऋतुसन्धौ मुण्डयेन्मुंडमात्रं, नाधो		[ग.पू. १।२+	त्रिसुप. ३
नाशं जातु शिखां न वापयेत्	शाट्या. २०	ऋषिभूत्वा ऋषीन्यक्षराक्षस-	
ऋतुं न निन्देत्तद्रतम्	छांदो. २।१६।२	गन्धर्वान् ग्राम्यानारण्यांश्च	
ऋतेनद्यावापृथिवी ऋतेनत्वंसरस्वति	सहस्रै. ३	पशूनस्तृजत्	सुवालो. २।२
ऋतेनापिहिनागुहा, श्रुतेनापिहिनागुहा	इतिहा. १६	ऋषिश्राद्धेदेवर्षि-क्षत्रियर्षि-मनुष्य-	
ऋतेऽपि त्वा न भविष्यन्ति सर्वे	भ. गी. १।१३२	र्षीन्-युग्मकृत्या ब्राह्मणानर्चयेत्	ना. प. ४।३९
ऋतूनां कुमुमाकरः	भ. गी. १०।३५	ऋषिं प्रसृतं कपिलं यस्तमग्रे	श्वेता. ५।२
ऋषयः क्षीणकल्मषाः	भ. गी. ५।२५	ऋषिविश्वेश्वरं देवं.. तस्यमध्ये महान-	
ऋषयः सनकाद्या हिरण्यगर्भ-		मिर्विश्वार्चिर्विश्वतोमुखः	चतुर्वे. ३
मुपगत्योचुः	राधिको. १	ऋषीणामरुन्धती, पर्जन्यस्य विद्युत्	चिन्त्यु. १।२
ऋषयो दीवसत्रत्वात्...तस्मा-		ऋषीणां चरितं सत्यं-अथर्वाङ्गिर-	
द्दीर्घामुपासीत (सन्ध्यां)	सन्ध्या. १७	सामसि	प्रश्नो. २।८
ऋषयोऽनृषयो जायन्तेपुरुषोत्तमात्	श्रीकृ.पु.सि.२	ऋषींश्च सर्वानुरगांश्च दिव्यान्	भ. गी. १।११५
ऋषयो वै ब्रह्मोद्यमाह्वयितवा ऊचुः	आर्षे. १।१	ऋषे प्रियं वै मे धामोपागा वरं ददामि	१ ऐत. २।३।४
ऋषयो वै सरस्वत्यां सत्रमासत	छाग. १।१	ऋष्यशृङ्गो मृग्याः, कौशिकः कुशात्,	
ऋषिभिरदात्पृथग्भिः	अरुणो. ८	जाम्बूको जवूकात्, जातः	वज्रसू. ५

ए

एक आहुरसदेवेदमग्र आसीत्	छां. उ. ६।२।१	एक एवाद्वयः सदा, ब्रह्मरूपतया	
एक आहुरेकभूयं वै प्राणा गच्छन्ति	कौ. उ. ३।२	ब्रह्म केवलं प्रतिभासते	२ आत्मो. १
एकऋषिभूत्वामूर्ध्वनिनिष्ठति(सूर्योऽग्निः)	प्राणाग्नि. २।३	एक एवाहमद्वितीयः	मं. भा. २।७
एक एव चरेन्नित्यं वर्षास्वेकत्र		एकजननी लक्ष्मीर्भवति	ना.पू. ता. २।१
संवसेत् (यतिः)	ना.प. ३।३१	एकजन्महरं विषम्	महो. ३।५५
एकएवचरेन्नित्यंसिद्धयर्थमसहायकः ।		एकतत्त्वदृढाभ्यासात् प्राणस्पन्दो	
सिद्धिमेकस्य पश्यन्हि..	ना.प. ३।५३	निरुध्यते	मुक्ति. २।४०
एक एव वसेद्द्वौ वा चरेत्	ना.प. ७।२	एकताप्राप्यतेऽसीतितदैक्यमनुभूयतां	शु. र. ३।६
एक एव शिवो गित्यः.. शिव एव		(?) एकतां रसं गमयन्ति (मधुकृतः)	छां. उ. ६।९।१
सदा ध्येयः	शरभो. ३१	एकत्वेन पृथक्त्वेन	भ. गी. १।१५
(?) एक एव साक्षीस्वप्रकाशः(आत्मा)	नृसिंहो. १।६	एकत्रान्नं पलालमिव (त्यजेद्यतिः)	ना.प. ७।१
एक एव सोऽकामयतजायामेस्यात्	बृह. १।४।१७	एकत्वं नास्ति, द्वैतं कुतः	सुवालो. ५।१५
एक एव हि भूतःत्मा भूतेभूते		एकत्वं प्राणमनसो...योगइत्यभिधीयते	मैत्रा. ६।२५
व्यवस्थितः । एकया बहुधा	त्रि. ता. ५।१२	एकदण्डत्रिदण्डादिजटाभस्मादिकं..	अमन. २।३२
चैव दृश्यते जलचन्द्रवत्	ब्र. विं. ११	एकदण्डी त्रिदण्डी वा	गोपीचं. ५
एक एवात्मा मन्तव्यो जाग्रत्स्वप्न-		एकदन्तं चतुर्हस्तं पाशमंकुशधारिणम्	गणप. ९
सुषुप्तिषु	[ब्र. विं. ११+	एकदन्तायविद्यद्देवक्रतुण्डायधीमहि	गणप. ८

एकदा ब्रजस्त्रियः सकामाःशर्वरी..
 सर्वेश्वरं..ऊचिरे गोपालो. १११
 एकदा सोऽमलप्रज्ञो..पप्रच्छ पितरं
 कृष्णद्वैपायनं मुनिम् महो. २११४
 एकधाबहुधाचैवदृश्यतेजल-
 चन्द्रवत् [ब्र. त्रि. १२+ त्रि. ता. ५११२
 एकधैवानुदृष्टव्यमेतत् बृह. ४।१।२, ३
 एकभक्तिर्विशिष्यते भ. गी. ७।१७
 एकभूयं वै प्राणा गच्छन्ति कौ. उ. ३।२
 एकपाद्वा एतत्समाद् बृह. ४।१।२, ३६
 एकभूयं वै प्राणा भूत्वा एकैकं सर्वाण्ये-
 वैतानि प्रज्ञापयन्ति कौ. त. ३।२
 (?) एकमङ्गारं खद्योतमात्रम् छां. उ. ६।७।५
 एकमद्वैतं निष्कलं निष्क्रियं.. शिवं..
 रुद्रसूक्तैरभिषिच्य भस्मजा. २।४
 एकमप्यास्थितः सम्यक् भ. गी. ५।४
 (?) एकमव्यक्तमनन्तरूपम् महाना. १।५
 एकमस्य साधारणं द्वे देवानभाजयत् बृह. १।५।१
 एकमस्य साधारणमितीदमेवास्य
 तत्साधारणमन्त्रं यदिदमचेत्..नस.. बृह. १।५।२
 एकमात्रस्तथाऽऽकाशो ह्यमात्रं तु... अ. ना. ३२
 एकमाद्यन्तरहितं तद्ब्रह्मास्मि अ. पू. ५।६५
 (?) एकमूर्ध्वपुंड्रं वाधारयेत् (गोपीचं.) वासु. २
 एकमेव तत्परं ब्रह्म विभाति निर्वाणं ब्रह्मो. ३
 एकमेव तदेकं सन्न व्यभवत् बृह. १।४।११
 एकमेव तद्भवति, एतदमृतम् नृसिंहो. ८।२
 एकमेव परं ब्रह्म विभाति ब्रह्मो. २
 एकमेवाद्वयं ब्रह्म मायया च
 चतुष्टयम् गोपालो. २।१५
 एकमेवाद्वयं ब्रह्म नेह नानास्ति किञ्चन अध्यात्मो. ६३
 एकमेवाद्वितीयं तद्वैक आहुः छांदो. ६।२।१
 एकमेवाद्वितीयं ब्रह्म [त्रि. म. ता. ३।३+ पैङ्गलो. १।१
 एकमेवाद्वितीयं यद्गुरोर्वक्त्रेन
 निश्चितम् । एतदेकान्तमित्युक्तं.. मैत्रे. २।१५
 एकमेवाद्वितीयं सन्नामरूपविवर्जितम्,
 तादृक्त्वं तद्वितीयते शु. र. ३।५
 एकमेवाद्वितीयं सद्ब्रह्मैवाहं न संशयः ते. त्रि. ३।३९
 (?) एकमेवानुपश्यति ब्र. त्रि. १५
 एकयज्ञोपवीती तु नैव सन्न्यस्तुमर्हति परब्र. २०

एकया यात्यनावृत्तिम् भ. गी. ८।२६
 (अथ) एकयोर्ध्व उदानः पुण्येन
 पुण्यलोकं नयति प्रश्नो. ३।७
 एकरसं पुरमेव ब्रह्म मकारेण
 जानीयात् नृसिंहो. ५।७
 एकरसोऽव्यवहार्यः केन चनाद्वितीय
 ओतश्च प्रोतश्च नृसिंहो. ८।१
 एकरात्रद्विरात्रकृच्छ्रवान्द्रायणादि
 चरन्तः (हंसाः) आत्मानं प्रार्थयन्ते आश्रमो. ४
 एकरात्रं वसेद्भामेपत्तने तु दिनद्वयम्
 ..नगरे पञ्चरात्रकम् (यतिः) ना. प. ४।११, २०
 एकरात्रोषितं (शुक्रशोणितं) कलल
 भवति [गर्भो. ३+ निरुक्तो. १।४
 एकरूपमनामयम् (ब्रह्म) ते. त्रि. ६।७२
 एकरूपः प्रशान्तात्मा मौनी
 स्वात्मसुखो भव अ. पू. ५।९
 एकल एव मध्ये स्थाता (सूर्यः) छां. उ. ३।११।१
 एकवक्त्रं तु रुद्राक्षं परतत्त्वस्वरूपकम् रु. जा. २४
 एकवारं प्रतिदिनं कुर्यात्केवलकुम्भकं श्रयो. त. ६८
 एकवासा अवासा वा (यतिः) [ना. प. + ३३१+४।१७
 एकविंशतिशाखायामृगवेदः परि-
 कीर्तितः (अथर्ववेदे) सीतो. १५
 एकविंशत्यादित्यमाप्नोति छांदो. २।१०।५
 एकविंशो वा हतोऽसावादित्यो
 द्वाविंशेन परमादित्याजयति
 तन्नाकं तद्विशोकम् छांदो. २।१०।५
 एकशतं चान्ये साधन आगमाः... इतिहा. २
 एकशतं ह वै वर्षाणि मघवान्
 प्रजापतौ ब्रह्मचर्यमुवास छांदो. ८।११।३
 एकश्चरेन्महीमेतां निस्सङ्गः.. (यतिः) ना. प. ५।३७
 एकसङ्ख्याविहीनोऽस्मि [मैत्रे. ३।७+ ते. त्रि. ३।२९
 एकस्तथा सर्वभूतान्तरात्मा [कठो. ५।९, १०, ११
 एकस्तम्भेन वद्वारे त्रिस्थूणे पञ्च-
 देवते । ईदृशे तु शरीरे वा यो. शि. १।७२
 मतिमानुपलक्षयेत्
 एकस्तु पिबते देवः स्वच्छन्दोऽत्र
 वशानुगः मंत्रिको. ६
 एकस्थमनुपश्यति भ. गी. १३।३१
 एकस्मिन्नविद्यापादेऽनन्तकोटि-
 ब्रह्माण्डानि सावरणानि श्रूयन्ते त्रि. म. ना. ८।२

एकस्मिन् वशयेयान्ति चत्वारोऽपि वशं गताः। (मोक्षद्वारपालाः) महो. ४।३	एकः श्यामः पुरतो रक्तः पिनाकी स्त्रीपुंसरूपस्तंविभज्य स्त्रीपुतस्य स्त्रीरूपं, पुंसि च पुंसं व्यधात् अव्यक्तो. ७
एकस्मिन्नेव पशावादीयमानेऽप्रियं भवति किमु... बृह. १।४।१०	एकः सन् बहुधा विचारः चित्त्यु. १।१।१
एकस्मिन्नेव संसिद्धे संसिद्धयति परस्परम् (प्राणश्चेतश्च) अ. पू. ५।५२	एकः (आत्मा) सम्मिश्रते भ्रान्त्या मायया, नस्वरूपतः [अ. पू. ५।७६+ जा. द. १०।२
(?) एकस्य हैकत्वमेति य एवं वेद मैत्रा. ६।१७	एकः सुपर्णः स समुद्रमाविवेश ३ ऐत. १।६।७
एकस्यापि कर्मवशादनेकदेहसम्भवात् (नजीवो ब्राह्मणः) व. सू. ३	[क्र. अ. ८।६।१६=मं. १०।११४।४
एकं चरणमन्यस्मिन्नुरौ वीरासनं.. त्रि. ब्रा. २।३७	[तै. आ. ३।१।६।१५
एकं नित्यं विमलमचलं सर्वधीसाक्षि- भूतं भाषातीतं त्रिगुणरहितं.. शु. र. १।१९	एकाऽऽकृतिः (राधाकृष्णयोः) एकं ब्रह्म राधो. २।१
एकं पादमथैकस्मिन्विन्यस्योरुणि.. वीरासनमुदीरितम् शाण्डि. १।३।४	एका (भक्तिः) कर्ममिश्रिता देवाना- मृषीणामुपासकानां भवति तराम् सामर. २
एकं पुण्डरीकं धारयति (स्वप्ने) ३ ऐत. २।४।७	(?) एका कलाऽतिशिष्टा स्यात् छां. उ. ६।७।३
एकं बीजं बहुधा यः करोति [श्वेता. ६।१२ गुह्यका. ७०	एकाकिना समुपगम्य विविक्तदेशं.. यो. शि. १।९०
एकं ब्रह्म (राधाकृष्णौ) राधो. २।१	(?) एकाकी कामयते जाया मे स्यात् बृ. उ. १।४।१७
एकं ब्रह्म चिदाकाशं सर्वात्मक- मखण्डितम् महो. ५।५६	एकाकी चिन्तयेद्ब्रह्म मनोवाक्कायकर्मभिः। मृत्युं च नाभिनन्देत् जीवितं वा.. ना. प. ३।६०
एकं ब्रह्म द्वयं ब्रह्म मोहो ब्रह्म.. ते. विं. ६।३६	एकाकी तेन दह्यऽहं (कृतकर्मणा) गतास्ते फलभोगिनः गर्भो. ६
एकं ब्रह्माहमस्मीति [अ. पू. ४।२८ + कठ. १५;	एकाकी निस्स्पृहस्तिष्ठेन्न हि केन सहालपेत् । दद्यान्नारायणेत्येव प्रतिवाक्यं सदा यतिः ना. प. ३।५९
एकं भद्रासनादीनां समास्थाय.. भवसं. ३।२४	एकाकी यतचित्तात्मा भ. गी. ६।६
यमाख्यैर्नियमाख्यैश्च..	एकाक्षरपदारूढं सर्वात्मकमखण्डितम् .. त्रिपान्नारायणं भजे एकाक्ष. ०
एकं भस्म सर्वभूतान्तरात्मा रूपं रूपं प्रतिरूपं बहिश्च बृ. जा. २।१	एकाक्षरप्रदातारं यो गुरुनाभिनन्दति... शाट्वाय. ३६
एकरूपं बहुधा यः करोति [कठो. ५।१२ + ब्रह्मो. १५	एकाक्षरं त्वक्षरेऽत्रास्ति एकाक्ष. १
एकं रूपं बहुधा या करोति गुह्यका. ४४	एकाक्षरं परमात्मानं हृदि समावेदय एकाक्षरः पुनश्चायं मोमित्येवं.. ग. शो. ५।६
एकं (मोक्षद्वारं) वा सर्वयत्नेन सर्वमुत्सृज्य संश्रयेत् महो. ४।३	एका गुह्या सर्वभूतान्तरात्मा गुह्यका. ४४
एकं शिर एकमेतदक्षरम् बृह. ५।५।३, ४	एकाग्रमनसा यो मां ध्यायते हरिमव्ययं, हृत्पङ्कजे च स्वात्मानं स मुक्तो नात्र संशयः वासुदे. ७
एकं सन्न व्यभवत् बृ. उ. १।४।११	एकाग्रपानसो भूत्वा दुर्वासो. २।६
एकं सिद्धासनं प्रोक्तं द्वितीयकमलासनं यो. चू. ३	एकाङ्गलं पादतरोरस्य मूलम् कात्याय. १
एकं साङ्ख्यं च योगं च भ. गी. ५।५	एका च दशशतं च संहस्रं चायुतं.. शिवसं. १३
एकः (देवः) ओमिति होवाच बृह. ३।१।१	तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु शिवसं. १३
(?) एकः कर्मदेवानामानन्दः बृह. ४।३।३३	एकात्मकमखण्डितदित्यन्तर्भाष्यतां दृढं महो. ५।११८
एकः कृतार्थो भवते वीतशोकः श्वेता. २।१४	एकात्मके परे तत्त्वे भेदकर्ता कथं वसेत्.. भेदः केनावलोकितः अध्यात्मो. २५
एकः पुरस्ताद्य इदं बभूव, यतो बभूव भुवनस्य गोपाः नृ. पू. २।८	

एकात्मप्रत्ययसारं प्रपञ्चोपशमं [मांङ्ग. ७ + रामो. १०]

एकादशकृत्वः प्रयुक्ता (गायत्री)...

अन्तरिक्षलोकमभिजयति सन्ध्यो. २

एकादशपदा वाऽनुष्टुभभवति नृ. पू. २।३

एकादशमुखं त्वं रुद्रैकादशदैवतम् रु. जा. ३६

एकादशरुद्रत्वं च गच्छति रु. जा. ४५

एकादशरुद्रा नारायणः ना. पू. ता. ५।३

एकादशरुद्रावतार द्वादशार्कतेजाः लंगूलो. ८

(?) एकादशात्मानमात्मानं नृसिंहो. ४।१

(?) एकादशरुद्रांश्च तत्र वै (ध्यायेत्) रा. पू. ४।११

(?) एकादशात्मानं नारसिंहं नृसिंहो. ४।१

एकादशासनानि स्युश्चक्रादि.. चक्रं पद्मासनं कूर्मं मयूरं कुकुटं वराहो. ५।१५

एकादशी भवेन्नारी ना. वि. ११

एकादशे धामनि भूय एवागस्त्यं... त्रि. ता. १।१६

एकादश्यां तपोलोकं ना. वि. १६

एका देवी सर्वभूतेषु गूढा व्या- प्रोत्येतत्सर्वभूतान्तरस्था गुह्यका. ६९

एकाध्वरपक्षेऽष्टाध्वरपक्षेवा स्वशाखा- नुगतमंत्रैरष्टश्राद्धान्यष्टदिनेषु ना. प. ४।३९

एकान्तकेवलचिदेकरसस्वभावे... वराहो. २।७३

एकान्तगुहायां मुक्तासनसुखगोष्ठी निर्वाणो. १

एकान्तस्थानम् निर्वाणो. ४

(?) एकान्ते द्वैतवर्जिते स्कन्दो. १२

एकान्तेन श्रवणार्थानुसन्धानं पैङ्गलो. ३।२

मननं भवति १ सं. सो. २।७१

एकान्नं न तु भुञ्जीत बृहस्पति- समादपि ते. वि. ५।२१

एकाभावे द्वितीयं न द्वितीयेऽपि ना. प. ३।५५

न चैकता

एकारामः परित्रय्य भिक्षार्थं... त्रिपुरो. ३

एका स आसीत्प्रथमा सा नवासी- भ. गी. १०।४२

दासोनविंशदासोनविंशत् गोपालो. १।२०

एकांशेन स्थितो जगत् अद्वैत. ४५

एकां हि रुद्रा यजन्ति बृह. ४।४।२

एकीकुर्यात् प्रयत्नतः (चित्तं) बृह. ४।४।२

एकीभवति न जिघ्रतीत्याहुः (आत्मा) बृह. ४।४।२

एकीभवति न पश्यतीत्याहुः " बृह. ४।४।२

एकीभवति न मनुत इत्याहुः " बृह. ४।४।२

एकीभवति न रसयत इत्याहुः " बृह. ४।४।२

एकीभवति न वदतीत्याहुः (आत्मा) बृह. ४।४।२

एकीभवति न विजानातीत्याहुः " बृह. ४।४।२

एकीभवति न शृणोतीत्याहुः " बृह. ४।४।२

एकी भवति न स्पृशतीत्याहुः " बृह. ४।४।२

एकीभूतः परेणासौ तदा भवति केवलः जा. द. १०।११

एकीभूतः सुषुप्तस्थः प्रज्ञानघनवान्

सुखी । नित्यानन्दमयोऽध्यात्मा

सर्वजीवान्तरस्थितः ना. प. ८।१५

एकेन तंतुना जालं विक्षिपति ब्रह्मो. १

एकेन द्वाभ्यां त्रिभिरष्टभिर्वा कालेन

चैवात्मगुणैश्च सूक्ष्मैः । आरभ्य

कर्माणि.. भावांश्च.. विनियोजयेत् श्वेता. ६।३

एकेन ध्यानयोगेन तत्तापं निर्देहेत्.. दुर्वासो. १।११

(?) एकेन नखनिष्ठतनेन सर्वं कार्णा-

यसं विज्ञातं.. स्यात् [छां उ. ६।१।६ + पंचत्र. ३०

एकेन बिल्वपत्रेण सन्तुष्टोऽस्मिन् हामुने १ बिल्वो. २

एकेन मारुतमाकृष्य अमृ. १९

एकेन लोहमणिना सर्वं लोहमयं यथा ।

विज्ञातं स्यादथैकेन.. पञ्चत्र. ३०

एकेनैव तु पिण्डेन, मृत्तिकायाश्च गौतम ।

विज्ञातं मृण्मयं सर्वं भृदभिन्नं

हि कार्यकम् पञ्चत्र. २९

एकेनैव शरीरेण योगाभ्यासात्... चिरात्

सम्प्राप्यते मुक्तिर्भेकैकक्रमः यो. शि. १।१४०

एकेऽन्यमभिध्यायन्त्येकेऽन्यम् मैत्रा. ४।५

एके सावित्रीमनुष्टुभमन्वाहुः छां. उ. ५।१४।५

एके ह कुरुनन्दन भ. गी. २।४१

एकैकमुपास्ते, न स वेदाकृत्सो

ह्येषोऽत एकैकेन भवति बृह. १।४।७

एकैकशो निषेव्यन्ते.. तत्र सिद्धि

प्रयच्छन्ति.. मुक्तिको. २।१२

एकैकस्यास्तु शाखाया एकैकोप-

निष्पन्मता मुक्तिको. १।१४

एकैव विश्वरूपिणी तस्मादुच्यते नैका देव्यु. २०

एकैव सर्वत्र वर्तते तस्मादुच्यत एका देव्यु. २७

एकैकं जालं बहुधा विकुर्वत् श्वेताश्व. ५।३

एकैकमेतानि सर्वाणि प्रज्ञापयन्ति कौ. उ. ३।२

एकैकं देवमेतस्यैव सा विसृष्टिः बृह. १।४।६

एकैकः पुरुषो देवान् भुनक्ति बृह. १।४।१०

एको अश्वो वहति सप्तनामा चित्त्यु. १११९
 [+क्रक्सं. अ. २२३ मं. ११६४२
 एको गणेशो बहुधा निविष्टः हेरम्बो. १०
 (?) एकोद्धारः खद्योतमात्रः छां. उ. १. ७. ३
 एकोत्तरं नाडिशतं तासां मध्ये वराः
 स्मृताः (परास्मृता) सुपुम्ना तु
 परे लीना [क्षुरिको. १५+ यो. शि. ६।५
 एकोऽथवाऽप्यच्युत तत्समक्षम् भ. गी. ११।४२
 एको दण्डद्वयं मध्ये पश्यति ज्ञान-
 चक्षुषा.. ब्रह्मलोकं व्रजन्ति ते योगरा. २०
 एको देवः प्रापको यो वसुनां... ग. पू. १।६
 एको देवः सर्वभूतेषु गूढः श्वेता. ६।११+
 [ब्रह्मो. १६+ गोपालो. ३।१९
 एको देवः साक्षी निर्गुणश्च तद्ब्रह्माह-
 मिति व्याहरेत् ना. प. ६।३
 एको देवो नित्यलीलानुरक्तः राधोप. ४।३
 एको देवो बहुधानिविष्टः [मुद्गलो. १+ चित्त्यु. १४।१
 एकोऽनन्तः प्रागनन्तो दक्षिणतो-
 ऽनन्तः ऊर्ध्वावाङ्मसर्वतोऽनन्तः मैत्रा. ६।१७
 एकोनविंशतिमुखः साष्टाङ्गः सर्वगः
 प्रभुः ना. प. ८।१२
 एकोनविंशतिसंख्याकानामुपनिषदां
 पूर्णमद इति शान्तिः मुक्ति. १।५४
 एकोऽपि ब्रह्मप्रणवः सर्वाधारः
 स्वयञ्ज्योतिरेष सर्वेश्वरो विभुः ना. प. ८।४
 एकोऽपि सन्बहुधा यो विभाति गो. पू. ३।२
 एको बटुको न द्वितीयाय तस्मै बटुको. २२
 एको बहूनामसि मन्यवी ज्झितो
 [क्रक्सं. अ. ८।३।१९=मं. १०।८४।४ वनदु. ११०
 एको बहूनां यो विदधाति कामान्
 [कठो. ५।१+श्वेता. ६।१३+ गो. पू. ३।३
 एको भिक्षुर्यथोक्तः स्यात् ना. प. ३।२६
 एको रुद्रो न द्वितीयाय तस्मै अ. शिरः. २।७
 एको वशीनिष्क्रियाणां बहूनां श्वेता. ६।१२
 एको वशी सर्वगः कृष्ण ईडथः गो. पू. ३।२
 एको वशी सर्वभूतान्तरात्मा
 [कठो. ५।१२ ब्रह्मो. १६
 एको विश्वानि रूपाणि योनीश्चसर्वाः श्वेताश्व. ५।२

एको विष्णुरनेकेषु.. अनुरयूतो वस-
 त्यात्मा भूतेष्वहमवस्थितः वासुदे. ९
 एको विष्णुर्महद्भूतं पृथग्भूतान्यनेकशः ।
 त्रीं लोकान् व्याप्य भूतात्मा.. शरभो. २५
 एकोऽश्वत्थनामैतद्ब्रह्म मैत्रा. ६।४
 एकोऽस्य संबोधयितेत्येनं ह्याह मैत्रा. ६।४
 एको ह देवः प्रदिशो नु सर्वाः पूर्वो ह
 जातः स उगर्भे अन्तः स एव
 जातः सजनि.. [अ. शिर. ३।६+ बटुको. २१
 एकोऽश्मविकलोऽहं निर्मलनिर्वाण-
 मूर्तिरेवाहं आ. प्र. ७
 एको ह वै नारायण आसीत्
 [महो. १।१+ चतुर्वे. १
 एको हंसो भुवनस्यास्य मध्ये स
 एवाग्निः सलिले.. तमेव
 विदित्वाऽति मृत्युमेति श्वेता. ६।१५
 एको हि रुद्रो न द्वितीयाय तस्थुः
 [तस्थौ] य इमां लोकानीशते.. श्वेता. ३।२
 एजत्प्राणन्निमिषच्चयदेतज्जनथ
 [मा. पा.] मुण्डको. २।२१
 एजत्प्राणन्निमिषच्च यदेतज्जनथ
 एत एव त्रयो गुणाः मुण्ड. २।२।१
 एत एव त्रयो लोकाः शिवो. २।६
 एत एव त्रयो वेदाः शिवो. २।६
 (?) एतत्कीर्तिश्च व्युष्टिश्चेत्युपासीत छां. उ. ३।१३।४
 (अथ) एतच्चक्षुः प्रविवेश तद्वाचाऽवदत् कौ. उ. २।१४
 एतच्चतुर्द्वारं लक्षसूर्यसमुज्ज्वलं राधोप. २।१
 एतच्चान्यच्चत्रिकालातीततदप्योद्धारएव ग. शो. १।१
 एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य भ. गी. ११।३५
 एतच्छ्रुत्वा सम्परिगृह्य मर्त्यः प्रगृह्य
 धर्म्यमणुमेतमाप्य कठो. २।१३
 एतच्छ्रेयो येऽभिनन्दन्ति मूढाः,
 जरामृत्युं ते पुनरेवापि यन्ति मुण्ड. १।२।७
 (अथ) एतच्छ्रोत्रं प्रविवेश तद्वाचाऽवदत् कौ. उ. २।१४
 एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तं भ. गी. १३।१२
 एतज्ज्ञानं चमोक्षं च शेषास्तु ग्रन्थविस्तराः मैत्रा. ६।३४
 एतज्ज्ञानं च मोक्षं च अतोऽन्यो
 ग्रन्थविस्तरः ब्र. विं. ५

एतज्ज्ञेयं नित्यमेवात्मसंस्थं [+भवसं. २।५६+	[श्वेता. १।१२ ना. प. ९।११
एतत्कुर्वाणोऽध्येताऽध्यापकश्च...	
पुरुषो भवति	मुद्गलो. ५।१
एतत्कोशचतुष्टयं संयुक्तं स्वकारणा- ज्ञाने वट कणिकायामिववृक्षोयदा वर्तते तदाऽऽनन्दमयः कोशः	सर्वसारो. ४
एतत्कोशत्रयसंसक्तं तद्गतविशेषा- विशेषज्ञो यदा भासते तदा विज्ञानमयः कोशः..	सर्वसारो. ४
एतत्कोशत्रयं (प्राणमय-मनोमय- विज्ञानमयात्मकं) लिङ्गशरीरम्	पैङ्गलो. २।५
एतत्कोशद्वयसंसक्तमनआदिचतुर्दश- करणैरात्माशब्दादिविषयसङ्कल्पा- दीन् धर्मान् यदा...मनोमयकोशः	सर्वसारो. ४
एतत्क्षराक्षरातीतमनक्षरमितीर्यते	यो. शि. ३।५
एतत्क्षेत्रं समासेन	भ.गी. १३।७
एतत्तदमे अनृणो भवामि जीवन्नेव...	सहवै. ४
एतत्तदाहुः—एकशतं ह वै वर्षाणि मघवान्प्रजापतौ ब्रह्मचर्यमुवास	छांदो. ८।११।३
एतत्तदुत्तमं सत्यम्	अद्वैत. ४८
एतत्तदेकमयनं मुक्तैर्मोक्षस्य दर्शितम्	आयुर्वे. २२
एतत्तदुत्तमं सत्यं यत्रकिञ्चिन्नजायते	अ. शां. ७१
एतत्तव मनुस्वरूपम्	गणप. ७
एतत्तस्य साम्नः [मा.पा.]	छां.उ. २।१।४
एतन्नयपूरकं पूरकाणां मन्त्री प्रथते मदनो मदन्या	त्रिपुरो. ५
एतन्नयं वीक्षेत दमं दानं दयामिति एतत्तु परमं गुह्यमेतत्तु परमं शुभम्।	सुबालो. ३।३
नातः परतरं किञ्चित्..	ब्र.वि. ४५
एतत्तुल्यं यदि मन्यसे वरं वृणीष्व..	कठो. १।२४
एतत्पञ्चैन्द्रियज्ञानमहत्स्वानुभवात्म- कम् । जानात्यनेन योगीन्द्रः..	अमन. १।५५
एतत्परायणम् (आत्मान्वेषणम्) (अथ) एतत्पूर्णमध्यात्मं यन्नेति	प्रश्नो. १।१०
एतत्पैण्डलादं महाशास्त्रं योऽधीते..	१ऐत. ३।६।६
स जन्ममरणेभ्यो मुक्तो भवति (अथ)एतत्प्राणः प्रविवेश तत्ततएव..	शरभो. ३७ कौ.उ. २।१४

एतत् (भस्म) प्रातः प्रयुज्जानो रात्रि-	
कृतात्पापात्पूतो भवति	भस्मजा. १।७
(?) एतन्नयं सदेकमयमात्मात्मो एकः...	वृ.उ. १।६।३
एतत्सङ्घातं कर्मणिसञ्चितं त्वगादियुक्तं	
स्थूलशरीरं भवति	पैङ्गलो. २।२
एतत्सत्यधर्मो न भसोऽन्तर्गतस्य तेजसो-	
ऽशमात्रमेतत्	मैत्रा. ६।३५
एतत्सत्यं ब्रह्मपुरम्, अस्मिन्कामाः..	छान्दो. ८।१।५
एतत्सत्यं ब्रवीमि ब्रह्मविद्यां वरिष्ठां	
देवेभ्यः प्राणेभ्यः	परब्र. १
एतत्समीरणे प्रकाशप्रक्षेपकौण्य-	
स्थानीयम्	मैत्रा. ७।११
एतत्सर्वं गणेशः	ग. शो. २। ४
एतत्सर्वं प्राण एवैतन्मयो वा	बृह. १।५।३
(एवं इ वा) एतत्सर्वं पर आत्मनि	
सम्प्रतिष्ठते	प्रश्नो. ४।७
एतत्सर्वं यन्मूर्तं चामूर्तं च	
तस्मान्मूर्तिरेव रयिः	प्रश्नो. १।५
एतत्सर्वं भूःस्वादेत्यप्सु परित्यज्या-	
त्मानमन्विच्छेत्	जा.बा. ६
एतत्सामगायन्नास्ते हा३बुहा३...	तैत्ति. ३।१०।५
एतत्सामवेदशिरोऽधीते	नारा. ३
एतत्सुदर्शनं महाचक्रं तस्य मध्ये...	नृ. पू. ५।७
एतत्सोमस्यसूर्यस्यसर्वलिङ्गस्थापयति	महाना. १०।३
एतत्स्थितमेतत्सच्चैतस्य मूर्तस्य..	बृह. २।३।२
एतदकरणे प्रत्यैवेति ब्राह्मणः	भस्मजा. १।६
(?) एतदक्षरं गार्ग्यदृष्टं द्रष्टुं	वृ.उ. ३।८।११
एतदज्ञाय कृष्णमाराधयितुमिच्छन्	
स मूढतमः (?)	राधिको. ५
एतदधिविधाय ऋषिरवोचत्	तैत्ति. १।७।१
एतदधीयानः सर्वैकतुल्यं लभते	सङ्कर्ष. ३
एतदनृतमुभयतः सत्येन परिगृहीतम्	बृह. ५।५।१
एतदन्यच्चतुर्थमन्तरूपमिति ह	
स्माह...माण्डूकेयः	इऐत. २।१।२
एतदपरिमितधा चात्मानं विभज्य	
पूरयतीमाँल्लोकान्	मैत्रा. ६।२६
(अथ) एतदपि यन्त्यन्ततः	मैत्रा. ६।११
एतदप्रमेयं ध्रुवम् (ब्रह्म-आत्मा)	बृह. ४।४।२०

एतदमृतमभयमेतद्ब्रह्म [छांदो. ४।१५।१ + ८।३।४ [+ ८।७।४ + ८।१०।१ + ८।११।१ + मैत्रा. १।२ [नृसिंहो. ८।२ + ८।४ + ८।६ + ८।७	एतदेव ब्रह्मापि सर्वज्ञं महाभायं महावि० नृसिंहो. ५।६
एतदमृतमभयमेतत्परायणम् प्रश्नो. १।१०	एतदेव भद्रमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
एतदमृतमेतद्यदेतत्त्यम् बृह. २।३।३, ५	एतदेव भीषणमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
(ओं) एतदस्मिन्नक्षरे संसृज्यते छां. उ. १।१।६	एतदेव महदेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
एतदालम्बनं ज्ञात्वा ब्रह्म लोकेमहीयते कठो. २।१७	एतदेव सृष्टुःसृष्ट्येतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
एतदालम्बनं परम्, एतत्... ज्ञात्वा कठो. २।१७	एतदेव विष्ण्वेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
एतदालम्बनं श्रेष्ठमेतदालम्बनं परम् कठो. २।१७	एतदेव वीरमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
एतदिहामुत्रोपाधिनैराशयेनामुष्मि- न्मनःकल्पनं, एतदेव च नैष्कर्म्यम् गो. पू. २।२	एतदेव सर्वतोमुखमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
एतदुक्त्वाऽतर्हदयः शाकायन्यस्तस्मै नमस्कृत्वा.. मैत्रा. ६।३०	एतदेव सूक्ष्माष्टाक्षरं भवति तारसा. २।१
एतदुपनिषदं विन्यसेत् आश्रमो. ५	एतदेवाक्षरं ज्ञात्वा यो यदिच्छति तस्य तत् मैत्रा. ६।४
(खलु) एतदुपनिषदं विद्वान्य एवं वेद आरुणि. ५	एतदेवाक्षरं परम् । एतत्... ज्ञात्वा कठो. २।१६
एतदु हास्या एतत्स यावदिदंप्राणिति गायत्र्यु. १	एतदेवाक्षरं पुण्यम् मैत्रा. ६।४
एतदु हैवास्या एतत्स यावदेषु त्रिषु लोकेषु तावद्ध जयति [बृह. ६।१४।१, २, ३	एतदेवाक्षरस्वरममृतमयं प्रविशति छां. १।४।५
एतदु हैवेन्द्रो विश्वामित्राय प्रोवाच १ ऐत. २।४।२	एतदेवाक्षरं दृष्ट्वा (देवाः) तृप्यन्ति छांदो. ३।६।१
एतद्वेदशिरोऽधीते नारा. १	[३।७।१ + ३।८।१ + ३।९।१ + ३।१०।२ एतदेवाहमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
एतद्वेदो यजुर्वेदः सामवेदो.. शिक्षा कल्पो व्याकरणं ... सर्वाणि यन्मां विजानीयात् कौ. उ. ३।१	एतदेवाहं मनुष्याय हिततमं मन्ये दत्तात्रे. १।१
भूतानि (महतो भूतस्य निःश्रितं) सुवालो. २।१	एतदेवैकाक्षरं व्याख्यातम् नृसिंहो. ५।६
एतदेकशतं नाडीनां तासां शतं शतं एकैकस्यां... प्रतिशाखा ... + १।२।३	एतदेवोष्मेतद्धि महाविभूति वृह. १।६।१
भवन्ति तासु व्यानश्चरति प्रश्नो. ३।६	एतदेवां ब्रह्म [छांदो. १।६।१
एतदेव (मनो नैराश्यं) च नैष्कर्म्यम् गो. पू. २।२	एतदेवां साम वृह. १।६।१, २, ३
एतदेव ज्वलदेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६	एतदैष्टिकं कर्ममयमात्मानमध्वर्युः संस्करोति कौ. उ. २।६
एतदेव ततोभूय इत्येतदेव ततोभूयः छांदो. ३।११।६	एतदोजश्च महश्चेत्युपासीत कौ. उ. ३।१३।५
एतदेव नमाम्येतद्धि महाविभूति नृसिंहो. १।६।५	एतद्ब्रह्म महं परम् भ. गी. १।८।७
एतदेव नातिशयन्ते-नाति- शीर्यन्ते (मा. पा.) छां. उ. ३।१२।३	एतद्ध तदनीशानानि ह वा अस्मै भूतानि बलिं हरन्ति १ ऐत. १।५।२
एतदेव नातिशीर्यन्ते [छांदो. ३।१२।३, ४	एतद्ध वै तज्जनको वैदेहो बुडिलमा- श्वतराश्चिमुवाच बृह. ५।१४।८
एतदेव नृसिंहमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६	एतद्ध वै तज्जनको वैदेहो बुरिल- माश्वतराश्चिमुवाच गायत्र्यु. ५
एतदेव परमतत्त्वम् (मनो लयरूपं) मं. ब्रा. ५।१	एतद्ध वै पूर्वं विद्वांसोऽग्निहोत्रं जुहुवांचक्रुः कौ. उ. २।५
एतदेव परं ज्ञानं शिव इत्यक्षरद्वयम् शिवो. १।१७	
एतदेव परं ध्यानमेतदेव परं तपः (गणेशज्ञानम्) ग. शो. १।५	

एतद् स्म वैतद्विद्वानाह महिदास		एतद्ब्रह्म, अभयं वै ब्रह्म भवति [नृसिंहो.]	८।२+८।४
एतरेयः [१ ऐत. १।८।२+	छां. उ. ३।१६।७	एतद्ब्रह्म, एतत्सत्यम्	१ ऐत. १।१।१
एतद् स्म वैतद्विद्वानाह हिरण्यदन्वैदो		एतद्ब्रह्म विपयमेतद्ब्रह्म नुरर्णवः	मैत्रा. ६।३९
न तस्येशंयं मह्यं न द्युः-	१ ऐत. १।५।१	एतद्ब्रह्मैतत्सत्यं तदेतत्त्रयक्षरम् (मा. पा.)	बृ. उ. ५।३।१
एतद् स्म वैतद्विद्वानुदालक		एतद्ब्रह्मैतत्सर्वम्, तदेतत्	बृह. ५।३।१
आरुणिराह	बृह. ६।४।४	एतद्ब्रह्मैतदुपासितव्यम्	जाबालो. ४
एतद् स्म वै तद्विद्वान् कुमार-		एतद्ब्रह्मैतमितः प्रेत्याभिर्संभविताऽस्मि	छान्दो. ३।१४।४
हारित आह	बृह. ६।४।४	एतद्यजुर्वेदशिरोऽधीते	नारा. २
एतद् स्म वैतद्विद्वान्नाकोमौद्रल्यमाह	बृह. ६।४।४	एतद्यज्ञायज्ञीयमङ्गेषु प्रोतम्	छान्दो. २।१९।१
एतद् स्म वै तद्विद्वान्स आहुः	छान्दो. ६।४।५	(?) एतद्यदग्निरिति सर्वस्यात्ताभवति	बृह. २।२।४
एतद् स्म वैतद्विद्वान्स आहुर्कषयः		एतद्यदादित्यस्य मध्य इवेत्यक्षिप्यग्नौ	
कावपेयाः	३ ऐत. २।६।३	चैतद्ब्रह्मैतदमृतम्	मैत्रा. ६।३।५
एतद् स्म वैतत्पूर्वे विद्वान्सः प्रजां		एतद्यदिदमित्थेऽथोपधारय इति	आर्षे. २।२
न कामयन्ते	बृह. ४।४।२२	एतद्यदिदमित्थेऽथोपधारये	आर्षे. २।२
एतद्वि दुर्लभतरम्	भ. गी. ६।४२	एतद्यद्यवेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्वा-	
एतद्वि परमं तपः, आपोज्योतीरसो-		ङ्गिरसः (प्रहतोभूतस्य निश्चितम्)	बृह. ४।५।११
ऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरो नम इति		एतद्यदेतदादित्यस्य कृष्णं रूपम्	छां. उ. ३।३।३
[अ. शिरः. ३।१५	बटु. ३।२७	एतद्यद्युक्तोरिव्येदूःस्वाहेति गार्हपत्ये	छान्दो. ४।१७।४
एतद्वि महाविभूति (नारसिंहं ब्रह्म)	नृसिंहो. ५।६	एतद्योगेन परमपुरुषो जीवो	
एतद्वि सर्वाणि कर्माणि विभर्ति	बृह. १।६।३	भवति, नान्यः	मुद्रलो. ४।२
एतद्वि सर्वाणि नामाणि विभर्ति	बृह. १।६।१	एतद्योनीनि भूतानि	भ. गी. ७।६
एतद्वि सर्वाणि रूपाणि विभर्ति	बृह. १।६।२	एतद्यो वेत्ति तं प्राहुः	भ. गी. १३।२
एतद्वि सर्वैः कर्मभिः समम्	बृह. १।६।३	एतद्यो वेद निहतं गुहायां, सो-	
एतद्वि सर्वै रूपैः समम्	बृह. १।६।२	ऽविद्याप्रस्थि विकिरतीह सोम्य	मुंड. २।१।१०
एतद्वि सर्वैर्नामभिः समम्		एतद्व्यन्तरमग्नौ प्रोतम्	छान्दो. २।१२।१
[छान्दो. १।६।१+	बृह. १।६।१	एतद्वाजनं देवतासु प्रोतम्	छान्दो. २।२०।१
एतद्ब्रह्मस्येव समीरणे नभसि		एतद्ब्रह्मस्य रुद्रत्वं, एतत्तदपरिमितम्	मैत्रा. ६।२६
प्रशाख्यैवोत्क्रम्य..	मैत्रा. ७।११	एतद्ब्रह्मामधीयाना समानफलदा	तारोप. ५
एतद्ब्रह्मशब्दमस्पर्शमरूपमरसमगन्धं	नृसिंहो. ९।९	एतद्ब्रह्मस्तु चतुष्टयं यस्य लक्षणं देश-	
एतद्ब्रह्मेवाक्षरं ज्ञात्वा यो यदिच्छति		कालवस्तुनिमित्तेष्वव्यभिचारी	
तस्य तत्	कठो. २।१६	तत्पदार्थः परमात्मेत्युच्यते	सर्वसारो. ६
एतद्ब्रह्मेवाक्षरं (एतद्वाक्षरं) ब्रह्म ह्येत-		एतद्वा अन्ततोऽजं राक्षम्	तैत्ति. ३।१०।१
देवाक्षरं परम्	कठो. २।१६	एतद्वा आदित्य ऽमित्येवं ध्यायं-	
एतद्ब्रह्मेवैतदभयं भवति	बृह. १।४।१४	स्तथाऽऽत्मानं युञ्जीत	मैत्रा. ६।३
एतद्वाणमवष्टभ्य विधारयामः (मि)	प्रश्नो. २।२, ३,	(अथ) एतद्वाप्रविवेश, तद्वाचाऽवदत्..	कौ. उ. २।१४
एतद्ब्रह्मा बुद्धिमान् स्यात्	भ. गी. १९. २०	एतद्ब्रह्मदेव्यं मिथुने प्रोतम्	छान्दो. २।१३।१
एतद्वाह्यं राधाकुण्डम्	राधोप. २।१		

(अथ) एतद्वामेऽक्षणि पुरुषरूपम्. बृह. ४।२।३
 एतद्वायुदशकसंसर्गोपाधिभेदेनरेचक-
 पूरक-शोषक दाह-प्लावकाः..
 पञ्चविधोऽस्ति भावनो. ५
 एतद्वाव तत्स्वरूपं नभसः खे-
 ऽन्तर्भूतस्य यत्परं तेजस्तत्
 त्रेधाऽभिहितम् मैत्रा. ७।११
 एतद्वाव तत्स्वरूपं नभसः खेऽन्तर्भू-
 तस्य यदोमित्येतदक्षरम् मैत्रा. ७।११
 एतद्विज्ञानं, यत्रैतत्पुरुषः सुप्तः स्वप्नं
 न कंचन पश्यति कौ. उ. ३।३
 एतद्विज्ञानं, यत्रैतत्पुरुषोऽर्तोऽमरिष्य-
 त्वावल्यं न्येत्यसम्मोहं नैति कौ. उ. ३।३
 एतद्विद्यामनुशिष्टस्त्वयाऽहं... कठो. १।२०
 एतद्विधमिदं चेतनवत् प्रतिष्ठापितम् मैत्रा. १।५
 एतद्विधेऽस्मिञ्छरीरे किंकामोपभोगैः मैत्रा. १।४+१।८
 एतद्विष्णोः परमंपदं (च) [मैत्रा. ६।२६ + गो. पू. ३।४
 एतद्वीरासनं स्थानं ब्रह्मणा... सन्ध्यो. ६
 एतद्वृत्ते पुरुषस्याल्पमेधसो यस्यान-
 श्रन् वसति ब्राह्मणो गृहे कठो. १।८
 एतद्वृत्तपुरस्तादुदशक्यमेतत्प्रश्नमैश्वरा-
 कान्यान् कामान् वृष्णीष्व मैत्रे. १।१
 एतद्वेदितुमिच्छामि भ. गी. १३।२
 एतद्वै जगामर्यमग्निहोत्रं सत्रं त्रिसुप. ४
 [महाना. १।८।१०
 एतद्वै खलु लोकद्वारं विदुषां प्रपदनं
 निरोधोऽविदुषां छांदो. ८।१।५
 एतद्वै तदक्षरंगार्गिब्राह्मणाभिवदंति बृह. ३।८।८
 एतद्वै तमसो रूपं तत्तमः खल्वीरितं
 सम्प्रास्रवति मैत्रा. ५।५
 एतद्वै नानात्वस्य रूपम् मैत्रा. ३।३
 एतद्वै नारायणस्याष्टाक्षरं वेद परम-
 पुरुषो भवति सारसा. १।४
 एतद्वै परमंतपो.. अप्यादधति (मा. पा.) बृ. उ. ५।११।१
 एतद्वै परमं तपो यद्व्याहितस्तप्यते
 परमं ह्येव लोकं जयति बृह. ५।११।१
 एतद्वै परमं तपो यं प्रेतमरण्यं हरन्ति
 परमं ह्येव लोकं जयति बृह. ५।११।१
 एतद्वै परं चापरं च ब्रह्म यदो-
 मित्येतदक्षरम् मैत्रा. ६।५

एतद्वै प्राणानामायतनम् प्रश्नो. १।१०
 एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्चक्षुषा पश्यति कौ. उ. २।१३
 एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्चन्द्रमादृश्यते तस्य.. कौ. उ. २।१२
 एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्छ्रोत्रेण शृणोति कौ. उ. २।१३
 एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यथाऽऽदित्योदृश्यते कौ. उ. २।१२
 एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यदग्निर्ज्वलति [कौ. उ. २।१२, १२
 एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यद्विद्युद्विद्योतते कौ. उ. २।१२
 एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यद्वाचा वदति कौ. उ. २।१३
 एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यन्मनसा व्यायति कौ. उ. २।१३
 एतद्वै मध्यतोऽन्नं राद्धम् तैत्ति. ३।१०।१
 एतद्वै महोपनिषदेवानां गुह्यम् अव्यक्तो. ४
 एतद्वै महोपनिषदं देवानां गुह्यम् महाना. १।७।१५
 एतद्वै मुखतोऽन्नं राद्धम् तैत्ति. ३।१०।१
 एतद्वै यजुस्त्रयीविद्यां प्रत्येषा वागेतत्
 परममक्षरम् सहवै. १५
 एतद्वै रजसोरूपं, तद्रजः खल्वीरितं
 विषमत्वं प्रयाति मैत्रा. ५।५
 एतद्वै राजसूतुषु प्रोतम् छान्दो. २।१६।१
 एतद्वै रूपं पर्जन्ये प्रोतम् छान्दो. २।१५।१
 एतद्वै सत्यकाम परं चापरं च ब्रह्म
 यदोङ्कारस्तस्माद्विद्वान्..
 एकतरमन्वेति [प्रश्नो. ५।२+ मैत्रा. ६।५
 एतद्वै सत्यकाम परं चापरं च
 यदोमित्येतदक्षरमिति मैत्रा. ६।५
 एतद्वै सत्येनदानेन तपसाऽनाशकेन
 ब्रह्मचर्येण निर्वेदेनाशकेन षडङ्गेनैव
 साधयेत् सुबालो. ३।३
 एतद्वै वाचः सत्यं, यदेव वाचः सत्यं
 तत्प्रायुक्तम् सहवै. १५
 एतद्वै सत्त्वस्य रूपं तत्सत्त्वं
 सम्प्रास्रवत् मैत्रा. ५।५
 एतद्वै सान्निध्यसन्ध्यांब्रह्मविदः उपासते..
 सोऽविमुक्त उपासते [जावा. २+ रामो. ३।१
 एतद्वै सावित्रस्याष्टाक्षरं पदं श्रिया-
 भिक्षितं [च. पू. ४।३+ सूर्यता. ३।१
 एतद्वै स्वर्गस्य लोकस्य द्वारं यश्चन्द्रमाः.. कौ. उ. १।२
 एतद्वै धनमार्याणां मन्त्राश्चैव
 ब्रतानि च इतिहा. ९९
 एतन्नाराणस्य तारकं भवति ना. पू. ता. २।१

एतन्निर्वाणदर्शनं शिष्यं पुत्रं विना न देयं निर्वाणो. ८
 एतन्निर्वाणानुशासनं [सुवालो. ५।३+ ५।१५
 एतन्निर्वाणानुशासनमिति वेदानुशासनं सुवालो. २।३
 एतन्मध्याह्नसायाह्नेषु त्रिकालेषु..
 भस्मधारणमप्रमादेन कार्यम् भस्मजा. १।६
 (अथ) एतन्मनः प्रविवेश,
 तद्वाचाऽवदत्.. कौ. उ. २।१४
 एतन्मन्त्रं यो हिष्टं गुह्याद्ब्रूयत मम हतं सूर्यता. २।४
 एतन्मयो वा अयमात्मा बृह. १।५।३
 एतन्मर्त्यमेतत्स्थितमेतत्सत् बृह. २।३।२, ४
 एतन्मे संशयं कृष्ण भ. गी. ६।३९
 एतन्मोक्षलक्षणम् (पूर्वोक्तं) मैत्रा. ६।३०
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न ज्वलति.. कौ. उ. २।१२
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न दृश्यते कौ. उ. २।१२
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न ध्यायति कौ. उ. २।१३
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न वलति (वदति) कौ. उ. २।१३
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न पश्यति कौ. उ. २।१३
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न विद्योतते कौ. उ. २।१२
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न शृणोति कौ. उ. २।१३
 एतमग्नावध्वर्यवः (मीमांसन्ते) ३ ऐत. २।३।४
 एतमग्निं तवैव प्रवक्ष्यन्ति जनासः कठो. १।१९
 एतमन्नमयमात्मानमुपसंक्रम्य..
 एतत्साम गायत्रास्ते तैत्ति. ३।१०।५
 एतमन्नमयमात्मानमुपसंक्रामति तैत्ति. २।८
 एतमस्यामेतं दिव्येतं वायावेतमाकाशः ३ ऐत. २।३।४
 एतमानन्दमयमात्मानमुपसंक्रम्य..
 साम गायत्रास्ते तैत्ति. ३।१०।५
 एतमानन्दमयमात्मानमुपसंक्रामति तैत्ति. २।८
 एतमितः प्रेत्याभिसम्भविताऽस्मि छान्दो. ३।१३।७
 एतमिन्धं सन्तमिन्द्र इत्याचक्षते बृ. उ. ४।२।२
 एतमु एव बृहस्पतिं मन्यन्ते वाग्धि
 बृहती, तस्या एष पतिः छान्दो. १।२।११
 एतमु एवायास्यं मन्यन्त
 आस्याद्यदयते छान्दो. १।२।१२
 एतमु एवान्ततोऽवित्त्वोत्क्रामति
 व्याददात्येवान्तत इति छान्दो. १।२।९
 एतमु एवाहमभ्यागमिषम् छान्दो. १।५।२, ३

एतमु हैव चूलो भागवित्तिर्जानकाय
 आयस्थूणायान्तेवासिन उक्त्वो-
 वाचापि य एनं शुष्के स्थाणौ
 निषिञ्चेज्जायेरञ्छाखाः प्ररोहेयुः
 पलाशानीति बृ. उ. ६।३।१०
 एतमु हैव जानकिरायस्थूणः सत्य-
 कामाय जाबालायान्तेवासिन
 उक्त्वोवाचापि.. बृह. ६।३।११
 एतमु हैव मधुकः पैङ्गयश्चलाय भाग-
 वित्तयेऽन्तेवासिन उक्त्वोवाचापि.. बृह. ६।३।९
 एतमु हैव वाजसनेयो याज्ञवल्क्यो
 मधुकाय पैङ्गयायान्तेवासिन
 उक्त्वोवाचापि.. बृह. ६।३।७, ८
 एतमु हैव सत्यकामो जाबालोऽन्तेवा-
 सिभ्य उक्त्वोवाचापि.. बृह. ६।३।१२
 एतमु हैवैते न तरत इत्यतः पापमकरव-
 मित्यतः कल्याणमकरवम् बृह. ४।४।२२
 एतमृगवेदमभ्यतपस्तस्याभितप्तस्य
 यशस्तेज इन्द्रियं.. अजायत छान्दो. ३।१।३
 एतमेव तदनमनमं कुर्वन्तो मन्यन्ते बृह. ६।१।१४
 एतमेव प्रव्राजिनो लोकमिच्छन्तः
 प्रव्रजन्ति बृह. ४।४।२२
 (अथ) एतमेवमात्मानं परमं ब्रह्मोद्धारं
 तुरीयोद्धारप्रविद्योतं प्रणवेन
 सच्चिन्त्यानुष्ठुमानत्वा.. नृसिंहो. ४।१
 एतमेव (आत्मानं) विदित्वा
 मुनिर्भवति बृह. ४।४।२२
 (अथ) एतमेवात्मानं परमं ब्रह्मोद्धारं
 तुरीयोद्धारप्रविद्योतमेकादशा-
 त्मानं नारसिंहं नत्वोमिति
 संहरन्ननुसन्दध्यात् नृसिंहो. ४।१
 (अथ) एतमेवाध्वानं पुनर्निर्वर्तन्ते छान्दो. ५।१०।५
 एतमेवाहं ब्रह्मोपासे [बृह. २।१।२, ३, ४-१३
 एतमेवोद्धारप्रविद्योतं तुरीयतुरीय-
 मात्मानं नृसिंहानुष्ठुमैव
 बुबुधिरे (देवाः) नृसिंहो. ६।१
 (अथ खलु) एतयर्चा पच्छः आचा-
 मति 'तत्सवितुर्वरेणीमहे' इति छान्दो. ५।२।७

एतयैव त्रयो धातवो यदुत सत्त्वं		एतस्मिन् वसते शीघ्रं...महाखगः	ब्र.वि. १९
रजस्तम इति	जावालो.४	एतस्मिन्हीदं सर्वं प्रतिष्ठितम्	मुद्रलो. ३१
[ना. प. ३।७७+प. हं. प. २+	याज्ञ. १	एतस्मिन्नेतदानतं मनोऽविच्छिन्नेनाया-	
एतयोरेतदन्नं य एषोऽन्तर्हृदये		त्यस्मिच्छरीरे	प्रश्नो. ३३
लोहितपिण्डः	बृह. ४।२।३	एतस्मिन्नेताः पञ्चविधा अधिगम्यन्ते	१ ऐत. ३।४।४
(अथ)एतयोः पथोर्न कवरेण च न		(अथ) एतस्य प्राणस्यापः शरीरं	
तांतीमानि...भूतानि भवन्ति	छांदो. ५।१०।८	ज्योती रूपमसौ चन्द्रस्तथावानेव	
एतर्हि वेदान्नानुभवति	छां. उ. ६।७।३	प्राणस्तावत्य आपः..	बृह. १।५।१३
एतर्हि वेदान्नानुभवसि	छां. उ. ६।७।६	(?)एतस्य ब्रह्मलोकस्यागौ हृदः	कौ. उ. १।३
एतर्ह्येकाकी कामयते	बृ. उ. १।४।१५	(अथ) एतस्य मनसो यौः शरीरं,	
एतस्मा एव पञ्च पदाद्भूत-		ज्योती रूपं, असावादित्यः	बृह. १।५।१२
न्गोविन्दस्य मनवः	गो. पू. ३।७	(एवं वा) एतस्य महतो भूतस्य	
एतस्माज्जायते प्राणो मनः		निश्चसितमेतन्...	मैत्रा. ६।३२
सर्वेन्द्रियाणि च । खं वायुरापो..	मुण्ड. २।१।३	एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि	
[ग.पू. १।४+	कैव. १५	निमेषा मुहूर्ता अहोरात्राण्यर्ध-	
एतस्मादन्नरसमयात् , अन्योऽन्तर		मासा मासा ऋतवः संवत्सरा	
आत्मा प्राणमयः	नैत्ति. २।२	इति विधृतास्तिष्ठन्ति	बृह. ३।८।९
एतस्मादाकाशादेवखल्विदं चेतामात्रं..	मैत्रा. ६।१७	एतस्य वा अक्षरस्य.. प्राच्योऽन्या	
एतस्माद्ध्यानादौ प्रयुज्यते	अ. शिखो. ३	नद्यः स्यन्दन्ते श्वेतेभ्यः पर्वतेभ्यः	बृह. ३।८।९
एतस्माद्धीदं सर्वमुत्तिष्ठति, एतमेवाप्येति	१ ऐत. ३।१।१	एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि	
एतस्माद्भूर्भुवस्वरित्युपासीतान्नं हि		ददतो मनुष्याः प्रशंसन्ति यज-	
प्रजापतिर्विश्वात्मा..उपासितोभवति	मैत्रा. ६।६	मानंदेवा दर्वी पितरोऽन्वायताः	बृह. ३।८।९
एतस्माद्रूपादुदेति [छांदो. ३।६।३+	३।७।३+३।८।३	एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि	
[३।९।३+३।१०।३		द्यावापृथिव्यौ विधृतौ तिष्ठतः	बृह. ३।८।९
एतस्माद्रूपादुच्यन्ति [छांदो. ३।६।२+	३।७।२+	एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि	
[३।८।२+३।९।२+	३।१०।२	सूर्याचन्द्रमसौ विधृतौ तिष्ठतः	बृह. ३।८।९
एतस्माद्वै महत्तत्त्वमजायत	ग. शो. ४।३	एतस्य वै सोम्यैषोऽणिम एव	
एतस्मान्न पुनरावर्तन्त इत्येष निरोधः	प्रश्नो. १।१०	महान्नयमोघः	छांदो. ६।१२।२
एतस्मिन्नग्नौ देवा अन्नं जुह्वति		एतस्य हेतोर्व्यानमेवोद्गीथमुपासीत	छांदो. १।३।५
[छां. उ. ५।७।२+	वृ. उ. ६।२।१२	एतस्याग्नेयमर्धमर्धं वारुणम्	मैत्रा. ६।१४
एतस्मिन्नग्नौ देवा रेतो जुह्वति		एतस्याज्ञानमात्रेण जीवन्मुक्तो भवेद्वै	तारोप. ४
[छां. उ. ५।८।२+	वृ. उ. ६।२।१३	एतस्यामिदं सर्वमन्तर्हितम्	मैत्रा. ६।६
एतस्मिन्नग्नौ देवा वर्षं जुह्वति		एतस्याहं न पश्यामि	भ.गी. ६।३३
[छां. उ. ५।६।२+	वृ. उ. ६।२।११	एतस्यां वाचि जनको जनक इतिवा	
(?)एतस्मिन्नग्नौ देवाः अद्भ्यां जुह्वति		उ जना धावन्तीति	कौ. उ. ४।१
[छां. उ. ५।४।२+	बृ. उ. ६।२।९	एतस्यां ह स्म मात्रायां संवत्सरं गा	
एतस्मिन्नग्नौ देवाः सोमं राजानं जुह्वति		रक्षयते तार्क्ष्यः	३ ऐत. १।६।१
[छां. उ. ५।५।२+	वृ. उ. ६।२।१०	एतस्यां ह स्मोपनिषदि संवत्सरं गा	
एतस्मिन्नु खल्वक्षरे गार्ग्याकाश		रक्षयते तार्क्ष्यः	३ ऐत. १।६।१
ओतश्च प्रोतश्च	बृह. ३।८।११		

एतस्यैतत्तेजो यदसा आदित्यः मैत्रा. ६।४
 एतस्यैव यजनेन चन्द्रध्वजो गत- गो. पू. ३।१९
 मोहमात्मानं वेदयति छां. उ. १।१।९
 एतस्यैवाक्षरस्यापचित्यै महिम्नारसेन छां. उ. १।१।१०
 (इति खलु) एतस्यैवाक्षरस्योप-
 व्याख्यानं भवति छां. उ. १।१।१०
 एतस्यैवानन्दस्यान्यानि भूतानि
 मात्रामुपजीवन्ति बृह. ४।३।३२
 एतं त्वेव ते भूयोऽनुव्याख्यास्यामि छान्दो. ८।९।३
 एतं प्राणमयमात्मानमुपसंक्रम्य..
 एतत्साम गायत्रास्ते तैत्ति. ३।१०।५
 एतं प्राणमयमात्मानमुपसंक्रमति तैत्ति. २।८
 एतं ब्रह्मलोकं न विदन्त्यनृतेन हि
 प्रत्युद्धाः (प्रजाः) छान्दो. ८।३।२
 एतं मनोमयमात्मानमुपसंक्रम्य..
 एतत्साम गायत्रास्ते तैत्ति. ३।१०।५
 एतं मनोमयमात्मानमुपसंक्रमति तैत्ति. २।८
 एतं मंत्रराजं यः पश्यति स पश्यति ग. पू. १।६
 एतं महाव्रते छन्दोगाः (मीमांसन्ते) ३ ऐत. २।३।४
 एतं यजुर्वेदमभ्यतपत्, तस्याभितप्तस्य
 यशस्तेज इन्द्रियं वीर्यमन्नाय५
 रसोऽजायत छान्दो. ३।२।२
 एतं विज्ञानमयमात्मानमुपसंक्रम्य..
 एतत्साम गायत्रास्ते तैत्ति. ३।१०।५
 एतं विज्ञानमयमात्मानमुपसंक्रमति तैत्ति. २।८
 एतं वै तमात्मानं विदित्वा ब्राह्मणाः
 पुत्रैषणायाश्च.. व्युत्थायाथ
 भिक्षाचर्यं चरन्ति बृह. ३।५।१
 एतं संयद्वा इत्याचक्षते छान्दो. ४।१।५।२
 एतंसामवेदमभ्यतपत्, तस्याभितप्तस्य.. छान्दो. ३।३।२
 एतं ह वा व न पतति, किमहं साधु
 नाकरवम्, किमहं पापमकरवम् तैत्ति. २।९
 एतं हि सर्वाणि वामान्यभिसंयन्ति छान्दो. ४।१।५।२
 एतं ह्येव बहुचा महत्युक्थे
 मीमांसन्ते ३ ऐत. २।३।४
 एताउपासीतोमित्येतदक्षरेण (इत्य-
 क्षरेण) व्याहृतिभिः सावित्र्यावेति मैत्रा. ६।२
 एता एव महाविद्या विभूतेरभिधारणे वज्रपं. ५
 एता एव देवताः प्रीणाति सहवै. १९

एता ऋचः एतमृग्वेदमभ्यतपत् छां. उ. ३।१।३
 एता दश वह्निकलाः सर्वज्ञत्वाद्यन्त-
 र्दशारणा देवताः भावनो. ५
 एताश्चो शरीरे वर्तमानस्य भगवं-
 स्त्वं नो गतिः मैत्रे. १।३
 एता देवताः पाप्मभिरुपास्तृजत् बृह. १।३।६
 एतानि मनसा ध्यायन्नप्रपन्नः
 स्तुवीत छान्दो. २।२।२।२
 एतानि रूपाणि पुरस्तराणि ब्रह्मण्य-
 भिव्यक्तिकराणि योगे श्वेताश्र. २।१
 एतान्न हन्तुमिच्छामि भ. गी. १।३।५
 एतान्यष्टावायतनानि बृह. ३।९।२६
 एतान्यपि तु कर्माणि भ. गी. १।८।६
 (१) एताभिरुनिषद्भिः समा-
 हितात्माऽसि बृह. ४।२।१
 एताभिर्वा एतदास्त्वति... (मा.पा.) बृह. ४।२।३
 एताभिर्वा एतदास्त्वदास्त्वति बृह. ४।२।३
 एताभिः सर्वमिदमोतं प्रोतं च मैत्रा. ६।३
 एताभ्यां हि रूपाभ्यां ब्रह्माऽभवत् बृह. १।४।१५
 एताभ्यां (ज्योतिर्वायुभ्यां)
 हीदं सर्वमुन्नमति १ ऐत. ३।१।२
 एतामधीत्य द्विजोगर्भवासाद्विमुच्यते अ. शिखो. ३
 एतामहम्भावमयीमपुण्यां (तृष्णां)
 छित्त्वाऽनहंभावशलाकयैव । भव.. महो. ६।४०
 एता रेवत्यः पशुषु प्रोताः छांदो. २।१।८।१
 एतावताऽऽत्मयत्नेन जिता
 भवति संसृतिः अ. पू. ५।१।१८
 एतावतीहिसङ्ख्यादशदशतस्तच्छतं.. १ ऐत. ३।४।३
 एतावदरे खल्वमृतत्वमिति होक्त्वा
 याज्ञवल्क्यो विजहार बृह. ४।९।१५
 एतावदिति निश्चिताः भ. गी. १६।११
 एतावदिह गौतमो यज्ञोपवीतं
 कृत्वाऽथो निपपात सूर्यता. ३।१
 एतावदेवाविद्यात्वं नेदं ब्रह्मेति निश्चयः ।
 एष एव क्षयस्तस्या ब्रह्मेद-
 मिति निश्चयः अ. पू. ५।१।९
 एतावद्धीति होवाच बालाकिः कौ. उ. ४।१।८
 एतावद्वा इदं सर्वमेतन्मासर्वं
 सन्नयमितोऽभुनजत् बृह. १।५।१७

एतावद्वाइदमन्नं चैवान्नादश्च (मा. पा.) बृह. १।४।६	एतास्वेव वां देवता स्वा भजामि २ ऐत. २।५
एतावद्वा इदं सर्वमन्नं चैवान्नादश्च	एता ह वै देवता अहंश्रेयसे विवद-
सोम एव बृह. १।४।६	माना अस्माच्छरीरादुच्चक्रमुः कौ. उ. २।१४
एतावद्वाइदं सर्वमेतस्मात्सर्वं (मा. पा.) बृह. १।५।१७	एतां दृष्टिमवष्टभ्य [म. गी. १६।९+ अ. पू. ४।६४
एतावद्वाइदं सर्वयदन्नंतदात्मन आगासीः बृह. १।३।१८	एतां महामायां तरन्त्येव ये विष्णुं
एतावन्न ३ इत्येतावद्धीति नैतावता	भजन्ति, नान्ये तरन्ति त्रि. म. ना. ४।९
विदितं भवतीति बृह. २।१।१४	(एवं) एतां लोकां नात्मनि प्रतिष्ठितान्
एतावानस्य महिमा चित्त्यु. १२।१	वेदात्मैव स भवति सुवालो. १०।१
[ऋक्सं. ८।४।१७=मं. १०।९०।३+ वा. सं. ३।१३	एतां विद्यामपांतरतमाय ददौ
एतावानिति मन्त्रेण वैभवं कथितं	[सुवालो. ७।३+ अध्यात्मो. ७०
हरेः, एतेन.. चतुर्व्यूहो निरूपितः मुद्रलो. १।३	एतां विभूतिं योगं च म. गी. १०।४
एतावान् वै कामो नेच्छंश्च नातो भूयो	एतां वृत्तिमुपासीनाः (उपासन्तः)
विदेत्, तस्मादप्येतदेकाकी कामयेत् बृह. १।४।१७	[२ सत्र्यासो. १।९+ कठश्रु. २७
एतावाहुती समं नयतीति स समानः प्रश्नो. ४।४	एतांश्च सत्यान्कामांस्तेषां सर्वेषु
एतानुपासीतो मोमित्यश्वरेण	लोकेषु कामचारो भवति छांदो. ८।१।६, ६
व्याहृतिभिः सावित्र्या च मैत्रा. ६।२	एताः शक्यो लोकेषु प्रोताः वेद लोकी-
एताश्च चतुर्दशसु नाडीध्वन्या नाड्यः	भवति, सर्वमायुरेति, ज्योग्जीवति छांदो. २।१७।२
सम्भवन्ति तास्वन्यास्तास्वन्या	एताः सोम्योदज सामश्वाश्इति बृह. ३।१।२
भवन्तीति विज्ञेयाः शाण्डि. १।४।६	(?) एति स्वर्गं लोकं य एवं वेद बृह. ५।३।२
एतासामेव देवतानां सलोकतां	(?) एते अनन्ते अमृते आहुती
सार्ष्टितां सायुज्यं गच्छति छान्दो. २।२०।२	(पाठः—जे.) कौ. उ. २।५
एतासामेव देवतानां सायुज्यं सार्ष्टितां	(अथ) एते आनुदेशिक्यौ संहिते
समानलोकतामाप्नोति (ब्रह्मविद्) महाना. १०।२	याज्येन कर्मणा भवताम् संहितो. ३।१
एतासां देवतानामेको भवति बृह. १।२।७	(तस्मात्) एते ऋषयः प्रजाकामाः
एतासां देवतानां पाप्मानं मृत्युमपहत्य	दक्षिणं प्रतिपद्यन्ते प्रश्नो. १।९
यत्रासां दिशामन्तस्तद्गमयाच्चकार बृह. १।३।१०	एते खलु यूयं पृथगिवेमं वैश्वानरं... छांदो. ५।१।८।१
एतासां प्रतिबोधनायाभ्यन्तरं	एते गुह्या आदेशा एतद्ब्रह्माभ्यतपत् छांदो. ३।५।२
प्राविशानि मैत्रा. २।६	एते त्रयस्त्रिंशच्चेव देवाः बृह. ३।९।२
एतासां भूमिकानां तु गम्यं	एतेऽथर्वाङ्गिरस एतदितिहास-
ब्रह्माभिधं पदम् महो. ५।४३	पुराणमभ्यपतत् छां. उ. ३।४।२
एतास्तिष्ठ ऋचो जपित्वा नास्माकं	एतेन खलु प्रतिपद्यमानाः (मा. पा.) छां. उ. ४।१।५।६
प्राणेन प्रजया पशुभि-	एतेन जीवात्मनो र्योगेन मोक्ष-
राप्याययिष्ठाः कौ. उ. २।८	प्रकारश्च कथितः मुद्रलो. २।५
(अथ) एतास्तिष्ठः संहिता भवन्ति	एतेऽनन्ते मृताहुती जाग्रच्च स्वपंश्च
वायोरिन्द्रस्याग्नेः संहितो. १।८	सन्ततमव्यवच्छिन्नं जुहोति कौ. उ. २।५
(अथ) एतास्तिष्ठः संहिता भवन्ति	एतेन प्रज्ञेनात्मनाऽस्माद्धोकादुत्क्रम्य आत्मप्र. १
शुद्धा दुस्स्पृष्टा निर्मुज्येति संहितो. १।५	एतेन प्रतिपद्यमाना इमं मानव-
एतास्म्यत्र यजमानः परस्तादायुषः	मावर्त नावर्तन्ते छांदो. ४।१।५।६
स्वाहाऽपजहि (जे. पा.) [छां. उ. २।२।४।६, १०	एतेन (मंत्रेण) हीदं सर्वं सयोनि १ ऐत. १।८।४

एतेन ह्यमुं लोकं जेष्म्यन्तो मन्यन्ते छांदो. ८।८।५
 एनेनैव मन्त्रेण ('एतावान्' इत्यनेन)
 चतुर्व्यूहो विभाषितः मुद्रलो. १।४
 एतेनैवायतनेनैकतरमन्वेति प्रश्नो. ५।२
 एते पतन्ति चत्वारः पञ्चमश्वा-
 चरः स्तु तैः (मा. पा.) छां.उ. ५।१०।९
 एते पतन्ति चत्वारः पञ्चम-
 आचरः स्तैः छां.उ. ५।१०।९
 एते भवन्ति सुकृतस्य लोके येषां
 कुले सन्नयसतीह विद्वान् शात्र्याय. ३०
 एतेभ्यो भूतेभ्यः समुत्थाय तान्ये-
 वातुविनश्यति [बृह. २।४।१२+ ४।५।१३
 एते रसानां सरसेन श्राद्धं प्राप्नुवन्ति
 वाग्यतानां संयुतानाम् इतिहा. ८४
 एतेषामुपाधीनामत्यन्तभेदो न विद्यते त्रि. म.ना. ४।९
 एतेषामेकमास्थाय ह्यासनं लब्ध्वा-
 ऽऽहारविहारौ च दुर्वासो. २।४
 एतेषां नवचक्राणामेकैकं ध्यायतो
 मुनेः । सिद्धये मुक्तिसहिताः.. योगरा. १९
 एतेषां पञ्चभूतानां पतयः पञ्च
 सदाशिवेश्वररुद्रविष्णुब्रह्माणश्च यो.चू. ७२
 एतेषां पञ्चवर्णाणां *मनआदीनां)
 धर्मीभूतात्मा ज्ञानादृते न
 विनश्यति सर्वसारो. ५
 एतेषां ब्रह्मणो लोका देवतिर्यङ्ग-
 स्थावराश्च जायन्ते यो. चू. ७२
 एतेषु चैव सर्वेषु तत्त्वं च ब्रह्म तारकम् रामर. १।६
 एतेषु यश्चरते भ्राजमानेषु यथाकालं
 चाहुतयो ह्याददायन् मुण्ड. १।२।५
 एतेषु हीदं वसु सर्वहितमिति
 तस्माद्वसवः बृह. ३।९।३
 एतेषां मे देहीतिहोवाच, तानस्मैप्रददौ छान्दो. १।१०।३
 एतेऽष्टौ प्रहाअष्टावतिप्रशः (मा. पा.) बृ.उ. ३।२।१,^०
 एते सर्वे देवाः इमानि च पञ्चभूतानि २ ऐ. उ. ५।३
 एते सर्वे प्रणवमयोर्ध्वपुण्ड्रव्यात्मकाः वासु. २
 एते ह त्वेव देवते एकधाभूयं भूत्वा
 परमतां गच्छतः बृ. ५।१२।१
 एते हीदं सर्वमाददाना यन्ति ते बृह. ३।९।५
 एते (रुद्राः) हीदं *सर्वं रोदयन्ति छांदो. ३।१६।३

एते(वसवः) हीदं सर्वं वासयन्ति छांदो. ३।१६।१
 एते (अग्न्यादयः)हीदं*सर्वं षडिति बृह. ३।९।७
 एतेरुपायैर्यतते यस्तु विद्वांस्तस्यैव
 आत्मा विशते ब्रह्मधाम मुण्ड. ३।२।४
 एतैरेव रश्मिभिरूर्ध्वमाक्रमते स
 ओमिति वा होद्वामीयते छांदो. ८।६।५
 एतैरेषोऽपृथग्भावैः पृथगेवेति
 लक्षितः (आत्मा) वैतथ्य. ३०
 एतैर्विमुक्तः कौन्तेय म. गी. १६।२२
 एतैर्विमोहयत्येषः म. गी. ३।४०
 एतैर्ह वा अमृतो भवति जाबा. ३
 एतैः समाधिभिः षड्विंशत्येत्कालं
 निरन्तरम् सरस्व. ५५
 एतौ वा अश्वं महिमानावभितः
 सम्बभूवतुः बृह. १।१।२
 एतौ वै सूर्याचन्द्रमसोर्महिमानौ
 ब्राह्मणो विद्वानभिजयति[महाना. १८।१+त्रिसुप.४
 एत्य पुत्र उपरिष्ठादभिनिपद्यते कौ. उ. २।१५
 एधमानः स्वे गृहे बृ. उ. ६।४।२४
 एनद्रोदस्योरेव पर्यायेणोपवन्वीमहि.. आपर्षे. ४।२
 (तस्मात्) एनमकारार्थेन परेण
 ब्रह्मणैकीकुर्यात् नृसिंहो. ७।६
 (अथ) एनमग्नये हरन्ति तस्या-
 ग्निरेवाग्निर्भवति समित् .. बृह. ६।२।१४
 एनमासुरं पाप्मानं परिप्रसाम इति नृसिंहो. ६।१
 एनमाहुः (धिक्कर्तारं) पितृहा वै
 त्वमसि, मातृहा वै त्वमसि छान्दो. ७।१५।२
 (अथह) एनमुद्दालकमारुणिःपप्रच्छ बृह. ३।७।१
 (अथह)एनमुषस्तश्चाक्रायणः पप्रच्छ बृह. ३।४।१
 (अथ)एनमेते देवाः प्राणा अमृता
 आविशन्ति बृह. १।५।१७
 (अथ) एनमेतेप्राणाअभिसमायन्ति
 सः(आत्मा)..हृदयमेवान्ववक्रमति बृह. ४।४।१
 (अथ) एनयोरेतत्प्रावरणं यदेतदन्त-
 र्हृदये चालकमिव.. बृह. ४।२।३
 (अथ) एनयोरेषा स्मृतिः सञ्चरणी
 येषा हृदयादूर्ध्वा नाड्युचरति बृह. ४।२।३
 एनस एनसोऽवयजनमसि स्वाहा महाना. १४।२
 एनं मकारार्थेन...ब्रह्मणैकीकुर्यात् नृसिंहो. ७।६

एनं चतुष्पादं मात्राभिरोद्धारेण
 चैकीकुर्यात् नृसिंहो. २।३
 (अथखलु) एनंदृष्टाऽमृतत्वंगच्छति मैत्रा. ६।२४
 (अथ ह) एनंभुज्युर्लाहायनिःपप्रच्छ बृह. ३।३।१
 एनं मनोमणिब्रह्मन् बहुपङ्ककलङ्कितम्।
 विवेकवारिणा सिद्धये प्रक्षाल्य.. महो. ५।८३
 एनं मनुष्याऽचुर्वीतु नो भवानिति बृह. ५।२।२
 (अथ) एनं (पुत्रं) मात्रे प्रदाय स्तनं
 प्रयच्छति यस्ते स्तनः.. इति बृह. ६।४।२७
 (अथह) एनं रैकः पप्रच्छ कस्मिन्सर्वे
 प्रतिष्ठिता भवन्तीति सुवालो. १०।१
 (अथह) एनं रैकः पप्रच्छ भगवन्
 कस्मिन्सर्वेऽस्तं गच्छन्तीति सुवालो. ९।१
 (अथह) एनं रैकः पप्रच्छ भगवन्
 योऽयं विज्ञानघन उत्क्रामन्स.. सुवालो. ११।१
 (अथ) एनं वसत्योपमन्त्रयाञ्चके
 (?) एनं साधवो धर्मा आ च बृह. ६।२।३
 गच्छेयुरप च नमेयुः छां.उ. २।१।४
 एनां मृत्युमत्यवहत् बृह. १।३।११
 (अथ) एभिरेव प्राणैः सह
 पुत्रमाविशति बृह. १।५।१७
 एभिर्दोषै- (कामक्रोधादिभि) विनि-
 मुक्तः स जीवः केवलो मतः १ यो. त. १३
 एभिर्बिभिलोकैः समोऽनेन सर्वेण.. बृह. १।१।३।२२
 एभिः क्रमैस्तथाऽन्वैश्च.. प्राणस्पन्दो
 निरुध्यते शाण्डि. १।७।३६
 एभिः सर्वमिदं जगत् भ.गी. ७।१३
 (अथ) एभ्यः सर्वमिदमत्र वा
 यत्किञ्चिच्छुभाशुभं दृश्यते मैत्रा. ६।१६
 एरण्डतैलफेनवत्सर्वं परित्यजेत्
 (यतिः) ? सं. सो. २।५०
 एवमक्षमालिकया जप्तो मन्त्रः
 सिद्धिकरः ...
 एवमनादि परम्परा वर्तते, अनादि-
 संसारविपरीतभ्रमात् त्रि.म.ना. ४।१०
 एवमन्तर्गतं चित्तं पुरुषः प्रतिमुच्यते मैत्रा. ४।१२
 एवमन्या देवताः यथादैवतम् (दधुः) बृह. १।५।२२
 एवमन्यानि कर्माणि यथाकर्म (दधुः) बृह. १।५।२१
 एवमभ्यसतस्तस्य न किञ्चि-
 दपि दुर्लभम् जा. द. ७।१४

एवमभ्यसतस्तस्य जितोवायुर्भवेत् जा. द. ६।४३
 एवमभ्यसतस्तस्य मूलरोगो विनश्यति जा. द. ६।४४
 एवमभ्यासचित्तश्चेत्स मुक्तः.. वराहो. ५।५९
 एवमभ्यासतो नित्यं षण्मासाद्यत्नवान्
 भवेत् । जा. द. ६।१०
 एवमभ्यासयुक्तस्य पुरुषस्य..
 क्रमाद्वेदान्तविज्ञानं विजायेत जा. द. ९।६
 एवमभ्यासयुक्तस्य... सर्वपापानि
 नश्यन्ति भवरोगश्च.. जा. द. ७।९
 एवमभ्यासात्तन्मयो भवति मं. भा. १।४
 एवममनस्काराभ्यासेनैव नित्यतृप्ति-
 रल्पमूत्रपुरीषनिद्रादृग्वायुचलना-
 भावग्रहदर्शनाज्ज्ञातसुखस्वरूप-
 विद्धिर्भवति मं. भा. ५।२
 एवममूर्तितारकमपिमनोयुक्तेनचक्षुषैव
 दहरादिकं वेद्यं भवति अद्वयता. ६
 एवमवरो वै तर्हि किल म इति
 होवाच प्रतर्दनः कौ. उ. ३।१
 एवमष्टोत्तरशतं भावनात्रयनाशनम् मुक्तिको. १।४०
 एवमस्मिन्प्राणे चक्षुः श्रोत्रं...सर्व
 आत्मा समाहितः ३ ऐत. २।१।१
 एवमस्मिन्प्रतिष्ठमानेसर्वाएवप्रातिष्ठन्त
 एवं वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रं च ते
 प्रीताः प्राणं स्तुन्वन्ति प्रश्नो. २।४
 एवमस्य यज्ञः प्रतिष्ठति, यज्ञं प्रति-
 तिष्ठन्तं यजमानोऽनु प्रतितिष्ठति छान्दो. ४।१६।१
 एवमस्य यज्ञो रिष्यति, यज्ञं रिष्यन्तं
 यजमानोऽनुरिष्यति छान्दो. ४।१६।३
 एवमहोरात्रे पर्यवेक्षत एवं सुकृत-
 दुष्कृते.. ब्रह्मविद्वान्ब्रह्मैवाभिप्रैति कौ. उ. १।४
 एवमात्मनि जायतेऽसौ सत्येन
 तपसा योऽनुपश्यति ब्रह्मो. १९
 एवमात्माऽऽत्मनि गृह्यतेऽसौ सत्येनैवं
 तपसा योऽनुपश्यति श्वेता. १।१५
 एवमात्मायथायत्र समुल्लासमुपागतः ।
 तिष्ठत्याशु तथा तत्र.. महो. ४।४३
 एवमितरान्प्राणान्समखिदत्तं ह्यभि-
 समेत्योचुः छान्दो. ५।१।१२
 एवमिमानि पुरुषे त्रीणि ज्योतीषि ३ ऐत. १।२।२

एवमिव वे स धातुमेव प्रशंसं वृ. उ. ३।३।२
 एवमिष्टापूर्तकर्मा शुभाशुभैर्न लिप्यते परब्र. १
 एवमिष्टापूर्तेः शुभाशुभैर्न लिप्यते ब्रह्मो. १
 एवमुक्तलक्षणो यः स एव ब्राह्मण इति
 श्रुतिस्मृति.. अभिप्रायः व. सू. ९
 एवमुक्तो हृषीकेशः भ. गी. १।२४
 एवमुक्त्वा ततो राजन् भ. गी. १।१९
 एवमुक्त्वाऽर्जुनः सङ्ख्ये भ. गी. १।४६
 एवमुक्त्वा हृषीकेशं भ. गी. २।९
 एवमु खल्वेता देवताः पाप्मभि-
 रुपासृजन् बृह. १।३।६
 एवमु चैतदुपास्यम् तैत्ति. १।११।४
 एवमुपासितव्यम् तैत्ति. १।११।४
 (?) एवमुपास्ते सर्वैर्हैवास्मिन्-
 लोकआयुरेति, नैनं पुराकाला-
 त्प्राणो जहाति बृउ. २।१।१०, १२
 एवमु ह स्म सर्वमात्मानमनु-
 विधायाद्देवमेव.. ३ ऐत. १।२।३
 एवमु हैवैतदिति (हैवदिति)
 हेन्द्र उवाच कौ. उ. ३।२
 एवमेतद्यथाऽऽस्थ त्वम् भ. गी. १।१३
 एवमेतं चक्षुः पितरं परिचरतो
 द्यौश्चादित्यश्च १ ऐत. १।७।४
 एवमेतासां देवतानां वायुः बृह. १।५।२२
 एवमेकाक्षरं मन्त्रं.. ध्यायन्ति परमा-
 नन्दमया ज्ञानाम्बुराशयः देव्यु. १५
 एवमेकैकः पुरुषो देवान् भुनक्ति बृह. १।४।१०
 एवमेते मनः पितरं परिचरन्त्यापश्च
 वरुणश्च... १ ऐत. १।७।६
 एवमेते श्रोत्रं पितरं परिचरन्ति ...
 चंद्रमाश्च १ ऐत. १।७।५
 एवमेतौ प्राणं पितरं परिचरतोऽन्त-
 रिक्षं च वायुश्च.. १ ऐत. १।७।३
 एवमेतौ वाचं पितरं परिचरतः
 पृथिवी चाग्निश्च १ ऐत. १।७।२
 एवमेन सर्वं तदभिसमेति यत्किञ्च
 प्रजाः साधु कुर्वन्ति, यस्तद्वेद.. छांदो. ४।१।४

एवमेव खलु सोम्य तन्मनो दिशंदिशं
 पतित्वाऽन्यत्रायतनमलब्ध्वा
 प्राणमेवोपश्रयते छान्दो. ६।८।२
 एवमेव खलु सोम्यविद्धीतिहोवाच
 छान्दो. ६।११।२
 एवमेव खलु सोम्यान्नमयस्याश्व-
 मानस्य योऽणिमा स ऊर्ध्वः
 समुदीषति तन्मनो भवति छान्दो. ६।६।२
 एवमेव खलु सोम्यान्नेन शुङ्गेनापो-
 मूलमन्विच्छ छान्दो. ६।८।४
 एवमेव खलु सोम्येमाः सर्वाः प्रजाः
 सत आगत्य न विदुः सत
 गच्छामह इति छान्दो. ६।१०।२
 एवमेव खलुसोम्येमाःसर्वाःप्रजाःसति
 सम्पद्य न विदुःसतिसम्पद्यामह इति छान्दो. ६।९।२
 एवमेव चिदानन्दावप्यवचनेनैवानुभव-
 न्नुवाच सर्वमन्यदिति नृसिंहो. ७।३
 एवमेव प्रतिहर्तारमुवाच प्रतिहर्तया
 देवता प्रतिहर्तारमन्वायत्ता.. छान्दो. १।१०।११
 एवमेव यदिदं किञ्च मिथुनमा-
 पिपीलिकाभ्यस्तत्सर्वमसृजत वृ. उ. १।४।४
 एवमेवंविदि पापं कर्म न श्लिष्यते छान्दो. ४।१०।३
 एवमेवामुत्र पुण्यजितो लोकः क्षीयते छान्दो. ८।१।६
 एवमेवानृतं वदन्नाविर्मूलमात्मानं
 करोति १ ऐत. ३।६।५
 एवमेवायमस्मिन्नन्धेऽन्धोभवति
 छांदो. ८।९।१
 एवमेवायमात्मेदं शरीरं निहत्य विद्यां
 गमयिष्या.. आत्मानमुपसंहरति वृ. उ. ४।४।३
 एवमेवायं शरीर आत्मा प्राज्ञेनात्मना-
 ऽन्वारूढ उत्सर्जन्याति
 (उत्सर्जयति— मा. पा.) वृ. उ. ४।३।३५
 एवमेवास्य परिद्रष्टुरिमाः षोडशकलाः
 पुरुषायणाःपुरुषंप्राप्यास्तंगच्छन्ति प्रश्नो. ६।५
 एवमेवास्मिन्नात्मनि सर्वाणि भूतानि
 सर्वे देवाः सर्वे लोकाः सर्वे प्राणाः
 सर्व एत आत्मानः समर्पिताः बृह. २।५।१५
 एवमेवेदं शरीरं शेते (संपत्त्ववत्) बृह. ४।४।७
 एवमेवेदं सर्वं तस्मादहमिति सर्वाभि-
 धानं तस्यायमिति मकारः नृसिंहो. ७।२

एवमेवेमाः सर्वाः प्रजा अहरह-		एवं कीर्तिं श्लोकं विन्दते य एवं वेद वृह. १।४।७	
गच्छन्त्य एतं ब्रह्मलोकं न विदन्ति	छांदो. ८।३।२	एवं खल्वमुमादित्यं सप्तविधं सामोपास्ते	छांदो. २।९।८
एवमेवेमौ भगवः साध्वलंकृतौ		(अथ ह) एवं गार्गी वाचकनवी पप्रच्छ वृह. ३।६।१	
सुवसनौ परिष्कृतौ च	छांदो. ८।८।३	एवं ग्राह्याह भात्यग्निर्भातिसूर्योभाति..	संहितो. २.४
एवमेवेहाचार्यवान्पुरुषो वेद	छांदो. ६।१।४।२	एवं चक्षुष्मतीविद्यया स्तुतः श्रीसूर्य-	
एवमेवेतदाहवनीयादग्निमाहृत्य	ना. प. ३।७७	नारायणः सुप्रीतोऽब्रवीत्	अक्षु. ३
एवमेवैतद्याज्ञवल्क्य [वृह. ३।९।२०, २१, २२, २३	२१, २२, २३	एवं चतुर्विंशतिभिस्तत्त्वैः सिद्धे	
एवमेवैतद्याज्ञवल्क्यान्तर्यामिणं ब्रूहीति	वृह. ३।७।२	वपुर्गृहे । जीवात्मा...वसति	
एवमेवैतद्व्यपदिष्टं भवति	वृह. ३।४।२	कर्मबन्धनैः	भवसं. २।२१
एवमेवैतस्मादात्मनः प्राणा यथायतनं		एवं चतुष्पथं कृत्वा तेयान्तिपरमां	
विप्रतिष्ठन्ते	कौ. उ. ३।३	गतिम् । न कर्मणा न प्रजया त्यागो-	
एवमेवैता आदित्यस्य रश्मय उभौ		नैके अमृतत्वमानशुः	अवधू. ५
लोकौ गच्छन्ति	छांदो. ८।६।२	एवं चतुष्पथो बन्धो मार्गत्रयनिरोधकः ।	
एवमेवैताभिरुपनिषद्भिः		येन सिद्धाः सुसङ्गताः	वराहो. ५।४३
समाहितात्माऽसि	वृह. ४।२।१	एवं च धारणाः पञ्च कुर्याद्योगी...	
एवमेवैता भूतमात्राः प्रज्ञामात्रा-		ततो दृढशरीरः स्यान्मृत्यु-	
स्वर्पिताः प्राणे अर्पिताः	कौ. त. ३।९	स्तस्य न विद्यते	१ यो. त. १०२
एवमेवैष प्राज्ञ आत्मैतैरात्मभिर्मुक्ते	कौ. उ. ४।२०	एवं चाप्यातुरोयस्तु...विमुक्तः सर्व-	
एवमेवैष प्राण इतरान्प्राणान्		पापेभ्यः कैवलयायोपकल्पते	गुह्यका. ८४
पृथक्पृथगेव सन्निधत्ते	प्रश्नो. ३।४	एवं चिरसमाधिजनितब्रह्मा मृतपान-	
एवमेवैष भगवन्निति वै याज्ञवल्क्यः	तारसा. १।१	परायणोऽसौ सङ्ग्यासी.. भवति	मं. ब्रा. ५।२
एवमेवोद्गातारमुवाचोद्गातर्यादेवतो-		एवं जीवाश्रिता भावा	
द्गीथमन्वायत्तातां चेद्विद्वान्..	छांदो. १।१०।१०	भवभावनयाहिताः	महो. ५।१३५
एवमेव महाशब्दो भगवानिति...		एवं जीवो हि सङ्कल्पवासनारञ्जु-	
परब्रह्मस्वरूपस्य...	भवसं. २।५०	वेष्टितः । दुःखजालपरीतः त्मा	
एवमेषा गायत्र्यध्यात्मं प्रतिष्ठिता		क्रमादायाति नीचताम्	महो. ५।१२७
(मा. पा.)	बृ. उ. ५।१४।४	एवं ज्ञाते(ने)न्द्रियाणां तु तत्तत्सौख्यं	
एवमेषां लोकानामासां देवतानाम-		सुसाधयेत्	१ यो. त. ७२
स्यास्त्रेय्याविद्यायावीर्येणयज्ञस्य		एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म	भ. गी. ४।१५
विरिष्टसन्दधाति	छांदो. ४।१७।८	एवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे	भ. गी. ४।३२
एवमोङ्कारेण सर्वा वाक्सन्तृण्णा	छांदो. २।२३।३	एवं तत्तत्क्षयदर्शनात् पूो भवति	मं. ब्रा. ४।१
एवम्भूतस्यागाधमहिम्नः..मानसपूजया		एवं तदप आचक्षतेऽशुनायेति	
ध्यानेन..सर्वेण नित्यस्थलं		तत्रैतच्छुद्धमुत्पतितं विजानीहि	छांदो. ६।८।३
प्राप्नोति	राधोप. ३।३	एवं तदप आचक्षतेऽशयेति(मा.पा.)	छां. उ. ६।८।३
एवम्भूतस्य कर्माणिपुण्यापुण्यानि		एवं ते ध्यायिनो विप्रा दहन्ते पातकं	
संक्षयं प्रयान्ति, नैव लिप्यन्ति..	अमन. २।९८	क्षणात् । ध्यानेन शुध्यते बुद्धिः..	दुर्वासो. १।९
एवम्भूतं जगदाधारभूतं रामं वन्दे		एवं त्रयीधर्ममनुप्रपन्नाः	भ. गी. ९।२१
सच्चिदानन्दरूपम्..योध्याये-		एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न	
न्मोक्षमाप्नोति सर्वः	रा. पू. ७।८	कर्म लिप्यते..	ईशा. २

एवं दिनपक्षमाससंवत्सरादिभेदाच्च
तदीयमानेन..वत्सरकालस्थितिः.. त्रि.म.ना. ६।३।५
एवं दृढवैराग्याद्बोधो भवति महो. ४।२६
एवं द्वात्रिंशदक्षराणि सम्पद्यन्ते नृ. पू. २।२
एवं द्वादशाङ्गानिआध्यात्मिकान्याधि-
भौतिकान्याधिदैविकानि त्रि. ब्रा. १।४
एवं द्वारेषु सर्वेषु वायुपुरितरेचितः ।
निषिद्धं तु नवद्वारे.. यो. त. १४१
एवं धर्मान् पृथक् पश्यंस्तामे-
वानुविधावति कठो. ४।१४
एवं ध्यायति यो नित्यं स योगी.. गणप. ९
एवं ध्यायेन्निसन्ध्यासु...
विषं नाशयते शीघ्रं गारुडो. ९
एवंनचित्तजाधर्माश्चित्तंवाऽपिनधर्मजं अ. शां. ५४
एवंनजायतेचित्तमेवंधर्माज्जाःस्मृताः अ. शां. ४६
एवं न विधिना खल्वनेनात्ताऽन्नत्वं
पुनरुपैति मैत्रा. ६।९
एवं नाडीमयंचक्रं..सततंप्राणवाहिन्यः
सोमसूर्याग्निदेवताः ध्या. बि. ९४
एवं निर्वाणानुशासनं, वेदानुशासनं आरुणि. ५
एवं नैवमितिपृष्ठ ओमित्वेवाह
(प्रजापतिः) नृसिंहो. ८।१
एवं पञ्चदशाक्षरं त्रैपुरं योऽवीते स
सर्वान्कामानवाप्नोति त्रि. ता. १।१५
एवं परम्पराप्राप्तं भ. गी. ४।२
एवं परिपूर्णराजयोगिनः सर्वात्मक-
पूजोपचारः स्यात् आत्मप. १
एवं पुण्यस्य कर्मणो दूराद्गन्धो वाति महान . ९।७
एवं पूर्णधियो धीराः.. न नन्दन्ति
न निन्दन्ति जीवितं मरणं तथा अ. पू. ५।२४
एवं पृष्टेन मुनिना व्यासेनाखिल-
मात्मजे । यथावदखिळं प्रोक्तं.. महो. २।१६
एवं प्रधानस्य व्यक्ततांगतस्यो-
पलब्धिर्भवति मैत्रा. ६।१०
एवं प्रवर्तितं चक्रं भ. गी. ३।१६
एवं प्राणमथोक्कारं.. युनक्ति युञ्जते
वाऽपि तस्माद्योग इति स्मृतः मैत्रा. ६।२५
एवं बद्धस्तथाजीवःकर्मनाशेसदाशिवः स्कन्दो. ७

एवं बहुभिः पुनः पुनः प्रयद्भिर्
सम्पूर्येता ३ इति बृह. ६।२।२
एवं बहुविधा यज्ञाः भ. गी. ४।३२
एवं बुद्धेः परं बुद्ध्वा भ. गी. ३।४३
एवं ब्रह्मपरिज्ञानादेवमर्त्योऽमृतोभवेत् महो. ४।८१
एवं ब्रह्मशालां विशेत् ततश्चतु-
र्जालं ब्रह्म कोशं प्रणुदेत् मैत्रा. ६।२८
एवं भवेद्धठावस्था सतताभ्यासयोगतः १ यो. त. ७९
एवं भस्मधारणमकृत्वानाश्रीया-
दापोऽन्नमन्यद्वा भस्मजा. १।६
एवंभूतसत्त्वांशभागत्रयसमष्टितो-
ऽन्तःकरणमसृजत् पैङ्गलो. २।४
एवंभूतं जगदाधारभूतं रामं वन्दे..
योध्यायेन्मोक्षमाप्नोति सर्वः रा. पू. ५।८
एवं मन्त्रान एवं विज्ञानभ्रतिवादी
भवति, तं चेद्ब्रूयुः.. छान्दो. ७।१५।४
एवं मन्वान एवं विज्ञानन्नात्मरति-
रात्मक्रीडः.. स स्वराड् भवति छां. उ. ७।२५।२
एवं मन्वानस्यैवं विज्ञानत आत्मतः
प्राण आत्मतः सर्वमिति छान्दो. ७।२६।१
एवं मयि चिदाकाशे जीवेशौ
परिकल्पितौ वराहो. २।५१
एवं मासत्रयाभ्यासान्नाडीशुद्धिः... १ यो. त. ४४
एवं मां ब्रह्मचारिणः, धातरायान्तु.. तैत्ति. १।४।७
एवं मुनेर्विज्ञानत आत्मा
भवति गौतम कठो. ४।१५
एवं मुहूर्तत्रयं भावनापरो जीवन्मुक्तो
भवति तस्य.. सिद्धिः भावनो. १०
एवं यथाऽश्मानमाखणमृत्वा
विदध्वंसते छान्दो. १।२।८
एवं यस्तु विजानाति स्वगुरो-
रुपदेशतः.. सदा न तपति प्रभुः कठरु. ३८
एवं यः सततं ध्यायेत्.. निश्श्रेयस-
मवाप्नुयात् शाण्डि. ३।२।५
एवं यास्यसि पाण्डव भ. गी. ४।३५
एवं योगारूढो ब्रह्मण्येवानुष्टुभं
सन्दध्यादोङ्कारः नृसिंहो. ४।२
एवं यो वेत्ति तत्त्वतः भ. गी. ४।९
एवं यो वेद तत्त्वेन कल्पयेत्सः... वैतथ्य. ३०

एवं यो वेद तत्त्वेन ब्रह्मभूयायकल्पते कठरु. ४५
 एवं यो वेद तत्त्वेन सर्वे पुरुषउच्यते ब्र. वि. १११
 एवं यो वै स धर्मः, सत्यं वै तत् बृह. १।४।१४
 एवं रूपपरिज्ञानं यस्यास्ति परयोगिनः।
 कुत्रचिद्रूपं नास्ति तस्य पूर्ण-
 स्वरूपिणः रुद्रह. ५०
 एवं रूपं कृष्णचन्द्रं चिन्तयेन्नित्यशः
 सुधीः। तस्याद्या प्रकृती राधिका राधोप. ३।२
 एवंरूपः शक्य अहं नृलोके भ.गी. १२।१
 एवंलक्षणसम्पन्नो गुरुरित्यभिधीयते द्वयोप. ३
 एवं वा अर इदं महद्भूतम् बृह. २।४।१२
 एवं वा अरेऽस्य महतो भूतस्य
 निश्श्वसितमेतत्... बृह. २।४।१०
 एवं वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रं च ते प्रीताः
 प्राणं स्तुन्वन्ति प्रश्नो २।४
 एवं वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रं चेति ते प्रीताः
 (मा. पा.) प्रश्नो. २।४
 एवं वाचं च नाम च मनोऽनुभवति छान्दो. ७।३।१
 एवं वाव खल्वसावभिध्यातोम्..
 स्वातन्त्र्यं लभते मैत्रा. ६।२२
 एवं वाव खल्वसौ भूतात्माऽन्तः
 पुरुषेणाभिभूतो गुणैर्हन्य-
 मानो नानात्वमुपैति मैत्रा. ३।३
 एवं वाव खल्विमानप्राणानोमित्यने-
 नोद्धृत्यानामयेऽमौ जुहोति मैत्रा. ६।२६
 एवंविच्छान्तो दान्तोपरतस्तिष्ठुः
 समाहितो भूत्वाऽऽत्मन्ये-
 वात्मानं पश्यति बृ.उ. ४।४।२३
 एवंविच्छ्रोत्रियस्य दारेण नोप-
 हासमिच्छेत् बृह. ६।४।१२
 एवं विज्ञाय शरीराभिमानं त्यजेन्न
 शरीराभिमानी भवति, स एव.. ना. प. ६।१
 एवंवित् (आत्मवित्) स्वर्गलोकमेति छां.उ. ८।३।३+५
 एवंवित्स्वप्रकाशं परमेव ब्रह्म भवति नृसिंहो. ६।२
 एवंविदमेव ब्रह्माणं कुर्वीत छां.उ. ४।१।७।१०
 एवंविद ह वा एषा ब्रह्माणमनुगाथा छान्दो. ४।१।७।९
 (एवं ह) एवंविदं सर्वाणि भूतानि
 प्रतिकल्पन्त इदं ब्रह्मा-
 यातीदमागच्छतीति बृह. ४।३।३७

एवंविदं सर्वाणि भूतान्यवन्ति बृह. १।५।२०
 एवंविदात्मन्नेवाभिध्यायति...
 यजतीति मैत्रा. ६।९
 एवं विदित्वा गणनाथतत्त्वं हेरम्बो. १३
 एवं विदित्वा परमात्मरूपं कैव. २३
 एवं विदित्वा यो धारयति स
 सर्वकर्माहो भवति कात्याय. १
 एवं विदित्वा स्वेच्छाचारपरो भूयात् अवधू. ३३
 एवंविदि पापं कर्म न श्रिण्यते छां. उ. ४।१।४।३
 एवंविदुद्गाता भूयात् छां. उ. १।७।८
 एवंविदेहकैवल्यं यतिर्नावर्तते पुनः २ आत्मो. २४
 एवं विद्वानेतदुपास्ते बृह. ४।१।२, ३, ७
 एवं वृन्दारक आढयः सन्नधीतवेदः..
 क गमिष्यसि बृह. ४।२।१
 एवंविद्ध वै ब्रह्मा यज्ञं यजमानं
 सर्वाश्चर्त्विजोऽभिरक्षति छान्दो. ४।१।७।१०
 एवंविद्वान् सर्व हि देवेभ्योऽन्नाद्यं
 प्रयच्छति बृ. उ. १।५।२
 एवंविद्वान्सर्वेषां भूतानां प्राणमेव
 प्रज्ञात्मानमभिसंस्तूय सहैतैः..
 सर्वैरस्माच्छरीरादुत्क्रामति कौ.उ. २।१४
 एवंविधश्चिदादित्यस्योदयास्त-
 मयाभावात् सर्वकर्माभावः मं.ब्रा. २।४
 (?) एवंविद्यद्यपि चांडालायाच्छिष्टं
 प्रयच्छेदात्मनि हैवास्य.. छांदो. ५।२।४।४
 एवं विविधा गोप्यः कृष्णसेवां कुर्वन्ति राधोप. १।५
 एवं वैतमात्मानमेते (प्राणादयः)
 आत्मनोऽन्ववस्यन्ति कौ.उ. ४।२०
 एवं वैतमात्मानमेत आत्मानो
 भुज्जन्ति (मा. पा.) कौ. उ. ४।१
 एवं वैषा गायत्र्यध्यात्मं प्रतिष्ठिता
 [बृ. उ. ५।१४; गायत्र्यु. ३
 एवं व्यक्तमन्नमव्यक्तमन्नमस्य निर्गुणो
 भोक्ता, भाक्तृत्वाच्चैतन्यप्रसिद्धतस्य मैत्रा. ६।१०
 एवं शुभाशुभैर्भावैः सा नाडीति
 विभावयेत् क्षुरिको. २०
 एवंपणमासाभ्यन्तरात्सर्वरोगनिवृत्तिः शाण्डि. १।७।४६
 एवं संचारचक्रे कूपचक्रेण घटा इव
 (जन्मपरस्परं) १ यो. त. १३३

एवं सततयुक्ता ये भ. गी. १२।१
 एवं स देवानां यथा ह वै बहवः
 पशवः मनुष्यं मुच्युः बृह. १।४।१०
 एवं स देवो भगवान्वरेण्यो
 योनिस्त्रभावाधितिष्ठत्येकः श्वेता. ५।४
 एवं समभ्यसेद्वायुं सप्रह्वाण्डमयो भवेत् योगकुं. ३।१३
 एवं स भगवान्देवं पश्यन्त्यन्ये पुनः पुनः मंत्रिको. १९
 एवं सर्वे हंसवशात्तस्मान्मनो हंसो
 विचार्यते । स एव जपकोटया
 नादमनुभवति हंसो. ६
 एवं सर्वे हंसवशान्नादो दशविधो
 जायते । चिणीति प्रथमः..
 दशमो मेघनादः हंसो. ७
 एवं सर्वाणि भूतान्यग्निहोत्रमुपासते छांदो. ५।२४।५
 एवं सर्वाणि भूतानि मणौ सूत्र इवा-
 ऽऽत्मनि । स्थिरबुद्धिरसम्भूढो
 ब्रह्मविद्ब्रह्मणि स्थितः ध्या. विं. ६
 एवं सर्वाणीन्द्रियकर्माणि प्राणकर्माणि मैत्रा. ६।१०
 एवं सर्वेषां गन्धानां नासिके एकायनं
 (नासिकैकायनम्=मा. पा.) बृ. उ. ४।२।१२
 एवं सर्वेषां स्पर्शानां त्वगेकायनम् बृ. उ. ४।५।१२
 एवं संसारचक्रेण कूपचक्र घटा इव २ यो. त. ५
 एवं सुकृतदुष्कृते सर्वाणि च
 द्वन्द्वानि (पर्यवेक्षत) कौ. उ. १।४
 एवं सुप्तो ब्रूते ब्रह्मो. १
 एवं सुक्ष्माङ्गानि, य एवं वेद स मुक्तिमाक्.. सं. प्रा. १।१
 एवं सोम्य ते षोडशानां कलाना-
 मेका कलाऽतिशिष्टा.. छांदो. ६।७।६, ७
 एवं सोम्य स आदेशो भवति छांदो. ६।१।६
 एवं स्थूलं च सूक्ष्मं च शरीरं.. वराहो. २।६८
 एवं स्वरूपविज्ञानं यस्य कस्यास्ति
 योगिनः । कुत्रचिद्रमनं नास्ति
 तस्य सम्पूर्णरूपिणः पा. ब्र. ३९
 एवं स्वात्मानं ज्ञात्वा वेदैः किं
 प्रयोजनं भवति पैङ्गलो. ४।९
 एवं स्वानुभवो यस्य सोऽहमस्मि
 न संशयः मैत्रे. ३।२४
 एवं ह वा एनमेषा देवता
 मृत्युप्रतिवर्ति, य एवं वेद बृह. १।३।१६

एवं ह वा एनं स्वा
 अभिसंविशन्ति (मा. पा.) बृह. १।३।१६
 एवं ह वा एष श्रिया यशसा तपति गायत्र्यु. २
 एवं ह वै तत्सर्वं परे देवे मनस्वेकी-
 भवति । प्रश्नो. ४।२
 एवं ह वै स पाप्मना विनिर्मुक्तः स
 सामभिरुनीयते प्रश्नो. ५।५
 एवं हास्य सर्वे पाप्मानः प्रदूयन्ते छांदो. ५।२४।२
 एवं हि प्रणवज्ञात्वाव्यभुते परमं पदम् आगम. २७
 एवं हि यस्य शक्त्यश्चानेधाऽऽह्लादिनी राधिको. ४
 एवं हेतुफलां जातिं प्रविशन्ति
 मनीषिणः । यावद्धेतुफलावेशः
 संसारस्तावदायतः क्ष. शां. ५४
 एवं हैव विध्वंसमानं विष्वच्चोविनेशुः बृह. १।३।७
 एवं हैव श्रिया यशसा तपति
 योऽस्या एतदेवं वेद बृह. ५।१४।३
 एवं हैव स प्रजया पशुभिः..सन्धीयते ३ ऐत. १।६।३
 एवं हैव विदं सर्वाणि भूतान्यवन्ति बृह. १।५।२०
 एवं हैव विदं सर्वाणि भूतानि प्रति-
 कल्पन्ते, अयमागच्छति बृह. ४।३।३७
 एवं हैव विदे सर्वाणि
 भूतान्यरिष्टिमिच्छन्ति बृह. १।४।१६
 एवं हैवैमान्प्राणान्तसंवर्हं बृह. ६।१।१३
 एवं हैवैव विद्यद्यपि बह्विपपापं कुरुते
 सर्वमेव. तत्संज्ञाय शुद्धः बृह. ५।१४।८
 एवं हैवैव विद्यद्यपि..तत्सत्संस्थाय
 (मा. पा.) बृ. उ. ५।१४।८
 एवं हैवैष यन्ता(रं)निलयनं प्रापयति छाग. ३।५
 एवं हैवैषोऽभिसृत्त्वरानामेव धुर्याणां
 चक्रमतामरीणां मुत्स्रवति छाग. ५।३
 एवं हैष इतश्चेतश्चामुतश्च सम्प्रद्रवत
 इवोपशु(घु)ष्यत इवोपस्कन्द-
 मभिगृह्णाति छाग. ३।५
 एवं हैष प्राज्ञेनात्मना पोद्भिस्तोनम्रूते.. छाग. ६।३
 एवं हैष संक्रीडति छाग. ३।५
 एवं ह्येताः पञ्चविधा अनुशस्यन्ते,
 यत्प्राक्तृचाशीतिभ्यः सैकविधा १ ऐत. ३।४।३
 एवा ते गर्भ एजतु सहावैतुजरायुणा बृ. उ. ६।४।२३
 एवा मे अस्तु धान्यं सहस्रधारमक्षितं महाना. १।४।२१

एवैष कृत्स्नक्षय एको जागर्ति	मैत्रा. ६।१७	एष उ वा उद्गीथः प्राणावा उद्गीथः वृ. उ. १।३।२३
एष आकाशात्मैव, एष कृत्स्नक्षय		एष उ स्वरोयदेतदक्षरमेतदमृतमभयं
एको जागर्ति	मैत्रा. ६।१७	तत्प्रविश्य देवा अमृताः...अभवन् छां. उ. १।४।४
एष आत्मा न नश्यति, यं ब्रह्म-		एष उ ह्येव सर्वे देवाः बृह. १।४।६
चर्येणानुविन्दते	छान्दो. ८।५।३	(एवमेव) एष एतत्प्राणान् गृहीत्वा
एष आत्मा नृसिंहश्चिद्रूप एवा-		स्वे शरीरे.. यथाकामं परिवर्तते बृह. २।१।१८
विकारोऽप्यलब्धः	नृसिंहो. ९।१	एष एत्यवीरहा रुद्रो जलासमेवजीः,
एष आत्माऽपहतपाप्माविजरोवि-		वित्तेऽक्षेममनीनशत्रातीकारो-
मृत्युर्विशोको... सत्यकामः		ऽप्येतु ते नीलरु. १।३
सत्यसङ्कल्पः [छां.उ.८।१।५+	मैत्रा. ७।७	एष एव क्षयस्तस्याः (वासनायाः)
एष आत्माऽहमव्ययः	ते. वि. ५।४	ब्रह्मेदमिति निश्चयः अ. पू. ५।१९
एष आत्मेतिहोवाच [छां.उ.८।३।४	+ ८।७।४	एष एव उज्जलन्नेव एव सर्वतोमुख
+ ८।८।३+८।११।१+	मैत्रा. २।२	एष एव नृसिंहः, एष एव भीषणः नृसिंहो. ४।२
एष आत्मेत्याह भगवान् मैत्रिः	मैत्रा. २।२	एष एव उज्जलन्नेव हि व्याप्ततमः, एष एव
एष आदेशः, एष उपदेशः..	तैत्ति. १।११।४	सर्वतोमुख एष एव हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
एष इमं लोकमभ्यार्चत्पुरुषरूपेण		एष एव उज्जलन्नेव ह्येवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
य एष तपति	१ ऐत. २।१।१	एष एव नमाम्येष एवाहमेव योगारूढो
एष ईश्वरस्तत्सर्वगतः	नृसिंहो. ५।१	ब्रह्मण्यैवानुष्टुभंसन्दध्यादोङ्कारइति नृसिंहो. ४।२
(अथ) एष उ एव अकार व्याप्ततमार्थ		एष एव नमाम्येष हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
आत्मन्येव नृसिंहेदेवेब्रह्मणि वर्तते	नृसिंहो. ५।१	एष एव नमाम्येष ह्येवोत्कृष्टः,
एष उ एव बिभ्रद्वाजः, प्रजा वै		एष एवाहम् नृसिंहो. ५।४
वाजस्ता एव बिभर्ति	१ ऐत. २।२।१	एष एव नृसिंह एष एव भीषणः नृसिंहो. ४।२
एष उ एव बृहस्पतिः, वाग्वै बृहती	बृह. १।३।२०	एष एव नृसिंह एष हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
एष उ एव ब्रह्मणस्पतिः, वाग्वै ब्रह्म,		एष एव नृसिंह एष ह्येवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
तस्या एव पतिः, तस्माद्ब्रह्मणस्पतिः	बृह. १।३।२१	एष एव परम आनन्दः, एष ब्रह्मलोकः बृह. ४।३।३३
एष उ एव भामनीः एष हि		एष एव परमो धर्मः, सत्यात्..
सर्वेषु लोकेषु भाति	छान्दो. ४।१५।४	कदाचिन्न प्रमदितव्यम् भस्मजा. २।७
एष उ एव वामनीः, एष हि सर्वाणि		एष एव भद्रः, एष एव न मृत्युमृत्युः नृसिंहो. ४।२
वामानि तयति	छान्दो. ४।१५।३	एष एव भद्रः, एष हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
एष उ एवासाधुकर्म कारयति(पाठः)	कौ.उ. ३।८	एष एव भद्रः, एष ह्येवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
एष उ एव साम	बृह. १।३।२२	एष एव भीषणः, एष एव भद्रः नृसिंहो. ४।२
एष उ एवैतदिन्द्रस्यात्मा भवति	कौ. उ. २।६	एष एव भीषणः, एष एव ह्येवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
एष उ एवैनमसाधु कर्म कारयति तं		एष एव भीषणः, एष हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
यमेभ्यो...नुनुत्सत	कौ. उ. ३।९	(अथ) एष एव मकारो महाविभूत्यर्थ
एष उ एवैषु सर्वेष्वेतेषु परिरूपायते	छां.उ. ८।७।४	आत्मन्येव नृसिंहेदेवेब्रह्मणि वर्तते नृसिंहो. ५।६
एष उभयात्मैवंवित्	मैत्रा. ६।९	एष एव महानेष एव विष्णुः नृसिंहो. ४।२
एष उत एवास्यात्मै तदात्मा भवति		एष एव मनोनाशस्त्वविद्यानाश एवच महो. ४।११०
य एवं वेद	कौ. उ. २।६	एष एव महानेष हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
		एष एव महानेष ह्येवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४

एष एव मृत्युमृत्युरेष हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
 एष एव मृत्युमृत्युरेष ह्येवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
 एष एव वामनीः, एष एव सर्वाणि छां.उ. ४।१५।३
 वामानि नयति..य एवं वेद
 एष एव विष्णुः, एष एव ज्वलन् नृसिंहो. ४।२
 एष एव विष्णुरेष हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
 एष एव विष्णुरेष ह्येवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
 एष एव वीरः, एष एव महानेष एव विष्णुः नृसिंहो. ४।२
 एष एव वीरः, एष एवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
 एष एव वीरः, एष व्याप्ततमः नृसिंहो. ९।१
 एष एव सर्वतोमुखः, एष एव नृसिंहः नृसिंहो. ४।२
 एष एव सर्वतोमुखः, एष हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
 एष एव सर्वतोमुखः, एष ह्येवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
 एष(उ) एव(वा) अकार आप्ततमार्थं
 आत्मन्येव नृसिंहे देवे वर्तते नृसिंहो. ५।१
 एष एवात्मेति होवाच नृसिंहो. ९।१०
 एष एवादेशः, एष एवोपदेशः भस्मजा. २।७
 एष एवाहमेव हि व्याप्ततम
 आत्मैव नृसिंहः नृसिंहो. ५।१
 एष एवाहमेव ह्येवोत्कृष्टस्तस्मादात्मा
 ह्येवैनं जानीयात् नृसिंहो. ५।४
 एष एवाहमेव योगारूढो ब्रह्मण्ये-
 वानुष्ठुभं सन्दध्यात् नृसिंहो. ४।२
 एष एवोमः, एष ह्येवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
 एष एवोङ्कार उत्कृष्टतमार्थः नृसिंहो. ५।२
 एष एवोङ्कार उत्कृष्टतमार्थ आत्मन्येव
 नृसिंहे देवे ब्रह्मणि वर्तते नृसिंहो. ५।३
 एष एवोमः, एष एवोत्कृष्टः नृसिंहो. ५।४
 एष एवोमः, एष हि व्याप्ततमः नृसिंहो. ५।१
 एष एवोमः, एष एव वीरः नृसिंहो. ४।२
 एष एवोत्कृष्टः, एष एव महान् नृसिंहो. ५।४
 एष ओङ्कार आख्यातो धारणा-
 भिर्निबोधत ना. वि. ८
 एष कृत्स्नश्च एको जागर्ति मैत्रा. ६।१७
 एष चाभ्यन्तरो योगोयथातेकथितः.. दुर्वासो. २।१२
 एषणात्रयवासनात्रयममत्वाहंकारादि-
 वमनमिव हेयमधिगम्य.. प. हं. प. १
 एष स आत्माऽन्तर्याम्यमृतः [बृह. ३।७।३+४।२.३
 एष स आत्मा सर्वान्तरः [बृह. ३।४।१, १, २+५।१
 १७

एष तेऽग्निर्नचिकेतःस्वर्गोयमवृणीथा
 द्वितीयेन वरेण कठो. १।१९
 एष तत्स्थः सविताख्यो यस्मादेवेमे
 चन्द्रर्क्षगृहसंवत्सरादयः स्रयन्ते मैत्रा. ६।१६
 एष तुरीय एष एवोम एष एव वीरः नृसिंहो. ४।२
 एष तु वा अतिवदति यः सत्येना-
 तिवदति छां.उ. ७।१६।१
 एष तुद्देशतः प्रोक्तः भ. गी. १०।४०
 एष ते कामकामाय स्वाहा महाना. १।४।३
 एष ते योनिः सूर्याय त्वा भ्राजस्वते चित्त्यु. १६।१
 एष ते मन्यो मन्यवे स्वाहा महाना. १।४।४
 एष दृष्टोऽदृष्टोऽव्यवहार्योऽप्यल्पो
 नाल्पः साक्ष्यविशेषोऽनन्यः..
 अद्वयः परमात्मा नृसिंहो. ९।७
 (तथैव) एष देवदत्तः स्वप्न
 आनन्दमुपयाति ब्रह्मो. १
 एष देवपथो ब्रह्मपथ एतेन प्रतिपद्य-
 माना इमं मानवमावर्त नावर्तन्ते छान्दो. ४।१५।६
 एष देवयानः पन्थाः छान्दो. ५।१०।२
 एष देवः स्वप्ने महिमानमनुभवति प्रश्नो. ४।९
 एष धर्मो यातो भवत्यनन्तरस्त्वैवैन-
 मुपमंत्रयते ददाम त इति कौ.उ. २।१, २
 एष नित्यो महिमा ब्राह्मणस्य [बृ. ४।४।२३ + इतिहा. २०
 एष पन्थाः, एतत्कर्म, एतद्ब्रह्म १ ऐत. १।१।१
 एष पन्थाः परिव्राजकानां
 वीराध्वनि वाऽनाशके वाऽपां
 प्रवेशे वा .. याज्ञव. २
 एष पन्था ब्रह्मणा हानुवित्तस्तेनैति
 ब्रह्मवित्पुण्यकृत्तैजसश्च बृह. ४।४।९
 एष पन्था ब्रह्मणा हानुवित्तस्तेनैति
 सन्न्यासी ब्रह्मविदित्येवमेवैष भगवन् जावा. ५
 एष परमात्माऽपरिमितोऽजोऽतक्यो-
 ऽचिन्त्यः, एष आकाशात्मा मैत्रा. ६।१७
 एष परमात्मा पुरुषो नाम आत्मो. ६
 एष परमेश्वरः, एष भूताधिपतिः मैत्रा. ७।७
 एष परोरजा इति, सर्वमु ह्येष रज
 उपर्युपरि तपति गायत्र्यु. २
 एष पर्जन्यो मधवानेष वायुरेष
 पृथिवी रयिर्देवः सदसश्चासृत्तं च प्रश्नो. २।५

एष पुण्यकृतां लोकानेष		एष योनिः सर्वस्य [माण्डू. ६	+ रामो. २।४
मृत्योर्हिरण्यमम्	महाना. ६।६	[ग. शो. १।४+९।६+	सुबालो. ५।१५;
एष पुरुषो न शृणोति न पश्यति	प्रश्नो. ४।२	[नृ.पृ. ४।२;	नृसिंहो. १।४
एष प्रणव इत्येवं ह्याह	मैत्रा. ६।४	एष योऽयं दक्षिणेऽक्षन् पुरुषस्तंवा	
एष प्रणव ओमिति	छान्दो. १।५।१	एतमिन्द्रं सन्तमिन्द्र इत्याचक्षते	बृह. ४।२।२
एष प्रजापतिर्यद्वृद्धयम्, एतद्रक्षितत्सर्वम्	बृह. ५।३।१	एष रज उपर्युपरि तपति	बृह. ५।१४।३
(एवमेव) एष प्राज्ञ आत्मेदं शरीर-		एष रसो यच्चक्षुः सतो ह्येष रसः	बृह. २।३।४
मनुप्रविष्ट आलोमभ्य आ नखेभ्यः	कौ. उ. ४।१९	एष र्यजुः परमेतच्च सामायम-	
एष प्राण इतरान्प्राणान् पृथक्-		थर्वेयमन्या च विद्या	त्रिपुरो. १६
पृथगेव सन्निधत्ते	प्रश्नो. ३।४	एष र्यजुः परमेतच्च सामेवायम-	
एष प्राण एव प्रज्ञात्माऽऽनन्दो-		थर्वेयमन्या च विद्योम् (पाठः)	त्रिपुरो. १६
ऽजरोऽमृतो न साधुना कर्मणा		एष लोकपाल एष लोकाधिपति-	
भूयान्नो एवाऽसाधुना कर्मणा..	कौ. उ. ३।९	रेष सर्वेश्वरः स म	
एष प्राणजयोपायः सर्वमृत्यूपघातकः	शाण्डि. १।७।४३	आत्मेति विद्यात्	कौ. उ. ३।९
(तथैव) एष प्राणो यदा याति		एष वः पन्थाः सुकृतस्य लोके	मुण्ड. १।२।१
संसृष्टमाकृष्य	ब्रह्मो. १	एष वः पुण्यः सुकृतो ब्रह्मलोकः	मुण्ड. २।२।६
एष ब्रह्मलोकः सम्राडिति		एष वा अग्नेर्योनिर्यः प्राणः	
हैनमनुशशास याज्ञवल्क्यः	बृह. ४।३।३२	प्राणंगच्छ स्वांयोनिगच्छस्वाहा	ना. प. ३।७७
एष ब्रह्मलोकः सम्राडेनंप्रापितोऽसीति		[+याज्ञव. १	प. हं. प. ३
होवाच याज्ञवल्क्यः	बृह. ४।४।२३	एष वा अर्धर्चः, एष ह्येभ्यः	
एष ब्रह्मविदां वरिष्ठः, सत्येनलभ्यः	मुण्ड. ३।१।४	सर्वेभ्योऽर्थेभ्योऽर्चत	१ ऐत. २।२।८
एष ब्रह्मा च विष्णुश्च रुद्र एष		एष वा ऋगेष ह्येभ्यः सर्वेभ्यो	
हि भास्करः	सूर्यता. १।६	भूतेभ्योऽर्चत	१ ऐत. २।२।७
एष ब्रह्मैष इन्द्र एष प्रजापति-		एष वा अक्षरम्, एष ह्येभ्यः सर्वेभ्यः	
रेते सर्वे देवा इमानि च पञ्च		क्षरति, न चैनमतिक्षरन्ति	१ ऐ. २।२।१०
महाभूतानि	२ ऐत. ५।३	एष वा उद्गीथः प्राणो वा उत्प्राणेन	
एष भर्ग इति रुद्रो ब्रह्मवादिनः	मैत्रा. ६।७	हीदं सर्वमुत्तमम्	बृह. १।३।२३
एष भर्गाख्यः, भाभिर्गतिरस्य		एष वायुरेष पृथिवी रयिर्देवः	
हीति भर्गः	मैत्रा. ६।७	सदसच्चाभृतं च यत्	प्रश्नो. २।५
एष भुवनस्य मध्ये भुवनस्य गोप्ता	महाना. ६।५	एष वाव ते गोप्यायेति	
एष भूतपालः [बृ. उ. ४।४।२२+	मैत्रा. ७।७	(गोपाय्यातेति)	शौनको. १।३
एष भूताधिपतिः [बृ. उ. ४।४।२२	मैत्रा. ७।७	एष वाव विजिज्ञासितभ्योऽन्वेष्टव्यः	मैत्रा. ६।८
एष भूतानामधिपतिर्ब्रह्मणः सायुज्यं		एष विधिर्वीराध्वानेवाऽनाशकेवास-	
सलोकतामाप्नोति	महाना. १०।२	म्प्रवेशेवाऽग्निप्रवेशेवामहास्थानेवा	प. हं. प. ४
एष म आत्माऽन्तर्हृदयेऽणीयान्	छां. ३।१४।३, ४	एष वीरो नृसिंह एव	नृसिंहो. २।८
एष मधुकृत ऋग्वेद एव पुष्पम्	छान्दो. ३।१।२	एष वीरो नारसिंहेन वाऽनुष्टुभा	
एष यज्ञस्य पुरस्ताद्युज्यते	२ प्रणवो. ४	मन्त्रराजेन तुरीयं विद्यात्	नृसिंहो. ३।८
एष योगो वरो देहे सिद्धिमार्ग-		एष वेदो विश्वकर्मा महात्मा सदा	
प्रदर्शकः	वराहो. ५।४०	ज नानां हृदये सन्निविष्टः	श्वेता. ४।१७

एष वै कृत्स्न आत्मा यद्वहती १ ऐत. ३।५।३ =
 एष वै गोपा एष हीदं सर्वं
 गोपायति... १ ऐत. १।६।२
 एष वै पदमेष हीमानि सर्वाणि
 भूतानि पाति तस्मात्पदम् १ ऐत. २।२।९
 एष वै पृथग्दत्तमात्मा वैश्वानरः छान्दो. ५।१४।१
 एष वै प्रतिष्ठात्मा वैश्वानरः छान्दो. ५।१६।१
 एष वै बहुल आत्मा वैश्वानरो
 यं त्वमात्मानमुपास्ते छान्दो. ५।१५।१
 एष वै यजमानस्य लोकः [छान्दो. २।२४।५, ९, १५
 एष वै रयिरात्मा वैश्वानरः छान्दो. ५।१६।१
 एष वै रयिर्यः पितृयाणः प्रश्नो. १।९
 एष वै विश्वरूप आत्मा
 वैश्वानरः यं त्वमुपास्ते छान्दो. ५।१३।१
 एष वै सम्प्रति प्राणो यन्मज्जैतद्रेतो
 न ह वा ऋते प्राणाद्रेतः सिञ्चते ३ ऐत. २।२।२
 एष वै सुतेजा आत्मा वैश्वानरो
 यं त्वमात्मानमुपास्ते छान्दो. ५।१२।१
 एष वै सोम्य चतुष्कलो पादो
 ब्रह्मणः प्रकृतवान्... छान्दो. ५।६।२
 एष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मण
 आयतनवान्नाम छान्दो. ४।८।३
 एष वोऽस्त्विष्टकामधुक् भ. गी. ३।१०
 एष सर्वेश्वर एष सर्वान्तर्यामी ग. शो. ५।७
 एष वै सोम्यचतुष्कलः पादो ब्रह्मणो-
 ऽनन्तवान्नाम छान्दो. ४।६।३
 एष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणो
 ज्योतिष्माज्ञाम छान्दो. ४।७।३
 एष व्योम्न्यात्मा प्रतिष्ठितः मुण्ड. २।२।७
 एष वै यज्ञेयज्ञोऽह्न्यहर्देवेषु देवोऽध्युहः १ ऐत. ३।४।१
 (एवमेव) एष सम्प्रसादोऽस्माच्छरी-
 रात्समुत्थाय परं ज्योतिरुपसम्पद्य
 स्वेन रूपेणाभिनिष्पद्यते छान्दो. ८।१२।३
 एष सर्वज्ञ एष सर्वान्तर्यामी [ग. शो. १।४ + रामो. २।४
 एष सर्वज्ञ एष सर्वेश्वरः सुबालो. ५।१५
 एष सर्वज्ञ एषोऽन्तर्याम्येष योनिः
 सर्वस्य, प्रभवाप्ययौहिभूतानाम्
 [नृ. पू. ४।२ नृसिंहो. १।५
 एष सर्वभूतान्तरात्मा मुण्ड. २।१।४

एष सर्वाधिपतिः, एषोऽन्तर्यामी सुबालो. ५।१५
 एष सर्वान्तर्यामी [ग. शो. ५।७ + रामो. २।४
 एष सर्वेश्वरः, एष सर्वज्ञः [माण्डू. ६ + नृ. पू. ४।२
 [नृसिंहो. १।५ + रामो. २।४ + ग. शो. १।४
 एष सर्वेश्वरः, एष सर्वाधिपतिः सुबालो. ५।१
 एष सर्वेश्वरः, एष भूताधिपतिः, एष
 भूतपालः, एष सेतुर्विधरणः बृह. ४।४।२१
 एष सर्वेश्वरश्चैव सर्वज्ञः सूक्ष्मभावनः ना. प. ८।१७
 एष सर्वेश्वरः, स म आत्मेति
 विद्यात् कौ. उ ३।२
 एष सर्वेश्वरो विभुः । सर्वदेवमयः
 सर्वप्रपञ्चाधारगर्भितः । सर्वा-
 क्षरमयः कालः [ना. प. ८।५ + तुरीयो. ३
 एष सर्वेषु भूतेषु गूढोत्मा न प्रकाशते कठो. ३।१२
 एष साचामश्चेति तत्साम्नः सामत्वं बृह. १।३।२२
 एष सिद्धिकरः, एतस्माद्ध्यानादौ
 प्रयुज्यते अ. शिखो. ३
 एष सुप्तेषु जागर्ति कामं कामं.. कठो. ५।८
 एष सुविज्ञेयो बहुधा चिन्त्यमानः कठो. २।८
 एष सूर्यः, एष पर्जन्यो मधवान् प्रश्नो. २।५
 एष सेतुर्विधरणः, एष हिस्त्रवात्मेक्षणः
 शम्भुर्भवो रुद्रः प्रजापतिः.. मैत्रा. ७।७
 एष सेतुर्विधरण एषां लोकाना-
 मसम्भेदाय.. बृह. ४।४।२२
 एष सोमो राजा तद्देवानामन्नं,
 तं देवा भक्षयन्ति छांदो. ५।१०।४
 एष स्वधर्माभिभूतो यो वेदेषु.. मैत्रा. ४।४।३
 एष स्वधर्मोऽभिहितो यो वेदेषु न
 स्वधर्मातिक्रमेणाश्रमी... मैत्रा. ४।३
 एष ह यन्निदं सर्वं पुनाति छां. उ. ४।१६।१
 एष ह वा अग्नेर्योनिर्यः प्राणः जावा. ४
 एष शुक्ल एष नील एष पीत
 एष लोहितः.. छान्दो. ८।५।१
 एष ह वा अश्वमेधं वेद बृह. १।२।७
 एष ह वा अश्वमेधः, य एष तपति बृह. १।२।७
 एष ह वा उदक्प्रवणो यज्ञः छांदो. ४।१७।९
 एष ह वै तत्सर्वं वक्ष्यतीति ते ह
 समित्वाणयो भगवन्तं पिप्पलाद-
 मुपसन्नाः प्रश्नो. १।१

एष ह वै यज्ञस्यमात्रां वेद यएवंवेद	छांदो. २।२४।१६	एष ह्येनं चाक्षुषं प्राणमनुगृह्णानः	
एष ह वै सत्यधर्मो यदादित्यस्या-		पृथिव्यां यादेवता सैपापुरुषस्या-	
दित्यत्वम्	मैत्रा. ६।३५	पानमवष्टभ्य. व्यानः	प्रश्नो. ३।८
एष ह यन्निदं सर्वं पुनाति	छान्दो. ४।१६।१	एष ह्येभ्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्यः	
एष ह वै रयिः पितृयाणः	प्रश्नो. १।९	क्षरति, न चैनमतिक्षरन्ति	१ ऐत. २।२।१०
एष ह वै सत्यधर्मो यदादित्यस्या-		एष ह्येव आपततमः, एष हि साक्षी	नृसिंहो. ५।१
दित्यत्वं तच्छुद्धं पुरुषलिङ्गम्	मैत्रा. ६।३५	एष ह्येव कामगानस्येष्टे	छां. उ. १।७।९
एष हि खल्वात्माऽन्तर्हृदयेऽणीया-		एष ह्येव साधु कर्म कारयति	कौ. उ. २।८
निद्धोऽभिरिव विश्वरूपः	मैत्रा. ७।७	एष ह्येवानन्दयति	तैत्ति. २।७
एष हि खल्वात्मेशानः शंभुर्भवो..	मैत्रा. ६।८	एष ह्येवैनं साधु कर्म कारयति तं	
एष हि खल्वात्मेशानः शम्भुर्भवो..		यमेभ्यो लोकेभ्य उन्निनीपते	कौ. उ. ३।९
शास्ताऽच्युतो विष्णुः..	मैत्रा. ७।७	एष ह्येव कामगानस्येष्टे (मा. पा.)	छां. उ. १।७।९
एष हि देवः प्रदिशो नु सर्वाः..	महाना. २।१+	(अथाह) एषा गतिरेतदमृतमेत-	
[तै. आ. १०।१।३]	+सूर्यता. १।३	त्सायुज्यत्वं निर्वृतत्वं तथाचेति	मैत्रा. ६।२२
एष हि द्रष्टास्पृष्टाश्रोताघ्रातारसयिता		एषाऽमौ हुतमादित्यं गमयति	मैत्रा. ६।३७
मन्तावोद्वा कर्ता विज्ञानात्मापुरुषः प्रश्नो. ४।९		एषा ते काम दक्षिणा	चित्त्यु. १०।२, ५
एष हि वा अङ्गानां रसः, तस्माद्यस्मा-		एषा तेऽभिहिता साह्वये	भ. गी. २।३९
द्याङ्गात्प्राण उक्तामति	बृह. १।३।१९	एषाते शाम्भवीमुद्रा गुप्ताकुलवधूरिव	अमन. २।९
एष हि व्याप्ततम इदं सर्वं यद्य-		एषात्मशक्तिः, एषा विश्वमोहिनी..	देव्यु. १२
मात्मा मायामात्रः	नृसिंहो. ५।१	एषाऽत्र ब्रह्मपदवी, एषोऽत्रद्वारविवरः,	
एष हि सर्वत्र सर्वदा सर्वात्मा सन्		अनेनास्य तमसःपारं गमिष्यति	मैत्रा. ६।३०
सर्वमत्ति (असौहीति पाठः)	नृसिंहो. ४।२	एषा देवी विश्वयोनिर्महात्मा	गुह्यका. ६०
एष हि सर्वाणि वामानि		एषा निदाघ सौपुत्रस्थितिरभ्यास-	
नयति..य एवं वेद	छांदो. ४।१५।३	योगतः	अ. पू. २।१३
एष हि सर्वेषु लोकेषुभाति.. यएवंवेद	छांदो. ४।१५।४	एषा पश्चात् सर्वत एतया यज्ञस्तपते	२ प्रणवो. ४
एष हि साक्षी, एष हीश्वरः	नृसिंहो. ५।१	(अतः) एषा ब्रह्मसंवित्तिर्भावाभाव-	
एष हि स्वप्रकाशोऽसङ्गोऽन्यत्र		कलाविनिर्मुक्ता	बह्वचो. २
वीक्षत आत्माऽतो नान्यथाप्राप्तिः नृसिंहो. ५।३		एषा ब्राह्मी स्थितिः पार्थ	भ. गी. २।७२
एष ह्यर्वाग्बिलश्चमस ऊर्ध्व..		एषा ब्राह्मीस्थितिःस्वच्छानिष्कामा	
प्राणा वै यशो विश्वरूपम्	बृह. २।२।३	विगतामया । आदाय विहरन्नेवं	
एष ह्यस्य सर्वस्य स्वात्मान-		सङ्कटेषु न मुह्यति	महो. ६।७३
मनुजानाति नहीदं सर्वं		एषामज्ञानजन्तूनांसमस्तारिष्टशान्तये ।	
स्वत आत्मवित्	नृसिंहो. ८।३	यद्वोद्धव्यं ... तद्वीम्यहम्	निरालं. ३
एष ह्यात्मानं प्रकाशयति,		(एवमेव) एषा माया स्वाव्यतिरिक्तानि	
सर्वसंहारसमर्थः परिभवा-		पूर्णानि क्षेत्राणि दर्शयित्वा	
सहः प्रभुर्व्याप्तः	नृसिंहो. २।८	जीवेशाभासेन करोति	नृसिंहो. ९।३
एष ह्यंतर्भुवनेष्वां वरीवर्ति	१ ऐत. १।६।२	एषा योनिः सर्वेषाम्, प्रभवाप्ययौ	
एष ह्युभौ गमिष्यावः	कौ. उ.	हि भूतानाम्	श्रीवि. ता. ४।१
एष ह्येतद्धुतमन्नं समुन्नयति तस्मादेताः			
सप्तार्चिषो भवन्ति	प्रश्नो. ३।५		

एषा विश्वमोहिनी पाशाङ्कुश-
धनुर्बाणधरा देव्यु. १२
एषा वेदोपनिषत् तैत्ति. १।११।४
एषा वै नृसिंहगायत्री देवानां
वेदानां निधनं भवति नृ. पू. ४।३
एषा वै प्रजापतिर्विश्वभृत्तनूः मैत्रा. ६।६
एषा वै ब्रह्मेकता, अत्र हि सर्वे
कामाः समाहिता इत्यत्रोदाहरन्ति मैत्रा. ६।३५
एषा वै महालक्ष्मीर्यजुर्गायत्री चतु-
र्विंशत्यक्षरा भवति नृ. पू. ४।३
एषा वै सर्वेश्वरी सर्वाद्या सनातनी
कृष्णप्राणाधिदेवाऽर्चेत् राधिको. ५
एषा व्याहृतिश्चतुर्णां वेदानामानु-
पूर्व्येण भूर्भुवः सुवरिति २ प्रणवो. १८
एषा श्रीमहाविद्या, य एवं वेद देव्यु. १२
(अथ) एषा समावर्तनीयेति वेदि-
तव्या संहिता भवति संहितो. २।१
एषा सरस्वती देवी सर्वभूतगुहाश्रया यो. शि. ३।८
एषा सर्वेश्वर्येषा सर्वोत्तमैषाऽन्तर्या-
म्येषा योनिः, सर्वेषां प्रभवाप्ययौ
हि भूतानाम् श्रीवि. ता. ४।१
एषा सा वैष्णवी मुद्रा सर्वतंत्रेषु
गोपिता [शाण्डिल्यो. १।७।१४
एषा सोम्य तेऽस्माद्विद्यात्मविद्या छांदो. ४।१४।१
एषाऽस्य पत्नी विराट् तयोरेष
सः स्तावोय एषोन्तर्हृदयआकाशः बृह. ४।२।३
एषाऽस्य परमा गतिः, एषाऽस्य परमा
सम्पत्, एषोऽस्य परमो लोकः बृह. ४।३।३२
एषाऽस्य परमा सम्पत्, एषोऽस्य
परमो लोकः बृह. ४।३।३२
एषा हि चञ्चलास्पन्दशक्तिश्चित्तरव-
संस्थिता। तांविद्धि मानसीं शक्तिं.. महो. ४।१००
एषा हि जीवन्मुक्तेषु तुर्यावस्थेति
विद्यते।.. तुर्यातीतमतः परम् महो. ५।३५
एषा हि न प्राणोऽपानो व्यान
उदाहः समानोऽनः.. बृह. १।५।३
एषां भूतानां पृथिवी रस पृथिव्या
आपो रसः, अपामोषधयो

रसः, ओषधीनां पुरुषो रसः,
पुरुषस्य वाग्रसः.. छान्दो. १।१।२
एषां वै भूतानां पृथिवी रसः,
पृथिव्या आपः, अपामोषधयः,
ओषधीनां पुष्पाणि, पुष्पाणां फलानि,
फलानां पुरुषः, पुरुषस्य रेतः बृह. ६।४।१
एषां भूतानां ब्रह्म प्रपद्ये कुंडिको. १४
एषां लोकानामसम्भेदाय नैत ५.. छान्दो. ८।४।१
एषां लोकानां संतत्या एवं संतता
हीमे लोकास्तदस्य द्वितीयं जन्म २ ऐत. ४।३
एषु सर्वेषु भूतेषु गूढोत्मा न
प्रकाशते। दृश्यते त्वप्रया बुद्ध्या..
(मा. पा.) कठो. ३।१२
एषु सुप्तेषु जागर्ति.. (मा. पा.) कठो. ५।७
एषु हीमे सर्वे देवाः बृह. ३।९।८
एषैव सर्वम् (आत्मा-नृसिंहः) नृसिंहो. ९।१
एषैव सा, स यस्मा अन्वाह
तस्य प्राणांश्चायते बृह. ५।१४।४
एषैवात्मा सनातनः ते. वि. ९।८
एषैवालम्बनं ज्ञात्वा ब्रह्मलोके महीयते गुह्यका. ४०
एषैवालम्बनं श्रेष्ठं सैषैवालम्बनं परम् गुह्यका. ४०
एषैवास्य प्रजापतेः स्थविष्ठा तनूर्या
लोकवतीति मैत्रा. ६।६
एषोऽग्निस्तपत्येष सूर्य एष पर्जन्यो
मघवानेष वायुरेष पृथिवी
सदसश्चामृतं च यत् प्रश्नो. २।५
एषोऽणुरात्मा चेतसा वेदितव्यः मुण्ड. ३।१।१९
एषोऽत्र द्वारविवरः, अनेनास्य
तमसः पारं गमिष्यति मैत्रा. ६।३०
एषोऽत्र ब्रह्मपथः सौरं द्वारं
भित्त्वोर्ध्वेन विनिर्गताः मैत्रा. ६।३०
एषोऽनन्तोऽव्यक्त आत्मा
सोऽविमुक्ते प्रतिष्ठितः रामो. ३।१
एषोऽन्तर्यामी, एष योनिः सर्वस्य, सुबालो. ५।१५
प्रभवाप्ययौ हि भूतानाम् रामो. २।४
[+ना. प. ८।१७+ ग. शो. १।४
एषोऽन्तरे हृत्पुष्कर एवाश्रितः मैत्रा. ६।१, २

एषोऽसौ परमहंसो भानुकोटि-
 प्रतीकाशः, येनेदं व्याप्तं
 तस्याष्टधा वृत्तिर्भवति हंसो. ६
 एषोऽस्य दोषेण दुष्यति छान्दो. ८।१०।१, २
 एषोऽस्य परमात्मनः परम आनन्दः बृह. ४।३।३२
 एषोऽस्य परमो लोकः बृह. ४।३।३२
 एषो ह देवः प्रदिशो ऋ सर्वाः
 (एषदेतितै. आरण्यके) पूर्वो ह
 जातः स उ गर्भे अन्तः श्वेता. २।१६ + वा. सं. ३२।४

एष्टव्या बहवः पुत्रा ययेकोऽपि
 गयां व्रजेत् । यजेत वाऽश्वमेधं.. इतिहा. ९५
 एहिष्येवत्वाज्ञपयिष्यामि [कौ. उ. १।१ + ४।१८
 एहास्व व्याख्यास्यामि ते, व्याच-
 क्षाणस्य तु मे निदिध्यासस्व बृह. २।४।४
 एष्टेहीति तमाहुतयः सुवर्चसः
 सूर्यस्य रश्मिभिर्यजमानं वहन्ति मुण्ड. १।२।६
 एं वागीश्वर्यै च विद्महे ह्रीं कामेश्वर्यै च
 धीमहि । तन्नः ह्रीं प्रचोदयात् वनदु. १४७

ए

ऐकात्म्यप्रत्ययसारं प्रपंचोपशमं
 शिवमद्वैतं चतुर्थं [ग. शो. १।४ + ५।७ + रामो. २।४
 ऐक्यत्वानन्दभोगाच्च सोऽयमात्मा
 चतुर्विधः ना. प. ८।११
 ऐक्यं तत्त्वं लये कुर्वन्
 ध्यायेदसिपदं सदा शु. र. २।७
 ऐक्यादानन्दभोगाच्च... नृसिंहो. १।३
 ऐतदात्म्यमिदं सर्वम्, तत्त्वत्वं स
 आत्मा तत्त्वमसि श्वेतकेतो छां. उ. ६।८।७ +
 [६।९।४ + ६।१०।३ + ६।११।३ + ६।१२।३ +
 [६।१३।३ + ६।१४।३ + ६।१५।३ + ६।१६।३
 ऐतदात्म्यं हीदं सर्वम् नृसिंहो. ८।५
 ऐतरेयकौषीतकीनाद्विन्द्वात्मप्रबोध-
 निर्वाणमुद्रलाक्षमालिकात्रिपुरा-
 सौभाग्यबह्वचानामृगवेदगतानां
 दशसङ्ख्याकाकानामुपनिषदां 'वाङ्मे
 मनसि' इति शान्तिः मुक्तिको. १।५३
 ऐतरेयं च छान्दोग्यं बृहदारण्यकं.. मुक्ति. १।३०
 ऐन्द्रनीलं पूजितं विष्णुनासीलिकं.. सि. शि. २१

ऐन्द्रं धनुर्मणिधनुः....स्वर्यातं
 च सृतं ब्रूयात् शिवो. ७।८२
 ऐरावत-पुण्डरीक-वामन-कुमुदाञ्जन.,
 चतुरस्रदेवताः ना. पू. ता. ६।१
 ऐरावतं गजेन्द्राणां भ. गी. १०।२७
 ऐहिकामुष्मिकव्रातसिद्धयै मुक्तेश्च
 सिद्धये । बहु कृत्यं पुरा स्यान्मे.. अवधू. ९
 ऐहिके समनुप्राप्तेमांस्मरेद्रामसेवकम्,
 यो रामं संस्मरेन्नित्यं.. रामर. ४।११
 ऐश्वरं पुरुषोत्तम भ. गी. ११।३
 ऐश्वर्यं यस्य पूजनात् रा. पू. १।५
 ऐं त्रिपुरादेव्यै च विद्महे ह्रीं कामे-
 श्वर्यै च धीमहि । सौः तन्नः शक्तिः
 प्रचोदयात् वनदु. १४८
 ऐं वद वद वाग्वादिनि हस्तैः छिन्ने
 छेदिनि महाक्षोभं कुरु वज्रपं. १
 ऐं वागीश्वरि विद्महे ह्रीं कामेश्वरि
 धीमहि । सौः तन्नः शक्तिः
 प्रयोदयात् त्रि. सा. ४।६

ओ

(एवं) ओङ्कार आत्मैव, संविश-
 त्यात्मनाऽऽत्मानं य एवं वेद माण्डू. १२
 ओङ्कार एवेदं सर्वम् छां. उ. २।२३।४
 ओङ्कारमात्रमखिलं विश्वप्राज्ञा-
 दिलक्षणम् । वाच्यवाचकता-
 भेदाभेदेनानुपलक्षितः.. अक्षयुप. ४६

ओङ्कारं पादशो ज्ञात्वा न
 किञ्चिदपि चिन्तयेत् आगम. २४
 ओङ्कारं पादशो विद्यात्पादा मात्रा न
 संशयः ।.. न किञ्चिदपि चिन्तयेत् आगम. २
 ओङ्कारं यो न जानाति ब्राह्मणो
 न भवेत्तु सः व्या. विं. १४

ओङ्कारं सर्वेश्वरं द्वादशान्ते सप्तात्मानं
चतुरात्मानं चतुस्सप्तात्मानं.. नृसिंहो. ३।४
ओङ्कारात्परतो रामवैखानसपर्वतः,
तत्पर्वते.. बहुशाखा भवन्ति.. सीतो. ११
ओङ्कारात् सावित्री, सावित्र्या
गायत्री, गायत्र्या लोका
भवन्ति [अ. शि. ३।१५ + ब्रह्मको. २७
ओङ्कारार्थस्वरूपोऽस्मि.. नाहमस्मि
न सोऽस्म्यहम् ते. बिं. ३।४३
ओङ्कारेण सर्वा वाक्सन्तृण्णा
ओङ्कारेणान्तरितयेजपन्ति गोविन्दस्य
पञ्चपदं मनुम् । तेषामसौ
दर्शयेदात्मरूपं तस्मा-
न्मुमुक्षुरभ्यसेन्नित्यशास्त्र्यै गो. पू. ३।६
ओङ्कारे परे ब्रह्मणि पर्यवसितो
भवेत्स आत्मन्येवात्मानं
परं ब्रह्म पश्यति नृसिंहो. ६।३
ओङ्कारोच्चारणप्राप्तशब्दतत्त्वानु-
भावनात् । सुषुप्ते संविदा ज्ञाते
प्राणस्पन्दो निरुध्यते शाण्डि. १।७।२९
ओङ्कारोऽभिमात्रं पादा मात्रा
मात्राश्च अकार... माण्डू. ८
ओङ्कारो विदितो येन समुनिर्नेतरो जनः आगम. २९
(१) ओजश्च महश्चेत्युपासीत छां. व. ३।१३।५
ओजः सखायोऽसीन्द्रस्य आरुणि. ३
ओजस्तेजो बलं दाक्ष्यं लक्ष्म्यु. ३
ओजस्विमहस्वान्भवति यएव वेद छान्दो. ३।१३।५
ओजोऽसि सहोऽसि बलमसि
आजोऽसि देवानां धामनामाऽसि महाना. १।१।६
ओङ्घ्राणमुदरे बन्धस्तत्र बन्धो
विधीयते । बध्नाति हि शिरोजातं.. यो. चू. ४९
ओङ्घ्राणं (ओङ्घ्राणं) कुतयेस्मात् यो. चू. ४८
ओतश्च प्रोतश्चैव ओङ्कारः नृसिंहो. ८
ओतश्च प्रोतश्च ह्ययमात्मा नृसिंहः नृसिंहो. ८।१
ओतमो तेन जानीयादनुज्ञातारमांतरम् नृसिंहो. ९।११
ओतं प्रोतमसन्मयम् ते. बिं. ३।५४

ओतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं
चिन्तयन् प्रसेत् नृसिंहो. ३।३
(१) ओतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्पैस्त्रयमपि नृसिंहो. १।५
ओ ३ मदामो ३ पिबा ३ मों देवो
वरुणः प्रजापतिः सविता २.. छान्दो. १।१२।५
ओमिति प्रतिपद्यन्ते शौनको. १।५
ओमिति प्रयुक्तमात्मज्योतिः सकृदावर्तते १ अ. शिखो. १
ओमिति ब्रह्म [तैत्ति. १।८।१+ ना. प. ८।२
ओमिति ब्रह्म भवति तारसारो. १।४
ओमिति ब्राह्मणः प्रवक्ष्यन्नाह
ब्रह्मोपाप्नवानीति तैत्ति. १।८।१
ओमिति ब्रह्मा प्रसूति तैत्ति. १।८।१
ओमिति शः सति, ओमित्युद्रायति छान्दो. १।१।९
ओमिति सत्यम् १ ऐत. ३।६।४
ओमिति संहरन्नानुसंदध्यात् नृसिंहो. ४।१
ओमिति सामानि गायन्ति तैत्ति. १।८।१
ओमिति ह्युद्रायति तस्योप-
व्याख्यानम् [छान्दो. १।१।१ + १।४।१
ओमिति ह्येवानुजानाति नृसिंहो. ८।५
ओमिति ह्येष स्वरन्नेति छां. व. १।५।१, ३
ओमितीदं सर्वम् तैत्ति. १।८।१
ओमित्यग्निहोत्रमनुजानाति तैत्ति. १।८।१
ओमित्यक्षरं, तत्परमित्यक्षरं
गुह्यं, तत्परमं पवित्रम् सन्ध्यो. २०
ओमित्यग्ने व्याहरेत् । [नारा. ३+ भस्मजा. २।३
ओमित्यर्ध्वयुः प्रतिगरं प्रतिगृणाति तैत्ति. १।८।१
ओमित्यनेनोद्धृत्यानामयेऽमौ जुहोति मैत्रा. ६।२६
ओमित्यनेनोर्ध्वमुत्क्रान्तः
स्वातन्त्र्यं लभते मैत्रा. ६।२२
ओमित्यभिनिधापयन्ति शौनको. १।५
ओमित्यस्याददते शौनको. १।५
ओमित्यात्मानं युञ्जीत महाना. १।७।१५
ओमित्याभावयति छान्दो. १।१।९
ओमित्युद्रायति [छान्दो. १।१।१+ १।४।१+ १।१।९
ओमित्येकाक्षरमन्तःप्रणवं विद्धि ना. प. ८।२
ओमित्येकाक्षरमात्मस्वरूपम् तारसा. १३

ओमित्येकाक्षरमिदं सर्वम्

तस्योपव्याख्यानम्

रामो. २।१

ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म

अ. ना. २१

[महाना. १।१५+सूर्यो. ९+

ब्र. वि. २+

भ.गी. ८।१३

१ प्रणवो. २

ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म ध्येयम्

ध्या. वि. ९

(?) ओमित्येकेन रेचयेत् (पाठः)

अमृता. २१

ओमित्येतदक्षरमादौ प्रयुक्तं ध्यानं

अ. शिखो. १

ध्यायितव्यम्

ओमित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योप-

व्याख्यानं भूतं भवद्भविष्यदिति

सर्वमोद्धार एव[मां. १; नृ. पू. ४।२; नृसिंहो. १।२;

ओमित्येतदक्षरमुद्गीथमुपासीत[छां. उ.

१।१।१+४।१;

ओमित्येतदक्षरमुद्गीथः

छां. उ. १।१।५

ओमित्येतदक्षरमुपासीत [छां. उ.

१।१।१+१।४।१

ओमित्येतदक्षरस्य चैतत्

मैत्रा. ६।४

ओमित्येतदक्षरं परं ब्रह्म, अस्य पादाः..

अ. शिखो. १

ओमित्येतदक्षरं परं ब्रह्म, तदेवो-

पासितव्यम्

तारसा. २।१

ओमित्येतदनुकृतिर्ह स्म. (मा. पा.)

तैत्ति. १।८।१

ओमित्येतदनुकृति ह स्म वा अथो-

तैत्ति. १।८।१

श्रावयेत्याश्रावयन्ति

तैत्ति. १।८।१

ओमित्येतेन रेचयेत्; दिव्यमन्त्रेण

बहुधा कुर्यादामलमुक्तये

अ. ना. २१

ओमित्येव तदा हैषा एव समृद्धिर्यः..

छान्दो. १।१।८

ओमित्येवं ध्यायथ (मा. पा.)

मुण्डको. २।२।६

ओमित्येव यदुद्भूतं ज्ञानं ज्ञेयात्मकं

शिवम् ।.. प्राणस्पदो निरुध्यते शांति. १।७।३४

ओमित्येवं ध्यायथ आत्मानं,

स्वस्ति वः

मुण्ड. २।२।६

ओमित्येवं ध्यायंस्तथाऽऽत्मानं

युञ्जीत

मैत्रा. ६।३

ओमीमोनमोभगवते श्रीमहा.. हुंफद्..

गारुडो. १०

ओमीं सचरति सचरति... वज्रेण स्वाहा गारुडो. १२

ओमीं वाचि प्रतिष्ठा सैव पुरत्रयं

शरीरत्रयं व्याप्य... महात्रिपुर-

सुन्दरी वै प्रत्यक् चितिः

बृहचो. २

(?) ओषधयः पृथिव्याम्

मुण्ड. २।१।५

ओषधयो बर्हिषा, अदितिर्वेद्या

चित्त्यु. ८।१

ओषधयश्च वनस्पतयश्च लोमानि

बृह. १।१।१

ओषधिभ्योऽन्नम् (जायते) [तै. उ. २।१; + ग. शो. २।४

ओषधिवनस्पतयो लोमानि भूत्वा

त्वचं प्राविशन्

२ ऐत. २।५

ओषधिवनस्पतिभिरन्नं भवति

महाना. १।७।३

ओषधिवनस्पतिषु हि रसो दृश्यते,

चित्तं प्राणभृत्सु.. त्वेवाविस्तरामात्मा

१ ऐत. ३।२।२

ओषधिवनस्पतीन् हि प्राणभृतोऽदन्ति

१ ऐत. ३।१।३

ओषधीनां पुरुषो रसः

छान्दो. १।१।२

ओषधीनां पुष्पाणि (रसः)

बृह. ६।४।१

ओषधीनां रेतोऽन्नम्

१ ऐत. १।३।१

ओषधीर्लोमानि (अपियन्ति)

बृह. ३।२।१३

औष्ठापिधानानकुलीदन्तैः परिवृता

पविः । सर्वस्यैवावईज्ञाना चारु

मामिह वादयेत्-इतिच वाग्रसः हयमी. ८

औ

औदासीन्यामृतौघेन वर्धमानेन

योगिनः । उन्मीलितमनोमूलो

जगद्गुरुः पतिष्यति

अमन. २।५७

औदुम्बरः सुव औदुम्बरश्चमस

औदुम्बर इधम औदुम्बर्या

उपमन्थन्त्यौ दशमाम्याणि

धान्यानि भवन्ति

बृह. ६।३।१३

औदुम्बरे कसे चमसे वा सर्वौषधं

फलानीति सम्भृत्य

बृह. ६।३।१

औपमन्यव कंत्वमात्मानमुपास्ते-इति

छान्दो. ५।१२।१

औपासनसमुत्पन्नं (भस्म) गृहस्थानां

विशेषतः । समिदग्निमुत्पन्नं धार्य

वै ब्रह्मचारिणा ।

बृ. जा. ५।४

औषधवत्प्राश्रियात् (अयाचितान्नादि)

कठश्रु. ६

औषधवदशनमाचरेत् [आरु. २+

१ सं. सो. १।२

औषधवदशनं प्राश्रियाद्यथाहाभमश्रियात् आरु. ३

औषिष्ठहनः शिङ्गीनिकोशाभ्याम्

चित्त्यु. २।१।१

औष्ठापिधाना नकुलीदन्तैः

परिवृता पविः

३ ऐत. २।५।४

क

क इदं कस्मा अदात्कामः कामय.. चित्त्यु. १०११, १
 [तै. भा. ३।१०।१, ४ + अथर्व. ३।२९।७
 क इन्द्रः कः शमनः कः सूर्यः निरा. ४
 क ईश्वरः, को जीवः निरा. ४
 क उपास्यः, कः शिष्यः, कः
 सन्न्यासी निरा. ४
 क एतान्बुद्धयते भेदान् को वै तेषां
 विकल्पकः। यस्यात्मनात्मानं.. वैतथ्य. ११
 ककारादित्वात्कीलिता कामराज. १
 कक्षोपस्थलोमानि (तत्रस्थान्केशान्)
 वर्जयेत् कुंडिको. ९
 कक्षोपस्थवर्जं क्षौरपूर्वकं स्नात्वा ना. प. ४।४०
 कश्चिदज्ञानसम्मोहः भ. गी. १८।७२
 कश्चिदेतच्छ्रुतं पार्थ भ. गी. १८।७२
 कश्चिन्नोभयविभ्रष्टः भ. गी. ६।३८
 कटिसूत्रचकौपीनं दण्डवस्त्रं कमण्डलुं,
 .. सर्वमप्यु विसृज्य ना. प. ३।८७
 कटौ चित्तसंयमात्तलातललोकज्ञानं शांडि. १।७।५२
 कटुम्ललवणं तिक्तममृष्टं मृष्टमेव च ।
 सममेव च यो भुंक्ते सजीवन्मुक्तः.. महो. २।५४
 कटुम्ललवणात्युष्ण-तीक्ष्ण-सूक्ष्म-
 विदाहिनः भ. गी. १७।९
 कठवल्ली-तैत्तिरीयक -ब्रह्म-कैवल्य-
 श्वेताश्वतर - गर्भ - नारायणामृत-
 बिन्दुमृतनाद-कालामिन्द्र-क्षुरि-
 कासर्वसार-शुकरहस्य-तेजोबिन्दु-
 ध्यानबिन्दु-ब्रह्मविद्या-योगतत्त्व-
 दक्षिणामूर्ति - स्कन्द - शारीरक-
 योगशिखेकाक्षराक्षयधृत-कठरुद्र-
 हृदय - योगकुण्डलिनी-पञ्चब्रह्म-
 प्राणामिहोत्र-वराह-कलिसन्तरण-
 सरस्वतीरहस्यानां कृष्णयजुर्वेद-
 गतानां द्वात्रिंशत्सङ्ख्याकानामुप-
 निषदां सह नाववतिवति शान्तिः मुक्तिको. १।५५
 कण्ठकूपे (चित्तसंयमात्)
 क्षुत्पिपासानिवृत्तिः शांडि. १।७।५२
 कण्ठकूपे विशुद्धाख्यं यच्चक्रं.. यो. शि. ५।१०
 तिष्ठत्यत्र चतुर्मुखः १८

कण्ठकूपे विशुद्धाख्यं, यच्चक्रं..
 तिष्ठत्यत्र सुरेश्वरः यो. शि. १।१७४
 कण्ठकूपोद्भवा नाडी शंखिन्याख्या..
 अन्नसारं समादायमूर्धिसंचिनुते.. यो. शि. ५।२५
 कण्ठचक्रं चतुरङ्गुलं तत्रवामे इडाचन्द्र-
 नाडी.. तन्मध्येसुषुम्नां.. ध्यायेत् सौभाग्य. ३८
 कण्ठं तु निर्गुणं प्रोक्तं गोपालो. २।३२
 कण्ठं सङ्कुच्यनाड्यादौ स्तम्भितेयेन.. ब्र. वि. ७२
 कण्ठं संकोचयेत्किञ्चिद्द्वंद्वोजालन्धरो
 हयम् । बन्धयेत्लेचरीं मुद्रां.. यो. शि. ५।३९
 कण्ठादुपरि मूर्धान्तं शाम्भवं स्थान-
 मुच्यते । नाडीनामाश्रयः पिण्डः.. वराहो. ५।९३
 कण्ठे चित्तसंयमाज्जनोलोकज्ञानम् शाण्डि. १।७।५२
 कण्ठे तुलसी शङ्खचक्रं गदा परं गतिः
 पुरुषोत्तमस्य (जीवोत्तमस्य-पाठः) कृ. पु. सि. ३
 कण्ठे संयमात् सोमलोकज्ञानम् शाण्डि. १।७।५२
 कण्ठे स्वप्नं समाविशत्
 सुषुप्तं हृदयस्थं तु तुरीयं... ना. प. ५।१३
 कण्ठोपरि कृतं पापं नष्टं स्यात्तत्र
 धारणात् (भस्मनः) बृ. जा. ४।३४
 कतम आदित्या इति, द्वादश वै
 मासाः संवत्सरस्यैत आदित्याः.. बृह. ३।९।५
 कतम इन्द्रः कतमः प्रजापतिः ?
 स्तनयित्तुरेवेन्द्रो यज्ञः प्रजापतिः बृह. ३।९।६
 कतम एको देव इति प्राण इति ।
 स ब्रह्म तदित्याचक्षते बृह. ३।९।९
 कतमं वाव स तेन (ॐकारध्यानेन)
 लोकं जयतीति प्रश्नो. ५।१
 कतमः स्तनयित्तुरित्यशनिरिति बृह. ३।९।६
 कतमा कतमर्कतमत्कतमत्साम
 कतमः कतम उद्गीथ इति
 विसृष्टं भवति छान्दो. १।१।४
 कतमाकायासासत्येत्यमृतेतिवसिष्ठः महाना. १।१४
 कतमा सैकेति, मन एवेति बृह. ३।१।९
 कतमास्तास्तिस्र इति पुरोऽनुवाक्या
 च याज्या च शस्यैव तृतीया बृह. ३।१।७

कतमास्तिस्र इतिया हुता उज्ज्वलन्ति,
 या हुता अतिनेदन्ते या हुता
 अधिशरते किं ताभिर्जयतीति वृह. ३।१।८
 कतमे ते त्रयश्च त्री च शता त्रयश्च
 त्री च सहस्रेति वृह. ३।१।९
 कतमे ते त्रयस्त्रिंशत् ? अष्टौ वसव एका-
 दशरुद्रा द्वादशादित्यास्त एकत्रिं-
 शत् इन्द्रश्च प्रजापतिश्च ... वृह. ३।१।१२
 कतमे ते त्रयो देवाः ? इतीम एव त्रयो
 लोकाः वृह. ३।१।८
 कतमे रुद्रा इति, दशमे पुरुषे प्राणा
 आत्मैकादशः वृह. ३।१।४
 कतमे वसव इत्यग्निश्च पृथिवी च
 वायुश्चान्तरिक्षं चादित्यश्च द्यौश्च
 चन्द्रमा च नक्षत्राणि चैते वसवः वृह. ३।१।३
 कतमे षडिति-अग्निश्च पृथिवी च
 वायुश्चान्तरिक्षं चादित्यश्च
 द्यौश्चैते षट् वृह. ३।१।७
 कतमोऽध्वर्यु इति योऽयं पवत इति वृह. ३।१।८
 कतमो यज्ञ इति पशव इति वृह. ३।१।६
 कतमो याज्ञवल्क्य सर्वान्तरः वृह. ३।४।१, २
 कतमौ तौ द्वौ देवौ, अन्नं चैव प्राणश्च वृह. ३।१।८
 कतर एतत्प्रकाशयन्ते कः पुनरेषां
 वरिष्ठ इति प्रश्नो. २।१
 कतरः स आत्मा येन वा पश्यति
 येन वा शृणोति .. येन वा
 स्वादु चास्वादु च विजानाति २ ऐत. ५।१
 कति ग्रहाः कत्यतिग्रहा इत्यष्टौ ग्रहा
 अष्टावतिग्रहा इति वृह. ३।२।१
 कतिधाऽऽकीर्णं प्रविशति
 चतुर्धेत्याहुर्ब्रह्मवादिनः सहस्रै. २२
 कतिधा व्यकल्पयन् [वा.सं. ३।१।१० कक्सं. ८।४।१९
 [=मं. १०।९०।११ + चित्त्यु. १२।५
 कतिभिरयमद्य ब्रह्मा यज्ञं दक्षिणतो
 देवताभिर्गोपायतीति, एकयेति वृह. ३।१।९
 कतिभिरयमद्यग्निर्भोताऽस्मिन्यज्ञे
 करिष्यन्तीति, तिसृभिरिति वृह. ३।१।७
 कतिमात्र इत्यादेस्तिस्रो मात्रा
 अभ्याधाने हिं प्रवते २ प्रणवो. १६

कत्ययमद्याध्वर्युस्मिन्यज्ञ आहुती-
 होंग्यतीति तिस्र इति वृह. ३।१।८
 कत्ययमद्याद्वाताऽस्मिन्यज्ञे स्तोत्रियाः
 स्तोप्यन्तीति, तिस्र इति वृह. ३।१।१०
 कथमनेनेदशेनानिच्छेनैतद्विधमिदं
 चेतनवत्प्रतिष्ठापितम् मैत्रा. २।४
 कथमशकतमदृतेजीवितुं [वृह. ६।१।८, ९, १०, ११, १२;
 कथमसतः सज्जायेतेति, सत्त्वेवसोम्येद-
 मग्र आसीदेकमेवाद्वितीयम् छां. उ. ६।२।२
 कथमायात्यस्मिच्छरीरे (प्राणः)
 आत्मानं वा प्रविभज्य कथं प्रातिष्ठेत् प्रश्नो. ३।१
 कथमेतद्विजानीयां भ. गी. ४।४
 कथयन्तश्च मां नित्यं भ. गी. १०।९
 कथयिष्यन्ति तेऽव्ययाम् भ. गी. २।३४
 कथं ध्यानं कथं न्यासः कथं पूजा-
 विधानकम्.. ब्रवीतु भगवानिदम् सूर्यता. २।१
 कथं न ज्ञेयमस्माभिः भ. गी. १।९
 कथं नुतद्विजानीयां किमुभातिविभाति कठो. ५।१४
 कथं नु भगवन् गां पर्यटन्कलिं सन्तरेयं हरिनामो. १
 कथं नु भगवः स आदेशो भवतीति छान्दो. ६।१।३
 कथं नु माऽऽमान एव ध्वनयित्वा
 सम्भवति हन्त तिरोऽसानीति वृह. १।४।४
 कथं न्विदं मदृते स्यादिति २ ऐत. ३।११
 कथं बन्धः कथं मोक्षः
 का विद्या काऽविद्येति सर्वसारो. १
 कथं भीष्ममहं सङ्गृहे भ. गी. २।४
 कथं यास्यामो जलं तीर्त्वा यमुनायाः गोपालो. १।१
 कथं वा धार्यते नरैः (रुद्राक्षाः) रु. जा. उ. १
 कथं वाऽऽयावतारस्य ब्रह्मता भवति गोपालो. १।१५
 कथं विद्यामहं योगिन् भ. गी. १०।१७
 कथं संन्यस्तो भवति (यः) आत्मानं
 क्रियाभिर्गुप्तं करोति कठश्रु. २
 कथं स पुरुषः पार्थ भ. गी. २।२१
 (अथ) कथं हस्तीभूतो वहसीति मुखः
 ह्यस्याः सम्राण्ण विदाश्चकारेति वृह. ५।१।४।८
 कथं कविं कल्पकं काममीशं
 तुष्टवांसो अमृतत्वं भजन्ते त्रिपुरो. ९
 कदम्बगोलकाकारं .. अनन्त-
 मानन्दमयं .. ध्यायतो योगि-
 नस्तस्य मुक्तिः करतले स्थिता त्रि. ब्रा. २।५७

कदलीगर्भे इवासारं नटइव क्षणवेधं
चित्रभित्तिरिव मिथ्यामनोरमम् मैत्रा. ४।२
कदलीव महामाया समनस्केन्द्रि-
यच्छिदा । अमनस्कं फलं श्रुत्वा
सर्वथैव विनश्यति अमन. २।८३
(अथ) कदाचित् परिव्राजकाभरणो
नारदः .. शान्तो दान्तः सर्वतो
निर्वेदमासाद्य .. ना. प. १।१
कदाचित्स्वेच्छया देवो भूत्वा स्वर्गे
महीयते । मनुष्यो वाऽपि यक्षो वा..
स्वेच्छया बहुतामियात् १यो.त. १०९
कदा तार्ण करिष्यन्ति कुलायं
वनपुत्रिकाः । सङ्कल्पपादपं..
छित्त्वा.. विहरामि.. यथासुखं १सं.सो. २।५४
कदाऽन्तस्तोषमेष्यामि स्वप्रकाशपदे
स्थितः । कदोपशान्तमननः.. १सं.सो. २।५२
कद्रुद्राय प्रचेतसे [क्र.अ. १।३।२६=
[+ तै. अ. १०।१७।१+ मं. १।४३।१
कद्रुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टमाय... महाना. १०।१२
तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. ३१
कनिष्ठिकाङ्गुल्याङ्गुष्ठेनचप्राणेजुहोति प्रा.हो. १।११
कनीयसि भवेत्लेदः कम्पो भवति
मध्यमे । उत्तिष्ठत्युत्तमे प्राणरोधे
पद्मासनं महत् शाण्डि. १।७।३
कन्दमध्ये स्थिता नाडी सुषुम्णेति
प्रकीर्तिता । तिष्ठन्ति परित-
स्तस्या नाडयो.. जा. द. ४।६
कन्दमध्येऽलम्बुसा भवति शाण्डि. १।४।६
कन्दर्पस्ययथारूपं तथास्यादपियोगिनः १यो. त. ६०
कन्दस्थानं मनुष्याणां देहमध्यं
नवाङ्गुलम् त्रि. ब्रा. २।५८
कन्दस्थानं मुनिभ्रेष्ठमूलाधारं (रात्र-)
नवाङ्गुलम् । चतुरङ्गुलमायातं.. जा.द. ४।३०
कन्दुका इव हस्तेन मृत्युनाऽविरतं
हताः (जीवाः) महो. ५।१४३
कन्दोर्ध्वं कुण्डलीशक्तिर्मुक्तिरूपा
हि योगिनाम् यो. शि. ६।५५
कन्दोर्ध्वकुण्डलीशक्तिः स योगी
सिद्धिभाजनम् ध्या. बिं. ७३

कन्दोर्ध्वं कुण्डलीशक्तिरष्टधा
कुण्डलाकृतिः यो.चू. ३६,४४
कन्यागते यदा सूर्ये तिष्ठन्ति पितरोगृहे इतिहा. ८८
कपर्दिनं शिवं शान्तं भक्तानामभय-
प्रदम् । सिद्धिबुद्धयुभयाश्लिष्टं .. ग. पू. २।५
कपालकुहरे जिह्वा प्रविष्टा विपरी-
तगा । भुवोरन्तर्गतादृष्टिर्मुद्रा
भवति खेचरी [यो.चू. ५२+ ध्या. बिं. ७९
कपालकुहरेमध्ये चतुर्द्वारस्य मध्यमे ।
तदात्मा राजते तत्र .. ध्या. बिं. १०३
कपालचर्मन्त्रास्थिमांसनखानि
पृथिव्यंशाः पैङ्गलो. २।२
कपालविवरे जिह्वा प्रविष्टा विपरी-
तगा.. मुद्रा भवति खेचरी यो. शि. ५।४०
कपालशोधने वापि रेचयेत्पवनं शनैः ।
..कृमिदोषं निहन्ति च योगकुं. १.२५
कपालसम्पुटं पीत्वा ततः पश्यन्ति
तत्पदम् । यो. शि. १।७६
कपालवृक्षमूलानिकुचेनान्यसहायता ।
समताचैव सर्वस्मिन्नेतन्मुक्तस्यलक्षणं ना.प. ३।५४
कपिलाक्षं गरुत्मन्तं सुवर्णसदृश-
प्रभम् ... (गरुडं ध्यायेत्) गारुडो. ५
कपिलागोर्भस्मोक्तम् । लब्धंगोभस्म
नोचेदन्यगोक्षारं .. नहि धार्यम् बृ. जा. ३।१
कपिला वा धवला वाऽलामे तदन्या
गौः स्यादोषवर्जिता बृ. जा. ३।१
कपिशा वा श्वेतजा वा धूम्रवर्णा
वा (विभूतिः) रुद्रोप. १
कफारादिविदितत्वात्कीलिता(पा.) कामरा. १
कमलाष्टपर्णेषु दण्ड एषः सूर्यता. ६।१
कमलेक्षणाय नमः, विश्वरूपाय
आदित्याय नमः चाक्षुषो. ५
कम्पनं मध्यमं विद्यात् (प्राणायामे) जा. द. ६।१४
कम्पनं वपुषो यस्य प्राणायामेषु
मध्यमः त्रि. ब्रा. २।१०५
कम्पो भवति मध्यमे (प्राणायामे) यो. चू. १०५
कम्बर एनमेतत्सन्तः सयुग्वानमिव
रैकमात्थ .. छान्दो. ४।१।३
कम्बुकण्ठी सुताम्रोष्ठी सर्वाभरण-
भूषिता सरस्व. २८

कया नश्चित्र आभुवदूती सदावृधः		कर्णं तथाऽन्यानपि योधवीरान्	भ.गी. ११३४
सखा [वनदु. ३४+कक्सं. अ.	३।६।२४=	कर्णाभ्यां भूरि विश्रवं	ना.प. ४।४५
[मं. ४।३१।१+वा. सं. २७।३९	तै.सं. ४।२।११२	कर्णाभ्यांभूरिविश्रुवम् [तै.आ. ७।४।१+ तै.उ. १।४।१	२।४।१
[तै. आ. ४।४२।३+	सा. वे. १।१।६९	कर्णाभ्यां श्रोत्रं.. (निरभिद्यत)	२।४।१
[अथर्व.	२०।१२४।१	कर्णौ निरभिद्येताम्	२।४।१
कर्णं कर्म कर्तेति	भ.गी. १८।१८	कर्तव्यमकर्तव्यमिति भावनायुक्त	
कर्णं च पृथग्विधम्	भ.गी. १८।१४	सपचारः	भावना. ७
करणानि समाहृत्य	त्रि. ब्रा. १२२	कर्तव्यानीति मे पार्थ	भ. गी. १८।६
करणान्यश्वाः, शिरानद्वयः	छाग. ६।२	कर्तव्यं नैव तस्यास्ति कृतेनासौ	
करणी विपरीताख्या..		न लिप्यते (योगी)	यो. शि. १।४७
जाठराग्निविवर्धनी	१यो.त. १२२, २३	कर्तव्यः कुम्भको नित्यं	योगकुं. १।५५
करणोपरमे जाग्रत्संस्कारोत्थ-		कर्ता जीवः पञ्चवर्गः क्षेत्रज्ञः साक्षी	
प्रबोधवन् .. स्वप्नावस्था..	पैङ्गलो. २।७	कूटस्थोऽन्तर्यामी कथम्	सर्वसारो. १
करतलामलकवद्वाक्यमप्रति-		कर्ता बहिरकर्ताऽन्तः	महो. ६।६८
वद्वापरोक्षसाक्षात्कारं प्रसूयते	पैङ्गलो. ३।३	कर्ता नास्ति क्रिया नास्ति	ते. वि. ५।३३
करतलामलकवत्साक्षा-		कर्ता भवति विज्ञाता भवति	छान्दो. ७।९।१
दपरोक्षीकृत्य (आत्मानम्)..	व. सू. ९	कर्ता तामस उच्यते	भ. गी. १८।२८
करपात्रमाधूकरेणात्रमश्रन्..	प. हं. प. ७	कर्तारमीशं पुरुषं ब्रह्मयोनिम्	मुण्ड. ३।१।३
करपात्रेण वा कमण्डलुदकपो		कर्तारं विद्यात्	कौ. उ. ३।८
भैक्षमाचरन्..	याज्ञव. ३	कर्ता वक्ता रसयिता घ्राता	
करामलकवद्बोधमपरोक्षं प्रसूयते	अध्यात्मो. ४०	स्पर्शयिता च (आत्मा)	मैत्रा. ६।७
करिष्यस्यवशोऽपि सन्	भ. गी. १८।६	कर्ता सन्निधिमात्रतः ..	महो. ४।१४
करिष्ये वचनं तव	भ. गी. १८।७३	कर्ता सर्वस्य विश्वस्य पाता	
करुणैव केलिः	निर्वाणो. १	संहारको भवान्	ग.शो. ३।७
करे कङ्कणं बाहौ केयूरं पादयोः..		कर्ता सात्त्विक उच्यते	भ.गी. १८।२६
पीताम्बरं धारयन् .	राधोप. ३।१	कर्ताऽहमिति मन्यते	भ.गी. ३।२७
करैर्यजमानस्याऽऽत्मविदेऽव-		कर्तुं नेच्छसि यन्मोहात्	भ. गी. १८।६०
दानं करोति	मैत्रा. ६।३३	कर्तुं मद्योगमाश्रितः	भ. गी. १२।११
करैर्यजमानं दिवमुत्क्षिप्तत्वेन्द्राय		कर्तुं व्यवसिता वयम्	भ.गी. १।४५
प्रायच्छत्	मैत्रा. ६।३३	(अकर्मैतिच)कर्तृत्वभोक्तृत्वाद्यहङ्कार-	
कर्कशाः कठिना भक्ष्या जीर्यन्ते		तयाबन्धरूपजन्मादिकारणं नित्य-	
यत्र भक्षिताः	शिवो. ७।१०७	नैमित्तिक-याग-व्रत-तपोदानादिषु	
कर्णधारं गुरुं प्राप्य कृत्वा		फलाभिसन्धानं यत्तदकर्म	निरा.उ. १४
सूक्ष्मं तरन्ति च	योगकुं. ३।१७	कर्तृत्वभोक्तृत्वाहङ्कारादिभिः स्पृष्टो	
कर्णधारं गुरुं प्राप्य		जीवः, जीवेतरो न स्पृष्टः	ना.प. ६।७
तद्वाक्यं प्रववददम्	यो. शि. ६।७९	कर्तृत्वादिदुःखनिवृत्तिद्वारा	
कर्णयोः श्रुतं माच्योद्वंममामुष्यओम	महाना. ७।७	नित्यानन्दावाप्तिः प्रयोजनं भवति	क्तिको. २।१
कर्णसङ्कोचनं कृत्वा..	ध्या.वि. १०१	[मूढ इति च] कर्तृत्वाद्यहङ्कार-	
		भावारूढो मूढः	निरा.उ. २६

कर्तृत्वाद्यहङ्कारसङ्कल्पो बन्धः	निरा.उ. २१
कर्तृभेदं क्रियाभेदं... असदेव	
सदा सुखम्	ते. विं. ६।५४
कर्ममेतज्जाभूतामयि[क्र.खि.८७।१० श्री.सू. ११	
कर्पूरमनलेयद्वत् सैन्धवं सलिले यथा ।	
तथा..मनस्तत्त्वे विलीयते	शांडि. १।७।२१
कर्पूरे लीयमाने किं काठिन्यं	
तत्र विद्यते । अहंकारलये तद्वत्..	यो.शि. १।१४९
कर्म कर्तुमिहार्हसि	भ.गी. १६।२४
कर्मकाण्डोपासका रसिकानन्द-	
मार्गं न जानन्ति	सामर. २७
कर्म कारणमुच्यते	भ.गी. ६।३
कर्मक्षये याति स तत्त्वतोऽन्यः	श्वेता. ६।४
कर्म चैव तदर्थीयं	भ.गी. १७।२७
कर्मजडानां कर्मसम्भूतवासना-	
जडात्मकं भवति	सामर. १०१
कर्म जन्मान्तरीयं यत्पारब्धमिति	
कीर्तितम्	ना.विं. २३
कर्मजं बुद्धियुक्ता हि	भ.गी. २।५१
कर्मजान् विद्धि तान् सर्वान्	भ.गी. ४।३२
कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः	भ.गी. ३।८
कर्मज्ञानेन्द्रियविषयेषु प्राणतन्मात्र-	
विषया अन्तर्भूताः	त्रि. ब्रा. १।४
कर्मणः सुकृतस्याहुः	भ.गी. १४।१६
कर्मणाऽनुरूपफलमनुभूय तस्यसङ्ख्ये	
पुनरिमं लोकं प्रतिपद्यते	निरुक्तो. २।२
कर्मणाऽन्योन्यं जायत इति	निरुक्तो. २।१
कर्मणा पितृलोको विद्यया देवलाकः,	
देवलोको वै लोकानां श्रेष्ठस्तस्मा-	
द्विधां प्रशंसति	बृह. १।५।१६
कर्मणा मनसा वाचा संस्मरेत्	
प्रजपेत्सुधीः	ना.पू.ता. ४।१५
(अथ) कर्मणामात्मेत्येतदेवा मुक्थम्	बृह. १।६।३
कर्मणा बध्यते जन्तुर्विद्यया	
च विमुच्यते	१सं. सो. २।२८
कर्मणा वर्तते कर्मा तत्त्यागा-	
च्छान्तिमाप्नुयात्	त्रि. ब्रा. २।१५
कर्मणा स्वेन पाल्यते	शिवो. ७।१०८
कर्मणामशमः स्पृहा	भ.गी. १४।१२

कर्मणामसमारम्भः कृतानां	
च परिक्षयः	आयुर्वे. १७
कर्मणां संकल्प्यै लोकः सङ्कल्पते	छान्दो. ७।४।२
कर्मणैव हि संसिद्धि	भ.गी. ३।२०
कर्मणो नोपपद्यते	भ.गी. १८।७
कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यं	भ.गी. ४।१७
कर्मण्यकर्म यः पश्येत्	भ.गी. ४।१८
कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि	भ.गी. ४।२०
कर्मण्यधिकृता ये तु..तेभिर्धार्थमिदं	
सूत्रं [परब्र.१५+ ब्रह्मो.१३	+ना. प. ३।८५
कर्मण्येवाधिकारस्ते	भ.गी. २।४७
कर्म तपो ब्रह्म परामृतं	मुंड. २।१।१०
कर्मतरः कर्षकवत्फलमनुभवति	परब्र. १
कर्मत्यागान्न सज्यासो न प्रेषोच्चारणे-	
न तु । सन्धौ जीवात्मनोरैक्यं	
सज्यासः परिकीर्तितः	मैत्रे. २।१७
कर्मदायादसम्बन्धादुपकारःपर-	
स्परम्, दृश्यते नापकारश्च	
मोहेनात्मनि मन्यते	शिवो. ७।११२
कर्मनिर्मूलनं कन्था	निर्वाणो. ६
कर्म प्रतोदो वाक्यं काणनम्	छाग. ६।२
कर्म प्रारभते नरः	भ.गी. १८।१५
कर्म प्राहुर्मनीषिणः	भ.गी. १८।३
कर्मबन्धं प्रहास्यसि	भ.गी. २।३९
कर्म ब्रह्मोद्भवं विद्धि	भ.गी. ३।१५
(तर्हि) कर्म ब्राह्मण इति चेत्, तत्र,	
सर्वेषां प्राणिनां प्रारब्धसञ्चि-	
तागामिकर्म साधर्म्यदर्शनात्	व. सू. ७
कर्मभिर्न स बद्ध्यते	भ.गी. ४।१४
कर्मभिर्यद्वैतन्न कुर्यात् क्षीयेत् इ	
सोऽन्नमत्ति प्रतीकेन ..	बृह. १।५।२
कर्ममर्मज्ञाता कर्म करोति	परब्र. १
कर्म मर्म ज्ञात्वा कर्म कुर्यात्	परब्र. १
कर्मयोगेन चापरे	भ.गी. १३।२५
कर्मयोगेन योगिनाम्	भ.गी. ३।३
कर्मयोगो विशिष्यते	भ.गी. ५।२
कर्मयोगोऽहं, धर्मकर्माऽहम्	अद्वै. भा. १
कर्मसङ्गिषु जायते	भ.गी. १४।१५
कर्मसङ्गेन देहिनम्	भ.गी. १४।७

कर्माणि प्रविभक्तानि	भ. गी. १८।४१
कर्मसंन्यासोऽपि द्विविधः-निमित्त- संन्यासोऽनिमित्तसंन्यासश्चेति	ना. प. ५।३
कर्माखिलं च नारायणः	त्रि.म.ना. २।८
कर्माणि कुरुते, पुत्रांश्च पशूंश्चछत, इमं च लोकमुंचेच्छत, आशां..	छांदो. ७।१४।१
कर्माणि कुर्वीतेत्यथ कुरुते पुत्रांश्च पशून्श्चेत्येतेत्यथेच्छते (मनः)	छान्दो. ७।३।१
कर्माणि तनुतेऽपि च, विज्ञानं देवाः सर्वे ब्रह्म ज्येष्ठमुपासते	तैत्ति. २।५
कर्माणि ते मयि दध इति पुत्रः	कौ. उ. २।१५
कर्माणि मे त्वयि दधानीति पिता	कौ. उ. २।१५
कर्माणि विज्ञानमयश्च आत्मा परेऽव्यये सर्व एकीभवन्ति	मुण्ड. ३।२।७
कर्माद्वैतं न कार्यं, भावाद्वैतं तु कार्यम्	स्वसंवे. ४
कर्माध्यक्षः सर्वभूताधिवासः साक्षी चेता केवलो निर्गुणश्च	श्वेताश्व. ६।१२
[गोपालो. ४।३।१९+राधो. ४।३	+ब्रह्मो. १६
कर्माध्यक्षा सर्वभूताधिवासा साक्षिण्येवा केवला निर्गुणा च	गुह्यका. ६९
कर्मानुगान्यनुक्रमेण देही स्थानेषु रूपाण्यभिसम्प्रपद्यते	श्वेता. ५।११
कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके	भ. गी. १५।२
कर्मानुसारेण फलं लभन्ते	मैत्रे. १।१७
कर्मिभ्यश्चाधिको योगी	भ. गी. ६।४६
कर्मेन्द्रियाणि ज्ञानेन्द्रियाणि..	
अविद्याभूतवेष्टितो जीवः	...
कर्मेन्द्रियाणि पञ्चैव वाक्पाण्य-	
ब्रूयादयः क्रमात्	वराहो. १।३
कर्मेन्द्रियाणि संयम्य	भ. गी. ३।६
कर्मेन्द्रियाणां विषया भाषादान..	भवसं. २।१९
कर्मेन्द्रियाण्यस्य (आत्मनः) हयाः	मैत्रा. २।९
कर्मेन्द्रियाणि हवींषि (शारीरयज्ञस्य)	ग्रा. हो. ४।३
कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगं	भ. गी. ३।७
कर्मेन्द्रियैः सह प्राणादिपञ्चकं	
प्राणमयकोशः	पैङ्गलो. २।५
कर्शयन्तः शरीरस्थं	भ. गी. १७।६
कलङ्की बुद्धिरुच्यते (क्षेत्रज्ञस्य)	महो. ५।१२५

कलयन्ती मनश्शक्तिरादौ भावयति, क्षणात्। आकाशभावां..	महो. ५।१४६
कलाकाष्ठा मुहूर्ताश्च..पक्षा मासाः.. (विराट्स्वरूपस्य)	गुह्यका. २०
कलातीता भगवती सीता चित्स्व- रूपा भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै नमो..	तारसा. ३।८
कलातीता भगवती स्वयं सीतेति संज्ञिता। तत्परः परमात्मा च..	तारसा. २।५
कलाद्वयलयेनापि शक्तेः सञ्चलनेन च। क्षणाद्विपद्यते तस्य मनसः	
कम्पनं सकृत्	अमन. १।४५
कलापादलयेनापि सुषुम्णा (म्रा) मार्गवाहिनी	अमन. १।४३
कला मुहूर्ताः काष्ठाश्चाहोरात्रा- श्च सर्वशः	महाना. १।८२
कलायाः पुरुषः साक्षात्क्षमणो धरणीधरः	तारसा. २।४
कलायां स्वप्नप्राज्ञः, कलातीते स्वप्नतुरीयः	प.हं.प. १०
कलासर्गकरं देवं ये विदुस्तेजहुस्तनुम्	श्वेता. ५।१४
कलिना ग्रसिता ये वै तेषां तस्यामवस्थितिः	गोपालो. २।११
कलि-जाबालि-सौभाग्य-रहस्य- ऋच-मुक्तिकाः (उपनिषदः)	मुक्तिको. १।३९
कलिः कंसः स भूपतिः, शमो मित्रः सुदामा च सत्याकूरोद्धवो दमः	कृष्णोप. १५
कलेवरमहङ्गारगृहस्थस्य महागृहम्	महो. ३।२८
कलौ जगत्पतिर्विष्णुं..नार्चयिष्यन्ति..	भवसं. १।५६
कल्पक्षये पुनस्तानि	भ. गी. ९।७
कल्पना सर्वभूतानां ब्रह्मादीनां विशेषतः	ते. त्रि. १।२४
कल्पन्ते हास्मा ऋतव ऋतुमान्भवति, य एतदेवं विद्वानृतुषु सामोपास्ते	छान्दो. २।५।
कल्पन्ते हास्मैलोका ऊर्ध्वाश्चावृत्ताश्च य एतदेवं विद्वान्लोकेषु..पञ्च-	
विधं सामोपास्ते	छान्दो. २।२।३
कल्पयत्यात्मनाऽऽत्मानमात्मा देवः स्वभायया	वैतथ्य. १२

कल्पसूत्रे यथा वेदे धर्मशास्त्रे पुराणके ।

.. स जपः प्रोच्यते मेया जा. द. १।१२

कल्पं क्षणीकरोत्यन्तः क्षणं नयति

कल्पताम् (देहादिवासनामुक्तः) महो. ४।६८

कल्पादौ विस्तृजाम्यहम् भ. गी. ९।७

कल्पान्तपवना वान्तु यान्तु चैकत्व-

मर्णवाः.. नास्ति निर्मनसः क्षतिः महो. ४।९७

कल्पान्ते वै सर्वसंहारकर्त्री गुह्यका. ५९

कल्पितस्य शरीरस्य तस्य

सेनादिकल्पना रा. पू. १।१०

कल्पिताश्चर्यजालेषु नाभ्युदेति

कुतूहलम् अ. पू. ४।१०

कल्पितेयमविद्येयमनात्मन्यात्म-

भावनात् महो. ४।१२८

कल्पो व्याकरणं शिक्षा निरुक्तं

ज्योतिषं छन्द एतानि षडङ्गानि सीतो. १८

कवयोऽप्यत्र मोहिताः भ. गी. ४।१६

कविर्मनीषी परिभूः स्वयम्भूः ईशा. ८

कविर्मकवदात्मानं तद्दृष्ट्वादर्शयेन्नृणां ना. प. ५।३५

कविं कवीनामतिमेधविग्रहम् ग. पू. १।१०

कविं पुराणमनुशासितारं भ. गी. ८।९

कविं पुराणं पुरुषं सनातनं सर्वेश्वरं

सर्वदेवैरुपास्यम् महो. ४।७१

कविं पुराणं पुरुषोत्तमोत्तमं सर्वेश्वरं.. ना. प. ९।१७

कवीनामुशना कविः भ. गी. १०।३७

कव्यं कविं कल्पकं काममीशं

.. तुष्टुवांसा अमृतत्वं भजन्ते त्रिपुरो. ९

कश्चन गच्छती ३ तैत्ति. २।६।१

कश्चन समश्रुता ३ उ (कश्चित्-पा.) तैत्ति. २।६।१

कश्च विष्णुः ? परं ब्रह्मैव विष्णुः गोपीचं. ७

कश्चाह्लादः ? एष ब्रह्मानन्दरूपः गोपीचं. ७

कश्चाह्लादः ? गोपीचन्दनसंस्क-

मानुषाणां पापसंहारणाच्छुद्धान्तः-

करणानां ब्रह्मज्ञानप्राप्तिः ... गोपीचं. ७

कश्चिदर्थव्यपाश्रयः भ. गी. ३।१८

कश्चिद्धीरः प्रत्यगात्मानमैक्षन् कठो. ४।१

कश्चिन्न तस्याः पतिरस्ति लोके गुह्यका. ६८

कश्चिद्यतति सिद्धये भ. गी. ७।३

कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः

भ. गी. ७।३

कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः

भ. गी. १८।६९

कश्यपः पश्यको भवति

सूर्यता. १।२

कश्यपादुदिताः सूर्याः पापान्नि-

र्तन्ति सर्वदा सूर्यता. १।२

कश्यपोल्लखलः ख्यातो रज्जुमर्ता-

ऽदितिस्तथा । .. यावन्ति देव-

रूपाणि वदन्ति विबुधा जनाः कुष्णोप. २१

कपोत्काय स्वाहा

महाना. १४।१९

कस्तवायं जडो मूको देहो मांसमयो-

ऽशुचिः । यदर्थं.. अवशः परिभूयसे महो. ४।१३१

कस्तं मदामदं देवं मदन्योज्ञातुमर्हति कठो. २।२१

कस्त्वमित्यहमिति होवाच

नृसिंहो. ७।२

कस्त्वेनयोरेकधाभूयं भूत्वा परमतां

गच्छति बृह. ९।१२।१

कस्त्वेन (एतं) जनयेदिति कारणं

प्रतिषिध्यते अद्वैत. २५

कस्माच्च ते न नमेरन्महात्मन्

भ. गी. ११।३७

कस्मात्तानि च क्षीयन्तेऽद्यमानानि

सर्वदेति । पुरुषो वा अक्षितिः.. बृह. १।५।२

कस्मात्तानि न क्षीयन्तेऽद्यमानानि

सर्वदा । यो वैतामक्षितिं वेद.. बृह. १।५।१

कस्मादज्ञानप्रावलयमिति, भक्ति-ज्ञान-

वैराग्य-वासनाभावाच्च त्रि. म. ना. ९।३

कस्माद्वयभेद्यत्, द्वितीयाद्वै

भयं भवति बृह. १।४।२

(अथ) कस्मादुच्यते ईशानः, यः

सर्वान्देवानीशते ईशनीभिः

... तस्मादुच्यत ईशानः अ. शिरः. ३।५

(अथ) कस्मादुच्यते उग्रमिति,

यस्मात्स्वमहिम्ना.. सर्वानात्मनः

सर्वाणिभूतानि.. तस्मादुच्यत उग्रम् नृ. पू. २।९

(अथ) कस्मादुच्यत एकः ? यः सर्वा-

न्प्राणान्सम्भक्ष्य.. तस्मादुच्यत एकः अ. शिरः. ३।५

(अथ) कस्मादुच्यते ओङ्कारः ? यस्मा-

दुच्चार्यमाण एव प्राणानूर्ध्वमुत्का-

मयति तस्मादुच्यते ॐकारः अ. शिरः. ३।५

(अथ) कस्मादुच्यते तारं, यस्मा-

दुच्चार्यमाण एव गर्भ-जन्म-व्याधि-

जरा-मरण-भयात्तारयति.. अ. शिरः. ३।५

(अथ) कस्मादुच्यते नृसिंहमिति यस्मात्सर्वेषां भूतानां वा वीर्यतमः श्रेष्ठतमश्च सिंहो..तस्मादुच्यते..	नृ. पू. २।९	महसि तमसि द्योतयति तस्मा- दुच्यते वैद्युतम्	अ.शिरः. ३।५
(अथ) कस्मादुच्यतेऽनन्तः ? यस्मा- दुच्चार्यमाण एव..अस्यान्तो नोप- लभ्यते तस्मादुच्यतेऽनन्तः	अ.शिरः. ३।५	(अथ) कस्मादुच्यते शुक्लम् ? यस्मा- दुच्चार्यमाण एव कुन्दते कामयति च तस्मादुच्यते शुक्लम्	अ.शिरः. ३।५
(अथ) कस्मादुच्यते परं ब्रह्म ? यस्मा- त्परमपरं परायणं च बृहद्ब्रह्म बृंहयति तस्मादुच्यते ब्रह्म	अ.शिरः. ३।५	(अथ) कस्मादुच्यते सर्वव्यापी ? यस्मात्.. सर्वलोकान् व्याप्नोति..	अ.शिरः. ३।५
(अथ) कस्मादुच्यते प्रणवः ? यस्मा- दुच्चार्यमाण एव ऋग्यजुः..ब्रह्म ब्राह्मणेभ्यः प्रणामयति नामयति च तस्मादुच्यते प्रणवः	अ.शिरः. ३।५	(अथ) कस्मादुच्यते सूक्ष्मं ? यस्मा- दुच्चार्यमाण एव सूक्ष्मो भूत्वा शरीराण्यधितिष्ठति तस्मात्..	अ.शिरः. ३।५
(अथ) कस्मादुच्यते नमामीति, यस्माद्यं सर्वे देवा नमन्ति मुमुक्ष्वो ब्रह्मवादिनश्च.. तस्मात्..	नृ. पू. २।१३	(अथ) कस्मादुच्यते सर्वतोमुख- मिति, यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वा- ल्लोकान्.. सर्वाणिभूतानि स्वय- मनिन्द्रियोऽपि सर्वतः पश्यति तस्मादुच्यते सर्वतोमुखः	नृ. पू. २।८ नृ. पू. २।१४
(अथ) कस्मादुच्यते भगवान्महेश्वरः	अ.शिरः. ३।५	कस्मिन्जनोलोका ओताश्च प्रोताश्चेति तपोलोकेष्विति	सुबालो. १०।१
(अथ) कस्मादुच्यते भीषणमिति, यस्माद्भीषणं यस्य रूपं दृष्ट्वा.. भूतानि पलायन्ते, स्वयं.. न विभेति तस्मात्.. [नृ. पू.	२।४ + २।१०	कस्मिन्नु खलु गन्धर्वलोका ओताश्च प्रोताश्चेत्यादित्यलोकेषु	बृह. ३।६।१
(अथ) कस्मादुच्यते भद्रमिति यस्मात्स्वयं भद्रो भूत्वा.. भद्रं ददाति.. तस्मात्.. [नृ. पू.	२।४ + २।११	कस्मिन्नु चक्षुः प्रतिष्ठितमिति रूपेष्विति	बृह. ३।९।२०
(अथ) कस्मादुच्यते महाविष्णु- मिति, यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वा- ल्लोकान्..सर्वाणिभूतानिव्याप्नोति..	नृ. पू. २।६	कस्मिन्नु खलु चन्द्रलोका ओताश्च प्रोताश्च ? नक्षत्रेषु गार्गीति	बृह. ३।६।१
(अथ) कस्मादुच्यते मृत्युमृत्युमिति, यस्मात्स्वमहिम्ना स्वभक्तानां स्मृत एव मृत्युमपमृत्युं च मारयति..	नृ. पू. २।१२	कस्मिन्नु खलु देवलोका ओताश्च प्रोताश्च ? इन्द्रलोकेषु गार्गीति	बृह. ३।६।१
(अथ) कस्मादुच्यते रुद्रः ? यस्माद्- विभिः.. द्रुतमस्यरूपमुपलभ्यते तस्मादुच्यते रुद्रः	अ.शिरः. ३	कस्मिन्नु खलु नक्षत्रलोका ओताश्च प्रोताश्च ? देवलोकेषु गार्गीति	बृह. ३।६।१
(अथ) कस्मादुच्यते वीरमिति यस्मात्सर्वा ल्लोकान्..सर्वाणि भूतानिविरमतिविरामयति..तस्मात्..	नृ. पू. २।५	कस्मिन्नु खलु प्रजापतिलोका ओताश्च प्रोताश्च ? ब्रह्मलोकेषु गार्गीति	बृह. ३।६।१
(अथ) कस्मादुच्यते वैद्युतम् ? यस्मादुच्चार्यमाण एव व्यक्ते		कस्मिन्नु खलु ब्रह्मलोका ओताश्च प्रोताश्च ?	बृह. ३।६।१
		कस्मिन्नु खलु वायुरोतश्च प्रोतश्च ? अन्तरिक्षलोकेषु गार्गीति	बृह. ३।६।१
		कस्मिन्नु खलु वान्तरीक्षलोका ओताश्च प्रोताश्च ? गन्धर्वलोकेषु गार्गीति	बृह. ३।६।१
		कस्मिन्नु खलु ब्रह्मलोका ओताश्च प्रोताश्च ? प्रजापतिलोकेषु गार्गीति	बृह. ३।६।१
		कस्मिन्नु खलु वाका ओताश्च प्रोतश्च ?	बृह. ३।८।७

कस्मिन्नु खल्वादित्यलोका ओताश्च
 प्रोताश्च ? चन्द्रलोकेषु गार्गीति बृह. ३।६।१
 कस्मिन्नु खल्वाप ओताश्च प्रोताश्च ?
 वायौ गार्गीति बृह. ३।६।१
 कस्मिन्नु त्वं चात्मा च प्रतिष्ठितौ स्थ
 इति प्राण इति बृह. ३।९।२६
 कस्मिन्नु दक्षिणा प्रतिष्ठितेति
 श्रद्धायामिति बृह. ३।९।२१
 कस्मिन्नु दीक्षा प्रतिष्ठिता ? सत्य इति बृह. ३।९।२३
 कस्मिन्नु भगवो विज्ञाते सर्वमिदं
 विज्ञातं भवति ? मुण्ड. १।१।३
 कस्मिन्नु प्राणः प्रतिष्ठितः ? अपानइति बृह. ३।१।२६
 कस्मिन्नु यज्ञः प्रतिष्ठितः ?
 दक्षिणायामिति बृह. ३।९।२१
 कस्मिन्नु रूपाणि प्रतिष्ठितानि ?
 हृदय इति बृह. ३।९।२०
 कस्मिन्नु रेतः प्रतिष्ठितं ? हृदय इति बृह. ३।९।२२
 कस्मिन्नु वाक्प्रतिष्ठितेति, हृदय इति बृह. ३।९।२४
 कस्मिन्नु व्यानः प्रतिष्ठित इति,
 उदान इति बृह. ३।९।२६
 कस्मिन्नु श्रद्धा प्रतिष्ठितेति
 हृदय इति बृह. ३।९।२१
 कस्मिन्नु सत्यं प्रतिष्ठितम् ? हृदयइति बृह. ३।९।२३
 कस्मिन्नु सर्वे प्रतिष्ठिता भवन्ति ? प्रश्नो. ४।१
 कस्मिन्नु हृदयं प्रतिष्ठितमिति बृह. ३।९।२४
 कस्मिन्नुदानः प्रतिष्ठित इति,
 समान इति बृह. ३।९।२६
 कस्मिन्प्रजापतिलोका ओताश्च
 प्रोताश्चेति, ब्रह्मलोकेष्विति सुबालो. १०।१
 कस्मिन्ब्रह्मलोका ओताश्च प्रोताश्चेति
 सर्वलोका आत्मनि ब्रह्मणि मणय
 इवोताश्च प्रोताश्च सुबालो. १०।१
 कस्मिन् भुवर्लोका ओताश्च प्रोताश्चेति
 सुवर्लोकेष्विति सुबालो. १०।१
 कस्मिन्भूर्लोका ओताश्च प्रोताश्चेति
 भुवर्लोकेष्विति सुबालो. १०।१
 कस्मिन्महर्लोका ओताश्च प्रोताश्चेति
 जनोर्लोकेष्विति सुबालो. १०।१

कस्मिन् रसातललोका ओताश्च
 प्रोताश्च ? भूर्लोकेष्विति सुबालो. १०।१
 कस्मिन्ऋषानः प्रतिष्ठित इति,
 व्यान इति बृह. ३।९।२६
 कस्मिन्ऋषाः प्रतिष्ठिता इति,
 रेतसीति बृह. ३।९।२२
 कस्मिन्वा प्रतिष्ठिते प्रतिष्ठास्यामि
 प्रश्नो. ६।३
 कस्मिन्सत्यलोका ओताश्चप्रोताश्चेति
 प्रजापतिलोकेष्विति सुबालो. १०।१
 कस्मिन् सुवर्लोका ओताश्च प्रोता-
 श्चेति, महर्लोकेष्विति सुबालो. १०।१
 कस्मिन् स्थितं तु किं नाम कथं वा
 धार्यते ? रु. जा. १
 कस्मिन्स्तदोतं प्रोतं चेति बृह. ३।८।३, ६
 कस्मिन्स्तपोलोका ओताश्च प्रोताश्चेति
 सत्यलोकेष्विति सुबालो. १०।१
 कस्मैदेवायहविषाविधेम [श्वेता. ४।१३ + नृ. पू. २।१२
 [ऋ. अ. ८।६।३ = मं. १०।१२११-९ अथर्व. ४।२।१।७
 कस्यापि वन्दनमकृत्वा न नमस्कारो
 न स्वाहाकारो यादृच्छिको भवेत् ना. प. ३।८७
 कस्यैष खल्वीदृशो महिमाऽती-
 न्द्रियभूतस्य येनैतद्विधमिदं.
 प्रतिष्ठापितम् मैत्रा. २।३
 कस्यैष महिमा बभूव ब्रह्मो. १
 कस्मिन्वेष्टां ब्राह्मणानामनूचानतमइति बृह. ३।१।१
 कं कं कस्मै पदे पदे पातः
 ..पादिते स्वाहा पारमा. ९।१०
 कं कं जनित्रे समतेजसं ते स्वाहा पारमा. ९।५
 कं घातयति हन्ति कम भ. गी. २।२१
 कं ते काममागायानीत्येष हेव.. छान्दो. १।७।९
 कंसर्वंशविनाशाय केशिचाणूर-
 घातिने..पार्थसारथये नमः गो. पू. ४।८
 कंसे पृषदाज्यं सन्नीय..जुहोति बृ. उ. ६।४।२४
 कं ह वा अस्मै भवति य एवमेत-
 द्दर्कस्यार्कत्वं वेद बृह. १।२।१
 कः कोशमङ्गे कुशलं विधाय...
 चराय स्वाहा पारमा. १।९
 कः परमात्मा को ब्रह्मा को विष्णुः ? निरा. उ. ४
 कः परमो देवः का वा तच्छक्तयः ? राधिको. १

कः परिव्रजनाधिकारी कीदृशं परिव्राजकलक्षणम् ?	प.हं.प. १	कान्तिविशेषावर्तेरभितोऽनिशं प्रज्वलंतं..आदिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना.७।११	
कः पुनरेषां (देवानां) वरिष्ठः ?	प्रश्नो. २।१	(तत्र) का पृथिवी का आपः किं	
कः पुष्करः किमयो वा ?	मैत्रा. ६।२	तेजः को वायुः किमाकाशं	गर्भो. १
कः स जगार भुवनस्य गोपाः, तं कापेय नाभिपश्यन्ति	छान्दो.४।३।६	कापिलेन दध्नाऽभिपिच्य रुद्रं , सुरापानात्पूतो भवति	भ.जा. २।११
कः सविता, का सावित्री ? पुरुष एव सविता, स्त्री सावित्री .. ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ९	कापिलेनपयसाऽभिपिच्यरुद्रमृक्तेन मामेव लिङ्गरूपिणं..पूतो भवति	भस्मजा.२।११
कः सविता, का सावित्री ? अग्निरेव सविता, पृथिवी सावित्री, स यत्राग्निस्तत्पृथिवी..तदेकंमिथुनम्	सावित्र्यु.१	कापिलेनाज्येनाभिपिच्य स्वर्णस्तेयात्पूतो भवति	भस्मजा.२।११
कः सविता, का सावित्री ? वरुण एव सविताऽऽयः सावित्री, स यत्र वरुणः..तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु.२	का प्रीतिः स्याज्जनार्दन का प्रकृतिः..का जातिः	भ. गी.१।३६ निरा. ४
कः सोऽभिध्येयोऽयं यः प्राणात्मकः (पाठान्तरम्)	मैत्रा.१।१	काम आज्यं मन्युः पशुस्तपोऽग्निः (ब्रह्मयज्ञस्य) [त्रिगुप.४+	महाना.१८।१
कः सोऽभिध्येयोऽयं यः प्राणाख्यः, तस्योपव्याख्यानम्	मैत्रा. १।१	काम एव यस्यायतनं हृदयं लोको मनो ज्योतिः..	बृह. ३।१।११ त्रि.ता. १।५
कः स्वर्गः को नरकः को बन्धः ?	निरालं. ४	काम एवेदं तत्तदिति ककारो गृह्यते	भ.गी. ३।३७
काको वा हंसवद्गच्छेजगद्भवतुनिश्चलं काङ्क्षन्तः कर्मणां सिद्धिं	ते.वि.६।९२	काम एष क्रोध एषः कामकलेति विज्ञायते (देवी)	बह्वचो. १
काठिन्यदृढकौपीनं, चीराजिनवासः काठिन्यं पृथिवीद्वेकापानीयं तद्वाकृति काठिन्यादर्थं ससागरं सपर्वतं...	भ.गी. ४।१२ निर्वाणो. ७ वराहो. ५।१	कामक्रोधभयं.. जन्ममृत्युश्च कार्पण्यं.. एभिर्दोषैर्विनिमुक्तः स जीवः शिव उच्यते	भ.गी.१६।१२ यो.शि. १।११
मण्डलमेवोक्तं लकारेण	त्रि.ता. १।८	कामक्रोधलोभमोहदम्भदर्पासूया- ममत्वाहङ्कारादींस्तृतीयं..	
काण्डात्काण्डात् प्ररोहन्ती परुषः परुषस्परि [महाना. ४।२+ [वा.सं.१३।२०+तै.सं.४।२।१।+ कातकं फलमासाद्य यथा वारि प्रसीदति । तथा विज्ञानवशतः स्वभावः सम्प्रसीदति	वनदु. १५६ तै.आ.१०।१७	वृक्ष इव तिष्ठासेत् काम-क्रोध-लोभ-मोह-भयान्या- काशस्य (अंशाः)	शाट्याय. १८ शारीरको. ३
कात्यायनाय विद्महे कन्याकुमारि धीमहि । तन्नो दुर्गिः प्रचोदयात् [+वनदु.१२४,१४० कादिविद्येति वा हादिविद्येति वा सादिविद्येति वा रहस्यम्	महाना.३।१२	काम-क्रोध-लोभ-मोह-मद-मात्सर्य- पुण्य-पापमया ब्राह्मयाद्यष्टशक्तयः काम-क्रोध-लोभ-मोह-मद-मात्सर्य- मित्यरिषड्वर्गः	भावनो. ३ मुद्रलो. ४।२
कादिहादिमतोक्तेन भावना प्रतिपादिता	वह्वचो. २	काम-क्रोध-लोभ-मोह-मद- मात्सर्यादिकं दग्ध्वा.. काम-क्रोध-लोभ...मृत्यु-रोग-शो- काद्यैरभिहतेऽस्मिच्छरीरे किं कामभोगाद्यैः	ना.प. ७।२ मैत्रा. १।४ भ. गी.५।२६
	भावनो. १०	कामक्रोधवियुक्तानां	

कामक्रोधहर्षरोषलोभमोहदम्भदुर्पे-
 च्छासूयाममत्वाहङ्कारादीनापि
 परित्यजेत् आरुणि. ४
 कामक्रोधादयो व्योमांशाः पैङ्गलो. २।२
 कामक्रोधादिदोषाणां स्वरूपा-
 न्नास्ति भिन्नता यो.शि. १।१७
 कामक्रोधोद्भवं वेगं भ. गी. ५।२३
 कामक्रोधौ तथा दुर्पलोभमोहादयश्च ये ।
 तांस्तुदोषान्परित्यज्यपरित्राट्.. ना.प. ५।४४
 कामक्रोधौ लोभमोहावहङ्कारश्च...
 बन्धाय देहिनः भवसं. २।२२
 कामक्रोधौ लोभमोहौ मदो मात्सर्य-
 मेव च । एतेऽरिषड्वा विश्वश्च.. वराहो. १।१०
 कामदेवाय विद्महे पुष्पवाणाय
 धीमहि । तन्नोऽनङ्गः प्रचोदयात् ना.पू. ता. ४।२
 कामनाम्ना किरातेन विकीर्णा
 मुग्धचेतसः । नार्यो नरविहङ्गा-
 नामङ्गबन्धनवागुराः[याज्ञव.१४+ महो. ३।४५
 काममय एवायं पुरुषः बृह. ४।४।५
 काममयोऽकाममयः क्रोधमयो-
 ऽक्रोधमयः...सर्वमयः (आत्मा) बृह. ४।४।५
 काममाश्रित्य दुष्पूरं भ. गी. १६।१०
 कामरागबलान्विताः भ. गी. १७।५
 कामरागविवर्जितम् भ. गी. ७।११
 कामरूपं दुरासदम् भ. गी. ३।४३
 कामरूपाय रामाय नमो मायामयाय च रा. पू. ४।१२
 कामरूपेण कौन्तय भ. गी. ३।३९
 कामसङ्कल्पवर्जिताः भ. गी. ४।१९
 कामस्तदग्रेसमवर्तेताधि [बृ.जा.१।२
 [ऋ.अ.८।७।१७= +नृ. पू. १।१
 [तै.आ. १।२३।१+ मं. १०।१२९।४
 कामस्थितिं जगतः प्रतिष्ठां अथर्व.१९।५२।१
 क्रतोरानन्त्यमभयस्य पारम् कठो. २।११
 कामस्वरूपं पीठं सर्वकामदं भवति सौभाग्य. २४
 कामं कामयते यावद्यत्र सुप्तो न
 कश्चन । स्वप्नं पश्यति नैवात्र
 तत्सुषुप्तमपि स्फुटम् ना. प. ८।१४
 कामं क्रोधं च संश्रिताः भ. गी. १६।१८
 कामं क्रोधं परिग्रहम् भ. गी. १८।५३

कामं पित्रे वाऽऽचार्याय वा शंसेत् ३ऐत. २।४।२
 कामः समुद्रमाविश चित्त्यु. १०।२५
 कामः करोति, नाहं करोमि महाना. १४।३
 कामः कर्ता नाहं कर्ता महाना. १४।३
 कामः कारयिता, नाहं कारयिता महाना. १४।३
 कामः क्रोधस्तथा दुर्पो लोभमोहा-
 दयश्च ये । तांस्तुदोषान्
 परित्यज्य... ना.प. ३।३३
 कामः क्रोधस्तथा लोभः भ.गी.१६।२१
 कामः क्रोधस्तथा लोभः...
 अभक्ष्यान्ननिषेवणात् भवसं. ४।११
 कामः पशुः (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२
 कामः प्रजानां निहितोऽसि सोमे एका.उ. ५
 कामः सङ्कल्पो विचिकित्सा श्रद्धा-
 ऽश्रद्धा धृतिरधृतिर्हीर्षीर्भी-
 रित्येतत्सर्वं मन एव [बृह.१।५।३+ मैत्रा. ६।३०
 कामाख्यं तु गुदस्थाने पङ्कजं तु
 चतुर्दलतन्मध्ये..योनिःकामाख्या.. यो.चू. ७
 कामात्क्रोधोऽभिजायते अ. गी. २।६२
 कामात्मानः स्वर्गपराः भ. गी. २।४३
 कामादिरहितोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।२१
 कामादिवृत्तिदहनं, काठिन्यदृढकौपीनं निर्वाणो.७
 कामान्निष्कामरूपी संचरत्येकचरो
 मुनिः...स्वात्मनैव... २आत्मो. ११
 कामान्यः कामयते मन्यमानः
 स कामभिर्जायते तत्र तत्र.. मुण्ड. ३।२।२
 कामाब्धिकलोलरतं समुद्धर
 मनो ब्रह्मन् महो. ५।१३४
 कामाभिदुग्धोऽस्म्यभिदुग्धोऽस्मि सहवै. २२
 कामावकीर्णोऽस्म्यवकीर्णोऽस्मि सहवै. २२
 कामी कलांकामरूपांचिकित्वा नरो
 जायते कामरूपश्च कामः त्रिपुरो. ११
 कामी कलां काम्यरूपां विदित्वा नरो
 जायते कामरूपश्च काम्यः (पाठः) त्रिपुरो. ११
 कामीमुमामीशिपमीशिपाणां
 तत्सत्यं...स्वाहा पारमा. ५।३
 कामेन त्वा प्रतिगृह्णामि, कामैतत्ते
 एषा ते काम दक्षिणा चित्त्यु.१०।२+
 [तै.आ.३।१०।२,४+ अथर्व.३।५२।४

कामेन मे (मा) काम आगात् [तै.आ. ३।१५।२+ कामेनाजनयन् पुनः[तै.आ.३।१५।२+ कामेन विषयाकाङ्क्षी विषयात्काम- मोहितः। द्वावेव सन्त्यजेन्नित्यं निरञ्जनमुपाश्रयेत् कामेश्वरी वज्रेश्वरी भगमालि- न्योऽन्तस्त्रिकोणाग्रगा देवताः कामैस्तेस्तेर्हृतज्ञानाः कामोऽकार्पात्कामःकरोति, नाहंकरोमि कामोऽकार्पात्त्रमो नमेः कामो दाता, कामः प्रतिगृहीता कामोपभोगपरमाः कामोभूत्वा प्रजानामन्तरा स्थितः सर्वा लोकाह्लादयन्..स्वाहा कामो योनिः कामकला वज्रपाणिर्गुहा हसा। मातरिश्वाभ्रमिन्द्रः[देव्यु.११ +त्रिपुरो.८ कामोऽस्मि भरतर्पभ काम्यानां कर्मणां न्यासं कायदण्डे त्वभोजनम् कायक्लेशभयात्त्यजेत् कायस्थो दृश्यते लोको तत्त्वचर्या समाचरेत् कायरूपे चित्तसंयमादन्यादृश्यरूपम् कायशोषणमात्रेणकातत्रह्यविवेकिनाम् कायाकाशसंयमादाकाशगमनम् कायिकादिष्विमुक्तोऽस्मि..केवलोऽस्म्यहं कायेन मनसा बुद्ध्या कायेनमनसावाचा शत्रुभिःपरिपीडिते। वृत्तिक्षोभनिवृत्तिर्या क्षमा सा.. कायेन मनसा वाचा स्त्रीणां परि- विवर्जनम्। ऋतौ भार्या तदा तस्य ब्रह्मचर्यं तदुच्यते कायेन मनसा वाचा हिंसाऽहिंसा न चान्यथा कारणं गुणसङ्गोऽस्य कारणं तु ध्येयः सर्वैश्वर्यसम्पन्नः सर्वेश्वरः शम्भुः	चित्त्यु.१५।२+ अथर्व.३।५२।४ चित्त्यु. १५।२ योगकुं. ३।३ भावनो. ६ भ.गी. ७।२० महाना. १४।३ महाना. १४।३ चित्त्यु.१०।१,२ भ.गी. १६।११ पारमा.३।२ भ.गी. ७।११ भ.गी. १८।२ १सं.सो. २।९७ भ.गी. १८।८ अमन. १।८१ शांडि.१।७।५२ वराहो.२।४० शांडि.१।७।५२ मैत्रे. ३।२२ भ.गी. ५।११ जा.द. १।१७ जा.द. १।१३ जा.द. १।७ भ.गी.१३।२२ अ. शिखो. ३	कारणं कस्य वै कार्यं कारणंतस्य जायते [ते. विं. १।४८ +अ. शां. ११ कारणात्मकं सर्वं कार्यात्मकं सकलं नारायणः कारणादिविहीनात्मा तुरीयादि- विवर्जितः कारणाद्यद्यनन्यत्वमतःकार्यमजयदि, जायमानाद्धि वै कार्यात्कारणं ते कथं ध्रुवम् कारणाद्विजगत्तः सत्यत्वं पञ्चमो भ्रमः। पञ्चभ्रमनिवृत्तिश्च तदा स्फुरति चेतसि कारणानि निबोध मे कारणाभिन्नरूपेण कार्यं कारणमेव हि। तद्रूपेण सदा सत्यं मेदेनो- क्तिर्मृषा खलु कारणाव्याकृतप्राज्ञश्च मकारः कारणेन विना कार्यं न कदाचन विद्यते। अहङ्कारं विना तद्देहे दुःखं कथं भवेत् कारणेन विना कार्यं नोदेति (तथैव) भक्त्या विना ब्रह्मज्ञानं कदापि न जायते कारणोपाधिराश्वरः। कार्यकारणतां हित्वा पूर्णबोधोऽवशिष्यते कारागारविनिर्मुक्तचोरवदूरतो वसेत् कारागृहविनिर्मुक्तचोरवत्पुत्राप्तबंधु- भवस्थलं विहाय दूरतो वसेत् कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः कार्यकारण-(करण-) कर्तृत्वे हेतुः प्रकृतिरुच्यते [भ.गी. १३।२१ +भवसं. २।८ कार्यकारणकर्मनिर्मुक्तं निर्वचन- मनौपम्यं निरुपाख्यं किं तदङ्गवाच्यम् कार्यकारणताभावाद्यतोऽचिन्त्याः सदैव ते। द्रव्यंद्रव्यस्य हेतुः स्यात्.. कार्यकारणतांहित्वापूर्णबोधोऽवशिष्यते कार्यकारणबद्धौ ताविष्येते विश्वतैजसौ कार्यकारणवर्जितः (आत्मा)	त्रि.म.ना.२।८ ते. विं. ४।७३ अ. शां. १२ अ. पू. १।१५ भ. गी.१८।१३ पञ्चप्र. ३१ यो. चू. ७५ यो. शि. १।३७ त्रि.म.ना. ८।४ शु. र. ३।१२ मैत्रे. २।११ ना. प. ७।१ भ. गी. २।७ मैत्रा. ६।७ अ.शां. ५२ शु.र. ३।१२ आगम. ११ ते.विं. ५।१
---	--	--	--

कार्यकारणोपाधिमेदाज्जीवे-

श्वरभेदोऽपि दृश्यते	त्रि.म.ना. ४१७
कार्यते ह्यवशः कर्म	भ.गी. ३५
कार्यभेदात्कारणभेदः	ना. प. ५१२
कार्यमित्येव यत्कर्म	भ.गी. १८१९
कार्यं कर्म करोति यः	भ.गी. ६१९
कार्यं कर्म समाचर	भ.गी. ३१९९
कार्यं चाकार्यमेव च	भ.गी. १८३१
कार्यं चेत् कारणं किञ्चित् कार्याभावे	ते.वि. ५१२६
न कारणम्	रुद्रह. १५
कार्यविष्णुः क्रियाब्रह्माकारणतुमहेश्वरः	ते.वि. ३५५
कार्याकार्यमसद्विद्धिनष्टं प्राप्तमसन्मयम्	भ.गी. १६२४
कार्याकार्यव्यवस्थितौ	भ.गी. १८३०
कार्याकार्ये भयाभये	ते.वि. ५१२६
कार्याभावे न कारणम्	अ.पू. १४३
कार्ये गोष्पदतोयेऽपि विशीर्णो	भ.गी. १८२२
मशको यथा	शु. र. ३१२२
कार्ये सक्तमहेतुकम्	वैतथ्य. २४
कार्योपाधिरयं जीवः कारणोपाधिरीश्वरः	स्वसंवे. २
[त्रि.म.ना. ४१८+	शु. र. ३१२२
काल इति कालविदो देशः.. तद्विदः	वैतथ्य. २४
कालकर्मात्मकमिदं स्वभावात्मकंचेति	स्वसंवे. २
कालकलानिमेषमारभ्यघटिकाष्टयाम..	सीतो. ७
पक्षमासत्वेन..भेदेन मनुष्याणां	ते. वि. ३४९
शतायुःकल्पनया प्रकाशमाना	शु. र. ३१२२
कालत्रयमसत्सदा । गुणत्रयमसद्विद्धि	वैतथ्य. २४
ह्यहं सत्यात्मकः शुचिः	स्वसंवे. २
कालत्रयमुपेक्षित्या हीनायाश्चैत्य-	सीतो. ७
बन्धनैः । चित्तचैत्यमुपेक्षित्याः	ते. वि. ३४९
समतैवावशिष्यते	शु. र. ३१२२
कालत्रयविमुक्तोऽस्मि कामादि-	वैतथ्य. २४
रहितोऽस्म्यहम्	स्वसंवे. २
कालत्रयं च सवनत्रयं लिङ्गत्रयं	सीतो. ७
त्रिपात् तेजस्त्रयमकारोकार-	ते. वि. ३४९
मकारप्रणवात्मकम्	शु. र. ३१२२
कालत्रयाबाधितं ब्रह्म	वैतथ्य. २४
कालत्रयेऽपि यस्येमा माप्रा नूनं	स्वसंवे. २
प्रतिष्ठिताः	सीतो. ७

कालत्रये यथा सर्पो रज्जौ नास्ति	आ. प्र. ३०
तथामयि..जगन्नास्त्यहमद्वयः	वनदु. १६७
कालदण्डां करालास्यां...विजयां	इतिहा. ९५
बन्धयाम्यहम्	ना. प. ३६१
काल-देश-पात्र-मन्त्राष्टशौचेप्साः-	ना. प. ३६१
कृष्णपक्षक्षयोत्सवाः	ना. प. ५१५
कालमेव प्रतीक्षेत यावदायुः समाप्यते	ना. प. ५१५
कालमेव प्रतीक्षेत निर्देशं भृतकोयथा	ना. प. ५१५
कालमेव प्रतीक्षेत निर्देश-भृतक-	ना. प. ५१५
न्यायेन परित्राद्	ना. प. ५१५
कालभेदं देशभेदं...असदेव	ते. वि. ६५४
हि केवलम्	ते. वि. ६५४
कालरात्रिं ब्रह्मस्तुतां वैष्णवीं स्कन्द-	देव्यु. ८
मातरम् । ..नमामः पावनां शिवां	वराहो. ५३५
कालवन्धनमेतद्वि(पूर्वोक्तं ५३२-३४)	अक्षयुप. २७
कालश्च कलनोद्युक्तः सर्वभावान्..	त्रि.म.ना. २१८
कालश्च नारायणः [नारा. २+	मैत्रा. ६१४
कालश्चाब्रह्मस्य, सूर्यो योनिः कालस्य	मैत्रा. ६१४
कालसत्ता कलासत्ता वस्तुसत्तेयमि-	अ.पू. ४१६६
त्यपि । विभागकलनां त्यक्त्वा	गु.षो. २
सन्मात्रैकपरा भव	मैत्रा. ६१६
कालसङ्कलनात् काली	मैत्रा. ६१४
(अथ) कालसंज्ञमादित्यमुपासीत	महो. ३३७
कालस्तस्यातिदूरमपसरति	छान्दो. २१३११
कालस्तामपि कृन्तति (वासनाम्)	भ.गी. १०३०
कालं गच्छति तन्निधनम्	अ.पू. ३१२१
कालः कलयतामहम्	एका.उ. ६
कालः कालैकवादिनाम्	भवसं. ११७
कालः क्रमस्त्वं परमाक्षरं च	मैत्रा. ६१५
कालः क्रीडत्ययं प्राणः सर्व-	मंत्रिको. १२
मापदि पातयन्	मैत्रा. ६१५
कालः पचति भूतानि.. यस्मिंस्तु	मंत्रिको. १२
पच्यते कालो यस्तं वेद सवेदवित्	मैत्रा. ६१५
कालः प्राणश्च भगवान्मृत्युः शर्वोमहेश्वरः	मंत्रिको. १२
उग्रो भवश्च रुद्रश्च ससुरः..	मंत्रिको. १२
कालः स्वभावोनियतिर्यदृच्छा..आत्मा-	मंत्रिको. १२
प्यनीशः सुखदुःखहेतोः [श्वेता. ११२ + ना. प. १११	मंत्रिको. १२
कालाग्निरयमूर्ध्वगः, तथैव निम्नगः..	मंत्रिको. १२
कालाग्निरुद्रं भगवन्तंसनत्कुमारः पप्रच्छ	मंत्रिको. १२

कालात्मनि मनो लीनं त्रिकालज्ञान- कारणम्..परकायप्रवेशनम्	यो. शि. ५।४८	कापायवासाः कक्षोपस्थलो- मानि वर्जयेत्	२ सञ्ज्ञासो. १०
कालात्स्रवन्ति भूतानि....		कापायवासाः सततं ध्यानयोग- परायणः ।. वसेद्देवालोऽपि वा	ना. प. ५।४९
कालो मूर्तिरमूर्तिमान्	मैत्रा. ६।१४	कापायवासान्कक्षोपस्थलोमानि वर्जयेत् (?)	कठश्रु. २२
कालाद्व्यापकउच्यते, व्यापकोहि..रुद्रः	अ. शिरः. ३।१५	काष्ठदण्डो धृतो येन सर्वांशी ज्ञान- वर्जितः..स पापी यतिवृत्तिहा	प. हं. ६
कालानलसमद्योतमानं महाकाशं भवति	अद्वयता. ४	काष्ठदण्डो धृतो येन...	
कालानलसमं द्योतमानं	मं. ब्रा. १।३	स याति नरकान्घोरान्..	ना. प. ५।१४
कालान्तरोपभोगार्थं सञ्चयः..(यतेः)	१ सं. सो. २।८२	काष्ठपाषाणजोवह्निः पार्थिवोऽग्रहणीगतः	यो. शि. ५।३१
कालाम्भोधरकान्तिकान्तमनिशं		काष्ठपाषाणयोर्वह्निर्ह्यस्थिमध्ये प्रवर्तते	यो. शि. ५।३१
वीरासनाध्यासितम्	रामर. २।२४	काष्ठवज्रायते देह उन्मन्यावस्थया ध्रुवम्, न जानाति स शीतोष्णं..	ना. बि. ५३
कालिकायै विद्यद्दे श्मशानवासिन्यै धीमहि । तन्नोऽघोरः (रा) प्रचोदयात्	वनदु. १४५	काष्ठवत् पश्य वै देहं प्रशान्तस्येति लक्षणम्	अ. ना. १५
कालिन्दीजलकलोलसङ्गिमारुत- सेवितम् । चिन्तयंश्चेतसा कृष्णं		काष्ठान्यपि हि जीर्यन्ते दरिद्राणां...	भवसं. १।१३
मुक्तो भवति संसृतेः	गो. पू. १।७	काष्ठा भिन्दन् गोभिरितोमुतश्च	बा. मं. १५
कालीकरालीचमनोजवा (अग्निजिह्वाः)	मुण्ड. १।२।४	का सत्यता याज्ञवल्क्य, चक्षुरेव सम्राट्	बृह. ४।१।४
कालेनात्मनि विन्दति	भ. गी. ४।३८	का साम्नो गतिरिति स्वरइतिहोवाच	छान्दो. १।८।४
कालेनाल्पेन विलयी देहो नाहं..	१ सं. सो. २।१४	काऽसि त्वं महादेवि	देव्यु. १
कालो नास्ति जगन्नास्ति माया-		कास्थिततायाज्ञवल्क्यहृदयमेवसम्राट्	बृह. ४।१।७
प्रकृतिरेव न, अहमेवहरिः साक्षात्	ते. वि. ६।६३	कास्वित् सा देवता, यस्या मृत्युरन्नमित्यग्निर्वै मृत्युः	बृह. ३।२।१
कालो ब्रह्म कला ब्रह्म सुखं ब्रह्म..	ते. वि. ६।३५	कां गतिं कृष्ण गच्छति	भ. गी. ६।३७
कालोऽयं सर्वसंहारी तेनाक्रांतं जगन्नयम्	महो. ३।३८	कांस्यघण्टानिनादस्तु यथा लीयति शान्तये । ओङ्कारस्तु तथा योज्यः	ब्र. वि. १२
कालोऽस्मि लोकक्षयकृत् प्रवृद्धः	भ. गी. १।१३२	कांस्यघण्टानिनादः स्याद्यदालिप्यति शान्तये । ओङ्कारस्तु तथा	
काशिराजश्च वीर्यवान्	भ. गी. १।५	योज्यः श्रुतये सर्वमिच्छति	१ प्रणवो. १२
काश्यश्च परमेष्वासः	भ. गी. १।१७	कां सोऽस्मितांहिरण्यप्राकारामाद्रीं ज्वलन्ती.. [क्र. खि. ८७।१०+]	श्री. सू. ४
कावूरू पादाउच्येते [चित्त्यु. १२।५+ [=मं. १०।९०।११]	क्र. अ. ८।४।१९ + वा. सं. ३।१।१०	किञ्चित्कचित्कदाचिच्चआत्मानं न स्पृश- त्यसौ । तूष्णीमेव स्थितस्तूष्णीं..	ते. वि. ४।४०
का वै वरणा काच नाशीति, सर्वा- निन्द्रियदोषान्वारयतीति तेन वरणा..सर्वानिन्द्रियकृतान्पा- पान्नाशयतीति नाशी भवतीति	जाबालो. २	किञ्चित्क्षुभितरूपासा चिच्छक्तिश्चि- न्मयार्णवे । तन्मयैव स्फुरत्यच्छा	महो. १८५।१
काश्यां तु ब्रह्मनालेऽस्मिन् मृतो मत्तारमाप्नुयात् । पुनरावृत्ति- रहितां मुक्तिं प्राप्नोति मानवः	मुक्तिको. १।१९ भस्मजा. २।८		
काश्यां स्थानानि चत्वारि			
कापायग्रहणं कपालधरणं केशावली लुञ्चनं.. सर्वं चोदरपोषणाय..	अमन. १।६		
कापायवस्त्रं परिधानाय देहे.. प्रायो जगद्वञ्चयितुं प्रवृत्ताः	भवसं. १।५५		

किञ्चिच्चेद्रोचतेतुभ्यं तद्ब्रह्मोऽसि भव-
स्थितौ । नकिञ्चिद्रोचते चेत्तेतन्मु-
क्तोऽसि भवस्थितौ अ.पू. ५।१०५
(?) किञ्चिदक्षण्या कृतं भवति बृ.उ. १।५।१७
किञ्चिदस्ति धनञ्जय भ.गी. ७।७
किञ्चिदुन्नामितमुखोदंतैर्दन्तान्नचालयेत् योगो. २१
किञ्चिद्भेदं न तस्यास्ति (आत्मनः)
..अहं त्वं तदिदं सोऽयं कालात्मा
कालहीनकः ते. बिं. ४।४२
किमकुर्वत सञ्जय भ.गी. १।१
(अथानु) किमनुशिष्टोऽवोचथा
यो हीमानि न विद्यात्कथं सो-
ऽनुशिष्टो ब्रुवीत छांदो. ५।३।४
किमन्यत्कामहेतुकम् भ. गी. १६।८
किमन्यत्सदन्यद्रूयामेति त्रिष्टुप्... १ऐत. ३।५।१
किमप्यव्यपदेशात्मा पूर्णात् पूर्णतरा-
कृतिः । न सन्नासन्न सदसत्.. महो. २।६७
किमर्थमचारीःपशूनिच्छन्नपवन्तानिति बृह. ४।१।१
किमर्था वयमभ्येष्ट्यामहे, किमर्था
वयं यक्ष्यामहे ३ऐत. २।६।३
किमसौ (मुक्तोऽहमिति) मननादेव
मुक्तो भवति तत्क्षणात् यो. शि. १।५४
किमस्य यज्ञोपवीतं काऽस्य (संन्या-
सिनः) शिखा कथं वाऽस्यो-
पस्पर्शनम् [१सं.सो. १।३+ कठश्रु. ८
किमस्यापागादिति-तक्षैवेति-
तथैवेतत्... छाग. ६।२
किमहं पापमकरवमिति, स य एव
विद्वानेते आत्मानं स्पृणुते तैत्ति. २।९
किमाचारः कथं चैतान् भ. गी. १४।२१
किमासीत् ब्रजेत किम् भ. गी. २।५४
किमिच्छन्कस्य कामाय शरीरमनु-
सञ्ज्वरेत् (आत्मज्ञः) शाट्याय. २२
किमु तद्ब्रह्माऽवेद्यस्मात्तत्सर्वमभवत् बृह. १।४।९
(अथ) किमेतैर्वाऽन्यानां शोषणं महा-
र्णवानां शिखरिणां प्रपतनं, ध्रुवस्य
प्रचलनं...सोऽहमित्येतद्विधेऽस्मिन्
संसारे किं कामभोगैः ? यैरेवा-
श्रितस्यासकृदिदावर्तनं दृश्यते मैत्रा. १।८

(अथ) किमेतैर्मान्यानां शोषणं महार्ण-
वानां...निमज्जनं पृथिव्याः, स्थाना-
दपसरणं सुराणां.. इत्येतस्मिन्..
संसारे किं कामोपभोगैः ? मैत्रे. १।२
(अथ) किमेतैर्वा परेऽन्ये गन्धर्वासुर..
महादीनां निरोधनं पश्यामः मैत्रा. १।७
(अथ) किमेतैर्वा परेऽन्ये महाधनु-
र्धराश्चक्रवर्तिनः केचित्सुद्युम्न-
भरतप्रभृतयो..महतीभिर्यन्त्यक्त्वा-
ऽस्माहोकादसुं लोकं प्रयाताः मैत्रा. १।६
किमेष दृष्टोऽदृष्टो वेति दृष्टो
विदिताविदितात्पर इति होचुः नृसिंहो. ९।१०
कियत्स्वतीतेष्वनेहस्सु तपसि स्थिते
ब्रह्मणि पुरो भूत्वा.. गणेशो. ३।८
किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तं भ.गी. ११।४६
किरीटिनं गदिनं चाक्रिणं च भ. गी. ११।१७
किंत्विषं हि क्षयं नीत्वा अ.ना. ९
किंकरोमिक्कगच्छामि किंगृह्यामित्य-
जामिकिम् । यन्मया पूरितंविश्वं.. वराहो. २।३५
किं कर्म किमकर्म निरालं. ४
किं कर्म किमकर्मति भ.गी. ४।१६
किं कर्म पुरुषोत्तम भ.गी. ८।१
किं कारणं ब्रह्म,कुतः स्म जाता
जीवाम केन क च सम्प्रतिष्ठा.. श्वेताश्व. १।१
किं कुलं वृत्तिहीनस्य करिष्यति... भवसं. २।६५
किं क्षत्रिया लोकमपालयन्तः,
स्वधर्महीनास्तु...वैश्याः भवसं. २।६४
किं ग्राह्यं किमग्राह्यम् निरालं. ४
किं ज्ञातेन तवाजुन भ.गी. १०।४२
किं तद्ब्रह्म किमध्यात्मं भ.गी. ८।१
किं तत्परमरहस्यशिवतत्त्वज्ञानं द.मू. १
किं तत्पादचतुष्टयात्मकं ब्रह्म भवति ?
अविद्यापादः सुविद्यापादश्चानन्द-
पादस्तुरीयपादश्चेति त्रि.म. ना. १।४
किं तदत्र विद्यते यदन्वेष्टव्यम् छांदो. ८।१।२
किं तद्ब्रह्म को वा ध्याता कश्चध्येयः अ.शिखो. १
किं तद्यत्सत्यमिति, यदन्यदेवेभ्यश्च
प्राणेभ्यश्च तत्सत् कौ.उ. १।६
किं ताभिर्यजतीतियत्किञ्चेदंप्राणभृत् बृह. ३।१।७

किं ताभिर्यजतीति, याहुताउज्ज्वलन्ति		कीर्तिः प्रष्टुं गिरेरिव	उप.शांतिः
देवलोकमेवं ताभिर्जयति	बृह. ३।१।८	कीर्तिः श्रीर्वाक् च नारीणां	भ.गी. १०।३४
किं तेन, न किञ्चनेति होचुः	नृसिंहो. ९।१०	कीलवो दूषिका लाला स्वेद-दुर्गन्ध-	
किं स्वमेतच्छिरः किन्तु उरस्तव...	भवसं. २।२८	ताऽऽनने । एतानि सर्वथा तस्य	
किं दुर्लभं शिवभक्तस्य लोके..	सि. शि. २५	न जायते ततः परम्	१यो.त. ५७
किं दुष्करं तपो मर्त्यानां	कात्याय. १	कुक्कुटाण्डवदाकारं (कन्दस्थानं)..	
किं देवतोऽस्यां प्रतीच्यां दिश्यसीति		तन्मध्ये नाभिरित्युक्तं..	जा. द. ४।४
वरुणदेवत इति	बृह. ३।९।२२	कुक्कुटाण्डाकारं महदादिसमष्ट्याकार-	
किं देवतोऽस्यां दक्षिणायां दिश्य-		मण्डं (ब्रह्माण्डं) तपनीयमयं..	त्रि.म.ना. ६।२
सीति यमदेवत इति	बृह. ३।९।२१	कुक्कुटासनवन्धस्थो दोर्भ्यांसम्बध्य	
किं देवतोऽस्यां प्राच्यां दिश्यसीति		कन्धरं.. एतदुत्तानकूर्मकं (आसनं)	त्रि.प्रा. २।४२
आदित्यदेवत इति	बृह. ३।९।२०	कुङ्कुमादिसहितं विष्णुचन्दनं	
किं देवतोऽस्यामुदीच्यां दिश्यसीति,		ममाङ्गे प्रतिदिनमालिप्तं	वासुदे. २
सोमदेवत इति	बृह. ३।९।२३	कुङ्कुमारुणसर्वाङ्गं कुन्देन्दुधवलाननं	
किं देवतोऽस्यां ध्रुवायां दिश्यसीति		(गरुडं ध्यायेत्)	गारुडो. ८
अग्निदेवत इति	बृह. ३।९।२४	कुक्षिमेहनपाश्वे च स्फुरणानुप-	
किं देवतमित्यूचामग्निर्देवतं		लम्भने । मासावधिर्जीवतस्य	
तदेव ज्योतिः	२ प्रणवो. २१	तदर्धस्य तु दर्शने	त्रि. ब्रा. २।१४२
किं नामेदं वत सुखं... जायते		कुक्षौ तिष्ठति यस्यान्नं वेदाभ्यासेन	
मृतये लोको प्रियते	भवसं. १।२५	जीर्यते ।.. कुलं तारयते तेषां..	इतिहा. ४८
किं नो राज्येन गोविन्द	भ.गी. १।३२	कुक्षौ (चित्तस्य) संयमाद्बुवर्लोकज्ञानं	शांडि. १।७।५२
किं पुनर्ब्राह्मणाः पुण्याः	भ.गी. ९।३३	कुचैलोऽसहाय एकाकी समाधिस्थ	
किं प्रजया करिष्यामो येषां		आत्मकाम आप्तकामो.. इस्तिनि	
नोऽयमात्माऽयं लोकः	बृह. ४।४।२२	सिंहे.. मृत्यो रूपाणि विदित्वा	
किं ब्राह्मणा ये सुकृतं त्यजन्ति	भवसं. २।६४	न विभेति कुतश्चनेति	सुबालो. १३।१
किं भगवन्तः परमं वदन्ति	महाना. १।७।१	कुटीचक-बहूदकयोर्देवार्चनम्	ना. प. ७।९
किं भोगैर्जीवितेन वा	भ.गी. १।३२	कुटीचक-बहूदकयोर्मन्त्रजपाधिकारः	ना. प. ७।९
किं मन्त्रैर्बहुभिर्विनश्चरफलैरायाससाधै-		कुटीचक-बहूदकयोर्मानुषप्रणवः	ना. प. ७।१०
वृथा.. संसारदुःखावहैः । एकः		कुटीचक-बहूदकयोः श्रवणम्	ना. प. ७।११
सन्नपि सर्वमन्त्रफलदो.. श्रीरामः		कुटीचक-बहूदक-हंसानां ब्रह्मचर्या-	
शरणं ममेतिसततं मन्त्रोऽयमष्टाक्षरः	रामर. २।३८	श्रमादि तुरीयाश्रमादिवत्	ना. प. ५।५
किं वर्णये त्वाम्, सहस्रकृत्वो नमस्ते	लक्ष्म्यु. ७	कुटीचक-बहूदक-हंसानां नान्यस्यो-	
किं वा पुनरिभे भगव इति, तत्पुरुष इति	पञ्चम. १	पदेशाधिकारः	ना. प. ७।९
किं सद्विषीदमिदं नेत्यनुभूतिः	नृसिंहो. ७।३	कुटीचकस्यैकत्र भिक्षा	ना. प. ५।७
किं सीमिच्छुरणं मन्यमानः	बा.मं. ७	कुटीचकस्यैकान्नं, माधुकं बहूदकस्य,	
किं स्विदेवैवं विदुषे साधु कुर्या		हंस-परमहंसयोः करपात्रं, तुरीया-	
किमेवास्मै..	बृह. ५।१२।१	तीतस्य गोमुखं, अवधूतस्या-	
कीटभ्रमरन्यायेन मुक्तो भवति	ना.प. ५।५२	जगरवृत्तिः	ना. प. ७।७
कीर्तनात्सर्वदेवस्य सर्वपापैः प्रमुच्यते	रुद्रह. १७		

कुटीचकः शिखायज्ञोपवीती दण्ड-
कमण्डलुधरः कौपीनशाटीकन्था-
धरः.. त्रिदण्डः.. [ना. प. ५।६+ १सं.सो. २।१३
कुटीचका नाम गौतम-भरद्वाज..प्रभृ-
तयोऽष्टौ प्रामाश्वरन्तो योगमार्गे
मोक्षमेव प्रार्थयन्ते भिक्षुको. १
कुटीचको बहूदकत्वं प्राप्य बहूदको
हंसत्वमवलम्ब्य हंसः परमहंसो
भूत्वा..देहमात्रावशिष्टो..एकाकी
सञ्चरन्..देहत्यागं करोति यः,
सोऽवधूतः स कृतकृत्यः.. तुरीया. ३
कुटीचको बहूदकश्चापि हंसा परम-
हंस इव वृत्त्या च भिन्नाः शाट्याय. ११
कुटीचको वा बहूदको वा... प.हं.प. ८
जातरूपधरश्चरेत्
कुटीचको बहूदको हंसः परमहंसः
तुरीयातीतोऽवधूतश्चेति
(षड्विधः संन्यासः) ना. प. ५।९
(अथ...) कुटीचको बहूदको हंसः
परमहंस इत्येते परिव्राजका-
श्चतुर्विधा भवन्ति शाट्याय. ११
कुटीचरा बहूदका हंसाः परमहंसा-
श्चेति (चतुर्विधाःपरिव्राजकाः) आश्रमो. ४
(तत्र) कुटीचसः स्वपुत्रगृहेषु भिक्षा-
चर्यचरन्तमात्मानं प्रार्थयन्ते आश्रमो. ४
कुटीचरो ब्रह्मचारी कुटुम्बं विसृजेत् आरुणि २.
कुटुम्बं पुत्रदारांश्च वेदाङ्गानि.. यज्ञं
यज्ञोपवीतं च त्यक्त्वा गूढश्चरेद्यतिः ना.प. ३।३२
कुटुम्बी शुचौ देशे स्वाध्याय... (मा.) छां.उ. १।१५।१
कुटुम्बे शुचौ देशे स्वाध्यायमधीयानः छां.उ. ८।१५।१
कुणपमिव सुनारी त्यक्तकामो विरागी ।
विषमिव विषयादीन्मन्यमानो
दुरन्ताजगति परमहंसो वासुदेवः.. वराहो. २।३७
कुण्डलिनी ज्ञानशक्तिर्गृहम् भावनो. २
कुण्डलिनीबन्धः परापवादमुक्तः.. निर्वाणो. २
कुण्डलिन्या अधश्चोर्ध्वं वारुणी
सर्वगामिनी शां.डि. १।४।६
कुण्डलिन्या तया योगी मोक्षद्वारं
विभेदयेत् ध्या.विं. ६८
२०

कुण्डलिन्या समुद्रता गायत्री
प्राणधारिणी यो.चू. ३५
कुण्डल्या पिहितं शश्वद्भक्षरन्ध्रस्य
मध्यमम् । एवमेतासु नाडीषु
धरन्ति दश वायवः वराहो. ५।३०.
कुण्डल्येव भवेच्छक्तिस्तां तु सञ्चाल-
येद्बुधः । स्वस्थानावाधुर्वोर्मध्यं
शक्तिचालनमुच्यते योगकुं. १।७
कुण्डिकांचमसंशिक्यं..अतोऽतिरिक्तं
यत्किञ्चित् (यज्ञोपवीतं वेदांश्च कठरू.४)
सर्वतद्वर्जयेद्यतिः [कुंडिको. ९, १० + कठश्रु. २५
कुत उ एतावत्प्रतिगृहीयात् बृह. ५।१४।६
कुतस्तु खलु सोम्यैवं स्यादिति होवाच-
कथमसतः सज्जायेतेति छांदो. ६।२।२
कुतस्त्वा कश्मलमिदं भ.गी. २।२
कुतो जाते यमिते द्विजमास्तु विचारणा महो. ५।११४
कुतोऽन्यः कुरु सत्तम भ.गी. २।२
कुत्सितानन्तजन्माभ्यस्त..कर्मवास-
नाजाल... देहात्मविवेको न... त्रि.म. ना. ५।३
कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः भ.गी. १।१६
कुबेरं ते मुखं रौद्रं...ज्वरं मृत्युभयं
घोरं द्विषं नाशय.. वनदु. ९७
कुमार एको विशिखः सुधन्वा एकाक्ष. ३
कुमारमेवाप्येति यः कुमारमेवास्तमेति सुबालो. ९।९
कुमारः पितरमात्मानुभवमनु-
ब्रूहीति पप्रच्छ ते.विं. ३।१
कुमारानु त्वाशिषिपितेत्यनु हि
भगव इति छान्दो. ५।३।१
कुमारमेवाप्येति यः कुमारा-
मेवास्तमेति सुबालो. ९।६
कुम्भकं पूर्ववत्कृत्वा रेचये-
दिह्याऽनिलम् योगकुं. १।३७
कुम्भकान्ते रेचकादौ कर्तव्यस्तूडि-
यानकः..प्राणस्तूडियते यतः ।
तस्मादुड्डीयणाख्योऽयं... योगकुं. १।४७
[यो. शि. १।१०६+
कुम्भकेन समारोप्य कुम्भकेनैव पूरयेत् वराहो. ५।५९
कुम्भकेन हृदि स्थाने चिन्तयेत्
कमलासनम् । ब्रह्माणं..चतुर्वक्.. ध्या. विं. ३१

कुम्भेनकुम्भयेत्कुम्भं तदन्तस्स्थः परं..	वराहो. ५।६०	कुलक्षये प्रणश्यन्ति	भ. गी. १।४०
कुम्भे विनश्यति चिरं समवास्थिते		कुलगोत्रकरीं विद्याधनधान्ययश-	
वा कुम्भाम्बरस्य न हि कोऽपि		स्करीम्. वन्दे तां जगदीश्वरीम्	वनदु. १९
विशेषलेशः	वराहो. २।६६	कुलगोत्राणां कुलस्य च	भ. गी. १।४२
कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं	भ. गी. ४।१५	कुल-गोत्र-जाति-वर्णाश्रम-रूपाणि	
कुरुकुला बलिदेवता माता	भावनो. २	पञ्चभ्रमाः	मुद्रलो. ४।२
कुरुक्षेत्र एवोपसमेत्य ये		कुलधर्माः सनातनाः	भ. गी. १।४०
बालिशस्तानुपाध्वे	छागले. ३।१	कुलधर्माश्च शाश्वताः	भ. गी. १।४३
कुरुक्षेत्रं कुचस्थाने प्रयागं हृत्सरोरुहे	जा. द. ४।४९	कुलाचाररताः सन्ति गुरवो बहवो मुने	अमन. २।१६
कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां		कुलाचारविहीनस्तु गुरुरेको हि दुर्लभः	अमन. २।१६
भूतानां ब्रह्मसदनम्	जावा. १	कुलालचक्रन्यायेन परिभ्रमति (जीवः)	पैङ्गलो. १।५
कुरु हर संहारं जगद्धरणाद्धरो भव	ग. शो. ३।१३	कुले भवति धीमताम्	भ. गी. ६।४२
कुरुवृद्धः पितामहः	भ. गी. १।१२	कुशलान्न प्रमदितव्यम्	तैत्ति. १।१११
कुर्याच्छाद्धं महालयम्, शून्याप्रेतपुरी		कुशला ब्रह्मवार्तायां वृत्तिहीनाः	
तत्र यावद्वृश्चिकदर्शनात्	इतिहा. ९१	सुरागिणः । तेऽप्यज्ञानतया	
कुर्यादनन्तरं भर्त्ता कुण्डलीमाशु		नूनं पुनरायान्ति यान्ति च	ते. विं. १।४६
बोधयेत् । भिद्यन्ते ग्रन्थयो वंशे..	यो. शि. १।११३	कुशले नानुपज्जते	भ. गी. १।८।१०
कुर्यादायतने शोभांगुरुस्थाने पुसर्वतः	शिवो. ७।७५	कुहाचिदेव स्वपिता पिता नो.-	बा. मं. ५
कुर्याद्विद्वांस्तथाऽसक्तः	भ. गी. ३।२५	कुदेव ते चित्रतम प्रतिष्ठा	बा. मं. ५
कुर्यान्नासाग्रदृष्टिं च हस्तौ पादौ च		कुदेव मा वशमितो न यातै (सै)	बा. मं. ५
संयतौ । मनः सर्वत्र संयम्य....	.....	कुहोश्च हस्तिजिह्वाया मध्ये	
ध्यायेत... हत्कृत्वा परमेश्वरम्		विश्वोदरी स्थिता	जा. द. ४।१५
कुर्वन्नपि न कुर्वाणश्चाभोक्ता		कुहोः क्षुदेवता प्रोक्ता गान्धारी	
फलभोग्यपि	आत्मो. १३	चन्द्रदेवता (नाड्याः)	जा. द. ४।३८
कुर्वन्नपि न लिप्यते	भ. गी. ५।७	कूटस्थचेतनोऽहं निष्क्रियधामाह-	
कुर्वन्नभ्यासमेतस्यां भूमिकायां		मप्रतर्क्योऽहम्	आ. प्र. ६
विवासनः	अक्षुप. ४०	कूटस्थो दोषवर्जितः, एकः सम्भि-	
कुर्वन्नभ्यासमेतस्यां भूमां... सप्तमी		द्यते भ्रान्त्या मायया, न	
गाढसुप्ताख्या.. पुरातनी	वराहो. ४।१६	स्वरूपतः (आत्मा)	जा. द. १०।२
कुर्वन्नाप्रोतिकृतिवर्षं [भ. गी. ४।२१	+१८।४७	कूटस्थोपहितभेदानां स्वरूपलाभहेतु-	
कुर्वन्नेवेह कर्माणि	ईशा. २	भूत्वा सूत्रे मणिगणे सूत्रमिव	
कुर्वन् सिद्धिमवाप्स्यसि	भ. गी. १२।१०	सर्वक्षेत्रेष्वनुस्यूतत्वेन यदा काश्यते	
कुर्वाणाऽचीरमात्मनः	तैत्ति. १।४।१	आत्मा तदाऽन्तर्यामीत्युच्यते	सर्वसारो. ५
कुर्वाणो मद्ब्रयपाश्रयः	भ. गी. १८।५६	कूटस्थमचलं ध्रुवम्	भ. गी. १२।३
कुलकुमारि विद्महे मंत्रकोटिसुधी-		[त्रि. म. ना. ७।७+	यो. शि. ३।२१
महि । तन्नः कौलिः प्रचोदयान्	त्रि. ता. ३।६	कूटस्थं सत्त्वरूपं किरीटप्रवदन्ति माम्	गोपालो. २।३३
कुलकुमार्यैर्विद्महे कौलदेवो यधीमहि ।		कूटस्थोऽक्षर उच्यते	भ. गी. १५।१६
तन्नः कौलः प्रचोदयान्	वनदु. १४४	कूटस्थो विजितेन्द्रियः	भ. गी. ६।८
कुलक्षयकृतं दोषं	भ. गी. १।३८	कूटस्थोऽहं गुरुः परः	ते. विं. ६।६२

कूवरिणमेव सौम्या इति (पश्यध्वं) छाग. ५।२
 कूर्पराग्रे मुनिभ्रेष्ठ.. दण्डवद्वधोन्नि
 संस्थितः । मयूरासनमेतत्स्यात्.. जा.द. ३।१०
 कूर्परे स्फुरण्यस्य.. त्रैमासिकीस्थितिः त्रि.ब्रा. १३१
 कूर्मनाड्यां स्थैर्यम् (चित्तसंयमात्) शांडि. १।७।५२
 कूर्मरोम्णा गजेवद्वेजगदस्तु मदोत्कटे ते. विं. ६।८२
 कूर्मवत्पाणिपादाभ्यां शिरश्चा-
 त्मनि धारयेत् २ योगत. १२
 कूर्मः स्वपाणिपादादि शिरश्चात्मनि
 धारयेत् । एवं सर्वेषु द्वारेषु
 वायुपूरितरेचितः १यो.त. १४०
 कूर्मोऽश्वादिनिमीलनः (वायुः) त्रि.ब्रा. २।८६
 कूर्मोऽङ्गानीव सर्वशः भ.गी. २।५८
 कूर्मोऽङ्गानीव संहृत्य मनो हृदि
 नित्यम् च । ..प्रणवेन शनैः
 शनैः पूरयेत् .. क्षुरिको. ३
 कृशमाण्डानि तांस्तेष्वन्वविद-
 ष्छ्रद्धया तपसा च सहवै. ११
 कृकरः क्षुतयोः कर्ता (वायुः) त्रि.ब्रा. २।८७
 (अपि) कृकलासस्यैतस्या एव
 देवताया अपचित्यै.. बृह. १।५।१४
 कृण्वन्ति फलिभिः (यदिदं) आर्षे. १।२
 कृतकृत्यश्च भारत भ.गी. १।५।२०
 कृतविद्यः सत्यधर्मयुतो जितक्रोधो..
 सुशोभनमठं कृत्वा तत्र वेदान्त-
 श्रवणं कुर्वन्योगं समारमेत् शांडि. १।५।१
 कृतस्नानो धौतवस्त्रः..गायत्र्या
 मूत्रमाहरेत् बृ.जा. ३।५
 कृतस्फारविचारस्य मनो भोगादयो-
 ऽरयः । मनागपि न भिन्दन्ति.. अ.पू. २।४३
 कृतस्यानु फलैरभिभूयमानः
 परिभ्रमति (भूतात्मा) मैत्रा. ३।२
 कृतकृत्यतया तृप्तः प्राप्तप्राप्ततया पुनः ।
 तुष्यन्नेवंस्वमनसामन्येत..धन्योहं.. अवधू. २६
 कृतं दिने यदुरितं...सर्वं दहति
 निःशेषं तूलराशिमिवानलः
 (राममंत्रः) रामो. ५।७
 कृताकृतं कर्म भवति, शुभाशुभं च विदति गर्भो. ३
 कृताञ्जलिभाषत भ.गी. ११।१४

कृताञ्जलिर्वैपमानः किरीटी भ.गी. ११।३५
 कृतात्मानो वीतरागाः प्रशान्ताः,
 ते सर्वगं सर्वतः प्राप्य धीराः..
 सर्वमेवाविशन्ति मुंड. ३।२।५
 कृतार्थतया कामरागादिदोषराहितः
 (वर्तते स ब्राह्मणः) व.सू. ९
 कृतार्थोऽहमिति मत्वा स्वाश्रमा-
 चारपरो भवेत् ना.प. ४।५०
 कृतिस्त्वेव विजिज्ञासितव्येति
 कृतिं भगवो विजिज्ञास इति छान्दो. ७।२१।१
 कृत्वाचनैत्यकंसर्वमधीयीताज्ञयागुरोः शिवो. ७।२५
 कृत्वा दूरतरे नूनमिति शब्दार्थ-
 भावनम्.. तच्छ्रेष्ठासङ्ग उच्यते अक्षुप. २९
 कृत्वाऽपि न निबध्यते भ.गी. ४।२२
 कृत्वा सम्पुटितौ करौ दृढतरं बध्वा-
 ऽथ पद्मासनं.. उपैति बोधमतुलं
 शक्तिप्रभावान्नरः [व्या.विं. ६९+ यो. चू. ४०
 कृत्वैव निस्तिष्ठति छान्दो. ७।२१।१
 कृत्स्नजगतां मातृकाविद्याद्वित्रिवर्ण-
 सहिता द्विवर्णमातात्रिवर्णसहिता पा. ब्र. २
 कृत्स्नवित्र विचालयेत् भ.गी. ३।२९
 कृत्स्नं लोकमिमं रविः भ.गी. १३।३०
 कृत्स्नो ह्येष आत्मा यद्ब्रह्मतीतस्मा-
 द्ब्रह्मतीमेवाभिसम्पादयेत् १ ऐत. ३।५।४
 कृदन्तमर्थवत्प्रातिपदिकमदर्शनं
 प्रत्ययस्य नाम सम्पद्यते २ प्रणवो. १४
 कृशरोगार्तवृद्धानां त्यक्तानां (गवां)
 ..निर्जने बने ।.. नीत्वा यस्तृण-
 तोयानि..प्रयच्छति..अन्तेमुक्ति-
 मवाप्नुयात् शिवो. ७।९६-९८
 कृपणं तु मनो ब्रह्मन्गोष्पदेऽपि निमज्जति अ.पू. १।४३
 कृपणाः फलहेतवः भ.गी. २।४९
 कृपया परयाऽऽविष्टः भ.गी. १।२५
 कृपया भगवान्विष्णुं विद्ददार नखैः
 खरैः ।..स एको रुद्रो ध्येयः शरभो. ७
 कृपश्च समितिजयः भ.गी. १।८
 कृमयः किञ्चायन्ते कुसुमेषु गुग्गुलिषु.. भवसं. २।६५

केन गन्धान् (आप्नोति) इति,
प्राणेनेति (ब्रूयात्) कौ. त. १।७
केन-छांदोग्यारुणि-मैत्रायणि-मैत्रेयी-
वज्र-सूचिका-योगचूडामणि-
वासुदेव-महत्सत्रयासाव्यक्त-
कण्डिका-सावित्री-रुद्राक्ष-
जाबालदर्शन-जाबालीनां
सामवेद-गतानां षोडश-
सङ्ख्याकानामुपनिषदां
' आप्यायन्तु ' इति शान्तिः मुक्ति. १।५६
केन जायमानोमृत्योराप्तिमितिमुच्यते
होत्रं त्विजामिना वाचा.. बृह. ३।१।३
केन त्वं चिरं जीवसि, केन
वाऽऽनन्दमनुभवसि द. मू. १
केन धियो विज्ञातव्यं काप्रान्
(आप्नोति) इति, प्रज्ञयेति प्रब्रूयात् कौ. उ. १।७
केन नपुंसकनामानि (आप्नोति)
इति, मनसेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
केन प्राणः प्रथमः प्रैति युक्तः केनो. १।१
केन भगवन् कर्माण्यशेषतोविस्तृजामि
(तमाह) केनमेपौस्तानि नामान्या-
प्नोतीति, प्राणेनेति ब्रूयात् आरुणि. १
केन यजमानः पूर्वपक्षापरपक्षयो-
राप्तिमितिमुच्यते कौ. उ. १।७
केन यजमानोऽहोरात्रयो-
राप्तिमितिमुच्यते बृह. ३।१।४
केन रूपाणि (आप्नोति) इति,
चक्षुषेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
(अथ) केन रूपेणमं लोकमाभवती ३ १ऐत. ३।७।२
केन शब्दान् (आप्नोति) इति,
श्रोत्रेणेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
केन सुकरेणामृतत्वमेति कात्याय. १
केन सुखदुःखे (आप्नोति) इति,
शरीरेणेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
केन स्त्रीनामानि (आप्नोति)
इति, वाचेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
केनाक्रमणेन यजमानः स्वर्गं लोकमा-
क्रमते, ब्रह्मणस्त्विजा मनसाचंद्रेण.. बृह. ३।१।६

केनानन्दं रतिं प्रजातिं (आप्नोति)
इति, उपस्थेनेति कौ. उ. १।७
केनान्नरसान् (आप्नोति) इति,
जिह्वयेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
केनाप्यबाधितत्वेन त्रिकालेप्येक-
रूपतः । विद्यमानत्वमस्त्येतत्
सद्रूपत्वं सदा मम वराहो. ३।९
केनाहमेकेनाक्षरेण सर्वांश्च
कामान् सर्वांश्च... ....
केनेत्या (आप्नोति) इति,
पादाभ्यामिति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
केनेषितं पतति प्रेषितं मनः केनो. १।१
केनेषितां वाचमिमां वदन्ति केनो. १।१
केनोत्क्रमते कथं बाह्यमभिसन्धते
(प्राणः) कथमध्यात्मम् प्रश्नो. ३।१
के मनुष्याः केपश्चादयः केब्राह्मणादयः निरा. उ. ४
केयूराङ्गदकङ्कणैर्मणिगतैर्विद्योतमानं
सदा.. देवेशं भरतादिभिः परि-
वृतं रामं भजे श्यामलम् रामर. २।३७
केवलकुम्भके सिद्धे त्रिषु लोकेषु
न तस्य दुर्लभं... शांडि. १।७।१४
केवलकुम्भकात् कुण्डलिनी-
बोधो... भवति शांडि. १।७।१४
केवलजीवयुक्तमेव तुरीय-
मिति (तुरीयावस्था) शारीरको. १०
केवलनिराकारस्य गगनस्येव
परब्रह्मणोऽपि जडत्वमापद्येत त्रि. म. ना. २।४
केवलमकारोकारमकारार्धमात्रासहितं
प्रणवमूह्य यो राममंत्रं जपति तस्य
शुभकरोऽहं (हनूमान्) स्याम् रामर. १।६
केवलमंत्रमयदिव्यतेजोमय... त्रि. म. ना. ५।५
केवलमोक्षापेक्षासङ्कल्पो बन्धः निरा. उ. २।१
केवलसिद्धिपर्यंतं सहितमभ्यसेत् शांडि. १।७।१४
केवलं केवलाभासं.. चैत्यानुपातरहितं
चिन्मात्रमिह विद्यते महो. ४।१२१
केवलं क्षीणमननमास्तेऽद्वैतेऽतिनिर्भयः अक्षुप. ४१
केवलं चित्प्रकाशांशकल्पितास्थिरतां
गता । तुर्या सा प्राप्यते दृष्टिः.. अ. पू. १।५१

केवलं चित्तिविश्रम्य..सर्वत्रनीरसमिह		केवले दर्पणे नास्ति प्रतिबिम्बं	
तिष्ठत्यात्मरसं मनः	अ. पू. २।९	तदा जगत् (सत्यं)	ते. वि. ६।५८
केवलं चित्सदानन्दप्रदौवाहंजनार्दनः	वराहो. ३।१९	केवले द्रष्टरि क्षीणं रूपं नाह-	
केवलं ज्योतीरूपमनाद्यन्तमनवस्थूल-		मचेतनम्	१सं.सो. २।१८
रूपमरूपं रूपविद्विज्ञेयं ज्ञानरूप-		केवलैरिन्द्रियैरपि	भ. गी. १।१५
मानन्दमयमासीत् (इदं-ब्रह्माण्डं)	अव्यक्तो. १	केवलोऽहं कविः कर्माध्यक्षोऽहम्..	त्र. वि. ९४
केवलं ज्ञानरूपोऽस्मि केवलं प्रिय-		केवलोऽहं सदाशिवः	अध्यात्मो. ६९
मस्म्यहम् ।.. निरीहोऽस्मि..	ते. वि. ३।५	केशकज्जलधारिण्यो दुस्स्पर्शा लोचन-	
केवलं ज्ञानरूपोऽहं केवलं परमो-		प्रियाः । दुष्कृताग्निशिखा नार्यो	
ऽस्म्यहम् । केवलं शान्तरूपोऽहं..	ते. वि. ३।१	दहन्ति तृणवन्नरम् [महो.३।४३ + याज्ञव. १२	
केवलं तन्मनोमात्रमयेनासाद्यते पदं ।		केशकीटादिभिर्दुष्टं सूतकान्नं...	
यानि दुःखानि या तृष्णा..शान्त-		अनर्पितं च यद्विष्णोः..	भवसं. ४।१२
चेतस्सुतत्सर्वतमोऽर्केष्विवनश्यति	महो. ४।२८	केशवार्जुनयोः पुण्यं	भ.गी.१८।७६
केवलं तुर्यरूपोऽस्मि तुर्यातीतोऽस्मि		केशश्मश्रुलोमनखानि वापयेत्	
केवलः ।..चिदानन्दमयोऽस्म्यहम्	ते. वि. ३।४	सोऽस्याग्निष्टोमः (सन्न्यासिनः)	कठश्रु. २१
केवलं नित्यरूपोऽहं केवलं शाश्वतो-		केशव छेशहरण नारायण जनार्दन ।	
ऽस्म्यहम् ।..अहंत्यक्त्वाऽहमस्म्यहं	ते. वि. ३।२	गोविन्द परमानन्द मां समुद्धर..	गो.पू. ४।१५
केवलं ब्रह्ममात्रत्वाज्जास्त्य-		केशा दर्भाः (शारीरयज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।३
नात्मेति निश्चिनु	ते. वि. ५।१७	केशास्थीनि कपालानि कार्पासास्थि-	
केवलं ब्रह्ममात्रत्वादहमात्मासनातनः ।		तुपाणिच..नाधितिष्ठेद्रजांसि च	शिवो. ७।५१
अहमेवादिशेषोऽहमहं शेषः..	ते. वि. ३।३५	केशोल्लुञ्चननम्रत्वमारक्ताम्बर-	
केवलं ब्रह्ममात्रोऽस्मि ह्यजरोऽस्म्य-		धारणम् । इत्यादिलिङ्गग्रहणम्..	अमन. २।३३
मरोऽस्म्यहम् । स्वयमेव स्वयं..	ते. वि. ३।२१	केषु केषु च भावेषु	भ.गी. १०।१७
केवलं शान्तरूपोऽहंकेवलंचिन्मयोऽ..	ते. वि. ३।२	कैकसेय पुरश्चरणविधावशक्तो यो मम	
केवलं सत्त्वरूपोऽहमहंत्यक्त्वा-		महोपनिषदं मम गीतां...रामषड-	
ऽहमस्म्यहम्	ते. वि. ३।३	क्षरीत्यादिभिर्मन्त्रैर्यो मां नित्यं	
केवलं साक्षिरूपेण विना भोगं		स्तौति तत्सदृशो भवेन्न किम् ?	रामर. १।९
महेश्वरः । प्रकाशते स्वयं भेदः		(अथ) कैर्मन्त्रैः स्तुतो देवः प्रीतो	
कल्पितो मायया तयोः [रु.ह.४२	+अ.पू.४।३३	भवति स्वात्मानं दर्शयति तन्नो	
केवलं सुसमः स्वच्छो मौनी मुदित-		ब्रूहि भगवन्निति	नृ.पू. ४।४
मानसः । सम्पूर्ण इव शीतांशु-		कैर्मया सह योद्धव्यं	भ.गी. १।२२
रतिष्ठदमलः शुक्रः	महो. २।२७	कैर्लिङ्गैस्त्रीन् गुणानेतान्	भ.गी.१।४।२१
केवलः परमात्माऽहं...जीवेश्वरेति		कैलासशिखरावासमोद्धारस्वरूपिणं	
वाक् केति..इति निश्चयशून्यो		महादेवं.. शिवं प्रणम्य..(भुसुण्डः)	भस्मजा. १।१
यो वैदेही मुक्त एव सः	ते.वि.४।४५-४७	कैलासशिखरेरम्येशङ्करस्याशिवालये ।	
केवलाकाररूपोऽस्मिशुद्धरूपोऽस्म्यहं	ते. वि. ३।५	देवतास्तत्र मोदन्ते तन्मे मनः	
केवलाखण्डबोर्धोऽहं स्वानन्दोऽहं		शिवसङ्कल्पमस्तु	२शिवसं. २५
निरन्वरः। स्वमेव सर्वतः पश्यन्..	कुण्डिको. २६	कैव कायस्य रम्यता । तडित्सुशरदभ्रेषु..	
		स्थैर्येनविनिर्णीतंसविश्वसतुविप्रदे	महो. ३।३१

कैवल्यनाडीकान्तस्थपराभूमि-
निवासिनं.. राममाश्रये क्षुरिकाशीर्षकं
कैवल्यमुक्तिरेकैव पारमार्थिकरूपिणी मुक्तिको. १।१८
कैवल्यश्रीस्वरूपेण राजमानं महो-
ऽव्ययम् । श्रीरामपदमाश्रये रामर.शीर्षकं
कैवल्यंकेवलंविद्यात्, व्यवहारपरः स्यात् लिङ्गोप. २
कैवल्यं परमं शान्तं सूक्ष्मतरं महतो
महत्तरमपरिमितानन्दविशेषम् .. त्रि.म.ना. ७।७
कैवल्यानन्दरूपं परमानन्दलक्षणा-
परिच्छिन्नानन्तज्योतिः
शाश्वतं.. विभाति सि.सा. ६।१
कैवल्योपनिषद्वेद्यं कैवल्यानन्द-
तुन्दिलम् । कैवल्यगिरिजारामं
स्वमात्रं कलयेन्वहम् कैवल्यशीर्षकं
को अद्धामूमभि चंकमीति वा. म. ३
को अद्धा वेद क इह प्र वोचत् वा. मं. १०
[ऋ.अ. ३।३।२४] =मं. ३।५४।५
को जालं विक्षिपेदेको नैनमपकर्ष-
त्यपकर्षति । प्राणदेवताश्चत्वारः परब्र. १
कोटिकोटिगणाध्यक्षं ब्रह्मांडा-
खण्डविग्रहम् पं.ब्र. ११
कोटिकोटिसहस्राणि उपपातक-
जान्यपिसर्वाण्यपिप्रणश्यन्ति
राममंत्रप्रभावतः रामो. ५।९
कोटिश अण्डकटाहा उत्पद्यन्तेलीयन्ते सामर. ५
कोटिसूर्यप्रकाशवैभवसङ्काशं
सूर्याकाशं भवति अद्वयता. ४
कोटिसूर्यप्रकाशं सूर्याकाशं भवति मं. ब्रा. १।३
कोटयश्चतस्र एताश्च ग्रहैर्यासां
सदावृतः । भगवानाभिर-
स्पृष्टो येन दृष्टः स सर्वदृक् अ. शां. ८४
कोटयो ब्रह्मणां याता भूपा नष्टाः
परागवत् । वराहो. ३।२२
कोणेषु तेषां (बिल्वपत्राणां)
निवसन्तिशुद्धगङ्गादितीर्था-
न्यृषयश्च सर्वे १ बिल्वो. ४
कोदण्डद्वयमध्ये तु ब्रह्मरन्ध्रेषु..
स्वात्मानं पुरुषं पश्येन्मन-
स्तत्र लयं गतम् ध्या.विं. १०४

को घातुरित्यामेधातुरवतिमप्येके २ प्रणवो. १४
को नाम स्वयम्भूः पुरुष इति । तेनां-
गुलीमध्यमानात् सलिलमभवत् गायत्रीर. १
को नु मानुशिष्याद्भोइतीहापेवनिहते छांदो. ४।१४।२
कोऽन्योऽस्ति सदृशो मया भ. गी. १६।१५
को न्वेवं जनयेत्पुनः बृह. ३।९।३४
कोपदेष्टा मे पुरुषःपुरस्तादाविर्बभूव गो. पू. ३।८
कोपाजगरचर्वितम् । कामाब्धि-
कल्लोलरते विस्मृतात्मपितामहम् ।
समुद्धर मनः.. महो. ५।१३४
को म अबो दाशुषो विष्वगूती .. वा. मं. ११
कोऽयमात्माख्यो योऽयं सितासितैः
कर्मफलैरभिभूयमानः सद-
सद्योनिमापद्यतेअवीचीचोर्ध्वांग.. मैत्रा. ३।१
कोऽयमात्मेति वयमुपास्महे २ ऐत. ५।१
कोऽयं मुख्य इति च यदयं मुख्यः प. हं. २
को वा मोक्षः कथंतेन संसारं प्रति-
पन्नवान् । इत्यालोकनमर्थज्ञास्तपः
शंसन्ति पण्डिताः जा. द. २।४
को विकारीच्यवते प्रकरणमाप्नोति-
राकारपकारौ विकार्यौ आदित
ओकारो विन्नियते २ प्रणवो. १६
को वा वेत्ता महिमानं शिवस्य सि. शि. ८
कोशकारकृमिरिव (मनः) स्वेच्छया
याति बन्धनम् । .. शृंखलाबद्ध-
सिंहवत् महो. ५।१२८
कोशमाशाभुजङ्गानां संसाराडम्बरं
त्यज । असदेतदिति ज्ञात्वा
मानृभावं निवेशय महो. ५।१६६
कोशं भित्वा शीर्षकपालं भिनत्ति सुबालो. ११।२
कोऽभवदभिमातीर्विजघ्नुषः वा.मं. १०
कोष्ठाभिर्नामाशितपीतलीढखादितानि
सम्यगव्यष्ट्यांशपयित्वा गार्हपत्यो
भूत्वा नाभ्यां तिष्ठति प्रा.हो. २।४
(तत्र) कोष्ठाभिर्नामाशित-
पीतलेह्यचोष्यं पचति गर्भो. ११
कोऽसि त्वमसीति तमतिसृजते कौ.उ. १।२
को ह स्मैष भवसि व्यवायो नवायो
म इह शश्वदस्ति वा.मं. २

कोऽहं कथमयं दोषः संसाराख्य
उपागतः । जाग्रत्स्वप्नेव्यवहरन्
सुषुप्तौ क गतिर्मम योगकुं. ३।२८
कोऽहंकथमिदं किंवाक्यं मरणजन्मनी ।
विचारयान्तरेवेत्थं.. अ. पू. १।४०
को हि जानाति कस्याय
मृत्युकालो भविष्यति भवसं. १।३९
कोऽहं कथमिदं चेति संसारमल-
माततम् । प्रविचार्य प्रयत्नेन.. महो. ४।२१
को हि त्वैवं ब्रुवन्तमर्हति प्रत्याख्यातुम् बृह. ६।२।८
को ह्येवान्यात् कः प्राप्यात्, यदेष
आकाश आनन्दो न स्यात् तैत्ति. २।७
कौन्तेय प्रतिजानीहि भ.गी. ९।३१
कौपीनयुगलं कन्यादण्ड एकः परिग्रहः ।
यतेः परमहंसस्य नाधिकं तु.. ना.प. ३।२८
कौपीनाधारं कटिसूत्रमोमिति ना.प. ४।५०
कौपीनं दण्डमाच्छादनं च स्वशरीरो-
पभोगार्थाय लोकस्योपभोगा-
र्थाय च परिगृहेत् प.हं. २
कौमारं यौवनं जरा भ. गी. २।१३
कौमारं यौवनं जरा परिणामत्वात्
तदन्नत्वं, एवं प्रधानस्य व्यक्तां
गतस्योपलब्धिर्भवति मैत्र्यु. ६।१०
(अथ खलु) क्रतुमयः पुरुषः यथा
क्रतुरस्मिँल्लोके पुरुषो भवति तथेतः
प्रेत्य भवति स क्रतुं कुर्वीत छान्दो. ३।१४।१
क्रतुरसुः कामो वश इति सर्वाण्येवै-
तानि प्रज्ञानस्य नामधेयानि
भवन्ति २ऐत. ५।२
क्रतुशतस्यापि चतुस्सप्तत्या यत्फलं
तदवाप्नोति कृत्स्नमोक्षारगतिं
च (शंभोः क्षणध्यानेन) अ. शिखो. ३
(ॐ) क्रतो स्मर कृतं स्मर ईशा. १७
क्रतोरानन्त्यमभयस्य पारं कठो. २।११
क्रमते नहि बुद्धस्य ज्ञानं धर्मेषु
तापिनः । सर्वे धर्मास्तथा ज्ञानं
नैतद्बुद्धेन भाषितम् । अ.शां. ९९
क्रमेण सर्वमभ्यस्य सर्वमनुभूय ज्ञान-
वैराग्याभ्यां स्वरूपानुसन्धानेन

देहमात्रावशिष्टः ..स ज्ञान-
वैराग्यसंन्यासी [ना.प. ५।३+ १ सं.सो. २।१३
कन्यादाः पितरः सर्वे तिल-
ज्योतिर्धृतप्रियाः इतिहा. ९४
क्रियते तदिह प्रोक्तं भ.गी. १७।१८
क्रियते बहुलायासं भ.गी. १८।२४
क्रियन्ते मोक्षकांक्षिभिः भ.गी. १७।५५
क्रियमाणानि सर्वशः भ.गी. १३।१०
[कमेति च-] क्रियमाणेन्द्रियैः कर्मा-
ण्यहं करोमीत्यध्यात्म-
निष्ठया कृतं कर्मेव कर्म निरा.उ. १३
क्रिया इच्छा तथा ज्ञानं..त्रिधा मात्रा
स्थितिर्यत्र तत्परं ज्योतिरोमिति यो.चू. ८६
क्रियाकर्मज्यकर्तृणामर्थं मंत्रो वदत्यय ।
मननात् त्राणनान्मंत्रः.. रा.पू. १।१२
क्रियानाशाद्भवेच्चिन्तानाशोऽस्मा-
द्वासनाक्षयः । वासनाप्रक्षयो
मोक्षः सा जीवन्मुक्तिरिष्यते अध्यात्मो. १२
क्रियावन्तः श्रोत्रिया ब्रह्मनिष्ठाः
स्वयं जुह्वत एकर्षिं श्रद्धयन्तः
(एकर्षिन् -मा. पा.) मुण्डको. ३।२।१०
क्रियाविशेषबहुलां भ.गी. २।४३
क्रियाशक्तिस्वरूपं-हरेर्मुखान्नादः,
तन्नादाद्विदुः, विन्दोरोद्धारः सीतो. ११
क्रियासु बाह्याभ्यन्तरमध्यमासु
सम्यक्प्रयुक्तासु न कम्पते ज्ञः प्रश्नो. ५।६
क्रियाशक्तिः पीठम् (विराड्रूपस्य) भावनो. २
कृध्यन्तं न प्रतिक्रुध्येदाकुष्टः
कुशलं वदेत् । सप्तद्वारावकी-
र्णां च न वाचमनृतां वदेत् ना. प. ३।४३
कूरेण जडतां याता तृष्णाभार्यानु-
गामिना । वशः कौलेयकेनैव ब्रह्म-
मुक्तोऽस्मि चेतसा महो. ३।१९
क्रोधमयोऽक्रोधमयो धर्ममयोऽधर्म-
मयः सर्वमयः (आत्मा) बृह. ४।४।५
क्रोधः पारुष्यमेव च भ. गी. १६।४
क्रोधाद्भवति सम्मोहः भ. गी. २।६३

क्रौञ्चं बृहस्पतेः, अपध्वान्तं वरु-
णस्य, तान्सर्वानेवोपसेवेत,
वारुणं त्वेव वर्जयेत् छांदो. २।२२।१
क्रीडारादसृजम्, कृष्णादाकाशं
खाद्यायुत्तरात् सुरभिविद्याः
प्रातुरकार्षम् गो. पू. ३।९
क्रीमित्येतदादावादाय कृष्णाय
गोविन्दाय गोपीजनवल्लभा-
येति बृहन्मानव्या सकृ-
दुच्चारयेद्योऽसौ गतिस्तस्यास्ति
..नान्या गतिः.. गो. पू. २।१
क्रीमोक्कारस्यैकतत्त्वं वदन्ति
ब्रह्मवादिनः गोपालो. २।१९
कूमान्वै स लोकान् ध्रुवान् ध्रुवः
प्रतिष्ठितान्प्रतिष्ठितोऽव्ययमाना-
नव्ययमानोऽभिसिद्धयति छांदो. ७।४।३
क्लेशोऽधिकतरस्तेषां भ. गी. १२।५
क्लैव्यं मा स्म गमः पार्थ भ. गी. २।३
क गतं केनवानीतं कुत्रलीनमिदं जगत् अध्यात्मो. ६५
क्व गताः पृथिवीपालाः...वियोग-
साक्षिणीयेषां भूमिरद्यापितिष्ठति भवसं. १।२३
क च सम्प्रतिष्ठाः, अविष्ठिताः केन
सुखेतरेषु । वर्तमाने ब्रह्मविदो.. श्वेताश्व. १।१
कचिच्चित्तमिति स्मृतं, क्वचिन्मायेति
कल्पितम् । क्वचिद्ब्रह्म
इति ख्यातं (मनः) महो. ५।१३०
कचिज्ज्ञानं कचित् क्रिया (मनः) महो. ५।१३०
कचित्कर्मैति संस्मृतम् " महो. ५।१३१
कचित्प्रकृतिरित्युक्तं " महो. ५।१३१
कचिदिच्छेति सम्मतम् " महो. ५।१३२
कचिदेतद्दहङ्कारः " महो. ५।१३०
कचिद्योगी कचिद्भोगी ....
कचिद्ब्रह्म इति ख्यातं " महो. ५।१३२
कचिन्मनः कचिद्बुद्धिः महो. ५।१३०
कचिन्मलमिति प्रोक्तं " महो. ५।१३१
कचिन्मायेति कल्पितम् " महो. ५।१३१
कचिद्वा विद्यते येषां संसारे सुख-
भावना । आयुस्तन्ममिवासाद्य
कालस्तामपि कृन्तति महो. ३।३७

कतर्हियजमानस्यलोकइति, स यस्तं न
विद्यात्कथं कुर्यादथ विद्वान्कुर्यात् छांदो. २।२४।२
क्व धनानि महीपानां ब्राह्मणः
क्व जगन्ति वा । प्राक्तनानि
प्रयातानि... वराहो. ३।२२
क्व न्वश्वमेधयाजिनो गच्छन्तीति बृह. ३।३।२
क्व बन्धमोक्षकलने ब्रह्मैवेदं विजृम्भते ।
सर्वमेकं परं व्योम को मोक्षः
कस्य बन्धता अ.पू. २।३६
क्व शरारुः क्व सूमरः क्व नूरणः वा.मं. २१
क्व शरीरमशेषाणां श्लेष्मादीनां
महाचयः । क्व चाङ्गशोभा
सौभाग्यकमनीयादयो गुणाः ना.प. ४।२७
क्वायं तदापुरुषो भवतीत्याहर
सौम्यहस्तमार्तभागावामे
वैतस्य वेदिष्यामः बृह. ३।२।१३
क्वैतद्भूत्, कुत एतदागा३त् कौ. उ. ४।१८
क्वैष एतद्वा लोके पुरुषोऽशयिष्ठ कौ. उ. ४।१८
क्वैष तदाभूत्कुत एतदागादिति
तद्बु ह न मेने गार्ग्यः बृह. २।१।१६
क्वैषा कथमिति होचुः किं तेन,
न किञ्चनेति नृसिंहो. ९।१०
क्वैषाऽनुज्ञेत्येष एवात्मेति नृसिंहो. ९।१०

क्ष

क्षणमायाति पातालं क्षणं याति
नभस्तलम् । क्षणं भ्रमति
दिक्कुञ्जे तृष्णा हृत्पद्मपट्पदी महो. ३।२४
क्षणमायान्ति सम्पदः महो. ३।५३
क्षणं जन्माथमरणं सर्वेश्वरमेव तत् महो. ३।५३
क्षणं नयति कल्पताम् । मनो-
विलाससंसारः.. महो. ४।६८
क्षणं भ्रमति दिक्कुञ्जे (तृष्णा) महो. ३।२४
क्षणं याति नभस्तलम् " महो. ३।२४
क्षणं स्फुरति सा देवी (अविद्या)
सर्वशक्तितया तथा महो. ५।१२०
क्षणाच्चेतस्यपां शैल्यं जलसंवित्ततो
भवेत् । ततस्तादृगुणगतं मनः.. महो. ५।१५०
क्षत्रकर्म स्वभावजम् भ.गी. २।३
क्षत्रस्य सायुज्यं सलोकतां
जयति, य एवं वेद बृह. ५।१३।४

क्षत्रं तं परावाद्योऽन्यत्रात्मनः क्षत्रं		क्षान्तिराजैवमेव च	भ. गी. १८।४२
वेद लोकास्तं परादुः [बृह. २।४।६ + ४।५।७]		क्षारक उद्धारकः क्षोभको मोहको	
क्षत्रं, प्राणो वै क्षत्रं	बृह. ५।१३।४	जृम्भक इत्यपालनमुख्यत्वेन	
क्षत्रं यान्येसानि देवत्रा क्षत्राणीन्द्रो		पञ्चविधोऽस्ति (वायुः)	भावनो. ५
वरुणः सोमो रुद्रः पर्जन्यो यमो		क्षारणादापदां क्षारम् (भस्म)	बृ. जा. १।६
मृस्युरीशान इति	बृह. १।४।११	क्षारमन्त्यजमिव (त्यजेद्यतिः)	ना. प. ७।१
क्षत्राय स्वाहेत्यमौ हुत्वा मन्थे		क्षामदेवो अतिदुर्गितात्यग्निः	महाना. ६।१७
स० स्रवमवनयति	बृह. ६।३।३	क्षिणोमि ब्रह्मणा मित्रानुन्नयामि	
क्षत्रियस्य न विद्यते	भ. गी. २।३।१	त्वा३ अहं	सहस्रै. ८
क्षत्रियादयोऽपि परमार्थदर्शिनो-		क्षिपास्य जस्त्रमशुभान्	भ. गी. १६।१९
ऽभिज्ञा बहवः सन्ति	व. सू. ६	क्षिप्रं यथा शाल्मलिनूलममौ..	भवसं. १।२४
क्षत्रियादयो हिरण्यदातारो		क्षिप्तोऽवमानितोऽसद्भिः प्रलब्धोऽसूयि-	
बहवः सन्ति	व. सू. ८	तोऽपिवा.. आत्मनात्मानमुद्धरेत्	ना. प. ५।३९
क्षत्रियेण क्षत्रियो वैश्येन वैश्यः		क्षिप्रं कृत्येनिवर्तस्वकर्तुरेवगृहान्प्रति..	
शूत्रेण शूद्रस्तस्मादभावेव		वीरांश्चास्य निवर्हय	वनदु. १३०
देवेषु लोकमिच्छन्ते	बृह. १।४।१५	क्षिप्रं भवति धर्मात्मा	भ. गी. ९।३१
क्षमा नाम प्रियाप्रियेषु सर्वेषु		क्षिप्रं मरिष्यतीति विद्याद्यस्तथाऽधीते	संहितो. १।२
ताडनपूजनेषु सहनम्	शांडि. १।१।३	क्षिप्रं हि मानुषे लोके	भ. गी. ४।१२
क्षमा सत्यं दमः शमः	भ. गी. १०।४	क्षीणं क्षौमं तृणं कन्थाजिने च..	शाठ्या. १९
क्षमां हित्वा हेतुजालस्य मूलं बुद्ध्या		क्षीणाविद्यो विमुच्यते । कल्पितेय-	
सञ्चितं स्थापयित्वा तु रुद्रे	अ. शिरः. ३।९	मविद्येयमनात्मन्यात्मभावनात्	महो. ४।१२७
क्षयकुष्ठगुदावर्त.. तस्य रोगाः क्षयं		क्षीणेऽज्ञाने महाप्राज्ञरागादीनां परिश्रयः	जा. द. ६।५
यान्ति महामुद्रां तु योऽभ्यसेत्	यो. चू. ६९	क्षीणेन्द्रियमनोवृत्तिर्निराशी (यतिः)	ना. प. ३।७५
क्षयगुल्मगुदावर्तजीर्णत्वगादिदोषा		क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति	भ. गी. ९।२१
नश्यन्ति (खेचर्या मुद्रया)	शांडि. १।७।४३	क्षीणे प्राणे नासिकयोच्छ्वसीत	श्वेता. २।९
क्षयाय जगतोऽहिताः	भ. गी. १६।९	क्षीणे हेतुफलावेशे नास्ति हेतुफलो-	
क्षरं त्वविद्या ह्यमृतं तु विद्या		द्भवः । यावेद्धेतुफलावेशः संसार-	
विद्याविद्ये ईशते यस्तु सोऽन्यः	श्वेता. ५।१	स्तावदायतः	अ. शां. ५५
क्षरं प्रधानममृताक्षरं हरः क्षरात्मा-		क्षीणे हेतुफलावेशे संसारं न प्रपद्यते	अ. शां. ५६
नावीशते देव एकः । तस्याभि-		क्षीणैः क्लेशैर्जन्ममृत्युप्रहाणिः	श्वेता. १।११
ध्यानाद्योजनात्तत्त्वभावाद्भूयश्चा-		क्षीयते दग्धसंसारो निस्सार इति	
न्ते विश्वमायानिवृत्तिः [ना. प. ९।९ + श्वेता. १।१०]		निश्चितः । (मनोविकल्पनाशात्)	महो. २।३४
क्षरतोः पिङ्गला एकरूपाः	चित्त्यु. ११।१०	क्षीयन्ते चास्य कर्माणि	
क्षरश्चाक्षर एव च	भ. गी. १५।१६	तस्मिन्ष्ट्रे परावरे	मुण्ड. २।२।८
क्षरः सर्वाणिभूतानि [यो. शि. ३।१६ + भ. गी. १५।१६]		क्षीयेत ह सोऽन्नमत्ति प्रतीकेनेति ।	
क्षराक्षरविहीनो यो नादान्त-		मुखं प्रतीकं, मुखेनेत्येतत्स	
ज्योतिरेव सः	ते. विं. ५।६	देवानपि गच्छति	बृह. १।५।२
क्षराक्षराभ्यामधिकः पुरुषोत्तम-		क्षीराब्धितः श्वेतद्वीपे क्षीरखण्डान्..	
संज्ञितः.. संविराजते	सामर. २	आनीय.. मुक्तिसाधिका अवन्ति ऊर्ध्वपु. १	

क्षीरवत्पश्यति ज्ञानी लिङ्गिनस्तु
गवां यथा त्रि.ता. ५।१९
क्षीरवत्पश्यते ज्ञानं लिङ्गिनस्तु
गवां यथा त्र. त्रि. १९
क्षीरं क्षीरे यथा क्षिप्तं तैलं तैले
जलं जले। संयुक्तमेकतांयाति
तथाऽऽत्मन्यात्मविन्मुनिः आत्मो. २३
क्षीरं पिबन्ति मधु ते पिबन्ति इतिहा. ७
क्षीरं वा दधि वा तैलं...एतेषां
विक्रयी विप्रो..नरकं व्रजेत् इतिहा. ८०
क्षीरादिभिरैतैरभिषिच्य
सर्वानवाप्नोति कामान् भस्मजा. २।१
क्षीरेणलापितेदेवि.. दुर्गेऽहं शरणंगतः त्रि. ता. २।६
क्षीरेसर्पिरिवार्पितम्। आत्मविद्या-
तपो मूलं तद्ब्रह्मोपनिषत्पदम् ब्रह्मो. २३
क्षीरोत्तरं प्रस्फुरन्तं कुण्डलं
युगलं स्मृतम्। ध्यायेन्मम
प्रियं नित्यं स मोक्षमधिगच्छति गोपालो. २।३४
क्षीरोदार्णवशायिनं कल्पद्रुमाधःस्थितं
वरदं..वक्रतुण्डस्वरूपिणं (गणेशं) ग. पू. २।४
क्षीरोदार्णवशायिनं नृकंसरि-
विग्रहं योगिध्येयं परं पदं
साम जानीयात् नृ. पू. १।५
क्षीरोदनं पाचयित्वा सर्पिर्भस्मन्त-
मश्रीयातामीश्वरौ जनयित्तवै बृह. ६।४।१४
क्षुत्तृष्णालस्यमोहमैथुनान्यग्नेः(अंशाः) शारीरको. ३
क्षुत्तृष्णोष्णमोहमैथुनाद्या अग्न्यंशाः पैङ्गलो. २।२
क्षुत्करणं कृकरकर्म (कृकरवायोः) शाण्डि. १।४।९
क्षुत्पिपासान्ध्यबाधिर्यकामक्रोधाद-
योऽखिलाः। लिङ्गदेहगता
हेते ह्यलिङ्गस्य न सन्ति हि आ. प्र. २४
क्षुत्पिपासामलां ज्येष्ठामलक्ष्मीं
नाशयाम्यहम् श्रीसू. ८
[क्र.खि.८७।५।८+ महाना. १४।२०
क्षुत्पिपासायै स्वाहा-विविद्यै स्वाहा महाना. १४।१८
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यम् भ. गी. २।३

क्षुधार्तः खण्डयेत्तुषम्। नाहं ब्रह्मेति
जानाति तस्य मुक्तिर्न जायते पैङ्गलो. ४।२२
क्षुधां देहव्यथांत्यक्त्वाबालःक्रीडति
वस्तुनि। तथैव विद्वान्रमते
निर्ममो निरहं सुखी २ आत्मो. १०
क्षुधितस्याग्निर्भोज्यश्चेन्निमिषं
कल्पितं भवेत् ते.वि.६।८९
क्षुरस्य धारा निशिता दुरत्यया
दुर्गं पथस्तत्कवयो वदन्ति कठो. ३।१४
क्षेत्रज्ञ इति तद्विदः भ.गी. १।३।२
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवं भ. गी. १।३।३५
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं भ. गी. १।३।३
क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात् भ.गी. १।३।२७
क्षेत्रमित्यभिधीयते भ. गी. १।३।२
क्षेत्रज्ञमेवाप्येति यः क्षेत्रज्ञमेवास्तमेति सुबालो. ९।१३
क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि भ. गी. १।३।३
क्षेत्रज्ञः परमात्मा च तयोरैक्यं यदा
भवेत्..चित्तं याति विलीनतां यो.शि. १।१३४
क्षेत्रज्ञाधिष्ठितं चैव कारणैर्विद्यते
पुनः। एवं स भगवान्देवं
पश्यन्त्यन्ये पुनःपुनः मंत्रिको. १९
क्षेत्रपालाय विद्यहे तीक्ष्णदंष्ट्राय
धीमहि। तन्नो भैरवः प्रचोदयात् वनदु. १४२
क्षेत्रं क्षेत्रं वै मायैषा सम्पद्यते नृ.पू. ५।३
क्षेत्रं क्षेत्रज्ञमेव च भ.गी. १।३।२
क्षेत्रं क्षेत्री तथा कृत्स्नं भ.गी. १।३।३४
क्षेत्रेऽस्मिन्स्त्व देवेश यत्रकुत्रापि
वा मृताः। कृमिकीटादयो-
ऽप्याशु मुक्ताः संतु नचान्यथा रामो. ३।४
क्षेम इति वाचि योगक्षेमइतिप्राणाः तैत्ति. ३।१०।२
क्षौराभ्यङ्गस्नानोर्ध्वपुंङ्गादिकं विहाय,
लौकिकवैदिकमण्युपसंहृत्य...
प्रणवात्मकेन देहत्यागं करोति
यः सोऽवधूतः.. तुरीया. ३
क्षमामेकांसलिलावसन्नांश्रुत्वा..स्वयं
भूत्वा वराहो जहार तस्मैदेवाय
सुकृताय पित्रे स्वाहा पारमा. ६।४

ख

खजात्रियोगाद्बुद्धिः सम्प्रयुक्तमणो- र्हणुर्द्विगुणः कण्ठदेशे । जिह्वाप्र- देशे त्र्यणुकं च विद्धि..	मैत्रा. ७।११
खड्गत्वेनैव लोहता । तद्वदात्मनि देहत्वं पश्यत्यज्ञानयोगतः	यो.शि. ४।२४
खण्डज्ञानेन सहसाजायतेऽकेशवसरः	यो.शि. १।६२
खमध्ये कुरु चात्मानमात्ममध्ये च खं कुरु । सर्वं च खमयं कृत्वा न किञ्चिदपि चिन्तय	शांडि. १।७।१९
खरैर्वराहैर्युक्तैर्याति कृष्णां धेनुं.. नलदमाली ब्राजयति (स्वप्ने)	१ ऐत. २।४।७
खल्वेतदुपनिषदं विद्वान्य एवं वेद खल्वात्मनाऽऽत्माऽमृताख्यः..	आरुणि. ५ मैत्रा. ६।७
(अथो) खल्विन्द्रः सत्यादेव नेयाय सत्यं हीन्द्रः स होवाच मामेव विजानीहि	कौ. त. ३।१
(अथ) खल्वियं ब्रह्मविद्या सर्वोपनिष- द्विद्या वा राजन्नस्माकं...मैत्रेयेण व्याख्याताऽहं ते कथयिष्यामि	मैत्रा. २।३
(ॐ३) खं ब्रह्म खं पुराणं वायुरं खमिति ह स्माह कौरव्यायणीयो पुत्रः	बृह. ५।१।१
खं मनो बुद्धिरेव च	भ. गी. ७।४
खं वायुरापो ज्योतिः पृथिवी विश्वस्य धारिणी । पुरुष एवेदं विश्वं तपो ब्रह्म परामृतमिति	ग. पू. १।४

खं वायुर्ज्योतिरापः पृथिवीन्द्रियं मनोऽन्नमन्नाद्वीर्यं तपो मन्त्राः कर्म लोका लोके नाम च	प्रश्नो. ६।४
खं वायुर्ज्योतिरापः पृथिवी विश्वस्य धारिणी	नारा. १
खं वायुर्ज्योतिरापश्च पृथ्वी विश्वस्य..	कैव. १५
खादप्यतितरां सूक्ष्मं तद्ब्रह्मास्मि..	अ. पू. ५।६५
खादयश्चेतनापष्टा धातवः	आयुर्वे. १
खेचराधिपतिर्भूत्वा खेचरेषु सदा वसेत्	योगकुं. २।१७
खेचरा भूचराः सर्वे... सद्य एव विमुच्यन्ते	वराहो. ४।४४
खचरावसथं वह्निमम्बुमंडल- खेचरीबीजं	योगकुं. २।१७
खेचरी तु समभ्यसेत्	योगकुं. २।८२
खेचर्या मुद्रितं येन विवरं लम्बिको- ध्वतः । न तस्य क्षीयते बिन्दुः कामिन्यालिङ्गितस्यतु।यावद्बिन्दुः स्थितो देहे तावन्मृत्युमयंकुतः	यो. चू. ५७
खेचर्या मुद्रितं येन विवरं लम्बि- कोध्वतः । न पीयूषं पतत्यग्नौ न च वायुः प्रधावति	यो. शि. ५।४१
खेदाह्लादौ न जानाति प्रतिबिम्ब- गतैरिव	अ. पू. ५।९९
खे वै पश्यन्ति ते पदम्	अ. शां. २८
ख्याप्यमानामजातिं तैरनुमोदामहे वयम् । विवदामो न तैः सार्धम्..	अ. शां. ५

ग

गकारः पूर्वरूपं, अकारो मध्यमरूपं गगनसिद्धान्तः, अमृतकल्लोलनदी	गणप. ७ निर्वाणो. १
गगनं पवने प्राप्ते ध्वनिरुत्पद्यते महान् । घण्टादीनां प्रवाद्यानां नादसिद्धिरुदीरिता	यो. चू. ११५
गगनाकारो नादः, एतत्सर्वो नादः, महान्नादः, स गणेशो महान्भवति	ग. शो. २।२
गगने नीलिमासत्ये जगत्सत्यं..	ते. त्रि. ६।७६
गगनो मम त्रिशक्तिमायास्वरूपो नान्यो मदस्ति	पा. प्र. २

गङ्गायां सागरे स्नात्वा..ब्रह्मनाडी- विचारस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम्	यो.शि. ६।४१
गच्छतस्तिष्ठतः कार्यमुज्जायाख्यं तु कुम्भकम् । मुखेन वायुं संगृह्य घ्राणरन्ध्रेण रेचयत्	यो. शि. १।९५
गच्छतस्तिष्ठतो वाऽपि...न विचारपरं चेतो यस्यासौ मृत उच्यते	अ. पू. ५।१
गच्छतस्तिष्ठतो वाऽपि... नारसिंह- कृता गुह्यैर्वासुदेवमयोऽस्म्यहम्	विष्णुह. १।३

गच्छत्यस्मिन्नागच्छत्यस्मादिमाः

प्रजास्तस्माद्भारकत्वाद्भर्गः

गच्छन्त्यपुनरावृत्ति

गच्छन्त्यमूढाः पदमव्ययं तत्

गच्छंस्तिष्ठन्निमिषन्नुन्मिषन्वास्वपञ्चा-

प्राहिङ्गधारी शुचिः स्यात्

गच्छंस्तिष्ठन्नुपविशन्च्छयानो वा-

ऽन्यथापिवा । यथेच्छया वसे-

द्विद्वानात्मारामः सदा मुनिः

गच्छंस्तिष्ठन् स्वपन् भुञ्जन्ध्यायेन्नि-

श्चलमीश्वरम् । स एव लययोगः..

गच्छेत्सूर्यसंसदम् (सूर्योपासनेन)

गणादि पूर्वमुच्चार्य वर्णादि तदनन्तरम्

गणानां त्वं गणपतिः स प्रियाणां

त्वं प्रियपतिः, स निधीनां

त्वं निधिपतिः

गणानां त्वा गणपतिं हवामहे..

[वनदु.८+ऋ.अ.२।६।२९+

[वा.सं.२३।१९+

गणानां त्वा गणनाथं सुरेन्द्रं कविं

कवीनामतिमेषविग्रहम् । ज्येष्ठ-

राजं वृषभं केतुमेकं सा नः

शृण्वन्नूतिभिः सीद शश्वत्

गणेश उवाच- मद्देहे ब्रह्माण्डान्तर्गतं

विलोक्य तथाविधामेव सृष्टिं

कुरु (हे ब्रह्मन्)

गणेशतापिनीयोपनिषदध्यापकसमं

मंत्रराजजापकस्य

गणेशो वै ब्रह्म

गणेशो वै सदजायत

गण्डौ स्यातां तपोलोकसत्य-

लोको यथाक्रमम्

गतसङ्गस्य मुक्तस्य

गतागतं कामकामा लभन्ते

गतासूनगतासूश्च

गताः कलाः पञ्चदश प्रतिष्ठा देवाश्च

सर्वे प्रतिदेवतासु । कर्माणि

विज्ञानमयश्च आत्मा परे-

ऽव्यये सर्व एकीभवन्ति

मैत्रा. ६।७

भ. गी. ५।१७

भ. गी. १५।५

सि. शि. ११

कुण्डिको. २८

यो. त. २३

सूर्यता. ६।९

गणप. ७

ग. शो. २।१

त्रि. ता. ३।४

=मं. २।२३।१

तै. सं. २।३।१।४

ग. प्र. १।१०

गणेशो. ३।५

गणेशो. ५।५

गणेशो. ३।१

गणेशो. ४।१

गुह्यका. १२

भ. गी. ४।२३

भ. गी. ९।२१

भ. गी. २।११

मुण्ड. १।२।७

गतिरितिपादयोः, विमुक्तिरितिहस्तयोः सैत्ति. ३।१०।१

गतिर्ब्रह्मविदां चात्रनाज्ञस्तज्ज्ञातुमर्हति आयुर्वे. २८

गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी भ. गी. ९।१८

गत्वाऽपि मातरं मोहादगम्याश्चैव

योषितः । सपास्यानेन मंत्रेण

रामस्तदपि नाशयेत् (पापं) रामो. ५।१६

गदाचकालिकासाक्षात्सर्वशत्रुनिबर्हणी कृष्णो. २३

गन्तव्यदेशहीनोऽस्मि मैत्रे. ३।२३

गन्तव्यमेवाप्येति योगंतव्यमेवास्तमेति सुबालो. ९।८

गन्तुमिच्छन्ति ये केचित् परे ब्रह्मपदे

लयम् । भवन्ति सिद्धयः सर्वा-

स्तेषां विध्वंसकारकाः

अमन. १।७२

गन्धतन्मात्रमेतस्माद्भूमिसंवित्तत्तोभवेत् महो. ५।१५१

गन्धद्वारादुराधर्षी नित्यपुष्टां करी-

षिणीम् ।...

महाना. ५।७

[+वनदु. १२७+ २शिवसं. ३६

+श्री. सू. ९

गन्धद्वारेति गोमयम्

बृ. जा. ३।७

गन्धर्व इत्यप्सरसः (उपासते)

मुद्रलो. ३।२

गन्धर्वनगरं यथा । तथा विश्वमिदं

दृष्टं वेदान्तेषु विचक्षणैः

वैतथ्य. ३१

गन्धर्वनगरे सत्ये जगद्भवति सर्वदा

ते. बि. ६।७५

गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसङ्गाः

भ. गी. १।१२२

गन्धर्वाणां चित्ररथः

भ. गी. १०।२६

गन्धर्वाणां पुरं यथा । यथाऽऽकाशे

द्विचन्द्रत्वं तद्वत्सत्ये जगत्स्थितिः

यो. शि. ४।१६

गन्धर्वाप्सरसः किन्नरा वादित्रवादिनः

समन्तादजीजनन्

बह्वचो. १

गन्धलेपनमशुद्धलेपनमिव क्षारमंत्यज-

मिव.. स्त्रियमहिमिव (त्यजेद्यतिः)

[ना. प. ७।१+

१सं. सो. २।७९

गन्धवतीयं भूमिर्गन्धभूमिभ्यां भिन्ना

गोपालो. १।९

गन्धं सर्वमसद्विद्धि सर्वाज्ञानमस-

न्मयम् । असदेव सदा सर्वम्..

ते. बि. ३।५८

गन्धः पुष्पेषु भूतेषु तथाऽऽत्मा-

ऽवस्थितो ह्यहम्

वासुदे. १०

गमनविरोधं न करोति (परित्राद्)

ना. प. ९।२१

गमनादिविवर्जित. । सर्वदा समरूपो-

ऽस्मि शान्तोऽस्मि पुरुषोत्तमः

मैत्रे. ३।२३

गमागमस्यं गमनादिशून्यमोङ्कारमेकं रत्रिकोटिदीप्तिम् । पश्यन्ति ये...		गर्भे तु सन्नन्वेपाम वेदमहं देवानां जनिमानि विश्वा । शतं	
इंसात्मकं ते विरजा भवन्ति	ध्या. वि. २४	मा पुर आयसीरक्षन्..	२ ऐत. ४।५
गमागमस्यं गमनादिशून्यं चिद्रूपदीपं ..पश्यामि तं सर्वजनान्तरस्थं		गर्वो रक्षः स्वगो वकः, दया सा रोहिणी माता सत्यभामा धरेति वै	कृष्णो. ४ १
नमामि हंसं परमात्मरूपम्	ध्या. वि. २४	गल-वदन-नाभि-हृदय-धूमध्यं स्थानम् (अन्तःकरणस्य)	पैङ्गलो. २।४
गम्भीरनाभिकमलः सुवृत्तना- सायुगलो.. महाविष्णुरास्ते	राधोप. ३।१	गलितद्वैतनिर्भासो मुदितोऽन्तः- प्रबोधवान् । सुपुमन एवास्ते	
गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे	भ.गी. ११।३७	पञ्चमी भूमिकां गतः	अक्षयुप. ३८
गरुडो ब्रह्म विष्णुश्च नारसिंहस्तथैव च । आदित्योऽग्निश्च दुर्गिश्च..	महाना. ६।१२	गलितोऽपि यदा विन्दुः सम्प्राप्तो योनिमण्डले ! व्रजत्यूर्ध्वहठा- च्छक्त्या निबद्धो योनिमुद्रया	ध्या वि. ८५
गरुडो वटभाण्डीरः सुदामा नारदो मुनिः । वृन्दा भक्तिः क्रिया बुद्धिः..	कृष्णो. २४	गवामनेकवर्णानां क्षीरस्याप्येकवर्णता । क्षीरवत्पश्यते ज्ञानं (पश्यतिज्ञानी)	
गर्जति गायति वाति वर्षति वरुणो- ऽर्यमा... कला कलिर्घाता ब्रह्मा		..गवां यथा.. [ब्र. वि. १९+	त्रि. ता. ५।१९
प्रजापतिर्मघवा.. ऊर्ध्वं च दिशश्च सर्वं नारायणः	सुवालो. ६।१	गवा त्वा हिक्कारेणाभिर्हिकरो- मीति त्रिरस्य मूर्धान-	
गर्तमिव पतति यदेव जाग्रद्भयं पश्यति तद्वत्राविधया मन्यते	बृह. ४।३।२०	मभिर्हिकुर्यात्	कौ. उ. २।११
गर्दभीतरा गर्दभ इतरस्ता समे- वाभवत्तत एकशफमजायत	बृह. १।४।४	गहना कर्मणो गतिः	भ.गी. ४।१७
गर्भे इव सुभृतो गर्भिणीभिः । दिवे दिव ईड्यो जागृवद्भिर्मनुष्येभिरग्निः..	कठो. ४।८	गाणपत्यादिमन्त्रेषु.. सफलोऽयं षडक्षरः	रामो. ५।५
गर्भे एवैतच्छयानो वामदेव एवमुवाच गर्भजन्मजरामरणसंसारमद्भ्ययात्स-	२ ऐत. ४।५	गाणपत्येषु शैवेषु... राममन्त्रः	
न्तारयति तस्मादुच्यते षडक्षरं तत्तारकम् [अद्वयता. १+	रामो. १।२	फलाधिकः	रामो. ५।४
गर्भजन्ममरणसंसारमद्भ्ययात्तं तारयति । तारकमित्येतत्तारकं ब्राह्मणो चित्तं महीयते	श्रीवि. ता. १।२	गाण्डीवं संसृते हस्तात् गातुं यज्ञाय गातुं यज्ञपतये देवी..	भ. गी. १।२९
गर्भवासभयाद्भीतः... गुहां प्रवेष्टु- मिच्छामि परं पद्मनाभयम्	२ सञ्ज्ञासो. ९	[ऋ. खि. १०।१९१।९	चित्त्यु. शां.
गर्भं धेहि सिनीवालि.. [बृ. ६।४।२१+	ऋ. अ. ८।८।४२	गात्रसंवाहनं रात्रौ पादाभ्यङ्गं च यत्नतः । प्रातः प्रसाधनं दत्त्वा	
[=मं. १०।१८४।२+	अथर्व. ५।२५।३	कार्यं सम्मार्जनाञ्जनम् (गुरोः)	शिवो. ७।३३
गर्भा इव मातरमभिजिघांसुः परस्तादोङ्कारप्रयुक्तयैतयैव तद्वत्वा प्रत्याप्यायेत्	२ प्रणवो. ४	गानानन्दे लीयते विश्वमेतत् गान्धर्वी राधिका धन्या रुक्मिणी	गान्धर्वो. ९
		परमेश्वरी । इत्येतानि तु नामानि यः पठेत्स मुक्तो भवति	राधिको. ७
		गान्धारग्रामनादं हि गानमित्यभि- धीयते । तेन ब्रह्मा दिकीटान्ता विदन्त्यानन्दमाधुरीम्	गान्धर्वो. ८

गान्धारायाः सरस्वत्यामध्ये प्रोक्ता च शङ्खिनी । अलम्बुसा स्थिता पायु- पर्यन्तं कन्दमध्यगा	जा.द. ४।१७	गायत्री प्रातः, सावित्री मध्य- दिने सरस्वती सायमिति निरन्तरमजपा..	त्रि. ता. ४।७
गान्धारा सव्यनेत्रान्ता प्रोक्ता वेदान्तवेदिभिः	जा. द. ४।२२	गायत्रीमावाहयामि सावित्रीमावा- हयामि सरस्वतीमावाहयामि	महाना. ११।७
गान्धारा हस्तिजिह्वा च इडायाः पृष्ठपार्श्वयोः । पूषा यशस्विनी चैव पिबन्ता पृष्ठपूर्वयोः	जा. द. ४।१४	गायत्रीमेव सावित्रीमनुब्रूयात् गायत्रीमेवानुब्रूयात्	बृह. ५।१४।५ गायत्र्यु. ४
गान्धारी चन्द्रदेवता । शंखिन्या- श्चन्द्रमास्तद्वत्पयस्विन्याः प्रजापतिः	जा. द. ४।३८	गायत्री वा इदं सर्वं भूतं यदिदं किञ्च गायत्री वा इदं सर्वं यदिदं किञ्च	छांदो. ३।१२।१ नृ. पू. ४।३
गान्धारी सरस्वतीमध्ये यशस्विनी..	शां. १।४।६	गायत्री वै देवानामेकाक्षरा श्वेतवर्णा च व्याख्याता	२प्रणवो. १८
गान्धारी हस्तिजिह्वा च..नेत्रद्वयं गते	यो.शि. ५।२१	गायत्री च स्ववाचाऽग्नौ समारोपयेत्	आरुणि. २
गान्धारी हस्तिजिह्वा च द्वे चान्ये नाडिके स्थिते । पुरतः पृष्ठतस्तस्य		गायत्री य उपासते ते सूर्यमण्डलं लयं यान्ति	सामर. २७
..पूषा यशस्विनी नाड्यौ..	त्रि. ब्रा. २।७१	गायत्रो ब्राह्मणः प्राजापत्यो बृहन्निति (ब्रह्मचारिणश्चतुर्विधाः)	आश्रमो. १
गाभिर्जुष्टमयुजो निषिक्तं तवेन्द्र- विष्णोरनु संचरेम । नाकस्य		गायत्र्यहंसावित्र्यहं, त्रिष्टुब्जगत्यनुष्टुप् चाहं, छन्दोऽहं, गार्हपत्यो दक्षि- णामिराहवनीयोऽहं सत्योऽहम्	अ. शिरः. १
पृष्ठमभि संवसामो वैष्णवी- लोक इह मादयन्ताम्	वनदु. १२०	गायत्र्या अक्षमालायां सायं प्रातः शतं जपेत् । चतुर्णां खलु वेदानां समग्रं लभते फलम्	सन्ध्यो. १४
गामाविश्य च भूतानि	भ.गी. १५।१३	गायत्र्या गायत्रीछन्दः, विश्वामित्रऋषिः सविता देवताऽग्निमुखं, ब्रह्मा शिरः, विष्णुर्हृदयं, रुद्रः शिखा, पृथिवी योनिः	महाना. ११।७
गायत्रमन्वेव गायत्रीमन्वेव त्वा सर्व- रूपमिमं कृत्वा हिं कुर्वन्ति ।	शौनको. २।२	गायत्र्या लोकाः (भवन्ति) [अ. शिरः. ३।१५+	बदुको. २७
गायत्रं छन्दं परमात्मं स्वरूपं	महाना. ११।५	गायत्र्या शतसहस्रं जप्तं भवति	दत्तात्रे. ३।१
गायत्रं प्रातःसवनं	छान्दो. ३।१६।१	गायत्र्याः षष्टिसहस्राणि जप्तानि भवन्ति (तत्तदुपनिषत्पठनेन) [अ. शिरः. ३।१६ + चतुर्वे. ७	
गायत्रं हि छन्दः, गायत्री वै देवा- नामेकाक्षरा श्वेतवर्णा व्याख्याता	२प्रणवो. १८	गायत्र्याः सावित्र्यभवत् । सावित्र्याः सरस्वत्यभवत् । सरस्वत्याः सर्वे वेदा अभवन्	गायत्रीर. १
गायत्री कत्यक्षरा कतिपदा किंवा- ऽस्या गोत्रं किं वाऽस्या रूपं		गायत्र्यस्यैकपदी द्विपदी त्रिपदी चतुष्पद्यपदसि, न हि पद्यसे	बृह. ५।१४।७
कीदृशं तस्याः शरीरं भवति	सन्ध्यो. १९	गायत्र्यैकपदी द्विपदी त्रिपदी चतुष्पद्यपदा सा न हि पद्यते	गायत्र्यु. ५
गायत्री चतुर्विंशत्यक्षरा त्रिपदा षट्कुक्षिः पंचशीर्षा..	महाना. ११।७		
गायत्री छन्दसामहम्	भ.गी. १०।२५		
गायत्री छन्दसां मातेदं ब्रह्म जुषस्व मे	महाना. ११।६		
गायत्री त्रिष्टुप् जगत्यनुष्टुप् पंक्ति- बृहत्युष्णिगदितिरिति त्रिरा- वृत्तेन छंदांसि प्रतिपाद्यन्ते	गायत्रीर. ८		

गार्गि मातिप्राक्षीर्मा ते मूर्धा व्यपप्त-		गुणकर्मविभागशः	भ.गी. ४।१३
दनतिप्रश्रयांवैदेवतामतिपृच्छसि	बृह. ३।६।१	गुणतत्त्विविधं गृणु	भ.गी. १८।२९
गार्ग्यो ह वै बालाकिरनूचानः		गुणत्रयमयीं रज्जुं सुदृढामात्मवन्धि-	
संस्पृष्ट आस	कौ.व. ४।१	नीम् । अमनस्कश्चुरेणैव छित्त्वा	
गार्हपत्यदक्षिणाग्न्याहवनीयेष्वरणि-		मोक्षमवाप्नुयात्	अमन. २।८७
देशाद्भस्ममुष्टिं विवेदित्येके	कठ. ३	गुणत्रयमसद्विद्धि ब्रह्म सत्यात्मकः	
(अथ)गार्हपत्यो दक्षिणाग्निराहव-		शुचिः । श्रुतं सर्वमसद्विद्धि वेदं	
नीयइतिमुखवत्येषाँङ्कारस्यमूर्तिः मैत्रा. ६।५		सर्वमसत्सदा ।.. ब्रह्म सत्य-	
गार्हपत्यो दक्षिणाग्निराहवनीयोऽहं		चिदात्मकः	ते.वि. ३।४९
सत्योऽहं गौरहं गौर्यहमृगहं		गुणत्रयमिदं धेनुर्विद्याऽभूद्रोमयं	
यजुरहं सामाहमथर्वाङ्गिरसोऽहं..		शुभम् । मूर्त्तं चोपनिषत्प्रोक्तं	
यो मां वेद स सर्वान् देवान्वेद		कुर्याद्भस्म ततः परम्	वृ. जा. ३।२
सर्वाश्च वेदान्	अ.शिरः. १।१	गुणत्रययुक्तं कारणं (शरीरं)	यो. चू. ७२
गार्हपत्योहवाण्योऽपानोव्यानोऽन्वा-		गुणत्रयाभ्या विद्या सा विद्या च	
हार्यपचनो यद्गार्हपत्यात्प्रणीयते,		तदाश्रया । गुणत्रयमिदं धेनु-	
प्रणयनादाहवनीयः प्राणः	प्रश्नो. ४।३	र्विद्याऽभूद्रोमयं शुभम् । ...	
गावउद्रीथोऽन्वाःप्रतिहारःपुरुषोनिधनं	छान्दो. २।१८।१	कुर्याद्भस्म ततः परम्	वृ. जा. ३।१
गावो भगो गाव इति प्राशयेत्तर्पणं		गुणप्रवृद्धा विषयप्रवालाः	भ. गी. १५।२
अलम् । उपोष्य च चतुर्दश्यां		गुणवद्धस्तथा जीवः प्राणापानेन	
कृष्णे शुक्लेऽथवा प्रती	वृ. जा. ३।४	कर्षति । प्राणापानवशो जीवो	
गावो ह जज्ञिरे तस्मात् [वा.सं. ३।१८+ चित्त्यु. १२।५		ह्यधश्चोर्ध्वं च गच्छति	यो. चू. २९
[+क्र. अ. ४।८।१८=	मं. १०।९०।९	गुणवान्भवति, अगुणवान् भवति,	
गावो हिरण्यं धनमन्नपान*		द्वैतो भवति, अद्वैतो भवति	ग. शो. २।२
सर्वेषाँ श्रियै स्वाहा	महाना. १४।५	गुणःप्रकृतिभेदवशादध्यवसायात्म-	
गां च योऽव्यभिचारेण	भ.गी. १४।२६	बन्धमुपगतोऽध्यवसायस्य	
गिरति ह वै द्विपन्तं पाप्मानं		दोषक्षयाद्विमोक्षः	मैत्रा. ६।३०
आतृव्यं पराऽस्य द्विषन् पाप्मा		गुणा इति गुणविदस्तत्त्वानीति	
आतृव्यो भवति	१ऐत. १।८।२	च तद्विदः	वैतथ्य. २०
गिरामस्येकमक्षरम्	भ.गी. १०।२५	गुणा गुणेषु वर्तन्ते	भ. गी. ३।२८
गिरांमौनंतुबालानामयुक्तं ब्रह्मवादिनाम्	ते.वि. १।२२	गुणातीतः स उच्यते	भ.गी. १४।२५
गिरिकन्दरेषु वसेदेक एव द्वौ वाचरेत् ।		गुणानेतानतीत्य त्रीन्	भ.गी. १४।२०
ग्रामं त्रिभिर्नगरं चतुर्भिर्ग्राम-		गुणान्वयो यः फलकर्मकर्ता कृतस्य	
मित्येकश्चरेत् (यतिः)	ना.प. ७।२	तस्यैव नचोपभोक्ता । स विश्व-	
गुञ्जापुञ्जादि दृष्टे नान्यारोपित-		रूपस्त्रिगुणस्त्रिवर्त्मा प्राणाधिपः	
बद्धिना । नान्यारोपितसंसारधर्मा..	१अवधू. १५	सञ्चरति स्वकर्मभिः [श्वेता. ५।७+ भवसं. २।२३	
गुडाकेशः परंतपः	भ.गी. २।९	गुणा मे वै न संशयः (गणेशस्य)	ग. शो. ४।९
गुडाकेशेन भारत	भ.गी. १।२४	गुणा वर्तन्त इत्येव	भ. गी. १४।२३
गुणकर्मविभागयोः	भ.गी. ३।२८		

गुणाश्च सर्वान् विनियोजयेद्यः श्वेता. ५१५
 गुणाः प्रकृतिसम्भवाः भ. गी. १४१५
 गुणेभ्यश्च परं वेत्ति भ. गी. १४१९
 गुणेशं मां सञ्चिन्त्य राजस(ब्रह्मन्) ग. शो. ४१९
 त्वं जगत्कुरु
 गुणैरेक्यं सम्पाद्य महास्थूलं महा-
 सूक्ष्मे महासूक्ष्मं महाकारणे च
 संहत्य मात्राभिरोतानुज्ञात्रनु-
 ज्ञाविकल्परूपं चिन्तयन् प्रसेत् नृसिंहो. ३१४
 गुणैर्यो न विचाल्यते भ. गी. १४१२३
 गुणैः कर्माणि सर्वशः भ. गी. ३१२७
 गुणो बुद्धिरहङ्कारस्तन्मात्राणीन्द्रि-
 याणि च । भूतानि च चतुर्विंश-
 दिति पाशाः प्रकीर्तिताः शिवो. ११११
 गुणौवैस्तृप्यमानः कलुषीकृतश्चास्थिर-
 श्चञ्चलो.. सस्पृहो.. निबध्नात्या-
 त्मनाऽऽत्मानं, जालेनेव खचरः... मैत्रा. ३१२
 गुदमाकुञ्च्य यत्नेन मूलशक्तिं
 प्रपूजयेत् । नाभौलिङ्गस्यमध्ये
 तु उड्यानाख्यं च बन्धयेत् यो. शि. ५१३७
 गुदमेद्रान्तरालस्थं मूलाधारं
 त्रिकोणगम् । शिवस्य जीव-
 रूपस्य स्थानं तद्धि प्रचक्षते वराहो. ५१५०
 [+यो. शि. १११६८+५१५
 गुदमेद्रोरुजानुदरवृषणकटिजंघा-
 नाभिगुदाग्न्यगारेष्वपानः
 सञ्चरति शांडि. ११४७
 गुदयोनिस्मायुक्त आकुञ्चत्येक-
 कालतः । अपानमूर्ध्वगं कृत्वा
 समानोऽन्ने नियोजयेत् वराहो. ५१३८
 गुदस्य पृष्ठभागेऽस्मिन् वीणादण्डः
 स देहभृत् । दीर्घास्थिदेहपर्यन्तं
 ब्रह्मनाडीति कथ्यते यो. शि. ६१८
 गुदस्य पृष्ठभागे वीणादण्डाश्रिता
 मूर्धपर्यन्तं ब्रह्मरन्ध्रेविज्ञेयाव्यक्ता
 सूक्ष्मा वैष्णवी भवति शांडि. ११४१६
 गुदं नियम्य गुल्फाभ्यां व्युत्क्रमेण
 समाहितः । योगासनं भवेदेतत्. त्रि. ब्रा. २१३८
 २२

गुदात्तुद्वयगुलादूर्ध्वं मेद्रात्तु द्रव्यगुला-
 दधः । देहमध्यः.. अनुजानीहि.. जा. द. ४१२१३
 गुदाद्वयङ्कुलादूर्ध्वं मेद्राद्वयगुलादधो
 देहमध्यं मनुष्याणां भवति शांडि. ११४१४
 गुरुणा चोपदिष्टोऽपि तत्र सम्बन्ध-
 वर्जितः । वेदोक्तेनैव मार्गेण
 मंत्राभ्यासो जपः स्मृतः जा. द. २१११
 गुरुणा दत्तमेतदन्नं परब्रह्म रुद्रोप. ३
 गुरुणा दर्शिते तस्वे दर्शनात्तन्मयो
 भवेत् । विमुक्तं मन्येतात्मानं.. अमन. २१४५
 गुरुणाऽपि विचाल्यते भ. गी. ६१२२
 गुरुतल्पगमनात्पूवो भवति ना. उ. ३११
 गुरुदेवात्परं नास्ति तस्मात्तं पूजयेत्सदा अमन. २१४२
 गुरुभक्तिः सत्यमार्गानुरक्तिः सुखागत-
 वस्त्वनुभवश्च तद्वस्त्वनुभवेन तुष्टि-
 निस्सङ्गता... वैराग्यभावश्च
 नियमाः मं. ब्रा. १११
 गुरुभक्तिं सदा कुर्याच्छ्रेयसे भूयसे
 नरः । गुरुरेव हरिः साक्षान्नान्य
 इत्यब्रवीच्छ्रुतिः ब्र. वि. ३०
 गुरुभक्त्या लभेज्ज्ञानं ज्ञानान्मुक्ति-
 मवाप्नुयात् शिवो. ७१७४
 गुरुभैषज्यसिद्धयर्थमपि गच्छेद्रसा-
 तलम् । यदादिशेद्गुरुः किञ्चि-
 त्तत्कुर्यादविचारतः शिवो. ७१२९
 गुरुमुखात्तत्त्वमसीति महावाक्यं
 प्रणवपूर्वकमुपलभ्य.. निर्ममो-
 ऽध्यात्मनिष्ठः.. शरीरसन्धार-
 णार्थ.. भैक्षमाणो.. ब्रह्मभूयाय
 भवति प. हं. प. ६
 गुरुरप्येवंविच्छ्रुचौ देशे पुण्यनक्षत्रे
 प्राणानायम्य पुरुषं ध्यायन्..
 शिष्याय.. पुरुषसूक्तार्थमुपदि-
 शेद्विद्वान् मुद्रलो. ५११
 गुरुरहं, आचार्योऽहं, आगमोऽहम्
 गुरुरेव परं धनम् [अद्वयता. १२
 गुरुरेव परं ब्रह्म गुरुरेव परा गतिः
 गुरुरेव परा विद्या [द्वयोप. ६+ अद्वयता. ११

गुरुरेव परः कामो गुरुरेव परायणः । यस्मात्तदुपदेष्टाऽसौ तस्माद्गुरु- तरो गुरुः	द्वयोप. ७	गुरुशिष्यशास्त्रादिविनिर्मुक्तः सर्वसंसारं विसृज्य चामो- हितः परिव्राट्...	ना.प. ९।२२
गुरुरेव परा काष्ठा	अद्वयता. १२	गुरुशिष्यादिभेदेन ब्रह्मैव प्रति- भासते । ब्रह्मैव केवलं शुद्धं विद्यते तत्त्वदर्शने	२ आत्मो. ३
गुरुरेव परा गतिः [शाट्याय. ३६+	अद्वयता. ११	गुरुशुभ्रूपानिरतः पितृमातृविधेयः वेदान्तश्रवणकुर्वन्योगं समारभेत्	शाण्डि. १।५।१
गुरुरेव परायणम्	अद्वयता. ११	गुरुसम्भवात्मकं लिङ्गं प्रगुरोः	लिङ्गोप. २
गुरुरेव परा विद्या गुरुरेव परं धनम्	द्वयोप. ६	गुरुस्त्वं जनकस्त्वं सर्वविद्यारहस्यज्ञः सर्वज्ञस्त्वमतो मत्तो मदिष्टं रहस्यं ...स्त्वद्विना वक्तुं कः समर्थः	ना.प. २।१
गुरुरेव परो धर्मो गुरुरेव परा गतिः	शाट्याय. ३६	गुरुः शिव एव लिङ्गं, उभयोर्मिश्र- प्रकाशत्वात्	रुद्रोप. ३
गुरुरेव पिता माता गुरुरेव परः शिवः	शिवो. ७।३८	गुरुणां च हिते युक्तस्तत्र संवत्सरं वसेत् । नियमेष्वप्रमत्तस्तु...	ना.प. ६।३२
गुरुरेव हरिः साक्षान्नान्यइत्यब्रवीच्छ्रुतिः	ब्र.वि. ३१	गुरुणां सर्वज्ञानिनां गुरुणादत्तमेत- दन्नं परब्रह्म	रुद्रोप. ३
गुरुरेवंविधः श्रीमान्नित्यं तिष्ठेत्	शिवो. ७।४५	गुरुनहत्वा हि महानुभावान् गुरुपदिष्टमार्गेण ध्यायन्..मत्सायुज्यं द्विजः सम्यग्भजेद्भ्रमरकीटवत्	भ. गी. २।५
समाहितः	शिवो. ७।४५	गुरुपदिष्टमार्गेण ध्यायन्नाममन- न्यधीः ।..गोब्राह्मणसमीपतः	मुक्तिको. १।२४
गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवः सदाशिवः । न गुरोरधिकः कश्चित् त्रिपुलोकेषु..	यो.शि. ५।५६	गुरुपदेशश्रवणाच्छिष्यस्तत्त्वमयो भवेत् । तस्मादुपासितात्सम्यक् सहजं प्राप्यते गुरोः	अमन. २।४६
गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः । गुरुदेवात्परं नास्ति तस्मात्तत्पूजयेत्..	अमन. २।४२	(तथा) गुरुपदेशेन विना कल्प- कोटिभिस्तत्त्वज्ञानं न विद्यते ।	त्रि.म. ना. ५।४
गुरुवक्त्रानुलभ्येतप्रत्यक्षं सर्वतोमुखम्	ब्र. वि. ३४	गुरोर्गुरुस्तयोः पूज्यः स्वगुरुश्च तदाज्ञया	शिवो. ७।२३
गुरुवद्गुरुभार्यायां तत्पुत्रेषु च वर्तनम्	पैङ्गलो. ४।८	गुरोर्न खण्डयेदाज्ञामपि प्राणान् परित्यजेत् । कृत्वाऽज्ञां प्राप्नु- यान्मुक्तिं लङ्घयन्नरकं व्रजेत्	शिवो. ७।२८
गुरुवाक्यसमाभिन्ने ब्रह्मज्ञानं प्रकाशते । कर्णधारं गुरुं प्राप्य तद्वाक्यं प्लववद्दृढम् । अभ्यासवासनाशक्त्या तरन्ति भवसागरम्	यो.शि. ६।७८	गुरोर्निन्दापवादं च श्रुत्वा कर्णो पिधापयेत् । अन्यत्र नैव संपेत्तु निगृहीयादुपायतः	शिवो. ७।३६
गुरुवाक्यसमाभिन्ने ब्रह्मज्ञानं स्फुटी भवेत्	योगकुं. ३।१७	गुरौ द्वैतमवश्यं कार्यम्, यतो न तस्मादन्यत्	स्वसंवे. ४
गुरुवाक्यसमुद्भूतस्वानुभूत्यादि- शुद्धया । यस्याभ्यासेन तेनात्मा सततं चावलोक्यते	महो. ४।२६		
गुरुवाक्यात्सुपुत्रायां विपरीतो भवे- ज्जपः । सोऽहं सोऽहमिति प्रोक्तो मंत्रयोगः स उच्यते	यो.शि. १।१३		
गुरुशास्त्रोक्तभावेन भिक्षोर्भक्षं विधीयते	मैत्रे. २।१०		
गुरुशास्त्रोक्तमार्गेण स्वानुभूत्या च चिद्धने । ब्रह्मैवाहमिति ज्ञात्वा वीतशोको भवेन्मुनिः	महो. २।२५		
गुरुशिष्यमसद्विद्धि गुरोर्मित्रमस- त्ततः । यदृश्यं तदसद्विद्धि न मां विद्धि तथाविधम्	ने.वि. ३।५२		

गुर्वर्थं ग्राममुपेत्य ध्रुवशीलोऽष्टा
मास्येकाकी चरेद्वावेवाचरेत् प. हं. प. ७
गुर्वज्ञिया कर्म कृत्वा तत्समाप्तौ
निवेदयेत् ! कृत्वा च नैत्यकं
सर्वमधीयीताज्ञया गुरोः शिवो. ७।२५।
गुरुं च शिववद्भक्त्या नमस्कारेण
पूजयेत् । कृताञ्जलिस्त्रिसन्ध्यं च
भूमिविन्यस्तमस्तकः शिवो. ७।५
गुरुः शिवो देवः, गुरुः शिवएवलिङ्गम् रुद्रोप. ३
गुरुः साक्षादादिनारायणः पुरुषः त्रि. म. ना. ८।६
गुल्फौ च वृषणस्याधः सीवन्युभय-
पार्श्वयोः ।... भद्रासनं भवेत् त्रि. ब्रा. २।४५
गुल्फौ तु वृषणस्याधः सीवन्याः
पार्श्वयोः क्षिपेत् [जा. द. ३।७+ शांडि. १।३।८
गुशब्दस्त्वन्धकारः स्यादुशब्दस्तन्नि-
रोधकः । अन्धकारनिरोधित्वा-
दुरित्यभिधीयते [द्वयो. ५+ अद्वयता. १०
गुहाग्रन्थिभ्यो विमुक्तोऽमृतोभवति मुण्ड. ३।२।९
गुहायां निहितं साक्षादक्षरं वेद
चेन्नरः । छित्त्वाऽविद्यामहा-
ग्रन्थि शिवं गच्छेत्सनातनम् ।
तदेतदमृतं सत्यं.. रुद्रह. ३६
गुहाशया निहिताः सप्त सप्त मुंड. २।१।८
गुहाहितं गह्वरेष्ठं पुराणम् । अध्यात्म-
योगाधिगमेन देवं मत्वा धीरो हर्ष-
शोकौ जहाति कठो. २।१२
गुहां प्रविश्य तिष्ठन्तं यो भूतेभि-
र्व्यपश्यत । एतद्वै तत् कठो. ४।६
गुहां प्रविश्य तिष्ठन्तीं या
भूतेभिर्व्यजायत । कठो. ४।७
गुहां प्रविष्टौ परमे परार्थे । छायातपो
ब्रह्मविदो वदन्ति पञ्चाग्रयो
ये च त्रिणाचिकेताः कठो. ३।१
गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम् भ. गी. १।१।१
गुह्यं ब्रह्म सनातनम् । यथा च
मरणं प्राप्य आत्मा भवति
गौतम । योनिमध्ये प्रपद्यन्ते
शरीरत्वाय देहिनः कठो. ५।६, ७

गुह्या एवदेशा मधुकृतो ब्रह्मैव
पुच्छं ता अमृता आपः छां. उ. ३।५।१
गुह्याच्छादकं कौपीनमोमिति
(गृहीत्वा).. कृतार्थोऽहमिति
मत्वा स्वाश्रमाचारपरो भवेत् ना. प. ४।५०
गुह्याद्गुह्यतरं मया भ. गी. १।८।६३
गुह्याद्गुह्यतरा विद्या न देया यस्य
कस्यचित् । एतज्ज्ञानी
वसेद्यत्र स देशः पुण्यभाजनम् अमन. २।१२
गुह्याद्गुह्यपरमेषानप्राकृतायोपदेष्टव्या महावा. १
गुह्योपनिषदित्तेषा गोप्याद्गोप्यतरा
सहा । चतुर्भ्यश्चापि वेदेभ्य
एकीकृत्यात्र योजिता गुह्यका. ७७
गुह्योऽहमरण्योऽहमक्षरमहंक्षरमहं.. अ. शिरः. १।१
गुह्यधर्माश्रितोविद्वानज्ञातचरितंचरेत् ।
तं दृष्ट्वा शान्तमनसं स्पृहयन्ति
दिवौकसः ना. प. ४।३५
गृहत्वेन हि काष्ठानि खड्गत्वेनैव
लोहता । तद्वदात्मनि देहत्वं
पश्यत्यज्ञानयोगतः यो. शि. ४।२४
गृहस्थशतमेकमेकेन वानप्रस्थेन
तत्समं, वानप्रस्थशतमेकमेकेन
यतिना तत्समम् नृ. पू. ५।१६
गृहस्था अपि चतुर्विधा भवन्ति
वार्ताकवृत्तयः शालीनवृत्तयो
यायावरा घोरसन्न्यासिकाश्चेति आश्रमो. २
गृहस्थानां निर्मला विभूतिः, तप-
स्विभिः सर्वभस्म धार्यम् रुद्रोप. १
गृहस्थो ब्रह्मचारी च वानप्रस्थश्च
भिष्णुकः । यत्र यत्र स्थितो ज्ञानी.. ब्र. वि. ४९
गृहस्थो ब्रह्मचारी वा वानप्रस्थो वा
उपवीतं भूमावप्सु वा विसृजेत् । आरुणि. २
गृहस्थो ललाटादिस्थलेष्वनामिका-
ङ्गुल्या विष्णुगायत्र्या... धारयेत् गोपीचं. ४
गृहं गृहपतिरिव देही देहान्ते परमा-
त्मानं प्रविशति हयग्री. ६

गृहाहनी भूत्वा प्रव्रजेत् । यदि वेत-
 रथा ब्रह्मचर्यादेव प्रव्रजेद्गृहाह
 वनाह [ना.प.३।७७+याज्ञ.१+ प. हं. प.१
 गृहाभिमानेन गृहस्थ इव शरीरे
 जीवः संचरति ना.प. ६।४
 गृहीततृष्णाशवरीवासनाजालमा-
 ततम् । संसारवारिप्रसृतं चिन्ता-
 तन्तुभिराततम् । अनया तीक्ष्णया
 तात छिन्धि बुद्धिशलाकया महो.६।३५
 गृहीतं चापि यत्किञ्चित्प्रतिबुद्धो
 न पश्यति (स्वप्ने) अ.शां. ३५
 गृहीता वागृहीतं चक्षुर्गृहीतं श्रोत्रं
 गृहीतं मनः । स यत्रैतैस्त्वप्राया-
 चरति ते हास्य लोकास्तदुतेव.. बृह.२।१।१७
 गृहीत्वाऽष्टोत्तरशतं ये पठन्ति...
 प्रारब्धक्षयपर्यंतं जीवन्मुक्ता
 भवन्ति ते मुक्तिको.१।४२
 गृहीत्वैतानि संयाति भ.गी.१५।८
 गृही पुत्रपौत्रमैहैश्वर्यवान्भवति
 ना.उ.ता.३।१
 गृही भूत्वा वनी भवेत्, वनी भूत्वा
 प्रव्रजेत्, यदि वेतरथा ब्रह्म-
 चर्यादेव प्रव्रजेद्गृहाह वनाह जावा. ४
 गृह्यमाणे घटे यद्वन्मृत्तिका भाति वै
 बलात् । वीक्ष्यमाणे प्रपञ्चे
 तु ब्रह्मैवाभाति... यो.शि.४।१९
 गोअश्वमिह महिमेत्याचक्षते
 हस्तिहिरण्यं दासभार्यं
 क्षेत्राण्यायतनानीति छान्दो.७।२४।२
 गोअश्वानां दासीनां प्रवाराणां
 परिधानस्य मा नोभवान्
 बहोरनन्तस्या..भयवदान्योऽभूत् बृह.६।२।७
 गोकुलं वनवैकुण्ठतापसास्तत्र ते द्रुमाः कृष्णो.९
 गोकुलादथे माधुरमण्डलेगोविन्दोऽपि
 निर्गुणः सगुणो निराकारः
 साकारो निरीहः ..विराजते राधोप.१।४
 गोकुलोऽयमग्नेः संयोगादेवाभाति
 सामर.३२
 गोदोहदोहनं यावत्सकाले ह्यचरं
 स्थितम् । धारणां धारयेद्योगी
 नित्यमध्यात्मचिन्तकः योगो. २७

गोदोहमात्रमाकाङ्क्षेत्रिष्कान्तो न
 पुनर्प्रजेत् । (भिक्षार्थी यतिः) १सं. सो.२।६१
 गोपगोपीगवावीतं सुरद्रुमतलाश्रितं ।
 ..चिन्तयञ्चेतसा कृष्णं मुक्तो
 भवति संसृतेः गो. पू. १।६
 गोपरूपो हरिः साक्षान्मायाविग्रह-
 धारणः । दुर्वोधं कुहकं तस्य
 मायया मोहितं जगत् कृष्णो. १०
 गोपालसदृशं शीर्षं नापि मध्ये न
 चाप्यधः । ब्रह्मपुच्छं प्रतिष्ठेति.. १अवधू. ४
 गोपालं सानुजं कृष्णं रुक्मिण्या
 सह तत्परम् गोपालो. २।८
 गोपालोऽहमजो नित्यः प्रद्युम्नो-
 ऽहं सनातनः । रामोऽहं.. गोपालो. २।८
 आत्मानं चार्चयेद्बुधः
 गोपीचन्दनखण्डं तु चक्राकारं
 सुलक्षणम् । विष्णुरूपमिदं पुण्यं.. गोपीचं. २६
 गोपीचन्दनदानस्य चाश्वमेधसमं
 फलम् ।..नशुद्धिर्गोपिचन्दनात् गोपीचं. २०
 गोपीचन्दनपङ्केन ललाटे यस्तु
 लेपयेत् । एकदडी त्रिदण्डी
 वा स वै मोक्षं समश्नुते गोपीचं. ९
 गोपीचन्दन पापत्र विष्णुदेहसमु-
 द्भव । चक्राङ्कित नमस्तुभ्यं
 धारणान्मुक्तिदो भव[वासुदे.३+ गोपीचं. २
 गोपीचन्दनमायुष्यं..कामदं मोक्षदं
 चैव इत्येवं मुनयोऽब्रुवन् गोपीचं. १८
 गोपीचन्दनमित्युक्तं..कृष्णगोपी-
 जलक्रीडाकुङ्कुमं चंदनैर्युतम् ।
 ..पुनात्यादशमं कुलम् गोपीचं. २५
 गोपीचन्दनलिप्ताङ्गं पुरुषं..देवाः
 सन्मुखास्तमुपासते गोपीचं. १३
 गोपीचन्दनलिप्ताङ्गो व्रतं यस्तु समा-
 चरेत् । ततः कोटिगुणं पुण्यं.. गोपीचं. १६
 गोपीचन्दनलिप्ताङ्गो श्रियते यत्र
 कुत्रचित्..देवेन्द्रपदमश्नुते गोपीचं. १२
 गोपीचन्दनलिप्ताङ्गो यं यं पश्यति
 चक्षुषा । तं तं पूतं विजानीया-
 द्राजभिः सत्कृतो भवेत् गोपीचं. १०

गोपीचन्दनलिप्ताङ्गः पुरुषो येन
पूज्यते.. विष्णुलोके महीयते गोपीचं. १४
गोपीचन्दनलिप्ताङ्गः साक्षाद्विष्णु-
मयो भवेत् गोपीचं. १५
गोपीचन्दनलिप्ताङ्गैर्जपदानादिकं
कृतम्। न्यूनं सम्पूर्णतां याति
विधानेन विधानतः गोपीचं. १७
गोपीचन्दनं धारयेदक्षयपद-
माप्नोति (यो विद्वान्) गोपीचं. ८
गोपीजनवल्लभज्ञानेनैतद्विज्ञानं भवति गो. पू. ११९
गोपीजनवल्लभो भुवनानि दधे स्वाहा-
श्रितो जगदेतत्सुरेताः गो. पू. २१२
गोपीत्यक्षरद्वयम्, चन्दनं त्र्यक्षरम्,
तस्मादक्षरपञ्चकं य एवंविद्वान्
गोपीचन्दनं धारयेदक्षयं पदमाप्नोति गोपीचं. ८
गोपीत्यग्र उच्यतां, चन्दनं तु ततः
पश्चात् गोपीचं. ८
गोपीभिः प्रक्षालनाद्गोपीचन्दन-
माख्यातं, मदङ्गलेपेन पुण्यं
मुक्तिसाधनं भवति [वासुदे० २+ गोपीचं. १
गोप्यो गाव ऋचस्तस्य यष्टिका
कमलासनः। वंशस्तु
भगवान् रुद्रः शृङ्गमिन्द्रः.. कृष्णो. ८
गोप्यो नाम विष्णुपत्न्यस्तासां
चन्दनमाह्लादनम् गोपीचं. ७
गोब्राह्मणपरित्राणं सकृत्कृत्वा..
मुख्यते पञ्चभिर्घोरैः पातकैः शिवो. ७१९९
गोभिर्जुष्टमयुजो निषिक्तं तवेन्द्र
विष्णोरनुसञ्चरेम। नाकस्य
पृष्ठमभिसंवसामो वैष्णवी लोक
इह मादयन्ताम् महाना. ६१९९
गोभिर्जुष्टं धनेन ह्यायुषा च बलेन
च। प्रजया पशुभिः पुष्कराक्षं
तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २शिवसं. २३
गोमयं खस्थं ग्राह्यम् (भस्मार्थं) शुभे
स्थाने वा पतितमपरित्यज्य.. वृ. जा. ३१९
गोमयंशोधयेद्विद्वान्छ्रीर्ममजतु मन्त्रतः वृ. जा. ३१८

गोलकस्तु यदा देहे क्षीरदण्डेन वा
हतः। एतस्मिन्वसते शीघ्रम-
विश्रान्तं महाखगः। प्र. वि. १८
गोविन्दं सन्तं बहुधा आराधयन्ति गो. पू. २१२
गोविन्दान्मृत्युर्विमेति गो. पू. ११९
गोविन्दायविष्महे वासुदेवाय धीमहि।
तन्नो नारायणः प्रचोदयात् ना. पू. ४१९
गोविन्दोदक्षिणेपार्श्वे वामे च मधुसूदनः विष्णुह. ११९
गोवृत्त्या प्राणसन्धारणं कुर्वन्
(परमहंसः) यत्प्राप्तं तेनैव निर्लो-
लुपः.. सोऽवधूतः स कृतकृत्यो.. तुरीया. ३
गोवृत्त्याभैक्षमाचरन्..शुक्लध्यानपरा-
यणः..सङ्ख्यासेन देहत्यागं करोति
स परमहंसपरित्राजको भवति प.हं.प.८
गोस्तनादुद्भवं क्षीरं पुनरारोपणे
(कृते सति सत्यं) जगत् ते. वि. ६१८९
गोस्तेय* सुरापानं भ्रूणहत्यां तिलाः
शान्ति* शमयन्तु स्वाहा महाना. १४१६
गौरनाद्यन्तवतीसाजनित्रीभूतभावनी।
सा सितासिता च रक्ता च.. मंत्रिको. ४
गौरवर्णेशानदलेयदाविश्राम्यतेमनः।
तदा.. धर्मकीर्तिमतिर्भवेत् विश्रामो. ८
गौरीर्मिमाय सलिलानि तक्षत्येकपदी।
द्विपदी सा चतुष्पदी [हयग्री. ७+ श्रीचक्रो. १
गौरी वा वरयेत्कन्यां चरेद्वाश्रवणे.. इतिहा. ९७
गौः रमा जमा क्षमा क्षा क्षमा क्षोणिः सि.वि. ६
प्रथमं च तरङ्गाणां (भवेत्) आस्था
नायुषि युज्यते महो. ३१९९
ग्रन्थमभ्यस्य मेधावी ज्ञानविज्ञान-
तत्त्वतः। पलालमिव धान्यार्थी
त्यजेद्ग्रन्थमशेषतः [प्र.वि. १८ +त्रि. ता. १८
ग्रन्थान्नैवाभ्यसेद्बहून्। ..नारम्भाना-
रभेत्कचित् ना.प.५१३७
प्रसिष्णु प्रभविष्णु च भ.गी.१३१९७
प्रस्त इत्युच्यते भ्रान्त्या ह्यज्ञात्वा
वस्तुलक्षणम्। तद्वद्देहादिबन्धेभ्यो
विमुक्तं ब्रह्मवित्तमम्। पश्यन्ति
देहिबन्मूढाः २आत्मो. १६

ग्रहणाग्राहकाभासं विज्ञानरूप- न्दितं तथा	अ.शां. ४७	ग्रहणाग्राहकाभासं पूर्ववदग्निमात्रापयेत् जा. वा. ४	
ग्रहणाज्जागरितवत्तद्वेतुः स्वप्न इष्यते । तद्वेतुत्वाच्च तस्यैव सज्जागरितमिष्यते	अ.शां. ३७	ग्रहणान्तरमभिप्रेत्सुर्गुरोः कुर्यात् प्रदक्षिणम्	शिवो. ७८
ग्रहणे विषुवे चैवमयने.. रुद्राक्षधारणा- त्सद्यः सर्वपापैः प्रमुच्यते	रु. जा. ४१	ग्रहणान्ते निर्जने देशे नियतात्मा- ऽनिकेतनः । पर्यटेस्कीटवद्भूमौ(यतिः) ना. प. ४।१६	
ग्रहमण्डल-भूतमण्डल-प्रेतपिशाच- मण्डलसर्वोच्चाटनाय अतिभयङ्कर- ज्वर.. अमिकापस्मारांश्च मेदय.. खादय.. ॐ ह्रीं हूं हुं फट...स्वाहा लांगुलो. ४		ग्रहणान्ते वृक्षमूले वा वसेदेवालयेऽपि वा । भैक्षेण वर्तयेन्नित्यं.. ना. प. ५।४६	
ग्रहो न तत्र नोत्सर्गश्चिन्ता यत्र न विद्यते । आत्मसंस्थं तदा ज्ञान- मजातिसमतां गतम्	अद्वैतो. ८	ग्रहणारण्यपशुघ्नत्वं..मद्यपानेन यत्पापं तदप्याशु विनाशयेत् रामो. ५।१२	
ग्राम एकरात्रं तीर्थे त्रिरात्रं.. नियमा- नियममुत्सृज्य.. गोघृत्त्या भैक्ष- माचरन्..शुक्रध्यानपरायणः.. च परमहंसपरिव्राजको भवति	प.हं.प.८	ग्रहणे मनसा स्वाध्यायमधीयीत.... सहचै. १६	
ग्राम एकरात्रं पत्तने पञ्चरात्रं.. अनिकेतः..गिरिकन्दरेषु वसेत्	ना. प. ७।२	ग्रहणान्ते जडचेष्टासु सततं विचि- कित्सते । नोदाहरति मर्माणि पुण्यकर्माणि सेवते अक्षुप. ८	
ग्रामं भिक्षित्वाऽलब्धोपविशेन्ना- हमतो दत्तमश्रीयाम्	कौ.च. २।१।२	ग्रहणे प्राप्ते भावं भावेन सौम्यं सौम्येन सूक्ष्मं सूक्ष्मेण प्रसति तस्मै महाप्रासाय नमः चतुर्वे. ८	
ग्रामाच्छ्रोत्रियागारादग्निमाहृत्य स्वविध्युक्तक्रमेण पूर्ववदग्नि- माजिघ्रेत्	प.हं.प.४	ग्रहणान्ते कसम्बन्धेक्षीणे शांतिरुदे- त्यलम् । ..शान्तिर्मोक्षनामा- भिधीयते १ सं.सो. २।४६	
		ग्रहणाभावे मनः (प्रशाम्यति) प्राणो निश्चलज्ञानसंयुतः । शुद्धे सत्त्वे परे लीनः.. २ अवधू. ६	
		ग्रीवा धारापोता (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२	
		ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः [चित्त्यु. १२।३ [=मं.१०।९०।६+ ऋ.ज. ८।४।१८	
		ग्रीष्मः प्रस्तावः, वर्षा उद्गीथः वा.सं.३।१।४	
		ग्लानिर्भवति भारत छांदो. २।१६।२	
			अ. गी. ४।७

घ

घटत्वेन यथापृथ्वीअलत्वेनमरीचिका। ..तद्वदात्मनि देहत्वं पश्यत्य- ज्ञानयोगतः	यो.शि.४।२३		
घटनाग्रा यथा पृथ्वी पटनाग्रा हि तन्तवः । जगन्नाग्रा चिदाभाति सर्वं ब्रह्मैव केवलम्	यो.शि.४।१७		
घटमध्यगतो दीपो (घटमध्ये यथा दीपो) बाह्ये नैव प्रकाशते ।			

भिन्ने तस्मिन्वटे चैव दीप- ज्वाला च भासते । स्वकायं घटमित्युक्तं... [यो.शि.६।७७+ योगकुं.३।१५			
घटमध्ये यथा दीपो निवातं कुम्भकं विदुः			१ यो.त.१४२
घटवद्विधाकारं भिद्यमानं पुनः पुनः । सङ्गमं (तद्वदे) न च जानाति स जानाति च नित्यशः [प्र.वि.१४+ त्रि.ता. ५।१४			

घटसम्भृतमाकाशं लीयमाने घटे
यथा । घटो लीयेत नाकाशं
तद्गज्जीवो घटोपमः प्र.वि. १३

घटसंभृतमाकाशं नीयमाने घटे
यथा । घटो नीयेत नाकाशं... त्रि.ता. १३

घटस्थदीपवच्छश्वदन्तरेव
प्रकाशते (आत्मा) यो.कुं. ३।३२

घटाकाशमठाकाशौमहाकाशेप्रतिष्ठितौ ।
एवं मयि चिदाकाशे जीवेशौ.. वराहो. २।५०

घटाकाशमठाकाशौ यथाऽऽकाश-
प्रभेदतः । कल्पितौ, परमौ जीव-
शिवरूपेण कल्पितौ । तत्त्वतश्च
शिवः साक्षाच्चिजीवश्च स्वतः.. रुद्रह. ४३

घटाकाशमिवात्मानं विलयं वेत्ति
तत्त्वतः । स गच्छति निरालम्बं.. पैङ्गलो. ४।१४

घटाकाशं महाकाश इवात्मानं परा-
त्मनि । विलाप्याखण्डभावेन.. अध्यात्मो. ७

घटादिवच्च सङ्गातैर्जातावेतन्निर्दर्शनम्
अद्वैत. ३

घटादिषु प्रलीनेषु घटाकाशादयोयथा ।
आकाशे सम्प्रलीयन्ते तद्गज्जीवा
इहात्मनि अद्वैत. ४

घटावभासको भानुर्घटनाशे
न नश्यति । देहावभासकः
साक्षी देहनाशे न नश्यति आत्मप्र. १९

घटिकाधिलयेनापि शक्तिः सञ्चलते.. अमन. १।४४

घटिकाविंशतिस्तस्माद्वाणाद्ब्रह्मविला-
वधि । व्योमस्थानं नभस्तत्र.. त्रि.प्रा. १४१

घटे नष्टे यथा व्योम व्योमैव भवति
स्वयम् । तथैवोपाधिविलये
ब्रह्मैव ब्रह्मवित्स्वयम् २आत्मो. २२

घटोऽयमितिविज्ञातुंनियमःकोन्वपेक्षते २आत्मो. ५

घटोलीयेत नाकाशंतद्गज्जीवोघटोपमः प्र.वि. १३

घनतरभवकारणं तमो यद्धरिदिन-
कृत्प्रभया.. (प्रणश्यति) वराहो. ३।११

घनमुत्सृज्य वा सूक्ष्मे सूक्ष्ममुत्सृज्य
वा घने । रममाणमपि क्षिप्तं मनो
नान्यत्र चालयेत् ना.वि. ३७

घर्मशान्तिःप्रजायेतमुहुर्निद्राचमूर्च्छना अमन. १।३५

घनवासनमेतत्तु चेतः कर्तृत्व-
भावनम् । सर्वदुःखप्रदंतस्मा-
द्वासनां तनुतां व्रजेत् अ.पू. १।३१

घृणिःसूर्यआदित्योनप्रभावात्यक्षरम्,
मधु क्षरन्ति तद्रसम् वनदु. १२१

घृणिः सूर्य आदित्य ॐ नमो नारा-
यणाय सहस्रारं हुं फट् स्वाहा ना.उ.ता. २।३

घृतमिव पयसि निगूढं भूतेभूते च
वसति विज्ञानम् । सततं मन्थ-
यितव्यं मनसा मन्थानभूतेन प्र.वि. २०

घृतसूपादिसंयुक्तमन्नं नाद्यात्
कदाचन । पात्रमस्यभवेत्पाणिः(यतेः) १सं.सो.२।७६

घृतस्य धारा अभिचाकशीमि महाना. १२३

[+क्र.अ.३।८।१०= मं. ४।५।८।५

[वा.सं. १३।३८ +तै.सं.४।२।९।६

घृतंतेजोमधुमदिन्द्रियं(तै.आ.३।११।८ +चित्त्यु. ११।८

घृतं मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते.. महाना. ८।७

[+क्र.अ.२।५।२३=मं.२।३।११+ वा. सं. १७।८८

घृतं श्वमूत्रसहितं मधुस्यात्सुरया
समम् । ..घृतादीन्वर्जयेद्यतिः १सं.सो. २।७५

घृतात्परं मण्डमिवातिसूक्ष्मं ज्ञात्वा
शिवं..विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं
ज्ञात्वा देवं मुच्यते सर्वपापैः श्वेता. ४।१६

घृतात्परं मण्डमिवाति सूक्ष्मां ज्ञात्वा
काली.. मुच्यते सर्वपापैः गुह्यका. ५९

घृतान्मंथाविरहितं घृते लीनं घृतं
यथा । ब्रह्मनिष्ठस्तथा योगी.. अमन. १।३१

घोरेण त्वा भृगूणां चक्षुषा प्रेक्षे वनदु. १६०

घोषिणि प्रथमा मात्रा विद्यामात्रा
तथाऽपरा । पतङ्गिनी तृतीया
स्यात् (एतासु १२मात्रासु मरणे
क्रमेण ब्रह्मप्राप्तिः) ना.वि. ९

घृतोऽपि मधुसूदन भ.गी. १।३५

घ्राणस्य गन्धग्रहणं वचसोवाग्व्यापारः ना.प. ६।४

घ्राणं च घ्रातव्यं च, रसश्च रसयि-
तव्यंच(सर्वं पर आत्मनि सम्प्रतिष्ठते) प्रश्नो.४।८

घ्राणं च घ्रातव्यं च नारायणः..
सर्वं नारायणः सुबालो. ६।१

घ्रातव्यमेवाप्येति यो घ्रातव्यमेवा-
स्तमेति... विज्ञानमेवाप्येति
तदमृतमभयमशोकमनंतर्बीज-
मेवाप्येति सुबालो. ९।३

च

चक्रतुण्डाय धीमहि तीक्ष्णदंष्ट्राय धीमहि	महाना. ६।११
चक्रं पद्मासनं कूर्मं मयूरं कुक्कुटं तथा । वीरासनं स्वस्तिकं च भद्रं सिंहासनं तथा । मुक्तासनं गोमुखं च.. (आसनानि ११)	वराहो. ५।१५
चक्रं विभर्ति वपुषाऽभितप्तं बलं देवा- नाममृतस्य विष्णोः । ..विशन्ति यद्यतयो वीतरागाः	सुदर्श. ६
(अथ) चक्राभ्यां यत्रोपाकृते प्रात- रनुवाकेन पुरा परिधानीयाया ब्रह्मा व्यववदति.. (?)	छान्दो. ४।१६।४
चक्री लिङ्गी च पाषण्डी...द्वित्रिवारेण सञ्ज्यस्तः..एते नार्हन्ति सञ्ज्यासं..	ना.प. ३।४
चक्रेण रक्षिता मथुरा, तस्मा- द्गोपालपुरी	गोपालो. १।१६
चक्षुरङ्गिराः (पुरुषाग्नेः) श्रोत्रं विस्फुलिङ्गाः, तस्मिन्नेतस्मि- न्नग्नौ देवा अन्नं जुह्वति	बृह. ६।२।१२
चक्षुरध्वर्युः, मनो ब्रह्मा (विद्वद्यज्ञस्य)	महाना. १८।१
चक्षुरसावादित्यश्चन्द्रमा मनो विशः श्रोत्रम्	१ऐत. १।५।१
चक्षुरस्मात्सर्वाणिरूपाण्यभिविसृजते चक्षुषा सर्वाणि रूपाण्याप्नोति	कौ.उ. ३।४
चक्षुरादित्यं (अप्येति मृतस्य) चक्षुरादीन्द्रियैर्दृष्टं घ्रातं...तस्यैवो- क्तिर्मवेत्सत्यं...नान्यथा भवेत्	बृह. ३।२।१३
चक्षुरायन्ता हि पुरुषस्य महती मात्रा चक्षुरुदक्रामदपश्यन्नभन्पिचन्नास्तैव	जा.द. १-९
चक्षुरुद्रीथमुपासाञ्चक्रिरे (अथ ह) चक्षुरुचुस्त्वं न उद्गायेति (देवाः) तथेति तेभ्यश्चक्षु- रुद्गायन्त	मैत्रा. ६।६
चक्षुरेव ब्रह्मणश्चतुर्थः पादः, स आदित्येन ज्योतिषा भाति	१ऐत. १।४।४
चक्षुरेव सम्राडिति होवाच चक्षुरेवाप्येति अक्षुरेवास्तमेति	छान्दो. १।२।४

चक्षुरेवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा सत्यमित्येनदुपासीत	बृह. ४।१।४
चक्षुरेव सात्माऽमस्तत्साम	छान्दो. १।७।२
चक्षुरेवास्या एकमङ्गमुदूढं तस्य रूपं परस्तात् प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ. उ. ३।५
चक्षुर्गात्रम् (प्राणस्य ब्रह्मणः)	कौ. उ. २।१
चक्षुर्धाता दधातु नः [सूर्यो. ६+ [=मं. १०।१५।८।३	ऋ.अ. ८।८।१६
चक्षुर्नामदेवतावरोधिनीसामेऽमुष्णा- दिमवरुद्धां तस्यै स्वाहा	कौ.उ. २।३
चक्षुर्नो देवः सविता [ऋ.अ. ८।८।१६ [=मं. १।१५।८।३	सूर्यो. ६
चक्षुर्मयः श्रोत्रमयः पृथ्वीमयः (आत्मा)	बृह. ४।४।५
चक्षुर्मानुषं वित्तं चक्षुषाहितद्विन्दते	बृह. १।४।१७
चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्योमेः [सहवै. १७ [मं. १।११५।१+अथर्व. १३।२।३५	ऋ.अ. १।८।५=
[वा.सं. ७।४२ तै.सं. १।४।४६।१२	
चक्षुर्मे त्वयि दधानीति पिता	कौ.उ. २।१५
चक्षुर्लोको मनो ज्योतिः, योवैतं पुरुषं विद्यात्सर्वस्यात्मनः परायणः	
स वै वेदिता स्यात्	बृह. ३।१।१२
चक्षुर्वाव प्रतिष्ठा	छान्दो. ५।१।३
चक्षुर्वै ब्रह्मः, स रूपेणातिमाहेण गृहीतश्चक्षुषा हि रूपाणि..	बृह. ३।२।५
चक्षुर्वै प्रतिष्ठा, चक्षुषा हि समे च दुर्गे च प्रतितिष्ठति	बृह. ६।१।३
चक्षुर्वै ह्येतत्पश्यतो हि किं स्यात्	बृह. ४।१।४
चक्षुर्वै यज्ञस्याध्वर्युस्तद्यदिदं चक्षुः सोऽसावादित्यः	बृह. ३।१।४
चक्षुर्वै सत्यं, चक्षुर्वै सत्यं	बृह. ५।१।४।४
चक्षुर्वै सम्राट् परमं ब्रह्म	बृह. ४।१।४
चक्षुर्हि वै सत्यं, तस्माद्यदिदानीं द्वौ विवदमानावेयासाम्	गायत्र्यु. ३
चक्षुर्होचक्राम तत्संवत्सरं प्रोष्या- गत्योवाच कथमशकत महते जीवितुमिति	बृह. ६।१।९

चक्षुर्होचक्राम तत्.. पर्येत्योवाच
 कथमशकतर्ते मजीवितुमिति छान्दो. ५।१।९
 चक्षुश्च द्रष्टव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
 चक्षुश्चैवान्तरे भ्रुवोः भ. गी. ५।२७
 चक्षुष आदित्यः (निरभिद्येत) २ऐत. १।४
 चक्षुषश्चक्षुरुत श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो
 ये मनो विदुः (आत्मानं) बृह. ४।४।१८
 चक्षुषश्चक्षुः (आत्मा) केनो. १।२
 चक्षुषश्चक्षुरस्म्यहं, चिदानन्दमयो... ब्र. वि. ९४
 चक्षुषः साक्षी श्रोत्रस्य साक्षी वाचः
 साक्षी मनसः साक्षी बुद्धेः साक्षी..
 सर्वस्य साक्षी (आत्मा) नृसिंहो. २।२
 चक्षुषा मीयते जगत् इतिहा. ४
 चक्षुषा रूपं श्रोत्रेण शब्दं मनसा
 ध्यानं एकैकं.. प्रज्ञापयति कौ. उ. ३।२
 चक्षुषा वै सम्राट् पश्यन्तमाहु-
 रद्राक्षीरिति बृ. उ. ४।१।४
 चक्षुषा सर्वाणि रूपाण्याप्नोति कौ. उ. ३।४
 चक्षुषा सृष्टौ द्यौश्चादित्यश्च १ऐत. १।७।४
 चक्षुषा हि तद्विन्दते (मानुषं वित्तं) बृह. १।४।१७
 चक्षुषा हि रूपाणि पश्यति बृह. ३।२।५
 चक्षुषा हि समेच दुर्गेच प्रतितिष्ठति बृह. ६।१।३
 चक्षुषा ह्ययं मात्राश्चरति मैत्रा. ६।६
 चक्षुषि चित्तसंयमात्सर्वलोकज्ञानं शांडि. १।७।६२
 चक्षुषी आज्यभागौ (शरीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२
 चक्षुषी चन्द्रसूर्यौ (अक्षरब्रह्मणः) मुंड. २।१।४
 चक्षुषी सूर्याचन्द्रमसौ सन्ध्यो. २३
 चक्षुषे स्वाहा सम्पदे स्वाहेत्यमौ
 हुत्वा मन्ये स० स्वमवनयति बृह. ६।३।२
 चक्षुषो द्रष्टा श्रोत्रस्य द्रष्टा
 वाचो द्रष्टा (आत्मा) नृसिंहो. २।१
 चक्षुषो रूपग्रहणं, श्रोत्रयोः शब्दग्रहणं ना. प. ६।४
 चक्षुषो रूपं रसार्शः, श्रोत्रस्योष्माणः,
 मनसः स्वराः ३ऐत. २।५।१
 चक्षुषोर्वै सूर्यः (अजायत) गणेशो. ३।११
 चक्षुष्टो वा मूध्नो वाऽन्येभ्यो वा
 शरीरदेशेभ्यस्तमुत्क्रामन्तं
 प्राणोऽनूत्क्रामति बृह. ४।४।२
 ३३

चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि.. महाना. १३।८
 [+ चित्त्यु. १५।२+ क्र. अ. ७. ६।२६
 = मं. १०।१८।१+ वा. सं. ३५।७
 [+ अथर्व. १२।२।२१ तै. आ. ३।१५।२
 चक्षुष्यः श्रुतो भवति छांदो. ३।१३।७
 चक्षुस्ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा कौ. उ. २।४
 चक्षुस्ते मयि दध इति पुत्रः कौ. उ. २।१५
 चक्षुः परस्ताच्छ्रोत्रमारुन्धे कौ. उ. २।२
 चक्षुः पश्यति रूपाणि श्रोत्रं सर्वं
 शृणोत्यपि । अन्यानि खानि
 सर्वाणि तेनैव प्रेरितानि तु ।
 ...प्रवर्तन्ते पा. ब्र. १४
 चक्षुः पश्यत्सर्वे प्राणा अनुपश्यन्ति कौ. उ. ३।२
 चक्षुः श्रोत्रं क उ देवो युनक्ति केनो. १।१
 चक्षुः श्रोत्रं मनो वाक् त्वक्
 चर्म मांसं र० स्नावास्थि.. तैत्ति. १।७।१
 चक्षुः श्रोत्रं मनो वाक्प्राणः श्रयन्ते १ऐत. १।४।३
 चक्षुः श्रोत्रं स्पर्शनं च रसनं घ्राण-
 मेव च । बुद्धीन्द्रियाणि जानी-
 यात्पञ्च भवसं. २।१६
 चक्षुः श्रोत्रे शब्दोपलब्धौ, त्वक्स्पर्शं.. गमो. १
 चक्षुः सर्वे रूपैः सहाप्येति
 (पुरुषं) [कौ. उ. ३।३+ ४।१९
 चक्षुरोगाः सर्वतो नश्यन्ति चाक्षुषो. १
 चक्षोः सूर्योऽजायत [सुबालो. १।५+ चित्त्यु. १२।६
 [क्र. अ. ८।४।१९ = मं. १०।९०।१३ वा. सं. ३१।१२
 चक्षुर्लवं मनोधर्मोर्वेहेर्धर्मोऽथोष्णता महो. ४।९९
 चक्षुर्लवात् स्थितिं स्थिराम् भ. गी. ६।३३
 चक्षुर्लं हि मनः कृष्ण भ. गी. ६।३४
 चतस्रश्चतस्रो व्याहृतयः, ता यो
 वेद स वेद ब्रह्म तैत्ति. १।५।८
 चतुरङ्गुलमुत्तेधं चतुरंगुलमायतम् ।..
 तत्रैव नाडीचक्रं तु... वराहो. ५।२१
 चतुरङ्गुलवेष्टनमिव षण्णवतितत्त्वानि
 तन्तुवद्विभज्य परब्र. ४
 चतुरात्मेश्वरः प्राज्ञस्तृतीयः पादसंज्ञितः ना. प. ८।१६
 चतुरो मासान् ध्रुवशीलतः स्यात्स
 यावत्सुप्तोऽन्तरात्मा पुरुषो विश्व-
 रूपः (यतिः) शाट्पाय. २०

चतुरोवेदानधीयीत सर्वशास्त्रमयं विदुः। इतिहासपुराणानांतन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु चतुरौदुम्बरो भवत्यौदुम्बरः सुवः चतुर्जालं पद्मकोशं यं मृत्युर्नाव- पश्यति। तं प्रपद्ये.. चतुर्णामपि वेदानां यथोपनिषदः शिरः। इयं रहस्योपनिषत्तथा चतुर्थश्चतुरात्माऽपि सच्चिदेकरसो ह्यहम्। तुरीयावसितत्वाच्च... चतुर्थं हृदये चक्रं विज्ञेयं तदधो- मुखम्। ज्योतीरूपं च तन्मध्ये हंसं ध्यायेत्प्रयत्नतः चतुर्थाश्रमः सत्र्यासः पञ्चमो लिङ्गधारणम् चतुर्थी स्वप्न इत्युक्ता (भूमिका) स्वप्नाशं तत्र वै जगत् (ॐ)चतुर्थे दक्षिणाम्नायः शृङ्गेरीमठः... चतुर्थेधामनि शिवशक्त्याख्यं वागभवम् चतुर्थेन तु भिण्डेन अस्थिमज्जा प्रजायते चतुर्थे मासे गुल्फ-जठर-कटि- प्रदेशा भवन्ति (गर्भस्य) चतुर्थोदात्तमान् स्वरान् व्यन्तरानुदूहन्ति चतुर्थोऽनुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपाः (प्रणवमात्राः) चतुर्दशकरणोपरमाद्विशेषविज्ञाना- भावाद्यदाशब्दादीन्नोपलभते तदात्मनः सुषुप्तम् चतुर्दशदिनान्ते च लयस्थो यदि तिष्ठति। अणिमाद्यष्टसिद्धिः स्यादणुत्वं प्राप्यते यथा चतुर्दशमुखं चाक्षं रुद्रनेत्रसमुद्भवम्। सर्वव्याधिहरं चैव... चतुर्दलं स्यादाधारं स्वाधिष्ठानं च षड्दलम्। चतुर्दृष्टिनिरोधेऽग्नैः सूर्यो नास्तीति मन्यते। तथा.. ब्रह्मनास्तीति मन्यते	२शिवसं. २७ वृह. ६।३।१३ सहस्रै. २३ शुकर. १।१५ ना.प. ८।१९ योगरा. १०,११ लिङ्गोप. १ अ.पू. ५।८७ मठाम्ना. ६ त्रि. ता. १।१६ पिंडो. ५ गर्भो. ३ संहितो. ३।१ नृसिंहो. ३।१ सर्वसारो. ३ अमन. १।६४ रु. जा. ३९ यो.चू. ४ आ. प्र. २७	चतुर्था चास्याधिकारिभेदत्वेन यजन्ति माम् चतुर्थावस्थित इति सर्वदेववेदयोनिः सर्ववाच्यवस्तु प्रणवात्मकम् चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च द्वाभ्यां पञ्चभि- रेवच। स मे विष्णुः प्रसीदति शरभो. २६ चतुर्भिः पश्यते देवान् पञ्चभिः (मासैः).. इच्छयाऽऽप्नोति कैवल्यं अ. ना. ३० चतुर्भुजं महाविष्णुं पूरकेण विचिन्तयेत् ध्या. वि. ३० चतुर्भुजं शङ्ख-चक्र-शार्ङ्ग-पद्मगदा- न्वितम्। वेणु-शृङ्गधरं तु वा (ध्यायेत्) गोपालो. २।२२ चतुर्मात्रात्मकोद्धारो मम प्राणा- त्मिका देवता पा. ब्र. २ चतुर्मुखमुखाभोजवनहंसवधूर्मम। मानसे रमतां नित्यं.. सरस्वती सरस्व. २५ चतुर्मुखं च रुद्राक्षं चतुर्वक्त्रस्वरू- पकम्। तद्धारणाच्चतुर्वक्त्रः प्रीयते.. रु. जा. २७ चतुर्मुखादीनां.. विना विष्णु- भक्त्या.. मोक्षो न विद्यते त्रि. म. ना. ८।४ चतुर्मुखेन्द्रदेवेषु मनुष्यादिगवादिषु। चैतन्यमेकब्रह्मातः प्रज्ञानं ब्रह्ममय्यपि शु. र. ३।२ चतुर्मुखे मनोयुज्जगत्सृष्टिकरो भवेत् यो. शि. ५।५२ चतुर्थुगसहस्राणि ब्रह्मणो दिवा भवति... त्रि. म. ना. ३।४ चतुर्विधब्रह्मचर्यं पञ्चिधं गार्हस्थ्यं चतुर्विधं वानप्रस्थधर्म.. अभ्यस्य.. ना. प. १।१ चतुर्विधा मनोवस्था विज्ञातव्या मनीषिभिः। विक्षिप्तं च गतायातं अमन. २।९२ चतुर्विधा भजन्ते माम् भ. गी. ७।१६ चतुर्विंशतितत्त्वं च यद्यदस्ति.. सर्वं शशविषाणवत् [ते. वि. ५।८१-८९ चतुर्विंशतितत्त्वात्मको नारायणः चतुर्विंशतितत्त्वानि केचि- दिच्छन्ति वादिनः वराहो. १।१ चतुर्विंशतिरर्धमासाः संवत्सरः, संवत्सरादेवात्मानं... सहस्रै. १२ चतुर्विंशतिभिर्वर्षैः... शक्ति- तत्त्वमयो भवेत् अमन. १।७९
---	--	--

चतुर्विंशतिरव्यक्तं प्रधानं पुरुषः परः
(तत्त्वं) शारीरको. १५
चतुर्विंशतिसङ्ख्यातं व्यक्त-
मव्यक्तमेव च मंत्रिको. १५
चतुर्विंशतिरात्रीर्दीक्षितो भवति सहवै. १२
चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री गायत्रं
प्रातस्सवनं छान्दो. ३११६१९
चतुर्विंशत्यक्षरा महालक्ष्मी-
र्यजुस्तत्साम्नोऽङ्गं वेद नृ. पू. ११३
चतुर्वेदज्ञोऽपि शिवभक्त्याऽन्त-
र्भवतीति स एव ब्राह्मणः रुद्रोप. १
चतुर्वेदेषु शास्त्रेषु ...
चतुर्षु वर्णेषु भैक्षचर्येण चरेत् कठश्रु. ६
चतुर्होतारंप्रदिशोतुक्लृप्तं [चित्र्यु. ११२ तै.आ. ३१११२
चतुर्होतारो यत्र सम्पदं गच्छन्ति
दैवैः [चित्र्यु. ११२+ तै.आ. ३१११२
चतुर्होतृणामात्मानं कवयो निचिक्युः चित्र्यु. ११३
[+तै.आ. ३१११३
चतुश्चत्वारिंशत्संस्कारसम्पन्नः..
सर्वविद्याभ्यासं कृत्वा.. ब्रह्मचर्यं..
गार्हस्थ्यं.. वानप्रस्थधर्मं.. अभ्यस्य
.. शान्तो दान्तः सन्न्यासी..
मुक्तो भवति ना. प. १११
चतुश्चत्वारिंशदक्षरा त्रिष्टुप् छान्दो. ३११६३
चतुश्शब्दो भवेदेको ह्योङ्कारश्च..
सोऽहमित्यवधार्यात्मानं गोपा-
लोऽहमिति भावयेत् गोपालो. २३
चतुश्शवासलयेनापि सप्तधा तु गता
रसाः । स मे पुष्टिं प्रकुर्वन्ति अमन. १३८
चतुष्कला समायुक्तो भ्राम्यति..
गोलकस्तु यदा देहे.. ब्र.वि. १८
चतुष्कूटात्मिकैव सर्वकूटा-
त्मिका ब्रह्ममयी श्रीवि. ता. १७
चतुष्कूटा परश्च्योतिः साऽहमोम् श्रीवि. ता. ४१
चतुष्पदां गौरुत्तमा, लोहासौ कंचनं.. इतिहा. ४९
चतुष्पदां चतुरस्रम् (अग्निस्थानं) शांडि. १४१३
चतुष्पदां हन्मध्यं (देहमध्यं) शाण्डि. १४१४

चतुष्पथसमायुक्तमहाद्वारगवायुना ।
सहस्थितत्रिकोणार्धगमनै-
र्दृश्यतेऽच्युतः ध्या.वि. ९४
चतुष्पलप्रमाणेन लयेनानुभवो भवेत् ।
अकस्मान्निपतत्यत्र शब्दः
कर्णे शुभाशुभः अमन. १४१
चतुष्पाजागरितः स्थूलः स्थूलप्रज्ञो
हि विश्वभुक् । एकोनविंशति-
मुखः.. स्थूलभुक् चतुरात्मा.. ना. प. ८१०
चतुष्पादन्तर्वर्तिनोऽन्तर्जीवब्रह्मण-
श्चत्वारि स्थानानि परब्र. ३
(तत्र) चतुष्पादं ब्रह्म विभाति जाग-
रितं स्वप्नं सुषुप्तिं तुरीयमिति ब्रह्मो. २
चतुष्पादिदमक्षरं परं ब्रह्म अ.शिखो. १
चतुःकलालयेनापि निद्राभावो निव-
र्त्तते । हृदि स्फुलिगवधोगी.. अमन. १४६
चतूरूपो ह्ययमकारः स्थूलसूक्ष्म-
बीजसाक्षिभिरकाररूपैराप्तेरादि-
मत्त्वाद्वा.. आप्नोति इवा इदं सर्वं.. नृसिंहो. २४४
चतूरूपो ह्ययं मकारः स्थूलसूक्ष्म-
बीजसाक्षिभिर्मकाररूपैरपीतेर्वा
स्थूलत्वात्.. साक्षित्वाच्च.. नृसिंहो. २४६
चतूरूपो ह्ययमुकारः स्थूलसूक्ष्मबीज-
साक्षिभिरुकाररूपैरुत्कर्षात्..
साक्षित्वाच्चोत्कर्षति ह वै ज्ञान-
सन्तति.. नृसिंहो. २४५
चतूरूपो ह्ययमोङ्कार ओतानुज्ञात्रनु-
ज्ञाविकल्पैरोङ्काररूपैरात्मैव नृसिंहो. २४७
चत्वारः पादाश्चत्वार्यङ्गानि भवन्ति नृ. पू. २१२
चत्वारः पुरुषा इति बाध्वः, शरीर-
पुरुषश्छंदः पुरुषो वेदपुरुषो महा-
पुरुष इति श्रेत. २३११
चत्वारि वाक्परिमिता पदानि सरस्व. १६
[ना. पू. ता. ५८+ क्र. अ. २३१२२
[=मं. ११६४१४५ + अथर्व. ९१०१२७
चत्वारि शृङ्गा त्रयो अस्य पादाः.. महाना. ८१०
[शौनको. ४१६+तै.आ. १०१०१२ क्र. अ. ३८१०
[=मं. ४१५८३+वा. सं. १७१९१

(ॐ) चत्वारिंशत्संस्कारसम्पन्नः सर्वतोविरक्तः.. साधनचतुष्टय- सम्पन्न एव सन्नयस्तुमर्हति चत्वारिंशदयतिस्रः समिधा उशती- रिव मातरो माविशन्तु चत्वारो दोषः प्रहरन्ति यस्य सर्वस्य गोप्त्रे..रयिमत्प्रवृद्धयै स्वाहा चत्वारो मनवस्तथा चत्वारो वेदा उपवेदाः पुराणानि... तस्याउत्पद्यमानानि भवन्ति चन्दनं वापि गोपीनां.. भुक्तिमुक्तिफलप्रदम् चन्द्र इव राहोर्मुखात्प्रमुच्य शरीर- मकृतं कृतात्मा ब्रह्मलोकमभि- संभवामि चन्द्र एव, सविता नक्षत्राणि सावित्री सावित्र्यु. ७ चन्द्रमण्डलसङ्काश... विपं हर हर हुं फट्स्वाहा चन्द्रमसा वाव सर्वाणि ज्योतीषि महीयन्ते चन्द्रमसि तृप्यति दिशस्तृप्यन्ति चन्द्रमसैवायं ज्योतिषाऽऽस्ते पल्यते कर्म कुरुते विपल्येति.. चन्द्रमसो रोहिणी, ऋषीणामरुन्धती चन्द्रमसो विद्युतंतत्पुरुषोऽमानवः [छान्दो. ४।१५।५ + ५।१०।२ चन्द्रमा अथकारः, आत्मेहकारः चन्द्रमा असैम पूर्वपक्षापरपक्षान् विचिनोति... चन्द्रमा एवास्य ज्योतिर्भवति चन्द्रमानिधनं, एतद्राजनं देवतासुप्रोतं चन्द्रमा मनसो जातः [+ सुबालो. १।५ + [= मं. १०।९०।१३ + चन्द्रमा मनो भूत्वा हृदयं प्राविशत् चन्द्रमा रयिर्वा एतत्सर्वं यन्मूर्ति चामूर्तिच तस्मान्मूर्तिरेव रयिः चन्द्रमाः षड्वीता, सकतून..	१ सं. सो. २।१ त्रिपुरो. ३ पारमा. ९।१ भ. गी. १०।६ सामर. ९२ गोपीचं. २२ छान्दो. ८।१३।१ सावित्र्यु. ७ गारुडो. ११ तैत्ति. ५।२ छान्दो. ५।२०।२ बृह. ४।३।३ चित्त्यु. ९।१ + ५।१०।२ छान्दो. १।१३।१ १ ऐत. १।७।५ बृह. ४।३।३ छान्दो. २।२०।१ चित्त्यु. १२।६ क्र. अ. ८।४।१९ वा. सं. ३१।१२ २ ऐत. १।४ प्रश्नो. १।५ चित्त्यु. ७।३	चन्द्रमेवाप्येति यश्चन्द्रमेवास्तमेति सुबालो. ९।१० चन्द्रवद्विमलः पूर्णः सदानन्दः स्वयंप्रभः अघ्यात्मो. ११ चन्द्रवच्चरते देही स मुक्तश्चानिकेतनः पैङ्गलो. ४।४ चन्द्रसूर्यौ समौ कृत्वा तयोर्योगः प्रवर्तते १ यो. शि. १।११६ चन्द्रसूर्यादिकौ त्यक्त्वा राहुश्चे- दृश्यते जगत् (तदा जगत्सत्यम्) ते. त्रि. ६।९४ चन्द्रात्रेयस्तथाऽत्रिश्च ऋष्यात्रेयो मुनित्रयम् । एतैर्महात्मभिः प्रोक्ताः शिवधर्माः समासतः शिवो. ७।१३६ चन्द्रार्कमध्यमा शक्तिर्यत्रस्था तत्र बन्धनम् योगकुं. ३।७ चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलन्तीं त्रियं.... श्री. सू. ५ = क्र. खि. ५।८७।५ चन्द्रांशेन समभ्यस्य सूर्या- शेनाभ्यसेत्पुनः यो. चू. ६७ चन्द्रां हिरण्ययी लक्ष्मीं जात- वेदो मे आवह [श्रीसू. १, १४ = क्र. खि. ५।८७ चन्द्रे चित्तसंयमात्ताराव्यूह- ज्ञानम् (भवति) शांडि. १।७।५२ चमूषच्छयेनः शकुनो विभृत्वा सुदर्श. ७ चम्पकातसीकुंकुमपिङ्गलेन्द्रनील... घनसारसन्निभं गायत्र्याः प्रत्यक्षर- मनुस्मृत्य.. गायत्रीर. ९ चरणं नो लोके सुधितां दधातु [त्रि. म. ना. ७।३ + सुदर्श. ५ चरणं पवित्रं विततं पुराणं [त्रि. म. ना. ७।३ + महाना. ५।१० सुदर्श. ५ चरणां चक्षुरादीनां विषयेषु यथा- क्रमम् । यत्प्रत्याहरणं तेषां प्रत्या- हारः स उच्यते यो. चू. १२० चरेन्माधुकरं भैक्षं यतिर्ल्लेच्छ- कुलादपि । एकाग्रं नतु भुञ्जीत बृहस्पतिसमादपि १ सं. सो. २।७।१ चर्मखण्डं द्विधा भिन्नमपानोद्धार- धूपितम् । ये रमन्ति नमस्तेभ्यः साहसं किमतः परम् ना. प. ४।३०
--	--	---

चलदृष्ट्याव्योमभागवीक्षितुः पुरुषस्य
दृष्टयपेज्योतिर्मयूखा वर्तन्ते; तद-
र्शनेन योगी भवति अद्वयता. ३
चलनदृष्ट्या व्योमभागवीक्षितुः
..तद्दृष्टिः स्थिरा भवति सं. प्रा. १।३
चलस्थिरोभयाभावैरावृणोत्येव
बालिशः अ. शां. ८३
चलाचलनिकेतश्च यतिर्यादृच्छिको
भवेत् [ना.प. ६।४४+ वैतथ्य. ३८
खले वाते चलो बिन्दुर्निश्चले निश्चलो
भवेत् । योगी स्थाणुत्वमाप्नोति ततो
वायुं निरोधयेत् यो.चू. ८९
चाकश्यमानमिव जाज्वल्यमानमिव
देदीप्यमानमिव लेलिहानं तदेव
मे ब्रह्म आपें. ५।२
चाक्षुषपंक्तिपुनाति(उपनिषत्पाठकः) राधिको. ९
चाक्षुषस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषो-
ऽयमेव स योऽयमात्मा बृह. २।५।५
चाक्षुषः स्वप्रचारी च सुप्तः सुप्तात्पर-
श्च यः । भेदाश्चैतेऽस्य चत्वारस्ते-
भ्यस्तुर्यं महत्तरम् मैत्रा. ७।११
चाक्षुषी दीप्तिर्भविष्यति(चा.विद्यया) चाक्षुषो. १
चाक्षुष्मतीविद्यां ब्राह्मणो यो नित्य-
मधीते न तस्याक्षिरोगो भवति अक्षयु. ३
चाण्डालदेहे पश्चादिस्थावरे ब्रह्म-
विग्रहे । अन्येषु तारतम्येन.. वराहो. ३।१६
चाण्डालोऽचाण्डालः (भवति)
पौलकसोऽपौलकसः.. बृह. ४।३।२२
चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं भ.गी. ४।१३
चापबाणधरं श्यामं समुग्रीवं..
रामभद्रं हृदि ध्यात्वा रामर. २।८४, ८५
चापलानि न कुर्वीत स सर्वार्थमवा-
प्नुयात् । न कुर्यात्केनचिद्वैर-
मध्रुवे जीविते सति शिवो. ७।५८
चिञ्चन्द्रमयीति सर्वाङ्गस्रवणं स्नानम् भावनो. ८
चिकीर्षुलोकसंग्रहम् भ.गी. ३।२५
चिच्छिदाकारतो भिन्ना न भिन्ना
चित्तहानितः [अ.पू. ४।३३+ रुद्रह. ४४
चिच्चैतन्यस्वरूपोऽहमहमेवपरः शिवः ते.वि. ३।३३

चिच्चैत्यकलितो बन्धस्तन्मुक्तौ मुक्ति-
रुच्यते । चिदचैत्या किलात्मेति
सर्वसिद्धान्तविग्रहः महो. ६।७७
चिच्चैत्ये स्वयमम्लातं मननान्मन
उच्यते । अतः सङ्कल्पसिद्धेयं
सङ्कल्पेनैव नश्यति महो. ४।१२३
चिज्जडानां तु यो द्रष्टा सोऽच्युतो
ज्ञानविग्रहः । स एव हि महादेवः.. स्कंदो. ४
चितश्चिन्नचिदाकाराद्विद्यतेजडरूपतः ।
भिद्यते चेज्जडो भेदश्चिदेका सर्वदा.. रुद्रह. ४५
चित्तिच्छायासमावेशाज्जीवः स्याद्वाव-
हारिकः । अस्य जीवत्वमारोपात्
साक्षिण्यप्यवभासते सरस्व. ४४
चिति सत्यं जगत्तथा । प्रतिभासत
एवेदं न जगत्परमार्थतः महो. ५।१०७
चितोरूपमिदं ब्रह्मन्क्षेत्रज्ञ इतिकथ्यते महो. ५।१२४
चित्तइतिचित्तविदो धर्माधिर्मौ चतद्विदः वैतथ्य. २५
चित्तकाला हि येऽन्तस्तु द्वयकालाश्च
ये बहिः । कल्पिता एव ते सर्वे.. वैतथ्य. १४
चित्तत्यागः परं सुखम् । अतश्चित्तं
चिदाकाशे नय क्षयं.. अ. पू. ५।११७
चित्तनाशः सुखाय च । चित्तसत्तां
क्षयं नीत्वा..चित्तं नाशमुपानयेत् अ. पू. ४।१५
चित्तनाशाभिधानंहियदातेविद्यतेपुनः मुक्तिको. २।३४
चित्तनाशे विरूपाख्ये न किञ्चिदिह
विद्यते । न गुणा नागुणास्तत्र.. अ.पू. ४।२१
चित्तमध्यात्मं, चेतयितव्यमधिभूतं
क्षेत्रज्ञस्तत्राधिदैवतं, नाडी तेषां
निबन्धनम् सुबालो. ५।९
चित्तमन्तर्गतं दुष्टं तीर्थस्नानैर्न शुद्ध्यति जा. द. ४।५४
चित्तमपानयोगेन जिह्वाद्वारा
रसगुणउपस्थाधिष्ठितोऽसु
तिष्ठत्यापास्तिष्ठन्ति त्रि. प्रा. १।६
चित्तमर्थेषु चरति पादपेष्विव मर्कटः अ. पू. ३।६
चित्तमाज्यं, वाग्वेदिः, आधीतं बहिः चित्त्यु. १।१
चित्तमात्मा, चित्तं प्रतिष्ठा,
चित्तमुपास्वेति छान्दो. ७।५।२
चित्तमूलं हि संसारस्तत्
प्रयत्नेन शोधयेत् वराहो. ३।२१

चित्तमूलो विकल्पोऽयं चित्ताभावे
न कश्चन । अतश्चित्तं समाधेहि
प्रत्यग्रूपे परात्मनि अध्यात्मो. २६
चित्तमेव हि संसारस्तत्प्रयत्नेन
शोधयेत् । यश्चित्तस्तन्मयो
भवति (भाति).. मैत्रा. ६।३४
[मैत्रे. १।९+ शाट्याय. ३
चित्तमेव हि संसारो रोगादिक्लेश-
दूषितम् । तदेव तैर्विनिर्मुक्तं
भवान्त इति कथ्यते महो. ४।६६
चित्तमेवाप्येति यश्चित्तमेवास्तमेति
चित्तवृत्तिनिरोधेन नादो सुवालो. ९।१३
ह्यानन्दसम्भवः गान्धर्वो. ६
चित्तवृत्तेरतीतो यश्चित्तवृत्त्यव-
भासकः । सर्ववृत्तिविही- ते. विं. ४।५३
नात्मा वैदेही मुक्त एव सः मैत्रे. २।९
चित्तशुद्धिकरं शौचं वासना-
प्रयनाशनम् ना.प. ५।४७
चित्तशुद्धिर्भवेद्यावत्तावन्नित्यं
चरत्सुधीः पा. ब्र. ४२
चित्तशुद्धौ क्रमाज्ज्ञानं वृत्त्यन्ति
ग्रंथयः स्फुटम् अ.पू. ९।११७
चित्तसत्ता परं दुःखं चित्तत्यागः
परं सुखम् अ.पू. ४।१५
चित्तसत्तां क्षयं नीत्वा चित्तं
नाशमुपानयेत् अ.पू. ४।१५
चित्तसत्तेहदुःखायचित्तनाशः सुखाय.. अ. पू. ४।१५
चित्तस्पन्दितमेवेदं प्राह्यप्राहकवद्भयं ।
चित्तं निर्विषयं नित्यं.. अ.शां. ७२
चित्तस्य निश्चलीभावधारणं धारणां
विदुः । सोऽहं चिन्मात्रमेवेति
चिन्तनं ध्यानमुच्यते २अवधू. ४
चित्तस्य निश्चलीभावोधारणाधारणं.. त्रि.ब्रा. २।३१
चित्तस्य हि प्रसादेन हन्ति कर्म
शुभाशुभम् । प्रसन्नात्माऽऽत्मनि
स्थित्वासुखमव्ययमश्रुते [मैत्रा. ६।२० + मैत्रे. १।११
चित्तस्यान्तर्मुखीभावो प्रत्याहारः
[त्रि. ब्रा. ३०+ २अवधू. ३
चित्तं कारणमर्थानां तस्मिन्सति जग-

प्रयम् । तस्मिन्क्षीणे जगत्क्षीणं..
[महो. ३।२१+ यो. शि. ३।२१
चित्तं चरति खे यस्माज्जिह्वा भवति
खेगता । तेनैषा खेचरी नाम..
[ध्या.विं. ८२+ यो.चू. ५५
चित्तं च चेतयितव्यं च नारायणः सुवालो. ६।१
चित्तं च चेतयितव्यं च तेजश्च
विद्योतयितव्यं च प्राणश्च
विधारयितव्यं च प्रश्नो. ४।८
चित्तं तु शरद्विधांशविलयं प्रविलीयते अक्षुप. ३६
चित्तं दूरे परित्यज्य योऽसि
सोऽसि स्थिरो भव महो. ५।५१
चित्तं ध्यानेन यश्चिन्त्यं शास्त्रदृष्टेन
कर्मणा । योगस्थेनैव मार्गेण
ह्येकाग्रमानसो भवेत् दुर्वासो. २।५
चित्तं न संस्पृशत्यर्थं नार्थाभासं
तथैव च । अभूतो हि यतश्चार्था
नार्थाभासस्ततः पृथक् अ. शां. २६
चित्तं निर्विषयं नित्यमसङ्गं तेन कीर्तितं
अ.शां. ७२
चित्तं प्रपञ्चमित्याहुः.. ते. विं. ५।३२
चित्तं प्राणभृत्सु... त्वैवाविस्तरामात्मा १ऐत. ३।२२
चित्तं प्राणेन सम्बद्धं सर्वजीवेषु
संस्थितम् । रज्ज्वा यद्वत्सु-
सम्बद्धः पक्षी तद्वदिदं मनः यो. शि. १।५९
चित्तं बुद्धिरहङ्कारः कृत्विजः
सोमपं मनः अमन. २।७
चित्तं वाव सङ्कल्पाद्भूयो यदा वै
चेतयतेऽथ सङ्कल्पयते.. छान्दो. ७।५।१
चित्तं विनष्टं यदि भासितं स्यात्तत्र
प्रतीतो मरुतोऽपि नाशः यो.शि. १।१२४
चित्तसंजायते जन्मजरामरणकारणं मुक्तिको. २।२५
चित्तश्च सन्तानेन भवं यन्कारुद्र
(?) तन्निष्ठा चित्त्यु. २।११
चित्तं स्थिरं यस्य विनाऽवलम्बात्
स एव योगी स गुरुः स सेव्यः अमन. २।४३
चित्तं होता (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।१
चित्तं ह्येवैषामेकाग्र्यम्, चित्तमात्मा
छान्दो. ७।५।२
चित्ताकाशं चिदाकाशमाकाशं च.. महो. ४।५८

चित्तादिविलये जाते पवनस्य लयो
भवेत् । मनःपवनयोर्नाशादिन्द्रि-
यार्थान्विमुञ्चति अमन. १।२०
चित्तादिसर्वभावेषु ब्रह्मत्वेनैव भाव-
नात् । निरोधः सर्ववृत्तीनां
प्राणयामः स उच्यते ते. बि. १।३१
चित्तादिसर्वहीनोऽस्मि मैत्रे. ३।१०
चित्ताद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे
भगवान्ब्रवीतु छान्दो. ७।५।३
चित्तान्वै सलोकान् ध्रुवान् ध्रुवः
प्रतिष्ठितान् प्रतिष्ठितोऽव्यथमा-
नानव्यथमानोऽभिसिद्धयति छान्दो. ७।५।३
चित्ताहङ्कारयन्तारं जीवाख्यं
त्वंपदं भजे शु. र. २।६
चित्तिः सुक् । चित्तमाज्यम् चित्त्यु. १।१
चित्ते चलति संसारे चलो मोक्षः प्रजा-
यते । तस्माच्चित्तं स्थिरीकुर्यात्. अमन. २।९१
चित्ते चलति संसारो निश्चलं
मोक्ष उच्यते यो. शि. ६।५८
चित्ते चैत्यदशाहीने या स्थितिः
क्षीणचेतसाम् । सोच्यते शान्त-
कलना जाग्रत्येव सुषुप्तता अ. पू. २।१२
चित्ते तदेकतानता परिकरः द. मू. १६
चित्ते त्यक्ते लयं याति द्वैतमेतच्च
सर्वतः । शिष्यते परमं शान्त-
मेकमच्छमनामयम् अ. पू. ५।६३
चित्तेन स्मृतिः (भवति) स्मृत्या स्मारं. महाना. १।७।१३
चित्ते शुद्धे शुचिः साक्षात्प्रत्य-
ग्भ्योतिर्व्यवस्थितः जा. द. ६।१६
चित्तैककरणा सुषुप्तिः शारीरको. १०
चित्तैककरणा सुषुप्त्यवस्था भवति पैङ्गलो. २।८
चित्तैकाग्राद्यतोऽज्ञानमुक्तं समुपजायते मुक्तिको. २।४९
चित्तोन्मेषानिमेषाभ्यां संसार-
प्रलयोदयौ अ. पू. ५।४०
चित्तोपशान्तिफलदं परमं विद्धि
कारणम् (प्राणायामः) अ. पू. ४।४५
चित्परानन्दमस्यहम् (?) ते. बि. ३।८
चित्त्वं चिदहमेते च लोकाश्चिदिति
भावय [याज्ञव. २६+

वराहो. २।४७

चित्प्रसादोऽपलब्धात्मा स्पर्शो
नाहमचेतनः १ सं. सो. २।१६
चित्रदीप इव स्थितः अक्षु. ४२
चित्रभित्तिरिव मिथ्यामनोरमं
(भूतात्मानं) मैत्रा. ४।२
चित्रस्थदीपैस्तमसो नाश-
श्चेदस्त्विदं जगत् ते. बि. ६।७९
चित्रं देवानामुदगादनीकं [सह. १७ क्र. अ. ८।१।७
[=मं. १।११५।१+ वा. सं. ७।४२
[अथर्व. १३२।३५+तै. सं. १।४।४३।१३ ऐत. २।३।३
चित्राख्या सीविनी नाडी शुक्र-
(शुक्र-) मोचनकारिणी यो. शि. ५।२७
चित्रो ह वै गार्श्याणिर्यक्ष्यमाण
आरुणि वज्रे.. कौ. उ. १।१
चित्सामान्यमथासाद्य सत्तामात्रा-
त्मकं ततः । सुषुप्तपदमालम्ब्य
तस्थौ गिरिरिवाचलः अ. पू. ३।१७
चित्सारमनन्ताश्चर्यसागरमिततेजो-
राश्यन्तर्गततेजोविशेषं.. आनन्द-
(परमकैवल्यं) प्रवाहैरलंकृतं त्रि. म. ना. ७।८
चित्सूत्रघ्राणयोः स्वनिर्गता प्रणवधारा
षडंगुलदशाशीतिः पा. ब्र. ४
चित्स्वरूपोऽहमिति सदा भावयन्
सम्यङ्निमीलिताक्षः.. परब्रह्माव-
लोकयंस्तद्रूपो भवति अद्वयता. १
चिदक्षरोऽहं सत्योऽहं वासुदेवोऽजरो-
ऽमरः । अहंब्रह्म चिदाकाशं नित्यं.. ते. बि. ६।६९
चिदग्निस्वरूपपरमानन्दशक्तिस्फुरणं
वक्ष्यम् (ब्रह्मात्मस्वरूपस्य पूजायां) भावनो. ८
चिदग्निस्वरूपं धूपः (परमात्मपूजायां) मं. ब्रा. २।५
चिदम्बरं तु हृन्मध्ये आधारे
कमलालयम् जा. द. ४।४९
चिदणोः परमस्यान्तः कोटिब्रह्माण्ड-
रेणवः । उत्पत्तिस्थितिमभ्येत्य
लीयन्ते शक्तिपर्ययात् महो. २।४
चिदहं चिदहं चेति (ब्रह्मास्मीति
निश्चयात्) स जीवन्मुक्त उच्यते ते. बि. ४।३०
चिदहं चिदिमे लोकाश्चिदाशा-
श्चिदिमाः प्रजाः महो. ६।७९

चिदाकारस्वरूपोऽसिचिन्मात्रोऽसि..	ते.वि. ५।६५	चिदेव ह्यनुज्ञाता तस्मात्परमेश्वर	
चिदाकारस्वरूपोऽस्मि नाहमस्मि..	ते.वि. ३।४३	एवैकमेव तद्भवति (ब्रह्म)	नृसिंहो. ८।६
चिदाकारं चिदाकाशं चिदेव		चिद्वनश्चिन्मयोऽस्म्यहम्	ब्र. वि. ९९
परमं सुखम्	ते.वि. ६।६२	चिद्वन्यावद्वैतमन्थिकृत्वानाभ्यादि-	
चिदाकाशमयोऽस्म्यहम्	ते.वि. ३।३	ब्रह्मविलप्रमाणं.. मूलमेकं सत्यं	
चिदात्मनि सदानन्दे देहरूढामह-		मृण्मयं विज्ञातं स्यात्	परब्र. ४
नि यम् । निवेश्य..केवलो भव..	अध्यात्मो. ९	चिद्वनानन्दरूपोऽसि परिपूर्ण-	
चिदात्मानं नित्यशुद्धबुद्धमुक्तसद-		स्वरूपकः	ते.वि. ५।६६
द्वयः ।.. वासुदेवोऽहमिति	अक्षयुप. ४१	चिद्वनैकरसोऽस्म्यहम्	ते.वि. ६।६५
चिदात्मा भगवान् सर्वसाक्षित्वेन		चिद्विदं सर्वं काशते प्रकाशते च	नृसिंहो. ७।३
स्थितोऽस्म्यहम् । तेनात्मना बहुज्ञेन..	अ.पू. ३।८	चिद्विदं सर्वं निरात्मकमात्मसात्	
चिदात्मास्मि निरंशोऽस्मि परापर-		करोति , तस्मात् परमेश्वर	
विवर्जितः । रूपं स्मरन्निजं..	अ. पू. ५।१३	एवैकमेव तद्भवति (ब्रह्म)	नृसिंहो. ८।४
चिदात्माऽहं परात्माऽहं निर्गुणोऽहं		चिद्रूपत्वात् मे जाड्यं सत्यत्वा-	
परात्परः । आत्ममात्रेणयस्तिष्ठेत्		ज्ञानृतं मम । आनन्दत्वात्तमेदुःखं	आ. प्र. ३१
स जीवन्मुक्त उच्यते	ते.वि. ४।१	चिद्रूपमात्रं ब्रह्मैव सच्चिदानन्द-	
चिदात्मैकरसोऽस्म्यहम्	ते.वि. ३।१४	मद्वयम् । आनन्दघन एवाहम्..	ते. वि. ३।२६
चिदादित्यस्वरूपं दीपः(आत्मपूजायां)	मं.ब्रा. २।५	चिद्रूपमेव प्रतिभानयुक्तं तस्मादखण्डं	
चिदादीप्तिः पुष्पम्	आत्मपू. १	मम रूपमेतत्	वराहो. ३।४
चिदाद्याद्वितीयब्रह्मसंवित्तिः सच्चिदा-		चिद्रूपया मायया संवलितो जीव-	
नन्दलहरी महात्रिपुरसुन्दरीबहि-		सङ्घः सङ्गयासी भवति	सामर. ९९
रन्तरनुप्रविश्य स्वयमेकैवविभाति	बह्वचो. २	चिद्रूपादित्यमण्डलं द्वात्रिंशद्व्यूह-	
विदानन्दरङ्गिण्याः प्रवाहैरति-		भेदैरधिष्ठितम्	त्रि.म. ना. ७।८
मङ्गलम्	सि.सा.५।१	चिद्रूपे आश्रिता जीवास्ते तान्गुणान्	
विदानन्दमयानन्तपुष्पमाल्यै-		प्रपद्य जडतां प्रपेदिरे	सामर. १०२
विराजमानं..	त्रि.म.ना. ७।१२	चिद्रूपो जीवो ज्ञानी भवति	सामर. ९८
विदानन्दमयोऽस्म्यहम्	ते.वि. ३।४	चिद्विवर्तजगतोऽस्य कारणं तत्सदा-	
विदानन्दरसनिर्झरैरभिव्याप्तम्	त्रि.म.ना. ७।९	हमिति मौनमाश्रय	वराहो. ३।७
विदानन्दैकरसं शिवं प्रशान्तममृतं		चिद्रूपोमेव किलास्तीह परापर-	
तत्परं च ब्रह्म तत्त्वमसि	शांडि. २।३	विवर्जितम् । सर्वत्रासम्भव-	
चिदानन्दोऽस्म्यहं चेता चिद्वनश्चि-		क्षैत्यं यत्कल्पान्तेऽवशिष्यते	अ. पू. ५।३६
न्मयोऽस्म्यहम्	ब्र.वि. ९५	चिन्तनंवासुदेवस्यपरमात्मनः ।	
चिदाप्तिः पुष्पं, चिदग्निस्वरूपं धूपः	मं.ब्रा. २।५	स्वरूपव्याप्तदेहस्य ध्यानं कैवल्य-	
चिदिहास्तीति चिन्मात्रमिदं चिन्मय-		सिद्धिदम्	त्रि.ब्रा. २।१४७
मेवच । चित्त्वं चिदहमेतेच लोका-		चिन्तयंश्चेतसा कृष्णं मुक्तो	
श्चिदिति भावय [याज्ञव. २+	वराहो. २।४७	भवति संसृतेः	गो. पू. १।७
चिदेकत्वपरिज्ञाने नशोचतिनमुह्यति	अ. पू. ४।३४	चिन्तयित्वा शरीरस्य नित्यानित्यं	
चिदेकरसो ह्ययमात्मा	नृसिंहो. १।५	हि योगवित् । योगमेव प्रवक्ष्यामि..	दुर्वासो. २।९
चिदेव परमं सुखम्	ते. वि. ६।६२	चिन्तयेदात्मनाऽऽत्मनि	अ. ना. ३२

चिन्तानलशिखादग्धं कोपाजगर-
चर्वितम् ।...समुद्धरमनोब्रह्म-
न्मातङ्गमिव कर्दमात् महो. ५।१३४

चिन्तानिचयचक्राणि नानन्दाय
धनानि मे । सम्प्रसूतकल-
त्राणि गृहाण्युप्रापदामिव महो. ३।७

चिन्तामपरिमेयां च भ.गी. १६।११

चिन्तितकार्याण्ययत्नेन सिद्ध्यन्ति भावनो. १०

चिन्त्यमेवं विनिर्मुक्तं शाश्वतं ध्रुव-
मच्युतम् । तद्ब्रह्मणस्तदध्यात्मं.. ते. बि. १।८

चिन्त्योऽसि भगवन्मया भ.गी. १०।१७

चिन्मथनाविभूतं चित्सारमनंताश्चर्यं... त्रि.म.ना.७।८

चिन्मयमिदं सर्वं, तस्मात्परमेश्वर
एवैकमेवं तद्भवति (ब्रह्म) नृसिंहो. ८।२

चिन्मयस्याद्वितीयस्य निष्कलस्या-
शरीरिणः । उपासकानां
कार्यार्थं ब्रह्मणो रूपकल्पना रा. पू. १।७

चिन्मयं चोत्सृष्टिदण्डम् निर्वाणो. ६

चिन्मयं परमानन्दं ब्रह्मैवाहमिति
स्मरन् (सर्वत्र विचरेत्) ना. प- ५।५१

चिन्मयं हि सकलं विराजते स्फुटतरं
परमस्य योगिनः वराहो. ३।५

चिन्मयानन्ददिव्यविमानच्छत्र-
ध्वजराजिभिर्विराजमानम् त्रि.म.ना.७।१२

(ॐ) चिन्मयेऽस्मिन्महाविष्णौ जाते
दशरथे हरौ..राजते योमहीस्थितः रा. पू. १।१

चिन्मयो ह्ययमोङ्कारः नृसिंहो. ८।२

[+८।४+८।६+८।७

चिन्मात्रज्योतिरस्म्यहम् मैत्रे. ३।२१

चिन्मात्रमक्षयं शान्तमेकं ब्रह्मास्मि
नेतरत् अ. पू. ५।८

चिन्मात्रमेकमजमाद्यमनन्तमन्तः महो. ५।५३

चिन्मात्रमेव चिन्मात्रमखण्डैकरसं
परम् ।...सर्वं चिन्मात्रमेव हि ते. बि. २।२४

चिन्मात्रमेवमात्माऽणुराकाशादपि
सूक्ष्मकः । चिदणोः परमस्यान्त-
कोटिब्रह्माण्डरेणवः महो. २।३

चिन्मात्रं केवलं चाहं नास्त्यन्तात्मेति
निश्चिनु । इदं प्रपञ्चं नास्त्येव.. ते. बि. ५।३१

चिन्मात्रं चैत्वरहितमनन्तमजरं
शिवम् ..यदनादि निरामयम् महो. २।३८

चिन्मात्रं सर्वगं नित्यं सम्पूर्णं सुखम-
द्वयम् । साक्षाद्ब्रह्मैव नान्योऽस्ति.. वराहो. २।२१

चिन्मात्राव्यावहारिकम् ते. बि. २।३५

चिन्मात्रान्नास्ति किञ्चन । पश्य.. महो. ५।५९

चिन्मात्रान्नास्ति कोऽपि हि ते. बि. २।३५

चिन्मात्रान्नास्ति कोशादि ते. बि. २।३७

चिन्मात्रान्नास्ति दिक्पालाः ते. बि. २।३५

चिन्मात्रान्नास्ति देवता ते. बि. २।३४

चिन्मात्रान्नास्ति पूजनम् ते. बि. २।३६

चिन्मात्रान्नास्ति मन्तव्यं ते. बि. २।३६

चिन्मात्रान्नास्ति मंत्रादि ते. बि. २।३४

चिन्मात्रान्नास्ति माया च ते. बि. २।३६

चिन्मात्रान्नास्ति मौनं च ते. बि. २।३७

चिन्मात्रान्नास्ति लक्ष्यं च ते. बि. २।४१

चिन्मात्रान्नास्ति वेदनम् ते. बि. २।३४

चिन्मात्रान्नास्ति वैराग्यं ते. बि. २।३८

चिन्मात्रान्नास्ति वै षसु ते. बि. २।३७

चिन्मात्रान्नास्ति सङ्कल्पः ते. बि. २।३४

चिन्मात्रान्नास्ति सत्यकम् ते. बि. २।३६

चिन्मात्रात्परमं ब्रह्म... ते. बि. २।३५

चिन्मात्रोऽहं न संशयः सर्वसा. ८

चिन्मात्रोऽहं सदाशिवः कैव. १८

चिरकालपरिक्षीणमननादिपरि-
भ्रमः । पद्मासाद्यते पुण्यं
प्रज्ञयैवैकया तथा अ.पू. १।२७

चिरकालं हृदेकान्तव्योमसंवेदनात्..
प्राणस्पन्दो निरुध्यते शां.डि. १।७।३५

चिरक्षिप्रव्यपदेशेन निमेषमारभ्य
परार्धपर्यन्तं कालचक्रं..चक्रवत्परि-
वर्तमानाः..कालस्य विभाग-
विशेषाः..कालरूपा भवन्ति सीतो. ७

चिरजीवित्वं ब्रह्मचारी रूपवान्
न हिंसां प्रपद्यते संहितो. ४।१

चिरं सन्दर्शनाभावादप्रफुल्लं बृह-
द्वचः । ..स्वप्नो जाग्रदिवोदितः महो. ५।१७

चीराजिनवासः, अनाहतमंत्रः निर्वाणो. ७

चुबुकं हृदि विन्यस्य पूयेद्वायुना पुनः । कुम्भकेन यथाशक्ति धारयित्वा तु रेचयेत् १यो. त. ११३	चैत्यनिर्मुक्तचिद्रूपं पूर्णज्योतिस्वरूप- कम् ।..संविन्मात्रमहं महत् महो. ६।८१
चेतनं चित्तरिक्तं हि प्रत्यक्षचेतन- मुच्यते । निर्मेनस्कस्वभावत्वात् १सं. सो. २।४५	चैत्यवर्जितचिन्मात्रे पदे परम- पावने । अक्षुब्धचित्तो विश्रान्तः स जीवन्मुक्त उच्यते वराहो. ४।२९
तत्र कलनामलम् १सं. सो. २।४५	चैत्यानुपातरहितं सामान्येन च सर्वगम् । यच्चित्तत्वमनाख्येयं स आत्मा परमेश्वरः महो. ४।११
चेतनाधातुरप्येकः स्मृतः पुरुषसंज्ञकः आयुर्वे. १	चैत्यानुपातरहितं चिन्मात्रमिह वियते । तस्मिन्नित्ये तते शुद्धे.. महो. ४।१२१
चेतनोऽसौ प्रकाशत्वाद्देया- भावाच्छिलोपमः महो. २।६	चैतन्यचित्तेजसोऽन्तरात्मा चैतन्यमात्मानमणुं महान्तम् । सम्पूजकः पंच महोपपातकै- र्युक्तो विमुक्तः शिवरूपमेति १विल्वो. ११
चेतयितव्यमेवाप्येति यश्चेतयि- तव्यमेवास्तमेति सुवालो. १।१३	चैलाजिनकुशोच्चरम् चोदको दर्शयेन्मार्गं बोधकः स्थानमाचरेत् ब्र. वि. ५२
चेतसा नान्यगामिना भ. गी. ८।८	चोदको बोधकश्चैव मोक्षदश्च परः स्मृतः । इत्येषां त्रिविधो ज्ञेय आचार्यस्तु महीतले ब्र. वि. ५१
चेतसा सम्परित्यज्य सर्वभावात्म- भावनाम् [महो. ४।८+	(ब्रह्म) चोदयित्री सृष्टतानां चेतन्ती सुमतीनाम् क्र. अ. १।३।११
चेतसा सर्वकर्माणि भ. गी. १८।५७	सरस्व. १२+ तै. सं. ४।१।११२ + वा. सं. २०।८५
चेतसो यदकर्तृत्वं तत्समाधान- मीरितम् । तदेव केवलीभावं सा शुभा निर्वृतिः परा महो. ४।७	चोरस्यान्नं नवश्राद्धं ब्रह्महा गुरु- तल्पगः । गोस्तेयः सुरापानं भ्रूणहत्यां तिलाः शान्तिः शमयन्तु स्वाहा महाना. १।४।६
चेतामन्तागन्तोत्सृष्टानन्दयिता कर्ता वक्ता (आत्मा) मैत्रा. ६।७	
चैतन्यमात्रसंसिद्धः स्वात्मारामः सुखासनः ते. वि. ४।४७	
चैतन्यशक्त्याऽलंकृतस्वात्मचैतन्य- कैलासेश्वरलिङ्गाकारं सुपूजितम् सि. सा. ६	
चैतन्यस्यैकरूपत्वाद्भेदो युक्तो न कहिंचित् । जीवत्वं च तथा यो. शि. ४।१	
ज्ञेयं रज्ज्वां सर्पप्रदो यथा मैत्रा. ३।४	
चैतन्योऽस्मि समोऽस्म्यहम्	

छ

छन्दस्तःशिरोदक्षिणः पक्षः, उत्तरः पक्षः पुच्छमात्मेत्याख्यानम् १ऐत. ३।४।२	छन्दांसि यस्य पर्णानि छन्दो जायते पुरुषोत्तमात् भ. गी. १५।१
छन्दः पुरुष इति यमवोचामाक्षर- समाप्त्या एव ३ऐत. २।३।१	छन्दोभिर्विविधैः पृथक् छन्दोभ्योऽध्यमृतात्सम्बभूवसमेन्द्रो भ. गी. १३।५
छन्दांसि जज्ञिरे तस्मात् चित्त्यु. १२।४	मेधया स्पृणोतु [ना. प. ४।४५+ तैत्ति. १।४।१
[क्र. अ. ८।४।१८ = मं. १०।१०।१० + वा. सं. ३।१।७	छन्दोऽहं, सत्योऽहं, गार्हपत्यो दक्षिणाग्निराहवनीयोऽहम् अ. शिरः. १।१
छन्दांसि यज्ञाः क्रतवो व्रतानि भूतं भव्यं.. अस्मान्मायी (देवी) १ऐत. १।६।१	छादयन्ति ह वा एनं छन्दांसि
सृजते विश्वमेतत्.. [श्वेता. ४।९+ गुह्यका. ५४	

छायातपौत्रक्षविदो वदन्ति पञ्चा-
 भयो ये च त्रिणाचिकेताः कठो. ३।१
 छित्त्वाऽविद्यामहामन्थि शिवं गच्छे-
 त्सनातनम् । तदेतदमृतं सत्यं.. रुद्रह. ३७
 छित्त्रैनं संशयं योगं भ. गी. ४।४२
 छिद्यते ध्यानयोगेन, सुषुम्नैका न छिद्यते क्षुरिको. १८
 छिद्यमानो न ब्रूयात् । तदेवं विद्वांस
 इद्वैवामृता भवन्ति शाश्वत्याय. १८
 छिद्यमानोऽपि न कुप्येत न कम्पेतो-
 त्पलमिव तिष्ठासेत्.. आकाश-
 मिव तिष्ठासेत्.. सत्येन तिष्ठासेत् ।
 सत्योऽयमात्मा सुबालो. १३।३
 छिद्रं भद्रं तथा सिंहपद्मं चेति चतुष्टयम् ध्या. विं. ४३
 छिद्रां वा छायां पश्येत् । तदप्येवमेव.. ३१६८. २।४।५
 छिन्दन्ति दातृहस्तं च जिह्वाग्रमितरस्य च इतिहा. २७
 छिन्देन्नाडीशतं धीरः प्रभावादिह
 जन्मनि क्षुरिको १९

छिन्नद्वैधा यतात्मानः भ. गी. ५।२५
 छिन्नपाशस्तथाजीवः संसारंतरते सदा क्षुरिको. २२
 छिन्नं भिन्नं मृतं नष्टं वर्धते नास्ति
 केवलम् । इत्याद्यान् वदेच्छ-
 व्दान्, साक्षाद्ब्रूयात्तु मङ्गलम् शिवो. ७।८०
 छिन्नाभ्रमण्डलं व्योम्नि यथा शरदि
 धूयते । वातेन कल्पकेनैव तथा-
 ऽन्तर्धूयते मनः महो. ४।९६
 छिन्नाभ्रमिव नश्यति भ. गी. ६।३८
 छेत्ता न ह्युपपद्यते भ. गी. ६।३९
 छेत्तुमर्हस्यशेषतः भ. गी. ६।३९
 छेदनचालनदाहैः... जिह्वां कृत्वा...
 दृष्टिं भ्रूमध्ये स्थाप्य कपालकुदरे
 जिह्वा विपरीतगा यदा भवति
 तदा खेचरी मुद्रा जायते.. शांदि. १।७।४३

ज

जक्षन्क्रीडन्नममाणः स्त्रीभिर्वायानैर्वा
 ज्ञातिभिर्वा नोपजन ९ स्मरन् छांदो. ८।१२।३
 जगज्जालपदार्थात्मा सर्व एवाह-
 मक्षयः । तृतीयो निश्चयो
 प्रोक्तो मोक्षायैव द्विजोत्तम महो. ६।५७
 जगज्जीवनं जीवनाधारभूतं...
 इति कमण्डलुं परिगृह्य..
 यथासुखं विहरेत् १ सं. सो. २।१२
 जगज्जीवनं जीवनाधारभूतं मा ते
 मामंत्रयस्व सर्वदा सर्वसौम्येति.. ना. प. ४।५०
 जगज्जीवपरमात्मनो जीवभाव-
 जगद्भावबाधे प्रत्यगभिन्नं
 ब्रह्मैवावशिष्यते पैङ्गलो. २।१०
 जगज्जीवादिरूपेण पश्यन्नपि
 परात्मवित् । न तत्पश्यति
 चिद्रूपं ब्रह्मवस्त्वेव पश्यति पा. ब्र. २९
 जगतः शाश्वते मते भ. गी. ८।२६
 जगति परमहंसो वासुदेवोऽहमेव
 जगत्कारणरूपस्य विकारित्वं वराहो. २।३७
 चतुर्थकः (भ्रमः) अ. पू. १।१५

जगत्तस्यामवस्थायामन्तस्तमसि
 लीयते । सप्तावस्था इमाः प्रोक्ताः.. महो. ५।१९
 जगत्तावदिदं नाहं सवृक्षनृणपर्वतम् ।
 यद्वाह्यं जडमत्यन्तं तत्स्यां
 कथमहं विभुः १ सं. सो. २।१३
 जगत्प्रहृष्यत्यनुरज्यते च भ. गी. १।१३६
 जगत्प्राणायामनेऽस्मै नमः स्यान्नम-
 स्त्वेभ्यं प्रवदेत्प्रागुणेति रा. पू. ३।२
 जगन्नयमिदं सर्वं चिन्मात्रं
 स्वविचारतः [महो. ४।८४+ वराहो. २।७२
 जगत्त्यक्त्वा सुखी भवेत् याज्ञव. १७
 जगत्सर्वमात्मा परमात्मैव नृसिंहो. ९।१
 जगत्त्वमहमित्यादिसर्गात्मा दृश्य-
 मुच्यते । मनसैवेन्द्रजालश्री-
 र्जगति प्रवितन्यते महो. ४।४८
 जगत्सर्वमिदं मिथ्याप्रतीतिः
 प्राणसंयमः [त्रि. ब्रा. २।३०+ २ अवधू. ३
 जगदव्यक्तमूर्तिना भ. गी. ९।४
 जगदात्मतया भाति यदा भोज्यं भवे-
 त्त्तदा । ब्रह्मस्वात्मतया नित्यं
 भक्षितं सकलं तदा पा. ब्र. ४६

जगदादित्यो रोचत इति ज्ञात्वा ते मर्त्या विबुधास्तपनप्रार्थना- युक्ता आचरन्ति	पा. प्र. ५	जडाजडदृशोर्मध्ये यत्तत्त्वं पारमा- र्थिकम्। अनुभूतिमयं तस्मात् सारं ब्रह्मेति कथ्यते	अ.पू. २।१७
जगदाहुरनीधरम्	भ. गी. १६।८	जनइतिजनलोकः, तपइतितपोलोकः	गायत्रीर. २
जगदुत्पत्त्यपायोन्मेपनिमेपं सोमा- र्क्षान्निनेत्रं (गणेशं)	ग. शो. ४।८	जनकस्यवैदेहस्य होताऽऽश्वलो बभूव	बृह. ३।१।२
जगदेतद्भ्रमात्मकम्	महो. ४।६५	जनकं ह वैदेहं याज्ञवल्क्यो जगाम	बृह. ४।३।१
जगद्धरणाद्धरो भव (हे शिव)	ग. शो. ३।१३	जनकोनाम भूपालो विद्यते मिथिला- पुरे। यथावद्वेत्त्यसौ वेद्यं..	महो. २।१९
जगद्धितं वा एतद्रूपं यदक्षरं भवति	नृ. पू. २।९	जनको लालयामास शुक्रं शशिनिभाननम्	महो. २।२५
जगद्धेदोऽपि तद्भानमिति भेदोऽपि तन्मयः	महो. २।७	जनको (ह) वैदेहोऽभयं त्वा गच्छतात्...	बृह. ४।२।४
जगद्भासयतेऽखिलम्	भ. गी. १५।१२	जनको ह वैदेह आसाञ्चक्रे	बृह. ४।१।१
जगद्रूपतयाऽप्येतद्ब्रह्मैव प्रतिभासते	२ आत्मो. २	जनको ह वैदेहः कूर्चादुपावसर्षज्जुवाच	बृह. ४।२।१
जगद्विकल्पो नोदेति चित्तस्यात्र विलापनात् (पञ्चमभूमिकायां)	अक्षुप. ३७	जनको ह वैदेहो बहुदक्षिणेन यज्ञेनेजे	बृह. ३।१।१
जगद्विपरिवर्तते	भ. गी. ९।१०	जनश्च नारायणः, तपश्च नारायणः	ना. उ. ता. १।५
जगन्नाम्ना चिदाभाति सर्वं ब्रह्मैव केवलम्।	यो. शि. ४।१८	जना न विदुरासुराः	भ. गी. १६।७
जगाम शिखरं मेरोः समाध्वर्य- मखण्डितम्। (शुक्रः)	महो. ५।७५	जनानां पुण्यकर्मणाम्	भ. गी. ७।२८
जघनेनाग्निं प्राक्शिराः संविशति	बृह. ६।३।६	जनाः सुकृतिनोऽर्जुन	भ. गी. ७।१६
जघन्यगुणवृत्तिस्थाः	भ. गी. १४।१८	जनेनावमतो योगी योगसिद्धिं च विन्दति। तथाऽऽचरेत वै योगी	ना. प. ५।४४
जङ्गमरूपवान् भवति (गणेशः)	ग. शो. २।२	सतां धर्ममदूषयन्	ना. वि. ४
जङ्गमरूपः शिवः। शिवएवजङ्गमरूपः	रुद्रोप. २	जनोलोकस्तु हृद्देशे कण्ठे लोक- स्तपस्ततः	ना. वि. ४
जङ्गन्यमानाः परियन्ति मूढा अन्धे- नैव नीयमाना यथाऽन्धाः	मुण्ड. १।२।८	जन्तोर्दक्षिणकर्णे तु मत्तारंसमुपादिशेत्। निर्धूताशेषपापौघो मत्सारूप्यं	मुक्तिको. १।२१
जङ्घेसंयमात्सुनल्लोकज्ञानं (चित्तस्य)	शांडि. १।७।५२	भजत्ययम्	मुक्तिको. १।२१
जजनदिन्द्रमिन्द्रियाय स्वाहा	चित्त्यु. २।१	जन्तोः कृतविचारस्य विज्ञान- वशतः स्वभावः सम्प्रसीदति	महो. ५।६१-६६
जटाभस्मधारोऽपि प्राणलिङ्गीहि श्रेष्ठः	रुद्रोप. २	जन्मकर्मगुणाश्चैते वर्णसंज्ञाकरा नृणाम्। अन्तिमाभ्यां विहीनस्तु	भ. गी. ४।९
जठरान्तस्थित-यक्ष-गन्धर्व-रक्षः-	ग. शो. ४।७	जन्ममात्रेण वर्णभाक्	भ. गी. २।४३
किन्नरमानुषं (गणेशमस्तुवन्)	महो. ५५१	जन्मकर्म च मे दिव्यं	भ. गी. २।४३
जडतां वर्जयित्वैकां शिलाया हृदयं हि तत्। अमनस्कस्वरूपं	महो. ५५१	जन्मकर्मफलप्रदाम्	भ. गी. २।४३
यत्तन्मयो भव सर्वदा	महो. ५५१	जन्मजराभ्यां भिन्नः स्थाणुरयमच्छे- ऽद्योऽयं योऽसौ सूर्ये तिष्ठति,	भ. गी. २।४३
जडत्व-प्रियमोदत्व-धर्माः कारण- धर्मगाः। न सन्ति ममनित्यस्य..	आ. प्र. २५	योऽसौ गोषु तिष्ठति, स वो हि स्वामी भवति	गोपालो. १।१२
जडस्तु पार्थिवो ज्ञेयो ह्यपकोदुःखदो भवेत्। ध्यानस्थोऽपि तथाप्येव- मिन्द्रियैर्विवशो भवेत्	यो. शि. १।२७		

जन्मनिरोधप्रवदन्तियस्यप्रज्ञवादिनो
हि प्रवदन्ति नित्यम् श्वेताश्व. ३।२१
जन्मपल्वलमत्स्यानां चित्तकर्दम-
चारिणाम् । पुंसां दुर्वासना
रज्जुर्नारी बडिशपिण्डिका याज्ञव. १५
[+ महो. ३।४६
जन्मबन्धविनिर्मुक्ताः भ.गी. २।५१
जन्म मायोपमं तेषां सा च माया
न विद्यते अ. शां. ५८
जन्ममृत्युजरादुःखैः भगी. १४।२०
जन्म-मृत्यु-जरा-व्याधि-दुःखदोषा-
नुदर्शनम् भ. गी. १३।९
जन्ममृत्युसुखदुःखवर्जितं..चिद्विर्ते-
जगतोऽस्य कारणं, तत्सदाऽह-
मिति मौनमाश्रय वराहो. ३।७
जन्मस्थितिविनाशेषु सोदयास्त-
मयेषु च । सममेव मनो यस्य
स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।५९
जन्मानि तव चार्जुन भ. गी. ४।५
जन्मान्तरकृतान्सर्वान्दोषान्वारयती-
ति तेन वारणा भवतीति रामो. ३।१
जन्मान्तरघ्ना विषया एकजन्महरं
विषम् । इति मे..चेतसि
स्फुरन्ति हि न भोगाशाः महो. ३।५४
जयतीमालोकान् जित इन्वसावसत् बृह. ५।४।१
जन्मान्तरसहस्रेषु यदा क्षीणं तु
किंविषम् यो.शि. १।७८
जन्मान्तरशताभ्यस्तामिथ्या संसार-
वासना । सा विचाराभ्यासयोगेन
विना न क्षीयते क्वचित् मुक्तिको. २।१४
जन्मान्तरैश्च बहुभिर्योगो ज्ञानेन
लभ्यते । ज्ञानं तु जन्मनैकेन योगा-
देवप्रजायते । तस्माद्योगात्परतरो
नास्ति मार्गस्तु मोक्षदः यो.शि. १।५२
जन्मान्यनन्तानि विस्तीर्य भूयः
शिवप्रसादाद्भूतपुण्यवेशः...न
संसृतौ...प्रमज्जेत् सि. शि. ७
जन्माभावे कुतः स्थितिः ना. बि. २५
जन्माभावे मृतिर्न च ते. बि. ५।२४

जपस्तु द्विविधः प्रोक्तो वाचिको
मानसस्तथा जा. द. २।१३
जपासिद्धीश्वरो भवेत् कामराज. १
जपान्वितस्त्रिप्रमिताश्च शाखाश्लित्वा
नदाप्राणुगमार्दवानि । दलानि
भक्त्या चिनुयात् शिवलो. १३
जपो नाम विधिवद्रूपदिष्टवेदाविरुद्ध-
मन्त्राभ्यासः शाण्डि. १।२।१
जप्येनामृतत्वं च गच्छति महो. ६।८५
जवाला तु नामाहमस्मि, सत्यकामो
नाम त्वमसि, सत्यकाम एव
जावालो ब्रुवीथाः छान्दो. ४।४।२
जयन्तीसम्भवो वायुश्चमरो धर्म-
संज्ञितः । यस्यासौ ज्वलनाभासः
खङ्गरूपो महेश्वरः कृष्णोप. २०
जयाजयमसन्मयम् । शब्दं सर्वमसत् ते. बि. ३।५६
जयेदादौ स्वकं मनः [महो. ५।७५+ मुक्तिको. २।४२
जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि भ.गी. १०।३६
जरयावोपतपतावाऽणिमानंनियच्छति बृह. ४।३।३५
जरा पालिनिका शान्तिरीश्वरी
रतिकामिका । वरदा ह्यहिनी
प्रीतिर्दीर्घा दश कला हरेः ना. पू.ता. ५।१
जरामरणधर्माधर्मादिसाम्यदर्शनात्
(न देहो ब्राह्मणः) व. सू. ४
जरामरणनिर्मुक्ताः सर्वे धर्माः स्वभावतः अ. शां. १०
जरामरणमापञ्च राज्यं दारिद्र्यमेव
च । स्म्यमित्येव यो मुंक्ते स
जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।५५
जरामरणमिच्छन्तश्चयवन्तेतन्मनीषया अ. शां. १०
जरामरणमोक्षाय भ. गी. ७।२९
जरा मृत्युगदग्नौ यः खेचरी वेत्ति
भूतले । मन्थतश्चार्थतश्चैव.. योगकुं. २।३
जरा मृत्युं ते पुनरेवापियन्ति मुंड. १।२।७
जरायुजाण्डजादीनां वाङ्मनःकाय-
कर्मभिः । युक्तः कुर्वीत न द्रोहं.. ना. प. ५।४३
जरायुजा नरपशुमृगादयो जायन्ते
(नारायणात्) ना. पू.ता. ५।६
जरावस्थाकाल...कारणं तत्त्वज्ञानं
भवति अद्वैतो. २

जलगतसैन्यवखण्डवन्महात्मा	अ. पू. २।१६	जागरितस्थानो बहिःप्रज्ञः	
जलतीरे केतनं हि ब्रह्मवादिनोवदन्ति	कठश्रु. ९	समाङ्ग एकोनविंशतिमुखः	
जलत्वेन मरीचिका । गृहत्वेन हि		स्थूलभुगवैश्वानरः प्रथमः	
काष्ठानि...तद्वदात्मनि देहत्वे..	यो. शि. ४।२३	पादः (आत्मनः) [माण्डू. ३+	नृ. पू. ४।२
जलमिति भस्म, स्थलमिति भस्म	रुद्रोप. २	जागरितस्थानो वैश्वानरोऽकारः	
जलस्य चलनादेव चञ्चलत्वं		प्रथमा मात्राप्तेरादिमत्त्वाद्वा	माण्डू. ९
यथा रवेः । तथाऽहङ्कार-		जागरितंस्वप्नं सुषुप्तं तुरीयं च महतां	
सम्बन्धादेव संसार आत्मनः	वराहो. ३।२०	च लोकं परं च लोकं दहति	सुबालो. १५।२
जलं वह्नौ वह्नि वायौ वायुमाकाशे..		जागरिते ब्रह्मा, स्वप्ने विष्णुः, सुषुप्तौ	
अव्यक्तं पुरुषे क्रमेण विलीयते..		रुद्रस्तुरीयं परमाक्षरं स आदित्यो	
ततो..चात्माऽऽविर्भवति	पैङ्गलो. ३।३	विष्णुश्चेश्वरश्च..	ब्रह्मो. २
जलकाभाववद्यथाकाममाजायते-		जागरिते ब्रह्मा स्वप्ने विष्णुः सुषुप्तौ	
श्वरात्, तावताऽऽत्मानमानन्दयति	परब्र. २	रुद्रस्तुरीयमक्षरं चिन्मयं,	
जलका रुधिरं यद्ब्रूलादाकर्षति		तस्माच्चतुरवस्था	परब्र. ३
स्वयम् । ब्रह्मनाडी तथा धातून्..	यो. शि. १।१२५	जागरिते सुषुप्त्यवस्थापन्नश्चैव यच्छ्रुतं	
जलेऽग्निञ्चलनाच्छाखापल्लवानि		यद्यदृष्टं तत्तत्सर्वमविज्ञातमिव यो	
भवन्ति हि	वराहो. ५।३६	वसेत्तस्य स्वप्नावस्थायामपि तादृ-	
जलेन श्रमजातेन गात्रमर्दन-		गवस्था भवति	ना.प. ५।१४
माचरेत् । दृढता लघुता चापि		जागरे स्वप्नता नहि । द्वयमेव लये	
तस्य गात्रस्य जायते	शांडि. १।७।४	नास्तिलयोऽपि ह्यनयोर्न च	यो. शि. ४।११
जले वाऽपि स्थले वाऽपि लुठत्वेप		जाम्रश्चित्तेक्षणीयास्ते न विद्येते ततः	
जडात्मकः । नाहं विलिप्ये		पृथक् । तथा तद्दृश्यमेवेदं जाम्रत-	
तद्धर्मैर्धर्मैर्नर्नभो यथा	कुण्डिको. २४	श्चित्तमिष्यते	अ. शां. ४६
जले सैन्यवपिण्डवत् (लीनो भवति)	२ अवधू. ७	जाम्रतः प्रत्ययाभावं यस्याहुः प्रत्ययं	
जलोपरि समर्पितव्यजनसंयुक्त-		बुधाः । यत्सङ्कोचविकासाभ्यां	
मन्त्रं वह्निसंयुक्तवारिणा		जाम्रप्रलयदृष्टयः	महो. २।१०
पकमकरोत्	शांडि. १।४।८९	जाम्रतः स्वपतश्चैव प्राणायामोऽयमुत्तमः ।	
जहात्यहस्सु पूर्वेषु, त्वामापो..	चित्त्यु. १४।२	प्रवर्तते ह्यभिज्ञस्य..	अ. पू. ५।२७
जहात्येनां भुक्तभोगामजोऽन्यः	श्वेताश्व. ४।५	जाम्रतो त्वासादयामि	चित्त्यु. १९।१
[+महाना. ८।५+	ना. पू. ता. ५।२	जाम्रति प्रवृत्तो जीवः प्रवृत्तिमार्गासक्तः	मं. ब्रा. २।७
जहि शत्रुं महाबाहो	भ. गी. ३।४३	जाम्रतो नैव चार्जुन	भ. गी. ६।१६
जहि शत्रूँ अपमृधो नुदस्व (परमृधो)	महाना. ५।११	जाम्रत्काले विश्वः, स्वप्नकाले तैजसः,	
[ऋ. अ. ३।३।११ = मं. ३।४७।२+	वा. सं. ७।३७	सुषुप्तिकाले प्राज्ञः	ना. प. ५।१२
[+तै. सं. १।४।४।२+	तै. आ. १०।१।११	जाम्रत्येव सुषुप्तस्थः कुरु कर्माणि..	
जागतं छन्दः, यौः स्थानम्	२ प्रणवो. २१	अतः सर्वपरित्यागी बहिः कुरु..	अ. पू. ५।११६
(अथो खलवाहुः) जागरितदेश		(ॐ) जाम्रत्स्वप्रसुप्तिपुरीयपुरीया-	
एत्रास्यैष इति	बृह. ४।३।१४	तीतोऽन्तर्यामी.. गोपालः ॐ भूर्भुवः	
जागरितस्थानश्चतुरात्मा विश्वो		सुवस्तस्मै नमोनमः	गोपालो. ३।१८
वैश्वानरश्चतूरूपोऽङ्कार एव	नृसिंहो. २।४		

जाग्रत्स्वप्रसुप्तिपुरीयमिति
चतुर्विधा अवस्थाः शरीरको. १०
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिपुरीयावस्थाभेदै-
रेकैकमात्रा चातुर्विध्यमेत्य.. तुरीयो. २
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिपुरीयाश्चेत्य-
वस्थाश्चतस्रः यो. चू. ७२
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिमूर्च्छामरणधर्मयुक्तो
घटीयंत्रवदुद्विग्नो जातो मृत इव
कुलालचक्रन्यायेन परिभ्रमति पैङ्गलो. १५
(अथ) जाग्रत्स्वप्रसुप्तिमूर्च्छामरणाद्य-
वस्थाः पञ्च भवन्ति पैङ्गलो. २७
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिपुसर्वकालव्यवस्थितं ना. उ. ता. ११९
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिमूर्च्छावस्थानां...
सर्वजीवभयप्रदा स्थूलदेहविस-
र्जनी मरणावस्था भवति पैङ्गलो. २९
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिष्वेकशरीरस्य जाग्र-
त्काले विश्वः, स्वप्नकाले तैजसः,
सुषुप्तिकाले प्राज्ञः ना. प. ५११
जाग्रत्स्वप्रसुप्त्यादि मनोमय-
मितीरितम् ते. वि. ५१०३
जाग्रत्स्वप्रसुप्त्यादिप्रपञ्चं यत्प्रकाशते,
तद्ब्रह्माहमिति ज्ञात्वा सर्वबन्धैः
प्रमुच्यते कैव. १७
जाग्रत्स्वप्रसुप्त्यादिष्ववस्थास्वेक-
रूपिणी । ब्रह्मानन्दमयी विद्या.. गन्धर्वो. ५
जाग्रत्स्वप्ने व्यवहरन् सुषुप्तौ क गति-
र्मम । इति चिन्तापरो भूत्वा.. योगकुं. ३१२९
जाग्रदवस्थायां जाग्रदादिचतस्रो-
ऽवस्थाः (भवन्ति) [प. हं. प. ९५ ना. प. ६६
जाग्रदवस्थायां विश्वस्य चातुर्विध्यं-
विश्वविश्वो विश्वतैजसो विश्व-
प्राज्ञो विश्वतुरीय इति प. हं. प. ९
जाग्रदृत्तावपि त्वन्तश्चेतसा कल्पितं
त्वसत् । बहिश्चेतो गृहीतं सद्युक्तं
वैतथ्यमेतयोः वैतथ्य. १०
जाग्रदादिविमोक्षान्तः संसारो
जीवकल्पितः । त्रिणाचिकादि-
योगान्ता ईश्वरभ्रान्तिमाश्रिताः
[वराहो. २५४ + महो. ४७३

जाग्रन्निन्दा- (द्रा?) तः परिज्ञानेन
ब्रह्मविद्भवति मं. ब्रा. २१६
जाग्रन्निद्राविनिर्मुक्ता सा स्वरूप-
स्थितिः परा मैत्रा. २१३०
जाग्रन्नेत्रद्वयोर्मध्ये हंसपवप्रकाशते ।
सकारः खेचरी प्रोक्तस्त्वंपदं
चेति निश्चितम् यो. चू. ८२
जाग्रन्मात्राचतुष्टयमकारांशं स्वप्न-
मात्राचतुष्टयमुकारांशं.. अय-
मेव ब्रह्मप्रणवः प. हं. प. १०
जाड्यभावविनिर्मुक्तममलं चिन्मया-
त्मकम् । तस्यातिवाहिकं मुख्यं.. योगकुं. १५७
जात इत्यनेन परमात्मनो जृम्भणम् त्रि. ता. २१३
जात इत्यादिना परमात्मा
शिव उच्यते त्रि. ता. २१३
जातएव न जायते, कोन्वेवं जनयेत्पुनः । बृह. ३।९।३४
जातमात्रेण कामी कामयते
काममित्यादिना त्रि. ता. २१३
जातमात्रेण मुनिराद् यत्सत्यं तद्-
वाप्तवान् । तेनासौ स्वविवेकेन.. महो. २११
जातरूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत् ना. प. ३१८७
जातरूपधरश्चेन्न कन्धावेशो नाध्ये-
तव्यो न श्रोतव्यमन्यत्किंचित्.. ना. प. ५१६
जातरूपधरा निर्द्वन्द्वा निष्परिमहा-
स्तत्त्वब्रह्ममार्गे सम्यक्सम्पन्नाः.. याज्ञव. ३
(अथ) जातरूपधरा निर्द्वन्द्वा
निष्परिमहाः शुक्लध्यानपरायणा
आत्मनिष्ठाः...ते परमहंसा नाम भिक्षुको. ६
जातरूपधरो भवति सः.. सन्न्यासी ना. प. ५१३
जातवेद एतद्विजानीहि
किमेतद्यक्षमिति केनो. ३१३
जातवेदसमण्डलयोऽधीते सर्वव्याप्यते त्रि. ता. ११६
जातवेदसमव्यक्तव्यक्ताव्यक्तं परं सदा सदानं. ५
जातवेदसे सुनवाम सोममराती महाना. ६।१३
[+ ऋ. अ. १।७।७
[वनदु. ११, ११४ + त्रि. ता. ११२
जातवेदसे सुनवामसोमंतदन्त्यम-
वाणी... महासौभाग्यमाचक्षते त्रि. ता. २१२

जातश्च वायुना स्पृष्टो न स्मरति जन्ममरणम् । अन्ते च शुभा- शुभं कर्म... प्रामाण्यम्	निरुक्तो. १८	जातु कर्मण्यतन्द्रितः जातु तिष्ठत्यकर्मकृन्	भ. गी. ३।२३ भ. गी. ३। ५
जातश्चैव मृतश्चैव जन्म चैव पुनः पुनः । यन्मया परिजनस्यार्थे कृतं कर्म शुभाशुभम् । एकाकीतेन दह्येऽहं गतास्ते फलभोगिनः	गर्भो. ५	जातेऽग्निमुपसमाधायाक्क आघ्राय (पुत्रं) क२ सं पृषदाज्य२ संनीय.. जुहोति	बृह. ६।४।२४
जातस्य ग्रहयोगादि कुमारस्य... उप- नीतेऽप्यविद्यत्वमनुद्वाहश्च पंडिते	याज्ञव. १९	जातो देव एक ईश्वरः परमोज्योति- मैत्रतो वेति तुरीयं वरं दत्त्वा..	त्रि. ता. २।३ लिङ्गोप. १
जातस्य हि ध्रुवो मृत्युः जातं मृतमिदं देहं मातापितृमला- त्मकम् ।..स्पृष्टा स्नानं विधीयते	भ. गी. २।२७	[+क. अ. २।६।८ = मं. २।४०।१ + जात्यन्वै रत्नविषयः सुज्ञातश्चे- जगत्सदा (सत्यं)	तै. सं. १।८।२।५ ते. वि. ६।८९
जाताश्च जायमानस्य न व्यवस्था प्रसज्यते	मैत्रे. २।५	जात्याभासं चलाभासं वस्त्वाभासं तथैव च । अजाचलमवस्तुत्वं विज्ञानं शान्तमद्वयम्	अ. शां. ४५
जातानि जीवन्ति (भूतानि) आकाशं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति	अ. शां. १३	(एतेषां) जात्याविनाऽप्यग्रे ज्ञान- प्रतिपादिता रूपयो बहवः सन्ति, तस्मान्न जातिर्ब्रह्मणः	ग. पू. २।९ व. सू. ५
जातान्यत्रेण वर्धन्ते, अद्यतेऽस्ति च भूतानि [तैत्ति. २।२ +	मैत्रा. ६।१२	जानकीदेहभूपाय रक्षोत्राय शुभा- ङ्गिने । भद्राय रघुवीराय (नमः)	रा. पू. ४।१४ १ अवधू. १६
जाता रुद्राक्षा जलविन्दवोऽस्य सद्योजातादीन् पञ्चवक्त्राणि विद्यात् (शिवस्य)	सि. शि. १६	जानन् कस्माच्छृणोम्यहम् जानन्नपि हि मेधावी जडबल्लोक आचरेत्	१ सं. सो. २।१०२
जातास्त एव जगति जन्तवः साधु- जीविताः । ये पुनर्नेह जायन्ते शेषा जरठगर्दभाः	महो. ३।१४	जानन्नेव ह्यन्यत्रान्यत्र विजाना- त्यनुभूतेः	नृसिंहो. ९।१
जातिदोषा न सेत्स्यन्ति दोषो- ऽप्यल्पो भविष्यति	अ. शां. ४३	(ॐ) जानश्रुतिर्हि पौत्रायणः श्रद्धादेयो बहुदायी बहुपाक्यभास	छांदो. ४।१।१ भ. गी. १५।१९
जातिर्नास्ति गतिर्नास्ति वर्णो नास्ति नलौकिकम् । सर्वब्रह्मेति नास्त्येव	ते. वि. ५।३८	जानाति पुरुषोत्तमम् जानाम्यह २ शैवधिरित्यनित्यं न ह्यध्रुवैः प्राप्यते हि ध्रुवं तत्	कठो. २।१०
(तर्हि) जातिर्ब्रह्मण इति चेत्, न, तत्र जात्यन्तरजन्तुष्वनेकजाति- सम्भवा महर्षयो बहवः सन्ति	व. सू. ५	जानु प्रदक्षिणीकृत्य न द्रुतं न विलम्बितम् । अलिङ्गं स्फोटनं कुर्यात्सा मात्रा परिगीयते	१ यो. त. ४०
जातिसङ्करकारकैः जातिस्तु देशिता बुद्धेरजाते- स्वसतां सदा	भ. गी. १।४३	जानूवोरन्तरे कृत्वा सम्यक् पादतले उमे । समग्रीवशिरःकायः स्वस्तिकं नित्यमभ्यसेत्	जा. द. ३+३
जातीपुष्पसमायोगैर्यथा वास्यति तैतिलम् । एवं शुभाशुभैर्भावैः सा नाडीति विभावयेत्	अ. शां. ४२	जानूवोरन्तरे सम्यक्कृत्वा पादतले उमे । ऋजुकायः समासीनः स्वस्तिकं तत्प्रचक्षते	शां. डि. १।१।१
	क्षुरिको. १९		

जानौ संयमान्महातललोकज्ञानं शांडि. १।७।५२
 जान्वन्तं पृथिवी हंशो ह्यपां
 पाठ्यन्तमुच्यते । हृदयांश-
 स्तथाग्न्यंशो..धारयेत्तु सदाशिवं जा. द. ८।४-६
 जाप्येनामृतत्वं च गच्छति चतुर्वे. ७
 जायते निश्चयः साधो पुरुषस्य
 चतुर्विधः । आपादमस्तक-
 महं मातापितृविनिर्मितः ।
 इत्येको निश्चयो ब्रह्मन्ब्रन्वायास.. महो. ६।५४
 जायते मृतयेलोकोम्रियतेजननायच भवसं. १।२५
 जायत्येको म्रियत्येको अभ्रात्येकः
 शुभाशुभम् । (पा.) ...
 जायते म्रियते लोको म्रियते जनना-
 य च । अस्थिराः सर्व एवेमे... महो. ३।४
 जायते वर्णसङ्करः भ.गी. १।४१
 जायमानं कथमजं भिन्नं नित्यं कथं
 च तत् । कारणाद्यनन्यत्वमतः
 कार्यमजं यदि अ. शां. ११
 जायमानाद्वि वै कार्यात्कारणं
 ते कथं ध्रुवम् अ. शां. १२
 जायमानाद्विवैधर्मात्कथं पूर्ववत्तृण्डते अ. शां. २१
 जायमानेऽमनस्कत्वं उदासीनस्य
 तिष्ठतः । मृदुत्वं खचरत्वं च
 शरीरस्योपजायते अमन. २।७९
 [जायमानो वै ब्राह्मणस्त्रिभि-
 र्ऋणवा जायते] तै.सं. ६।३।१०
 जायस्व म्रियस्वेत्येतत्तृतीयस्थानं
 तेनासौ लोको न सम्पूर्यते छान्दो. ५।१०।८
 जायापूर्वरूपं, पतिरुत्तररूपं...
 सैषाऽदितिसंहिता ३ऐत. १।६।८
 जाया मे स्यादथ प्रजायेय बृह. १।४।१७
 जायेरन्नेवास्मिच्छाखाः प्ररोहेयुः छान्दो. ५।२।३
 जारुजानिचस्वेदजानिचोद्विज्जानि..
 यत्किंचेदं प्राणि..यश्चस्थावरंतत्
 प्रज्ञानेन प्रज्ञाने प्रतिष्ठितं २ऐत. ५।३
 जालकिलङ्घितं पथुषितं पूतमन्न-
 मयाचितमसंकृतमश्रीयान्न
 कश्चन यावेत सुबालो. १२।१
 २५

जालजननमन्दिरा महाविष्णोः
 क्रीडाशरीररूपिणी ब्रह्मादीना-
 मगोचरा । एतांमहामायांतरंत्येव
 ये विष्णुमेव भजन्ति, नान्येतरन्ति.. त्रि.म.ना. ४।९
 जालन्धरस्तृतीयस्तु (कुम्भकः)
 [योगकुं. १।४१+ यो.शि. १।१०३
 जालन्धरेकृतेबन्धेकंठसङ्कोचलक्षणे ।
 नपीयूषं पतत्यग्नौ न च वायुः
 प्रधावति यो.चू. ५१
 जालन्धरोद्धियाणश्चमूलबन्धस्तथैवच १यो.त. २६
 जालेनेवखचरःकृतस्यानुफले-
 रभिभूयमानः परिभ्रमति मैत्रा. ३।२
 जिघ्रन्तै तन्नाजिघ्रति, न हि घ्रातुर्घ्राति-
 र्विपरिलोपो विद्यतेऽनाशित्वात् बृह. ४।३।२४
 जिज्ञासार्थं शुक्स्यासावास्तामेव-
 त्यवज्ञया । उक्त्वा बभूव
 जनकस्तूष्णी.. महो. २।२२
 जिज्ञासुरपि योगस्य भ.गी. ६।४४
 जिज्ञात्मनः प्रशान्तस्य भ.गी. ६।७
 जिज्ञात्मा विगतस्पृहः भ.गी. १८।४९
 जिज्ञामेवाप्येति योजितामेवास्तमेति सुबालो. ९।३
 जितेन्द्रियाणां शान्तानां जितश्वास-
 विचेतसाम् । .. दूरदर्शनमाप्रयात् यो.शि. ५।४६
 जितेन्द्रियाय शान्ताय मन्त्रं
 देयमिदं महत् (सूर्यस्य) सूर्यता. १।११
 जितेन्द्रियो बहिरन्तःस्नेहवर्जितः
 शरीरसंभारणार्थं...भैक्षमाणो
 ब्रह्मभूयाय भवति प.हं.प. ६
 (एवं)जितेन्द्रियो भूत्वा सर्वत्र
 ममतामतिम् । विहाय.. वराहो. २।४
 जित्वा जित्वा ततो भूतिं सारमेत
 ततो मुनिम् । अजिता च
 सदाभूतिः योगो. २९
 जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम् भ.गी. २।३७
 जित्वा वृष्ट्यादिकं जाड्यं खेचरः
 स भवेन्नरः यो.शि. १।१४८
 जित्वा शत्रून्भुङ्क्व राज्यं समृद्धम् भ.गी. ११।३३
 जिष्णुर्हापराजिष्णुर्भवत्यन्यत-
 स्त्यजायी बृह. २।१।१

जिह्वायद्रसं ह्यतित्तद्वत्तेति भावयेत् यो. त. ७१
 जिह्वा वायुमाकृष्य पूर्ववत्कुम्भ-
 कादनु । शनैस्तु घ्राणरन्ध्राभ्यां
 रेचयेदनिलं सुवीः योगकुं. १।३०
 जिह्वावायुमाकृष्य यः पिवेत्सततं
 नरः । श्रमदाहविनिर्मुक्तोयोगी
 नीरोगतामियात् जा.द. ६।२५
 जिह्वा वायुमाकृष्य जिह्वामूले
 निरोधयेत् । पिवेदमृतमव्ययं
 सकलं सुखमाप्नुयात् जा.द. ६।२६
 जिह्वा वायुमानीय जिह्वामूले
 निरोधयेत् । यः पिवेदमृतं विद्वान्-
 न्सकलं भद्रमश्नुते शांडि. १।७।४७
 जिह्वा वायुं गृहीत्वा यथाशक्ति
 कुंभयित्वा नासाभ्यां रेचयेत् ।
 तेन गुल्मप्लीहज्वरपित्तक्षुधादीनि
 नश्यन्ति शाण्डि. १।७।१४
 जिह्वा हि रसान् विजानाति बृह. ३।२।४
 जिह्वाग्रदेशे व्यणुकं च विद्धि मैत्रा. ७।११
 जिह्वाग्रादर्शने त्रीणि दिनानि
 स्थितिरात्मनः । बालाया दर्शने
 मृत्युर्द्विदिने भवति ध्रुवम् त्रि.त्रा. २।१२७
 जिह्वा च रसयितव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
 जिह्वा चित्तं च खे चरति तेनोर्ध्व-
 जिह्वः पुमानमृतो भवति शांडि. १।७।४३
 जिह्वाऽध्यात्मं, रसयितव्यमधिभूतं,
 वह्णस्तत्राधिदैवतम् सुबालो. ५।४
 जिह्वामर्कटिकाक्रान्तवदनद्वार-
 भीषणम् । दृष्टदन्तास्थिशकलं
 नेष्टं देहगृहं मम महो. ३।२९, ३०
 जिह्वामूलस्थितो देवि... अनलः ।
 तदग्रे भास्करश्चन्द्रः... प्रतिष्ठितः प्रा. हो. २।४
 जिह्वा मे मधुमत्तमा [तैत्ति. १।४।१+ ना. प. ४।४५
 जिह्वामेवाप्येति यो जिह्वामेवास्तमेति सुबालो. ९।४
 जिह्वाया ऊर्ध्वान्तं सरस्वती भवति शाण्डि. १।४।६
 जिह्वाया रसास्वादनं घ्राणस्य
 गन्धग्रहणम् ना. प. ६।३
 जिह्वारसने नासिका घ्राणे उपस्थ आनं-
 न्दने अपान उत्सर्गं गभो. १

जिह्वा रसं विजानाति इदं वेदये-
 द्विप्रयम् । मनसा साधु पश्यति इतिहा. ३
 जिह्वैग्रहः, स रसेनातिग्रहेण गृहीतः बृह. ३।२।४
 जिह्वां न चालयेच्चापि पाषाण
 इव निश्चलः । तमः प्रस्थाप्य
 रजसः सत्त्वेन... योगो. २२
 जिह्वेडा, दन्तोष्ठौ सूक्तवाकः प्रा. हो. ४।३
 जिह्वावास्या एकमङ्गमुद्दण्डं, तस्यान्तरसः
 परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा कौ. उ. ३।५
 जीर्णकौपीनवासाः स्यान्मुण्डी नमो-
 ऽथवा भवेत् । प्राज्ञो वेदान्त-
 विद्योगी निर्ममो निरहंक्रुतिः ना. प. ६।३०
 जीर्णवल्कलाजिनं धृत्वाऽथ त्रिकाल-
 स्नानमाचरन्.. ब्रह्ममार्गे सम्यक्स-
 म्पन्नः.. भैक्षमाणो ब्रह्मभूयाय भवति प. हं. प. ६
 जीर्यन्ते दानवादयः । परमेष्ठयपि
 निष्ठावान् हीयते हरिरप्यजः महो. ३।५०
 जीर्यन्ते वै दिगीश्वराः, ब्रह्मा.. सर्वावा
 भूतजातयः, नाशमेवानुभावन्ति महो. ३।५१
 जीर्यन्मर्त्यः कवस्थः प्रजानन् कठो. १।२८
 जीव एव दुरात्माऽसौ कन्दः संसार-
 दुस्तरः । अनेनाभिहतो जन्तु-
 रधोऽथः परिधावति महो. ५।९३
 जीव एव सदा ब्रह्म सच्चिदानन्द-
 मस्म्यहम् ते. वि. ६।३८
 जीवतस्तत्प्रजायते (रेतः) बृह. ३।९।३२
 जीवति चक्षुरपेतोऽन्धान्विपश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवति बाहुच्छिन्नो जीवत्युरुच्छिन्न
 इत्येवं हि पश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवति वागपेतो मूकान्विपश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवति श्रोत्रापेतो वधिरान् कौ. उ. ३।३
 विपश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवतो यस्य कैवल्यं विदेहोऽपि
 स केवलः । समाधिनिष्ठतामेत्य
 निर्विकल्पो भवानघ अध्यात्मो. १६
 जीवत्युरुच्छिन्न इत्येवं हि पश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवत्पितृकश्चेत् पितरं त्यक्त्वाऽऽत्म-
 पितामहप्रपितामहानिति सर्वत्र
 युरमकलस्या ब्राह्मणानर्चयेत् ना. प. ४।३९

जीवत्वं सर्वभूतानां सर्वत्राखण्डविग्रहं ।
 चित्ताहङ्कारयन्तारं जीवाख्यं
 त्वंपदं भजे शु.र. २।६

जीवत्वं घटाकाशमहाकाशवद्यव-
 धानेऽस्ति । व्यवधानवशादेव हंसः
 सोऽहमिति मंत्रेणोच्छ्वासनिश्वास-
 वशेनानुसन्धानं करोति ना. प. ६।७

जीवत्वं च तथा ज्ञेयं रज्ज्वां
 सर्पग्रहो यथा यो. शि. ४।१

जीवनं सर्वभूतेषु भ. गी. ७।९

जीवन्ति मृगपक्षिणः । स जीवति
 मनो यस्य मननेनोपजीवति महो. ३।१३

जीवन्नेव प्रति तत्ते दधामि सहै. ४

जीवन्नेव सदा मुक्तः कृतार्थो
 ब्रह्मवित्तमः । उपाधिनाशाद्ब्रह्मैव
 सद्ब्रह्माप्येति निर्द्वयम् २ आत्मो. २०

जीवन्मर्त्यः कावस्थः
 प्रजानन् (मा. पा.) कठो. १।२८

जीवन्मुक्तपदं त्यक्त्वा स्वदेहे
 कालसात्कृते । विशत्यदेह-
 मुक्तत्वं पवनोऽस्पन्दतामिव पैङ्गलो. ३।७

[+महो. २।६३+
 मुक्तिको. २।७६
 महो. ६।४५-४८

जीवन्मुक्तः स उच्यते

जीवन्मुक्तः सदा स्वच्छः सर्वदोष-
 विवर्जितः । विरक्ता ज्ञानिन-
 श्रान्ये देहेन विजिताः सदा ।
 ते कथं योगिनस्तुल्यामांसपिण्डाः.. यो. शि. १।४२

जीवन्मुक्तः सरूपः स्यादरूपो
 देहमुक्तिगः मुक्तिको. २।३२

जीवन्मुक्तः स विज्ञेयः पैङ्गलो. ३।७

जीवन्मुक्ता न मज्जन्ति सुखदुःख-
 रसस्थिते । प्रकृतेनाथ कार्येण
 किञ्चित्कुर्वन्ति वा न वा महो. ५।३७

जीवन्मुक्तिविदेहमुक्त्योरष्टोत्तर-
 शतोपनिषदः प्रमाणम् मुक्तिको. २।१

जीवन्मुक्तो महायोगी जायते.. यो. शि. १।१५

जीवन्मुक्तो वसेत्, कृतकृत्यो भवति ना. प. ६।३

जीवभूतः सनातनः भ. गी. १।५।७

जीवभूतां महाबाहो भ. गी. ७।५

जीवला न धारिषां मा ते
 बन्धान्योषधिम् प्रा. हो. १।४

जीवला नघर्षा मा ते बन्धान्योषधि-
 (पाठः) प्रा. हो. १।४

जीववाचि नमो नाम चात्मा-
 रामेति गीयते ग. पू. ४।१

जीवस्तिष्ठति संशान्तो ज्वलन्मणि-
 रिवात्मनि अ. पू. २।११

जीवस्य तण्डुलस्येव मलं सहज-
 मप्यलम् । नश्यत्येव न सन्देह-
 स्तस्मादुद्योगवान्भवेत् महो. ५।१८६

जीवस्य निलयः प्राणो जीवो हंसस्य
 चाश्रयः । हंसः शक्तेरधिष्ठानं.. वराहो. ५।५४

जीवं कल्पयते पूर्वं ततो भावान्
 पृथग्विधान् । बाह्यानाध्यात्मि-
 कांश्चैव यथाविद्यस्तथा स्मृतिः वैतथ्य. १६

जीवः पञ्चविंशकः स्वकल्पितचतु-
 विंशतितत्त्वं परित्यज्य षड्विंशः
 परमात्माहमिति निश्चयाज्जीव-
 न्मुक्तो भवति सं. ब्रा. १।५

जीवः शिवः शिवो जीवः स जीवः
 केवलः शिवः । तुषेणबद्धो ब्रीहिः
 स्यात्तुषाभावेन तण्डुलः स्कन्दो. ६

जीवाक्षरेणैव जीवाहराप्नोति १ ऐत. ३।८६

जीवाख्यं त्वम्पदं भजे शु.र. २।६

जीवात्मनः परस्यापि यद्येवमुभयो-
 रपि । अहमेव परं ब्रह्म ब्रह्माह-
 मिति संस्थितिः त्रि. ब्रा. २।१६१

जीवात्मनोरनन्यत्वमभेदेन प्रशस्यते ।
 नानात्वं निन्द्यते यच्च तदेवं हि
 समञ्जसम् अद्वैत. १३

जीवात्मनोः पृथक्त्वं यत्प्रागुत्पत्तेः
 प्रकीर्तितम् । भविष्यदृत्त्यागौणं
 तन्मुख्यत्वं हि न युज्यते अद्वैत. १४

जीवापेतं वाव किलेदं म्रियते
 न जीवो म्रियते छान्दो. ६।११३

जीवाभिमानेन क्षेत्राभिमानः, शरीरा-
 भिमानेन जीवत्वम् ना. प. ६।७

जीवाम केन कच सम्प्रतिष्ठाः श्वेताश्व. १।१

जीवाहाजीवाक्षरमित्यनकाममारः	१ऐत. ३।८।६	जोपयेत्सर्वकर्माणि	भ. गी. ३।२६
जीवाःपशवउक्ताः,तत्पतित्वात्पशुपतिः जावात्यु. ३		ज्यायसी चेत् कर्मणस्ते	भ. गी. ३।१
जीविष्यामो यावदीशिष्यसि त्वं		ज्यायान्पृथिव्या ज्यायानन्तरिक्षात्	
वरस्तु मे वरणीयः स एव	कठो. १।२७	..ज्यायान्दिवो ज्यायानेभ्यो	
जीवितं तस्य शोभते । योऽन्त-		लोकेभ्यः (आत्मा)	छान्दो. ३।१४।३
इशीतलयाबुद्धयारागद्वेषविमुक्त्या ।		ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च स्वानां भवति	बृह. ६।१।१
साश्वित्पश्यतीदं हि.. [१सं.सो. २।३९-४१		ज्येष्ठश्च ह वै श्रेष्ठश्च भवति, प्राणो	
जीवितंवापिचञ्चलम् । विहायशास्त्र-		वाव ज्येष्ठश्च	छान्दो. ५।१।१
जालानि यत्सत्यंतदुपास्यताम्	पैङ्गलो. ४।१७	ज्येष्ठाय श्रेष्ठाय स्वाहेत्यप्रावाज्यस्य	
जीवेश्वरप्रकृतयोनित्याश्चानादय-		हुत्वा मन्ये सम्पातमवनयेत्	छान्दो. ५।२।४
स्त्रयः । विश्वकारणभूताश्च..	भवसं. २।१	ज्येष्ठाय स्वाहा श्रेष्ठाय स्वाहेत्यमौ	
जीवेश्वरादिरूपेण चेतनाचेतना-		हुत्वा मध्ये सः स्रवमवनयति	बृह. ६।३।२
त्मकम् । ईक्षणादिप्रवेशान्ता		ज्येष्ठोऽहं श्रेष्ठोऽहं वरिष्ठोऽहमापोऽहम्..	अ. शिरः. १।१
सृष्टिरीशेनकल्पिता [महो. ४।७३+ वराहो. २।५३		ज्योग्जीवति महान्प्रजया पशुभिर्भवति	छां. २।११।२
जीवेश्वरेति वाक्चेति वेदशास्त्राद्यहं		[+छान्दो. २।१२।२+—१७।२।८	
त्विति । इदंचैतन्यमेवेति.. इति		ज्योतिरन्नादम्, अप्सु ज्योतिः	
निश्चयशून्योयोवैदेहीमुक्तएवसः	ते. वि. ४।४६	प्रतिष्ठितम्	तैत्ति. ३।८
जीवोऽपि जाग्रत्स्वप्नप्रपञ्चे व्यवहृत्य		ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासम्	लिङ्गोप. १
..अज्ञानं प्रविश्य स्वानंदं मुक्ते	पैङ्गलो. २।८	[म. ना. १४।७—१४।१९	
जीवोऽपि न सृष्ट इति चेत्, न;		ज्योतिरिति नक्षत्रेषु, प्रजातिरमृतं..	तैत्ति. ३।१०।३
जीवाभिमानेन क्षेत्राभिमानः,		ज्योतिर्ज्वलति ब्रह्माहमस्मि, योहमस्मि	
शरीराभिमानेन जीवत्वम्	ना. प. ६।६	ब्रह्माहमस्मि अहमस्मि ब्रह्मा..	महाना. ६।७
जीवो ब्रह्मेति वाक्यार्थं यावदस्ति		ज्योतिर्मयं तदन्तं स्यादवाच्यं बुद्धि-	
मनःस्थितिः । ऐक्यं तत्त्वं लये		सूक्ष्मतः । दृष्ट्यर्थं महात्मानो	
कुर्वन् ध्यायेदसिपदं ततः	शु. र. २।७	यस्तं वेद स वेदवित् ।	यो. चू. ८१
जीवोब्राह्मणइतिचेत्, तत्र; अतीताना-		ज्योतिर्लिङ्गं ध्रुवोर्मध्ये नित्यं	
गतानेकदेहानां जीवस्यैकरूपत्वात्	व. सू. ३	ध्यायेत्सदा यतिः	प्र. वि. ८०
जीवेश्वरौ भिन्नरूपाविति प्राथ-		ज्योतिर्वा पारमात्मिकं सार्व...	
मिको भ्रमः	अ. पू. १।१३	पराय ईशिषे स्वाहा	पारमा. १।३
जीवेश्वरौ मायिकौ विज्ञाय सर्वविशेषं		ज्योतिर्वाऽन्नं, वायुरन्नादः, वायुर्वाऽन्नं..	सुबालो. १४।१
नेति नेतीति विहाय यदवशिष्यते		ज्योतिर्विदं त्वासादयामि	चित्त्यु. १९।१
तदद्वयं ब्रह्म	अद्वयता. २	ज्योतिश्च वायुश्चान्नादमेताभ्यां	
जुष्टं यदा पश्यत्यन्यमीशं यस्य		हीदं सर्वमन्नमिति	१ऐत. ३।१।२
महिमानमिति वीतशोकः	श्वेता. ४।७	ज्योतिषामपि तज्ज्योतिः	
[मुण्ड. ३।१।२+		[यो. शि. ३।२२+	भ. गी. १३।१६
जुह्वति ज्ञानदीपिते	भ. गी. ४।२७	ज्योतिषामा ज्योतिरानन्दयत्येव-	
जेनातिर्जेनातिषां जेनातिरोजो		मेव तत्परं यच्चित्तं परमात्मान-	
बलमाहरत्सत्त्वात्मकं... तस्मै		मानंदयति	परब्र. २
सूक्ष्मसूक्ष्माय तेजसे स्वाहा	पारमा. १०।९		

ज्योतिषां ज्योतिस्तद्यदात्मविदो विदुः मुण्ड. २।२।९
 ज्योतिषां ज्योतिरस्म्यहं, तमसः
 साक्ष्यहं.. प्र.वि. ९५
 ज्योतिषां रविरंशुमान् भ. गी. १०।२१
 ज्योतिष्कामो ज्योतिरानन्दयते
 भूयस्तेनैव स्वप्नाय गच्छति ब्रह्मो. १
 ज्योतिष्कदसि सूर्य । विश्वमाभासि.. चित्त्यु. १६।१
 [क्र. अ. १।४।७=मं. १।५०।४+
 अथर्व. १३।२।१९+२०।४७।१६+ वा.सं. ३३।३६
 तै. सं. १।४।३१।१
 ज्योतिष्कृतं त्वासादयामि चित्त्यु. १९।१
 ज्योतिष्पश्यन्ति उत्तरम् छांदो. ३।१७।७
 [क्र. अ. १।४।८ =मं. १।५०।१०
 ज्योतिष्मती त्वासादयामि चित्त्यु. १९।१
 ज्योतिष्मतो ह लोकाञ्जयति छांदो. ४।७।४
 ज्योतिष्मतस्त्रयः कालास्तिस्रो-
 ऽवस्थास्त्रय आत्मनः वासुदे. ४
 ज्योतिष्मद्भाजमानं महस्वत्[+मुदर्श.५ त्रि.म.ना.७।३
 [तै. ब्रा. ३।१२।३।४
 ज्योतिष्मानस्मिँल्लोके भवति छांदो. ४।७।४
 ज्योतिष्यापः प्रतिष्ठिताः तैत्ति. ३।८
 ज्योतिस्स्वरूपं लिङ्गं मामेवोपासितव्यं
 तदेवोपासितव्यम् भस्मजा. २।९
 ज्योतीरूपमशेषबाह्यरहितं देदीप्यमानं
 परं तत्त्वं तत्परमस्ति.. शाण्डि. १।७।१६
 ज्वलतामति (ज्वलना अपि) दूरेऽपि
 सरसा अपि नीरसाः । स्त्रियो
 हि नरकाम्रीनामिन्धनं चारु
 दारुणम् [महो. ३ । ४४+ याज्ञव. १३
 ज्वलति स उद्गीथः, अङ्गारा भवन्ति
 स प्रतिहारः छान्दो. २।१२।१
 ज्वलत्त्वात्सर्वतोमुखत्वाच्चृसिहत्वात्
 भीषणत्वाद्भद्रत्वात्.. (नृसिंहः) नृसिंहो. ७।५
 ज्वलनो ज्वालाभिः प्राणेन कोष्ठ-
 मध्यगतं जलमत्युष्णमकरोत् शाण्डि. १।४८
 ज्वलन्तमग्निमुत्सृज्य नहि
 भस्ममिव ह्रूयते इतिहा. ४५

ज्वलन्तमज्वलन्तं सर्वतोमुखमसर्वतो-
 मुखं नृसिंहमनृसिंहं...आत्मानं
 ....जानीयात् नृसिंहो. ६।१
 ज्वलन्तमित्याह-ज्वलन्निव
 खल्वसाववस्थितः अव्यक्तो. ३
 ज्वलन्तं न प्रदीपं च स्वयं
 निर्वापयेद्बुधः शिवो. ७।७।१
 ज्वलतः पावकाद्यद्वत्.. स्फुलिङ्गाः
 कोटिकोटिशः ।..विश्वं तस्यास्तथा गुह्यका. २८
 ज्वलन्ती त्वासादयामि चित्त्यु. १९।१
 ज्वलतोऽपि यथा बिन्दुः सम्प्राप्तश्च
 हुताशनम् । व्रजत्यूर्ध्वं गतः
 शक्त्या निरुद्धो योगमुद्रया यो. चू. ५९
 ज्वलिष्याम्येवाहमित्यग्निर्दध्रे बृह. १।५।२२..
 ज्वालाजालपरिस्पन्दो दग्धेन्धन
 इवानलः । उदितोऽस्तंगतश्च
 ह्यस्तंगत इवोदितः अ. पू. ३।११
 ज्वालामालाकुलं भाति विश्वस्यायतनं
 महत् ।... तस्यान्ते सुषिरं सूक्ष्मं
 तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम् महाना. ९। २७
 ज्वालाया दर्शने मृत्युर्द्विदिने भवति
 ध्रुवम् (आयुश्चिह्नम्) त्रि. ब्रा. १२७
 ज्वालावह्निः शीतलश्चेदस्तिरूप-
 मिदं जगत् ते. बि. ६।८४
 ज्वालामिमण्डले पद्मवृद्धिश्चेज्जग-
 दस्त्विदम् ते. बि. ६।८४

ज्ञ

ज्ञपयते स प्रस्तावः छान्दो. २।१३।१
 ज्ञप्तिर्हि ग्रन्थिविच्छेदस्तस्मिन्
 सति विमुक्तता महो. ५।४०
 ज्ञमनो नाशमभ्येति मनो ज्ञस्य
 हि शृङ्खला मुक्तिको. २।३९
 ज्ञविज्ञसम्यग्ज्ञालम्बंनिरालम्बंहरिभजे निरा. शीर्षकं
 ज्ञः कालकालो गुणी सर्वविद्यः ।
 तेनेशितं कर्म विवर्ततेह श्वेता. ६।२
 ज्ञः सर्वगो भुवनस्यास्य गोप्ता ।
 यद्देशेऽस्य जगतो नित्यमेव
 नान्यो हेतुर्विद्यते ईशनाय श्वेता. ६।१७

ज्ञाज्ञौद्धावजावीशानीशावजाहेका
भोक्तृभोगार्थयुक्ता । अनंत-
श्चात्माविश्वरूपोद्यककर्तात्रयं यदा
विन्दते ब्रह्ममेतन् [तेनेदं सृष्टं ब्रह्म-
चक्रं हि सर्वम् ।] [श्वेता. १।१।ना.प. १।८ भवसं. २।३
ज्ञातचरदेशं चण्डालवाटिकांमिव
स्त्रियमहिमिव (त्यजेत्) ना.प. ७।१
ज्ञातज्ञेयास्त उच्यन्ते जीवन्मुक्ता
महाभियः । पदार्थभावना-
दाढ्यं बन्ध इत्यभिधीयते महो. २।४०
ज्ञातव्यमवशिष्यते भ.गी. ७।२
ज्ञातं येन निजं रूपं कैवल्यं परमं
पदम् । असौ दोषैर्विनिर्मुक्तः... यो.शि. १।१५
ज्ञातं येन निजं रूपं कैवल्यं परमं पदं
निष्कलं निर्मलं शान्तं.. एतज्ज्ञान-
मिति प्रोक्तम् १यो.त. १७, १८
ज्ञाता चिन्मात्ररूपश्च सर्वचिन्मय-
मेव हि । संभाषणं च चिन्मात्रं.. ते.वि. २।२९
ज्ञातानुज्ञात्रननुज्ञातृविकल्पज्ञान-
साधनम् । विकल्पत्रयमत्रापि..
मायामात्रं विदित्वैवं.. ना.प. ८।२०
ज्ञाता होता ज्ञानमग्निः, ज्ञेयं हविः भावनो. ३
ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन भ.गी. ११।५४
ज्ञातृज्ञानज्ञेयानामभेदभावनं
श्रीचक्रपूजनम् भावनो. २
ज्ञातृज्ञानज्ञेयानामाविर्भावतिरोभाव-
ज्ञाता स्वयमाविर्भावतिरो-
भावरहितः स्वयञ्ज्योतिः
साक्षीत्युच्यते सर्वसारो. ५
ज्ञातृत्वं समानयोगेन श्रोत्रद्वारा
शब्दगुणो वागधिष्ठित
आकाशे तिष्ठति.... त्रि.ब्रा. १।६
ज्ञाते द्वैतं न विद्यते आगम. १८
ज्ञातोऽज्ञातश्चेति होचुर्न चैनमिति होचुः नृसिंहो. ९।१०
ज्ञातो नैषविज्ञातो विदिता त्रिदितात्परः नृसिंहो. ९।८
ज्ञात्वा (नारायणं) जीवन्मुक्तो भवति ना.पू.ता. १।१
ज्ञात्वा तमेवं मनसा हृदा च भूयो
न मृत्युमुपयाहि विद्वान् महाना. १७।१४

ज्ञात्वा (शिवमात्मानं) तं मृत्यु-
मत्येति, नान्यः पन्था विमुक्तये कैव. ९
ज्ञात्वा तां (देवीं) मृत्युपाशाब्जिनन्ति गुणका. ५८
ज्ञात्वा त्रिविधमात्मानं परमात्मान-
माश्रयेत् । रुद्रह. १२
ज्ञात्वादेवं मुच्यते सर्वपाशैः [श्वेता. १।८+२।१५+
[४।१६+५।१३+६।१३ ना.प. ९।७।१०
ज्ञात्वा देवं सर्वपाशापहानिः श्वेता. १।११
ज्ञात्वा भूतादिमव्ययम् भ.गी. ९।१३
ज्ञात्वा मां शांतिमृच्छति भ.गी. ५।२९
ज्ञात्वा (मृत्युं) यतेत कैवत्यप्राप्तये त्रि.ब्रा. २।१२२
ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं भ.गी. १६।२४
ज्ञात्वा शिवं शान्तिमत्यन्तमेति श्वेताश्व. ४।१४
ज्ञात्वा शिवं सर्वभूतेषु गूढं
विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वादेवं
मुच्यते सर्वपाशैः श्वेता. ४।१६
ज्ञात्वा स्वं प्रत्यगात्मानं बुद्धित-
दृत्तिसाक्षिणम् । सोऽहमित्येव
तद्वृत्त्या स्वान्यत्रात्मगतिं त्यजेत् अध्यात्मो. २
ज्ञात्वेवं (ब्रह्मैवाहं) मनोदण्डं धृत्वा
आशानिबृत्तो भूत्वा भ्रमरकीट-
न्यायेन मुक्तो भवति ना.प. ५२
ज्ञानकर्मेन्द्रियैर्ज्ञानविषयैः प्राणादिपञ्च-
वायुमनोद्विभिश्च स्थूलकल्पितैः
सोऽपि स्थूलप्रकृतिरित्युच्यते यो.चू. ७२
ज्ञानतोऽज्ञानतो वापि पठतां बन्ध-
मोचकम् ।.. इदमष्टोत्तरशतं न
देयं यस्य कस्यचित् मुक्तिको. १।४६
ज्ञानदण्डा ज्ञानशिखा ज्ञानयज्ञो-
पवीतिनः । शिखा ज्ञानमयीयस्य.. शाठ्याय. १६
ज्ञानदण्डो धृतो येन एकदण्डो
स उच्यते [ना.प. ५।१३+ प. हं. ५
ज्ञानदीपेन भास्वता भ.गी. १०।११
ज्ञाननिर्धूतकल्मषाः भ.गी. ५।१७
ज्ञाननिष्ठो विरक्तोऽपि धर्मज्ञो विजि-
तेन्द्रियः । विना देहेन योगेन न
मोक्षं लभते.. यो.शि. १।२४
ज्ञाननेत्रं समाधाय समहत्परमं पदम् ।
..शान्तं ब्रह्माहमिति संस्मरेत् त्रि.ता. ५।२०

ज्ञाननेत्रं समादाय चरेद्वह्निमतः
परम् । निष्कलं निर्मलं शान्तं
तद्ब्रह्माहमिति स्मृतम्   अ. वि. २१
ज्ञानपूतं त्रिगुणस्वरूपं त्रिमूर्तित्वं
पृथग्विज्ञाय मूलभेकं सत्यं
मृण्मयं विज्ञातं स्यात् ..   परब्र. ४
ज्ञानप्रबोधो यस्मिन् समये माया-
मोहं सशब्दातीतोऽपि जायते   अद्वैतो. २
ज्ञानप्रसादेन विशुद्धसत्त्वस्ततस्तु
तं पश्यते निष्कलं ध्यायमानः
(ततस्तु तां पश्यते निष्कलां
च) [मुण्ड. ३।१।८+   गुह्यका. ३७
ज्ञानबलैश्वर्यशक्तितेजस्वरूपो
भवति (नारायणः)   त्रि.म.ना. २।६
ज्ञानमावृत्त्य देहिनम्   भ. गी. ३।४
ज्ञानभूमिः शुभेच्छाख्या प्रथमा...   महो. ५।२४
ज्ञानभूमिः शुभेच्छा स्यात् ...
सप्तमी तुर्यगा स्मृता   वराहो. ४।१,२
ज्ञानमेव परं तेषां पवित्रं ज्ञान-
मुच्यते (ईरितं) [ब्रह्मो. ११+   परब्र. ६।१३
ज्ञानयज्ञः परन्तप   भ. गी. ४।३३
ज्ञानयज्ञः स विज्ञेयः सर्वयज्ञोत्तमो-
त्तमः (पूर्वोक्तः)   शाट्याय. १६
ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये   भ. गी. ९।१५
ज्ञानयज्ञेन तेनाहं   भ. गी. १८।७०
ज्ञानयुक्त्यमाद्यष्टाङ्ग..योग उच्यते   मं. ब्रा. १।१
ज्ञानयोगनिधिं विश्वगुरुं योगिजन-
प्रियम् । भक्तानुकंपिनं सर्व-
साक्षिणं..एवं यः सततं ध्यायेद्देव-
देवं..स मुक्तः   शांडि. ३।४
ज्ञानयोगपराणां तु पादप्रक्षालितं
जलम् । भावशुद्ध्यर्थमज्ञानां
तत्तीर्थं मुनिपुङ्गव   जा. द. ४।५६
ज्ञानयोगविनिर्मुक्तः कर्मयोगसमा-
वृतः । मृतः शिवपुरं गच्छेत्सः..   शिवो. १।२९
ज्ञानयोगव्यवस्थितिः   भ. गी. १६।१
ज्ञानयोगं न विन्दन्ति ये नरा
मन्दबुद्धयः । ते मुच्यन्ते कथं..   शिवो. १।३

ज्ञानयोगः कर्मयोग इति योगो
द्विधा मतः   त्रि. ब्रा. २।२३
ज्ञानयोगः स विज्ञेयः सर्व-
सिद्धिकरः शिवः   त्रि. ब्रा. २।२६
ज्ञानयोगेन मुच्यन्ते देहपातादनन्तरम्
भोगान् भुक्त्वा च मुच्यन्ते..   शिवो. १।३१
ज्ञानयोगेन साङ्ख्यानां
ज्ञानरूपमानन्दमयमासीत्
(पुरेदं ब्रह्मांडं)   अव्यक्तो. १
ज्ञानवान् मां प्रपद्यते   भ. गी. ७।१९
ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा   भ. गी. ६।८
ज्ञानविज्ञाननाशनम्   भ. गी. ३।४१
ज्ञानवैराग्यमृत्तोयैः क्षालनाच्छौच-
मुच्यते   मैत्रे. २।९
ज्ञानवैराग्ययुक्तो वित्तस्त्रीपराङ्मुखः..
शरीररक्षणार्थं.. भैक्षमाणो
ब्रह्मभूयाय भवति   प. हं. प. ६
ज्ञानशक्तिबलैश्वर्यवीर्यतेजांस्य-
शेषतः । भगवच्छब्दवाच्यानि
विना हेयैर्गुणादिभिः   भवसं. २।५२
ज्ञानशक्तिश्चेतनाशक्तिः क्षेत्रशक्ति-
रिच्छान्तर्भूत्वा माया सत्त्व-
रजस्तमोमयी   राधिको. ९
ज्ञानशिखिनो ज्ञाननिष्ठा ज्ञानयज्ञोप-
वीतिनः । ज्ञानमेव परं तेषां पवित्रं
ज्ञानमीरितम् (उच्यते) [ब्रह्मोप. ११ + परब्र. १३
[+ना. प. ३।८३
ज्ञानशौचं परित्यज्य बाह्ये यो रमते
नरः ।..लोष्ठं गृह्णाति सुव्रत   जा. द. १।२२
ज्ञानसङ्कल्पनिश्चयानुसन्धानाभिमाना
आकाशकार्यान्तःकरणविषयाः   त्रि. ब्रा. १।४
ज्ञानसङ्घेन चानघ   भ. गी. ११।६
ज्ञानसञ्छिन्नसंशयम्   भ. गी. ४।४१
ज्ञानसंहारसंयुक्तशक्तिद्वयसमन्वितम्   पञ्चब्र. ७
ज्ञानस्वरूपमेवादौ ज्ञानं ज्ञेयैक-
साधनम् । ज्ञातयेन निजरूपकैवल्यं..   श्यो. त. १६
ज्ञानस्वरूपमेवादौ ज्ञेयं ज्ञानैक-
साधनम् । अज्ञानं कीदृशं
चेति प्रविचार्य..   यो. शि. १।१४

ज्ञानस्वरूपमेवाहुर्जगदेतद्विलक्षणम् ।

अर्थस्वरूपमज्ञानात्पश्यन्त्यन्ये

कुट्टपथः

ज्ञानं कर्म च कर्ता च

ज्ञानं केचिद्वदन्त्यत्र केवलं, तत्र

सिद्धये । योगहीनं कथं

ज्ञानं मोक्षदं भवतीह भोः

ज्ञानं चेदीदृशं ज्ञातमज्ञानं

कीदृशं पुनः

ज्ञानं ज्ञानवतामहम्

ज्ञानं ज्ञेयं च केशव

ज्ञानं ज्ञेयं च विज्ञेयं सदा बुद्धैः

प्रकीर्तितम्

ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यं

ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यादतीतं शुद्धं

बुद्धं मुक्तमप्यव्ययं च । सत्यं

ज्ञानं.. ध्यायेदेवं तन्महो..

ज्ञानं ज्ञेयं चिदात्मकम् । तदेव केवली-

भावं ततोऽन्यत्सकलं मृषा

ज्ञानं ज्ञेयं चिदेव हि । ज्ञाताचिन्मात्र-

रूपश्च सर्वं चिन्मयमेव हि

ज्ञानं ज्ञेयं परिज्ञाता

ज्ञानं ज्ञेयं समं नष्टं नान्यः पन्था

द्वितीयकः

ज्ञानं ज्ञेयैकसाधनम्

ज्ञानंतपोऽमिराहारो मन्मनोवार्थु-

पाञ्चनम् । वायुः कर्मर्किकालौ

च शुद्धेः कर्तृणि देहिनाम्

ज्ञानंतुजन्मनैकेन योगादेव प्रजायते ।

तस्माद्योगात्परतरो नास्ति

मार्गस्तु मोक्षदः

ज्ञानं तेऽहं सविज्ञानं

ज्ञानं नामोत्पत्तिविनाशरहितं नैरन्तर्यं

चैतन्यं ज्ञानमित्युच्यते

ज्ञानं नारायणः परः

ज्ञानंबुद्धिश्च । ज्ञानं मोक्षैककारणम्

(तर्हि) ज्ञानं ब्राह्मण इति चेत्, तत्र;

क्षत्रियादयोऽपि परमार्थदर्शिना-

ऽभिज्ञा ब्रह्मः सन्ति

जा. द. ६।४९

भ. गी. १८।१९

यो. शि. १।१२

यो. शि. १।२४

भ. गी. १०।३८

भ. गी. १३।२

अ. शां. ८८

भ. गी. १३।१८

शु. र. २।५

महो. ४।६३

ते. विं. २।२९

भ. गी. १८।१८

शां. डि. १।७।२२

१ यो. त. १६

भवसं. ३।२१

यो. शि. १।५३

भ. गी. ७।२

सर्वसा. ६

ना. पू. ता. १।४

कौलो. १

व. सू. ६

ज्ञानं माता विज्ञानं पिता, सगुणब्रह्म-

निर्गुणब्रह्मार्पितं..

ज्ञानं मोक्षैककारणम्

ज्ञानं यदा तदा विद्यात्

ज्ञानं योगात्मकं विद्धि योगश्चाष्टाङ्ग-

संयुतः । संयोगो योग इत्युक्तो

जीवात्मपरमात्मनोः

ज्ञानं लब्ध्वाऽचिरादेव मामकं

धाम यास्यसि

ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिं

ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं

ज्ञानं विज्ञानसहितं

ज्ञानं शरीरं वैराग्यं जीवनं विद्धि

ज्ञानं सम्यगवेक्षणम् । तस्मिन् (चित्ते

ज्ञानेन) निरोधिते नूनमुपशान्तं

मनो भवेत्

ज्ञानाग्निदग्धकर्माणं

ज्ञानाग्निदग्धदेहस्य न च श्राद्धं

न च क्रिया

ज्ञानाग्निः शुभाशुभं च कर्म विन्दति

ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि

ज्ञानात्सायुज्यमेवोक्तं तोये

तोयं यथा तथा

ज्ञानात्सिद्धिर्मुक्तिरिति गुरो-

ज्ञानं च लभ्यते

ज्ञानात्स्वरूपं परमहंसमंत्रं समुच्चरेत् ।

प्राणिनां देहमध्ये तु स्थितो हंसः

सदाऽच्युतः

ज्ञानादेव विमुच्यते (संसारः)

ज्ञानादेवास्य शास्त्रस्य सर्वावस्थोऽपि

मानवः । ब्रह्महत्याश्वमेधाद्यैः पुण्य-

पापैर्न लिप्यते

ज्ञानोद्योगपरिक्षेपं कुप्रावरण-

भोजनम् । कुचर्यां कुनिवासं च

मोक्षार्थी न विचिन्तयेत्

ज्ञानाद्ध्यानं विशिष्यते

ज्ञानानन्दधनोऽस्म्यहम्

ज्ञानानन्दोऽहमद्वयः

अद्वैतो. ५

कौलो. १

भ. गी. १४।११

भवसं. ३।१३

मुक्तिको. १।२७

भ. गी. ४।३९

भ. गी. १८।४२

भ. गी. ९।१

ना. प. ६।१

शां. डि. १।७।२४

भ. गी. ४।१९

पैङ्गलो. ४।७

गर्भो. ११

भ. गी. ४।३७

प्र. वि. ५७

अमन. २।५

प्र. वि. ५९

१ यो. त. १६

प्र. वि. ५०

शिवो. ७।११७

भ. गी. १२।११

ते. विं. ३।३१

ते. विं. ६।६०

ज्ञानानां चिन्मयातीता शून्यानां
 शून्यसाक्षिणी । यस्याः परतरं
 नास्ति सैषा दुर्गा प्रकीर्तिता देव्यु. २१
 ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम् भ. गी. १४।१
 ज्ञानान्मुक्तिमवाप्नुयात् शिवो. ७।७४
 ज्ञानामृततृप्तयोगिनो न किञ्चित्
 कर्तव्यमस्ति, तदस्ति चेन्न स
 तत्त्वविद्भवति पैङ्गलो. ४।९
 ज्ञानामृतरसो येन सकृदास्वादितो
 भवेत् । स सर्वकार्यमुत्सृज्य तत्रैव
 परिधावति जा. द. ६।४८
 ज्ञानामृतेन तृप्तस्य कृतकृत्यस्य योगिनः।
 न चास्ति किञ्चित्कर्तव्यं.. जा. द. १।२३
 ज्ञानावस्थितचेतसः भ. गी. ४।२३
 ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः भ. गी. ४।३४
 ज्ञानिनामूर्ध्वगो भूयादज्ञाने
 स्यादधोमुखः । एवं वै
 प्रणवस्तिष्ठेत् यो. चू. ७८
 ज्ञानिनां ज्ञानदा सत्यं दानवानां
 विनाशिनी (महालक्ष्मीः) ना. पू.ता. २।३
 ज्ञानिनो नित्यवैरिणा भ. गी. ३।३९
 ज्ञानिनो हृदयं मूढैर्ज्ञातं चेत्
 कल्पनं तदा । श्वानेन सागरे
 पीते निःशेषेण जगद्भवेत् ते. वि. ६।९६
 ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः भ. गी. ६।४६
 ज्ञानी च भरतर्षभ भ. गी. ७।१६
 ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम् भ. गी. ७।१०
 ज्ञाने च त्रिविधे ज्ञेये क्रमेण विदिते
 स्वयम् । सर्वज्ञता हि सर्वत्र
 भवतीह महाधियः अ. शां. ८९
 ज्ञानेन ज्ञेयमालोक्य पश्चाज्ज्ञानं
 परित्यजेत् ब्र. वि. ३६
 ज्ञानेन तु तदज्ञानं भ. गी. ५।१६
 ज्ञानेन विज्ञाने ज्ञेये परमात्मनि
 हृदि संस्थिते देहे लब्धाशान्ति-
 पदं गते तदा प्रभामनोबुद्धि-
 शून्यं भवति पैङ्गलो. ४।९
 २६

ज्ञानेनाकाशकल्पेन धर्मान्योगगनो-
 पमान् । ज्ञेयाभिन्नेन सम्बुद्धस्तं
 वन्दे द्विपदां वरम् अ. शां. १
 ज्ञानेनाज्ञानकार्यस्य स मूलस्यल्यो
 यदि । तिष्ठत्ययं कथं देह इति
 शङ्कावतो जडान् । समाधातुं बाह्य-
 दृष्ट्या प्रारब्धं वदति श्रुतिः अध्यात्मो. ५९
 ज्ञानेनैव विना योगो न सिद्ध्यति
 कदाचन । जन्मान्तरैश्च बहुभि-
 र्योगो ज्ञानेन लभ्यते यो. शि. १।५२
 ज्ञानेनैव हि संसारविनाशो
 नैव कर्मणा रुद्रह. ३५
 ज्ञानेन्द्रियकर्मेन्द्रियान्तःकरणचतुष्टयं
 चतुर्दशकरणयुक्तं जाग्रत् शारीरको. १०
 (अथ) ज्ञानेन्द्रियपञ्चकं कर्मेन्द्रिय-
 पञ्चकं प्राणादिपञ्चकं वियदा-
 दिपञ्चकमन्तःकरणचतुष्टयं काम-
 कर्मतमांस्यष्टपुरम् पैङ्गलो. २।६
 ज्ञानेन्द्रियाणि पञ्चैव श्रोत्र-
 त्वरलोचनादयः वराहो. १।२
 ज्ञानेन्द्रियैः सह बुद्धिर्विज्ञानमयकोशः पैङ्गलो. २।५
 ज्ञानेन्द्रियैः सह मनो मनोमयकोशः पैङ्गलो. २।५
 ज्ञाने परिसमाप्यते भ. गी. ४।३३
 ज्ञानैर्बिभर्ति ज्ञायमानं च पश्येत्
 श्वेता. ५।२
 ज्ञानोदयात्पुरारब्धं कर्मज्ञानान्न
 नश्यति । अदत्त्वास्वफलं लक्ष्य-
 मुद्दिश्योत्सृष्टबाणवत् अध्यात्मो. ५३
 ज्ञेयं वस्तुपरित्यागाद्विलयं याति
 मानसम् । मानसे विलयं याते
 कैवल्यमवशिष्यते शां. १।७।२३
 ज्ञेयं चाज्ञेयं च विकल्पासहिष्णु
 तत्सशक्तिकं गजवक्त्रं गजाकारं
 जगदेवावरुन्धे ग. शो. ३।३
 ज्ञेयं चोक्तं समासतः भ. गी. १३।१९
 ज्ञेयं यत्तत्प्रवक्ष्यामि भ. गी. १३।१३
 ज्ञेयं सर्वप्रतीतं च तज्ज्ञानं मन
 उच्यते । ज्ञानं ज्ञेयं समं नष्टं
 नान्यः पन्था द्वितीयकः शां. १।७।२२

श्रव्यः स नित्यसञ्ज्ञासी

भ.गी. ५।३

श्रव्योऽसि नियतात्मभिः

भ.गी. ८।२

श

श्रवणां मकरश्चास्मि

भ.गी. १०।३१

त इमेऽवस्थिता युद्धे

भ.गी. १।१३

त इमे सत्याः कामा अनृतापिधानाः

छान्दो. ८।३।१

त इह व्याघ्रो वा सिंहो वा वृको वा

वराहो वा क्रीटो वा..यद्यद्वदन्ति

तदा भवन्ति [छान्दो. ६।१।३ + ६।१।२

त इह ब्रीहियथा ओषधिवनस्पतय-

स्तिलमाषा इति जायन्ते

छान्दो. ५।१।०।६

त ऋषयोऽभवन्तद्विषीणामृषित्वम्

सहवै. १३

त ऋषीननु-नमोवोऽस्तु भगवतो-

ऽस्मिन्धामनिकेनवःसमर्पयामीति सहवै. ११

त एतस्यैव सर्वे रूपमभवन्

बृह. १।५।२१

त एतदेव रूपमभिसंविशन्त्येतस्मादृषा-

दुद्यन्ति [छान्दो. ३।६।२+७।२+८।२ + ९।२+१०।२

त एतं ब्रह्मयज्ञमपश्यन्तमाहरन्

सहवै. १३

त एतानि सूक्तान्यपश्यन् यदवा

देवदेह्यन् यददीव्यं..

सहवै. ११

त एतावन्तो भवन्ति (पशवः)

यथाप्रज्ञं हि संभवाः

१ ऐत. ३।२।४

त एते सर्वे एव समाः सर्वेऽनन्ताः

स यो हैतानन्तवत् स्यास्ते-

ऽनन्तः लोकं जयति

बृह. १।५।१३

त एन तृप्ता आयुषा तेजसा वचसा

श्रिया..नक्षवर्षेसेनाद्येन चतुर्ष्यन्ति

सहवै. १४

त एव पुनरावर्तन्ते तस्मादेते ऋषयः

प्रजाकामा दक्षिणं प्रतिपद्यन्ते

प्रश्नो. १।९

त एव भूमनां प्राप्ताः संशान्ताशेष-

किल्बिषाः..येयाता विमनस्कताम्

महो. ५।६०

त एवमेवानुपरिवर्तन्ते

बृह. ६।२।१६

त एवैनमुपमन्त्रयते ददाम त इति

कौ. उ. २।१, २

त एषु लोकेष्वस्पर्धन्त

वृ. उ. १।३।१

त ऐक्षन्त हन्तैनमासुरं पापमानं

प्रसाम ईति

नृसिंहो. ६।१

श्रोऽमृतो हुतसंवित्कः शुद्धः संविष्टो

निर्विघ्न इममनुनियमेऽनुभूय

इहेदं सर्वं दृष्ट्वा.. स प्रपञ्चहीनः.. नृसिंहो. ३।३

ण

णकारो भगवान् भवति (नारायणः) तारसा. १।४

त

त ऐक्षन्तास्माकमेवायं विजयो-

ऽस्माकमेवायं महिमति

केनो. ३।१

तकारस्तारलक्ष्म्या च वैराजः प्रस्तरः

स्मृतः। इकाररूपिणी..महा-

माया... अव्यक्तस्वरूपा भवतीति

सीतेत्युदाहरन्ति

सीतो. २, ३

तक्रं क्षीरस्वरूपं चेत्कचिन्नित्यं

जगद्भवेत्

ते. वि. ६।८०

तक्ष्णवन्ति वासीभिः कृण्वति फली-

भिर्न हैव शकुवत इति

आर्षे. १।२

तच्च कारणमेकं हि न भिन्नं नोभया-

त्मकम्। भेदः सर्वत्र मिथैव

धर्मादेर्गतिरूपणात्।

पञ्चत्र. ३२

तच्चक्रमध्ये पापपुण्यप्रचोदितो

जीवो भ्रमति

शांडि. १।४।४

तच्चक्षुषाऽजिघृक्षत्, तन्नाशको-

चक्षुषा प्रहीतुम्

२ ऐत. ३।५

तच्च न मुख्योऽस्ति, कोऽयं मुख्य

इति च हृदयं मुख्यः..

प. हं. प. २

तच्च निरतिशयानन्दाखण्डब्रह्मा-

नन्दनिजमूर्त्याकारेण ज्वलति

त्रि. म. ना. १।४

तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य

तच्चानन्दसमुद्रमग्नो योगिनो भवन्ति,

तदपेक्षया इन्द्रादयःस्वलपानन्दाः

मं. ब्रा. २।९

तच्चानिर्वाच्यमनिर्देश्यमखण्डान-

न्दैकरसात्मकं भवति

त्रि. म. ना. १।४

तच्चालौकिकपरमानन्दलक्षणा-

खण्डामिततेजोराशिर्ज्वलति

त्रि. म. ना. १।४

तच्चित्स्वरूपं निर्विकारमद्वैतं च

तच्चैजिज्ञास्यसि मावग-

च्छेति (ब्रह्मतेजः)

ग. शो. ४।२

तच्चैतत्त्वं याज्ञवल्क्य सूत्रमविद्वा-

स्तं चान्तर्यामिणं..

अव्यक्तो. २

बृह. ३।७।१

तच्छब्दवर्ज्यस्त्वंशब्दहीनो वाक्यार्थ-
वर्जितः । क्षराक्षरविहीनो यो
नादान्तर्ज्योतिरेव सः ते.विं. ५।६
तच्छंथोरावृगीमहे गातुं यज्ञाय
गातुं यज्ञतये दैवी स्वस्ति-
रस्तु नः [सहवै. २५+ चिच्यु. शां.
[क्र. खि. १०।१९१।५
तच्छान्तमशब्दमभयमशोकमानन्दं
विष्णुसंज्ञितं सर्वापरं धामेति मैत्रा. ७।३
*तच्छास्त्रं शास्त्रितं चेति पौरुषं
द्विविधं मतम् । तत्रोच्छास्त्र-
मनर्थाय परमार्थाय शास्त्रितम् मुक्तिको. २।१
तच्छिन्नेनाजिघृक्षत्, तन्नाशकोत्. २ ऐत. ३।९
तच्छुद्धमप्राप्यं प्राप्यं च ज्ञेयं चाज्ञेयं च ग.शो. ३।३
तच्छुद्धं तच्छुद्धलम्, ततः प्रकृति-
महत्तत्त्वानि जायन्ते ग.शो. २।५
तच्छुभ्रं ज्योतिषां ज्योतिस्तद्यदा-
त्मविदो विदुः मुण्ड. २।२।९
तच्छियो(तच्छिरो)ऽश्रयस, यच्छिरो-
ऽभवत् १ ऐत. १।४।२
तच्छ्रीत्युपासीत, तद्यश इत्युपासीत कौ. उ. २।६
तच्छ्रेयो रूपमत्यसृजत बृह. १।४।११
तच्छ्रोत्रेणाजिघृक्षत् । तन्नाशको-
च्छ्रोत्रेण ग्रहीतुम् २ ऐत. ३।६
तज्जपाह्वते पुण्यं नरोरुद्राक्षधारणात् रु. जा. ६
तज्जापकानां वाक्सिद्धिः श्रीसिद्धिः... हयग्री. ६
तज्ज्ञः कर्मफलान्तस्तथा नायाति
रञ्जनम् अ. पू. ५।९८
तज्ज्ञानप्रवाहाधिरूढेन ज्ञेयम् मं. ब्रा. २।१
तज्ज्ञानं विद्धि राजसम् भ. गी. १८।२०
तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम् । भ. गी. १८।२१
तज्ज्ञानेन संसारनिवृत्तिः मं. ब्रा. १।४
तज्ज्ञानेन हि विजानीहि, य एको
देव आत्मशक्तिप्रधानः सर्वज्ञः
सर्वेश्वरो भूतान्तरात्मा.. शाण्डि. २।४
(उत) तदस्थो द्रष्टा तदस्थो न द्रष्टा
द्रष्टृत्वाज्ज द्रष्टव ना. प. ६।६

*'उच्छास्त्रं' इति पाठान्तरं, तदेव साध्विति भाति, तृतीय-
चरणे तथैवोक्तत्वात्, उकारवाक्येषु तथोल्लेखाच्च । [४.९८५.३०]

तद्विस्तु शरदभ्रेषु गन्धर्वनगरेषु
च । स्थैर्यं येन विनिर्णीतं स
विश्वसतु विग्रहे महो. ३।३२
तण्डुलस्य यथा चर्म यथा ताम्रस्य
कालिमा । नश्यति क्रियया विप्र
पुरुषस्य तथा मलम् । महो. ५।१८५
तत उपनिषदः श्रुतय आविर्भवूतुः गोपीचं. २७
तत उपरि पूर्णचन्द्रमण्डलम् मं. ब्रा. २।३
तत उपस्थगुदयोन्ध्येतन्मूत्रपुरीषं
कस्मादाहारापानसिक्तत्वाद्-
नुपचति निरुक्तो. २।१
तत उ ह बालाकिः समित्पाणिः
प्रतिचक्रमे उपायानीति कौ. उ. ४।१८
तत उ हैनं यष्टया विचिक्षेप
स तत एव समुत्तस्थौ कौ. उ. ४।१८
(अथ) तत ऊर्ध्व उदेत्य नैवोदेता
नास्तमेतैकल एव मध्ये स्थाता छांदो. ३।११।१
तत एकशफमजायत बृह. १।४।४
(उद्धैव) तत एत्यगदो हैव भवति छांदो. ३।१६।६
तत एव उदेत्य नैवोदेता (मा. पा.) छां. उ. ३।११।१
तत एव च विस्तारं भ. गी. १३।३१
तत एव पवमानपावकशुचय
आविष्कृतमेतेनास्य यज्ञम् मैत्रा. ६।३४
तत एव सत्यमात्मानं कुरुते
स सत्याभिसन्धः. छान्दो. ६।१६।२
तत एवानृतमात्मानं कुरुते सोऽनृता-
भिसन्धोऽनृतेनात्मानमन्तर्थाय
परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति छांदो. ६।१६।१
तत एवास्य भयं वीयाय,
कस्मादभ्येयत् बृह. १।४।२
तत ओङ्कारमपश्यत्ततो व्याहृती-
स्ततो गायत्री, गायत्र्या वेदा-
स्तैरिदमसृजत् गोपीचं. २७
तत ओषधयोऽन्नं च ततः
पिण्डाश्चतुर्विधाः त्रि. ब्रा. २।५
तत एतन्नामधेयं लेभे (वसिष्ठ इति) १ ऐत. २।४।१
ततश्चतुर्जालं ब्रह्मकोशं प्रणुनेत्. मैत्रा. ६।२८
ततश्चतुर्जालं ब्रह्मकोशं भिन्ददतः
परमाकाशम् मैत्रा. ६।३८

ततश्च दशमे मासि प्रजायते ।
जातश्च वायुना स्पृष्टो न
स्मरति जन्ममरणम् (गर्भः) निरुक्तो. १।८
ततश्च महदाद्या ब्रह्मणो महामाया-
सम्मीलनात् पञ्चभूतेषु गन्ध-
वती पृथिव्यासीन् गोपीचं. ८
ततश्चन्द्रः प्रजापतिशक्रौ, ततो
माया (भवति) कामराज. १
ततश्च हृद्देशे महान्तं पुरुषं गजवक्त्रं
..श्रीहृत्कं..दृष्ट्वा स्तुवन्तिस्म ग. शो. ४।७
ततश्चाग्ने कोटिसूर्यप्रकाशमानन्द-
रूपं गजवक्त्रं विलोकयति ग. शो. ३।६
ततश्चात्मानमिति मन्यते स्म । न
चैवमतः परं किञ्चित् ग. शो. ३।६
ततश्चाधःप्रदेशे दश दिक्षु भ्रमन्तो
न कञ्चित् पश्यन्ति स्म ग. शो. ४।६
ततश्चाप्रमादेन निवसेत् ... काश्यां
लिङ्गरूपिण्याम् भस्मजा. २।१६
ततश्चाहङ्कारादिपञ्चतन्मात्राजायन्ते ग. शो. २।५
ततश्चाहतं वासः परिधत्ते
पाप्मनोपहत्यै भस्मजा. २।२
ततश्चैकादशाहेन लयस्थस्य लयो-
दयात् । मनसा सहितः सोऽपि
गुणमिच्छति दूरतः अमन. १।६१
ततश्चोमिति ध्वनिरभूत्स गजाकारः ग. शो. ४।६
ततस्ततो नियम्यैतत् भ. गी. ६।२६
ततस्तद्वृत्तिनैश्चल्यं कुम्भकः प्राणसं-
यमः...प्रत्याहारः स विज्ञेयः.. ते. वि. १।३३
ततस्तस्मान्निर्विशेषमतिनिर्मलंभवति त्रि. म. ना. ४।१
ततस्तादृग्गुणगतं मनो भावयति
क्षणात् । गन्धतन्मात्रमेतस्मात्.. महो. ५।१५१
ततस्तु तं पश्यते निष्कलं ध्याय-
मानः (आत्मानं) मुण्ड. ३।१।८
ततस्तुतांपश्यतिनिष्कलांच (ज्ञानेन) गुह्यका. ३७
ततस्तु सम्बभूवासौ यद्विरामय-
गोचरः । यच्छून्यवादिनां शून्यं.. अ. पू. ३।१९
ततस्तेजोहिरण्यमण्डलम् । तत्र ब्रह्मा
चतुर्मुखोऽजायत महो. १।४

ततस्तेमुक्तामामनुविशन्ति विज्ञान-
मयेनाङ्गेन, न पुनरावर्तन्ते भस्मजा. २।१५
ततस्त्रयोदशाहेनलयेनापि.. सिद्धि
लभते चिन्तनादपि अमन. १।६३
ततःकनीयसाएवदेवाज्यायसाअसुराः बृह. १।३।१
ततःकराग्नेणाहङ्कारंस्पृष्टवान् (गणेशः) ग. शो. ४।३
ततःकण्ठान्तरे योगी समूहज्जाडि-
सञ्चयम् क्षुरिको. १५
ततःकालवशादेव ह्यात्मज्ञानविवेकतः ।
योगाभ्यासं स्थितश्चरन्... त्रि. ब्रा. २।१८
ततः कालवशादेव प्रारब्धेतु क्षयंगते ।
ब्रह्मप्रणवसन्धानंनानादोज्योतिर्मयः
शिवः । स्वयमाविर्भवेदात्मा.. ना. वि. २९
ततः कालवशादेवप्रारब्धेतुक्षयंगते ।
वैदेहीं मामकीं मुक्तिं यान्ति... मुक्तिको. १।४
ततः कुरु यतात्मवान् भ. गी. १२।१९
ततः कूर्चं व्योम पष्ठस्वरविन्दु-
मेलनरूपम् तारोप. ३
ततः कृशवपुःप्रसन्नवदनो..निर्मुक्त-
रोगजालो जितविन्दुः पटुभि-
र्भवति शां. डि. १।७।१४
ततः क्षत्रं बलमोजश्च जातम् चित्त्यु. ११।९
ततः पक्कषायेण नूनंविज्ञातवस्तुना ।
शुभोऽप्यसौ त्वया त्याज्यो
वासनौघो निराधिना मुक्तिको. २।३१
ततः पतिश्च पत्नी चाभवता
नम्नादिदमर्धबृगलमिव.. बृह. १।४।३
ततः पदं तत्परिमार्गितव्यम् भ. गी. १५।४
ततः पद्मासनं बद्ध्वा समप्रीवोदरः
सुधीः ।...प्राणं घ्राणेन रेचयेत् यो. कुं. १।३२
ततः परतरं शुद्धं व्यापकं निर्मलं
शिवम् । सदोदितं परं ब्रह्म.. ना. वि. १७
ततः परमेष्ठी व्यजायत, सोऽभि-
जिज्ञासत किमेकुलं किमेकृत्यमिति अव्यक्तो. १
ततः परं ब्रह्म परं बृहन्तं यथा
निकायं सर्वभूतेषु गूढम् ।
..ईशं तं ज्ञात्वाऽमृता भवन्ति श्वेता. ३।७

ततः परिचयावस्था जायते-
 ऽभ्यासयोगतः १यो. त. ८१
 ततः पवित्रं परमेश्वराख्यमद्वैत-
 रूपं... (आत्मरूपं दृश्यते) पैङ्गलो. ४।११
 ततः पीयूषमिव विषं जीर्यते शांडि. १।७।४३
 ततः पुण्यवशात्सिद्धो गुरुणा यो.शि. १।१४२
 सहसङ्गतः ।..सत्वरं फलमभ्रुते
 ततः पूर्वापरे व्योम्नि...नारायण- यो.शि. ५।४३
 मनुष्यायेत्स्वन्तममृतं सदा
 ततः पृथ्व्यप्तेजोवाय्वाकाशानि ग. शो. २।५
 पञ्चमहद्भूतानि जायन्ते
 ततः प्रकाशते परं ब्रह्म मेघापायै- कलिसं.
 ऽशुमानिव ग.शो. २।५
 ततः प्रकृतिमहत्तत्त्वानि जायन्ते
 ततः प्रक्षाल्य (हस्तौ) तद्भस्मापः भस्मजा. १।५
 पुनर्विविधं पिवेत्
 ततः प्रजाः प्रजायन्ते य एवं वेद..
 प्रत्यग्ज्योतिष्यात्मन्येव रन्ताऽरम् अव्यक्तो. ७
 ततः प्रणतोमायानुकूलेनहृदामह्यमष्टा-
 दशार्णस्वरूपं सृष्ट्यै दत्त्वाऽन्तर्हितः गो. पू. ३।८
 ततः प्रद्युम्नसंज्ञं मन आसीत् । तस्मा-
 दहङ्कारनामाऽनिरुद्धः सङ्कर्षणो. १
 ततः प्रवर्तते वाणी स्वच्छया ललिता-
 क्षरा । गद्यपद्यात्मकैः शब्दैः... सारस्व. ३३
 ततः प्रवेशयामास जनकः शुक्रमङ्गणे ।
 तत्राहानि सप्तैव तथैवावसदुन्मनाः महो. २।२३
 ततः प्रवेशयामासजनकोऽन्तःपुराजिरे । महो. २।२४
 राजा न दृश्यते तावत्..
 ततः प्रव्रज्य शुद्धात्मा सञ्चरेद्यत्रकुत्र- ना.प. ५।४८
 चित् ।।..सम्पश्यन्निह जनार्दनम्
 ततः प्रव्रज्याज्यं धृतिदण्डं धनुः मैत्रा. ६।२८
 गृहीत्वाऽनभिमानमयेन चैवेषुणा..
 ततः प्राणमयो ह्यात्मा विभिन्न-
 श्रान्तरः स्थितः । ततो विज्ञान
 आत्मातु..आनन्दमय आत्मा
 तु ततोऽन्यः कठरु. २१
 ततः प्राणोऽजायत स इन्द्रः बृह. १।५।१२
 ततः शङ्खाश्च मेर्यश्च भ. गी. १।१३
 ततः शरीरेलघुदीप्तिवह्निवृद्धिनादाभि-
 व्यक्तिर्भवति शांडि. १।५।२

ततः शुद्धश्चिदेवाहं व्योमवान्निरु-
 पाधिकः । जीवेश्वरादिरूपेण.. वराहो. २।५३
 ततः शुद्धः सत्त्वान्तरस्थमचलममृत-
 मच्युतं ध्रुवं विष्णुसंज्ञितं मैत्रा. ६।३८
 स्वमहिम्नि तिष्ठमानं पश्यति
 ततः शुभाशुभकर्माणि सर्वाणि त्रि.म.ना. ५।५
 सवासनानि नश्यन्ति
 ततः शष्कवृक्षवन्मूर्च्छानिद्रामय-
 निश्श्वासोच्छ्वासाभावान्नष्टद्वन्द्वः
 ..मनः प्रचारशून्यं परमात्मनि
 लीनं भवति मं.ब्रा. ३।२
 ततः शून्यं च द्वौ दिवाकरहरौ तदनु
 गोत्रभृन्माया... कामरा. १
 ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते भ.गी. १।१४
 ततः सदाचारप्रवृत्तिर्जायते, सदा-
 चारादखिलदुरितक्षयो भवति त्रि.म.ना. ५।४
 ततः सद्गुरुकटाक्षमंतःकरणमाकाङ्क्षति त्रि.म.ना. ५।४
 ततः संध्यां सकुशोऽद्भुतहृत्पासीत भस्मजा. २।३
 ततः सगंधुलोकेषु शरीरत्वायकल्पते कठो. ६।४
 ततः सर्वं ततः सर्वं ततः सर्वं जगत्.. ग.शो. २।५
 ततः सविलासमूलविद्यासर्वकार्यो-
 पाधिसमन्विता..अव्यक्तविशति त्रि.म.ना. ३।७
 ततः स विस्मयाविष्टः भ.गी. १।१४
 ततः संवत्सरस्यान्ते ज्ञानयोगमनु-
 त्तमम् । आश्रमत्रयमुत्सृज्यप्राप्तश्च
 परमाश्रमम् ना.प. ६।३४
 ततः साधननिर्मुक्तः सिद्धो भवात्
 योगिराट् । तत्स्वं रूपं भवेत्तस्य ते.वि. १।३९
 विषयो मनसो गिराम् त्रि.म.ना. ३।५
 ततः सावरणं ब्रह्माण्डं विनाशमेति
 ततः सुदुर्निरीक्षोऽभवत् (इन्द्रः)
 तस्मै विद्यामानुष्टुभीं प्रादात्
 प्रजापतिः अव्यक्तो. ८
 ततः स्तिमितगम्भीरं न तेजो न तम-
 स्ततम् । अनाख्यमनभिव्यक्तं
 सत्किञ्चिदवशिष्यते महो. २।६५
 ततः स्थावरजङ्गमात्मकं जगद्भविष्यति मुद्गलो. २।५
 ततः स्वकार्यान्सर्वप्राणिजीवान्सृष्ट्वा
 पश्चाद्याः प्रादुर्भवन्ति मुद्गलो. २।५

ततः स्वधर्म कीर्ति च भ. गी. २।३३
 ततः स्वभवनं यान्ति शापं दत्त्वा
 सुदारुणम् (पितरः आद्धाकर्तारं) इतिहा. ९३
 ततः स्वमनसः स्थैर्यं मनसा विगतैतनसा ।
 अहो नु चञ्चलमिदं प्रत्याहृत-
 मपि स्फुटम् अ. पू. ३।५
 ततो ब्रह्मघने नित्ये सम्भवन्ति न
 कल्पिताः । न शोकोऽस्ति न
 मोहोऽस्ति..न जरास्ति न जन्मवा महो. ६।१३
 ततो गावोऽजायन्त, वडवेतराऽभवत् बृह. १।४।४
 ततोऽङ्गसंविदं स्वच्छां प्रतिभासमु-
 पागताम् । सद्योजातशिशुज्ञानं
 प्राप्तवान्मुनिपुङ्गवः अ. पू. ३।१५
 ततो जलाद्भयं नास्ति जले मृत्युर्न
 विद्यते १ यो. त. ९०
 ततो जालन्धरो बन्धः कर्मदुःखौ-
 घनाशनः ध्या. वि. ७८
 ततोऽजावयोऽजायन्त, एवमेव यदिदं
 किञ्च मिथुनमापिपीलिकाभ्य-
 स्तत्सर्वमसृजत बृह. १।४।४
 ततो दक्षिणहस्तस्य अङ्गुष्ठेनैव पिङ्ग-
 लाम् । निरुध्य पूरयेद्वायुमिडयातु
 शनैः शनैः १ यो. त. ३६
 ततो दुःखतरं नु किम् भ. गी. २।३६
 ततो दृढतरशुद्धसात्त्विकवासनया
 भक्त्यतिशयो भवति त्रि. म. ना. ५।५
 ततो दृढतरा वैष्णवी भक्तिर्जायते त्रि. म. ना. ५।४
 ततो दृढशरीरः स्यान्मृत्युस्तस्य
 न विद्यते । ब्रह्मणः प्रलयेनापि
 न सीदति महामतिः १ यो. त. १०३
 ततो देवः प्रीतो भवति स्वात्मानं
 दर्शयति [च. पू. ४।३६+ रामो. ४।४८
 ततो देवा अभवन् परासुरा.. बृह. १।३।७
 ततो देवास्तमाधिपत्यायानुमेनिरे अव्यक्तो. ८
 ततो देवी स्वात्मानं दर्शयति आथ. द्वि. २
 ततोऽधिकतराभ्यासाद्भूमित्यागश्च
 जायते । पद्मासनस्थ एवासौ
 भूमिमुत्सृज्य वर्तते १ यो. त. ५४

ततोऽधिकतराभ्यासाद्बलमुत्पद्यते
 बहु । येन भूचरसिद्धिः स्याद्भूच-
 राणां जये क्षमः १ यो. त. ५८
 ततोऽधिकतराभ्यासाद्दार्दुरी स्वेन
 जायते । यथा च दार्दुरो भाव
 उत्प्लुत्योत्प्लुत्य गच्छति १ यो. त. ५३
 ततो न जपो न माला नासनं न
 ध्यानावाहनादि ग. शो. ता. ५।६
 ततो नवरत्नप्रभामण्डलम् मं. ब्रा. २।३
 ततो निधनपतयेत्रयोर्विशञ्जुहोति च बृ. जा. ३।१४
 ततो निधनसामान्यादन्तःसामि-
 कानि निधनानि... संहितो. ३।१
 ततो निरात्मकत्वमेति, निरात्मक-
 त्वान्न सुखदुःखभागभवति मैत्रा. ६।२१
 ततो नैकध्वन वेदेति । कतमे त
 इति ह प्रतीकान्युदाजहार बृह. ६।२।३
 ततोऽन्नमभिजायते । अन्नात्प्राणो मनः
 सत्यं लोकाः कर्मसु चामृतम् मुण्ड. १।१।८
 ततोऽन्यद्विभक्तं यच्चृणुयाम् बृह. ४।३।२७
 ततोऽन्यद्विभक्तं यज्जिघ्रेत् बृह. ४।३।२४
 ततोऽन्यद्विभक्तं यद्रसयेत् बृह. ४।३।२५
 ततोऽन्यद्विभक्तं यत्पश्येत् बृह. ४।३।२३
 ततोऽन्यद्विभक्तं यद्रदेत् बृह. ४।३।२६
 ततोऽन्यद्विभक्तं यद्विजानीयान् बृह. ४।३।३०
 ततोऽन्यद्विभक्तं यत्स्पृशेत् बृह. ४।३।२९
 ततोऽन्यद्विभक्तं यन्मन्वीत बृह. ४।३।२८
 ततोऽन्यश्चान्तरःस्वतः (विज्ञानात्मा) कठरु. २१
 ततोऽपश्यज्ज्योतिर्मयं श्रिया-
 ऽऽलिङ्गितं सुपर्णस्थं.. अव्यक्तो. ३
 मृगमुखं नरवपुषं...
 ततोऽपिधारणाद्वायोः क्रमेणैव शनैः
 शनैः । कम्पो भवति देहस्य.. १ यो. त. ५२
 ततो ब्रह्मोपदिष्टं वै सच्चिदानन्द-
 लक्षणम् । जीवन्मुक्तः सदा
 ध्यायन्नित्यस्त्वं विहरिष्यसि शु. र. ३।१७
 ततो ब्राह्मणः संयोगं संयुयुजे, तमा-
 दित्यात्पुरुषो भास्करवर्णो निष्कारश्च
 स एतं माहयाञ्चकार इतिहा. १

ततो भवति भारत भ. गी. १४।३
 ततो भवेद्गठावस्था पवनाभ्यास-
 तत्परा । प्राणोऽपानो मनो बुद्धि-
 र्जीवात्मपरमात्मनोः १ यां. त. ६५
 ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायाँ
 रताः । [ईशा. ९ + बृह. ४।४।१०
 ततोभूय इव ते तमोयउसंभृत्याँ रताः ईशा. १२
 ततोऽभ्यासपाटवात् सहस्रशः सदा-
 स्मृतधारा वर्षति पैङ्गलो. ३।३
 ततो मदर्पितकर्मणां मदाविष्टचेतसां
 मद्रूपता भवति भस्मजा. २।१५
 ततो मध्याह्नार्कमण्डलम् (दृश्यते) सं. ब्रा. २।३
 ततो मनुष्या अजायन्त बृह. १।४।३
 ततो मया नचिकेतश्चितोऽग्निर-
 नित्यैर्द्रव्यैः प्राप्तवानस्मि नित्यम् कठो. २।१०
 ततो (अविद्याशबलब्रह्मतः) महत्,
 महतोऽङ्कारः, अहङ्कारात्पञ्च-
 तन्मात्राणि त्रि.म.ना. २।५
 ततो मात्रा-भ्रुतिर्ज्ञेया
 निमिषोन्मेष एव च योगो. ३५
 ततोऽमृतत्वमभ्रुते गोपीचं. ८
 ततो मां तत्त्रतो ज्ञात्वा भ. गी. १८।२५
 ततो मे श्रियमावह लोमशां
 पशुभिः सह स्वाहा तैत्ति. १।४।१
 ततो यदुत्तरतरं तद्वरूपमनामयम् ।
 य एतद्विदुरमृतास्ते भवन्त्यथेतरे श्वेता. ३।१०
 दुःखमेवापियन्ति भ. गी. ६।४५
 ततो याति परां गतिम्
 [+१३।२९ + १६।२२
 ततो यान्त्यधमां गतिम् भ. गी. १६।२०
 ततो युञ्जीत मेधावी..मनः पूर्वं योगो. २।१६
 मनः सर्वे मनस्तस्मान्न लङ्घयेत् भ. गी. २।३८
 ततो युद्धाय युज्यस्व
 ततो योगवित्तमाः समाधि पैङ्गलो. ३।३
 धर्ममेवं प्राहुः
 ततो योषामौ जायन्ते, लोकान्प्रस्थु-
 त्थायिनस्त एवमेवानु परिवर्तन्ते बृह. ६।२।१६
 ततो योऽस्य भर्गाख्यस्तं
 सञ्चिन्तयामि... कौ. उ. ६।७

ततो रक्तोत्पलाभासं पुरुषायतनं
 महत् । तत्र सञ्चारयेत्प्राणा-
 नूर्णनाभीव तन्तुना भुरिको. १०
 ततो रहस्युपाविष्टः प्रणवं प्रुत-
 मात्रया ।... जपेत्पूर्वाञ्जिता-
 नां तु पापानां नाशहेतवे १ यां. त. ६३
 ततो रात्रिरजायत (रात्र्यजायत) महाना. ६।१
 [क्र.अ. ८।८।४८ = सं. १०।१९०।१
 [+ तै. आ. १०।१।१३
 ततो वक्ष्यामि ते हितम् भ. गी. १८।६४
 ततो वह्निशिखामण्डलं क्रमाद्दृश्यते सं. ब्रा. २।३
 ततो वायुस्थैर्यम् । तच्चिह्नानि-
 आदौ तारवद्दृश्यते, ततो वज्र-
 दर्पणम्.. सं. ब्रा. २।३
 ततो विज्ञान आत्मा तु ततोऽन्यश्चा-
 न्तरः स्वतः । आनन्दमय आत्मा तु
 ततोऽन्यश्चान्तरः स्थितः कठरु. २१
 ततो विलीनपाशोऽसौ विमलः कमला-
 प्रभुः । तेनैव ब्रह्मभावेन
 परमानन्दमभ्रुते ना. बि. २०
 ततो विशुद्धं विमलं विशोकमशं-
 लोभादिनिरस्तसङ्गम् । यत्त-
 त्पदं.. तदेव स ब्राह्मदेवो.. गो. पू. ४।३
 ततो विष्वङ् (श्च२) व्यक्रामत् त्रि.म.ना. ४।४
 [पु.सू. क्र.अ. ८।४।१७ = सं. १०।९०।४
 [बा.सं. ३१।४ + चित्त्यु. १२।२
 ततो वै खलु दुर्निष्प्रतनं यो यो
 ह्यन्नमत्ति यो रेतः सिञ्चति
 तद्भूय एव भवति (मा.पा.) छां. उ. ५।१०।६
 ततो वै गृहीतायां शक्त्यां ब्रह्मणः
 सृष्टिरजायत ग.शो. ३।११
 ततो वै ध्यानस्थिता अभू-
 वन् (देवाः) ग.शो. ४।६
 ततो वै परस्परमसहमानाश्चोर्ध्वं
 जग्मुः (देवत्रयम्) ग.शो. ४।६
 ततो वै भूतेभ्यश्चतुर्दश लोका
 जायेरन् ग.शो. ४।५
 ततो वैराग्यमुदेति (भक्त्या) त्रि.म.ना. ५।४
 ततो वै सत्त्वं (विष्णुः) तामा-
 दाय जगत्पाति स्म ग.शो. ३।१२

ततो वै सदजायत तैत्ति. २।७
 ततो वै सृष्टिमचीकरत् (ब्रह्मा) ग.शो. ३।६
 ततो वै सोऽहमभूत् । नैकाकिता-
 त्युक्तेति गुणान् निर्ममे ग.शो. ३।४
 ततो व्यैच्छत् व्येवास्मा उच्छति अव्यक्तो. ६
 ततोऽश्वः समभवत्, यदश्वत्तन्मेध्यम-
 भूत्, तदेवाश्वमेघस्याश्वमेधत्वम् बृह. १।२।७
 ततोऽसंसृक्तिनामिका (ज्ञानभूमिः) महो. ९।२५
 ततोऽधो सन्नियोगेन निरालम्बो
 भवेद्यदि । तदा समरसीभूतः
 परमानन्द एव सः अमन. २।९५
 ततो ह बालिशो ऊचुरवात्त वा
 संवत्सरमिमे ब्राह्मणाः छाग. ५।१
 ततो ह वै तद्रेतस्तदिमाः प्रजाः प्रजायन्ते प्रश्नो. १।१४
 ततो ह वै ते देवा रुद्रमपृच्छन्,
 ते देवा रुद्रमपश्यन् अ.शिरः. ११
 ततो ह वै विदाश्चकार ब्रह्मेति (मा.पा.) केनो. ४।१
 ततोऽहं नामाऽभवत् तस्मादप्येतर्ह्या-
 मंत्रितोऽहमयमित्युक्त्वाऽथा-
 न्यजाम प्रव्रते बृह. १।४।१
 ततो हासुराः पुनरेवोदयन्ति, ते ह
 माध्यन्दिनस्य सवनस्य
 पवमानेषु यज्ञवास्त्वभवन् शौनको. ३।१
 ततो हासुराः पराभवन् [शौनको. २।४+ ३।४
 ततो हिरण्यगर्भोऽजायत, तस्माद्दश
 प्रजापतयो मरीच्यादयः... अजायन्त सङ्कर्षणो. १
 ततो हृदयस्थिताः कामाः सर्वे विन-
 श्यन्ति तस्माद्धृदयपुण्डरीक-
 कर्णिकायां परमात्मा विर्भावो भवति त्रि. म.ना. ५।४
 ततो हेंद्रोऽपश्यत्, स ह गायत्रीमेव
 प्रतिसन्दिदेश शौनको. १।२
 ततो ह वै विदाश्चकार ब्रह्मेति (इन्द्रः) केनो. ४।१
 तत्कथमिति अज्ञानप्राबल्यात् त्रि.म.ना. ५।३
 तत्कर्म कृत्वा विनिवर्त्य भूय-
 स्तत्त्वस्य तत्त्वेन समेत्य योगम् ।
 एकेन द्वाभ्यां त्रिभिरष्टभिर्वा..
 आत्मगुणैश्चसूक्ष्मैः । आरभ्यकर्माणि श्वेता. ६।३

तत्कर्मणा करोति [बृहज्जा. १।१+ नृ.पू. १।१
 तत्कारणशरीरम् (आनन्दमयकोशः) पैङ्गलो. २।५
 तत्कारणं साङ्ख्ययोगाधिगम्यं ज्ञात्वा
 देवं (देवी) मुच्यते सर्वपाशैः श्वेता. ६।१३
 [गुह्यका. ७।१+ भवसं. २।४८
 तर्हि कर्मणि घोरे मां भ.गी. ३।१
 तत्कुरुष्व मदर्पणम् भ.गी. ९।२७
 तत्केन कमभिवेदेत्, तत्केन कं
 मन्वीत, तत्केन कं विजानीयात्
 येनेदं सर्वं विजानाति, तं
 केन विजानीयाद्विज्ञातारम्.. बृह. २।४।१४
 तत्केन कं जिघ्रेत्.. तत्कं विजानी-
 यात्, येनेदं सर्वं विजानाति, तं
 केन विजानीयाद्विज्ञातारं.. बृह. २।४।१४
 तत्केन कं पश्येत्तत्केन कं
 जिघ्रेत्तत्केन कं रसयेत्... बृह. ४।५।१५
 तत्केन कं मन्वीत बृह. २।४।१४
 तत्केन कं विजानीयात्, येनेदं
 सर्वं विजानाति तं केन
 विजानीयाद्विज्ञातारं.. बृह. ४।५।१५
 तत्केन कं स्पृशेत्तत्केन कं विजानी-
 यात्... बृह. ४।५।१५
 तत्कैवल्यपदं विदुः अ. पू. ५।१५
 तत्तत्कार्यकारणभेदरूपेणांशतत्त्व-
 वाचक-वाच्य-स्थानभेद-विषय-
 देवताकोशभेद-विभागा भवन्ति त्रि. प्रा. १।२
 तत्क्षामये त्वामहमप्रमेयम् भ. गी. १।१।४२
 तत्क्षेत्रं यच्च यादृक् च भ. गी. १।३।४
 तत्तज्जन्तुध्वनौ चित्तसंयमात्सर्व-
 जन्तुरुतज्ञानं भवति शाण्डि. १।७।५२
 तत्तदेवावगच्छ त्वम् भ. गी. १।०।४१
 तत्तदेवेतरो जनः भ. गी. ३।२।१
 तत्तत्पदविरक्तस्य.... आनन्दः
 स्वयं भाति कठ. क. ३३
 तत्तत्प्राधान्येन तत्तद्व्यपदेशः,
 वस्तुतत्त्वभेद एव त्रि.म.ना. १।४
 तत्तत्प्राप्य शुभाशुभम् भ. गी. २।५७

तत्तत्स्थाने (चित्तस्य) संयमा-
 तत्तत्तिसद्वयो भवन्ति शांडि. १।७।५२
 तत्तदरश्च (तदरश्च) वै ण्यश्चार्णवौ
 ब्रह्मलोके तृतीयस्यामितो द्विजि
 तदैरं मदीयः सरस्तदश्चत्यः छां. उ. ८।५।३
 तत्तद्देवताग्रहान्वितैः श्रोत्रादि-
 ज्ञानेन्द्रियैः..जाग्रदवस्था भवति पैङ्गलो. २।७
 तत्तद्ब्रह्ममार्गे सम्यक्सम्पन्नः शुद्ध-
 मानसः प्राणसन्धारणार्थं.. भैक्ष्य-
 माचरन्..स परमहंसो नाम जाबा. ६
 तत्तद्रूपमनुप्राप्य ....
 तत्तद्चित्तव्यापारभेदेन पृथगाचारभेदः ना.प. ५।१२
 तत्तमः खल्वीरितं तमसः संप्राप्तवति मैत्रा. ५।५
 तत्तस्माद्यज्ञोपवीत्येवाधीयीत,
 याजयेद्यजेत वा सहवै. १
 तत्तस्यैतत्ते यदसावादित्य ओमित्ये-
 तदक्षरस्य चैतत्तस्मादोमित्यने-
 नैतदुपासीत मैत्रा. ५।४
 तत्तामसमुदाहृतम् भ.गी. १।७।१९,
 [२२+ १।८।२२, ३९
 तत्तारकं द्विविधं-पूर्वार्धितारकमुत्तरा-
 र्धममनस्कं चेति अद्वयता. ४
 तत्तारकं द्विविधं मूर्तितारकममूर्ति-
 तारकं चेति अद्वयता. ५
 तत्तुर्यातीतचिन्मात्रं स्वमात्रं
 चिन्तयेऽन्वहम् तुरीया.शीर्षकं
 तत्तृप्यति तस्यानुवृत्तिं तृप्यति प्रजया
 पशुभिरन्नाद्येन तेजसा ब्रह्म-
 वर्चसेनेति (मा.पा.) छां.उ. ५।२।०।२
 तत्ते कर्म प्रवक्ष्यामि भ.गी. ४।१६
 तत्तेज आत्मचैतन्यरूपं बलमवष्टभ्य
 गुणैरैक्यं सम्पाद्य.. चिन्तयन्
 ग्रसेत् नृसिंहो. ३।४
 तत्तेज आचष्ट उदयेति तत्रैत-
 देव शुद्धमुत्पतितः सोम्य
 विजानीहि छान्दो. ६।८।५
 तत्तेज ऐक्षत बहु स्यां प्रजायेयेति
 तत्तेजो विद्धि मामकम् छान्दो. ६।२।३
 तत्तेजोऽसृजत, तत्तेज ऐक्षत बहुस्यां.. भ.गी. १५।१२
 २७ छान्दो. ६।२।३

तत्ते पदं संग्रहेण प्रवक्ष्ये भ.गी. ८।११
 तत्ते पदं संग्रहेण ब्रवीम्योमित्येतत् कठो. २।१५
 तत्रयोदशं प्राणं मनो विज्ञानमिति
 विज्ञाय तं तपसा द्वादश द्वाद-
 शानंद इति सैषा दशान्नं न निद्यात् तैत्ति. ३।११
 तत्रैपदं ब्रह्मतत्त्वं स्वमात्रमवशिष्यते यो. शि.शीर्ष.
 तत्त्वग्रामोपायसिद्धं परतत्त्वस्वरूपकम् ।
 शारीरोपनिषद्वेद्यं श्रीरामं ब्रह्ममेव गतिः शारी.शीर्ष.
 तत्त्वचाऽजिघृक्षत्, तन्नाशकोत्त्वचा
 ग्रहीतुम्, स यद्वैनं तत्त्वचाऽग्रहीषत् २ ऐत. ३।७
 तत्त्वज्ञानं गुहायां निविष्टमज्ञानिकृतं
 मार्गं सुप्तु वदन्ति स्वसंवे. ३
 तत्त्वज्ञानं मनोनाशो वासनाक्षय
 एव च । मिथः कारणतां गत्वा अ.पू. ४।८१
 तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् भ.गी. १३।१२
 तत्त्वज्ञानोदयादूर्ध्वं प्रारब्धं नैव विद्यते ना. वि. २२
 तत्त्वतश्च शिवः साक्षाद्विज्जीवश्च
 स्वतः सदा । चिच्छिदाकारतो
 भिन्ना न भिन्ना चित्तब्रह्मानितः रुद्रह. ४४
 तत्त्वतस्त्वेक एव सत्त्यासः, अज्ञानेना-
 शक्तिवशात् कर्मलोपश्च..
 चातुर्विध्यमुपागतः ना.प. ५।२
 तत्त्वतो जायते यस्य जातं तस्य
 हि जायते अद्वैत. २७
 तत्त्वतो भिद्यमाने हि मर्त्यतामनृतं
 ब्रजेत् अद्वैत. १९
 तत्त्वदृष्ट्या तु नास्त्येव तत्त्वमेवास्ति
 केवलम् । व्यावहारिकदृष्टिस्तु पा. ब्र. २४
 तत्त्वप्रदीपप्रकाशं स्वात्मानं पश्यन्
 योगी मत्सायुज्यमवाप्नोति वासुदे. ५
 तत्त्वब्रह्ममार्गे सम्यक्सम्पन्नः शुद्ध-
 मानसः प्राणसन्धारणार्थं.. विमुक्तो
 भैक्षमाचरन्..सत्त्यासेन देहत्यागं
 करोति स परमहंसो नाम याज्ञव. ३
 तत्त्वब्रह्ममार्गे सम्यक् सम्पन्नः...
 याचिताहारमाहरन्.. समो भूत्वा
 निर्ममः.. सत्त्यासेनैव देहत्यागं
 करोति स कृतकृत्यो भवति ना.प. ३।८७

तत्त्वत्रयस्य विज्ञानं... स्वधर्माचरणं

..मन्त्रार्थचिन्तनं श्रवणं कीर्तनम् ।

एते ते कथिता राजन्पारमैकान्त्य-

सिद्धिदाः

अवसं. ५।१८

तत्त्वमसि श्वेतकेतो [छान्दो. ६।८।७+ ६।९।४

—६।१४।३+शु. १।२।३+

पैङ्गलो. ३।१

तत्त्वमसि, अहं ब्रह्मास्मि, सर्वं खल्विदं

ब्रह्म, नेह नानास्ति किञ्चनेत्यादि

महावाक्यार्थानुभवज्ञानाद्ब्रह्म-

वाहमस्मीति...

निरा. ३।१

तत्त्वमसि...अहंब्रह्मास्मीत्यनु-

सन्धानं कुर्यात्

पैङ्गलो. ३।१

‘तत्त्वमसि’ इत्यादिवाक्यविचारः

मठाम्ना. ३

तत्त्वमसीत्यभेदवाचकं ये जपन्ति

ते शिवसायुज्यमुक्तिभाजो

भवन्ति

शु. १।५

तत्त्वमसीत्यहं ब्रह्मास्मीति वाक्यार्थ-

विचारः श्रयणं...

पैङ्गलो. ३।२

तत्त्वमसीत्यपदेशेन त्वमेवाहमहमेवं

त्वमिति तारक...कृतार्थो

भवति

मं.त्रा. ३।२

तत्त्वमसीत्येवं सम्भाष्यते । अयमात्मा

चक्षेति वा..

बहुचो. ४

तत्त्वमस्यादिवाक्यं तु केवलं

मुक्तिदं यतः

रामर. ५।१५

तत्त्वमस्यादिवाक्यानिब्रह्मणैकैर्जगुः

पैङ्गलो. २।६

तत्त्वमात्मस्य ब्रह्मात्वा मूढः

शास्त्रेषु सुहृति

अमन. २।१८

तत्त्वमाध्यात्मिकं दृष्ट्वा तत्त्वं दृष्ट्वा तु

बाल्यतः । तत्त्वमीभूतस्तदा रामस्त-

त्त्वादप्रच्युतो भवेत्

वैतथ्य. ३९

तत्त्वमार्गे यथा दीपो दृश्यते

पुरुषोत्तमः

२ यो.त. २

तत्त्वमिच्छामि वेदितुम्

भ.गी. १।८।१

तत्त्ववित्तु महाबाहो

भ.गी. ३।१८

तत्त्वस्य तत्त्वेन समेत्य योगम् ।

श्वेता. ६।३

तत्त्वं पूज्यपावृणु, सत्यधर्माद्यष्टये ।

पपत्रेकर्षे यम..[ईशा. १५+

वृह. ५।१५।१

तत्त्वं तत्सहस्रस्वभावमलं तेजो-

ऽपतस्के ध्रुवम्

अमन. २।७६

तत्त्वं नारायणः परः । यच्च किञ्चि-

जगत्तत्त्वं दृश्यते श्रूयतेऽपि

वा । अंतर्वहिश्च तत्त्ववैव्याप्य

नारायणः स्थितः

महाना. ९।४

तत्त्वानीति च तद्विदः

वैतथ्य. २०

तत्त्वा यामि ब्रह्मणा बन्द्मानस्तदा

शास्ते...[वनदु. ४३, ५६, ६८, ७९ क.प्र. १।२।१५

[=मं. १।२।११+वा.सं. १।८।९+ तै.आ. २.३।१

[तै.सं. २।१।११६+

तत्त्वावबोध एवासौ वासनातुण-

पावकः । प्रोक्तः समाश्रित्योगेन

न तु तूष्णीमवस्थितिः

महो. ४।१२

तत्त्वाविचारपाशेन बद्धं द्वैतभया-

तुरम् । उज्जीवयन्निजानन्दे

स्वस्वरूपेण संस्थितः

द. मू. २०

तत्त्वमीभूतस्तदा रामस्तत्त्वा-

दप्रच्युतो भवेत्

वैतथ्य. ३९

तत्त्वेनातश्च्यवन्ति ते

तत्त्वेव भयं विदुषो भवति

भ. गी. ९।२४

तत्पतित्वात्पशुपतिः

तैत्ति. २।७

तत्परमरहस्यशिवतत्त्वज्ञानं (शिव-

साक्षात्करणं)

द.मू. २

तत्परमित्यक्षरं गुह्यम् (ओमित्यक्षरं)

सन्ध्यो. २०

तत्परमित्याह, यमेतेनामुबन्ति

ग.शो. ३।२

तत्परं ज्योतिरोमिति [यो.शि. ६।५६

+यो. चू. ८५

तत्परं नापरं त्यजति । तदैव कपा-

लाष्टकं सन्धाय य एष स्तनद्वा-

वलम्बते सेन्द्रयोनिः

परब्र. २

तत्परं यच्चित्तं परमात्मानमानन्दयति

परब्र. २

तत्परः परमात्मा च श्रीरामः

पुरुषोत्तमः

तारसा. २।५

तत्परः संयतेन्द्रियः

भ.गी. ४।३९

तत्परिणममानमभूत् (ब्रह्माण्डं)

ततः परमेष्ठी व्यजायत

अव्यक्तो. १

तत्परिभाषया कामः ककारं व्याप्नोति ।

काम एवेदं तत्तदितिककारोगृह्यते

त्रि.ता. १।५

तत्परेणप्रेरितं विषमत्वं प्रयाति (तमः)

मैत्रा. ५।५

तत्पर्वते कर्मज्ञानमयीभिर्वहु-
 शाखा भवन्ति सीतो. ११
 तत्पश्चात्तत्परेणेरितं विषमत्वं प्रयाति मैत्रा. ५५
 तत्पार्थ (मनसः) संयमान्नि-
 ऋतिलोकज्ञानम् शांडि. १७५२
 तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रे चित्त्यु. १३१
 तत्पुरुषं पुरुषो निवेश्य नास्य
 प्रजा संवत्सरा जायन्ते महो. १२
 तत्पुरुषाद्वायुः, तस्माच्छान्तिः, तस्याः
 श्वेतवर्णा सुशीला (गौः), तस्याः
 गोमयेन क्षारं जातम् वृ.जा. १६
 तत्पुरुषाय विद्महे चक्रतुण्डाय
 धीमहि । तन्नो नन्दिः प्रचोदयात् महाना. ३४
 तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
 तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् [महाना. ३२+१०७
 तत्पुरुषाय विद्महे महासेनाय.. तन्नः
 षण्मुखः प्रचोदयात् [महाना. ३५+ वनदु. १३३
 तत्पुरुषस्य विद्महे सहस्राक्षस्य महा-
 देवस्य धीमहि । तन्नो रुद्रः
 प्रचोदयात् महाना. ३१
 तत्पुरुषाय विद्महे सुवर्णपक्षाय.. तन्नो
 गरुडः.. [महाना. ३६+ वनदु. १३४
 तत्पुरुषाय विद्महे वक्रतुण्डायधीमहि ।
 तन्नो दन्ती (दन्तिः) प्रचोदयात् महाना. ३३+
 [वनदु. १३२+ ग.शो. २१
 तत्पुरुषो नादः, बिन्दुरीशानः,
 (ओङ्कारस्य) ना.पू.ता. १३
 तत्पुरुषोऽपानवः स एनान्ब्रह्म
 गमयति छान्दो. ५१०१२
 तत्पूजनं (मानसं) मोक्षफलप्रदम् मं.ब्रा. १४
 तत्पृथ्वीमण्डले क्षीणे बलिशयाति
 देहिनाम् । तद्वदापो गणापाये
 केशाः स्युः पाण्डुराः क्रमात् वराहो. ५४
 तत्पृष्ठदेशे विदले समन्तान्यस्ता सुधा
 मानवदृष्ट्यधृष्ट्या.. १ बिल्वो. ५
 तत्प्रज्ञानेत्रं प्रज्ञाने प्रतिष्ठितं, प्रज्ञा-
 नेत्रो लोकः, प्रज्ञा प्रतिष्ठा,
 प्रज्ञानं ब्रह्म २ ऐत. ५३

तत्प्रतिबिम्बितं यत्तत्साक्षि चैतन्य-
 मासीत् पैङ्गलो. १२
 तत्प्रतिबिम्बितं यत्तदीश्वरचैतन्यमासीत् पैङ्गलो. १२
 तत्प्रतिबिम्बितं यत्तद्विराट्चैतन्यमासीत् पैङ्गलो. १२
 तत्प्रतिबिम्बितं यत्तद्विरण्यगर्भचैतन्य-
 मासीत् पैङ्गलो. १३
 तत्प्रतिष्ठेत्युपासीत तैत्ति. ३१०३
 तत्प्रथमावरणे पश्चिमे सम्मुखे स्वर्ण-
 मण्डपे देवकन्या राधोप. २१
 तत्प्रमार्जनमात्रं तु मोक्षइत्यभिधीयते अ.पू. ४५६
 तत्प्रसादात्परां शान्तिं भ.गी. १८६२
 तत्प्राणेनाजिघृक्षत् तन्नाशकनोत्
 प्राणेन महीतुम् २ ऐत. ३४
 तत्प्राणेपूत्कान्तेषु शरीरंश्चयितुमध्रियत् बृह. १२१६
 तत्प्राणोऽभिरक्षति शिरोऽन्नमथोमनः अ.शिरः. ३१४
 तत्प्राप्तिहेतुज्ञानं च कर्म चोक्तं... भवसं. १३२
 तत्र का परिदेवना भ. गी. २२८
 तत्फलश्रुतिरितितस्योर्ध्वं किं वदामेति वृ. जा. १४
 तत्र को मोहः कः शोकः, एकत्व-
 मनुपश्यतः [ईशा. ७+ ना. प. ९१२
 तत्र चक्रं द्वादशारं तेषु विष्णवादि-
 मूर्तयः । अहं तत्र स्थितिश्चक्रं
 भ्रामयामि स्वमायया त्रि.ब्रा. ६०
 तत्र चत्वारः—अकारश्चायुतावयवा-
 न्वितः, उकारः सहस्रावयवा-
 न्वितः, मकारः शतावयवोपेतो-
 ऽर्धमात्राप्रणवोऽनन्तावयवाकारः ना.प. ८३
 तत्र चान्द्रमसं ज्योतिः भ.गी. ८२५
 तत्र तत्र परंब्रह्म सर्वत्र समवस्थितम् पैङ्गलो. ४१२२
 तत्र तमोनिवृत्तिः (कुण्डलिन्यां
 नाड्यां) तद्दर्शनान् सर्वपाप-
 निवृत्तिः मं.ब्रा. १२
 तत्र (अविद्याण्डे) तत्त्वतो
 गुणातीतशुद्धसत्त्वमयो लीला-
 गृहीतः.. मायोपाधिको
 नारायण आसीत् त्रि.म.ना. २५
 तत्र तं बुद्धिसंयोगं भ.गी. ६४३
 तत्र ता ऋचस्तदृचां मण्डलं स
 ऋचां लोकः महाना. १०११

तत्र तिष्ठत्प्रतीक्षंस्तदुरोगागमनं त्रमात् ।	शिवो. ७।३५
तत्र तेऽपृथग्धर्मिणोऽपृथग्विवेक्याः	मैत्रा. ६।२२
तत्र त्रयीमयं शास्त्रमाद्यं सर्वार्थि- दर्शनम् । त्रय्यजुस्सामरूपत्वात् त्रयीति परिकीर्तिता	सीतो. १२
तत्र दश यमाः तथा (१०) नियमाः, आसनान्यष्टौ	शांडि. १।१।२
तत्र दीपप्रकाशं स्वमात्मानं परं ब्रह्मैवाहमस्मीति भावयन् योगी मत्सायुज्यमवाप्नोति	गोपीचं. ४
तत्र देवता मार्ताण्डादिभान्वा- दित्य-हंस-सूर्य-दिवाकर- तपन-भास्कराः... छिन्ताः	सूर्यता. ५।१
तत्र देवास्त्रयः प्रोक्ता लोका वेदास्त्रयोऽग्नयः । तिस्रो मात्रार्धमात्रा च त्र्यक्षरस्य शिवस्य च [ब्र.वि. ३+	१ प्रणवो. ३
तत्र (मथुरायां) द्वादशादित्या एकादश रुद्रा अष्टौ वसवः... चतुर्विंशतिर्भवन्ति	गोपालो. १।१७
तत्र (नाभौ) द्वादशारयुतं चक्रं, तच्चक्रमध्ये पापपुण्यप्रचोदितो जीवो भ्रमति	शांडि. १।४।४
तत्र (ऊर्ध्व) न किञ्चिद्दृष्टुः (त्रयो देवाः) ततश्चाधः प्रदेशे..	ग.शो. ४।६
तत्र नाडी सुषुम्ना तु नाडीभि- र्बहुभिर्वृता ।. शुक्लां नाडीं समाश्रयेत्	छुरिको. ८
तत्र नाड्यः समुत्पन्नाः सहस्राणि द्विसप्ततिः । तत्र नाडीसहस्रेषु..	ध्या.वि. ५१
तत्र परमहंसा नाम संवर्तकारुणि- श्वेतकेतुर्दुर्वास.. प्रभृतयो- ऽव्यक्तलिङ्गाः... सर्व..	जावा. ६
परित्यज्यात्मानमन्विच्छेत् तत्र (हृद्बजे) पश्येत्परात्मानं वासुदेवनकलमपम्	त्रि.त्रा.२।१००

तत्र पारोक्ष्यशवलः सर्वज्ञःवादि- लक्षणोमायोपाधिःसच्चिदानन्द- लक्षणो जगद्योनिः	पैङ्गलो. ३।१
तत्र पूज्यपदार्थोक्तिपरिभाषा- समन्वितः (भगवच्छब्दः)	भवसं. २।५१
तत्र (अप्सु) पूर्णानन्दमयः श्रीकैशोर- कृष्णः...गौरोचनातिलको महाविष्णुः (आस्ते)	राधोप. ३।१
तत्र प्रजापतिर्वायुर्भूत्वाश्रम्यतेदं सृजेयमिति	२ गोपीचं. २७
तत्र प्रथमो मत्स्यावतारः, द्वितीयः कूर्मः, तृतीयो वराहः...नारसिंहः, ..वामनः...परशुरामः...रामः, कृष्णः...वौद्धः...कल्किः	ना.पू. ता. ५।२ भ. गी. ८।२४ भस्मजा. २।९
तत्र प्रयाता गच्छन्ति	
तत्र प्राच्यामैश्वर्यस्थानं (शिवस्य)	
तत्र बुद्ध्यादीनि स्वादूनि भवन्ति । अध्यवसायसङ्कल्पाभिमानाः... पञ्च स्वादूनि..	मैत्रा. ६।१०
तत्र ब्रह्मचारिणश्चतुर्विधा भवन्ति- गायत्रो ब्राह्मणः प्राजापत्यो बृहन्निति	आश्रमो. १ +चतुर्वे. १
तत्र ब्रह्माचतुर्मुखोऽजायत [महो. १।४	
तत्र भवत्यः (श्रुतयः) सर्वलोकैः कृष्णसौन्दर्यं क्रीडाभोगा गोपिका स्वरूपैः... कृष्णं भजिष्यथ	गोपीचं. २७
तत्र मध्यमपादप्रदेशेऽमिततेजः- प्रवाहाकारतयानित्यवैकुण्ठविभाति	त्रि.म.ना.१।४
तत्र महर्षयः परिदेवयाश्चक्रिरे महच्छोकभयं प्राप्ताः स्मो न चैतत्सर्वं समभिहितं ते वयं भगवन्तमेवोपधावाम	२ प्रणवो. १९
तत्र मृत्स्नां (मृदं) श्वेतां 'उद्धृतासि' इत्युद्धरेत् [कात्याय. १+	नारदो. १
तत्र यद्रक्तं तत्पुंसो रूपमभूत् । यद्धरितं तन्मायायाः	अव्यक्तो. १
तत्र (हृद्बन्धौ) यत्प्रकाशते चैतन्यं स क्षेत्रज्ञ इत्युच्यते	सर्वसा. ७५

तत्र योगरताः केचिन्नैव जानन्ति		तत्र ह कुरुपाञ्चालानां ब्राह्मणा	
तारकम् । केचिद्वयानविमोहिताः ।		अभिसमेता बभूवुः	बृह. ३।१११
जपेन केचित्किञ्चन नैव		तत्र हि रामस्य राममूर्तिः प्रद्युम्नस्य	
जानन्ति तारकम्	अमन. १।४	प्रद्युम्नमूर्तिः..वनेष्वेवं.. द्वादशमू-	
तत्र योनिं कृण्वते न हि ते		तयो भवन्ति	गोपालो. १।१९
पूर्वमक्षिपत्	श्वेताश्व. २।७	तत्राज्यस्य पर्णमयी जुहूर्भवति	भस्मजा. १।२
तत्र रक्षांसिपैशाचानचविद्वेष्टियोनरः	इतिहा. ६२	तत्रादौ हरिसंस्काराः कर्तव्या	
तत्र लोका वेदाः शास्त्राणि पुराणानि		मोक्षकाक्षिणाम् । अयमेव	
..ज्योतीषि शिवशक्तियोगादित्येवं		परोधर्मः प्रधानं सर्वकर्मणाम्	भवसं. २।६७
घटना व्यापठ्यते	त्रि. ता. १।४	तत्राधस्तनमेकपादमविद्याशबलंभवति	त्रि.म.ना.१।४
तत्र वधाशङ्कं भवति यां दिशमेति		तत्रान्योऽन्यत्पश्येदन्योऽन्यज्जिघ्रेत्	बृह. ४।३।३१
प्राणस्यैव सम्राट् कामाय	बृह. ४।१।३	तत्रापरा तु विद्यैषा ऋग्वेदो यजु-	
तत्र विश्व एव जाग्रद्व्यवहारलोपा-		रेव च ।..निरुक्तं छन्द एव च	रुद्रह. २८
न्नाडिमध्यं चरंस्तैजसत्त्व-		तत्रापश्यत् स्थितान् पार्थैः	भ. गी. १।२६
मवाप्य...स्वभासा भासयन्		तत्रापश्यन्महामायां.. पर्यङ्कस्थां	
यथेष्टिसंतं स्वयं भुङ्क्तं	पङ्कलो. २।७	परिचरन्तीमादिदेवं...	लक्ष्म्यु. २
तत्र (मठे) वेदान्तश्रवणं कुर्वन्		तत्रापि दहं गगनं विशोकस्तस्मिन्य-	
योगं समारभेत्	शांडि. १।५।१	दन्तस्तदुपासितव्यम्	महाना. ८।१६
तत्र वैखानसा अकृष्टपकौषधि-		तत्रापि साध्यः पवनस्य नाशः षडङ्ग-	
वनस्पतिभिः..अग्निपरिचरणं		योगादिनिषेवणेन	अमन. २।२८
कृत्वा..आत्मानं प्रार्थयन्ते	आश्रमो. ३	तत्राप्यविमुक्तमभ्यर्हितम्	भस्मजा. २।८
तत्र श्रीर्विजयो भूतिः	भ. गी. १८।७८	तत्राश्रुबिन्दवो जाता महारुद्राक्ष-	
तत्र (नाड्यां) सञ्चारयेत्प्राणा-		वृक्षकाः । स्थावरत्वमनुप्राप्य	
नूर्णनाभीव तन्तुना	क्षुरिको. ९	भक्तानुग्रहकारणात्	रु. जा. उ. ३
तत्र सत्त्वं निर्मलत्वात्	भ. गी. १४।७	तत्राष्टदलकैसरमध्ये मणिपीठे	
तत्र संलीयते संविन्निर्विकल्पं च		सप्तावरणकम्	राधोप. १।४
तिष्ठति । भूयो न वर्तते दुःखे		तत्रास्य यथाकामचारो भवति	छां. उ. ७।१।५
तत्र लब्धपदः पुमान्	अ. पू. ४।६९	[+७२।२+—७।७।१।२	
तत्र सुषुम्ना विश्वधारिणी		तत्राहमासीनः (शिव) रत्नवेदिकायां	
मोक्षमार्गेति चाचक्षते	शांडि. १।४।६	...तारकं शैवं मनुमुपदिशामि	भस्मजा. २।१५
तत्र सूर्योऽग्निर्नाम सूर्यमण्डलाकृतिः		तत्रैकनाशादपरप्रवृत्तिर्विध्वस्तयोर्मोक्ष-	
सहस्ररश्मिपरिवृत एकऋषि-		पदस्य सिद्धिः	अमन. २।२८
भूत्वा मूर्धनि तिष्ठति	प्रा. हो. २।४	तत्रैकैकमात्मनो नवांशकं सचारकविधम्	मैत्रा. ६।१४
तत्र स्थिते मनसि चक्षुर्मध्यगतनील-		तत्रैकस्थं जगत्कृत्स्नं	भ. गी. ११।१३
ज्योतिष्पश्यति । एवं हृदयेऽपि	मं. ब्रा. १।३	तत्रैकाग्रं मनः कृत्वा	भ. गी. ६।१२
तत्र स्थिते मनसि चक्षुर्मध्यगत-		तत्रैतच्छुद्धमुत्पतितं सोम्य विजानीहि	छान्दो. ६।८।३
ज्योतिःस्थलं त्रिलोक्यन्तर्दृष्ट्या	अद्वयता. २	तत्रैतदेव शुद्धमुत्पतितं सोम्य	
निरतिशयं सुखं प्राप्नोति		विजानीहि	छान्दो. ६।८।५
तत्र (राधाकुण्डे) स्नात्वा राधाङ्गं भवति	राधोप. २।१		

तत्रैता देवता आवाह्य द्वादशावर- णानि कुर्यात्	सूर्यता. ५११	तत् (शैवं व्रतं) समाचरेन्मुमु- क्षुर्नपुनर्भवाय	जाबाल्यु. ७
तत्रैव मुक्त्यर्थमुपदिश्यते शैवोऽयं		तत्समासेन मे शृणु	भ.गी. १३१४
मन्त्रः पञ्चाक्षरः	भस्मजा. २११५	तत्सर्वगतो नहीदं सर्वम् (आत्मा)	नृसिंहो. ५११
तत्रैव श्वानो गर्दभा मार्जाराः कृमयश्च		तत्सदाऽऽसीत्तत्समभवत् तदाण्डं	छान्दो. ३११९११
मत एव, न श्वानगर्दभौ..	स्वसंवे. ३	निरवर्तत	ग.शो. ३११, १
तत्रैव सति कर्तारं	भ.गी. १८११६	तत्सर्वमित्याचक्षते (गाणेशं ब्रह्म)	
तत्रैवाव्यक्तसंज्ञकम्	भ. गी. १११८	तत्सर्वं भूतं भव्यं यत्किञ्चिद्दृश्य-	
तत्रोद्गातृनास्तावे बोध्यमाणान्-		मानं स्थावरजङ्गमं तत्सर्वं कालि-	कालिको. ३
पोषविवेश	छान्दो. १११०१८	कातंत्रे ओतं प्रीतं वेद	
तत्रोन्मदाभिः कान्ताभिर्भोजनै-		तत्सवितुरिति पूर्वेणाध्वना सूर्या-	त्रि.ता. ११११
र्भोगसञ्चयैः । जनको लाल-		धश्चन्द्रिकां व्यालिख्य..	
यामास शुक्रं..	महो. २१२५	तत्सवितुर्वरेण्यमित्यसौ वा	मैत्रा. ६१७
अथ) तत्रोमिति शब्दोऽनेनो-		आदित्यः सविता	
ध्वमुत्क्रान्तोऽशब्दे निधनमेति	मैत्रा. ६१२२	तत्सवितुर्वरेण्यमित्यादिद्वात्रि-	
तत्सगुणनिर्गुणस्वरूपम् ,		शदक्षरीं पठित्वा तदिति	त्रि.ता. १११०
तद्वेत्ता विमुक्तः	मं. ब्रा. २११	परमात्मा सदाशिवः..	
तत्सङ्कल्पानुसारिणी विविधानन्त-		(ॐ) तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य	महाना. १११७
महामाया शक्तिसंसेवितानन्त-		धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात्	+त्रि.ता. १११
महामाया... महाविष्णोः.. एतां		[त्रि.म.ना. ७१११	+वा.सं. ३१३५
महामायां तरन्त्येव ये विष्णुमेव		[क्र.अ. ३१४११०=मं. ३१६२११०	साम. २१८१२
भजन्ति, नान्ये तरन्ति	त्रि.म.ना. ४१९	[+तै.सं. ११५१६४+	
तत्सत्कुलप्रसूतः पितृमातृविधेयः		तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवः क्षीरं	त्रि. ता. १११३
पितृसमीपादन्यत्र.. सद्गुरुमा-		सेचनीयम्	मैत्रा. ६१३४
साद्य.. विवाह्य...ततः.. वनस्थो		तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोऽस्याभिध्येयं	छान्दो. ५१२७
भूत्वा.. सङ्ग्यस्तुमर्हति	ना. प. २११	तत्सवितुर्वृणीमह इत्याचामति	
तत्सत्यमित्याचक्षते	तैत्ति. २१६	मन्त्रः- क्र.अ. =मं.	१५१३१
(यत्र) तत्सत्यस्य परमं निधानम्	मुण्ड. ३११६	[+एत. ब्रा. ४१३०१३+एत.आ.	
तत्सत्यं तत्परं पदम्	१यो.त. १३६	[तै.आ. ११११३	
तत्सत्यं स आत्मा	छान्दो. ६१८१७	तत्सशक्तिकं गजवक्त्रं गजाकारं	ग.शो. ३१३
[+६१९१४-६१९६३		जगदेवावरुन्धे	सुबालो. ११२
तत्सत्यानृते मिथुनोऽकरोति ।		तत्संवत्सरमात्रमुषित्वा द्विधाऽकरोत्	
तथोर्मिथुनात्प्रजायते, भूयान्भवति	१ऐत. ३१६६	तत्संवत्सरस्य मात्रामशयत्, तन्निर-	
तत्सत्त्वमेवेरितं तत्सत्त्वात्सम्प्राप्तवत्	मैत्रा. ५१५	भिद्यत्, ते आण्डकपाले रजतं	छां. ३११९११
(ॐ) तत्सद्भूर्भुवः सुवस्तस्मै		सुवर्णं चाभवताम्	
प्रणात्मने नमोनमः	गोपालो. ३१२	तत् (मनः) संवत्सरं प्रोष्य पर्येत्यो-	
		वाच कथमशक्ततै मज्जीवितु-	छान्दो. ५११११३
		मिति	

तत् (चक्षुः) संवत्सरं प्रोच्य पर्येत्योवाच कथमशकतं मज्जीवितुमिति	छान्दो. ५।१।९	तथा जन्म भवेत्तेषां पुत्राज्जन्म पितुर्यथा ।	अ. शां. १५
तत् (चक्षुः, श्रोत्रं, मनः, रेतः) संवत्सरं प्रोच्योवाच कथ- मशकतमदृते जीवितुमिति [बृह. ६।१।९, १०, ११, १२ तत् (भस्म) हैमे राजते ताम्रे मृण्मये वा पात्रे निधाय..	भस्मजां. १।३	तथा जाग्रद्व्याभासं स्पन्दते मायया मनः	अद्वैत. २९
तत्सायं प्रातः प्रयुज्जानो पायोऽपापो भवति [नारा. ५+देव्यु. २६ तत्साधने द्वयं मुख्यं सरस्वत्यास्तु चालनम् । प्राणरोधमथाभ्यासा- दृज्जी कुण्डलिनी भवेत्	महावा. ६ योगकुं. १।८ भ. गी. १।८।३८ भ. गी. १।८।३८	तथा जीवा अमी सर्वे भवन्ति न भवन्ति च (स्वप्नवत्) तथा ज्ञातं च चैतन्यं फलमित्य- मिधीयते	अ. शां. ६८ कठरु. ४।४४
तत्सुखं राजतं स्मृतम् तत्सुखं सात्त्विकं प्रोक्तम् तत्सूत्रं विदितं येन स मुमुक्षुः स भिक्षुकः । स विप्रः पंक्तिपावनः तत्सूर्यो रश्मिर्भिवर्षति, तेनान्नं भवति, अन्नाद्भूतानामुत्पत्तिः तत्सृष्ट्वा तदेवानुप्राविशत् । तदनु- प्रविश्य सच्चिदात्मवत् तस्मिन् आत्मभूयं गच्छति यथा स्वयमङ्गं तथा तस्मादेनां न हिनस्ति	परब्र. ९ मैत्रा. ६।३७ तैत्ति. २।६ २प्रेत. ४।२ भ. गी. ४।३८ हयग्री. ६	तथा तज्जाबालोऽब्रवीन्मनो वै ब्रह्मेत्यमनसो हि किं स्यात् तथा तत्प्रयोगकल्पः-प्राणायामः प्रत्याहारो ध्यातं धारणा तर्कः समाधिः षडङ्ग इत्युच्यते योगः तथा तत्खामिन इव सर्वज्ञ ईशः पशुपतिः तथा तद्वाष्णोऽब्रवीच्चक्षुर्वै ब्रह्मेत्य- पश्यतो हि किं स्यात् तथा तद्भूतिसम्बन्धात्प्राणमिति कथ्यते	बृह. ४।१।६ मैत्रा. ६।१८ जाबाल्यु. ४ बृह. ४।१।४ कठरु. ४३
तत्स्वयं योगसंसिद्धः तत्स्वरूपज्ञानां वैदेही मुक्तिश्च भवति तत्स्वरूपध्यानपरा मुनय आकल्पान्ते तस्मिन्नेवात्मनि लीयन्ते तत्स्वरूपात्सृष्टिर्या समुत्पन्ना सा रसिकानन्देन सुसेव्यतां प्राप्ताऽऽसीत्	अव्यक्तो. ९ सामर. ३	तथा तद्भारद्वाजोऽब्रवीच्छ्रोत्रं वै ब्रह्मेत्यशृण्वतो हि किं स्यात् तथा तवामी नरलोकवीराः तथा तेनेदमावृतम् तथाऽऽत्ममनसोरैक्यं समाधिरिति कथ्यते तथाऽऽत्मा नोपलिप्यते तथाऽऽत्मोपाधियोगेन तद्धर्मो नैव लिप्यते तथा त्रैलोक्यवलितं ब्रह्मैकमिह दृश्यताम्	बृह. ४।१।५ भ. गी. १।१२८ भ. गी. ३।३८ वराहो. २।७५ भ. गी. १।३।३३ अध्यात्मो. ५२ महो. ५।५७
तदर्थीणां तथा मनुष्याणां तद्वै- तत्पश्यन् नृषिर्वामदेवः प्रतिपेदे तथाऽक्षरात्सम्भवतीह विश्वम् तथाचयज्ञेक्रियतेऽरण्येगेयं चाधीमहे तथा चरेत वै योगी सतां धर्म- मदूषयन् । जना यथाऽवमन्येरन् गच्छेयुर्नैव सङ्गतिम्	बृह. १।४।१० मुण्ड. १।१।७ संहितो. ३।२ ना. प. ५।४२	तथा देहादिसङ्घातं मोहगुणजाल- कलितं तद्रज्जुसर्पवत्कल्पितम् तथा देहान्तरप्राप्तिः तथा द्वादशभिर्वर्षैर्ल्यस्तस्य निर- न्तरम् । व्योमवत्तस्य सिद्धिः स्याद्व्योमतत्त्वमयो भवेत् तथा द्वादशमात्रस्तु प्राणायामो विधीयते	निर्वाणो. ३ भ. गी. २।१३ अमन. १।७८ योगो. २५

तथाऽऽनन्दमयश्चापि ब्रह्मणोऽन्येन साक्षिणा । सर्वान्तरेण पूर्णश्च ब्रह्म नान्येन केनचित्	कठरु. २४	तथा मनोमयो ह्यात्मा पूर्णो ज्ञानमयेन तु तथा मानापमानयोः [भ.गी. ६।७ तथा यूयं (मुनयः) पञ्चपदं जपन्तः श्रीकृष्णं ध्यायन्तः संसृजितरिष्यथ तथाऽऽसं नित्यमगन्धवच्च यत् । अजा- यन्तं महत् परं ध्रुवं निचाय्य तन्मृत्युमुखात्प्रमुच्यते तथा लोकानकल्पयत् (गणेशः) तथा लोकाँऽअकल्पयन् [क्र. अ. ८।४।१९ = मं. १०।९०।१४ तथा वायुं समारोप्य धारयेच्छिरसि स्थितम् । शिरोरोगा विनश्यन्ति.. तथा विज्ञानवशतः स्वभावः सम्प्रसीदति तथा विद्वान्नामरूपा द्विमुक्तः परात्परां जगदम्बामुपैति तथा वृत्तिक्षयाच्चित्तं, स्वयोनावु- पशाम्यति [मैत्रा. ६।३४+ तथा शुष्यति वै प्राण ऋतेऽन्नात् तथा शरीराणि विहाय जीर्णानि तथा सर्वाणि कर्माणि योगी दग्ध्वा लयं व्रजेत् तथा सर्वाणि भूतानि तथा सूक्ष्ममनाकाशमसंस्पृश्यम- चाक्षुषम् ।.. आत्मानं सच्चिदानन्द- मनन्तं ब्रह्म.. (ध्यायेत्) तथाऽसौ त्यक्त्वा कुणपं न तत्तादृशं पुराप्राप्नुवन्ति (बह्निगतहवि- र्यजमानमिव) तथाऽहङ्कारसम्बन्धादेव संसार आत्मनः तथा इ निष्काम्याः सकाम्या भूगोपालचक्रे सप्तपुर्यो भवन्ति तथेतः प्रेत्य भवति स क्रतुं कुर्वीत तथेति स समन्तं परिण्य विशन्त तथेति तेभ्य एव प्राण उदगायत् तथेति तेभ्यश्चक्षुरुदगायत्, यश्चक्षुषि भोगस्तं देवेभ्य आगायत्, यत्कल्याणं पश्यति	कठरु. २३ + १२।१८ गो. पू. ४।१६ कठो. ३।१५ ग. शो. ता. ३।११ चिच्छु. १२।६+ वा. सं. ३।११३ जा. द. ६।३१ महो. ५।६६ गुह्यका. ३८ मैत्रे. १।८ बृह. ५।१२।१ भ. गी. २।२२ छुरिको. २३ भ. गी. ९।६ जा. द. ९।४ भस्मजा. २।७ वराहो. ३।२० गोपालो. १।१५ छान्दो. ३।१४।१ बृह. १।३।१८ बृह. १।३।७ बृह. १।३।४
तथाऽऽनन्दमयश्चापि ब्रह्मणोऽन्येन साक्षिणा । सर्वान्तरेण पूर्णश्च ब्रह्म नान्येन केनचित्	कठरु. २४		
तथा नस्त्वं तात जानीथा यथा यदहं किञ्च वेद	बृह. ६।२।४		
तथा निरंशश्चिद्भावः सर्वगोऽपि न लक्ष्यते । .. सैषा चिद्वि- नाशात्मा स्वात्मेत्यादिकृताभिधा	महो. ५।९९		
तथाऽन्तर्ज्योतिरेव यः	भ.गी. ५।२४		
तथापि त्वं महाबाहो	भ.गी. २।२६		
तथापि दृढता नो चेद्विज्ञानस्य...			
द्वात्रिंशत्ख्योपनिषदं समभ्यस्य निर्वर्तय	मुक्तिको. १।२८		
तथा पुरुषप्रयत्नसाध्यवेदान्तश्रवणा- दिजनितसमाधिना जीवन्मुक्त्या- दिलाभो भवति	मुक्तिको. १।२		
तथा पूयति वा अन्नमृते प्राणात्	बृह. ५।१२।१		
तथाऽऽप्नोति निबोध मे	भ.गी. १८।५०		
तथाप्यथर्वणं तेजसा प्रत्याप्यायये- न्मंत्राश्च मामभिमुखीभवेयु- र्गर्भा इव	२ प्रणवो. ४		
तथाप्यसिद्धं चेज्ज्ञानं दशोपनिषदंपठ	मुक्तिको. १।२७		
तथाप्यानन्दमुक् चेतोमुखः सर्व- गतोऽव्ययः । चतुरात्मेश्वरः प्राज्ञस्तृतीयः पादसंज्ञितः (आत्मनः) ना. प. ५।७			
तथा प्रत्यर्थिकृत्याभिर्मन्त्रयन्त्रादि- किल्बिषैः (मुच्यते)	सूर्यता. १।१४		
तथा प्रलीनस्तमसि	भ.गी. १४।१५		
तथाप्राणविपत्तौ तु क्षोभमायाति मारुतः । ततो दुःखशतैर्व्याप्तिं चित्तं क्षुब्धं भवेन्नृणाम्	यो. शि. ३०		
तथा ब्रह्माणमेव विष्णुमेव रुद्रमेव विभक्तांस्त्रीनेवाविभक्तांस्त्रीनेव लिंगरूपानेव च सम्पूज्योप- चारैः... चिन्तयन्प्रसेत्	नृसिंहो. ३।४		
तथा भवत्यबुद्धानामात्माऽपि मलिनो मलैः	अद्वैत. ८		
तथा भ्रान्तैर्द्विधा प्रोक्तो ह्यात्मा जीवेश्वरात्मना	जा. द. १०।४		

तथेति तेभ्यः प्राण उदगायत्	बृह. १।३।३	तथैवात्मात्मशक्त्यैव स्वात्मन्येवेति	
तथेति परमेष्ठी वक्तुमुपचक्रमे		लोलताम् । क्षणं स्फुरति	
ॐ मिति ब्रह्मेति	ना.प. ८।१	सा देवी..	महो. ५।१२०
तथेति प्रत्यवोचदुमुण्डं वक्ष्यमाणं,		तथैवाद्देवतपरमात्तन्मूलक्षणपर-	
किमिति	बृ.जा. १।४	ब्रह्मणो मम सर्वाद्देवतमुपपन्नं	त्रि.म.ना. ८।१
तथेति तेभ्यो मेन उदगायन्, यो		तथैवान्नमये कोशे कोशास्तिष्ठन्ति	
मनसि भोगस्तं देवेभ्य आगायत्		चापरे । यथा कोशस्तथा जीवो	
द्यत्कल्याणं सङ्कलयति	बृह. १।३।६	यथा जीवस्तथा शिवः	त्रि.त्रा.२।१२
तथेति तेभ्यो वागुदगायत्, यो		तथैवावशो भूस्थः स्पन्दते	छाग. ६।१
वाचि भोगस्तं देवेभ्य आगाय-		तथैवोपाधिविलये ब्रह्मैव ब्रह्मविस्वयम्	२ आत्मो. २
द्यत्कल्याणं वदति	बृह. १।३।२	तथैव देवः स्वप्न आनन्दमभियाति	
तथेति तेभ्यः श्रोत्रमुदगायत्,		वेद एव ज्योतिः	परब्र. २
यः श्रोत्रे भोगस्तं देवेभ्य		तथो एवैव विद्वान् सर्वेषां भूतानां	
आगायद्यत्कल्याणं ऋगोति	बृह. १।३।५	प्राणमेव प्रत्यात्मानमभिसं-	
तथेति समुपविविशुः स ह प्रवाहणो		स्तूय सदैतैः सर्वैरस्माच्छरीरा-	
जैवलिरुवाच (मा. पा.)	छां. उ. १।८।२	दुःक्रान्ति	कौ. उ. २।१४
तथेन्द्रियकृता दोषा दहन्ते प्राण-		तथो एवास्मै सर्वाणि भूतान्य-	
धारणात् । प्राणायामैर्देहदोषान्	अ. पृ. ७	याचमानायैव बलिं हरन्ति	कौ.उ. २।१२
तथैव च पितामहाः	भ. गी. १।३४	तथो एवैव विद्वान्सर्वान्प्राप्म-	
तथैव ज्ञानकर्मभ्यां प्राप्यते ब्रह्म		नोऽपहत्य सर्वेषां भूतानां	
शाश्वतम् ।	भवसं. १।३३	श्रेष्ठ्यं स्वाराज्यमाधिपत्यं पर्येति	कौ.उ. ४।२०
तथैव नाशाय विशन्ति लोकाः	भ.गी. १।१२९	तथो एवैव विद्वान् सर्वेषां भूतानां	
तथैव निम्नगः सोमः शिवशक्तिपदा-		श्रीमत्तमो यश्चिन्तितमस्तेजस्वि-	
स्पदः । शिवश्चोर्ध्वमयः शक्ति-		तमो भवति	कौ.उ. २।६
रुर्ध्वशक्तिमयः शिवः । तदित्थं शिव		तदक्षरं तत्सवितुर्वरेण्यं प्रज्ञा च तस्मा-	
शक्तिभ्यां नाव्याप्तमिह किञ्चन	बृ.जा. २।९	त्प्रसृता पुराणी [श्वेता. ४।१८+	गुह्यका. ६१
तथैव ब्रह्मविच्छेष्टः सदा ब्रह्मैव नापरः २ आत्मो. २१		तदक्षरं परमे व्योमन्	महाना. १।२
तथैव रसशक्तिश्च सोमात्मा चानला-		तदग्निनैव देवेषु ब्रह्माऽभवद्ब्राह्मणो	
त्मिका । वैशुदादिमयं तेजो..		मनुष्येषु क्षत्रियेषु क्षत्रियो	
मधुरादिमयो रसः	बृ.जा. २।३	वैश्येन वैश्यः शूद्रेण शूद्रः	बृह. १।४।१९
तथैव रामबीजस्थं जगदेतच्चरा-		तदग्रं ब्रह्म चोच्यते	यो.चू. ८०
चरम् । बीजोक्तमुभयार्थत्वं		तदण्डमभूद्धैर्म, तत्परिणममानमभूत्,	
रामनामनि दृश्यते [रामर. ५।११+	रा.पृ.ता. २।३	ततः परमेष्ठी व्यजायत	अव्यक्तो. १
तथैव विद्वान् रमते निर्ममो निरहं		तदण्डं समभवत्, तत्संवत्सरमात्र-	
सुखी । कामान्निष्कामरूपी		मुपित्वा तद्विधाऽकरोत्	सुबालो. १।२
सञ्चरत्येकचरो मुनिः	२ आत्मो. ११	तदतितरां सुशोभायमानं ब्रह्मेति	
तथैव (शनैः शनैः) सेवितो(वश्यः)		पुराविदो वदन्ति	सामर. ५५
वायुरन्यथा हन्ति साधकम्	शांडि. १।७६	तदतीता सप्तमी (योगभूमिका)	वराहो. ४।१

तद्व्याविद्यया (भयं) मन्यतेऽथ यत्र देव इव राजेवाहमेवेद* सर्वोऽस्मीति मन्यते तददितेरादितित्व* सर्वस्यैत- स्यात्ता भवति तदद्वितीयमखण्डार्थं परं ब्रह्म तदधश्चित्तसंयमादभिलोकज्ञानम् तदधिकारीनभवेद्यदि गृहस्थप्रार्थना- पूर्वकं 'अभयं सर्वभूतेभ्यो' इत्य- नेन मंत्रेण वस्त्रमेकं परिगृह्य... तदधिष्ठानमात्मानं संज्वालय तत्तेज आत्मचैतन्यरूपं बलमवष्टभ्य मात्राभिरोतानुज्ञात्रनुज्ञाविक- ल्परूपं चिन्तयन् प्रसेत् तदधीना विषयग्रहणबुद्धिः, बुद्ध्या बुद्धयति, चित्तेन चेतयत्यहङ्कारे- णाहङ्कारीति तदधीनाः कर्मज्ञानवैराग्यप्रवर्तकाः पुरुषास्तदनुकूलाचाराः सन्ति तदध्यात्मविद्यया लब्धं (मनःशौचं) तदनन्यत्तद्वेधाऽभूद्धरितमेकं, रक्त- मपरम्। तत्र रक्तं तत्पुंसो रूप- मभूत्, चरितं तन्मायायाः तदनभ्यर्च्य नाश्रीयात्फलमन्नमन्यद्वा तदनुकृतिरसौ मानुषी वीणा भवति तदनु च समतावशात्स्वरूपे परिणमनं महतामचिन्त्यरूपम् तदनु प्रविश्य सच्च त्यच्चाभवत्.. तदनु विषयवासनाविनाशस्तदनु शुभः परमः स्फुटप्रकाशः तदनु सर्वेशं प्रमेयमजं शिवं.. परं ब्रह्म आत्मन्येव पश्यमानो.. परं ब्रह्म प्राप्नोति तदन्तरस्य सर्वस्य तदु सर्वस्य बाह्यतः तदन्तरारयोः पूषा वर्तते च पयस्विनी, सुपुम्ना पश्चिमे चारे तदन्तर्गतजीवराशयः स्थूलशरीरैः सह विराडुच्यते	वृह. ४।३।२० वृह. १।२।५ बृहचो. ३ शांडि. १।७।५२ प.हं.प. ६ नृसिंहो. ३।४ ना.प. ६। ४ ना.प. ५।१ शांडि. १।१।३ अव्यक्तो. १ भस्मजा. २।१० ३५२. २।५।२ अ.पू. १।५४ तैत्ति. २।६ अ.पू. १।५४ मं.ब्रा. ३।१ ईशा. ५ वराहो. ५।२५ ग.शो.ता.४।५	तदपराजिता पूर्वज्ञानः प्रभुविमित* हिरण्यमयम् तदपश्यत्तदभवत् प्रजासु तदपाणिपादमचक्षुश्श्रोत्रमजिह्व- मशरीरमग्राह्यमनिर्देश्यम् (ब्रह्म) तदपानेनाजिघृक्षत् तदावयत् तदपोऽसृजत तस्मात्तत्र कच शोचति स्वेदते वा पुरुषस्तेजस एव तद्व्यापो जायन्ते तदभावे सत्यनन्तविरोधो विभाति तदभिदुष्य पाप्मनाविध्यन्स यथा- श्मानमृत्वा लोष्टो विध्व* सेत तदभिमृशेदनु वा मंत्रयेत् 'यन्मेऽद्य रेतः पृथिवीमस्कान्त्सीद्य- दोऽधी...' (इति मंत्रेण) तदभिव्यक्तिचिह्नानि सिद्धिद्वाराणि मे शृणु..। दृश्यन्ते सूक्ष्मरूपेण सदा युक्तस्य योगिनः तदमेदेन मन्त्राग्नेदं ज्ञानसाधनं तदभ्यद्रवत्तस्मात्तिरोदधे (यक्षं) तदभ्यद्रवत्तमभ्यवदत् कोऽसीति तदभ्यन्तरसंस्थाने शुद्धबोधा- नन्दलक्षणं विभाति तदभ्यन्तरे अमिततेजोराशिस्त- दुपरि ज्वलति, परममङ्गलासनं विराजते तदभ्यासादखण्डमण्डलाकारज्योतिः तदभ्यासान्मनःस्थैर्यं, ततोवायुस्थैर्यम् तदमलमरजं तदात्मतत्त्वं तदमृतमभयमशोकमनन्तं निर्बीज- मेवाप्येति तदमृतमभयमेतद्ब्रह्मेति तदरश्च ह वै ण्यश्चार्णवौ ब्रह्मलोके.. तदर्थं कर्म कौन्तेय तदलक्षणमग्राह्यं यद्व्यवहार्यमचिन्त्यं.. प्रपञ्चोपशमं शिवं शांतमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते स ब्रह्मप्रणवः तदवस्था जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिरुरीयाः तद्विज्ञेयं तदव्यक्तम् (ब्रह्मतेजः)	छान्दो. ८।५।३ महाना. २६ शांडि. २।१।२ २५२. ३।१० छान्दो. ६।२।३ त्रि.म.ना. २।३ वृह. १।३।७ वृह. ६।४।५ यो.शि. २।१९ द. मृ. १६ केनो. ३।११ केनो. ३।४, ८ त्रि.म.ना. ५।९ त्रि.म.ना. ५।५ मं. ब्रा. २।२ मं. ब्रा. २।३ अ.पू. ४।७२ सुवा.. ९।१-१३ छान्दो. ८।८।३ छान्दो. ८।५।३ भ.गी. ३।९ ना.प. ८।२३ वराहो. ४।१ अव्यक्तो. २
--	--	--	---

तदव्ययं तद्रूतयोनिं परि- पश्यन्ति धीराः	मुण्ड. १।१।६
तदव्ययीभूतमन्वर्थवाची शब्दो न व्येति कदाचन	२प्रणवो. १४
तदश्वत्थः सोमसवनः	छान्दो. ८।५।३
तदस्ति (कर्तव्यं) चेन्न स तत्त्वविद्ववति	पैङ्गलो. ४।९
तदस्मै देवा अभिसन्नवन्तु [अथर्व. १९।४।११+तै.सं. ५।४।७।३ तै.आ. ३।११।९	चित्त्यु. ११।९
तदस्य गर्भा अन्वायत्तास्तस्मात्ते प्रतिहृता नावपद्यन्ते प्रतिहार- भाजिनो ह्येतस्य साम्नः	छान्दो. २।९।६
तदस्य देवा अन्वायत्तास्तस्मात्ते सत्तमाः प्राजापत्यानामुद्गीथ- भाजिनो ह्येतस्य साम्नः	छान्दो. २।९।५
तदस्य पशवोऽन्वायत्तास्तस्मात्ते हिंक्षुर्वन्ति हिंकारभाजिनो..	छान्दो. २।९।२
तदस्य पितरो अन्वायत्तास्तस्मात्ता- न्निदधाति निभनभाजिनो ह्येतस्य साम्नः	छान्दो. २।९।८
तदस्य प्रज्ञा क्षवति ह्येतः पादा- दिवोदकम्...	....
तदस्य प्रथमं जन्म (गर्भावानम्)	२ ऐत. ४।१
तदस्य मनुष्या अन्वायत्तास्तस्मात्ते प्रस्तुतिकामाः प्रस्तावभाजिनो..	छान्दो. २।९।३
तदस्य रुद्रा अन्वायत्ताः, प्राणा वाव रुद्राः, एते हीद* सर्व* रोदयन्ति	छान्दो. ३।१६।३
तदस्य रूपं प्रतिचक्षणाय	बृह. २।५।१९
तदस्य वयांस्यन्वायत्तानि तस्मात्ता- न्यन्तरिक्षे ... आदिभाजीनि ह्येतस्य साम्नः	छान्दो. २।९।४
तदस्य वसवोऽन्वायत्ताः, प्राणा वाव वसवः, एते हीद* सर्व *	छान्दो. ३।१६।१
वासयन्ति	भ.गी. २।६७
तदस्य हरति प्रज्ञां	
तदस्यादित्या अन्वायत्ताः प्राणावाव आदित्याः, एते हीद* सर्वमाददते	छान्दो. ३।१६।५
तदस्यामृतस्याशरीरस्यात्मनो- ऽधिष्ठानम्	छान्दो. ८।१२।१

तदस्यारण्या अन्वायत्तास्तस्मात्ते पुरुषं दृष्ट्वा कक्ष* श्वभ्रमित्यु- पद्रवन्ति	छान्दो. २।९।७
तदस्येदं वाचा तन्त्या नामभि- र्दामभिः सर्वं सितम्	१ऐत. १।६।१
तदहं भक्त्युपहृतं	भ.गी. ९।२६
तदा गन्ताऽसि निर्वेदं	भ.गी. २।५२
तदाचारवशात्तत्तल्लोकप्राप्तिः	ना.प. ५।११
तदा जडान्यपि तानि चेतनवत्स्व- कर्माणि चक्रिरे (हिरण्यगर्भः)	पैङ्गलो. १।५
तदा (प्रलये) जीवाः सर्वे प्रकृतौ प्रलीयन्ते	त्रि. म.ना. ३।४
तदाज्यभागावन्तरेणाहुतीः प्रति- पादयेच्छ्रद्धया हुतम्	मुण्ड. १।२।२
तदाज्ञया समष्ट्यण्डं व्याप्य तान्यतिष्ठन्	पैङ्गलो. १।५
तदाज्ञयाऽहङ्कारसमन्वितो विराट् स्थूलान्यरक्षन्	पैङ्गलो. १।५
तदाण्डं निरवर्तत, तत्संवत्सरस्य मात्रामशयीत	छान्दो. ३।१९।१
तदा(अमनस्केजाते) तत्परमं पदम्	मैत्रा. ६।३४।७
तदाऽऽत्मनाऽऽत्मानं दृष्ट्वा निरात्मा भवति	मैत्रा. ६।२०
तदात्मनि निरते य उपनिषत्सु धर्मास्ते मयि सन्तु	केनो.शांतिः
तदात्मानमेवावेदहं ब्रह्मास्मीति	बृ. उ. १।४।१०
तदात्मानं सृजाम्यहम्	भ.गी. ४।७
तदात्मानं स्वयमसृजत	तैत्ति. २।७
तदात्मान * स्वयमकुरुत तस्मात्त- त्सुकृतमुच्यते	तैत्ति. २।७
तदा दृष्टिविशेषाश्च त्रिविधान्या- सनानि च । अन्तःकरणभावश्च योगिनो नोपयोगिनः	अमन. २।३६
तदा देवमविज्ञाय दुःखस्यान्तो भविष्यति (यदा चर्मवदाकाशं वेष्टयिष्यन्ति मानवाः)	श्वेता. ६।२०
तदा न स्मरति जन्ममरणानि, नच कर्म शुभाशुभं विन्दति	गर्भो. १०

तदानीमात्मगोचरा वृत्तयः		तदितर इतर ५ रसयते	बृह. ४।५।१५
समुत्थिता अज्ञाता भवन्ति	पैङ्गलो. ३३	तदितर इतर ५ विजानाति	बृह. ४।५।१५
तदा पश्चिमाभिमुखप्रकाशः स्फटिक-		तदितर इतर ५ शृणोति [बृ. उ. २।४।१४ + ४।५।१५	
धूम्र.. प्रभा दृश्यन्ते	मं. ब्रा. २।४	तदितर इतर ५ स्पृशति	बृह. ४।५।१५
तदातिर्नैव जायेत कामिन्यालिङ्गि-		तदिति तदसौ तेजोमयं तेजोऽग्निर्देवता	गायत्रीर. २
तस्य च	अमन. १।४२	तदिति परमात्मा सदाशिवोऽक्षरं	
तदा प्रभामनोबुद्धिशून्यं भवति	पैङ्गलो. ४।९	विमलं.. हकाराक्षरं शिवरूपं	
तदा योगमवाप्स्यसि	भ. गी. २।५३	निरक्षरमक्षरं व्यालिख्यतइति	त्रि. ता. १।१०
तदा विद्वान्पुण्यपापे विहाय परे-		† तदिति वा एतस्य महतो	
ऽव्यये सर्वमेकीकरोति	मैत्रा. ६।१८	भूतस्य नाम भवति	....
तदा सद्गुरुमाश्रित्य चिरकालसेवया		तदिति सोऽथर्ववेदः	सन्ध्यो. २०
बन्धं मोक्षं कश्चित्प्रयाति	पैङ्गलो. २।९	तदित्यं शिवशक्तिभ्यां नाव्याप्तमिह	वृ. जा. २।१०
तदासां पाप्मनो विन्यदधात्	बृह. १।३।१०	किञ्चन	भ. गी. १।७।२५
तदाऽसौ परमाकाशरूपो देह्यव-		तदित्यनभिसन्वाय	निरुक्तो. १।१
तिष्ठति ।.. मरणं नास्ति तस्य वै	यो. शि. १।५७	तदिदमत्र मनः श्लेष्मरेतसः सम्भवति	मैत्रा. ६।३३
तदाऽस्य सन्मुखे तत्त्वममनस्कं		तदिदमन्तरिक्षं प्रजापतेर्द्वितीयाचितिः	
प्रकाशते । अमनस्के च सञ्जाते		तदिदमन्तिके दवीयो नेदीय इव	
चित्तादिविलयो भवेत्	अमन. १।१९	दूरतो न वा अस्य महिमानं कश्चित्..	आर्षे. ५।४
तदाहुरुदकमीचित्तं, न शृणोति,		तदिदमन्नमन्नादमियमेव	१ ऐत. १।२।७
न पश्यति, न वाचा वदति	कौ. उ. ३।३	तदिदमप्येतर्हि नामरूपाभ्यामेव	
तदाहुर्यदनेन रूपेणामुं लोकमभि-		व्याक्रियते	बृह. १।४।७
सम्भवती ३	१ ऐत. ३।७।२	तदिदमप्येतर्हि तन्नामरूपाभ्यामेव	
तदाहुर्यदयमेक इवैव पवतेऽथ		व्याक्रियते (पा.)	बृ. उ. १।४।७
कथमध्यर्थ इति	बृह. ३।९।	तदिदमप्येतर्हि य एवं वेदाहं ब्रह्मा-	
तदाहुर्निशोचति निपतति		स्मीति, स इदं सर्वं भवति	बृह. १।४।१०
वर्धिष्यति वा	छान्दो. ७।१।१।१	तदिदमस्य सकलनिष्कलं रूपम्	शांडि. ३।१।२
तदाहुर्यद्ब्रह्मविद्यया सर्वं भविष्यन्तो		तदिदमाप एवेदं वै मूलम्	१ ऐत. १।८।१
मनुष्या मन्यन्ते	बृह. १।४।९	तदिदं ॐ सत्यम्	सदानं. १६
(ॐ) तदाहुः किं तदासीत्तस्मै सहोवाच	सुबालो. १।१	तदिदं कर्मकृतमयं पुरुषो ब्रह्मलोकः	१ ऐत. १।३।१
तदिच्छाधि यो असि सर्ववित्तमो न		तदिदं पुरं पुण्डरीकं विज्ञानघनं	
त्वाश्रवद्ब्रह्मरिषा (रूपा) मयस्वि	बा. मं. ३	तस्मात्तडिदाभमात्रम्	नारा. ४
तदितर इतरमभिवदति	बृह. ४।५।१५	तदिदं लिङ्गं ब्रह्म, तदिदं ॐ सत्यम्	सदानं. १६
तदितर इतरं जानाति	बृह. २।४।१४	तदिदं योनौ रेतः सिक्तं पुरुषः	
तदितर इतरं जिघ्रति	बृह. २।४।१४	संभवति	निरुक्तो. २
तदितर इतरं पश्यति	बृह. २।४।१४	तदिदं सर्वमाप्नोति, य एवं वेद	बृह. १।४।१७
तदितर इतरं मनुते [बृह. २।४।१४ + ४।५।१५	४।५।१५	तदिमे मूढा उपजीवन्त्यभिष्वङ्गिणः	मैत्रा. ७।१०

† इयं श्रुतिः श्रीमद्भगवद्गीताया नैलकण्ठीयटीकायां दृश्यते, न त्वस्मत्संप्रहीतोपनिषत्संग्रहे ।

ब्रह्मानन्दगिर्याख्याने व्याख्याने बाह्यभीयतत्त्वदीपिकायां च

तदीक्षणाय स्वाध्यायश्चक्षुर्योग-
 स्तथाऽपरः । न मांसचक्षुषा
 (द्रष्टुं) दृष्टं.. ब्रह्मभूतः स
 शक्येत (?) भवसं. ३।७

तदुक्तमृषिणा-गर्भे नु सन्नन्वेषाम
 वेदमहं देवानां जानिमानि विश्वा..
 शतं मा पुरमायतीः... [२ऐत. ४।५ क. अ. ३।६।१६
 [=मं. ४।२७।१+ ऐ. आ. २।५।१।१४

तदु तथा न कुर्यादाग्नेयीमेव कुर्यात् जावा. ४
 तदुतापि यत्रैतद्बलवदनुगृह्णन् सन्द-
 ग्धद अहोरात्रे वर्षति ३ऐत. १।२।१

तदुताप्याहुः सास्त्रैनमुपागादित्यसा-
 धुनैतमुपागादित्येव तदाहुः छान्दो. २।१।२
 तदुनात्येतिकश्चन, एतद्वैतत् [कठो. ४।९ + ८५+६१
 तदुपप्रेयाय सर्वजवेन (अग्निः)
 तन्न शशाक दग्धुम् (तृणम्) केनो. ३।६
 तदुपप्रेयाय सर्वजवेन, तन्न शशाका-
 दातुं (वायुः, तृणम्) केनो. ३।१०
 तदुपरि कृष्णस्य स्थानं गोकुलाढ्यं
 माथुरमंडलं महत्पदम् राधोप. १।३
 तदुपरि ज्वलति निरतिशयानन्दतेजो-
 राशिः त्रि.म.ना. ५।६
 तदुपरि सुदर्शनचक्रं त्रिकोटियोजन-
 विस्तीर्णम् राधोप. १।३
 तदुपायं (ब्रह्मदर्शने) लक्ष्यत्रयाव-
 लोकनम् मं. आ. १।२
 तदुभयविलक्षणो नारायणः
 (कार्यकारणभिन्नः) त्रि.म.ना. २।८
 तदु सर्वस्य बाह्यतः- (मा. पा.) ईशा. ५
 तदु सर्वस्यास्य बाह्यतः ईशा. ५
 तदु ह जमदग्निर्नानुमेने आर्तमिव
 वा एष तन्मेने आर्षे. २।१
 तदु ह जानश्रुतिः पौत्रायणः षट्
 शतानि गवां निष्कमश्चतरीरथं
 तदादाय प्रतिचक्रमे छान्दो. ४।२।१
 तदु ह न मेने गौतमो यदिदमार्तमिव आर्षे. ६।१
 तदु ह पुनरेव जानश्रुतिः पौत्रायणः
 सहस्रं गवां.. दुहितरं तदादाय
 प्रतिचक्रमे छान्दो. ४।२।३

तदु ह बालाकिर्न विजज्ञौ कौ.त. ४।१८
 तदु ह भारद्वाजो नानुमेने यदि ह
 सर्वेत्येत्येति आर्षे. ४।१

तदु ह वा एते ब्रह्मवादिनः पूर्वाभि-
 मुखाः सन्ध्यायां गायत्रियाभि-
 मंत्रिता आप ऊर्ध्वं क्षिपन्ति सहवै. २
 तदु ह वसिष्ठो नानुमेने, यदिमा
 विस्फूर्जयत एवामिपद्यन्ते
 वीवयन्ति मिथुनं चेति.. आर्षे. ७।१

तदूर्ध्वममन्त्रवदाचरन् क्षौराभ्यङ्ग-
 स्नानोर्ध्वपुण्ड्रादिकं विहाय..
 देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३
 तदूर्ध्वमुदसर्पत् ता ऊरु अभवताम् १ऐत. १।४।१
 तदेकमजरममृतमभयमोमित्यनुभूय
 तस्मिन्निदं सर्वं त्रिशरीरमारोप्य
 तन्मयं हि..तदेवेति संहरेदोमिति नृसिंहो. १।२
 तदेकममृतमजरमनुभूय तथोमिति ना. प. ८।७
 तदेकं वद निश्चित्य भ.गी. ३।२
 तदेके प्राजापत्यामेवेष्टिं कुर्वन्ति याज्ञव. १
 तदेजति तन्नेजति (मा. पा.) ईशा. ५
 तदेजति तन्नेजति तदूरे तद्वदन्तिके ईशा. ५
 तदेतच्चतुष्पाद्ब्रह्म वाक्पादः, प्राणः
 पादश्चक्षुः पादः, श्रोत्रं पाद इत्य-
 ध्यात्मम् छान्दो. ३।१८।२
 तदेतच्छ्रीश्रयशश्चेत्युपासीत, श्रीमान्
 यश्चस्वी भवति, य एवं वेद छांदो. ३।१३।२
 तदेतच्छ्रोत्रेऽप्युक्तम् कौ. उ. १।६
 तदेतज्जडं मोहात्मकमनन्तमिदं
 रूपमस्यास्य व्यञ्जिका नित्य-
 निवृत्ताऽपि मूढैरात्मेव दृष्टास्य
 सत्त्वमसत्त्वं च दर्शयति नृसिंहो. ९।२
 तदेतत्कथितं बीजमविद्याया मया
 तव । क्लेशानां च क्षयकरं
 योगादन्यत्र विद्यते भवसं. ३।११
 तदेतत्कामरूपाख्यं पीठं... यो.शि. ५।८
 तदेतत्कीर्तिश्च व्युष्टिश्चेत्युपासीत ।
 कीर्तिमान्व्युष्टिमान् भवति छांदो. ३।१३।४

तदेतत्कौरुण्डेर्वचनं वेदयन्ते...

स गाथादर्शी भवति

संहितो. ३।९

तदेतत्तेजोऽन्नाद्यमित्युपासीत, तेज-

स्यन्नादो भवति, य एवं वेद

छांदो. ३।१३।१

तदेतन्नय ५ शिक्षेदमं दानं दयामिति

बृह. ५।२।३

तदेतन्नय ५ सदेकमयमात्मात्मैकः (मा.)

बृह. १।६।३

तदेतन्नय ५ सदेकमयमात्मा एकः

बृह. १।६।३

तदेतदक्षरं जैत्रमभित्वरम्

शौनको. १।५

तदेतन्निवृत्तिवृद्धि वै चक्षुः शुक्लं कृष्णं

कनीनिकेति

१ ऐत. १।५।३

तदेत् त्र्यक्षरं सत्यमिति, सइत्येकमक्षरं

तीत्येकमक्षरं, यमित्येकमक्षरम्

बृह. ५।५।१

तदेतत् त्र्यक्षरं हृदयमिति, हृदयेत्येकम-

क्षरमभिहरन्त्यस्मै स्वाश्चान्ये च

बृह. ५।३।१

तदेतत्पञ्चविधं मितममितं स्वरः

सत्यानृते इति

१ ऐत. ३।६।४

तदेतत्पण्डिता एव पश्यन्ति (ब्रह्म)

नृसिंहो. ९।९

तदेतत्पदनीयमस्य सर्वस्य यदय-

मात्मा, अनेन ह्येतत्सर्वं वेद

बृह. १।४।७

तदेतत्पुष्पं फलं वाचो यत्सत्यम्

१ ऐत. ३।६।४

तदेतत्पूर्णमप्रवर्ति पूर्णमप्रवर्तिनी ५

श्रिय ५ लभते, य एवं वेद

छांदो. ३।१२।९

तदेतत्प्रेयः पुत्रात्प्रेयो वित्तात्प्रेयो-

ऽन्यस्मात् सर्वस्मादन्तरतरं

यदयमात्मा

बृह. १।४।८

तदेतत्सत्यमात्मा ब्रह्मैव, ब्रह्मात्मैव..

नृसिंहो. ९।९

तदेतत्सत्यमृषिरङ्गिराः पुरोवाच

मुण्ड. ३।२।११

तदेतत्सत्यं तदमृतं तद्वेदव्यम्..

मुण्ड. २।२।२

तदेतत्सत्यं मन्त्रेषु कर्माणि कवयो

यान्यपश्यन्, तानि त्रेतायां

बहुधा सन्ततानि

मुण्ड. १।२।१

तदेतत्सत्यं यथा सुदीप्तात्पावका-

द्विस्फुलिङ्गाः.. प्रभवन्ते ..। तथा-

ऽक्षराद्विधाः.. भावाः प्रजायन्ते

तत्र चैवापियन्ति

मुण्ड. २।१।१

तदेतत्सहस्रं तत्सर्वं तानि..

१ ऐत. ३।४।३

तदेतत्सुदर्शनं महाचक्रं बालो वा

युवा वा वेद स महान् भवति

नृ.पू. ५।८

तदेतत्सृष्टं पराङ्मयजिघांसत्

२ ऐत. ३।३

तदेतदक्षरं परं ब्रह्म (गणेशः)

ग.पू. १।३

तदेतदक्षरं ब्रह्मणो यं काममिच्छेत्

२ प्रणवो. ६

तदेतदक्षरं ब्रह्म स प्राणस्तदु वाङ्मनः

मुण्ड. २।२।२

तदेतदक्षरं वेदयते यस्तु सोम्य...

प्रश्नो. ४।११

तदेतदक्षरं सत्यं तद्विज्ञाय विमुच्यते

रुद्रह. ३४

तदेतद्वयं स्वप्रकाशं महानन्दमात्मैव

नृसिंहो. ८।७

तदेतदन्नमन्ने प्रतिष्ठितम्, स य एत-

दन्नमन्ने प्रतिष्ठितं वेद प्रतिष्ठितम्

तैत्ति. ३।७+३।८

तदेतदभयममृतमानन्दमाध्यात्मिकम्

गान्धर्वो. ५।९

तदेतदमृतमुभयतः सत्येन परि-

गृहीत ५ सत्यभूयमेव भवति

बृह. ५।५।१

तदेतदमृत ५ सत्यं तद्वोद्व्यं

मुमुक्षुभिः

रुद्रह. ३७

तदेतदमृत ५ सत्येन छन्नम्, प्राणो वा

अमृतम्, नामरूपे सत्यम्,

ताभ्यामयं प्राणश्छन्नः

बृह. १।६।३

तदेतदविद्वानेवास्मिन्नवायत्त-

मुपास्ते...

आर्षे. २।३

तदेतदिति मन्यन्तेऽनिर्देश्यं परमं

सुखम्। कथं नु तद्विजानीयां..

कठो. ५।१४

तदेतदुक्थं प्राण एव

१ ऐत. १।४।६

तदेतदुपनिषदां रहस्यम्

सङ्कर्षणो. ३

तदेतदूर्ध्वाभिश्च तिरश्चीभिश्च विद्यु-

द्विराह्लादाश्चरन्ति

छांदो. ७।११।१

तदेतद्विष्णोक्तं निदर्शनं स ई पाहि

य ऋजीषीत रुद्रः.. [नृ.पू. ३।३

+ग.पू. २।३

तदेतद्विषः पश्यन्नवोचत् [बृह. २।५।१६,

१७, १८, १९

तदेतदेवाक्षरं ज्ञात्वाऽष्टौ प्रकृतयः

षोडश विकाराः शरीरे तस्यैव

देहिनः

गर्भो. ३

तदेतदेतस्यामृच्यध्यूढं साम

छांदो. १।६।१

तदेतदेवैषा दैवी वागनुवदति

स्तनयितुर्द द द इति

बृ. उ. ५।२।३

तदेतदोजश्च महश्चत्युपासीत

छांदो. ३।१३।५

तदेतद्विवाधीयानो रात्रिकृतं पापं

नाशयति

सङ्कर्षणो. ३

तदेतद्वृष्टं श्रुतं चेत्युपासीत

छांदो. ३।१३।८

तदेतद्रक्षोघ्नं मृत्युतारकं गुरुणा लब्धं

कण्ठे बाहौ शिखायां बभ्रीत

नृ.पू. ५।८

तदेतद्वदुकं पशुपाशविमोक्षणाय	बटुको. २४	तदेव त्रिपाद्विभूतिवैकुण्ठस्थानं	
तदेतद्विज्ञाय ब्राह्मणः परिव्रज्य..		तदेव परमकैवल्यम्	त्रि.म.ना.७।८
तद्ब्रह्माहमस्मीति ब्रह्मप्रणवमनु-		तदेव निर्भयं ब्रह्म ज्ञानलोकं समन्ततः अद्वैत. ३५	
स्मरन्...सन्न्यासेनैव देहत्यागं		तदेव निष्कलं ब्रह्म निर्विकल्पंति-	
करोति	ना.प. ३।८६	रञ्जनम् । तद्ब्रह्माहमिति ज्ञात्वा	
तदेतद्वेदानां रहस्यम्	सङ्कर्षणो. ३	ब्रह्म संपद्यते ध्रुवम् [त्रि. ता. ५।८ ब्र. विं. ८	
तदेतद्ब्रह्मघ्नस्य विष्टपं, यदेतन्नासि-		तदेव परमकैवल्यं.. तदेव सद्ब्रह्म	त्रि. म.ना.७।८
कायै विनतमिव	१ऐत. १।२।५	तदेव परमयोगिभिर्मुमुक्षुभिः सर्वै-	
तदेतद्ब्रह्मापूर्वमनपरमनन्तरमबाह्यम्	बृह. २।५।१९	राशास्यमानम् (ब्रह्म)	त्रि.म.ना. ७।८
तदेतद्ब्रह्म क्षत्रेविद्शूद्रः	बृह. १।४।१५	तदेव प्रणवस्वरूपम्	मं. ब्रा. २।४
तदेतद्ब्रह्मवर्चसमन्नाद्यमित्युपासीत	छांदो. ३।१३।३	तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते	केनो. १।५-९
तदेतन्नभयं यदयमात्मा प्रधिवित्तं	बृह. १।५।१५	तदेव ब्रह्म परमं कवीनां	महाना. १।६
तदेतन्नाश्रद्धानाय प्रब्रूयात्	नृ.षट्. ८	तदेव ब्रह्म परमं विशुद्धं कथ्यते	त्रि. म.ना.४।३
तदेतन्निदर्शनम्-हंसः शुचिष-		तदेव भूतं तदु भव्यमा इदं तदक्षरे	
द्वसुरन्तरिक्षसत् [क्र.मं.४।४०।५	ग.पू.ता.२।८,९	परमे व्योमन्	महाना. १।२
तदेतन्निदर्शनं भवति-एको देवः		तदेव मन्त्रतारकब्रह्म त्वं विद्धि	श्री. वि.ता.१।२
प्रापको यो वसुनां..	ग.पू.ता.१।६	तदेव मम परमं धाम, तदेव शिखा	
तदेतन्माया हंसमयी देवानाम्	ग.पू.ता. २।९	तदेवोपवीतं च	प. हं. प. ३
तदेतन्मिथुनमोमित्येतस्मि-		तदेव मे दर्शय देव रूपम्	म. गी.१।१४५
न्नक्षरे स*सृज्यते	छांदो. १।१।६	तदेव मे ब्रह्म	आर्षे. ५।२
तदेतन्मूर्तं यदन्यद्वायोश्चान्तरिक्षाच्च		तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य	म. गी.१।१४९
तन्मर्त्यम्	बृह. २।३।२	तदेव रूपं द्विधा विधाय समाराधन-	
तदेतया वाचाऽभिव्याह्रियते		तत्परोऽभूत्	सामर. ५
सत्यमिति	कौ.उ. १।६	अदेवर्तं तदुसत्यमाहुः.. [महाना.१।६ +	त्रि. म.ना.४।३
तदेतेनात्मन्नेतेनार्थचतुर्थेन मात्रेण		तदेव वह्निकुण्डाख्यं तत्त्वकुण्ड-	
शान्तिं स*सृजन्ति	अ.शिरः.३।१०	लिनी तथा	योगरा. ६
तदेव कृतकृत्यत्वं प्रति योगिपुर-		तदेव शाम्भवीलक्षणम्	मं. ब्रा. २।२
स्सरम् । अनुसंदधदेवायमेवं		तदेव शिष्यत्यमलं निरामयं	योगकुं. ३।३५
तृप्यति नित्यज्ञः	१भवधू. १०	तदेव शुक्रममृतं तद्ब्रह्म तदापः	
तदेव च मध्याकारोऽङ्गुलादन्यूनः	कात्याय. १	स प्रजापतिः	महाना. १।७
तदेव चित्तं निराश्रयं मनोन्म-		तदेव शुक्रं तद्ब्रह्म तदेवामृतमुच्यते	कठो.५।८+६।१
न्यवस्थापरिपकं लययोग्यं भवति	मं.ब्रा. ५।१	तदेव शुक्रं तद्ब्रह्म तदापस्तत्प्रजापतिः	श्वेताश्व. ४।२
तदेव चिद्ब्रह्म, तदेवानन्दघनम्	त्रि.म.ना.७।८	तदेव शुद्धबोधघनविशेषम् (ब्रह्म)	त्रि. म.ना.७।८
तदेव तत्सर्वं निरुह्य प्रत्यूह्य सम्पीड्य		तदेव सक्तः सह कर्मणैति लिङ्गं	
सञ्ज्वाल्य संभक्ष्य स्वात्मान-		मनो यत्र निषक्तमस्य । प्राप्यान्तं	
मेवैषा ददाति	बृ. उ.७।६	कर्मणस्तस्य यत्किञ्चेह करो'ययम्	बृह. ४।४।६
तदेव तारकं ब्रह्म त्वं विद्धि	तारसा. २।१	तदेव सच्चिदानन्दं ब्रह्म भवति	मं. ब्रा. २।२
[रामो.ता.१।२+		तदेव सत्यं तदेव ब्रह्म परमं विशुद्धं	त्रि.म.ना. ४।३

तदेव सदाशिव एव निष्कलमप

आद्यो देवोऽन्त्यमक्षरं व्याक्रियते

तदेव सद्भनम्, तदेव चिद्भनम्

तदेव स्थूलशरीरम् (अन्नमयकोशः)

तदेव (रुद्रसूक्ताभिषिक्तस्य) स्तनपनपयः

पीत्वा महापातकेभ्यो मुच्यते

तदेवं ज्ञात्वा स्वरूपानुसन्धानं

विनाऽन्यथाचारपरो न भवेत्

तदेवं विद्वांस इहैवामृता भवन्ति

तदेवाग्निस्तदादित्यस्तद्वायुस्तदु

चन्द्रमाः । तदेवं शुक्रं तद्ब्रह्म

तदेवाकाशपीठं स्पर्शानं पीठं तेजः-

पीठममृतपीठं रत्नपीठं जानीयात्

तदेवाग्निस्तद्वायुस्तत्सूर्यस्तदुचन्द्रमाः ।

तदेव शुक्रममृतं तद्ब्रह्म..

तदेवाग्निस्तमसो ज्योतिरेकं तन्मे

मनः शिवसङ्कल्पमस्तु

तदेवानन्तोपनिषद्विमृग्यम्

तदेवाधः शिवशक्त्याख्यमन्यत्तृतीयं

चेयं चान्द्री विद्या

तदेवानन्दधनम्

तदेवानुप्राविशत्, तदनु प्रविश्य

सच्च त्यच्चाभवत्

तदेवावाधितपरमतत्त्वम्

तदेवाभयमत्यन्तकल्याणं परमामृतं

सद्रूपं परमं ब्रह्म..

तदेवामृतमुच्यते [कठो. ५।८

तदेवार्कस्यार्कत्वं, कँ ह वा

अस्मै भवति

तदेवाश्वमेधस्याश्वमेधत्वम्

तदेवाहं तदेवाहं ब्रह्मैवाहं सना-

तनम् । ब्रह्मैवाहं न संसारी..

तदेवाहं सदानन्दं ब्रह्मैवाहं सनातनम्

तदेवोपासितव्यम् (परं ब्रह्म)

तदेवोपासितव्यं विज्ञेयं गार्भादि-

तारणम्

तदेष श्लोको न पश्यो मृत्युं

पश्यति, न रोगं नोत दुःखताम्

त्रि. ता. १।१३

त्रि. म. ना. ७।८

पैङ्गलो. २।५

भस्मजा. २।१०

ना. प. ५।११

शाट्वाय. १८

श्वेता. ४।२

त्रि. ता. ५।२१

महाना. १।७

२ शिवसं. १०

त्रि. म. ना. ७।८

त्रि. ता. १।१६

त्रि. म. ना. ७।८

तैत्ति. २।६

त्रि. म. ना. ७।८

कठरु. ३०

+६।१

वृह. १।२।१

वृह. १।२।७

ते. बि. ६।३१

ते. बि. ३।३२

तारसा. २।१

दत्तात्रे. १।१

छान्दो. ७।२६।२

तदेवाऽभ्यनुक्ता-कामस्तदग्रे सम-

वर्तनाधि मनसो रेतः प्रथमं

यशसीत् [वृ. जा. १।२+ नृ. पू. १,१

[क. अ. ८।७।१७+ =मं. १०।१२९।४

[अथर्व. १९।५२।१+ तै. आ. १।२३।१

तदेवाभ्युक्ता सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म

तदेवां प्राणानां विज्ञानेन विज्ञान-

सादाय य एपोन्तर्हृदय आकाश-

स्तस्मिच्छेते

तदैक्षन् बहु स्यां प्रजायेय

(अथ) तदैस्मिच्छतीरे एत-

स्तुखं भवति

तदैतूपमामभि । परं मृत्यो अनु-

परं हि पञ्चाम् [क. अ. ७।६।२६+ =मं. १०।१८।१

[चिन्नु. १५।२+ वा. सं. ३५।७

[तै. आ. ३।१५।१+ अथर्व. १२।२।२१

तदैन्नं वाक्सर्वनामभिः सहाप्येति

तदैरं मदीयं सरस्तदश्चत्थः सोम-

सवनस्तदपराजिता पूर्वेक्षणः

तदैव कापालकं सन्धाय य एष

स्तन इवावलम्बते सेन्द्रयोनिः

म वेदयोनिः

तदोत्तमविदां लोकान्

तद्रणेशः, सद्रणेशः, परं गणेशः

तद्गृहीत एव प्राणो भवति,

गृहीता वाक्

तद्रोमयेन भक्षितं जातम्

तद्रोमयेन रक्षा जाता

तद्रोमयेन विभूतिर्जाता

तद्दर्शनं सदाचारमूलम्

तद्दर्शनात्सर्वपापनिवृत्तिः

तद्दर्शने (ब्रह्मतेजसः) तिस्रो मूर्तयः,

अमा प्रतिपत्पूर्णिमा च

तद्दर्शनेन (परमहंसस्य) सकलं

जगत्पवित्रं भवति

तद्दर्शी (तारकदर्शी) विमुक्तफल-

स्तादृग्व्योमसमानो भवति

तद्दानं राजसं स्मृतम्

तैत्ति. २।१।१

वृह. २।१।१७

छान्दो. ६।२।३

प्रश्नो. ४।६

=मं. १०।१८।१

वा. सं. ३५।७

अथर्व. १२।२।२१

कौ. उ. ३।३, ४।१९

छान्दो. ८।५।३

परत्र. २

भ. गी. १४।१४

ग. शो. ता. २।२

वृह. २।१।१७

वृ. जा. १।५

वृ. जा. १।६

वृ. जा. १।५

अद्वयता. ७

मं. ब्रा. १।२

मं. ब्रा. २।२

मं. ब्रा. ५।२

अद्वयता. ४

भ. गी. १७।२१

तद्दानं सार्विकं स्मृतम्	भ.गी. १७।२०	तद्धि तपः, तद्धि तपः	तैत्ति. १।१।१
तद्दारुभूतं शिश्येऽथ तद्वाक्प्रविवेश		तद्धि तपः स्वस्ति तपः (व्रतेऽप्रमादः)	
तद्वाचाऽवदत्	कौ.उ. २।१४	काश्यामेव मुक्तिकामानाम्,	भस्मजा. २।८
तद्दूरे तद्वदन्तिके । तदन्तस्य सर्वस्य..	ईशा. ५	न त्याज्यं न त्याज्यम्	
तद्दृष्टिः स्थिरा भवति (खज्योति- दर्शनात्)	मं.ब्रा. १।३	तद्धेदं तर्ह्यव्याकृतमासीत्तन्नाम-	बृह. १।४।७
तद्दृष्ट्वा सर्वे लोकाः पवित्रा भवन्ति	अद्वयता. ७	रूपाभ्यामेव व्याक्रियते	
तद्देवा ज्योतिषां ज्योतिरायुर्हो-		तद्धैके प्राजापत्यामिष्टिं कुर्वन्त्यथवा	ना.प. ३।७७
पासतेऽधृतम्	बृह. ४।४।१६	न कुर्यादाग्नेय्यामेव कुर्यात्	
(तस्मात्) तद्देवानां व्रतमाचर-		तद्धैके प्राजापत्यामेवेष्टिं कुर्वन्ति	
न्नोङ्कारे परे ब्रह्मणि पर्यवसितो		तदु तथा न कुर्यात् [जा.वा. ४+ प.हं.प. २	
भवेत्	नृसिंहो. ६।३	तद्धैतद्वोर आङ्गिरसः कृष्णाय	
तद्देवाः प्राणे निश्श्रेयसं विचिन्त्य		देवकीपुत्रायोक्त्वोवाचा-	
प्राणमेव प्रज्ञात्मानमभिसंस्तूय		पिपास एव स बभूव	छान्दो. ३।१७।६
सहैतैः सर्वैरस्माल्लोकादुबकमुः	कौ.उ. २।१४	तद्धैतत्सत्यकामो जाबालो गोश्रुतये	
तदैवं तन्मन्त्रात्तनुते, तन्नो देवं गुरुः	रुद्रोप. ३	वैयाघ्रपद्यायोक्त्वोवाच यद्यप्ये-	
तद्ध तथा चकार तच्छश्वत्संवर्तते	छान्दो. ६।१३।२	नच्छुष्काय स्थाणवे ब्रूयाज्जायेरन्ने-	
तद्ध तद्वनं नाम तद्वनमित्युपासितव्यम्	केनो. ४।६	वास्मिच्छाखाः प्ररोहेयुः पलाशानि	छान्दो. ५।२।३
तद्ध देवा उद्गीथमजहुरनेनैनानाभि-		तद्धैतत्सत्ये प्रतिष्ठितम् (मा. पा.)	बृ.उ. ५।४।१
भविष्याम इति	छान्दो. १।२।१	तद्धैतदुद्दालकायारुणये ज्येष्ठायपुत्राय	
तद्ध वको दालभ्यो ग्लावो वा मैत्रेयः		पिता ब्रह्म प्रोवाच	छान्दो. ३।११।४
स्वाध्यायमुद्रब्राज	छां.उ. १।१२।३	तद्धैतदेके नानाछन्दसां सहस्रं	
तद्ध स्म वै तद्धिद्वान् वसिष्ठो		प्रतिजानते	१पेत. ३।५।१
वसिष्ठो बभूव	१पेत. २।४।१	तद्धैतदेतदेव तदास सत्यमेव (मा.पा.)	बृ.उ. ५।४।१
तद्ध स्माह-प्रातृदः पितरं किंस्विदे-		तद्धैतद्ब्रह्मा प्रजापतय उवाच,	
वैवं विदुषे साधु कुर्या किमे-		प्रजापतिर्भनवे (एतामुपनिषदं)	छान्दो. ३।११।४
वास्मा असाधु कुर्यामिति	बृ.उ. ५।१२।१	तद्धैतलोकजिदेव न हैवालोक्त्यताया	
तद्धापि ब्रह्मदत्तश्चैकितानेयो राजानं		आशास्ति	बृह. १।३।२८
भक्ष्यन्नुवाचायं तस्य राजा		तद्धैव हंसो हंसमभ्युवाद-हो हो हि	
मूर्धानं विपातयतात्...	बृह. १।३।२४	भल्लाक्ष भल्लाक्ष जानश्रुतेः पौत्रा-	
तद्धाम परमं मम [भ.गी.	८।२१+१५।६	यणस्य समं दिवाज्योतिराततं	
तद्धाम सर्वेषां देवादीनामपि		तन्मा प्रसाक्षीः	छान्दो. ४।१।२
दुर्लभतरम्	सामर. ५४	तद्धैवां विजज्ञौ, तेभ्यो ह प्रादुर्बभूव	
तद्धावतोऽन्यानत्यतिष्ठत्तस्मि-		तत्र व्यजानन्त किमिदं	
न्नो मातरिश्वा दधाति	ईशा. ४	यक्षमिति	केनो. ३।२
तद्धाचमृश्य न विवेद	छान्दो. ६।१२।१	तद्ध्यानबलयोगेन धारणाभि-	
तद्धासुराः पाप्मना विविदुः	छां. १।२।४, ५, ६	निकृन्तयेत्	सुरिको. १३
तद्धास्यान्ततः क्षीयत एव (कमे)	बृह. १।४।१५	तद्धयानं पूजनं कार्यं (सूर्यस्य)	
		श्रेयस्कावेजितेन्द्रियैः	सूर्यता. १।११

तद्व्याख्यानं प्रथमैरङ्गैः पङ्क्तिर्निष्पाद्यते..	भवसं. ३।२९	तद्व्याहमस्मीति ब्रह्मवर्णवमनुस्मरन्	
तद्वोचुः को नो वसिष्ठ इति	वृह. ६।१।७	सन्त्यासेन देहत्यागं करोति	
तद्वोभये देवासुग अनुबुधिरैः		स कृतकृत्यो भवति	ना. प. ३।८७
ते होचुर्हन्त तमात्मान-		तद्व्याहमितिज्ञात्वाकृतकृत्योभवानघ	अध्यात्मो. १०
मन्विच्छामः	छान्दो. ८।७।२	तद्व्याहमिति ज्ञात्वा ब्रह्मसम्पद्यते	
तद्वद्व्यस्तदात्मानः	भ.गी. ९।१७	क्रमात् । [त्रि.ता. ५।८+	त्र. विं. ८
तद्वद्व्यस्तदालापास्तद्विचेष्टास्तादा-		तद्व्याहमितिज्ञात्वा सर्वार्थः प्रमुच्यते	कैव. १७
त्मकाः (उपास्यदेवतायाः)	सामर. २५	तद्वद्व्यभिधीयते	ना.उ.ता. १।९
तद्वद्वा, स आत्मा, अङ्गान्यन्या देवताः	तैत्ति. १।५।१	तद्वद्व्युपासीत, ब्रह्मवान् भवति	तैत्ति. ३।१०।४
तद्वद्वा चानृतं शुक्रं सा गतिः	मैत्रा. ६।२४	तद्वद्व्याहमस्मीति कृतकृत्यो भवति	प.हं.प. ९
तद्वद्वाणस्तद्व्यात्मं तद्विष्णो-		तद्वक्ता ये लब्धकामाश्च भुक्त्वा	
स्तत्परायणम्	ते.विं. १।९	तथापदं परमं यान्ति ते च	रा. पू. ५।१०
तद्वद्वागः परिमर इत्युपासीत	तैत्ति. ३।१०।४	तद्वद्वति यत्रैते देवास्तत्प्राप्य	
तद्वद्वा तदमृतं, स आत्मा	छान्दो. ८।१४।१	तदमृतो भवति, यदमृता देवाः..	कौ. त. २।१४
तद्वद्वा तदुपासितव्यमेवैतत् [याज्ञव. १	+ ना. प. ३।७७	तद्वद्वत्यल्पमेधसाम्	भ. गी. ७।२३
तद्वद्वा तत्परं धाम तद्व्येयं मोक्ष-		तद्वस्म गायत्र्या सम्प्रोक्ष्य... रुद्र-	
काङ्क्षिणाम् । श्रुतिवाक्योदितं		मन्त्रैः पुनरभ्युक्ष्य शुद्धदेशं सं-	
सूक्ष्मं तद्विष्णोः परमं पदम्	भवसं. ३।५	स्थापयेत्	भस्मजा. १।३
तद्वद्वा तापत्रयातीतं पटोशविनि-		तद्वामात्रमिदं विश्वमिति न स्यात्ततः	
भुक्तं पटूर्निर्वर्जितं पञ्चकोशा-		पृथक् । जगद्धेदोऽपि तद्वानं..	महो. २।७
तीतं... एवमादिसर्वविलक्षणं		तद्व्याविताः प्रपद्यन्ते पुनर्जन्म-	
भवति	मुद्रलो. ४।१	विवर्जिताः	धुरिको. २०
तद्वद्वा परमं शान्तं तद्व्यास्मि परं		तद्व्यासकं किमिति चेदुच्यते सच्छब्द-	
पदम् । पञ्चब्रह्म परं विद्यात्..	पंचत्र. २०	वाच्यमविद्याशब्दं ब्रह्म	त्रि.त्रा. १।१
तद्वद्वा ब्रह्म तत्परम् । तदभ्यासेन		तद्वित्त्वा कण्ठपायाति तां नाडीं	
लभ्येत पूर्वजन्माजितात्मनाम्	कुंडिको. २०	पुरयन्..	धुरिको. ११
तद्वद्वा मनस्सहकारिचक्षुषान्त-		तद्व्यो दर्शनेन गुणरहिताकाशं भवति	अद्वयता. ४
दृष्ट्या वेद्यं...	अद्वयता. ६	तद्व्युत्पन्नः स्वर्लक्षणमोक्षार एव	राधोप. २।२
तद्वद्वा नन्दमद्वन्द्वं निर्गुणं सत्यचिद्वनम्,		तद्व्युत्पन्नं भूस्थो वा विश्वरूपस्तद्व्यु-	
विदित्वा स्वात्मनो रूपं (स्वात्म-		प्राणः भूरसि भुवोऽसि सुवरसि	
रूपेण) न विभेति कुतश्चन	वराहो. २।२०	भूर्भूतये स्वाहा	पारमा. ५।६
[महो. ४।७०+	कठरु. ३७	तद्य इत्थं विदुर्यं चेमेऽरण्ये श्रद्धातप	
तद्वद्वाभिष्टूयमानं महो देवो भुवना-		इत्युपासते	छान्दो. ५।१०।१
न्याक्विवेश	मैत्रा. ६।३८	तद्य इमे बीणायां गायन्त्येतं ते	
तद्वद्वायतनं महत् (ध्रुवोर्मध्ये)	ध्या.विं. ४०	गायन्ति तस्मात्ते धनसनयः	छान्दो. १।७।६
तद्वद्वास्मि न संशयः	अ.पू. ५।६५	तद्य इह रमणीयचरणा अभ्याशो ह	
तद्वद्वास्मि परं पदम् । पञ्चब्रह्म		यत्ते रमणीयां योनिमापयेरन्	छान्दो. ५।१०।७
परं विद्यात्..	पं.त्र. २०		

तद्य इहात्मानमननुविद्य ब्रजन्त्येता-
 श्रसत्यान्कामा- स्तेषां सर्वेषु लोके-
 ष्वकामचारो भवति छान्दो. ८।१।६
 तद्य एवैतं ब्रह्मलोकं ब्रह्मचर्येणानु-
 विन्दन्ति तेषामेवैष ब्रह्मलोकः.. छान्दो. ८।४।३
 तद्य एवैतावरं च वै ण्यं चार्णवौ... छां.उ. ८।५।४
 तद्य एवैता वरं च ण्यं चार्णवौ
 ब्रह्मलोके ब्रह्मचर्येणानुविन्दन्ति
 तेषामेवैष ब्रह्मलोकः.. छान्दो. ८।५।४
 तद्यत्किञ्चोमित्याहात्रैवास्मै तद्विच्यते १ ऐत. ३।६।६
 तद्यत्तत्सत्यमसौ स आदिश्यः बृह. ५।५।२
 तद्यत्रैतत्सुप्तः समस्तः सम्प्रसन्नः स्वप्नं
 न विजानात्यासु तदा नाडीपु
 स्तो भवति छान्दो. ८।६।३
 तद्यत्रैतत्सुप्तः समस्तः सम्प्रसन्नः
 स्वप्नं न विजानाति एष आत्मेति छान्दो. ८।११।१
 तद्यत्पराभावयन्त तस्मादोङ्कारः
 पूर्वमुच्चार्यते २ प्रणवो. ८
 तद्यत्प्रथमममृतं तद्वसव उपजीव-
 न्त्यग्निना मुखेन छान्दो. ३।६।१
 तद्यत्सत्तदमृतम्, अथ यत्ति तन्मर्त्यम् छान्दो. ८।३।५
 तद्यत् स्वेनैव रूपेणाविस्तरामगच्छत् शौनको. ४।४
 तद्यथा क्षुरः क्षुरधानेऽवहितः स्या-
 द्विश्वम्भरो वा विश्वंभरकुलयः कौ.उ. ४।१९
 तद्यथा गोनायोऽश्वनायः पुरुषनाय
 इत्येवं तदप आचक्षते छांदो. ६।८।३, ५
 तद्यथा तृणजलायुका तृणस्यान्तं
 गत्वाऽन्यमाक्रममाक्रम्यात्मा-
 नमुपस- हरत्येवमेवायमात्मा.. बृह. ४।४।३
 तद्यथाऽनः सुसनाहितमुत्स-
 सर्जयायात् बृह. ४।३।३५
 तद्यथा महापथ आतत उभौ ग्रामौ
 गच्छतीमं चामुं चैवमेवैता
 आदित्यस्य रश्मय उभौ
 लोकौ गच्छन्ति छान्दो. ८।६।२
 तद्यथा-रथेन धावयन्नथचक्रे पर्यवेक्षत
 एवमहोरात्रे पर्यवेक्षत कौ.त. १।४

तद्यथापि हिरण्यनिधिं निहित-
 मक्षेत्रज्ञा उपर्युपरि सञ्चरन्तो
 न विन्देयुः छान्दो. ८।३।२
 तद्यथा पेशस्कारी पेशसो भात्रासु-
 पादायान्यन्नवतरं कल्याणतरं
 रूपं तनुते, एवमेवायमात्मा.. बृह. ४।४।४
 तद्यथा प्रियया स्त्रिया सम्परिष्वक्तो
 न बाह्यं किञ्चन वेद, नान्तरं,
 एवमेवाऽयं पुरुषः... बृह. ४।३।२१
 तद्यथा-वटरकाणि सम्पन्नन्तीव
 दृश्यन्ते तानि यदा न पश्येत्
 तदप्येवमेव विद्यात् ३ ऐत. २।४।६
 तद्यथा-बाह्यात्माऽन्तरात्मा परमात्मा
 चेति (आत्मत्रयम्) १ आत्मो. १
 तद्यथा-मक्षिका मधुकरराजान-
 मुत्क्रामन्तं सर्वा एषोत्क्रामन्ते प्रश्नो. २।४
 तद्यथा-मधुमक्षिका मधुकरराजानं
 ... (मा. पा.) प्रश्नो. २।४
 तद्यथा महामत्स्य उभे कूलेऽनुसञ्च-
 रति पूर्वचापरंच एवमेवायं पुरुषः.. बृह. ४।३।१८
 तद्यथाऽऽम्रं बौदुंवरं वा पिप्पलं
 वा बन्धनात्प्रमुच्यते एवमेवायं
 पुरुष एभ्योऽङ्गेभ्यः सम्प्रमुच्य.. बृह. ४।३।३६
 तद्यथा रथनाभौ च रथनेभौ चाराः
 सर्वेऽसमर्पिता एवमेवास्मिन्नात्मनि..
 सर्वाणि भूतानि सर्वा देवाः.. बृह. २।५।१५
 तद्यथा रथस्यारेषु नेमिरर्पितो
 नाभावरा अर्पिताः कौ.उ. ३।९
 तद्यथा राजानमायान्तमुग्राः प्रत्ये-
 नसः सूतग्रामण्योऽभिसः पानैराव-
 सथैः प्रतिकल्पन्तेऽयमायात्य-
 चमागच्छतीत्येवमेवेममात्मानं.. बृह. ४।३।३५
 तद्यथा राजानं प्रयियासन्तमुग्राः
 प्रत्येनसः सूतग्रामण्योऽभिस-
 मायान्त्येवमेवेममात्मानमन्त-
 काले सर्वे प्राणा अभिस-
 मायन्ति बृह. ४।३।३८
 तद्यथा लवणेन सुवर्णं सन्दध्या-
 त्सुवर्णेन रजतं रजतेन त्वपु.. छान्दो. ४।१७।७

तद्यथा-वातो वाति, प्रजा निर्मु- च्यते, एवमेतथा..	संहितो. १।३	तद्यदा स्त्रियां सिञ्चति, अथैनं जनयति, तदस्य प्रथमं जन्म	२ ऐत. ४।१
तद्यथा शङ्कुना सर्वाणि पर्णानि संतृण्णान्येवमोङ्कारेण सर्वा वाक् सन्तृण्णा	छान्दो. २।२३।३	तद्यदि तमाहुरमुं यजामुं यजेति तद्यदिदमस्मिन्नन्तः पुरुषं ज्योति- स्तस्यैषा दृष्टिः	बृह. १।४।६ छान्दो. ३।१३।७
तद्यथा श्रेष्ठैः स्वैर्भुङ्क्ते यथा वा श्रेष्ठिनं स्वा भुञ्जन्त एवमेवैष प्राज्ञ आत्मैतैरात्मभिर्भुङ्क्ते	कौ.उ. ४।२०	तद्यदिदमाहुः संवत्सरं पयसा जुह- दपुर्न मृत्युं जयतीति तद्यदिदं चक्षुः सोऽसावादित्यः	बृह. १।५।२ बृह. ३।१।४
तद्यथाऽसौ मात्रा पूर्वरूपोत्तररूपे... साम तद्भवति सामैवाहं संहितां मन्य इति	३ ऐत. १।५।३	तद्यदिदं मनः सोऽसौ चन्द्रः स ब्रह्मा स मुक्तिः	बृह. ३।१।६
तद्यथा स्थूलया गयाश्राद्धं कृतं भवेत् स्वधासह पितृणाम्	इतिहा. १	तद्यदिह वा एवं विद्वांस उभौ पर्वतावभिप्रवर्तयताम्	कौ.त. २।१३
तद्यथाऽहिनिलर्वयनी वल्मीके मृता प्रत्यस्ता शयीत एवमेवेदं शरीरं शेते	बृह. ४।४।७	तद्यदेतस्त्रियां लोहितं भवति, अग्नेस्तद्रूपम्	१ ऐत. ३।७।२
तद्यथेपीकातूलमग्नौ प्रोतं प्रदूयेत, एवमेव वास्य सर्वे पाप्मानः प्रदूयन्ते यः... अग्निहोत्रं जुहोति	छान्दो. ५।२४।३	तद्यदेतदिदममयोऽदोमयः (आत्मा) तद्यदेवैतद्ब्रह्मती सहस्रमनुष्टुप्सम्पन्नं भवति	१ ऐत. ३।६।३ बृह. ५।१४।४ छान्दो. ५।१९।१
तद्यथेह कर्मजितो लोकः क्षीयते, एवमेवामुत्र पुण्यजितो लोकः... तद्यथैतच्छास्त्राणां श्रीमत्तमं यश- स्त्रितमं... भवति तथो एवैवं विद्वान् सर्वेषां.. श्रीमत्तमः..	छान्दो. ८।१.६ कौ.त. २।३	तद्यद्यप्यस्मिन् सर्पिर्वोदकं वा सिञ्चन्ति वर्त्मनी एव गच्छति	छान्दो. ८।१०।११ छान्दो. ३।१९।२ बृह. १।२।४ बृह. ३।९।४
तद्यथैतान्यमुष्मादाकाशात्समुत्थाय परंज्योतिरुपसम्पद्य स्वेन स्वेन रूपेणाभिनिष्पद्यन्ते	छान्दो. ८।१२।२	तद्यद्रजतं सेयं पृथिवी तद्यदेत आसीत्स संवत्सरोऽभवत्	छान्दो. ८।१०।१३ कौ.उ. ८।१०।३
तद्यदपां शर आसीत्समहन्यत सा पृथिव्यभवत्	बृह. १।२।२	तद्यद्रोदयन्ति तस्माद्बुद्धाः तद्यद्यपीदं भगवः शरीरमन्धं भवति	बृह. १।२।४ बृह. ३।९।४ छान्दो. ८।१०।३
तद्यद्यपीदं शरीरमन्धं भवति (मा.पा.) तद्यदस्येदं विश्वं मित्रमासीद्यदिदं किंच तस्माद्विश्वमित्र इत्याचक्षते	छान्दो. ८।१०।३ १ ऐत. २।१।४	तद्यश इत्युपासीत, तत्तेज इत्युपासीत तद्यशः स इन्द्रः, स भूताना- मधिपतिः	कौ.उ. २।६ १ ऐत. ३।७।१ १ ऐत. १।४।५
तद्यदा मृत्युमत्यमुच्यत स आदित्योऽभवत्	बृह. १।३।१४	तद्यस्मिन्नः प्रपन्नइदं शरीरमुत्थास्यति तथा इमा अक्षः लोहिन्यो राजय- स्तामिरेन रुद्रोऽन्वायत्तः	बृह. २।२।२
तद्यदा मृत्युमत्यमुच्यत स चन्द्रमा अभवत्	बृह. १।३।१६	तद्यावती क्षुरस्य धारा यावद्वा मक्षिकायाः पत्रंतावानन्तरेणाकाशः	बृह. ३।३।२
तद्यदा मृत्युमत्यमुच्यत तादिशोऽभवन्	बृह. १।३।१५		

तथावदेव मनस्तावती द्यौस्तावा-
 नसावादित्यः, तौ मिथुनं
 समैताम्, ततः प्राणोऽजायत बृह. १।५।१२
 तथावत्येव वाक्तावती पृथिवी,
 तावानयमग्निः बृह. १।५।११
 तथावानेव प्राणस्तावत्य आपस्तावानसौ
 चन्द्रः, त एते सर्व एव समाः बृह. १।५।१३
 तद्युक्तस्तन्मयो जन्तुः ना. वि. १९
 तद्येयं वाक् सोऽयमग्निः स होता
 स मुक्तिः साऽतिमुक्तिः बृह. ३।१।३
 तद्ये ह वै तत्प्रजापतिव्रतं चरन्ति,
 ये मिथुनमुत्पादयन्ते तेषा-
 मेवैष ब्रह्मलोको येषां तपो ब्रह्म-
 चर्ये येषु सत्यं प्रतिष्ठितम् प्रश्नो. १।१९
 तद्येह वै तदिष्टापूर्ते कृतमित्युपासते
 ते चान्द्रमसमेव लोकमभिजयन्ते प्रश्नो. १।९
 तद्यैतत् (तद्व्येतत्) अधीते वा
 भाषते वा वाचि तदा
 प्राणो भवति (?) ३ एते. १।६।६
 तद्योगं च द्विधा विद्धि पूर्वोत्तर-
 विधानतः । पूर्वं तु तारकं विद्या-
 दमनस्कम् .. [मं. ब्रा. १।४+ अद्वयता. ५
 तद्योगैरिति गम्यते भ. गी. ५।५
 तद्यो न स्पृशति प्रविष्टान्सत्तयासी मैत्रा. ६।१०
 तद्यो यो देवानां प्रत्यबुद्धयत स एव
 तदभवत् बृह. १।४।१०
 तद्योऽयं प्राणः स वायुः, स उद्गाता बृह. ३।१।५
 तद्यो ह स्मेममधीते स ह स्मै
 राजा भवति इतिहा. १
 तद्योऽहं सोऽसौ योऽसौ सोऽहम् १ ऐत. २।४।३
 तद्रजः खल्वीरितं विषमत्वं प्रयाति मैत्रा. ५।२
 तद्रहितं कर्म निष्फलं रक्षांसि गृहीयुः कात्याय. १
 तद्राजसमुदाहृतम् भ. गी. १।८।२४
 तद्राज्ञा ब्रह्मचर्यमाचरन्ति पा. ब्र. ५
 तद्रामभद्रपरं ज्योतीरसोऽहमोम् रामो. २।४
 तदुद्राक्षं करेण स्पृष्ट्वा धारणमात्रेण
 द्विसहस्रगोदानफलं भवति रु. जा. ४।५
 तदुद्राक्षे कर्णयोर्धार्यमाणे एकादश-
 सहस्रगोप्रदानफलं भवति रु. जा. ४।९

तदुद्राक्षे वाग्विषये कृते दशगोप्र-
 दानेन यत्फलमवाप्नोति तत्फलमश्नुते रु. जा. ४।४
 तदुद्राक्षे शिरसि धार्यमाणे कोटिगो-
 प्रदानफलं भवति रु. जा. ४।५
 तद्रूपप्रत्यये चैका सन्ततिश्चान्य-
 निःस्पृहा । तद्व्यानं प्रथमैरङ्गैः... भवसं. ३।२९
 तद्रूपवशगा (योगिवशाः) नार्यः
 कांक्षन्ते तस्य सङ्गमम् १ यो. त. ६१
 तद्रूपं रससंवलितमानन्दरसोऽयं
 पुराविदो वदन्ति सामर. ३
 तद्रूपं वै रजसोरूपं तद्रजः खल्वी-
 रितं विषमत्वं प्रयाति (पा.) मैत्रा. ५।५
 तद्रूपो भवति (परब्रह्मैव) मुद्रलो. ३।३
 तद्रक्तारमवतु, अवतु माम् [२ ऐत. शां. तैत्ति. १।१३
 तद्रक्तारमावीत्, आवीन्माम् तैत्ति. १।१२।१
 तद्रज्जीवा इहात्मनि (नष्टघटाका-
 शवत्) अद्वैत. ४
 तद्रज्जीवाः सुखादिभिः अद्वैत. ५
 तद्रदविद्यमानफलगुविषयसुखाशयाः
 सर्वे जीवाः प्रधावन्त्यसार-
 संसारचक्रे त्रि. म. ना. ४।१०
 तद्रत्कामा ये प्रविशन्ति सर्वे भ. गी. २।७०
 तद्रदात्मनि देहत्वं पश्यत्यज्ञानयोगतः यो. शि. ४।२४
 तद्रदापोगणापाये केशाः स्युः पाण्डुराः
 क्रमात् । तेजःक्षये क्षुधा कान्ति-
 नश्यते मारुतक्षये वराहो. ५।४
 तद्वदुद्रातृयजमानौ भवतः संहितो. २।३
 तद्वदेव जैभोगश्रीरवलोक्यते महो. ५।७२
 तद्वदेहादिवन्धेभ्यो विमुक्तं ब्रह्मवि-
 दुत्तम् । पश्यन्ति देहिवन्मूढाः २ आत्मो. १६
 तद्वनमित्युपासितव्यं स य एतदेवं वेद केनो. ४।६
 तद्वपुरपध्वस्तसंशयविपरीतमिभ्या-
 ज्ञानानां यो हेतुस्तेन नित्य-
 निवृत्तः प. हं सो. ३
 तद्वद्रह्मणि जीवत्वं वीक्ष्यमाणे
 विनश्यति यो. शि. ४।१३
 तद्वद्रह्मविदोऽप्यस्य ब्रह्माहमिति
 वेदनम् २ आत्मो. ८

तद्वद्भूतसमागमः । क गताः पृथिवी- पालाः.. वियोगसाक्षिणी येन भूमिरद्यापि तिष्ठति भवमं. ११२२	तदाचा वदन्नुपा पश्यन्कोत्रेण युवन्ममवाधायच्छिद्य एव कौ.उ. २११४
तद्वा अथर्वणः शिरो देवकोशः समुज्झितः । तत्प्राणोऽभिरक्षति. अ.शिरः. ३११४	तदाऽऽत्मनः प्रसमीक्षां देही प.उ. कृतार्थो भवते वीतशोः श्वेता. २११४
तद्वा अस्यैतदतिच्छन्दा अपहृत- पाप्माऽभयः रूपम् बृह. ४।१२१	तदासनासहितेश्वतुर्दशकणैः शब्दाद्य- भावेऽपिवासनामथाच्छन्दादीन
तद्वा अस्यैतदाप्रकाममात्मकाममकाम- रूपः शोकान्तरम् बृह. ४।२२१	यदोपलभते तदात्मनः स्वप्नम् सर्वसागे. ३
तद्वा इदं बृहतीसहस्रं सम्पन्नं [१ ऐत. ३।५।१ ३।७।१	तदां नरा सन्त्येदः स उग्रतावि- ष्कणोमि नन्यतुर्न दृष्टिम् बृह. २।५।१६
तद्वा एतत्परमं धाम मंत्रराजाध्याप- कस्य यत्र सूर्यस्तपति... यत्र गत्वा न निवर्तन्ते योगिनः नृ.पू. ५।१६	तदांश्चक्षुरादिवाद्यप्रपञ्चोपरतो.. सर्वं जगदात्मत्वेन पश्यन्.. ब्रह्मा- हमस्मीति... सर्वं यदयमात्मेति
तद्वा एतत्सुदर्शनं नाम चक्रं सार्वकामिकं... नृ. पू. ५।७	भायवन्कृतकृत्यो भवति म.त्रा. २।८
तद्वा एतदक्षरं गार्ग्यदृष्टं द्रष्टृश्रुत- श्रोत्रमतं मन्त्रविज्ञातं विज्ञातृ नान्यदतोऽस्ति दृष्टः बृह. ३।८।११	तद्विजिज्ञासस्व, तद्वेति तैत्ति. ३।१
तद्वा एतदनस्यान्नमनो ह वै नाम प्रत्यक्षम् छान्दो. ५।२।१	तद्विज्ञृभते यद्विद्योतते यद्विधुनुते बृह. १।१।१
तद्वा एतदनुज्ञाक्षरं यद्वि किञ्चानु- जानात्योमित्येव छान्दो. १।१।८	तद्विज्ञानार्थं स गुरुर्मेवाभिगच्छेत्
तद्वा एतद्ब्रह्माद्वयं ब्रह्मत्वान् तद्वा एतद्यदेतदादित्यस्य परं कृष्णं रूपम् [छान्दो. ३।३।३ + ३।४।३	समित्पाणिः श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठम् मुण्ड. १।२।१२
तद्वा एतद्यदेतदादित्यस्य मध्ये क्षोभत इव छान्दो. ३।५।३	तद्विज्ञानेन परिपश्यन्ति धीमा आनन्दरूपममृतं यद्विभाति मुण्ड. २।२।७
तद्वा एतद्यदेतदादित्यस्य शुद्धं रूपं छान्दो. ३।२।३	तद्विज्ञाय पुनरेव वरुणं पितर- मुपमसार [तैत्ति. ३।२ + ३।४ + १।५
तद्वा एतद्यदेतदादित्यस्य रोहितं रूपं छान्दो. ३।१।४	तद्विदाप्रोति परम् ग.शो. ता. ४।१
तद्वा एतद्वायुमागृह्याकाशमभितपति छान्दो. ७।१।११	तद्विद्धि प्रणिपातेन भ.गी. ४।३४
तद्वा एतद्विदितं मीमांसितम् बृह. १।४।१६	तद्विद्धि भरतर्षभ भ.गी. १३।३७
तद्वा एतन्मिथुनं यद्वाक् च प्राणश्चर्कं साम च छां.उ. १।१।५	तद्विनायकं परं ज्योती रसोऽह- मित्यात्मानमादाय मनसा
तद्वाचाऽजिघृक्षन्, तन्नाशकनो- द्वाचा प्रहीतुम् २ ऐत. ३।३	ब्रह्मणैकीकुर्यात् ग.शो. १।४
तद्वाचा इति तत्कर्मणाकरोति [बृ.जा. १।१ + नृ.पू. १।१	तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवांसः समिधते । विष्णोर्यत्परमं पदम् सुवालो. ६।२
तद्वाचा वदन्नुपा पश्यच्छिष्य एव कौ.उ. २।१४१	[नृ.पू. ५।१६ + रामो. ५।३१ + [पैङ्गलो. ४।२४ + मुक्तिको. २।७८ + स्कन्दो. १५ [आरु.५.तारसा.९; क्र.अ. १।२।७ मं. १।२२।२१
	तद्विद्यायदिदं किञ्च ग.शो.ता. ३।१
	तद्विद्याविषयं ब्रह्म... सत्यज्ञान- सुखाद्वयम् [अ.पू. ४। २७ + कठ. १३
	तद्विगुह्येखावच्छुद्धमास्वगम् मं.त्रा. २।२
	तद्विद्वानक्षरं ध्यायेद्यदीच्छे- च्छान्तिमात्मनः [त्र.वि. १६ + त्रि.ता. ५।१६

तद्विद्वांसः श्रोत्रिया अशिष्यन्त
 आचमन्त्यशित्वाऽऽनामन्येतमेव.. बृह. ६।१।१
 तद्विश्वं विष्णवे विश्वरूपाय स्वाहा पारमा. ५।५
 तद्विष्णुरीशानो ब्रह्म नृसिंहो. ९।६
 तद्विष्णोस्तत्परायणम् तं. विं. १।९
 तद्विष्णोः परमं पदं यत्र गत्वा न
 निवर्तन्ते योगिनः ना. प. ९।२२
 तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यति
 सुरयः [सुवालो. ६।१+ कठो. ३।९
 [ना. विं. ४७+ वासु. २९+ ध्या. विं. २५
 [त्रि. ता. ४।४+मं. ब्रा. ५।१+ यो. शि. ६।२१
 [वराहो. ५।७७+पैङ्ग. ४।२४+ रामो. ५।३०
 [शाण्डिल्यो. १।७।३७+ तारसा. ३।९
 [नृ. पू. ५।१६+ गो. पू. ३।११+ स्कन्दो. १४
 [आरुणि. ५ + सुदर्श. १०+ वा. सं. ६।५
 [क्र. अ. १।२।७+ =मं. १।२२।२०
 तद्वि विधं वाचिकं मानसं चेति
 (जपकर्म) शांडि. १।२।१
 तद्वेत्ता (सगुणनिर्गुणज्ञः) विमुक्तः मं. ब्रा. २।१
 तद्वेदगुह्योपनिषत्सु गूढं तद्ब्रह्मा
 वेदयते ब्रह्मयोनिम् । ये..
 निदुस्ते.. अमृता वै बभूवुः श्वेताश्व. ५।६
 तद्वै खलुलोकद्वारं विदुषां (मा. पा.) छां. उ. ८।६।५
 तद्वै खलु समृद्धिमेव ध्यायन्नुपासीत संहितो. १।३
 तद्वै तत्सत्यं बले प्रतिष्ठितम् बृह. ५।१४।४
 तद्वै तत्सत्ये प्रतिष्ठितम् बृह. ५।१४।४
 तद्वै तदेव तदास सत्यमेव बृह. ४।४।१
 तद्वै देवं मनो येनानन्देव भवत्यथो
 शोचति बृह. १।५।१९
 तद्वै परं ब्रह्मगणेश इत्यात्मानं मन्यते ग. शो. ता. ३।३
 तद्वै सर्वतः पश्यति स्म न किञ्चिद्दर्श ग. शो. ता. ३।४
 तद्वै संहर्ताऽभूद्ब्रह्म, य एवं वेद ग. शो. ता. ३।१३
 तद्वै एवं प्राणो अभवः चित्त्यु. १४।४
 तद्वै अभयं वै प्रणवेन देदे श्वेता. १।१३
 तद्वै भक्षरत्तद्वै दित्यमभितोऽश्रयत छान्दो. ३।१।४
 [३।२।३+३।४।३— ३।५।८
 तद्वै मणिवत्प्रोतो योऽत्र कंदः
 सुषुम्नया । तन्नाभिमण्डले चक्रं
 प्रोच्यते मणिपूरकम् यो. चू. १२

तन्तुः अजरमध्यस्थलूतिका यथा
 भ्रमति तथा चासौ तत्र
 प्राणश्चरति (नाभिचक्रे) शाण्डि. १।४।४
 तन्त्रराजाय विद्महे महातन्त्राय
 धीमहि । तन्त्रस्तन्त्रः प्रचोदयात् वनदु. १५१
 तन्त्रा देवदत्तकर्म शाण्डि. १।४।९
 तन्त्र इन्द्रो वरुणो बृहस्पतिः
 सविता च पुनस्तु पुनः पुनः महाना. ५।१६
 तन्त्र कश्चन पाप्मा स्पृशति छान्दो. ८।६।३
 तन्त्र तथा कुर्याद्वायत्रीमेव
 सावित्री (मा. पा.) बृ. उ. ५।१४।५
 तन्त्रम इत्युपासीत, तन्मन्यतेऽस्मै
 कामाः, तद्ब्रह्मेत्युपासीत तैत्ति. ३।१०।४
 तन्त्रयन्त्येताः सूर्यस्य रश्मयो यत्र
 देवानां पतिरेकोऽधिवासः मुण्ड. २।५
 तन्त्र व्यजानन्त (देवाः) किमिदं
 यक्षमिति केनो. ३।२
 तन्त्र शशाक दग्धुं (अग्निः-तृणं) केनो. ३।६
 तन्त्र शशाकादातुं (वायुः-तृणं) केनो. ३।१०
 तन्त्रः सिंहः प्रचोदयात् नृ. पू. ४।३
 तन्त्रः सूर्यः प्रचोदयात् सूर्यो. ७
 तन्त्राकं तद्विशोकम् छान्दो. २।१०।५
 तन्त्रातीयात् । नद्यत्यायन् पूर्वं १ ऐत. १।१।१
 तन्त्राद्विन्दुकलातीतमखण्डमण्डलं मं. ब्रा. २।१
 तन्त्रादाद्विन्दुः, विन्दोरोष्कारः सीतो. ११
 तन्त्राभिचक्रमित्युक्तं कुकुटारुयमिव
 स्थितम् । गान्धारी हस्तिजिह्वाच
 तस्मान्नेत्रद्वयं गते यो. शि. ५।२१
 तन्त्राभिमण्डलं चक्रं प्रोच्यते
 मणिपूरकम् ध्या. विं. ४९
 तन्त्रामरूपाभ्यामेव व्याक्रियते-
 ऽसौनामाऽयमिदं रूप इति बृह. १।४।७
 तन्त्राम सङ्कीर्तयन् विष्णुसायुज्यं
 गच्छति सङ्कर्षणो. ३
 तन्त्राशक्तोऽक्षुषा ग्रहीतुम् २ ऐत. ३।५
 तन्त्राशक्तोऽच्छिन्नेन ग्रहीतुम् २ ऐत. ३।९
 तन्त्राशक्तोऽच्छ्रोत्रेण ग्रहीतुम् २ ऐत. ३।६
 तन्त्राशक्तोऽप्राणेन ग्रहीतुम् २ ऐत. ३।४

तन्नाशकोत्तवा ग्रहीतुम्	२ ऐत. ३।७	तन्मध्ये तत्त्वप्रकाशो भवति	मं. प्रा. २।९
तन्नाशकोद्वाचा ग्रहीतुम्	२ ऐत. ३।३	तन्मध्ये शिवागारमभ्यर्हितम्	
तन्नाशकोन्मनसा ग्रहीतुम्	२ ऐत. ३।८	(काश्याम्)	भस्मजा. २।९
तन्नित्यमुक्तमविक्रियम्	पैङ्गलो. १।१	तन्मध्ये (देहांतर्गताग्निस्थाने) शुभा	
तन्नित्यं शाम्भवीमुद्रासमन्वितम्	मं. प्रा. ३।१	तन्वी पावकी शिखा भवति	शांडि. १।४।३
तन्निधनं सः सः शान्तिरिति तन्निधन-		तन्मध्ये सुधाचन्द्रमण्डलम्, तन्मध्ये-	
मेतद्रथन्तरमग्नौ प्रोतम्	छान्दो. २।१२।१	ऽखण्डब्रह्मतेजोमण्डलम्	मं. प्रा. २।२
तन्निरासस्तु निस्सङ्कल्पक्षमालध्वा-		तन्मन इत्युपासीत, मानवान्भवति	तैत्ति. ३।१०-३
द्वाराप्रमादतात्त्वसेवनम्	मं. प्रा. १।१	तन्मनसाऽजिघृक्षत्, तन्नाशको-	
तन्निवृत्तिर्मोक्षः (बन्धनिवृत्तिः)	सर्वसारो. २	न्मनसा ग्रहीतुम्	२ ऐत. ३।८
तनुमानसी तृतीया (योगभूमिका)	बराहो. ४।१	तन्मनः स पर्यन्यः, तदेतत्कीर्तिश्च	
तनुवा मे सह नमस्ते अस्तु मा		व्युष्टिश्चेत्युपासीत	छान्दो. ३।१३।४
माहि ५ सीः	महाना. १६।६	तन्मनोऽकुरुतात्मन्वी स्यामिति	बृह. १।२।१
तनुवासनमित्युच्चैः पदायोद्यतमुच्यते		तन्मनो दिशं दिशं पतित्वाऽन्यत्रा-	
अवासनं मनो कर्तुं..	अ. पू. १।३०	यतनमलब्ध्वा प्राणमेवोपश्रयते	छान्दो. ६।८।२
तनुं त्यजतु वा तीर्थे श्रपचस्य		तन्मनो विलयं याति तद्विष्णोः	
गृहेऽथवा । ज्ञानसम्पत्ति-		परमं पदम्	मं. प्रा. ५।१
समये मुक्तोऽसौ..	अ. पू. ५।१०१	तन्मययज्ञो नादानुसन्धानम्	पा. ब्र. ३
तन्न आदित्यः प्रचोदयात्	महाना. ३१०	तन्मयविकारो जीवः । परमात्म-	
तन्न भुवेहमुरणो बोभुवे कम्	बा. मं. २२	स्वरूपो हंसः	पा. ब्र. ३
तन्नो अग्निः प्रचोदयात्	महाना. ३।११	तन्मयस्तत्परश्चैव मूर्ध्नि निर्वाण-	
तन्नो गरुडः प्रचोदयात्	महाना. ३।६	मृच्छति	दुर्वासो. १।१४
तन्नः पण्मुखः प्रचोदयात्	महाना. ३।५	तन्मयं (ब्रह्ममयं) तदेवेति	
तन्नो दन्तिः प्रचोदयात् [गणप. ८	ग. शो. ता. २।१	संहरेदोमिति	नृसिंहो. १।२
तन्नो दुर्गिः प्रचोदयात्	वन. दु. १४०	तन्मयाशिखा । चिन्मयंचोत्सृष्टिदण्डम्	निर्वाणो. ६
तन्नो नन्दिः प्रचोदयात्	महाना. ३।४	तन्मयैव स्फुरत्यच्छा तत्रैवोर्मि-	
तन्नो नारसिंहः प्रचोदयात्	महाना. ३।९	वार्णव । आत्मन्येवात्मना	
तन्नो ब्रह्म प्रचोदयात्	महाना. ३।७	व्योम्नि....	महो. ५।११९
तन्नो महालक्ष्मीः प्रचोदयात्	नृ पू. ४।३	तन्मरणमेवावभृथः (मा. पा.)	छां. उ. ३।१७।५
तन्नो रामः प्रचोदयात्	रामर. २।८७	तन्मरणमेवास्यावभृथः	छां. उ. ३।१७।५
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्	त्रि. म. ना. ७।११	तन्मह इत्युपासीत, महान् भवति	तैत्ति. ३।१०।३
[महाना. ३।१, २+३।७+	पारायणो. १	तन्मातृपितृजायापत्यवर्गं च	
तन्नो विष्णुः प्रचोदयात्	महाना. ३।८	मुक्तं भवति	मं. प्रा. ५।२
तन्मण्डलमुपासमानस्तन्मयतांप्रपद्यते	सामर. १०२	तन्मात्राणि भूतादौ विलीयन्ते	सुबालो. २।२
तन्मध्येऽखण्डब्रह्मतेजोमण्डलम्	मं. प्रा. २।२	तन्मात्राणि सदस्याः (शारीर-	
तन्मध्ये जगद्गीतम्	मं. प्रा. २।१	यज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।३
तन्मध्ये तडित्कोटिसमानकान्त्या		तन्माप्रधाङ्गीस्तत्त्वा मा प्रधाक्षीः	
मृणालसूत्रवत्सूक्ष्माङ्गीकुण्डलिनी	अद्वयता. २	(मा. पा.)	छां. उ. ४।१।२
		तन्मा प्रसाक्षीस्तत्त्वा मा प्रधाक्षीः	छान्दो. ६।१।२

तन्माभगवाञ्छोकस्य पारं
 तारयतु (मा.पा.) छां.उ.७।१३
 तन्मामरतु, तद्वक्तारमवतु, अवतुमां,
 अवतुवक्तारम्, ॐ शान्तिः ३
 [२ ऐत.शांतिः+कौलो.शां.+ तैत्ति.शां.
 तन्मामावीत्, तद्वक्तारमावीत्,
 आवीन्माम्, आवीद्वक्तारम् तैत्ति. १।१२।१
 तन्माथा चेति सकलं परंब्रह्मैवतत् गो.पू.१।३
 तन्मायाशबलमजनीत्याह ग.शो.४।२
 तन्मुखं रुद्र इत्याहुस्तद्विदुः
 सर्वदेवताः रु.जा. ४२
 तन्मुद्रारूढज्ञाननिवासाद्भूमिः
 पवित्रा भवति अद्वयता. ७
 तन्मूलादिन्दुपर्यन्तं विभाति...
 योगिभिः सततं ध्येयं अमन. २।८
 तन्मृत्युमुखात् प्रमुच्यते कठो. ३।१५
 तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु [२शिवसं. २—२७
 तन्मे क्षेमतरं भवेत् भ.गी. १।४६
 तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितम् भ.गी. ५।१
 तन्वं पुपुष्यन्नमृतं बहामि बा.मं. १६
 तप इति तपो नानशनात्परं यद्धि
 परं तपस्तदुर्ध्वं तदुराधर्षं
 तस्मात्तपसि रमन्ते महाना. १६।१२
 तप इति तपोनित्यः पौरुशिष्टिः तैत्ति. १।९।१
 तप इति तपोलोकः। सत्य इति.... गायत्रीर. २
 सत्य इति सत्यः.. गायत्रीर. २
 तपनीयमयं तप्तज्ञान्भूतदप्रभ-
 मुद्यत्क्रोदिदिवाकरप्रभम्
 (ब्रह्माण्डस्वरूपं) त्रि.म.ना. ६।२
 तपन्तं न निन्वेत्, तद्वतम् छान्दो.२।१।४२
 तपन्नेवात्रेवास्मीति होवाच १ऐत. २।३।४
 तपन्वितपन्तसन्तपन् रोचनो रोच-
 मानः शोभनः शोभमानः.. नृ.पू. २।७
 तपश्च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।९
 तपश्चास्मि तपस्विषु भ.गी. ७।९
 तपश्च श्रेये तेषुपवसन्त्यरण्ये शान्ता
 विद्वांसो भैक्षचर्यां चरन्तः। सूर्य-
 द्वारेण ते विरजाः प्रयान्ति.. मुण्ड. १।२।११

तपस ऋषयः सुवरन्वविन्दन् महाना. १।७२
 तपसा चीयते ब्रह्म ततोऽन्नमभि-
 जायते। अन्नात्प्राणा मनः सत्यं... मुण्ड. १।१।८
 तपसा देवो देवतामम आयन् महाना. १।७२
 तपसा प्राप्यते सत्त्वं सत्त्वात्स-
 म्प्राप्यते मनः। मनसा प्राप्यते
 ह्यात्मा ह्यात्मापत्त्या निर्वर्तते मैत्रे. १।७।+४।३
 तपसा ब्रह्म विजिज्ञासस्व,
 तपो ब्रह्मेति [तैत्ति. ३।२+ ३।४+३।५
 तपसा श्रद्धा, श्रद्धया मेधा...
 मनसा शान्तिः, शान्त्या चित्तं..
 स्मारेण विज्ञानं विज्ञानेनात्मानं
 वेदयति महाना. १।७।१
 तपसा सपत्नान् प्रणुदामारातीस्तपसि
 सर्वं प्रतिष्ठितं, तस्मात्तपः परमं
 वदन्ति महाना. १।७।२
 तपसि जुहोमि। भूर्भुवः सुवः चित्त्यु. ६।१
 तपसि सर्वं प्रतिष्ठितं तस्मात्तपः
 परमं वदन्ति महाना. १।७।२
 तपस्तत्रिविधं नरैः भ.गी. १।७।१७
 तपस्तप्तं कृतं च यत् भ.गी. १।७।२८
 तपस्विभ्योऽधिको योगी भ.गी. ६।४६
 तपस्विभिः सर्वभस्म धार्यम् रुद्रोप. १
 तपस्विषु बहुज्ञेषु याजकेषु नृपेषु च।
 बलवत्सु गुणाढ्येषु महो. ४।३४
 तपस्वी पुण्यो भवति य एवं विद्वान्
 स्वाध्यायमधीते सहवै. १६
 तपस्सन्तोषास्तिक्यदानेश्वरपूजन-
 सिद्धान्तश्रवणहीमतिनय-
 जपो व्रतानि दश नियमाः शांङि. १।२
 तपः प्रभृतिना यस्मै हेतुनैव विना
 पुनः। भोगा इह न रोचन्ते स
 जीवनमुक्त उच्यते महो. २।४२
 तपः सन्तुष्टिरास्तिक्यं दानमाराधनं
 हरेः। वेदान्तश्रवणं.. त्रि.ब्रा. २।३३
 तपः सन्तोषमास्तिक्यं दानमीश्वर-
 पूजनम्। सिद्धान्तश्रवणं चैव
 हीर्मतिश्च जपो व्रतम्। एते च
 नियमाः [बराहो. ५।१३+ जा.द. २।१

तपः प्रभावादेवप्रसादाच्च ब्रह्म
 ह श्वेताश्वतरोऽथ विद्वान् श्वेता. ६।२१
 तपाम्यहमहं वर्षम् भ.गी. १।१९
 तपांसि सर्वाणि च यद्वदन्ति । यदि-
 च्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति तत्ते
 पदं संग्रहेण ब्रवीम्योम् कठो. २।१५
 तपेद्वर्षसहस्राणि एकपादस्थितोनरः ।
 एतस्य ध्यानयोगस्य कलां
 नार्हन्ति षोडशीम् पैङ्गलो. ४।१५
 तपो दम्भेन चैव यत् भ.गी. १।७।१८
 तपो दानं यशोऽयशः भ.गी. १।०।५
 तपोदीक्षासृषयः सुवर्दिदः चित्त्यु. १।१९
 (तत्र) तपो नाम विध्युक्तकृच्छ्र-
 चान्द्रायणादिभिः शरीरशोषणं शांडि. १।२
 तपो नानशनात्परमु यद्धि परं तप-
 स्तदुर्द्ध्वम्.. तस्मात्तपसि रमन्ते महाना. १६।१२
 तपो नित्यः पौरुषश्रिष्टः तैत्ति. १।९।१
 तपोनिधिं तपसां रयिन्दं...
 सुरवृन्दकर्त्रे स्वाहा पारमा. ७।१
 तपो ब्रह्मेति [तैत्ति. ३।२+३,४,५
 तपो मानसमुच्यते भ.गी. १।७।१६
 तपोऽवधिः परमा ब्राह्मणस्य इतिहा. ११
 तपोविजितचित्तस्तु निदशब्दं देशमा-
 स्थितः । निःसङ्गतत्त्वयोगज्ञो
 निरपेक्षः शनैः शनैः क्षुरिको. २१
 तपो हि स्वाध्याय इत्युत्तमं नाकं
 रोहति सहैव. १८
 तप्तकाञ्चनसङ्काशज्योतिर्मथूखा
 अपाङ्गान्ते भूमौ वा पश्यति
 तद्दृष्टिः स्थिराभवति अद्वयता. ३
 तप्तचामीकराकारं तडिल्लेखेव विस्फुरत् ध्या वि. ४६
 तप्तायः पिण्डवदेकं भिन्नवदवभासते
 (शिवः-ब्रह्म) त्रि.प्रा. १।१
 तप्तो ब्रह्मचारी कुशलभमीन्परि-
 ष्वचारीन्मात्वाग्रयः परिप्रवोचं
 प्रब्रूयस्मा इति छान्दो. ४।१०।२
 तप्तो ब्रह्मचारी कुशलं नः पर्यचारी-
 दन्तारम् प्रप्रवामेति, तस्मै होचुः छान्दो. ४।१०।४

ताप्यतापकरूपेण त्रिभातमखिलं
 जगत् ! प्रत्यगात्मतया भाति.. कठरु. ३९
 तप्यन्ते ये तपो जनाः भ.गी. १।७।५
 तपस्याम्यहमित्यादित्यो भास्या-
 म्यहमिति चन्द्रमा एवमन्या
 देवताः.. बृह. १।५।२२
 तम एव यस्यायतनं हृदयं
 लोको मनो ज्योतिः.. बृह. ३।९।१४
 तम एके ज्योतिरेकेऽवकाशमेके
 परमं व्योमैक आत्मानमेक
 इति (आहुः) आर्षे. ३।३
 तमक्रतुः (तुं) पश्यति वीतशोको
 धातुः प्रसादान्गहिमान-
 (मीशं) मात्मनः महाना. ८।१
 [ना.प. ९।१३+शरभो. १९+ ना.उ.ता. १।३
 [पारमा. ९।३+श्वेता. ३।२०+ कठो. २।२०
 तमग्निमभ्युवाद सत्यकाम इति
 तमन्य इत्तमनं परिव्राट् पद एनं
 नियुजे परस्मिन् वा.मं. १
 तमन्ये श्वान उपसमेत्योचुरन्नं नो
 भगवानागायत्वशनायाम वा इति छान्दो. १।१२।२
 तमश्रुवन्-भवता मुख्येनेमान्
 सुराज्येमेति २प्रणवो. ७
 तमब्रवीत्प्रीयमाणो महात्मा वरं
 तवेहाद्य ददामि भूयः । तवैव
 नाम्ना भविताऽयमग्निः कठो. १।१६
 तमभिद्रुत्य पाप्मनाऽविष्यत् [बृह. १।३।२।-६
 तमभ्यतपत्तस्याभितप्तस्य
 मुखं निरभिद्यत् २ऐत. १।४
 तमभ्यवदत्कोऽसीति केनो. ३।४।८
 तमशनापिपासाभ्यामन्ववार्जत् २ऐत. २।१
 तमशनायापिपासे अभूतामावाभ्याम-
 मिप्रजानीहि २ऐत. २।५
 तमसआपः(भवन्ति)[अ.शिर. १।१५ +बृह. २।७।४
 तमसस्तु परञ्ज्योतिः परमानन्द-
 लक्षणम् । पादत्रयात्मकं ब्रह्म . त्रि.म.ना. ८
 तमसः परमुच्यते भ.गी. १।३।१
 साक्षी सर्वस्य साक्षी नृसिद्धो. २।२

तमसः साक्ष्यहं तुर्यतुर्योऽहं तमसः
 परः । दिव्यो देवोऽस्मि तुर्येशः... त्र.वि. ९६
 तमसा प्रस्तवद्भानादग्रस्तोऽपि रवि-
 जनैः । प्रस्त इत्युच्यते भ्रान्त्या
 ह्यज्ञात्वा वस्तुलक्षणम् २ आत्मो. १५
 तमसो द्रष्टा सर्वस्य द्रष्टा नृसिंहो. १११
 तमसो भूतादिः (जायते) सुवालो. १११
 तमसो मा ज्योतिर्गमय वृ.उ. १।३।२८
 [अक्षयु. २+ चाक्षुषो. २
 तमस्त्वज्ञानजं विद्धि भ.गी. १४।८
 तमस्येतानि जायन्ते भ.गी. १४।१३
 तमहं कुमारमनुवं नाहमिमं वेद ।
 यद्यहमिमवेदिषं कथं ते नावक्ष्यम् प्रश्नो. ६।१
 तमः परे देव एकीभवति सुवालो. २।२
 तमः श्वभ्रनिभं दृष्टं वर्षतुद्गुदस-
 त्रिभम् । नाशप्रायं सुखाद्धीनं
 नाशोत्तरमभावगम् वैतथ्य. ३२
 तमः सत्त्वं रजस्तथा भ.गी. १४।१०
 तमः सर्वभूतमधुनाध्वरेण तं सत्त्व-
 मनुप्रविश्य संक्षेपयन् परब्रह्मणे
 परं ज्योतिषे स्वाहा पारमा. १०।४
 तमाक्रममाक्रम्योभयान् पाप्मन
 आनन्दांश्च पश्यति बृह. ४।३।९
 तमागतं पृच्छति कोऽसीति कौ.त. १।२
 तमाचार्यजायोवाच ब्रह्मचारिज्ञान,
 किं नु नाश्रासि छान्दो. ४।१०।३
 तमाचार्योऽभ्युवादोपकोसल ३ इति छान्दो. ४।१४।१
 तमात्मानमन्विच्छामो यमात्मान-
 मन्विष्यथ सर्वाश्च लोका-
 नाप्नोति छान्दो. ८।७।२
 तमात्मस्थं येऽनुपश्यन्ति धीरा-
 स्तेषां सुखं शाश्वतं नेतरेषाम् कठो. ५।१२
 तमात्मानमुपासीत [श्वेता. ६।१२+ ब्रह्मो. १७
 [अ.शिरः... ३।११+बृ. १+ सदानं. ६+
 [भवसं. २।४७+ सुवालो. ५।१-१४
 तमादित्यं नत्वा भो भगवन्नादित्या-
 त्मतत्त्वमनुब्रूहि मं.प्रा. १।१
 तमादित्यात् पुरुषो भास्करवर्णो
 निष्क्रम्य स एनं ग्राहयाञ्चकार इतिहा. १

तमादिमध्यान्तविहीनमेकं विभुं...
 ध्यात्वा मुनिर्गच्छति भूतयोनिं
 समस्तसाक्षिं तमसः परस्तात् कैव. ७
 तमभित आसीना आहुर्जानासि मां
 जानासि मामिति स यावदस्मा-
 च्छरीशदुःक्रान्तोभवतितावज्जानाति छान्दो. ८।६।४
 तमाराध्य जगन्नाथं प्रणिपत्य
 पितामहः-पप्रच्छ.. १यो.त. ३
 तमाचार्योऽभ्युवाद सत्यकाम ३ इति छान्दो. ४।१।१
 तमाह कोऽहमस्मीति सत्यमिति
 ब्रूयात् कौ.त. १।६
 तमाहुरग्न्यं पुरुषं महान्तम् [श्वेता. ३।१९ + ना.प. ९।१४
 तमाहुः पण्डितं बुधाः भ.गी. ४।१९
 तमाहुः परमां गतिम् भ.गी. ८।२१
 तमिच्छन्ताववास्तामिति (मा.पा.)
 'किमिच्छन्ताववास्तां' [इति तु
 मुख्यः पाठः] छां.उ. ८।७।३
 तमितरः पप्रच्छ-कतमत्त्वमनार्तं
 मन्यस इति [आपं. ५।१ + ७।१।१
 तमित्थं विष्पादेनैवाप आरोहति, तं
 ब्रह्माह कोसीति तं प्रतिब्रूयात् कौ.त. १।५
 तमिदं सन्तमिन्द्र इत्याचक्षते
 परोक्षेण.. २ऐत. ३।१४
 तमिन्द्र उवाच-ऋषे प्रियं वै मे
 धामोपागाः.. १ऐत. २।३.२
 तमिन्द्र निर्जहि गर्भेण सावरं
 सहेति (मा.पा.) बृ.उ. ६।४।२३
 तमिन्द्र निर्जहि गर्भेण सावरां
 सहेति बृ.उ. ६।४।२३
 तमीशानं जगतस्तत्स्थुपस्पतिं
 धियं.. [वनदु. ४६।९९, ७१, ८२+
 [अ.अ. १।६।१९= मं. १।८९।५+ वा. सं. २५।१८
 तमीशानं पुरुषं देवमीड्यं ... अ.शिरः. ३।८
 तमीशानं वरदं देवमीड्यं निचाग्येयं
 शान्तिमत्यन्तमेति श्वेता. ४।११
 तमीश्वराणां परमं महेश्वरं... विदाम
 देवं भुवनेशमीड्यम् श्वेता. ६।७

तमुपदीक्ष्याभ्युवाच कुमार ३ इति	बृह. ६।२।१	तमेतैर्नामभिगमन्त्रयांचक्रे बृहन्	
तमुपनीय कृशानामवलानां चतु-		पाण्डुरवासः (मा. पा.)	वृ.उ. २।१।१५
इशता मा निराकृत्योवाच	छान्दो. ४।४।५	तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये	भ.गी. १५।४
तमुवाच हृषीकेशः [१यो.त. ४+ स.गी. २।१०		तमेव तत्तेजः प्रष्टुविद्भुवं हैममुमां	
तमु ह परः प्रत्युवाच कम्बर एव-		संश्रिण्य संश्रिण्य वसन्तं...	
मेतत्संतं सयुगवानमिव		शिवं मामेवाभिध्यायन्तो...	
रैकमात्येति	छान्दो. ४।१।३	मथ्येव लीना भवन्ति	भस्मजा. २।१६
तमृचो मनुष्यलोकमुपनयन्ते, स तत्र..		तमेव धीरो विज्ञाय प्रज्ञां कुर्वीत	
ब्रह्मचर्येण सम्पन्नो महिमान-		ब्राह्मणः । नानुध्यायन्वहृच्छब्दा-	
मनुभवति	प्रश्नो. ५।३	न्वाचो विग्लापनं हि तत्	बृह. ४।४।२१
तमृत्वा सम्प्रतिविदो मज्जन्ति	कौ.त. १।४	[अ.पू. ४।३७+शाश्व्या. २३+	बराहो. ४।३३
तमेकदन्तं गजवक्त्रमीशं विज्ञाय		तमेव पापकारिणं मृतं पश्यन्नील-	
दुःखान्तमुपैति सद्यः	हेरम्बो. ११	लोहितो भैरवस्तं पातयत्यस्त्र-	
तमेकमेव पश्यन्ति परिशुभ्रं		मण्डलेज्ज्वलज्ज्वलनकुण्डेष्वन्येष्वपि	भस्मजा. २।१६
विभुं द्विजाः	मंत्रिको. १६	तमेव भान्तमनुभाति सर्वं तस्य भासा	
तमेकनेमिं (तमेकस्मिन्) त्रिवृतं		सर्वमिदं विभाति	कठो. ५।१५
पौडशान्तं शनार्धरं त्रिशति-		[मुण्ड. २।२।१०+	श्वेता. ६।१४
पत्यराभिः । अष्टकैः पङ्क्तिर्विश्व-		तमेव भुक्तिविरसं व्यापारौघं पुनः	
रूपैकपाशं त्रिमागभेदं.. [श्वेता. १।४+ ना.प. ९।३		पुनः । दिवसे दिवसे कुर्वन्प्राज्ञः	
तमेकं गोविंदं सविदानन्दविप्रहं		कस्मान्न लज्जते	महो. ६।७६
... मरुद्गोऽहं परमया		तमेव मृत्युममृतं तमाहुः	चित्त्यु. १।४।१
स्तुत्या स्तोष्यामि	गो.पू. ४।४	तमेव विदित्वाऽतिमृत्युमेति नान्यः	
तमेतज्जापुत्राय नान्तेवासिनं		पन्था विद्यतेऽयनाय	वा.सं. ३।१।१८
वा ब्रूयाति	बृह. ६।३।१२	[+श्वेताश्वे. ३।८+६।१५	
तमेतमग्निगित्यध्वर्यव उपासते	मुद्रलो. ३।१	तमेव शरणं गच्छ	भ.गी. १८।६२
तमेतमात्मनोऽन्ववस्यन्ति	कौ.त. ४।२०	तमेव सकला वेदाः कथयन्ति	
तमेतमात्मनोमातृव्रह्मणैकीकृत्य..	नृसिंहो. १।२	परां गतिम्	भवसं. २।४९
तमेतमेष्टकं कर्ममयमात्मानमध्वर्युः		तमेवं ज्ञात्वा मृत्युपाशांश्छिनत्ति	श्वेता. ४।१५
संस्करोति	कौ.उ. २।६	तमेव स्तन इवावलम्बते वेददेवयोनिः	ब्रह्मो. १
तमेतं ब्राह्मणा/शुश्रुवांसोऽनूचाना		तमेवं ज्ञात्वा विद्वान्मृत्यु-	
उपलभन्ते	सुवालो. ९।१५	मुखात्प्रमुच्यते	ना.प. ९।१
तमेतं वेदानुवचनेन ब्राह्मणा विवि-		तमेवं विद्वानमृत इह भवति	महावा. ३
दिपन्ति, यज्ञेन ज्ञानेन तदसात्ता-		[नृ.पू. १।६+त्रि.म.ना. ४।३+	
शक्तेन	बृह. ४।४।२२	[+चित्त्यु. १।२।७+१३।१	तै.आ. ३।१।३
तमेतावन्तं कालप्रविभः	बृह. १।२।४	तमेवात्मानमित्येतद्ब्रह्मशब्देनवर्णितम्	ना.प. ८।८
तमेताः सनाक्षितय उपतिष्ठन्ते	बृह. २।२।२	तमेवैकं जानथ आत्मानमन्यावाचो	
तमेतैर्नामभिगमन्त्रया चक्रे बृहन्		विमुञ्चथामृतस्यैष सेतुः	मुण्ड. २।२।५
पाण्डुरवासः	बृह. २।१।१५		

तमोद्गारेणैवायतनेनान्वेति
 विद्वान्यत्तच्छांतमजरममृत-
 मभयं परं चेति प्रश्नो. ५।७
 तमोद्गारैस्त्रिभिर्नरः भ.गी. १६।२२
 तमोमायात्मको रुद्रः पा. ब्र. २
 तमो मोहो महामोहस्तामिस्रो ह्यन्व-
 संज्ञितः । अविद्या पञ्चपर्वेषा
 निबध्नाति नृणां सदा भवसं. ३।१०
 तमोरूपश्चन्द्रः, रजोरूपो रविः शाण्डि. १।४।६
 तमो वा इदमेकमास मैत्रा. ५।५
 तमो वै तिरश्चीनमजरं तद्रजोऽभूत् त्रिपुरो. ४
 तमो हि शारीरप्रपञ्चमात्रस्थायरा-
 न्तमनन्ताखिलाजाण्डभूतम् महा.वा. २
 तथा तुरीयं चतुरात्मानमन्विष्य
 चतुर्थपादेन च तथा तुरीयेणानु-
 चिन्तयन्प्रसेत् नृसिंहो. ३।१
 तथा त्वं विश्वतो अस्मानयक्षमया
 परिभुज नीलरु. २।९
 तथाऽपहृतचेतसाम् भ.गी. २।४४
 तथा मुक्तपुरंतद्धि मृतमित्यभिधीयते गुह्यका. ३४
 तथा वाचा स्वरसम्पन्नया-
 ऽऽत्विज्यं कुर्यात् बृह. १।३।२५
 तथा सहायवान् देवः कृष्णपिङ्गलो
 ममेश्वर ईष्टे शाण्डि. ३।१।२
 तयेदं सर्वदृष्टं सर्वमस्येदं दृष्टं भवति छान्दो. ४।३।८
 तयैतर्हि वेदानानुभवत्यशानाथ
 मे विज्ञास्यसीति छान्दो. ६।७।३
 तयैतर्हि वेदाननुभवस्यज्ञमयं
 हि सोम्य मनः छान्दो. ६।७।६
 तयोरन्यतरां मनसा सङ्करोति
 ब्रह्मावाचा होताध्वर्युरुद्राता.. छान्दो. ४।१६।२
 तयोरन्यः (जीवः) पिप्पलं स्वाह-
 र्यनभ्रन्नन्यो अभिचाकशीति मुंड. ३।१।१
 [ऋ. अ. २।३।१७+ =मं. १।१६४।२०
 [अथर्व. १।१।२०
 तयोरित्या परस्तात् प्रतिविहिता
 भूतमात्रा कौ. त. ३।५
 तयोरेष सः स्तावो य एषोऽन्त-
 र्द्वय आकाशोऽथैनयोरेतदन्नं.. बृह. ४।२।३

तयोर्ध्वमायन्नमृतत्वमेति विष्णु-
 ङ्गया अमृतत्वमेति कठो. ६।१६
 तयोर्न वशमागच्छेत् भ.गी. ३।३४
 तयोर्मध्ये वरं स्थानं यस्तं वेद
 स वेदवित् छुरिको. १७
 तयोर्मिथुनात्प्रजायते भूयान् भवति १ ऐत. ३।६।६
 तयोर्वीर्यमेवमनन्दत्, तदवर्द्धत ।
 तदण्डमभवद्धैमम् । तत्परिणम-
 मानमभूत् अव्यक्तो. १
 तयोर्है मैत्रेयी ब्रह्मवादिनी बभूव
 स्त्रीप्रज्ञैव तर्हि कात्यायनी.. बृह. ४।५।१
 तयोस्तु कर्मसत्रयासात् भ.गी. ५।२
 तयोः कर्म परस्तात् प्रतिविहिता
 भूतमात्रा कौ. त. ३।५
 तयोः कामेश्वरी सदानन्दघना परि-
 पूर्णस्वात्मैक्यरूपा देवता भावनो. ७
 तयोः श्रेय आददानस्य भवति,
 हीयतेऽर्थाद्य उ प्रेयो वृणीते कठो. २।१
 तयोः संयोजनमसीत्यर्थे तत्त्वविदो
 विदुः । नमस्त्वमर्थो विज्ञेयो
 रामस्तत्पदमुच्यते रामर. ५।१४
 तरङ्गमालयासिन्धुर्वद्विदस्तिवदंजगत् ते. विं. ६।८३
 तरङ्गस्थं द्रवं सिन्धुर्नवाञ्छति यथा
 तथा । विषयानन्दवाञ्छा मे
 माभूदानन्दरूपतः आ. प्र. १६
 तरणिर्विश्वदर्शतः [ऋ.अ. १।४।८=
 [मं. १।५०।१० चित्त्यु. १६।१
 तरति शोकमात्मविदिति सोऽहं
 भगवः शोचामि तं मा भगवा-
 ञ्छोकस्य पारं तारयत्विति छां. ७।१।३
 तरति शोकं तरति पाप्मानं गुहा-
 ग्रन्थिभ्यो विमुक्तोऽमृतो भवति मुण्ड. ३।२।९
 तरवोऽपि हि जीवन्ति जीवन्ति
 मृगपक्षिणः । स जीवति मनो
 यस्य मननेनोपजीवति महो. ३।१३
 तर्कतश्च प्रमाणाच्च चिदेकत्वव्यव-
 स्थितेः । चिदेकत्वपरिज्ञाने न
 शोचति न मुह्यति [अ.पू. ४।३४ रुद्रह. ४६

तर्कजैः शास्त्रजालैः... न वशो

जायते प्राणः सिद्धोपायं विना.. यो.शि. १।६१

तर्जनीमध्यमानामिकाभिरग्रेभस्मा-

सीति भस्म संगृह्य.. भस्मजा. १।५

तर्जन्यग्रोन्मीलितकर्णरन्ध्रद्वये

फुत्कारशब्दो जायते, तत्रस्थिते

मनसि.. ज्योतिः पश्यति मं.त्रा. १।३

तर्जन्यग्रोन्मीलितकर्णरन्ध्रद्वये..

ज्योतिःस्थलं विलोक्यान्तर्दृष्ट्या

निरतिशयसुखं प्राप्नोति अद्वयता. २

तर्पणं मार्जनं चान्यत्र कुर्यात्तुलसीं

विना तुलस्यु. १६

तर्याभिधातिनोऽनृताभिर्शंसिनः

सत्यमिवानृतं पश्यन्ति मैत्रा. ७।१०

तलं तलातलं चैव... पादाङ्गुल्यः

प्रकीर्तिताः शुद्धका. १९

तलक्ष्यं (आत्मलक्ष्यं) शुद्धात्म-

दृष्ट्या वा यः पश्यति स एव

ब्रह्मनिष्ठो भवति मं.त्रा. १।५

तल्यं परिपूर्णं मयि समभ्यसेत् ,

मनोलयकारणमहमेव मं.त्रा. ५।१

तल्लयाच्छुद्धाद्वैतसिद्धिर्भेदाभावात्

तल्लीलाकथा परा काष्ठा मं.त्रा. ५।१

तत्र देवा हवमायन्ति सर्वे

चिन्त्यु. १।४।३

तव पुत्रान्भ्रातृन् वन्धादीन् शिखां

यज्ञोपवीतं... भूलोकभुवर्लोक...

अतलतलातल... ब्रह्माण्डं च

विस्तृजेत् आरुणि. १

तव वाय वृत्तस्पते त्वष्टृर्जामातरद्भुत

[क्र. अ. ६।२।३०= मं. ८।२६।२१+

[वा.सं.२७।३४+वनदु.

तव शिष्येण धीमता

भ.गी. १।३

तव सौम्यं जनार्दन

भ.गी. १।१।५१

तवापि वक्त्राणि समृद्धवेगाः

भ.गी. १।१।२९

तस्थुस्तस्थुषां जङ्गमो जङ्गमानां

पारमा. १।२

तवैव नाम्ना भविताऽयमग्निः

कठो. १।१६

तवैव बाह्यास्तव नृत्तगीतं (मा.पा.)

कठो. १।२६

तस्मा अरं गमाम वः [क्र.अ. ७।६।५ =मं. १०।१।३

[वा. सं. ११।५२+तै.आ. ४।४।६।४ महाना. ५।१४

तस्मा आदित्याश्च विश्वे च देवा-

स्तृतीयः सवनः संप्रयच्छन्ति छां. २।२४।१६

तस्मा आसनमाहृत्योदक-

माहारयाश्चकार बृह. ६।२।४

तस्मा आहुते रेतः सम्भवति छान्दो. ५।७।२

तस्मा उ हैतदुवाच वीत्यन्नं वेति बृह. ५।१२।१

तस्मा एवोत शुश्रूयन्ते । चित्तं ह-

वैवामेकायनं, चित्तमात्मा छान्दो. ७।५।२

तस्मा उ ह ददुस्ते वा एते पञ्चान्ये

दश सन्तस्तत्कृतां.. (मा.पा.) छां.उ. ४।३।८

तस्मा उ ह ददुस्ते वा एते पञ्चान्ये

पञ्चान्ये दशसन्तस्तत्कृतां.. छान्दो. ४।३।८

तस्माच्च (परब्रह्मणः) देवा बहुधा

सम्प्रसृताः मुण्ड. २।१।७

तस्माच्चित्तंस्थिरंकुर्यात् प्रज्ञयापरया

विधे । चित्तं कारणमर्थानां.. यो.शि. ६।५।८

तस्माच्चैत्र प्रमाद्यति (ब्रह्मज्ञानात्)

शरीरे पाप्मनो हित्वा सर्वान्

कामान्समश्नुते तैत्ति. २।५

तस्माच्छतचित्तं इत्याचक्षत

एतमेव सन्तम् १ ऐत. २।१।१

तस्माच्छतं वर्षाणि पुरुषायुषो भवन्ति १ ऐत. २।१।१

तस्माच्छतैः शनैः कार्यमभ्यासं..

(प्राणान्तसम्भवात्) योगकुं. २।४०

तस्माच्छमः परमं वदन्ति

महाना. १।७।४

तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते

भ. गी. १।६।२

तस्माच्छेपादेव सर्वाणि समुत्पद्यन्ते

सङ्कर्षणो. १

तस्माच्छ्रद्धया यां काश्चिद्वां

दद्यात् सा दक्षिणा.. नृ. पू. ५।८

तस्माच्छास्यत्येववाक् । श्राम्यतिचक्षुः बृह. १।५।२१

तस्माच्छान्तिः, तस्याः श्वेतवर्णा

सुशीला (गौः) वृ. जा. १।६

तस्माच्छान्त्यतीता, तस्याश्चित्र-

वर्णा (गौः) वृ. जा. १।६

तस्माच्छुद्धैर्जोमयं ब्रह्मति सिद्धम्

अद्वयता. ५

तस्माज्जागृतं तृतीयसवनमादित्यानाम्

शौनको. ५।३

तस्माज्जाता अजावयः [चित्त्यु. १२।५ वा. सं. ३१।८
 [क. अ. ८।४।१८= मं. १०।९०।१०
 तस्माज्जाता परा शक्तिः स्वय-
 ङ्ज्योतिरात्मिका यो. चू. ७२
 तस्माज्ज्ञानं च योगं च मुमुक्षुर्दृढ-
 मभ्यसेत् १ यो. त. १५
 तस्माज्ज्ञानं च वैराग्यं जीवस्य
 केवलं श्रमः यो. शि. १।३२
 तस्माज्ज्ञानं भवेद्योगाज्जन्मनैकेन..
 तस्माद्योगं.. नित्यमभ्यसेत् यो. शि. १।६६
 तस्मात्कारणं ब्रह्मो वर्णानामयमिदं
 भविष्यतीति षडङ्गविदस्तथा
 धीमहि २ प्रणवो- १७
 तस्मात् काल एव दद्यात् काले
 न दद्यात् १ ऐत. ३।६।६
 तस्मात्कुमारं जातं घृतं वैवाग्ने प्रति-
 हेलयन्ति, स्तनं वानु धापयन्ति बृह. १।५।२
 तस्मात्क्षुधात्परं नास्ति, तस्माद्ब्राह्मणः
 क्षत्रियमधस्तादुपास्ते बृह. १।४।११
 तस्मात्क्षुद्रक्षुक्ता इत्याचक्षत
 एतमेव सन्तम् १ ऐत. २।२।५
 तस्मात्खेचरीमुद्रामभ्यसेत्, तत
 उन्मनी... योगनिद्रा... शाण्डि. १।७।१८
 तस्मात् इतरान्पशून्धीव चरन्ति
 तस्मात्तत्प्राप्तये (भगवद्दर्शनाय)
 यत्नः कर्तव्यः पण्डितैर्नरैः भवसं. १।३२
 तस्मात्तत्समाचरेन्मुमुक्षुर्न पुनर्भवाय
 तस्मात्तत्सर्वमभवत् (ब्रह्मणः) क. रुद्रो. ३
 तस्मात्तत्सुकृतमुच्यते वृ. उ. १।४।१०
 तस्मात्तदा तृष्णात्प्रेति रसो
 वृक्षादिवाहतात् तैत्ति. २।७
 तस्मात्तदेवोपन्वीतेति वृह. ३।९।२८
 तदेवोपासीत. शौनको. ४।५
 तस्मात्तदैन्द्रात् प्राणाहृत्यै
 वाचमनुष्ठुभं तन्वं सन्निर्मिमीते १ ऐत. ३।६।३
 तस्मात्तपः परमं वदन्ति महाना. २।४
 तस्मात्तमः सञ्जायते, तमसोभूतादिः सुबालो. १।१
 तस्मात्तयोभयं वदति सत्यं चानृतं च,
 पाप्मना ह्येष विद्धः छान्दो. १।२।३

तस्मात्तव बहु विश्वरूपं कुले दृश्यते छान्दो. ५।१३।१
 तस्मात्तव सुतं प्रसुतमासुतं कुले..
 दृश्यते छांदो. ५।१२।१
 तस्मात्तस्मान्न बीभत्सेत १ ऐत. ३।७।२, २
 तस्मात्तस्य (मनसः) जयोपायः
 प्राण एव हि नान्यथा यो. शि. १।६०
 तस्मात्तस्योदयं प्रति प्रत्यायनं
 प्रतिघोषा सल्लवोऽनूङ्गतिष्ठं छान्दो. ३।१९।३
 तस्मात्तान्निदधति निधनभाजिनो
 ह्येतस्य साम्नः छांदो. २।९।८
 तस्मात्तान्यन्तरिक्षेऽनारम्भणान्यादा-
 यात्मानं परियन्त्यादिभाजीनि
 ह्येतस्य साम्नः छांदो. २।९।४
 तस्मात्तारक एव लक्ष्यममनस्क-
 फलप्रदं भवति अद्वयता. ४
 तस्मात्तां राधां रसिकानन्दां
 वेदविदो विदन्ति सामर. ५
 तस्मात्तुल्योऽधिको नहि (ईशात्) शरभो. ३०
 तस्मात्तेनोभयं जिघ्रति सुरभि च
 दुर्गन्धि च पाप्मना ह्येष विद्धः छांदो. १।२।२
 तस्मात्तेनोभयं पश्यति दर्शनीयं
 चादर्शनीयं च पाप्मना ह्येतद्विद्धम् छांदो. १।२।४
 तस्मात्तेनोभयं शृणोति श्रवणीयं
 चाश्रवणीयं च.. छांदो. १।२।५
 तस्मात्तेनोभयं सङ्कल्पयते
 सङ्कल्पनीयं चासङ्कल्पनीयं च.. छांदो. १।२।६
 तस्मात्ते पुरुषं दृष्ट्वा कक्षं च भ्रमिष्युः
 पद्रवन्त्युपद्रवभाजिनो ह्येतस्य साम्नः छांदो. २।९।७
 तस्मात्ते प्रतिहृता नावपद्यन्ते परि-
 हारभाजिनो ह्येतस्य साम्नः छांदो. १।९।६
 तस्मात्ते प्रस्तुतिकामाः प्रशंसाकामाः
 प्रस्तावभाजिनो ह्येतस्य साम्नः छांदो. २।९।३
 तस्मात्तेषां सर्वे च लोका आताः,
 सर्वे च कामाः, स सर्वाश्च
 लोकानाप्नोति छांदो. ८।१२।६
 तस्मात्ते सत्तमाः प्राप्तापत्याना-
 मुद्रीयभाजिनो ह्येतस्य साम्नः छांदो. २।९।५
 तस्मात्ते हिक्कुर्वन्ति हिक्कारभाजिनो
 ह्येतस्य साम्नः छांदो. २।९।२

तस्मात् त्रिगुणं भोज्यं भोक्ता		तस्मात्प्राणो वै तुर्याख्ये धारये-	
पुरुषोऽन्तस्थः	मैत्रा. ६।१०	त्प्राणमित्येवं	मैत्रा. ६।१९
तस्मात्त्रयमपि सर्वोपायान्परित्यज्य		तस्मात्प्रत्यक्षरमुभयत ओक्कारो भवति	नृ. पू. २।२
भक्तिमाश्रय भक्तिनिष्ठो भव	त्रि.म.ना. ८।४	तस्मात्सञ्चालयेन्नित्यं शब्दगर्भा	
तस्मात्त्वमस्माज्जातवेदो मुमुग्धि	...	सरस्वतीम् । तस्याः सञ्चालनेनैव	
तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यदौ	भ.गी. ३।४१	योगी रोगैः प्रमुच्यते	योगकुं. १।१७
तस्मात्त्रयमुत्तिष्ठ यशो लभस्व	भ.गी. १।१३३	तस्मात्स तेन बन्धुना यज्ञेषु हूयते	१ ऐत. २।४।२
तस्मात्त्रयमेववक्ता त्वमेवगुरुस्त्वमेव		तस्मात्समस्ताविद्योपाधिः साकारः	
पिता त्वमेव सर्वनियन्ता...	त्रि.म.ना. १।१	सावयव एव	त्रि.म.ना. २।१
तस्मात्त्वं प्रतिष्ठितोऽसि प्रजया च		तस्मात्सत्यं परमं वदन्ति	महाना. १७।१
पशुभिश्च	छान्दो. ५।१७।१	तस्मात्सत्यं वदन्तमाहुर्धर्मं वदतीति	बृह. १।४।१४
तस्मात्त्वं बहुलोऽसि प्रजया च		तस्मात् सद्गुरुकटाक्षविशेषेण सर्व-	
धनेन च	छान्दो. ५।१५।१	सिद्धयः सिद्धयन्ति	त्रि.म.ना. ५।४
तस्मात्त्वं रयिमान्पुष्टिमानसि	छान्दो. ५।१६।१	तस्मात्सद्गुरुकटाक्षलेशविशेषणा-	
तस्मात्त्वां पृथग्बलय आयन्ति पृथ-		चिरादेव तत्त्वज्ञानं भवति	त्रि.म.ना. ५।४
ग्रथश्रेणयोऽनुयन्ति	छान्दो. ५।१४।१	तस्मात्सर्गस्वर्गापवर्गहेतुर्भगवान-	
तस्मात्पदमित्याचक्षत		सावादित्यः	मैत्रा. ६।३०
एतमेव सन्तम्	१ ऐत. २।२।९	तस्मात्सर्वगतं ब्रह्म	भ.गी. ३।१५
तस्मात् परमेश्वर एवैकमेव		तस्मात्सर्वदेवत्यं प्रोक्षितं प्राजापत्य-	
तद्भवति [नृसिंहो. ८।४+]	८।८	मालभन्त	बृह. १।२।७
तस्मात्पराङ्मुखयति नान्तरात्मन्	कठो. ४।१	तस्मात्सर्वप्रयत्नेन घृतादीन्वर्जये-	
तस्मात्पादत्रयं परममोक्षः	त्रि.म.ना. ८।२	द्यतिः । घृतसूपादिसंयुक्त-	
तस्मात्पावमान्य इत्याचक्षत एतमेव		मन्त्रं नाद्यात्कदाचन	सं.सो. २।७६
सन्तम्	१ ऐत. २।२।४	तस्मात्सर्वप्रयत्नेन प्राणायामान्स-	
तस्मात्पुत्रमनुशिष्टं लोक्यमाहु-		मभ्यसेत्	जा. ६।२०
स्तस्मादेनमनुशासति	बृह. १।५।१७	तस्मात्सर्वप्रयत्नेन मोक्षापेक्षी	परब्र. २१
तस्मात्पुरुष औषति इ वै स तं		भवेद्यतिः	
योऽस्मादपि	बृह. १।४।१	तस्मात् सर्वप्रपञ्चोऽयं ब्रह्मैवास्ति	यो. शि. ४।३
तस्मात्पुरुषं पुरुषं सत्यादित्यो भवति	३ ऐत. २।३।२	न चेतरेत्	
तस्मात्पौरुषमाश्रित्य सच्छास्त्रैः		तस्मात् सर्वमानुष्यभूमित्याचक्षते	
सत्समागमैः	भवसं. १।५०	यदिदं किञ्च [नृ. पू. १।१+]	ग. पू. १।६
तस्मात्प्रकाशात्मा (नारायणः)	ना.उ.ता. १।५	तस्मात्सर्वमापोमयं भूतं सर्वं भृग्वक्त्रि-	२ प्रणवो. २१
तस्मात्प्रगाथा इत्याचक्षत एतमेव		रोमयं...	भ.गी. २।३०
सन्तम्	१ ऐत. २।२।३	तस्मात्सर्वाणि भूतानि	
तस्मात्प्रजननं परमं वदन्ति	महाना. १७।७	तस्मात्सर्वात्मना चित्ते भासमानो	
तस्मात्प्रणम्य प्रणिधाय कायं	भ.गी. १।१।४४	हसौ नरः । आनन्दयति	
तस्मात्प्रणव एव प्राणायामः	शाण्डि. १	दुःखादयं जीवात्मानं.	कठरु. २८
		तस्मात् सर्वायुषमुच्यते सर्वमेव त	
		आयुर्यन्ति	तेत्ति. २।१

तस्मात्सर्वासु दिक्ष्वन्नमेव दशकृतं..	छान्दो. ४।३
तस्मात्सर्वानुष्टुभं जानीयाद्यो जानीते	
सोऽमृतत्वं च गच्छति	नृ.पू.ष. २।३
तस्मात्सर्वेषु कालेषु [भ.गी.	८।७+८।२७
तस्मात्सर्वोषधमुच्यते (अन्नं)	तैत्ति. २।२।२
तस्मात्सर्वत्सरोवैप्रजापतिः कालोऽन्नं	
ब्रह्मणीडमात्मा चेत्येवं ह्याह	मैत्रा. ६।१५
तस्मात्सुक्तमित्याचक्षतएतमेवसन्तम्	१ ऐत. २।२।६
तस्मात्सौम्य प्रयत्नेन... भोगेच्छां	
दूरतस्त्यक्त्वात्रयमेव समाश्रय	मुक्तिको. २।१५
तस्मात् स्त्रियमध उपासीत	बृह. ६।४।२
तस्मात् स्थूलविराट्स्वरूपो जायते	त्रि.म.ना. २।६
तस्मात्स्वयमेव समाराधनमकरोत्	सामर. ३
तस्मादकारेण परमं प्रह्वान्विष्य,	
मकारेण.. मनआदिसाक्षिण-	
मन्विच्छेत्	नृसिंहो. ७।५
तस्मादक्षरमित्याचक्षतएतमेवसन्तम्	१ ऐत. २।२।१०
तस्मादक्षरान्महत्, महतोऽहङ्कारः,	
तस्मादहङ्कारात्पञ्चतन्मात्राणि	गोपालो. २।१३
तस्मादखण्ड एवास्मि यन्मदन्यत्र	
किञ्चन । दृश्यते श्रूयते तद्यद्ब्रह्मणो-	
ऽन्यत्र तद्भवेत्	वराहो. ३।१
तस्मादखण्डं मम रूपमेतत्	वराहो. ३।४
तस्माद्भावेव देवेषु लोकमिच्छते,	
ब्राह्मणे मनुष्येष्वेताभ्यां	
हि रूपाभ्यां ब्रह्माभवत्	बृह. १।४।१५
तस्मादभिर्यष्टव्यश्चेतव्यः स्तोतव्यो-	
ऽभिध्यातव्यः	मैत्रा. ६।३४
तस्मादग्निहोत्रं परमं वदन्ति	महाना. १७।९
तस्मादग्निः समिद्धो यस्य सूर्यः (मा.)	मुण्डको. २।१।५
तस्मादग्निः समिधो यस्य सूर्यः सोमा-	
त्पर्जन्य ओषधयः पृथिव्याम्	मुण्ड. २।१।५
तस्मादग्नीन् परमं वदन्ति	महाना. १७।८
तस्मादज्ञानसम्भूतं	भ.गी. ४।४२
तस्मादणिमादिसिद्धिर्भवति	अद्वयता. ७
तस्मादतिसृष्टिः, अतिसृष्ट्या	
हास्यैतस्यां भवति	बृह. १।४।६
तस्मादद्वैत एवास्मि न प्रपञ्चो न	
संसृतिः	अ.पू. ५।७६

तस्मादद्वैतमेवास्ति न प्रपञ्चो न	
संसृतिः	जा.द. १०।३
तस्मादनिष्टमेवेष्टमिव भाति	त्रि.म.ना. ५।३
तस्मादन्तर्दृष्ट्या तारक एवानुसन्धेयः	अद्वयता. ५
तस्मादन्तःकरणमतिविमलं भवति	त्रि.म. ना. ९।४
तस्मादन्नं ददत्सर्वोप्येतां ददाति	म.ना. १७।१२
तस्मादन्यन्न परं किञ्चनास्ति	
[अ.शिरः ३।१४+	बटुको. २५
तस्मादन्यगता वर्णा आश्रमा अपि	
नारद । आत्मन्यारोपिताः सर्वे	
भ्रान्त्या तेनात्मवादिना	ना.प. ६।२०
तस्मादन्योन्यमाभित्य ह्योतं प्रोत-	
मनुकमात्	त्रि.ब्रा. २।४
तस्मादन्वक्षरं प्रयुज्जानः स्वरवन्ति	
व्यञ्जनानि यथाक्षरं दर्शयेत्	संहितो. २।४
तस्मादपककषाय इममेवोक्काराप्र-	
विद्योतं तुरीयतुरीयमात्मानं	
नृसिंहानुष्टुभैव जानीयात्	नृसिंहो. ६।१
तस्मादपरिहार्येऽर्थे	भ.गी. २।२७
तस्मादपि दीक्षितमाहुः सत्यं वदेति ।	
सत्ये ह्येव दीक्षा भवति	बृह. ३।१।२३
तस्मादपि पृष्ठत उपस्पृष्टो मनसा	
विजानाति	बृह. १।५।३
तस्मादपि प्रतिरूपं जातमाहुः,	
हृदयादिव सृप्तो हृदयादिव	
निर्मित इति	बृह. ३।९।२२
तस्मादप्येहाददानमश्रद्धधान-	
मयजमानमाहुः	छान्दो. ८।८।५
तस्मादप्येतर्हामन्त्रितोऽहमयमित्ये-	
वाम उक्त्वाऽथाऽन्यन्नाम प्रवृत्ते	बृ.उ. १।४।१
तस्मादप्येतर्होकाकी कामयते जाया	
मे स्यादथ प्रजायेथ	बृह. १।४।१७
तस्मादप्राणजनपानमुद्गायति	छान्दो. १।३।४
तस्मादप्राणजनपानमृच-	
मभिव्याहरति	छान्दो. १।३।४
तस्मादत्रय इत्याचक्षतएतमेव सन्तं	१ ऐत. २।१।६
तस्मादप्राणजनपानन्साम गायति	छान्दो. १।३।४
तस्मादप्राणजनपानन्वाचमंभि-	
व्याहरति	छान्दो. १।३।३

तस्मादृच्यध्युद० साम गीयत इयमेव
साऽग्निरमस्तत्साम छान्दो. १।६।१
तस्मादभ्यासयोगेन मनः प्राणान्
निरोधयेत् त्रि.भा. २।२१
तस्मादयमाकाशः स्त्रिया पूर्यत एव
ता० समभवत्ततो मनुष्या
अजायन्त बृह. १।४।३
तस्मादयं बिल्ववनमृतिर्महान् समस्त-
देवर्षिसुतीर्थरूपः १ बिल्वो. ६
तस्मादर्धर्च इत्याचक्षत एतमेव सन्तम् १ ऐत. ३।२।८
तस्मादलिङ्गो धर्मज्ञो ब्रह्मलिङ्गमनु-
व्रतम् । ... अज्ञातचरितं चरेत् ना.प. ४।३५
तस्माद्विमुक्तमेव निषेवेत [रामो. १।१ तारसा. १।१
तस्मादव्यक्तमेकाक्षरम् गोपालो. २।१३
तस्मादश्वा अजायन्त [पु.सु. ८+ चित्त्यु. १२।५
[क्र.अ. ८।४।१८=मं. १०।१०।१०+ वा.सं. ३।१।८
तस्मादसक्तः सततं भ.गी. ३।१९
तस्मादसतः सज्जायेत छान्दो. ६।२।१
तस्मादसतः सज्जायत इति (मा.पा.) छान्दो. ६।२।१
तस्मादहङ्कारनामाऽनिरुद्धः सङ्कर्षणो. १
तस्मादहङ्कारात्पञ्च तन्मात्राणि गोपालो. २।१३
तस्मादहमिति सर्वाभिधानं तस्यादि-
रयमकारः नृसिंहो. ७।२
तस्मादहं च तस्मिन्नेवावस्थीयते प.हं. २
तस्मादहं पशुपाशविमोचकः भस्मजा. २।७
तस्मादहं रुद्रो यः सर्वेषां परमागतिः भस्मजा. २।५
तस्मादाकाशजं बीजं विन्यात् त्रि.ता. ५।२२
तस्मादाकाशं बीजं विद्यात्,
तदेव ज्यायः नृ.पू. ३।५
तस्मादाकाशं बीजं शिवो विद्यात् ग.पू. २।९
तस्मादात्मज्ञं ह्यर्चयेत्तृतीकामः सुण्ड. ३।१।१०
तस्मादात्मन आकाशः, आकाशाद्वायुः त्रि.ता. १।१४
तस्मादात्मन आकाशः सम्भूतः पैङ्गलो. १।३
तस्मादात्मन्यहङ्कारमुत्सृज्य...
मोक्षोपायं विचिन्तयेत् शिवो. ७।११६
तस्मादात्मानमवैनं जानीयात् नृसिंहो. ५।४
तस्मादादिगणेशो भवाद्भुज्यते ग.पू. ४।५
तस्मादादित्यात्मा ब्रह्म मैत्रा. ६।१६
तस्मादानन्दमयोऽयं लोकः सागर. ५

तस्मादापेरोङ्कारः सर्वमाप्नोतीत्यर्थः २ प्रणवो. १४
तस्मादात्विज्यं करिष्यन् वाचि स्वर-
मिच्छेत तथा वाचा स्वरसम्प-
न्नाऽऽत्विज्यं कुर्यात् बृह. १।३।२५
तस्मादाहुर्वेलं सत्यादोजीयः बृह. ५।१४।४
तस्मादाहुर्विद्योतयतेस्तनयति.. (मा.पा.) छां. उ. ७।११।१
तस्मादाहुर्विद्योतते स्तनयति वर्षि-
ष्यति वा छां. ७।११।१
तस्मादाहुः सोऽप्यत्यसोऽष्टेति पुनरुत्पादन-
मेवास्य तन्मरणमेवास्यवभृथः छांदो. ३।१७।५
तस्मादिति च मंत्रेण जगत्सृष्टिः
समीरिता । वेदाहमिति
मन्त्राभ्यां वैभवं कथितं हरेः मुद्गलो. १।८
तस्मादित्यैव न्यून्यन्ति शौनको. ३।४
तस्मादिदन्द्रो नामेदन्द्रो ह वै नाम
तमिदन्द्रं सन्तमिन्द्र इत्याचक्षते २ ऐत. ३।१४
तस्मादिदमर्धबृगलमिव स्व इति ह
स्माह याज्ञवल्क्यः बृह. १।४।३
तस्मादिदमानुषुभं साम यत्र
कचिन्नाचष्टे ग.पू. २।१
तस्मादिदमेव मुख्यद्वारं कलौ नान्येषां
भवति तस्मादिदं साङ्गं साम
जानीयात् । यो जानीते सो-
ऽमृतत्वं च गच्छति नृ.पू. १।५
तस्मादिदं जगत्सर्वं वैष्णवं.. तथैव
धर्मविज्ञानं वैदिकं वैष्णवं.. अवसं. ५।१६
तस्मादिदं साङ्गं साम जानीयात्,
यो जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति नृ.पू. १।३
तस्मादिदं साम मध्यमं जपति नृ.पू. १।७
तस्मादिदं साम यत्र कुत्रचिन्नाचष्टे ।
यदि दातुमपेक्षते ... पुत्राय..
दास्यत्यन्यस्मै शिष्याय वा नृ.पू. १।४
तस्मादिदं साम येन केनचिदाचार्य-
मुखेन यो जानीते स तेनैव शरी-
रेण संसारान्मुच्यते नृ.पू. १।५
तस्मादिदं साम सषिदानन्दमयं परं
ब्रह्म, तमेवं विद्वानमृत इह भवति नृ.पू. १।६
तस्मादिदं सामाङ्गं प्रजापतिः नृ.पू. १।७

तस्मादिन्द्रो देवानां (मध्ये)

अधिकोऽभवत्

अव्यक्तो. ६

तस्मादिमाः प्रजाः प्रजायन्त

प्रश्नो. ११४

तस्मादीशानो महादेवो महादेवः

महो. १३

तस्मादीश्वरः कामोऽभिधीयते । तत्परि-

भाषया कामः ककारं व्याप्नोति

त्रि.ता. १५

तस्मादुच्यते उग्रमिति

नृ.पू. २१४

तस्मादुच्यते ज्वलन्तमिति

नृ. पू. २१७

तस्मादुच्यते दत्तात्रेय इति

शांडि. ३।२।१

तस्मादुच्यते नमामीति

नृ.पू. २१३

तस्मादुच्यते नृसिंहमिति

नृ.पू. २१४।२।९

तस्मादुच्यते भगवान्महेश्वरः

अ.शिर. ३।५

तस्मादुच्यते भद्रमिति

नृ.पू. २१९

तस्मादुच्यते भीषणमिति

नृ.पू. २१०

तस्मादुच्यते महाविष्णुमिति

नृ.पू. २१६

तस्मादुच्यते मृत्युमृत्युमिति

नृ.पू. २१२

तस्मादुच्यते वीरमिति

नृ.पू. २१५

तस्मादुच्यते सर्वतोमुखमिति

नृ.पू. २१८

तस्मादुज्जम्भते कामः कामात्कामः

परः शिवः । काणोऽयं (काणोऽयं)

कामदेवोऽयं वरेण्यं भगं उच्यते

त्रि.ता. ११२

तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय

भ.गी. २।१७

तस्मादुत्तिष्ठंतं ह वा तानि रक्षां-

स्यादित्यं यो धयन्ति याव...

सहवै. २

तस्मादुत्तेषु च वरः वृणीतयं कामं काम-

येतत्* स एष एवं विदुर्द्रातात्मने

वा..यं काम कामयते तमागायति

बृह. १।३।२८

तस्मादुपसंहर्त्रं महामासाय वै

नमोनमः

अ.शिरः. ३।३

तस्मादुपासितात् (गुरोः) सम्यक्

सहजं प्राप्यते गुरोः ।.. सतत-

मात्माभ्यासरतो भवेत्

अमन. २।४७

तस्मादु ब्रह्मणस्पतिः

बृ.उ. १।३।२१

तस्मादु द्वैविदुर्द्राता ब्रूयात्

छां.उ. १।७।८

तस्मादु सर्वेषु लोकेषु क्षत्रस्यैव

प्रशंसनमभूत्

छान्दो. ५।३।७

तस्मादु द्वैविध्ययपि चाण्डालायो-

च्छिष्टं प्रयच्छेदात्मनि हेवास्य

तद्वैश्वानरे हुत* स्यात्

छान्दो. ५।२४।४

तस्माद्विगत्याचक्षत एतमेव सन्तम्

१ ऐत. २।२।७

तस्माद्विगत्यजुस्सामान्यपक्रान्त-

तेजांस्यासन्

२ प्रणवो. १९

तस्माद्वचः साम यजुषि दीक्षा

यज्ञाश्च सर्वे क्रतवो दक्षिणाश्च

मुण्ड. २।१।६

तस्मादेकमेव व्रतं चरेत् प्राण्याश्च-

वापान्याश्च

बृह. १।५।२३

तस्मादेकाकी न रमते स द्वितीय-

मैच्छत् स द्वैतावानास

बृह. १।४।३

तस्मादेत ऋषयः प्रजाकामा दक्षिणं

प्रतिपद्यन्ते

प्रश्नो. १।९

तस्मादेत एतेनाख्यायन्ते प्राणा इति

तेन ह वा तत्कुलमाचक्षते यस्मि-

न्कुले भवति

बृह. १।५।२१

तस्मादेतत्पवित्रं तस्य न्यसनम्

नृ.षट्च. ७

तस्मादेतत्पुरुषसूक्तार्थमतिरहस्यं

राजगुह्यं देवगुह्यं गुह्यादपि

गुह्यतरं नादीभितायोपदिशेत्

मुद्रलो. ५।१

तस्मादेतदुभयमलोमकमन्तरतो-

ऽलोमका हि योनिरन्तरतः

बृह. १।४।६

तस्मादेतत् त्रयं त्यजेत्

भ.गी. १।६।२१

तस्मादेतद्ब्रह्म नाम रूपमन्नं च जायते

मुण्ड. १।१।९

तस्मादेतमवोक्त्यमुपासीत

कौ.त. ३।३

तस्मादेतानि ब्रह्मैव भवन्तीति...

यो.शि. ४।५

तस्मादेतानिषण्णां नारसिंहचक्राण्ये-

तेष्वङ्गेषु न्यस्यानि भवन्ति

नृ.षट्च. ७

तस्मादेतां तुरीयां श्रीकामराजीया-

मेकादशधा भिन्नामेकाक्षरं ब्रह्मेति

यो जानीते स तुरीयं पदं प्राप्नोति

त्रि.ता. ५।२३

तस्मादेतां रात्रिं प्राणमृतः प्राणं न

विच्छिन्द्यात्

बृह. १।५।१४

तस्मादेते ऋषयः शुक्र इष्टिं कुर्वन्ति,

इतर इतरस्मिन्

प्रश्नो. १।१२

तस्मादेनमनुशासति

बृह. १।५।१७

तस्मादेनं नित्यमावर्तयेत्

गो.पू. ३।११

तस्मादेनं विजित्यैनं

भ.गी. २।२५

तस्मादेनं सर्वस्मात् पुत्रो मुञ्चति,

तस्मात्पुत्रो नाम

बृ. उ. १।५।१७

तस्मादेनं स्वपितीत्याचक्षते; स्व५		तस्मादोमित्यनुजानन्ति, ओमिति	
क्षपीतो भवति	छान्दो. ६।८।१	प्रतिपद्यन्ते, ओमित्यस्याददते	शौनको. १।५
तस्मादेनां (स्त्रियं) न हिनस्ति	२ऐत. ४।२	तस्मादोमित्यनेनैतदुपासीताजस-	
तस्मादेव (आकाशात्) जातानि		मित्येकोऽस्य रसं बोधयति	मैत्रा. ६।४
जीवन्ति (भूतानि)	त्रि.ता. ५।२२	तस्मादोमित्यनेनैतदुपासीतापरिमितं	
तस्मादेव दृढतरदेहात्मभ्रमो भवति	त्रि.म.ना. ६।३	तेजस्तन् व्रथाभिहितमग्रा-	
तस्मादेव परोरजसेति सोऽहमित्यव-		वादित्ये प्राणे	मैत्रा. ६।३७
धार्यात्मानं गोपालोऽहमिति		तस्मादोमित्यनेनैतदुपासीता-	
भावयेत्	गोपालो. २।३	परिमितं तेजः	मैत्रा. ७।११
तस्मादिवमेवेममात्मानं परं ब्रह्मानु-		तस्मादोमित्युदाहृत्य	भ.गी. १७।२४
सन्दध्यात्	नृसिंहो. २।८	तस्मादोमित्येकाक्षरमुद्रीथमुपासीत	शौनको. ४।८
तस्मादेवमेवोपासीत	आपें. २।३	तस्माद्ब्रह्ममद इत्याचक्षत एतमेव	
तस्मादेव सच्छब्दवाच्यं ब्रह्माविद्या-		सन्तम्	१ ऐत. २।१।३
शबलं भवति	त्रि.म.ना. २।५	तस्मादमः परमं वदन्ति	महाना. १७।३
तस्मादवविच्छान्तो दान्तस्तिक्षुः		तस्मादश प्रजापतयो मरीच्यादयः..	
समाहितो भूत्वाऽऽत्मन्येवात्मानं		अजायन्त	सङ्कर्षणो. १
पश्यति सर्वमात्मानं पश्यति	बृ.उ. ४।४।२३	तस्मादानं परमं वदन्ति	महाना. १७।५
तस्मादेवविच्छ्रोत्रियस्य दारेण		तस्मादास्यपरां भक्तिमालम्ब्य...	
नोपहासमिच्छेत्	बृह. ६।४।१२	नित्यं नैमित्तिकं...कुर्यात्	भवसं. २।५९
तस्मादेवविदमेव ब्रह्माणं कुर्वीत,		तस्मादेवेभ्यो जुहति च प्र च जुह-	
नानेवविदम	छां. ४।१७।१०	त्यथो आहुदशपूर्णमासाविति	बृह. १।५।२
तस्मादेवं विदित्वेनमद्वैते योजयेत्		तस्माद्धर्मं परमं वदन्ति	महाना. १७।६
स्मृतिम् । अद्वैतं समनुप्राप्य जड-		तस्माद्वाप्येतर्हि सुप्तो भूभूरेत्येव	
वल्लोकमाचरेत्	वेतथ्य. ३७	प्रशंसति	१ ऐत. १।८।६
तस्मादेवं विद्वाननशिष्यश्चाचामे-		तस्माद्ब्रह्मदयपुण्डरीककर्णिकायां पर-	
दशित्वा... (मा.पा.)	बृ.उ. ६।१।१४	मात्माविर्भावो भवति	त्रि.म.ना. ५।४
तस्मादेवं विद्वान्न परस्मा अग्निं		तस्माद्ब्रह्मदयमहरहर्वा एवंविस्वर्ग	छान्दो. ८।३।३
चिनुयात्	३ऐत. २।४।२	लोकमेति	
तस्मादेष एव यज्ञस्तस्य मनश्च		तस्माद्ब्रह्मदयस्थितानादिदुर्वासना-	
वाक्च वर्तनी	छान्दो. ४।१६।१	ग्रन्थिविनाशो भवति	त्रि.म.ना. ५।४
तस्मादेष प्रविविक्ताहारतर इवैव		तस्माद्ब्रह्मणि ते स्थिताः	भ.गी. ५।१९
भवत्यस्माच्छरीरादात्मनः	बृह. ४।२।३	तस्माद्ब्रह्मणोमहिमानमाप्नोति	महाना. १८।१
तस्मादेष हि सत्यस्वरूपो नष्टन्यदस्त्य-		तस्माद्ब्रह्मणोमहिमानम्	महाना. १७।१५
प्रमेयमनात्मप्रकाशम्	नृसिंहो. ५।३	तस्माद्ब्रह्म तदेतत्पाशुपतं पशुपाश-	
तस्मादेषां तन्न प्रियं यदेतन्म-		विमोक्षणाय	अ.क्षि. ३।१२
नुष्या विद्युः	बृह. १।४।१०	तस्माद्ब्रह्मवादिन उक्कारमादिं	२प्रणवो. २०
तस्मादोक्कारं कर्तुमभवति, यजुषियजुः	२प्रणवो. ९	कुर्वन्ति	३ऐत. २।३।१
तस्मादोक्कारसम्भूतो गोपालो		तस्माद्ब्रह्माणं ब्रह्मिष्ठं कुर्वीत	२प्रणवो. १४
विश्वसंस्थितः	गोपालो. २।१९	तस्माद्ब्रह्मणवचनमादत्तव्यम्	

तस्माद्वाङ्मणः क्षत्रियमधस्तादुपास्ते बृह. १।४।११
 तस्माद्वाङ्मणः पाण्डित्यं निर्विद्य
 बाल्येन तिष्ठसेत् बृह. ३।५।१
 तस्माद्वाङ्मणः पुरुषरूपं परं ब्रह्मेवाह-
 मिति भावयेत् मुद्रलो. ३।३
 तस्माद्वाङ्मणेभ्यो वेदविद्वथो दिवे
 दिवं नमस्कुर्यात् सहवे. १९
 तस्माद्वाङ्मणो नावदिकमधीयीता-
 यमर्थः स्यादिति मैत्रा. ७।१०
 तस्माद्वाङ्मणो मुख्यो भवति अव्यक्तो. ६
 तस्माद्ब्रह्मतीमेवाभिसम्पादयेत् १ऐत. ३।५।४
 तस्माद्ब्रह्मज्ञ इत्याचक्षत एतमेव
 सन्तम् १ऐत. २।२।१
 तस्माद्ब्रह्मो देवस्य धीमहीत्येव-
 मीकाराक्षरं गृह्यते त्रि.ता. १।७
 तस्माद्वाभावौपरित्यज्यपरमात्म-
 ध्यानेन मुक्तो भवति मं.प्रा. २।६
 तस्माद्ब्रह्महिरण्यं रसेन न दृष्टं च
 न स्पृष्टं च न प्राह्यं च प.इ.सो. ९
 तस्माद्ब्रह्मैवः स्वरित्युपासीत मैत्रा. ५।६
 तस्माद्ब्रह्मोक्ता पुरुषो भोज्या प्रकृति-
 स्तत्स्यो भुङ्क्ते मैत्रा. ६।१०
 तस्माद्य इममितिहासमधीते आदित्य-
 लोके स कामचारो भवति इतिहा. १
 तस्माद्य इममितिहासमुपनीतो माण-
 वको गृहीयात् । गृहीत्वाऽथ इतिहा. १
 ब्राह्मणान्छावयेत् ।
 तस्माद्य इममितिहासं पठन् पितृभ्य
 षड्काञ्छलिं दद्यात् अपूपकुला
 नद्याः.. उपतिष्ठेरन् इतिहा. १
 तस्माद्य इह मनुष्याणां महत्तां प्राप्नु-
 वन्ति ध्यानपादाः सा इवैव छान्दो. ७।६।१
 ते भवन्ति
 तस्माद्य एतां महालक्ष्मीं याजुर्वी
 वेद, महतीं भियमश्रुते नृ.पू. ४।३
 तस्माद्य एतेमैत्रैर्नित्यं देवं स्तौति रामो.४।४८
 स देवं पश्यति [नृ.पू. ४।३६
 तस्माद्य एतेमैत्रैर्नित्यं जति स ब्रह्म
 पश्यति आथ.हि. ८८

तस्माद्यजमानश्चित्त्वैवानमीनात्मान-
 मभिध्यायेत् मैत्रा. १।१
 तस्माद्यज्ञं परमं वदन्ति महाना. १७।१०
 तस्माद्यज्ञात् कस्माच्चान्नात्पाण
 उत्क्रामति बृ.उ. १।३।१९
 तस्माद्यज्ञात्सर्वहृत ऋचः सामानि
 जज्ञिर [वा.सं. ३।१।७ +चित्यु. १२।४
 [क्र.अ.८।४।१८ =मं.१०।९०।८।१
 तस्माद्यज्ञात् सर्वहृतः सम्मृतं पृष-
 वाज्यम् [पु.सू. +चित्यु. १२।४
 [क्र.८।४।१८=मं.१०।९०।८।१ वा.सं.३।१६
 तस्माद्यज्ञं स्वरवन्तं दिदृक्षन्त एव बृह. १।३।२९
 तस्माद्यतिः स्वहृदयाचिनमेव कुर्यात् मैत्र.२।२६
 तस्माद्यत्पुरुषो मनसाऽभिगच्छति
 तद्वाचा वदति नृ.पू. १।१
 तस्माद्यत्र क च न गच्छति तदेव
 मन्येत तदविमुक्तमेव जाबा. १
 तस्माद्यत्र क च न गच्छेतदेव मन्येत तारसा. १।१
 तस्माद्यत्र कच वर्षति तदेव भूयिष्ठ-
 मन्नं भवत्यत्रय एव तद्वप-
 आथं जायते छान्दो. ६।२।४
 तस्माद्यत्र कच शोचति स्वेदते वा
 पुरुषस्तेजस एव तद्वपापो
 जायन्ते छान्दो. ६।२।३
 तस्माद्यत्र न गच्छति तदेव मन्येते-
 तीर्द्धं वै कुरुक्षेत्रं देवानां रामो. १।१
 तस्माद्यथोक्तं सायंप्रातः सन्ध्या-
 मुपासीत सन्धयो. ३
 तस्माद्यदनेनाभ्रमसि तेनैता-
 स्तृप्यन्ति बृह.१।३।१८
 तस्माद्यदा सुवृष्टिर्न भवति व्याधी-
 यन्ते प्राणा अन्नं कनीयो भविष्य-
 तीत्यथ यदा सुवृष्टिर्भवत्यन-
 न्दिनः प्राणा भवन्ति छान्दो.७।१०।१
 तस्माद्यदिदानीं द्वौ विवदमाना-
 वेयातामहमदर्शमहमश्रीष-
 मिति य एवं ब्रूयादहमदर्शमिति
 तस्माएव अद्वय्याम तद्वैतस्तस्यं बृह. ५।१४।४

तस्माद्यद्यपि दशरात्रीर्नाश्रीयाद्यद्यु ह
जीवेद्यथाऽद्रष्टा.. भवत्यथान्न-
स्याये द्रष्टा भवति छान्दो. ७।९।१
तस्माद्यद्यपि बहव आसीरन्न-
स्मरन्तो नेत्र ते कंचन शृणुयुः छान्दो. ७।१३।१
तस्माद्यद्यपि बहुविदचित्तो भवति
नायमस्तीत्येनमाहुः छान्दो. ७।५।२
तस्माद्यद्यपि राजा परमतां गच्छति
ब्रह्मेवान्तत उपनिश्रयति बृह. १।४।११
तस्माद्यद्यपि सर्वेज्यानि जीयत
आत्मना चजीवति बृह. १।५।१५
तस्माद्यमहरद्वा एबंविद्वर्ग
लोकमेति छान्दो. ८।३।५
तस्माद्यया कया च विधया बह्वन्नं
प्राप्नुयात् । अराध्यस्मा अन्न-
मित्याचक्षते तैत्ति. ३।१०।१
तस्माद्यस्य महाबाहो भ.गी. २।६८
तस्माद्यस्यै कस्यै च देवतायै हवि-
र्गृह्यते भागिन्यावेवास्यामशना-
पिपासे भवतः २ऐत. २।५
तस्माद्युक्तं सदा योगात् योगो. १६
तस्माद्युद्धयस्व भारत भ.गी. २।१८
तस्माद्य के च सावित्रं विदुः सूर्यता. ३।१
तस्माद्योगं तमेवाहौ साधको नित्य-
मभ्यसेत् यो.शि. १।६६
तस्माद्योगात्परतरो नास्ति मार्गस्तु
मोक्षदः यो.शि. १।५३
तस्माद्योगाय युज्यस्व भं.गी. २।५०
तस्माद्योगी भवार्जुन भ.गी. ६।४६
तस्माद्योमृत्योः पाप्मभ्यः संसाराच्च
विभीयात्स एतं मन्त्रराजं नृ.पू. २।१
नारसिंहमानुष्टुभं गृह्णीयात्
तस्मादुद्रानेव माध्यन्दिनं सवनं
त्रैष्टुभंचेति शौनको. ३।४
तस्माद्वरेण्यमेकाराक्षरं गृह्यते त्रि.वा. १।६
तस्माद्वर्णाश्रमादीनां नित्यनैमि-
त्तिकाः क्रियाः । श्रुतिस्मृत्युक्त-
मार्गेण कर्तव्या एष निश्चयः भवसं. २।६६
तस्माद्वसिष्ठ इत्याचक्षते एतमेवमन्त्रं १ऐत. २।२।२

तस्माद्वा हन्द्रोऽतितरामिवान्यान्देवान्
स ह्येनन्नेदिष्टं पस्पशं केनो. ४।३
तस्माद्वा एतदशिष्यन्तः पुग्स्ताञ्चोप-
गिष्टाञ्चाद्विः परिदधति लम्भको
ह वासो भवत्यनघ्नो ह भवति छान्दो. ५।२।२
तस्माद्वा एतमिमममुं चाद्रीथमुपासीत छान्दो. १।३।२
तस्माद्वा एतस्मात्प्राणमयात् । अन्या-
ऽन्तर आत्मा मनोमयः तैत्ति. २।३
तस्माद्वा एतस्मादन्नरममयात् ,
अन्योऽन्तर आत्मा प्राणमयः तैत्ति. २।२
तस्माद्वा एतस्मादात्मन आकाशः
सम्भूतः [ना.उ.ता. १।५+ तैत्ति. २।१।१
तस्माद्वा एतस्मादात्मनि सर्वं
प्राणाः...भूतान्युच्चरन्ति मैत्रा. ६।३२
तस्माद्वा एतस्माद्विज्ञानमयात् ,
अन्योन्तर आत्मानन्दमयः तैत्ति. २।५
तस्माद्वा एतस्मान्मनोमयात् , अन्यो-
ऽन्तर आत्मा विज्ञानमयः तैत्ति. २।४
तस्माद्वा एतं सेतुं तीर्त्वाऽपि मक्त-
महरेवाभिनिष्पद्यते छान्दो. ८।४।१
तस्माद्वा एतं सेतुं तीर्त्वाऽधः सन्न-
नन्धो भवति छान्दो. ८।४।२
तस्माद्वा एते देवा अतितरामिवान्यान्
देवान् यदग्निर्वायुः... ते ह्येन-
त्प्रथमो विदाश्चकार ब्रह्मेति केनो. ४।२
तस्माद्वा एष उभयात्मा, एवंविदात्म-
न्नेवाभिध्यायत्यात्मन्नेव यजतीति मैत्रा. ६।९
तस्माद्वा मेदेव इत्याचक्षते एतमेव
सन्तम् १ऐत. २।१५
तस्माद्वायुरेव व्यष्टिर्वायुः समष्टिः.. बृह. ३।३।३
तस्माद्वासनया युक्तं मनो बद्धं
विदुर्बुधाः । सम्यग्वासनया मुक्तिको. २।१६
त्यक्तं मुक्तमित्यभिधीयते मैत्रा. ४।४
तस्माद्विद्यया तपसा चिन्तया
चोपलभ्यते ब्रह्म प्रश्नो. ५।२
तस्माद्विद्वानेतेनैवायनेनैकतरमन्वेति
(मा.पा.) प्रश्नो. ५।२
तस्माद्विद्वानेतेनैवायतनेनैकतर-
मन्वेति

तस्मात् (सत्सङ्गात्) विधिनिषेध- विवेको भवति	त्रि.म.ना. ५।४	तस्मान्न सङ्ग्यासिन एष.लोकः	सं.सो. २।५९
तस्माद्द्विराळजायत [ततो विशाडिति [क्र.अ.८।४।१७=मं.१०।९०।५	वा.सं. ३१।५ +चित्त्यु. १२।२	तस्मान्नानारूपाण्याप्रोति (भूतात्मा)	मैत्रा. ३।५
तस्माद्द्विराडित्यनया पादनारायणा- द्धरेः । प्रकृतेः पुरुषस्यापि		तस्मान्नारायणादण्डजस्नेदंजोद्भि-	ना.पू.ता. ५।४
समुत्पत्तिः प्रदर्शिता	मुद्रलो. १।५	अजरायुजमनसिजादयः	प्रश्नो. ६।१
तस्माद्द्विराडभूतं भव्यं भविष्य-		तस्मान्नार्हस्यनृतं वक्तुं स-तूष्णीं	भ.गी. १।३७
द्भवत्यनश्वरम्	ना.प. ९।१३	रथमारुह्य प्रवव्राज	
तस्माद्द्विशृङ्गमेवैतदिहानुद्वान्ति	शौनको. २।३	तस्मान्नार्ह वयं हन्तुं	
तस्माद्द्विध्यामित्र इत्याचक्षत एतमेव		तस्मान्नित्यमकर्ताऽहमिति	
सन्तम्	१ऐत. २।१।४	भावनयेद्वया । परमामृतनाम्नी	
तस्माद्द्विष्णुरादित्यानामधिकोऽभवत्	अव्यक्तो. ६	सा समतैवावशिष्यते	महो. ४।१६
तस्माद्द्विरेखं भवति तं देवकीपुत्रं		तस्मान्निरध्यवसायो निस्सङ्कलपो	
समाश्रये	यज्ञोप. ४	निरभिमानमिष्टेत्	मैत्रा. ६।३०
तस्माद्द्विदोदितं कर्म नित्यं कुर्या-		तस्मान्निर्विषयं नित्यं मनः कार्यं	
दतन्द्रितः ।...प्राप्नोति परमां गतिम्	भवसं. १।३७	सुसुक्षुणा	त्र.त्रि. ३
तस्माद्वेव सामाश्रुते, सान्तः सायुज्यं		तस्मान्नूनंसकलविषयान्निष्कला-	
सलोकतां जयति	बृह. १।३।२२	ध्यात्मयोगाद्वायोर्नाशस्तदनु	
तस्माद्वैकुण्ठं, न पुनरागमनं...गच्छति	यज्ञोप. ४	मनसस्तद्विनाशाच्च मोक्षः	अमन. २।४०
तस्माद्वै गौतम पुरुषं प्रेतमाहुर्व्यसं-		तस्मान्नृसिंह आसीत् परमेश्वरो जग-	
सिपतास्याङ्गानीति	बृह. ३।७।२	द्धितं वा एतद्रूपं यदक्षरं भवति	नृ.पू. २।९
तस्माद्वै सम्राडपि यत्र स्वः पाणिर्न		तस्मान्नेष्टियाजुकः स्यात् पशुभ्य	
विनिर्ज्ञायतेऽथ यत्र वागुच्चारय-		एकं प्रायच्छत्	बृह. १।५।२
त्युपैव तत्र न्येतीत्येवमेवैतत्..	बृह. ४।३।५	तस्मान्न्यासमेपां तपसापमतिरिक्त	
तस्माद्वै सम्राडपि यां कां च दिशं		माहुः	महाना. १।७।१२
गच्छति नैवास्या अन्नं गच्छति	बृह. ४।१।४	तस्मान्मकारेण परमं ब्रह्मान्विच्छेत्	नृसिंहो. ७।३
तस्माद्वयतिषिक्तान्यङ्गानि भवन्ति	नृ.पू. २।२	तस्मान्मन एव पूर्वरूपं, वागुत्तर-	
तस्मान्न इह मुञ्चत विधेदेवाः		रूपं,.. समानमेतयोरत्र पितृश्च	
सजोषसः	सहवै. ३	पुत्रस्य च	३ऐत. १।१।२
तस्मान्न कोऽपि व्यायान्	मुद्रलो. २।३	तस्मान्मनः पृथङ्नास्ति जगन्माया	
तस्मान्न जनमियान्नान्तमियान्नेत्पा-		च नास्ति हि	जा.द्व. १०।७
प्मानं मृत्युमन्ववायानि	बृह. १।३।१०	तस्मान्मनोयुक्तान्तर्दृष्टिस्तारक-	
तस्मान्न जायते चित्तं चित्तदृश्यं न		प्रकाशा भवति	अद्वयता. ६
जायते । तस्य पश्यन्ति ये जाति		तस्मान्मन्त्रौषधाज्यामिषपुरोडाश-	
खे वै पश्यन्ति ते पदम्	अ.शां. २८	स्थालीपाकादिभिर्बिष्टव्य-	
तस्मान्न प्रमायेत् (सत्यात्)	१ऐत. १।१।१	मन्त्रवैद्याम्	मैत्रा. ६।३६
तस्मान्न भिन्नं नाभिन्नमाभिभिन्नो		तस्मान्ममत्वमेकोऽसीति ह कौषी-	
न वै प्रभुः	कृष्णो. २५	तकिः पुत्रमुवाच	छां. १।५।२,४
		तस्मान्मन्त्रं प्रातः सवनमभभवत्	शौनको. २।१
		तस्मान्मलोद्वाससं यद्यस्मिन्नोमभि-	
		क्रम्योपमन्त्रयेत्	बृह. ६।४।६

तस्मान्माध्यमा इत्याचक्षत एत		तस्मिन्नयं (हृदाकाश) पुरुषो	
मेव सन्तम्	१पेत्. ३।१।२	मनोमयः	तेत्ति. १।६।१
तस्मान्मानसं परमं वदन्ति	म.ना. १।७।११	तस्मिन्नित्ये तते शुद्धे, चिन्मात्रे नि-	
तस्मान्मायया बहिर्वेष्टितं (ब्रह्माण्डं)		रुपद्रवे । शान्ते... निर्विकारे...	महो. ४।१२२
भवति	नृ.पू. ५।३	तस्मिन्निदं सर्वं त्रिशरीरमारोप्य	
तस्मान्मायामेतां (परमात्मनः)		तन्मयं हितदेवेति संहरेदोमिति	नृसिंहो. १।२
शक्तिं विद्यात्	नृ.पू. ३।२	तस्मिन्निमानि सर्वाणि भूतान्यन्वा-	
तस्मान्मायामेतां शक्तिं वेद स		यत्तानीति विद्यात्	छान्दो. २।५।२
मृत्युं जयति	ग.पू. २।३	तस्मिन्निरस्तनिश्शेषसङ्कल्पस्थिति-	
तस्मान्मायोपाधिक आदिनारायण-		मेपिचेत् । सर्वात्मकं पदं शान्तं	
स्तथा स्वस्वरूपं भजति	त्रि.म.ना. ३।७	तदा प्राप्नोत्यसंशयः	महो. ४।६०
तस्मान्मुमुक्षुभिर्नैव मतिर्जिवेश-		तस्मिन्निरोधिते नूनमुपशान्तं	
वादयोः । कार्या किन्तु ब्रह्मतत्त्वं		मनो भवेत्	शांडि. १।७।२५
निश्चलेन विचार्यताम् [महो. ४।७५+ वराहो. २।५६		तस्मिन्नुत्क्रामत्येवरे सर्वं	
तस्मान्मूढा न जानन्ति मिथ्या-		एवोत्क्रामन्ते	प्रश्नो. २।४
तर्केण वेष्टिताः	यो.शि. १।३४	तस्मिन्नेकदिने (ब्रह्मणः) आसत्य-	
तस्मान्मूर्तिरेव रयिः	प्रश्नो. १।५	लोकान्तमुदयस्थितिलया जायन्ते	त्रि.म.ना. ३।४
तस्मान्मूलाविद्याण्डस्य सावरणस्य		तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवा अन्नं जुहति	
विलयो भवति	त्रि.म.ना. ३।६	[छां.उ. ९।७।२+]	बृह. ६।२।१२
तस्मालक्ष्मीनारायणं सर्वबीजम्	ना.पू.ता. ४।१०	तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवाः पुरुषं जुहति	बृह. ६।२।१४
तस्माल्लिङ्गशरीरात्मकोऽयं जीवस्य		तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ रेतो जुहति	
स्वभावः	सामर. १००	[छान्दो. ५।८।२+]	बृह. ६।२।१३
तस्माल्लोकात्पुनरैतस्यै लोकाय		तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवा वर्षं (वृष्टिं)	
कर्मण इति नु काम्यमानो.. न		जुहति [छान्दो. ५।६।२+]	बृह. ६।२।११
तस्य प्राणा उत्क्रामन्ति	बृह. ४।४।६	तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवाः श्रद्धां	
तस्माल्लोके वेदे ब्रजलीला गीयते	सामर. ५	जुहति [छान्दो. ५।४।२+]	बृह. ६।२।९
तस्मिन्काले (चित्तवृत्तिहीने)		तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवाः सोमं	
विदेहीति देहस्मरणवर्जितः	ते.वि. ४।५४, ५५	राजानं जुहति [छान्दो. ५।५।२+]	बृह. ६।२।१०
तस्मिन् (चित्ते) क्षीणे जगत्क्षीणं		तस्मिन्नेताः शरभृष्टीः प्रतिलोमाः	
तच्चिकित्स्यं प्रयत्नतः	महो. ३।२१	सर्पिपाक्ता जुहुयात्	बृह. ६।४।१२
तस्मिन्नुत्प्लुत नीलमाहुः पिङ्गलः		तस्मिन्नेवाखिलं विश्वं सङ्कोचित-	
हरितं लोहितं च	बृह. ४।४।९	पटवर्द्धते	पैङ्गलो. १।२
तस्मिन् गर्भं दधाम्यहम्	भ.गी. १।४।३	तस्मिन् पुरुषाश्चतुर्दश जायन्ते,	
तस्मिन् दृष्टे क्रिया कर्म यातायातो		एका कन्या दशेन्द्रियाणि..	महो. १।२
न विद्यते	यो.चू. ११३	तस्मिन्मरुशुक्तिकास्थाणुस्फटिकादौ	
तस्मिन्नग्नौ तिष्ठति अग्निस्तं न वेद,		जलरौप्यपुरुषरेखादिबत.. गुण-	
स ह्यात्मा	गोपालो. १।७	साम्यानिर्वाच्या मूलप्रकृतिरासीत्	पैङ्गलो. १।२
तस्मिन्नग्नयः पिण्डो नाभिमण्डल-			
संस्थितः । अस्य मध्येऽस्ति हृदयं..	त्रि.ब्रा. २।६		

तस्मिन्मां दहि स्वमानामृते लोके
 अक्षते अच्युते लोके अक्षते
 अमृतत्वं च गच्छत्यो नमः
 तस्मिन्यजुर्मयं प्रवयति
 तस्मिन्यदन्तस्तदुपातितव्यम्
 तस्मिन्यशो निहिं विश्वरूपम्
 तस्मिन्यावःसम्पातमुपित्वाऽथैतमेवा-
 ध्वानं पुनर्निवर्तन्ते
 तस्मिन्यदन्तस्तदन्वेष्टव्यं, तद्वाव
 विजिज्ञातितव्यम्
 तस्मिन्योऽन्नं चान्नादं च वेद
 तस्मिन् रसिकान्दस्वरूपपाश्वहि
 एव मूर्ती प्रकटिते
 तस्मिन्नोक्ताः श्रिताः सर्वे तदु
 नात्येतिकश्चन । एतद्वैतत् [कठो. ५।८+ ६।१
 तस्मिन्वसति शाश्वतीः समाः
 तस्मिन्वायौ तिष्ठति वायुस्तं न वेद
 स ह्यात्मा
 तस्मिन् विश्वमिदं श्रितम्
 तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितं, यच्च प्राणिति
 यच्च न
 तस्मिन्सन्ध्ये स्थाने तिष्ठन्नेते उभे
 स्थाने पश्यति इदं च परलोकं च
 तस्मिन् सहस्रशाखे, निभगाहं
 त्वयि मृजे स्वाहा
 तस्मिन्सुपर्णे मधुकुत् कुलायी भज-
 नास्ते मधु देवताभ्यः [त्रिसु. ३+
 तस्मिन्प्रतिष्ठाने सर्व एव प्रतिष्ठन्ते
 तस्मिन्श्रमसन्न्यासे समूलाः
 सर्ववेदनाः
 तस्मिन्निर्द्वेषे स्फारे..वस्तुदृष्टयः ।
 ...प्रतिविम्बन्ति
 तस्मिन्स्त्वयि किं वीर्यमिति
 (यक्षमवदत्)
 तस्मिन् हास्मिन्नाकाशे प्राण आयतः
 तस्मै ककुब्जे वरदस्य पुष्ट्यै स्वाहा
 तस्मै तृणं निदधावेतदादस्वेति
 (यक्षं) [केनो.+
 तस्मै तृणं निदधावेतद्वेति (यक्षं)
 ३२

आ.प्र. १
 कौ.त. २।६
 महाना. ८।१६
 बृह. २।२।३
 छांदो. ५।१०।५
 छान्दो. ८।१।१
 १ ऐत. ३।१।२३
 सामर. २
 ५।८+ ६।१
 बृह. ५।१०।१
 गोपालो. १।६
 छांदो. ३।१५।१
 बृह. १।५।१
 बृह. ४।३।९
 तैत्ति. १।४।३
 महाना. १२।३
 प्रश्नो. २।४
 आयुर्वे. २६
 अ.पू. ४।७।१
 केनो. ३।५
 ३ ऐत. १।२।२
 पारमा. ८।२
 ३।५, ९, १०
 केनो. ३।६

तस्मै ते विश्वरूपाय सत्ये नभासि
 हिताय नमः
 तस्मै नमो महादेवाय महारुद्राय..
 तस्मै ब्रह्म प्रभूयाच्छक्यमाकुर्वतेति
 तस्मै महाप्रासाय महादेवाय शूलिने ।
 महेश्वराय मृडाय तस्मै रुद्राय
 नमो अस्तु
 तस्मै मृदितकषायाय तमसस्वारं
 दर्शयति भगवान् सनत्कुमारः
 तस्मै मृदितकषायाय... दर्शयति
 देवर्षये... (मा.पा.)
 तस्मै रुद्रा माध्यन्दिनं सवनं
 सम्प्रयच्छन्ति
 तस्मै रुद्राय नमो अस्तु
 तस्मै वरिष्ठाय वरप्रवृद्ध्यै स्वाहा
 तस्मै वसवः प्रातस्सवनं सम्प्रयच्छति
 तस्मै वा एतस्मै प्राणाय ब्रह्मण एताः
 सर्वा देवता अयाचनायबलिं हरन्ति कौ. उ २।२
 तस्मै (इन्द्राय) विद्यामानुष्टुभीं प्रादात्
 तस्मै श्वा श्वेतः प्रादुर्बभूव । तमन्ये
 श्वान उपसमेत्योचुरन्नं नो भग-
 वानागायत्वशनायाम वा इति
 तस्मै स तत्र विजिहीते
 तस्मै स विद्वानुपसन्नाय सम्यक्-
 प्रशान्तचित्ताय... प्रोवाच
 तां तत्त्वतो ब्रह्मविद्याम्
 तस्मै स होवाच एतद्वै सत्यकाम
 परं चापरं च ब्रह्म यदोङ्कार-
 स्तस्माद्विद्वान्... एकतरमन्वेति
 तस्मै स होवाच पितामहश्च श्रद्धा-
 भक्तिध्यानयोगादवैहि
 तस्मै स होवाच ब्रह्मविद्यां वरिष्ठाम् ।
 प्राणो ह्येष आत्मा.. (इत्यादि)
 तस्मै सहोवाच यथा गार्ग्य मरी-
 चयोऽर्कस्यान्तं गच्छतः सर्वाः..
 तेजोमण्डले एकीभवन्ति
 तस्मै स होवाच इद्वान्तःशरीरे
 सोम्य स पुरुषो यस्मिन्नेताः
 षोडश कलाः प्रभवन्ति

मैत्रा. ७।७
 पं.ब्र. १
 संहितो. ३।७
 शरभो. २४
 छान्दो. ७।२६।२
 छान्दो. ७।२६।२
 छांदो. २।२४।१०
 शरभो. ८।१४, २४
 पारमा. ९।२
 छांदो. २।२४।६
 छांदो. १।१२।२
 बृह. ५।१०।१, १
 मुण्ड. १।२।१३
 प्रश्नो. ५।२
 कैव. २
 ब्रह्मो. १
 प्रश्नो. ४।२
 प्रश्नो. ६।२

तस्मै स होवाचातिप्रशान्पृच्छसि ब्रह्मिष्ठोऽसीति तस्मात्तैऽहं ब्रवीमि	प्रश्नो. ३।२	तस्य क मूलं स्यादन्यत्रान्नात्	छान्दो. ६।८।४
तस्मै सुयन्त्रे सुशेवधये स्वाहा	पारमा. ७।२	तस्य क मूलं स्यादन्यत्राद्भ्यः	छान्दो. ६।८।६
तस्मै सूक्ष्मसूक्ष्माय तेजसे स्वाहा	पारमा. १०।५	तस्य (घ्राणस्य) गन्धः परस्तात्	कौ.त. ३।५
तस्मै ह प्राप्तायार्हाञ्चकार । स ह प्रातः सभाग उदेयाय	छान्दो. ५।३।६	प्रतिविहिता भूतमात्रा	
तस्मै हाप्रोच्यैव प्रवासाञ्चक्रे	छान्दो. ४।१०।२	तस्य चक्षुरर्कोऽन्नमशीतयोऽन्नेन	१ ऐत. १।२।६
तस्मै हैतदेवोवाचात्र ह न किञ्चन वीयायेति	छान्दो. ४।९।३	हीदं सर्वमभुते	
तस्मै होवाच पृथिवी कलाऽन्तरिक्षं कला द्यौः कला समुद्रः कलैष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणोऽनन्तवान्नाम	छान्दो. ४।६।३	तस्य चक्षुरेव तेजो गच्छति, प्राणं प्राण एतद्वै ब्रह्म दीप्यते, यच्चक्षुषा पश्यति	कौ.त. २।१३
तस्मै होवाच प्राणः कला चक्षुः कला श्रोत्रं कला मनः कला एष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणः...	छान्दो. ४।८।३	तस्य (मनसः) चञ्चलता यैषा त्वविद्यावासनात्मिका ।.. तां विचारेण विनाशय	महो. ४।१०२
तस्मै होवाच प्राची दिक्कला, प्रतीची दिक्कला.. एष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणः...	छान्दो. ४।५।२	तस्य चन्द्रमसमेव तेजो गच्छति वायुं प्राण एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्चन्द्रमा दृश्यते	कौ.त. २।१२ भ.गी. ७।२१
तस्मै होवाचाग्निः कला, सूर्यः कला, चन्द्रः कला, विद्युत्कलैष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणो ज्योतिष्मान्नाम	छान्दो. ४।७।३	तस्य तस्याचलां श्रद्धां	त्रि.म.ना. ३।५
तस्य कर्तारमपि मां	भ.गी. ४।१३	तस्य तावत्प्रलयो भवति, प्रलये शून्यं तस्य तावदेव चिरं यावन्न विमोक्ष्ये ऽथ सम्पत्स्य इति	छां.उ. ६।१४।२
तस्य का देवतेति दिश इति होवाच	बृह. ३।९।१३	तस्य तृतीयया स्वरमात्रया दिव- मादित्यं... सामवेदं स्वरिति.. चक्षुषी दर्शनमितीन्द्रियाण्यभवन्	२ प्रणवो. ३
तस्य का देवतेति प्रजापतिरिति होवाच	बृह. ३।९।१५	तस्य त्रय आवसथास्त्रयः स्वप्रा व्यमावसथोऽयमावसथोऽयं..	२ ऐत. ३।१२
तस्य का देवतेति मृत्युरिति होवाच	बृह. ३।९।१४	तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति [वा.सं. ३।१।१७+]	चित्यु. १३।१
तस्य का देवतेत्यमृतमिति होवाच	बृ.उ. ३।९।१०	तस्य देवतात्मैक्यसिद्धिः	भावनो. १०
तस्य का देवतेति स्त्रिय इति होवाच	बृह. ३।९।११	तस्य देवावसन्वशे [वा.सं. ३।१।२१+]	चित्यु. १३।२
तस्य का देवतेत्यसुरिति होवाच	बृह. ३।९।१५	तस्य द्यौरेव तिरश्चीनवः शोऽन्तरिक्षं मपूपो मरीचयः पुत्राः	छान्दो. ३।१।१
तस्य का देवतेति सत्यमिति होवाच	बृह. ३।९।१२	तस्य द्वितीयया स्वरमात्रयाऽन्तरिक्षं वायुं यजुर्वेदं भुव इति.. नासिके घ्राणमितीन्द्रियाण्यभवन्	२ प्रणवो. ३
तस्य कार्यं न विद्यते	भ.गी. ३।१७	तस्य द्वितीयेन वर्णेन तेजो ज्योती- ष्यन्वभवत्	२ प्रणवो. ३
तस्य (मासस्य) कृष्णपक्ष एव रयिः, शुक्लः प्राणः	प्रश्नो. १।१२	तस्य द्वौ स्तनौ देवा उपजीवन्ति स्वाहाकारं च वषट्कारं च हन्तकारं मनुष्याः स्वधाकारं पितरः	बृह. ५।८।१
तस्य कैवल्यं सिद्ध्यति	नृ.षट्च. ७		
तस्य (रुद्राक्षस्य) कोटिशतं पुण्यं लभते धारणाजरः	रु.जा. ५		

तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम्
[तै.आ.३।११२+ चिन्त्यु. १३।२
तस्य ध्याननिष्ठैव शिखा प.हं.प. ११
तस्य ध्यानान्तस्थस्य यज्ञस्तोम-
मुच्यते महो. १।२
तस्य ध्यानान्तस्थस्य ललाटात्
त्र्यक्षः शूलपाणिः पुरुषोऽजायत महो. १।३
तस्य ध्यानान्तस्थस्य ललाटात्
स्वेदोऽपतत् [महो. १।४+ चतुर्वे. १
तस्य (अमनस्कस्य) न कर्मलेपः मं.आ. २।४
तस्य नचिकेता नाम पुत्र आस कठो. १।१
तस्य (लीनमनसः) निश्चिन्ता ध्यानम् मं.आ. २।५
(ॐ) तस्य (आत्मनः) निश्चिन्तनं
ध्यानम् आत्मपू. १
तस्य निश्चिन्तितमेव ऋग्वेदो यजुर्वेदः
सामवेदो ह्यथर्वान्निश्चिन्तित
तस्य पश्यन्ति ये जातिं खे वै
पश्यन्ति ते पदम् अ.शां. २८
† तस्य (ज्ञानिनः) पुत्रा दाय-
मुपयान्ति, सुहृदः साधुकृत्यां,
द्विषन्तः पापकृत्याम् ....
तस्य पुरस्ताद्वसव आसते, रुद्रा
दक्षिणतः, आदित्याः पश्चाद्विधे-
देवा उत्तरतो ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा
नाभ्यां सूर्याचन्द्रमसौ पार्श्वयोः नृ.पू. ५।८
तस्य पुरुषविषतां, अन्वयं
पुरुषविधः [तै.उ.२।२, +३,४,५
तस्य पुरुषोत्तमस्य उत्तरकटाक्षात्स-
मुत्पन्ना जीवाः सामर. २
तस्य पूर्वं समुद्रे योनी रात्रिरेतं
पश्चान्महिमान्बजायत बृ.उ. १।१।२
तस्य प्रकृतिलीनस्य यः परः स
महेश्वरः [महाना. ८।१७+ शु.र.उ. ३।१८
तस्य ब्रह्मा प्रतिष्ठिता [म.गी.२।५७, +५८, ६१, ६८
तस्य प्रथमया (सहस्रशीर्वेद्यनया
ऋचा) विष्णोर्देवशतो व्याप्तिरीरिता मुद्रलो. १।२

† इदं श्रुतिः श्रीमद्भगवद्गीताया ब्रह्मानन्दगिर्याख्याने
(अ. प. १८ श्लो. १०) दृग्गोचरा भवति ।

तस्य प्रथमया त्वरमात्रया पृथिवीमग्नि-
मोषधिवनस्पतीनृग्वेदं भूरिति..
जिह्वारसमितीन्द्रियाण्यन्वभवन् २ प्रणवो. २
तस्य प्रथमेन वण्णनापस्नेहश्चान्वभवत् २ प्रणवो. ३
तस्य प्राक् सायमवभृथौ नमो
ब्रह्मण इति सहस्रै. १७
तस्य प्राची दिक् (प्राञ्चः) प्राणाः बृह. ४।२।४
तस्य प्राची दिक्शिरोऽसौ चासौ चेमौ बृ. १।२।३
तस्य प्राची दिग्जुहूर्नाम छांदो. ३।१५।२
तस्य प्राण एव शिरः तैत्ति. २।२
तस्य प्राणमेव तेजो गच्छति
प्राणं प्राणः, ऐतद्वै ब्रह्म.. कौ.त. २।१३
तस्य प्राणेन प्रजया पशुभिरवक्षीयस्व कौ.त. २।९
तस्य प्राणोऽर्कोऽन्नमशीतयोऽग्नेरहीदं
सर्वमभूते १ ऐत. १।२।५
तस्य प्रियमेव शिरः तैत्ति. २।५
तस्य प्रियं शिरः कृत्वा मोदो
दक्षिणपक्षकः । प्रमोद उत्तरः
पक्ष आनन्दो गोष्पदायते अवधू. ३
तस्या प्रिया ज्ञातयः सुकृतमुपय-
न्यप्रिया दुष्कृतम् कौ.त. १।४
तस्य प्रोक्ता अप्रियास्तनवो ब्रह्मा रुद्रो
विष्णुरिति मैत्रा. ५।५
तस्य फलानि तपसानुदन्तु [श्री.सू.+ ऋ.खि.५।८७।९
तस्य बाह्याभ्यन्तःकरणानामेक-
रूपविषयग्रहणमासनम् भावनो. ८
तस्य बाह्येषु शतदलपद्मपत्रेषु योग-
पीठेषु रासक्रीडानुरक्ता
गोप्यस्तिष्ठन्ति राधोप. २।१
तस्य ब्रह्मणः स्थितिप्रलयावादि-
नारायणस्यांशेनावतीर्णस्याण्ड-
परिपालकस्य महाविष्णोरहो-
रात्रिसंज्ञकौ त्रि.म.वा. ३।५
(अथ) तस्य भयं भवति, तत्त्वेव
भयं विदुषोऽप्रमत्तानस्य तैत्ति. २।७
तस्य भासा सर्वमिदं विभाति मुण्ड. २।२।१०
तस्य भूतं च भविष्यच्च पूर्वौ पादौ
(पर्यङ्कस्य) श्रीश्वराचारौ कौ.उ. १।५

तस्य भूरिति शिर एकं शिर
 एकमेतदक्षरम् बृह. ५।५।३,४
 तस्य मध्ये नाभ्यां तारकं यदक्षरं
 नारसिंहमेकाक्षरं तद्वति नृ.पृ. ५।७
 तस्य मध्ये महानग्निर्विश्वार्चि-
 विश्वतोमुखः.. वह्निशिखा चतुर्वे. ५
 तस्य मध्ये महानग्निर्विश्वार्चिर्विश्वतो-
 मुखः । सोममुग्निर्भस्तिष्ठ-
 न्नहारमजरः कविः महाना. ९।९
 तस्य मध्ये महानग्निर्विश्वार्चिर्वि-
 श्वतोमुखम् । तस्य मध्ये वह्नि-
 शिखा अणीयोध्वा व्यवस्थिता महो. १।८
 तस्य मध्ये वह्निशिखा अणीयोध्वा
 व्यवस्थिता । नीलतोयदमध्य-
 स्याद्विगुणैवेव भास्वरा महाना. ९।११
 [वासुदे. ५+ गो.चं. ५
 तस्य मध्ये वह्निशिखा.... तस्याः
 शिखायामध्येपरमात्माव्यवस्थितः चतुर्वे. ५
 तस्य मध्ये समुद्रः समुद्रस्य मध्ये
 कौशस्तस्मिन्नाड्यश्चतस्रो भवन्ति
 रश्मारमच्छाऽपुनर्भवेति सुवालौ. ११
 तस्य मन एव तेजो गच्छति प्राणं
 प्राण एतद्वै ब्रह्मदीप्यते यच्छ्रुषा
 पश्यति कौ.त. २।१३
 तस्यमुखमेवोक्थम्, यथा पृथिवी तथा १ऐत. १।२।४
 तस्य मे तत्र न लोम च नामीयते कौ.त. ३।१
 तस्य मेऽन्नं मित्रं दक्षिणं तद्वैश्वा-
 मित्रम्, एष तपन्नेवास्मि १ऐत. २।३।४
 तस्य य आत्मानमाविस्तशं वेद अश्रुते
 हाविर्भूय ओषधिवनस्पतयो.. १ऐत. ३।२।१
 स आत्मानं.. वेद तैत्ति. २।३
 तस्य यजुरेव शिरः, ऋग्दक्षिणः पक्षः
 तस्य यत्पुरोदयात्स हिंकारस्तदस्य
 पशवोऽन्वायत्तास्तस्मात्ते
 हिङ्गुर्वन्ति छान्दो. २।९।२
 तस्य यथा कप्यासं पुण्डरीक
 भेवमक्षिणी तस्योदिति नामे छांदो. १।६।७
 तस्य यथाऽभिनहनं प्रमुच्य प्रजूया-
 देवांदिशं गन्धारा एतां दिशं व्रज छान्दो. ६।१४।२

तस्य यदुष्णं तज्ज्योतिः १ऐत. ३।३।२
 तस्य यः स्थविष्ठो धातुस्तत्पुरीषं
 भवति, यो मध्यमस्तन्मांसं
 योऽणिष्ठस्तन्मनः छां.उ. ६।५।१
 तस्य यः स्थविष्ठो धातुस्तदस्थि भवति,
 यो मध्यमः स मज्जा, योऽणिष्ठः
 सा वाक् छां.उ. ६।५।३
 तस्य यानि व्यञ्जनानि तच्छरीरम् १ऐत. २।४।१
 तस्य यावन्न वाक् नसि सम्पद्यते मनः
 प्राणे प्राणस्तेजमि तेजः परस्यां
 देवतायां तावज्जानाति छांदो. ६।१५।१
 तस्य ये प्राञ्चो रश्मयस्ता एवास्य
 प्राच्यो मधुनाड्य ऋच एव
 मधुकृत ऋग्वेद एष पृष्पं ता
 अमृत आपस्ता वा एता ऋचः छान्दो. ३।१।२
 तस्य योऽयमशरीरः प्रज्ञात्मा स रमः ३ऐत. २।३।१
 तस्य गत्रय एव पंचदश कला ध्रुवे-
 वास्य षोडशी कला बृह. १।५।१४
 तस्य रूपं परस्तात् प्रतिविहिता
 भूतमात्रा कौ.त. ३।५
 तस्य लोमानि पर्णानि त्वगस्योत्पाटिका
 वहिः । त्वच एवास्य रुधिरं
 प्रस्थन्दि त्वच उत्पटः बृह. ३।९।२८
 तस्य वा एतस्य पुरुषस्य द्वे एव स्थाने
 भवत इदं च परलोकस्थानं च बृह. ४।३।९
 तस्य वा एतस्य बृहतीसहस्रस्य
 षट्त्रिंशतमक्षराणां सहस्राणि
 भवन्ति १ऐत. ३।८।६
 तस्य वा एतस्य बृहतीसहस्रस्य..
 एकादशानुष्टुभां शतानि भवन्ति १ऐत. ३।६।१
 तस्य वा एतस्य बृहतीसहस्रस्य..
 षट्त्रिंशतमक्षराणां सहस्राणि
 भवन्ति १ऐत. २।४।२
 तस्य वा एतस्य यज्ञस्य मेधो हविर्धानं
 सहवै. १८
 तस्य वा एतस्य बृहतीसहस्रस्य
 सम्पन्नस्य परस्तात्प्रज्ञामयो...
 अमृतमयः सम्भूय देवता अप्येति १ऐत. २।४।३
 तस्य वागर्कोऽन्नमशीतयः,
 अत्रेन हीदं सर्वमश्रुते १ऐत. १।२।४

तस्य वागेव समित्प्राणो धूमो जिह्वाऽर्चिश्चक्षुरङ्गाराः श्रोत्रं विस्फुलिङ्गाः	छान्दो. ५।७।१ कौ.उ. २।१२
तस्य वायुमेव तेजो गच्छति तस्य (पर्जन्याग्नेः) वायुरेव सपि- दध्नं धूमो विद्युदर्चिर्गन्धनिर्ङ्गारा ह्लादुनयो विस्फुलिङ्गाः	कौ.त. ५।५।१ कौ.त. २।१२
तस्य विद्युतमेव तेजो गच्छति तस्य विराट्पुरुषस्य यावत् स्थिति- कालस्तावत्प्रलयो भवति	त्रि.म.ना. ३।६
तस्य वै वागेव प्रतिष्ठा, वाचि हि स्वत्वेष एतत्प्राणः प्रतिष्ठितो गीयतेऽत्र इत्यु हैक आहुः	बृह. १।३।२७
तस्य वै स्वर एव सुवर्ण, भवति हास्य सुवर्णम्	बृह. १।३।२६
तस्य वै स्वर एव स्वं तस्मादात्विज्यं करिष्यन्वाचि स्वरमिच्छेत	बृह. १।३।२५
तस्य ध्यानमेव समित्प्राणो धूमो वागर्चिश्चक्षुरङ्गाराः श्रोत्रं विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१२
तस्य शब्दः परस्तात् प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ.त. ३।५
तस्य शरीर एव मन आसीत् तस्य अद्वैव शिरः, ऋतं दक्षिणः पक्षः, सत्यमुत्तरः पक्षः, योग आत्मा, महः पुच्छं प्रतिष्ठा	बृह. १।२।६ तैत्ति. २।४
तस्य श्रान्तस्य तप्तस्य तेजो रसो निरवर्ततामिः	बृह. १।२।२
तस्य श्रान्तस्य तप्तस्य यशो वीर्यमुद- क्रामत्प्राणा वै यशो वीर्यम्	बृह. १।२।६
तस्य श्रोत्रमेव तेजोगच्छति प्राणं प्राण एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्छ्रोत्रेण कृणोति	कौ.त. २।१३
(अथ) तस्य षडङ्गानि प्रादुर्बभूवुः तस्य सञ्जनयन् हर्षं	ग.पू. १।१० भ.गी. १।१२
तस्य सञ्जयासो गुरुभिरनुज्ञातस्य बान्धवैश्च	कठरु. २
तस्य सर्वे जनाः सिद्धयन्ति	नृ.षट्च. ७

तस्य समकोटिपरिसहस्रपरिमिताः फणाः, तदुपरि वैकुण्ठो विष्णुलोकः	राधोप. १।३ नृ.षट्च. ७ छान्दो. ७।२५।२
तस्य सर्वं लोकाः सिद्धयन्ति तस्य सर्वेषु लोकेषु सार्वभौमो भवति तस्य सर्वेषु लोकेषु सर्वेषु भूतेषु सर्वेष्व्वात्मसु हुतं भवति	छान्दो. ५।२४।२
तस्य संवत्सर एव समिदध्नाणि धूमो विद्युदर्चिर्गन्धनिर्ङ्गारा ह्लादुनयो विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१०
तस्य सुखदः खे परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ.उ. ३।५
तस्य ह जनकस्य वैदेहस्य जिज्ञासा बभूव कः स्वित्तेषां ब्राह्मणानामनू- चान्तम इति	बृह. ३।१।१ छान्दो. ५।१०।१
तस्य ह दादशवर्षाण्यग्नीन्परिचचार तस्य ह नचिकेता नाम पुत्र आस कठो. १।१	
तस्य ह न देवाश्च नाभूत्या ईशते आत्मा ह्येषा स भवति	बृह. १।४।१०
तस्य ह ब्रह्मणो विजये देवा अमहीयन्त	केनो. ३।१
तस्य ह मूर्धा विपपात तस्य ह वाङ्मं प्रथमं स्थानं जानीया- द्यो जानीते सोऽमृतत्वं गच्छति	बृह. ३।१।२६ नृ.पू. २।३
तस्य ह वा एतस्य प्रणवस्य या पूर्वा मात्रा सा पृथिव्यकारः...	नृसिंहो. ३।२
तस्य ह वा एतस्य ब्रह्मणो नाम सत्यम् तस्य ह वा एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो वाक्परस्ताच्चक्षुरारुन्धे	छान्दो. ८।३।४ कौ.त. १।२
तस्य ह वा एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो मनो दूतं वाक्परिवेष्टी चक्षुर्गात्रं श्रोत्रं संश्रावयित्...	कौ.त. २।१
तस्य ह वा एतस्य ब्रह्मलोकस्यारो हरो मुहूर्ता येष्टिहा...	कौ.त. १।३
तस्य ह वा एतस्य हृदयस्य पञ्च देवमुषयः स योऽस्य प्राङ्मुखिः स प्राणस्तच्चक्षुः स आदित्यस्त- स्तेजोऽग्नाद्यमित्युपासीततेजस्य- ज्ञादो भवति	छान्दो. ३।१३।१

तस्य ह वा एतस्यात्मनो वैश्वानरस्य
 मूर्ध्वं सुतेजाश्चक्षुर्विश्वरूपः प्राणः छान्दो. ५।१८।२
 तस्य ह वा एतस्यैवं पश्यत एवं
 मन्वानस्यैवं विजानत आत्मतः
 प्राण आत्मत आशाऽऽत्मतः
 स्मर आत्मत आकाश....आत्मतः
 कर्माण्यात्मत एवेदः सवेमिति छान्दो. ७।२६।१
 तस्य ह वा एषा प्रतिष्ठा यत्रासावा-
 त्मानमुपसंहृत्याजुगुपत् शौनको. ४।५
 तस्य ह वै प्रणवस्य या पूर्वा मात्रा
 सा प्रथमः पादो भवति नृसिंहो. ३।१
 तस्य ह वै प्रणवस्य वा (या) पूर्वा
 मात्रा पृथिव्यकारः स ऋग्भिर्ऋ-
 ग्वेदो ब्रह्मा वसवो गायत्री.. सा
 साम्नः प्रथमः पादो भवति नृ.पू. २।१
 तस्य हैतस्य पञ्चाङ्गानि भवन्ति,
 चत्वारः पादाश्चत्वार्यङ्गानि
 भवन्ति, सप्रणवं सर्वं पञ्चमं
 भवति नृ.पू. २।२
 तस्य हैतस्य पुरुषस्य रूपं यथा
 महारजनं वासो यथापाण्डु-
 दिक्...ह वा अस्य श्रीर्भवति बृह. २।३।६
 तस्य हैतस्य साम्नो यः सुवर्णं वेद
 भवति हास्यस्वम् बृह. १।३।२५
 तस्य हैतस्य साम्नो यः सुवर्णं वेद
 भवति हास्य सुवर्णम् बृह. १।३।२६
 तस्य हैतस्य साम्नो यः प्रतिष्ठा वेद
 प्रति ह तिष्ठति तस्य वै वागेव
 प्रतिष्ठा वाचि.. बृह. १।३।२७
 तस्य हैतस्य हृदयस्याग्रं प्रद्योतते तेन
 प्रद्योतेनैव आत्मा निष्क्रामति बृह. ४।४।२
 तस्य शेष रस इत्यधिदैवतम् बृह. २।३।३
 तस्या (गायत्र्याः) अग्निरेव मुखम्
 यदिह वा अपि वह्निर्वाग्ना-
 वभ्यादधति (तस्या अग्निरेव...
 वापि वह्निर्मानवावभ्यादधति)
 [बृह. ५।१४।८+ गायत्र्यु. ५
 तस्या अभितप्ताया एतान्यक्षराणि
 प्रास्ववन्त भूर्भुवः स्वरिति छां.उ. २।२।३।३

तस्या अंशो लक्ष्मीदुर्गा-
 विजयादिशक्तिरिति राधोप. १।५
 तस्या आहुतेरन्नं संभवति छान्दो. ५।६।२
 तस्या आहुतेर्गर्भः सम्भवति छान्दो. ५।८।२
 तस्या आहुतेः सोमो राजा सम्भवति छान्दो. ५।४।२
 तस्या आहुत्या अन्नः सम्भवति बृह. २।६।११
 तस्या आहुत्यै पुरुषः सम्भवति बृह. ६।२।१३
 तस्या आहुत्यै पुरुषो भास्वरवर्णः
 सम्भवति बृह. ६।२।१४
 तस्या आहुत्यै रेतः सम्भवति बृह. ६।२।१२
 तस्या आहुत्यै वृष्टिः सम्भवति बृह. ६।२।१०
 तस्या आहुत्यै सोमो राजा सम्भवति बृह. ६।२।९
 तस्या इन्द्रः प्रणवमेव पुरोगामकरोत् शौनको. ४।२
 तस्या उपस्थ एव सप्ति [छान्दो. ५।८।१+ बृह. ६।२।१३
 तस्या उपस्थानं गायत्र्यस्यैकपदी
 द्विपदी त्रिपदी चतुष्पदपदसि.. बृह. ५।१४।७
 तस्या एकादशभिः पादैरेकादश-
 रुद्राभिर्ममे अन्यक्तो. ६
 तस्या एकादशभिरेकादशादित्या-
 भिर्ममे अन्यक्तो. ६
 तस्या एवर्चो द्वात्रिंशद्विरक्षरैस्तान्
 देवान् निर्ममे अन्यक्तो. ६
 तस्या एव द्वितीयः पादो भर्गमयो-
 ऽपो भुवो भर्गो देवस्य धीमही-
 त्यग्निर्वै भर्ग आदित्यो वै भर्ग-
 अन्द्रमा वै भर्गः सावित्र्यु. १०
 तस्या एव प्रथमः पादो भूस्तत्सवितु-
 वरेण्यमित्यग्निर्वै वरेण्यमापो
 वरेण्यं चन्द्रमा वरेण्यम् सावित्र्यु. १०
 तस्या एव ब्रह्मा अजीजनत्, विष्णु-
 रजीजनत्, रुद्रोऽजीजनत् बृहचो. १
 तस्या एव तृतीयः पादः स्वर्धियो
 यो नः प्रचोदयादिति सावित्र्यु. १०
 तस्या एव पतिस्तस्माद् ब्रह्मणस्पतिः बृह. १।३।२१
 तस्या एव पतिस्तस्माद्बृहस्पतिः बृह. १।३।२०
 तस्या कृत्स्नतोमन एवास्यात्मा (भा.पा.) बृह. १।४।१७
 तस्या खण्डज्ञानेनाविर्भावो भवति,
 सोऽपि शाश्वतः त्रि.म.ना. २.१
 तस्या गोमयेन क्षारं जातम् बृ.जा. १।६

तस्याग्निरर्कोऽन्नमशीतयः	१ ऐत. १।२।१
तस्याग्निरेवाग्निर्भवति	बृह. ६।२।१४
तस्यादित्य एव समिद्रमयो धूमो- ऽहरर्चिः [छां. उ. ५।४।१।+]	बृह. ६।२।१९
तस्यादिरयमकारः स एव भवति सर्वं ह्ययमात्मा हि सर्वान्तरो न हीदं सर्वमहमिति	नृसिंहो. ७।२
तस्याद्या प्रकृती राधिका नित्या निर्गुणा	राधोप. ३।३
तस्या न कार्यं कारणं च विद्यते	गुह्यका. ६७
तस्यानन्तरोमकूपेऽनन्तकोटि- ब्रह्माण्डानि	राधोप. १।३
तस्यानन्दो रतिः प्रजातिः पर- स्तात् प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ. त. ३।५
तस्यानशनं दीक्षास्थानमुपसद आसनं सूत्या वाग्जुहूर्मेन उपभृत्.	सहस्रै. २१
तस्यानुवृत्तिं तृप्यति प्रजया पशुभि- रन्नाद्येन तेजसा ब्रह्मवर्चसेन [छान्दो. ५।१९।२+]	५।२३।२
तस्यान्नरसः परस्तात् प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ. त. ३।५
तस्यान्तर्मेनसि कामः समवर्तत इदं सृजेयमिति [बृ. जा. १।१+]	नृ. पू. १।१
तस्यान्ते सुषिरं सूक्ष्मं तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम्	महाना. ९।८
तस्यान्त्योऽयं मकारः स एव भवति तस्मान्मकारेण परमं ब्रह्मान्विच्छेत्	नृ. उ. ७।३
तस्यापरे सशुद्धे योनी रात्रिरेनं पश्चान्महिमान्वजायत	बृह. १।१।२
तस्यापि हेरम्बगुरोः प्रसादात् यथा विरिन्धिर्गर्हो मुकुन्दः	हेरम्बो. ४
तस्याप्येवं तिसृष्ववस्थास्वन्नत्वं भवति	मैत्रा. ६।१०
तस्या भासा सर्वमिदं विभाति तस्याभितप्तस्य मुखं निरभिद्यत	गुह्यका. ४५
यथाऽण्डं मुखाद्वाग्वाचोऽग्निः..	२ ऐत. १।४
तस्याभितप्तस्य यशस्तेज इन्द्रियं वीर्यमप्राद्यं रसोऽजायत [छान्दो. १।१।३+]	३।५।२

तस्यामर्थं निष्ठाय [बृह. ६।५।९]	१०, ११, २१,
तस्यामश्राम्यत्तस्य श्रान्तस्य तप्तस्य तेजो रसो निरवर्तनाग्निः	बृह. १।२।२
तस्यायनं दक्षिणं चोत्तरं च	प्रश्नो. १।९
तस्यायं भूतत्मा ह्यन्नमस्य कर्ता प्रधानः	मैत्रा. ६।१०
तस्या रक्तवर्णा सुरभिः, तद्गोमयेन भस्म जातम्	बृ. जा. १।५
तस्याराधनमीहते	भ. गी. ७।२२
तस्यार्चित आपोऽजायन्तार्चते वै मेकमभूदिति तदेवार्कस्यार्कत्वम्	बृ. उ. १।२।१
तस्यावयवभूतैस्तु व्याप्तं सर्वमिदं जगत्	श्वेताश्व. ४।१०
तस्या वाचः परो देवः कूटस्थो वाक्प्र- बोधकः । सोऽहमस्मीति निश्चित्य यः सदा वर्तते पुमान्	योगकुं. ३।२०
तस्या वेदिरुपस्थो लोमानि बर्हि- श्रमाधिषवणे समिद्धो मध्यत- स्तौ मुष्कौ	बृह. ६।४।३
तस्याश्चत्वारः स्तनाः स्वाहाकारो वषट्कारो हन्तकारः स्वधाकारः	बृह. ५।८।१
तस्याश्चाक्षुषीविद्याया अहिर्बुध्न्य ऋषिः... चक्षुरोगनिवृत्तये जपे विनियोगः	चाक्षुषो. २
तस्याश्चित्रवर्णा सुमनाः (गौः) तद्गो- मयेन रक्षा जाता	बृ. जा. १।६
तस्यासत ऋषयः सप्त तीरे वागष्टमी ब्रह्मणा संविदाना	बृह. २।२।३
तस्यासते हरयः सप्त तीरेऽस्वधां दुहाना अमृतस्य धाराम् [त्रिमुप. ३ +]	महाना. १।२।३
तस्यासावादित्योऽर्कोऽन्नमशीतयो- ऽग्नेन हीदं सर्वमभ्युते	१ ऐत. १।२।३
तस्यासीदुहिता गन्धर्वगृहीता तम- पृच्छाम कोऽसीति	बृ. उ. ३।३.१
तस्यासीद्धार्या गन्धर्वगृहीता तम- पृच्छाम कोऽसीति	बृह. ३।७।१
तस्यासुरः पाप्मा सविदानन्दधन- ज्योतिर्भवति	नृसिंहो. ६।२

तस्यास्तप्यमानाया रसान्प्रावृद्धू-		तस्यैह (कर्मणः) त्रिविधस्यापि	
रित्युग्म्यो भुवरिति यजुर्म्यः		अधिष्ठानस्य देहिनः । मनो	
स्वरिति सामम्यः	छान्दो. ४।१७।३	...विद्यात्प्रवर्तकम्	अथसं. ५।२
तस्याहरेव प्राणो रात्रिरेव रयिः प्राणं		तस्यैतदेव निरुक्तं हृदयमिति	
वा एते प्रस्कन्दन्ति ये दिवा रत्या		तस्माद् हृदयमहरहर्वा एवंवित्	
संयुज्यन्ते	प्रश्नो. १।१३	स्वर्गं लोकमेति	छान्दो. ८।३।३
तस्याहं न प्रणश्यामि	भ.गी. ६।३०	तस्यैतद्रूपं यन्ति मेषादिकालात्	
तस्याहं निग्रहं मन्ये	भ.गी. ६।३४	सम्भूतं... संवत्सरम्	मैत्रा. ६।१४
तस्याहं सुलभः पार्थ	भ.गी. ८।१४	तस्यै तपो दमः कर्मेति प्रतिष्ठा, वेदाः	
तस्यां जागर्ति संयमी	भ.गी. २।६९	सर्वाङ्गानि, सत्यमायतनम्	केनो. ४।८
तस्यां प्रतिरूपः पुत्रो जायते स		तस्यैतल्लिङ्गं, अलिङ्गस्याग्नेर्यदौष्ण्यं	
आनन्दः	बृह. ४।१।६	...चापां यः शिवतमो रसः	मैत्रा. ६।३१
तस्यां लीलायां प्रत्ययः परा काष्ठा	सामर. ४४	तस्यैतस्य तदेव रूपं, यद्गुण्य	
तस्यां (पुर्यां) हिरण्मयः कोशः	अरुणो. १	रूपं, यावद्गुण्य गेष्णो तौ	
तस्याः कपिलवर्णा नन्दा (गौः)		गेष्णौ, तन्नाम तन्नाम	छान्दो. १।७।५
तद्गोमयेन विभूतिर्जाता	बृ.जा. १।५	तस्यैतस्य त्रयस्यास्मां मज्ज्ञां पर्वणा-	
तस्याः कृष्णवर्णा भद्रा (गौः)		मिति त्रीणीतः षष्टिशतानि	
तद्गोमयेन भक्षितं जातम्	बृ.जा. १।६	त्रीणीतस्तानि सप्तविंशति-	
तस्याः प्राण रूपभो मनो वत्सः	बृह. ५।८।१	शतानि भवन्ति	३ ऐत. २।१।२
तस्याः शिखाया मध्ये परमात्मा		तस्यैतस्य त्रयस्यास्थनां मज्ज्ञां पर्वणा-	
व्यवस्थितः [महाना. ९।१२+]	महो. १।९ +	मिति पंचेतश्चत्वारिंशच्छतानि	
[वासुदे. ७+चतुर्वे. ६+]		पञ्चेतस्तदशीतिसहस्रं भवति	३ ऐत. २।२।३
तस्याः श्वेतवर्णा सुशीला (गौः)		तस्यैतस्य ब्रह्मा रसः. तस्माद्ब्रह्माणं	
तस्या गोमयेन क्षारं जातम्	बृ.जा. १।६	ब्रह्मिष्ठं कुर्वीत	३ ऐत. २।३।१
तस्याः संवत्सर एव समिदाकाशो		तस्यैतस्य महतो भूतस्य निश्चक्षित-	
धूमो रात्रिर्चिर्विशोऽङ्गारा अवा-		मेवैतद्यद्यवेदो यजुर्वेदः सामवेदो-	
न्तरदिशो विस्फुल्लिङ्गाः	छान्दो. ५।६।१	ऽथर्ववेदः शिक्षाकल्पो व्याकरणं	
तस्यैदमेव पृथिव्या रूपम्	३ ऐत. १।२।२	निरुक्तं छन्दो ज्योतिषामयनं..	सुबालो. २।१
तस्यैदमेवाधानमिदं प्रत्याधानं		सर्वाणि च भूतानि	
प्राणः स्थूणाजं दाम	बृह. २।२।१	तस्यैतस्य मूर्तस्यैतस्य मर्त्यस्यैतस्य	
तस्यैदं विश्वं मित्रमासीद्यदिदं किञ्च	१ ऐत. २।१।४	स्थितस्यैतस्य सत एष रसः	बृह. २।३।२
तस्यैन्द्रियाण्यवश्यानि (अक्षस्य)		तस्यैतस्य मूर्तस्यैतस्य मर्त्यस्यैतस्य	
दुष्टाश्वा इव सारथेः	कठो. ३।५	स्थितस्यैतस्य सत एष रसो	
तस्यैमा इष्टका यो वसन्तो ग्रीष्मो		यच्चक्षुः सतो ह्येष रसः	बृह. २।३।४
वर्षाः शरद्धेमन्तः	मैत्रा. ६।३३	तस्यैतस्याकारो रसः	३ ऐत. २।३।१
तस्यैमे लोका आत्मानस्तावेता-		तस्यैतस्यात्मनः प्राण ऊर्म रूपम-	
वर्काश्चमेधो	बृह. १।२।७	स्थीनि स्पर्शरूपं.. लोहितमिति	३ ऐत. २।१।१
तस्यैयं पृथिवी सर्वा जित्तस्य पूर्णास्यात्	तैत्ति. २।८		

तस्यैतस्यामूर्तस्यैतस्यामृतस्यैतस्य यत्
एतस्य तस्यैष रसो य एष एतस्मि-
न्मण्डले पुरुषः बृह. २।३।३,५
तस्यैतस्यासावादित्यो रसः ३ऐत. २।३।१
तस्यैतां प्रायश्चित्तिविदाञ्चकारमुदेवः सहवै. २२
तस्यैतां शान्तिं कुर्वन्ति हर
वैवस्वतोदकम् कठो. १।७
तस्यै धियो विज्ञातव्यं कामाः परस्ता-
त्प्रतिविहिता भूतमात्रा कौ.त. ३।५
तस्यै नाम परस्तात्प्रतिविहिता
भूतमात्रा कौ.त. ३।५
तस्यै यदुपांशु स प्राणः १ऐत. ३।६।७
तस्यैव कल्पनाहीनस्वरूपग्रहणं
हि यत्। मनसा ध्याननिष्पाद्यं
समाधिः सोऽभिधीयते भवसं. ३।३०
तस्यैव स्यात् पदवित्तं विदित्वा न
लिप्यते कर्मणा पापकेन बृह. ४।४।२३
तस्यैव विदुषो यज्ञस्यात्मा यजमानः
श्रद्धा पत्नी शरीरमिधममुरो वेदिः महाना. १।८।१
तस्यैवं स्तुवतो नित्यं समभ्यर्च्य
सरस्वतीम्। भक्तिश्रद्धाभियुक्तस्य
पणमासात्प्रत्ययो भवेत् सरस्व. ३२
तस्यै वाचः पृथिवी शरीरं, ज्योती
रूपमयमग्निः बृह. १।५।११
तस्यैवात्मा पदवित्तं विदित्वा, न
कर्मणा लिप्यते पापकेन इतिहा. २०
तस्यैष आत्मा विवृणुते तनूँ स्वां
[मुण्ड. ३।२।३+ कठो. २।२३
तस्यैष आत्मा विशते ब्रह्म धाम मुण्ड. ३।२।४
तस्यैष आदेशो यदेतद्विशुतो व्यगु-
तदा ३ इतीति न्यमीमिपदा ३
इत्यधिदैवतम् केनो. ४।४
तस्यैष एव शरीर आत्मा तैत्ति. २।३.४,५
तस्यैषा भवति अनुष्टुप्प्रथमा भवति,
अनुष्टुप्प्रथमा भवति नृ.पू. १।१
तस्यैषा श्रुतिर्यत्रैतत्कर्णावपिगृह्य
निनदमिव नदथुरिवाग्नेरिव
ज्वलत उपशृणोति छान्दो. ३।१३।८
३३

तस्यैपैव दृष्टिरेतद्विज्ञानं यत्रैतत्पुरुषः
सुप्तः स्वप्नं न कंचन पश्यति कौ.त. ३।३
तस्यैपैव सिद्धिरेतद्विज्ञानं यत्रैतत्पुरुष
आर्तो मरिष्यन्नावत्यं न्येत्य
मोहं नैति कौ.त. ३।३
तस्यो कृत्स्नता मन एवास्यात्मा,
वाग्जाया, प्राणः प्रजा, चक्षु-
र्मानुषं वित्तम् बृह. १।४।१७
तस्योत्तरतः शिरो दक्षिणतः पादौ
[अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९
तस्योदिति नाम स एष सर्वेभ्यः
पाप्मभ्य उदित उदेति छान्दो. १।६।७
तस्योर्ध्वं कुण्डलीस्थानं नाभेस्तिर्य-
गथोर्ध्वतः। अष्टप्रकृतिरूपा सा.. त्रि. ब्रा. २।६२
तस्योपनिषत्सत्यस्य सत्यमिति,
प्राणा वै सत्यं, तेषां वै सत्यम्
[वृ.उ. २।१।२०+ मैत्रा. ६।३२
तस्योपनिषदहरिति हन्ति पाप्मानं
जहाति च, य एवं वेद बृह. ५।५।३
तस्योपनिषदहमिति हन्ति पाप्मानं
जहाति च.. बृह. ५।५।४
तस्योपव्याख्यानं भूतं अवद्विष्य-
दिति सर्वमोद्धार एव माण्डू. १ +
[नृ.पू. ४।२ + नृसिंहो. १।२
तस्योपव्याख्यानं भूतं भव्यं भविष्य-
व्याख्यान्यत्तत्त्वमंत्रवर्णदेवताछन्दोऋ-
क्लाशक्तिसृष्ट्यात्मकमिति तारसा. २।५
तस्यो मे किमन्नं किंवास इति यदिदं
किञ्चाश्रभ्य आ कृमिभ्य आ
कीटपतङ्गेभ्यस्तत्तेऽन्नम् बृह. ६।१।१४
तस्यो मे वलिं कुरुतेति, तथेति बृह. ६।१।१३
तस्योष्णिग्लोमानि, त्वग्गायत्री,
त्रिष्टुप्मांसं, अनुष्टुप्.. १ऐत. १।६।१
तं केन विजानीयाद्विज्ञातारमरे केन
कं विजानीयात् बृह. २।४।१४
तं केन विजानीयात् स एष नेति
नेतीत्यात्माऽगृह्यो नहि गृह्यते.. बृह. ४।५।१५

तं गणेशं तं गणेशं तं गणेश-		तं त्वा भग प्रविशानि स्वाहा	तै.उ. १।४।६
मिदं श्रेष्ठम्	गणेशो. २।१	तं त्वौपनिषदंपुरुषपृच्छामि तंचेन्मे	
तं चावति स भूत्वाऽसौ तद्गृहः		न विवक्ष्यसि मूर्धातिविपतिष्यति	बृह. ३।५।२।६
समुपैति तम्	वैतथ्य. २९	तं दुर्दर्शं गृहमनुप्रविष्टं.. अध्या-	
तं चेदेतस्मिन्वयसि किञ्चिदुपतपे-		त्मयोगाधिगमेन देवं मत्वा	
त्स ब्रूयात्.. [छान्दो.	३।१६।२,४,६	धीरो हर्षशोकौ जहाति	कठो. २।१२
तं चेन्मे न विवक्ष्यसि मूर्धा ते		तं हृष्टा शान्तमनसं स्पृहयन्ति	
विपतिष्यतीति	बृह. ३।१।२६	दिवौकसः। लिङ्गाभावात्तु कैव-	
तं चेद्भूयुरतिवाद्यसीत्यतिवाद्यस्मीति		ल्यमिति ब्रह्मानुशासनम्	ना.प. ४।३७
ब्रूयान्नापहुवीत	छान्दो. ७।१५।४	तं देवतानां परमं च दैवतं...	
तं चेद्भूयुस्मिन्श्चेदिदं ब्रह्मपुरे सर्वं		विदाम देवं परमेशमीड्यम्	श्वेता. ५।७
समाहितं सर्वाणि च भूतानि..		तं देवदेवं शरणं प्रजानां यज्ञात्मकं	
प्रध्वं सते वा किं ततोऽति-		सर्वलोकप्रतिष्ठम्.. नमस्ते	विष्णुह. १।६
शिष्यत इति	छान्दो. ८।१।४	तं देवा अनुवन् त्वमुक्त्यमसि त्वमिदं	
तं चेद्भूयुर्यदिदमस्मिन्ब्रह्मपुरे दहरं		सर्वमसि, तव वयं स्मः...	१ऐत. १।४।७
पुण्डरीकं वेश्म	छान्दो. ८।१।२	तं देवा अनुवन्नयं वै नः सर्वेषां	
तं जातमभिव्याददात्प्रमाणकरोत्		वसिष्ठ इति	१ऐत. २।२।२
सैव वागभयत्	बृह. १।२।४	तं देवा अनुवन्नयं वै नः सर्वेषां	
‘तं जानन्नमऽआरोहाथा(धा)न्नो वर्धया		वाम इति	१ऐत. २।१।५
रयिम्’ (वा.सं ३।१४ अथर्व. ३।२०।१)		तं देवा ऊचुर्गुणावरोऽसि	
इत्यनेन मन्त्रेणाग्निमाजिघ्रेत्	याज्ञव. १	त्वमस्माकं कुतस्तवाधिपत्यम्	अव्यक्तो. ८
जायमानं घोषा उलूलवो अनू-		तं देवा प्राणयन्त, स प्रणीतः प्राता-	
दतिष्ठन्त	छान्दो. ३।१९।३	यत प्रातायती ३ तत्प्रातरभवत्	१ऐत. १।५।१
तं जायोवाच, तप्तो ब्रह्मचारी कुशल-		तं देवाश्चक्रिरे धर्मं स एवाद्य स	
मग्नीन्परिचचारीन्मा त्वाऽग्रयः		उ श्व इति	बृह. १।५।२३
परिप्रवोचन्प्रब्रूह्यस्मा इति	छान्दो. ४।१०।२	तं देवाः सर्वेऽर्पितास्तदु नात्येति	
तं जायोवाच हन्त पत इम एव		कश्चन, एतद्वै तत्	कठो. ४।९
कुलमापा इति	छान्दो. १।१०।७	तं दैवमुख्यं सुरतं भवाय	पारमा. ९।७
तं ज्ञात्वा मुच्यते जन्तुः (मा.पा.)	कठो. ६।८	तं नायतनं गोधयेदित्याहुः	बृह. ४।३।१४
तं तथा कृपयाऽऽविष्टं	भ.गी. २।१	तं नित्यवोऽस्तत्स्वयमेवास्थितिस्तं	
तं तपसा द्वादश द्वादशानन्द इति	तैत्ति. ३।११	शान्तमचलं..	प.हं. ३
तं तमेवेति कौन्तेय	भ.गी. ८।६	तं पञ्चशतान्यप्सरसां प्रतिधावन्ति	
तं वं लोकं जयते तांश्च कामांस्तस्मा-		शतं मालाहस्ताः ... तं ब्रह्मा-	
दात्मज्ञं ह्यर्चयेद्भूतिकामः	मुण्ड. ३।१।१०	लङ्कारेणालङ्कुर्वन्ति	कौ.त. १।४
तं तं तन्तुमन्वेके अनुसञ्चरन्ति	सहवै. १०	तं पश्चाद्दिग्वलिं कुर्यादथवा खननं	
तं तं नियममास्थाय	भ.गी. ७।२०	चरेत्। पुंसः प्रब्रजनं प्रोक्तं..	पैङ्गलो. ४।५
तं ते गर्भं हवामहे दशमे मासि सूतवे	बृह. ६।४।२२	तं पाकेन मनसा पश्यमन्तितः	३ऐत. १।६।७
[ऋ.अ. ८।८।४२=	मं. १०।१८।४।४२	[ऋक्सं.अ. ८।६।१६	=मं १०।११४।४
तं त्वा पृच्छामि कासौ पुरुष इति	प्रश्नो. ६।१	[ऐ.आ. ३।१। ६।५९	

तं पाणावादायोत्तस्थौ, तौ ह पुरुषः	
सुप्रमाजग्मतुः	बृह. २।१।१५
तं पीठगं येऽनुभजन्ति धीरास्तेषां	
सुखं शाश्वतं नेतरेषाम्	गो.पू. ३।३
तं प्रजापतिरत्रवीदृच्छ देवाना-	
मधिपतिर्भवेति	अध्यक्तो. ८
तं प्रजापतिरिन्द्रं त्रिकलशैरमृतपूर्णं-	
रानुष्टुभाभिमान्त्रितैरभिषिच्य	
तं सुदर्शनेन दक्षिणतो ररक्ष	अव्यक्तो. ८
तं प्रतिश्रूयाद्विचक्षणादृतवो रेत	
आभृतं पञ्चदशात्प्रसूतात्..	
कतयैरयध्वम्	कौ.त. १।२
तं प्रपदाभ्यां प्रापयत ब्रह्मेन पुरुषम्	१ऐत. १।३।१
तं प्राणं जानन्नग्न आरोहाथा नो	
वर्धय रयिम्	जावा. ४
तं प्रेतं दिष्टमितोऽग्रय एव हरन्ति	छान्दो. ५।१।२
तं बिम्बवन्तं समदं समग्रं स्वाहा	पारमा. ८।५
तं ब्रह्माह-अभिधावत मम यशसा	
विरजां (विजरां) वायं नदीं	कौ.त. १।३
तं ब्रह्माह कोऽसीति तं प्रतिश्रूयात्..	कौ.त. १।५
तं ब्रह्मालङ्कारेणालं कुर्वन्ति	कौ.त. १।४
तं (योगिनं) ब्रह्मेति स्तुवंति	मं.ब्रा. २।९
तं भगवान् नृसिंहः प्रसीदति	नृ.षट्च. ७
तं भर्तारं तमु गोप्तारमाहुः	चित्त्यु. १४।१
तं भूतिरिति वेदा उपासांचक्रिरे	१ऐत. १।८।३
तं महुरुपनिपत्याभ्युवाद सत्य-	
काम ३ इति	छान्दो. ४।८।२
तं हंस उपनिपत्याभ्युवाद सत्यकाम..	छान्दो. ४।७।२
तं मन्येत पितरं मातरं च, तस्मै	
न मुखेत्	संहितो. ३।६
तं माता रेहि स उ रेहि मातरं	३ऐत. १।६।७
[क्र.अ.८।६।१६=मं.	१०।११४।४+
[ऐ.आ. ३।१।६।९९	
तं मा भगवाञ्छोकस्य पारं तारयतु	छान्दो. ७।१।३
तं मामायुरमृतमित्युपास्स्वायुः प्राणः	कौ.त. ३।२
तं मामेव विदित्वोपासीत	भस्मजा. २।५
तं मे देवा ब्रह्मणा संविदानौ	
[तै.आ.३।१४।४+	चित्त्यु. १४।४
तं यज्ञं विद्धि राजसम्	भ.गी. १७।२१

तं विद्याहुः स्वसंयोगवियोगं	
योगसंज्ञितम्	भ.गी. ६।२३
तं यच्छत वर्षाण्यभ्याचत्तस्माच्छ-	
तर्चितः	१ऐत. २।१।१
तं यज्ञमिति मन्त्रेण मृष्टियज्ञः	
समीशितः । अनेनैव च मन्त्रेण	
मोक्षश्च समूरीकितः	मुद्रलो. १।७
तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्	चित्त्यु. १२।३
[क्र.अ.८।४।१८=मं.१०।९०।६+	वा.सं. ३।१।९
तं यदा लोकानामन्तानपृच्छाम	बृह. ३।३।१
तं यदावसायाश्चांस्तक्षापोह्यापा-	
गादथ व्यलिष्ट	छाग. ६।१
तं यदि स्वरेपृपालभेतेन्द्रः शरणं	
प्रपन्नो अभूव...	छान्दो. २।२२।३
तं यद्वा अत्रुवन्नयं वै नः सर्वेषां	
वसिष्ठ इति तस्माद्वसिष्ठः	१ ऐत. २।२।२
तं यद्वा अत्रुवन्नयं वै नः सर्वेषां	
वाम इति तस्माद्वामदेवः	१ऐत. २।१।५
तं यथा यथोपासते तथैव भवति ।	
तस्माद्ब्राह्मणः पुरुषरूपं परं	
ब्रह्मैवाहमिति भावयेत्	मुद्रलो. ३।३
तं वयं समिधं कृत्वा तुभ्यमग्ने	
पिदध्मसि	सहवै. ७
तं वा एतमात्मानं परमं ब्रह्मोङ्कारं	
तुरीयोङ्काराग्रविद्योतमनुष्टुभा	
नत्वा प्रसाद्योमिति संहृत्या-	
हमित्यनुसन्दध्यात्	नृसिंहो. ४।१
तं वा एतमात्मानं जाग्रत्यस्वप्न-	
मसुषुप्तं स्वप्ने जाग्रतमस्वप्नं,	
सुषुप्ते जाग्रतमस्वप्नं तुरीये...	नृसिंहो. २।१
तं वा एतमाहुरतिपिता वताभूरति-	
पितामहो वताभूः परमां वत	
काष्ठां प्रापत्..	बृह. ६।४।२८
तं वा एतमिन्धं सन्तमिन्द्र	
इत्याचक्षते परोक्षेणैव	बृह. ४।२।२
तं वा एतं त्रिशिरमात्मानं	
त्रिशरीरं परं ब्रह्मानुसन्दध्यात्	नृसिंहो. १।२
तं वा एते देवा आत्मानमुपासते	छान्दो. ८।१२।६
तं विदित्वा मृत्युमत्येति	हंसो. ४

त० विद्याकर्मणी समन्वारभेते		त० ह देवमात्मवुद्धिप्रकाशं मुमुक्षुर्वै	
पूर्वप्रज्ञा च [वृह. ४।४।२+	निरुक्तो २।२	शरणमहं प्रपद्ये	श्वेता. ६।१८
त० विद्याच्छुक्रममृतम्	कठो. ६।१७	त० ह देवमात्मवुद्धिप्रकाशं मुमुक्षुः	
त० विन्दमानां सकलं व्रजन्तीं		शरणं व्रजेत्	गो.पू. ३।५
तं देवमुख्यं सुरतं भवाय स्वाहा	पारमा. ९।७	त० ह न मेने शाकल्यस्तस्य ह मूर्धा	
त० विरजं नित्यमनुसम्पराय स्वाहा	पारमा. १०।३	विपपातापि	वृह. ३।९।२६
त० विश्वरूपं भवभूतमीड्यं देवं		त० हन्ताभ्यागच्छामेति तं	
स्वचित्तस्थमुपास्य पूर्वम्	श्वेता. ६।५	हाभ्याजरमुः	छान्दो. ५।१।१४
त० वेद्यं पुरुषं वेद यथा मा वो मृत्युः		त० ह पाणावभिपद्य प्रवव्राज, तौ ह	
परिच्यथा इति	प्रश्नो. ६।६	सुप्तं पुरुषमीयतुः	कौ.त. ४।१८
त० शतं वर्षाण्यभ्यार्चत्	१ ऐत. २।१।१	त० ह पितोवाच श्वेतकेतो वस	
त० शान्तमचलमद्वयानन्दविज्ञान-		ब्रह्मचर्यं, न वै सौम्यात्मत्कुलीनो-	
घन एवास्मि	प.हंसो. ३	ऽननूच्य ब्रह्मबन्धुरिव भवतीति	छां.उ. ६।१।१
त० पविशक इत्येते सप्तविंशं तथा-		त० ह प्रजापतिरुवाच मघवन्यच्छान्त-	
ऽपरे । पुरुषं निर्गुणं सांख्यमथर्व-		हृदयः प्रात्राजीः किमिच्छन्	
शिरसो विदुः	मंत्रिको. १४	पुनरागम इति	छां.उ. ८।१।०।३
त० पट्टोतारमृतुभिः कल्पमानम्	चिच्छु. ११।५	त० ह य एवं वेदाप पुनर्मृत्युं जयति	सहैव. २३
त० स एष एवंविदुर्द्वातात्मने वा		त० ह वागदृश्यमानाऽभ्युवाच भो	
यजमानाय वा यं कामं कामयेत		भो प्रजापते त्वमव्यक्तादु-	
तमागायति	वृह. १।३।२८	त्पन्नोऽसि	अव्यक्तो. २
त० सकृद्विशुत्तेव ह वा अस्य		त० ह वागदृश्यमानाऽभ्युवाच सर्व	
श्रीर्भवति	वृह. २।३।६	वत गौतमो वद	सू. ता. ३।१
त० स द्वितीयस्याद्याधान्त्यं...		त० ह शिलकः शालावत्यश्चैकि-	
साम तु जानीयात्	नृ.पू. १।५	तायनं दालभ्यमुवाच	छान्दो. १।८।६
त० समंतं पृथ्वी द्विस्तावत्पयैति	वृह. ३।३।२	त० हाङ्गिरा उद्गीथमुपासाञ्चकएव	छान्दो. १।३।१०
त० संवत्सरस्य परस्तादात्मन		त० हाजातशत्रुरामन्त्रयांचक्रे	
आलभत	वृह. १।२।७	वृहत्पाण्डरवासः...	कौ.त. ४।१८
तं सूर्यं भगवन्तं सर्वस्वरूपिणं निगमा		त० हाभिसमेत्योर्चुर्भगवन्नेधित्वंनः	
बहुधा वर्णयन्ति	सूर्यता. १।२	श्रेष्ठोऽसि मोत्क्रमीरिति	छान्दो. ५।१।१२
त० स्त्री गर्भं विभर्ति सोऽग्र एव		त० हाभ्युवाद त्वं नु भगवः सयुग्वा	
कुमारं जन्मनोऽग्रेऽधिभावयति	२ ऐत. ४।३	रैक्व इत्यहं ह्यरा ३ इति	छान्दो. ४।१।८
त० स्वाच्छरीरात्प्रवृहेन्मुञ्जा-		त० हाभ्युवाद रैकेदं सहस्रं गवामयं	
दिवेषीकां धैर्येण	कठो. ६।१७	निष्कोऽयमश्वतररीथः	छान्दो. ४।२।४
त० ह कुमारं सन्तं दक्षिणासु नीय-		त० हासीनं पप्रच्छ गौतमस्य	
मानासु श्रद्धाविवेश सोऽमन्यत	कठो. १।२	पुत्रास्ते संवृतं लोके	कौ.त. १।१
त० ह चिरं वसेत्याज्ञापयांचकार	छान्दो. ५।३।७	त० हासुराः कृत्वा विदध्वं सूर्यथा-	
त० ह ततएवप्रष्टुं दध्रे होताऽऽश्वलः	वृह. ३।१।२	श्मानमाखणमृत्वा विव्वंसेत्	छान्दो. १।२।७

त० हासुराः पाप्मना विविधुस्तस्मा-		ता अभि प्रस्थापयन्नुवाच नासहस्रे-	
त्तेनाभयं जिघ्रति	छान्दो. १।२।२	णावर्तेति	छान्दो. ४।४।५
त० हासुमै ददौ तं सम्राडेव पूर्वं		ता अमृता आपस्ता वा एता	
पप्रच्छ	बृह. ४।३।१	क्वचः [छान्दो.	१।१।२-३।५।१
त० हेन्द्र उवाच न वै वरं परस्मै		ता अश्मैवाप्रबुद्धा अप्राणा स्थाणु-	
वृणीते त्वमेव वृणीष्व	कौ.त. ३।१	रिव तिष्ठमानाः...	मैत्रा. २।६
त० हैतमतिधन्वा शौनक उदरशा-		ता अहिंसन्ताहमुक्थमस्म्यह-	
ण्डिल्यायोक्तवोवाच यावत्त एनं		मुक्थमस्मि	१ऐत. १।४।३
प्रजायामुद्रीथं वेदयिष्यन्ते..	छान्दो. १।९।३	ता अहिंसन्ते वाऽहमुक्थमस्म्यह-	
त० हैतमधिधन्वा शौनकः.. (मा.पा.)	छां.उ. १।९।३	मुक्थमस्मि	१ऐत. १।४।४
त० हैतमुद्दालक आरुणिर्वाजसने-		ता आप ऐक्षंत बह्वयः स्याम	
याय याज्ञवल्क्यायान्तेवासिन		प्रजायेयेति	छान्दो. ६।२।४
उक्तवोवाचापि य एनं शुष्के		ता आपः सत्यमसृजन्त	बृह. ५।५।१
स्थाणौ निषिञ्चेज्जायेरञ्छाखाः		ता अब्रवीद्यथायतनं प्रविशतेति	२ऐत. २।३
प्ररोहेयुः पलाशानीति	बृह. ६।३।७	ता आसु नाडीषु सृप्ता आभ्यो	
त० होवाच (गुरुः) यं वै सोम्यैत-		नाडीभ्यः प्रतायन्ते	छान्दो. ८।६।२
मणिमानं न निभालयस एतस्य		ता इमा आपः, ता एतेनो हिरण्म-	
वै... महान्र्यगोधस्तिष्ठति	छान्दो. ६।१२।२	यमन्नम्, तत्र चतुर्मुखो ब्रह्मा-	
त० होवाच (पिता) मृत्यवे त्वां		ऽजायत	चतुर्वे. १
ददामीति	कठो. १।४	ता इमादिशः परेण मृत्युमतिक्रान्ताः	बृह. १।३।१५
त० होवाच-यदिदमिति यावा-		ता इमाः प्रजा अर्कमभितो निविष्टाः...	१ऐत. १।१।३
पृथिव्योरनारभमिव नोप-		ता इमाः प्रतता आपः । ततस्तेजो	
यन्ति नाभिचक्षते नाश्रुवन्ति	आर्षे. ३।१	हिरण्मयमण्डम्	महो. १।४
त० होवाच-विस्फुरन्तीरेवेमा		ता एता आपो बज्रीभूत्वा तानि	
लेलायन्तीव साञ्जिहाना इव..	आर्षे. ७।१	रक्षांसि मंदेहारुणे द्वीपे प्रक्षिपन्ति सहवै. २	
त० होवाचाजातशत्रुरेतावन्तु		ता एता देवताः प्राणापानयोरेव	
बाला ३ इति	कौ.त. ४।१८	विनष्टाः	१ऐत. ३।३।३
त० होवाचाऽननुशिष्य वाव किल		ता एता देवताः सृष्टा अस्मिन्महत्य-	
मा भगवानब्रवीदनुत्वाशिषमिति	छान्दो. ५।३।४	र्णवे प्रापतन्	२ऐत. २।१
ता अनेकथा समभवत्तदेतदोमिति	नारा. ४	ता एताः संहिता नानन्तेवासिने	
ता अन्नमसृजन्त तस्माद्यत्र क च		प्रभूयात्	३ऐत. २।६।४
वर्षति तदेव भूयिष्ठमन्नं भवति	छान्दो. ६।२।४	ता एताः शीर्षञ्छिताः	१ऐत. १।४।३
ता अब्रवीद्यथायतनं प्रविशतेति	२ ऐत. २।३	ता एते नो हिरण्मयमन्नम्	चतुर्वे. १
ता अब्रुवन्न वै नोऽयमलमिति	२ऐत. २।२।२	ता एनमब्रुवन्नायतनं नः प्रजानीहि	
ता अब्रुवन् सुकृतं वतेति, पुरुषो		यस्मिन् प्रतिष्ठिता अन्नमदामेति	२ऐत. २।१
वाव सुकृतम्	२ऐत. २।३	तादृगृपो हि पुरुषो...सम्पश्यति	
ता अब्रुवन् हन्तास्माच्छरीरा-		यदैवैतत्सद्विस्त्विति विमुह्यति	मुक्तिको. २।५।९
दुत्क्रामाम...	१ऐत. १।४।३	तादृशपरमयोगिपूजा यस्य लभ्यते	
ता अब्रुवन्हन्तेदं पुनः शरीरं प्रविशाम	१ऐत. १।४।५	सोऽपि मुक्तो भवति	अद्वयता. ७

तानकृत्स्नविदो मन्दान्	भ.गी. ३।२९	तानि सृष्टान्यन्योन्येनास्पर्धन्त	बृह. १।५।२१
तानपरपक्षे न प्रजनयत्येतद्वै		तानि सृष्टान्यण्डे प्राचिक्षिपत्	पैङ्गलो. १।५
स्वर्गस्य लोकस्य द्वारम्	कौ.त. १।२	तानि ह वा इमानि गुणानि पुरुषेणे-	
तानस्मै प्रददौ हन्तानुपानमित्यु-		रितानि चक्रमिव चक्रिणा	मैत्रा. ३।३
च्छिष्टे वै मे पीतं स्यादिति	छांदो. १।१०।३	तानि ह वा एतानि चित्तेकायनानि	
तानहं द्विषतः क्रूरान्	भ.गी. १६।१९	चित्तात्मानि चित्ते प्रतिष्ठितानि	छान्दो. ७।५।२
तानि चेतनीकर्तुं सोऽकामयत ब्रह्मा-		तानि ह वा एतानि त्रीण्यश्वराणि	छां. ६.८।३।५
ण्डब्रह्मरन्ध्राणि समस्तव्यष्टिमस्त-		तानि ह वा एतानि द्वाविंशति-	
कान्विदार्य तदेवानुप्राविशत्	पैङ्गलो. १।५	रक्षराणि	छां. ३.२।१०।४
तानिधर्माणप्रथमान्यासन् [महावा. ४+	चित्त्यु. १२।७	तानि ह वेतानिद्वाविंशति... (मा.पा.)	छां. ३.२।१०।४
[क्र.अ. ८।४।१९=मं. १०।९०।१६	वा.सं. ३१।१६	तानि ह वा एतानि रक्षांसि गाय-	
तानिन्द्रः सुपर्णो भूत्वा वायवे प्राय-		त्रियाभिमन्त्रितेनाम्भसा शाम्यन्ति	सहवै. २
च्छत्तान्वायुरात्मनि धित्वा		तानि ह वा एतानि सङ्कल्पैकाय-	
तत्रागमयद्यत्राश्वमेधयाजिनो-		नानि सङ्कल्पात्मकानि सङ्कल्पे	
ऽभवन्	बृह. ३।३।२	प्रतिष्ठितानि	छां. ३. ७।४।२
तानि पञ्च तन्मात्राणि त्रिगुणानि		तानीमानि क्षुद्रमिश्राणि [मा.पा.]	छां. ३. ५।१०।८
भवन्ति	पैङ्गलो. १।३	तानीमानिक्षुद्राण्यसकृदावर्तन्ति	
तानि भूतानि सूक्ष्माणि पञ्चीकृत्ये-		भूतानि भवन्ति	छां. ३. ५।१०।८
श्वरस्तदा	कठरु. १८	तानेकधा समभवत्...	वासुदे. ४
तानि म उपसीदत एव विदाश्चक्रुः	छाग. ३।२	तानोद्गारेणाम्रीधीया देवा असु-	
तानि सृत्युः अमो भूत्वोपयेमे,		रान्पराभावयन्त	२ प्रणवो. ८
तान्याप्तोत्, तान्याह्वा सृत्यु-		तान्वैद्युतान्पुरुषो मानस एत्य	
स्वारुन्धत्	बृह. १।५।२१	ब्रह्मलोकान्गमयति तेषु.. पराः..	
तानि यदा गृह्णात्यथ हैतत्पुरुषो		वसन्ति तेषां न पुनरावृत्तिः	बृह. ६।२।१५
स्वपितिनाम तदृहीत एव प्राणो		तान्येकगतं सम्पेदुः	छान्दो. ८।११।३
भवति गृहीता वाग्गृहीतं चक्षु-		तानृषयोऽब्रुवन्-पवित्रं नो ब्रूत,	
गृहीतं श्रोत्रं गृहीतं मनः	बृह. २।१।१७	येनारेपसः स्यामेति	सहवै. ११
तानि वरमवृणीतादित्यो नो योद्धा	सहवै. २	तान्वादित्वाऽमुं यज्ञं विततमेयाय	छान्दो. १।१०।७
तानि वा एतानि यजुष्येतं यजुर्वेद-		तान्प्रजापतिर्वरेणोपामंत्रयत	सहवै. २
मभ्यतपत्तस्याभितप्तस्य यश-		तान्निबोध द्विजोत्तम	भ. गी. १।७
स्तेज इन्द्रियं धीर्यमन्नाद्यं रसो-		तान्दृष्ट्वा (ब्रह्मा) ऽबिभ्यत्	
ऽजायत	छान्दो. ३।२।२	(गणेशं) तं सस्मार	गणेशो. ३।६
तानि वा एतानि सामान्येतं		तान् पिष्टान्दधनि मधुनि घृत उप-	
सामवेदमभ्यतपन्.. अजायत	छान्दो. ३।३।२	षिञ्चत्याज्यस्य जुहोति	बृह. ६।३।१३
तानि वा एतान्यमृतानाममृतानि		तान्यभ्यपतत्तेभ्योऽभितप्तेभ्य	
वेदा ह्यमृतास्तेषामेतान्यमृतानि	छान्दो. ३।५।४	ओद्धारः प्रासवत्	छान्दो. २।२३।३
तानि वा एतान्यवराणि परां सि		तान्यस्यैतानि कर्मनामान्येव	बृह. १।४।७
न्यास एवात्यरेचयेद्य एवं वेद	महाना. १६।१२	तान्यहं वेद सर्वाणि	भ. गी. ४।९
तानि सर्वाणि संयम्य	भ. गी. २।६।१		

तान्याचरथ नियतं सत्यकामा एष
 वः पन्थाः सुकृतस्य लोके मुण्ड. १।२।१
 तान्यात्मनेऽकुरुतान्यत्रमना अभूवं
 नादर्शमन्यत्रमना अभूवं
 नाश्रौषमिति बृह. १।५।३
 तान्यात्वा मृत्युरवारुन्धच्छाम्यत्येव
 वाक् आभ्यति चक्षुः आभ्यति
 श्रोत्रम् बृह. १।५।२१
 तान्येतान्यनुव्रजन् नाश्रुमापातयेत् कठरु. १
 तान्वरिष्ठः प्राण उवाच मा
 मोहमापद्यथाऽहमेवैत-
 त्पञ्चधात्मानं प्रविभज्यैतद्वा-
 णमवष्टभ्य विधारयामि प्रश्नो. २।३
 तान्वायुरात्मनि धित्वा तत्रागमयद्य-
 त्राश्वमेधयाजिनोऽभवन् बृह. ३।३।२
 तान्विद्धयासुरनिश्चयान् भ. गी. १७।६
 तान्वै वैद्युतान् पुरुषो मानव
 एत्य ह (मा.पा.) बृ. उ. ६।२।१५
 तान्समीक्ष्य स कौन्तेयः भ. गी. १।२५
 तान्सर्वानेवोपसेवेत, वारुणं त्वेव
 वर्जयेत् छांदो. २।२२।१
 तान्ह स ऋषिरुवाच भूय एव तपसा
 ब्रह्मचर्येण श्रद्धया संवत्सरं संवत्स्यथ प्रश्नो. १।२
 तान्हासुरः पाप्मा परिजग्राह नृसिंहो. ६।१
 तान्होवाच प्रातर्वः प्रतिवक्ताऽस्मीति छांदो. ५।११।७
 तान्होवाच ब्राह्मणा भगवन्तो यो
 वो ब्रह्मिष्ठः स एता गा उदजता-
 मिति ते ह ब्राह्मणा न दधृषुः बृह. ३।१।२
 तान्होवाच यस्मिन्व उत्क्रान्ते शरीरं
 पापिष्ठतरमिव दृश्येत स वः श्रेष्ठः छांदो. ५।१।७
 तान्होवाचाश्वपतिर्वै भगवन्तोऽयं
 कैकयः सम्प्रतीममात्मानं वैश्वानर-
 मध्येति छांदो. ५।११।४
 तान्होवाचैतावदेवाहमेतत्परं
 ब्रह्म वेद नातः परमस्तीति प्रश्नो. ६।७
 तान्होवाचेद्देव मा प्रातरुपसमीयातेति छांदो. १।१२।३
 तापत्रयं त्वाध्यात्मिकाधिभौति-
 काधिदैविकं कर्तृकर्मकार्य-

ज्ञातृज्ञानज्ञेय-भोक्तृभोगभोग्यमिति
 त्रिविधम् मुद्रलो. ४।१
 तापनीयोपनिषदध्यापकशतमेकमेकेन
 मन्त्रराजाध्यापकेन तत्समं, तद्वा
 एतत्परमं धाम... नृ.पृ. ५।१६
 तापसास्तत्र ते द्रुमाः । लोभक्रोधा-
 दयो दैत्याः कलिकालस्तिरस्कृतः ।
 गोपरूपो हरिः साक्षात्.. कृष्णो. ९
 तापसोऽतापसः (भवति) बृह. ४।३।२२
 तापापहारिणीं देवीं भुक्तिमुक्तिप्रदा-
 यिनीम् । अनन्तां विजयां.. देव्यु. १३
 ताप्यतापकरूपेण विभातमखिलं
 जगत् । प्रत्यगात्मतया भाति
 ज्ञानाद्वैदान्तवाक्यजात् कठरु. ३९
 ताभिरेत* रुद्रोऽन्वायत्तः बृह. २।२।२
 ताभिः क्षुधं पाप्मानमपाप्मन् सहवै. १३
 ताभिः प्रत्यवसृप्य पुरीतति शेते बृह. २।१।१९
 ताभ्यः पुरुषमानयत्ता अब्रुवन्सुकृतं
 बतेति, पुरुषो वाव सुकृतम् रणेत. २।३
 ताभ्यामयं प्राणश्छन्नः बृह. १।६।३
 ताभ्यामिदं विश्वमेजत्समेति बृह. ६।२।२
 ताभ्यो गामानयत्ता अब्रुवन्न वै
 नोऽयमलमिति रणेत. २।२
 ताभ्योऽभितप्ताभ्यो मूर्तिरजायत रणेत. ३।२
 ताभ्योऽश्वमानयत्ता अब्रुवन्न वै
 नोऽयमलमिति रणेत. २।२
 तामग्निवर्णीं तपसा ज्वलन्तीं वैरो-
 चनीं कर्मफलेषु जुष्टाम् देव्यु. ६+
 [वनदु. ११५, १६५+ महाना. ६।१४
 [क.खि. १०।१२७।१२+ तै.आ. १०।२।१
 तामप्यथ (चिन्मात्रवासनां) परि-
 त्यज्य मनोबुद्धिसमन्विताम् ।
 शेषस्थिरसमाधानो भव... मुक्तिको. २।७१
 तामसत्वं हर गणेशो. ४।९
 तामसं परिचक्षते भ.गी. १७।१३
 तामसः परिकीर्तितः भ.गी. १८।७
 तामसी चेति तां शृणु भ.गी. १७।२

तामसी दैत्यपक्षेषु माया त्रेधा-
 ह्युदाहृता । अजेया वैष्णवी माया.. कृष्णो. ५
 तामसी द्रव्यशक्तिः ग.शो. ४।३
 तामसी राजसी सार्विकी मानुषी..
 (मूर्तिः) भक्तियोगे तिष्ठति गोपालो. ३।२
 तामस्याः पञ्च तन्मात्रा अजायन्त
 पञ्च भूतान्यजायन्त ग.शो. ४।४
 ता महासंहिता इत्याचक्षते तैत्ति. १।३।१
 तामात्मस्थां येऽनुपश्यन्ति धीराः गुह्यका. ४४
 तामाहुरग्न्यां महतीं महीयसीम् गुह्यका. ५१
 तामिहायुषे शरणं प्रपद्ये ग. पू. २।३
 तामीश्वराणां परमां महेश्वरीम् गुह्यका. ६६
 तामु नाम्नीरयति नाम्नि मन्त्रा
 एकं भवन्ति मन्त्रेषु कर्माणि [छान्दो. ७।४।१+७।५।१
 तामेत्य सर्वविद्याज्ञानधानमवति तारोप. ४
 तामेव प्रत्यक्षं तां वदिष्यामि कौलो. शां.
 तामेव भान्तीमनुभाति सर्वं गुह्यका. ४५
 तामेवमनूचानां गायत्रासिष्ठ अव्यक्तो. ३
 तामेव विदधान्यहम् भ.गी. ७।२१
 ता यत्राभिसायं बभूवुस्तत्राग्निमुप-
 समाधाय गा उपरुध्य समिधमावाय
 पश्चादग्नेः प्राहुपोपविवेश [छान्दो. ४।६१-४।८।१
 ता यथा तत्र न विदुरियमहमस्मीति छान्दो. ६।१०।१
 ता यो वेद स वेद ब्रह्म तैत्ति. १।५।३
 तारकत्वात्तारको भवति तारसा. २।१
 [रामो. ता. १।२+ श्रीवि.ता. १।२
 तारकमित्येतत्तारकं ब्राह्मणो नित्यं
 महीयते श्रीवि.ता. १।२
 तारकं दीर्घानलं बिन्दुपूर्वकं दीर्घा-
 नलं.. इत्येतद्ब्रह्मात्मिकाः...
 उपासितव्याः रामो. १।२
 तारकं द्विविधं-मूर्तितारकममूर्ति-
 तारकमिति मं. ब्रा. १।४
 तारकं ब्रह्मेति गदितं वन्दे श्री-
 रामवैभवम् अद्वयता. शीर्ष.
 तारकाभ्यां तद्दर्शनमात्राण्युभयैक-
 दृष्ट्या मनोयुक्तं ध्यायेत् अद्वयता. ६

तारकाभ्यां सूर्यचन्द्रमण्डलदर्शनं
 ब्रह्माण्डमिव... अद्वयता. ६
 तारकाभ्यां सद्बुधस्थसत्त्वदर्शना-
 न्मनोयुक्तेनान्तरीक्षणेन
 सच्चिदानन्दस्वरूपं ब्रह्मैव अद्वयता. ६
 तारयतीति तारा तारोप. १
 ताररहिता पुनरेकजटा भवति तारोप. ५
 तारसार-महावाक्य-पञ्चब्रह्मा-
 ग्रिहोत्रकम् मुक्तिको. १।३८
 तारसंयमात्सकलविषयज्ञानं भवति शां. १।७।५२
 तारं ज्योतिषि संयोज्य...पूर्वा-
 भ्यासस्य मार्गोऽयं... शां. १।७।१७
 तारं परं रमावीजम् द. म. १०
 तारादिकास्त्रान्ता चेतारा भवति तारोप. ४
 तारा स्यादर्धपञ्चाक्षररूपा ब्रह्म-
 विष्णुमहेश्वरसदाशिवविन्दु-
 मेलनरूपा विद्या तारोप. १
 तारेण रुद्धं, एतत्तत्र मनुस्वरूपम् गणप. ७
 तारेति परमा तारा तारोप. १३
 तारे (चित्तसंयमात्) सिद्धदर्शनम् शां. १।७।५२
 ताभिर्वा एतदास्रवदास्रवति बृह. ४।२।३
 तालवनं बृहद्वनं कुमुदवनं...
 दधिवनं वृन्दावनमिति सामर. ५
 तालुचक्रं, तत्रामृतधाराप्रवाहः सौभाग्य. २९
 तालुमूलगतां यत्नाजिह्वयाऽऽकम्प्य
 घटिकाम्.. प्राणस्पन्दो निरुध्यते शां. १।७।३०
 तालुमूलं समुत्कृष्य सप्तवासर-
 मात्मवित् । स्वगुरुक्तप्रकारेण
 मलं सर्वं विशोधयेत् योगकुं. २।२८
 तालुमूले स्थितश्चन्द्रः सुधावर्षत्यधोमुखः यो.शि. ५।३३
 तालुमूलोर्ध्वभागे महाज्योतिर्मयूखो
 वर्तते, तद्योगिमिधियम् अद्वयता. ७
 तालुमूलोर्ध्वभागे महाज्योतिर्विद्यते
 तद्दर्शनादग्निमादितिद्धिः मं.ब्रा. १।४
 तालुरसनाग्रनिपीडनाद्वाङ्मनःप्राण-
 निरोधनाद्ब्रह्म तर्केण पश्यति मैत्रा. ६।२०
 तालुः शंभोर्वाकः (शारीरयज्ञस्य) प्रा.हो. ४।३

तात्वध्यं परिवर्त्य..महिमानं निरीक्षेत मैत्रा. ६।२१
 तावताऽऽत्मानमानन्दयति परब्र. २
 तावत्कालस्य स्थितिरुच्यते
 (ब्रह्मायुःपरिमिता) त्रि.म.ना. ३।४
 तावत्संसारभृगुषु स्वात्मना सह
 देहिनम् । आन्दोलयति नीरंध्रं.. महो. ४।११३
 तावदाकाशसङ्कल्पो यावच्छब्दः
 प्रवर्तते ना.वि. ४७
 तावज्जीवो भ्रमत्येवं यावत्तत्त्वं
 ध्यानं न विन्दति ध्या.वि. ५०
 तावदेव निरोद्धव्यं (मनः) यावद्धृदि
 गतं क्षयम् । एतज्ज्ञानं च च
 शेषोऽन्यो ग्रन्थविस्तरः [ब्र.वि.५+ त्रि.ता. ५।५
 तावदेव निरोद्धव्यं हृदि
 यावत्क्षयं गतम्.. मैत्रा. ६।३४
 तावद्रथेनगन्तव्यंयावद्रथपथि स्थितः
 अ. ना. ३
 तावद्विचारयेत्प्राज्ञो यावद्विश्रान्ति-
 मात्मनि महो. ४।३९
 तावानस्य महिमा ततो ज्याया*श्च
 पुरुषः छांदो. ३।१२।६
 तावानस्य लोको भवति य
 एवं विद्वानधोपहासं चरति बृह. ६।४।३
 तावन्ति पुरुषायुषोऽह्नां सहस्राणि
 भवन्ति १ऐत. ३।८।६
 तावन्ति शतसंवत्सरस्याह्नां सहस्राणि १ऐत. २।४।२
 तावन्निशीव वेताला बलगन्ति हृदि
 वासनाः । एकतस्वदृढाभ्यासाद्या-
 वन्न विजितंमनः[मुक्तिको.२।४०+ महो.५।७८
 तावन्योन्यमभिसम्भवतः १ऐत. ३।७।३
 ता वा अस्यैता हिता नाम नाड्यः
 यथाकेशः सहस्रधाभिन्नस्तावता-
 ऽणिम्ना तिष्ठन्ति.. बृह. ४।३।२०
 ता वा एता दशैव भूतमात्रा अधि-
 प्रज्ञं दशप्रज्ञामात्रा अधिभूतं यद्धि
 भूतमात्रा न स्युर्न प्रज्ञामात्राः स्युः कौ. त. ३।८
 ता वा एताश्चतस्रश्चतुर्धा चतस्र-
 श्चतस्रो व्याहृतयः । ता यो वेद,
 स वेद ब्रह्म तैत्ति. १।५।३

ता वा एताः सर्वा ऋचः सर्वे वेदा
 सर्वे घोषा एकैवव्याहृतिः प्राण एव १ ऐत.२।२।११
 ता वा एताः सर्वा देवता आयुमेव
 प्रविश्य वायौ सृप्ता न मूर्च्छन्ते कौ. त. २।१२
 ता वा एताः सर्वा देवताः प्राणमेव
 प्रविश्य प्राणे सृप्ता न मूर्च्छन्ते कौ. त. २।१३
 तावान् सर्वेषु वेदेषु
 तावेतावन्योन्यस्मिन्प्रतिष्ठितौ राशि-
 भिरेषोऽस्मिन् प्रतिष्ठितः बृह. ५।५।२
 तावेतावर्काश्चमेधौ
 वृ. १।२।७
 तासामु ह स्मैतां चतुर्थी महाचमस्यः
 प्रवेदयते मह इति तद्वह्नौ तैत्ति. १।५।१
 तासां तप्यमानानां* रसान्प्रावृ-
 द्गने ऋचो वायोर्यजूंषि
 सामान्यादित्यात् छान्दो. ४।१७।२
 तासां त्रिवृतं त्रिवृतमेकैकां करवाणीति छान्दो. ६।३।३
 तासां त्रिवृतं त्रिवृतमेकैकामकरोत् छान्दो. ६।३।४
 तासां ब्रह्म महद्योनिः
 भ. गी. १।४।४
 तासां मूर्धनमभिनिस्तृतेका ।
 तयोर्ध्वमायन्नमृतत्वमेति विष्ण-
 ऊन्या उत्क्रमणे भवन्ति कठो. ६।१६
 तासां (अपां) यः स्थविष्ठो धातु-
 स्तन्मूत्रं भवति यो मध्यमस्त-
 लोहितं, योऽणिष्ठः स प्राणः छान्दो. ६।५।२
 तासां वायुर्वत्सः स य एतमेवं
 वायुं दिशां वत्सं वेद न पुत्रोद-
 रोदिति छान्दो. ३।१५।२
 तासां (नाडीनां) शतं शतं
 द्वास्तति प्रतिशाखा..(मा.पा.) प्रश्नो. ३।६
 तासु चतुर्दशकारणानां बाह्यवृत्तयो-
 ऽन्तर्वृत्तयस्तेषामुपादानकारणम् ना. प. ५।१२
 तासु तदा भवति, यदा सुप्तः स्वप्नं
 न कञ्चन पश्यति कौ. त. ४।१९
 तासु पूर्णिमाभ्यासः कर्तव्यः,
 तद्वश्यं नासाग्रम् मं. ब्रा. २।२
 तास्तु गोप्या महायोगात्परमात्म-
 पदेऽव्यये । विना कार्यं सदा
 गुप्तं योगसिद्धस्य लक्षणम् यो.शि. १।१५६
 तां गन्धर्वोऽ (अ)वदद्गर्भे अन्तः चिन्त्यु. १।१।११

तां चेद्विद्वानुद्गास्यो मूर्धा ते व्यप- तिष्यत्तथोक्तस्य मया.. छांदो. १।११।७	तां सानुमन्तो विदधत्स्वतेजसा.. वरप्रदाय पित्रे स्वाहा पारमा. ६।५
तां चेद्विद्वान्प्रति हरिष्यो मूर्धा... छांदो. १।११।९	तां सृष्ट्वाऽथ उपास्ते, तस्मात्स्त्रियमथ उपासीत बृह. ६।४।२
तां चेद्विद्वान्प्रस्तोष्यसि मूर्धा ते विपतिष्यतीति छांदो. १।११।४	तां स्तत्र देवा यथा सोमः प्राजान- माप्याय स्वापक्षीयस्वेत्येवमेना- स्तत्र भक्षयन्ति बृह. ६।२।१६
तां चेद्विद्वान्प्रास्तोष्यो मूर्धा ते व्यप- तिष्यत् तथोक्तस्य मयेति छांदो. १।११।५	तां स्तथैव भजाम्यहम् भ.गी. ४।११
तां जीवरूपिणीं ध्यायेज्योतिष्ठं मुक्तिहेतवे योगरा. ७	तां स्ततिश्च स्व भारत भ.गी. २।१४
तां त्वहं तुभ्यं वक्ष्यामि को हि त्वैवं ब्रुवन्तमर्हति प्रत्याख्यातुमिति बृह. ६।२।८	तां स्ते प्रेत्याभिगच्छन्ति, ये के चात्महनो जनाः ईशा. ३
तां दुर्गां दुर्गमां देवीं.. नमामि भवभीतोऽहं देव्यु. १०	तां स्तेष्वन्वविन्दच्छुद्ध्या च तपसा च सहवै. ११
तां (कुण्डलिनीं) दृष्ट्वा मनसैव नरः सर्वपापविनाशद्वारा मुक्तो भवति अद्वयता. २	तां स्त्वं वृत्रहञ्जहि वास्मभ्यमाभर सहवै. ७
तां देवतामुपातिष्ठत यज्ञकामाः सहवै. १३	तां हासुराः पाप्मना विविधुस्तस्मा- त्तयोभयं वदति सत्यं चानृतं च छान्दो. १।२।३
तां द्योतमानां स्वर्ग्य मनीषां चित्त्यु. ११।११	तां हैतामेके सावित्रीमनुष्टुभमन्वाहुः बृह. ५।१४।५
तां (मालां) पञ्चभिर्गन्धैरमृतैः पञ्चभिर्गन्धैस्तनुभिः शोधयित्वा ...प्रत्यक्षमादिक्षान्तैर्वर्णैर्भावयेत् अ.मा. ३	तां होवाच किमेतद्यक्षमिति केनो. ३।१२
तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनप- गामिनीम् [क्र.खि.५।८७।१ श्रीसू. २,१५	ताः पय आहुतयो देवानामभवन् सहवै. १३
तां पद्मनेमिं शरणमहं प्रपद्ये अल- क्ष्मीर्मेनश्नतां.. [क्र.खि.५।८७।५ श्रीसू. ५	ताः पुनः पुनरुदयनः प्रचरन्त्येवं ह वै तत्सर्वं परे देवे मन- स्येकीभवति प्रश्नो. ४।२
तां योगमिति मन्यन्ते स्थिरामिन्द्रय- धारणाम् । अप्रमत्तस्तदा भवति योगो हि प्रभवाप्ययौ कठो. ६।११	ताः पुनरुदयन्तः प्रचरन्ति.. (मा.पा.) प्रश्नो. ४।२
तां (ब्रह्मविद्यां) विदित्वा स च रक्तं जिज्ञासयामास अव्यक्तो. ३	ताः सर्वानाड्यः सुषुप्तयेनाकाशवत् परब्र. १
तां वै देवीमात्मबुद्धिप्रकाशां मुमुक्षुर्वै शरणमहं प्रपद्ये.. गुह्यका. ७२	ताः सृष्टा अब्रुवन् कथमन्नाद्या अभवन्निति ग.पू. १।३
तां (मृदं) शुद्धजलेन प्रणवेन धर्षयेत् कात्याय. १	ताः स्मरणादनुमीयन्ते पैङ्गलो. ३।३
तां समन्तं पृथिवीं द्विस्तावत्समुद्रः पर्येति बृह. ३।३।२	तितिक्षाज्ञानवैराग्यशमादिगुण- वर्जितः । भिक्षामात्रेण जीवी स्यात्स यतिर्यतिवृत्तिहा ना.प. ५।१२
तां समभवत्ततो मनुष्या अजायन्त बृह. १।४।४	तिमिरान्धं तामसम् शारीरको. ९
तां समेवाभवत्तत एकशकमजायत बृ.उ. १।४।४	तिरश्चीनमजरं तद्रजोऽभूत् त्रिपुरो. ४
तां समेवाभवत्ततो गावोऽजायन्त बृ.उ. १।४।४	तिरश्ची सा प्रज्ञा, प्रज्ञया हि विपश्यति कौ.त. १।५
तां समेवाभवत्ततोऽजावथोऽजायन्त बृ.उ. १।४।४	तिरोधानकरी पार्वती भवति ना.पू.ता. २।१
	तिर्यगूर्ध्वमधश्चायी रश्मयस्तस्य सन्तताः । सन्तापयति स्वं देहमापादतलमस्तकः महाना. ९।१०
	तिर्यगूर्ध्वमधोदृष्टिं विहाय च महामतिः । स्थिरस्थायी विनिष्कम्पः सदा योगं समभ्यसेत् अ.ना. ३२

(अथ) तिर्यग्वाऽवाङ्मोर्ध्वं वाऽनूह्य एष
परमात्माऽपरिमितोऽजोऽतर्क्यो-
ऽचिन्त्य एष आकाश आत्मा मैत्रा. ६।१७
तिलमध्ये यथा तैलं पापाणेष्विव
काञ्चनम् । हृदि स्थाने स्थितं
पद्मं तस्य वक्त्रमधोमुखम् [योगत. ८ यो. त. १३७
तिलाञ्जलिं पितृणां ये ददति ते
तन्मण्डलं प्राप्नुवन्ति सामर. ७५
तिलाञ्जुहोमि । सरसा* सपिष्टान्
गन्धारं मम चित्ते रमन्तु स्वाहा महाना. १४।५
तिलानां तु (तिलेषुच) यथा तैलं
पुष्पे गन्ध इवाश्रितः । पुरुषस्य
शरीरेऽस्मिन् (तु) सबाह्याभ्यन्तरे
(तथा) स्थितः [ध्या. वि. ७+ ब्र. वि. ३५
तिलाः कृष्णास्तिलाः श्वेतास्तिलाः
सौम्या वशानुगाः । तिलाः
पुनन्तु मे पापं यत्किञ्चि-
दुरितं मयि महाना. १४।६
तिलेषु तिलवद्देवेदान्तः सुप्रतिष्ठितः मुक्तिको. १।९
तिलेषु तैलं दधनीव सर्पिरापः
स्रोतस्स्वरणीषु चाग्निः । एव-
मात्मनि जायते (गृह्यते) ऽसौ
सत्येन (एनं) तपसा यो-
ऽनुपश्यति [ब्रह्मो. १९+ श्वेता. १।१५
तिलेषु तैलं दधनीव सर्पिर्यदापः
स्रोतस्स्वरण्योरिवाग्निः । एव-
मात्माऽऽत्मनि जायते इतिहा. ४९
तिलैरेतावद्भिरभिषिच्य वायुलोक-
कामो वायुलोकमवाप्नोति भस्मजा. २।१२
तिलौदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्त-
मग्नीयातामीश्वरौ जनयितवै बृह. ६।४।१७
तिष्ठतो ब्रजतो वाऽपि यस्य चक्षुर्न
दूरगम् । चतुर्युगां भुवं मुक्त्वा
परित्राट् सोऽन्ध उच्यते ना. प. ३।६६
तिष्ठत्यात्मरसं मनः अ. पू. २।९
तिष्ठन्गच्छन् स्पृशन्निघ्नन्नपि तलेप-
वर्जितः । अजडो गलितानन्द-
स्त्यक्तसंवेदनः सुखी अ. पू. ४।६३

तिष्ठन्गच्छन्स्वप्नाप्रतिविवर्त-
त्पतन्पतन् । असदेवेदमित्यन्तं
निश्चित्यास्थां पारत्यज महो. ६।३४
तिष्ठन्ति परितस्तस्या नाड्यो मुनि-
पुङ्गव । द्विसप्तति सहस्राणि तासां
मुख्याश्चतुर्दश जा. द. ४।६
तिष्ठन्त परमश्रमं भ. गी. १३।२८
तिष्ठन्त्यहश्च शेषो भवति व्रतमिति.. संहितो. ५।१
तिष्ठन्नपि हि नासीनो गच्छन्नपि न
गच्छति । शान्तोऽपि व्यवहारस्थः
कुर्वन्नपि न लिप्यते सं. सो. २।३३
तिष्ठन्प्रातः प्राङ्मुख आयातु वरदे-
स्यावाह... महाव्याहृतिभिः..
गायत्रीं जपेत् सन्ध्यो. २
तिसृभिर्व्यायुषैस्त्रियम्बकेस्तिस्रो
रेखाः कुर्वीत (भस्मना) जाबाल्यु. ६
तिस्रश्च रेखाः सदनानि भूमे-
स्त्रिविष्टपास्त्रिगुणास्त्रिप्रकाशाः ।
एतत्पुरं पूरकं पूरणानाम्.. त्रि. महो. ५
तिस्रस्तृचाशीतयो यदूर्ध्वं सा पञ्चमी १ ऐत. ३।४।३
(ॐ) तिस्रः पुरस्त्रिपथा विश्वचर्षणा त्रिपुरो. १
तिस्रः पुरस्त्रिपथा विश्वचर्षणी त्रि. महो. १
तिस्रो मात्रा मृत्युमत्यः प्रयुक्ता
अन्योन्यसक्ता अनुविप्रयुक्ताः ।
क्रियासु बाह्याभ्यन्तरमध्यमासु
सम्यक्प्रयुक्तासु न कम्पते ज्ञः प्रश्नो. ५।६
तिस्रो मात्रार्धमात्रा च प्रत्यक्षस्य
शिवस्य च १ प्रणवो. ३
तिस्रो मात्रास्तथा ज्ञयाः सोमसूर्याग्नि-
रूपिणः ब्र. वि. ८
तिस्रो रात्रीर्दीक्षितो भवति सहवै. १२
तिस्रो रात्रीर्दवात्सीर्गृहे मेऽनश्नन्नह्य-
न्नतिथिर्नमस्यः । नमस्तेऽस्तु
तस्मात्प्रति त्रीन्वरान्वृणीष्व कठो. १।९
तिस्रो रेखाः सदनानि भूस्त्रि-
विष्टपास्त्रिगुणास्त्रिप्रकाराः ।
एतत्त्रयं पूरकं पूरणानाम् त्रिपुरो. ५

तिस्रो व्यावृत्तयस्त्रिपदा गायत्री
त्रयो वेदास्त्रयो देवास्त्रयो वर्णा-
स्त्रयोऽग्नयश्च जायन्ते शाडि. ३।१।३
तीर्णो हि तदा सर्वाङ्गोऽकान्तहृदयस्य
भवति बृह. ४।३।२२
तीर्थदानतपोयोगस्वाध्याया
नेत्र तत्समाः (विल्वसमाः) २ विल्वो. २९
तीर्थभ्रान्त्यधमाधमा मैत्रे. २।२१
तीर्थानि तोयपूर्णानि देवान्काष्ठादि-
निर्मितान् । योगिनो न प्रपद्यन्ते
(प्रपूज्यन्ते) स्वात्मप्रत्ययकारणान् जा.द. ४।५२
तीर्थानि यानि पञ्चेते... प्राणा-
यामस्य तत्फलम् योगो. १४
तीर्थे दाने जपे स्नेहे काष्ठे पाषाणके
सदा । शिवं पश्यति मूढात्मा
शिवे देहे प्रतिष्ठिते जा.द. ४।५७
तीर्थे श्वपचगृहे वा तनु विहाय याति
केवल्यम् (ज्ञानी) पैङ्गलो. ४।५
तुन्दस्थजलमन्नं च रसादीनि समी-
कृतम् । तुन्दमध्यगतः प्राणस्तानि
कुर्यात्पृथक्पृथक् त्रि. ब्रा. २।८३
तुन्दस्थं जलमन्नं च रसादिषु समीरितं
तुन्दमध्यगतः प्राणस्तानि पृथक्कुर्यात् शाडि. १।४।८
तुन्दे तु ताणं कुर्याच्च कण्ठसङ्कोचने
कृते । सरस्वत्यां चालनेन वक्ष-
सश्चोर्ध्वगो मरुत् यो.कुं. १।१५
तुभ्यं प्राणः प्रजास्त्विमा वलिं
हरन्ति... यः प्राणैः प्रवितिष्ठसि प्रश्नो. २।७
तुभ्यं मह्यमनन्ताय मह्यं तुभ्यं
चिदात्मने (नमः) [वराहो. २।३४ + सं. सो. २।३२
तुमुलो व्यनुनादयन् भ.गी. १।१९
'तुरंभगस्यधीमहि' [ऋ. अ. ४।४।२।५
[मं=५।८२।१३. आ. १।११।३३ति
सर्वं पिबति छान्दो. ५।२।७
(अथ) तुरीय ईश्वरप्रासः स स्वराट्
स्वयमीश्वरः नृसिंहो. २।७
तुरीयगा सप्तमी (भूमिका) वराहो. ४।१
तुरीयपादस्तुरीयतुरीयतुरीयातीतं च त्रि. म. ना. १।४
तुरीयपादस्तुरीयः (ब्राह्मणः पादः) त्रि. म. ना. १।४

तुरीयभूम्यां विहरन्ब्रह्मविद्भवति वराहो. ४।१
तुरीयमक्षरमिति श्रुतेः, तुरीयस्य
नित्यत्वं.. त्रि. म. ना. २।१
तुरीयमक्षरे साक्षात्तुरीयं सर्वं
सर्वान्तभूतम् त्रि. ता. १।७
तुरीयमात्राचतुष्टयमर्थमात्रांशम्,
अयमेव ब्रह्मप्रणवः प. हं. प. १०
तुरीयमेवाप्येति यस्तुरीयमेवा-
स्तमेति सुबालो. ९।१, १३
तुरीयरूपां तुरीयातीतां... हिरण्य-
वर्णमिति पञ्चदशभिर्भूयैवित् सौ. ल. १
(अथ) तुरीयश्चतुरात्मा तुरीया-
वसितत्वादेकैकस्योतानुज्ञात्रनु-
ज्ञाविकल्पैस्त्रयमप्यत्रापि सुषुप्तं
स्वप्नमायामात्रम् नृसिंहो. १।४
तुरीयं तु निराकारम् त्रि. म. ना. २।१
तुरीयं निराकारमेकं ब्रह्म त्रि. म. ना. १।३
तुरीयं पदमक्षरम् ब्रह्मो. १
तुरीयं (सत्यचित्सुखम्) ब्रह्मसंज्ञितम् पं. ब्र. १३
तुरीयः परमोहंसः साक्षान्नारायणोवतिः ना. प. ४।१४
तुरीयाक्षरभीकारं पदानां मध्यवर्ती-
त्येवं व्याख्यातम् त्रि. ता. १।७
तुरीयातीतमवाच्यं.. निराकारं
निराश्रयं निरतिशयाद्वैतपरमान-
न्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत् त्रि. म. ना. ७।१२
तुरीयातीतरूपात्मा शुभाशुभ-
विवर्जितः ते. विं. ४।४९
तुरीयातीतरूपोऽहं निर्विकल्प-
स्वरूपवान् ते. विं. ३।४१
तुरीयातीतसंन्यासपरिव्राजा-
क्षमालिका मुक्तिको. १।३६
तुरीयातीतस्यावधूतस्याजगरवृत्तिः
तुरीयातीतावधूतयोर्ऋतुक्षौरं, कुटी-
चकस्य ऋतुद्वयक्षौरं बहूदकस्य न
क्षौरं हंसस्य परमहंसस्य च नक्षौरम् ना. प. ७।६
तुरीयातीतावधूतयोर्न ज्येष्ठः, यो न
स्वरूपज्ञः, स ज्येष्ठोऽपि कनिष्ठः ना. प. ५।८
तुरीयातीतावधूतयोर्न त्वन्याधिकारः ना. प. ७. ९
तुरीयातीतावधूतयोर्निदिध्यासः ना. प. ७।११

तुरीयातीतावधूतयोर्ब्रह्मप्रणवः	ना.प. ७।१०
तुरीयातीतावधूतयोर्महावाक्यो-	
पदेशाधिकारः, परमहंसस्यापि	ना.प. ७।९
तुरीयातीतावधूतयोः साहसभावना	ना.प. ७।९
तुरीयातीतावधूतयोः स्वात्मन्येव	
केवल्यं स्वरूपानुसन्धानेन भ्रमर-	
कीटन्यायवत् [सं. सो. २।५९+	ना. प. ५।९
तुरीयातीतावधूतवेपेणाद्वैतनिष्ठापरः	
प्रणवात्मकेन देहत्यागं करोति	
यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३
तुरीयातीतो गोमुखवृत्त्या फला-	
हारी अन्नाहारी चेद्ब्रह्मत्रये देह-	
मात्रावशिष्टो दिगम्बरः कृष्ण-	
वच्छरीरवृत्तिकः	सं. सो. २।१३
तुरीयातीतो गोमुखः फलाहारी	ना. प. ५।५
तुरीयातीतापनिषद्द्वयं यत्परमाक्षरम्..	
...स्वमात्रं चिन्तयैऽन्वहम्	तुरी. शीषकं
तुरीयावस्थायां तुरीयस्य चातुर्विध्यं	
तुरीयविश्वस्तुरीयतैजसस्तुरीय-	
प्राज्ञस्तुरीयतुरीय इति	प. हं. प. ९
तुरीयावस्थां प्राप्य तुरीयातीतत्वं	
ब्रजेत्	ना. प. ६।२
तुरीये जाग्रतमस्वप्नसुषुप्तमव्यभि-	
चारिणं नित्यानन्दं सदेकरसं	नृसिंहो. २।१
(अथ) तुरीयेणोत्तश्च प्रोतश्च	
ह्ययमात्मा नृसिंहः	नृसिंहो. ८।१
तुरीये तुरीयादिचतस्रोऽवस्थाः [प.हं.प.९ ना. प. ६।७	
तुर्यतुर्यः परानन्दो वैदेही मुक्त	
एव सः	ते. बि. ४।४८
तुर्यमालम्ब्य कायान्तस्तिष्ठामि	
स्तम्भितस्थितिः	अ. पृ. ३।१३
तुर्यविश्रान्तियुक्तस्य...नाकृतेन	
कृतेनार्थो ... निर्मन्दर	
इवाम्भोधिः स तिष्ठति	महो. ४।४०, ४१
तुर्यं ध्वन्यात्मकं तुरीयातीतमवाच्यं	
...ध्यायेत् (आदिनारायणम्)	त्रि.म.ना. ७।३२
तुर्यातीतपदावस्था सप्रमी भूमिको-	
त्तमा । मनोवचोभिरग्राह्या	
स्वप्रकाशसदात्मिका	अ.पृ. ५।८९

तुर्यातीता तु याऽवस्था परा	
निर्वाणरूपिणी	अ.पृ. ५।८६
तुर्यातीतं न मे किञ्चित् सर्वं	
सञ्चिन्मयं ततम्	ते. बि. ६।९
तुर्यातीतं परं ब्रह्म ब्रह्मरन्ध्रे तु लक्ष-	
येत् । जाग्रद्वृत्तिं समारभ्य याव-	
द्ब्रह्मविलान्तगम्	त्रि.ब्रा. २।१५१
तुर्यातीतोऽस्मि केवलः । सदाचेतन्य-	
रूपोऽस्मि चिदानन्दमयोऽस्म्यहम्	ते. बि. ३।४
तुर्यान्ते विष्णुरुच्यते । ध्यानेनैव समा-	
रक्तो व्योम्नि चात्यन्तनिमले	त्रि.ब्रा. २।१५२
तुर्यावस्था नमस्कारः	भावनो. १०
तुर्यावस्थोपशान्ता सा मुक्तिरेव	
हि केवला	अ.पृ. ५।८५
तुर्या सा प्राप्यते दृष्टिर्मेहद्विन्दवित्तमः	अ.पृ. १।५१
तुर्यां तुरीयविश्वो मध्यमायां तुरीय-	
तैजसः पश्यन्त्यां तुरीयप्राज्ञः	
परायां तुरीयतुरीयः	प.हं.प. १०
तुलसि श्रीसखि शुभे...नागायण-	
मनःप्रिये	तुलस्यु. १०
तुलमीदारुमणिभिजेपः सर्वाधिसाधकः	तुलस्यु. १७
तुलसीपत्रमुत्सृज्य यदि पूजां करोति	
वै ।..विष्णुप्रीतिकरी न च	तुलस्यु. १५
तुलसीपारिजातश्रीवृक्षमूलादिकस्थल ।	
पद्माक्ष..मालया..जपेदक्षरलक्षकं	रामर. ४।६
तुल्यनिन्दात्मसंस्तुतिः	भ.गी. १४।२४
तुल्यनिन्दास्तुतिर्मौनी	भ.गी. १२।१९
तुल्यप्रियाप्रियो धीरः	भ.गी. १४।२४
तुल्यातुल्यविहीनोऽस्मि नित्यः	
शुद्धः सदाशिवः	मैत्रे. ३।६
तुल्ये सत्यपि कर्तव्ये वरं कर्म	
कृतं परम्	शिवो. ७।१२६
तुल्यो मित्रारिपक्षयोः	भ.गी. १४।२५
तुषारकरविम्बाच्छं मनो यस्य	
निराकुलम् । मरणोत्सवयुद्धेषु	
स शान्त इति कथ्यते	महो. ४।३३
तुषेण बद्धो ब्रीहिः स्यात्तुषाभावेन	
तण्डुलः । एवं बद्धस्तथाजीवः	
कर्मनाशे सदाशिवः	स्कन्दो. ६

तुष्टिस्त्वतुष्टिपर्यन्ता तस्माद्वाञ्छां
परित्यज अ.पू. ५।३७
तुष्टो यच्छेद्वाञ्छितार्थं महेशः सि. शि. २५
तुष्ट्यन्ति च रमन्ति च भ. गी. १०।९
मूर्ष्णीं शुद्रमजनयत्तस्माच्छूद्रो
निर्विद्योऽभवत् अव्यक्तो. ६
तुस्तूर्ष्माणोदक्षिणश्चोत्तरश्च न हैवैनं
स्तृष्णीयाताम् कौ. त. २।१३
तृणकाष्ठादिगहने.. स्थाने न
दीपयेदग्निं दीप्तं चापिततः क्षिपेत् शिवो. ७।७०
तृणं पांसुं महेन्द्रं च सुवर्णं मेरु-
सर्पपम् । आत्मम्भरितया सर्व-
मात्मसात्कर्तुमुद्यतः । कालोऽयं
सर्वसंहारी तेनाक्रान्तं जगत्.. महो. ३।३८
तृणाग्रेष्वम्बरे भानौ नरनागामरेषु
च । यत्तिष्ठति तदेवाहमिति
मत्वा न शोचति अ. पू. ५।९४
तृणानलश्च नित्यश्चेत् क्षणिकं
तज्जगद्भवेत् ते. वि. ६।८७
तृणानि हीच्छन्ति कुशत्वमेव वृक्षा
यूपत्वं पशोश्च गोत्वम् । सर्वाः
प्रजा ब्राह्मणत्वं.. न ब्राह्मणत्वात्
परमस्ति किञ्चित् इतिहा. १४
तृणेन तत्तज्जीवानां सूर्यादि-
सकलभुवनप्रकाशिनी
दिवा च रात्रिः (तृप्तिकर्त्री) सीतो. ७
तृणोदकं पशुभ्यः स्वर्गं लोकं यज-
मानायान्नमात्मन आगायानि.. छान्दो. २।२२।२
तृतीयसवनमनुसन्तनुत छान्दो. ३।१६।४
तृतीयस्तैजसो भवति (नारायणः) ना. पू. ता. १।१
तृतीयं तृतीयेन (संयुज्यते) नृ. पू. २।२
तृतीयं नाभिचक्रं स्यात्तन्मध्ये
तु जगत्स्थितम् योगरा. ९
तृतीयं नाभिचक्रं पञ्चावर्तं
सर्पकुटिलाकारम् सौभाग्य. २६
तृतीयं यः पिबेत् सामवेदः प्रीणातु
तृतीयं सर्वमनु सन्तनुते -(मा. पा.) आचम. ४
तृतीया ईकाररूपिणी अव्यक्त-
स्वरूपा भवतीति सीतेत्युदाहरति सीतो. ३

तृतीया तनुमानसी (ज्ञानभूमिः) महो. ५।२४
तृतीया यौः स मकारः स सामभिः
सामवेदो रुद्र आदित्या जगत्या-
हवनीयः सा साम्नस्तृतीयः
पादो भवति नृ. पू. २।१
तृतीया यौः स मकारः, स सामभिः
सामवेदो रुद्रा आदित्या
जगत्याहवनीयः अ. शिखो. १
तृतीया शुभाशुभा शुक्ला रुद्रदेवत्या अ. शिखो. १
तृतीया (मोक्षभूमिका) साङ्गभावना अ. पू. ५।८२
तृतीयां (वृक्षशाखां) जहात्यथ
सा शुष्यति, सर्वं जहाति
सर्वं शुष्यति छांदो. ६।११।२
तृतीयां भूमिकां प्राप्य बुद्धो-
ऽनुभवति स्वयम् अक्षयुप. २२
तृतीये उत्तराम्नायो ज्योतिर्मठः... मठाम्ना. ५
तृतीयेनतुपिण्डेनमातस्तस्याभिजायते पिण्डो. ५
तृतीये धामनि पूर्वस्या एव विद्याया
यद्वाग्भवकूटं तेनैव मानवी चान्द्री
कौवेरी विद्यामाचक्षते त्रि. ता. १।१६
तृतीयाऽत्यन्तमात्मानमाचार्यकुले-
ऽवसादयन् (धर्मस्कन्धः) छांदो. २।२३।१
तृप्तिरिति वृष्टौ, बलमिति विशुति तैत्ति. ३।१०।२
तृष्ण्या वध्यते जन्तुः सिंहः
शृङ्गलया यथा महो. ५।८७
तृष्णा क्रोधोऽनृतं भाया... प्रतिषि-
द्धानि (२०) चैनानि सेव-
मानो ब्रजेदधः ना. प. ४।५-७
तृष्णाग्राहगृहीतानां संसारार्णव-
पातिनाम् । आवर्तैरुद्धमानानां
दूरं स्वमन एव नौः महो. ४।१०६
तृष्णा चपलमर्कटी, क्षणमायाति
पातालम् महो. ३।२३
तृष्णा च सुखदुःखानां कारणम् आयुर्वे. ६
तृष्णारज्जुगणं छित्त्वा मच्छरीर-
कपञ्चरात् । न जाने क गतो-
द्धीय निरहङ्कारपक्षिणी सं. सो. २।३८

तृष्णाविषूचिकामन्त्रश्चिन्तात्यागो
 हिसद्विज । स्तोकेनानन्दमायाति
 स्तोकेनायाति खेदताम् महो. ३।२६
 तृष्णासङ्गसमुद्भवम् भ. गी. १४।७
 तृष्णा हृत्पद्मपद्मी महो. ३।२४
 तृष्णैका दीर्घदुःखदा । अन्तः-
 पुरस्थमपि या योजयत्यतिसङ्कटे महो. ३।२५
 तृष्णा स्नेहो रागो लोभो हिंसा रतिः
 ...चञ्चलत्वं जिहीर्षार्थोपार्जनं
 ...परिग्रहावलम्बोऽतिष्टेष्मिन्द्रि-
 यार्थेषु द्विष्टिरिष्टेष्वभिष्वङ्गपरिपूर्णं
 एत...इत्यर्थंभूतात्मा तस्मान्नाना-
 रूपाण्याप्नोति मैत्रा. ३।५
 ते अत्रवीदेतास्वेव वां देवतास्वा-
 भजाभ्येतासु भागिन्यौ करोमीति ऐत. २।५
 ते अस्यात्मेति वा अहमेतमुपाल इति
 स यो हैतमेवमुपास्ते तेजस
 आत्मा भवति कौ.न. ४।४
 ते उभे नानार्थे पुरुषं सिनीतः कठो. २।१
 ते कामक्रोधादयः ..साधनरूपा
 भवन्ति सामर. १०१
 ते क्षुद्रसूक्ताश्चाभवन्महासूक्ताश्च... ऐत. २।२।५
 ते खल्विम एव पूर्वैराचार्यैः प्रोक्ता
 धर्माः संहितो. ३।९
 तेऽग्निमनुवन्, जातेवेद एतद्विज्ञानीहि
 किमेतद्यक्षमिति केनो. ३।३
 ते क्रमेण षोडशमात्रारूढाः, अकारे
 जाग्रद्विश्वः, उकारे जाग्रत्तेजसः प. हं. प. १९
 ते चन्द्रं प्राप्यान्नं भवन्ति बृह. ६।२।१६
 ते चान्द्रमसमेव लोकमभिजयन्ते प्रश्नो. १।९
 ते चावर्त्य विमुच्यन्ते यावत्कर्म
 न तद्वदेत् शिवो. १-३४
 ते छन्दोभिरच्छादयन्त्यदेभिरच्छा-
 दयः स्तच्छन्दसां छन्दस्त्वम् छां. उ. १।४।२
 ते छन्दोभिराच्छादयन्त्यदेभिराच्छा-
 दयन्- (मा. पा.) छां. उ. १।४।२
 तेज एव तत्पूर्वं दर्शयित्वाऽथापः
 सृजते [छांदो. ७।१११, १
 तेजश्च तेजोमात्रा च प्रश्नो. ४।८

तेजश्च विद्योतयितव्यं च प्रश्नो. ४।८
 तेजश्चास्मि विभावसौ भ. गी. ७।९
 तेजस एव तद्व्यापो जायन्ते छान्दो. ६।२।३
 तेजसःसमृद्धयै पुण्यलोकविजित्यर्था-
 चामृतत्वाय च (यष्टव्यम्) मैत्रा. ६।३६
 तेजसःसोम्याश्रयमानस्य योऽणिमा स
 ऊर्ध्वः समुदीपति सा वाग्भवति छान्दो. ६।६।४
 तेजसात्याप्ताखिललोकं ब्रह्ममूर्धानं
 ब्रह्मादयो हीदं दृष्ट्वाऽस्तुवन् गणेशो. ४।८
 तेजसा शरीरत्रयं संव्याप्य. मात्रा-
 भिरोतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं
 चिन्तयन्प्रसेत् नृसिंहो. ३।४
 तेजसा सोम्य शुक्लेन सन्मूलमन्विच्छ,
 सन्मूलाः सोम्येमाः सर्वाः प्रजाः छान्दो. ६।७।४
 तेजसा हि तदा सम्पन्नो भवति छान्दो. ८।६।३
 तेजसां तेजस्तेज आदधानः...
 तेजस्तेजसे स्वाहा पारमा. ४।४
 तेजसीव तमो यत्र विलीनं भ्रान्ति-
 कारणम् । अद्वितीये परे तत्त्वे
 निर्विशेषे भिदा कुतः अध्यात्मो. २४
 तेजसो वाव भूयोऽस्तीति तन्मे
 भगवान्प्रवीतु छांदो. ७।११।२
 तेजस्कायममृतं सलिल एवेदं सलिलं
 वनं भूयस्तेनैव मार्गेण जाग्राय
 धावति सम्राट् सुबालो. ४।४
 तेजस्तल्लोहितस्यात्र पिण्ड एवो-
 भयोस्तयोः मैत्रा. ७।११
 तेजस्तेजस्विनामहम् [भ.गी. ७।१० + ७।३६
 तेजस्त्रयमकारोकारमकारप्रणवात्मकम् २ बिल्वो. २१
 तेजस्यन्नादो भवति (मा. पा.) छां. उ. ३।१२।१
 तेजस्विनी हास्य प्रजा भवति बृह. २।१।४
 तेजस्वी भूयासम् चित्त्यु. ७।४
 तेजस्वी वै स तेजस्वतो लोकान्
 आस्वतोऽपहततमस्कानभिसिद्धयति छांदो. ७।११।२
 तेजस्व्यन्नादो भवति [छान्दो. २।१४।२ + ३।१३।१
 तेजः कल्पोद्यानम् भावनो. २
 तेजः क्षमा धृतिः शौचं भ.गी. १६।३
 तेजःक्षये क्षुधाकान्तिर्नश्यते
 मारुतक्षये वराहो. ५।५

तेजः प्रकाशने (शरीरस्य)	गर्भो. १	ते तेपु ब्रह्मलोकेषु पराः परागते	
तेजः परस्यां देवतायाम्	छान्दो. ६।८।६	वसन्ति न तेषां पुनरावृत्तिः	बृह. ६।२।१५
ते जीवा भक्तिमार्गीया एवैते	सामर. २	तेऽथ (ऋषयः) कवपमैलूपं दास्याः	छाग. १।१
तेजोदास्त्वमस्यग्निरसि	महाना. १७।१५	पुत्र इति...	
तेजो-नाद-ध्यान-विद्या-योग-		ते देवा अतुवन्नेतावद्वा इदं सर्वं	
तत्त्वात्मबोधकम्	मुक्ति. १।३३	यदन्नं तदात्मन आगासीः	बृह. १।३।१८
तेजोविन्दुः परं ध्यानं विश्वात्महृदि		ते देवा इममात्मानं ज्ञातुमैच्छन्, तां	
संस्थितम् । आणवं शांभवं		हासुरः पाप्मा परिजग्राह	नृसिंहो. ६।१
शांतं स्थूलं सूक्ष्मं परं च यत्	ते.त्रि. १।१	ते देवा ऊर्ध्ववाद्देवो रुद्रं स्तुवन्ति	चतुर्वे. ८
तेजो भित्त्वा वायुं भिनत्ति	सुबालो. १।१२	ते देवा ज्योतिरुत्तितीर्षवो द्वितीया-	
तेजोभिरापूर्णं जगत् समग्रं	भ.गी. १।१३०	द्भयमेव पश्यन्त इममेवोकारा-	
तेजोमध्ये स्थितं सत्त्वं सत्त्वं		प्रविद्योतं तुरीयतुरीयमात्मान-	
मध्ये स्थितोऽन्युतः	मैत्रा. ६।३८	मनुषुभान्विष्य प्रणवैर्नैव	
तेजोमयं (यी) चिदस्ति	सामर. ९७	तस्मिन्नवस्थिताः	नृसिंहो. ६।२
तेजोमयं विश्वमनन्तमाद्यं	भ.गी. १।१४७	ते देवा देवयजनस्योत्तरार्धेऽसुरैः	
तेजोमयी वागिति तद्वास्य विजिज्ञौ	छांदो. ६।७।६	संयत्ता आसन्	२ प्रणवो. ८
तेजोमयी वागिति भूग एवमा		ते देवा भावयन्तु वः	भ. गी. ३।११
भगवान्विज्ञापयतु [छांदो.	६।५।४+५।६	ते देवा भीता आसन्, क इमान-	
तेजो यत्ते रूपं कल्याणतमं तत्ते		सुरान्हनिष्यतीति	२ प्रणवो. ७
पश्यामि योऽसावसौ..सोऽहमस्मि	ईशा. १६	ते देवाः पुत्रैपणायाश्च वित्तैपणायाश्च	
तेजोरसविभेदैस्तु वृत्तमेतच्चराचरम्	वृ.जा. २।४	लोकैपणायाश्च ससाधने व्युत्थाय	
तेजोराशिं सर्वतो दीप्तिमन्तं	भ.गी. १।११७	...प्रणवमेवैभ्यो परं ब्रह्मात्म-	
तेजो वायौ विलीयते, वायुराकाशे..	सुबालो. २।२	प्रकाशं शून्यं जानन्तस्तत्रैव	
तेजो वावाद्भ्यो भूयस्तद्वा		परिसमाप्ताः	नृ. उ. ६।३
एतद्वायुमागृह्णाकाशमभितपति	छांदो. ७।११।१	ते देवाः सत्यमेवोपासते	बृह. ५।५।१
तेजो वै पुत्रनामासि स जीव		ते द्वन्द्वमोहनिर्मुक्ताः	भ. गी. ७।२८
शरदः शतम्	कौ.त. २।११	ते द्वे ब्रह्मणि विन्देत् कर्तृता कर्तृते	
तेजोऽशितं त्रेधा विधीयते तस्य		मुने । यत्रैवैष चमत्कारस्तमा-	
यःस्थविष्टो धातुस्तदस्थि भवति,		श्रित्य स्थिरो भव	महो. ४।१५
यो मध्यमः स मज्जा, योऽणिष्टः		ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. १।९
सा वाक्	छां.उ.६।५।३	ते द्वे शाखे हंसवर्णे गायत्री	
तेजोहवावउदानस्तस्मादुपशान्ततेजाः	प्रश्नो. ३।९	त्रिष्टुब्दैवत्ये	नारदो. १
ते तत एव द्रागिव व्यज्ञासिपुः	छाग. ६।४	ते द्वे शाखे हंसवर्णे गायत्री	
ते (अज्ञाः)तत्र साभिमाना वर्तन्ते	स्वसंवे. ३	त्रिष्टुब्धन्दसी	कात्याय. १
ते तथेत्युक्त्वा तूष्णीमतिष्ठन्		ते धर्माःस्कन्दनन्दिभ्यामन्यैश्च	
...नीचैर्बभूवुः	२ प्रणवो. १९	मुनिसत्तमैः । सारमादाय	
तेतमर्चयन्तस्त्वहिनःपिता,योऽस्माक-		निर्दिष्टाः सम्यक्..	शिवो. १।७
मविद्यायाः परं पारं तारयसि	प्रश्नो. ६।८	तेधूममभिसम्भवन्ति धूमाद्रात्रिः	
ते तं भुक्त्वा स्वर्गलोकं विशालं	भ.गी. १।२१	रात्रेरपरपक्षमपरपक्षाद्यान्पट्ट	
		दक्षिणैति	छां.उ.५।१०।३

त धूममभिसम्भवन्ति धूमा-
 द्रात्रिः रात्रेरपक्षीयमाणपक्ष-
 मपक्षीयमाणपक्षाद्यान्वणमा-
 सान्दक्षिणादित्य एति बृ. उ. ६।२।१६
 ते ध्यानयोगानुगता कपश्यन्देवा-
 त्मशक्तिं स्वगुणेर्निगूढाम्
 [श्वेताश्व. १।३+ ना. प. ९।२
 तेन कृमोऽमृतनाहमस्मि चिन्त्यु. ११।४
 तेन गन्धमाल्यलोकेन सम्पन्नो महीयते छान्दो. ८।२।६
 तेन गीतवादित्रलोकेन सम्पन्नो
 महीयते छान्दो. ८।२।८
 तेन चित्प्रतिबिम्बेन त्रिविधा भाति
 सा पुनः । प्रकृत्यवच्छिन्नतया सरस्व. ३७
 तेन चेतनेनेदं शरीरं चेतनवत्प्रति-
 ष्ठापितम् मैत्रा. २।५
 तेन ततोऽपि न बहुदहेदेवः सोम्य
 ते षोडशानां कलानामेका कला.. छान्दो. ६।७।३
 तेन तर्ह्येव पुरुषो न शृणोति ह न
 पश्यति स्वपितीत्याचक्षते प्रश्नो. ४।२
 तेन तः ह वको दाल्भ्यो
 विदाश्चकार छान्दो. १।२।१३
 तेन तः ह बृहस्पतिरुद्गीथमुपासाश्चक्रे छान्दो. १।२।११
 तेन तः हायास्य उद्गीथमुपासाश्चक्रे छान्दो. १।२।१२
 तेन त्रिराचामेत । प्रथमं यः पिबे-
 दग्वेदः प्रीणातु आचम. ३
 तेन देवाऽअयजन्तसाध्याः ऋषयश्चये
 [क्र.अ. ८।४।१८ =मं. १०।९०।७
 [वा.सं. ३।१।९+ चिन्त्यु. १२।४
 तेन देवाधिपत्यं ब्रह्माधिपत्यं
 च गच्छति ग.पू. १।१२
 तेन देवाधिपत्यं स्वःपतित्वं
 च गच्छति ग.पू. १।१२
 तेन धनदादिकाष्टापतिर्भवति ग.पू. १।१२
 तेन धीरावपि यन्ति ब्रह्माविदः बृह. ४।४।८
 तेन नवरन्ध्ररूपो देहः भावनो. २
 तेन नित्यनिवृत्तः (परमहंसः) प.हं. ३
 तेन नो णकारपकारावुपाप्माविति
 ह स्माह ह्रस्वो माण्डूकेयः ३ ऐत. २।६।२
 ३५

तेन नो णकारपकारावुपाप्माविति
 ह स्माह स्थविरः शाकल्यः ३ ऐत. २।६।३
 तेऽनन्योपासका भवन्ति सामर. ७५
 तेन पाप्मानमपहत्य ब्रह्मगा
 स्वर्गं लोकमप्येति १ ऐत. ३।८।४
 तेन पितृलोकेन सम्पन्नो महीयते छान्दो. ८।२।१
 तेन प्रद्योतेनैष आत्मा निष्क्रामति बृह. ४।४।२
 तेन प्राच्यान्प्राणान्नश्मिषु सन्निधत्ते प्रश्नो. १।६
 तेन भ्रातृलोकेन सम्पन्नो महीयते छान्दो. ८।२।३
 तेन मनुष्याणां मोहको दाहको (वायुः)
 भक्ष्य-भोज्य-लेह्य-चोष्य-पेयात्मकं
 चतुर्विधमन्नं पाचयति भावनो. ९
 तेन मातृलोकेन सम्पन्नो महीयते छान्दो. ८।२।२
 तेन मुखेन पक्षिणोऽस्ति
 (चन्द्रोपस्थानम्) कौ. त. २।९
 तेन मुखेन मामन्नादं कुरु । राजा
 त एकं मुखम्
 तेन मुखेन विशोऽस्ति कौ. त. २।९
 तेन मुखेनेमं लोकमस्ति कौ. त. २।९
 तेन मुखेन सर्वाणि भूतान्यस्ति कौ. त. २।९
 तेन मुह्यन्ति जन्तवः भ. गी. ५।१५
 तेन वक्रतुण्डाय हुमिति यो जानी-
 यात् सोऽमृतत्वं... च गच्छति ग. पू. १।१२
 तेन वासनात्मकेन लिङ्गेनोत्पत्ति-
 स्थितिलयानापद्यते सामर. १००
 तेन वेपेग भूम्यादिलोकं व्याप्या-
 नन्तयोजनमत्यतिष्ठत्
 (विराट् पुरुषः) मुद्रलो. २।२
 तेन वै ते मृत्युमजयन्... संसारं
 चातरन् नृ. पू. २।१
 तेन (आनुष्टुभमन्त्रेण) वै ते मृत्यु-
 मजयन्... संसारं चातरन् नृ. पू. २।१
 तेन वै सर्वमिदमसृजत यदिदं किं नृ. पू. १।१
 तेन सत्येन तपसर्तुं रम्यार्तवोऽस्मि कौ. त. १।२
 तेन सखिलोकेन सम्पन्नो महीयते छान्दो. ८।२।५
 तेन सप्तद्वीपाधिपो भवति, भूः-
 पतित्वं च गच्छति ग. पू. १।१२
 तेन (मंत्रज्ञानेन) सर्वज्ञानं भवति ग. पू. १।६

तेन सर्वमिदं प्रोतं तत्सत्यं तत्परं पदं १ यो.त.१३६
 तेन सर्वदेवाधिपत्यं विष्णुलोका-
 धिपत्यं च गच्छति ग. पू. १।१२
 तेन सर्वान्प्राणान्निमिषु सन्निधत्ते प्रश्नो. १।६
 तेन सर्वैः क्रतुभिरिष्टं भवति अ.शिरः. ३।१६
 तेन सह मनोयुक्तं तारकं सुसंयोज्य
 ...भूयुग्मं सावधानतया
 किञ्चिद्दूर्ध्वमुत्क्षेपयेत् अद्वयता. ६
 तेन स्त्रीलोकेन सम्पन्नो महीयते छान्दो. ८।२।९
 तेन स्वयं त्वया ज्ञातं ज्ञेयं यस्य
 महात्मनः । भोगेभ्यो ह्यरति-
 जाता दृश्याद्वा सकलादिह महो. २।७१
 तेन स्वसृष्टोको महीयते छान्दो. ८।२।४
 तेन स्वेदमूत्रजलरक्तवीर्यरूपरस-
 पुरुषादिकं प्राणः पृथक्कुर्यात् शाण्डि. १।४।८
 तेन ह वाय तत्कुलमाचक्षते,
 यस्मिन्कुले भवति... बृह. १।५।२१
 तेनाङ्गुलीमध्यमानात् सलिलमभवत् गायत्रीर. १
 तेनातुराः क्षीणलोकाश्च्यवन्ते मुण्ड. १।२।९
 तेनात्मना बहुज्ञेन निर्ज्ञाताश्चक्षु-
 रादयः ।... दिष्ट्याऽस्मि विगतज्वरः अ. पू. ३।९
 तेनाधीतं श्रुतं तेन तेन सर्वमनु-
 श्रितम् । मूलमंत्रं विज्ञानाति यो
 विद्वान्गुरुदशितम् यो. शि. २।४
 तेनाधीतं श्रुतं तेन... येन विप्रेण
 शिरसि त्रिपुण्ड्रं भस्मना धृतम् बृ. जा. ९।८
 तेनान्नपानलोकेन सम्पन्नो महीयते
 तेनान्योऽस्मत्समृच्छा तैत्तमस्मै
 प्रसुवामसि सहवै. ५
 तेनामृतत्वमश्याम् चित्त्यु. १०।१,४
 तेनामृतत्वस्येशानं माऽहं पौत्रमर्घं
 रुद्रमिति न हास्मात्पूर्वाः
 प्रजाः प्रयन्तीति कौ. त. २।८
 (पुत्र) ते नाम्ना मूर्धानमभि-
 जिघ्रामि, असाविति... कौ. त. २।११
 तेनायजंत यदृचोऽध्यगीषत, ताः पथ
 आहूतयो देवानामभवन् सहवै. १३

तेनासौ स्वविवेकेन स्वयमेव महा-
 मनाः । प्रविचार्य चिरं साधु महो. २।२
 स्वात्मनिश्चयमाप्तवान्
 तेनासौ लोको न सम्पूर्यते
 तस्माज्जुगुप्सेत छांदो. ५।१०।८
 तेनाहं ज्योतिषा ज्योतिरानशान
 आक्षि, यत्कुसीदमप्रतीतं.... सहवै. ४
 ते निचिक्वुर्ब्रह्म पुराणमग्न्यम् बृह. ४।४।१८
 ते निवध्नन्ति नागेन्द्रमुन्मत्तं विस-
 तन्तुभिः ॥ (विमूढाः कर्तुमुद्युक्ता
 ये हठाच्चैतसो जयम्) मुक्तिको. २।४७
 ते नु वित्तोर्ध्वा ऋचः सान्नो यजुषः
 स्वरमेव प्राविशन् छां. उ. १।४।२
 तेनेतिहासपुराणानां रुद्राणां शत-
 सहस्राणि जप्तानिफलानिभवन्ति पैङ्गलो. ४।२४
 तेनेदं निष्कलं विद्यात् क्षीरात्सर्पि-
 र्यथा तथा ब्र. वि. १७
 तेनेदं पूर्णपुरुषेण सर्वम् [श्वेता. ३।९+
 तेनेन्द्रस्य प्रियं धामोपेयाय [१ ऐत. महाना. ८।१४
 तेनेमे प्राणाः, प्राणेभ्यः प्रजाः २।३।१, २, ३
 तेनेयमिन्द्र जालश्रीर्जगतिप्रवितन्यते । मैत्रा. ६।३७
 द्रष्टुर्दृश्यस्य सत्तान्तर्बन्ध
 इत्यभिधीयते महो. ४।४७
 तेनेयं त्रयी विद्या वर्तते ओमित्या-
 श्रावयत्योमिति शस्सत्योमित्यु-
 द्गायत्येतस्यैवाक्षरस्यापचित्यै छांदो. १।१।९
 तेनेशितं (देवेन) कर्म निवर्तते ह श्वेताश्र. ६।२
 तेनैति (मार्गेण) ब्रह्मवित्पुण्य-
 कृत्तैजसश्च बृह. ४।४।९
 तेनैव (ब्रह्मप्रणवेन) ब्रह्म प्रकाशते
 तेन विदेहमुक्तिः प. हं. प. १०
 तेनैव मुखेन मामन्नादं कुरु । श्येनस्त
 एकं मुखं, तेन मुखेन पक्षिणोऽस्ति कौ. त. २।९
 तेनैव रूपेण चतुर्भुजेन भ. गी. १।१।४६
 तेनैव शरीरेण देवतादर्शनं करोति
 तेनैव पूर्णः सत्प्राणपुरुषविधएव [तैत्ति. नृ. पू. १।५
 तेनैषा खेचरी नाम मुद्रा ..विन्दुः २।२+३।४
 क्षरति नोयस्य..यावद्विन्दुःस्थितो
 देहे तावन्मृत्युभयं कुतः ध्या. वि. ८३

तेनो एतस्यै देवतायै सायुज्य*	वृ. उ. १।५।२३
सलोकतां जयति	छांदो. १।१।१०
तेनोभौ कुरुतो यश्चैतदेवं	
वेद यश्च न वेद	निरालं. १०
ते पश्वादयस्तत्स्थावरं ते ब्राह्मणा-	भ.गी. १।३।२६
दयः परमात्मैव	भ. गी. १।२३
तेऽपि चातितरन्त्येव	भ. गी. १।३२
तेऽपि मामेव कौन्तेय	भ. गी. १।२०
तेऽपि यान्ति परां गतिम्	
ते पुण्यमासाद्य सुरेन्द्रलोकं	निरा. १०
ते पिशाचास्ते मनुष्यास्ताः	वृ. उ. ६।२।१६
स्त्रियः (परमात्मैव)	वृ. उ. ६।२।१६
ते पुनः पुरुषाग्नौ हूयन्ते	म. वार. ३
ते पृथिवीं प्राप्यान्नं भवन्ति	प्रश्नो. २।२
तेऽप्यज्ञानतयानूनं पुनरायान्तियान्ति..	
ते प्रकाश्याभिवदन्ति (आकाशादयः)	
ते (देवाः) प्रजापतिमुपधावन्,	
तेभ्य एतं मंत्रराजं नारसिंहं	
प्रायच्छत	नृ. पू. २।१
ते प्राकाश्याभिवदन्ति (मा. पा.)	प्रश्नो. २।२
ते प्राप्नुवन्ति मामेव	भ. गी. १।२।४
ते ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नं	भ. गी. ७।२९
ते ब्रह्मलोके तु परान्तकाले परा-	
मृतात्परिमुच्यन्ति सर्वे [महाना. ८।१५ + मुण्ड. ३।२।६	
ते ब्रह्मलोकेषु परान्तकाले...	
परिमुच्यन्ति काले [कैव. ४+	भवसं. ३।३३
तेभिर्धार्मिभिरुं सूत्रं क्रियाङ्गं	
तन्तुनिर्मितम्	परब्र. १७
ते भोगास्तानि भोग्यानि व्यास-	
पुत्रस्य तन्मनः । नाजहुः...	महो. २।२६
ते (शिवभक्ताः) भोगान्प्राप्य	
मुच्यन्ते प्रलये शिवविद्यया	शिवो. १।३३
तेभ्यस्तज्ज्योतिरस्य सर्वस्य पुरतः	
सुविभा मविभातं... परमेव	
ब्रह्म भवति	नृसिंहो. ६।२
तेभ्यस्तुर्य महत्तरं (चाक्षुषादिभेदेभ्यः)	मैत्रा. ७।११
तेभ्यः (वेदानधीतेभ्यः) श्राद्धं तु दत्तं	
चेत्तच्छ्राद्धं निष्फलं भवेत्	इतिहा. ७८

तेभ्यः (मरीच्यादिभ्यः) सर्वाणि	
भूतानि च	सङ्कर्षणो. १
तेभ्यो जलविन्दवो भूमौ पतितास्ते	
रुद्राक्षा जाताः	रु. जा. १
तेभ्यो (देवेभ्यो) एतं मंत्रराजं नार-	
सिंहमातृपृष्ठं प्रायच्छत्	नृ. पू. २।१
तेभ्यो न सर्वमिव प्रतिपत्स्ये हन्ता-	
हमन्यमभ्यनुशासानीति	छांदो. ५।११।३
तेभ्योऽब्रवीत्तमहं वेदं तच्चैत्वं	
याज्ञवल्क्य सूत्रमब्रुवामि स्तं	
चान्तर्यामिणं... मूर्धा ते	
विपतिष्यतीति	वृह. ३।७।१
तेभ्योऽभितप्तेभ्यस्त्रयीविद्यासंप्राप्तवत्	छांदो. २।२३।२
तेभ्यो भूतानि, तेषां वृत्तमक्षरम्	गोपालो. २।१३
तेभ्यो ह प्रादुर्बभूव तन्न व्यजाजन्त	केनो. ३।३
तेभ्यो ह प्राप्तभ्यः पृथग्गर्हाणि	
कारयाञ्चकार	छांदो. ५।११।५
तेभ्योऽहं भागवेयं जुहोमि, ते मा	
तृप्ताः सर्वैः कामैस्तर्पयन्तु स्वाहा	वृ. उ. ६।३।१
तेभ्यो हासावासुरः पाप्मा सच्चिदा-	
नन्दघनज्योतिरभवत्	नृसिंहो. ६।१
तेभ्यो हैतदक्षरमुवाच द इति	वृह. ५।२।१, २
तेभ्यो हैतामुपनिषदं प्रोवाच	छांदो. ८।८।४
तेऽमुष्मिन्नादित्ये सप्ताः	छांदो. ८।६।२
ते मृत्योर्यन्ति क्षिततस्य पाशम्	कठो. ४।२
ते मे अक्षग्रहसु ताननुक्षन्	वा. सं. २।१
ते मे युक्ततमा मताः	भ. गी. १।२।२
ते य एवमेतद्विदुर्ये चामी अरण्ये	
श्रद्धा सत्यमुपासते तेऽर्चि-	
रभिसम्भवन्ति	वृ. उ. ६।२।१५
ते यथा तत्र न विवेकं लभन्ते	छांदो. ६।९।२
ते यदन्तरा तद्ब्रह्म तदमृतं स आत्मा	
प्रजापतेः सर्वां वैश्व प्रपद्ये	छांदो. ८।११।१
ते यद्वयमनुसंहितमृचो धीमहे...	३ ऐत. २।६।२
ते ये शतमाजानजानां देवानामानन्दाः	तैत्ति. २।८
ते ये शतमिन्द्रस्यानन्दाः	तैत्ति. २।८
ते ये शतं कर्मदेवानां	
देवानामानन्दाः	तैत्ति. २।८

ते ये शतं देवगन्धर्वाणामानन्दाः	तैत्ति. २।८	ते विदुरनेन वै न उद्गात्रात्ये-	
ते येऽस्मद्यक्षममनागसो दूरा-		ष्यन्तीति [वृह. १।३।२,	३,४,५,६,७
हूरमचीचतम्	सहवै. ५	ते विदुर्युक्तचेतसः	भ. गी. ७।३०
ते ये शतं देवानामानन्दाः स एक		ते वै माभिसंविशतेति तथेति तः	
इन्द्रस्यानन्दः	तैत्ति. २।८	समन्तं परिण्यविशन्त	वृह. १।३।१८
ते ये शतं पितॄणां चिरलोकलोकाना-		ते वै सूत्रविदो लोके तं च	
मानन्दाः..	तैत्ति. २।८	यज्ञोपवीतिनः	प्रश्नो. ११
ते ये शतं प्रजापतेरानन्दाः..		ते शुक्रमेतदतिवर्तन्ति धीराः	मुंढ. ३।२।१
स एको ब्रह्मण आनन्दः	तैत्ति. २।८	तेऽश्रद्धाणा बभूवुः	प्रश्नो. २।४
ते ये शतं बृहस्पतेरानन्दाः स		तेषामभ्यर्हितमन्तगृहम्	भस्मजा. २।८
एकः प्रजापतेरानन्दः	तैत्ति. २।८	तेषामसौ विरजो ब्रह्मलोको न	
ते ये शतं मनुष्यगन्धर्वाणामानन्दाः	तैत्ति. २।८	यपु जिह्वमनृतं न माया	प्रश्नो. १।१६
ते ये शतं मानुषा आनन्दाः स		तेषामहं समुद्धर्ता	भ. गी. १२।७
एको मनुष्यगन्धर्वाणामानन्दः	तैत्ति. २।८	तेषामात्रेयोऽच्छावदः सर्वाण्येवा-	
ते रागादयो दोषाः शरीरसंवालिताः	सामर. १०१	वतेयन्	छाग. २।२
ते रपसोऽभवन् कर्मादिष्वेतैर्जुहुयात्		तेषामादित्यवज्ज्ञानं	भ. गी. ९।१६
प्रतो देवलोकान्तसमश्रुते	सहवै. ११	तेषामिन्द्रो जगतीमव प्रतिसन्दिदेश	शौनको. ४।१
तेऽचिराभिसम्भवन्त्यर्चिषोऽहरह		तेषामिन्द्रो न प्रत्यपद्यत	शौनको. १।१
आपूर्यमाणपक्षमापूर्यमाणपक्षा-		तेषामिन्द्रो रुद्रानेव सेनान्योकः	शौनको. ३।१
द्यान्वणमासानुदङादित्य एति		तेषामिमविभ्यतएवाः शूनुपाकल्पयत्	शौनको. ४।१
मासेभ्यो देवलोकम्	वृह. ६।२।१५	तेषामेतान्यमृतानि	छान्दो. ३।५।४
तेऽर्चिषमभिसम्भवन्ति	छान्दो. ५।१०।१	तेषामेते रसाः (वेदाः)	छान्दो. ३।५।४
तेऽर्चिषो वं यशस आश्रयवशा-		तेषामेव पुनर्भवनं नो इहास्ति	स्वसवे. १
ज्जटाभिरूपा इव कृष्णवर्त्मनः	मैत्रा. ६।३५	तेषामेव सर्वदा स्वीकरणं धूपः	भावनो. ८
तेऽवस्थिताः प्रमुखे धातेराष्ट्राः	भ. गी. २।६	तेषामेषानुकम्पार्थ	भ. गी. १०।११
(अथ) ते वा एतस्यैवं यथैवेह		तेषामेवैष ब्रह्मलोकस्तेषाः सर्वेषु	
बीजस्यांकुरा वा..	मैत्रा. ६।३१	लोकेषु कामचारो भवति	छान्दो. ८।४।३
तेवाएतेगुह्याआदेशाएतद्ब्रह्माभ्यतपन्	छान्दो. ३।५।२	तेषामेवैष ब्रह्मलोकः, येषां तपो	
ते वा एतेऽथर्वाङ्गिरस एतदिति-		ब्रह्मचर्यं येषु ब्रह्म प्रतिष्ठितम्	प्रश्नो. १।१५
हासपुराणमभ्यतपन्	छान्दो. ३।४।२	तेषां के योगवित्तमाः	भ. गी. १२।१
ते वा एते पञ्च महापुरुषाः स्वर्ग-		तेषां (कर्मेन्द्रियाणां) क्रमेण वचना-	
स्य लोकस्य द्वारपाः	छान्दो. ३।१३।६	दानगमतविसर्गानन्दाश्चैते	
ते वा एते पञ्चान्ये पञ्चान्ये दश		विषयाः...	शारीरको. १
सन्तस्तस्मात्सर्वासु दिक्ष्वन्नमेव	छान्दो. ४।३।८	तेषां क्रमेण सङ्कल्पविकल्पाध्यवसाया-	
ते वा एते रसानाः रसाः, वेदा		भिमानावधारणास्वरूपाश्चैते	
हि रसास्तेषामेते रसाः	छान्दो. ३।५।४	विषयाः	शारीरको २
ते वाऽभिवाद्यैवोप समीयुः	आर्षे. १०।४	तेषां खल्वेषां भूतानां त्रीण्येव	
ते (देवाः) वायुप्रतिष्ठाकाशात्मानः		बीजानि भवन्त्यण्डजं	
स्वर्गयुः	कौ. त. २।१४	जीवजमुद्भिज्जमिति	छान्दो. ६।३।१

तेषां जरितारो विभ्यत एव वसती-
 वरीरूपकल्पयन् शौनको. ३।१
 तेषां ज्ञानी नित्ययुक्तः भ. गी. ७।१७
 तेषां तप्यमानानां रसान्प्रावृहदग्निं
 पृथिव्या वायुमंतरिक्षाद्वादित्यदिवः छान्दो. ४।१७।१
 तेषां नाम्नां वागित्येतदेषामुक्तमतो
 हि सर्वाणि नामान्युत्तिष्ठन्ति वृ. उ. १।६।१
 तेषां नित्याभियुक्तानां भ. गी. ९।२२
 तेषां निष्ठा तु का कृष्ण भ. गी. १७।१
 तेषां नैकंचनाशकं विवक्तुमिति छान्दो. ५।३.५
 तेषां नो भक्त्यागमपुराणेतिहास-
 धर्मशास्त्रेषु धृताभिमानास्ते.. स्वसंवे. १
 तेषां प्राणेः पूर्वपक्ष आप्यायते-
 स्थापरपक्षेन प्रजनयत्येतद्वै
 स्वर्गस्य लोकस्य द्वारम् कौ. त. १।२
 तेषां ब्रह्मविष्णुरुद्राश्चोत्पत्तिस्थिति-
 लयकर्तारः यो. चू. ७२
 तेषां मनुष्यादीनां पञ्चभूतसमवायः
 शरीरम् यो. चू. ७२
 तेषां मेदमिमं शृणु भ. गी. १७।७
 तेषां (जीवानां) मुक्तिकरं मार्गं १ यो. त. ५
 तेषां य उभयतोदन्ताः पुरुषस्यानु-
 विधां विहितास्तं तेऽन्नादाः १ ऐत. ३।१।३
 तेषां यदा तत्पथंवेत्यथेममे-
 वाकाशमभिनिष्पद्यन्ते बृह. ६।२।१६
 (अथ) तेषां (भूतानां) यः
 समुदायः शरीरमित्युक्तं मैत्रा. ३।२
 तेषां विश्वामित्रो विजितीयमिव
 मन्यमान उवाच आर्षे. १।१
 तेषां सततयुक्तानां भ. गी. १०।१०
 तेषां सत्यानां सतामनृत-
 मपिधानं यो यो ह्यस्येतः प्रैति
 न तमिह दर्शनाय लभते छान्दो. ८।३।१
 तेषां सप्तानामिह रन्तिरस्तु [चित्त्यु. ११।१२, १३
 तेषां सर्वेषु लोकेष्वकामचारोभवति छान्दो. ७।२५।२
 तेषां सर्वेषु लोकेषु कामचारो
 भवति [छान्दो. ८।१।६+ ८।४।३+८।५।४
 तेषां सर्वेषु लोकेष्वस्य काम-
 चारो भवति छान्दो. ८।१।६

तेषां सुखं शाश्वतं नेतरेषाम् कठो. ५।१२
 [+ श्वेता. ६।१२+ गुह्यका. ४४
 तेषां स्नेहमार्गोऽयमापद्यते सामर. २
 तेषु प्राणादयः पञ्च मुख्याः पञ्चसु
 सुव्रत । प्राणसंज्ञस्तथाऽपानः
 पूज्यः प्राणस्तयोमुने जा. द. ४।२५
 तेष्वक्षरेषु विभज्य भाविष्यज्जगदूपं
 प्राकाशयन् । तदिह कृष्णादाकाशं.. गो. पू. ३।८
 तेष्वण्डेषु सर्वेष्वेकैकनारायणा-
 वतारो जायते त्रि. म. ना. २।७
 तेष्वात्मनेऽन्नाद्यमागायेत् बृह. १।३।२८
 ते सर्वे सर्वतः प्राप्य धीरा युक्ता-
 त्मानः सर्वमेवाविशन्ति मुंड. ३.२।५
 ते सर्वे गुणाः... आत्मानं तन्मयतां
 नयन्त सामर. १०१
 तेऽसुराः सन्नह्य सहसैवाचरन् सहवै. १
 तेसोमंप्राप्नुवन्ति [त्रिसु. १, २, ३+ महाना. १२।१, २, ३
 ते ह खल्वथोर्ध्वरेतसोऽति-
 त्रिस्मिता आतसमेत्योचुः मैत्रा. ४।१
 ते ह गृहीत्वैवैवान् पथोऽभिसमीयुः छाग. ५।२
 ते ह तत एवार्तिमाच्छस्तान-
 न्वितरान्पराभावयन् शौनको. १।२
 ते ह तत एवोपसमेत्य कुरुक्षेत्र-
 मुपजग्मुः छाग. ३।१
 ते ह तस्यैव पन्थामनुप्रातिष्ठन्नन्तं
 ह सायाहन्यवोपसंपादयामासुः छाग. ५।४
 ते हताभिरेव जिघांसन् शौनको. ३।१
 ते ह (असुराः) तृतीयस्येह सवनस्य
 पवमानेषु यज्ञवास्त्वभ्यायन् शौनको. ४।१
 ते ह तैरेव देवानपाजिघांसन् शौनको. ४।१
 ते ह देवा ऊर्चुर्हन्तासुरान्यज्ञ उद्रीथे-
 नात्ययानेति बृह. १।३।१
 ते ह नाकं महिमानः सचन्त(न्ते)
 [चित्त्यु. १२।७ + महावा. ४ + ऋ. अ. ८।४।१९
 [=मं. १०।५०।१६+ वा. सं. ३।१।६
 ते ह नासिक्यं प्राणमुद्रीथमुपासां-
 चकिरे छान्दो. १।२।२
 ते ह नृनेषु नाराशंसेषु ऋषीणां
 यज्ञवास्त्वभ्यायन् शौनको. १।१

ते ह पादयोरेवाभिमर्श्य बालिशान्-
 चुर्न ह वाव नस्तयेन निष्कुर्मः... छाग. ६।४
 ते ह प्राणाः प्रजापति पितरमेत्यो-
 चुर्भगवन् को नः श्रेष्ठ इति छांदो. ५।१।७
 ते ह बालिश ऊचुर्यदयमीदृगभूत् छाग. ६।२
 ते ह बालिशानेवोपासन् छाग. ३।२
 ते ह विभ्यत एव स्तोकानुदकल्पयन् शौनको. १।२
 ते ह ब्राह्मणा न दधृषुरथ ह याज्ञ-
 वल्क्यः स्वमेव ब्रह्मचारिणमुवा-
 चेताः सोम्योदज सामश्रवा इति बृह. ३।१।२
 ते ह ब्राह्मणाश्चक्रुधुः कथं नो
 ब्रह्मिष्ठोब्रुवीत बृह. ३।१।२
 ते ह यथैवेदं बहिष्पवमानेन स्तोष्य-
 माणाः सः रक्षाः सर्पन्तीत्येव छांदो. १।१२।४
 ते ह माध्यन्दिनस्यैव सवनस्य
 ...अभ्यायन् शौनको. ३।१
 ते ह वसुनेव प्रातस्सवनेषु...
 व्यजिगीषन्त शौनको. १।१
 ते ह वाचमूचुस्त्वं न उद्गायेति
 तथेति तेभ्यो वागुदगायन् बृह. १।३।२
 ते ह विराजः सत्यमानसा
 न सृजन्तेह प्रजापतयः सुवालो. १।३
 ते ह सङ्कीडत एव कूवरिणो रथ-
 चर्या-(रथकट्या-) मर्विदन् छागले. ५।२
 ते ह समित्पाणयः पूर्वाह्णे प्रतिच-
 क्रमिरे तान् हानुपनीयैवैतदुवाच छांदो. ५।११।७
 ते ह समित्पाणयो भगवन्तं
 पिप्पलादमुपसन्नाः प्रश्नो. १।१
 ते ह समुपविश्य हिचक्रुः छांदो. १।१२।४
 ते ह स्म पुत्रैषणायाश्च वित्तैव-
 णायाश्च लोकैषणायाश्च व्युत्था-
 याथ भिक्षाचर्यं चरन्ति बृह. ४।४।२२
 ते ह समारतास्तूष्णीमासाश्चक्रिरे
 ते हान्योन्यस्याभिसमीक्षामासुः छांदो. १।१०।१
 ते हापश्यन्न हास्मान्मिथुचि-
 देवासाववोचत्.. छाग. ३।४
 ते हासुराः पुनरेवोदपतिष्यन्त
 ते हास्य लोकास्तदुतेव महाराजो
 भवति शौनको. ४।१
 बृह. २।१।१८

ते हि तमर्चयन्तस्त्वं हि नः
 पिता...(मा.पा.) प्रश्नो. ६।८
 ते हि लोके महाज्ञानास्तव लोको
 न गाहते अ.शां. ९५
 ते हेमे प्रागा अहंश्रयसे विवद-
 मानाः ब्रह्म जग्मुः बृह. ६।१।७
 तेहेतेब्रह्मपराब्रह्मनिष्ठाःब्रह्म..(मा.पा.) प्रश्नो. १।१
 ते हेते ब्रह्मपरा ब्रह्मनिष्ठाः परं
 ब्रह्मान्वेषमाणाः प्रश्नो. १।१
 ते हते रक्पणां नाम महावृषेषु
 यत्रास्मा उवास छांदो. ४।२।५
 ते होचुरप वा एतद्व्यजुपादप
 साम्न इति छाग. १।२
 त होचुरपीदं साधीया इति
 साधीय इति होचुः छाग. ५।४
 ते होचुरुद्रीथं वै कुशलाःस्मो हन्ता-
 द्रीथे कथां वदाम इति छांदो. १।८।१
 ते होचुर्नमस्यानतीव वचो
 रेचयिष्यथ छाग. ३।५
 ते होचुर्न हासंवत्सरवासिनामनु-
 ब्रूयादिति छाग. ४।३
 ते होचुर्नमिषेऽमी शुनकाः सत्रमासत छाग. ४।२
 ते होचुर्ब्राह्मणा वाव स्मः छाग. १।२
 ते होचुर्भगवन्नभिवाद्यभिवाद्यसीति
 त होचुर्भगवन्नोदृशस्य कथमंशेन
 वतनमिति मैत्रा. २।५
 ते होचुर्मेव स्मोपनथा गतिस्तु
 त्वमिति छाग. २।४
 ते होचुर्यत्किमिव बालिशानुपासदत
 महाशाला वै महाश्रोत्रिया
 वर्षीयांसः छाग. ३।३
 ते होचुर्यथैतं काष्ठभारमानद्धमनु-
 पश्यामः छाग. ६।१
 ते होचुर्यदिदमृग्यजुषरेवोपवत्वम्
 ते होचुर्यद्वावकं तदेव खं, यदेव
 खं तदेव कमिति छाग. १।३
 ते होचुर्येन पुरुषश्चरेत्..(मा.पा.)
 ते होचुर्येन हैवार्थेन पुरुषश्चरेत्
 हैव वदेदात्मानमेवेमं... छांदो. ४।१०।५
 छां.उ.६।११।६
 ...

ते होचुर्दन्त तमात्मानमन्विच्छामो यमात्मानमन्विष्य सर्वाश्च लोकानापनोति	छान्दो. ८।७।२
ते होचुः कथमातुषुभं मन्त्रराज- मभिजानीमः	ग.पू. १।११
ते होचुः कथं वयमन्नाद्याभवामइति	ग.पू. १।६
ते होचुः कथं शिवोमायुत इति	ग.पू. २।८
ते होचुः किंवा अस्मत् प्रतीच्छथेति	छाग. ४।१
ते होचुः क नु सोऽभूद्यो न इत्थमसंस्तेत्ययमास्येऽन्तरति	बृह. १।३।८
ते होचुः सम्पश्यध्वमिति किं हीति	छाग. ५।२
तेऽहोरात्रविदो जनाः	भ.गी. ८।१७
तेऽहोरात्रे एकं दिनं भवति (महाविष्णोः)	त्रि.म.ना. ३।५, ६
ते होनत्प्रथमो विदाश्चकार ब्रह्मेति	केनो. ४।२
ते होनन्नेदिष्टं पस्पशुः	केनो. ४।२
तैजसस्तु विविक्तभुक्	आगम. ३
तैजसः प्रतिभासिकः स्वप्नकलित इति तैजसस्य नाम भवति	पैङ्गलो. २।६
तैजसस्तजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव	बृह. २।५।८
तैजसः प्रविविक्तभुक् । आनन्दभु- क्त्या प्राज्ञः सर्वसाक्षीत्यतः परः	यो. चू. ७२
तैजसात्मकः प्रद्युम्न उकाराक्षर- सम्भवः । प्राज्ञात्मकोऽनिरुद्धो- ऽसौ मकाराक्षरसम्भवः	गोपालो. २।१६
तैजसात्मिकां जालन्धरपीठालयां... वज्रेश्वरीं.. द्वितीयकूटां मन्यन्ते	श्रीवि. ता. २।१
तैजसानि (पात्राणि) गुरवे दद्यात्	कठरु. २
तैजस्योत्वविज्ञान उत्कर्षो दृश्यते स्फुटम् । मात्रासम्प्रतिपत्तौ स्या- दुभयत्वं तथाविधम्	आगम. २७
तैरहं पूजनीयो हि भद्रकृष्णनिवा- सिभिः । तद्धर्मगतिहीना ये तस्यां मयि परायणाः	गोपालो. २।१०
तैर्दत्तानप्रदायैभ्यः	भ.गी. ३।१२

तैलधारामिवाच्छिन्नदीर्घघण्टानिनाद- वत् । बिन्दुनादकलातीतं यस्तं वेद स वेदवित्	ध्या.वि. ३७
तैलधारामिवाच्छिन्नं दीर्घघण्टा- निनादवत् । अवाच्यं प्रणवस्याग्रं यस्तं वेद स वेदवित् [ध्या.वि. १८+ बराहो. ५।६९	
तैलधारामिवाच्छिन्नं दीर्घघण्टानिनाद- वत् । प्रणवस्य ध्वनिस्तद्वत्तदग्रं ब्रह्म चोच्यते	यो.चू. ८०
तैलमध्ये यथा यथा मक्षिका एक- देहिमध्ये ब्रह्म दशधारूपं..	अद्वैतो.
तैलं तिलेषु काष्ठेषु वह्निः क्षीरे घृतं यथा । गन्धः पुष्पेषु भूतेषु तथा- ऽऽत्मावऽस्थितो ह्ययम्	वासुदे. १०
तैश्च न गौर्न ब्राह्मणो न सुरा न पश्यतो हरः	स्वसंवे. २
(अथ)तैः सम्भूतैर्वायुः संस्थाप्य हृदयं तपः । ऊर्ध्वं प्रपद्यते देहाद्वित्वा मूर्धानमव्ययम्	२संन्यासो. २०
तोयेन जीवान् व्यससर्ज भूस्याम् तौ चेन्मे वक्ष्यति न वै जातु युष्माक- मिमं कश्चिद्ब्रह्मोद्यं जेत्येति	महाना. १।४
तौ मिथुनं समेतां ततः प्राणोऽजायत	बृह. ३।८।१
तौ यत्र विहीयेते चन्द्रमा इवादित्यो दृश्यते	बृह. १।९।१२
तौ वा एतौ द्वौ संवर्गौ, वायुरेव देवेषु, प्राणः प्राणेषु	३ऐत. ३।४।३
तौ सम्परीत्य विविनक्ति धीरः	छान्दो. ४।३।४
तौ ह द्वात्रिंशतवर्षाणि ब्रह्मचर्यमृषतुः	कठो. २।२
तौ ह पुरुषं सुप्रमाजम्तुः	छान्दो. ८।७।३
तौ ह प्रजापतिरुवाच किमिच्छन्ताव- वास्तमिति	बृह. २।१।१५
तौ ह प्रजापतिरुवाच किं पश्यथेति	छान्दो. ८।७।३
तौ ह प्रजापतिरुवाच साध्वलंकृतौ ...भूवोदशरावेऽवेक्षाथां	छान्दो. ८।८।२
तौ ह यदूचतुः कर्म हैव तदूचतुः	बृह. ३।२।१३
तौ ह शान्तहृदयौ प्रवव्रजतुः	छान्दो. ८।८।३
तौ ह साध्वलंकृतौ सुवसनौ परिष्कृतौ भूवोदशरावेऽवेक्षाश्चक्रौ	छान्दो. ८।८।२

तौ ह सुप्तं पुरुषमीयतुस्तं हाजातशत्रु- रामन्त्रयाश्चक्रे	कौ.त. ४।१८	त्यक्त्वा लोकांश्च वेदांश्च विपया- निन्द्रियाणि च । आत्मन्येव	
तौ हान्वीक्ष्य प्रजापतिरुवाच	छान्दो. ८।८।४	स्थितो यस्तु स याति परमां गतिम् ना.प. ४।१	
तौ हासंविदानावेव समित्पाणी प्रजा- पतिसकाशमाजगमतुः	छान्दो. ८।७।२	त्यक्त्वा विष्णोर्लिङ्गमन्तर्वहिर्वा यः स्वाश्रयं सेवतेऽनाश्रयं वा । प्रत्यापत्तिं भजते..	शाख्याय. २७
तौ होचतुर्थैवेदमावां भगवः साधव- लंकृतौ सुवसनौ परिष्कृतौ च एवमेवैवौ भगवः साधवलंकृतौ	छान्दो. ८।८।३	त्यक्त्वा वृक्षं वृक्षमूलं श्रितासः सन्नयस्तपुष्पारसमेवाभुजानाः	शाख्याय. ११
तौ होचतुः सर्वमेवेदमावां भगव आत्मानं पश्याव आ लोभभ्य आ नखेभ्यः प्रतिरूपमिति	छान्दो. ८।८।१	त्यक्त्वासङ्गाञ्छनैः शनैः सर्वद्वन्द्वै- र्विनिर्मुक्तो ब्रह्मण्येवावतिष्ठते	ना.प. ३।५२
तौ होत्क्रम्य मन्त्रयाश्चक्राते	बृह. ३।२।१३	त्यक्त्वा सदसदास्थां त्वं तिष्ठान्धुव- महाध्विवत्	महो. ६।५३
तौ होदशरावेऽवेक्षांचक्राते तौ ह प्रजापतिरुवाच किं पश्यथेति	छान्दो. ८।८।१	त्यक्त्वा सर्वमिदं कलेवरगतं मत्वा मनोविभ्रमं देहातीतमवाच्य-	
तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ	भ.गी. ३।३४	मेकमपरं तत्त्वं परं सेव्यताम्	अमन. २।१०७
त्यक्तवर्णाश्रमाचारः सर्वदादिवानक्त- समत्वेनास्वप्नः (अवभृतः)	तुरीया. ३	त्यक्त्वा सर्वानशेषतः	भ.गी. ६।२४
त्यक्तवर्णाश्रमाचारो लुप्तसर्वक्रियो- ऽपि यः । सकृत्तिर्यक्त्रिपुंड्राङ्क- धारणात्सोऽपि पूज्यते	बृ. जा. ५।९	त्यक्त्वा सर्वाश्रमानधीरो वसेन्मोक्षा- श्रमे चिरम् । मोक्षाश्रमात्परिभ्रष्टो	
त्यक्तसङ्गो जितक्रोधो लब्धाहारो जितेन्द्रियः । पिपाय बुद्ध्या द्वाराणि मनो ध्याने निवेशयेत्	ना.प. ६।७	न गतिस्तस्य विद्यते	शाख्याय. २८
त्यक्तसर्वपरिग्रहः	भ.गी. ४।२१	त्यक्त्वोत्तिष्ठ परंतप	भ.गी. २।३
त्यक्ताविद्यो महायोगी कथं तेषु निमज्जति	अ.पू. ४।४	त्यजत्यन्ते कलेवरं	भ.गी. ८।६
त्यक्ताहङ्कारो ब्रह्माहमस्मीति चिन्तयन्निदं सर्वं यदयमात्मेति	मं.ब्रा. २।८	त्यज धर्ममधर्मं च उभे सत्यानृते	
त्यक्ताहं कृतिराश्वस्तमतिराकाश- शोभनः । अगृहीतकलङ्काङ्को लोके विहर शुद्धधीः	महो. ६।६९	त्यज । उभे सत्यानृते त्यक्त्वा येन त्यजति(सि) तत्त्यज	१सं.सो.२।१२
त्यक्तुं कर्माण्यशेषतः	भ.गी. १८।११	त्यजेद्ज्ञाननिर्मात्यं सोऽद्भुत्भावेन पूजयेत्	मैत्रे.२।१
त्यक्तेषणो ह्यनृणस्तं विदित्वा मौनी वसेदाश्रये यत्रकुत्र	शाख्या. ६	त्यजेद्भेदनिर्मात्यं	स्कन्दो. १०
त्यक्त्वा कर्मफलासङ्गं	भ.गी. ४।२०	त्यस्य राजा मूर्धानं विपात- यतात्... (मा. पा.)	बृ.उ. १।३।२४
त्यक्त्वा कामान्सन्नयस्यति...भोगां-	२सन्नयासो. ८	त्यागस्य च हृषीकेश	भ.गी. १८।१
त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म	भ.गी. ४।९	त्यागः शान्तिरपैशुनम्	भ.गी. १६।२
		त्यागाच्छान्तिरनन्तरम्	भ.गी. १२।१२
		त्यागादानपरित्यागी विष्णो भव सर्वदा	महो. ६।१५
		त्यागी सत्त्वसमाविष्टः	भ.गी. १८।१०
		त्यागेनैके अमृतत्वमानुशुः [कैव.३+	महाना. ८।१४
		त्यागे भरतसत्तम	भ.गी. १८।४
		त्यागो दक्षिणा (शारीरयज्ञस्य)	प्रा.हो. ४।३
		त्यागो हि पुरुषव्याघ्र	भ.गी. १८।४

त्यागो हि महता पूज्यः सद्यो
 मोक्षप्रदायकः ते.वि. १।१९
 त्याज्यं दोषवदित्येके भ.गी. १८।३
 त्रय इमे लोकाः स प्रस्तावोऽग्नि-
 वार्युरादित्यः छान्दो. २।२१।१
 त्रयस्यत्रापि सुषुप्तं स्वप्नं मायामात्रं नृसिंहो. १।४
 त्रयमप्येतत्सुषुप्तं स्वप्नं मायामात्रम् नृसिंहो. १।४
 त्रयश्च त्री च शता त्रयश्च त्री च
 सहस्रेत्योमिति बृह. ३।९।१
 त्रयस्त्रिंशत्स्वेव देवाः बृह. ३।९।२
 त्रयं त्वेव न एतत्प्रोक्तम् ३ ऐत. २।१।२
 त्रयं मिलित्वा परस्परमुवाच ब्रह्मेव
 सर्वस्येश इति ग. शो. ४।६
 त्रयं यदा विंदते ब्रह्ममेतत् श्वेता. १।९
 त्रयं वा इदं नामरूपं कर्म, तेषां
 नाम्नां बागित्येतदेषामुक्तम् बृह. १।६।१
 त्रयः कालास्त्रयो देवास्त्रयो लोकास्त्रयः
 स्वराः । त्रयो वेदाः स्थिता यत्र
 तत्परं ज्योतिरोमिति यो.शि. ६।५७
 त्रयः प्राजापत्याः प्रजापतौ पितरि
 ब्रह्मचर्यमुषुः बृह. ५।२।१
 त्रयाणामक्षराणां च योऽधीतेऽप्य-
 धमक्षरम् १ यो.त. १३५
 त्रयाणामक्षरे चान्ते योऽधीतेऽप्यध-
 मक्षरम् । तेन सर्वमिदं प्राप्तं लब्धं
 तत्परमं पदम् । २ योगत. ७
 त्रयो वा कामं त्रयोमयं त्रिगुणं
 त्रेतात्मकम् पारमा. ५।८
 त्रयो विद्या हिङ्कारस्त्रय इमे लोकाः छांदो. २।२१।१
 त्रयोऽग्नयश्च त्रिगुणाः स्थिताः सर्वे
 त्रयाक्षरे १ यो.त. १३५
 त्रयो (यतयः) ग्रामः समाख्यातः
 ऊर्ध्वं तु नगरायते ना.प. ३।५६
 त्रयो दशमुखं त्वक्षं कामदंसिद्धिदं परम् क. जा. ३८
 त्रयो धर्मस्कन्धा यज्ञोऽध्ययनं
 दानमिति छांदो. २।२३।१
 त्रयो लोका एत एव वागेवायं
 लोको मनोऽन्तरिक्षलोकाः
 प्राणोऽधो लोकः बृह. १।५।४
 ३६

त्रयो लोकास्त्रयो वेदास्त्रयः संध्यास्त्रयः
 सुराः । त्रयोऽग्नयश्च त्रिगुणाः
 स्थिताः सर्वे त्रयाक्षरे १ योगत. ६
 (अथ) त्रयो वाव लोकाः, मनुष्य-
 लोकः पितृलोको देवलोक इति बृह. १।५।१६
 त्रयोविंशतिरेतानि तत्त्वानि
 प्रकृतानि तु शारीरको. १४
 त्रयो वेदा एत एव वागेवर्गेदो मनो
 यजुर्वेदः प्राणः सामवेदः बृह. १।५।५
 त्रयो हीमे लोकास्त्रयो हीमे वेदाः ग. पू. ३।१
 त्रायते महतो भयात् भ.गी. १८।१९
 त्रिकर्मकृत्तरति जन्ममृत्यू कठो. १।१७
 त्रिकालमेतज्जत्वा क्रतुशतफल-
 मवाप्नोति सूर्यो. ९
 त्रिकालमेतत्प्रयुज्जानः सर्ववेदपारा-
 यणफलमवाप्नोति भस्मजा. १।७
 त्रिकूटा भवति ज्ञेया मूलप्रकृति-
 सङ्गता । प्रकृतिः प्रणवत्वाच्च.. श्रीवि.ता. १।६
 त्रिकोणमण्डलं बह्वीरुद्रस्तस्याधिदेवता यो.शि. ५।१४
 त्रिकोणशक्तिरकारेण महाभागेन
 प्रसृते.. त्रि. ता. १।६
 त्रिकोणं प्रथमं भवति, द्वितीयं
 षट्कोणं... ना.पू.ता. ६।१
 त्रिगुणं जुषाणः सकलं विधत्ते पारमा. १।७
 त्रिगुणीकृतप्रेषोच्चारणं कृत्वा...तत्त्व-
 मस्यादिवाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं
 कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत् प. हं प. ५
 त्रिचतुस्त्रिचतुस्सप्तत्रिचतुर्मासपर्यन्तं ...
 आचरेन्नाडीशुद्धिर्भवति शांडि. १।५।२
 त्रिणाचिकेतस्त्रयमेतद्विदित्वा य एवं
 विद्वान्श्चिनुते नाचिकेतम् ।... कठो. १।१८
 शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके
 त्रिणाचिकादियोगान्ता ईश्वरभ्रान्ति-
 माश्रिताः [महो. ४।७४+ वराहो. २।५५
 त्रिणाचिकेतस्त्रिभिरेत्य सन्धि त्रिकर्म-
 कृत्तरति जन्ममृत्यू कठो. १।१७
 त्रिते देवादिविजाता यदाप इमं मे
 वरुण.. सहस्र. ४

त्रिदण्ड-कमण्डलु-शिक्य... यज्ञोप-
वीतानां त्यागिनः (परमहंसाः) आश्रमो. ४
त्रिदण्डमवलम्ब्यंते यतयोः, तेवामपि
च कर्तव्यं सत्कृत्यमितरेषु किम् भवसं. ११३६
त्रिदण्डमुपवीतं च वासः कौपीन-
वेष्टनम् । शिक्यं पवित्रमित्ये-
तद्विभूयाद्यावदायुषम् शाश्वत्याय. ७
त्रिदण्डं कमण्डलुं मुक्तपात्रं...
परित्यज्यात्मानमन्विच्छेत् याज्ञव. २
त्रिदण्डं वैष्णवं लिङ्गं विप्राणां मुक्ति-
साधनम् । निर्वाणं सर्वधर्माणामिति
वेदानुशासनम् शाश्वत्याय. १०
त्रिदण्डं शिक्यं पात्रं कमण्डलुं..
तत्सर्वं भूः स्वादेत्यप्सु परित्यज्य..
जातरूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत् ना. प. ३।८७
त्रिदिनं ज्वलनस्थितैल्लादनं पुलकैः स्मृतम् वृ. जा. ३।२१
त्रिधा त्रिधा वा विदधे समस्तम् पारमा. १।७
त्रिधा त्रिरूपं सकलं धराय स्वाहा पारमा. १।७
त्रिधा बद्धो वृषभो रोरवीति शौनको. ४।६
[+क्र.अ.३।८।१०=मं.४।५।८।३+ वा.सं. १७।९१
त्रिधामसाक्षिणं सत्यज्ञानानन्ददि-
लक्षणम् । त्वमहंशब्दलक्ष्यार्थ-
मसक्तं सर्वदोषतः वराहो. २।१७
त्रिधाहितं पाणिभिर्गृह्यमानं गवि
देवासो वृत्तमन्वाविन्दन् महाना. ८।११
[+क्र.अ. ३।८।१०=मं. ४।५।८।४ वा.सं. १७।९२
[+तै. आ. ३।१।०।३
त्रिधैव गुणभेदतः भ.गी. १८।१९
त्रिनाभिचक्रमजरमनर्वम् चित्यु. ११।९
[+क्र.अ.२।३।१४=मं.१।१६।४।२ अथर्व.९।९।२+
[तै. आ. ३।१।१।९
त्रिनेत्रं त्रिगुणाधारं... स्मरभ्रमः
शिवायेति ललाटे तन्निपुण्ड्रकम् वृ. जा. ४।३०
त्रिपदा गायत्री, गायत्रिया एवात्मानं
पुनीते सहस्रै. १२
त्रिपाचरति चोत्तरे (ब्रह्म) मैत्रा. ७।११
त्रिपादस्यामृतं दिवि [छां.उ.३।१२।६+ त्रि.म.ना.४।५।१
[+ चित्यु. १२।२+ वा. सं. ३१।३
[+क्र. अ. १।८।१।१५= मं. १०।९०।३

त्रिपादित्यनया प्रोक्तमनिरुद्धस्य
वैभवम् सुदृलो. १।४
त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः [क्र.अ. ८।४।१७ =मं.१०।९०।४
[+वा.सं. ३।१।४+त्रि.म.ना.४।४+ चित्यु. १२।२
त्रिपादस्मप्रहरणस्त्रिशिरा रक्त-
लोचनः । स मे प्रीतः सुखं दद्यात्. वनदु. २४
त्रिपान्नारायणाकारं तद्ब्रह्मैवास्मिकेवलं तारसा. शीर्षकं
(एवं) त्रिपुट्यां निरस्तायां निस्तरङ्ग-
समुद्रवत्... अचलसम्पूर्णभावा-
भावविहीनकैवल्यज्योतिर्भवति मं. ब्रा. २।६
त्रिपुण्ड्रधारणस्य त्रिधा रेखा आ-
ललाटादाचक्षुषोराधुवोर्मध्यतश्च जाबाल्यु. ८
(एवं) त्रिपुण्ड्रविधिं भस्मना करोति
यो विद्वान् ब्रह्मचारी यतिर्वा स
महापातकोपपातकेभ्यः पूतो
भवति का. रुद्रो. ५
त्रिपुण्ड्रं कारयेत्पश्चाद्ब्रह्मविष्णु-
शिवात्मकम् । मध्याङ्गुलिभि-
रादाय तिसृभिर्मूलमन्त्रतः वृ.जा. ४।११
त्रिपुण्ड्रं धार्य भर्त्सनात्पातकौघगिरिर्भस्म सि. शि. १३
त्रिपुण्ड्रं ये विनन्दन्ति निन्दन्ति शिव-
मेव ते । धारयन्ति च ये अकृत्या
धारयन्ति शिवं च ते वृ. जा. ५।१६
त्रिपुरवधार्थमहं निमीलिताक्षोऽभवम् रु.जा. १
त्रिपुरातपनं देवीत्रिपुरा कण्ठभावना मुक्तिको. १।३७
त्रिपुरामिधा भगवतीत्येवमादिशक्त्या
...त्रिकूटावसाने निलये विलये
धाग्नि सहसा घोरेण प्राप्नोति त्रि.ता. १।१
त्रिभिरेतैश्चिराभ्यस्तैः (त्रिभिरेभिः
समभ्यस्तैः) हृदयग्रन्थयो दृढाः ।
निःशङ्कमेव (निःशेषमेव) वृत्त्यन्ति
विस्च्छेदाद्गुणाद्व [अ.पू.४।८।४+ मुक्तिको. २।१३
त्रिभिर्गुणमयैर्भविः भ.गी. ७।१३
त्रिभिर्नगरं चतुर्भिर्ग्राममित्येकश्चरेत् ना. प. ७।२
त्रिभिः सोमः पातव्यः, समाप्तमिव
भवति २ प्रणवो. १९
त्रिमुखं चैव रुद्राक्षमग्नित्रयस्वरूप-
कम् । तद्धारणाच्च ह्रुतमुक्तस्य
तुष्यति सर्वदा रु. जा. २६

त्रिमूर्तिरूपं शिवरूपमस्मि १ विल्वो. १३
 त्रिमूर्त्यात्मा त्रिवेदात्मा सर्व-
 देवमयो रविः सूर्यता. ११६
 त्रियक्षं (त्र्यक्षं) वरदं रुद्रं... सुप्रसन्न-
 मनुस्मरन् । धारयेत्पञ्च घटिका
 वह्निनाऽसौ न दाहते १ यो. त. ९२
 त्रियम्बकं (त्र्यम्बकं) यजामहे [वनदु. १०+ लिङ्गोप. १
 त्रियायुषमिति शिरोललाटवक्षःस्थलेषु का. रु. ३
 त्रियायुषाणि कुरुते ललाटे च भुज-
 द्वये । नाभौ शिरसि हृत्पाश्वे
 ब्राह्मणाः क्षत्रियास्तथा बृ. जा. ५।२
 त्रियायुषैरुयम्बकैश्चिश्चिक्तिभिस्तिर्य-
 क्तिसो रेखाः प्रकुर्वीत, व्रत-
 मेतच्छास्त्रम् का. रु. ३
 त्रिरस्य मूर्धनमभि हिंक्र्यात् कौ. त. २।११
 त्रिरात्रं वा सावित्रीमन्वातिरेचयति सहवै. २०
 त्रिरात्रान्त आपृत्य व्रीहीनवघातयेत् बृह. ६।४।१३
 त्रिरात्रोपोषितः प्राङ्मुखो वाग्यतो
 बर्हिष्युपविश्य सहस्रं रक्ष आवर्तयेत् २ प्रणवो. ६
 त्रिरुदपात्रं प्रसिच्योद्यन्तमादित्य-
 मुपतिष्ठेत् कौ. त. २।७
 त्रिरुन्नतं स्थाप्य समं शरीरं हृदी-
 न्दियाणि मेनसा सन्निवेश्य
 (सन्निरुद्धय) । ब्रह्मोद्बुधेन प्रवरेत्
 विद्वान्छोतांसि सर्वाणि भया-
 वहानि [श्वेता. २।८+ म. सं. ३।२५
 त्रिरेनामनुलोमामनुमाष्टि विष्णुर्योनिं
 ... (इति मंत्रेण) बृह. ६।४।२१
 त्रिदैवः पृथिवीमेष एताम् ना. प. ता. ४।९
 [+क्र. अ. ५।६।२५= मं. ७।१००।३
 [+तै. ब्रा. २।४।३।५
 त्रिलोचनं निष्कलमद्वितीयम् १ विल्वो. ११
 त्रिवक्रं त्रिगुणं स्थानं त्रिधातुं रूपव-
 र्जितम् ।... शाश्वतं ध्रुवमच्युतम् । ते. विं. १।६
 त्रिविधसाकारोऽपि पुनर्द्विविधो भवति त्रि म. ना. २।१
 त्रिविधं कर्मणः फलम् भ. गी. १८।१२
 त्रिविधं नरकस्येदं भ. गी. १६।२१
 त्रिविधः कर्मसंग्रहः भ. गी. १८।१८

त्रिविधः पुरुषः... बाह्यात्माऽन्तरात्मा
 परमात्मा चेति २ आत्मो. ४
 त्रिविधः पुरुषोऽजायतात्माऽन्त-
 रात्मा परमात्मा चेति १ आत्मो. १
 त्रिविधः सम्प्रकीर्तितः भ. गी. १८।४
 त्रिविधा कर्मचोदना भ. गी. १८।१८
 त्रिविधा भवति श्रद्धा भ. गी. १७।२
 त्रिविधो ब्रह्मप्रणवः ...
 त्रिविधो भवति प्रियः भ. गी. १७।७
 त्रिविष्टपं त्रिमुखं विश्वमातुर्नवरेखाः
 स्वरमध्यं तदीले त्रि. महो. १०
 त्रिविष्टपास्त्रिगुणास्त्रिप्रकाशाः त्रि. महो. ५
 त्रिवृच्चिद्वदेकैका भवति तन्मे
 विजानीहीति छान्दो. ६।४।७
 त्रिवृत्सूत्रं च तद्विदुः ब्रह्मो. ४
 त्रिवृदात्मनि ब्रह्मण्यभिध्यायमाने
 सच्चिदानन्दः परमात्माऽऽविर्भवति महावा. २
 त्रिवेदमयं त्रिमूर्ति त्रिगुणं चतुष्पदं...
 सप्ताश्वं (ध्यायेत्) सूर्यता. १।८
 त्रिशङ्खवज्रमोङ्कारमूर्ध्वनालं
 भुवोर्मुखम् ब्र. विं. ७४
 त्रिशतं त्वधमं पञ्चशतं मध्यममुच्यते ।
 सहस्रमुत्तमं प्रोक्तं (रुद्राक्षाणां) रु. जा. २०
 त्रिशरीरं तमात्मानं परं ब्रह्म
 विनिश्चिनु ना. प. ८।८
 त्रिशखैर्बिल्वदलैर्दीपैर्वा योऽभि-
 सम्पूजयेन्मन्मनाः... सम्पूजयेत् ।
 तदहमश्रामि । तं मोचयामि
 संसृतिपाशात् भस्मजा. २।१०
 त्रिशिखी ब्राह्मण आदित्यलोकं जगाम त्रि. ब्रा. १।१
 त्रिशिर्षाणं त्वाष्ट्रमहनमवाङ्मुखा-
 न्यतीन्सालावृकेभ्यः प्रायच्छम् कौ. त. ३।१
 त्रिशूलगां काशीमधिष्ठित्य त्यक्ता-
 सवोऽपि मय्येव संविशन्ति भस्मजा. २।७
 त्रिषवणस्नानं कुटीचकस्य बहूदकस्य
 द्विवारं हंसस्यैकवारं परमहंसस्य
 मानसस्नानं । पातीतस्य भस्म-
 स्नानमवधूतं । यव्यस्नानम् ना. प. ७।४

त्रिषु धामसुयत्तुल्यं सामान्यं वेत्ति निश्चितः । स पूज्यः सर्वभूतानां वन्यश्चैव महामुनिः	आगम. २२	त्रीणि ज्योतीषि सचते सपोडशीं तस्मादुच्यते महाविष्णुमिति	नृ. पू. २।६
त्रिषु धामसुयत्प्रोक्तं.. स भुञ्जानो न लिप्यते	आगम. ५	त्रीणि धामानि कालः	द. मू. १६
त्रिषु धामसु यद्भोज्यं भोक्ता यश्च प्रकीर्तितः । वेदैस्तदुभयं यस्तु स भुञ्जानो न लिप्यते	आगम. ५	त्रीणि पदा निहिता गुहासु यस्तद्वेद स पितुः पितासत् [महाना. २।४; तै.आ.१०।१।४]	तै.आ.१०।१।४
त्रिषु धामसु यद्भोग्यं भोक्ता भोगश्च यद्भवेत् । तेभ्यो विलक्षणः साक्षी चिन्मात्रोऽहं सदाशिवः	कैव. १८	त्रीणि श्राद्धे पवित्राणि दौहित्रः कुत्तपस्तिलाः	इतिहा. ५७
त्रिषु लोकेषु किञ्चन	म. गी. ३।२२	त्रीणि षष्टिशतान्यक्षराणां, त्रीणिषष्टि- शतान्यूष्मणां, त्रीणि षष्टिशतानि सन्धीनाम्	३ ऐत. २।२।१
त्रिषुवर्णेषु भिक्षाचर्यं चरेत् (सत्रयासी)	१ सं.सो. १।२	त्रीणि स्थानानि भवन्ति (अग्नेः) मुखे आहवनीयः, उदरे गार्हपत्यः, हृदि दक्षिणाम्निः	गर्भो. ११
त्रिष्टुब्जगत्यनुष्टुप् चाहं छन्दोऽहम्	अ.शिरः. १।१	त्रीण्यक्षराणि सतीयमिति तद्यत्स- त्तदमृतमथ यंति तन्मर्त्यमथ यद्यं तेनोमे यच्छति	छांदो. ८।३।५
त्रिष्वेकपात्रेद्ब्रह्म	मैत्रा. ७।११	त्रीण्यात्मने कुरुत पशुभ्य एकं प्रायच्छत्तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम्	बृह. १।५।१
त्रिसन्ध्यं शक्तितः स्नानं तर्पणं मार्जनं तथा । उपस्थानं पञ्चयज्ञा- नकुर्यादामरणान्तिकम्	शाट्या. १२	त्रीण्यात्मनेऽकुरुतेति मनो वाचं प्राणं तान्यात्मनेऽकुरुता- न्यत्रमना अभूवम्	बृह. १।५।३
त्रिसन्ध्यादौ स्नानमाचरेत्	आरुणि. २	त्रीण्याहुरतिदानानि गावः पृथ्वी सरस्वती	संहितो. ४।२
त्रिसुपर्णमयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् [महाना. १२।१, २, ३+]	त्रिसु. १, २, ३	त्रीन्गुणानतिवर्तते	भ.गी. १।४।२१
त्रिसुपर्णश्रुतिर्होषा निष्कृतौ त्रिदले रता	२ बिल्वो. २५	त्रीन्वेदानुश्रुवीत सर्वमायुरियादिति त्रेताग्न्यनुसन्धानो यागः	बृह. ६।४।१६ पा.अ. ३
त्रिसुपर्णं त्रिऋचां रूपं त्रिसुपर्णं श्रयीमयम्	२ बिल्वो. २०	त्रेताग्न्यात्माकृतिवर्णोऽङ्कारहंसानु- सन्धानोऽन्तर्यागश्चित्स्वरूपव- त्तन्मयं तुरीयस्वरूपम्	पा.अ. ३
त्रिसुपर्णोपनिषदः पठनात्पंक्तिपावनः	२ बिल्वो. २४	त्रेधा विहितं वा इदमन्नमशनं पानं खादस्त्वदेतैराप्रोति	१ ऐत. ३।४।३
त्रिस्थानं च त्रिमात्रं च त्रिब्रह्म च त्रयाक्षरम् । त्रिमात्रमर्धमात्रं वा यस्तं वेद स वेदवित्	ध्या. बि. ३६	त्रैगुण्यविषया वेदाः	भ.गी. २।४५
त्रिस्सप्त समिधः कृताः	चित्र्यु. १२।३	त्रैधातवीयामेव (इष्टि) कुर्यात् [+ना.प.३।७७+ प.हं.प. २]	याज्ञव. १
[क्र.अ. ८।४।१९=मं.१०।९०।१५+]	वा.सं. ३।१।१५	त्रैवर्णिकानां सर्वेषामग्निहोत्र- समुद्भवम् (भस्म)	बृ.जा. ५।३
त्रिशत्पर्वगुलः प्राणो यत्र प्राणैः प्रतिष्ठितः । एष प्राण इति ख्यातो वाह्यप्राणस्य गोचरः	अ. ना. ३३	त्रैविद्या मां सोमपाः पूतपापाः त्रैष्टुभं छन्दोऽन्तरिक्षं स्थानम्(यजुषां)	भ.गी. ९।२० २ प्रणवो. २१
त्रिशत्परांश्चिदपरांश्चिदश्च परतः परान् । उत्तारयति धर्मिष्ठः परित्राडिति वै श्रुतिः	शाट्याय. ३१		
त्रीणि चात्र प्रशंसन्ति शौच- मक्रोवमत्सरो	इतिहा. ५७		

त्रैष्टुभं भाष्यन्दिनः सवनम्	छांदो. ३।१६।३	त्वगध्यात्मं, स्पर्शयितव्यमधिभूतं	
व्यक्षरं त्रिशिरस्कं त्रिपादं खण्डपरशुं	सुबालो. १।३	वायुस्तत्राधिदैवतं नाडी तेषां	
(मृत्युमसृजत्)	शिवो. ७।११५	निबन्धनम्	सुबालो. ५।५
व्यक्षरं ब्रह्म शाश्वतम्	अद्वै. भा. २	त्वगादिसप्तधातुभिरनेकैः संयुक्ताः	भावनो. २
व्यक्षरोऽहं पञ्चाशन्मातृका अहं	भस्मजा. १।५	सङ्कल्पाः कल्पतरवः	बृह. ३।२।९
व्यम्बकमिति ललाटे, नीलमीवायेति	भस्मजा. १।४	त्वग्वै प्रहः, स स्पर्शेनातिप्राहेणगृहीतः	२ ऐत. १।४
कण्ठे... यथाक्रमं भस्म धृत्वा...		त्वङ्गिरभियत, त्वचो लोमानि..	
तद्भस्मापः पुनन्त्विति पिवेत्		त्वङ्गांसरक्तवाष्पाम्बु पृथक्त्वा	
व्यम्बकमिति सम्प्रोक्ष्य शुद्धं शुद्धेनेति		विलोचने । समालोक्य...	
सम्मृज्य संशोध्य तेनैवापादशीर्ष-		परिमुह्यसि [महो. ३।४०+]	याज्ञव. ९
मुद्बलनमाचरेत्		त्वङ्गांसरुधिरस्नायुमज्जामेदोस्थि-	
व्यम्बकं यजामहे सुगन्धिपुष्टिवर्धनम् ।		संहतौ । विष्णुमूत्रपूये रमतं	
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय-		क्रिमीणां कियदन्तरम्	ना. प. ४।२६
मामृतात् [महाना. १।१।१८+]	त्रि. ता. १।३+	त्वङ्गांसशोणितास्थिस्नायुमज्जाः षड्कोशाः	मुद्बलो. ४।२
[क्र. अ. ५।४।३०]	मं. ७।५९।१२	त्वच एवास्य रुधिरं प्रस्यन्दि त्वच	
[+वा. सं. ३६०+]	तै. सं. १।८।६।२	उत्पटः । तस्मात्तदा तृणात्प्रौति	
व्यायुषमिति शिरोललाटवक्षस्सकधे-		रसो वृक्षादिवाहतात्	बृह. ३।९।२९
ष्विति तिसृभिरुयायुषैस्त्रियम्ब-		त्वचमेवाप्येति यस्त्वचमेवास्तमेति..	सुबालो. ९।५
कैस्तिस्रो रेखाः प्रकुर्वीत	जावाल्यो. ६	त्वचः स्पर्शग्रहणम्	ना. प. ६।२
व्यहं वसति तोयेषु व्यहं वसति		त्वचा यद्यत्पृथेद्योगी तत्तदात्मेति..	१ यो. त. ७।१
चामिषु । व्यहमाकाशगो भूत्वा	पिण्डो. ३	त्वचा हि स्पर्शान् वेदयते	बृह. ३।२।९
दिनमेकं तु वायुगः		त्वचि तृप्यन्त्यां वायुस्तृप्यति	छांदो. ५।२।३।२
त्वक्च रक्तं मांसमेदोमज्जास्थीनि		त्वच्छायायां वसेलक्ष्मीस्त्वन्मूले	
(षड्कोशाः)	वराहो. १।१०	विष्णुरव्ययः	तुलस्यु. ८
त्वक्चर्ममांसरुधिरमेदोमज्जास्नायवो-		त्वत्तः कमलपत्राक्ष	भ. गी. १।१।२
ऽस्थीनि मे शुध्यंतां, ज्योतिरहं		त्वत्ता मत्ता च चिन्मयम्	ते. बि. २।२६
विरजा विपाप्मा भूयासम्	महाना. १।४।९	त्वत्ताऽहन्ताऽऽत्मता यत्र परता	
त्वक्चर्ममांसरोमाङ्गुल्यङ्गुष्ठ-		नास्ति काचन । न कचिद्भा-	
पृष्ठवंशनखगुल्फोदरनाभिकटयूरु-		वकलना न भावाभावगोचरा	महो. ५।४४
कपोलश्रोत्रभूललाट... अक्षीणि		त्वत्तः परतरं किञ्चिन्नैवास्ति	
भवन्ति, जायते म्रियते इत्येष		जगतः प्रभो	ग. शो. ३।७
बाह्यात्मा नाम	१ आत्मो. १	त्वत्तो वा ब्रह्मणो वाऽपि ये लभन्ते	
त्वक्चस्पर्शयितव्यं च वाक्चवक्तव्यं च..	प्रश्नो. ४।८	षडक्षरम् । जीवन्तो मन्त्रसिद्धाः	
त्वक् च स्पर्शयितव्यं च नारायणः	सुबालो. ६।१	स्युर्मुक्ता मां प्राप्नुवति ते	रामो. ३।७
त्वक् चैव परिदह्यते	भ. गी. १।२९	त्वत्तो विश्रममाप्नोमि चेतसा	
त्वक्छ्रोत्रनेत्रजिह्वाघ्राणपञ्चस्वरूप-		भ्रमता जगत्	महो. २।३५
मिति लिङ्गम्	लिङ्गोप. १	त्वत्प्रसादाद्भगवति प्रज्ञानं मे ध्रुवं	
		भवेत्	लक्ष्म्यु. ३

त्वत्प्रसादान्महान्तो गच्छन्ति		त्वमित्येतत्तदित्येतन्मतोऽन्वयास्ति	
वैष्णवं लोकमपुनर्भवाय	लक्ष्यु. ६	किञ्चन । चिच्चैतन्यस्वरूपोऽह-	
त्वत्प्रसादान्मयाऽच्युत	भ.गी. १८।७३	महमेव परः शिवः	ते. वि. ३।३३
त्वत्प्रसृष्टं माभिवदेत्प्रतीतः	कठो. १।१०	त्वमिन्द्रस्त्वं निशाकरः	मैत्रा. ५।१
त्वदन्यः संशयस्यान्य	भ.गी. ६।३९	त्वमेकोऽसि बहूनुप्रविष्टः	चित्त्यु. १४।३
त्वदभिन्नं मां परिपालय कृपालय	त्रि.म.ना. ८।७	त्वमेव केवलं कर्ताऽसि	गणप. १
त्वद्व्यतिरिक्तं यत्किञ्चित्प्रतीयते		त्वमेव केवलं धर्ताऽसि	गणप. १
तत्सर्वं बाधितमिति निश्चितम्	त्रि.म.ना. १।१	त्वमेव केवलं हर्ताऽसि	गणप. १
त्वमग्निर्वरुणो वायुस्त्वमिन्द्रस्त्वं		त्वमेव जगतां धात्री त्वमेव विष्णुवल्लभा	तुलस्यु. ७
निशाकरः	मैत्रा. ५।१	त्वमेव तुरीयतुरीयस्त्वमेव तुरीयातीतः	त्रि.म.ना. १।१
त्वमग्निः हव्यवाहः समित्से	चित्त्यु. १४।२	त्वमेव धाता वरुणश्च राजा त्वं	
त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः	भ.गी. २।१६	वत्सरोऽय्ययम् एव सर्वम्	एकाक्षरो. ११
त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं	भ.गी. ११।१८	त्वमेव निरतिशयानन्दः	त्रि.म.ना. १।१
त्वमक्षरं सदसत्परं यत्	भ.गी. ११।३७	त्वमेव परमं पदम्	अ. पू. ५।५४
त्वमग्ने दुभिस्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमद्भ्य-		त्वमेव परमात्मासि, त्वमेव परमो गुरुः	ते. वि. ५।५८
स्त्वमश्मनस्पतिः । त्वं वनेभ्यस्त्वमोष-		त्वमेव परिपूर्णानन्दः	त्रि.म. ना. १।१
धीभ्यस्त्वं नृणानृपते जायसे शुचिः	महाना. १६।१०	त्वमेव प्रत्यक्षमथर्वाऽसि	सूर्यो. ३
[क. अ. २।५।१७=मं. २।१।१		त्वमेव प्रत्यक्षमृगसि	सूर्यो. ३
त्वमग्ने त्रिगुणो वरिष्ठः ब्रह्मपरं... स्वाहा पारमा. २।३		त्वमेव प्रत्यक्षं कर्म कर्ताऽसि	सूर्यो. ३
त्वमन्तरिक्षे चरसि सूर्यस्त्वं		त्वमेव प्रत्यक्षं तत्त्वमसि	गणप. १
ज्योतिषां पतिः	प्रश्नो. २।९	त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि	सूर्यो. ३
त्वमवस्थात्रयातीतः	गणप. ६	[तैत्ति. १।१।१+१२।१+१३।१	
त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता	भ.गी. ११।१८	त्वमेव प्रत्यक्षं यजुरसि	सूर्यो. ३
त्वमस्माकं गतिरन्या न विद्यते	मैत्रा. ४।१	त्वमेव प्रत्यक्षं रुद्रोऽसि	सूर्यो. ३
त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्गरीयान्	भ.गी. ११।४३	त्वमेव प्रत्यक्षं विष्णुरसि	सूर्यो. ३
त्वमस्य विश्वस्य परनिधानं [भ.गी. ११।१८ + ११।३८		त्वमेव प्रत्यक्षं सामासि	सूर्यो. ३
त्वमहं शब्दलक्ष्यार्थमसक्तं सर्वदोषतः	वराहो. २।१७	त्वमेव प्रत्यक्षं सैवासि	कौलो. शां.पा.
त्वमात्माऽसि, यस्त्वमसि सोऽहमस्मि	कौ. त. १।६	त्वमेव ब्रह्मेशानपुरन्दरपुरोगमैरखिला-	
त्वमादिदेवः पुरुषः पुराणः	भ.गी. ११।३८	भरैरखिलागमैर्विमृशयः	त्रि.म.ना. १।१
त्वमादौ प्रोक्तवानिति	भ.गी. ४।४	त्वमेव मोक्षस्त्वमेव मोक्षदस्त्व-	
त्वमानन्दमयस्त्वं ब्रह्ममयः	गणप. ४	मेवाखिलमोक्षसाधनम्	त्रि.म.ना. १।१
त्वमिति तदिति कार्ये कारणे सत्यु-		त्वमेव वक्ता	त्रि.म.ना. १।१
पाधौ द्वितयमितरथैकं सच्चिदा-		त्वमेव वरं वृणीष्व (हे इन्द्र)	कौ. त. ३।१
नन्दरूपम्	शुकर. ३।११	त्वमेव विद्यातीतः (महाविष्णुः)	त्रि.म.ना. १।१
त्वमित्यपि भवेच्चाहं त्वं नो चेदहमेव		त्वमेव विद्यावेद्यः... विद्यात्वरूपः	त्रि.म.ना. १।१
न । इदं यदि तदेवास्ति तदभावा-		त्वमेव विद्यास्वरूपः... विद्यातीतः	त्रि.म.ना. १।१
दिदं न च	ते. वि. ५।२५	त्वमेव सदसदात्मकः (महाविष्णुः)	त्रि.म.ना. १।१
		त्वमेव सदसद्विलक्षणः	त्रि.म.ना. १।१

त्वमेव सर्वकारणव्यष्टिः (महाविष्णुः)	त्रि.म.ना. १११	त्वमैश्वर्यं दापयाय सम्प्रत्याश्रयि-	
त्वमेव सर्वकारणसमष्टिः	त्रि.म.ना. १११	मारणम् । कुर्विति स्तुत्य देवाद्या-	
त्वमेव सर्वकारणहेतुः	त्रि.म.ना. १११	स्तेन सार्थं सुखं स्थिताः	रा. पू. ४।१६
त्वमेव सर्वज्ञः	त्रि.म.ना. १११	त्वम्पदार्थादौपाधिकात्तत्पदार्थादौ-	
त्वमेव सर्वनियन्ता	त्रि.म.ना. १११	पाधिक-भेदाविलक्षणमाकाश-	
त्वमेव सर्वनिवर्तकः	त्रि.म.ना. १११	वत्सूक्ष्मं केवलसत्तामात्रस्वभावं	
त्वमेव सर्वपालकः	त्रि.म.ना. १११	परं ब्रह्मेत्युच्यते	सर्वसारो. ६
त्वमेव सर्वप्रवर्तकः	त्रि.म.ना. १११	त्वया जुष्ट ऋषिर्भवति देवि त्वया	
त्वमेव सर्वमुसुक्षुभिर्विमृग्यः	त्रि.म.ना. १११	ब्रह्मगतश्रीरुत त्वया	महाना. १३१२
त्वमेव सर्वमूलाविद्यानिवर्तकः	त्रि.म.ना. १११	त्वया जुष्टश्चित्रं विन्दते वसु	महाना. १३१२
त्वमेव सर्वशक्तिः	त्रि.म.ना. १११	त्वया जुष्टा नुदमाना (जुषमाणा)	
त्वमेव सर्वस्वरूपः	त्रि.म.ना. १११	दुरुक्तात् नृहृद्देम विदधे	
त्वमेव सर्वं खल्विदं ब्रह्मासि	गणप. १	सुवीराः [महाना. १३११+	तै.आ.१०।४९।१
त्वमेव सर्वं छन्दोऽसि	सूर्यो. ३	त्वया तत् विश्वमनन्तरूप	भ.गी. ११।३८
त्वमेव सर्वं त्वमेव सदा ध्येयः	त्रि.म.ना. १११	त्वया मन्यो सरथमारुजन्तो..	वनदु. १०७
त्वमेव सर्वं त्वमेव सर्वं त्वमेव सर्वम्	त्रि.म.ना. १११	[ऋ.अ.८।३।१९=	मं. १०।८४।१
त्वमेव सर्वाधारः (महाविष्णुः)	त्रि.म.ना. १११	त्वयाऽऽवृत्तं जगदुद्भवगर्भः	एकाक्षरो. १२
त्वमेव सर्वेश्वरः	त्रि.म.ना. १११	त्वया व्याप्तं जगत्सर्वं	गणेशो. ३।९
त्वमेव सुरसंसेव्या त्वमेव मोक्षदायिनी	तुलस्यु. ८	त्वयैकाग्रेण चेतसा	भ. गी. १८।७२
त्वमेवाखंडानन्दः	त्रि.म.ना. १११	त्वरितं चक्षुरोगाञ्छमय शमय	चाक्षुषो. २
त्वमेवाखिलमोक्षसाधनम्	त्रि.म.ना. १११	त्वष्टाऽमीत्, मित्र उपवक्ता	चित्त्यु. ३।१
त्वमेवाखिलशास्त्रैर्विमृग्यः	त्रि.म.ना. १११	त्वष्टानो अत्र विदधातु रायोनुमार्ष्टु	
त्वमेवातिमहतो महीयान्	त्रि.म.ना. १११	तन्वो २ यद्विलिष्टम् [सहवै.५+	तै. आ.२।४।१
त्वमेवातिसूक्ष्मतरः	त्रि.म.ना. १११	त्वहमस्मीति तमत्तिसृजते	कौ. उ. १।२
त्वमेवानन्तोपनिषद्विमृग्यः	त्रि.म.ना. १११	त्वं कालत्रयातीतः (गणेशः)	गणप. ६
त्वमेवान्तर्बहिर्व्यापकः	त्रि.म.ना. १११	त्वं गुणत्रयातीतः	गणप. २६
त्वमेवामृतमयस्त्वमेवामृतमयस्त्व-		त्वं चत्वारि वाक्पदानि	गणप. ५
मेवामृतमयः	त्रि.म.ना. १११	त्वं च मृत्यो यत्र सुज्ञेयमात्य	कठो. १।२२
त्वमेवामृतमयैर्विमृग्यः	त्रि.म.ना. १११	त्वं चाहं च न वै भिन्नो कुरु	
त्वमेवाविद्याधारकः	त्रि.म.ना. १११	सृष्टिं प्रजापते	ग.शो. ३।१०
त्वमेवाविद्याविहारः	त्रि.म.ना. १११	त्वं निर्माता क्षमाभृतां सरितां	
त्वमेवाहमहमेव त्वमिति तारकयोग-		सागराणां...च	गणेशो. ३।७
मार्गेणाखण्डानन्दपूर्णः कृतार्थः	मं. ब्रा. ३।२	त्वं चाहं च सर्वं विश्वं सर्वदेवता	बह्वचो. ३
त्वमेवाहम्, अहमेव त्वम्	त्रि.म.ना. ६।१०	त्वं जातवेदो भुवनस्य नाथः	एकाक्षरो. २
त्वमेवाहं न भेदोऽस्ति पूर्णत्वात्		त्वं जीर्णो दण्डेन वञ्चसि त्वं जातो	
परमात्मनः । इत्युच्चरन्तसमालिङ्ग्य		भवसि विश्वतोमुखः	श्वेताश्व. ४।३
शिष्यं ज्ञप्तिमनीनयत्	मं. ब्रा. ३।३	त्वं जीवस्त्वमापः सर्वेषां जनिता	
		...त्वाहा	पारमा.२।४

त्वं ज्ञानमयो विज्ञानमयोऽसि	गणप. ४	त्वं यज्ञस्त्वं वषट्कारस्त्वमिन्द्रस्त्वः	
त्वं तदसि त्वं ब्रह्मास्यहं ब्रह्मास्मी-		रुद्रस्त्वं विष्णुस्त्वं ब्रह्मस्त्वं	
त्यनुसन्धानं कुर्यात्	पैङ्गलो. ३।१	प्रजापतिः	महाना. १६।१
त्वं तदाप आपो ज्योती रसोऽमृतं		त्वं लोकान् सृजसि रक्षसि हरसि	ग.शो. ३।१३
ब्रह्म भूर्भुवः सुवरोम्	महाना. १६।१	त्वं वज्रभृद्भूतपतिस्त्वमेव	एकाक्षरो. ५
त्वं देहत्रयातीतः	गणप. ६	त्वं वत्सरोऽग्न्ययम् एव सर्वम्	एकाक्षरो. ११
त्वं नाहं न चान्यं वा सर्वं ब्रह्मैव	म. वा. र. १६	त्वं वनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वं... जायते	महाना. १६।१०
त्वं प्रत्यक्षं ब्रह्मासि	गणप. ४	[क्र. अ. २।५।१७=मं. २।१।१।+]	वा. सं. ११।२७
त्वं बुद्धिर्भूतानामन्तरात्मा	पारमा. २।७	त्वं वाङ्मयस्त्वं चिन्मयः	गणप. ४
त्वं बुद्धा विचिन्वमानः		त्वं वाऽहमस्मि भगवो देव तेऽहं वै	
पुण्यरूपाय स्वाहा	पारमा. २।७	त्वमसि	वराहो. २।३४
त्वं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम्	गणप. ६	त्वं विश्वभूर्भूतपतिः पुराणः	एकाक्षरो. १
त्वं ब्रह्मा त्वं कर्ता त्वं प्रधानम्	गणेशो. ३।१३	त्वं विश्वभूर्योनिपारः स्वर्गर्भं	एकाक्षरो. ३
(पुत्रं दृष्ट्वा) त्वं ब्रह्मा त्वं यज्ञस्त्वं		त्वं विष्णुर्भूतानि तु त्रासि दैत्यान्	एकाक्षरो. २
लोकस्त्वं वषट्कारस्त्वमोङ्कारस्त्वं		त्वं वै कुमारी ह्यथ भूस्त्वमेव	एकाक्षरो. ११
स्वाहा त्वं स्वधा...	कठश्रु. १४	त्वं वै विष्णो पाहि पाहि जगत्सर्वम्	ग.शो. ३।१२
त्वं ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं रुद्रस्त्वमिन्द्रः...	गणप. ६	त्वं शक्तित्रयात्मकः	गणप. ६
त्वं ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं हरस्त्वं		त्वं सच्चिदानन्दाद्वितीयोऽसि	गणप. ४
प्रजापतिस्त्वमिन्द्रः... गणेश्वरः	गणेशो. ३।९	त्वं साक्षादात्माऽसि नित्यम्	गणप. १
त्वं ब्रह्मासि अहं ब्रह्मास्मि (आवयो-		त्वं स्त्री त्वं पुमानसि त्वं कुमार	
रन्तरं न विद्यते त्वमेवाहमह-		उत वा कुमारी	श्वेताश्व. ४।३
मेव त्वम्) [त्रि. म. ना. ६।१०+]	पैङ्गलो. ३।१	त्वं स्त्री पुमांस्त्वं च कुमार एकः	एकाक्षरो. ११
त्वं भर्ता मातरिश्वा प्रजानाम्	चित्त्यु. १४।२	त्वं हि मन्यो अभिभूत्योजाः	वनदु. १०३
त्वं भूतानामधिपतिरसि	सहवै. २३	[क्र. अ. ८।३।१८= मं.]	१०।८३।४+
त्वं भूतानां श्रेष्ठोऽसि	सहवै. २३	[अथर्व. ४।३२।४]	
त्वं भूमिरापोऽनलोऽनिलो नभः	गणप. ५	त्वामापो अनु सर्वाश्चरन्ति जानतीः	चित्त्यु. १४।२
त्वं भूर्भुवः स्वस्त्वं हि स्वयम्भूरथ		त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्म वदिष्यामि	तैत्ति. १।१।१
विश्वतोमुखः	एकाक्षरो. १३	त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्मावादिषम्	तैत्ति. १।१२।१
त्वं मनुस्त्वं यमश्च [मैत्रा. ४।१५+]	५।२	त्वां भूतान्युपपर्यावर्तन्ते	सहवै. २३
त्वं मामुद्धर कल्याणि महापापावि-		त्वां योगिनो ध्यायन्ति नित्यम्	गणप. ६
दुस्तरात्	तुलस्यु. १२	त्वां सदा परिचिन्तयन्	भ.गी. १०।१७
त्वं मूलाधारस्थितोऽसि नित्यम्	गणप. ६	त्वांस्विदिमे ब्राह्मणा अङ्गारावक्ष-	
त्वं यज्ञनेता हुतमुविमुश्च रुद्रास्तथा..	एकाक्षरो. ७	गणमक्रता ३ इति	बृह. ३।९।१८
त्वं यज्ञस्त्वं ब्रह्मा त्वं रुद्रस्त्वं		त्विषिर्मेऽजस्रं पिनष्टि, रथो मे..	
विष्णुस्त्वं वषट्कारः	प्रा. हो. १।७	समुद्रान्वयाति	इतिहा. ८५
		त्वेषः ह्यस्य स्थविरस्य नाम	ना. पू. ता. ४।५
		[क्र. अ. ५।६।२५=मं. ७।१००।३+]	तै. ब्रा. २।४।३।५

द

द इत्येकमक्षरं ददत्यस्मै स्वाश्चान्ये
 च य एवं वेद बृह. ५।३।१
 दक्षनाड्या समाकृष्य बहिष्प्रं पवनं
 शनैः... कृमिदोषं निहन्ति च योगकुं. १।२५
 दक्षाभ्यांकराभ्यामुद्वरणाशौ..दधानां पीताम्बरो. १
 दक्षिणकटाक्षादुत्पन्नाः कर्मजडा
 आसुराः...भवन्ति सामर. २
 दक्षिणतो द्वारभ्रियै गणेशाय...मायायै सूर्यता. ४।१
 दक्षिणस्यां दिशि मुक्तिस्थानं
 तन्मुक्तिमण्डपसंज्ञितं (काश्याम्) भस्मजा. २।१५
 दक्षिणस्यां दिशि विष्णुः...मामुपास्ते भस्मजा. २।१३
 दक्षिणहस्तस्था आपः अपो जाला
 इत्यप उत्सृजे सन्ध्यो. १
 दक्षिणहस्तः सुवः (शारीर्यज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२
 दक्षिणं बाहुमन्वावर्तते कौ. त. २।८, ९
 दक्षिणं बाहुमुद्वरतेऽवधत्ते सव्य-
 मिति यज्ञोपवीतम् सहवै. १
 दक्षिणं सव्यगुल्फेन...सिंहासनं... शाण्डि. १।३।५
 दक्षिणा दिग्दक्षिणे प्राणाः बृह. ४।२।४
 दक्षिणाद्वितीया कुक्षिर्भवति गायत्रीर. ३
 दक्षिणाभिमुखे विश्वो मनस्य-
 न्तस्तु तैजसः आगम. ३
 दक्षिणाभिमुखो भूत्वा महरिति महो. १।४
 व्याहृतिरानुष्टुभं छन्दः
 दक्षिणामुखो भूत्वा जनदिति... चतुर्वै. १
 अथर्ववेदः
 दक्षिणायां विचालनस्थानं (काश्यां) भस्मजा. २।९
 दक्षिणारे सुषुम्णायाः पिङ्गला वराहो. ५।२४
 दक्षिणा वाग्धोता प्राण उद्गाता(यज्ञस्य) महाना. १८।१
 दक्षिणावृदुपनिष्क्रामति तं पिता-
 नुसंव्रयते कौ. त. २।१५
 दक्षिणां च उद्वहोऽहं, अधश्चोर्ध्वचाहं अ.शिर. १।१
 दक्षिणेतरेपादं तु...ऋजुकायः
 समासीनो वीरासनमुदाहृतम् जा. द. ३।६
 दक्षिणेतुभुजेविप्रोविभृयाद्वै सुदर्शनम् सुदर्श. ११
 ३७

दक्षिणे लक्ष्मणेनाऽथ सधनु-
 ष्पाणिना...कोणत्रयं भवेत् रा. पू. ४।१०
 दक्षिणे विवस्वते नैर्ऋतौ खगाय (तमः) सूर्यता. ४।१
 दक्षिणोत्तरगुल्फेन सीवनीं पीडये-
 दृशम् ।...जितो वायुर्भवेद्दृशं जा. द. ६।३८
 दक्षिणोत्तरौ पाणी कृत्वा सपवित्रा-
 वोमिति प्रतिपद्यते सहवै. १९
 दग्धकामाङ्गविभूतित्रैपुण्ड्रितानि..
 ललाटपट्टे लोपयन्ति देव-
 लिखितानि.. वज्रपं. ७
 दग्धस्थ दहनं नास्ति पक्वस्यपचनंयथा पैङ्गलो. ४।७
 दण्डकमण्डलुकटिसूत्रकौपीनाच्छादनं..
 अप्सु सव्यस्य ..अप्सुप्रणवात्मकेन
 देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३
 दण्डभिक्षां च यः कुर्यात्..याति ना. प. ६।१३
 नीचयतिर्हि सः आरु. १
 दण्डमाच्छादनंचैवकौपीनंचपरिग्रहेत्
 दण्डं तु वैणवं सोम्य सत्वचं सम-
 पर्वकम् ।.. नासादन्नं शिरस्तुल्यं
 ..विभृयाद्यतिः १ सं. सो. २।९
 दण्डात्मनोस्तु संयोगः.. न
 दण्डेन विना गच्छेत् १ सं. सो. २।११
 दण्डोल्लोकांश्च विस्तृजेत् (यतिः) आरुभि. २
 दण्डो दमयितामस्मि भ.गी. १०।३८
 दत्तात्रेय हरे कृष्ण उन्मत्तानन्द-
 दायक । दिगम्बर मुने बाल
 पिशाच ज्ञानसागर दत्तात्रे. १।४५
 दत्तात्रेयं शिवं शान्तं.. आत्ममाया-
 रतं देवमवधूतं.. एवं यः सततं
 ध्यायेत्...स मुक्तः सर्वपापेभ्यो
 निःश्रेयसमवाप्नुयात् शाण्डि. ३।२।२
 दत्तो (वायुः) निद्रादिकर्मकृत त्रि. ब्रा. २।८७
 दत्त्वाऽन्येभ्यस्तमानन्दं नरो याति
 परां गतिम् गान्धर्वो. ६
 ददामि बुद्धियोगं तं भ.गी. १०।१०
 ददश इव ह्येप परो रजा इति बृह. ५।१४।३
 दद्यान्नारायणेत्येवप्रतिवाक्यंसदायति ना. प. ३।५९

अथ) दधि मधु घृतं सत्रीयान्त-
 हितेन जातरूपेण प्राशयति भूस्ते
 दधामि... सर्वं त्वयि दधामीति वृ.उ. ६।४।२५
 दध्नः सोम्य मथ्यमानस्य योऽणिमा
 स ऊर्ध्वः समुदीपति तत्सर्पिर्भवति छांदो. ६।६।१
 दध्यङ् ह यन्मध्वाथर्वणो वामश्वस्य
 शीर्ष्णां प्रयदीमुवाच वृह. २।५।१६
 दध्योदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्त-
 मश्रीयातामीश्वरौ जनयितवै वृह. ६।४।१५
 दन्तधावनतांबूलं क्षौराभ्यङ्गन-
 भोजनम् । रत्यौषधं पराश्रं
 च आद्रकतां विवर्जयेत् इतिहा. ४०
 दन्तधावनताम्वूलंनखकेशनिवृन्तनम् ।
 कर्ता चैव तु पूर्वशुः... इतिहा. ३९
 दन्तैर्दन्तान्न संस्पृशेत् योगो. २१
 दन्तोष्ट्रौ सूक्तवाकः (शारीर्यज्ञस्य) प्रा. हो. ४।३
 दन्द्रम्यमाणा परियन्ति मूढाः कठो. २।५
 दध्रमेवापिनूतं वेत्थ ब्रह्मणो रूपम् केनो. २।१
 दम इति नियतं ब्रह्मचारिणस्तस्मा-
 द्दने रमन्ते महाना. १६।१२
 दमिति हंसः, दामिति दीर्घं तद्वीजं दत्तात्रे. १।१
 दमश्च स्वाध्यायप्रवक्षणे च तैत्ति. १।९।१
 दमः प्रकृतिदान्तत्वादेवं विद्वाञ्छमं
 ब्रजेत् अ. शां. ८६
 दमः शमयिता (यज्ञस्य) महाना. १८।१
 दमा यान्तु ब्रह्मचारिणः स्वाहा तैत्ति. १।४।४
 दमेन दान्ताः किंस्वयमवधुन्वन्ति महाना. १७।३
 दमेन ब्रह्मचारिणः सुवर्गगच्छन् महाना. १७।३
 दमेनापिहिता गुहा इतिहा. १७
 दमेसर्वप्रतिष्ठितस्याहमः परमं वदन्ति महाना. १७।३
 दमो भूतानां दुराधर्षः, दमे सर्वं
 प्रतिष्ठितम् महाना. १७।३
 दम्भमानसदान्विताः भ. गी. १६।१०
 दम्भाथेमपि चैव यत् भ. गी. १७।१२
 दम्भाहङ्कारनिमुक्तः ना. प. ३।५९
 दम्भाहङ्कारसंयुक्ताः भ. गी. १७।५
 दम्भाहङ्कारादिभिरसंस्पृष्टचेता
 वर्तते... (स ब्राह्मणः) व. सू. ९
 दम्भेनाविधिपूर्वकम् भ. गी. १६।१७

दम्भो दर्पोऽति(भि)मानश्च भ. गी. १६।४
 दम्भोलिस्तम्भसारप्रहरणविवशी-
 भूतरक्षाधिनाथम्.. कपीन्द्र.. लांगूलो. २
 दयध्वमिति न आत्थ वृह. ५।२।३
 दयादमस्तपः शौचमार्जवं क्षान्तिरेव च भवसं. ५।२१
 दया नाम सर्वभूतेषु सर्वत्रानुग्रहः शाण्डि. १।१।३
 दया भूतेष्वलोलुप्त्वं भ. गी. १६।२
 दया सा रोहिणी माता सत्यभामा
 धरेति वै कृष्णो. १।५
 दरिद्रो धनिकानां च सुखं भुङ्क्ते
 तदा जगत् (सत्यं) ते. वि. ६।९५
 दर्भः कोशा ओषधिवनस्पतयो
 लोमानि (गायत्र्याः) सन्ध्यो. २३
 दर्पः कुबलयापीडो गर्वो रक्षः.. कृष्णो. १४
 दर्श उदीच्यां प्रागुदीच्यां वोदित
 आदित्ये.. उपवीय.. यत्रिराचामति
 तेन ऋचः प्रीणाति सहवै. १५
 दर्शनप्रथमाभ्युसमात्मानं केवलं
 भज [वराहो. ४।२०+ मैत्रे. २।२९
 दर्शनस्पर्शनाभ्यां (रुद्राक्षाणां)
 द्विगुणं फलम् रु. जा. १
 दर्शनं स्पर्शनं केलिः कीर्तनं गुह्य-
 भाषणम् । सङ्कल्पोऽध्यवसायश्च
 क्रियानिर्वृतिरेव च । एतन्मैथुन-
 मष्टाङ्गं प्रवदन्ति मनीषिणः कठरु. ८९
 दर्शनं ख्यं स्वमात्मानं सर्वदा भावयन्भव महो. ६।३७
 दर्शमाग्री रूपाणां दर्शनं करोति गभो. ११
 दर्शनात्पापनाशिनीं स्पर्शनात्पावनीं
 (तुलसी)... य एवं वेद स
 वैष्णवो भवति तुलस्यु. २
 दर्शनादर्शने हित्वा स्वयं केवल-
 रूपतः । य आस्ते कपिशार्दूल
 ब्रह्म स ब्रह्मवित् स्वयम् मुक्तिको. २।६४
 दर्श्यात्मानमव्ययम् भ. गी. ११।४
 दर्शयामास पार्थाय भ. गी. ११।९
 दलानि भक्त्या चिनुयादशक्तो
 यद्यर्चकोऽन्यद्विजतो यतेत १ विल्वो. १३
 दवीयसितमा इव नेदीयसितमा एव आर्षे. ७।१

दश कृतः सैषा विराड्भ्रादी
तयेदं सर्वमस्येदं दृष्टं भवति छान्दो. ४।३।८
दशकोटियोजनविस्तीर्णो रुद्रलोकः;
तदुपरि विष्णुलोकः राधोप. १।३
दश ग्राम्याणि धान्यानि भवन्ति-
त्रीहियवास्तिलमाषा अणुप्रियङ्गवो
गोधूमाश्च मसूराश्च खलकुलाश्च बृ.उ. ६।३।१३
दशतुल्यं व्यतीपाते पक्षमध्ये तु
विंशतिः । अत्रेन वाऽथवा येन
..आर्द्धं कुर्यान्महालयम् इतिहा. ८९
दश दश पादा एकैकस्याः
शृङ्गयोरावद्धा बभूवुः बृह. ३।१।१
दशदिशः कुक्षी (गायत्र्याः) सन्ध्यो. २३
दशद्वारपुरं देहं.. विष्णुबालयं
प्रोक्तं सिद्धिदं सर्वदेहिनाम् यो.शि. ५।२
दशद्वारपुरं ...देहं शिवालयं
प्रोक्तं सिद्धिदं सर्वदेहिनाम् यो.शि. १।१६६+५।२
दशपञ्च त्रिंशत्तत्परं च तन्मेमनः.. २. शिवसं. ७
दशभिः प्रणवैः सप्तव्याहृतिभि-
श्चतुष्पदा । गायत्रीजपयज्ञश्च
त्रिसन्ध्यं शिरसा सह शाटथाय. १३
दशमेन तु पिण्डेन पिण्डो. ८
दशमे परमं ब्रह्म भवेद्ब्रह्मात्मसन्निधौ हंसो. १०
दशमो मेघनादः । नवमं परित्यज्य
दशममेवाभ्यसेत् हंसो. ७
दशरात्रलयेनापि योगीन्द्रः स्वात्म-
धिष्ठितः । ...स्थानकानि पश्यति अमन. १।६०
दशलक्षणकं धर्ममनुतिष्ठन्...
सन्नयसेदृष्टो यतिः ना. प. ३।२३
दशलक्षणको धर्मः सेवितव्यः प्रयत्नतः भवसं. ५।११
दशलाक्षणिको धर्मः शिवाचारः
प्रकीर्तितः शिवो. ७।१०२
दशवक्त्रं तु रुद्राक्षं यमदैवत्यमीरितम् रु. जा. ३५
दशवर्षा भवेद्गौरी ह्यत ऊर्ध्वं रजस्वला इतिहा. ६६
दशाचतुष्टयाभ्यासात्प्रोक्ता संसक्ति-
नामिका [वराहो. ४।७+ महो. ५।३१
दशेन्द्रियाणि मन एकादशं महो. १।२
दशमे पुरुषे प्राणा आत्मैकादशः बृह. ३।९।४

दहरमेवापि नूनं त्वं वेत्थ... (मा.पा.) केनो. २।१
दहरस्थः प्रत्यगात्मा नष्टे ज्ञाने ततः
परम् । विनतो व्याप्य विज्ञानं
दहत्येव क्षणेन तु योगकुं. ३।३१
दहरं पुण्डरीकं तद्वेदान्तेषु निगद्यते क्षुरिको. १०
दहरोऽस्मिन्नन्तराकाशः छांदो. ८।१।१,२
दहेत्पापान्याशु विज्ञानदात्री न संसारे
मज्जते कदाचित् सि. शि. ४
दहं विपापं परवेशमभूतं यत्पुण्डरीकं...
तदुपासितव्यम् महाना. ८।१६
दंष्ट्राकरालवदनं.. रुद्रं मन्युं नमाम्यहम् वनदु. ९९
दंष्ट्राकरालानि च ते मुखानि भ.गी. १।१२५
दंष्ट्राकरालानि भयानकानि भ. गी. १।१२७
दाक्षायण्यां प्रसृतं समस्तं.. तस्मै
प्रजेशाय धुरन्धराय स्वाहा पारभा. ८।७
दातव्यमिति यद्दानं भ.गी. १।७।२०
दानक्रियाश्च विविधाः भ.गी. १।७।२५
दानमिति सर्वाणि भूतानि प्रशंसन्ति..
दानान्नातिदुश्चरम् महाना. १।६।१२
दानमीश्वरभावश्च भ. गी. १।८।४३
दानं दमश्च यज्ञश्च भ. गी. १।६।१
दानं नामन्यायार्जितस्य धनधान्यादेः
अद्वयाऽर्थिभ्यः प्रदानम् शाण्डि. १।२।१
दानं यज्ञानां वरुणं दक्षिणा, लोक-
दातारः सर्वभूतान्युपजीवन्ति महाना. १।७।५
दानान्नास्ति दुश्चरम्, तस्माद्दाने रमन्ते महाना. १।६।१२
दानेन द्विषन्तो मित्रा भवन्ति महाना. १।७।५
दानेन सर्वान् कामानवाप्नोति संहितो. ४।१
दानेनारातिरपानुदन्त महाना. १।७।५
दानेषु यत्पुण्यफलं प्रदिष्टं भ. गी. ८।२।८
दाने सर्वं प्रतिष्ठितं, तस्माद्दानं
परमं वदन्ति महाना. १।७।५
दानानां कुशलानां च... शास्त्र-
मेतत्प्रकाशते अमन. २।१०
दामोदराय विद्महे वसुदेवाय धीमहि ।
तन्नः कृष्णः प्रचोदयात् त्रि.म.ना. ७।११
दाम्यत दत्त दयध्वमिति तदेतन्नयं
शिक्षेदमं दानं दयामिति बृह. ५।२।३
दाम्यतेति न आत्थेत्योमिति बृह. ५।२।१

दाराणाहृत्य पुत्रानुत्पाद्य ताननु-
 रूपाभिर्वृत्तिभिर्वितत्येषा च
 शक्तितो यज्ञः कठश्रु. १७

दारमाहृत्य सदृशमग्निमाधाय
 शक्तिः । ब्राह्मीमिष्टिं यजेत्
 [२सङ्ख्यासो३.+] कुण्डिको. २

दारिद्र्याशा यथा नास्ति सम्पन्नस्य
 तथा मम । ब्रह्मानन्दे निमग्नस्य
 विषयाशा न तद्वेत् आ. प्र. १७

दारुद्रवं निष्कृतिनायमेन (लिङ्गपूजितं) सि.शि. २४

दारेषणायाश्च वित्तेषणायाश्च लोके-
 षणायाश्च व्युत्थितोऽहम् ना.प. ४।४५.

दाशरथाय विद्महे सीतावल्लभाय
 धीमहि । तन्नो रामः प्रचोदयात् त्रि.म.ना.७।११

दासाः पुत्राः स्त्रियश्चैव बान्धवाः
 सहृदस्तथा । हसन्त्युन्मत्तक-
 मिव नरं वार्धक्यकम्पितम् महो. ३।३५

दास्यन्ते यज्ञभाविताः भ.गी.३।१२

दिक्कालाद्यनवच्छिन्नमात्मतत्त्वम् महो. ५।१४४

दिक्कालाद्यनवच्छिन्नमद्रष्टोभयकोटि-
 कम् । चिन्मात्रमक्षयं शांतमेकं
 ब्रह्मास्मि शाश्वतम् अ.पू.५।८

दिक्कालाद्यनवच्छिन्नं स्वच्छं नित्यो-
 दितं ततम् । सर्वार्थमयमेकार्थं
 चिन्मात्रममलं भव अ.पू.५।६६

दिक्पतीनां ग्रहाणां च लोकाश्चाथ
 रदावली गुह्यका. १४

दिक्पालानां राज्ञां नागानां किन्न-
 राणामधिपतिर्भवति हयग्री. ६

दिगम्बरमुखोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।१९

(अथ) दिगम्बरः सकलसञ्चारकः
 सर्वदानन्दस्वानुभवैकपूर्णहृदयः...
 गिरिकन्दरेषु विमृजेद्देहम् ना.प.४।४९

दिगम्बरो भूत्वा विवर्णवल्कलाजिन-
 परिग्रहमपि संत्यज्य... प्रणवात्म-
 कत्वेन देहत्यागं करोति यः
 सोऽवधूतः तुरीया. ३

दिक्षु तृप्यन्तीषु यत्किञ्च दिशश्चन्द्र-
 माश्च... (मा.पा.) आ.उ. ५।२०।२

दिक्षु तृप्यन्तीषु यत्किञ्च दिशश्च
 चन्द्रमाश्चाधितिष्ठन्ति, तत्तृप्यति छांदो.५।२०।२

दिग्दोषो यस्य विदिशश्च कर्णौ...
 तस्मै वरत्रे.. तस्मै स्वाहा पारमा. ७।६

दिग्बोहैनमायन्तीर् दिग्भ्योविशृणोति शैत. १।७।५

दिग्वातार्क-प्रचेतोऽश्वि-वह्नीन्द्रोपेन्द्र-
 मृत्युकाः (तथाचन्द्रश्चतुर्वक्त्रोरुद्रः
 क्षेत्रज्ञ ईश्वरः) चन्द्रो विष्णुश्चतु-
 र्वक्त्रः शम्भुश्च करणाधिपाः
 [वराहो.१।१४+ पैङ्गलो.२।४

दिनकरकिरणैर्हि शार्वरं तमो
 निविडतरं झटिति प्रणाशमेति वराहो. ३।१०

दिनत्रयेऽथ यदि वा एकस्मिन्दिवसे-
 ऽथवा । तृतीये वा चतुर्थे वा प्रातः
 स्नात्वा सिताम्बरः ।...ॐ तद्वेति
 चोच्चार्य पौलकं भस्म सन्त्यजेत् बृ.जा. ३।२२

दिनद्वादशकेनैव समाधिसमवाप्नुयात्
 वायुं निरुध्य मेधावी जीवन्मुक्तो
 भवत्ययम् १ यो. त.१०६

दिनपादलयेनापि स्वल्पाहारो
 भवेन्नरः... अमन. १।४७

दिनमात्रलयेनापि स्वात्मतन्त्रं प्रकाशते अमन. १।४९

दिनेदिने गयातुल्यं भरण्यां गयपञ्चके इतिहा. ८९

दिव आत्मानं सवितारं बृहस्पतिं चित्यु. १।१२

दिव उग्रोऽवारुक्षत् नीलरु. १।२

दिवमनन्तशीर्षेर्दिशमनन्तकरैः...
 व्याप्य तिष्ठति गणेशो. ३।३

दिवमेव भगवो राजन्निति होवाचैष
 वै...यं त्वमात्मानमुपास्से तस्मा-
 त्तव सुतं प्रसुतमासुतं कुले दृश्यते छांदो.५।१२।१

दिवसस्याष्टमेभागे...स कालः
 कुतपो नाम इतिहा. ५८

दिवश्चैनमादित्याच्च दैवं मन आवि-
 शति तद्वै दैवं मनो येनानन्देव
 भवत्यथो न शोचति बृह. १।५।१९

दिवसाश्चार्धदिवसाश्च कलाः कल्पा-
 श्रोर्ध्वं च दिशश्च सर्वं नारायणः सुबालो. ६।१

दिवं च पृथिवीं च वायुं चाकाशं
 चापश्च.. वागेवैतत्सर्वं विज्ञापयति
 वाचमुपास्वेति छान्दो. ७।२।१

दिवं च पृथिवीं चान्तरिक्षमथो सुवः महाना. ६।३
 दिवं देवतामारोह्यैस्त्वा देवता
 रिष्यतीत्येनं ब्रूयात् ३ ऐत. १।३।३
 दिवं पृष्ठं भन्दमानः सुमन्मभिः चित्त्यु. १०।४
 दिवा जाग्रन्नक्तं स्वप्नं सुषुप्तमर्धरात्रंगतं ना. प. ६।२
 दिवानक्तसमत्वेनास्वप्नः... सञ्ज्यासेन
 देहत्यागं करोति प. हं. प. ८
 दिवा न पूजयेद्विष्णुं रात्रौ नैव
 प्रपूजयेत् । सततं पूजयेद्विष्णुं
 दिवारात्रं न पूजयेत् शां. १।७।३८
 दिवारात्रमविच्छिन्नं यामे यामे
 यदा यदा । अनेनाभ्यासयोगेन
 वायुरभ्यसितो भवेत् बराहो. ५।४६
 दिवा वा यदि वा सायं याममात्रं
 समभ्यसेत् १ यो. त. ६७
 दिवा सुमिनिशायां तु जागरात्...
 शीघ्रमुत्पद्यते रोगः योगकुं. १।५७
 दिवास्वापो वृथालापो यतेर्बन्ध-
 कराणि पट् १ सं. सो. २।७९
 दिवि क्षयो नभसा य एति चित्त्यु. ११।८
 दिवि नृप्यन्त्यां यत्किञ्च द्यौश्चादित्य-
 आधितिप्रतस्तृप्यति छान्दो. ५।१९।२
 दिवि देवावृषः होत्रा मे रयस्व स्वाहा चित्त्यु. ४।१
 दिवि देवेषु वा पुनः भ. गी. १८।४
 दिवि सूर्यमहस्रस्य भ. गी. ११।१२
 दिवीव चक्षुराततम् [सुवा. ६।१+
 [त्रि. ता. ४।४+वरा. ५।७७+पैङ्ग.
 दिवेदिव ईड्यो जागृवद्भिर्हविष्मद्भि-
 र्मुष्येभिरग्निरेतद्वै तत् कठो. ४।८
 दिवैनान्विद्युता जाहि सूर्यता. ३।१
 दिव्यगन्धानुलेपनम् भ. गी. ११।११
 दिव्यज्ञानोपदेशारं देशिकं परमे-
 श्वरम् । पूजयेत्परया भक्त्या
 तस्य ज्ञानफलं भवेत् यो. शि. ५।५७
 दिव्यदेहश्च तेजस्वी दिव्यगन्धो-
 ऽप्यरोगवान् सौभाग्य. ९
 दिव्यध्वजातपत्रैस्तु चिह्नितं चरण-
 द्वयम्... ध्यायेन्नित्यम् गोपालो. २।२१
 दिव्यमालयाम्बरधरं भ. गी. ११।११

दिव्यवर्षसहस्राणि चक्षुरुन्मीलितं
 मया । भूमावक्षिपुटाभ्यां तु
 पातिता जलविन्दवः क. जा. ६
 दिव्यश्राद्धे वसु-रुद्रादित्यरूपेण ।...
 ब्राह्मणानचयेत् ना. प. ४।३९
 दिव्यं ददामि ते चक्षुः भ. गी. ११।८
 दिव्यानेकौद्यतायुधम् भ. गी. ११।१०
 दिव्याम्बरधरं दिव्यगन्धानुलेपनं,
 सर्वाभरणभूषितं सूर्यता. १।८
 दिव्यालङ्कारोपेतं रत्नपङ्कजमध्यगम् ।..
 चिन्तयश्चेतसा कृष्णं मुक्तो
 भवति संसृतेः गो. पू. १।६।५७
 दिव्याह्यात्मविभूतयः [भ. गी. १०।१६ + १०।१९
 दिव्येन्द्रपुरे सम्प्रतिष्ठिता भवन्ति
 कथं सृजन्ति ग्रहो. १
 दिव्ये ब्रह्मपुरे ह्येष व्योमन्यात्मा
 प्रतिष्ठितः मुण्ड. २।२।७
 दिव्यो देव एको नारायणः सुबालो. ६।१
 दिव्यो ह्यमृतः पुरुषः सबाह्याभ्यन्तरो
 ह्यजः । अप्राणो ह्यमनाः शुभ्रो
 ह्यक्षरात्परतः परः मुण्ड. २।१।२
 दिव्यो शङ्खौ प्रदध्मतुः भ. गी. १।१४
 दिश एव सम्राडिति होवाच, तस्माद्वै
 सम्राडपि यां कां च दिशं गच्छति
 नैवास्या अन्तं गच्छति बृह. ४।१।५
 दिशमेवाप्येति यो दिशमेवास्तमेति
 दिशश्च नारायणः । विदिशश्च
 नारायणः [नारा. २+ त्रि. म. ना. २।८
 दिशश्च प्रतिदिशश्चाहं पुमानपुमान्
 स्त्रियश्चाहम् अ. शिरः. १।१
 दिशश्चानवलोकयन् भ. गी. ६।१३
 दिशस्तत्राधिदैवतं, नाडी तेषां
 निबन्धनं, यः श्रोत्रे यः श्रोतव्ये
 यो दिक्षु... सञ्चरति सोऽयमात्मा सुबालो. ५।१
 दिशं दिशं भित्वा सर्वोल्लोकान्
 व्याप्नोति, व्यापयतीति व्याप-
 नात्रापी महादेवः अ. शिखो. २
 दिशः पार्श्वे अवान्तरदिशः पर्शवः बृह. १।१।१

दिशः पार्श्वे..परिशव क्रतवो..(मा.पा.) बृ. उ. १।१।१
 दिशः ओत्रं भूत्वा कर्णौ प्राविशन् २ ऐत. २।४
 दिशः ओत्रं (अण्येति) बृह. ३।२।१३
 दिशः ओत्रात् (जज्ञिरे) ग.शो. ३।११
 दिशः ओत्रे... वायुः प्राणो हृदयं
 विश्वमस्य..ह्येय सर्वभूतान्तरात्मा मुंड. २।१।४
 दिशामेकपुण्डरीकमस्यहं मनुष्याणा-
 मेकपुण्डरीकं भूयासम् बृह. ६।३।६
 दिशि पद्मान्तकयमान्तकविघ्ना-
 न्तकनरकान्तकान्.. तारोप. ११
 (तस्य) दिशोऽङ्गारा अवान्तर-
 दिशो विस्फुलिङ्गास्तस्मिन्नेत-
 स्मिन्नग्नौ देवाः अद्भ्यं जुहति बृह. ६।२।९
 दिशोऽङ्गाराः...तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ
 देवा वर्षं जुहति छान्दो. ५।६।१
 दिशो न जाने न लभे च शर्म भ. गी. १।१।२५
 दिशोऽपि न हि दृश्यन्ते देशोऽप्य-
 न्योपदेशकृत् । ...अतो मां
 बोधयाशु त्वं तत्त्वज्ञानेन वै गुरो महो. ३।४९
 दिशो वेद सदेवाः सप्रतिष्ठाः बृह. ३।९।१९
 दिशो वै सम्राट् ओत्रं ५ ओत्रं
 वै सम्राट् परमं ब्रह्म बृह. ४।१।५
 दिशो ह्यस्य सक्तयो द्यौरस्योत्तरं
 बिल ५ स एष कोशो वसुधान-
 स्तस्मिन्विश्वमिदं ५ श्रितम् छान्दो. ३।१।५।१
 दीक्षा पत्नी, वातोऽध्वर्युः चित्त्यु. ६।१
 दीक्षामुपेयात्काषायवासाः कुंडिको. ९
 दीक्षा सन्तोषपानं च निर्वाणो. १
 दीपज्वालेन्दु-खद्योत-विद्युन्नक्षत्र-
 भास्वराः । दृश्यन्ते सूक्ष्मरूपेण
 सदायुक्तस्य योगिनः यो. शि. २।१९
 दीपनं च भवेत्तेजः प्रचारो वायु-
 लक्षणम् । आकाशतत्त्वतः
 सर्वं ज्ञातव्यं योगमिच्छता वराहो. ५।२
 दीपमुत्सृज्य विचिन्वन्ति तमोऽञ्जनैः मुक्तिको. २।४६
 दीपशिखा तु या मात्रा सां मात्रा
 परमेश्वरे यो.शि. १।७४

दीपशिखायां या मात्रा सा मात्रा
 परमेष्ठिनः । भिदन्ति योगिनः
 सूर्य योगाभ्यासेन... २ यो. शि. ६
 दीपाकारं महादेवं ज्वलन्तं नाभि-
 मध्यमे ।...हंस हंसेति यो जपेत् ।
 जरामरणरोगादि न तस्य.. प्र. वि. २३
 दीप्तानलार्कशुतिमप्रमेयम् भ.गी. १।१।१७
 दीप्यत इष देवलोकः बृह. ३।१।८
 दीप्यमानां त्वासादयामि चित्त्यु. १०।१
 दीयते च परिकृष्टं भ.गी. १।७।२१
 दीयतेऽनुपकारिणे भ.गी. १।७।२०
 दीर्घप्रणवसन्धानं सिद्धांतश्रवणं परम् १ यो. त. २७
 दीर्घस्वप्रमिदं यत्तदीर्घवाचित्तविभ्रमम् वराहो. २।६४
 दीर्घवापिमनोराज्यसंसारंदुःखसागरम् वराहो. २।६४
 दीर्घायुत्वस्य हेशिषे सूर्यता. २।१
 दुःखं विव्रियते सदा अ. शां. ८२
 दुग्धदोहा अस्य वेदा भवन्ति ३ ऐत. २।४।१
 दुग्धाब्धिवत्सम्मिलितौ सदेव तुल्य-
 क्रियौ मानसमारुतौ च । यावन्मन-
 स्तत्र मरुत्प्रवृत्तिः.. अमन. २।२७
 दुग्धेऽस्मै वाग्दोहं यो वाचो दोहोऽन्न-
 वानन्नादो भवति..[छान्दो. १।१३।४ + २।८।२
 दुग्धोदधिमध्यस्थितामृतामृत-
 कलशवद्वैष्णवं धाम त्रि.म.ना. १।४
 दुन्दुभेस्तु प्रहणेन दुन्दुभ्याघातस्य..
 शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।७ + ४।५।८०
 दुन्दुभेर्हन्यमानस्य न बाह्याञ्छब्दा-
 ञ्छक्त्याद्ब्रह्मणाय [बृ.उ. २।४।७ + ४।५।८
 दुराचारो हि पुरुषो लोके भवति
 निन्दितः भवसं. ४।३
 दुर्गतिं तात गच्छति भ. गी. ६।४०
 दुर्गन्धं दुर्मलोपेतं स्पृष्ट्वा स्नानं विधीयते मैत्रे. २।६
 दुर्गात्संजायते यस्माद्देवी दुर्गेति
 कथ्यते देव्यु. २२
 दुर्जया हीन्द्रियारयः । प्रक्षीण-
 चित्तदर्पस्य निगृहीतेन्द्रियद्विषः महो. ५।७७

दुर्दर्शमतिगम्भीरमजं साम्यं
विशारदम् । बुद्ध्या पदमनानात्वं
नमस्कृत्यो यथावलम्
अ. शां. १००
दुर्निवार्यं मनस्तावद्यावत्तत्त्वं
न विन्दति
अमन. २।७३
दुर्निष्प्रपतरं यो यो ह्यन्नमत्ति यो
रेतः सिञ्चति तद्भूय एव भवति
छांदो. ५।१०।६
दुर्बोधं कुहकं तस्य मायया मोहितं
जगत् । दुर्जया या सुरैः सर्वैः...
कृष्णो. १०
दुर्मिष्यः ५ हास्मै भवति यमेष
न प्रतिपद्यते
बृह. ४।३।१४
दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽस्मान्नेष्टि
महान्त. ५।११
दुर्लभं तत्त्वदर्शनम्
महो. ४।७७
दुर्लभं तत्त्ववयं ध्यानां मुनीनां च
मनीषिणाम्
ते. वि. १।२
दुर्लभा खेचरी विद्या तदभ्यासो-
ऽपि दुर्लभः
योगकुं. २।४
दुर्लभा सहजावस्था सदुरोः करुणां
विना [महो. ४।७७+
दुर्लभो विषयत्यागो दुर्लभं तत्त्व-
दर्शनम् [महो. ४।७७+
वराहो. २।७६
दुष्पूरेणानिलेन च
म. गी. ३।३९
दुष्प्राप इति मे मतिः
म. गी. ६।३६
दुष्पवप्रहं दुरुषह [त्रिसुप. १+
महाना. १२।१
दुष्कृताग्निशिखा नार्यो दहन्ति
याज्ञव. १२
तृणवन्नरम्
दुष्टमदनाभावाचेति विषयवैतृष्य-
मेत्य प्राक्पुण्यकर्मवशात्सन्नयस्तः
स वैराग्यसन्नयासी
ना. प. ५।३
दुष्टस्य दण्डः सुजनस्य पूजा..
अपक्षपातोऽर्थिषु.. पञ्चैव
यज्ञाः कथिता नृपाणाम्
भवसं. ५।१३
दुष्टाश्चयुक्तमिव वाहमेतं विद्वान्मनो
धारयेताप्रमत्तः [श्वेता. २।९+
दुष्टाश्वा इव सारथेः
भवसं. ३।२६
दुहेह वा एष छंदांसि यो याजयति
कठो. ३।५
दुःखक्षयः प्रबोधश्चाप्यक्षयाशान्तिरेव च
सहवै. २१
दुःखमाप्नुमयोगतः
अद्वैत. ४०
दुःखमाप्नुमपरिग्रहः
म. गी. ५।६
महो. ४।१११

दुःखमित्येव यत्कर्म
भ. गी. १।८।८
दुःखयोनय एव ते
भ. गी. ५।२२
दुःखशोकामयप्रदाः
भ. गी. १।७।९
दुःखशृङ्खलाया नित्यमलमस्तु
मम स्त्रिया
महो. ३।४७
दुःखं जन्मजरादुःखं दुःखं मृत्युः पुनः पुनः इतिहा. १२
दुःखं विव्रियते सदा
अ. शां. ८२
दुःखं सर्वमनुस्मृत्य कामभोगाग्नि-
वर्तयेत्
अद्वैत. ४३
दुःखादयं च दुराराध्यं दुष्प्रेक्ष्यं
मुक्तमव्ययम् । दुर्लभं तत्..
ते. वि. १।२
दुःखादुःखमसद्विद्विषर्वासर्वमसन्मयम्
ते. वि. ३।५५
दुःखान्तं च निगच्छति
भ. गी. १।८।३६
दुःखालयमशाश्वतम्
म. गी. ८।१९
दुःखितेषु सुखदुःखधीः
अ. पू. २।३
दुःखिनोऽज्ञाः संसरन्तु कामं पुत्रा-
द्यपेक्षया । परमानन्दपूर्णोऽहं
संसरामि किमिच्छया
१ अवधू. ११
दुःखेन नोद्विग्नः सुखेन नानुमोदको
रागे निःस्पृहः निरालम्बमवलम्ब्य..
प्रणवात्मकेन देहत्यागं करोति
यः सोऽवधूतः...
तुरीया. ३
दुःखे च नोद्विग्नः सुखे निःस्पृह-
स्त्यागो रागे..
प. हं. ९
दुःशंसाशंसाभ्यां घणेनानुघणेन च
सहवै. ५
दुःखेष्वनुद्विग्नमनाः
म. गी. २।५६
दूरङ्गम्योतिषां ज्योतिरेकं [२ शिवसं. ८ वा. सं. ३४।१
दूरतो न वा अस्य महिमानं
कश्चिदेति
आर्षे. ५।४
दूरमेते विपरीते विपूची अविद्या
या च विद्येति ज्ञाता [कठो. २।४+ मैत्रा. ७।९
दूरयात्रां प्रयत्नेन वर्जयेदात्मचि-
न्तकः । सदोपनिषदं विद्यामभ्य-
सेन्मुक्तिर्हैतुकीम्
ना. प. ३।७२
दूरस्थं चान्तिके च तत्
म. गी. १।३।१६
दूरस्थोऽपि न दूरस्थः, पिण्डवर्जितः
पिण्डस्थोऽपि प्रत्यगात्मा
पैङ्गलो. ४।९
सर्वव्यापी भवति

दूर५ ह वा अस्मान्मृत्युर्भवति	बृह. १।३।९
दूरात्सुदूरे तदिहन्तिके च पश्य-	मुण्ड. ३।१।७
स्त्विहैव निहितं गुहायाम्	गुह्यका. ३६
दूरात्सुदूरे तदिहास्ति किञ्चिन्	
दूरादस्तमितद्वित्वं भवात्मैव	
त्वमात्मना	अ. पू. २।३८
दूरेण ह्यवरं कर्म	भ. गी. २।४९
दृक्स्वरूपावस्थानमक्षताः (आत्मार्चने)	मं. ब्रा. २।५
दृग्विशिष्टात्मानमक्षताः	आत्मपू. १
दृग्दृश्यं यदि चिन्मात्रमस्ति चेच्चिन्मयं	
जगत् (सदा)	ते. विं. २।३१
दृढभावनया त्यक्तपूर्वापरविचारणम् ।	
यदादानं पदार्थस्य वासना	
सा प्रकीर्तिता	मुक्तिको. २।५७
दृढस्य धनुष आयमनं	छां. उ. १।३।५
दृढाभ्यस्तपदार्थैकभावनादिति-	
चञ्चलम् । चित्तं सञ्जायते	
जन्मजरामरणकारणम्	मुक्तिको. २।२५
दृढाङ्गो भूत्वा सर्वं कृतकं नश्वर-	
मिति देहादिकं सर्वं हेयं..	ना. प. ५।३
दृढासनो भवेद्योगी पद्याद्यासन-	
संस्थितः	सौभाग्य. ११
दृष्टवालाकिर्हानूचानो गार्ग्य.. आस	बृह. २।१।१
दृशिस्तुशुद्धोऽहमविक्रियात्मकः	मुक्तिको. २।७४
दृशिस्वरूपं गगनोपमं परं.. अलेपकं	
सर्वगतं.. तदेव चाहं..	मुक्तिको. २।७३
दृश्यते जगति यद्यद्यज्जगति	
वीक्ष्यते । वर्तते जगति यद्यत्सर्वं	
मिथ्येति निश्चितम्	ते. विं. ५।५५
दृश्यते त्वमया बुद्ध्या सूक्ष्मया	
सूक्ष्मदर्शिभिः	कठो. ३।१२
दृश्यते न हि निर्विकारसहजानन्दैक-	
भाजो भुवि	अमन. २।३२
दृश्यते श्रूयते यच्च पञ्चब्रह्मात्मकं	
स्वयम् । पञ्चधावर्तमानं तं ब्रह्म-	
कार्यमिति स्मृतम्	पञ्चम. २१
दृश्यते श्रूयते यद्यद्ब्रह्मणोऽन्यन्नतद्भवेत्	वराहो. ३।२
दृश्यदर्शननिर्मुक्तः केवलात्मस्वरूप-	
वान् । स एव विदितादन्यः..	म. वा. र. १२

दृश्यदर्शनसम्बन्धे यत्सुखं पारमा-	
र्थिकम् । तदतीतं पदं यस्मात्तन्न	
किञ्चिदिवेव तत् (तदन्तैकान्त-	
संवित्त्या ब्रह्मदृष्ट्याऽवलोक्य)	
[अ. पू. २।२२+]	अ. पू. ५।४४
दृश्यन्तं दिव्यरूपेण... हंसहंसं	
वदेद्वाक्यं प्राणिनां देहमाश्रितः	प्र. वि. ७८
दृश्यमानस्य सर्वस्य जगतस्तत्त्वमीर्यते ।	
ब्रह्मशब्देन तद्ब्रह्म स्वप्रकाशात्म-	
रूपकम्	शु. र. ३।८
दृश्यमाश्रयसीदं चेत्तत्सचित्तोऽसि	
बन्धवान्	महो. ६।३५
दृश्यरूपं च दृष्टुं सर्वं शशविषाणवत्	म. वा. र. ४
दृश्यशब्दानुभेदेन सविकल्पः	
पुनर्द्विधा (समाधिः)	सरस्व. ५०
दृश्यसंबलितो बन्धस्तन्मुक्तौ	
मुक्तिरुच्यते	अ. पू. २।१८
दृश्यं जडं द्वन्द्वजातमज्ञानं मानसं	
स्मृतम् ... सङ्कल्पं.. नास्तीति..	ते. विं. ५।१०४
दृश्यं नास्तीति बोधेन मनसो दृश्य-	
मार्जनम् । सम्पन्नं चेत्तदुत्पन्ना	
परा निर्वाणनिर्वृतिः	महो. २।३८
दृश्यं पश्यति यन्न पश्यति शनैरा-	
ग्रेयमाजिघ्रति.. मनस्तत्कमा-	
ह्वैताख्यस्य पदस्य तत्त्वपदवीं	
प्राप्तस्य सद्योगिनः	अमन. २।६८
दृश्यं यदि दृगप्यस्ति दृश्याभावे	
दृगेव न	ते. विं. ५।२७
दृश्यं सन्त्यजसीदं चेत्तदाऽचित्तो-	
ऽसि मोक्षवान्	महो. ६।३५
दृश्यं हृदयतां नीत्वा ब्रह्माकारेण	
चिन्तयेत्	ते. विं. १।५०
दृश्याभावे दृगेव न	ते. विं. ५।२७
दृश्यासम्भवबोधेन रागद्वेषादि-	
तानवे । रतिर्बलोदिता यासौ	
समाधिरभिधीयते	महो. ४।६२
दृश्यासम्भवबोधो हि ज्ञानं ज्ञेयं	
चिदात्मकम् । तदेव केवलीभावं	
ततोऽन्यत्सकलं मृषा	महो. ४।६३

दृष्टवानसि मां यथा	भ.गी. ११।५३
दृष्टवानसि यन्मम	भ.गी. ११।५२
दृष्टश्रवणविषयवैतृण्यमेत्य...साधन- चतुष्टयसम्पन्नः सन्न्यस्तुमर्हति	ना. प. २।१
दृष्टश्रुतानुभूतानां स्मरणात् स्मृतिरुच्यते	आर्षे. २१
दृष्टं चादृष्टं च श्रुतं चाश्रुतं च... सर्वं पश्यति सर्वः पश्यति	प्रश्नो. ४।५
दृष्टं द्रष्टव्यमखिलं भ्रान्तं भ्रान्त्या दिशो दश । युक्त्या वै चरतो ज्ञस्य संसारो गोष्पदाकृतिः	महो. ६।९
दृष्टं श्रुतमसद्विद्धि ओतं प्रोत- मसन्मयम्	ते. वि. ३।५४
दृष्टानुश्रविकविषयवैतृण्यं...स वैराग्यसन्न्यासी	१सं.सो. २।१३
दृष्टिपूर्तंन्यसेत्पादं वस्त्रपूर्तं पिवेज्जलम् । सत्यपूर्ता वदे- द्वाचं मनःपूर्तं समाचरेत्	भवसं. ५।१०
दृष्टिरेषा हि परमा स देहादेहयोः समा । मुक्तयोः सम्भवत्येषा तुर्यातीतपदाभिधा	अ. पू. १।२५
(तस्मात्) दृष्टिषिषां नारीं दूरतः परिवर्जयेत्	ना. प. ६।३७
दृष्टिस्तत्रैव कर्तव्या न नासाप्रवर्तिनी	म. वा. र. १
दृष्टिं ज्ञानमयीं कृत्वा पश्येद्ब्रह्म- मयं जगत्	ते. वि. १।२९
दृष्टिः स्थिरा यस्य विनासदृश्यं वायुः स्थिरो यस्य विनाप्रयत्नम् । चित्तं स्थिरं यस्य विनावलम्बं स ब्रह्म- तारान्तरनादरूपः	ना. वि. ५६
दृष्टिः स्थिरा यस्य विनैव दृश्यात्	अमन. २।४३
दृष्टे सर्वगते बोधे स्वयं ह्येषा (अविद्या) विलीयते	महो. ४।११५
दृष्टो विदिताविदितात्परः	नृसिंहो. ९।१
दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं	भ. गी. १।२
दृष्ट्वाऽद्भुतं रूपमिदं तबोधं	भ.गी. ११।२०
दृष्ट्वा प्रदक्षिणां कुर्यात् (तुरुलीम्)	तुलस्थ. २

दृष्ट्वा रम्यमरम्यं वा स्थेयं पाषाण- वत्सदा । एतावताऽऽत्मयत्नेन जिता भवति संसृतिः	अ. पू. ५।११८ भ. गी. ११।४९
दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृक्कमेदं	भ.गी. ११।२३
दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथितास्तथाऽहम्	भ.गी. ११।२४
दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तरात्मा	भ.गी. ११।५१
दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं	भ. गी. १।२८
दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण	भ.गी. ११।२५
दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि	
दृष्ट्वैव गुरुमायान्तमुत्तिष्ठेद्दूरत- स्त्वरम् । अनुज्ञातश्च गुरुणा..	शिवो. १९७७
देव एकः कः स जगार भुवनस्य गोपास्तंकापेयनाभिपश्यन्तिमर्त्याः छान्दो.४।३।६	
देव एकः स्वमावृणोति स नो दधातु ब्रह्माव्ययम्	श्वेता. ६।१० कृष्णोप. ६
देवकी ब्रह्मपुत्रा सा या वेदैरुपगीयते	
देवकीसुत गोविन्द वासुदेव जगत्पते । ...त्वामहं शरणं गतः	त्रि.म.ना.७।१०
देवकृतस्यैनसोऽव्ययजनमासि स्वाहा	महाना. १४।१
देवजन इति देवजनविदः (उपासते)	मुद्रलो. ३।२
देवता ऋषयः सर्वे ब्रह्माणमिदमब्रुवन् । मृतस्य दीयते पिण्डं कथं	
गृह्णन्त्यचेतसः	पिण्डो. १
देवतासन्निधये वृत्तभानुमतीव्यर्ग- मुद्धरेत्	सूर्यता. ६।१
देवदत्तदिगम्बराष्टमहाशक्त्यष्टाङ्गधर	लांगूलो. ८
देवदत्तस्य (बायोः) विप्रेन्द्र तन्द्रीकर्म प्रकीर्तितम्	जा.द. ४।३४
देवदत्तं धनञ्जयः	भ. गी. १।१५
देवदत्तोऽहमित्येतद्विज्ञानं निरपेक्षकम्	२ आत्मो. ७
देवदेव जगत्पते	भ.गी. १०।१५
देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवम्	भ.गी. १०।१४
देवदेव महाप्राज्ञ...शुकस्य मम पुत्रस्य.. ब्रह्मोपदेशकालोऽयं	शु. र. १।३,४
देवपितृकर्माण्यारभमाणस्त्रयीनित्य- मूर्ध्वपुण्ड्रं च कुर्यान्मन्त्रैः	नारदो. १
देवपितृकर्माण्यारभमाणस्तयानित्य- मूर्ध्वपुण्ड्रं विभृयान्मन्त्रैः केशवादीनां	कात्याय. १
देवपितृकार्याभ्यां न प्रमदितव्यम्	तैत्ति. १।११।२

देवमनुष्याद्युपासनाकामसङ्कल्पो बन्धः निरालं. २१
 देवयज्ञः पितृयज्ञो भूतयज्ञो
 मनुष्ययज्ञ इति सहवै. १५
 (अथ) देवरथस्तस्य वागुद्धिः १ ऐत. ३।८।६
 देवर्षयो ब्रह्माणं सम्पूज्य प्रणिपत्य
 पप्रच्छुः भगवन्नस्माकं.. शुक्र. १।१
 देवर्षि-दिव्य-मनुष्य- भूतपितृमात्रा-
 त्मेत्यष्टश्राद्धानि कुर्यात् ना. प. ४।३८
 देवर्षिनारदस्तथा भ.गी. १०।१३
 देवर्षीणां च नारदः भ.गी. १०।२६
 देवलोकमेव ताभिर्जयति, दीप्यत इव
 हि देवलोकः बृह. ३।१।८
 देवलोकादादित्यमादित्याद्वैशुतं(पति) बृह. ६।२।१५
 देवलोकेषु (नक्षत्रलोका ओताश्च
 प्रोताश्च) गार्गीति बृह. ३।६।१
 देवलोको ललाटे च षट्त्रिंशलक्ष-
 योजनम् (विराट्स्वरूपस्य) गुह्यका. ९
 देवलोको वै लोकानां श्रेष्ठस्तस्मा-
 द्द्विधां प्रशंसन्ति बृह. १।५।१६
 देवविद्यां ब्रह्मविद्यां भूतविद्यां...
 एतद्भगवोऽध्येमि [छां. ७।१।२+ ७।७।१
 देवश्राद्धे ब्रह्मविष्णुमहेश्वरान्
 ब्रह्मणानर्चयेत् ना. प. ४।३९
 देवस्य इतीन्द्रो देवो द्योतत इति गायत्रीर. २
 देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे चित्त्यु. १०।१
 [ऐ. ब्रा. ८।७।५ वा. सं. १।२४+१।१२८
 [तै. सं. १।१।६।१+ अथर्व. १९।५।१२
 देवस्य यस्यैव बलेन भूयः स्वं स्वं
 हितं प्राप्य.. मोदन्ते स्वे स्वे पदे.. हेरम्बो. ४
 देवस्यैष महिमा तु लोके येनेदं
 भ्राम्यते ब्रह्मचक्रम् श्वेताश्व. ६।१
 देवहूरेका वाक्, शहूरेका, मित्रहूरेका संहितो. १।२
 देवं स्वचित्तस्थमुपास्य पूर्वम् श्वेता. ६।५
 देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् छांदो. ३।१७।८
 देवा अप्रे तदनुवन् चित्त्यु. १३।२
 देवा अन्वविन्दन् गुहाहितम् चित्त्यु. १।१।१३
 देवा अप्यस्य रूपस्य भ.गी. १।१।५२
 देवा अदेवाः, वेदा अवेदाः (भवन्ति) बृह. ४।३।२२
 देवा इति च तद्विदः... (जानन्ति) वैतथ्य. २१

देवाग्निगुरुगोष्ठीषु... दक्षिणं
 बाहुमुद्धरेत् शिवो. ७।६६
 देवाग्निगुरुमित्राणां न ब्रजेदन्त-
 रेण तु शिवो. ७।६८
 देवाग्रगारे तरुमूले गुहायां वसेद-
 सङ्गोऽलक्षितशीलवृत्तः शाठ्याय. २१
 देवा जायन्ते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
 देवानामसि वह्निमतः पितृणां
 प्रथमा स्वधा प्रश्नो. २।८
 देवानामस्मि वासवः भ.गी. १०।२२
 देवानामेव महिमानं गत्वाऽऽदित्यस्य
 सायुज्यं गच्छति [त्रिसुप. ४+ महाना. १।८।१
 देवानां च ऋषीणां च पितृणां त्वं
 सदा प्रिये (या) तुलस्यु. १३
 देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां
 ब्रह्मसदनम् जावा. १।१
 देवानां देवलक्ष्मीर्भवति ना. पू. ता. २।१
 देवानां पूरयोध्या, तस्यां हिरण्यमयः
 कोशः स्वर्गो लोको ज्योतिषावृतः अरुणो. १
 देवानां बन्धुं निहितं गुहासु चित्त्यु. ११।३
 देवानां वसुधानीं विराजम् चित्त्यु. ११।४
 देवानां वासवो भवति ना. च. ता. ३।१
 देवानां हृदयं ब्रह्मान्वविन्दत् चित्त्यु. ११।६
 देवानु जायन्ते, देवानु जीवन्ति ग. शो. २।५
 देवान् देवयजो यान्ति भ. गी. ७।२३
 देवान्प्रपद्ये देवपुरं प्रपद्ये सहवै. २३
 देवान् भावयताऽनेन भ. गी. ३।११
 देवान्यक्षान्नोगान् ग्रहान्मनुष्यान्
 सर्वानाकर्षयति ग. शो. ५।२
 देवान्ये यज्ञकर्मणा यजन्ति ते
 देवलोकं... यान्ति सामर. २७
 देवाः पितरो मनुष्या एत एव वागेव
 देवा मनः पितरः प्राणो मनुष्याः बृह. १।५।६
 देवा भस्म ऋषयो भस्म भस्मजा. १।४
 देवा यज्ञमतन्वत [चित्त्यु. १२।३+ क्र. अ. ८।४।१८
 [=मं. १०।९०।६+ वा. सं. ३।१।१४
 देवा यद्यज्ञं तन्वानाः [चित्त्यु. १२।३ क्र. अ. ८।४।१९
 [=मं. १०।९०।१५+ वा. सं. ३।१।१५

देवार्चनस्तानशौचभिक्षादौ वर्ततां
 वपुः । तारं जपतु वाक्ततद्वत्पठत्वा-
 म्नायमस्तकम् अवधू. २४
 देवा वा असुरा वा ते परा भविष्यन्ति छान्दो. ८।८।४
 देवाश्च मानुषाश्च श्रोत्रं वाव सम्पत् छान्दो. ५।१।४
 देवाश्चेति सन्धत्तां सर्वेभ्यो दुःख-
 भयेभ्यः सन्तारयतीति
 तारणात्तारः...संवि..न्तीति विष्णुः अ. शिखो. २
 देवासुरा संयत्ता आसन् शौनको. १।१
 देवासुरा ह वै य आत्मकामा ब्रह्मणो-
 न्तिकं प्रयातास्तस्मै नमस्कृत्योचुः मैत्रा. ७।१०
 देवासुरा ह वै यत्र संयेतिर उभये
 प्राजापत्यास्तद्ध देवा उद्रीथमाजहुः छान्दो. १।२।१
 देवास्तं परादुर्योऽन्यत्रात्मनो
 देवान्वेदभूतानितंपरादुःबृह. २।४।६ +४।५।७
 देवास्तेनाहर सत्येन माविरोधिषि
 ब्रह्मणेति छान्दो. ३।१।१२
 देवा ह वै समेत्य प्रजापतिमब्रुवन्... कठशु. १२
 देवा ह वै प्रजापतिमब्रुवन्...
 प्रजापतिर्यस्मात्स्वमहिम्ना...
 सर्वाणि भूतान्युद्ब्रूह्यात्यजस्रं
 सृजति...तस्मादुच्यते उग्रमिति
 [नृ. पृ. २।४+ नृसिंहो. १।७+
 देवा ह वै प्रजापतिमब्रुवन् का
 सीता किं रूपमिति सीतो. १
 देवा ह वै भगवन्तमब्रुवन्नधीहि
 भगवन्ब्रह्मविद्यां कठरु. १
 देवा ह वै मृत्योः पाप्मभ्यः
 संसाराच्च विभीयुः नृ. पृ. २।१
 देवा ह वै रुद्रमब्रुवन् कथमेतस्योपासनं गणेशो. ५।१
 (ॐ) देवा ह वै सत्यं लोकमायन् नृ. षट्च. १
 देवा ह वै स्वर्गलोकमायन् चतुर्वे. ८
 देवा ह वै स्वर्गलोकमायंस्ते रुद्रम-
 पृच्छन्को भवानिति अ. शिरः. १
 देवाः सद्विद्योपासका वैष्णवा
 एवेति गुणातीताः... सामर. ७६
 देवी होकाग्र आसीत्सैव जगदण्ड-
 मसृजत् बहुचो. १

(सौः) देवी वाचमजनयन्त
 देवास्तां विश्वरूपाः पशवो वदन्ति देव्यु. ७
 [ऋ. अ. ६।७।५मं. ८।१००।११ सरस्व. २०
 देवी दुर्गा दिव्यरूपां नमामि वनदु. २
 देवी ध्यायेत्तथा वृक्षे विष्णुरूपं च.. २ बित्तो. १९
 देवेभ्यो लोकाः (विप्रतिष्ठन्ते) कौ. त. ३।३
 देवेषु ब्राह्मणोऽहं हि २ बित्तो. २२
 देवैत्रापि त्रिचिकित्सितं किल [कठो. १।२१+१।२२
 देवैरपि न लक्ष्येन योगिदेहो महाबलः यो. शि. १।४१
 देवो भूत्वा देवानप्येति [बृह. ४।१।२, ३, ४, ५, ६, ७
 देवो भूत्वा देवानसृजन् सुबालो. २।२
 देवो मातरिश्वा स योऽस्माकं
 भृत्यै...स्वाहा पारमा. ३।३
 देश इति च तद्विदः वैतथ्य. २४
 देशकालक्रियाशक्तिने यस्याः
 सम्प्रकर्षणे । स्वस्वभावं विदित्वो-
 ष्मप्यनन्तपदे स्थिता महो. ५।१२१
 देशकालविमुक्तोऽस्मि दिगम्बर-
 सुखोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।१९
 [प्राहमिति च-] देशकालवस्तुपरि-
 च्छेदराहित्यचिन्मात्रस्वरूपं प्राहम् निरालं. ३०
 देशतः कालतो वस्तुतः परिच्छेद-
 रहितं ब्रह्म त्रि. म. ना. १।३
 देशदिगन्तरे च प्रत्यनुभूतं.. (मा. पा.) प्रश्नो. ४।५
 देशदिगन्तरे च प्रत्यनुभूतं पुनः पुनः
 प्रत्यनुभवति दृष्टं चादृष्टं च.. प्रश्नो. ४।५
 सर्वं पश्यति सर्वः पश्यति प्रश्नो. ४।५
 देशादेशं गते चित्ते मध्ये यत्तत्सो
 वपुः । अजाड्यसंविन्नमनं महो. ५।४९
 तन्मयो भव सर्वदा
 देशादेशान्तरप्राप्तौ संविदो मध्यमेव
 यत् । निमिषेण चिदाकाशं तद्विद्धि महो. ४।५९
 देशे काले च पात्रे च भ. गी. १७।२०
 देशिकोक्तविधानेन.. अर्घ्यदानं
 ततः कुर्याद्भानुरर्घ्यप्रियः सदा सूर्यता. ६।२
 देहकण्डूयनं कार्यं वंशकाष्ठीकवीरणैः शिवो. ७।५६
 देहजात्यादिसम्बन्धान्बर्णाश्रमस-
 मान्वितान् ।...पदपांसुमिव त्यजेत् म. वा. र. १

देहत्रयमसद्विद्वि कालत्रयमसत्सदा ।

गुणत्रयमसद्विद्विहं सत्यात्मकः... ते. वि. ३।४९

देहत्रयविहीनत्वात्कालत्रयवि-

वर्जनात् (नास्त्यनात्मा) ते. वि. ५।१७

देहत्रयस्थूलसूक्ष्मकारणानि विदुर्वुधाः

वराहो. १।६

देहत्रयातिरिक्तोऽहं.. ब्रह्माहमिति

यस्यान्तः स जीवन्मुक्त उच्यते ते. वि. ४।२

देहदेहिबिभागेकपरित्यागेन भावना ।

देहमात्रे हि विश्वासः सङ्गो

बन्धाय कथ्यते अ. पू. २।२

देहपतनपर्यंतं स्वरूपानुसन्धानेन वसेत्

ना. प. ७।३

देहभावविहीनोऽस्मिचिन्ताहीनो-

ऽस्मि सर्वदा ते. वि. ३।१४

देहमध्यगते व्योम्नि बाह्याकाशं

तु धारयेत्... धारणेऽपरा जा. द. ८।१३

प्रोक्ता सर्वपापविशोधिनी

जीवः परः परोजीवः सर्वं प्रक्षेति.. वनदु. १७१-७३

देहमध्यं नवाङ्गुलं चतुरङ्गुलमुत्से-

धायतमण्डलाकृति । तन्मध्ये

नाभिः । तत्र.. चक्रं तच्चक्रमध्ये..

जीवो भ्रमति शां. १।४।४

देहमध्ये ब्रह्मनाडी सुषुम्ना सूर्यरूपिणी

..पूर्णचन्द्राभा वर्तते अद्वयता. २

देहमध्ये शिखिस्थानं तप्तजाम्बूनद-

प्रभम् । त्रिकोणं (मनुजानां तु सत्य-

मुक्तं हि सांक्रुते) द्विपदामन्यश्चतुरस्रं

चतुष्पदम् [त्रि. ब्रा. २।५६+ जा. द. ४।१, २

देहमध्ये शिखिस्थानं त्रिकोणं तप्त-

जाम्बूनदप्रभं मनुष्याणाम् शां. १।४।३

देहमात्रावशिष्टः.. बालोन्मत्तपिशाचव-

देकाकी सञ्चरन्.. प्रणवात्मकत्वेन

देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३

देहमानं स्वांगुलिभिः षण्णवत्यङ्गुला-

यतम् । प्राणः शरीरादधिको

द्वादशाङ्गुलमानतः त्रि. ब्रा. २।५४

देहवद्विरवायते भ. गी. १२।५

देहवासनया मुक्तो देहधर्मेन लिप्यते महो. ४।६७

देहान्यप्रमातृनानिमज्जनं बलिहरणम् भावनो. १०

देहस्थमनिलं देहसमुद्भूतेन वह्निना ।

न्यूनं समं वा योगेन कुर्वन्

ब्रह्मविदिष्यते त्रि. ब्रा. २।५५

देहस्थः सकलो ज्ञेयो निष्कलो

देहवर्जितः ब्र. वि. ३३

देहस्य पञ्च दोषा भवन्ति कामक्रोध-

निःश्वासभयनिद्राः मं. ब्रा. १।२

देहस्यापि प्रपञ्चत्वात्प्रारब्धा-

वस्थितिः कुतः ना. वि. २८

देहस्योन्नयनादिकमुदानकर्म

देहं विष्णुबालयं प्रोक्तं सिद्धिदं शां. १।४।९

सर्वदेहिनाम् यो. शि. ५।४

देहं शिवालयं प्रोक्तं

देहातीतमवाप्यमेकमपरं तत्त्वं बुधैः यो. शि. १।१६८

सेव्यताम्

अमन. २।१०७

देहातीतं तु तं विद्यान्नासाये

द्वादशाङ्गुलम् । तदन्तं तं विजा-

नीयात्तत्रस्थो व्यापयेद्विभुः ब्र. वि. ४३

देहात्प्रकाशते तद्वत्तत्त्वं देहविनाशकम्

देहात्मज्ञानवज्ज्ञानं देहात्मज्ञान-

बाधकम् । आत्मन्येव भवेद्यस्य

स नेच्छन्नपि मुच्यते वराहो. २।१५

देहात्मभावो नैवेष्टः प्रारब्धं त्यजताम्

अध्यात्मो. ५६

देहात्मत्वविपर्यासं न कदाचिद्ब्रजाम्यहं

१ अवधू. १७

देहादन्यः परोऽस्म्यहम्

महो. ४।१२७

देहादिरहितोऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३।८

देहादीनात्मत्वेनाभिमन्यते सोऽभि-

मान आत्मनो बन्धुः म. वा. १. २

देहादीनामसत्त्वात्तु यथा स्वप्ने

विवोधतः । कर्म जन्मान्तरीयं

यत्प्रारब्धमिति कीर्तितम् ना. वि. २३

देहादुत्क्रमणं चास्मात्पुनर्गर्भे च सम्भवम्

[परमात्मेति च] देहादेः परतत्त्वा-

द्ब्रह्मैव परमात्मा निरालं. ९

देहाद्विमुच्यमानस्य किमत्र परि-

शिष्यत एतद्वैतत् कठो. ५।४

देहान्ते किं भवेज्जन्म तत्र जानन्ति

मानवाः । तस्माज्ज्ञानं च वैराग्यं

जीवस्य केवलं श्रमः यो. शि. १।३२

देहान्ते ज्ञानिभिः पुण्यात्पापाच्च
फलमाप्न्यते । ईदृशं तु भवेत्तत्त-
दुक्त्वा ज्ञानी पुनर्भवेत् यो. शि. १।४९

देहान्ते वैकुण्ठमवाप्नोति तुलस्यु. १८

देहाभावाज्जरा न च ते. विं. ५।१९

देहाभिमाने गलिते विज्ञाते परमात्मनि ।

यत्रयत्रमनोयातितत्रतत्र परामृतं सरस्व. ५५

देहावभासकः साक्षी देहनाशे
न नश्यति आ. प्र. १९

देहावसानसमये चित्ते यद्यद्विभावयेत् ।
तत्तदेव भवेज्जीव इत्येवं

जन्मकारणम् यो. शि. १।३१

देहिदेहविभागैकपरित्यागेन भावना ।
देहमात्रे हि विश्वासः सङ्गो-
बन्धाय कथ्यते अ. पू. २।२

देहिनां सा स्वभावजा भ. गी. १७।२

देहिनो देहमायान्ति न यावन्मंत्र-
नायकः । तावत्पापानि गर्जति.. सि. शि. १९

देहिनोऽस्मिन्यथा देहे भ. गी. २।१३

देही (अन्तरात्मा) चात्यन्तनिर्मलः जा. द. १।२१

देही देहसमुद्भवान् भ. गी. १४।२०

देही नित्यमवध्योऽयं भ. गी. २।३०

देहीव दृश्यते लोके (योगी) दग्ध-
कर्पूरवत्स्वयम् यो. शि. १।५८

देहे ज्ञानेन दीपिते बुद्धिरखण्डाकार-
रूपा यदा भवति तदा विद्वान्ब्रह्म-
ज्ञानाग्निना कर्मबन्धं निर्दहेत् पैङ्गलो. ४।११

देहे देहभृतां वर भ. गी. ८।४

देहे देहिनमव्ययम् भ. गी. १४।५

[ज्ञानमिति च-] देहेन्द्रियनिग्रह-
सद्गुरुपासन-श्रवण-मनन-निदि-
ध्यासनैर्यद्यहं दृश्यस्वरूपं.. विकारेषु
चैतन्यं विना किञ्चिज्ज्ञास्तीति
साक्षात्कारानुभवो ज्ञानम् निरालं. १९

देहेन्द्रियेषु वैराग्यं यम इत्युच्यते बुधैः त्रि. ब्रा. २।२८

देहेन्द्रियेष्वहम्भाव इदंभावस्त-
दन्तिके । यस्य नो भवतः कापि
स जीवन्मुक्त इष्यते अध्यात्मो. ४५

देहे यावदहम्भावो दृश्येऽस्मिन्याव-
दात्मता ! यावन्ममेदमित्यास्था
तावच्चित्तादिविभ्रमः अ. पू. ५।११

देहे लब्धाशान्तिपदं गते तदा
प्रभामनो बुद्धिशून्यं भवति पैङ्गलो. ४।९

देहे सर्वस्य भारत स. गी. २।३०

देहेऽस्मिञ्जीवः प्राणारूढो भवेत् शाण्डि. १।४।४

देहेऽस्मिन् पुरुषः परः भ. गी. १३।२३

देहेऽस्मिन्मधुसूदन भ. गी. ८।२

देहो देवालयः प्रोक्तः स जीवः
केवलः शिवः । त्यजेदज्ञान-
निर्माल्यं सोऽहंभावेन पूजयेत्

[मैत्रे. उ. २।१+ स्कन्दो. १०

देहो नवरत्नद्वीपः भावनों. २

(तर्हि) देहो ब्राह्मण इति चेत्तत्र, आचा-
ण्डालादिपयन्तानां मनुष्याणां
पाञ्चभौतिकत्वेन देहस्यैकरूपत्वात् व. सू. ४

देहोऽयमिति या बुद्धिस्तृष्णा
दोषामयः किल ते. विं. ५।९६

देहोऽहमिति दुःखं चेद्ब्रह्माहमिति
निश्चयः ते. विं. ६।१००

देहोऽहमिति यज्ज्ञानं तदसद्भावमेव च ते. विं. ५।९३

देहोऽहमिति यज्ज्ञानं तदेव द्वैतम् ते. विं. ५।९४

देहोऽहमिति यज्ज्ञानं तदेवाज्ञानम्... ते. विं. ५।९३

देहोऽहमिति यज्ज्ञानं तदेव नरकं... ते. विं. ५।९१

देहोऽहमिति या बुद्धिः सा चाविद्या ते. विं. ५।९५

देहोऽहमिति सङ्कल्पस्तदुःखम् ते. विं. ५।९१

देहोऽहमिति सङ्कल्पः सत्यजीवः सः ते. विं. ५।९४

देहोऽहमिति सङ्कल्पस्तद्वन्धम् ते. विं. ५।९०

देहोऽहमिति सङ्कल्पो जगत्सर्वम् ते. विं. ५।९२

देहोऽहमिति सङ्कल्पो महत्संसारः ते. विं. ५।९०

देहोऽहमिति संकल्पो महापापम् ते. विं. ५।९६

देहोऽहमिति सङ्कल्पो हृदयग्रन्थिरीरितः ते. विं. ५।९२

दैत्यैर्जालं राक्षसैश्च त्रिलोहं
(लिङ्गं पूजितं) सि. शि. २३

दैव्यदोषमयी दीर्घा वर्धते वार्धके
स्पृहा । सर्वापदामेकसखी हृदि
दाहप्रदायिनी महो. ३।३६

दैन्यभावात् भूतानां सौभगाय

यतिश्चरेत् । पक्वं वा यदि वाऽपक्वं

याचमानो ब्रजेदधः

सं. सो. २।९४

देव असुरा एव च

भ. गी. १६।६

देवमेवापरे यज्ञं

भ. गी. ४।२५

देवं चैवात्र पंचमम्

भ. गी. १८।१४

देवाधीनं जगदिदम्, तदैवं..

रुद्रोप. ३

देवी मेधा सरस्वती

महाना. १३।४

देवीमावृतमावर्त आदित्यस्यावृत-

मन्वावर्तयति.. बाहुमन्वावर्तते

कौ. त. २।८, ९

देवी सम्पद्भिर्मोक्षाय

भ. गी. १६।९

देवी ह्येषा गुणमयी

भ. गी. ७।१४

देवीं प्रकृतिमाश्रिताः

भ. गी. ९।१३

देवी स्वस्तिरस्तु नः [चिन्त्यु. शां. [ऋ. खि. १०।१९१।९

देवेन नीयते दहो तथा कालोपभुक्तिषु २ आत्मो. १९

(स होवाच) देवेषु वै गौतम

तद्वरेषु मानुषाणां ब्रूहीति

बृह. ६।२।६

देवो विस्तरशः प्रोक्तः

भ. गी. १६।६

दोषैरतः कुलप्रानां

भ. गी. १।४३

द्या (म) मेघ भूयोपगतो विदानः

बा. सं. १

द्यावापृथिव्योरनारम्भमिव नोपयान्ति...

आर्वे. ३।१

द्यावापृथिव्योरिदमन्तरं हि

भ. गी. ११।२०

द्यावापृथिव्योर्हिरण्मयः सः कृतः सुवः

महाना. ६।६

द्यावापृथिव्यौ समधातामित्युताप्याहुः...

३ ऐत. १।२।१

ह्युमत्किरीटमभयं... हिरण्मयं सौम्य-

तनुं स्वभक्तायामयप्रदम्

गोपालो. २।२३

द्युम्नोदास्त्वमसि चन्द्रमसः

महाना. १७।१५

द्युलोकः सत्यया (जयति)

बृह. ३।१।१०

द्युतं छलयतामस्मि

भ. गी. १०।३६

द्यौरध्वयुः

चिन्त्यु. २।१

द्यौरष्ट होता सोऽनाध्वयः

चिन्त्यु. ७।४

द्यौरास्मै वृष्टिमन्नाद्यं सम्प्रयच्छति

१ ऐत. १।७।४

द्यौरष्ट होता । सोऽनाध्वयः

चिन्त्यु. ७।३

द्यौरेवोदन्तरिक्षं गीः पृथिवी थम्

छान्दो. १।३।७

द्यौर्नः पिता पितृयाच्छंभवासि

सहस्रै. १०

द्यौर्हिङ्गारआदित्यः प्रस्तावोऽन्तरिक्ष-

मुद्गीथोऽग्निः प्रतिहारः पृथिवी

छान्दो. २।२।२

निधनम्

द्यौः पृष्ठमन्तरिक्षमुदरं पृथिवी

पाजस्यम् (मेव्याश्वस्य)

बृह. १।१।१

द्यौः पृष्ठमन्तरिक्षमुदरमियमुरः

बृह. १।२।३

द्यौः कमला समस्ताः सा मे गृहे..

पुष्टि स्वाहा

पारमा. ८।८

द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि

भ. गी. ४।३५

द्रक्ष्याम्यहमिति खलुः श्रोण्याम्यह-

मिति श्रोत्रमेवमन्यानि कर्माणि

बृह. १।५।२१

द्रविणं (मे) सवर्चसं सुमेधा

अमृतोक्षितः [तैत्ति. १।१०।१+

ना. प. ४।४४

द्रवीभावं गण्डशैलालभन्ते (गानेन)

गान्धर्वो. ९

द्रव्यदर्शनसम्बन्धे याऽनुभूति-

रनामया । तामवष्टभ्य तिष्ठ त्वं..

अ. पू. २।१८

द्रव्यनाशे तथोत्पत्तौ पालने च तथा

नृणाम् । भवन्त्यनेकदुःखानि

तथैवेष्टविपत्तिषु

भवसं. १।२८

द्रव्यत्वमन्यभावो वा धर्माणां नोपपद्यते

अ. शां. ५३

द्रव्यमन्त्रक्रियाकालयुक्तयः साधु-

सिद्धिदाः । परमात्मपदप्राप्तौ

नोपकुर्वन्ति काश्चन [अ. पू. ४।६+

वराहो. ३।२९

द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञाः

भ. गी. ४।२८

द्रव्यं कालं च चिन्मात्रं ज्ञानं ज्ञेयं

चिदेव हि । ज्ञाता चिन्मयरूपश्च

सर्वं चिन्मयमेव हि

ते. बि. २।२९

द्रव्यं द्रव्यस्य हेतुः स्यादन्यदन्यस्य...

अ. शां. ५३

द्रव्यार्थमन्नवस्तार्थं यः प्रतिष्ठार्थमेव

वा । सन्नयसेदुभयभ्रष्टः स

मुक्तिं नाप्नुमर्हति

मैत्रे. २।२०

द्रष्टव्यमधिभूतमादित्यस्तत्राधिदैवतम्

सुबालो. ५।१

द्रष्टव्यमेवाप्येति, यो द्रष्टव्यमेवास्तमेति

सुबालो. ९।२

द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्तव्यो निदिध्या-

सितव्यः [बृ. उ. २।४।५+

४।५।६

द्रष्टव्यः सर्वसंहर्ता न मृत्युरवहेलया

महो. ४।२२

द्रष्टा दृश्यवशाद्बुद्धो दृश्याभावे विमु-

च्यते । जगत्त्वमहमित्यादि-

सर्गात्मा दृश्यमुच्यते

महो. ४।४८

द्रष्टाद्रष्टुःसाक्ष्यविक्रियःसिद्धो निरवद्यः

नृसिंहो. ९।७

द्रष्टा भवति श्रोता भवति...विज्ञाता

भवत्यन्नमुपास्तेति

छान्दो. ७।९।१

द्रष्टा श्रोता स्पृशति च मैत्रा. ६।७
 द्रष्टा स्पर्शयिता च विभुविग्रहे
 सन्निविष्टः मैत्रा. ६।७
 द्रष्टा साक्षी चिदात्मकः महो. ६।८०
 द्रष्टुर्दृश्यसमायोगात्प्रत्यया-
 नन्दनिश्चयः महो. ६।१७
 द्रष्टुर्दृश्यस्य सत्ताऽन्तर्बन्धइत्यभिधीयते महो. ४।४७
 द्रष्टुमिच्छामि ते रूपं भ. गी. १।१३
 द्रष्टुं त्वदन्येन कुरुप्रवीर भ. गी. १।१४८
 द्रष्टृदर्शनदृश्यं वा ईषन्मात्रं कलात्मकम् ते. वि. ५।१५
 द्रष्टृदर्शनदृश्यादिभावशून्ये...
 निर्विशेषे भिदा कुतः अध्या. २३, २४
 द्रष्टृदर्शनदृश्यादिवर्जितं तदिदं पदम् महो. ५।४८
 द्रष्टृदर्शनदृश्या (दि) नि त्यक्त्वा
 वासनया सह । दर्शन- (प्रत्यया-)
 प्रथमाभासमात्मानं (समुपास्महे)
 केवलं भज [मैत्रे. २।२९ + महो. ६।१८ वराहो. ४।२०
 द्रष्टृ-दर्शन-दृश्यानां विरामो यत्र वा
 भवेत् । दृष्टिस्तत्रैव कर्तव्या न
 नासाप्रावलोकिनी ते. वि. १।३०
 द्रष्टृदर्शनदृश्यानां मध्ये यद्दर्शनं
 स्मृतम् । नातः परतरं किञ्चि-
 त्निश्चयोऽस्त्यपरो मुने महो. २।६९
 द्रागभ्यासवशाद्याति यदा ते वासनो-
 दयम् । तदाभ्यासस्य साफल्यं
 विद्धि त्वमरिमर्दन मुक्तिको. २।८
 'द्रां दत्तात्रेयाय नमः' इत्यष्टाक्षरः दत्तात्रे. १।२
 द्रुपदश्च महारथः भ. गी. १।४
 द्रुपदो द्रौपदेयाश्च भ. गी. १।१८
 द्रुहिणादिम देवेश षट्पदालि-
 विराजितम् (अपश्यत्) ग. पू. १।८
 द्रोणं च भीष्मं च जयद्रथं च भ. गी. १।१३४
 द्रोणं च मधुसूदन भ. गी. २।४
 द्वन्द्वमोहेन भारत भ. गी. ७।२७
 द्वन्द्वसहिष्णुर्न शीतं न चोष्णं न
 सुखं न दुःखं (सन्न्यस्य)...
 सन्न्यासेनैव देहत्यागं करोति
 स कृतकृत्यो भवति ना. प. ३।८७

द्वन्द्वहीनोऽस्मि सोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।४
 द्वन्द्वः सामासिकस्य च भ. गी. १०।३३
 द्वन्द्वतीतो विमत्सरः भ. गी. ४।२२
 द्वन्द्वैरभिभूयमानः परिभ्रमति... मैत्रा. ३।१, २
 द्वन्द्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञैः भ. गी. १५।५
 द्वयं देवत्वमोक्षाय ममेति न ममेति च शिवो. ७।११४
 द्वाहा प्राजापत्या देवाश्चासुराश्च ततः
 कनीयसा एव देवा ज्यायसा असुराः बृह. १।३।१
 द्वयोर्द्वयोर्मधुज्ञाने परं ब्रह्म प्रकाशितम् अद्वैतो. १२
 द्वयोर्मध्यगतं नित्यमस्तिनास्तीति
 पक्षयोः । प्रकाशनं प्रकाशाना-
 मात्मानं समुपास्महे महो. ६।१९
 द्वात्रिंशत्तत्र वै देवथाह्वयान्ययं लोकः.. बृह. ३।३।२
 द्वात्रिंशत्तत्त्वनिष्कर्षमापाद्य... वामां-
 सादिकट्यन्तं विभाव्याद्यन्त-
 ग्रहसंमेलनमेकं ज्ञात्वा मूलमेकं
 सत्यं सृणमयं विज्ञातम् परब्र. ४
 द्वात्रिंशत्सु पत्रेषु द्वात्रिंशदक्षरं मन्त्र-
 राजं नारसिंहमानुष्टुभं भवति नृ. पू. ५।७
 द्वात्रिंशदक्षरं साम जानीयाद्यो
 जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति नृ. पू. १।३
 द्वात्रिंशदक्षराऽनुष्टुप् भवत्य-
 नुष्टुभा सर्वमिदं भवति [ग. पू. २।८ नृ. पू. ५।६
 द्वात्रिंशदक्षरा वा अनुष्टुभ-
 त्यनुष्टुभा सर्वमिदं सृष्टम् नृ. पू. २।२
 द्वात्रिंशदक्षर्या गायत्र्या तत्सवितु-
 वरेण्यम्, तस्मादात्मन आकाशः.. त्रि. ता. १।१४
 द्वात्रिंशदुक्ता मणिबन्धयोश्च (रुद्राक्षाः) सि. शि. १८
 द्वात्रिंशद्रुद्राक्षाः कण्ठमालाप्रयुक्ताः सि. शि. १७
 द्वात्रिंशन्मात्रया सम्यग्रेचयेत्
 पिङ्गलानिलम् त्रि. ब्रा. २।९७
 (अथ) द्वात्रिंशदरं द्वात्रिंशत्पत्रं
 चक्रं भवति नृ. पू. ५।६
 द्वादशकपालानि जिह्वा निरुक्तो. २।१
 द्वादशकृत्वः प्रयुक्ता (गायत्री)
 जागतेन छन्दसा सम्मिता
 दिवं लोकमभि... सन्ध्यो. २

द्वादशत्रयोदशेन तद्विदेहं पित्राऽऽप्तं
प्रतितद्विदेहं तन्म कृतवोऽमर्त्यं
आरभध्वम् कौ. त. १।२
द्वादशमात्रया इडया वायुमापूर्योदरे
स्थितं....रेफविन्दुयुक्तमग्निमण्डल-
युतं ध्यायेद्रेचयेत्पिङ्गलया शां. १।५।२
द्वादशमात्रोयोगस्तु कालतो न्ययः स्मृतः अ. ना. २४
द्वादशमासाः संवत्सरः सहैवै. १२
द्वादशरात्रस्यान्ते अमये वैश्वानराय
...प्राजापत्यं चरुं जुहुयात् कठरु. २
द्वादशरात्रं पयोभक्ष्या स्यात् (सन्न्यासी) कठरु. २
द्वादशरात्रीर्दीक्षितो भवति सहैवै. १२
द्वादशवर्षशुश्रूषापूर्वकं ब्रह्मचर्यम् ना. प. १।१
द्वादशवर्षसत्रयागोपस्थिताः...
शौनकादिमहर्षयः प्रत्युत्थानं कृत्वा.. ना. प. १।१
द्वादशवर्षसेवापुरस्सरं सर्वविद्याभ्यासं
कृत्वा...साधनचतुष्टयसम्पन्नः
सन्न्यस्तुमर्हति ना. प. २।१
द्वादशवैमासाः संवत्सरस्यैत आदित्याः बृह. ३।९।५
द्वादशसुपत्रेषु द्वादशाक्षरं वा सुदेवं भवति नृ. पू. ५।७
द्वादशाक्षरा वै जगती, जगत्या
सम्मितं भवति नृ. पू. ५।४
द्वादशाङ्गुलदैर्घ्यं च अम्बरं चतुरङ्गुलम् योगकुं. १।११
द्वादशाङ्गुलपर्यन्ते नासाग्रे विमले-
ऽम्बरे । संविद्दृशि प्रशान्यन्त्यां
प्राणस्पन्दो निरुध्यते शाण्डि. १।७।३२
द्वादशादित्या रुद्राः सर्वा देवता
जायन्ते पुरुषोत्तमात् सि. वि. ४
द्वादशादित्यावलोकनम् निर्वाणो. १
द्वादशान्तपदं स्थानम् (दक्षिणामूर्तेः)
(अथ) द्वादशारं द्वादशपत्रं चक्रं
भवति (नारसिंहं) नृ. पू. ५।४
द्वादशारं महाचक्रं हृदये चाप्य-
नाहतम् । तदेतत्पूर्णगिर्याख्यं पीठं.. यो. शि. १।१७३
द्वादशारे महाचक्रे...तावज्जीवो
अमत्यैवं यावत्तत्त्वं न विन्दति यो. चू. १३
द्वादशार्कतेजस्रयोदशसोममुख
वीर हनुमन् लांगूलो. ८
द्वादशाहलयेनापि भूचरत्वं हि
सिद्ध्यति अमन. १।६२

द्वादशीति भूम्यां तिष्ठति (कृष्णमूर्तिः)
तां हि ये यजन्ति ते मृत्युं तरन्ति गोपालो. १।२०
द्वादश्यां (मात्रायां) ब्रह्म शाश्वतम् ना. वि. १६
द्वादश्यां शतमित्याहुः (भाद्रकृष्णे
श्राद्धे कृते शतगुणं पुण्यं) इतिहा. १०
द्वापरस्य पश्चाद्वर्तते कलिः राधोप. २।२
द्वापरादावृषीणामेकदेशो दोषयती-
ह चिन्तामापेदे २ प्रणवो. १९
द्वापरान्ते नारदो ब्रह्माणं प्रति
जगाम, कथं भगवन्तां पर्यटन् कलिसं. १
कलिं सन्तरेयमिति
द्वाभ्यां (चिच्छिदाकाशाभ्यां) शून्यतरं
विद्धि चिदाकाशं महामुने म. वा. र. ५
द्वाभ्यां (शुक्रशोणिताभ्याम्) समेन
नपुंसको भवति निरुक्तो. १।३
द्वा मण्डला द्वास्तना विम्बमेकं
मुखं चाधस्त्रीणि गुहा सदनानि
कामी कलां..विदित्वा.. त्रि. म. ११
द्वा रं नाशनमात्मनः भ. गी. १६।२१
द्वा राणां नव सन्निरुद्धय मरुतं..
आत्मध्यानयुतः.. यो. चू. १०७
द्वाविमावपि पन्थानौ ब्रह्मप्राप्तिकरौ
शिवौ । सद्योमुक्तिप्रदश्चैकः
क्रममुक्तिप्रदः परः वराहो. ४।४२
द्वाविमौ न विरज्येते विपरीतेन
कर्मणा । निरारम्भो गृहस्थश्च
कार्यवाञ्छैव मिश्रुकः ना. प. ६।३६
द्वाविमौ पुरुषौ लोके भ. गी. १५।१६
द्वाविंशति दिनानि स्यान्...प्राप्ता-
सिद्धिर्भवेत्तस्य प्रापयेद्या
जगत्स्थितिम् अमन. १।६८
द्वासप्ततिसहस्राणि प्रतिनाडीषु
तैतिलम् । छिद्यते ध्यानयोगेन.. क्षुरिको. १७
द्वासप्ततिसहस्राणि स्थूलाः सूक्ष्मा-
श्च नाडयः त्रि. ब्रा. २।७५
द्वाविंशेन परमादित्याज्जयति तन्नाकं
तादृशोक्तम् छान्दो. २।१०।५
द्वावेतौ पक्षी अचरंचरन्तौ नाधुरं
व्यधुनीतेयश्चैकमुनक्तिभोक्त्रेस्वाहा पारमा. ४।२

द्वावेतौ ब्रह्मतां यातौ द्वावेतौ विगत-
ज्वरौ । आपतत्सु यथाकालं
सुखदुःखेष्वनारतौ महो. ६।४७
द्वावेव (भिक्षू) मिथुनं स्मृतम् ना. प. ३।५६
द्वा सुपर्णा भवतो ब्रह्मणोऽहं सम्भूत-
स्तथेतरो भोक्ता भवति गोपालो. १।११
द्वा सुपर्णा सयुजा सखाया [क्र. अ. २।३।१७
[=मं. १।१६।४।२०+ मुण्ड. ३।१।१
[श्वेता. ४।६+ना. उ. ता. १।१+ भवसं. २।२
द्विचन्द्रशुक्तिकारूप्यमृगतृष्णादि-
भेदतः । अभ्यासं प्राप्य ज्ञाप्य-
स्त्वप्नो नानाविधो भवेत् महो. ५।१५
द्विजो गर्भवासाद्भिमुक्तोऽपि मुच्यते अ. शिखो. ३
द्वितीयकारणाभावादनुत्पन्नमिदं जगत् महो. ५।५८
द्वितीयमापो भवति (नारायणः) ना. पू. ता. १।१
द्वितीयया चास्य विष्णोः कालतो
व्याप्तिरुच्यते मुद्रलो. १।२
द्वितीयं तु नाभौ.. (पुंड्रं) द्वादशं
कण्ठपृष्ठे मोक्षं देहि शिरसि ऊर्ध्वपुं. ६
द्वितीयं तृतीयं (पृच्छन्तं पुत्रं)
त२ होवाच मृत्यवे त्वा ददामीति कठो. १।४
द्वितीयं यः पिबेद्यजुर्वेदः प्रीणातु आचम. ४
द्वितीयं (गायत्रमक्षरं) वायव्यम् सन्ध्यो. २१
द्वितीयं संशयाख्यं च (योगवित्रं) योगकुं. १।५९
द्वितीयं स्वाधिष्ठानचक्रं षड्दलं
तन्मध्ये.. लिङ्गं.. ध्यायेत् सौभाग्य. २५
द्वितीयाद्वितीयवान् भवति कौपी. ४।११
द्वितीया (मात्रा) द्वितीयस्य नृसिंहो. ३।१
द्वितीयाद्वै भयं भवति बृह. १।४।२
द्वितीयाऽन्तरिक्षं स उकारः स यजु-
र्मिर्यजुर्वेदो विष्णुरुद्रास्त्रिष्टुप्
दक्षिणाग्निः अ. शिखो. १
द्वितीया भूतले हलाग्रे समुत्पन्ना
(महामाया) सीतो. ३
द्वितीयायां समुत्क्रान्तो भवेद्यज्ञो
महात्मवान् । विद्याधरस्तृतीयायां
गान्धर्वस्तु चतुर्थिका ना. विं. १३
द्वितीया त्रिष्टुमती कृष्णा विष्णुदैवत्या अ. शिखो. १

द्वितीया स्वप्नं, तृतीया सुषुप्तिश्चतुर्थी
तुरीयं मात्रा अ. शिखो. ३
द्वितीयां च तृतीयां च भूमिकां
प्राप्नुयात्ततः अक्षुप. ३१
द्वितीयां (महदृक्षस्य शाखां)
जहात्यथ सा शुष्यति छान्दो. ६।११।२
द्वितीये (हृदन्तर्भूते) नादे
गात्रभञ्जनम् हंसो. ८
द्वितीये धामनि पूर्वैर्णैव मनुना
बिन्दुहीना शक्तिभूतहृल्लेखा
क्रोधमुनिनाधिष्ठिता त्रि. ता. १।१६
द्वितीयेन तु पिण्डेन मांसत्व-
कछोणितोद्भवः पिंडो. ४
द्वितीये पूर्वान्नायो गोवर्धनमठः .. मठान्ना. ४
द्वितीये गोपीक्रीडास्थानम् राधोप. २।१
द्वितीयोऽन्तरिक्षं स उकारः स
यजुर्मिर्यजुर्वेदो विष्णुरुद्रास्त्रिष्टुप्
दक्षिणाग्निः सा सान्तो द्वितीयः
पादो भवति नृ. पू. २।१
द्वितीयो (धर्मस्कन्धो) ब्रह्मचार्या-
चार्यकुलवासी छान्दो. २।२३।१.
द्वितीयो मकार एवं द्विवर्ण एकाक्षर
ओमित्योङ्कारो निर्वृत्तः २ प्रणवो. १६
द्विधर्मोन्धं तेजसेन्धं सर्वं पश्यन्पश्यति मैत्रा. ६।३५
द्विधा त्रिधा वृद्धिस्त्वं शान्तिस्त्वं
पुष्टिस्त्वं....सर्वमसर्वम् अ. शिरः ३।१
द्विधाभूतं वदेच्छिन्नं भिन्नं च
बहुधा स्थितम् शिखो. ७।८३
द्विधा वा एष आत्मानं विभर्ति मैत्रा. ६।१
द्विप्रकारं ध्यानम् । समाधिस्त्वेकरूपः शांडि. १।१।२
द्विप्रकारमसंसर्गं तस्य भेदमिमं शृणु अक्षुप. २३
द्विभुजं ज्ञानमुद्राढयं वनमालिन-
मीश्वरम् ।...चिन्तयंश्चेतसा
कृष्णं मुक्तो भवति संसृतेः गो. पू. १।५-७
द्विभुजं स्वर्णरुचिरतनुं पद्मनिभेक्षणम्
(भकारं समुद्धृत्य भरताय नमः) रामर. २।१००
द्विभुजं स्वर्णवर्णाभं रामसेवापरायणम् ।
मौञ्जीकौपीनसहितं सुमित्रा-
तनयं भजे रामर. २।१०४

द्विभुजं स्वर्णवर्णमं...मां (मारुति)

ध्यायेद्रामसेवकम्

रामर. २।१०६

द्विमासाभ्यन्तरे शिरः सम्पद्यते

निरुक्तो. १।४

द्विवक्त्रं तु मुनिश्रेष्ठ चार्धनारीश्वरात्म-
कम् । धारणादर्धनारीशः प्रीतये

तस्थ नित्यशः

रु. जा. २५

द्विविधश्चित्तनाशोऽस्ति सरूपोऽरूप

एव च । जीवन्मु- (क्तौ) क्तः

सरूपः स्यादरूपो देहमुक्तिगः

[अ. पू. ४।१४+

मुक्तिको. २।३२

द्विविधा तेजसो वृत्तिः सूर्यात्मा

चानलात्मिका । तथैव रसशक्तिश्च

सोमात्मा चानलात्मिका

वृ. जा. २।३

द्विविधाः सिद्धयो लोके कल्पिता-

कल्पितास्तथा

यो. शि. १।१५१

द्विविधोऽयमसंसर्गः सामान्यः श्रेष्ठ

एव च

अक्षुप. २३

द्विविधो वासनाव्यूहः शुभश्चैवाशुभश्च

मुक्तिको. २।३

द्विषडारेण प्रथिनैकचक्रः

बा. मं. १६

द्विषन्तं मम (मह्यं) रन्ध्रयन्मोऽग्रहं

द्विषतो रथम्

सूर्यता. २।१

द्विसप्ततिसहस्राणि (नाड्यः)

तासां मुख्याश्चतुर्दश

जा. द. ४।६

द्विसप्ततिसहस्राणि नाडीद्वाराणि पञ्जरे

यो. शि. ६।१७

द्विसप्ततिसहस्राणि नाडीभिस्त्वा

तु मूर्धनि

१ प्रणवो. ११

द्विसप्ततिसहस्राणि नाडीमार्गेषु वर्तते

ध्या. बि. ९८

द्विसप्ततिसहस्राणि नाडीं भित्त्वा

च मूर्धनि । वरदः (वायुः)

सर्वभूतानां सर्व व्याप्यावतिष्ठति

ब्र. वि. ११

द्विसप्ततिसहस्राणि नाड्यः स्युर्वायु-

गोचराः

यो. शि. ६।१४

द्विसप्तरात्रादर्वुदः, पञ्चविंशति-

रात्रस्थितो (शुक्रशोणितबिन्दुः)

..घनो भवति

निरुक्तो. १।४

द्विसंख्यावानहं न च । सदसन्नेदहीनो-

ऽस्मि सङ्कल्परहितोऽस्म्यहम्

मैत्रा. ३।७

द्विसरं त्रिसरं वापि...सराणां

सप्तकं वापि विभूयात्कण्ठदेशतः

रु. जा. व. १७

द्विस्तावत्पश्चादुदेता पुरस्तादस्तमेता-

ऽऽदित्यानामेव तावदाधिपत्यं

स्वाराज्यं पथेता

छान्दो. ३।८।४

द्विस्तावदक्षिणत उदेतोत्तरतोऽस्तमेता

रुद्राणामेतावदाधिपत्यं स्वाराज्यं

पथेता

छान्दो. ३।७।४

द्विस्तावदुत्तरत उदेता दक्षिणतोऽस्त-

मेता मरुतामेव...पथेता

छान्दो. ३।९।४

द्विस्तावदूर्ध्वमुदेतावागस्तमेता

साध्यानामेव..पथेता

छान्दो. ३।१०।४

द्वे अक्षरे ब्रह्मपरे त्वनन्ते विद्याविद्ये

निहिते यत्र गृहे

श्वेताश्व. ५।१

द्वे अहोरात्रे (ब्रह्मणः) एकं दिनं भवति त्रि.म.ना. ३।४

द्वे गुल्फे तु प्रकुर्वीत जङ्घे चैव त्रय-

स्त्रयः । द्वे जानुनीतयोरुभ्यां गुदे

शिन्ने त्रयस्त्रयः । वायोरायतनं

चात्र नाभिदेशे समाश्रयेत्

क्षुरिको. ६,७

द्वे देवानभाजयत्

बृह. १।५।१

(अथ) द्वे द्वे अक्षरे ताभ्यामुभयतो

दधार (प्रजापतिः)

अव्यक्तो. ६

द्वे पदे बन्धमोक्षाय निर्ममेति ममेति

च । ममेति बध्यते जन्तुर्निर्ममेति

विमुच्यते [महो. ४।७२+

वराहो. २।४३

द्वे पदे बन्धमोक्षाय न ममेति

ममेति च

पैङ्गलो. ४।१९

द्वे प्रतिष्ठे द्वे एते अक्षरे तस्योपनि-

षदहरिति हन्ति पाप्मानं जहाति

च य एवं वेद

बृ. उ. ९।५।३, ४

द्वे बीजे चित्तवृक्षस्य प्राणस्पन्दन-

वासने । एकस्मिन् तयोः क्षीणे

क्षिप्रं द्वे अपि नश्यतः

मुक्तिको. २।२७

द्वे बीजे चित्तवृक्षस्य वृत्तिव्रतति-

धारिणः । एकं प्राणपरिस्पन्दो

द्वितीयं दृढभावना [अ. पू. ४।४१+ मुक्तिको. २।४८

द्वे (ब्रह्मणी हि मन्तव्ये) ब्रह्मणी

वेदितव्ये शब्दब्रह्म परं च यत् ।

शब्दब्रह्मणि निष्णातः परं ब्रह्मा-

धिगच्छति [मैत्रा. ६।२२+

त्रि. ता. ४।१७

द्वे वने स्तः कृष्णवनं भद्रवनम्	गोपालो. ११८
द्वे वाव खल्वेते ब्रह्मज्योतिषी रूपके शान्तमेकं समृद्धं चैकम्	मैत्रा. ६१३६
द्वे वाव ब्रह्मणी अभिष्येये.. शब्द- श्वाशब्दश्च	मैत्रा. ६१२२
द्वे वाव ब्रह्मणो रूपे कालश्चाकालश्च	मैत्रा. ६११५
द्वे वाव ब्रह्मणो रूपे मूर्ते चामूर्ते च [बृह. २।३।१+	मैत्रा. ५१३
द्वे विद्ये वेदितव्ये इति स्म ह यद्रक्ष- विदो वदन्ति परा चैवापरा च	मुण्ड. १।१।४
द्वे विद्ये वेदितव्ये तु शब्दब्रह्म परं च यत्	त्र. वि. १७
द्वेविद्येवेदितव्येहिपराचैवापरा च ते	रुद्रह. २८
द्वे वै विद्ये वेदितव्ये इति चाथर्वणी श्रुतिः	भवसं. ३।२
द्वेषश्चाणूरमल्लोऽयं मत्सरो मुष्टिको जयः	कृष्णो. १४
द्वेषोचाटनमारणादि कुहकैर्मन्त्रप्रपञ्चो- द्रमैः।..तस्मात्तत्सकलं मनोविरचितं	
त्यक्त्वाऽमनस्कं भज	अमन. १।७
द्वे सृती अशृणवं पितृणामहं देवाना- मुत मर्त्यानाम्	बृ. उ. ६।२।२
द्वैतभावविमुक्तोऽस्मि सच्चिदानन्द- लक्षणः । एवं भावय यत्नेन	
जीवन्मुक्तो भविष्यसि	अ. पू. ५।६८
द्वैतस्याग्रहणं तुल्यमुभयोः प्राज्ञ- तुर्ययोः । बीजनिद्रायुतः प्राज्ञः	
सा च तुर्ये न विद्यते	आगम. १३
द्वैतं यदि तदाऽद्वैतं द्वैताभावेद्वयं न च	ते. वि. ५।२७
द्वैताद्वैतमुभयं भवति	आ. प्र. १
द्वैताद्वैतविहीनोऽस्मि द्वन्द्वहीनोऽस्मि सोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।४

द्वैताद्वैतसमुद्भूतैर्जगन्निर्माणलीलया । परमात्ममयी शक्तिरद्वैतैव विजम्भते महो. ६।६२ द्वैताद्वैतसमुद्भूतैर्जगामरणविभ्रमैः । स्फुरत्यात्मभिरात्मैव चित्तै- रब्धीव वीचिभिः	अ. पू. २।४०, ४१
द्वैताद्वैतस्वरूपात्माद्वैताद्वैतादिवर्जितः	म. वा. र. १५
द्वैतासम्भवविज्ञानसंसिद्धाद्वयतारकम् । तारकं ब्रह्मेति गीतं.. [अद्वयता. शीर्षकं द्वैतो भवति, अद्वैतो भवति	ग. शो. २।२
द्वौ (देवौ) इत्योमिति होवाच	बृह. ३।१।१
द्वौ क्रमौ चित्तनाशस्य योगो ज्ञानं मुनीश्वर । योगस्तद्वृत्तिरोधो हि ज्ञानं सम्यगवेक्षणम्	शांडि. १।७।२४
द्वौ द्वादशकौ वगवितद्वै व्याकरणं धात्वर्थवचनं.. छन्दोवचनं च	२ प्रणवो. १८
द्वौ बाणवन्तौ सपत्नातिव्याधिनौ हस्ते कृत्वोपोत्तिष्ठेत्	बृह. ३।८।२
द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन् (अथ) द्वौ वा एता अस्य पन्थानौ...व्यावर्तेते	मैत्रा. ६।१
द्वौ वा मुख्यौ मुख्याधारौ ससुखौ सानन्दौ सस्मेरौ... स्वाहा	पारमा. ५।९
द्वौ वेदाननुबुवीत सर्वमायुरियादिति दध्योदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्त- मश्रीयातामीश्वरौ जनयितवै	बृह. ६।४।१५
द्वौ सुपर्णौ शरीरेऽस्मि जीवेशाख्यौ सहस्थितौ । तयोर्जीवः फलं भुङ्क्ते कर्मणो न महेश्वरः [रुद्रह. ४१+ अ. पू. ४।३२ अक्षरं च भवेन्मृत्युर्यक्षरं ब्रह्म शाश्वतम् । ममेति अक्षरं मृत्यु- र्यक्षरं न ममेति च	शिवो. ७।११५
अक्षरः शिवमंत्रोऽयं शिवोपनिषदि..	शिवो. १।१९

ध

धकारो धारणा, धियैव धार्यते भगवान्परमेश्वरः	त्रि. ता. १।७
धनञ्जयस्य शोभादि कर्म प्रोक्तं हि सांक्रुते	जा. द. ४।३३

धनदारेषु वृद्धेषु दुःखयुक्तं न तुष्टता । वृद्धायां मोहमायायां कः समाश्वासवानिह	महो. ५।१६८
धनधान्यबहुत्तवन्तो..बलवन्तो बहुपुत्रवन्त इति	सूर्यता. १।७

धनमानमदान्विताः	भ. गी. १६।१७	धर्ता हर्ता विश्वरूपत्वमेति	त्रिपुरो. १५
धनवाञ्छानाज्ञानो भयातीतः		धर्म इति, धर्मेण सर्वमिदं परिगृहीतं	
...सर्वेश्वरः सोऽहमिति	ना. प. ९।२२	धर्मात्रातिदुष्करं तस्माद्धर्मे रमन्ते	महाना. १६।१२
धनवृद्धा वयोवृद्धा श्रियावृद्धा-		धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे	भ. गी. १।१
स्तथैव च । ते सर्वे ज्ञानयुद्धस्य		धर्मज्ञानं राजसम्	शारीरको. ९
किङ्कराः शिष्यकिङ्कराः	मैत्रे. २।२४	धर्मधर्मित्ववार्ताचभेदे सति हि विद्यते	पा. ब्र. ३०
धनार्थी मोदकैर्हुनेत्	ग. पू. २।१३	धर्ममार्गं चरित्रेण ज्ञानमार्गं च नामतः	रा. पू. १।४
धनुरुद्यम्य पाण्डवः	भ. गी. १।२०	धर्ममेवमिदं प्राहुः समाधिं योगवित्तमाः	अध्यात्मो. ३८
धनुर्गृहीत्वौपनिषदं महास्त्रं शरं		धर्मशास्त्रं महर्षीणामन्तःकरणसम्भृतम्	सीतो. २०
ह्युपासानिशितं सन्धयीत ।		धर्मसंस्थापनार्थाय	भ. गी. ४।८
आयम्य तद्वाद्यगतेन चेतसा		धर्मस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव	
लक्ष्यं तदेवाक्षरं सोम्य विद्धि	मुण्ड. २।२।३	स योऽयमात्मेदममृतमिदं सर्वम्	बृह. २।५।१
धनुस्वारं शरो ह्यात्मा ब्रह्म तल्लक्ष्य-		धर्मस्यास्य परंतप	भ. गी. ९।३
मुच्यते । अप्रमत्तेन वेद्धव्यं शर-		धर्मं चर स्वाध्यायान्मा प्रमदः	तैत्ति. १।११।१
वत्तन्मयो भवेत्	रुद्रह. ३८	धर्मं चरति नाधर्मं...परं पश्यति माऽपरं	इतिहा. ८
धनुः शरीरमोमित्येतच्छरः शिखा-		धर्मं चाधर्मं च सत्यं चानृतं च	छान्दो. ७।७।१
ऽस्य मनः	मैत्रा. ६।२४	धर्मं तदेतत् क्षत्रस्य क्षत्रम्	बृह. १।४।१४
धनुः शार्ङ्गं स्वमाया च शरत्कालः		धर्मं वा वदन्तं सत्यं वदतीति	बृह. १।४।१४
सुभोजनः	कृष्णो. २३	धर्मः स्वधायां चरते ददाति	इतिहा. ४४
धन्योऽहं धन्योऽहं कर्तव्यं मे न		धर्माधर्मसन्मयम् । लाभालाभावस-	
विद्यते किञ्चित्	१ अवधूतो. २९	द्विद्धि जयाजयमसन्मयम्	ते. वि. ३।९६
धन्योऽहं धन्योऽहं तृप्तेर्मे कोपमा		धर्माधर्मसंयमादतीतानागतज्ञानं	शांडि. १।७।५२
भवेद्भोके	१ अवधूतो. ३०	धर्माधर्मं दहत्यभास्करममर्यादं	
धन्योऽहं धन्योऽहं दुःखं सांसा-		निरालोकमतः परं दहति	सुबालो. १५।२
रिकं न वीक्षेऽद्य	१ अवधूतो. २८	धर्माधर्मौ च तद्विदः	वैतथ्य. २५
धन्योऽहं धन्योऽहं धन्यो धन्यः पुनः		धर्माधर्मौ सुखं दुःखं तथा मरण-	
पुनर्धन्यः	१ अवधूतो. ३०	जन्मनी । धिया येन सुसंत्यक्तं	
धन्योऽहं धन्योऽहं नित्यं स्वात्मान-		स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।५६
मञ्जसा वेद्मि	१ अवधू. २७	धर्मात्र प्रमदितव्यम्	तैत्ति. १।११।१
धन्योऽहं धन्योऽहं प्राप्तव्यं सर्वमत्र		धर्मात्रातिदुष्करम्	महाना. १६।१२
सम्पन्नम्	१ अवधूतो. २९	धर्मान्ये कुर्वन्ति तद्दृष्टं सारे विचरन्ति	सामर. २७
धन्योऽहं धन्योऽहं ब्रह्मानन्दो		धर्मा य इति जायन्ते जायन्ते	
विभानि मे स्पष्टम्	१ अवधू. २७	ते न तत्त्वतः	अ. शां. ९८
धन्योऽहं धन्योऽहं स्वस्याज्ञानं		धर्माधिकामकेयूरैर्दिव्यैर्दिव्यमयेरितैः ।	
पलायितं कापि	१ अवधू. २८	कण्ठं तु निर्गुणं प्रोक्तं मारुते	
धराविवरमसावांकीटानां समतां गताः ...		आद्ययाजया । माला निगद्यते	गोपालो. २।३२
धरो ध्रुवश्च सोमश्च कृपश्चैवानिलो-		धर्मावहं पापनुदं भगेशं ज्ञात्वा-	
ऽनलः । प्रत्युश्च प्रभासश्च वसवो-		तमस्थममृतं विश्वधाम	श्वेता. ६।६
ऽष्टावितीरिताः	बृ. जा. ४।१७	धर्मावहां पापनुदां भगेशीं	गुह्यका. ६६

धर्माविरुद्धो भूतेषु भ. गी. ७।११
 धर्मेण पापमपनुदति धर्मे सर्वे
 प्रतिष्ठितं तस्माद्धर्मं परमं वदन्ति महाना. १७।६
 धर्मेण सर्वमिदं परिगृहीतं
 धर्मान्नातिदुष्करम् महाना. १६।१२
 धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नम् भ. गी. १।४०
 धर्मो विश्वस्य जगतः प्रतिष्ठा महाना. १७।६
 धर्मो नास्ति शुचिर्नास्ति सत्यं नास्ति
 भयं न च त. वि. ५।२०
 धर्म्यं संवादमावयोः भ. गी. १८।७०
 धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत् भ. गी. २।३१
 धातरायन्तु सर्वतः स्वाहा तै. उ. १।४
 धाता विधाता कर्ता विकर्ता दिव्यो
 देव एको नारायणः सुबालो. ६।१
 धाता च सृष्टौ विष्णुश्च स्थितौ
 रुद्रश्च नाशे भोगाय चन्द्र
 इति प्रथमजा बभूवुः यो. चू. ७२
 धाता ध्रुवसोमानिलानलप्रत्यूष-
 प्रभासश्चतुर्थे सूर्यता. ५।१
 धाता पुरस्ताद्यमुदाजहार
 [महावा. २।+ चित्रयु. १२।७ तै. आ. ३।१२।७
 धाता ब्रह्मा प्रजापतिर्मधवा..
 सर्वे नारायणः सुबालो. ६।१
 धाता यथा पूर्वमकल्पयत् महाना. ६।३
 [ऋ. अ. ८।८।४८=मं. १०।१९०।३ तै. आ. १०।१।१४
 धाता वसूनां सुरभिः सृजानां ग. पू. १।१
 धाता विधाता पवनः सुपर्णः एकाक्षरो. ६
 धाताऽहं विश्वतोमुखः भ. गी. १०।३३
 धातुवद्धं महारोगं पापमन्दिरमधुवम्
 (दिहं) विकाराकारविस्तीर्णं (मृतदेहं)
 स्पृष्ट्वा स्नानं विधीयते मैत्रे. २।५
 धातुः प्रसादान्महिमानमीशम्
 [महाना. १०।१+ ना. उ. ना. १।३
 धातूनां वर्धनेनैव प्रबोधो वर्धते तनौ।
 दृष्टान्ते सर्वपापानि.. वाहो. ५।४९
 धात्रीफणप्रमाणं यच्छ्रेष्ठमेतत् (रुद्राक्षस्य) रु. जा. ६
 धानारुह इव वृक्षोऽजसा प्रेत्यसम्भवः बृह. ३।९।३२
 धामत्रयं नियन्तारं धामत्रयसमन्वितम् पं. ब्र. ८

धामानि वेद भुवनानि विश्वा महाना. २।५
 [ऋ. अ. ८।३।१७= मं. १०।८२।३+
 [अथर्व. २।१।३+वा. सं. १७।२७ तै. आ. १०।१।१४
 धारणं (लिंगस्य) देहे कैवल्यस्वरूपम् लिङ्गोप. २
 धारणं देहे प्रणवस्वरूपम् लिङ्गोप. २
 धारणं देहे ब्रह्मस्वरूपम् लिङ्गोप. २
 धारणं देहे वेदस्वरूपम् लिङ्गोप. २
 धारणं धर्मशास्त्राणां विज्ञानं विजने रतिः आयुर्वे. १६
 धारणात्तस्य सूत्रस्य नोच्छिद्यो
 नाशुचिर्भवेत् ब्रह्मो. १०
 धारणाद्वादश प्रोक्तं ध्यानं योग-
 विशारदैः । ध्यानद्वादशकैनेव
 समाधिरभिधीयते यो. चू. ११२
 धारणादेव मरुतस्तत्तदारोग्यमश्रुते त्रि. प्रा. ११२
 धारणाभिर्मनोधैर्यं याति चैतन्य-
 मद्रुतम् । समाधौ मोक्षमाप्नोति
 त्यक्त्वा कर्म शुभाशुभम् यो. चू. ११०
 धारणाभिश्च कित्विषम् (देहेत्) योगो. २७
 (अथ) धारणा-सा त्रिविधा, आत्मनि
 मनोधारणं, दहराकाशे बाह्याकाश-
 धारणं पृथिव्यप्तेजोवाय्वा-
 काशेषु पञ्चमूर्तिधारणं च शां. डि. १।८।२
 धारणां धारयेद्योगी योगो. २७
 धारयन्नचलं स्थिरः भ. गी. ६।१३
 धारयन्नासिकामभ्यं तर्जनीभ्यां
 विना दृढम् योगकुं. १।३६
 धारयाम्यहमोजसा भ. गी. १५।१३
 धारयित्वा प्रयत्नेन सुवकर्म यथोदितं आत्मो. २
 धारयेत्पादुके नित्यं... पर्यटे-
 दाश्रमाद्वहिः शिवो. ७।४६
 धारयेत्पूरितं विद्वान् प्रणवं सञ्जपन्
 वशी । उकारमूर्तिं सन्ध्यायन् जा. द. ५।८
 धारयेन्मनसा प्राणं संध्याकालेषु
 वा सदा । सर्वरोगविनिर्मुक्तः.. शां. डि. १।७।४४
 धाराभ्य इव चातकः (मनोविरमति) महो. २।१३
 धार्तराष्ट्रस्य द्युर्बुद्धेः भ. गी. १।२३
 धार्तराष्ट्रा रणे हन्युः भ. गी. १।४६
 धार्तराष्ट्रान् कपिध्वजः भ. गी. १।२०
 धार्तराष्ट्रान् स्ववान्धवान् भ. गी. १।३१

धार्मिको ब्राह्मण इति चेत्, न;
 क्षत्रियादयो हि गण्यदातारो
 बहवः संति व. सू. ८
 धिगनीशार्चनं जन्म वृ. जा. ५।१७
 धिगग्राममशिवालयम् वृ. जा. ५।१७
 धिगभस्मरहितं भालं वृ. जा. ५।१७
 धिग्विद्यामशिवाश्रयाम् वृ. जा. ५।१७
 धिय इत्यन्तरात्मा परः गायत्रीर. २
 धियायेनपरित्यक्ताः (शंकाः) सजीवन्मुक्तः म.वा.र. ८
 धियैव धार्यते भगवान्परमेश्वरः त्रि. ता. १।७
 धियो यो नः प्रचोदयान्
 [क्र. अ. ३।४।१०= मं. ३।६२।१०
 [वा. सं. ३।३५+ साम. २।८।१२
 धियो यो नः प्रचोदयान्
 परो रजसे सावदोम् त्रि. ता. १।१
 (अथ) धियो यो नः प्रचोदया-
 दिति, बुद्धयो वै धियस्ता यो-
 ऽस्माकं प्रचोदयादित्याहुर्ब्रह्म-
 वादिनोऽथ भर्ग इति मैत्रा. ६।७
 धियो यो नः प्रचोदयान्मधुमात्रो
 वनस्पतिर्मधुमोऽस्तुसूर्यः स्वस्वाहा वृह. ६।३।६
 धियो यो नो जाते प्रचुर्यः या
 प्रचोदयात्मिके. हुं फट् स्वाहा सावित्र्यु. १२
 धियो विज्ञातव्यं कामान्मे त्वयि
 दधानीति पिता कौ. त. २।१५
 धियो विज्ञातव्यं कामांस्ते मयि दध
 इति पुत्रः कौ. त. २।१५
 धीमहीत्यन्तरात्मा गायत्रीर. २
 धीरधीरुदितानन्दः पेशलः पुण्यकीर्तनः।
 प्राज्ञः प्रसन्नमधुरो दैन्यादपगताशयः अ. पू. २।३१
 धीरस्तत्र न मुह्यति भ. गी. २।१३
 धीरामृतत्वं विदित्वा ध्रुवमध्रुवेष्विह
 न प्रार्थयन्ते कठो. ४।२
 धीराः प्रेत्यात्मा लोकादमृता भवन्ति केनो. १।२+२।५
 धीरो न शोचति कठो. ६।६
 धीरोऽप्यतिबहुज्ञोऽपि कुलजोऽपि
 महानपि। तृणया बध्यते जन्तुः
 सिंहः शृङ्गलया यथा महो. ५।८७
 धीरो हर्षशोकौ जहाति कठो. २।१२

धीविक्रियासहस्राणां साक्षिणं (रामं) मुक्तिको. १।३
 धूपश्च गुग्गुलुर्देयः प्राणायामसमुद्भवः शिवो. १।२७
 (अथ) धूमगन्धं प्रजिघ्रायाज्य-
 लेपेनाङ्गान्यनुविमृज्य.. कौ. त. २।३, ४
 धूममार्गविसृतं... लोकानसृजत् गोपीचं. २७
 धूमाद्रात्रि, रात्रेरपरपक्षमपरपक्षा-
 दान्पद्दक्षिणैति छांदो. ५।१०।३
 धूमाद्रात्रि, रात्रेरपक्षीयमाणपक्षमप-
 क्षीयमाणपक्षाद्यान् षण्मासान्
 दक्षिणादित्य एति वृह. ६।२।१६
 (अथ) धूमार्चिर्विस्फुलिङ्गा इवाग्नेश्च मैत्रा. ६।३१
 धूमेनाग्निरिवावृताः भ. गी. १।८।४८
 धूमेनात्रियते वह्निः भ. गी. ३।३८
 धूमो जायते स प्रस्तावो ज्वलति स
 उद्गीथोऽङ्गारा भवन्ति छांदो. २।१२।१
 धूमो भूत्वाऽध्रं भवति छांदो. ५।१०।५
 धूमो रात्रिस्तथा कृष्णः भ. गी. ८।२५
 धूर्धुराणां धूरसि धूर्वङ्ग मे स्वाहा पारमा. ६।९
 धूर्नो वहन्तां रतये रमन्तां... गुह्यै स्वाहा पारमा. ८।३
 धृतिर्दीक्षा, सन्तोषश्च बुद्धीन्द्रियाणि
 यज्ञपात्राणि... आहारपरिमाणात् गर्भो. ११
 धृतिर्निर्माथेहानौ.. सर्वत्र चेतस्स्थापनम् शाण्डि. १।१।३
 धृतिर्मेव मनस्तुष्टिर्मुदुता मृदुभाषिता।
 देयोपादेयनिर्मुक्तेतिष्ठन्त्यपवासनम् महो. ६।३०
 धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो भ. गी. १।१।४२
 धृतिः क्षमा दमोऽस्तेयं... दशकं
 धर्मलक्षणं [ना. प. ३।२४+ भवसं. ५।१२
 धृतिः सा तामसी मता भ. गी. १।८।३५
 धृतिः सा पार्थ राजसी भ. गी. १।८।३४
 धृतिः सा पार्थ सात्त्विकी भ. गी. १।८।३३
 धृत्याऽऽत्मानं नियम्य च भ. गी. १।८।५१
 धृत्या धारयतेऽर्जुन भ. गी. १।८।३४
 धृत्या यथा धारयते भ. गी. १।८।३३
 धृत्युत्साहसमन्वितः भ. गी. १।८।२६
 धृष्टकेतुश्चेकितानः भ. गी. १।५
 धृष्टद्युम्नो विराटश्च भ. गी. १।१७
 धेनूनामस्मि कामधुक भ. गी. १०।२८
 धैर्यकन्था, उदासीनकौपीनम् निर्वाणो. २

ध्याता रुद्रः प्राणं मनसि सह करणै-
नदान्तेपरमात्मनि...ध्यायीतेशानं अ. शिखो. ३
ध्यातृध्यानविहीनोऽस्मि ध्येयहीनो-
ऽस्मि सोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।११
ध्यातृध्याने परित्यक्त्य क्रमाद्ध्येयैक-
गोचरम् । निवातदीपवन्नित्तं अध्यातृ. ३५
समाधिरभिधीयते
ध्यातृध्याने विहाय निवातस्थित-
दीपवद्ध्येयैकगोचरं चित्तं समाधिः पैङ्गलो. ३।२
ध्यात्वा मध्यस्थमात्मानं
कलशान्तरदीपवत् पैङ्गलो. ३।५
ध्यात्वा मुमिर्गच्छति भूतयोनिं समस्त-
साक्षिं तमसः परस्तात् कैव. ७
ध्यात्वा यद्ब्रह्मात्रं ते स्वावशेषतया
वपुः ।.. तत्स्वमात्रं विचिन्तये ध्यान.वि.शीर्ष.
ध्यानक्रियाभ्यां भगवान् भुङ्क्तेऽसौ मंत्रिको. ७
प्रहसद्भुः
ध्यानतो हृदयाकाशे चिति चिक्क-
धारया । मनो मारय निश्शङ्कं
त्वां प्रवध्नन्ति नारयः महो. ४।९३
ध्यानद्वादशकेनैव समाधिरभिधीयते यो. चू. ११२
ध्याननिर्यनाभ्यासा- (देव) इव ध्या. वि. २२
पश्येन्निगूढवत् [श्वेताश्व. १।१४+
ध्यानमन्तः परे तत्त्वे.. विशेषमु-
पगच्छति मैत्रा. ६।२४
ध्यानयुक्तो महीं चरेत् । शुचौ देशे
सदा भिक्षुः स्वधर्ममनुपालयन् ना. प. ४।१८
ध्यानयोगपरो नित्यं भ. गी. १८।९२
ध्यानविस्मृतिः समाधिः मं. ब्रा. १।१
ध्यानस्य विस्मृतिः सम्यक्समाधि-
रभिधीयते [त्रि. ब्रा. २।३२+ अवधू. ५
ध्यानस्वरूपं ब्रह्म ना. पू. ता. १।३
ध्यानहीनो यस्तु नित्यं दुर्वासो. १।१२
ध्यानं चिन्तयमानस्य ह्येकचित्तेन
ध्यायिनः दुर्वासो. १।१०
(अथ) ध्यानं तद्विविधं सगुणं
निर्गुणं चेति । सगुणंमूर्तिध्यानम् ।
निर्गुणमात्मयाथात्म्यम् शाण्डि. १।८।२
ध्यानं नारायणः परः । नारायणपरं ब्रह्म महाना. ९।४

ध्यानं निर्विषयं मनः । स्नानं मनोमल-
त्यागः शौचमिन्द्रियनिग्रहः [मैत्रे. २।२ + स्कन्दो. ११
ध्यानं प्रयोगस्थं मनो विद्वद्भिः श्रुतं
मनः पूतिमुच्छिष्टोपहतं मैत्रा. ६।९
ध्यानं वाव चित्ताद्भूयो ध्यायतीव
पृथिवी ध्यायतीवान्तरिक्षं छान्दो. ७।६।१
ध्यानं विष्णुः प्राणं मनसि सह
करणैः सम्प्रतिष्ठाप्य.. ध्यायीतेशानं अ. शिखो. ३
ध्यानात्कर्मफलत्यागः भ. गी. १२।१२
ध्यानाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे
भगवान्प्रवीतु छांदो. ७।६।२
ध्यानापादांश इवैव ते भवन्ति छांदो. ७।६।१
ध्यानेन शुष्यते बुद्धिः दुर्वासो. १।९
ध्यानेनानीश्वरान्गुणान् (दहेत्) योगो. १६
ध्यानेनैव समायुक्तो... नित्योदित-
मधोक्षजम्... ध्यायेद्वाविश्वरूपिणं त्रि. ब्रा. २।१५२
ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति भ. गी. १३।२५
ध्यायतीवद्यौर्ध्वायंतीवापोऽध्यायंतीव
पर्वता ध्यायंतीव देवमनुष्याः छांदो. ७।६।१
ध्यायतीव पृथिवी ध्यायतीवान्तरिक्षं छांदो. ७।६।१
ध्यायतीव लेलायतीव स हि स्वप्नो
भूत्वेमं लोकमतिक्रामति बृह. ४।३।७
ध्यायतीवान्तरिक्षं ध्यायतीव द्यौः छांदो. ७।६।१
ध्यायतेऽध्यासिता तेन तन्यते
प्रेर्यते पुनः । सूयते पुरुषार्थं
च तेनैवाधिष्ठितं जगत् मंत्रिको. ४
ध्यायतो योगिनस्तस्य मुक्तिः
करतले स्थिता त्रि. ब्रा. २।१५८
ध्यायतो योगिनः सर्वमनोवृत्ति-
र्विनश्यति त्रि. ब्रा. २।१५६
ध्यायतो विषयान् पुंसः भ. गी. २।६२
ध्यायन्तीव देवमनुष्याः छांदो. ७।६।१
ध्यायन्तीव पर्वताः छांदो. ७।६।१
ध्यायन्तीवापो ध्यायन्तीव पर्वताः छांदो. ७।६।१
ध्यायन्तो मनसैवमिति प्रविशेह
वाक्-चक्षुः-श्रोत्रं [छांदो. ५।१।८, १।१०

ध्यायनास्ते मुनिश्चैवमासुतेरासृतेस्तु

यः । जीवन्मुक्तः स विज्ञेयः

स धन्यः कृतकृत्यवान्

योगकुं. ३।३३

ध्यायंश्चतुर्मुखाकारं चतुर्वक्त्रं

हिरण्यमयम् । धारयेत्पञ्च

घटिकाः पृथिवीजयमानुयात्

१यो.त.८६

ध्यायेदसिपदं सदा

शु. र. २।७

ध्यायेदेव तन्महो भ्राजमानं

शु. र. २।५

ध्यायेद्दृश्यानुविद्भोऽयं समाधिः

सविकल्पकः

सरस्व. ५१

ध्यायेन्मनसि मां नित्यं वेणुशृङ्गधरं

तु वा । मथ्यते तु जगत्सर्वं ब्रह्म-

ज्ञानेन येन वा

गोपालो. २।२४

ध्येयहीनोऽस्मि सोऽस्म्यहम्

मैत्रा. ३।११

ध्येया सर्वस्य लोकस्य

गुह्यका. ५०

ध्येयैकगोचरं चित्तं समाधिर्भवति

पैङ्गलो. ३।२

ध्रुवस्त्वमसि ध्रुवस्य क्षिप्तमसि

सहवै. २३

ध्रुवस्य प्रचलनं ब्रश्चनं वातरञ्जूनां

मैत्रा. १।८

ध्रुवं जन्म मृतस्य च

भ. गी. २।२७

ध्रुवं स्तिमितगम्भीरं न तेजो न

तमस्ततम्

मैत्रा. १।१५

ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम

भ. गी. १।८।७८

ध्रुवे (चित्तसंयमात्) तद्रतिदर्शनम्

शांडि. १।७।५०

ध्रुवैवास्य षोडशी कला

बृह. १।५।१४

ध्रुवोऽप्यध्रुवजीवनः

महो. ३।५०

ध्वनेरन्तर्गतं ज्योतिर्ज्योतिरन्तर्गतं

मनः । यन्मनस्त्रिजगत्सृष्टिस्थिति-

व्यसनकर्मकृत्

मं. ब्रा. ५।१

ध्वनेरन्तर्गतं ज्योतिर्ज्योतिषो-

न्तर्गतं मनः । तन्मनो विलयं

याति तद्विष्णोः परमं पदम्

यो.शि. ६।२१

न

न कश्चन वसतौ प्रत्याचक्षीत । तद्रूपम्

तैत्ति. ३।१०।१

न कश्चन स्वप्नं पश्यति

वृ.उ. ४।३।१९

[ग. शो. १।३+५।६+

सुबालो. ४।४

न कश्चन स्वप्नं पश्यति तत्सुषुप्तम्

माण्डू. ५

[रामो. २।३+

गणेशो. १।३

न कश्चनैकषष्टिरेकान्नविंशति-

रेकान्नविंशतिः

तैत्ति. ३।११

न कण्ठं प्रावृत्तं कुर्यात्.. न पादधावन-

स्नानं यत्र पश्येद्गुरुः स्थितः

शिवो. ७।१८

न कण्डूयेन्नस्वैस्तनुम्

शिवो. ७।५४

न करोति न लिप्यते

भ.गी. १३।३२

न कर्ता नैव भोक्ता च न च भोजयिता

तथा । केवलं चित्सदानन्द-

ब्रह्मैवाहं जनार्दनः

वराहो. ३।१९

न कर्तृत्वं न कर्माणि

भ.गी. ५।१४

न कर्मणा न प्रजया धनेन त्यागेनैके

अमृतत्वमानशुः

महाना. ८।१४

[कैव. १। ३+ अवधू. ५ +

सदानं. ५

न कर्मणा न प्रजया न चान्येनापि

केनचित्... ब्रह्मवेदनमात्रेण

ब्रह्माभ्युत्थेय मानवः

कठरु. १२

न कर्मणामनारम्भान्नैककर्म्यं

पुरुषोऽभ्रुते । न च सन्न्यसनादेव

सिद्धिं समधिगच्छति [भ.गी. ३।४+

भवसं. १।५१

न कर्मणा लिप्यते पापकेन

इतिहा. २०

न कर्मणा वर्धते नो कनीयान्

इतिहा. २०

न कर्मफलसंयोगं

भ.गी. ५।१४

(तस्मात्) न कर्म ब्राह्मण इति

व. सू. ७

न कर्म विजिज्ञासीत कर्तारं विद्यात्

कौ. त. ३।८

न कर्मस्वनुसज्जते

भ. गी. ६।४

न कर्माणि त्यजेद्योगी कर्मभि-

स्त्यज्यते ह्यसौ

अमन. २।१०३

न कश्चित् कर्तुमर्हति

भ. गी. २।१७

न कश्चिज्जायते जीवः सम्भवोऽस्य

न विद्यते । एतत्तदुत्तमं सर्वं यत्र

किञ्चिन्न जायते [अद्वैत. ४।८+

अ. शां. ७१

न कश्चित्कस्यचिच्छक्तः कर्तुं दुःख-

सुखानि च

शिवो. ७।१११

न कश्चित्कस्यचित्पुत्रः पिता माता

न कस्यचित्

शिवो. ७।१०९

न काङ्क्षे विजयं कृष्ण

भ. गी. १।३१

न काश्चन परिहरेत्तद्रूपम्	छांदो. २।१३।२	न कुर्यां कर्म चेदहम्	भ. गी. ३।२४
नकार ईश्वरो भवति	तारसा. १।४	नकुलः सहदेवश्च	भ. गी. १।१६
नकाररहितोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१९	न कृष्णं न कृष्णं न कृष्णम् (गणेशः)	ग. शो. २।३
न कारणं प्रयच्छन्त्यथापर-		न केवलं...नरके दुःखपद्धतिः ।	
पक्षीयाणां कविः...बभूव	२प्रणवो. १७	स्वर्गेऽपि पातभीतस्य क्षयिष्णो-	
नकारादियकारान्तं (नमःशिवाय)		नास्ति निर्वृतिः	भवसं. १।७
ज्ञात्वा पञ्चाक्षरं जपेत् । सर्व		नक्तमधीयानो दिवसकृतं	
पञ्चात्मकं विद्यात्पञ्चब्रह्मात्म-		पापं नाशयति	सङ्कर्षणो. ३
तत्त्वतः	पञ्चब्र. २५	नक्तादूरश्चोपवास उपवासादया-	
नकारो विष्णुर्भवति	तारसा. १।४	चितः । अयाचिताद्भरं भैक्षं	
न किञ्चन द्वेष्टि तथा न किञ्चिदपि		तस्माद्भैक्षेण वर्तयेत्	१सं. सो. २।६२
कांक्षति । भुङ्क्ते यः प्रकृतान्भोगान्		न कचिद्भावकलना न भावाभाव-	
स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।६०	गोचरा । सर्वं शान्तं निरालम्बं	महो. ५।४४
न किञ्चिदपि चिन्तयेत्	भ. गी. ६।१५	नक्षत्रलोकेषु गार्गीति (चन्द्रलोका	
न किञ्चिच्चिन्तयेद्योगी सदा		ओताश्च प्रोताश्च)	बृह. ३।६।१
शून्यपरो भवेत्	अमन. २।५३	नक्षत्राणामहं शशी	भ. गी. १०।२१
न किञ्चिच्चिन्तनादेव स्वयं सत्त्वं		नक्षत्राणि प्रतिहारश्चन्द्रमा निधनमे-	
प्रकाशते	अमन. २।५३	तद्राजनं देवतासु प्रोतम्	छांदो. २।२०।१
न किञ्चित्कीर्तयेद्गुरोः	शिवो. ७।१४	नक्षत्राणि रूपम्	चित्त्यु. १।३।३
न किञ्चिदत्र पश्यामि न शृणोमि		नक्षत्राणि वयारसि मरीचयः स	
न वेद्यहम् । स्वात्मनैव सदानन्द-		प्रतिहारः सर्पा गन्धर्वाः	
रूपेणास्मि स्वलक्षणः	अध्यात्मो. ६७	पितरस्तन्निधनमेतत्साम	छांदो. २।२१।१
न किञ्चिदस्ति त्वद्व्यतिरिक्तम्	त्रि.म.ना. १।१	(तस्य) नक्षत्राणि विस्फुलिङ्गाः	
न किञ्चिद्भावनाकारंयत्तद्ब्रह्मपरंविदुः	म. वा. र. १७	[छां. उ. ५।४।१+]	बृह. ६।२।११
न किञ्चिद्यदनिर्देश्यं वस्तुसत्तेति		नक्षत्राण्येव सा चन्द्रमाअमस्तत्साम	छां. उ. १।६।४
किञ्चन	महो. २।५	नक्षत्राण्येवर्क् चन्द्रमाः साम	छां. उ. १।६।४
न किञ्चिद्रोचते चेत्ते		न क्षिपेदुचि वह्नौ न च	
तन्मुक्तोऽसि भवस्थितौ	अ. पू. ९।१०५	पादौ प्रतापयेत्	शिवो. ७।६९
न किञ्चिन्मनसा ध्यायेत्सर्वचिन्ता-		न क्षीणा वासना यावच्चित्तं	
विवर्जितः । जायतेतत्त्वसम्मुखः	अमन. १।१८	तावन्न शाम्यति । यावन्न	
न कुट्टारेण वेश्मानि नगरं		तत्त्वविज्ञानं तावच्चित्तशमः कुतः	अ. पू. ४।७९
ग्राममाविशेत् ।	शिवोप. ७।६०	न क्षुधा न तृषा निद्रा नैवालस्यं	
न कुर्यात्केनचिद्भैरवध्रुवे जीवितेसति	शिवो. ७।५९	प्रजायते । नच मृत्युर्भवेत्तस्य	
न कुर्यात् पार्वणादीनि		यो मुद्रां वेत्ति खेचरीम्	यो. शि. ५।४२
ब्रह्मभूतस्य भिक्षवे	पैङ्गलो. ४।६	नखानां कृतनेन च, सर्वं	
न कुर्यान्न वदेत्किञ्चिन्न ध्यायेत्साध्व-		काष्णायसं ज्ञातं	पञ्चब्र. ३०
साधु वा । आत्माशमोऽनया		नगरं नहिर्कर्तव्यं ग्रामो वा मिथुनं	
वृत्त्या विचरेज्जडवन्मुनिः	ना. प. ५।२४	तथा । एतन्नयं प्रकुर्वाणः	
४०		स्वधर्माव्यवते यतिः	ना. प. ३।५७

नगङ्गयासमन्तीर्थनशुद्धिर्गोपिचन्दनात् गोपीचं.२०	न च मलं विमलं न च वेदनम् ।	
न गन्धं विजिज्ञासीत्, घ्रातारं विद्यात् कौ. त. ३।८	चिन्मयं हि सकलं विराजते	
नगरेषु तीर्थेषु पञ्चरात्रं वसन्तः आश्रमो. ४	स्फुटतरं परमस्य तु योगिनः	वराहो. ३।५
न गुणा नागुणास्तत्र न श्रीर्नाश्रीर्न	न च राज्यं सुखानि च	भ.गी.१।३१
लोकता	[जातिरिति च-] न चर्मणो न शक्तस्य	
नगुरोरधिकः कश्चिन्निषुलोकेषुविद्यते	न मांसस्य नचास्थिनः । न जाति-	
न गुरोरप्रियं कुर्यात्पीडितस्ताडितो-	रात्मनो जातिर्व्यवहारप्रकल्पिता	निरालं. १२
ऽपि वा । नोच्चारयेच्च तद्वाक्यं..	न च लोष्टं विमृष्टीयात्	शिवो. ७।५२
न गुरोः कीर्तयेन्नाम...नाह्वयीत	न च वयं पश्यामो नैव वयं वक्तुं	
तदाख्यया	शक्तमो नमस्तेऽस्तु भगवन्प्रसीद	नृसिंहो.१।१०
न चक्षुषो मुखान्नीलं वेत्ति	न च विद्या न चाविद्या न जगच्च न	
न च क्रियाभिर्न तपोभिर्यैः	चापरम् । सत्यत्वेन जगद्भानं	
न चक्षुषा गृह्यते नापि वाचा	संसारस्य प्रवर्तकम्	२ आत्मो. ४
[सुं. उ. १।३।८+]	न च शक्तोऽप्यवस्थातुं	भ.गी. १।३०
न चक्षुषा पश्यति कश्चनैनम्	न च श्रेयो नु पश्यामि	भ.गी. १।३१
[कठो. ६।९+श्वेता.४।२०+]	न च सत्संविन्मया एतौ हि पुरस्ता-	
[महाना. १।११+]	त्सुविभातमव्यवहार्यमेवाद्वयं	नृसिंहो. ९।८
न चक्षुषा पश्यति कश्चिदेनाम्	न च सन्न्यसनादेव सिद्धिं समधि-	
न चक्षुषा पश्यति कश्चिदेनं (मा.पा.)	गच्छति [भ.गी. ३।४]	भवसं. १।५१
न च जीवन्मृतो वापि न पश्यति	न चाचार्यव्यतिरिक्तं श्रेयांसं दृष्ट्वा	
न मीलति	नमस्कुर्यात्	अव्यक्तो. ९
न च तत्प्रेत्य नो इह	न चाज्ञानमधीयीत शिवज्ञानं सम-	
न च तस्मान्मनुष्येषु	भ्यसेत् । शिवज्ञानं परं ब्रह्म..	शिवो. ७।६१
न च निस्पन्दता लोके दृष्टेह	न चातिस्वप्रशीलस्य	भ.गी. ६।१६
शक्तां विना	न चानिलो मेऽस्ति न चाम्बरं च ।	
न च पुनरावर्तते [छां.उ.८।१५।१+]	एवं विदित्वा परमात्मरूपं...	
न च प्रमादात् तपतो वाऽप्यलिङ्गात्	प्रयाति शुद्धं परमात्मरूपम्	कैव. २३
(आत्मलब्धिः)	न चाभावयतः शान्तिः	भ.गी.२।६६
न च भावविकाराणां सत्ता क च	न चायुक्तस्य भावना	भ.गी.२।६६
न विद्यते	न चाशुश्रूषवे वाच्यं	भ.गी.१।८।६७
न च भूतपदार्थौघसदनन्ततया स्थितम्	न चास्ति वेत्ता मम चित्सदाऽहम्	कैव. २१
न च भूतादभूतस्य सम्भवोऽस्ति	न चास्मादुपावरोहेत् । जीवन्मुक्तश्च	
न च मत्स्थानि भूतानि	भवति	अव्यक्तो. ९
न च मध्यं हि तत्पदम्	न चास्य कश्चिज्जनिता न चाधिपः	श्वेता. ६।९
न च मां तानि कर्माणि निबध्नन्ति	न चास्य सर्वभूतेषु	भ.गी.३।१८
न च मां योऽभ्यस्यति	न चाहं तेष्ववस्थितः	भ.गी. ९।४
न च याति न चायाति न च नेह	न चाहं न च नेतरः!.. अनाख्यमन-	
न चेह चित् । सैषा चिदमला-	भिव्यक्तं सत्किञ्चिदवशिष्यते	महो. २।६४
कारा निर्विकल्पा निरास्पदा		

न चिरेणाधिगच्छति	भ.गी. ५।६
न चेतनो न च जडो (आत्मा)	
न चैवासन्न सन्मयः	अ. पू. २।२०
न चेत्समानपुरुषवचने तृतीयप्रभृती-	
नामुदात्ततमः कश्चिद्भवति	संहितो. ३।१
न चेदवेदीर्महती विनष्टिः । ये तद्विदु-	
रमृतास्ते भवन्ति	वृ. उ. ४।४।१४
न चेदिहावेदीन्महती विनष्टिः	केनो. २।५
न चेर्मदेहमाश्रित्य वैरं कुर्वीत केनचित्	ना. प. ३।४२
न चेमां विद्यामश्रद्धायानां ब्रूयात्	अव्यक्तो. ९
न चेशिता नैव च तस्य लिङ्गम् ।	
स कारणं करणाधिपाधिपः	श्वेता. ६।९
न चैकान्तमनश्नतः	भ. गी. ६।१६
न चैतद्विद्मः कतरन्नो गरीयः	भ. गी. २।६
न चैनमिति होचुरिति ब्रूतैवैवमात्मसिद्धम्	नृसिंहो. ९।१०
न चैनं क्लेदयन्त्यापः	भ.गी. २।२३
न चैव न भविष्यामः	भ.गी. २।१२
न चैवमतः परं किञ्चित्	गणेशो. ३।६
न चैव सुकृतं विभुः	भ.गी. ५।१५
न चैवासन्न सन्मयः (आत्मा)	अ. पू. २।२०
न चोदयो नास्तमयो न हर्षमिर्वसंविदः	अ. पू. ४।२२
न जगत्सर्वद्रष्टाऽस्मि नेत्रादिरहितो-	
ऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१४
न जन्मं देहेन्द्रियबुद्धिरस्ति	कैव. २२
न जपो न पूजा न साधनं	गुह्यषो. १
न जरा न मृत्युर्न शोको न सुकृतं	
न दुष्कृतं सर्वं पाप्मानोऽसौ	
निवर्तन्तेऽपहतपाप्मा ह्येष ब्रह्मलोकः	छान्दो. ८।४।१
न जहाति मृतं वापि सर्वत्यापी	
धनञ्जयः (वायुः)	यो. चू. २६
न जाम्रत्स्वप्ररूपोऽहं न सुषुप्तिस्वरूपवान्	ते. बिं. ३।४५
न जाम्रन्न स्वप्नो न सुषुप्तिर्न वै तुरीया	गणेशो. ३।२
न जातिरात्मनो जातिर्व्यवहार-	
प्रकल्पिता	निरालं. १२
(तस्मात्) न जातिर्ब्राह्मणः	व. सू. ५
न जातु कामः कामानामुपभोगेन	
शाम्यति । हविषा कृष्णवर्त्मैव	
भूय एवाभिवर्तते	ना. प. ३।३७

न जानाति स शीतोष्णं न दुःखं न	
सुखं तथा	ना. बिं. ५३
न जायते न म्रियते किञ्चिदत्र	
जगत्रये । न च भावविकाराणां	
सत्ता कचन विद्यते	महो. ४।१२०
न जायते न म्रियते कचित्किञ्चित्	
कदाचन । परमार्थेन विप्रेन्द्र	
मिथ्या सर्वं तु दृश्यते	महो. ५।१६५
न जायते न म्रियते न मुह्यते न	
भिद्यते...सर्वदहनोयमात्मेत्याचक्षते	सुबालो. ९।१४
न जायते न म्रियते न शुष्यते	
न दह्यते... (आत्मा)	आत्मो. ६
न जायते न म्रियते न शुष्यति न	
ह्रियति...सोऽचिन्त्यो निर्वर्ण्यश्च	
पुनात्यशुद्धान्यपूतानि (आत्मा)	आत्मो. ३
न जायते म्रियते वा कदाचित्	भ. गी. २।२०
न जायते म्रियते वा विपश्चित्	कठो. २।१८
न जायते न म्रियते विपश्चिन्नायं	
भूत्वा भविता वा न भूयः	भवसं. २।३६
न जीवो ब्राह्मणः	व. सू. ३
न जीवो म्रियत इति स य एषो-	
ऽणिमैतदात्म्यं सर्वं	छान्दो. ६।११।३
न जुहुयादग्नौ (भस्मधारणमकृत्वा)	
तर्पयेद्देवानृषीन्पित्रादीन्	भस्मजा. १।६
न ज्ञानं नाज्ञानं नोभयतः प्रज्ञ-	
मग्राह्यमव्यवहार्यं	ना. प. ९।२०
(तस्मात्) न ज्ञानं ब्राह्मणः	व. सू. ६
नट इव क्षणवेषं चित्रभित्तिरिव	
मिथ्यामनोरमं (पुराकृतं)	मैत्रा. ४।२
नटादिप्रेक्षणं द्यूतं प्रमदासुहृदं तथा ।	
भक्ष्यं भोज्यमुदक्यां च षण्ण	
पश्येत्कदाचन	ना. प. ३।६९
न तच्छब्दः, न किंशब्दः, न सर्वेशब्दः	स्वसंवे. ४
न ततोऽन्यत्र निस्पन्दान्न विज्ञानं	
विशन्ति ते	अ. शां. ५१
न ततोऽन्यत्र निस्पन्दान्नालातं	
प्रविशन्ति ते	अ. शां. १५

न तस्याज्यं न तस्याज्यं योचकोऽह-
मविमुक्ते निवसताम् । नाविमुक्ता-
त्परमं स्थानम् भस्मजा. २।८
न तत्पश्यति चिरूपं ब्रह्मवस्त्वेव
पश्यति । धर्मधर्मित्ववार्ता
च भेदे सति हि भिद्यते पा. ब्र. ३०
न तत्र चक्षुर्गच्छति न वाग्गच्छति केनो. १।३
न तत्र चन्द्रार्कवपुःप्रकाशते [रुद्रह. ४०+ अ. पू. ४।३०
न तत्र त्वं न जग्या विभेति कठो. १।१२
न तत्र देवा अदेवाः त्रि. ता. ५।१
न तत्र देवाः क्रपयः पितर ईशते [ब्रह्मो. ३+ त्रि. ता. ५।१
न तत्र देवा न देवल्लोका यज्ञा न
यज्ञा वा न माता न पिता न बन्धुर्न
बान्धवो न स्तेनो न ब्रह्महा...तेनैव
मार्गेण जात्राय धावति सम्राट् सुबालो. ४।४
न तत्र वेशान्ताः पुष्करिण्यः
स्ववन्त्यो भवन्ति बृह. ४।३।१०
न तत्र लोका अलोकाः त्रि. ता. ५।१
न तत्र रथा न रथयोगा न पन्थानो
भवन्ति बृह. ४।३।१०
न तत्र सूर्यो भाति न चन्द्रतारकं
नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽयमग्निः कठो. ५।१५
[मुं. उ. २।२।१०+श्वेता. ६।१४+ गुह्यका. ४५
न तत्समश्चाभ्यधिकश्च दृश्यते
[श्वेता. ६।८+ भवसं. २।४४
न तत्समश्चाधिकश्च दृश्यः ग. शो. ४।१
न तत्समा चाप्यधिका च दृश्यते गुह्यका. ६७
न तथा कुर्याद्वायत्रीमेव सावित्री-
मनुब्रूयात् बृह. ५।१४।५
न तथा भवतो योगाज्जन्ममृत्यु पुनः पुनः यो. शि. १।५५
न तथा विद्यायदहरेव जुहोति तदहः
पुनर्मृत्युमपजयति बृह. १।५।२
न तदश्नाति किञ्चन न तदश्नाति
कश्चन [बृह. ३।८।८+ सुबालो. ३।२
न तर्कं पठेन्न शब्दमपि (प्रणवंविना) ना. प. ५।५६
न तदस्ति न यत्राहं न तदस्ति न
तन्मयम् । किमन्यदभिवान्छामि
सर्वं सच्चिन्मयं ततम् महो. ६।११
न तदस्ति पृथिव्यां वा भ. गी. १।८।४०

न तदस्ति विना यत्स्यात् भ. गी. १०।३९
न तद्वासयते सूर्यः भ. गी. १५।६
न तमश्नोति कश्चन आप्ते. ९।२
न तस्मात्पूर्वं न परं तदस्ति न भूतं
नोत भव्यं यदासीत् [अ. शिरः. ३।१४+ बटुको. २५
न तस्य कश्चित्पतिरस्तिलोके न चेशिता
नैव च तस्य लिङ्गम् [श्वेता. ६।९+ भवसं. २।४३
न तस्य कार्यं करणं च विद्यते न
तत्समश्चाभ्यधिकश्च दृश्यते [श्वेता. ६।८ + भवसं. २।४४
न तस्य कुले अन्यो भवति चालुषो. ३
न तस्य कुलेऽन्यो भवति अक्षयु. ३
न तस्य धर्मोऽवर्मश्च न निषेधो
विधिर्न च पा. ब्र. २८
न तस्य क्षीयते बिन्दुः कामिन्या-
लिङ्गितस्य च । (खेचर्या मुद्रितं
येन विवरं लम्बिकोर्ध्वतः) यो. चू. ५७
न तस्य प्रतिमा अस्ति यस्य नाम महद्यशः
[श्वेता. ४।१९+ वा. सं. ३।२।३
न तस्य प्राणा उत्क्रामन्त्यत्रैव सम-
वलीयन्ते ब्रह्मैव सन्ब्रह्माप्येति बृह. ४।४।६
[सुबालो. ३।३+ नृसिंहो. ५।२
न तस्य रोगो न जरा न मृत्युः
प्राप्तस्य योगाग्निमयं शरीरम् श्वेता. २।१२
न तस्य लिप्यते प्रज्ञापचापत्रभिवाम्बुभिः महो. ५।१०३
न तस्य विद्यते कार्यं न लिङ्गं वा
विपश्चितः । निर्ममो निर्भयः
शान्तो निर्द्वन्द्वोऽवर्णभोजनः ना. प. ४।३१
न तस्यानूके भागो अस्ति ३ ऐत. २।४।१, २
न तस्येशे कश्चन तस्य नाम महद्यशः महाना. १।१०
न तं पश्यति कश्चन तं नायतनं बोधयेत् बृह. ४।३।१४
न तानीमानि क्षुद्राण्यसकृदावर्तीनि
...भवन्ति छांदो. ५।१०।८
न तांपत्रयरूपोऽहं नेषणात्रयवानहम् ते. वि. ३।४६
न तिष्ठन्नहसन्नबुद्धेः...माषमन्नलंपिबेत् आचम. ३
न तीर्थसेवी नित्यं स्थानोपवास-
परो यतिः । न चाध्ययनशीलः
स्यान्न व्याख्यानपरो भवेत् ना. प. ३।७३
न तु तद्वितीयमस्ति, ततोऽन्य-
द्विभक्तं यत्पश्येत् [बृह. ४।३।२३ + ४।३।३०

न तु तद्वितीयमस्ति ततोऽन्य-	
द्विभक्तं यजिज्रेत्	वृ. उ. ४।३।२४
न तु तद्वितीयमस्ति... यद्रसयेत्	वृ. उ. ४।३।२५
न तु तद्वितीयमस्ति... यद्रदेत्	वृ. उ. ४।३।२६
न तु तद्वितीयमस्ति... यच्छृणुयात्	वृ. उ. ४।३।२७
न तु तद्वितीयमस्ति... यन्मन्वीत	वृ. उ. ४।३।२८
न तु तद्वितीयमस्ति... यस्स्पृश्येत्	वृ. उ. ४।३।२९
न तु तद्वितीयमस्ति... यद्विजानीयात्	वृ. उ. ४।३।३०
न तत्रानन्दा मुदः प्रमुदो भवन्ति	वृ. उ. ४।३।३०
न तु देहादिसत्यत्वबोधनाय	
विपश्चिताम् । परिपूर्णमनाद्य-	
न्तमप्रमेयमविक्रियम्	अध्यात्मो. ६०
न तु मामभिजानन्ति	भ.गी. ९।२४
न तु मां शक्यसे द्रष्टुं	भ.गी. ११।८
न तुष्यामिशुभ्रप्राप्तौ न खियाभ्यशुभागमे	अ. पू. ९।५९
न तु सञ्ज्यासिनां कचित्	भ.गी. १८।१२
न तेजो न तमः किञ्चिन्न सन्ध्या	
दिनरात्रयः । न सत्तापि न	
चासत्ता न च मध्यं हि तत्पदम्	अ. पू. ४।२२
न तेजो न तमस्ततम्	मैत्रे. १।१५
न तेऽत्र देहिनः सन्ति ये तिष्ठन्ति	
सुनिश्चलाः	शिवो. ७।१२५
न तेषां धर्मो नाधर्मो न चानृतं	
(परमहंसानां)	आश्रमो. ४
न तेषु रमते बुधः	भ.गी. ५।२२
न त्यजन्ति न वाच्छन्ति व्यवहारं	
जगद्गतम् । सर्वमेवानुवर्तन्ते पारा-	
वारविदो जनाः	महो. ५।१७७
न त्यजेद्यतिर्मुक्तो यो माधुकर-	
मातरम् । वैराग्यजनकं श्रद्धाकलत्रं	
ज्ञाननन्दनम्	मैत्रे. २।२३
न त्याज्यमिति चापरे	भ.गी. १८।३
न त्याज्यं कार्यमेव तत्	भ.गी. १८।५
न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यः	भ.गी. ११।४३
न त्वहं तेषु ते मयि	भ.गी. ७।१२
न त्वं नेमे जनाधिपाः	भ.गी. २।१२
न त्वं शोचितुमर्हसि [भ.गी. २।२७+	२।३०
न त्वं वेत्थ परन्तप	भ.गी. ४।५
न त्वा कामा बहवो लोलुपन्ते	मैत्रे. ७।९

नत्वा च बहुधा दृष्ट्वा नृसिंहः	
स्वयमुद्रभौ	नृसिंहो. ४।३
न त्वाश्रवद्रष्टा रि(रु)षा मयस्वि	वा. मं. ३
न त्वेनामसते दद्यात्, सतश्च न	
विमानयेत्	संहितो. ३।८
न त्वेवान्यत्कुशलाद्वाहणं ब्रूयात्	३प्रेत. १।३।४
न त्वेवान्यत्कुशलाद्वाहणं ब्रूयादाति-	
शुभ्र एव ब्राह्मणं ब्रूयात्	३प्रेत. १।४।३
न त्वेवाहं जातु नासं	भ.गी. २।१२
न दण्डधारणेन न मुण्डनेन न	
वेपेण न दम्भाचारेण मुक्तिः	ना. प. ५।१७
न दण्डं न कमण्डलुं न शिखां	
न यज्ञोपवीतं न चाच्छादनं	
चरति परमहंसः	प. हं. ३
न दन्तखादनं कुर्यात्	शिवो. ७।५३
न दन्तधावनाभ्यङ्गं...गुरोः	
कुर्वीत पश्यतः	शिवो. ७।१९
न दर्शयेच्च सामर्थ्यं दर्शनं वीर्यवत्तरम् ।	
स्वल्पं वा बहुधा दुःखं योगी	
न व्यथते तदा	१यो. त. ५६
न दर्शयेत्स्वसामर्थ्यं (यस्यकस्यापि)	
योगिराट्	१यो. त. ७६
न दह्यते न छिद्यते न कम्पते न	
कुप्यते सर्वदेहनोऽयमात्मेत्याचक्षते	सुबालो. ९।१४
न दह्यते शरीरं च प्रविष्टस्याग्निमण्डले	१ यो. त. ९४
न दानेन न चेज्यया	भ.गी. ११।५३
न दारपुत्राभिलाषी लक्ष्यालक्ष्य-	
निर्वर्तकः । परित्राट् परमेश्वरो भवति याज्ञव. ३	
न दिवा जागरितव्यं सुप्तव्यं नैव	
रात्रिभागेषु । रात्रावहनि च	
सततं शयितव्यं योगिना नित्यम्	अमन. २।१०८
न दिवा प्रावृत्तशिरा रात्रौ प्रावृत्त्य	
पर्यटेत्	शिवो. ७।६०
न दिवारात्रिविभागो न संवत्सरादि-	
कालविभागः...देव एको	
नारायणो न द्वितीयोऽस्ति	त्रि.म.ना. १।५
नदीपुलिनशायी स्याद्देवागारेषु	
(वा स्वपेत्) बाह्यतः । नात्यर्थं	
सुखदुःखाभ्यां शरीरमुप(धात)-	

तापयेत् [२सञ्ज्ञासो.१३+
 [कठरु. ६+कुंडि.११+ कठश्रु. २६
 नदीवेगो निश्चलश्चेत्केनापीदं भवेज्जगत् ते. वि. ६।८८
 न दुःखं न सुखं भावं न मायाप्रकृतिस्तथा ते. वि. ६।५
 न दुःखेन विना सौख्यं शिवो. ७।११८
 न दृश्यं न दृश्यं न दृश्यम् ग. शो. २।३
 न दूरं नान्तिकं नाङ्गं नोदरं न
 किरीटकम् ते. वि. ६।७
 न दृष्टेर्दृष्टारं पश्येः बृह. ३।४।२
 न देयं च चलाक्षाय नाभक्ताय कदाचन सूर्यता. १।१२
 न देवताप्रसादग्रहणम् (यतेः) १सं.सो.२।५९
 न देवः स्वात्मनः परः यो.शि.२।२०
 न देवोत्सवदर्शनं कुर्यात् (यतिः) ना.प. ७।१
 न देशं नापि कालं वा न शुद्धिं
 वाऽप्यपेक्षते (आत्मा) आत्मो. ७
 न देहं न मुखं घ्राणं न जिह्वा न च
 तालुनी (ब्रह्मैव सर्वम्) ते. वि. ६।६
 न देहादित्रयोऽस्म्यहम् ते. वि. ३।४५
 न देहान्तरदर्शनं, प्रपञ्चवृत्ति
 परित्यज्य...दूरतो वसेत् ना.प. ७।१
 न देहो न च कर्माणि सर्वं ब्रह्मैव
 केवलम् । न भूतं न च कार्यं च... ते. वि. ६।१०५
 न द्यौर्नान्तरिक्षं न पृथिवी...ज्ञान-
 रूपमानन्दमयमासीत् अव्यक्तो. १
 न द्वितीयोऽस्ति कश्चित् नारा. २
 [+त्रि. म. ना.१।५+२।८
 न द्वेष्टि सम्प्रवृत्तानि भ.गी.१।४।२२
 न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म भ.गी. १।८।१०
 न धनान्युपकुर्वन्ति न मित्राणि न
 बान्धवाः । न कायकेशवैधुर्यं न
 तीर्थायतनाश्रयः महो. ४।२८
 (तस्मात्) न धार्मिको ब्राह्मणः व. सू. ८
 न ध्यानं च न च ध्याता न ध्येयो
 ध्येय एव च ते. वि. १।१०
 न ध्यानं नोपासनं न लक्ष्यं
 नालक्ष्यं (परिग्रहेत्)..जात-
 रूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत् ना.प. ३।८७
 न ध्यायेत्साध्वसाधु वा । आत्मा-
 गमोऽनयावृत्त्याविचरेज्जडवन्मुनिः ना.प. ५।३६

न नखांश्च नखैर्विध्यात् शिवो. ७।५४
 न नभो घटयोगेन सुरागन्धेन
 लिप्यते । तथात्मोपाधियोगेन
 तद्धर्मो नैव लिप्यते अध्यात्मो. ५२
 न नमस्कारो न स्वाहाकारो न
 निन्दानस्तुतिर्यादृच्छिको भवेत् प. हं. ८
 न नमस्कारो न स्वाहाकारो न
 स्वधाकारो न निन्दास्तुति-
 र्यादृच्छिको भवेत् ना.प. ३।८७
 न नरेणावरेण प्रोक्त एष सुविज्ञेयो
 बहुधा चिन्त्यमानः कठो. २।८
 न नाशयेद्बुधो जीवनपरमार्थमति-
 र्यतिः । नित्यमन्तर्मुखः स्वच्छः
 प्रशान्तात्मा स्वपूर्णधीः ना.प. ६।४२
 न नाहं ब्रह्मेति व्यवहरेत् किन्तु
 ब्रह्माहमस्मीत्यजस्रं जाग्रत्स्वप्न-
 सुषुप्तिषु ना.प. ६।२
 न निजं निजवद्भात्यन्तःकरण-
 जृम्भणात् । अन्तःकरणनाशेन
 संविन्मात्रस्थितो हरिः स्कन्दो. २
 न निद्रां नैव च स्वप्नं तुर्यं पश्यन्ति
 निश्चिताः आगम. १४
 न निरग्निर्न चाक्रियः भ.गी. ६।१
 न निरोधो न चोत्पत्तिः वैतथ्य. ३३
 न निरोधो न चोत्पत्तिर्न बन्धो न च
 शासनम् । न मुमुक्षा न मुक्तिश्च
 इत्येषा परमार्थता न. वि. १०
 न निरोधो न चोत्पत्तिर्न बद्धो न च
 साधकः...इत्येषा परमार्थता २आत्मो. ३१
 [त्रि.ता.५।१०+ १ अवधू. ८
 न निर्गता अलातात्ते द्रव्यत्वाभावयोगतः अ. शां. ५०
 न निर्गतास्ते विज्ञानाद्द्रव्यस्याभावयोगतः अ. शां. ५२
 न निवृत्तानि काङ्क्षति भ.गी. १।४।४०
 न नोऽद्य कश्चनाश्रुतममतमविज्ञात-
 मुदाहरिष्यति छान्दो. ६।४।५
 नन्वागतं पुण्येनानन्वागतं पापेन
 तीर्णो हि तदा सर्वाञ्छोकान्
 हृदयस्य भवति बृह. ४।३।२२
 न पतन्ति विपर्यये अ. शां. ४६

न पञ्चामुल्लिखेद्भूमिं	शिवो. ७।५४	न प्रज्ञो नाप्रज्ञोऽपि नो विदितं वेद्यं	सुबालो. ५।१५
न पन्थानो भवन्त्यथ रथान्त्रययोगान्		नास्तीत्येतन्निर्वाणानुशासनम्	
पथः सृजते	बृ. उ. ४।३।१०	न प्रत्यग्रद्वणोर्भेदं कदापि ब्रह्मसर्गयोः।	
न परस्मा एतद्दहः शंसेत्	३ऐत. २।४।२	प्रज्ञया यो विजानाति स जीव-	
न परस्मै महाव्रतेन स्तुवीत	३ऐत. २।४।२	न्मुक्त इष्यते	अध्यात्मो. ४६
न परा सम्पद्यमाना नो एव परेति	आर्षे. ८।३	न प्रत्यङ्मुनिमाचामेन्न निष्ठीवेत्	छांदो. २।१२।२
न परिव्राणनामसङ्कीर्तनपरो यद्यत्कर्म		न प्रतिगृह्णन्तः शतसंवत्सराभिः	
करोति तत्तत्फलमनुभवति	१सं.सो. २।५९	क्रियाभिर्यजन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते	आश्रमो. २
न पश्यन्मृत्युं पश्यति, न रोगं नोत		न प्रतिष्ठां लोकमतिनयेत्	छान्दो. १।८।७
दुःखताम्	मैत्रा. ७।११	न प्रत्यसंज्ञाऽस्तीत्यरे ब्रवीमीति होवाच	बृह. २।४।१२
न पाणिपादचपलो न नेत्रचपलो		न प्रसिद्धयेदकर्मणः	भ. गी. ३।८
यतिः। न च वाक्चपलश्चैव		न प्रसृतेनासुरान् पराभावयन्	सहस्रै. १
ब्रह्मभूतो जितेन्द्रियः	याज्ञव. २१	न प्रहृष्येत्प्रियं प्राप्य	भ. गी. ५।२०
न पाणिपादवाक्चक्षुःश्रोत्रशिश्नगुदो-		न प्राणेन नापानेन मर्त्यो जीवति	
दरैः। चापलानि न कुर्वीत..	शिवो. ७।५८	कश्चन। इतरेण तु जीवन्ति	
न पादौ धावयेत्कांस्ये	शिवो. ७।४९	यस्मिन्नेतातुपाश्रितौ	कठो. ५।५
न पीतं नपीतं नपीतं(गणेशंमन्यन्ते)	ग.शो. २।३	न प्रेत्य संज्ञाऽस्ति	बृह. ४।९।१३
न पीयूषं पतत्यग्नौ न च वायुः		न बद्धोऽस्मि न मुक्तोऽस्मि ब्रह्मैवास्मि..	अ. पू. ५।६८
प्रधावति। (जालंधरेबन्धे)	ध्या. विं. ७९	न बन्धुवर्गो न च रूपभावो न	
न पुण्यपापे मम नास्ति नाशो न		मातृपत्न्यौ ध्रुवं निश्चयोऽस्ति	अनु. सा. ५
जन्म देहेन्द्रियबुद्धिरस्ति	कैव. २२	न बद्धो न च साधकः	वैतथ्य. ३३
न पुनरावर्तन्ते हुताशनप्रतिष्ठं		न बहिःप्रज्ञं नोभयतःप्रज्ञं समाङ्ग	
हविरिव (मुक्ताः)	भस्मजा. २।१५	एकोनविंशतिमुखः	श्रीवि. ता. १।७
नपुंसककुमारस्य स्त्रीमुखं चेद्भवेज्जगत्।		न बहिः प्राण आयाति पिण्डस्य	
निर्मितः शशशृङ्गेण रथश्चे-		पतनं कुतः। पिण्डपातेन या	
ज्जगदस्ति तत्	ते. बि. ६।९०	मुक्तिः सा मुक्तिर्न तु हन्यते	यो. शि. १।१६२
न पृथङ्नापृथगहं न सत्त्वं स		न बहुश्रुतेन न बुद्धिज्ञानाश्रितेन	
सर्वं...नैव परिग्रहेत	प. हं. ९	न मेधया...आत्मानमुपलभन्ते	सुबालो. ९।१५
न पृथङ्नापृथक्चिच्चित्	वैतथ्य. ३५	न बाह्यदेवताभ्यर्चनं कुर्यात् (यतिः)	१सं.सो. २।५९
न प्रकाशोऽहमित्युक्तिर्यत्प्रकाशैक-		न बाह्यदेवार्चनं कुर्यात्	ना. प. ७।१
बन्धना। स्वप्रकाशं तमात्मान-		न बाह्ये नापि हृदये सद्रूपं विद्यते	
मप्रकाशः कथं स्पृशेत्	वराहो. २।९	मनः। यदर्थं प्रतिभानं तन्मन	
न प्रज्ञं नाप्रज्ञं [ग.शो. १।४+	रामो. २।४	इत्यभिधीयते	महो. ४।५१
न प्रज्ञं नाप्रज्ञं न प्रज्ञानघनमदृष्टम-		न विभेति कदाचन	तैत्ति. २।४
व्यवहार्यमग्राह्यमलक्षणमचित्य-		न विभेति कुतश्चन	तैत्ति. २।९
मव्यपदेश्यमैकात्म्यप्रत्ययसारं		न बुद्धिमेदं जनयेत्	भ. गी. ३।२६
प्रपञ्चोपशमं शान्तं शिवमद्वैतं		न बुद्धिर्न विकल्पोऽहं न देहादि-	
चतुर्थं मन्यन्ते स आत्मा स विज्ञेयः	नृ. पू. ४।२	त्रयोऽस्यहम्	ते. बि. ३।४५
न प्रज्ञानघनं न प्रज्ञं नाप्रज्ञम्	माण्डू. ७		

न ब्रह्मा नेशानो नापो नाग्निर्न
वायुर्नमे द्यावापृथिवी न
नक्षत्राणि न सूर्यः चतुर्वे. १
न ब्रह्मा नेशानो नापो नाग्नीषोमौ
..न सूर्यो न चन्द्रमाः (नासीरन्) महो. १।६
न ब्रह्मा नो विष्णुर्नाथ रुद्रो नेश्वरो
न विन्दुर्नो कलेति स्वसंवे. १
न भगव इति वेत्थ यथा पुनरा-
वर्तन्ताइति छांदो. ५।३।२
न भयं न सुखं दुःखं तथा मानाव-
मानयोः । एतद्भावविनिर्मुक्तं
तदग्राह्यं ब्रह्म तत्परम् ते. वि. १।१४
न भवत्यमृतं मर्त्यं न मर्त्यममृतं तथा ।
प्रकृतेरन्यथाभावो न कथञ्चि-
द्भविष्यति [अ.शां.७+ अद्वैत. २१
नभश्च पृथिवीं चैव भ. गी. १।१९
नभसोऽन्तर्गतस्यतेजसोऽशमात्रमेतत् मैत्रा. ३।३५
नभस्थं निष्कलं ध्यात्वा मुच्यते
भवबन्धनात् । अनाहृतध्वनि-
युतं हंसं यो वेद हृद्गतम् ब्र. वि. २०
नभस्थः सूर्यरूपोऽग्निर्नाभिमण्डल-
माश्रितः यो. शि. ५।३२
नभस्पृशं दीप्तमनेकवर्णं भ. गी. १।१२४
न भूतं न भविष्यच्च चिन्तयामि.. अ. पू. ५।५७
न भूतं नोत भव्यं यदासीत्
[अ. शिरः. ३।१४+ बटुको. २५
न भूमिरापो न च वह्निरस्ति.. कैव. २३
नभूमौविन्यसेत्पादमन्तर्धानंविनागुरुः शिवो. ७।४७
न भेतव्यं पृच्छतेति होवाच
कैशाऽनुज्ञेत्येष एवात्मेति नृसिंहो. ९।१०
नम आदित्येभ्यश्च विश्वेभ्यश्च देवेभ्यो
...लोकं मे यजमानाय विन्दत छां. २।२४।१४
नम आदित्याय दिविक्षिते... यज-
मानाय धेहि मैत्रा. ६।३५
नम आनन्दस्वरूपिणे नमस्तद्गुप्ते सामर. ८२
नम उदीच्यै दिशे, याश्च देवता
एतस्यां... सहचै. २४

नम ऋषिभ्यो नमःकुल्येभ्यः प्रकुल्येभ्यः ग. पू. १।५
न मतेर्मन्तारं मन्वीथाः...एष त
आत्मा सर्वान्तरः बृह. ३।४।२
न मत्तोऽन्यत्, अहमेव सर्वम् भस्मजा. २।१३
न मध्यं नादि नान्तं वा न सत्यं
न निबन्धनम् ते. वि. ६।५
न मनो नेन्द्रियोऽस्म्यहम् ते. वि. ३।४४
न मनो विजिज्ञासीत मन्तारं विद्यात् कौ. त. ३।८
न मन्त्रं न ध्यानं नोपासितं च न
लक्ष्यं नालक्ष्यं न पृथङ्नापृथगहं प. हं. ९
न मन्वीरन्न विजानीरन्यदा वाव ते
स्मरेयुरथ शृणुयुरथ मन्वीरन्वि-
जानीरन् छां. ७।१३।१
न ममेति विमुच्यते शिवो. ७।११४
नमश्चण्डिकायै महासिद्धलक्ष्म्यै वनदु. २६
नमस्कारेण योगेन मुद्रयाऽऽरभ्य
चार्येत् ब्र. वि. ५६
नमस्कुर्वात्सदा गुरुम् शिवो. ७।७
नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं भ. गी. १।१३५
नमस्तुभ्यं परेशाय नमो मह्यं
शिवाय च १सं.सो. २।३२
नमस्तुभ्यं वयं त इति ह प्रजापति-
र्देवाननुशशास नृसिंहो. ९।१०
नमस्ते अस्तु भगवति देव्यु. १२
नमस्ते अस्तु मा मा हिंसीः वनदु. १६०
नमस्ते अस्तु बाहुभ्यामुतोत इषवे नीलरु. १।४
नमस्ते अस्तु सुहवो म एधि चित्त्यु. १।४।३
नमस्तेगणपतये । त्वमेव...तत्त्वमसि गणप. १
नमस्ते तुरीयाय दर्शताय पदाय
परोरजसे सावदोम् बृह. ५।१४।७
नमस्ते नमः सर्वं ते नमो नमः शिशु-
कुमाराय नमः सहचै. २३
नमस्ते परारूपे नमस्ते पश्यन्तीरूपे
...नमस्ते नमस्ते अ. मा. ५
नमस्ते भवभामाय नीलरु. १।४
नमस्ते वायो । त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि तैत्ति. १।१३

नमस्ते शारदे देवि कावमीरपुर-
वासिनि ।...विद्यादानं च देहि मे सरस्व. २६
नमस्तेऽस्तु ब्रह्मन्स्वस्ति मेऽस्तु... कठो. १।९
नमस्तेऽस्तु भगवन् प्रसीदेति होचुः नृसिंहो. ९।१०
नमस्तेऽस्तु याज्ञवल्क्य यो म
एतं व्यवोचः बृह. ३।८।५
नमस्तेऽस्तु याज्ञवल्क्यानुमाशाधीति बृह. ४।२।१
नमस्त्वमर्थो(र्थी) विज्ञेयो रामस्त-
त्पदमुच्यते । असीत्यर्थं चतुर्थी
स्यादेवं मंत्रेषु योजयेत् रामर. ५।१४
नमस्तेऽस्तिवमं विदेहा अयमहमस्मि बृह. ४।२।३
नमस्त्यन्तश्च मां भक्त्या भ.गी. ९।१४
नमस्याम धूर्तरमृतं मृतं चतुर्व. ८
न महद्वाचो, विग्लापनं गिरा..
नोत्सवदर्शनं तीर्थयात्रावृत्तिः ना. प. ५।६
नमः कमलनेत्राय... कमलापतये नमः गो. पू. ४।६
नमः कल्याणनिधये नमस्तुभ्यं नमोनमः सामर. ४१
नमः पदं सुविज्ञेयं पूर्णानन्दैककारणम् ।
सदा नमन्ति हृदये सर्वे देवा
मुमुक्षवः रामो. ५।३
नमः परमऋषिभ्यः [प्रश्नो. ६।८+ मुंड. ३।२।११
नमः पापप्रणाशाय...तृणावर्तासुहारिणे गो. पू. ४।११
नमः पुरस्तादथ पृष्ठतस्ते भ.गी. ११।४०
नमः पृथिव्यै स्वाहा चित्त्यु. ५।२
नमः प्रजापतये नमो ब्रह्मणे ऋषि. १०।४
नमः प्रतीच्यै दिशे याश्च देवताएतस्यां
प्रतिसंवसन्त्येताभ्यश्च नमः सहवै. २४
नमः प्राच्यै दिशे याश्च देवताएतस्यां
प्रतिसंवसन्त्येताभ्यश्च नमः सहवै. २४
नमः शान्तात्मने तुभ्यं मैत्रा. ५।४
नमः शिवाय गुरवे सच्चिदानन्दमूर्तये निरा. १
नमः शिशुकुमाराय सहवै. २३
नमः सवित्रे प्रसवित्रे नमो भोज्याय ग. पू. १।५
न मातृवधेन न पितृवधेन न स्तेयेन
न भूणहत्याया नास्य पापं च
न चक्रवो मुखानीलं वेत्तीति कौ. त. ३।१
न मामनीरयित्वा ब्राह्मणा ब्रह्म..
वदेयुरब्रह्म तस्यास्तु २प्रणवो. ८
न मामश्नोति जरिता न कश्चन बा. मं. २०
४१

नमामि त्वामहं देवी..महाकारुण्य-
रूपिणीम् देव्यु. १९
नमामि दशमं स्थानमहमेकादशं
स्थानं (जानीयात्) नृ. पू. २।३
न मामिमे नूनमित्था पथो विदुः बा. मं. ६
नमामि यामिनीनाथलेखालंकृत-
कुन्तलाम् । भवानीं भवसन्ताप-
निर्वापणसुधानदीम् सरस्व. ३०
नमामीत्याह यथा यजुर्वेदतत् अव्यक्तो. ३
नमाम्यनमाम्यहमनहं नृसिंहानुष्टु-
भैव बुबुधिर नृसिंहो. ६।१
न माया प्रकृतिस्तथा ते. बिं. ६।५
न मामश्नोति परि गोभिराभिः बा. मं. २०
न मांसं समभीयात् सहवै. १२
न मां कर्माणि लिम्पन्ति भ.गी. ४।१४
न मां दुष्कृतिनो मूढाः भ.गी. ७।१५
न मांसचक्षुषा द्रष्टुं ब्रह्मभूतः
स शक्यते भवसं. ३।७
न मीमांसा-तर्क-ग्रह-गणित-सिद्धान्त-
पठनैः... तत्त्वावाप्तिर्निजगुरुमुखा-
देव हि भवेत् अमन. १।५
न मुखेन धमेदग्निं..न लङ्घयेत् शिरो. ७।६९
न मुमुक्षानमुक्तिश्च इत्येषा परमार्थता त्र. बिं. १०
न मुमुक्षुर्न वै मुक्त इत्येषा परमार्थता
(वैतथ्यभाष्ये. ३३) २आत्मो. ३
न मे कर्मफले स्पृहा भ.गी. ४।१४
न मे चित्तं न मे बुद्धिः...न मे देहः..
न मे किंचिदिदं...न मे श्रोत्रं..
न मे तुरीयमिति यः स
जीवन्मुक्त उच्यते ते. बिं. ४।७-११
न मे ज्ञाता न मे ज्ञानं न मे ज्ञेयं
न मे स्वयम् । न मे तुभ्यं न मे मह्यं
न मे त्वं च न मे त्वहम् ते. बिं. ४।२८
न मे देहेन सम्बन्धो मेधेनेव विहा-
यसः । अतः कुतो मे तद्धर्मा
जान्त्वस्वप्नसुषुप्तिषु कुंडि. १५
न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः भ.गी. ९।२९
न मेधया न बहुधा श्रुतेन । यमेवैष
वृणुते तेन लभ्यस्तस्यैव आत्मा मुण्ड. ३।२।३

न मे ध्याता न मे ध्येयं न मे ध्यानं
 न मे मनुः । न मे शीतं न मे चोष्णं
 न मे तृष्णा न मे क्षुधा ते. विं. ४।१८
 न मेऽनाश्वातुत दाश्वानजप्रभीत वा. मं. २०
 न मेऽन्तरायो न च कर्मलोपः हेरम्बो. १३
 न मे पार्थास्ति कर्तव्यं भ.गी. ३।२२
 न मे पुण्यं न मे पापं न मे कार्यं न
 मे शुभम् । न मे जीव इति स्वात्मा
 न मे किञ्चिज्जगन्नयम् ते. विं. ४।१४
 न मे बन्धो न मे जन्म न मे
 वाक्यं न मे रविः ते. विं. ४।१३
 न मे बन्धो न मे मुक्तिर्न मे शास्त्रं
 न मे गुरुः आत्मप्र. २०
 न मे भक्तः प्रणश्यति भ. गी. १।१३
 न मे भोगस्थितौ वाञ्छा १सं. सो. २।३५
 न मे मित्रं न मे शत्रुर्न मे मोहो
 न मे जयः । न मे पूर्वं न मे पश्चा-
 त्र मे चोर्ध्वं न मे दिशः ते. विं. ४।१९
 न मे वक्तव्यमल्पं वा न मे श्रोतव्य-
 मण्वपि । न मे गन्तव्यमीषद्धा.. ते. विं. ४।२०
 न मे विदुः सुरगणाः भ. गी. १०।२
 न मे स्तेनो जनपदे न कर्दुर्योनमद्यपः छांदो. ५।११।५
 नमो अस्तु ब्राह्मणेभ्य इति ह स्माह
 ...माण्डूकेयः [३ऐत. १।३।४+ १।४।३
 नमो अस्तु सर्वेभ्यो ये के च
 पृथिवीमनु [वनदु. ४८, ६१, ७३+
 [क्र. खि. ७।५५।१०+ वा. सं. १३।६
 न मोक्षो न भसः पृष्ठे न पाताले न
 भूतले । सर्वाशासङ्ख्ये चेतःक्षयो
 मोक्ष इतीष्यते अ. पू. २।२३
 नमो गङ्गायमुनयोर्मध्ये ये वसन्ति
 ते मे प्रसन्नात्मानश्चिरं जीवितं
 वर्धयन्ति सहवै. २४
 नमो गुह्यतमाय च मैत्रा. ५।४
 नमोऽग्नये, नम इन्द्राय, नमः प्रजापतये आर्षे. १०।४
 नमोऽग्नये पृथिवीक्षिते.. यजमानाय धेहि मैत्रा. ६।३५
 नमोऽग्नये पृथिवीक्षिते लोकक्षिते
 लोकं मे यजमानाय विन्दैष
 वै यजमानस्य लोक एतास्मि छांदो. २।२४।५

नमोऽग्नयेऽप्सुमते नम इन्द्राय महाना. ५।१७
 नमो ज्ञाननिर्वाणदात्रे नम आनन्द-
 स्वरूपिणे सामर. ८२
 नमो दक्षिणायै दिशे याश्च
 देवता एतस्यां.. ताभ्यश्च नमः सहवै. २४
 नमो दानधर्मदात्रे नमः सुखरूपिणे सामर. ८२
 नमो दिवे । नमः पृथिव्यै स्वाहा चित्त्यु. ५।२
 नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्यो
 भूर्भुवः सुवरन्नमोम् महाना. ७।१
 नमो देव्यै महादेव्यै शिवायै सततं नमः देव्यु. ५
 नमोऽधरायै दिशे याश्च देवता एतस्यां.. सहवै. २४
 नमोऽनन्तविहाराय नमस्ते रसरूपिणे सामर. ४२
 नमोऽनन्ताय महते वैकुण्ठाय श्रीमते.. सामर. ७९
 नमो नमश्च मन्त्राश्च इतिहा. १००
 नमो नमस्तेऽस्तु सहस्रकृत्यः भ. गी. १।१३९
 नमो नारायणायेतितारकं चिदात्मकं.. तारसा. १।३
 नमो नारायणायेति सप्ताक्षरं भवति ना. पू. ता. ३।१
 नमो अस्तु नीलशिखण्डाय.. नीलरु. २।२
 नमो ब्रह्मण इति परिधानीयां त्रिरन्वाह सहवै. १७
 नमो ब्रह्मणे नमस्ते वायो तै. उ. १।१+१।२
 नमो ब्रह्मणेऽथर्वपुत्राय मीढुषे ग. पू. १।१
 नमो ब्रह्मणे धारणं मे अस्त्वनिराकरणं महाना. ७।७
 नमो ब्रह्मणे नमः पृथिव्यै नमोऽग्नये
 नमोऽग्नये नमो वायवे नमो गुरुभ्यः कौलो. शां. पा.
 नमो ब्रह्मणे नमोऽअस्त्वग्नये नमः
 पृथिव्यै नम ओषधीभ्यः वनदु. १६०
 [+ सहवै. १६+ तै. आ. २।१२।१
 नमो ब्रह्मणे नमो ब्राह्मणेभ्यः... ग. पू. १।५
 नमो ब्रह्मणे ब्रह्मपुत्राय तुभ्यं ग. पू. १।२
 नमो ब्रह्मणे सर्वक्षिते...
 यजमानाय धेहि मैत्रा. ६।३५
 नमो भगवति महामाये कालि.. वनदु. २६
 नमो भवाय नमः शर्वाय नीलरु. ३।४
 नमो महं परेशाय नमस्तुभ्यं शिवाय
 च । किं करोमि क गच्छामि किं
 गृह्णामि त्यजामि किम् वराहो. २।३५
 नमो मित्राय भानवे मृत्योर्मा पाहि सूर्यो. ६
 नमो रसात्मने नमो रसलंपटरूपिणे सामर. ८२

नमो रुचाय ब्राह्मणे [चित्र्यु. १३।२
[वा. सं. ३१।२०+ तै.आ. ३।१३।२
नमो रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे पाहि महाना. १६।९
नमो वयं ब्रह्मिष्ठाय कुर्मः बृह. ३।१।२
नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो सहवै. १६
विष्णवे बृहते (महते) करोमि चित्र्यु. १४।३
नमो वामस्तु शृणुत ह्वं मे
नमो वाऽन्तरायै दिशे, याश्च देवता
एतस्यां प्रतिवसन्ति ताभ्यश्च नमः सहवै. २४
नमो विज्ञानरूपाय परमानन्दरूपिणे ।
कृष्णाय गोपीनाथाय गोविन्दाय
नमो नमः गो. पू. ४।९
नमो वायवेऽन्तरिक्षक्षिते लोकक्षिते
लोकं... लोक एतास्मि छांदो. २।२४।९
(ॐ) नमो विश्वरूपाय विश्व-
स्थित्यन्तहेतवे । विश्वेश्वराय
विश्वाय गोविन्दाय नमोनमः गो. पू. ४।४
नमो वेदादिरूपाय ॐकाराय नमो
नमः । रमाधराय रामाय
श्रीरामायात्ममूर्तये रा. पू. ४।१३
नमो वोऽस्तु भगवतेऽस्मिन्धात्रि
केन वः सपर्यामेति सहवै. ११
नमो ब्रातपतये नमो गणपतये...
वरदमूर्तये नमोनमः गणप. १०
नमोऽस्तु गुरवे तुभ्यं सहजानन्द-
रूपिणे । यस्य वाक्यामृतैर्हन्ति.. अमन. २।९
नमोऽस्तु ते देववर प्रसीद भ.गी. ११।३१
नमोऽस्तु ते सर्वत एव सर्वं भ.गी. ११।४०
नमोस्तु मम कोपाय स्वाश्रयज्वालिते.. याज्ञव. २४
नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय महाना. १०।१९
नम्यन्तेऽस्मैकामाः, तद्ब्रह्मेत्युपासीत ।
ब्रह्मवान्भवति तैत्ति. ३।१०।४
न म्रिये न च जीवामि.. अहं न किञ्चि-
च्चिदिति मत्वा धीरो न शोचति अ. पू. ५।९१
न स्लेच्छमूर्खपतितैः... भुद्रैः
सह न संवदेत् शिवो. ७।८५
न यतेर्देवपूजनोत्सवदर्शनम् १ सं.सो. २।५९
न यतेर्देवपूजा नोत्सवदर्शनं
तीर्थयात्रावृत्तिः ना. प. ५।६

न यतेः किञ्चित्कर्तव्यमस्ति,
अस्ति चेत्सांकर्यम् । तस्मा-
न्मननादौ सत्रयासिनामधिकारः ना. प. ५।८
(अथ) न यत्र भ्रात्यमन्ता-
ऽश्रोताऽस्पृष्टा... भवति मैत्रा. ६।११
नयनात्तमः स वै हरः ग. शो. ३।४
नयुक्तं दर्शनं गत्वा कालस्यानियमाद्गतौ अ.शां. ३४
न येषु जिह्वामनृतं न माया च प्रश्नो. १।१६
न योगशास्त्रप्रवृत्तिः ... नेतरशास्त्र-
प्रवृत्तिर्यतेरस्ति १ सं.सो. २।५९
न योत्स्य इति गोविंदं भ. गी. २।९
न योत्स्य इति मन्यसे भ. गी. १८।५९
नरके नियतं वासः भ. गी. १।४४
नरके यानि दुःखानि... प्राप्यन्ते
नारके राजंस्तेषां सङ्ख्या न विद्यते भवसं. १।६
न रक्तं न रक्तं न रक्तम् ग. शो. २।३
न रक्तमुल्बणं वस्त्रं धारयेत् शिवो. ७।५०
नरशृङ्गेण नष्टश्चेत्कश्चिदस्त्विद-
मेव हि । गन्धर्वतंगरे सत्ये
जगद्भवति सर्वदा ते. वि. ६।७५
न रश्मयः प्रादुर्भवन्ति ३ ऐत. ३।४।३
न रसं न च गन्धाख्यमप्रमेय-
मनूपमम् [अ. पू. ५।७३+ जा. द. ९।४
न रसायनपानेन न लक्ष्म्यालिङ्गि-
तेन च । न तथा सुखमाप्नोति
शमेनान्तर्यथा जनः महो. ४।३१
नराणां च नराधिपम् भ.गी. १०।२७
नरान्पशून्मृगान्नागान्हयान्गोव्रजा-
न्सूर्यान्.. विलोकयतिस्म.. (ब्रह्मा) ग. शो. ३।६
न रात्रौ न च मध्याह्ने सन्ध्ययोर्नैव
पर्यटन् (पर्यटेत सदा योगी
वीक्ष्यन्वसुधातलम्) ना. प. ४।१९
न रूपं न नाम न गुणं न प्राप्यं
गणेशं मन्यन्ते ग. शो. २।३
न रूपं विजिज्ञासीत रूपविदं विद्यात् कौ. त. ३।८
न रोगं नोत दुःखता सर्वं
ह पश्यः पश्यति छांदो. ७।२६।२

न रोगो मरणं तस्य न निद्रा न
क्षुधा तृषा । न च मूर्च्छा भवे-
त्तस्य यो मुद्रां वेत्ति खेचरीम् यो. चू. ५३
नर्ते भृग्वङ्गिरोविद्भ्यः सोमः पातव्य
ऋत्विजः पराभवन्ति २प्रणवो. २०
न लक्ष्यते स्वभावोऽस्याः (भृत-
मायायाः) वीक्ष्यमाणैव नश्यति महो. ५।११२
न लिङ्गाकर्षणं कुर्यात् शिवो. ७।५५
न लिप्यते कर्मणा पापकेन बृह. ४।४।२३
न लिप्यते लोकदुःखेन बाह्यः कटो. ५।११
न लोकं नावलोकनं च बाधको
न चावाधकः प. हं. ९
न लक्ष्यं नालक्ष्यं न पृथङ्नापृथक् प. हं. ८
नवद्वारे पुरं देही भ. गी. ५।१३
न वयं विद्या इति होचुस्ततो यूयमेव
स्वप्रकाशा इति होवाच नृसिंहो. ९।८
नव योनीर्नव चक्राणि दधिरे नवैव
योगा नव योगिन्यश्च त्रिपुरा. २
नवरात्रलयेनापि...वाचां
सिद्धिर्भवेत्तस्य अमन. १।५९
न वधते कर्मणा नो कनीयान् बृह. ४।४।२३
नववक्त्रं तु रुद्राक्षं नवशक्त्यधि-
दैवतम् । तस्य धारणमात्रेण
प्रीयन्ते नव शक्तयः रु. जा. ३४
नवशक्ति(मयं)रूपं श्रीचक्रम् भावनो. २
न वशो हर्षशोकाभ्यां स
समाहित उच्यते अ. पू. १।३७
नवमूत्रान् परिचर्चितान्, तेऽपि
यद्ब्रह्म चरन्ति पा. ब्र. ४
नवभक्तिमितिबृहती सम्पद्यमाना.. १ऐत. ३।६।२
नवस्वैव हि चक्रेषु लयं कृत्वा... योगरा. ५
न वक्तव्याः श्राद्धकर्मवहिष्कृताः
नवचक्रं पडाधारं त्रिलक्ष्यं व्योम-
पञ्चकम् । सम्यगेतन्न जानानि इतिहा. ७२-७६
स योगी नामनो भवेत् मं. ब्रा. ४।१
नवद्वारसदृशी श्रियेऽस्तु दुर्गा वनदु. १
न वदेद्यस्य कस्यापि किन्तु
शिष्याय तां वदेत् ना. पू. ता. ३।२

नवद्वारमलस्त्रावं (देहं)...दुर्गधं
दुर्मलोपेतं स्पृष्ट्वा स्नानं विधीयते मैत्रा. २।६
नवद्वारं पुरं कृत्वा गवाक्षाणीन्द्रिया
प्यपि । सा पश्यत्यत्तिवहति.. गुह्यका. ३३
नवद्वारे पुरे देही हंसोल्लेखयते वहिः श्रुताश्च. ३।१८
नवद्वारे पुरे देहे ममत्वं च.. दुर्वासो. २।८
न वधेनास्य हन्यते [छांदो. ८।१।५ १०।२,४
नवप्रसूतस्य परादयं चाहमिदं मम ।
इति यः प्रत्ययः स्वस्थस्तज्जा-
प्रत्यागभावनात् महो. ५।१२
नव ब्रह्माख्यनवगुणोपेतं ज्ञात्वा
नवमानमितस्त्रिगुणीकृत्य...मूल-
मेकं सत्यं मृण्मयं विज्ञातं स्यात् परब्र. ४
नवभिर्व्योमरन्ध्रैः शरीरस्य वायवः
कुर्वन्ति विण्मूत्रादिविसर्जनम् शाण्डि. १।४।८
नवममाकाशचक्रं, तत्र षोडशदल-
पद्ममूर्ध्वमुखं तन्मध्यकर्णिका-
त्रिकूटाकारम् सौभाग्य. ३२
नवमं व्योमचक्रं स्यादस्मैः षोडशभिः.. योगरा. १७
नवमासलयेनापिपृथ्वीतत्त्वं स गच्छति अमन. १।७४
नवमेन तु पिण्डेन सर्वेन्द्रियसमाहृतिः पिण्डो. ८
नवमे धामनि पुनरागस्यं वाग्भवं
...पण्मुखीयं विद्या त्रि. ता. १।१६
नवमे सर्वाङ्गसम्पूर्णं भवति निरुक्तो. १।४
नवम्यां (मात्रायां) तु महर्लोकं
दशम्यां तु जनं व्रजेत् ना. बि. १६
नववक्त्रं तु रुद्राक्षं नवशक्त्यधि-
दैवतम् । तस्य धारणमात्रेण
प्रीयन्ते नव शक्तयः रु. जा. ३४
नवशक्तिरूपं श्रीचक्रम् भावनो. २
न वा अजीविष्यमिमांखादन्निति
होवाच काम उदपानमिति छांदो. १।१०।४
न वा अरे क्षत्रस्य कामाय क्षत्रं
प्रियं भवति । आत्मनस्तु कामाय
क्षत्रं प्रियं भवति [बृह. २।४।५+ ४।५।५
न वा अरे जायायै कामाय जाया
प्रिया भवति [बृह. २।४।५+ ४।५।६
न वा अरे देवानां कामाय देवाः
प्रिया भवन्ति [बृह. २।४।५+ ४।५।५

न वा अरे पत्युः कामाय पतिः प्रियो भवति [बृह. २।४।५+	४।५।६
न वा अरे पशूनां कामाय पशवः प्रिया भवन्ति, आत्मनस्तु कामाय..	बृह. ४।५।६
न वा अरे पुत्राणां कामाय पुत्राः प्रिया भवन्ति [बृह. २।४।५+	४।५।६
न वा अरे बाह्यो नान्तरः सर्व- विद्धारूपः (आत्मा)	आर्षे. ९।२
न वा अरे ब्रह्मणः कामाय ब्रह्म प्रियं भवति [बृह. २।४।५+	४।५।५
न वा अरे भूतानां कामाय भूतानि प्रियाणि भवन्ति [बृह. २।४।५+	४।५।५
न वा अरे लोकानां कामाय लोकाः प्रिया भवन्ति [बृह. २।४।५+	४।५।६
न वा अरे वित्तस्य कामाय वित्तं प्रियं भवति, आत्मनस्तु कामाय..	बृह. २।४।५
न वा अरे वेदानां कामाय वेदाः प्रिया भवन्ति, आत्मनस्तु..	बृह. ४।५।६
न वा अरे सर्वस्य कामाय सर्वं प्रियं भवति [बृह. २।४।५+	४।५।५
न वा अरे इहोहं ब्रवीमि [बृ. उ. २।४।१३	+४।५।१४
न वा अहमिमं विज्ञानामि	बृह. ४।५।१४
न वाक्यं न पदं वेदं नाक्षरं न जडं कश्चित्	ते. विं. ६।४
न वाग्गच्छति नो मनः (ब्रह्मणि)	केनो. १।३
न वाचं विजिज्ञासीत, वक्तारं विद्यात्	कौ. त. ३।८
न वा अधिकशतं शाखा यजुषो मारुतात्मज	मुक्तिको. १।१२
नवानां चक्रा अधिनाथा स्योना नव भद्रा नव मुद्रा महीनाम्	त्रिपुरो. २
नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि	भ. गी. २।२२
न वायुर्नामिर्नाकाशो नापः पृथ्वी न च..	ग. शो. २।३
न वायुः स्पर्शदोषेण नाग्निर्देहनकर्मणा	१ सं. सो. २।७२
न विकल्पितुमर्हसि	भ. गी. २।३१
न विचित्तं प्रकुर्वीत दिशश्चैवावलोकयन्	शिवो. ७।५७
न विज्ञातं वदन्ति, न विज्ञातं पश्यन्ति (पशवः)..	१ ऐत. ३।२।४
न विज्ञातेर्विज्ञातारं विजानीयाः	बृह. ३।४।२

न वित्तेन तर्पणीयो मनुष्यो लप्स्यामहे वित्तमद्राक्ष्म चेत्त्वा	कठो. १।२७
न विन्दति नरो योगं पुत्रदारादिसङ्गतः	शिवो. ७।१०३
न विद्मो न विजानीमो यथैत- दनुशिष्यात्	केनो. १।३
न विद्यामूषरे वपेत्	संहितो. ३।४
न विधिर्न निषेधश्च न वर्ज्यावर्ज्य- कल्पना । ब्रह्मविज्ञानिनामस्ति..	ना. प. ६।२१
न विना प्रमाणेन प्रमेयस्योपलब्धिः	मैत्रा. ६।१४
न विमुञ्चति दुर्मेधाः	भ. गी. १।८।३५
न विशेषं गृहादृष्टम्	शिवो. ७।६१
न विश्वस्तैजसः प्राज्ञो विराट् सूत्रात्मकेश्वराः	ते. विं. ६।१०
न विषं विषमुच्यते	महो. ३।५४
न विस्मसन्त इव न स्वलन्तीव न पर्यावर्तन्त इव	आर्षे. ३।२
न वृक्षमारोहणमपि (कुर्यात्)	ना. प. ७।१
न वृक्षमारोहेन यानादिरूढो... नानृतवादी	ना. प. ५।८
न वेत्ता वेदनं वेद्यं न जाग्रत्स्वप्रसुप्तयः	ते. विं. ६।८
न वेदं यज्ञाध्ययनैर्न दानैः	भ. गी. १।१।४८
न वेदं सत्यो न च तर्कबाधा न धारणाध्यानसमाधयोऽपि	अनु. सा. ६
न वेदं सुकृतस्य पन्थानमिति	३ ऐत. २।४।१, २
न वेदं दिवा न नक्तमासीदव्यावृत्तम्	अव्यक्तो. ६
न वेदैर्नयज्ञैर्न तपोभिर्मुनैर्न साङ्ख्यैर्न योगैर्नाश्रमैर्नान्यैरात्मानमुपलभन्ते	सुबालो. ९।१४
न वै कार्यं करणम्	ग. शो. ४।१
न वै जातु युष्माकमिमं कश्चिद्ब्रह्मोद्यं जेता	बृह. ३।८।१२
न वै तत्र न निम्लोच नोदियाय कदाचन	छांदो. ३।११।२
न वै तत्र निम्लोचो नोदियाय (मा. पा.)	छांदो. ३।११।२
न वै देवा अश्नन्ति न पिबन्त्ये- तदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति	छांदो. ३।६।१
[+३।७।१+३।८।१	
न वै नूनं भगवन्तस्त एतदेवेदिषुः	छांदो. ६।१।७
न वै मत्परं किञ्चिद्विश्वस्या- दिरहं हरः...	ग. शो. ३।१३

न वै मा प्रतिभान्ति भो इति	छांदो. ६।७।२	न शूद्र-स्त्री-पातितोदक्या सम्भाषणं	
न वै वरं परस्मै वृणीते	कौ. त. ३।१	न यतेर्देवपूजा नोत्सवदर्शनं	ना. प. ५।६
न वै वरोऽवरस्मै वृणीते (मा.पा.)	कौ. त. ३।१	न शूद्र-स्त्री-पातितोदक्या सम्भाषणं	
न वै वाचो न चक्षूंषि न श्रोत्राणि		न यतेर्देवपूजनोत्सवदर्शनम्	१ सं सो. २।५९
न मनाऽसीत्याचक्षते प्राणा		न शून्यं नापि चाका- (रो) गी न	
इत्येवाचक्षते	छांदो. ५।१।१५	दृश्यं नापि दर्शनम्	महो. २।६६
न व्याख्यामुपयुंजीत नारम्भान्नारम्भे-		न शून्ये न च दुर्गे वा प्राणिबाधाकरो	
त्कचित्	ना. प. ५।३७	न च । एकरात्रं वसेद्भामे	
न वै शक्यामस्त्वदृते जीवितुम्	बृह. ६।१।१३	पत्तने तु दिनत्रयम्	ना. प. ४।२०
न वै सशरीस्य सतः प्रियाप्रियोरप-		न णोति न पश्यति न वाचा वदत्य-	
दतिरस्त्यशरीरं वा प्रियाप्रिये		थास्मिन्प्राण एवैकधा भवति	कौ. त. ३।३
न स्पृशतः	छांदो. ८।१२।१	न शोकार्तश्च सन्तिष्ठेत्	शिवो. ७।५७
न वै सोम्यात्मकुलीनोऽननूच्य		न शोकोऽस्ति न मोहोऽस्ति न	
प्रह्वबन्धुरिब भवति	छांदो. ६।१।१	जराऽस्ति न जन्म वा	महो. ६।१३
न शक्नोषि मयि स्थिरम्	भ. गी. १२।९	न शोचति न काङ्क्षति [भ. गी. १२।१७ + १८।५४	
न शक्यते मनो जेतुं विना युक्ति-		न शोचते न चोदेति स जीवन्मुक्तः	म. वा. र. ८
मनिन्दिताम्	अ. पू. ४।९०	न शोषयति मारुतः	भ. गी. २।१३
न शब्दं न स्पर्शं न रूपं न रसं न		न शौचं नापि चाचारः	भ. गी. १६।७
गन्धं च न मनोऽपि	प. हं. ३	न शयसु न विनश्यति	भ. गी. ८।२०
न शब्दं विजिज्ञासीत श्रोतारं विद्यात्	कौ. त. ३।८	न श्रीर्नाश्रीर्न लोकता (चित्तनाशे)	अ. पू. ४।२१
न शत्रुमित्रपुत्रादिर्न माता न पिता		न श्रुतेः श्रोतारं शृणुयात्	बृह. ३।४।२
स्वसा । न जन्म न मृतिर्वृद्धिर्न		न श्रोतव्यमन्यत्किञ्चित्प्रणवादन्यं	
देहोऽश्मिति भ्रमः	ते. वि. ५।१६	न तर्कं पठेत्	ना. प. ५।६
न शशाङ्को न पावकः	भ. गी. १५।६	न श्रोष्यसि विनङ्क्ष्यसि	भ. गी. १८।५८
न शास्त्रेण विना सिद्धिर्दृष्टा चैव		न श्लिष्यते यतिः किञ्चित्कदाचि-	
जगज्ये	योगकुं. २।१२	द्वाविकर्मभिः	अध्यात्मो. ५१
न शिष्याननुबन्धीत ग्रन्थान्नैवाभ्यसे-		न श्वेतं न श्वेतं न श्वेतम्	ग. शो. २।३
द्बहून् । ... नारम्भानारम्भेत्कचित्	ना. प. ५।३४	नष्टं नष्टमुपेक्षस्व प्राप्तं प्राप्तमुपाहर	महो. ५।१७०
न शीतं न चोष्णं न सुखं न दुःखं		नष्टं प्राप्तमसन्मयम् । दुःखादुःख-	
न निद्रा न मानावमाने च... परि-		मसद्विद्धि	ते. वि. ३।५५
त्यज्य कटिसूत्रं च... जातरूपधर-		नष्टात्मानोऽल्पबुद्धयः	भ. गी. १६।९
श्ररेद्वात्मानमन्विच्छेत्	ना. प. ३।८७	नष्टान्तःकरणस्तंभं देहगोहंश्रुथंभवेत्	अमन. २।८०
न शीतं न चोष्णं न सुखं न दुःखं		नष्टे पापे विशुद्धं स्याच्चित्तदर्पणमद्भुतं	जा. द. ६।४६
न मानावमान इति षडूर्मिर्वर्जितः	प. हं. ३	नष्टेष्टानिष्टकलनः संविन्मात्रपरोऽस्म्यहम्	म. वा. र. ९
न शीतं नोष्णं न वर्षं च	ग. शो. २।३	नष्टो मोहः स्मृतिर्लब्धा	भ. गी. १८।७३
न शुक्लं न रक्तं न पीतं न कृष्णं	ग. शो. ३।२	न सक्तमिह चेष्टासु न चिन्तासु	
न शुश्रूषार्थकामाश्च न च धर्मः		न वस्तुषु	अ. पू. २।८
प्रदृश्यते । न भक्तिर्न यशः क्रौर्यं			
न तमध्यापयेद्गुरुः	शिवो. ७।६५		

न स जीवो न च ब्रह्म न चान्यदपि
किञ्चन । न तस्य वर्णा विद्यन्ते
नाश्रमाश्च तथैव च पा. ब्र. २२
न स जीवो न निर्जीवः काये तिष्ठति
निश्चलम् । यत्र वायुः स्थिरः
खे स्यात्सैयं प्रथमभूमिका वराहो. ५७४
न सत्तन्नासदुच्यते भ. गी. १३।१३
न सत्ताऽपि न चासत्ता न च मध्यं
हि तत्पदम् अ. पू. ४।२२
न स तत्पदमाप्नोति (मा. पा.) कठो. ३।७
न सन्ति, नास्ति माया च तेभ्य-
श्चाहं विलक्षणः वराहो. २।११
न सत्यं तेषु विद्यते भ. गी. १६।७
न सन्दृशे तिष्ठति रूपमस्य
न चक्षुषा पश्यति कश्चनैनम् ।
हृदा मनीषी (हृदिस्थं) मनसा-
(य एनमेवं विदु-) भिक्षुः य
पतद्विदुरमृतास्ते भवन्ति कठो. ६।९
[श्वेताश्व. ४।२०+महाना. १।११+ त्रि. म. ना. ६।४
न सन्दृशे तिष्ठति रूपमस्य परात्परं
पुरुषं विश्वधाम पञ्चब्र. १९
न सन्दृशे तिष्ठति रूपमस्याः गुह्यका. ६३
न सन्ध्यादिनरात्रयः । न सत्तापि
न चासत्ता न च मध्यं हि तत्पदम् अ. पू. ४।२२
न सन्न चासच्छिव एव केवलः ।
तदक्षरं तत्सवितुर्वरेण्यं श्वेताश्व. ४।१८
न सन्न चासद्भगवत्येव गुह्या गुह्यका. ६१
न सन्नासन्नगन्धयम् । इत्यन्यकलना-
त्यागं सम्यग्ज्ञानं विदुर्बुधाः अ. पू. ५।३३
न सन्नासन्न दूरस्थो न चाहं न च नेतरः महो. २।६४
न सन्नासन्न सदसत् सुबालो. १
न सन्नासन्न सदसन्न सदसद्भिन्नं
न चोभयम् । न सभागं न निर्भागं
न व्याप्युभयरूपकम् परब्र. २
न सन्नासन्न सदसन्न भावोभावनं न च महो. २।६७
न सन्नासन्नं न मध्यान्तं न सर्वं सर्वमेव च महो. ५।४६
न स पश्यति दुर्मतिः भ. गी. १८।१६
न स पुनरावर्तते पुनर्नाभिजायते निरा. ३३

न स पुनरावर्तते तत्कैवल्यम् ना. प. ९।२२
न स पुनरावर्तते इत्याह भगवान्
कालाम्निरुद्रः का. रुद्रो. ५
न स भूयोऽभिजायते भ. गी. १४।२४
न समाधानजाप्याभ्यां यस्य
निर्वासनं मनः.. म. वा. र. ८
न स मूढवह्निप्यते १ अवधू ६
न सम्भाषेत्स्त्रियं काञ्चित् पूर्वदृष्टां न
न संस्मरेत् । कथां च वर्जयेत्तासां
न पश्येद्विस्मितामपि ना. प. ४।३
न सर्वं सर्वमेव च । मनोवचोभि-
रग्राह्यं पूर्णात्पूर्णं सुखात्सुखम् महो. ५।४६
न स वेद यथा पशुः, एवं स देवानां.. बृह. १।४।१०
न स वेदाकृत्स्नो ह्येषोऽत एकैकेन
भवति बृह. १।४।७
न स समानाधिक इत्यसंशयं परमार्थतः त्रि. म. ना. २।८
न सह तैरप्याचरन्पाप्मनालिप्यन्ते छांदो. ५।१०।१०
न स सिद्धिमवाप्नोति भ. गी. १६।२३
न संस्मरत्यतीतं च सर्वमेव करोति च अ. पू. २।२८
न संसारे मज्जते वा कदाचित् सि. शि. ४
न साक्षिणं साक्ष्यधर्माः संस्पृशन्ति
विलक्षणम् कुण्डिको. २३
न साधुना कर्मणा भूयान्नो एवा-
साधुना कनीयान् कौ. त. ३।९
न साम्परायः प्रतिभाति बालं कठो. २।६
न सुकृतं नो दुष्कृतम् स्वसंवे. २
न सुखदुःखे विजिज्ञासीत सुख-
दुःखयोर्विज्ञातारं विद्यात् कौ. त. ३।८
न सुखं कारणं तस्माद्योगएवचतुर्विधः आयुर्वे. ३
न सुखं न परां गतिं भ. गी. १६।२३
न सुखं संशयात्मनः भ. गी. ४।४०
न सूक्ष्मप्रज्ञमत्यंतं न प्रज्ञं
न कचिन्मुने... ना. प. ८।२२
न स्थूलप्रज्ञं न सूक्ष्मप्रज्ञं नोभयतः-
प्रज्ञं न प्रज्ञं नाप्रज्ञं न प्रज्ञानघन-
मदृष्टमव्यवहार्यमग्राह्यमलक्षणम्-
चिन्त्यमव्यपदेश्यमैकात्म्यप्रत्यय-
सारं प्रपञ्चोपशमं शिवं शांत-
मद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते स आत्मा नृसिंहो. १।६

न स्त्रियमुपेयात्	सहवै. १२
न स्थूलं नास्थूलं न ज्ञानं नाज्ञानं	
नोभयतः प्रज्ञम्	ना. प. ९।२०
न स्नानं न जपः पूजा न होमो	
नैव साधनम् (सन्त्यासिनः)..	ना. प. ६।३९
न स्वधर्मातिक्रमेणाश्रमी भवति	मैत्रा. ४।३
न स्वप्रकाशे सर्वसाक्षिण्यविक्रिये-	
ऽद्वये पश्यत	नृसिंहो. ९।६
न स्वर्गं लोकमतिनयेदिति	छांदो. १।८।५
न स्वदेतेऽप्युच्छिष्टा इति न वा अजी-	
विष्यमिमां न ग्राहन्	छांदो. १।१०।४
न हन्ति न निवध्यते	भ. गी. १८।१७
न हत्वाहमप्रणीय स्वविष्टामित्याजहामि	वा.मं. ७
न हन्यते हन्यमाने शरीरे	
[कठो. २।१८+	भ. गी. २।२०
न हन्यमानेऽपि देहे (?) (मा.पा.)	कठो. २।१८
न ह पुरा ततः संवत्सर आस	बृह. १।२।४
न हर्षामर्षसंविदः	अ. पू. ४।२२
न ह वा असंविदाना एव द्रागिवाभि	
तत्पद्यन्त इति	आर्षे. ६।१
न ह वा अस्मा उदेति न निमोचति	छांदो. ३।११।३
न ह वा अस्यानन्नं जग्धं भवति	बृह. ६।१।१४
न ह वा एतस्यर्चा न यजुषा न	
साम्नाऽथोऽस्ति यः सावित्रं वेद	नृ. पू. १३४
न ह वा एतस्य साम्ना नर्चा न	
यजुषार्थो नु विद्यते	अव्यक्तो. ४
न ह वा एतत्केचिदुपधावन्तो	
त्रिन्दन्ति नाभिपश्यति	आर्षे. ३।२
न ह वा एनं मिथुचिदेमीति	शौनको. ४।३
न ह वा एवंविद् किञ्चनानन्नं भवति	छांदो. ५।२।१
न ह वा एष परमतीवोदेति	आर्षे. ६।३
न ह वा महीयांसो भागकृत्ति-	
मप्याभजन्ति	शौनको. १।४
न ह वाव नस्तद्येन निष्कुर्म इममेवे-	
त्यर्जलिं कृत्वोपास्थिषत	छाग. ६।४
(स होवाच) न ह वावैष त्वद्भाग-	
वेयी भवति	शौनको. १।४
न ह वैतद्वायव्या एकं च न पदं प्रति (मा.)	बृ. उ. ५।१४।५

न ह वै देवान् पापं गच्छति	बृह. १।५।२०
न ह वै परमित्था कश्चनाश्रोत्य-	
संविदान इव	आर्षे. ८।१
न ह वै सशरीरस्य सतः प्रिया-	
प्रिययोरपहतिः (मा. पा.)	छां. उ. ८।१२।१
न हाप्सु प्रेत्यप्सुमान् भवति	छा. उ. २।४।२
न हास्मात्पूर्वाः प्रजाः प्रैति	कौ. त. २।१०
न हास्मात् पूर्वाः प्रजाः प्रयन्तीति	कौ. त. २।८
न हास्य कर्म क्षीयते	बृह. १।४।१५
न हास्य प्रियं प्रमायुक्तं भवति	बृह. १।४।८
न हास्य प्रियं प्रमायुक्तं भवति (मा.पा.)	बृह. १।४।८
न हास्योद्गहणायेव स्याद्यतो यतस्त्वा-	
ददीत लवणमेव	बृह. २।४।१२
नहि कल्याणकृत्कश्चित्	भ. गी. ६।४०
नहि कश्चन शक्तुयात्सकृद्वाचा नाम	
प्रज्ञापयितुम्	कौ. त. २।३
नहिकश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत्	भ. गी. ३।५
नहि किञ्चित्स्वरूपोऽस्मि निर्व्यापार-	
स्वरूपवान्	ते. बि. ३।४४
नहि ब्रातुर्ब्रातेर्विपरिलोपो विद्यते-	
ऽविनाशित्वात्	बृह. ४।३।२४
नहि चञ्चलताहीनं मनः कचन दृश्यते ।	
चञ्चलत्वं मनोधर्मो बहर्धर्मो	
यथोष्णता	महो. ४।९९
नहि जनिर्मरणं गमनागमौ न च मलं	
विमलं न च वेदनम् । चिन्मयं	
हि सकलं विराजते...	बराहो. ३।५
नहि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते	भ. गी. ४।३८
न हि तृप्तेः परं सुखम्	यो. शि. २।२१
नहि ते भगवन्व्यक्तिं विदुर्देवानदानवाः	भ. गी. १०।१४
न हि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्माण्य-	
शेषतः [भ. गी. १८।११+	भवसं. १।५२
न हि द्रष्टुर्दृष्टेर्विपरिलोपो विद्यते-	
ऽविनाशित्वात्	बृह. ४।३।२३
न हिनस्यात्मनाऽऽत्मानं	भ. गी. १३।२९
नहि नानास्वरूपं स्यादेकं वस्तुकदाचन	बराहो. ३।१
नहि पथ्यमपथ्यं वा रसाः सर्वेऽपि	
नीरसाः	यो. चू. ६८१

नहि प्रजानामि तव प्रवृत्ति भ.गी. ११३१
 नहि प्रज्ञापेत उपस्य आनन्दं रति कौ. त. ३७
 प्रजातिं कश्चन प्रज्ञापयेत् कौ. त. ३७
 नहि प्रज्ञापेतं चक्षू रूपं किञ्चन कौ. त. ३७
 प्रज्ञापयेत् कौ. त. ३५
 नहि प्रज्ञापेतं शरीरं सुखं दुःखं कौ. त. ३७
 किञ्चन प्रज्ञापयेत् कौ. त. ३७
 नहि प्रज्ञापेतं श्रोत्रं शब्दं कश्चन कौ. त. ३७
 प्रज्ञापयेत् कौ. त. ३७
 नहि प्रज्ञापेतः प्राणौ गन्धं कश्चन कौ. त. ३७
 प्रज्ञापयेत् कौ. त. ३७
 नहि प्रज्ञापेता जिह्वाऽन्नरसं कश्चन कौ. त. ३७
 प्रज्ञापयेत् कौ. त. ३७
 नहि प्रज्ञापेता धीः काचन सिद्धयेन्न कौ. त. ३७
 प्रज्ञातव्यं प्रज्ञापयेत् कौ. त. ३७
 नहि प्रज्ञापेता बाङ्गाम किञ्चन कौ. त. ३७
 प्रज्ञापयेत् कौ. त. ३७
 नहि प्रज्ञापेतौ पादावित्यां काञ्चन कौ. त. ३७
 प्रज्ञापयेताम् कौ. त. ३७
 नहि प्रज्ञापेतौ हस्तौ कर्म किञ्चन कौ. त. ३७
 प्रज्ञापयेताम् कौ. त. ३७
 न हि प्रतीक्ष्यते मृत्युः कृतं वाऽस्य भवसं. १३८
 न वा कृतम् भ. गी. २।८
 नहि प्रपश्यामि प्रमापनुद्यात्
 नहि प्रवेद सुकृतस्य पन्थाम्
 [क्र.अ.८।२।२२=मं.१०।७।१६ तै.आ. १।३।२
 [ना.पू.ता.४।८+सहवै. १९+ मैत्रा. ६।१०
 नहि बीजस्य स्वादुपरिग्रहोऽस्तीति...
 नहि मदन्यादिति जातविवेकः शुद्धा-
 द्वैतब्रह्माहमिति भिदागंधं निरस्य
 ...परिपको भवति मं.आ. २।७
 नहि मन्तुर्मतेर्विपरिलोपो विद्यते-
 ऽविनाशित्वात्, न तु तद्वितीय-
 मस्ति, ततोऽन्यद्विभक्तं यन्मन्वीत बृह. ४।३।२८
 नहि मरणप्रभवप्रणाशहेतुर्मम
 चरणस्मरणाहतेऽस्ति किञ्चित् वराहो. ३।१२
 नहि रसयितु रसयतेर्विपरिलोपो
 विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२५
 ४२

नहिवर्तुर्नक्तेर्विपरिलोपो विद्यते-
 ऽविनाशित्वात् बृह. ४।३ २६
 नहि विज्ञातुर्विज्ञातेर्विपरिलोपो
 विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।३०
 न हि शीर्यतेऽसङ्गो नहि सज्जते म.वा.र. १२
 न हि भोतुः श्रुतेर्विपरिलोपो
 विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२७
 न हि साध्यसमो हेतुः सिद्धौ
 साध्यस्य युज्यते अ. शां. २०
 न हि सुज्ञेय अणुरेष धर्मः-(मा.पा.) कठो. १।२१
 न हि सुविज्ञेयमणुरेष धर्मः कठो. १।२१
 न हि सुप्रस्य सिंहस्य प्रविशन्ति
 मुखे मृगाः भवसं. १।४२
 न हि स्पष्टः स्पष्टेर्विपरिलोपो विद्यते-
 ऽविनाशित्वात्, ननुतद्वितीयमस्ति बृह. ४।३।२९
 न हीदं सर्वं स्वत आत्मवित् नृसिंहो. ८।३
 न हृष्यति ग्लायति यः सजीवन्मुक्तः म.वा.र. ८
 न हेम कटकात्तद्वज्जगच्छब्दार्थतापरा महो. ४।४६
 न हैव तद्रायत्र्या एकं च न पदं प्रति बृह. ५।१४।५
 न हैव शक्नुवत इति नास्येशीमहि आपे. १।२
 न हैवालं भायैभ्यो भवति बृह. १।३।१८
 न हैवालोकताया आशाऽस्ति य एव-
 मेतत्साम वेद बृह. १।३।२८
 न हैवास्मै स काम ऋध्यते (मा.पा.) बृह. ५।१४।७
 न हैवास्मैसकामः समृद्धयते [गायत्र्यु. ५ बृह. ५।१४।७
 न हैवेनं तृणवीयातां कौ. त. २।१३
 न होत्तमानधम उपनेतेति छाग. २।४
 न ह्यत्यायन् पूर्वं, येऽत्यायंस्ते
 ह परावभूतुः श्वेत. १।१।१
 न ह्यत्र किञ्चानुभूयते नृसिंहो. ९।६
 न ह्यत्रोद्वर्त्मना गतिः मैत्रा. ६।३०
 न ह्यध्रुवैः प्राप्यते हि ध्रुवं तत् कठो. २।१०
 न ह्यन्यतरतो रूपं किञ्चन सिद्धयेत् कौ. त. ३।९
 न ह्यन्यदस्त्यप्रमेयमनात्मप्रकाशम् नृसिंहो. ५।३
 न ह्ययमोतो नानुज्ञाताऽसङ्गत्वा-
 दविकारित्वादसत्त्वात्.. नृसिंहो. ८।३
 न ह्ययमोतो नानुज्ञातैतदात्म्यं हीदं सर्वं नृसिंहो. ८।५
 न ह्यशब्दमिवेहास्ति, चिन्मयो ह्यय-
 मोङ्कारश्चिन्मयमिदं सर्वम् नृसिंहो. ८।२

न ह्यसन्न्यस्तसङ्कल्पः भ. गी. ६।२
 न ह्यस्ति द्वैतसिद्धिः, आत्मैव सिद्धः नृसिंहो. ९।१
 न ह्यस्य प्राच्यादिदिशः कल्पन्ते मैत्रा. ६।१७
 न ह्येतस्मादिति नेत्यन्यत्परमस्त्यथ बृह. २।३।६
 नामधेयम् न ह्येतन्निरात्मकमपि नात्मा पुरतो नृसिंहो. ९।६
 हि सिद्धः न ह्येष कदाचन संविशति आ च १ ऐत. १।६।२
 पराच... पथिभिश्चरन्तं.. नाकर्मसु नियोक्तव्यं नानार्येण महो. ४।२२
 सहावसेत् नाकस्य पृष्ठमभिसंवसानो वैष्णवो महाना. ६।१९
 लोक इह मादयन्ताम् नाकस्य पृष्ठमारुह्य गच्छेद्ब्रह्मसलोकतां महाना. ५।२०
 नाकस्य पृष्ठे ते सुकृतेऽनुभूत्वेन नाकस्य पृष्ठे ते सुकृतेऽनुभूत्वेन मुण्ड. १।२१०
 लोकं हीनतरं वा विशन्ति नाकस्य पृष्ठे महतो वसन्ति परं धाम त्रेपुरं चाविशन्ति [त्रि. महो. ७] + त्रिपुरो. ७
 नाकाशस्य घटाकाशे विकारा- अद्वैत. ७
 वयवौ यथा नाकाशी कर्णं च चतुर्कर्णौ भवति संहितो. ५।१
 नाकृतेन कृतेनार्यो न श्रुतिस्मृति- विभ्रमैः । निर्मन्दर इवाम्भोधिः महो. ४।४१
 स तिष्ठति यथास्थितः भ. गी. ३।१०
 नाकृतेनेह कश्चन छां. ७।२१।१
 नाकृत्वा निस्तिष्ठति कृत्वैव नास्तिष्ठति कृतिरस्त्वेव छां. ७।२१।१
 नाग-कूर्म-कृकर-देवदत्त-धनञ्जया पैङ्गलो. २।३
 उपप्राणाः नागदन्तादिसम्भूतं चतुरस्रं सु- शोभनम् । हेमरत्नचितं वापि शिवो. ७।६४
 गुरोरासनमुत्तमम् सुबालो. ९।१३
 नागमेवाप्येति यो नागमेवास्तमेति नागः कूर्मोऽथ (मैत्रा) कृकरो देवदत्तो धनञ्जयः [त्रि. वि. ६७+] यो. चू. २३
 नागादिवायवः पञ्च त्वगस्थ्यादिषु जा. द. ४।३०
 संस्थिताः [त्रि. ब्रा. २।८२+] शां. डि. १।४।८
 नागादिवायवः पञ्च त्वगस्थ्यादि- सम्भवाः

नागाननोऽहं नमतां सुसिद्धः हेरम्बो. १२
 नाग्निर्न पृथ्वी न तेजोनवायुर्नव्योम.. ग. शो. ३।२
 नाग्नौ प्रमीयते सहवै. २३
 नाङ्गेन विमूर्च्छति, सर्वमायुरेति छांदो. २।१९।२
 नाचार्यहासीति न ब्राह्मणहासीति छांदो. ७।१५।३
 नाज्येषु सर्वधर्मेषु शाश्वताशाश्वताभिधा अ. शां. ६०
 नाडीनामाश्रयः पिण्डो नाड्यः वराहो. ५।५४
 प्राणस्य चाश्रयः यो. शि. १।९३
 नाडीभ्यां वायुमाकृष्य कुण्डल्याः नाडीभ्यां वायुमारोप्य नाभौ तुन्दस्य पार्श्वयोः । घटिकैकां बहेद्यस्तु शां. डि. १।७।४९
 व्याधिभिः स विमुच्यते जा. द. ५।११
 नाडीशुद्धिमवाप्नोति पृथक्चिह्नोप- लक्षितः । शरीरलघुता दीप्तिर्वहेः नाडीशुद्धिं च कृत्वाऽऽदौ प्राणायामं म. वा. र. १
 समाचरेत् नाडीपुञ्जं सदा सारं नरभावं महामुने । समुत्सृज्यात्मना- : जा. द. ४।६१
 ऽऽत्मानमहमित्यवधारय (एवं) नाडीस्थानं वायुस्थानं तत्कर्म च सम्यग्ज्ञात्वा शां. डि. १।४।९
 नाडीसंशोधनं कुर्यात् वराहो. ५।५४
 नाड्यः प्राणस्य चाश्रयः नातपस्कस्यात्मज्ञानेऽधिगमः कर्मशुद्धिर्वा मैत्रा. ४।३
 नातः परं वेदितव्यं हि किञ्चित् श्वेता. १।१२
 नातिक्रामेद्द्रुहं मोहाद्यत्र दोषो न विद्यते १ संसो. २।६३
 नातिद्युम्ने च न ब्राह्मणं ब्रूयात् ३ ऐत. १।३।४
 नातिभ्रमणशीलः स्यात् शिवो. ७।६१
 नात्मज्ञस्यैष विषय आत्मज्ञो ह्यात्म- मात्रदृक् [अ. पू. ४।३+ वराहो. ३।२७
 नात्मनो बोधरूपस्य मम ते सन्ति सर्वदा । इति यो वेद वेदान्तैः ना. प. ६।१७
 सोऽतिवर्णाश्रमी भवेत् ना. प. ६।१७
 नात्मभावेन नानेन न स्वेनापि कथञ्चन । न पृथङ्नापृथ- क्विच्छिदिति तत्त्वविदो विदुः वैतथ्य ३५
 नात्मा देहो नेन्द्रियाण्यन्तरङ्गं नाहङ्कारः.. साक्षी नित्यः प्रत्यगात्मा भवसं. २।२७

नात्मानमवसादयेत् भ.गी. ६।१६
 नात्मानं न परं चैव न सत्यं
 नापि चानृतम् आगम. १२
 नात्मानं माया स्पृशति नृ.पू. ५।२
 नात्मा मनुष्यो न च देवयक्षौ.. भवसं. २।२६
 नात्मेन्द्रियमनोबुद्धिगोचरं कर्म... आयुर्वे. ४
 नात्यर्थं सुखदुःखाभ्यां शरीरमुप(घात)-
 तापयेत् [कठरु. ७+ कुंडिको. ११
 [२संख्यासो. १३+ कठश्रु. २७
 नात्यश्रतस्तु योगोऽस्ति भ.गी. ६।१६
 नात्युच्छिन्नं नातिनीचं चैलाजिन-
 कुशोत्तरम् [१यो.त.३५+ भ.गी. ६।११
 नात्र काचन भिदाऽस्ति म.वा.र. ४
 नात्र तिरोहितमिवास्ति बृ.उ. १।३।२८
 नात्र मित्रामित्रादिविचारणा तारोप. ५
 नात्र ह्यत्यंतसंवासो लभ्यते
 येन केनचित् भवसं. १।२०
 नाथ रुद्रो नेश्वरो न बिन्दुर्नो कलेति स्वसंवे. १
 नाद एवानुसन्धेयो योग-
 साम्राज्यमिच्छता वराहो. २।८
 नादकोटिसहस्राणि...लयं यान्ति
 ब्रह्मप्रणवनादके ना.बिं. ५०
 नादत्ते कस्यचित् पापं भ.गी. ५।१५
 नादबिन्दुकलाध्यात्मस्वरूपं च...
 निरतिशयाद्वैतपरमानन्दलक्षण-
 मादिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
 नादरूपं भ्रुवोर्मध्ये मनसो मण्डलं
 विदुः [यो. शि. १।१७८ +५।१५
 नादरूपापराशक्तिर्ललाटस्यतुमध्यमे यो. शि. ६।४८
 नादर्शन्यत्रमना अभूवं नाश्रौषमिति बृह. १।५।३
 नादस्वरूपो भरतः तारसा. ३।८
 नादः षष्ठाक्षरो भवति रामो. १।२
 नादः षष्ठकूटाक्षरो भवति श्रीवि.ता. १।२
 नादः सन्धानम् गणप. ७
 नादाधारा समाख्याता ज्वलन्ती
 नादरूपिणी वराहो. ५।२९
 नादान्तज्योतिरूपकः ते. बिं. ५।५
 नादान्तज्योतिरेव सः ते. बिं. ५।६, ७

नादान्ते परमात्मनि सम्प्रतिष्ठाप्य
 ध्यायीतिशानम् अ. शिखो. ३
 नादाभिर्व्यक्तिरित्येतच्चिह्नं तत्सिद्धि-
 सूचकम् । यावदेतानि सम्पश्ये-
 तावदेवं समाचरेत् जा. द. ५।१२
 नादासक्तं सदा चित्तं विषयं नहि
 काङ्क्षति ना. बिं. ४२
 नादे चित्तं विलीयते ना. बिं. ४१
 नादेन ब्रह्म विजिज्ञासस्व गान्धर्वो. १
 नादोऽन्तरङ्गसारङ्गबन्धनेवागुरायते ना. बिं. ४५
 नादो बिन्दुश्च चित्तं च त्रिभिरेक्यं
 प्रसाधयेत् यो. शि. ६।७२
 नादो महाप्रभुर्ज्ञेयो, भरतः शङ्खनामकः तारसा. २।४
 नादो यावन्मनस्तावन्नादान्तेऽपि
 मनोन्मनी ना. बिं. ४८
 नादो वै ब्रह्म गान्धर्वो. १
 नादोऽहं, बिन्दुरहम् अद्वैतो. १
 नादो हि भूतानामानन्दः गान्धर्वो. ६
 नाद्वैतवादं कुर्वीत गुरुणा सह.. यो.शि. ५।५९
 नाधमानोवृषभंचर्षणीनां [चित्त्यु. १।५।३ तै.आ. ३।१५।२
 नाधार्मिकतृषाक्रान्ते न दंशमशका-
 वृते.. देशे रोगप्रदे वसेत् शिवो. ७।८६
 नाधो त्याज्यं नाधो त्याज्यं (भस्मापः) भस्मजा. १।५
 नाध्यात्मिकं नाधिभूतं नाधिदैवं
 न मायिकम् ते. बिं. ६।९
 नाध्वनि प्रमीयते सहवै. २३
 नानधीतवेदायोपदिशेत् मुद्गलो. ५।१
 नानन्दं न निरानन्दं न चलं नाचलं
 स्थिरम् । न सन्नासन्न चैतेषां
 मध्यं ज्ञानिमनो विदुः महो. ५।९८
 नानन्दं नरतिनप्रजातिं विजिज्ञासीता-
 नन्दस्य रतेः प्रजातेर्विज्ञातारं विद्यात् कौ. त. ३।८
 नानन्नं परिगृहीतं (भवति) बृह. ६।१।१४
 नानपत्यः प्रमीयते लष्वाहारो भवति सहवै. २३
 नानया ज्ञातयाभूयो मोहपङ्केनिमज्जति महो. ५।२१
 नानवाप्तमवाप्तव्यं भ.गी. ३।२२
 नाना तु विद्या चाविद्या च, यदेव
 विद्यया करोति श्रद्धयोपनिषदा
 तदेव वीर्यवत्तरं भवति छांदो. १।१।१०

नानात्मभेदहीनोऽस्मिन्मखण्डानन्दविग्रहः मैत्रे. ३।८	नान्तःप्रज्ञं न बहिःप्रज्ञं नोभयतः-	
नानात्ययानां रसानां समवहार-	प्रज्ञं न प्रज्ञानघनमदृष्टमव्यव-	
मेकतां गमयन्ति (मा.पा.) छां.उ. ६।९।१	हार्यमप्राह्यं [नृ. पृ. ४।२+ रामो. २।४	
नानात्ययानां वृक्षाणां रसान्	नान्तःप्रज्ञं न बहिःप्रज्ञं...स्वान्तः-	
समवहारमेकतां रसं गमयति छां.उ. ६।९।१	स्थितः स्वयमेवेति य एवं वेद्	
नानात्वमस्ति कलनासु न वस्तुतोऽन्तः अ.पू. २।४४	स मुक्तो भवति ना.प. ९।२०	
नानाभावान्पृथग्विधान् भ.गी. १।८।२१	नान्तःप्रज्ञं न बहिःप्रज्ञं नोभयतः-	
नानामार्गैस्तु दुष्प्रापं कैवल्यं	प्रज्ञं न प्रज्ञं नाप्रज्ञं प्रज्ञानघनम् ग.शो. १।४	
परमं पदम् [१यो.त. ६+	नान्तःप्रज्ञो न बहिःप्रज्ञो	
नानायोनिशतं गत्वा शेतेऽसौ	नोभयतःप्रज्ञः सुवालो. ५।१५	
वासनावशात् त्रि.ब्रा. २।१७	नान्तो न चादिर्न च सम्प्रतिष्ठा	
नानारूपा दशवक्त्रं विधत्ते	नान्तोऽस्ति मम दिव्यानां	
नानारूपान्या च बाहून्विभर्ति गुह्यका. ७०	नान्नरसं विजिज्ञासीत अन्नरस-	
नानार्येण सहावसेत् महो. ४।२२	विज्ञातारं विद्यात् कौ.त. ३।८	
नानावर्णाकृतीनि च भ.गी. १।१।५	नान्यच्छ्रेयो वेदयन्ते प्रमूढाः मुण्ड. १।२।१०	
नानाविधानि दिव्यानि भ.गी. १।१।५	नान्यदतोऽस्ति द्रष्टृ	
नानाविधानि रूपाणि हाटके	नान्यदतोऽस्ति मन्त्रं बृह. ३।८।११	
कनकादिवत् ना.पू. ता. ५।७	नान्योऽतोऽस्ति विज्ञाता	
नानाविधैर्विचारैस्तु न बाध्यं	नान्यदतोऽस्ति विज्ञातृ	
जायते मनः यो. शि. १।६०	नान्यदतोऽस्ति श्रोतृ	
नानाशस्त्रप्रहरणाः भ.गी. १।९	नान्यत्किञ्चन मिषत्	
नानिस्तिष्ठच्छ्रद्धाति निस्तिष्ठन्नेव	नान्यत्किञ्चन शाश्वतम् अ.पू. १।४७	
श्रद्धधाति छांदो. ७।२०।१	नान्यत्किञ्चिद्वेदितव्यं स्वव्यतिरेकेण ना.प. ६।२	
नानुतिष्ठन्ति मे मतम् भ.गी. ३।३२	नान्यदस्तीति वादिनः भ.गी. २।४२	
नानुध्यायाद्बहुञ्छब्दान्वाचोविगला-	नान्यदस्तीति संवित्या परमा	
पनं हि तत् [बृह. ४।४।२१+	सा ह्यहंकृतिः महो. ५।८९	
[अ.पू. ४।३७+बराहो. ४।३३+	नान्यन्नारायणादुपासितव्यम् ना.उ. ता. ३।१	
नानुवर्तयतीह यः शाय्या. २३	नान्यस्मै कस्मैचन यद्यप्यस्मा	
नानुशोचन्ति पण्डिताः भ.गी. ३।१६	इमामद्भिः परिगृहीतां धनस्य	
नानुशोचितुमर्हसि भ.गी. २।११	पूर्णां दद्यात् छांदो. ३।११।६	
नानुसन्धेः परा पूजा न हि तृप्तेः	नान्यं गुणेभ्यः कर्तारं भ.गी. १।४।१९	
परं सुखम् यो. शि. २।२१	नान्यं शृण्वन्ति न नमन्ति न गायन्ति सामर. ७५	
नानोपनिषद्भ्यासः स्वाध्यायो यज्ञ	नान्यः कश्चिन्मत्तो व्यतिरिक्त इति अ.शि. १।१	
ईरितः [ज्ञानयज्ञः स विज्ञेयः शाय्या. १५	नान्यः पन्था अयनाय विद्यते	
नान्तं न मध्यं न पुनस्तबाधि भ.गी. १।१।६	[महावा. ३+चित्त्यु. १२।७+	
नान्तःप्रज्ञं न बहिःप्रज्ञं नोभयतः-	नान्यः पन्था दुःखविमुक्तिहेतुः लक्ष्म्युप. ७	
प्रज्ञं न प्रज्ञानघनं न प्रज्ञं नाप्रज्ञम् माण्डू. ७	नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय ना.प. ९।१	
	[श्वेता. ३।८६।१५चित्त्यु. १३।११ त्रि.म. ना. ४।३	
	नान्यः पन्था विमुक्तये कैव. ९	

नान्यः परमः पन्था विद्यते मोक्षाय कालिको. ३
 नान्ये जानन्ति गुह्यमिदम् सि. सा. १११
 नान्येषामियं ब्रह्मविद्येयं ब्रह्मविद्या भस्मजा. २११६
 नान्यैर्देवैस्तपसा कर्मणा वा (गृह्यते) मुण्ड. ३।१।८
 नान्योऽतोऽस्ति द्रष्टा बृह. ३।७।२३
 नान्योऽतोऽस्ति मन्ता बृह. ३।७।२३
 नान्योऽतोऽस्ति श्रोता बृह. ३।७।२३
 नान्यो वस्तुल्य एतस्य कश्चित् कठो. १।२२
 नान्यो हेतुर्विद्यते ईशनाय श्वेताश्व. ६।१७
 नापदि ग्लानिमायान्ति निशि महो. ४।१८
 हेमाम्बुजं यथा
 नापानोऽस्तं गतो यत्र प्राणश्चास्त-
 सुपागतः । नासाग्रमनावर्तं
 तच्चित्तत्त्वमुपाश्रय अ. पू. ५।३२
 नापुत्राय प्रदातव्यं नाशिष्याय अ. पू. ५।३२
 कदाचन ब्र. वि. ४७
 नापुत्राय नाशिष्याय नासंवत्सर-
 रात्रोषिताय नापरिज्ञातकुल-
 शीलाय दातव्या, नैवचप्रवक्तव्या सुबालो. १६।१
 नापुत्रायाशिष्याय वा पुनः श्वेताश्व. ६।२२
 नापृष्टः कस्यचिद्भूयात्र चान्यायेन
 पृच्छतः १सं.सो.२।१०२
 नापो मूत्रपुरीषाभ्यां नात्र-
 दोषेण मस्करी १सं.सो. २।७२
 नापेक्षते भविष्यच्च वर्तमानेनतिष्ठति अ. पू. २।२८
 नाप्रवन्ति महात्मानः भ. गी. ८।१५
 नाप्रक्षमपि न प्रज्ञाघनं चादृष्टमेव च ना. प. ८।२२
 नाप्रवक्ते (ब्रूयात्) इत्याचार्याः ३ऐत. २।६।४
 नाप्रशान्ताय दातव्यं न चाशिष्याय
 वै पुनः [श्वेता. ६।२२+ अ. पू. ५।११९
 नाप्रसं संपुटं सत्त्वरजस्तमोगुण-
 रहितं तत्त्वं चेति अद्वैतो. ३
 नाप्सु प्रमीयते सहवै. २३
 नाब्रह्मवित्परमं प्रैति धाम शाटयाय. ४
 नाभक्ताय कदाचन भ. गी. १८।६७
 नाभावो विद्यते सतः भ. गी. २।१६
 नाभिकन्दात्समारभ्य... जाग्रदृत्तिं
 विज्ञानीयात् त्रि. ब्रा. २।१४९

नाभिकन्दादधः स्थानं कुण्डल्या
 ब्रह्मलं मुने । अष्टप्रकृतिरूपा सा
 कुण्डली मुनिसत्तम जा. द. ४।११
 नाभिकन्दे च नासाग्रे पादाङ्गुष्ठे च
 यत्नवान् । धारयेन्मनसा प्राणान्
 सन्ध्याकालेषु वा सदा त्रि. ब्रा. २।१०९
 नाभिकन्दे समौ कृत्वा प्राणापानौ..
 हंसहंसेति यो जपेत्, जरामरण-
 रोगादि न तस्य भुवि विद्यते ब्र. वि. २२-२४
 नाभिचक्रे कायव्यूहज्ञानम् शाण्डि. १।७।५२
 नाभिदेशे स्थितं चक्रं दशा(रं) खं
 मणिपूरकम् । [यो. शि. १।१७२ + ५।९
 नाभिनन्दति न द्वेष्टि भ. गी. २।५७
 नाभिनन्दति नैष्कर्म्यं न कर्मस्वनु-
 षजते । सुसमो यः परित्यागी
 सोऽसंसक्त इति स्मृतः अ. पू. २।५
 नाभिनन्दत्यसम्प्राप्तं प्राप्तं भुङ्क्ते यथे-
 षितम् । यः स सौम्यसमाचारः
 सन्तुष्ट इति कथ्यते महो. ४।३७
 नाभिनन्देत्तमरणं नाभिनन्देत्तजीवितम् ना. प. ३।६१
 (एवं) नाभिभूयत्यसौ पुरुषोऽभि-
 भवत्ययं भूतात्मा मैत्रा. ३।३
 नाभिमध्ये सर्वरोगविनाशः शाण्डि. १।७।४५
 नाभिस्थाने स्थितं विश्वं शुद्धतापं
 सुनिर्मलम् ब्र. वि. १५
 नाभिहृदयकण्ठमूर्धसु जाग्रत्स्वप्न-
 सुषुप्तिपुरीयावस्थाः परब्र. ३
 नाभिर्हृदयं कण्ठं मूर्धा च ब्रह्मो. २
 नाभेरजः स वै ब्रह्मा ग. शो. ३।४
 नाभेरधोगतास्तिस्रो नाड्यः स्युरधोमुखाः यो. शि. ५।२६
 नाभेरुपरि नासान्तं वायुस्थानं... त्रि. ब्रा. २।१३९
 नाभेर्व्योम (अजायत) ग. शो. ३।११
 नाभेस्तिर्यगध ऊर्ध्वं कुण्डलिनीस्थानम् शाण्डि. १।४।५
 नाभौ चित्तसंयमाद्बलोकज्ञानम् शाण्डि. १।७।५२
 नाभौ तु मणिवद्विम्बं यो जानाति
 स योगवित् यो. चू. ९
 नाभौ दशदलं पञ्चं हृदयेद्वादशारकम् यो. चू. ९
 नाभौ लिङ्गस्य मध्ये तु उड्यानाख्यं
 तु बन्धयेत् यो. शि. ५।३८

नाभ्या अपानोऽपानान्मृत्युः शिश्रं निरभिद्यत २ऐत. ११४	नाम्नि मन्त्रा एकं भवन्ति, मन्त्रेषु कर्माणि [छांदो. ७४११+ ७५५१
'नाभ्या आसीत्'... 'अन्नपतेऽन्नस्य' इति मन्त्रेण... कैवल्यमुक्तिरुच्यते राधोप. ४१२	नाम्नो वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान् ब्रवीत्विति छांदो. ७११५
नाभ्या आसीदन्तरीक्षं [चित्यु. २११६ क्र.अ. ८४११९ [=मं. १०१९०११४+ वा.सं. ३१११३	नायका मम सैन्यस्य भ. गी. ११७
नाभ्यादिब्रह्मरन्ध्रान्तप्रमाणं धारयेत्सुधीः । तेभिर्धार्यमिदं सूत्रं क्रियाङ्गं तंतुनिर्मितम् परब्र. १७	नायमस्तीत्येवैनमाहुर्यदयं वेद नायमात्मा प्रवचनेन लभ्यो न मेधया न बहुना श्रुतेन [कठो. २।२३ + मुंड. ३।२३
नाभ्यां वा एते अराः प्रतिष्ठिताः नृ. पू. ५।२	नायमात्मा बलहीनेन लभ्यो नच प्रमादात्तपसो वाऽप्यलिङ्गात् मुंड. ३।२।४
नामगोत्रादि वरणं देशं कालं श्रुतं कुलम् ।। ख्यापयेन्नैव सद्यतिः ना. प. ४।२	नायं कुतश्चिन्न बभूव कश्चित् कठो. २।१८
नामग्राहमेतेन सर्वमभिपद्यन्ते शौनको. १।५	नायं भूत्वा भविता वा न भूयः नायं योगे विद्युत आख्यातो-
नामजात्यादिभिर्भेदैरष्टधा... सा मां पातु सरस्वती सरस्व. १७	पसर्गानुपात्तेः २ प्रणवो. १६
नामत्वा विजानाति छांदो. ७।१८।१	नायं लोकोऽस्ति न परः नायं लोकोऽस्त्ययज्ञस्य भ. गी. ४।४०
(अथ) नामधेयसत्यस्यसत्यमिति बृह. २।३।६	नायं हन्ति न हन्यते (आत्मा) [कठो. २।१९+ भ. गी. २।१९
नामरूपमन्नं च जायते मुण्ड. १।१।९	नारदः पितामहमुवाच गुरुस्त्वं जनकस्त्वम् ना. प. २।१
नामरूपविमुक्तोऽहं ते. वि. ३।३६	नारंभानारभेत् कचित् ना. प. ५।३३
नामरूपविहीनात्मा... वैदेही मुक्त एव सः [ते. वि. ४।४९-५३	नारसिंहेन वाऽनुष्टुभा मन्त्रराजेन तुरीयं विद्यात् नृसिंहो. २।८
नामरूपात्मकं सव... सा मां पातु सरस्वती सरस्व. २३	नाराजकेजनपदे चरत्येकचरो मुनिः नारायण एवेदं सर्वम् [ना.पू. ९।६+ ना. प. ६।४३
नामरूपात्मकं हीदं सर्वं तुरीयत्वा- चिद्रूपत्वाच्चोतत्वादनुज्ञातृत्वा- दनुज्ञानत्वादविकल्परूपत्वात् नृसिंहो. २।७	नारायण एवेदं सर्वं यद्भूतं यच्च भव्यं नारायणक्रीडाकन्तुकं परमाणुव- द्विष्णुलोकसुसंलग्नम् (ब्रह्माण्डं) त्रि.म.ना. ६।२
नामरूपादिकं नास्ति ते. वि. ५।११	नारायणपदमवाप्नोति य एवं वेद नारायणपरं ब्रह्म नारायणनमोऽस्तु ते [महाना. ९।४+ तारसा. ३।९
नाम वा ऋग्वेदो यजुर्वेदः सामवेद आथर्वणश्चतुर्थः छांदो. ७।१।४	नारायणपरो ज्योतिरात्मा नारायणः परः महाना. ९।४
नामसङ्कीर्तनादेव शिवस्या- शेषपातकैः... प्रमुच्यते शिवो. १।२०	नारायणपरो ध्याता ध्यानं नारायणः परः महाना. ९।४
नामात्रे विद्यते गतिः आगम. २३	नारायणमनादि च नारायण महाविष्णो... हृषीकेश नमो नमः ना.पू.ता. ३।५
नामादिभ्यः परे भूमि स्वाराज्ये चेत्स्थितोऽद्वये । प्रणमेत्कं तदा- ऽऽत्मज्ञो न कार्यं कर्मणा तदा याज्ञव. ६	
नामानि कृत्वाऽभिवदन्यदास्ते [महावा. ३+चित्यु. १२।७+ पारमा. ७।५	
नाम्न आत्माभेरात्मा ज्योतिषआत्मा कौ. त. ४।१६	

नारायणव्यतिरिक्तं न किञ्चिदस्ति	त्रि.म.ना. ५।५
नारायणशब्दपरब्रह्मश्रीमहामाया- प्रकृतिसर्वमेकजननी लक्ष्मीर्भवति	ना.पू.ता. २।१
नारायणसायुज्यमवाप्नोति	नारा. ५
नारायण इरे कृष्ण.. महाविष्णो नमोऽस्तु ते	ना.उ.ता. ३।५
नारायणं कारणपुरुषमकारणं परं ब्रह्मोम्	नारा. ४
नारायणं महाज्ञेयं विश्वात्मानं परायणम्	महाना. ९।३
नारायणं शिवं शान्तं	ना.पू.ता. १।६
नारायणः परब्रह्मेति य एवं वेद	ना.उ.ता. ३।१
नारायणः परवस्तु भवतीति विज्ञायते	ना.उ.ता. २।१
नारायणः परं ब्रह्म [ना.पू.ता.१।४+	ना.उ.ता. १।५
नारायणः स भगवान् परब्रह्मस्वरूपी सर्ववेदान्तगोचरः	ना.पू.ता. २।४
नारायणः सर्वपुरुष एवेदं परब्रह्म	ना.उ.ता. १।५
नारायणः सर्वभूतान्तर्याम्यात्मा	ना.उ.ता.१।५
नारायणः सर्वं खल्विदं ब्रह्म	ना.पू. ता.५।४
नारायणः स्थावरजङ्गमात्मको भवति	ना.पू.ता. ५।६
नारायणः स्वयं ज्योतिः	ना. उ.ता.१।५
नारायणात्प्रजापतिः प्रजायते	नारा. १
नारायणात्प्रवर्तन्ते नारायणे प्रलीयन्ते [नारा. १+	त्रि.म.ना.२।७
नारायणात् प्राणो जायते	नारा. १
नारायणात्मा वेदं सर्वं निर्विकारं...	
प्रतिपाद्यते	ना.उ.ता. ३।१
नारायणात्सर्वे देवाश्च जायन्ते	त्रि.म.ना.२।७
नारायणादखिललोकलघु प्रजापतयो जायन्ते	त्रि.म.ना.२।७
नारायणादखिललोकाश्च जायन्ते	त्रि.म.ना.२।७
नारायणादण्डविराट्स्वरूपो जायते	त्रि.म.ना.२।७
नारायणादिन्द्रो जायते [नारा.१+	त्रि.म.ना.२।७
नारायणादेकादश रुद्राश्च जायन्ते	त्रि.म.ना.२।७
नारायणाद्दुद्रो जायते	नारा. १
नारायणाद्वाद्वादित्या रुद्रा वसवः सर्वाणि छन्दांसि नारायणादेव समुत्पद्यन्ते	नारा. १

नारायणाद्वाद्वादित्याः सर्वे वसवः सर्वे ऋषयः...समुत्पद्यन्ते	त्रि.म.ना. २।७
नारायणाद्वाद्वादित्याः सर्वे देवा ऋषयो मुनयः... सर्वे नारायणः	ना.पू.ता. ९।६
नारायणाद्विरण्यगर्भो जायते	त्रि.म.ना.२।७
नारायणाद्ब्रह्मा जायते	नारा. १
नारायणाद्वा अन्नमागतं पक्कं... पूतमन्नमयाचितमसंक्लृप्तमश्रीया- न्न कञ्चन याचेत	सुबालो. १२।१
नारायणात् किञ्चिदस्ति	ना. उ.ता. १।५
नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि। तन्नो विष्णुः प्रचोदयात्	त्रि.म.ना.५।१०
[+ना.पू.ता. +३।१ ऊर्ध्वपुं.२+ २ वनदु. १३६	
नारायणायशांताय..शरण्यायनमोनमः	ना.उ.ता. २।४
नारायणायेति पञ्चाक्षरं परं ब्रह्मस्वरूपं	तारसा. १।३
नारायणायेति पञ्चाक्षरं भवति(मंत्रः)	ना. पू.ता.३।१
नारायणे प्रलीयन्ते [नारा. १+	त्रि.म.ना. २।७
नारायणे मय्यचला भक्तिस्तु वर्धते	ऊर्ध्वपुं. ६
नारायणोऽखिलब्रह्माण्डाधिपतिरेकः	राधिको. ३
नारायणोऽहं नरकान्तकोऽहं पुरान्तकोऽहं..निरहं च निर्ममः	कुण्डिको. १७
नार्चनं पितृकार्यं च तीर्थयात्राव्रतानि च ।. न विधिर्लौकिकी क्रिया	ना. प. ६।४०
नार्यो नरविहङ्गानामङ्गबन्धनवागुराः [महो. ३।४५+ याज्ञव. १४	
नालमात्रविनिष्कम्पो धारणा-	
योजनं तथा	अ. ना. २४
नालस्थतन्तुना मेरुश्चालितश्चेज्जगद्भवेत्	ते. वि. ६।८२
नाल्पे सुखमस्ति, भूमावेव सुखं, भूमा त्वेव विजिज्ञासितव्यः	छांदो.७।२३।१
(एवमपि) नावमत्तिपङ्कं कर्णधार इव यन्तेव गजं विरक्तः पुरुषः	ना.प. ६।२
सर्वदा ब्रह्माहमिति व्यवहरेत्	ना.प. ६।२
नावमन्येत कञ्चन । न चेमं देहमा- श्रित्य वैरं कुर्वीत केनचित्	ना. प. ३।४२
नावायो म इह शश्वदस्ति	बा. मं. २
नावाहनं न विसर्जनं न मन्त्रं न ध्यानं नोपासितं च	प. हं. ९

नावाहनं न विसर्जनं न मन्त्रं नामन्त्रं
 न ध्यानं नोपासनं. ना. प. ३।८७
 नाविज्ञानं सत्यं वदति विज्ञानमेव
 सत्यं वदति छांदो. ७।१७।१
 नाविज्ञाप्य गुरुं गच्छेत् शिवो. ७।२४
 नाविद्वान्न स्वैरिणी -(मा. पा.) छां. ३. ५।११।५
 नाविद्वान्न स्वैरी स्वैरिणी कुतो
 यक्ष्यमाणो वै भगवन्तोऽहमस्मि छां. ३. ५।११।५
 नाविमुक्तात्परमं स्थानम् भस्मजा. २।८
 नाविद्यानुभवात्मा न स्वप्रकाशः. नृसिंहो. ९।६
 नाविद्यास्तीह नो नो माया शान्तं
 ब्रह्मेदमकल्पम् म. वा. र. १७
 नाविरतो दुश्चरितान्नाशान्तो नासमा-
 हितः । नाशान्तमनसो वापि प्रज्ञाने-
 नैनमाप्नुयात् कठो. २।२४+
 [ना. प. ९।१९+ महो. ४।६९
 नावृत्तिर्ब्रह्मणः काचिदन्याभावादानावृत्तं २आत्मो. २८
 नावेदविन्मनुते तं ब्रह्मन्तं [शाट्या. ४+ इतिहा. २०
 नावेव सिन्धुं दुरितात्यग्निः महाना. ६।१३
 [+ ऋ. १।७।७ = मं. १।९९।१+ त्रि. ता. १।२
 नावैष्णवो ब्रजेन्मुक्तिं बहुशास्त्रयुतो-
 ऽपि वा । वैष्णवो वर्णहीनोऽपि याति.. भवसं. ५।२३
 नाशप्रायं सुखाद्वीनं (दृश्यमानं) वैतथ्य. ३२
 नाशयान्यात्मभावस्थः भ. गी. १०।११
 नाशुचित्वं न चोच्छिष्टं तस्य सूत्रस्य
 धारणात् । परब्र. १२
 नाशौचं नाग्निकार्यं च न पिण्डं नोद-
 कक्रिया । न कुर्यात्पार्वणादीनि
 ब्रह्मभूताय भिक्षवे पैङ्गलो. ४।६
 नाश्रद्धधनं मनुते अश्रद्धदेव मनुते
 श्रद्धा त्वेव विजिज्ञासितव्या छांदो. ७।१९।१
 नाश्रीलं कीर्तयेदेता एव देवताः
 प्रीणाति सहै. १९
 नासच्छास्त्रेषु सज्जेत... अतिवादांस्त्य-
 जेत्तर्कान् पक्षं कञ्चन नाश्रयेत् ना. प. ५।३३
 नासतो विद्यते भावः भ. गी. २।२६
 नासनं शयनं पानं.. सोपानत्कः
 प्रकुर्वीत शिवपुस्तकवाचनम् शिवो. ७।८७
 नासंबत्सरवासिने ब्रूयात्-इत्याचार्याः ३ऐत. २।६।४

नासाग्रधारणाद्वापि जितो
 (वायुः) भवति.. जा. द. ६।२३
 नासाग्रे व्यच्युतं विद्यात् तस्मान्ते
 तु परं पदम् ब्र. वि. ४२
 नासाग्रे चित्तसंयमादिन्द्रलोकज्ञानं
 शांडि. १।७।५२
 नासाग्रे चैव हृन्मध्ये... स्रवन्त-
 ममृतं पश्येत्... वराहो. ५।३२
 नासाग्रे (प्राणानां) धारणाद्दीर्घमायुः
 स्याद्देहलाघवम् त्रि. ब्रा. १।११
 नासाग्रे वायुविजयं भवति शांडि. १।७।४५
 नासाग्रे शशभृद्विस्त्रे.. स्रवन्तममृतं
 पश्येन्नेत्राभ्यां सुसमाहितः जा. द. ९।६
 नासादि केशान्तमूर्ध्वपुण्ड्रं विष्णोः
 कात्याय. १
 नासामेवाप्येति यो नासामेवास्तमेति
 सुबालो. ९।३
 नासादिकेशपर्यन्तमूर्ध्वपुण्ड्रं तु
 धारयेत् [यज्ञोप. २+ सुदर्श. २
 नासादिकेशान्तमूर्ध्वपुण्ड्रं विष्णोः..
 चरणद्वयाकृति नारदो. १
 नासाऽध्यात्मं, घ्रातव्यमधिभूतं,
 पृथिवी तत्राधिदैवतं... सुबालो. ९।३
 नासाभ्यन्तरचारिणौ भ. गी. ५।२७
 नासाभ्यां वायुमाकृष्य नेत्रद्वे
 निरोधयेत्.. नेत्ररोगा विनश्यन्ति जा. द. ६।३०
 नासाभ्यां वायुमाकृष्य... प्रत्याहारः
 समाख्यातः जा. द. ७।१०, ४
 नासिकाग्रे चतुर्भिः षड्विष्टभिर्दश-
 भिर्द्वर्दशभिः क्रमादङ्गुलान्ते...
 स तु योगी भवति षड्व्यता. ३
 नासिकापुटमङ्गुल्यापिधायैकेन
 मारुतम् ।.. शब्दमेव विचिन्तयेत् अ. ना. २०
 नासिकाभ्यां प्राणः, प्राणाद्वायुः... २ ऐत. १।४
 नासिके एवोक्तं, यथाऽन्तरिक्षं तथा १ ऐत. १।२
 नासिकोत्तरवेदिः (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२
 नासीरामेवाप्येति यो नासीरा-
 मेवास्तमेति सुबालो. ९।९
 नासौ(योगी)मरणमाप्नोति पुनर्योग-
 बलेन तु.. मृतस्य मरणं कुतः यो. शि. १।४५
 नास्तमेति न चोदेति नोत्तिष्ठति न
 तिष्ठति (चित्) महो. ५।१०२

नास्ति काकमतादन्यद्भ्यासाख्य-

मतः परम् । तेनैव प्राप्यते मुक्तिः

यो. शि. १।१४४

नास्ति चित्तं न चाविद्याः, ब्रह्मैवेक-

मनाद्यन्तमधिष्ठत्प्रविशन्मृतं

अ. पू. ५।१०

नास्ति दृष्टान्तिकं सत्ये नास्ति दाष्टा-

न्तिकं ह्यजे

ते. वि. ५।२९

नास्ति देहसमः शोच्यो नीचो गुण-

विवर्जितः । कलवरमहङ्काम-

गृहस्थस्य महागृहम्

महा. ३।२७

नास्ति धर्मसमं मित्रं

शिवो. ६।१६७

नास्ति धर्मसमः सखा

शिवो. १।१६७

नास्ति नादात्परो मन्त्रो न देवः

स्वात्मनः परः ।

यो. शि. २।२०

नास्ति नास्ति जगत्सर्वं

गुरुशिष्यादिकं नहि

य. ब्रा. २.४

नास्ति नास्ति विमुक्तोऽस्मि नकार-

रहितोऽस्म्यहम्

मैत्र. ३।१९

नास्ति निर्मनसः श्रुतिः

महो. ४।९७

नास्ति पातो लयस्थानां

महातत्त्वेऽपि वर्तिनाम

अमन. १।८३

नास्ति पुत्रः समृद्धानां विचित्रं

धातृचेष्टितम्

भवसं. १।१२

नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य

भ. गी. १।११९

नास्ति माया च वस्तुतः

पा. ब्र. ४९

नास्ति यस्य शरीरे वा जीवो वा,

ते. वि. ५।१०

नास्ति सत्तातिरेकेण नास्ति माया च,

पा. ब्र. ४९

नास्त्यकृतः कृतेन

मुण्ड. १।२।१२

नास्त्यनात्ममयं जगत्

महो. ६।१०

नास्त्यसद्धेतुकमसत् सदसद्धेतुकं तथा

अ. शां. ४०

नास्त्यसावाश्रयाभावात्

महो. २।८

नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे

१०।१९

नास्त्येषा परमार्थेन (माया)

महो. ५।११२

नास्यावर्गपुरुषाः क्षीयन्ते [छांदो.

४।११२

नास्य केन च कर्मणा लोको मीयते

कौ. त. ३।१

नास्य जरयैतजीर्यति

छांदो. ८।१।५

नास्य तावलोको जीर्यते यावदेतयोर्न,

अन्तरिक्षस्य च वायोश्च

१पेत्. १।७।३

नास्य तावलोको जीर्यते.

अर्षां च वरुणस्य च

१पेत्. १।७।६

नास्य तावलोको जीर्यते यावदेतयोर्न

जीर्यते पृथिव्याश्चाग्नेश्च

१पेत्. १।७।२

नास्य तावलोको... यावदेतयोर्न

जीर्यते दिवश्चादित्यस्य च

१पेत्. १।७।४

नास्य तावलोको जीर्यते यावदेवां

न जीर्यते दिशां च चन्द्रमसश्च

१पेत्. १।७।५

नास्यान्नं क्षीयते य एवं वेद

बृह. २।१।२

नास्य (यतेः) नक्तं न वा दिवा

कठश्रु. १०

नास्य पापं च न च कृपो मुखान्नीलं वेत्ति

कौ. त. ३।१

नास्य प्रजा पुराकालात्प्रवर्तते

कौ. त. ४।६

नास्य प्रजा पुराकालान् प्रसीयते

कौ. त. ४।१३

नास्य प्रजा पुराकालान् सम्मोहमेति

कौ. त. ४।१२

नास्य धाम्येण धामाः, अन्ति त्वेवं

छां. ८।१०।२

नास्यान्नं ह्यवित्कुले भवति [मुण्ड. ३।२।९

माण्डू. १०

नास्याश्च कश्चिज्जनिता न चाविपः

गुह्यका. ६८

नास्वादयैत्सुखं तत्र निस्सङ्गः प्रज्ञया

भवेत् । निश्चलं निश्चरञ्चिन्तं.

अद्वैत. ४५

नाहङ्कागात्परो रिपुः

महो. ३।१६

नाहमत्र भोग्यं पश्यामि

[छांदो. ८।१।२ + ८।१०।२ +

८।११।२

नाहमस्मि न चान्योऽस्मि न चायं

न च नेतरः

अ. पू. २।३

नाहमस्मि न चान्योऽस्मि

देहादिरहितोऽस्म्यहम्

मैत्र. ३।८

नाहमस्मि न मोऽस्म्यहम्

ते. वि. ३।४

नाहमेतत्कर्म प्राज्ञासिषमिति

कौ. त. ३।७

नाहमेतत्सुखं दुःखं प्राज्ञासिषमिति

कौ. त. ३।७

नाहमेतद्रूपं प्राज्ञासिषम्

कौ. त. ३।७

नाहमेतद्ब्रह्म तात यद्वीजस्त्वमसि

छांदो. ४।४।२

नाहमेतन्नाम प्राज्ञासिषम्

कौ. त. ३।७

नाहमेतमन्नरसं प्राज्ञासिषमिति

कौ. त. ३।७

नाहमेतमानन्दं रतिं प्रजातिं प्राज्ञा-

सिषमिति नहि प्रज्ञापेतौ पादा-

वित्यां कांचन प्रज्ञापयेताम्

कौ. त. ३।७

नाहमेतं गन्धं प्राज्ञासिषमिति नहि

प्रज्ञापेतं चक्षुरूपं किञ्चन प्रज्ञापयेत्

कौ. त. ३।७

नाहमेतं शब्दं प्राज्ञासिषमिति हि

प्रज्ञापेता जिह्वान्नरसं किञ्चन प्रज्ञापयेत्

कौ. त. ३।७

नाहमेतामित्यां प्राज्ञासिपमिति नहि		नाहं भवाम्यहं देवो नेन्द्रियाणि	
प्राप्तेता धीः काचन सिद्धयेत्	कौ. त. ३।७	दशैव तु । न बुद्धिर्न मनः	
नाहमेनानुपतस्थिरद्धा	वा. मं. ६	शश्वन्नाहङ्कारस्तथैव च	सर्वसारो. ७
नाहमेभिर्विना किञ्चिन्नमयैत विना....	महो. ६।४१	नाहं मन्ये सुवेदेति नो न वेदंति	
नाहमेवं ब्रवीमि ब्रवीमीति होवा-		वेद च । यो नस्तद्वेद तद्वेद..	केनो. २।२
चान्यो हान्यस्मिन्प्रतिष्ठितः	छांदो. ७।२४।२	नाहं मांसं न चास्थीनि देहादन्यः	
नाहं कर्ता च भोक्ता च न बोध्यो		परोऽस्म्यहम् । इति निश्चित-	
न च बाधकः	अध्युप. २४	वान्तः क्षीणाविद्यो विमुच्यन्ते	महो. ४।१२७
नाहं कर्ता नैव भोक्ता प्रकृतः		नाहं विप्रो न च नरपतिर्नापि वैश्यो	
साक्षिः	सर्वसारो. ९	न शूद्रो...किन्तु...लक्ष्मीभर्तुः	
नाहं कर्ता बन्धमोक्षौ कुतो मे	सर्वसारो. १२	पदकमलयोर्दासदासानुदासः	भवसं. २।३४
नाहं कर्तेश्वरः कर्ता कर्म वा प्राक्तनं मम	अध्युप. २८	नाहं वेदैर्न तपसा	भ. गी. १।१।५३
नाहं सत्यमेव सत्यप्रत्यात्मानं		नाहं वेद्यं व्योमवातादिरूपं	सर्वसारो. ११
जानात्ययमहमस्मीति [छांदो.	८।११।१,२	नाहं सन्नाप्यसन्मयः	अ. पू. ५।९१
नाहं चेतः शोकमोहौ कुतो मे	सर्वसारो. १२	निकपे हेमरेखाभा यस्य रेखा	
नाहं तद्गवन्वेद यत्र गामिण्यामीति	वृ. उ. ४।२।१	प्रदश्यते । तदक्षमुत्तमं विद्यात्	रु.जा.उ. १४
नाहंस्वामपहायपरागामिनि [कठरु. २+ कठश्रु. १८		निश्चिपे कतके विहाय कलुषं यद्वज्रलं	
नाहं दुःखी न मे देहो बन्धः को-		निर्मलं...तद्वत्सर्वमिदं विहाय	
ऽस्यात्मनि स्थित.	महो. ४।१२६	सकलं...तत्त्वं तत्सहजस्वभाव-	
नाहं देहो जन्ममृत्यु कुतो मे	सर्वसारो. १२	ममलं तेजोऽमनस्के ध्रुवम्	अमन. २।७६
नाहं देहो न च प्राणो नेन्द्रियाणि		निखानयन्ति शंकुभिः (यदिदं)	आपें. १।२
मनो नहि	जा.द. १०।४	निखिलनिगमोदितसकामकर्म-	
नाहं न चान्यदस्तीह ब्रह्मैवाऽस्मि...	महो. ५।६९	व्यवहारो लोकः	महावा. २
नाहं नान्यो न चैवैको न चानेको-		(ॐ) निगमं शङ्करोऽब्रवीत्	सि. वि. ६
द्वयोऽद्वयः	अ. पू. २।२१६	निगमो जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २
नाहं नेदमिति ध्यायंस्तिष्ठ त्व-		निगमोवसुदेवोयो वेदार्थः कृष्णरामयोः	कृष्णो. ६
मचलाचलः	महो. ६।३६	निगिरेचेद्भृङ्गसूनुर्महं चलवदस्त्विदम्	ते.वि. ६।८६
नाहं पदार्थस्य न मे पदार्थ इतिभाविते ।		निगृहीतस्य मनसो निर्विकल्पस्य	
नान्तः शीतलया बुद्ध्या कुर्वतो		धीमतः । सुषुप्तेऽन्यो न तत्समः	अद्वैतो. ३४
लीलया क्रियाम् । यो नूनं वास-		निगृहीतानि सर्वशः	भ.गी. २।६८
नात्यागो ध्येयो ब्रह्मन्प्रकीर्तितः	महो. ६।४२	निगृह्याम्युत्सृजामि च	भ. गी. ९।१९
नाहं प्रकाशः सर्वस्य	भ. गी. ७।२५	निग्रहः किं करिष्यति	भ. गी. ३।३३
नाहं प्राणः क्षुत्पिपासे कुतो मे	सर्वसारो. १२	नि च देवीं मातरं श्रियं वासय मे कुले	
नाहं ब्रह्मेति जानाति तस्य		[ऋ. खि. ५।८७।१२+]	श्रीसू. १२
मुक्तिर्न जायते	पैङ्गलो. ४।२३	निचाय्येमां (एनां) शांतिमत्यन्तमेति	
नाहं ब्रह्मेति सङ्कल्पात्सुदृढाद्वध्यते		[कठो. १।१७+]	श्वेता. ४।११
मनः । सर्वं ब्रह्मेति सङ्कल्पात्		नित्यचिन्मात्ररूपोऽस्मि	मैत्रे. ३।१६
सुदृढान्मुच्यते मनः	महो. ४।१२४	नित्यतृप्तोऽप्यमुज्जानोऽप्यसमः	
		समदर्शनः । कुर्वन्नपि न कुर्वाणः..	२ आत्मो. १३

नित्यतृप्तो निराश्रयः	भ. गी. ४।२०
नित्यनिर्मलरूपात्मा ह्यात्मनोऽन्यत्र	
किञ्चन	ते. वि. ६।४०
नित्यपरिपूर्णमखण्डानन्दामृतविशेषं	
शाश्वतं परमं पदं	त्रि.म. ना. ७।७
नित्यप्रबुद्धचित्तस्त्वं कुर्वन्वाऽपि	
जगत्क्रियाम् । आत्मैकत्वंविदित्वा	
त्वं तिष्ठाक्षुब्धमहाब्धिवत्	महो. ४।११
नित्यबुद्धविशुद्धैकसच्चिदानन्द-	
मस्यहम्	ते. वि. ३।११
नित्यमगन्धवच्च यत् । अनाद्यनन्तं	
महतः परं ध्रुवं निचाप्य तन्मृत्यु-	
मुखात्प्रमुच्यते	कठो. ३।१५
नित्यमङ्गलमन्दिरम् [त्रि.म.ना. ७।८ ×	सि. सा. ६।१
नित्यमन्तर्मुखः स्वच्छः स्वात्मनाऽन्तः-	
प्रपूर्णधीः ।... कुरु कर्माणि वै द्विज	अ. पू. ९।११५
नित्यमुक्तस्वरूपं कैवल्यानन्दरूपं	सि. सा. ६।१
नित्यमुक्तस्वरूपमनाधारमादि-	
मध्यांतशून्यं	त्रि. म. ना. ७।७
नित्यमेकाग्रभक्तिः स्याद्गोपीचन्दन-	
धारणात्	वासुदे. १३
नित्ययुक्तस्य योगिनः	भ. गी. ८।१४
नित्ययुक्ता उपासते [भ. गी. ९।१४ + १२।२	
नित्यलीलाभजनानन्दोऽयं	
रसोऽनिर्वचनीयः	सामर. ४९
नित्यविहितकर्मफलत्यागः प्रत्याहारः	शांडि. १।८।१
नित्यशुद्धचिदानन्दसत्तामात्रोहमव्ययः	ते. वि. ३।११
नित्यशुद्धबुद्धपरब्रह्मानन्दमयोभवति	ना. पू. ता. २।४
नित्यशुद्धबुद्धमुक्तसत्यपरमानन्दान्ता-	
द्वयपरिपूर्णः परमात्मा ब्रह्मैवाहं	
रामोऽस्मि	म. वा. र. ९
नित्यशुद्धविमुक्तैकमखण्डानन्द-	
मद्वयम् । सत्यं ज्ञानमनन्तं यत्परं	
ब्रह्माहमद्वयम्	वराहो. ३।२
(तदनु) नित्यशुद्धः परमात्माऽहमेव	मं. ब्रा. ३।२
नित्यशुद्धाय बुद्धाय नित्यायाद्वैत-	
रूपिणे । आनन्दायात्मरूपाय	
नारायण नमोऽस्तु ते	ना. उ. ता. २।२

नित्यशेषस्वरूपोऽस्मि सर्वातीतो-	
ऽस्म्यहं सदा	ते. वि. ३।१२
नित्यसृष्टिहेतुभूता च का	राधिको. १
नित्यस्योक्ताः शरीरिणः	भ. गी. २।१८
नित्यसाकारस्त्वाद्यन्तशून्यः	
शाश्वतः (नारायणः)	त्रि.म. ना. २।१
नित्यं च समचित्तत्वं	भ. गी. १३।१०
नित्यं त्रिषवणस्नायी पयोमूल-	
फलादिभुक् ।... ततः सिद्धमनु-	
भूत्वा जीवन्मुक्तो भवेन्मुनिः	रामर. ४।१-९
नित्यं दर्शनकाक्षिणः	भ. गी. ११।५२
नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम्	भ. गी. ३।१५
नित्यं वा मन्यसे मृतम्	भ. गी. २।२६
नित्यं विभुं सर्वगतं सुसूक्ष्मं तदव्ययं	
तद्भूतयोनिं परिपश्यन्ति धीराः	मुण्डको. १।१।६
नित्यं विभुं सर्वगतं सुसूक्ष्मं च तदव्ययं	
[पा. ब्र. ३।४ + महो. ४।८६ +	रुद्रह. ३२
नित्यं विभुं सर्वगतं सुसूक्ष्मं च तद-	
व्ययम् । तद्भूतयोनिं पश्यन्ति	
धीरा आत्मानमात्मनि	रुद्रह. ३२
(ॐ) नित्यं शुद्धं बुद्धं निर्विकल्पं	
निराख्यातमनादिनिधनमेकं...	
सर्वदाऽनवच्छिन्नं परं ब्रह्म	यो. चू. ७२
नित्यं शुद्धं बुद्धं मुक्तं..	म. वा. र. १४
नित्यं शुद्धं बुद्धं मुक्तं सत्यं सूक्ष्मं	
परिपूर्णमद्वयं... ब्रह्मैव	नृसिंहो. ९।८
नित्यं स गच्छेत्पदमनामकम्	२प्रणवो. १३
नित्यं सर्वगतं विद्धि शब्दब्रह्म सनातनम्	गान्धर्वो. ४
नित्यं सर्वसन्देहनाशनम्	निर्वाणो. ८
नित्यः शुद्धः सदाशिवः । सर्वासर्व-	
विहीनोऽस्मि	मैत्रे. ३।६
(किन्तु) नित्यः शुद्धो निरञ्जनो	
विभुरद्वयः शिव एकः...	त्रि. ब्रा. १
नित्यः शुद्धो निरञ्जनो विभुरद्वयः	
शिव एकः	त्रि. ब्रा. १।१
नित्यः शुद्धो बुद्धमुक्तस्वभावः...	
आनन्दाब्धिर्यः परः सोहऽस्मि	मैत्रे. १।१६
नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं	
सनातनः [भवसं. २।३९ +	भ. गी. २।२४

नित्यः सर्वगतो ह्यात्मा कूटस्थो
 दोषवर्जितः। एकः सम्भिद्यते भ्रान्त्या
 मायया न स्वरूपतः [जा. द. १०।२+ अ. पृ. ५।७५
 नित्यानन्दमयं ब्रह्म केवलं सर्वदा स्वयम्
 [ते. वि. ६।७२+ ६।१०२
 नित्यानन्दमयोऽप्यात्मा ना. प. ८।१६
 नित्यानन्दस्वरूपोऽहम् ते. वि. ३।२७
 नित्यानन्दं परमसुखं केवलं ज्ञात-
 मूर्ति... भावातीतं त्रिगुणरहितं
 सद्रूपं ते नमामि शु. र. १।१९
 नित्यानन्दं सदैकरसं (आत्मानं) नसिहो. १।१
 नित्यानन्दः प्रसन्नात्मा ह्यन्यचिन्ता-
 विवर्जितः.. स जीवन्मुक्त उच्यते म. वा. र. ८
 नित्यानन्दो निर्विकल्पो निराकारः।
 अचिन्त्यशक्तिर्भगवान् गिरिशः शरभो. २१
 [मोक्ष इति च] नित्यानित्यवस्तु-
 विचारादनित्य-संसार-सुख-
 दुःखविषयसमस्त-श्रेय-ममता
 बन्धक्षयो मोक्षः निरा. र. २२
 नित्यानित्यविवेकश्च द्वाहामुत्रविगता
 बराहो. २।३
 नित्यानित्यत्वे परस्परविरुद्धधर्मौ,
 तयोरेकस्मिन्ब्रह्मण्यत्यन्त-
 विरुद्धं भवति त्रि. म. ना. २।१
 नित्यानित्यो व्यक्ताव्यक्तो
 ब्रह्माब्रह्माहम् अ. शिरः. १
 नित्यानुभवरूपस्य कोमैत्रानुभवः पृथक् अवधू. २१
 (अथ) नित्योऽक्षरः परमः स्वराट् त्रि. म. ना. २।८
 नित्योदितं विमलमाद्यमनन्तरूपं
 ब्रह्मास्मि अ. पृ. १।१९
 नित्योदितो निराभासो द्रष्टा
 साक्षी चिदात्मकः महो. ६।८०
 (अथ) नित्यो देव एको नारायणः नारा. २
 नित्यो नित्यानां चेतनश्चेतनानां...
 तमात्मस्थं येऽनुभवन्ति धीरास्तेषां
 ज्ञान्तः शाश्वती नेतरेषाम् कटो. ५।१३
 नित्यो नित्यानां चेतनश्चेतनानां...
 तत्कारणं साङ्ख्ययोगाधिगम्यं
 [श्वेता. ६।१३+ भवसं. २।४८

नित्यो नित्यानां चेतनश्चेतनानां...
 तं पीठं येऽनुभवन्ति धीरास्तेषां
 सुखं शाश्वतं नेतरेषाम् गो. पू. ३।३
 नित्या नित्यानां चेतना चेतना-
 नामेका बहूनां विदधाति कामान् गुह्यका. ७१
 नित्योऽयं भर्मा ब्राह्मणानां ब्रह्मचारि-
 गृहिवानपमथ्यनीनाम् भस्मजा. १।६
 नित्यो निष्कलङ्को निर्विकल्पो
 निराकारो निराकारः शूद्रो
 देव एको नारायणो न
 द्वितीयोऽस्ति कश्चिन् त्रि. म. ना. १।९
 नित्योऽस्मि विमलोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।२
 नित्योऽहं निरवयोऽहं निष्कियो-
 ऽस्मि निराकारः... निर्मलो
 निर्विकल्पोऽहं.. ब्र. वि. ९७
 नित्योऽहं शाश्वतो ह्यजः ते. वि. ३।४८
 निद्राय शृणु सत्त्वस्था जाता भुवि
 महागुणाः । ते नित्यमेवाभ्युदिता
 मुदिता ख इवेन्द्रवः महो. ४।१७
 निद्रायो नाम मुनिराट् प्राप्तविद्यश्च
 बालकः । विद्वत्स्तीर्थयात्रार्थं
 पित्रानुज्ञातवान्स्वयम् महो. ३।१
 निद्रायो नाम मुनिः पप्रच्छ कभुं
 भगवन्तमात्मानात्मविवेकमनु-
 ब्रूहीति ते. वि. ५।१
 निदिध्यासनमित्येतत् पूर्णबोधस्य
 कारणम् (श्रवणं तु गुरोः पूर्व
 मननं तदनन्तरम्) शु. र. ३।१३
 निदिध्यासनं दध्यात् कुंडिको. ९
 निद्रायरूपनाशस्तु वर्तते देहमुक्तिके
 निद्रादौ जागरस्यान्ते... लक्षणं
 मुक्तचेतसः अमन. २।६४
 निद्रालस्यप्रमादोत्थं भ. गी. १८।३९
 निद्राभयसरीत्थं हिंसादितरङ्गं
 तृष्णावर्तं दारपङ्कं संसारबाधि
 तर्तु... तारकमवलोकयेत् मं. ब्रा. १।२

निद्राभिक्षे स्नानशौचे नेच्छामि न
करोमि च । द्रष्टारश्चेत्कल्पयन्तु
किं मे स्यादन्यकल्पनात् अवधू. १४
निद्राया लोकवार्तायाः शब्दादेर्गात्म-
विस्मृतेः । कचिन्नावसरं दत्त्वा
चिन्तयात्मानमात्मनि अव्यात्मो. ५
निद्रालस्ये मोहगौ... गुणास्तामसस्य शारीरको. ८
निद्रैवान्तर्हितेन्द्रियः शुद्धितमया धिया
स्वप्नद्वयः पश्यतीन्द्रियविलेऽविवशः
प्रणवाख्यं.. सोऽपि प्रणवाख्यः.. मैत्रा. ६।२५
निधनमिति व्यक्षरं तत्सममेव भवति छांदो. २।१०।४
निधानं त्रीजमव्ययम् भ.गी.१।१८
निधाय भारं पुनरस्त्येति चित्त्यु. १४।१
निधिदाताऽन्नदो मत इति द्वितीयः पादः ग. पू. १।१३
निन्दन्तस्तव सामर्थ्यं भ.गी.२।३६
(पवं) निन्दागर्व-मत्सर-दम्भ-दर्पेच्छा-
द्वेष-सुख-दुःख-काम-क्रोध-लोभ-
मोहहर्षासूयाहंकारादींश्च हित्वा
स्वपुः कुणपमिव दृश्यते प. हं. ३
निन्दायो अस्मान्दिप्साच्च सर्वास्ता-
न्मष्मन् (भस्मसात्) कुरु सहवै. ८
निन्दास्तुतिव्यतिरिक्तो न मन्त्रतन्त्रो-
पासको देवान्तरध्यानशून्यः...
ब्रह्मप्रणवानुसन्धानेन यः कृतकृत्यो
भवति स परमहंसपरित्राद् प. हं. ५.११
निन्दाहङ्कारमत्सरगर्वदम्भेर्घ्या-
सूयेच्छाद्वेषसुखदुःखकामक्रोध-
लोभमोहादीन् विसृज्य...
जातरूपधरश्चरेदात्मानम् ना.प.३।८७
निन्दितो न शपेत्परान् [कठरु. ७+ कुंडिको. १२
निपातेषु चैनं वैय्याकरणा उक्षजं
समामनन्ति २प्रणवो. १४
निपीडय सीविनीं सूक्ष्मं दक्षिणेत-
गुल्फतः । वामं याम्येन गुल्फेन
मुक्तासनमिदं स्मृतम् जा. द. ३।८
निबद्धः स्वेन कर्मणा भ.गी.१।८।६०
निबध्नन्ति धनत्रय [भ.गी.४।४१ +१।९
निबध्नन्ति महाबाहो भ.गी.१४।५

निबन्धायासुरी मता भ.गी.१६।५
निबोधस्वात्मबोधोऽयं सद्यःप्रत्ययकारकः अमन.२।२५
निमगाऽहं त्वयि मृजे स्वाहा तैत्ति. १।४।३
निमज्जनं पृथिव्याः स्थानादपसरणं
सुराणां [मैत्रा. १।८+ मैत्रे. १।३
निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन् भ.गी.११।३३
निमित्तस्वातुर्गः, अनिमित्तः क्रम-
मन्यासः ना. प. ५।३
निमित्तस्यानिमित्तत्वमिष्यते
भूतदर्शनात् अ. गां. २.५
निमित्तं किञ्चिदाश्रित्य ग्लु शब्दः
प्रवर्तते । यतो वाचो निर्वर्तन्ते कठरु. ३४
निमित्तं हि सदा चित्तं संपृश-
त्यध्वसु त्रिषु । अनिमित्तो
विपर्यासः कथं तस्य भविष्यति अ. गां. २.७
निमित्तानि च पश्यामि भ.गी.१।३०
निमिषार्धं न तिष्ठन्ति वृत्तिं ब्रह्ममयीं
विना (ब्रह्मनिष्ठाः) ते. वि. १।४७
निमिषोच्छ्वासपलकैर्नाडिभिः
प्रहरैर्दिनैः अमन. १।३२
निमीलनादि कूर्मकर्म (कूर्मवायोः) शांडि. १।४।९
निमीलनादिकूर्मस्य क्षुधा तु कुरस्य च जा. द. ४।३४
निमीलितदर्शनममादृष्टिः मं. ब्रा. २।२
निमीलिताक्षस्य पुरप्रयाणि सि. शि. १६
निमेषकाले तस्याः प्रलयो भवति त्रि.म.ना. ४।६
निम्नाभिं कम्बुकण्ठं (गणेशं) ग. पू. २।७
निम्लोचन्ति ह्यन्या देवताः, न वायुः.. बृह. १।५।२२
नियतस्य तु सन्यासः भ.गी. १।८।७
नियतं कुरु कर्म त्वं भ.गी. ३।८
नियतं क्रियतेऽर्जुन भ.गी. १।८।९
नियतं सङ्गरहितं भ.गी. १।८।२३
नियतिसहिताः शृङ्गारादयो नव
रसा अणिमादयः भावनो. ३
नियतिं न विमुञ्चन्ति महान्तो
भास्करा इव । (अन्धिवद्धृतमर्यादा
भवन्ति विशदाशयाः) महो. ४।२०+ ना.प. ५।२२
नियन्तेश्वरः सर्वादिमानि नृसिंहो. ९।४
नियम्य भरतर्षभ भ.गी. ३।४१

नियम्यारभतेऽर्जुन	भ. गी. ३।७	निरतिशयदिव्यतेजोराश्यन्तर-
नियामनसमर्थोऽयं निनादो		समासीनमादिनारायणं ध्यात्वा
निशिताकुशः । नादोऽन्तर-		...विद्याविद्ययोः सन्धौ वैकुण्ठ-
ङ्गसारङ्गबन्धने वागुरायते	ना. बि. ४५	पुरमाभाति त्रि.म.ना. ६।६
नियमः स्वान्तरिन्द्रियनिग्रहः	निर्वाणो. ५	निरतिशय-निरङ्कुश-सर्वज्ञ-सर्वशक्ति...
नियमानन्दविशेषगण्यं मुनिजनैरुप-		कल्याणगुणाकारो भवति त्रि.म.ना. २।६
सङ्कीर्णं नैमिषारण्यं...	ना. प. १।१	निरतिशयपरमानन्दपरममूर्तिविशेष-
नियमेष्वप्रमत्तस्तु यमेषु च		मण्डलं...द्वात्रिंशद्व्यूहमेदैरधिष्ठितम् त्रि.म.ना. ७।८
सदा भवेत्	ना. प. ६।३२	निरतिशयपरमानन्दलक्षणपरब्रह्मणः
नियुक्तस्तु यातिः श्राद्धं देवे वा मांस-		परममूर्तिपरमतत्त्वविलासविशेष-
मुत्सृजेत् । यावन्ति पशुरोमाणि		मण्डलं...द्वात्रिंशद्व्यूहमेदैरधिष्ठितम् त्रि.म.ना. ७।८
तावन्नरकमृच्छति	इतिहा. २८	निरतिशयब्रह्मगन्धस्वरूपं...आदि-
नियोजयसि केशव	भ. गी. ३।१	नारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
निरञ्जनमनन्तब्रह्मानन्दसमष्टिकन्दं..		निरतिशयब्रह्मानन्दपरममूर्तिमहायन्त्रं
स्वयम्प्रकाशमनिशं ज्वलति	त्रि.म.ना. ७।७	...चित्स्वरूपं...विजयते त्रि.म.ना. ७।९
निरञ्जनमनामयं हुम्फट्कुर्वाणं...		निरतिशयलक्षणमहाविष्णुस्वरूपं...
शिवं प्रणम्य... कृताञ्जलिपुटः		विष्वक्सेनं ध्यात्वा...ब्रह्मतेजो-
पप्रच्छ	भस्मजा. १।१	मयानवलोक्योपासकः परमा-
निरञ्जनं निराकारं निराश्रयं निरति-		नन्दं प्राप त्रि.म.ना. ६।६
शयाद्वैतपरमानन्दलक्षणमादि-		निरतिशयानन्दचामरविशेषैः परि-
नारायणं ध्यायेत्	त्रि.म.ना. ७।१२	सेवितं... निरतिशयाद्वैतपरमा-
निरञ्जनं निष्क्रियं सन्मात्रं चिदा-		नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
नन्दैकरसं शिवं प्रशान्तममृतं		निरतिशयाद्वैतपरमानन्दलक्षणोभूत्वा त्रि.म.ना. ८।३
तत्परं च ब्रह्म	शाण्डि. २।१।३	निरतिशयानन्दतेजोमण्डलमद्वैत-
निरञ्जनं परब्रह्मस्वरूपं परब्रह्मणः		परमानन्दलक्षणपरब्रह्मणः...
परमरहस्यकैवल्यं...विजयते	त्रि.म.ना. ७।९	द्वात्रिंशद्व्यूहमेदैरधिष्ठितम् त्रि.म.ना. ७।८
निरञ्जनः परमं साम्यमुपैति	मुण्ड. ३।१।३	निरतिशयानन्दतेजोराशिविशेषं(ब्रह्म) त्रि.म.ना. ४।१
निरञ्जने विलीयेते मनोवायू	ना. बि. ५०	निरतिशयानन्ददिव्यतेजोराशिः त्रि.म.ना. ६।६
निरञ्जनो निराख्यातो निर्विकल्पो..	सि. बि. १	निरतिशयानन्द-परममङ्गलविशेष-
(ॐ) निरञ्जनो निराख्येयो		समष्ट्याकारं...द्वात्रिंशद्व्यूहमेदै-
निर्विकल्पो निरामयः (पाठः)	सि. बि. १	रधिष्ठितम् त्रि.म.ना. ७।८
निरञ्जनो निर्विकारो निरभिमानः		निरतिशयानन्दपारावारो भूत्वा...
(आत्मा)	१ आत्मो. १	महामायां नमस्कृत्य...महाविराट्-
निरञ्जनो निर्विकारः...सोऽचिन्त्यो		पदं प्राप त्रि.म.ना. ६।३
निर्वर्ण्यश्च पुनात्यशुद्धान्यपूतानि	१ आत्मो. १	निरतिशयानन्दमयानन्तपरमविभूति-
निरतिशयदिव्यतेजोमण्डलं...निरति-		समष्ट्या विश्वाकारः त्रि.म.ना. २।६
शयपरमानन्दपारावारमनन्तै-		निरतिशयानन्दलक्षणं प्रणवाख्यं
रानन्दपुरुषैश्चद्रूपैरधिष्ठितम्	त्रि.म.ना. ७।२	विमानं विराजते त्रि.म.ना. ७।९
निरतिशयदिव्यतेजोराशिः	त्रि.म.ना. ७।४	

निरतिशयानन्दसहस्रप्राकारैरलङ्कृतं...
 शब्दमितपुष्पवृष्टिभिः समन्ततः
 सन्ततम् । तदेव त्रिपात्रिभूति-
 वैकुण्ठस्थानं परमकैवल्यम् त्रि.म.ना. ७।८
 निरतिशयानन्दं प्राप्य...बोधानन्द-
 विमानपरम्परासुपासकः परमा-
 नन्दं प्राप त्रि. म.ना. ६।७
 निरतिशयानन्दाद्वितीयोऽहमेव त्रि.म.ना. ८।६
 निरतिशयानन्दासन्ततद्विपर्वताकार-
 मद्वितीयं स्वयम्प्रकाशमनिशं
 ज्वलति त्रि.म.ना. ७।७
 निरतिशयानन्दैरनन्तबुन्दावनैरति-
 शोभितः खिलपत्रिणाणां परम-
 पवित्रं...तुलसीवैकुण्ठं प्रविश्य...
 निरतिशयसौन्दर्यलावण्याधि-
 देवतां...श्रीसखीमेवं तुलसीं
 ध्यात्वा...गत्वा गत्वा ब्रह्मवनेषु...
 तत्रानन्दतरङ्गिण्याः प्रवाहेषु
 स्नात्वा बोधानन्दवनं प्राप्य...
 तन्मध्ये च शुद्धबोधानन्दवैकुण्ठं
 यदेव ब्रह्मविद्यापादवैकुण्ठम् त्रि.म.ना. ६।८
 निरन्तरनिरुपमनिरतिशयोत्कट-
 ज्ञानानन्दानन्तगुच्छफलैरलङ्कृतं
 ...आदिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
 निरन्तरसमाधिपरम्पराभिर्जगदी-
 श्वराकाराः सर्वत्र सर्वावस्थासु
 विभान्ति त्रि.म.ना. ५।५
 निरन्तरं नारायणो वैकुण्ठे रमया
 रहस्यलीलां सङ्गायमानोऽभवत् सामर. ३
 निरन्तराभिनवं...शाश्वतं परमं पदं...
 स्वयम्प्रकाशमनिशं ज्वलति त्रि.म.ना. ७।७
 निरवयं निरञ्जनम् । अमृतस्यपरंसेतुं श्वेताश्व. ६।१९
 निरवयं निरञ्जनं निराकारं निरा-
 श्रयं...आदिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
 निरवधिनाराचविकिरपातो निदाघ-
 विनोदनधारागृहशीकरवर्षणमिव...
 भवितव्यमेवं दृढवैराग्याद्बोधो भवति सहो. ४।२६
 निरवधिनिजबोधोऽहं शुभतरभावो-
 ऽहमप्रमेयोऽहम् आ. प्र. ७

निरवयवं निराधारं निर्विकारं...
 निर्मलं निरवयं...कूटस्थमचलं...
 देशतः कालतो वस्तुतः परिच्छेद-
 रहितं...शाश्वतं परमं पदं...
 ज्वलति त्रि.म.ना. ७।७
 'निरवयवं ब्रह्मचैतन्यं' इति सर्वाप-
 निषत्सु सर्वशास्त्रसिद्धान्तेषु भ्रूयते त्रि.म.ना. २।१
 निरवयवात्मा केवलः सूक्ष्मो निर्ममो
 निरञ्जनो निर्विकारः...पुनात्य-
 शुद्धान्यपूतानि १ आत्मो. ६
 निरस्तकल्पनाजालमचित्तत्वं परं पदम् महो. ९।६०
 निरस्तविषयासङ्गं सन्निरुद्धं मनो
 हृदि । यदा यात्युन्मनीभावं
 तदा तत्परमं पदम् त्र. बि. ४
 निरस्तविषयासङ्गं सन्निरुध्यमनोहृदि । यदा
 यात्युन्मनीभावस्तदा तत्परमं पदम् त्रि. ता. ५।४
 निरस्तातिशयाह्लादसुखभावैकलक्षणा ।
 भेषजं भगवत्प्राप्तिरेकान्ता-
 त्यन्तिकी मता भवसं. १।३१
 निरस्ताविद्यातमोमोहो (अहं)
 एवेति [ग. शो. १।४+ रामो. २।४
 निरंशोऽस्मि चिदाकाशमिति मत्वा न
 शोचति अ. पू. ५।९२
 निरंशोऽस्मि निराभासो न मनो-
 ऽनेन्द्रियोऽस्म्यहम् ते. बि. ३।४४
 निराकारं निराभासं २ तत्त्वो. २
 निराकारं निराश्रयं निरतिशयाद्वैत...
 आदिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
 निराकारा निष्परिग्रहा अशिखा
 अयज्ञोपवीता अन्धा बधिरा मुग्धाः
 क्लीबा मूका उन्मत्ता इव परिवर्त-
 मानाः...प्रणवमेव परं ब्रह्मात्मप्रकाशं
 शून्यं जानन्तस्तत्रैव परिसमाप्ताः नृसिंहो. ६।३
 निराकारोऽस्म्यहं सदा । केवलं
 ब्रह्ममात्रोऽस्मि ते. बि. ३।२१
 निरात्मकत्वादसङ्ख्योऽयोनिश्चिन्त्यः मैत्रा. ६।२०
 निरात्मकत्वान्न सुखदुःखभागभवति मैत्रा. ६।२१

निरात्मकमात्मैवेदं सर्वं तस्मात्सर्वा-
त्मकेनाकारेण सर्वात्मकमात्मान-
मन्विच्छेत् नृसिंहो. ७।२
निराधारं निर्विकारं निरञ्जनमनन्तं
ब्रह्मानन्दसमष्टिकन्दं.. सि.सा. १।१
निरानन्दोऽपि सानन्दः सद्यासव
बभूव सः अ. पू. ३।१८
निरामयं शान्तमुमासहायं १विल्वो. ११
निरालम्बस्तु (योगः) समस्तनाम-
रूपकर्मातिदूरतया... भावनं
निरालम्बयोगः... त्रि.म.ना. ८।४
निरालम्बपीठः (पीठम्) निर्वाणो. १।४
निरालम्बं पदं प्राप्तं २ तत्त्वो. ७
निरालम्बं समाश्रित्य सालम्बं विज-
हाति यः । स सञ्ज्ञासी च योगी
च कैवल्यं पदमश्रुते निरालं. २
निराशता निर्भयता नित्यता समता
ज्ञता ।... हेयोपादेयनिर्मुक्ते ज्ञे
तिष्ठन्त्यपवासनम् महो. ६।२९, ३०
निराशीरपरिग्रहः भ. गी. ५।१०
निराशीर्निर्ममो भूत्वा भ. गी. ३।३०
निराशीर्यतचित्तात्मा भ. गी. ४।११
निराश्रयमतिनिर्मलानन्तकोटि-
रविप्रकाशैकोज्वलं.. कैवल्यानन्द-
रूपं.. शाश्वतं शश्वद्विभाति सि.सा. ६।१
निराहारस्य देहिनः भ. गी. २।५
निरिच्छत्वादकर्ताऽसौ कर्ता सन्निधि-
मात्रतः (आत्मा) महो. ४।१४
निरिच्छं प्रतिबिम्बन्ति जगन्ति
मुकुरे यथा महो. ५।५५
निरिच्छे संस्थिते रत्ने यथा लोकः
प्रवर्तते । सत्तामात्रे परे तत्त्वे
तथैवायं जगद्रूपः महो. ४।१३
निरिच्छोः परिपूर्णस्य नेच्छा
सम्भवति क्वचित् अ. पू. ६।७
निरिन्द्रियो नियन्ताऽहं म. वा. १.९
निरिन्धनज्योतिरिवोपशान्तो न
चोद्विजेदुद्विजेद्यत्रकुत्र... म. वा. र. ९
निरीश्वरोऽहं निरहं च निर्ममः कुण्डिको. १७

निरीहोऽस्मि निरामयः । सदा-
ऽसङ्गस्वरूपोऽस्मि ते. वि. ३।६
निरुक्तस्योदशस्तोभः सञ्चरो हुङ्कारः छांदो. १।१३।३
निरुक्तं चानिरुक्तं च.. यदिदं
किञ्च । तत्सत्यमित्याचक्षते तैत्ति. २।६
निरुक्तः सोमस्य मृदुश्लक्ष्णवायोः
श्लक्ष्णं बलवदिन्द्रस्य... तान्सर्वा-
नेवोपसेवेत वारुणं त्वेव वर्जयेत् छां. उ. २।२२।१
निरुद्धं योगसेवया भ. गी. ६।२०
निरुध्य मारुतं गाढं शक्तिचालन-
युक्तिः । अष्टधा कुण्डलीभूता-
मूर्ध्वा कुर्यात्तु कुण्डलीम् यो. शि. १।८२
निरुध्य वायुना दीप्तो वहिरुद्गात
कुण्डलीम् । पुनः सुपुञ्जया वायु-
वह्निना सह गच्छति जा. द. ६।४२
निरुपमनिरवद्यनित्यशुद्धबुद्ध.. विमान-
जालावलिभिः समाकुलम् सि. सा. ६
निरुपाधिकनित्यं यत्सुप्तौ सर्वसुखा-
त्मकम् । सुस्वरूपत्वमस्त्येतत्.. वराहो. ३।१०
निरुपाधिकसाकारस्त्रिविधः ब्रह्मवि-
द्यासाकारश्चानन्दसाकार
उभयात्मकसाकार इति त्रि.म.ना. २।१
(तस्मादेव) निरुपाधिकसाकारस्य
निरवयवत्वात्स्वाविकमपि
दूरतो निरस्तम् त्रि.म.ना. २।१
निरुपाधिकी संविदेव कामेश्वरः भावनो. ९
निर्गतगुणत्रयम् निर्वाणो. ३
निर्गता विगताऽभीष्टा हेयोपादेय-
वर्जिता । ब्रह्मन्समाधिशब्देन
परिपूर्णमनोगतिः म. वा. र. १०
निर्गुणध्यानयुक्तस्य समाधिश्च ततो
भवेत् श्यो. त. १०९
निर्गुणं गुणभोक्तृ च भ. गी. १३।१५
निर्गुणं निष्क्रियं सूक्ष्मं.. एकमेवा-
द्वितीयं ब्रह्म अध्यात्मो. ६२
निर्गुणं निष्क्रियं निर्मलं निरवद्यं..
निराकारं.. आदिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
निर्गुणः केवलात्माऽस्मि ते. वि. ३।२१
निर्गुणः केवलोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।२२

निर्गुणः साक्षीभूतः शुद्धः (आत्मा) २ आत्मो. ६
 निर्गुणः...निष्क्रियो निरवयव आत्मा प. वा. २. १५
 निर्गुणोऽस्मि शिवोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३१४
 निर्गुणोऽस्मि समोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३१४
 निर्गुणोऽहं परात्परः ते. विं. ४११
 निर्गुणः शान्तसन्देहो जीवन्मुक्तो..
 अतिर्वाणोऽपि निर्वाणश्चित्रदीप
 इव स्थितः अश्व्युप. ४२
 निर्जीवः काष्ठवत्तिष्ठेत् अमन. ११२५
 निर्णिज्य कश्चन चमसं वा पश्चादग्नेः..
 संविशति चर्मणि वा स्थण्डिले वा छान्दो. ५।२।८
 निर्दग्धवासनाबीजः.. सदेहो वा विदे-
 हो वा न भूयो दुःखभागभवेत् अ. पू. ५।१८
 निर्दोषं हि समं ब्रह्म भ. गी. ५।१४
 निर्द्वन्द्वः सदाऽचलगात्रः..नित्यशुद्धः
 परमात्माऽहमेवेत्यखण्डानन्दः पर्णः..
 ब्रह्माहमिति कृतकृत्यो भवति म. वा. २. ८
 निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थः भ. गी. २।४५
 निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थः सर्वत्र
 समदर्शनः ना. प. ४।१३
 निर्द्वन्द्वो निरहङ्कारो निराशीरपरिग्रहः ते. विं. १।३
 निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो भ. गी. ५।३
 निर्यनोऽपि सदा तुष्टोऽप्यसहायो
 महाबलः २ आत्मो. १२
 निर्धृताशेषपापौघो मत्सायुज्यं
 भजत्ययम् मुक्तिको. १।२१
 निर्वीजं त्रैपदं तत्त्वं तदस्मीति
 विचिन्तये सुवा. शीर्षक. १
 निर्वीजा वासना यत्र तत्तुयं
 सिद्धिदं स्मृतम् अ. पू. ५।१६
 निर्भावं निरहङ्कारं निर्मनस्कमनीहितम् १ सं. सो. २।३७
 निर्भुजवक्ता इति ह स्माह ह्रस्वो
 माण्डूकेयः ३ ऐत. १।५।२
 निर्ममः शुक्लध्यानपरायणोऽध्यात्म-
 निष्ठः.. ब्रह्माहमस्मीति ब्रह्मप्रणव-
 मनुस्मरन्.. सञ्ज्यासेनैव देहत्यागं
 करोति स कृतकृत्यः.. ना. प. ३।८७
 निर्ममेति विमुच्यते [पैङ्गलो. ४।२०+ महो. ४।८२
 निर्ममो निरञ्जनो निर्विकारः...

सोऽचिन्त्यो निर्वर्णश्च पुना-
 त्यशुद्धानि.. एष परमात्मा नाम १ आत्मो. ३
 निर्ममो निरहङ्कारः [ना. प. ६।२५+भ. गी. २।७१+१।२।३
 निर्ममो निरहङ्कारो निरपेक्षः ना. प. ३।७६
 निर्ममोऽध्यात्मनिष्ठः..ज्ञानवैराग्ययुक्तो..
 भैक्षमाणो ब्रह्मभूयाय कल्पते प. हं. प. ६
 निर्मलगात्रम्, निरालम्बपीठम् निर्वाणो. ४
 निर्मलनिर्वाणमूर्तिरेवाहम् आ. प्र. ७
 निर्मलसहजस्थितपुरुषं न दिवारात्रि-
 भेदोऽप्यस्ति अमन. २।१०५
 निर्मलं निमनस्कं च निराभासं
 सदा त्यज अमन. २।२६
 निर्मलायां निराशयां स्वसंविन्नौ
 स्थितोऽस्म्यहम् १ सं. सो. २।५१
 निर्मानमोहा भित्तसङ्गदोषाः भ. गी. ११।५५
 निर्मानश्चानहङ्कारो.. नैव कुप्यति न
 द्वेष्टि नानृतं भाषते गिरा ना. प. ५।२५
 निर्मूलं कलनां त्यक्त्वा वासनां यः
 शमं गतः ज्ञेयं त्यागमिमं विद्धि
 मुक्तं तं ब्राह्मणोत्तमम् महो. ६।४६
 निर्मूलप्रविनष्टमारुततया निर्जावकाष्ठो-
 पमः..निर्वातस्थितदीपवत्
 सहजवान् पार्श्वस्थितिर्दृश्यते अमन. २।७५
 निर्मोक्षायैह भूतानां लिङ्गग्रामो
 निरर्थकः ना. प. ४।३३
 निर्यक्ष्ममचीचते कृत्यान्निर्कृतिं च सहवै. ५
 नियोगक्षेम आत्मवान् भ. गी. २।४५
 निर्लेपकं निरापायं कूटस्थमचलं
 ध्रुवम् । ज्योतिषामपि तज्ज्योति-
 स्तमः पारे प्रतिष्ठितम् यो. शि. ३।२१
 निर्वचनमनौपम्यं निरुपाख्यं किं
 तद्वचन्यम् मैत्रा. ६।७
 निर्वाणो देवता, निष्कुलप्रवृत्तिः निर्वाणो. १
 निर्वाणोपनिषद्वैयं..स्वमात्रं..चिन्तयेत् निर्वाणो. शी. ५
 निर्वाणोऽस्मि निरीदोऽस्मि निरंशोऽस्मि १ सं. सो. २।५६
 निर्वातस्थितदीपवच्च सहजाखण्ड-
 स्वभावं परं..तेजोऽमनस्के ध्रुवम् अमन. २।७६
 निर्वातस्थो यथा दीपो..जगत्पार-
 निर्मुक्तस्तथा योगो लयङ्गतः अमन. १।२६

निर्वाणपदमाश्रित्ययोगी कैवल्यमश्नुते	त्रि. ब्रा. १७३	निर्विकारं निराश्रयम् । अयोतिषामपि	
निर्वाणवान्निर्मननः क्षीणचित्तः		तज्ज्योतिस्तमःपारे प्रतिष्ठितम्	यो. शि. ३।२१
प्रशान्तधीः । जाग्रत्येव सुषुप्तिस्थः		निर्विकारे निराकारे निर्विशेषे	
कुरु कर्माणि वै द्विज	अ. पू. ५।११४	भिदा कुतः	अध्यात्मो. २२
निर्विकल्पमनन्तं च... अप्रमेय-		निर्विकारो निरामयः । सर्वनादान्त-	
मनाद्यन्नं यज्ज्ञात्वा मुच्यते बुधः	त्रि. ता. ५।९	रोऽसि त्वं..	ते. विं. ५।७१
निर्विकल्पमनन्तं च हेतुदृष्टान्त-		निर्विकारोऽहमव्ययः	ते. विं. ३।६
वर्जितम् । ज्ञात्वा च.. शिवम् ।		निर्विकारोऽस्मि सोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१०
न निरोधः.. इत्येषा परमार्थता	त्र. विं. ९	निर्विशेषब्रह्मतत्त्वं स्वमात्रमिति	
निर्विकल्पस्वरूपात्मा सविकल्प-		चिन्तये	योगकुं. शीर्ष.
विवर्जितः	ते. विं. ४।७५	निर्विशेषं निरञ्जनम् । अलक्षणमलक्ष्यं	
निर्विकल्पस्वरूपोऽस्मि	ते. विं. ३।६	तदप्रतर्क्यमनूपमम्	यो. शि. ३।१६
निर्विकल्पं निरञ्जनम् । एकमेवाद्वयं		निर्विशेषे परानन्दे कथं शब्दः	
ब्रह्म नेह नानाऽस्ति किञ्चन	अध्यात्मो. ६२	प्रवर्तते ।.. तद्ब्रह्मानन्दमद्वन्द्वं..	
निर्विकल्पं निरञ्जनं निराख्यात-		विदित्वा स्वात्मरूपेण न	
मनादिनिधनमेकं परं ब्रह्म	यो. चू. ७२	विभेति कुतश्चन	कठरु. ३५
निर्विकल्पं परं तत्त्वं सदा भूत्वा		निर्वैरः शान्तो दान्तः सर्वतोर्निर्वेदमा-	
परं भवेत्	सौभाग्य. १६	साद्य.. स-रि-ग-म-प-ध-नि-स-	
निर्विकल्पः प्रसन्नात्मा प्राणायामं		संज्ञैर्वैराग्यबोधकरैः स्वरविशेषैः..	
समाचरेत्	म. वा. र. १	मोहयन्नागतं.. नारदमवलोक्य..	
निर्विकल्पः समाधिः स्यान्निवात-		शौनकादिमहर्षयः... उपवेशयित्वा	
स्थितदीपवत्	सरस्व. ५३	स्वयं सर्वेऽप्युपविष्टाः	ना. प. १।१
निर्विकल्पा च चिन्मात्रा वृत्तिः प्रज्ञेति		निर्वैरः शान्तो दान्तः सन्न्यासी...	
कथ्यते । सा सर्वदा भवेद्यस्य		देहत्यागं करोति स मुक्तो भवति	ना. प. १।१
स जीवन्मुक्त इष्यते (उच्यते)	अध्यात्मो. ४४	निर्वैरः सर्वभूतेषु	भ. गी. १।१५५
निर्विकल्पेन मनसा यश्चरेच्छक्तिदेहे		निलयनं चानिलयनं च	तैत्ति. २।६
स कालीरूपो भवेत्	श्रीचक्रो. २	निर्वर्तते तदुभयं वशित्वं चोपजायते	आयुर्वे. ११
निर्विकल्पो निराकाङ्क्षः सर्वव्यापी		निर्वर्तन्ते क्रियाः सर्वास्तस्मिन् दृष्टे	
सोऽचिन्त्यो निर्विण्यश्च पुनात्य-		परावरे	ध्या. विं. १५
शुद्धानि.. एष परमात्मा नाम	१ आत्मो. ३	निवसिष्यसि मय्येव	भ. गी. १२।८
निर्विकल्पोऽस्मि नित्योऽस्मि निरा-		निवातस्थितदीपवदचलसम्पूर्णभावा-	
लम्बोऽस्मि निर्द्वयः	कुण्डिको. २५	भावविहीनकैवल्यज्योतिर्भवति	मं. ब्रा. २।६
निर्विकल्पो ह्ययं दृष्टः प्रपञ्चो-		निवार्यमाणयत्नेन तद्धर्तुं नावश्यकते	अमन. २।७२
पशमोऽद्वयः	वैतथ्य. ३६	निवासः शरणं सुहृत्	भ. गी. ९।१८
निर्विकारतया वृत्त्या ब्रह्माकारतया		निवृत्तस्याप्रवृत्तस्य निश्चलाहितदास्थितिः	अ. शां. ८०
पुनः । वृत्तिविस्मरणं सम्यक्		निवृत्तिर्विषयाणां च प्रत्याहारो	
समाधिरभिधीयते	ते. विं. १।३७	न संशयः	योगो. २४, ३१
निर्विकारस्तथा शिवः	त्रि. ब्रा. २।१३	निवृत्तिः परमा नृत्तिरानन्दो-	
		ऽनुपमः स्मृतः	अध्यात्मो. २९

निवृत्ते: सर्वदुःखानामीशानः प्रभु-
 रव्ययः । अद्वैतः सर्वभावानां देव-
 स्तुर्यो विभुः स्मृतः आगम. १०
 निवृत्तोऽपि प्रपञ्चो मे सत्यवद्भाति
 सर्वदा । सर्पादौ रज्जुसत्तेव ब्रह्म-
 सत्तैव केवलम् आ. प्र. १३
 निशीर्थ शल्यानां मुखा शिवो नः
 शम्भुराभर नीलरु. २।६
 निशोचति निपतति वर्षिष्यति वा
 इति तेज एवं तत्पूर्वं दर्शयित्वा-
 ऽथापः सृजते छांदो. ७।११।१
 निश्चयज्ञानमासनं (ब्रह्मीभूतस्य)
 निश्चयं च परित्यज्य अहं ब्रह्मेति
 निश्चयम् । आनन्दभरितस्वान्तो
 वैदेही मुक्त एव सः ते. बि. ४।३८
 निश्चयं शृणु मे तत्र भ. गी. १८।४
 निश्चयेन सर्वाद्वैतं कर्तव्यम् स्वसंवे. ४
 निश्चलज्ञानमासनम् (आत्मनः)
 निश्चलत्वं प्रदक्षिणत्वम् [आत्मपू. १
 निश्चलं निश्चरचित्तमेकीकुर्यात्... मं. प्रा. २।५
 निश्चलं निर्विकल्पं च निराकारं
 निराश्रयम् अद्वैत. ४५
 निश्चलं (चित्तं) मोक्ष उच्यते ते. बि. १।६
 निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं यो.शि. ६।५८
 योगसेवया २ योगत. १५
 निश्चितं मतमुत्तमम् भ. गी. १८।६
 निश्चितं युक्तियुक्तं च यत्तद्भवति
 नेतरत्.. मायया जायते तु सः अद्वैत. २३
 निश्चितायां यथा रज्ज्वां विकल्पो
 विनिवर्तते । रज्जुरेवेति चाद्वैतं
 तद्वादात्मविनिश्चयः वैतथ्य. १८
 निश्चिता विगताभीष्टा देयोपादेय-
 वर्जिता ।....परिपूर्णा मनोगतिः अ. पू. १।५०
 निश्चेष्टाः स्युः शाद्वलस्था हरिण्यो
 गानानन्दे लीयते विश्वमेतत् गान्धर्वो. ९
 निश्चेष्टो निर्गतारम्भो ह्यानन्दं याति
 तत्त्ववित् अमन. २।२१
 निश्चेष्टो निर्विकारश्च लयो जीवति
 योगिनाम् वराहो. २।८१

निश्चयेयसकरावुभौ भ. गी. ५।२
 निश्चयेयसाययुज्जीतजपध्यानपरायणः त्रि.ब्रा.२।१२८
 निश्चासभूता मे (गुमस्य) विष्णो-
 वेदा जाताः सुवस्तराः । तिलेषु
 तिलवद्देवे वेदान्तः सुप्रतिष्ठितः मुक्तिको. १।९
 निश्चासोच्छ्वासकासाश्च प्राणकर्म.. जा. द. ४।३१
 निश्चासोच्छ्वासनं सर्वं मासानां
 संक्रमो भवेत् जा. द. ४।४५
 निश्शब्दं तत्परं ब्रह्म परमात्मा समीयते ना. बि. ४८
 निश्शब्दं देशमास्थाय तत्रासनमवस्थितः क्षुरिको. २
 निश्शब्दं परमं पदं [ना. बि. ४९+ ध्या. बि. २
 निश्शब्दः शून्यभूतस्तु मूर्ध्नि स्थाने
 ततोऽभ्यसेत् मैत्रा. ६।२३
 निश्शेषितजगत्कार्यः प्राप्ताखिल-
 मनोरथः महो. २।२९
 निषिद्धैर्नवभिर्द्वारैर्निर्जने निरुपद्रवे ।
 निश्चितं त्वात्ममात्रेणावशिष्टं
 योगसेवया १यो.त. १४२
 निषेधनं प्रपञ्चस्य रेचकाख्यः
 समीरितः । ब्रह्मैवास्मीति
 या वृत्तिः पूरको वायुरुच्यते ते. बि. १।३२
 निष्कलं निर्मलं शान्तं सर्वातीतं
 निरामयम् । तदेव जीवरूपेण
 पुण्यपापफलैर्वृतम् [१यो.त.८+ यो. शि. १।५
 निष्कलङ्का समा शुद्धा.. सा ब्रह्म-
 परमात्मेति नामभिः परिगीयते म. वा. र. १३
 निष्कलङ्को निरञ्जनो निर्विकल्पो
 निराख्यातः शुद्धो देव एको
 नारायणो न द्वितीयोऽस्ति कश्चित् नारा. २
 निष्कलात्मा निर्मलात्मा.. म. वा. र. १५
 निष्कलङ्को निर्विकल्पो निरञ्जनो
 निराख्यातः शुद्धो देव एको नारा-
 यणो न द्वितीयोऽस्ति कश्चित् त्रि.म.ना. १।५
 निष्कलः निष्क्रियः शान्तं निरवयं
 निरञ्जनम् श्वेता. ६।१९
 निष्कलं निर्गुणं शान्तं निर्विकारं
 निराश्रयम् । निर्लेपकं निरापायं
 कूटस्थमचलं ध्रुवम् [ब्र.बि. २१+ यो.शि. ३।२१

निष्कलं निर्मलं साक्षात् सकलं
 गगनोपमम् । एतद्रूपं समायातः
 स कथं मोहसागरे यो. शि. १।२०
 निष्कलं निश्चलं शान्तं ब्रह्माहमिति
 संस्मरेत् त्रि. ता. ५।२०
 निष्कलं निष्क्रियं शान्तं निरवद्यं
 निरञ्जनम् । अमृतस्य परं सेतुं.. श्वेताश्व. ६।१९
 निष्कलं निष्प्रपञ्चं च परं तत्त्वं
 तदुच्यते । यस्मादुत्पद्यते सर्वं
 यस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम् अमन. १।९
 निष्कलः सकलोभावः सर्वत्रैव व्यवस्थितः ब्र. वि. ३८
 निष्कलात्मा निर्मलात्मा बुद्धात्मा
 पुरुषात्मकः ते. विं. ४।६८
 निष्कलाय विमोहाय शुद्धाया शुद्ध-
 वैरिणे । अद्वितीयाय महते श्री-
 कृष्णाय नमो नमः गो. पू. ४।१२
 निष्कलां निष्क्रियां शान्तां...
 ब्रह्मात्मनः परां देवीं गुह्यामेकां समाश्रये गुह्यका. ७३
 निष्कले निष्क्रिये शान्ते निरवद्ये
 निरञ्जने । अद्वितीये परे तत्त्वे
 व्योमवत्कल्पना कुतः २आत्मो. ३०
 निष्कलो निरञ्जनो निरभिमानः १आत्मो. ६
 निष्कलोऽस्मि निराकृतिः कुण्डिको. २५
 निष्कलमधो भवेद्भक्तो... राजन्
 शुद्धान्नभोजनात् । प्रसीदन्ती-
 न्द्रियाण्याशु सत्त्वं च परिवर्धते भवसं. ४।१५
 निष्कामानामेव श्रीविद्यासिद्धिः सौभाग्य. ४
 निष्कुलप्रवृत्तिः, निष्केवलज्ञानम् निर्वाणो. १
 निष्कम्य वनमास्थाय ज्ञानयज्ञो
 जितेन्द्रियः । कालकाङ्क्षी चरन्नेव
 ब्रह्मभूयाय कल्पते ना. प. ५।२६
 निष्क्रियोऽस्म्यविकारोऽस्मि
 निर्गुणोऽस्मि निराकृतिः म. वा. र. ९
 निष्ठा ज्ञानस्य या परा भ. गी. १८।५०
 निष्ठा त्वेव विजिज्ञासितव्या छांदो. ७।२०।१
 निष्ठा वेदान्तवाक्यानामथ वाचा-
 मगोचरः । अहं सच्चित्परानन्द-
 ब्रह्मैवास्मि न चेतारः महो. २।११

निष्ठां भगवो जिज्ञास इति छांदो. ७।२०।१
 निष्पत्तौ वैष्णवः शब्दः कणतीति
 कणो भवेत् सौभाग्य. १४
 निष्पन्ना खिलभावशून्यनिभृति-
 स्वात्मस्थितिस्तत्क्षणात्.. निर्वात-
 स्थितदीपवत्सहजवान् पार्श्व-
 स्थितिर्दृश्यते अमन. २।७५
 निष्पन्नं ब्रह्म तत्तदा । स्वस्थं शान्तं
 सनिर्वाणमकथ्यं सुखमुत्तमम् अद्वैत. ४६, ४७
 निस्तिष्ठन्नेव श्रद्धाति निष्ठा त्वेव
 विजिज्ञासितव्या छांदो. ७।२०।१
 निस्स्तुतिर्निर्ममस्कारो निःस्वधाकार
 एव च । चलाचलनिकेतश्च
 यतिर्यादृच्छिको भवेत् [वैतथ्य. ३८+ ना. प. ६।४४
 निस्स्तोत्रो निर्विकारश्च पूज्यपूजा-
 विवर्जितः अ. पू. ५।१००
 निस्स्त्रीकस्य क भोगभूः [याज्ञव. १७+ महो. ३।४८
 निस्त्रैगुण्यपदोऽहं कुक्षिस्थानेकलोक-
 कलनोऽहम् । कूटस्थचेतनोऽहं.. आ. प्र. ६
 निस्त्रैगुण्यस्वरूपानुसन्धानं समयम् निर्वाणो. ६
 निस्त्रैगुण्यो भवार्जुन भ. गी. २।४५
 निस्प्रहः सर्वकामेभ्यः भ. गी. ६।१८
 निस्सङ्गतत्त्वयोगज्ञो निरपेक्षः शनैः
 शनैः । पाशं छित्वा यथा हंसो.. क्षुरिको. २१
 निस्सङ्गव्यवहारत्वाद्भवभावनवर्जनात् ।
 शरीरनाशदर्शित्वाद्वासना न प्रवर्तते अ. पू. ४।८८
 निस्सङ्गः प्रज्ञया भवेत् । निश्चलं
 निश्चरच्चित्तमेकीकुर्यात्प्रयत्नतः अद्वैत. ४५
 निस्संशय ऋषिः, निर्वाणो देवता निर्वाणो. १
 निस्सृतः सर्वभावेभ्यश्चिह्नं यस्य
 न विद्यते आयुर्वे. २७
 निहत्य धार्तराष्ट्राञ्च भ. गी. १।३६
 निहव एकारो विश्वेदेवा औहो
 इकारः प्रजापतिर्हिकारः प्राणः
 स्वरोऽन्नं या वाग्विराट् छांदो. १।१३।२
 निहितमस्माभिरेतद्यथाबुद्धं मनसि मैत्रा. ४।५
 निहितं गुहायाममृतं विश्राजमान-
 मानन्दं तं पश्यन्ति विद्वांसः.. सुबालो. ८।१

निहितं ब्रह्म यो वेद परमे व्योम्नि
 संज्ञिते । सोऽभ्रुते सकलान्कामान्.. कठरु. १४
 नीतिरस्मि जिगीषताम् भ.गी. १०।३८
 नीरदाभं स्वरं सान्द्रं दक्षिणाग्निरु-
 दाहृतम् पं. व्र. ३
 नीरागं निरुपासङ्गं निर्द्वन्द्वं निरुपा-
 श्रयम् । विनिर्याति मनोमोहान्.. महो. ५।६७
 नीरुजश्च युवा चैव भिक्षुर्नावसथे
 वसेत् । परार्थं न प्रतिग्राह्यं.. १सं.सो. २।९३
 नीलजीमूतसङ्काशं.. वनमालिनं..
 सुधीः संस्मरेत्प्रजपेत् ना.पू.ता. ४।१२
 नीलः पतङ्गो हरितो लोहिताक्षस्तडि-
 द्गर्भं ऋतवः समुद्राः । अनादिमत्त्वं
 विभुत्वेन वर्तसे यतो जातानि
 भुवनानि विश्वा श्वेताश्व. ४।४
 नीलाख्या सरस्वती तारोप. ३
 नीला च मुखविद्युन्मालिनी सर्वो-
 षधीनां सर्वप्राणिनां पोषणार्थं
 सर्वरूपा भवति सीतो. १०
 नीलतोयदमध्यस्था विद्युल्लेखेव
 भास्वरा । नीवारशूकवत्तन्वी पीता
 भास्वत्यणूपमा । तस्याः शिखाया
 मध्ये परमात्मा व्यवस्थितः महाना. ९।१२
 [+कालिको. ५+ ना.उ.ता. १।६
 नीहारभ्रूमाकान्तलानिलानां खद्योत-
 विद्युत्फटिकाशनीनाम् । एतानि
 रूपाणि पुरःसराणि ब्रह्मण्यभि-
 व्यक्तिकराणि योगे श्वेताश्व. २।११
 नूनं चैत्यांशरहिता चिद्यदात्मनि
 लीयते ।.. सत्तासामान्यता तदा अ. पू. १।२४
 नृकेसरिविग्रहं योगिध्येयं परं पदं
 साम जानीयाद्यो जानीते नृ. पू. १।२
 सोऽमृतत्वं च गच्छति तै.आ. ३।१५।१
 नृचक्षुसं त्वा हविषा विधेम चित्त्यु. १।५।१
 [महाना. १।११३+
 नृषद्वरस दृतसञ्चोमसदब्जा गोजा
 ऋतजा अद्रिजा ऋतं बृहत् नृ. पू. ३।१
 [कठो. ५।२+महाना. ८।६+१२।३+ मं. ४।४०।५
 [ऋ. अ. ३।७।१४=

नृसिंह इत्याह-यथा यजुरेवैतत् अव्यक्तो. ३
 नृसिंह एवैकल एष तुरीय एष एवोमः नृसिंहो. ४।२
 नृसिंह एष एव भीषण एष एव नृसिंहो. ४।२
 नृसिंहस्वाङ्गीपणत्वात्... एतद्ब्रह्म नृसिंहो. ७।५
 नृसिंह देवेश तव प्रसादतः ।..
 वेदात्मकं ब्रह्म निजं विजानते स्कन्दो. १३
 नृसिंहमनृसिंहं भीषणमभीषणं
 भद्रमभद्रं मृत्युमृत्युममृत्युमृत्युं
 नमाम्यनमाम्यहमनहं नृसि-
 हानुष्टुभैव वुबुधिरे नृसिंहो. ६।१
 नृसिंहश्चिद्रूप एव नृसिंहो. १।१
 नृसिंहं लोकसंहारं सञ्जघान महाबलः शर्भो. ५
 नृसिंहं षष्ठं स्थानं (जानीयात्) नृ. पू. २।३
 नृसिंहः स्वयमुद्रभौ नृसिंहो. ४।३
 नृसिंहानुष्टुभैव जानीयात् नृसिंहो. ६।१
 (ॐ) नृसिंहाय विद्महे वज्रनखाय
 धीमहि । तन्नः सिंहः प्रचोदयात् नृ. प. १।३
 नृसिंहोऽसौ परमेश्वरोऽसौ हि सर्वत्र
 सर्वदा सर्वात्मा सन्सर्वमस्ति नृसिंहो. ४।२
 नेति नेति नह्येतस्मादिति नेत्यन्यत्परं बृह. २।३।६
 नेङ्गते न विवर्तते न च वीत इति छाग. ६।१
 नेङ्गते सोपमा स्मृता भ.गी. ६।१९
 नेति नेतीति रूपत्वादशरीरो भवत्ययम् वराहो. २।६८
 नेति नेतीति विहाय यदवशिष्यते
 सद्व्रयं ब्रह्म तत्सिद्धयैलक्ष्यत्रयानु-
 सन्धानः कर्तव्यः अद्वयता. २
 नेतिनेतीत्यात्मा [बृह. ३।१।२६+४।२।४ +४।४।२२
 (अथ) नेति नेत्येतदित्येति आर्षे. १।२
 नेति हैवोवाच वेत्थो यथाऽसौ लोक
 एवं बहुभिः पुनः पुनः प्रयद्भिर्न
 सम्पूर्णता ३ इति बृह. ६।२।२
 नेति होवाच याज्ञवल्क्यो यथैवोएक-
 रणवतां जीवितं तथैव ते जीवितं
 स्यादमृतत्वस्य तु नाशाऽस्ति
 वित्तेनेति [बृ. उ. २।४।२+ बृह. ४।५।३
 नेतोऽन्ये विद्यन्ते यच्च ये म इम
 उपनिहिता इति छांदो. १।१०।२
 नेत्पाप्मानं मृत्युमन्ववायानीति बृह. १।३।१०

नेत्यन्यत् परमस्त्यथ नामधेयम्
 सत्यस्य सत्यमिति प्राणा वै
 सत्यं तेषामेव सत्यम्
 नेत्यमृतम्, तदेतत्पुष्पफलं वाचो
 यत्सत्यम्
 नेत्यां विजिज्ञासीतैतारं विद्यान्
 मनोविजिज्ञासीतमंतारंविद्यात्
 नेत्रस्थं जागरितं विद्यात्कण्ठे स्वप्ने
 समाविशेत् [ब्रह्मो. २१+
 नेत्रादिरहितोऽस्म्यहम्
 नेदममूलं भविष्यति
 नेदं ब्रह्मेति निश्चयः, एष एव
 क्षयस्तस्या ब्रह्मेदमिति निश्चयः
 नेदीयसितमो इव दवीयसि तमा एव
 नेन्द्रियं न शरीरं न नाम न रूपम्
 नेन्द्रियाणि नचैवार्थाः सुखदुःखस्यहेतवः
 नेन्मा पाप्मा मृत्युराप्नुवदिति यद्यु चरे-
 त्समापिपयिषेत्तेनो एतस्यै देवतायै
 सायुज्यम् सलोकतां जयति
 नेमामस्तृक्षदिदुदस्यमानः
 नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽयमग्निः
 [सुण्ड. २।२।१०+श्वेता. ६।१४+
 नेमे धावा पृथिवी न नक्षत्राणि
 न सूर्यो न चन्द्रमाः (आसन्)
 नेशे मे कश्च महिमानमन्यः
 नेष्टं देहगृहं मम ।. नाशैकधर्मिणो
 ब्रूहि कैव कायस्य रम्यता
 नेह नानास्ति किञ्चन [कठो. ४।११+
 [त्रि.म.ना. ३।३+अध्यात्मो. ६३+
 नेह नानेति चाम्नायादिन्द्रो माया-
 भिरित्यपि । अजायमानो बहुधा
 मायया जायते तु सः
 नेहन्ते प्रकृतादन्यद्रमन्ते शिष्टवर्त्मनि
 (सत्त्वस्थाः)
 नेहाभिक्रमनाशोऽस्ति
 नेर्कतदले नीलवर्णे यदा विश्राम्यते
 मनः । तदा कोवश्च कामश्च
 मनोऽभिन्नमतिर्भवेत्

बृह. २।३।६

१ ऐत. ३।६।४

कौ. त. ३।८

ना. प. ५।१३

मैत्रे. ३।१४

छां. ६।८।३, ५

अ. पू. ५।१९

आपें. ७।१

ग. शो. ३।२

आयुर्वे. २

बृह. १।५।२३

वा. मं. ३

कठो. ५।१५+

गुह्यका. ४५

महो. १।१

वा. मं. १२

महो. ३।३०

बृ. उ. ४।४।१९

निरालं. ११

अद्वैतो. २४

महो. ४।१८

भ. गी. २।४०

विश्रामो. ४

नैकत्राशी न बाह्यदेवार्चनं कुर्यात् (यतिः) ना.प. ७।१

नैकाकिता युक्तेति गुणान्निर्ममे ग. शो. ३।४

नैकान्नाशी भवेत्कचित् । चित्तशुद्धि-
 भवेद्यावत्तावन्नित्यं चरेत्सुधीः ना. प. ५।५०नैतज्जाग्रन्न च स्वप्नः सङ्कल्पाताम-
 सम्भवात् । सुषुप्तभावो नाप्येत-
 दभावाज्जडतास्थितेः अ. पू. ५।१०९

नैतत्त्वय्युपपद्यते भ. गी. २।३

नैतदचीर्णव्रतोऽभीते-नमः परम-
 ऋषिभ्यः सुण्ड. ३।२।११नैतदब्राह्मणो विवक्तुमर्हति समिधम्
 सोम्याहरोष त्वा नेष्ये छां. उ. ४।४।५नैतदशकं विज्ञातुं, यदेतद्यक्षमिति
 नैतदेवा आप्नुवन्पूर्वमर्शत् केनो. ३।६, १०नैतः सेतुमहोरात्रे तरतो न जरा न
 मृत्युर्न शोको न सुकृतं न दुष्कृतम् ईशा. ४..अपहतपाप्मा ह्येष ब्रह्मलोकः
 नैतावता विदितं भवतीति छान्दो. ८।४।१नैतां सृष्ट्वां वित्तमयीमवाप्तो यस्यां
 मज्जन्ति बहवो मनुष्याः बृह. २।१।१४नैति मामेति सोऽर्जुन
 नैते सृती पार्थ जानन् कठो. २।३नैनमूर्ध्वं न तिर्यञ्चं न मध्ये परि-
 जग्रभत् । न तस्येशे कश्चन.. भ. गी. ४।९नैनमेते रश्मयः प्रत्याययन्ति
 नैनमेते रश्मयः प्रत्याययन्ति (मा. पा.) भ. गी. ८।२७नैनं कृताकृते तपतः
 नैनं चक्षुर्जहाति सर्वाण्येनं भूतान्य-
 भिरक्षन्ति महाना. १।१०नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति
 पावकः [भ. गी. २।२३+ बृह. ५।५।२नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहत्यग्निः...
 नैनं पश्यन्त्यचेतसः बृ. उ. ५।४।२नैनं पाप्मा तपति सर्वं पाप्मानं तपति
 नैनं पाप्मा तरति सर्वं पाप्मानं तरति बृह. ४।४।२२नैनं पुरा कालात्प्राणो जहाति
 नैनं पुरा कालान्मृत्युरागच्छति बृह. ४।४।२३नैनं पुरा कालान्मृत्युरागच्छति
 नैनं पुरा कालान्मृत्युरागच्छति बृह. २।१।१०नैनं पुरा कालान्मृत्युरागच्छति
 नैनं पुरा कालान्मृत्युरागच्छति बृह. २।१।१२

नैनं प्राणो जहाति सर्वाण्येनं
भूतान्यभिरक्षन्ति वृह. ४।१।३
नैनं मनो जहाति सर्वाण्येनं
भूतान्यभिरक्षन्ति वृह. ४।१।६
नैनं मृत्युराप्नोति मृत्युरस्यात्मा
भवत्येतासां देवतानामेको भवति वृह. १।२।७
नैनं वाग्जहाति सर्वाण्येनं
भूतान्यभिरक्षन्ति वृह. ४।१।२
नैनं वाचा स्त्रियं ब्रुवन्नैनमस्त्री पुमान्ब्रुवन् १ ऐत. ३।८।९
नैनं विद्वांसमनृतं ५ हिनस्ति वृह. ५।५।१
नैनं श्रोत्रं जहाति सर्वाण्येनं
भूतान्यभिरक्षन्ति वृह. ४।१।५
नैनं हृदयं जहाति सर्वाण्येनं
भूतान्यभिरक्षन्ति वृह. ४।१।७
नैनामूर्ध्वं न तिर्यक्च न मध्यं
परिजगमत् गुह्यका. ६२
नैनां प्राप्य विमुह्यति भ.गी. २।७२
नैनेन किञ्चनानावृतं नैनेन
किञ्चनानावृतम् वृह. २।५।१८
नैरात्म्यवादकुहकैर्मिथ्या दृष्टान्त-
हेतुभिः । भ्राम्यल्लोको न जानाति
वेदविद्यान्तरं तु यत् मैत्रा. ७।८
नैव किञ्चित् करोति सः भ.गी. २।२०
नैव किञ्चित् करोमीति भ.गी. ५।८
नैव कुर्वन्न कारयन् भ.गी. ५।१३
नैव केनच नाप्यं, कुत उ एतावत्
प्रतिगृह्णीयात् वृह. ५।१४।६
नैव चिन्त्यं न (चाचिन्त्यमचिन्त्यं)
चाचिन्त्यं नाचिन्त्यं चिन्त्यमव च ।
पक्षपातविनिर्मुक्तं ब्रह्म सम्पद्यते
(तदा) ध्रुवम् [त्रि.ता. ५।६+ ब्र. वि. ६
नैव तत्र काचन भिदाऽस्त्यत्र हि
भिदामिव मन्यमानः शतधा
सहस्रधा भिन्नो मृत्योः स मृत्यु-
माप्नोति तदेतदद्वयं स्वप्रकाशं
महानन्दमात्मैवैतत् नृसिंहो. ८।७

नैव तत्र काचन भिदाऽस्त्यथ
तस्यायमादेशोऽमात्रश्रुतार्थोऽव्यव-
हार्यः प्रपञ्चोपशमः शिवोऽज्ञैत
ॐकार आत्मैव सविश्रुत्यात्म-
नाऽऽत्मानम् नृसिंहो. २।७
नैव तस्य कृतेनार्थो नाकृतेनेह कश्चन भ.गी. ३।१८
नैव त्यागफलं लभेत् भ.गी. १।८।८
नैव देहादिसङ्घातो घटवदृष्टिगोचरः बराहो. २।२४
नैवमात्मा प्रवचनशतेनापि लभ्यते, न
बहुश्रुतेन, न बुद्धिज्ञानाश्रितेन, न
मेधया, न वेदैर्नैवज्ञैर्नतपोभिरुग्रैः मुवालो. १।१४
नैव सव्यापसव्येन भिक्षाकाले
विशेदृहान् १ सं.सो. २।६३
नैव स्त्री न पुमानेष न चैवायं
नपुंसकः । यद्यच्छरीरमादत्ते तेन
तेन स युज्यते [श्वेताश्व. ५।१०+ भवसं. २।२५
नैव स्त्री न पुमानेषा नैव चेयं
नपुंसका । यद्यच्छरीरमादत्ते
तेन तेनैव युज्यते गुह्यका. ६५
नैवं पापमवाप्स्यसि भ.गी. २।३८
नैवं शोचितुमर्हसि भ.गी. २।२६
नैव वाचा न मनसा प्राप्तुं शक्यो न
चक्षुषा । अस्तीति ब्रुवतोऽन्यत्र
कथं तदुपलभ्यते कठो. ६।१२
नैवातोऽद्वयो ह्ययमात्मैकल एव नृसिंहो. ८।१
नैवात्मनःसदाजीवेविकारावयवौ तथा अद्वैत. ७
नैवाद्दीत पाथेयं यतिः किञ्चिद्-
नापदि । पकमापत्सु गृह्णीयात् १ सं.सो. २।९२
नैवास्या अन्तं गच्छत्यनन्ता हि दिशो
दिशो वै सम्राट् वृह. ४।१।५
नैवेह किञ्चनाग्र आसीत् [वृह. १।२।१ + मुवालो. ६।१
नैवैतेन सुरभि न दुर्गन्धि विजानाति छान्दो. १।२।९
नैवेनं ब्रूयुः पितृहासीति, मातृ-
हासीति, न भ्रातृहासीति.. छान्दो. ७।१५।३
नैवैषोऽस्य दोषेण दुष्यति छान्दो. ८।१०।१, २
नैषा तर्केण मतिरापनेया प्रोक्ताऽन्ये-
नैव सुविज्ञानाय प्रेष्ठ कठो
नैषा योगसिद्धिः (पूर्वोक्ता) महावा. २
नैषा (पूर्वोक्ता) मनोलयः महावा. २

नैषा समाधिः (पूर्वोक्ता)	महावा. २	नोत्तिष्ठति न तिष्ठति । न च याति न	
नैषोऽन्धकारोऽयमात्मा	महावा. २	चायाति न च नेह न चेह चित्	महो. ५।१०२
नैष्कर्म्येऽसिद्धि परमा	भ. गी. १८।४९	नोत्थापयेत्सुखासीनं शयानं न	
नैष्कर्म्यं पुरुषोऽभुते	भ. गी. ३।४	प्रबोधयेत् । आसीनो गुरुमासीनं	
नैष्कर्म्येण न तस्यार्थस्तस्यार्थोऽस्ति		शयानं न प्रबोधयेत्	शिवा. ७।३१
न कर्मभिः।..यस्यनिर्वासनं मनः	मुक्तिको. २।२०	नोदेति नास्तमायाति सुखदुःखे	
नो एतन्नाना तद्यथा रथस्यारेषु नेमि-		मनःप्रभा । यथाप्राप्तस्थितिर्यस्य	
रपिता नाभावरा अपिता एवमेवैता		स जीवन्मुक्त उच्यते	ब्राह्म. ४।२२
भूतमात्राः प्रज्ञामात्रास्वरपिताः		नोद्विजेत् प्राप्य चार्प्रियम्	भ. गी. ५।२०
प्रज्ञामात्राः प्राणे अपिताः	कौ. त. ३।९	नोद्विगी न च तुष्टात्मा संसारे	
नो एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा		नावसीदति	महो. ६।६३
कालात्प्रवर्तते	कौ. न. ४।६	नो न वेदेति वेद च	केनो. २।२
ना एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा-		नोपजन* स्मरन्निद* शरीर* स यथा	
कालात् सम्मोहमेति	कौ. त. ४।१२	प्रयोज्य आचरणे युक्त एवमेवाय-	
ना एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा		मस्मिञ्छरीरे प्राणो युक्तः	छांदो. ८।१२।३
कालात्प्रमीयते	कौ. त. ४।१३	नोभयतः प्रज्ञो न प्रज्ञानघनो न	
नो एवान्यत्रैतस्माद्दसाऽपराणि		प्रज्ञो नाप्रज्ञोऽपि नो विदितं वेद्यं	
पञ्च वर्षाणि	छांदो. ८।११।३	नास्तीत्येतन्निर्वाणानुशासनमिति	सुवालो. ५।१५
नो एवासाधुना कनीयानेष संवैश्वर		नोभयतः प्रज्ञां प्रज्ञानघनां...चतुर्थ-	
एष भूताधिपतिरेष सेतुविधरणः	बृह. ४।४।२२	खण्डात्मिकां मन्यन्ते	श्रीवि. ता. ४।१
नो एवासाधुना कर्मणा कनीयानेष		नौपशानि न मन्त्राश्च न होमा न	
होवैनं साधु कर्म कारयति तं		जपस्तथा । त्रायते मृत्युनोपेतं	
यमन्वानुनेषत्येष एवैनमसाधु कर्म		जरया चापि मानवम्	भवसं. १।१६
कारयति	कौ. त. ३।९	न्यग्रोधफलमत आहरेतीदं भगव	
नो एवेमानि भूतानि विनाशमेवा-		इति भिन्धीति	छांदो. ६।१२।१
पीतो भवति नाहमत्र भोग्यं		न्यमीमिषदा ३ इत्यधिदैवतम्	केनो. ४।४
पश्यामि [छांदो. ८।११।१, २		न्यायार्जितधनं श्रान्ते श्रद्धया वैदिके	
नो चेन्मौनं समास्थाय निर्मानो		जने । अन्यद्वा यत्प्रदीयन्ते	
गतमत्सरः । भावयन्मनसा विष्णुं		तद्दानं प्रोच्यत मया	जा. द. २।७
लिपिकर्मापितोपमः	महो. ३।५७	न्याय्यं वा प्राप्य चार्प्रियम्	भ. गी. १८।१५
नोच्चारयेच्च तद्वाक्यमुच्चार्य नरकं		न्यास इति ब्रह्मा, ब्रह्मा हि परः,	
ब्रजेत् । (न गुरोरप्रियं कुर्यात्		परो हि ब्रह्मा	महाना. १६।१२
पीडितस्ताडितोऽपि वा)	शिवा. ७।३७	न्यास इत्याहुर्मनीषिणो ब्रह्माणं	महाना. १७।१२
नोच्छ्रसेन्न निश्चयेनैव गात्राणि		न्यासोपयोगस्तथैवार्थदाने च...	
चालयेत् । एवं भावं नियुजीयात्		वीजन्यासो हंसन्यास इति..वर्णयन्ति	सूर्यता. ३।१
कुम्भकरयेति लक्षणम्	अ. ना. १४		

इत्युपनिषद्वाक्यमहाकोशस्य पूर्वार्द्धः ।

उपनिषद्वाक्यमहाकोशः

[उत्तरार्धः]

प

पकमापस्तु गृहीयाद्यावदन्नं न लभ्यते	१ सं.सो. २।९२	पञ्चकोशविवर्जितः । निर्विकल्प-	
पकविज्ञानाज्जीवन्मुक्तो भवति	त्रि.म.ना. ५।५	स्वरूपात्मा	ते.वि. ४।७५
पकंवायदिवापकंयाचमानोब्रजेदधः	१ सं.सो. २।९४	पञ्च चेन्द्रियगोचराः	भ. गी. १३।६
पक्षपातविनिर्मुक्तं ब्रह्म सम्पद्यते	ब्र. वि. ६	पञ्च ज्ञानेन्द्रियाणि पञ्च कर्मेन्द्रियाणि	सामर. १०१
पक्षं कञ्चन नाश्रयेत्	ना. प. ९।३२	पञ्चज्ञानेन्द्रियैर्युक्ता ज्ञानशक्तिबलो-	
पक्षावैमासोऽति द्वौमासौवा वसेत्	१ सं. सो. १।२	द्यताः (नागादिवायवः)	ब्र. त्रि. ६८
पक्षैस्तु कुक्कुटो हन्ति निकर्षेण तु		पञ्च तन्मात्राणि भूतशब्देनोच्यन्ते	
सूकरः । आगतं गतया श्वानं		पञ्चमहाभूतानि भूतशब्देनोच्यन्ते-	
चक्षुषा वृषलीपतिः	इतिहा. ६३	ऽथ तेषांयः समुदायः शरीरमित्युक्तम् मैत्रा. ३।२	
पङ्क्तिवद्धेन्द्रियपशुं वल्गुत्तृणा गृहाङ्गणम् ।		पञ्चतन्मात्राः पञ्च सूक्ष्मभूतान्युपा-	
चित्तभृत्यजनाकीर्णं नेष्टुं देहगृहं मम	महो. ३।२९	दाय पञ्चीकरणे कृते पञ्चमहा-	
पचाम्यन्नं चतुर्विधम्	भ.गी. १५।१४	भूतान्यजायन्त	ग.शो. ४।५
पञ्चकृत्यनियन्तारं पञ्चब्रह्मात्मकं		पञ्चतन्मात्रेभ्यः पञ्चमहाभूतानि	
बृहत् । पञ्चब्रह्मोपसंहारं कृत्वा		पञ्चमहाभूतेभ्योऽखिलं जगत्	त्रि. ब्रा. १।१
स्वात्मनि संस्थितः	पञ्चब्र. १६	पञ्चतन्मात्रेभ्यः पञ्चमहाभूतानि ।	
पञ्चकृत्यरूपा परमेश्वरी भवति	ना.पू.ता. २।१	पञ्चमहाभूतेभ्यो ब्रह्मैकपादन्याप्त-	
पञ्चकृत्यः प्रस्तौति... उद्गायति...		मेकमविद्याण्डं जायते	त्रि.म.ना. २।५
प्रतिहरति... उपद्रवति... निध-		पञ्चत्वं न स पश्यति (गोपीचन्दन-	
नमुपयन्ति तत्स्तोभसहस्रं भवति	१ ऐत. ३।४।२	धारकः)	गोपीच. ८

पञ्चदशकृत्वः प्रयुक्ता पञ्चदशेन वज्रेण सम्मिता (गायत्री) ब्रह्मलोकमभिजयति	सन्ध्यो. २	पञ्चत्रहात्मिकीं विद्यां योऽधीते भक्तिभावितः । स पञ्चात्मकता- मेत्य भासते पञ्चधा स्वयम्	पञ्चम. २६
पञ्चदशतिथिरूपेण कालस्य परिणा- मावलोकनस्थितिः पञ्चदशानित्याः	भावनो. ७	पञ्चभिर्गन्धैरमृतैः पञ्चभिर्गन्धैस्तनुभिः शोधयित्वा पञ्चभिर्गन्धैर्गन्धोदकेन संस्नाप्य... प्रत्यक्षमादिक्षान्तै- र्वर्णैर्भावेत्	अ. मा. ३
पञ्चदशदिनानि पक्षो भवति, पक्षद्वयं मासो भवति, मासद्वयमृतुर्भवति, ऋतुत्रयमयनं भवति, अयनद्वयं वत्सरो भवति, वत्सरशतं ब्रह्म- मानेन ब्रह्मणः परमायुःप्रमाणम्	त्रि. म. ना. ३१४	पञ्चभिर्नामभिर्मृशमैश्वर्यकारणाद्भूतिः पञ्चभूतकारणं तद्विद्वत्कटाभं तद्वच्चतुः- पीठम्, तन्मध्ये तत्त्वप्रकाशो भवति	बृ. जा. १६ मं. ब्रा. २११
पञ्चदशाहानि माशीः काममपः पित्र पञ्च द्वाराणि मनसा चक्षुरादीन्यमू- न्यलम् । बुद्धीन्द्रियाभिधानानि तान्येवालोकायाम्यहम्	छान्दो. ६।७।१	पञ्चभूतमयी तनुः	अमन. ११७
पञ्चधा वर्तमानं तं ब्रह्मकार्यमिति स्मृतम् । ब्रह्मकार्यमिति ज्ञात्वा ईशानं प्रतिपद्यते	अ. पू. ३।७	पञ्चभूतात्मकं शङ्खं करे रजसि संस्थितम् । बालस्वरूपमित्यन्तं मनश्चक्रं निगद्यते	गोपालो. २।३०
पञ्चपादं पितरं द्वादशकृतिं दिव आहुः परे अर्धे पुरीषिणम् [क. अ. २।३।१६=मं.	पञ्चम. २२	पञ्चभूतात्मको देहः पञ्चमण्डलपूरितः वराहो. ५।१ पञ्चभूतानां पतयः पञ्च सदा- शिवेश्वररुद्रविष्णुब्रह्माणश्चेति	यो. चू. ७२
पञ्चपाद्रहणो न किञ्चन	प्रश्नो. १।११	पञ्चभूतान्यहं पञ्चमहाभूतान्यहं	अद्वै. भा. ३
पञ्चवन्धस्वरूपेण पञ्चवन्धा ज्ञान- स्वरूपाः	१।१६४।१२	पञ्चभूतेषु गन्धवती पृथिव्यासीत्	गोपीचं. ८
*पञ्चब्रह्म परं विद्यात्सद्यो जातादि- पूर्वकम्	परम. ३	पञ्चभूमिं समारुह्यसुषुप्तिपदनमिकाम् । शान्ताशेषविशेषांशस्तिष्ठत्यद्वैतमात्रके वराहो. ४।१४	मैत्रा. ६।३१
पञ्च ब्रह्मभिरङ्गैश्च त्रिपाला पञ्च सप्त च । ग्रथित्वा मूलमन्त्रेण सर्वाण्यक्षाणि धारयेत्	लिङ्गोप. १	(अथ) पञ्चमी रश्मिर्भिविषयानन्ति	ना. पू. ता. १।१
पञ्चब्रह्ममयं रूपं स्थूलं वैराजमुच्यते । हिरण्यगर्भं सूक्ष्मं तु नादं बीज- त्रयात्मकम् । परं ब्रह्म परं सत्यं सच्चिदानन्दलक्षणम् । (ब्रह्मवपुः)	पञ्चम. २१	पञ्चमभूम्यां विहरन्ब्रह्मविद्भूरो भवति पञ्च महाभूतानि पञ्च तन्मात्राणि	वराहो. ४।१ सामर. १०१
पञ्चब्रह्मात्मकं सर्वं स्वात्मनि प्रवि- लाप्य च । सोऽहस्मीति जानीया- द्विद्वान्ब्रह्मामृतो भवेत्	रु. जा. २३	(अथ) पञ्च तन्मात्राणि भूतशब्दे- नोच्यन्ते, पञ्च महाभूतानि भूतशब्देनोच्यन्तेऽथ तेषां यः समुदायः शरीरमित्युक्तम्	मैत्रा. ३।२
पञ्चब्रह्मात्मकातीतो भासते स्वस्वतेजसा	यो. शि. २।१५	पञ्चमहाभूतेभ्योऽखिलं जगत्	त्रि. ब्रा. १।१
	पं. ब्र. २३	पञ्चमहाभूतेभ्यो ब्रह्मैकपादव्याप्तमेक- मविद्याण्डं जायते	त्रि. म. ना. २।५
	पञ्चम. १७	पञ्चमहायज्ञक्रियां निर्वर्तन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते	आश्रमो. ३

पञ्चमं कण्ठचक्रं स्यात्...तत्र ध्यात्वा
 शुचि ज्योतिः सिद्धीनां भाजनं भवेत् योगरा. १२, १३
 पञ्च मा प्रभान्नाजन्यबन्धुरप्राक्षीत् बृह. ६।२।३
 पञ्चमीभूमिकामेत्यसुषुप्तपदनामिकाम् ।
 शान्ताशेषविशेषांशस्तिष्ठत्यैद्वतमात्रकः अक्षुप. ३७
 पञ्चमुखं पञ्चस्वरूपं पञ्चाक्षरं
 पञ्चसूत्रं ज्ञानम् लिङ्गोप. १
 (ॐ) पञ्चमे ऊर्ध्वाग्रायः सुमेरुमठः मठाग्रा. ७
 पञ्चमे कल्पतरुमूले उषा, षष्ठे देवाः राधोप. २।१
 पञ्चमे धामनि ध्येयेयं चान्द्री कामाधः
 शिवायकामा त्रि.ता. १।१६
 पञ्चमे मासे नखरोमव्यादेशः निरुक्तो. १।४
 पञ्चमे मासे पृष्ठवंशो भवति गर्भो. ३
 पञ्चमे स्रवते तालु षष्ठेऽमृतनिषेवणम् ।
 सप्तमेगूढविज्ञानं परा वाचा तथाष्टमे हंसो. ९
 पञ्चमो (आश्रमः) लिङ्गधारणं लिङ्गो. १
 पञ्चम्यामथ मात्रायां यदि प्राणै-
 र्वियुज्यते । उषितः सह देवत्वं ना. वि. १४
 सोमलोके महीयते
 (इति तु) पञ्चम्यामाहुतावापः पुरुष-
 वचसो भवन्तीति छांदो. ५।९।१
 पञ्चयज्ञा वेदशिरःप्रविष्टाः क्रिया-
 वन्तोऽमी सङ्गता ब्रह्मविद्याम् ।...
 विष्ण्वात्मका विष्णुमेवापियन्ति शाठ्याय. ११
 पञ्चयोजनविस्तीर्णं मृत्योश्च
 सुखमण्डलम् वनदु. १६८
 पञ्चरात्रलयेनापि... दूरश्रवणविज्ञानं अमन. १।५४
 पञ्चरात्राद्बहुदः, सप्तरात्रात्पेशी निरुक्तो. १।४
 पञ्चरूपपरित्यागादस्वरूपप्रहाणतः ।
 अधिष्ठानं परंतत्त्वमेकं सच्छिष्यतेमहत् बह्वचो. ३
 पञ्चवक्त्रं तु रुद्राक्षं... पञ्च ब्रह्म-
 स्वरूपकम् । पञ्चवक्त्रः स्वयं ब्रह्म
 पुंस्त्यां च व्यपोहति ह.जा. २८
 पञ्च वा एते महायज्ञाः सतति प्रता-
 यन्ते सतति सन्तिष्ठन्ते देवयज्ञः
 पितृयज्ञो भूतयज्ञो मनुष्ययज्ञो
 ब्रह्मयज्ञ इति सहवै. १४
 पञ्च विषयाः प्रपञ्चः, तेषां
 ज्ञानस्वरूपाः कौलो. १

पञ्चविंशकमज्ञानं शिवो. १।१२
 पञ्चविंशतिक इत्येके षड्विंश इति
 चापरे । एकत्रिंशक इत्याहुरनन्त
 इति चापरे वैतथ्य. २६
 पञ्चविंशतितत्त्वात्मकः पुरुषत्वं
 परब्रह्म भवेत् ना.पू.ता. ५।४
 पञ्चविंशतिवत्सरं गार्हस्थ्यं ना.प. १।१
 पञ्चविंशतिवत्सरं वानप्रस्थाश्रमं ना. प. १।१
 पञ्चविंशतिश्चानुष्टुभः १ ऐत. ३।६।१
 पञ्चविंशत्तमो जीवः सामर. १०१
 पञ्चविंशत्यक्षराणि । पंचदशाक्षरं
 पूर्वम् । दशाक्षरं परम् द्वयोप. १
 पञ्च शब्दादयस्तथा वराहो. १।३
 पञ्च शाखा अथर्वणः सीतो. १६
 पञ्चसप्तगृहाणां तु भिक्षामिच्छेत्क्रिया-
 वताम् । गोदोहमात्रमाकाङ्क्षे-
 जिष्कान्तो न पुनर्त्रजेत् १सं.सो. २।६१
 पञ्चसंस्कारयुक्तानां वैष्णवानां
 विशेषतः । गृहार्चनविधाने न
 शङ्खघण्टारवं त्यजेत् सुदर्श. १५
 पञ्चस्रोतोऽम्बुं पंचयोन्युग्र (वक्त्रां)-
 रूपां पंचप्राणोर्मिं पंचबुद्ध्यादि-
 मूलाम् । पंचावर्ता पंचदुःखौघ(वेगां)-
 वक्त्रां पंचप्राणोर्मिं (पंचाशद्देवां)
 पंचपर्वामधीमः [श्वेताश्व. १।५+ ना.प. ९।४
 पञ्चाक्षरमयं शम्भुं परब्रह्मस्वरूपिणम् पञ्चत्र. २४
 पञ्चाग्निना समायुक्तं मन्त्रशक्ति-
 नियामकम् पं. प्र. १०
 पञ्चात्मकमभूत् पिण्डं धातुबद्धं
 गुणात्मकम् [यो.त. १०+ यो.शि. १।८
 पञ्चात्मकस्य गणा ईशतोऽस्य सि. शि. ९
 (ॐ) पञ्चात्मकं पञ्चसु वर्तमानं षडा-
 श्रयं षड्गुणयोगयुक्तम् । तं सप्तधातुं
 त्रिमलं द्वियोनिं चतुर्विधाहारमयं
 शरीरम् गर्भो. १
 पञ्चात्मकः समर्थः पञ्चात्मिका
 चेतसा बुद्धिर्गन्धरसादिज्ञाना-
 क्षराक्षरमोक्षारं चितयतीति गर्भो. ३
 पञ्चारं चक्रं परिवर्तते पृथु[चित्यु. ११।८ तै.आ. ३।११।८

पञ्चाद्रितत्त्वविदुषां पंचसंस्कार- संस्कृतम् । पञ्चावस्थास्वरूपं ते विज्ञेयं सततं विभो	सुदर्श. १४	पणवानकगोमुखाः पण्डिताः समदर्शिनः	भ.गी.१।१३ भ.गी.५।१८
पञ्चावर्ता पंचदुःखौघवेगां पंचा- शब्देनां पंचपर्यामधीमः	श्वेताश्व. १।५	पतङ्गभक्तमसुरस्य मायया पतङ्गो वाचं मनसा विभर्ति	चिन्त्यु.११।१० चिन्त्यु.११।११
पञ्चावर्ता मध्यशक्तिं चिन्तये- द्विद्युदाकृति । तां ध्यात्वा सर्व- सिद्धीनां भाजनं जायते बुधः	योगरा.१।१०	पतन्ति पितरो ह्येषां पतन्ति नरकेऽशुबौ	भ. गी. १।४२ भ.गी.१६।१६
पञ्चावस्थाः-जाग्रत्स्वप्रसुपुतितुरीय- तुरीयातीताः	मं. ब्रा. २।७	पतिताः शास्त्रजालेषु प्रज्ञया तेन मोहिताः [१ यो. त. ६+	यो. शि. १।४ श्वेता. ६।७
(एवं) पञ्चाशत्कोटियोजनं बहुलं स्वर्णाण्डं ब्रह्माण्डमिति	राधोप. १।२	पतिं पतीनां परमं परस्ताद्विदाम देवं पतिं पतीनां परमां पुरस्ताद्विद्यावतां	गुह्यका. ६६
पञ्चाशत्स्वरवर्णाख्यमथर्ववेदस्वरूप- कम् । कोटिकोटिगणाध्यक्षं ब्रह्माण्डाखण्डविग्रहम्	पंचम. ११	गुह्यकालीं परेषाम् पतिं विश्वस्यात्मेश्वरं * शाश्वतम्	महाना. १।३ महो. १।६
पञ्चाशद्दर्शनसंयुक्तं स्थितिरीच्छा- क्रियान्वितम् ।	पं. ब्र. ४	पतिं विश्वेश्वरं देवं समुद्रे विश्वरूपिणम् पत्रं पुष्पं फलं तोयं	भ.गी.१।२६
पञ्चाशन्मातृकामन्त्रवर्णप्रत्येकपूर्वकम् । लक्ष्मीवाङ्मनथादिश्च तारात्रिः	रा.र. २।१७	पत्रं पुष्पं फलं दद्यात्स्त्रियो वा पुरुषस्य वा । अवश्यं वशमित्याहु-	वनदु. ९५
स्यादनेकधा	पैङ्गलो. ३।४	रात्मना च परेण च पत्रैर्वा एतत्सर्वतः परिक्रामति	नृ. पू. ९।६
पञ्चीकृतमहाभूतसम्भवकर्म संचित- स्थूलदेहः कर्मक्षयात्... कूटस्थे प्रत्यगात्मनि विलीयते	भवसं. ४।४	छन्दांसि वै पत्राणि पत्रैः फलैर्वा जलैर्वाऽन्यैर्वाऽभिपूज्य	भस्मजा.२।१०
पञ्चेन्द्रियस्य देहस्य बुद्धेश्च मनसस्तथा । द्रव्यदेशक्रियाणां च शुद्धिराचार इष्यते	छां. ५।७।७	विश्वेश्वरं मां ततोऽश्नीयात् पथि प्रयान्तं यान्तं च यत्नाद्वि-	शिवो. ७।३२
पञ्चेन्द्रियस्य पुरुषस्य तदेव स्यादनावृत्तम् (मा. पा.)	भ.गी.१८।१३	श्रामयेद्गुरुम् । क्षुत्पिपासातुरं स्नातं ज्ञात्वा शक्तं च भोजयेत्	भवसं.४।१६
पञ्चेमानि (पंचैतानि) महाबाहो पञ्चेष्टको वा एषोऽग्निः संवत्सरः	मैत्रा. ६।३३	पथ्यं मितं च शुद्धं च रस्यं हृदय- नन्दनम् । स्निग्धं दृष्टिप्रियं	बा. मं. १
पञ्चैते तस्य हेतवः पटनाम्ना हि तन्तवः	भ.गी.१८।१५	कोष्णमन्नं भोज्यं मनीषिभिः पद एवं नियुयुजे परस्मिन्	अ. पू. ४।६८
पटमध्यं तु यत्स्थानं नाभिचक्रं तदुच्यते पटवत्संस्थिता नाड्यो नानावर्णाः	यो. शि.४।१७	पदं करोत्यलङ्घ्येऽपि तृप्ता विफल- मीहते । चिरं तिष्ठति नैकत्र	महो. ३।२३
पटाद्द्वटमुपायाति घटाच्छकटमुत्कटम् । चित्तमथैषु चरति पादपेषिव मर्कटः	वराहो. ५।२९	तृष्णा चपलमर्कटी पदं गच्छन्त्यनामयम्	भ.गी. २।९१
पठनाच्छ्रवणादपि सर्वान्कामान- वाप्नुयात् । नारायणप्रसादेन वैकुण्ठपदमश्नुते	वराहो. ५।२८	पदं तदनु यातोऽस्मि केवलोऽस्मि जयाम्यहम्	१सं.सो.२।५५
	ना.उ.ता. ३.२	पदान्तराण्यसङ्ख्यानि प्रभवन्त्यन्य- थैतयोः (अज्ञानभूतभुवोः)	महो. ५।२

पदार्थप्रविभागः कार्याकार्यवि-
निर्णयम् । जानात्यधिगतश्चान्यो
गृहं गृहपतिर्यथा अक्षुप. १५
पदार्थभावनादाढ्यं बन्ध इत्यभिधीयते महो. २।४१
पदार्थभावना षष्ठी (भूमिका)
[महो. ५।२५+ वराहो. ४।१
पदार्थवृन्दे देहादिधिया सन्त्यज्य
दूरतः । आशीतलान्तःकरणो
नित्यमात्मपरो भव अ.पू. ९।६९
पदेभ्यो वाक्यसम्भवः यो.शि. ३।६
पद्मयां भूमिर्दिशः श्रोत्रात् [क्र.अ. ८।४।९
[=मं. १०।९०।१४+वा.सं. ३१।१३+पु. सू. १३
पद्मयां शूद्रोऽज्जायत पु. सू. ११
[क्र.अ. ८।४।१९+मं. १०।९०।१२+ वा.सं. ३१।११
पद्मकरं पद्मासनं पद्मनयनं पद्मबान्धवं सूर्यता. १।८
पद्मकं स्वस्तिकं वापि भद्रासन-
मथापि वा । बद्धा योगासनं
सम्यगुत्तराभिमुखः स्थितः ।
नासिकापुटमङ्गुल्या पिधायैकेन
मारुतम् । आकृष्य धारयेदग्निं
शब्दमेव विचिन्तयेत् अ.ना. १९, २०
पद्मकोशप्रतीकाशं हृदयं महाना. ९।६
पद्मकोशप्रतीकाशं... हृदयेचाप्यधो-
मुखं... तस्य मध्ये महानग्निः...
तस्य मध्ये वह्निशिखा... तस्याः
शिखाया मध्ये परमात्मा व्यवस्थितः चतुर्वे. ४।६
पद्मपत्रमिव च्छिन्नमूर्ध्वायुविमोक्षणे ।
ध्रुवोर्मध्ये ललाटस्थं तज्ज्ञेयं
च निरञ्जनम् २ योगत. १४
पद्मपत्रमिवाभसा भ.गी. ५।१०
पद्मसूत्रनिभा सूक्ष्मा शिखाभाष्यते
परा ।... वरदं सर्वभूतानां सर्वं
व्याप्यैव तिष्ठति १ प्रणवो. १०, ११
पद्मसूत्रनिभा सूक्ष्मा शिखा सा
दृश्यते परा । सा नाडी सूर्यसंकाशा त्र. त्रि. १०
पद्मयोद्धाटनं कृत्वा बोधचन्द्राग्नि-
सूर्यकम् । तस्य हृद्बीजमाहृत्य
आत्मानं चरते ध्रुवम् ध्या.वि. ३५

पद्माक्षे स्थापितो मेरुर्निगीर्णो भृङ्ग-
सूनुना । निदाघ विद्धि तादृक्त्वं
जगदेतद्भ्रमात्मकम् महो. ४।६५
पद्मासनगतः स्वस्थो गुदमाकुञ्च्य
साधकः।... ब्रह्मग्रन्थि ततो भित्त्वा
विष्णुग्रन्थि भिनत्यतः।... सहस्र-
कमले शक्तिः शिवेन सह मोदते योगकुं. १।८३
पद्मासनस्थ एवासौ भूमिमुत्सृज्य
वर्तते । अतिमानुषचेष्टादि तथा
सामर्थ्यमुद्भवेत् शयो. त. ५५
पद्मासनस्थितो योगी नाडीद्वारेषु
पूरयन् । मारुतं कुम्भयन्त्यस्तु स
मुक्तो नात्र संशयः ध्या.वि. ७०
पद्मासनं समारुह्य समकायशिरोधरः ।
नासाग्रदृष्टिरेकान्ते जपेदोङ्कार-
मव्ययम् यो. चू. ७१
पद्मासनं सुसंस्थाप्य जानूर्वोरन्तरे
करो । निवेश्य भूमावातिष्ठे-
द्व्योमस्थः कुक्कुटासनः त्रि.त्रा. २।४१
पद्मासनं सुसंस्थाप्य तदंगुष्ठद्वयं पुनः ।
व्युत्क्रमेणैव हस्ताभ्यां बद्धपद्मासनं.. त्रि.त्रा. २।४०
पद्मासनासीनः कृष्णध्यानपरायणः
शेषदेवोऽस्ति राधोप. १।३
पद्मास्य वक्षाः परमः सुपुण्यः पद्मा
जनित्री परमस्य वासः पारमा. ७।७
पद्मिन्य इव हेमन्ते क्षीयन्ते भोग-
वासनाः [महो. ५।७८+ मुक्तिको. २।४१
पद्मे स्थितां पद्मवर्णां तामिहोपह्वये
श्रियम् [क्र. खि. ५।८७।४+ श्रीसू. ४
पद्मो दक्षिणकर्णे तु महापद्मस्तु वामके ।
शङ्खः शिरःप्रदेशे तु गुलिकस्तु
भुजान्तरे गारुडो. ३
पद्मयां भूमिर्दिशः श्रोत्रात् [क्र. अ. ८।४।१९
[=मं. १०।९०।१४+वा.सं. ३१।१३+ चित्त्यु. १२।६
पद्मयां शूद्रो अज्जायत [सुवा. १।४+ चित्त्यु. १२।६
[+क्र. मं. १०।९०।१२+ वा.सं. ३१।११
पयसा यं प्राश्रीयात्सोऽस्य सायं
होमः । यत्प्रातः सोऽयं प्रातः ।
यद्दर्शो तद्दर्शनम् । यत्पौर्णमास्ये

तत्पौर्णमास्यम् । यद्वसन्ते केश- श्मश्रुलोमनखानि वापयेत् सो- ऽस्याग्निष्टोमः	कठरु. ३	(तस्मात्) परब्रह्मणः परमार्थतः साकारनिराकारौ स्वभावसिद्धौ	त्रि.म.ना.२।४
पर्यसि हीद* सर्वं प्रतिष्ठितं यच्च प्राणिति यच्च न	बृह. १।५।२	परब्रह्मणि लीयेत न तस्योत्क्रान्तिः	१यो. त.१०८
पर्यस्तावानन्तरं धेनुस्तनक्षीरमिव सर्वेन्द्रियवर्गे परिजष्टे मनो- नाशो भवति तदेवामनस्कम्	मं.प्रा. ३।२	(तस्मात्) परब्रह्मणोऽधस्तनपादे सर्वकारणे मूलकारणाव्यक्ता- विर्भावो भवति	त्रि.म.ना.२।४
पर्यस्विनी च याम्यस्य कर्णान्तिं प्रोच्यते बुधैः	जा.द. ४।२०	परब्रह्मपुरे विरजं निष्कलं शुभमक्षरं विरजं विभाति	परब्र. १
पर्यस्विन्याः प्रजापतिः (देवता)	जा.द. ४।३८	परब्रह्म सच्चिदानन्दानन्दराधाकृष्णयोः परस्परसुखाभिलाषसास्वादन	राधो. २।२
पर्याप्तकामस्य कृतात्मनस्तु इहैव सर्वे प्रविलीयन्ति कामाः	मुण्ड. ३।२।२	इव तत्सच्चिदानन्दामृतं कथ्यते	ना.उ.ता.१।८
पर्यो ब्राह्मणस्य व्रतं, यवागू राजन्यस्य, आमिक्षा वैश्यस्य	सहस्रै. १२	परब्रह्मस्वयंचात्मासाक्षान्नारायणः स्मृतः	ते. विं. ३।१
पर्योर्थं च सृजेच्च गाम्	वृ.जा. ३।५	परब्रह्मस्वरूपोऽहं	सि.सा. १।१
(तत्पयः) पर्यो ह्येवाग्ने मनुष्याश्च पशवश्चोपजीवन्ति तस्मात्कुमारं जातं घृतं वैवाग्ने प्रतिलेहयन्ति	बृह. १।५।२	परमकैवल्यः स एव कैलासः	अद्वयता. ७
स्तनं वाऽनुवापयन्ति	अ. शिखो. ३	परमगुरुपदेशेन सहस्रारे जलज्योतिर्वा ...षोडशान्तस्थतुरीयचैतन्यं वाऽन्तर्लक्ष्यं भवति	सि. सा. ६।१
पर ईशो वा शिवपकोष्येयः शिवङ्करः	यो. शि. ५।४८	परमचिद्विलाससमष्टयाकारं निर्मलं निरवद्यं...परमानन्दलक्षणापरि- च्छिन्नानन्तज्योतिः शाश्वतं शश्वद्विभाति	त्रि.म.ना.१।१
परकायमनोयोगः परकायप्रवेशकृत्	शांङ्गि. १।७।५२	परमतत्त्वरहस्यवक्ता त्वमेव नान्यः कश्चिदस्ति	बटुको. २०
परजीवोपाधिमायाविद्ये विहाय	पैङ्गलो. ३।१	(तस्मात्) परमपरं परायणं च बृह- द्रूहत्या बृंहयति तस्मादुच्यते परं ब्रह्म	त्रि. ता. ५।१
तत्त्वं पदलक्ष्यं प्रत्यगभिन्नं ब्रह्म	अमन. १।१४	परमपुरुषं चिद्रूपं परमात्मा	अद्वैतभा. १
परतत्त्वंसमाख्यातंजन्मबन्धविनाशकम्	अ. शां. ७३	परमपुरुषोऽहम्	अद्वैतभा. १
परतन्त्राभिसंवृत्त्या स्यान्नास्ति परमार्थतः	अ.पू. १।३८	परमप्रकृतिरहम्	त्रि.म.ना.७।९
परद्रव्याणि लोष्ठवत् । स्वभावादेव न भयाद्यः पश्यति स पश्यति	भवसं. ५।३	परममङ्गलाकारमनन्तासनं विराजते	त्रि.म.ना.७।१२
परद्रव्येष्वभिध्यानं मनसाऽनिष्ट- चिन्तनम् । वितथाभिनिवेशश्च	१८।४७	परममङ्गलानन्तदिव्यतेजोभिर्ज्वलन्त- मनिशं...निरतिशयाद्वैतपरमा- नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत्	त्रि.म.ना.८।२
त्रिविधं कर्म मानसम्	भ.गी. ३।३५+	परममोक्षस्त्वेक एव श्रूयते सर्वत्र	लांगूलो. ७
परधर्मास्त्वनुष्ठितात् [भ.गी. ३।३५+	भ.गी. ३।३५	परमन्त्र-परयन्त्र-परतन्त्र-शतसहस्र- कोटितेजःपुञ्जं मेदय मेदय...	दक्षात्रे. २।२
परधर्मो भयावहः	वराहो. २।८	सर्वायुधधराय स्वाहा	
परप्रेमास्पदतया मा न भूवमहं सदा । भूयासमिति यो द्रष्टा सोऽहं विष्णुर्मुनीश्वर		परमन्त्रपरयन्त्रपरतन्त्रांश्छिन्धिछिन्धि ...ॐ नमः शिवाय	
(तद्रत्) परब्रह्मणः सर्वात्मकस्य साकारनिराकारभेदविरोधोनास्त्येव	त्रि.म.ना.२।३		

परमयोगिभिर्विमृश्यम्...शाश्वतं परमं		परमं रूपमैश्वरम्	भ.गी.१११९
पदं...स्वयंप्रकाशमनिशं ज्वलति	त्रि.म.ना.७।७	परमं वै शेषधेरिव परस्परोद्धरणं	
परमहंसस्य सत्यलोकः	१सं.सो.२।५९	यन्त्रिकामत्वम्	मैत्रा. ६।३०
परमरहस्यशिवतत्त्वज्ञानेन		परमं व्योमैक आत्मानमेके	आर्षे. ३।३
(चिरजीवनमानंदानुभवश्च)	द. मू. १	परमं ह्रैव लोकं जयति य एवं वेदै-	
परमहंसपरिवाजकानामासनशयना-		तद्वै परमं तपो यं प्रेतमरण्यं	
दिकं...परित्यजेत्	आरुणि. ४	हरन्ति	बृह.५।११।१
परमहंसस्य पञ्चगृहेषु करपात्रं		परमा तारा सा देवतानां च देवता	तारोप. १३
फलाहारो गोमुखं तुरीयाती-		परमात्मनि यो रक्तो विरक्तोऽपरमा-	
तस्यावधूतस्याजगरवृत्तिः	ना. प. ५।७	त्मनि । सर्वेषणाविनिर्मुक्तः	
परमहंसः शिखायज्ञोपवीतरहितः		स भैक्षं भोक्तुमर्हति	ना.प. ३।१८
[ना.प.५।५+	१सं.सो.२।१३	परमात्मनि लीनं तत्परं ब्रह्मैव जायते	योगकुं. ३।२४
परमहंसः सोऽहम्	निर्वाणो. १	परमात्मनोरेकत्वज्ञानेन तयोर्भेद	
परमहंसादित्रयाणां न कटिसूत्रं न		एव विभक्तः सा सन्धा	प. हं. ४
कौपीनं न वस्त्रं न कमण्डलुर्नदण्डः	ना. प. ५।६	परमात्मपदं नित्यं तत्कथं जीवतां	
परमहंसा न दण्डधरा मुण्डाः		गतम् । सर्वभावपदातीतं	
कन्थाकौपीनवाससः	आश्रमो. ४	ज्ञानरूपं निरञ्जनम्	१ यो.त. ९
(तत्र) परमहंसा नाम संवर्तकारुणि-		परमात्मभूः पुरुषभुवः पुरुषसुवः	
श्वेतकेतुर्वासकभुनिदाघदत्तात्रेय-		पुरुषभूर्भुवः सुवः	सूर्यता. ४।१
शुकवामदेवहारीतकप्रभृतयः	याज्ञव. २	परमात्मस्वरूपो हंसः	पा. ब्र. ३
(अथ) परमहंसा नाम संवर्तका-		परमात्मा गुणातीतः सर्वात्मा	
रुणि-श्वेतकेतु-जडभरत-दत्तात्रेय-		भूतभावनः	ते.वि.४।४१
शुकवामदेवहारीतकप्रभृतयोऽष्टौ		परमात्मानं बाह्यान्ते लब्धांशे	ग. शो. ५।६
प्रासांश्चरन्तो योगमार्गे		(अथ) परमात्मा नाम यथाक्षर	
मोक्षमेव प्रार्थयन्ते	भिक्षुको. ४	उपासनीयः	१ आत्मो.३
परमहंसाश्रमणास्वलितस्वरूपध्यानेन		परमात्मा परं ज्योतिः परं धाम	
देहत्यागं करोति स मुक्तो भवति	ना. प.१।१	परा गतिः	ते. वि.६।६७
परमहंसो ललाटे प्रणवेनैकमूर्ध्व-		परमात्माब्रह्मगुणप्रकाशेनान्यत्र विदितः	पा. ब्र. ४
पुंङ्ग वा धारयेत् [गोपीचं. ४+	वासुदे. ४	परमात्मा महेश्वरः	रुद्रह. १३
परमहंसो वासुदेवोऽहमेव	वराहो.२।३७	परमात्मा मे शुष्यन्तां ज्योतिरहं	
परमहंसस्य सत्यलोकः	ना.प.५।९	विरजा विपाप्मा भूयासः स्वाहा	महाना.१४।१८
परमं पुरुषं दिव्यं	भ.गी.८।८	परमात्माऽयमव्ययः	भ.गी.१३।३२
परमं पौरुषं यत्तन्मास्थायादाय सूक्ष्मम् ।		परमात्मा सदाशिव आदिभूतः परः	त्रि. ता.१।९
यथाशास्त्रमनुद्वेगमाचरन्को न		परमात्मा समाहितः	भ.गी. ६।७
सिद्धिभाक्	महो. ५।८८	परमात्मास्म्यहं शिवः	मैत्रे. ३।१२
परमं ब्रह्म विज्ञाय उत्कावत्तान्यथो-		परमात्माहमच्युतः	महो.५।८९
स्तृजेत् । (शास्त्राण्यधीत्य		परमात्मेति चाप्युक्तः	भ.गी.१३।२२
मेवावी अभ्यस्य च पुनः पुनः)	अ. ना. १	परमात्मेत्युदाहृतः	भ.गी.१५।१७
परमं मंगलं वदेत्	शिवो.७।८१		

परमात्मैव शिष्यते	अ.पू. १।४४	परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति सदृष्टतेऽयं हन्यते छांदो. ६।१६।१
परमात्मैव स्वप्रकाशः	नृसिंहो. ९।१	परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति स न दहते-
परमाद्वैतसाम्राज्यं तद्राम ब्रह्म मे गतिम्	महो. शीर्षकं	उथ मुच्यते छां. ६।१६।२
परमानन्दधनोऽहं परमानन्दैक-		परस्तस्मात्तु भावोऽन्यः भ.गी. ८।२०
भूयरूपोऽहम्	आ. प्र. ९	परस्तादोङ्कारप्रयुक्तयैतयैव तदृचाप्या-
परमानन्दपूर्णो यः सजीवन्मुक्त उच्यते	ते.बिं. ४।३	ययदेष यज्ञस्य पुरस्ताद्युज्यत एषा
परमानन्दपूर्णोऽहं संसरागिकिमिच्छया	अवधू. ११	पश्चात्सर्वत एतया यज्ञस्तपते २प्रणवो. ४
परमानन्दलक्षणपरिच्छिन्नानन्तपरं		परस्ताद्यशो गुहासु मम महाना. ६।१०
ज्योतिः शाश्वतं शश्वद्विभाति	त्रि.म.ना. ७।७	परस्तान्नसन्नासन्नसदसदित्येतन्निर्वाणा-
परमानन्दसन्दोहो वासुदेवोऽहमिति	अक्षयुप. ४९	नुशासनमिति वेदानुशासनमिति
परमाप्नोति पूरुषः	भ.गी. ३।१९	[सुवालो. २।१+१।१३+१।३।५+२+ १।४।२+१।९.३
परमार्थतत्त्वबाधितब्रह्मसुखविषये		परस्परं भावयन्तः भ.गी. ३।१९
प्रवृत्तिरेव न जायते...	त्रि.म.ना. ५।३	परस्परं विरुद्धयन्ते तैरयं न विरुद्धयते अद्वैत. १७
परमार्थतो न किञ्चिदस्ति क्षण-		परस्परं सौम्यगुणत्वात् षड्विधो रसः गर्भो. २
शून्यानादिमूलाविद्याविलासत्वात्	त्रि.म.ना. ३।३	परस्योत्सादनार्थं वा भ.गी. १७।१९
परमार्थदृष्ट्या तत्प्रत्ययलक्ष्याणि		परहंसाश्रमस्थो हि स्नानादेरविधानतः।
दृष्ट्वा...परं ब्रह्म प्राप्नोति	मं.प्रा. ३।१	अशेषचित्तवृत्तीनां त्यागं
परमार्थेन विप्रेन्द्र मिथ्या सर्वं तु दृश्यते	महो. ५।१६५	केवलमाचरेत् ना. प. ४।२५
परमार्थैकविज्ञानं सुखात्मानं स्वय-		परं गुह्यतमं विद्धि ह्यस्ततन्द्रो निरा-
म्प्रभम् । स्वस्वरूपतया सर्वं वेद		श्रयः । सोमरूपकला सूक्ष्मा
स्वानुभवेन यः । स धीरःसतु विज्ञेयः	वराहो. २।२९	विष्णोस्तत्परमं पदम् ते.बिं. १।५
परमा वा एषा छन्दसां यदनुष्टुप्		परं जन्म विवस्वतः भ.गी. ४।४
[नृ. पू. १।१++	ग.पू. १।६	परं ज्योतिरुपसम्पद्य स्वेन रूपेणाभि-
परमां वत काष्ठां प्रापच्छ्रिया यशसा		निष्पद्यत आत्मेति होवाचै-
ब्रह्मवर्चसेन य एवं विदो ब्राह्मणस्य		तदमृतमभयमेतद्ब्रह्मेति [मैत्रा. २।२+ छां. उ. ८।३।४
पुत्रो जायते	बृह. ६।४।२८	परं ज्योतिरुपसम्पद्यते सर्वमायुरेति
परमेवाक्षरं प्रतिपद्यते स यो ह वै		वसीयान्भवति आर्षे. ६।३
तदच्छायमशरीरमलोहितं शुभ्र-		परं ज्योतिः स्वप्रकाशमथो ब्रह्मानन्द-
मक्षरं वेदयते	प्रश्नो. ४।१०	मयो नित्यो निर्विकल्पो निरञ्जनो
परमे व्योमन्प्रतिष्ठिता (वारुणीविद्या)	तैत्ति. ३।६	निराख्यातः शुद्धो देव एको
परमेश्वरस्तुतिर्मानम्	आत्मपू. १	नारायणः न द्वितीयोऽस्ति कश्चित् त्रि.म.ना. २।८
परमेश्वरोऽसौ हि सर्वत्र सर्वदा		परं ज्ञानमहं वच्मि येन तत्त्वं
सर्वात्मा सन् सर्वमस्ति	नृसिंहो. ४।२	प्रकाशते । येन सञ्छिद्यते सर्व-
परमेष्ठयपि निष्ठावान् हीयते हरि-		माशापाशादिबन्धनम् अमन. १।२
रण्यजः । भावोऽयंभावमायाति		परं तत्त्वं तदुच्यते अमन. १।१०
जीर्यन्ते वै दिगीश्वराः	महो. ३।५१	परं दृष्ट्वा निवर्तते भ.गी. २।५९
परमोदारं पदमेति महामनाः	महो. ६।५२	परं पौरुषमाश्रित्य नीत्वा चित्तम-
परमोऽस्मि परात्परः	मैत्रे. ३।१०	चित्तताम् । ध्यानतो हृदयाकाशे
परशिवशक्तिर्जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २	चित्तिचिक्कधारया । मनो मारय
		निःशङ्कं त्वां निबध्नन्ति नारयः महो. ४।९३

परं ब्रह्म कृष्णात्मको नित्यानन्दैक्य- स्वरूपः सोऽहम्	गोपालो. २।३	पराडेत्यज्यामयी, पराडेत्यनाशकी [तै. आ.	अरुणो. ४ १।२।७।४
परं ब्रह्म चतुर्थके	मृत्युलां. ३	पराचः कामाननुयन्ति बालास्ते मृत्योर्यन्ति विततस्य पाशम्	कठो. ४।२
परं ब्रह्म तत्प्रतिसरयोग्यत्वाद्बहु- मार्गप्रवृत्तिं कल्पयन्ति	परब्र. ५	पराञ्चि खानि व्यवृणत् स्वयम्भू- स्तस्मात्पराङ्मुक्ष्यति नान्तरात्मन्	कठो. ४।१ ते.वि.३।३९
परं ब्रह्म परं ज्योतिः सर्वेषां त्वं पालनाय हुतममृतं वह्नियसे स्वाहा	पारमा. २।३	परामृतरसोऽस्म्यहम्	गुह्यबोढा. २
परं ब्रह्म परं धाम	भ.गी.१०।१२	परातीतारूपो भवेदिति द्वितीयः	
परं ब्रह्म परं सत्यं सच्चिदानन्दलक्षणम्	यो.शि. २।१६	परात्परतरं चैव यत्पराचैव यत्परम् । यत्परात्परतो ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु	२ शिवसं. १७ शरभो. ३० २ शिवसं. १८
परं ब्रह्म सनातनम् । सच्चिदानन्द- रूपं तदवाङ्मनसगोचरम्	रुद्रह. २६	परात्परतरं ब्रह्म परात्परतरो हरिः परात्परतो ब्रह्मा...तन्मे मनः परात्परतरो ब्रह्मा तत्परात्परतो हरिः । तत्परात्परतोऽधीशस्तस्मात्स्या- दुत्तरः शिवः	सदानं. ४ गुह्यबोढा. १ शरभो. ३० शरभो. ३०
परं ब्रह्मानुसन्ध्याद्विश्वादीनां क्रमः क्रमात्	ना.प. ८।९	परात्परं परमं वेदितव्यं सर्वावसाने सकृद्वेदितव्यम्	ना.प. ९।१६
परं ब्रह्माहमस्मीतिस्मरणस्य मनो न हि	ते.वि. ५।३०	परात्परं पुरुषमुपैति दिव्यम्	मुण्ड. ३।२।८
परं ब्रह्माहमस्मीति भावयन्योगी मत्सायुज्यमवाप्नोति	गोपीचं. ४	परात्परं पुरुषं याति विद्वान्	कैव. १
परं ब्रह्माहमेव तत्	वराहो. ३।२	परात्परं पुरुषं विश्वधाम	पञ्चब्र. १९
परं भावमजानन्तः [भ.गी. ७।२४+	९।११	परात्परं यन्महतो महान्तं स्वरूप- तेजोमयशश्वतं शिवम्	महो. ४।७१
परं भूयः प्रवक्ष्यामि	भ.गी. १४।१	[ना. प. ९।१८+	महाना. १।९
परं मृत्योः अनु परेहि पन्थाम्	मं. १०१८।१+	परात्परोऽहं घनचित्प्रकाशः । मेघा यथा व्योम न च स्पृशन्ति संसार- दुःखानि न मां स्पृशन्ति	वराहो. ३।३
[क्र. अ. ७।६।२६=	तै.आ. ३।५।२	परादुष्पन्नियः सुव [त्रिसु. १, २, ३+	महाना. १।२।२
[वा.सं. ३५. ७+अथर्व. १२।२।२४	महाना. १।३।८	[क्र.अ. ४।४।२५=	मं. ९।८२।४
[पु. सू. ७+चित्र्यु. १५।२+	मैत्रा. ६।११	[सा.वे. १।१४१+	तै.आ. १०।१०।२
परं वा एतदात्मनो रूपं यदन्नमन्न- मयो ह्ययं प्राणः	मैत्रा. २।२५	परान्तकाले परामृतात्परिमुच्यन्ति सर्वे	महाना. ८।१५
परं विदग्धोदरपूरणाय भ्रमन्ति काका इव सूरयोऽपि	गोपालो. २।४	परार्थं न प्रतिप्राह्यं न दद्याच्च कथञ्चन । (नीरुजश्च युवा चैव भिक्षुर्नावसथे वसेत्)	१ सं.सो. २।९३
पदं सत्यमबाधितं सोऽहमित्यात्मान- मादाय मनसैक्यं कुर्यात्	मैत्रा. ६।२१		
परः पूर्वं प्रतिष्ठाप्य निगृहीतानलं ततः । तीर्त्वा पारमपारेण	वा. मं. ७		
पश्चाद्भुज्जीत मूर्धनि	त्रि.म.ना. ४।६		
परः स्मियानो अविवरस्य शूकं किं सीमिच्छरणं मन्यमानः । न ह त्वाहमप्रणीय स्थविष्ठामित्था जहामि शपमानमिन्नु	त्रि.म.ना. ४।६ १ ऐत. ३।६।५		
परागृष्टिरुन्मेषः । प्रत्यग्दृष्टिर्निमेषः परागृष्ट्या स्वस्वरूपचिन्तनमेवोन्मेषः पराग्वा एतद्विक्लमक्षरं यदेतदोमिति			

परानन्दरसाक्षुब्धो रमते स्वात्मना-
 ऽऽत्मनि म.वा.र. ८
 परापरमथापरे वैतथ्य. २७
 परापवादमुक्तो जीवन्मुक्तः निर्वाणो. २
 परापश्यन्तीमध्यमावैखरीरूपा सर-
 स्वतीति चतुर्विधा वाचो वदन्ति ना.पू.ता.५।८
 परामृतोऽस्म्यहं पूर्णः प्रभुरस्मि पुरातनः ब्र.वि. १००
 परामृष्टोऽस्मि लब्धोऽस्मि प्रोदितो-
 ऽस्म्यचिरादहम् १सं.सो.२।३१
 परायणं ज्योतिरेकं तपन्तम् प्रश्नो. १।८
 पराया निर्वृतेः स्थानं यत्तज्जीवितमुच्यते महो. ३।१२
 परायामङ्कुरीभूय पश्यन्त्यां द्विदलीकृता योगकुं. ३।१८
 परारूपो ह्येवोद्गीथः गान्धर्वो. २
 परावरसंयोगः । तारकोपदेशः निर्वाणो. ५
 परावरैक्यरसास्वादनम् निर्वाणो. ५
 परावरोऽस्म्यहं प्राज्ञः प्रपञ्चोपशमो-
 ऽस्म्यहम् ब्र.वि. ९९
 परास्य द्विषन् पाप्मा भ्रातृव्यो बृह. १।३।७
 भवति [+१ऐत. १।४।४+ १।८।२,३
 परास्य भारं पुनरस्तमेति चित्त्यु. १।४।४
 परास्य शक्तिर्विविधैव श्रूयते स्वाभाविकी
 ज्ञानबलक्रिया च [श्वेता. ६।८+ भवसं. २।४४
 परास्याः शक्तिर्विविधैव श्रूयते गुह्यका. ६७
 परां विवशतामेति शृङ्खलाबद्धसिंह-
 वत् (मनः) । (स्वयं कल्पित-
 तन्मात्राजालाभ्यन्तरवर्ति च) महो. ५।१२९
 परां सिद्धिमितो गताः भ.गी. १।४।१
 परिगलितसमस्तजन्मपाशः सकल-
 विलीनतमोमयाभिमानः । परम-
 रसमयी परात्मसत्तां जलगतसैन्धव-
 खण्डवन्महात्मा अ.पू. २।१६
 परिचरन्नुपसत्ता भवति छान्दो. ७।८।१
 परिचर्यात्मकं कर्म भ.गी. १।८।४४
 परिचीयमानयोगस्यवशत्वंयातिमारुतः योगो. १०
 परिचीयमानस्य तथा वायुर्वै
 विश्वतोमुखः योगो. १२
 परिज्ञातस्वभावं तं शुक्रं स जनको
 नृपः । आनीय मुदितात्मानमव-
 लोक्य ननाम ह महो. २।२८

परिज्ञायोपभुक्तो हि भोगो भवति तुष्टये महो. ५।७१
 परिणामेऽमृतोपमम् भ.गी. १।८।३७
 परिणामे विषमिव भ.गी. १।८।३८
 परित्यक्तोऽयमात्मा नस्तद्देहो
 विरोचते छाग. ६।४
 परित्राणाय साधूनां भ.गी. ४।८
 परिद्यावापृथिवी यन्ति सद्यः परिलोका-
 न्परिदिशः परिसुवर्गः [क्र.मं. १।११५।३ महाना. २।६
 परिपूर्णचन्द्रासृतरस्यैकीकरणं
 नैवेद्यम् [मं.ब्रा. २।९+ आत्मपू. १
 परिपूर्णपराकाशमग्नमनाः प्राप्नोन्मन्यवस्थः
 ..ब्रह्माहमस्मीतिकृतकृत्योभवति मं. ब्रा. ३।३
 परिपूर्णमनाद्यन्तमप्रमेयमविक्रियम् अद्यात्मो. ६०
 परिपूर्णस्वरूपं तत्सत्यं कमलसम्भव ।
 सकलं निष्कलं चैव पूर्णत्वाच्च
 तदेव हि यो.शि. १।१९
 परिपूर्णः परात्माऽस्मिन्देहे विद्याधि-
 कारिणि । बुद्धेः साक्षितया
 स्थित्वा स्फुरन्नहमितीर्यते शु.र. ३।३
 परिप्रतिष्ठितं देभ्यश्छलतु दधातना-
 द्भ्योऽर्णवः सुवो राजैकं च सहाना. ६।११
 परिप्रश्नेन सेवया भ.गी. ४।३४
 परि ये प्रिया भ्रातृव्याः तैत्ति. ३।१०।४
 परित्राट् त्रिशिखी सीता चूडा
 निर्वाणमण्डलम् मुक्तिको. १।३४
 परिवा ब्रजेद्युर्वै प्रेयाद्यदेवैनं समा-
 पयति तथा समापयितव्यो भवति कौ.त. २।१५
 परित्राजका अपि चतुर्विधा भवन्ति
 कुटीचराबहूदकाहंसापरमहंसाश्चेति आश्रमो. ४,२
 परित्राजकाः पश्चिमलिङ्गाः निर्वाणो. १
 (अथ) परित्राद्विर्णवासा मुण्डो-
 ऽपरिग्रहः शुचिरद्रोही भैक्ष्णो
 ब्रह्मभूयाय भवति जावा. ५
 परित्राडेकशटी मुण्डोऽपरिग्रहः...
 जातरूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत् ना.प. ३।८७
 परित्राडेकाकी चरति भयत्रस्त-
 सारङ्गवत्तिष्ठति ना.प. ९।२१
 परित्राणिर्ममो भवेत् ना.प. ३।३३

परिश्रिते त्वेव दद्याद्बलीका हि
 पितरः स्मृताः इतिहा. ५४
 परिसमुह्य परिलिप्याग्निमुपसमाधाय
 परिस्तीर्यावृताज्यं सस्कृत्य
 पुंसा नक्षत्रेण मन्थं सत्रीय
 जुहोति बृह. ६।३।१
 परि सर्वमिदं जगत् चित्यु. ११।१०
 परिलिखालादपरोऽपि दृष्टः श्वेताश्व. ६।५
 परिस्रुतं क्षपमाद्यं पलं च... स्वात्मी-
 कृत्य सुकृती सिद्धिमेति त्रि. महो. १२
 परिस्रुतं क्षपमाजं फलं (पलं) च भक्तानि
 योनीः सुपरिष्कृताश्च । निवेदयन्
 देवतायै महत्यै स्वात्मीकृते
 सुकृते सिद्धिमेति त्रिपुरो. १२
 परिस्रुताहविषा भावितेन प्रसङ्कोचे
 गलिते वै मनस्तः त्रि. म. १५
 परिस्रुता हविषा भावितेन.. वैमनस्कः त्रिपुरो. १५
 परीक्षकैः स्वर्णकारैर्हेम सम्प्रोच्यते
 यथा । सिद्धिभिलक्षयेत्सिद्धं
 जीवन्मुक्तं तथैव च यो. शि. १।१५५
 परीक्ष्य दद्याद्द्वैष्णवीमात्मनिष्ठाम्
 परीक्ष्य लोकान् कर्मचितान् ब्राह्मणो
 निवेदमायात्रास्त्यकृतः कृतेन शाटपाय. ३४
 परीत्य लोकान् परीत्य भूतानि परीत्य
 सर्वाः प्रदिशो दिशश्च । प्रजापतिः
 प्रथमजा ऋतस्यात्मनात्मान-
 मभिसम्बभूव महाना. २।७
 परीधृतो वरीधृतो ब्रह्मणा
 परेच्छया च दिग्वासाः स्नानं
 कुर्यात्परेच्छया सहवै. २३
 परेच्छाचरणम् ना. प. ५।१६
 परेण तन्तुं परिषिच्यमानम् । अन्तरा-
 दित्ये मनसा चरन्तम् । देवानां
 हृदयं ब्रह्मान्वविन्दत् चित्यु. ११।६
 परेण नाकं निहितं गुहायां विभ्राज-
 (ते यद्यतयो)-देतद्यतयो
 विशन्ति [महाना. ८।१४+ कैव. ३
 परेणैवात्मनश्चापि परस्यैवात्मना तथा ।
 अभयं समवाप्नोति स परित्राट्... ना. प. ३।२

परेद्युः प्रातरुत्थाय शुचिभूत्वा समा-
 हितः । कृतस्नानो धौतवस्त्रः
 पयोर्ध्वं च सृजेच्च गाम् बृ. जा. ३।५
 परे लयं गतो योगी चतुर्विंशति-
 वासरान् । तस्य प्राकाम्यसिद्धिः
 स्यादीप्सितं लभते ध्रुवम् अमन. १।६९
 परेऽव्यये सर्व एकीभवन्ति मुण्ड. ३।२।७
 परैरदृष्टबाह्यात्मा सर्ववेदान्तगोचरः
 परैरबद्धो नाक्रान्तो (राजा) न राष्ट्रं ते. विं. ४।५५
 बहु मन्यते महो. ५।७४
 परोक्षा प्रत्यक्षा ऋषिसंहिता भवति संहितो. १।१
 परोक्षेण परोक्षप्रिया इव हि देवाः २ऐत. ३।१४
 परोक्षेणैव परोक्षप्रिया इव हि देवाः बृह. ४।२।२
 परोक्षप्रिया इव हि देवाः
 [२ ऐत. ३।१४+ बृह. ४।२।२
 परो भगवान्निर्लक्षणो निरञ्जनो
 निरुपाधिराधिरहितो देवः त्रि. ता. १।५
 (ॐ) परोरजसे सावदोम् त्रि. म. ना. ७।११
 परो रजसेऽसावदोम् [त्रि. ता. १।१, ९+ पारायणो. १।१
 परो रजसेऽसावदोमा प्रापदिति बृह. ५।१४।७
 परो रजा य एष तपति बृह. ५।१४।३
 परो लोकानामजितो जितात्मन् भवते-
 भवाय पारमा. १।१
 परोवरीय एव हास्मिँल्लोके जीवनं
 भवति छांदो. १।९।४
 परोवरीयसो ह लोकाञ्जयति छांदो. २।७।२
 परोवरीयो हास्य भवति परोवरीयसो
 ह लोकाञ्जयति, य एतदेवं विद्वान्
 परोवरीयां समुद्रीथमुपास्ते छांदो. १।९।२
 परोवरीयांसमभिप्रणुत्यमन्तर्जुषाणं
 भुवनानि विश्वा आर्षे. १०।१
 परोवरीयो हास्य भवति परोवरीयसो
 ह लोकाञ्जयति य एतदेवं विद्वान्
 प्राणेषु पंचविधं परोवरीयः
 सामोपास्ते छांदो. २।७।२
 परोवरीयो हैभ्यस्तावदस्मिँल्लोके
 जीवनं भविष्यति छांदो. १।९।३
 परो हास्यादित्यजयाज्यो भवति छांदो. २।१०।६
 पर्जन्य एको भुवनस्य गोप्ता एकाक्षरो. १

पर्जन्यस्य विद्युत्	चिन्त्यु. ९।१	पलाष्टकलयेनापि कामस्तस्य निवर्तते	अमन. १।४२
पर्जन्यादन्नसम्भवः	भ. गी. ३।१४	पलैः षष्टिभिरेव स्याद्दृष्टिका	
पर्जन्ये तृप्यति विद्युत्तृप्यति	छांदो. ५।२२।२	कालसम्मिता	अमन. १।३३
पर्जन्येनौषधिवनस्पतयः प्रजायन्ते	महाना. १७।१३	पल्ययते कर्म कुरुते विपल्येति [बृह.	४।३।३, ४, ५
पर्जन्यो वाऽग्निर्गौतम तस्य संवत्सर		पवनः पवतामस्मि	भ. गी. १०।३१
एव समिदध्राणि धूमो विद्युदर्चि-		पवनः स्थैर्यमायाति लययोगोदये	
रशनिरङ्गाराह्यादुनयो विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१०	सति (मनोलये)	यो. शि. १।१३५
पर्जन्यो वाव गौतमाग्निस्तस्य वायुरेव		पवनात्पावमानः	मैत्रा. ६।७
समिदध्रं धूमो विद्युदर्चिरशनि-		पवनावच्छिन्नोर्ध्वज्वलनसच्चिदुल्का-	
रङ्गाराह्यादुनयो विस्फुलिङ्गाः	छान्दो. ५।५।१	काशदेहो दीपः	भावनो. ९
पर्णं वनस्पतेरिवाभि नः शयिता		पवित्रमिदमुत्तमम्	भ. गी. ९।२
रयिः सचतां नः शचीपतिः	महाना. १३।७	पवित्रमिह विद्यते	भ. गी. ४।३८
पर्णाग्निदेशे त्वणिमादिसिद्धयो वेदाश्च		पवित्रं च एतत्तस्य न्यसनम्	नृ. षट्च. ७
साङ्गाः सपुराणमन्त्राः । तस्मा-		पवित्रं ज्ञानमुच्यते [ना. प. ३।८२+	ब्रह्मो. १२
दयं बिल्ववनस्पतिर्महान्.	१ बिल्वो. ६	पवित्रं ते विततं ब्रह्मणस्पते	सुदर्श. ५
पर्यटेत सदा योगी वीक्ष्यन्वमुधातलं	ना. प. ४।१९	[ऋ. अ. ५।७. ३।८ = मं. ९।८३।१+	सा. वे. १।५६५
पर्यटेत्कीटवद्भूमौ वर्षात्वेकत्र संवसेत् ।		[तै. आ. १।११।१+	लिङ्गोप. १
एकवासा अवासा वा एकदृष्टि-		पवित्रं धारयेज्जन्तुरक्षणाथम्	कुंडिको. ९
रलोलुपः (भिक्षुः)	ना. प. ४।१७	पवित्रं परमं भवान्	भ. गी. १०।१२
पर्याप्तकामस्य कृतात्मनस्तु इहैव		पवित्रं स्नानशार्दी च उत्तरासङ्गमेव	
सर्वे प्रविलीयन्ति कामाः	मुण्ड. ३।२।२	च । यज्ञोपवीतं वेदांश्च (अतोऽति	
पर्याप्तकामस्य कृतात्मनश्च.. (मा. पा.)	मुंडको. ३।२।२	रिक्तं यत्किञ्चित्) सर्वं तद्वर्जये-	
पर्याप्तं त्विदमेतेषां	भ. गी. १।१०	द्यतिः [कठरु. ५+	कुंडिको. १०
पर्यायेण पश्यन्तीवेमं मोघं संविदाना इति	आर्वे. ६।१	पवित्रे निर्जने देशे... नात्युच्चनीचे	
पर्यारणः परमेष्ठी नृचक्षाः	बा. मं. २५	ह्यासने... बद्धपद्मासनं कृत्वा	
पर्येणं म्रियन्ते द्विषन्तः सपत्नाः	तैत्ति. ३।१०।४	सरस्वत्यास्तु चालनम् । दक्ष-	
पर्वणि न विचिन्वेत् (तुलसी) यदि		नाड्या समाकृष्य बहिष्ठं पवनं	
विचिन्वति स विष्णुहा भवति	तुलस्यु. २	शनैः । यथेष्टं पूरयेद्वायुं..	योगकुं. १।२२
पर्वताग्ने नदीतीरे बिल्वमूले वनेऽथवा ।		पशवश्चामानवान्तं मध्यवर्तिनश्च	
मनोरमे शुचौ देशे मठं कृत्वा		युक्तात्मानो यतन्तेमामेकंप्राभुम्	भस्मजा. २।७
समाहितः	जा. द. ५।४	पशवोऽपशवस्तापसो न तापसः	त्रि. ता. ५।१
पर्वोत्सवेषु सर्वेषु दद्याद्ग्रन्थपवित्रकम्	शिवो. ७।९	पशव्यासुरसंहिता भवति	संहितो. १।१
पलद्वयलयेनापि ह्यत्राभ्योश्चलनं भवेत् ।		पशुकुक्कुटकीटाद्या भृतिं संप्राप्नुवन्ति	
अनाहतः स विज्ञेयो न तत्रैवं		वै (अजरामरपिण्डो यो जीव-	
न्यसेत्पुनः	अमन. १।४०	न्मुक्तः स एव हि)	यो. शि. १।१६१
पलालमिव धान्यार्थं त्यजेद्ग्रन्थमशेषतः ।		पशुपतिरहङ्काराविष्टः संसारी जीवः	
ग्रन्थमभ्यस्य मेधावी ज्ञानविज्ञान-		स एव पशुः	जावात्यु. २
(तत्परः) तत्त्वतः [ब्र. वि. १८+	त्रि. ता. ५।१८	पशुपतिश्च स्थूलहृदयेन	चिन्त्यु. २१।१

पशुपाशपरः शान्तः परमज्ञान-
देशिकः । शिवः शिवाय भूतानां
तं विज्ञाय विमुच्यते

पशुभ्य एकं प्रायच्छत्

पशुमान् भवति यस्तथाऽभीते

पशुषु पञ्चविधं सामोपासीत

पशूनांरूपमन्नस्य.. [श्रीसू.११क.खि.

पशून्देवताभ्यः प्रयौहत्

पशून् निन्देत्तद्रतम्

पशून्श्च मह्यमावहं जीवनं च

दिशो दश

पशून्स्ताश्चके वायव्यान् [पु.सू.६+

[+क.अ.८।४।१८=मं.१०।९०।८

पश्चाज्जन्मान्तरशतैर्योगादेव विमुच्यते

पश्चात्प्रतीच्यस्ताः समुद्रात्समुद्रः मेवा-

पियन्ति

पश्चादग्नेः संविशति चर्मणि वा

स्थण्डिले वा

पश्चादुभयं पुरस्तादित्युपतिष्ठते

पश्चाद्वयायीत पूर्वोक्तकमत्रः मन्त्रवित्..

पश्चाद्भूमिमथो पुरः [चित्यु.१२।२+

[क.अ.८।४।१७=मं.१०।९०।५+

पश्चान्मायादासी प्रकटिता

पश्चिमदलेकपिलवर्णे यदाविश्राम्यतेमनः

पश्चिमा गण्डवाहिनी वैष्णवी

पश्चिमा तृतीया कुक्षिर्भवति

पश्चिमाभिमुखं लिङ्गं...तं ध्यात्वा-

ऽऽकर्षयेज्जगत्

पश्चिमाभिमुखो भूत्वा भुवरिति

व्याहृतिस्त्रैष्टुभं...

पश्चिमाभिमुखो भूत्वा भूरिति व्याहृति-

यैजुर्वेदः

पश्चिमायां भवतु सरस्वती

पश्चिमायां वैराग्यस्थानं

पश्चिमे वरुणाय वायव्ये मिथ्याय

पश्चिमेसम्मुखेललिताः.. नैर्ऋत्यां भद्राः

पश्यच्छृण्वन् स्पृशजिघ्रन्

पश्यत्यकृतबुद्धित्वात्

पश्यत्यचक्षुः स शृणोत्यकर्णः

[ना. पू. ९।१४+

शिवो.१।१६

बृह.१।५।१,२

संहितो. १।१

छांदो.२।६।१

५।८७।११

बृह.१।२।७

छां. २।१८।२

महाना. २।९

चित्यु.१२।४

वा.सं.३।१६

यो.शि.१।५५

छांदो.६।१०।१

छांदो.५।२।८

सन्ध्यो. २

अ.ना. २२

पु.सू.५

वा.सं.३।१५

सामर. २

विश्रामो. ५

गायत्रीर. ५

गायत्रीर. ३

योगरा. ८

महो. १।४

चतुर्वे. १

गायत्रीर. ३

भस्मजा.२।९

सूर्यता. ४।१

राधोप. १।५

भ. गी. ५।८

भ.गी.१८।१६

श्वेता. ३।१९+

भवसं.२।४५

पश्यत्यचक्षुः सा शृणोत्यकर्णा

गुह्यका. ५१

पश्यत्यां तुरीयप्राज्ञः, परायां तुरीय-

तुरीयः

प. हं. प. १०

पश्यन्तश्चक्षुषा [बृह.६।१।८,१०

११,१२,

पश्यन्तश्चक्षुषा शृण्वन्तः श्रोत्रेण

ध्यायन्तो मनसैवमिति प्रविवेश

ह वाक्

छांदो. ५।१।८

पश्यन्तश्चक्षुषा ध्यायन्तो मनसै-

वमिति प्रविवेश ह श्रोत्रम्

छांदो.५।१।१०

पश्यन्तश्चक्षुषा शृण्वन्तः श्रोत्रेणैवमिति

प्रविवेश ह मनः

छांदो.५।१।११

पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः

भ.गी.१५।१०

(यं) पश्यन्ति यतयः क्षीणदोषाः

मुण्ड. ३।१।५

पश्यन्ति देहिबन्मूढाः शरीराभास-

दर्शनात् । अहिनिर्व्वयनीवायं

मुक्तदेहस्तु तिष्ठति

२आत्मो. १७

पश्यन्ति यत्सुषुप्तिस्थान एकीभूत-

प्रज्ञानघन एवानन्देऽभूत्

श्रीवि.ता. ३।१

पश्यन्ति व्यक्तां भूयो जायन्ते

बुद्धिश्च इव

मंत्रिको. १८

पश्यन्ती पञ्चदश परा षोडश इति

षोडशमात्रात्मकः प्रणवः

तुरीयो. २

पश्यन्नपि सदा नैव पश्यति स्वात्मनः

पृथक्

वराहो. २।२७

पश्यन्त्यस्यां महात्मानः सुवर्ण

पिप्पलाशनम्

मंत्रिको. ७

पश्यन्त्यात्मन्यवस्थितम्

भ.गी.१५।११

पश्यन्त्यां द्विदलीकृता

योगकुं. ३।१८

पश्यन्नात्मनि तुष्यति

भ. गी. ६।२०

पश्यन्वेदान्तमानेन सद्य एव विमुच्यते

पश्यन्वै तन्न पश्यति, नहि द्रष्टुं श्रेर्वि-

वराहो. २।१४

परिलोपो विद्यतेऽविनाशित्वात्

बृह. ४।३।२३

पश्य मे पार्थ रूपाणि

भ.गी. ११।५

पश्य मे योगमैश्वरम् [भ.गी.९।५+

११।८

पश्यादित्यान् वसुन् रुद्रान्

भ.गी. ११।६

पश्याद्य सचराचरम्

भ.गी. ११।७

पश्यास एव भगवो नच वयं पश्यामो

नैव वयं वक्तुं शक्नुमो नमस्तेऽस्तु

नृसिंहो.९।१०

भगवन्प्रसीद

पश्याम्यचक्षुः स शृणोम्यकर्णः । अहं
विजानामि विविक्तरूपो न चास्ति
वेत्ता मम चित्सदाहम् कैव. २१
पश्याम्यर्थाणि भारत भ.गी.१११६
पश्यामि त्वा सर्वतोऽनन्तरूपम् भ.गी.१११६
पश्यामि त्वां दीप्तहुताशवक्त्रम् भ.गी.१११९
पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्यं समन्तात् भ.गी.१११७
पश्यामि देवांस्तव देव देहे भ.गी.१११५
पश्यामि विश्वेश्वर विश्वरूप भ.गी.११.१६
पश्येत्त्रिहैतन्निहितं गुहायाम् गुह्यका. ३६
पश्येम त्वा वयं रा ३,३,३,३,३हुं
३,आ३,३ जा ३, यो३,आ
३,२,१,१,१ इति छांदो.२।२४।४
पश्येम त्वा वयं वैरा३,३,३,३,३
हुं ३ आ ३,३ ज्या ३ यो
३ आ३,२,१,१,१ इति छां.२।२४।८
पश्येम त्वा वयं साम्रा३,३,३,३,३
हुं ३ आ३,३,३ यो ३ आ
३,२,१,१,१ इति छां.२।२४।१३
पश्येम त्वा वयं स्वारा३,३,
३,३,३हुं३आ३,३ज्या३यो३
आ३,२,१,१,१ इति छां.२।२४।१२
पश्येम शरदः शतमिन्द्र जीवेत्याशिषः सन्ध्यो. ३
पश्येतां पाण्डुपुत्राणां भ.गी. १।३
पाखण्डाः पण्डितमन्या न ते
किमपि जानते अमन.२।१०२
पाङ्कमिदं सर्वं यदिदं किञ्च बृह.१।४।१७
पाङ्क वा इदं सर्वम् । पाङ्केनैव पाङ्कं
स्पृणोतीति तैत्ति. १।७।१
पाञ्चजन्यं हृषीकेशः भ.गी. १।१५
पाणिनाऽन्तर्धाय वसनान्तेन वा
प्रच्छाद्यस्वर्गांलोकान्कामानवाप्नुहीति कौ.त. २।१५
पाणिपादादिमात्रोऽयमहमित्येष
निश्चयः । अहङ्कारस्तृतीयोऽसौ
लौकिकस्तुच्छ एव सः महो. ५।९२
पाणिपात्रश्चरन्योगी नासकृद्भैक्षमाचरेत् ।
तिष्ठन्भुञ्ज्याच्चरन्भुञ्ज्यान्मध्येनाच-
मनं तथा ना.प. ५।२१
पाणिपात्रेणाशनं कुर्यात् [१सं.सो.१।२+ कठश्रु. ६

पाण्डवानां धनञ्जयः भ.गी.१०।३७
पाण्डरगगनम् (परमहंसस्य) निर्वाणो. ४
पाण्डरं शुक्रमित्याहुर्लोहितारुखं
महारजः । विद्रुमद्रुमसङ्काशं
योनिस्थाने स्थितं रजः ध्या.विं. ८७
पातालजङ्घकं मुनिचरणं कालाङ्गुष्ठकं
तारकाजालाङ्गुलं दृष्ट्वास्तुवन्ति स्म ग. शो. ४।७
पातालानामधोभागे कालाम्रियः
प्रतिष्ठितः । स मूलम्रिः
शरीरेऽम्रियस्मान्नादः प्रजायते यो.शि.५।२९
पात्रमस्य भवेत्पाणिस्तेन नित्यं स्थितिं
नयेत् । पाणिपात्रश्चरन्योगी
नासकृद्भैक्षमाचरेत् १सं.सो.२।७७
पात्रं विसृजेत्, पवित्रं विसृजेत् आरुणि. २
पादचतुष्टयात्मकं ब्रह्म त्रि.म.ना. १।३
पादचतुष्टयात्मकं ब्रह्म, तत्रैकमविद्या-
पादं । पादत्रयममृतं भवति त्रि.म.ना.४।२
पादत्रयं परमकैवल्यम् त्रि.म.ना.८।३
पादत्रयं परमवैकुण्ठः त्रि.म.ना.८।३
पादत्रयात्मकं ब्रह्म कैवल्यं शाश्वतं परम् त्रि.म.ना.४।२
पादत्रयेऽपि किं वक्तव्यं निरतिशया-
नन्दाविर्भावो मोक्ष इति मोक्षलक्षणं
पादत्रये वर्तते त्रि.म.ना.८।२
पादभेदादिकं तु ब्रह्मस्वरूपकथनमेव त्रि.म.ना.४।२
पादयोः सञ्चारः ना.प. ६।३
पादसन्धौ संयमान्नितल्लोकज्ञानम् शांडि.१।७।५.२
पादस्थानानि पत्राद्यैः कृत्वा देवगृहं
विशेत् । पात्रास्तरितपादश्च नित्यं
भुञ्जीत वाग्यतः शिवो.७।४८
पादस्योपरि यन्मध्ये तद्रूपं नाम
कृन्तयेत् । मनो द्वारेण तीक्ष्णेन
योगमाश्रित्य नित्यशः क्षुरिको. १२
पादहस्तयोरपि सर्वगात्रेषु सर्वव्यापी
समानः शाण्डि.१।४।७
पादं षड्भूतुर्न किला विविक्ते चित्त्यु.११।५
पादा अकार उकार मकार इति माण्डू. ८
पादा इति पादविदो विषया इति तद्विदः वैतथ्य. २१
पादाङ्गुष्ठ-गुल्फ-जंघा-जानूरुपायुमेढ-
नाभिहृदयकण्ठकूपतालुनासाक्षि-

भूमध्यललाटमूर्ध्नी स्थानानि तेषु
 क्रमादारोहावरोहक्रमेण प्रत्याहरेत् शाण्डि.१।८।१
 पादाङ्गुष्ठधारणाच्छरीरलघुता भवति शाण्डि.१।७।४५
 पादाङ्गुष्ठावधिः कन्दादधो याता च
 कौशिकी (नाडी) त्रि.ब्रा.२।७४
 पादाङ्गुष्ठे कराङ्गुष्ठे स्फुरणं यस्य न
 श्रुतिः । तस्य संवत्सरादूर्ध्वं
 जीवितस्य क्षयो भवेत् त्रि.ब्रा.२।१२२
 पादाङ्गुष्ठौ तु पाणिभ्यां गृहीत्वा
 श्रवणावधि । धनुराकर्षकाकृष्टं
 धनुरासनमीरितम् त्रि.ब्रा.२।४३
 पादादिकं गुणास्तस्य शरीरं तत्त्व-
 मुच्यते । धर्मोऽस्य दक्षिणं
 चक्षुरधर्मोऽथो परः स्मृतः ना. वि. २
 पादादि जानुपर्यन्तं पृथिवीस्थानमुच्यते १ यो.त. ८४
 पादाद्यैरर्धचैर्कर्मिभस्तुचेन द्वादश-
 भिर्नामभिः...षड्विजैः सम्पुष्टिताः... सूर्यता. १।९
 पादाधोभागे संयमादतललोकज्ञानं शाण्डि.१।७।५२
 पादा मात्रा मात्राश्च पादाः
 (ओङ्कारस्य) माण्डू. ८
 पादाभावाद्गतिर्नास्ति हस्ताभावात्
 क्रिया न च ते. वि. ५।१९
 पादावेवास्या एकमङ्गमुदुदं तयोरित्या-
 परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा कौ. त. ३।५
 पादे संयमाद्वितललोकज्ञानम् शाण्डि.१।७।५२
 पादो रथः (शारीर्यज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२
 पादोऽस्य विश्वा भूतानि
 [त्रि. म. ना. ४।४+पू. सू. ३ चित्त्यु. १२।२
 [क्र.अ.८।४।१७=मं.१०।९०।३+ वा.सं. ३१।३
 पादोऽस्य सर्वा भूतानि छां. ३।१२।६
 पादोऽस्येहाभवत् पुनः पु. सू. ४
 [त्रि. म. ना. ४।४+ चित्त्यु. १२।२
 [क्र.अ.८।४।१७=मं.१०।९०।४+ वा.सं. ३१।४
 पादौ च गन्तव्यं च मनश्च मन्तव्यं च प्रश्नो. ५।८
 पादौ च गन्तव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
 पादौ ते व्यम्लास्येतां यन्मां
 नागमिष्य इति छांदो. ५।१७।२
 पादौ त्वेतावात्मन इति होवाच छांदो. ५।१७।२
 पानीयं तद्गवाकृति वराहो. ९।१

पापकर्षणो गोभूमिवेदवेदितो गोपीजन-
 विद्याकलापप्रेरकः गो. पू. १।३
 पापकारी पापो भवति, पुण्यः पुण्येन
 कर्मणा भवति, पापः पापेन बृह. ४।४।५
 पापपूर्णस्य मर्त्यस्य त्रिपुण्ड्रोद्धूलने
 शिवे । रुद्राक्षधारणे द्वेषः स्वत
 एव प्रजायते सि. शि. ६
 पापफलनरकादिमांस्तु शुभकर्मफल-
 स्वर्गमस्त्विति काङ्क्षते मं. ब्रा. २।७
 पापभाजो हि श्रोतृणामसूयावतां
 पापैश्चापक्रामन्ति इतिहा. २
 पापमेवाश्रयेदस्मान् भ. गी. १।३६
 पापहर वीर हनुमन् ईश्वरावतार
 वायुनन्दनअजनासुतबन्धयबन्धय लंगूलो. ८
 पापं कर्म न श्लिष्यत इति छांदो. ४।१४।३
 पापं चन्द्र इव राहोर्मुखात्पमुच्य
 धृत्वा शरीरमकृतं कृतात्मा
 ब्रह्मलोकमभिसम्भवामि छांदो. ८।१३।१
 पापं चरति पूरुषः भ. गी. ३।३६
 पापः कर्मणा (पापेन भवति) बृह. ३।२।१३
 पापादस्मान्निवर्तितुम् भ. गी. १।३९
 पापाद्विमेति सततं न च भोगमपेक्षते अक्षयुष. ९
 पापेभ्यो रक्षन्ताम् म. ना. १।१३.४
 पाप्मना गृहीत इव भ्राम्यमाणं मैत्रा. ४।२
 पाप्मना ह्येतद्विद्धम् छां. १।२।४.५,
 पाप्मना ह्येष विद्धः छांदो. १।२।२.३
 पाप्मानं प्रजहि ह्येनं भ. गी. ३।४१
 पाप्मानं मृत्युमन्वावायानीति बृह. १।३।१०
 पायुरध्यात्मं, विसर्जयितव्यमधिभूतं,
 मृत्युस्तत्राधिदैवतं.. सुबालो. ५।१३
 पायुमूलादधोर्ध्वगाऽलम्बुसा भवति शाण्डि. १।४।६
 पायुश्च विसर्जयितव्यं च प्रश्नो. ४।८
 पायुश्च विसर्जयितव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
 पायुमेवाप्येति यः पायुमेवास्तमेति सुबालो. ९।८
 पायूपस्थेऽपानं चक्षुः श्रोत्रे मुख-
 नासिकाभ्यां प्राणः स्वयं प्रतिष्ठते
 मध्ये तु समानः प्रश्नो. ३।५

पायोराकुञ्चनं कुर्यात् कुण्डलीं
 चालयेत्तदा । मृत्युचक्रगतस्यापि
 तस्य मृत्युभयं कुतः यो.शि.१।८३
 पायोऋत्सर्गः ना.प. ६।३
 पारं गच्छति तन्निधनमेतद्दामदेव्यं
 मिथुने प्रोतम् छांदो.२।१३।१
 पाराय तमसः परस्तात् मुण्ड. २।२।६
 पारित्राज्यं गृहीत्वा तु यः स्वधर्मे न
 तिष्ठति । तमारूढच्युतं विद्यादिति
 वेदानुशासनम् शाट्याय. २९
 पारुष्यमनृतं चैव पैशुन्यंचापि सर्वशः ।
 असम्बद्धप्रलापश्च बाहुयं स्या-
 चतुर्विधम् भवसं. ९।४
 पार्थ नैवेह नामुत्र भ.गी.६।४०
 पार्थ सम्पदमासुरीम् भ.गी.१६।४
 पार्थस्य च महात्मनः भ.गी.१८।७४
 पार्थिवः पञ्चमात्रस्तु चतुर्मात्रस्तु
 वारुणः ।...एकमात्रस्तथाऽऽकाशो
 ह्यमात्रं तु विचित्रयेत् अ.ना. ३१
 पार्थिवे वायुमारोप्य लकारेण
 समन्वितम् । ध्यायेत्तुर्भुजाकारं
 चतुर्वक्त्रं हिरण्मयम् । धारयेत्पञ्च
 घटिकाः पृथिवीजयमाप्नुयात् १ यो. त. ८५
 पार्थस्थबोधिताः सन्तः पूर्वाचार-
 क्रमागतम् । आचारमाचन्त्येव
 सुप्तबुद्धवदुत्थिताः महो.५।३८
 पार्थे राधिका चेति । तस्या अंशो
 लक्ष्मीदुर्गाविजयादिशक्तिरिति राधोप. १।५
 पार्थिवातेन संपीड्य योनिमाकुञ्च-
 येद्दृढम् । अपानमूर्ध्वमाकृष्य
 मूलबन्धो विधीयते यो.चू. ४६
 पार्थिभागेन सम्पीड्य योनिमा-
 कुञ्चयेद्दृढम् (उड्डानाख्यो हि
 बन्धोऽयं योगिभिः समुदाहृतः) १ यो.त. १२०
 पार्थि वामस्य पादस्य योनिस्थाने
 नियोजयेत् १ यो.त. ११२
 पालाशमासनं शय्यां पादुके दन्त-
 धावनम् । वर्जयेच्चापि निर्यासं
 रक्तं न तु समुद्भवम् शिवो.७।९१

पालाशं वैलव्यमाश्रित्यमौदुम्बरं दण्डं
 मौञ्जीं मेखलां यज्ञोपवीतं च
 त्यक्त्वा शूरो य एवं वेद आरुणि. ५
 पाल्लवैकं धारयेज्जन्तुसंरक्षणार्थं
 वर्षावर्षावर्जनमिति कठश्रु. २२
 पावकः शक्तिमध्ये तु नाभिक्रे
 रविः स्थितः ब्र.वि. ६८
 (श्री) पावकानःसरस्वतीवाजेभिः सरस्व.१०
 [ऋ.मं.१।३।१०+वा.सं.२०।८४+ सा.वे.१।१८९
 पावनानि मनीषिणाम् भ.गी. १८।५
 पावनी परमोदारा शुद्धसत्त्वानुपातिनी ।
 आत्मध्यानमयी नित्या सुषुप्ति-
 स्थेव तिष्ठति १ सं.सो.२।४४
 पाशवद्भस्तथा जीवः पाशमुक्तः
 सदाशिवः स्कन्दो. ७
 पाशवद्भः स्मृतो जीवः पाशमुक्तः
 सनातनः । तुषेण बद्धो ब्रीहिः
 स्यात्तुषाभावेन तण्डुलः ना.उ.ता.१।७
 पाशुपतब्रह्मविद्यासंवेद्यं परमाक्षरम् ।
 परमानन्दसम्पूर्णं रामचन्द्रपदं भजे पा.ब्र.शीर्षकं
 पाशं छित्त्वा यथा हंसो निर्विशङ्कं
 स्वमुत्कमेत् । छिन्नपाशस्तथा जीवः
 संसारं तरते सदा क्षुरिको. २२
 पाशैः पशुरिव बद्धं बन्धनस्थस्ये-
 वास्वातंत्र्यम् मैत्रा. ४।२
 पाषाण इव निश्चलः योगो. २२
 पाषाणलोहमणिमृण्मयविग्रहेषु
 पूजा पुनर्जननभोगकरी सुमुक्तोः मैत्रे. २।२६
 पाहि गीर्भिश्चतसृभिर्वसो स्वाहा महाना. ७।५
 पाहि नो अम्र एकया महाना. ७।५
 पांसुना च प्रतिच्छन्नशून्यागारप्रति-
 श्रयः । वृक्षमूलनिकेतो वा.. (यतिः) ना.प. ९।२५
 पिङ्गला चोल्यता तस्माद्दक्षनासा-
 पुटावधि त्रि.ब्रा. २।७१
 पिङ्गला चोर्ध्वगा याम्यनासान्तं भवति शांडि.१।४।६
 पिङ्गलायामिडायां तु वायोः सङ्क्रमणं
 तु यत् । तदुत्तरायणं प्रोक्तं.. जा.द. ४।४०
 पिङ्गलाया विरिञ्चिः स्यात् (देवता) जा.द.४।३५

पिङ्गलायां रविः (चरति) [शां. १.१४।६ जा. ६.४।४०
 पिङ्गलायाः पृष्ठतो याम्यनेत्रान्तं पूषा
 भवति शां. १.१४।६
 पिण्डवर्जितः पिण्डस्थोऽपि प्रत्यगात्मा
 सर्वव्यापी भवति पैङ्गलो. ४।९
 पिण्डपातेन या मुक्तिः सा मुक्तिर्न
 तु हन्यते यो. शि. १.१६३
 पिण्डब्रह्माण्डयोरैक्यं लिङ्गसूत्रात्मनोरिव योगकुं. १।८१
 पिण्डांश्च निक्षिपेत्तत्र आद्यन्तं
 प्रणवेन तु ।...स्वाहान्ते जुहुयात्तत्र.. वृ. जा. ३।१३
 पिण्डे पिण्डे शरीरस्य पिण्डदानेन
 सम्भवः पिण्डो. ९
 पितरं पुत्रमग्निमुपवीतं कर्म कलत्रं
 चान्यदपि (त्यजेत्) आरुणि. ५
 पितरं मातरं कलत्रपुत्रमाप्तवन्धुवर्गं...
 वाऽनुमोदयित्वा...आग्नेय्यामेव
 कुर्यात् प. हं. प. २
 पितरौ चास्य दासत्वं कुरुतस्त-
 त्प्रचोदितौ (येन यत्र कृतं कर्म
 स तत्रैव प्रजायते) शिवो. ७।११०
 पिता त्वं मातरिश्चनः प्रश्नो. २।११
 पिता पुत्रं प्रेष्याह्वयति कौ. त. २।१५
 पितामहस्तथेत्यङ्गीकृत्य (आह-) ना. प. ४।३८
 पितामहं पुनः पप्रच्छ नारदः कथं ना. प. ३।७७
 यज्ञोपवीती ब्राह्मण इति
 पिता माता प्रजैत एव मन एव पिता
 बाङ्गाता प्राणः प्रजा बृह. १।५।७
 पिता मेऽमन्यत नाननुशिष्य
 हरेतेति [बृह. ४।१।२, ३, ४, ५, ६, ७
 पिताऽसि लोकस्य चराचरस्य भ. गी. १.१४३
 पिताऽहमस्य जगतः भ. गी. १.१७
 पिताऽहं, माताऽहं, पुत्रोऽहम् अद्वैत. भा. २
 पितु रेतोधिकात्पुरुषो, मातु रेतोति-
 रेकात्स्नी, उभयोर्वीजतुल्यत्वा-
 न्नपुंसको भवति गर्भो. ३
 पितृकृतस्यैनसोऽवयजनमसि स्वाहा महाना. १.४।१
 पितृगेहेषु या कन्या रजः पश्यत्य-
 संस्कृता । सा कन्या वृषली नाम इतिहा. ६७
 तत्पतिर्वृषलीपतिः

पितृन् मातृन् ब्रह्मन् गुरुहननः
 क्रोडियति त्रिोऽनेककृतपापो यो मम
 पणवतिकोटिनामानि जपति स
 तेभ्यः पापेभ्यः प्रमुच्यते राम. १।९
 पितृदेवो भव । आचार्यदेवो भव तैत्ति. १.१११२
 पितृमातृगुरुश्रूपाध्यानवाच स्वर्गीयः
 कांचनदाता... भवति संहितो. ४।१
 पितृमातृवधोत्पन्नं बुद्धिपूर्वमर्थं च यत् ।
 तदनुष्ठानमात्रेण सर्वमेतद्विलीयते रामो. ५।१८
 पितृमातृसहोदरदारापत्यगृहारामक्षेत्र-
 ममतासंसारवरणसङ्कल्पो बन्धः निरा. २१
 पितृयानोक्तविधानेन ब्राह्मणानभ्यर्च्य... ना. प. ४।३१९
 पितृलोकाच्चन्द्रं, ते चन्द्रं प्राप्यान्नं
 भवन्ति बृह. ६।२।१६
 पितृलोकादाकाशं छांदो. ५।१०।४
 पितृश्राद्धे पितृ-पितामह-प्रपिता-
 महान्...युग्मकृत्या ब्राह्मणा-
 नर्चयेत् ना. प. ४।३९
 पितृहा वै त्वमसि मातृहा वै त्वमसि छांदो. ७।१५।२
 पितृणामर्थमां चास्मि भ. गी. १.०।२९
 पितृनथ पितामहान् भ. गी. १.२६
 पितृन् यान्ति पितृव्रताः भ. गी. १.२५
 पितृणामेव महिमानं गत्वा चन्द्रमसः
 सायुज्यं सलोकतामाप्नोति महाना. १.८।१
 पितृणां प्रथमा स्वधा प्रश्नो. २।८
 पितेव पुत्रस्य सखेव सख्युः भ. गी. १.१४४
 पितोत्तररूपम् । प्रजा सन्धिः तैत्ति. १.१३।६
 पित्रादिशरीरदहने पुत्रादीनां ब्रह्म-
 हत्यादिदोषसम्भवाच्च, नस्मान्न
 देहो ब्राह्मणः व. सू. ४
 पित्र्यं वा गान्धर्वं वा दैवं वा प्राजा-
 पत्यं वा ब्राह्मं वाऽन्येषां वा
 भूतानाम् बृह. ४।४।४
 पित्राय बुद्ध्या द्वाराणि मनो व्याने
 निवेशयेत् ना. प. ६।७
 पिपीलिका यथा लग्ना देहं ध्याना-
 द्विमुच्यते । असौ किं वृश्चिकैर्दृष्टो
 देहान्ते वा कथं सुखी यो. शि. १.१३३
 पिपीलिकायां लम्बायां कण्डूस्तत्र प्रवर्तते यो. शि. १.१११४

पिवन्त्येनामविषयामविज्ञातां कुमा- रकाः । एकस्तु पिवते देवः स्वच्छन्दोऽत्र वशानुगः	मंत्रिको. ६	पुण्यवतां पुण्येषु सज्जमानः (एवं) पुण्यस्य कर्मणो दूराद्गन्धो वाति पुण्यः पुण्यानां पुण्याय स्वाहा	पारमा. २।७ महाना. ७।९ पारमा. ४।६
पिहितः सहस्राक्षेण हिरण्मयेनानन्दे- नैष वाव विजिज्ञासितव्यः	मैत्रा. ६।८	पुण्यः पुण्येन कर्मणा भवति, पापः पापेन पुण्यः शरण्यः सकलस्य जन्तोः	बृह. ४।४।५ हेरम्बो. ११
पीठकल्पमूलकन्दनालपद्मपत्रकेसर- कर्णिकामूर्यमण्डलसोमवह्नि- ब्रह्मविष्णुरुद्रसत्त्वरजस्तम आत्मा- न्तरात्मा परमात्मभूः	सूर्यता. ४।१ यो.शि. ५।११ भ.गी. १७।१९	पुण्याय तनचारी च भूतानामविहिंसकः पुण्यां च पुण्यः पुरुषे पुरग्रे तां राजिमन्तां निशि चोदितानां निदधाति पुष्ट्यै हरन्पराय स्वाहा	ना.प. ५।३० पारमा. ९।८
पीठं जालंघरं नाम तिष्ठत्यत्र चतुर्मुख पीडया क्रियते तपः	विश्रामो. ७	पुण्येन पुण्यं लोकं नयति, पापेन पापमुभाभ्यामेव मनुष्यलोकम्	प्रश्नो. ३।७ भ.गी. ७।९
पीतवर्णोत्तरदले यदा विश्राम्यते मनः । तदा शृङ्गारभोगौ च कल्पनायां मतिर्भवेत्	पिताम्बरो. १	पुण्यो गन्धः पृथिव्यां च पुण्यो वा दैविकं सत्त्वं सत्त्वमार्षं सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वथाय स्वाहा	पारमा. ५।१
पीतवाससं पीतालङ्कारसम्पन्नां... धिया सञ्चिन्त्य... भूविश्वत्रयमनु- सन्धाय... देवीमाहूय ध्यायेत्	रु. जा. ९	पापः पापेनेति पुत्र उपरिष्ठादभिनिपद्यते पुत्रदारगृहादिषु	बृह. ३।२।१३ कौ.उ. २।१५ भ.गी. १३।९
पीतास्तु वैश्या विक्षेया कृष्णाः शूद्रा उदाहृताः (रुद्राक्षाः)	कठो. १।३	पुत्रदुःखस्य नास्त्यन्तो धनी चेन्निग्रयते तदा पुत्रपौत्रादिभिः समृद्धो भवति	याज्ञव. २० मुद्रलो. ५।१
पीतोदका जग्धतृणा दुग्धदोहा निरिन्द्रियाः । अनन्दानाम ते लोकास्तान्स गच्छति ता ददत्	वराहो. २।८२	पुत्रं दृष्ट्वा त्वं ब्रह्मा त्वं यज्ञस्त्वं सर्वमित्यनुमन्त्रयेत्	कठश्रु. ४
पुङ्गवानुपुङ्गविषयेक्षणतत्परोऽपि ब्रह्मा- वलोकनधियं न जहाति योगी	पं. ब्र. ३५	पुत्रं दृष्ट्वा त्वं यज्ञस्त्वं सर्वमित्यनु- मन्त्रयेत्	सं.सो. १।२ अ. शां. १५
पुण्डरीकं तु तन्मध्ये आकाशो दहरो- ऽस्ति तत् । स शिवः सच्चिदानन्दः सोऽन्वेष्टव्यो सुमुक्षुभिः	वासुदे. ४	पुत्राज्जन्म पितुर्यथा पुत्रादिदेहेष्वभिमानशून्यं भूत्वा वसेत्सौख्यतमे ह्यनन्ते	मैत्रे. १।१९
पुण्ड्राख्य ऊर्ध्वा अकार उकारो मकारः पुण्यपापकर्मानुसारी भूत्वा प्राप्तशरीर- संयोगमप्राप्तशरीरसंयोगमिव कुर्वाणो यदा दृश्यते तदोपहित- जीव इत्युच्यते	सर्वसारो. ५	पुत्रान् प्रौत्रान् सखींस्तथा पुत्राप्तवन्धुभवस्थलं विहाय दूरतो वसेत् पुत्रांश्च पशूँश्चेत्येत्येच्छते	भ.गी. १।२६ ना.प. ७।१ छांदो. ७।३।१
पुण्यपापे समूलोन्मूलिते प्राक्परोक्ष- मपि करतलामलकवद्वाक्यमप्राति- बद्धापरोक्षसाक्षात्कारं प्रसूयते	पैङ्गलो. ३।३ यो. शि. ९	पुत्रे मित्रे कलत्रे च रिपौ स्वात्मनि सन्ततम् । एकरूपं मुनेयत्तदार्जवं..	जा.द. १।१६
पुण्यमेतत्समासाद्य पुण्यमेवामुं गच्छति न ह वै देवान् पापं गच्छति	बृह. १।५।२०	पुत्रैषणायाश्च वित्तैषणायाश्च लोकैषणायाश्च व्युत्थायाश्च भिक्षाचर्यं चरन्ति	बृ. ३।५।१ रप्रणवो. १४
		पुत्रो गायत्रं छन्दः शुद्धो वर्णः पुत्रो देयः शिरो देयं न देया षोडशाक्षरी	ना.पू.ता. ३।२

पुनन्तु ब्रह्मणस्पतिर्ब्रह्मपूता पुनातु माम्
 [महाना. ११२+ प्राणाग्नि. ८
 पुनन्तु वसवः पुनातु वरुणः
 पुनात्वधमर्षणः महाना. ६।९
 (अथ) पुन- (व्रतीवाऽव्रती-)-रव्रती
 वा व्रती वा स्नातको वाऽस्नातको
 (वोत्सन्नाग्निरनग्निको) वा यदहरेव
 विरजेत्तदहरेव प्रव्रजेत् [जावालो. ४ याज्ञ. १
 पुनराचम्य कर्म स्वं कर्तुमर्हति
 सत्तमः । (आचम्य वसनं धौतं
 ततश्चैतत्प्रधारयेत्) वृ.जा. ३।३३
 पुनरावर्तिनोऽर्जुन भ.गी. ८।१६
 पुनरुच्चावचं व्यश्रुवानः वा.मं. १८
 पुनरेतस्यां (मालायां) सर्वात्म-
 कत्वं भावयित्वा...आदिक्षान्तै-
 रक्षरैरक्षमालामष्टोत्तरशतं स्पृशेत् अ. मा. ५
 (अथ) पुनरेव नारायणः सोऽन्य-
 त्कामो मनसाध्यायत महो. १।३, ४
 पुनर्गुहा सकला मायया च पुरुष्येषा
 विश्वमाताऽऽदिविद्या त्रिपु. म. ८
 पुनर्जन्मनिवृत्त्यर्थं मोक्षस्याहर्निशं
 स्मरेत् परब्र. ८
 पुनर्जन्मकरी प्रोक्ता मलिना वासना
 बुधैः । पुनर्जन्माङ्कुरं त्यक्त्वा
 स्थितिः संभृष्टबीजवत् मुक्तिको. २।६२
 पुनर्जन्म न विद्यते भ.गी. ८।१६
 पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायते निरा. उ. ३३
 पुनर्भवमिन्द्रियैर्मनसि सम्पद्यमानैः प्रश्नो. ३।९
 पुनर्भोजनमध्वानं भाराध्ययनसङ्गमम् ।
 दानं प्रतिग्रहं होमं श्राद्धभुक् चाष्ट
 वर्जयेत् इतिहा. ३८
 पुनर्मनः पुनरायुर्म आगात् सहवै. ८
 पुनर्योगं च शंससि भ. गी. ५।१
 पुनर्वत्सरशतं तस्य प्रलयो भवति ।
 तदा जीवाः सर्वे प्रकृतौ लीयन्ते त्रि.म.ना. ३।४
 पुनश्चक्षुः पुनः श्रोत्रं म आगात् सहवै. ८
 पुनश्च जन्मान्तरकर्मयोगात्स एव
 जीवः स्वपति प्रबुद्धः कैव. १४
 पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्ते भ.गी. ११।३९

पुनश्चतुष्पष्टिमात्राः प्रकृतिपुरुषद्वैविध्य-
 मापाद्य ... सगुणनिर्गुणत्वमेत्य
 एकोऽपि ब्रह्मप्रणवः तुरीयो. २
 पुनश्चित्तं पुनराधीतं म आगान् सहवै. ८
 पुनश्चैकादशः स्मृतः शान्दो. ७।२६।२
 पुनस्ते प्राण आयाति पगो यक्षं
 सुवामि ते सहवै. ६
 पुनस्ते सिद्धश्चतो मे प्रादुरभूवन् गो. प. ३।८
 पुनस्त्यजेत्पिङ्गलयाशनैरेव न वेगतः ।
 पुनः पिङ्गलयाऽऽपूर्य पूरयेदुदरं शनैः १ यो.न. ३८
 पुनः पञ्चधा ज्ञेयं निहितं गुहायां मैत्रा. ६।४
 पुनः पिङ्गलयाऽऽपूर्यतन्मात्रैः षोडशभि-
 स्तथा । अकारमूर्तिमत्रापि स्मरेत् ज्ञा.द. ६।७
 पुनः पिङ्गलयाऽऽपूर्यकुम्भित्वा रेचये-
 दिडया शान्दि. १।५।२
 पुनः पिङ्गलयाऽऽपूर्यवह्निवीजमनुस्मरेत् ।
 पुनर्विरेचयेद्धीमान् ज्ञा. द. ५।९
 पुनः पुनः सर्वावस्थासु ज्ञानज्ञेयौ
 ध्यानध्येयौ लक्ष्यालक्ष्ये दृश्या-
 दृश्ये चोहापोहादि परित्यज्य
 मुक्तो भवति मं. ब्रा. २।६
 पुनः प्रतिन्यायं प्रतियोन्या द्रवति
 प्राणायैव बृह. ४।३।३६
 पुनः प्रतिन्यायं प्रतियोन्या
 द्रवति स्वप्नायैव बृह. ४।३।१५
 पुनः प्रतिन्यायं प्रतियोन्या द्रवति
 स्वप्नान्तायैव बृह. ४।३।१७
 पुनः स्वाश्रमाचारपरो भवेदित्युच्यते
 पुनात्यशुद्धान्यपूतानि ना. प. ५।१
 पुनः प्रतिन्यायं प्रतियोन्या
 द्रवति बुद्धान्तायैव [बृह. ४।३।१६, ३४
 पुनः प्राणः पुनराकृतं म आगात् सहवै. ८
 पुमानपमान् स्त्रियश्चाहं अ.शिरः. १
 पुमात्रेतः सिञ्चति योषितायां मुण्ड. २।१।५
 पुमांश्चरति निःस्पृहः भ.गी. २।७१
 पुरतोऽस्मात्सर्वस्मात्सुविभातमन्विष्या-
 त्तममुत्कृष्टतमं...पुरमेव ब्रह्म
 मकारेण जानीयात् नृसिंहो. ५।७

पुरत्रये क्रीडति यश्च जीवस्ततः सुजातं सकलं विचित्रम् पुरमेकादशद्वारमजस्यावकचेतसः । अनुप्राय न शोचति विमुक्तश्च विमुच्यत एतद्वैतम् पुरश्चक्रे द्विपदः पुरश्चक्रे चतुष्पदः । पुरः स पक्षी भूत्वा पुरः पुरुष आविशदिति पुरस्तात्सुविभातमव्यवहार्यमेवाद्वयं पुरस्ताद्ब्रह्मणस्तस्य विष्णोरद्भुतकर्मणः । रहस्यं ब्रह्मविद्याया धृताग्नि सम्प्रचक्षते पुरं जनपदं प्राप्तमरण्यमिव पश्यति पुरं इन्त्रीमुखं विश्वमातृ रवे रेखा ...स षोडशीकं पुरमध्यं विभर्ति पुरं (पुरीं) हिरण्मयीं ब्रह्मा विवेशापराजिता पुरः प्रजानामुदयत्येष सूर्यः पुरा किलेदं न किञ्चनासीन्न द्यौर्नान्तरिक्षं न पृथिवी पुरा जगन्मातृतपःप्रभावादासीन्महा- विल्ववनस्पतिर्महान् पुराणपठिताममृतोद्भवाममृतसमञ्जरीं ...दर्शनात्पापनाशिनीं...य एवं वेदं स वैष्णवो भवति पुराणपुरुषाय शुद्धबुद्धाय...वृणिः सूर्य आदित्य ॐ नमो नारायणाय पुरातनोऽहं पुरुषोऽहमीशो हिरण्मयो- ऽहं शिवरूपमस्मि [कैव.२+ पुरा तत्स्वरूपज्ञानेन महान्तः सर्वं ब्रह्मभावं गताः पुरा देवाः पशुपत्त्यादिमुक्ताः शिवं पूज्यैव हरिपद्मादयोऽपि । ऐन्द्र- नीलं पूजितं विष्णुनाऽऽसीद्विज्ञं बैदूर्यं विधिना पद्मरागम् पुरा तृतीयसवनस्योपाकरणज्जवनेना- हवनीयस्योदङ्मुख उपविश्य स आदित्यश्च स वैश्वदेवश्च सामा- भिगायति	कैवल्य. १४ कठो. ५।१ बृह. २।५।१८ नृसिंहो. ९।८ १प्रणवो. १ अ.पू. १।३४ त्रिपुरो. १० अरुणो. ३ चाक्षुषो. ४ अव्यक्तो. १ १ विल्वो. २ तुलस्थु. २ ना.उ.ता.२।३ १विल्वो. १३ त्रि.म.ना.१।२ सि.शि. २१ छां.२।२४।११	पुरान्तकोऽहं पुरुषोऽहमीशः पुरा प्रातरनुवाकस्योपाकरणाज्जवनेन गार्हपत्यो प्राङ्मुख उपविश्य स वासवश्च सामाभिगायति पुरा प्रोक्ता मयाऽनघ पुरा मत्पुत्र पुरुषसूक्तोपनिषद्ग्रहस्य- प्रकारं...विराट्पुरुषेणोपदिष्टं रहस्यं ते विविच्योच्यते पुरा माध्यन्दिनस्य सवनस्योपाकरणा- ज्जवनेनाग्नीध्रो यस्योदङ्मुख उपविश्य स रौद्रश्च सामाभिगायति पुरा रुद्रेण गदिताः पुरा व्यासो महातेजाः सर्ववेद- तपोनिधिः । प्रणिपत्य शिवं साम्बं कृताञ्जलिरुवाच ह पुरुजित्कुन्तिभोजश्च पुरुष एव सविता स्त्री सावित्री स यत्र पुरुषस्तत्स्त्री यत्र वा स्त्री स पुरुषस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम् पुरुष एवेदं विश्वं-कर्म तपो ब्रह्मपरामृतम् [मुण्ड. २।१।१०+ पुरुष एवेदं सर्वम् [सि. वि.३+ पुरुष एवेदं सर्वं यद्भूतं यच्च भव्यम् (भाव्यम्) [क.अ.८।४।१७= [+श्चेताश्च.३।१५+वा.सं.३।१२+ पुरुष एवोक्थम् पुरुषप्रयत्नसाध्यवेदान्तश्रवणादि- जनितसमाधिना जीवन्मुक्त्यादि- लामो भवति पुरुषविदस्तदिदमन्तरिक्षं प्रजापते- द्वितीया चितिः पुरुषविदः सेयं प्रजापतेः प्रथमा चितिः पुरुषविदः सैषा द्यौः प्रजापतेस्तृतीया चितिः पुरुषविधः सोऽनुवीक्ष्य नान्यदात्मनो- ऽपश्यत्	कुण्डिको. १७ छांदो.२।२४।३ भ.गी. ३।३ ना. प. २।१ छां. २।२४।७ शिवो. १।५ शुक्र. १।१ भ. गी. १।५ सावित्र्यु. ९ ग. पू. १।४ नृ. पू. ५।५ मं. १०।९०।२ पु. सू. २ १ ऐत.१।२।४ मुक्तिको. २।१ मैत्रा. ६।३३ मैत्रा. ६।३३ मैत्रा. ६।३३ बृह. १।४।१
--	---	---	--

पुरुषश्चाक्षुषो योऽयं दक्षिणेऽक्षिण्यव-
स्थितः। इन्द्रोऽयमस्य जायेयं सव्ये
चाक्षिण्यवस्थिता मैत्रा. ७।११
पुरुषश्चाधिदैवतम् भ.गी. ८।४
पुरुषश्चेता प्रधानान्तस्थः स एव
भोक्ता प्राकृतमन्नं भुङ्क्ते इति मैत्रा. ६।१०
पुरुषसंज्ञको(संज्ञो-) ऽबुद्धिपूर्वमिहै-
वावर्ततेऽशेनेति मैत्रा. २।५
पुरुषस्य कर्तृत्वभोक्तृत्वमुखदुःखादि-
लक्षणश्चित्तधर्मः केशरूपत्वाद्बुद्धौ
भवति, तन्निरोधेन जीवन्मुक्तिः मुक्तिको. २।१
पुरुषस्य वाग्रसः छांदो. १।१।२
पुरुषस्य रेतः (रसः) बृह. ६।४।१
पुरुषस्य विपश्चितः भ.गी. २।६०
पुरुषं जातमग्रतः [चित्त्यु. १।२।३+
[ऋ.अ. ८।४।१८=मं. १०।९०।६ वा. सं. ३।१९
पुरुषं कृष्णपिङ्गलमूर्ध्वरेतसं विश्वरूपं भस्मजा. २।४
पुरुषं कृष्णं कृष्णदन्तं पश्यति
(स्वप्ने) स एनं हन्ति ३ऐत. २।४।७
पुरुषं निर्गुणं साङ्ख्यमथर्वशिरसो विदुः मंत्रिको. १४
पुरुषं पुरुषर्षभ भ.गी. २।१९
पुरुषं शाश्वतं दिव्यं भ.गी. १०।१२
पुरुषः सोम्योत हस्तगृहीतमानय-
न्यपहार्षीत् छांदो. ६।१६।१
पुरुषं सोम्योतोपतापिनं ज्ञातयः
पर्युपासते छांदो. ६।१५।४
पुरुषः परमात्माऽहं पुराणः परमोऽस्म्यहं ब्र.वि. ९९
पुरुषः प्रकृतिस्थो हि भुङ्क्ते प्रकृति-
जान्गुणान् [भ.गी. १३।२२+ भवसं. २।९
पुरुषः स परः पार्थ भ.गी. ८।२२
पुरुषः साङ्ख्यदृष्टीनामीश्वरो योग-
वादिनाम् अ.पू. ३।२०
पुरुषः सुखदुःखानां भ.गी. १३।२१
पुरुषः स्थापको ज्ञेयः सत्यं सम्मार्जनं
स्मृतम्। अहिंसा गोमयं प्रोक्तं शिवो. १।२५
पुरुषात्केशलोमानि जायन्ते च
क्षरन्त्यपि गुह्यका. २७
पुरुषात्तु परा देवी सा काष्ठा सा परा गतिः गुह्यका. ४२

पुरुषाद्यैर्जितैस्तृचेन सर्वोपचारोपयोगः सूर्यता. ४।१
पुरुषान्नपरं किञ्चित्सा काष्ठा सा परा गतिः ऋतो. ३।११
पुरुषार्थाः सागराः भावनो. २
पुरुषेण सम्मितं भवति मायया परि-
वेष्टितं भवति (षोडशारं चक्रं) नृ.पू. ५।९
पुरुषे त्वेवाविस्तरामात्मा १ऐत. ३।२।३
पुरुषे सर्वशास्तारं बोधानन्दामयं
शिवम्। धारयेद्बुद्धिमान्नित्यं
सर्वपापविशुद्धये जा.द. ८।७
पुरुषे ह वा अयमादितो गर्भो भवति २ ऐत. ४।१
पुरुषोत्तमात्सकलानि तीर्थानि जायन्ते सि. वि. ३
पुरुषो नारायणो भूतं भव्यं भविष्य-
वासीत् सुदलो. २।३
पुरुषो निधनम् छांदो. २।१८।१
पुरुषो वा अक्षितिः स हीदमन्नं धिया
धिया जनयते बृ.उ. १।५।२
पुरुषो वा अक्षितिः स हीदमन्नं पुनः
पुनर्जनयते बृह. १।५।२
पुरुषो वाऽग्निर्गौतम तस्य व्यात्तमेव
समिष्टप्राणो धूमो वागर्चिश्चक्षुरङ्गाराः बृह. ६।२।१२
पुरुषो वाव गौतमाग्निस्तस्य वागेव
समिष्टपमन्त्रयते स धूमो योनि-
रर्चिर्यदन्तः करोति तेऽङ्गारा
अभिनन्दा विस्फुलिङ्गाः छांदो. ५।७।१
पुरुषो वाव यज्ञस्तस्य यानि चतु-
र्विंशतानि वर्षाणि तत्प्रातःसवनम् छांदो. ३।१६।१
पुरुषो वाव सुकृतम् २ऐत. २।३
पुरुषो वै रुद्रस्तन्महो नमोनमः महाना. १०।११
पुरुषो ह वा अयं सर्व आं दं द्वे विदले ३ऐत. १।२।२
(अथ) पुरुषो ह वै नारायणो-
ऽकामयत प्रजाः सृजेयेति नारा. १
पुरुहूतमृगिमणं विश्ववेदसम् आषे. १०।२
पुरुच्येषा विश्वमातादिविद्या त्रिपुरो. ८
पुरो देवाः प्रपद्यन्ते पश्चादेवं विसर्जयेत् इतिहा. ६२
पुरोधसां च मुख्यं मां भ.गी. १०।२४
पुरोनुवाक्या च याज्या च शस्यैव
तृतीया बृह. ३।१।१०
पुरोवाच प्रजापतिः भ.गी. ३।१०
रो वातो हिङ्कारो मेघो जायते छांदो. २।३।१

पुलिङ्गं सर्वमीशानं स्त्रीलिङ्गं भगवत्युमा रुद्रह. ९
 पुष्करमहं पवित्रमहमुग्रं च मध्यं च
 बहिश्च पुरस्ताज्योतिरित्यहमेव अ.शिरः. १
 पुष्णामि चोषधीः सर्वाः भ.गी.१५।१३
 पुष्पमध्ये यथा गन्धः पयोमध्ये
 (ऽस्ति सर्पिवत्) यथा वृतम् ।
 तिलमध्ये यथा तैलं पाषाणेष्विव
 काञ्चनम् [ध्या.वि.५+१यो.त.१३६+ २यो.त.८
 पुष्पवत्सकलं विद्याद्वन्द्वस्तस्य तु
 निष्कलः ब्र. वि. ३७
 पुष्पाणां फलानि (रसः) बृह. ६।४।१
 पुष्पाण्यादायावयतौ वै च जगान्य-
 म्वाश्वाश्वावयवाश्चाप्सरसः कौ. त. १।३
 पुष्पात्प्रकाशते यद्वत्फलं पुष्पविनाशकं अमन. २।१७
 पुष्पितवचनेन मोहितास्ते भवन्ति स्वसंवे. ३
 पुंसः प्रव्रजनं प्रोक्तं नेतराय कदाचन पैङ्गलो. ४।५
 पुंसा कर्त्रा मातरि मासिषिक्तः कौ. त. १।२
 पुंसांदुर्वासनारञ्जुनीरीबडिशपिण्डिका
 [महो. ३।४६+ याज्ञव. १५
 पुंसो वत्सो रुद्रो देवता २ प्रणवो. १४
 पूजनादौ भाग्यनाशो भवेत् कामराज. १
 पूजयित्वा विवस्वन्तमर्घ्यदानं
 समाचरेत् सूर्यता. २।५
 पूजयेच्च शिवज्ञानं वाचयीत च पर्वसु शिवो. ७।७८
 पूजयेद्ध्यानयोगेन सन्तोषैः
 कुसुमैः सितैः शिवो. १।२६
 पूजार्हाविरिसूदन भ. गी. २।४
 पूजितो वन्दितश्चैव सुप्रसन्नो यथा
 भवेत् । तथा चेत्ताड्यमानस्तु
 तदा भवति भैक्षभुक् ना.प. ३।१९
 पूर्णमद्वयमखण्डचेतनं विश्वभेदकलना-
 दिवर्जितम् । ...तत्सदाऽहमिति
 मौनमाश्रय म. वा. र. ५
 पूतं पावनं नमामि सद्यः समस्ताद्य-
 शासकं भस्मजा. १।४
 पूतं प्रातरुदयाद्गोमयं ब्रह्मपणं निधाय
 त्र्यम्बकमिति मन्त्रेण शोषयेत् भस्मजा. १।२
 पूता मन्त्रावमागताः भ.गी. ४।१०
 पूति पर्युषितं च यत् भ.गी. १७।१०

पूते वामहस्ते वामदेवायेति निधाय...
 तेनैवापादशीर्षमुद्धूलनमाचरेत् भस्मजा. १।४
 पूतो देवलोकान् समश्रुते सहवै. ११
 पूरककुम्भकरेचकैः षोडशचतुःषष्टि-
 द्वात्रिंशत्संख्यया यथाक्रमं
 प्राणायामः सं. ब्रा. १।१३
 पूरकं द्वादशं कुर्यात् कुम्भकं षोडशं
 भवेत् । रेचकं दश चोद्धारः
 प्राणायामः स उच्यते यो.चू. १०८
 पूरकं शास्त्रविज्ञानं कुम्भकं स्वगतं स्मृतम् वराहो. ५।५
 पूरकः कुम्भकस्तद्वेचकः पूरकः पुनः वराहो. ५।१८
 पूरकाद्यनिलायामादृढाभ्यासादखेद-
 जात् । एकान्तध्यानयोगाच्च मनः-
 स्पंदो निरुद्धयते शांडि. १।७।२७
 पूरकान्ते तु कर्तव्यो बन्धो जाल-
 न्धराभिधः [शाण्डि. १।७।११+
 [यो. शि. १।१०९+ यो. कुं. १।५१
 पूरयेत्सर्वमात्मानं सर्वद्वारं निरुध्य च... क्षुरिको. ४
 पूरितं कुम्भयेत्पश्चाच्चतुःषष्ट्या तु मात्रया त्रि. ब्रा. २।९७
 पूरितं धारयेत्पश्चाच्चतुष्षष्ट्या तु
 मात्रया । उकारमूर्तिमत्रापि
 संस्मरन्प्रणवं जपेत् जा.द. ६।४
 पूरितं पिङ्गलया द्वात्रिंशन्मात्रया
 मकारमूर्तिध्यानेन.. शांडि. १।६।२
 पूरितं रेचयेत्पश्चान्मकारेणानिलं बुधः जा. द. ६।५
 पूर्णत्वमस्ति चेत्किञ्चिदपूर्णत्वं
 प्रसज्यते । तस्मादेतत्कचिन्नास्ति.. ते.वि. ५।२९
 पूर्णबोधकरं स्वयम् पं. ब्र. ८
 पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्पूर्णमुदच्यते शान्तिपाठः
 पूर्णमद्वयमखण्डचेतनं वराहो. ३।८
 पूर्णरूपो महानात्मा प्रीतात्मा... ते.वि. ४।६३
 पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते शान्तिपाठः
 पूर्णानन्दैकविज्ञानं रामो. ४।१
 पूर्णानन्दो हरिर्मायारहितः पुरुषोत्तमः सि. वि. १
 पूर्णापूर्णमसद्विद्धि ते.वि. ३।५६
 पूर्णोऽहं शिवोऽहमद्वैतरूपोऽहम् कामराज. २
 पूर्णानन्दैकबोधस्तद्ब्रह्माहमस्मि ना. प. ३।८७
 पूर्णानन्दैकबोधोऽहं प्रत्यगेकरसो-
 ऽस्म्यहम् ब्र.वि. १००

पूर्णात्पूर्णं सुखात्मकम् महो. ५।४६
 पूर्णते प्रजया पशुभिर्नास्यास्मालोका-
 त्प्रजोद्वर्तते वृ. उ. २।१।५
 पूर्वजन्मकृताभ्यासात्सत्त्वरं फल-
 मश्नुते । एतदेव हि विज्ञेयं तत्काक-
 मतमुच्यते यो.शि. १।१४३
 पूर्वजातीः स्मरति (गर्भस्थो जीवः) गर्भो. ३
 (ॐ) पूर्वदले श्वेतवर्णे यदा
 विश्राम्यते मनः । तदा धैर्यमुदारं
 च धर्मकीर्तिमतिर्भवेत् विश्रामो. १
 पूर्वदृष्टमदृष्टं वा यदस्याः प्रतिभासते ।
 संविदस्तत्प्रयत्नेन मार्जनीयं
 विजानता अ. पू. ४।५५
 पूर्वपत्रे सूर्यायात्रेयपत्रे रवये दक्षिणे
 विवस्वते नैर्ऋतौ खगाय पश्चिमे
 वरुणाय वायव्ये मित्राय सौम्ये
 आदित्याय ईशान्ये नमो महसे सूर्यता. ४।१
 पूर्वपूर्वं प्रकुर्वीत यावदुत्थानसम्भवः ।
 सम्भवत्युत्तमे प्राज्ञः प्राणायामे
 सुखी भवेत् जा.द.६।१५
 पूर्वब्रह्मणः प्रभुविमतः ५ हिरण्यम् छांदो. ८।५।३
 पूर्वभागे सुपुत्राया राकाया संस्थिता कुहूः जा.द.४।१८
 पूर्वभागे ह्यधोलिङ्गं शिखिन्यां चैव
 पश्चिमम् । ज्योतिर्लिङ्गं भुवोर्मध्ये
 नित्यं ध्यायेत्सदा यतिः ब्र. वि. ८०
 पूर्वमक्षरं पूर्वरूपं, उत्तरमुत्तररूपं,
 योऽवकाशः पूर्वरूपोत्तररूपे,
 अन्तरेण सा संहितेति ३ऐत. १।५।१
 पूर्वमेकमेवाद्वितीयं ब्रह्मासीत् गोपालो. २।१३
 पूर्वमेवाक्षरं पूर्वरूपं, उत्तरमुत्तररूपं,
 योऽवकाशः पूर्वरूपोत्तररूपे
 अन्तरेण येन सन्धिं विवर्तयति येन
 स्वराः स्वरं विजानाति येन मात्रा
 मात्रा विभजते सा संहिता ३ऐत. १।५।२
 पूर्वयोनिःसहस्राणि दृष्ट्वा चैव ततो
 मया । आहारा विविधा भुक्ताः
 पीता नानाविधाः स्तनाः गर्भो. ४
 पूर्ववासनया युक्तः शरीरं
 चान्यदाप्नुयात् यो.शि. १।१४१

पूर्वस्मिन्विशीला, आग्नेय्यां अद्वा
 (तत्र) पूर्वस्यां दिशि ब्रह्मा
 कृताञ्जलिर्हर्निशं मामुपास्ते भस्मजा. २।१३
 पूर्व तु तारकं विद्यादमनस्कं तदुत्तरम्
 [मं. ब्रा. १।४+ अद्वयता. ५
 पूर्व देवेभ्योऽमृतस्य ना३भाई (मा.पा.) तैत्ति. ३।१०।६
 पूर्व देवेभ्यो अमृतस्य नाभिः वृ.पू. २।१४
 पूर्व देवेभ्योऽमृतस्य ना ३ भायि तैत्ति. ३।१०।६
 पूर्व बीजयुता विद्या ह्याख्याता
 याऽतिदुर्लभा योगकुं. २।३७
 पूर्व मनः समुदितं परमात्मतत्त्वात् महो. ५।५२
 पूर्व यथोदिता या वाग्विलोमेनास्तगा
 भवेत् योगकुं. ३।१९
 पूर्व यः कथितोऽभ्यासश्चतुर्थांशं परि-
 महेत् । दिवा वा यदि वा सायं
 याममात्रं समभ्यसेत् १यो.त. ६७
 पूर्वाभ्यासेन तेनैव भ.गी. ६।४४
 पूर्वा सन्ध्या हंसवाहिनी ब्राह्मी मध्यमा
 वृषभवाहिनी माहेश्वरी । पश्चिमा
 गरुडवाहिनी वैष्णवी गायत्रीर. ५
 पूर्वादिदिशि गणेशबटुकक्षेत्रपाल-
 योगिन्यः तारोप. ११
 पूर्वा दिक्प्रथमा कुक्षिर्भवति गायत्रीर. ३
 पूर्वापरापरिज्ञानमजातेः परिदीपकं
 अ. शां. २१
 पूर्वाभिमुखो भूत्वा भूरिति व्याहृति-
 गायत्रं छंदः ऋग्वेदोऽग्निर्देवता महो. १।४
 पूर्वायां भवतु गायत्री गायत्रीर. ५
 पूर्वाविस्थात्रयं यत्र जाग्रदित्येव संस्थितं
 अ.पू. ५।८७
 पूर्वाऽस्य मात्रा जागर्ति जागरितं
 द्विताया स्वप्नं तृतीया सुषुप्तिश्चतुर्थी अ.शिखो. ३
 पूर्वाऽस्य मात्रा पृथिव्यकारः स
 ऋग्भिर्ऋग्वेदो ब्रह्मा वसवो गायत्री
 गार्हपत्यः अ.शिखो. १
 पूर्वाह्ना कालिका सन्ध्या गायत्री कुमारी गायत्रीर. ६
 पूर्वा दृष्टिमवष्टभ्य ध्येयत्यागविला-
 सिनीम् । जीवन्मुक्ततया स्वस्थो
 लोके विहर विज्वरः महो. ६।६६

पूर्वे महाशाला महाश्रोत्रियाः, न नोऽद्य कश्चनाश्रुतममतमविज्ञातमुद्रा- हरिष्यतीति ह्येभ्यो विदांचक्रुः पूर्वरपि मुमुक्षुभिः पूर्वेः पूर्वतरं कृतम् पूर्वोक्तात्रिकोणस्थानादुपरि पृथिव्या- दिपञ्चवर्णकं ध्येयम् पूर्वोक्तेन क्रमेणैव सम्यगासनमास्थितः । चालनं तु सरस्वत्याः कृत्वा प्राणं निरोधयेत् पूर्वो नारायणः प्रोक्तोऽनादिसिद्धो मन्त्ररत्नः सदाचार्यमूलः पूर्वो यो देवेभ्यो जातः पूर्वो विवृतकरणस्थितश्च । द्वितीयः स्पष्टकरणस्थितश्च पूर्वो हि (ह)जातः स उ गर्भे अन्तः [अ. शी. २।६+तै.आ. १०।१।३ [वा.सं. ३२।४+सूर्यता. १।३+ पृथ्वी बहुला न उर्वी पूर्वो हि भोक्ता भवति [गोपालो. पूषणमियं वै पूषे य* हीद* सर्वं पुण्यति यदिदं किञ्च पूषन्नेकषे यमसूर्यप्राजापत्यव्यूहरश्मीन्, समूह तेजो यत्ते रूपं कल्याणतमं तत्ते पश्यामि [ईशा. १६+ पूषा चालम्बुसा चैव श्रोत्रद्वयसुपागते (नाड्यौ) पूषा यशस्विनी चैव पिङ्गला पृष्ठपूर्वयोः पूषाधिदेवता प्रोक्ता वरुणा वायुदेवता पूषा यशस्विनी नाड्यौ तस्मादेव समुत्थिते पूषायाश्च सरस्वत्या मध्ये प्रोक्ता यशस्विनी पूषा वामाक्षिपर्यन्ता पिङ्गलायास्तु पृष्ठतः पूषा सरस्वतीमध्ये पयस्विनी भवति पूषा स्वर्गाकारेण पूष्णो हस्ताभ्यां प्रतिगृह्णामि	पूतनाजित* सहमानमुग्रमग्नि* हुवेमपरमात्सधस्थात् [महाना. ६।१७+ वनदु. ११८ पृच्छामि त्वा धर्मसम्मूढचेताः पृथक्केशिनिपूदन पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानं पृथक्त्वेन धनञ्जय पृथगात्मानं प्रेरितारं च मत्वा जुष्टस्ततस्तेनामृतत्वमेति पृथग्भावेन तत्त्वानां पृथग्भूते षोडशकलाः... पृथिव्यादिषु संस्थिताः पृथां प्रस्खलन्तीं प्रमृज्यामृजाङ्गीय उर्वोरुपादधात् तस्मै मुख्याय वरदाय पित्रे स्वाहा पृथग्रथश्रेणयोऽनुयन्ति पृथिवी कलाऽन्तरिक्षं कला द्यौः कला समुद्रः कलैष वै स्वस्म्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणोऽनन्तवान्नाम पृथिवी गार्हपत्योऽन्तरिक्षं दक्षिणाम्नि- द्यौराहवनीयः पृथिवीच पृथिवीमात्रा चापश्चोपमात्राच पृथिवीचतुरस्रं च पीतवर्णं लवर्णकं पृथिवी ते पात्रं द्यौरपिधानं ब्राह्मण- त्वा मुखे जुहोमि स्वाहा पृथिवीतो हीदं सर्वमुत्तिष्ठति यदिदं किञ्च पृथिवी त्रिहोता पृथिवी त्वमथाच्युतः पृथिवी देवतामारः पृथिवी त्वा देवता रिष्यतीत्येनं ब्रूयात् (तत्र) पृथिवी धारणे आपः पिण्डीकरणे तेजः प्रकाशने वायुर्व्यूहने आकाशमवकाशप्रदाने पृथिवी पाद उच्यते पृथिवी पुच्छं प्रतिष्ठा पृथिवी पूता पुनातु माम् पृथिवी पूर्वरूपम् पृथिवी पूर्वरूपम्, द्यौरुत्तररूपं, वायुः संहितेति माण्डूकेयः	छांदो. ६।४।५ भ.गी. ४।१५ भ.गी. ४।१५ भ.गी. १८।१ भ.गी. १८।२१ भ.गी. १८।२९ श्वेताश्व. १।६ दुर्वासो. २।१७ त्रि.ब्रा. २।१२ द्वयोप. १ चिन्त्यु. १३।२ २प्रणवो. १६ श्वेता. २।१६ महाना. २।१ महाना. ६।१५ १।१।११ बृह. १।४।१३ बृह. ५।१५।१ यो.शि. ५।२२ जा.द. ४।१५ जा.द. ४।३६ त्रि.ब्रा. २।७२ जा.द. ४।१६ जा.द. ४।२० शांडि. १।४।६ चिन्त्यु. ८।२ चिन्त्यु. १०।१ भ.गी. २।७ भ.गी. १८।१ भ.गी. १८।२१ भ.गी. १८।२९ श्वेताश्व. १।६ दुर्वासो. २।१७ त्रि.ब्रा. २।१२ पारमा. ६।६ छांदो. ५।१४।१ छांदो. ४।६।३ मैत्रा. ६।३४ प्रश्नो. ४।८ १यो.त. ८५ राधोप. ४।२ १ऐत. १।२।७ चिन्त्यु. ७।१ मैत्रा. ९।२ ३ऐत. १।३।३ गर्भो. १ गुह्यका. १८ तैत्ति. २।२ महाना. १।१।२ तै. उ. १।३।१ ३ऐत. १।१।१
--	--	---

पृथिवी पूर्वरूपं, द्यौरुत्तररूपं, वृष्टिः
 सन्धिः, पर्जन्यः सन्धाता ३ ऐत. १।२।१
 पृथिवीमय आपोमयः (आत्मा) बृह. ४।४।५
 पृथिवी मरो या अयस्तात्ता आपः २ ऐत. १।२
 पृथिवीमेवाप्येति यः पृथिवीमेवास्तमेति सुबालो. ९।३
 पृथिवीमेव भगवो राजन्निति होवाच छांदो. ५।१७।१
 पृथिवीयोगतो मृत्युर्न भवेदस्य योगिनः १ यो. त. ८७
 पृथिवीलोकमेव पुरोनुवाक्यया जयत्य-
 न्तरिक्षलोकं याज्यया तु लोकं शस्यया बृह. ३।१।१०
 पृथिवी वा अन्नम् तैत्ति. ३।९
 पृथिवी वाक्पाणि-पाद-पायूपस्थाः त्रि. ब्रा. १।३
 पृथिवी वाव गौतमाग्निस्तस्याः
 संवत्सर एव समिदाकाशो धूमो
 रात्रिर्चिर्दिशोऽङ्गारा अवान्तर-
 दिशो विस्फुलिङ्गाः छां. उ. ५।६।१
 (ॐ) पृथिवी वाऽन्नमापोऽन्नादाः सुबालो. १।४।१
 पृथिवी वायुराकाश आपो ज्योतींषी-
 त्येतानीमानि च क्षुद्रमिश्राणीव २ ऐत. ५।३
 पृथिवी वायुराकाश आपो ज्योतींषीति १ ऐत. ३।१।१
 पृथिवी विश्वस्य धारिणी [मुण्ड. २।१।३+ ग. पू. ता. १।४
 पृथिवी श्रोणी (गायत्र्याः) सन्ध्यो. २३
 पृथिवी सुवर्चा युवतिः सज्जोषाः ग. शो. ३।२
 पृथिवी हिंकारोऽग्निः प्रस्तावो अंतरिक्ष-
 मुद्गीथ आदित्यः प्रतिहारो
 द्यौर्निधनमित्यूध्वेषु छांदो. २।२।१
 पृथिवी हिंकारोऽन्तरिक्षं प्रस्तावो
 द्यौरुद्गीथो दिशः प्रतिहारः समुद्रो
 निधनमेताः शक्यो लोकेषु प्रोताः छांदो. २।१७।१
 पृथिवी होता चित्त्यु. २।१
 पृथिवीं प्रपद्येऽन्तरिक्षं प्रपद्ये दिवं
 प्रपद्ये इत्येव तद्वचोचम् छांदो. ३।१५।५
 पृथिवीं भित्वाऽऽपो भिनत्ति सुबालो. १।१।२
 पृथिवी * शरीरं (अप्येति) बृह. ३।२।१३
 पृथिवी शरीरैः चित्त्यु. ४।१
 पृथिव्यग्निरन्नमादित्यः छांदो. ४।११।१
 पृथिव्यन्तरिक्षं द्यौर्दिशोऽवान्तरदिशा
 अग्निर्वायुरादित्यश्चन्द्रमानक्षत्राणि ।
 आप ओषधयो वनस्पतय आकाश
 आत्मा । इत्यधिभूतम् तैत्ति. १।७।१

पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशश्चोन्नत्वक्च-
 क्षुर्जिह्वाघ्राणवाक्पाणिपादपायूप-
 स्थमनोविकाराः षोडश शक्तयः भावनो. ३
 पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशगन्धरसरूप-
 स्पर्शशब्दवाक्यानि पादपायूप-
 स्थत्वक्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणमनो-
 बुद्धयहङ्कारचित्तज्ञानानि गायत्रीर. ९
 पृथिव्यप्सु प्रलीयते सुबालो. २।२
 पृथिव्यंशे तु देहस्य चतुर्बाहुं किरीटिनं त्रि. ब्रा. २।१४२
 पृथिव्या आपः (रसः) बृह. ६।४।१
 पृथिव्या आपो रसः छांदो. १।१।२
 पृथिव्या इत्येषां भूतानां ब्रह्म संपद्यते रसज्ञासो. १६
 पृथिव्या ओषधयः, ओषधीभ्योऽन्नम् ।
 अन्नात्पुरुषः [ना. उ. ता. १।५+ तै. उ. २।१।१
 पृथिव्या ओषधयः । ओषधीभ्योऽन्नम्,
 अन्नाद्रेतः । ततः पुरुषः ग. शो. २।५
 (अथातः) पृथिव्यादिमहाभूतानां
 समवायं शरीरम् शारीरको. १
 पृथिव्यादि-शिवान्तं तु अकारायाश्च
 वर्णकाः । कूटान्तां हंस एव स्यात्... ब्र. त्रि. ६२
 पृथिव्यापश्च तेजश्च वायुराकाश-
 पञ्चमः दुर्वासो. २।१४
 पृथिव्यापस्तथा तेजो वायुराकाश-
 मेव च [वराहो. १।५+ भवसं. २।१५
 पृथिव्यापस्तेजो वायुराकाश-
 मित्यस्मिन्पञ्चात्मके शरीरे.. गर्भो. १
 पृथिव्यापस्तेजोवायुराकाश इति
 पञ्चस्वरूपं लिङ्गम् लिङ्गोप. १
 पृथिव्यापस्तेजो वाय्वाकाशं दहति सुबालो. ५।२
 पृथिव्यापस्तेजोवायुराकाशा मे
 शुद्धयंतां महाना. १।४।१२
 पृथिव्यामाकाश एकादशैकादश तैत्ति. ३।११।१
 पृथिव्यामाकाशः प्रतिष्ठितः । आकाशे
 पृथिवी प्रतिष्ठिता तैत्ति. ३।९
 पृथिव्यायतनं निर्भुजं, दिव्यायतनं
 प्रनृणं... ३ ऐत. १।३।१
 पृथिव्या रूपं स्पर्शाः, अन्तरिक्षस्यो-
 ष्माणः, दिवः स्वराः ३ ऐत. २।५।१

पृथिव्याश्च वैभवाणवभेदा पीतवर्णा
मृदो जायन्ते गोपीचं. ८
पृथिव्यां तृप्यन्त्यां यत्किञ्च पृथिवी
चामिश्वावितिष्ठतस्तत्पृथयति... छांदो. ५।२।१२
पृथिव्यां धारयेच्चित्तं पातालगमनं भवेत् यो.शि. ५।४९
पृथिव्यां नाशु पातयेत् कुंडिको. ४
पृथिव्यां यत्किञ्चिद्भूस्तुमात्रं तस्याभि-
दैविकं रूपं तत्रैवास्ति सामर. १०
पृथिव्यां या देवता सैषा पुरुषस्या-
पानमवष्टभ्यान्तरा यदाकाशः स
समानो वायुर्व्यानः प्रभो. ३।८
(तस्य) पृथिव्येव समिदमिधूमो
रात्रिरर्धिश्वन्द्रमा अङ्गारा
नक्षत्राणि विस्फुलिङ्गाः बृह. ६।२।११
पृथिव्येव यस्यायतनममिलोको
मनो व्योतिः बृह. ३।१।१०
पृथिव्यै चैनमग्रेष्व देवी वागाविशति बृह. १।५।१८
पृथुः समस्तान्प्रचचार लोका-
नव्याहृतो वैरिविदारिचक्रः । स
कालवाताभिहतो विनष्टः क्षिप्तं
यथा शास्त्रमलितूलमग्नौ भवसं. १।२४
पृथ्वी देवी महीत्यनेन व्याचक्षते त्रि. ता. १।८
पृथ्वी विश्वस्य धारिणी [कैव. १।५+ नारा. १
पृथ्व्यप्तेजोनिलखानि चिन्त्यं श्वेता. ६।२
पृथ्व्यप्तेजोऽनिलखे समुत्थिते
पञ्चात्मके योगगुणे प्रवृत्ते ।
न तस्य रोगो न जरा न मृत्युः
प्राप्तस्य योगाग्निमयं शरीरम् श्वेताश्व. २।१२
पृषदाज्य * सन्नीय पृषदाज्यस्यो-
पचातं जुहोति बृ. उ. ६।४।२४
पृष्ठभागेऽमृतं न्यस्तं देवैर्ब्रह्मादिभिः पुरा १ बित्तो. १४
पृष्ठभागेऽमृतं यस्मादर्चयेन्मम तुष्टये १ बित्तो. १०
पृष्ठभागे संयमाद्वरुणलोकज्ञानम् शां. डि. १।७।५२
पृष्ठमध्यस्थितेनास्त्रा... सुषुम्ना
सुप्रतिष्ठिता जा. द. ४।१०
पेरुरिन्द्राय पिबन्ते चित्त्यु. ११।७
पेलवो नियताकारो गन्धोनाहमचेतनः १ सं. सो. २।१९

पैप्पलादं महाशास्त्रं न देयं यस्य
कस्यचित् । नास्तिकाय कृतकनाय
दुर्वृत्ताय दुरात्मने शरभो. ३३
पौष्प्यन्त्यद्विरभिषीवयन्ति (यदिक्) आर्षे. १।२
पौष्णादि शरीरस्य समानः कुसते सदा त्रि. ब्रा. २।८६
पौण्ड्रकालिकनागाभ्यां चामराभ्यां
सुवीजितम् ।... विष्णुवाह नम-
स्तुभ्यं क्षेमं कुरु सदा मम ' एवं
ध्यायेषिसन्ध्यासु गरुडनामभूषणम् गारुडो. ४
पौण्ड्रं दधमौ महाशङ्खं भ. गी. १।१५
पौरुषेण प्रयत्नेन यस्मिन्नेक पदे मनः
योज्यते तत्पदं प्राप्य निर्विकल्पो
भवानघ महो. ४।१०३
पौरुषेण प्रयत्नेन लालयेच्चित्तवत्कमम् मुक्तिको. २।७
पौर्णमासी चामावास्या च स्तनौ सन्ध्यो. २३
(अथ) पौर्णमास्यां पुरस्तात्त्रयमसं
दृश्यमानमुपतिष्ठेत् कौ. त. २।९
पौर्णमास्यां वाऽमावास्यायां वा शुद्ध-
पक्षे वा पुण्ये नक्षत्रेऽग्निमुपसमा-
धात्... आज्याहुतीर्जुहोति कौ. त. २।३
पौलकस्तेऽपौलकसः (भवति) बृह. ४।३।२२
पौलकसो न पौलकसो विप्रः न विप्रः त्रि. ता. ५।१
पौलक्रेऽथ पलाशो वा पात्रे गोशृङ्ग
एव वा । आदधीत हि गोमूर्त्रं
गन्धद्वारेति गोमयम् बृ. ब्रा. ३।७
प्रकाश उपजायते न. गी. १।४।११
प्रकाश एव सततं तस्माद्वै स एक हि ।
अद्वैतमिति चोक्तिश्च प्रकाशाव्य-
भिचारतः पा. ब्र. २।५
प्रकाश एव सततं तस्मान्मौनं हि युज्यते पा. ब्र. २।६
प्रकाशकमनामयम् भ. गी. १।४।६
प्रकाशते स्वयं भेदः कल्पितो
मायया तयोः अ. पू. ४।३३
प्रकाशभूता वै तस्करा अस्वर्ग्याः मैत्रा. ७।८
प्रकाशमध्ये माया करोति अद्वैतो. ४
प्रकाशयति तत्परम् भ. गी. ५।१६
प्रकाशयति भारत भ. गी. १।३।३४
प्रकाशयन्तमन्तर्यं ध्यायेत्कूटस्थ-
मव्ययम् पैङ्गलो. ३।६

प्रकाशवानस्मिँल्लोके भवति प्रकाशवतो
 ह लोकाजयति छांदो. ४।५।३
 प्रकाशः परमेश्वरः ब्र. वि. १०१
 प्रकाशं च प्रवृत्तिं च भ.गी. १४।२२
 प्रकाशात्मकं लिङ्गं विद्यालिङ्गम् लिङ्गोप. २
 प्रकाशेभ्यः सदोमित्यस्तशरीरे
 विद्युद्वद्यतयति मुहुर्मुहुरिति
 विद्युत्प्रतीयात् अ.शिखो. २
 प्रकृतित्वंततःमृष्टं तत्त्वादिगुणसाम्यतः सरस्व. ३६
 प्रकृतिभिरभिपरीत्य तेजसं शरीरं
 कृत्वा... पुनस्मिँल्लोकं प्रतिपद्यते निरुक्तो. २।२
 प्रकृतिमहदहमाद्या महामायाः गोपीचं. ७
 प्रकृतिर्मह्या पुरुषः शिवः ग. पू. २।८
 प्रकृतिस्त्वां नियोक्ष्यति भ.गी. १८।५९
 प्रकृतिस्थानि कर्षति भ.गी. १५।७
 प्रकृतिं च गुणैः सह भ.गी. १३।३४
 प्रकृतिं पुरुषं चैव [भ.गी. १३।२
 प्रकृतिं मोहिनीं श्रिताः भ.गी. ९।१२
 प्रकृतिं यान्ति भूतानि भ.गी. १३।३४
 प्रकृतिं यान्ति मामिकाम् भ.गी. ९।७
 प्रकृतिं विद्धि मे पराम् भ.गी. ७।५
 प्रकृतिं स्वामिष्ठाय भ.गी. ४।६
 प्रकृतिं स्वामवष्टभ्य भ.गी. ९।८
 प्रकृतिः पुरुषश्चोभौ समाया-
 द्ब्रह्मणः स्मृतौ रामर. ५।९
 प्रकृतिः स्वेति विज्ञेया, स्वभावं न
 जहाति या अ. शां. ९
 प्रकृतेरस्यैवाभावो न कथञ्चिद्ब्रविष्यति
 [अ. शां. २९+ अद्वैत. २१
 प्रकृतिर्गुणसम्बुद्धाः भ.गी. ३।२९
 प्रकृतेर्हानिमानपि भ.गी. ३।३३
 प्रकृतेस्तु जगत्सर्वं विकारं प्रीच्यते
 कुथैः । तस्मादेतद्विकारोऽपि सर्वं
 तु त्रिगुणात्मकम् भवसं. ४।६
 प्रकृतेः क्रियमाणानि भ.गी. ३।२७
 प्रकृत्यष्टकरूपं च स्थानं गच्छति कुण्डली योगकुं. १।७४
 प्रकृत्याकाशवज्ज्ञेयाः सर्वे धर्मा
 अनादयः अ. शां. ९१
 प्रकृत्यापरमेश्वर्याजगद्योन्याद्विनाङ्कमृत् रा. पू. ४।८

प्रकृत्या नियताः स्वया भ.गी. ७।२०
 प्रकृत्या सहितः इयामः पीतवासा
 जटाधरः रा.पू.ता. ४।७
 प्रकृत्यैव च कर्माणि भ.गी. १३।३०
 प्रक्षेत्रमत्रमाप्नोति क्षणस्य सायुज्यं
 सलोकतां जयति बृह. ५।१३।४
 प्रक्षाल्य पाणी उदपात्रं पूरयित्वा
 तेमैनां त्रिरभ्युक्षति ' उत्तिष्ठातो
 विधावसोऽन्यामिच्छ ' इति बृह. ६।४।१९
 प्रक्षिप्तं लवणं तोये क्रमाद्यद्विलीयते ।
 मनोऽप्यभ्यासयोगेन तद्ब्रह्मणि
 लीयते अमन. १।२८
 प्रक्षीणचित्तद्विषयस्य निगृहीतेन्द्रियद्विषः।
 पक्षिन्य इव हेमन्ते क्षीयन्ते भोग-
 वासनाः [महो. ५।७७+ मुक्तिको. २।४१
 प्रक्षयन्ति मामिमे महाशाला
 महाश्रोत्रियाः छांदो. ५।११।३
 प्रगलितनिजमायोऽहं निस्तुल-
 दृशिस्वरूपमात्रोऽहम् आ. प्र. २
 प्र च जुह्वत्यथो आहुर्दर्शपूर्णमासाविति
 बृह. १।५।२
 प्रचारण-विलेखन-स्थूलाद्युन्मेष-
 निमेषादि वायोः शारीरको. ३
 प्रचारणोत्तारणश्चासादिका वाय्वंशाः पैङ्गलो. २।२
 प्रचारो वायुलक्षणम् वराहो. ५।२
 प्रचोदयादिति प्रचोदितकाम इमा
 लोकान् प्रत्याश्रयते गायत्रीर. २
 प्रचोदयिता चैषोऽस्य मैत्रा. २।४, ९, ९
 प्रचोदयिताऽस्य को भगवन्नेतदस्माकं
 ब्रूहीति तान्होवाच मैत्रा. २।३
 प्रजन इति भूषांसस्तस्माद्भूयिष्ठाः
 प्रजायन्ते महाना. १६।१२
 प्रजनश्च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।९।१
 प्रजनश्चास्मि कन्दर्पः भ.गी. १०।२८
 प्रजहाति यदा कामान् भ.गी. २।५५
 प्रजननं वै प्रतिष्ठा लोके साधु... महाना. १७।७
 प्रजननं सन्धानम् तैत्ति. १।३।३
 प्रजया पशुभिरन्नाद्येन तेजसा
 ब्रह्मवर्चसेति छां. व. ५।२१।२

प्रजहाति यदा कामान्सर्वाश्चित्तगता- न्मुने । मयि सर्वात्मके तुष्टः स जीवन्मुक्त उच्यते	वराहो. ४।२८	प्रजापतिस्तं यज्ञाय वसीयांसमात्मानं मन्यमानो मनो यज्ञेनेजे	अव्यक्तो. ५
प्रजाकामो वै प्रजापतिः स तपोऽतप्यत	प्रश्नो. १।४	प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च	भ.गी. १।१३९
प्रजाकामो ह वै प्रजापतिः (मा.पा.)	प्रश्नो. १।४	प्रजापतिश्च शरणं प्रपन्नोऽभूत्, सत्वा...	छांदो. २।२२।४
प्रजा च स्वाध्यायप्रवचने च	तैत्ति. १।९।१	प्रजापतिं यो भुवनस्य गोपाः	महाना. १।३।९
प्रजातिश्च स्वाध्यायप्रवचने च	तैत्ति. १।९।१	प्रजापतिः कथं निवमाः प्रजाः सृजेय-	अव्यक्तो. ७
प्रजानां रेतो हृदयम्	१ऐत. १।३।१	मिति चिन्तयन्..	ग. पू. १।३
प्रजापतये पुरुषं	चिन्त्यु. १०।२	प्रजापतिः प्रजा असृजत	ना.पू.ता. ५।३
प्रजापतये स्वाहेत्यथौ हुत्वा मन्ये		प्रजापतिः प्रजायते, तस्मान्नारायणः	वृह. ६।१।३
सः स्रवमन्नयति	वृह. ६।३।३	प्रजायते	वृह. ६।१।६
प्रजापतिमेवाप्येति यः प्रजापति-		प्रजापतिः प्रजायते ह प्रजया पशुभिः	ना.पू.ता. ५।३
मेवास्तमेति	सुबालो. १।९	प्रजापतिः प्रजया संविदानः	वृह. ६।१।६
प्रजापतिरमृतमानन्द इत्युपस्थे	तैत्ति. १।१०।३	[नृ. पू. २।६+ चिन्त्यु.	११, १२, १३
प्रजापतिरुद्गीथेन	चिन्त्यु. ८।२	प्रजापतिः प्रजाः सृष्ट्वा व्यसंसत...	३ऐत. २।६।१
प्रजापतिर्जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २	प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्यात्मना-	
प्रजापतिर्देश होता	चिन्त्यु. ७।४	ऽऽत्मानमभिसम्बभूव	महाना. २।७
प्रजापतिर्देवान् (असृजत्)	वृह. ५।५।१	प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्य । अस्माभि-	
प्रजापतिर्मनवे मनुः प्रजाभ्यः	छांदो. ८।१५।१	देत्तं जरसः परस्तादच्छिन्नं	सहस्रै. ९
प्रजापतिर्लोकानभ्यतपत् [छां. २।२३।२	+ ४।१७।१	तंतुमनुसञ्चरेम [अथर्व. १२।१।६१	सहस्रै. ९
(अथ) प्रजापतिर्लोकान्सिद्धमाण-		प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा	
स्तस्या एव विद्याया यानि त्रिंश-		जातानि परिता बभूव [पारमा. ६।८+ म.ना. १।३।१६	
दक्षराणि तेभ्यस्त्रीं लोकान्...	अव्यक्तो. ६	[ऋ.मं. १०।२१।१०+ वा.सं. १०।२०+ २३।६५	
प्रजापतिर्वा एषोऽग्रेऽतिष्ठत्स नारमतैः	मैत्रा. २।६	प्रजापतेरनुमतिः	चिन्त्यु. ९।२
प्रजापतिर्विराट् चैव पुरुषः सलिल-		प्रजापतेः सभां देश्म प्रपद्य यशोऽहं	
मेव च । स्तूयते.. विमु..	मंत्रिको. १३	भवामि	छांदो. ८।१४।१
प्रजापतिर्ह कर्माणि ससृजे । तानि		प्रजा प्रतिष्ठातन्तूनामिष्टापूर्तैः परायणम्	इतिहा. ६
सृष्टान्यथोन्येनास्पृधन्त	वृह. १।५।२१	प्रजायते ह प्रजया पशुभिः, य एवं वेद	वृह. ६।१।६
प्रजापतिर्द्विकारः प्राणः स्वरोऽन्नं		प्रजा सन्धिः । प्रजननं सन्धानम्	तै. उ. १।३।६
या वाग्विराट्	छांदो. १।१३।२	प्रजा ह तिस्रो अत्यायनीयुः	१ऐत. १।१।२
प्रजापतिलोकेषु गार्गीति	वृह. ३।६।१	प्रजां पशन्वनानि अस्माकं ददातु	चिन्त्यु. १।१।१०
प्रजापतिश्चरति गर्भे अंतः	वा.सं. ३।१।१९	प्रजां मा मे रीरिष आयुरुष नृचक्षुसं	
[महाना. १।१+	चिन्त्यु. १।३।१	त्वा... [महाना. १।३।१३+	चिन्त्यु. १।५।१
प्रजापतिश्चरति गर्भे त्वमेव प्रतिजायसे	प्रश्नो. २।७	प्रज्वलद्ब्रह्मिणं हविर्धया न यजमान-	
प्रजापतिश्छन्दमथो विगर्भः	एका. उ. ९	मासादयति	भस्मजा. २।७
(सत्यं) प्रजापतिस्तपस्तप्त्वाऽनुव्याहर-		प्रज्ञप्तेः सनिमित्तत्वमिष्यते युक्तिदर्शनात्	अ.शां. २५
द्धुर्भुवस्वरित्येषा हाथ प्रजापतेः		प्रज्ञप्तेः सनिमित्तत्वमन्यथाद्वयनाशतः	अ.शां. २४
स्थविष्ठा तनूर्वा लोकवतीति	मैत्रा. ६।६	प्रज्ञया चक्षुः समारुह्य चक्षुषा सर्वाणि	
		रूपाण्याप्नोति	कौ. व. ३।६

प्रज्ञया जिह्वां समारुह्य जिह्वया सर्वा- नन्नरसानाप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानमेव तद्रूपं सत्यप्रज्ञानलक्षणम् । एवंब्रह्मपरिज्ञानादेव मत्पौऽमृतो भवेत् वराहो. २।१९	
प्रज्ञया पादौ समारुह्य पादाभ्यां सर्वा इत्या आप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानं ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा कौ. त. २।४	
प्रज्ञया प्राणं समारुह्य प्राणेन सर्वा- न्नन्धानाप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानं ब्रह्म [२ऐत. ५।३+शु. र. २।१+ आ. प्र. १	
प्रज्ञया यो विजानाति (प्रत्यगात्मब्रह्म- णोर्भेदं) स जीवन्मुक्त उच्यते	म. वा. र. ८	प्रज्ञानं ब्रह्म मय्यपि शु. र. ३।२	
प्रज्ञया वाचं समारुह्य वाचा सर्वाणि नामान्याप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानं ब्रह्मेति वा अहं ब्रह्मास्मीति वा भाष्यते बहुचो. ४	
प्रज्ञया शरीरं समारुह्य शरीरेण सुख- दुःखे आप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानादिमहावाक्यरहस्यादिकलेष्वरम् । विकलेवरकैवल्यं त्रिपाद्राममहं भजे शुकर. शीर्षकं	
प्रज्ञया श्रोत्रं समारुह्य श्रोत्रेण सर्वा- न्शब्दानाप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञा नाम देवतावरोधिनीक्षामेऽमुष्मा- दिदमवरुन्धां तस्यै स्वाहा कौ. त. १।३	
प्रज्ञया सत्यसङ्कल्पं (आप्नोति)	कौ. त. ३।२	प्रज्ञानेन्द्रो लोकः, प्रज्ञा प्रतिष्ठा, प्रज्ञानं ब्रह्म [२ऐत. ५।३+ आ. प्र. १	
प्रज्ञया हस्तौ समारुह्य हस्ताभ्यां सर्वाणि कर्माण्याप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानेनैनमाप्नुयात् ना. प. ९।१९	
प्रज्ञया हि विपश्यति	कौ. त. १।५	प्रज्ञा प्रतिष्ठा तन्तूनामिष्टाभूतैः परायणम् इतिहा. ६	
प्रज्ञयैव धियं समारुह्य प्रज्ञयैव धियो विज्ञातव्यं कामानाप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञामयोदेवतामयोब्रह्ममयोऽमृतमयः सम्भूय देवता अप्येति १ऐत. २।४।३	
प्रज्ञयोऽस्थं समारुह्योऽस्थेनानन्दं रतिं प्रजातिमाप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञामात्रा न स्युर्न भूतमात्राः स्युः कौ. त. ३।८	
प्रज्ञा च यस्मात्प्रसूता पुराणी [शाण्डिल्यो. २।२।३+ श्वेताश्व. ४।१८	गुह्यका. ६१	प्रज्ञामात्राः प्राणे अर्पिताः कौ. त. ३।९	
प्रज्ञा च तस्याः प्रसूता परा सा	गुह्यका. ६१	प्रज्ञारूपा हि पश्यन्ती तुरीयस्य परा मता गान्धर्वो. १	
प्रज्ञातोऽहंप्रशान्तोऽहंप्रकाशः परमेश्वरः । एकधा चिन्त्यमानोऽहं द्वैताद्वैतविलक्षणः ब्र. वि. १०१	श्वेताश्व. ४।१८	प्रज्ञावादांश्च भाषसे भ. गी. २।११	
प्रज्ञानघन एवानन्दमयो ह्यात्मा- ऽऽनन्दभुक् चेतोमुखः प्राज्ञस्तृतीयः पादः [ग. शो. १।३+५।६+ रामो. ता. २।३	गुह्यका. ६१	प्रज्ञेत्येनदुपासीत बृह. ४।१।२	
प्रज्ञानघन एवायं	गुह्यका. ६१	प्रज्ञेतैषा विद्या जगत्सर्वमात्मा नृसिंहो. ९।१	
(न) प्रज्ञानघनमदृश्यमव्यवहार्यमप्राह्यम- लक्षणमचिन्त्यमव्यपदेश्यमेकात्म- प्रत्ययसारं प्रपञ्चोपशमं शान्तं शिवमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते रामो. २।४	नृसिंहो. ८।५	प्रज्ञैवास्या एकमद्भुतदृढम् कौ. त. ३।५१	
प्रज्ञानघनमानन्दं प्रज्ञास्मीति विभावयेत् अक्षुप. ९१	रामो. २।४	प्रणतः सर्वदा तिष्ठेत् सर्वजीवेषु भोगतः यो. चू. ७३	
प्रज्ञानघनमानन्दं यः पश्यति स पश्यति जा. द. ४।६०	अक्षुप. ९१	प्रणम्य शिरसा देवं भ. गी. ११।१४	
'प्रज्ञानमानन्दं ब्रह्म' इत्यादि- वाक्यविचारः मठान्ता. ४	मठान्ता. ४	प्रणय उपवीतम् परब्र. ६	
		प्रणव इत्येवं ह्याहोद्रीयः मैत्रा. ६।४	
		प्रणवत्वात्प्रकृतिरिति वदन्ति ब्रह्मवादिनः सीतो. ५	
		प्रणवप्रकृतिरूपत्वात् सा सीता प्रकृतिरुच्यते सीतो. १	
		प्रणवमेव परं ब्रह्मात्मप्रकाशं शून्यं जानन्तस्तत्रैव परिसमाप्तास्तस्मा- द्देवानां व्रतमाचरन्तोऽङ्कुरे परे ब्रह्मणि पर्यवसितो भवेत् नृसिंहो. ६।३	
		प्रणवरूपस्यास्य परमात्मनोऽङ्गानि जानीते ग. शो. ५।१	

प्रणवस्य ध्वनिस्तद्वत्तदं ब्रह्म चोच्यते	यो. चू. ८०	प्रणवेन शिखामुत्कृष्य यज्ञोपवीतं	
प्रणवस्वरूपं लिङ्गं ब्रह्मलिङ्गम्	लिङ्गो. २	छित्त्वा... तत्त्वमस्यादिवाक्यार्थ-	
प्रणवहंसशिखोपवीतित्वमवलम्ब्य		स्वरूपानुसन्धानं कुर्वन्नुदीचीं	
भोक्षसाधनं कुर्वीत	परब्र. २२	दिशं गच्छेत्	प. हं. प. ५
प्रणवहंसः परं ब्रह्म । न प्राणहंसः	परब्र. २	प्रणवेनाहरेद्विद्वान् बृहतो वटकानथ ।	
प्रणवहंसान्तर्ध्यानप्रकृतिं विना		अणोरणीयानिति हि मन्त्रेण च	
न मुक्तिः	पा. प्र. ४	विचक्षणः	बृ.जा. ३।२९
प्रणवहंसोनादक्षिणसूत्रं स्वहृदि		प्रणवे नित्ययुक्तस्य न भयं विद्यते	आगम. २५
चैतन्ये सिद्ध्यति त्रिविधं ब्रह्म	परब्र. ७	प्रणवेनैव तस्मिन्नवस्थिताः	नृसिंहो. ६।२
प्रणवं ब्रह्मविष्णुशिवात्मकं... सत्त्व-		प्रणवो जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २
रजस्तमःस्वरूपं सत्यत्रेता-		प्रणवो जीवः	परब्र. २
द्वापरानुगीतम्	रायो. २।२	प्रणवोद्गीथवपुषे महाश्वशिरसे नमः	त्रि.म.ना.७।१०
प्रणवं ब्रह्मसूत्रं ब्रह्मसूत्रमथम्	पा. प्र. ३	प्रणवो धनुःक्षारो ह्यात्मा ब्रह्म	
प्रणवं सावित्रीं यजुर्लक्ष्मीं नृसिंह-		तल्लक्ष्यमुच्यते [मुं.उ. २।२।४+	ध्या.वि. १४
गायत्रीमित्यङ्गानि जानीयाद्यो		प्रणवो ब्रह्म निर्भयम्	आगम. २९
जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति	नृ. पू. ४।१	प्रणवो हि प्रकाशते	यो.चू. ७८
प्रणवं हीश्वरं विद्यात्सर्वस्य हृदि		प्रणवो ह्यपरं ब्रह्म प्रणवश्च परः स्मृतः	आगम. २६
संस्थितम्	आगम. २८	प्रणयति चित्तं तथाऽऽध्यासेन स्वहृत्	मैत्रा. ६।२७
प्रणवः सर्वभूतेषु	भ.गी. ७।८	प्रणोदेवीश्वरस्यतीवाजेभिर्वाजिनीश्वरी	सरस्व. ६
प्रणवाख्यं प्रणेतारं नामरूपं क्लृप्तमिदं		[क्र. मं. ६।६९।४+	सौ.सं.२।८।२२
विज्रम्भविमृत्युं पुनः पञ्चधा ज्ञेयं	मैत्रा. ६।४	प्रणविष्णुस्तक्ते वीर्याय (वीर्येण) मृगो	
विहितं गुहायाम्	मैत्रा. ६।४	न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः [नृ.पू.२।९+ना.पू.ता.४।७	
प्रणवप्रभवो ब्रह्मा प्रणवात्प्रभवो हरिः	यो. चू. ७६	[क्र. मं. १।१५।४।२+	वा.सं. ५।२०
प्रणवप्रभवो रुद्रः प्रणवो हि		प्रतद्वीचे अमृतं तु विद्वान्	महाना. २।४
यस्य भवेत्	यो. चू. ७७	प्रतर्दनं वरं ते ददाति	कौ.त. ३।१
प्रणवात्मकं ब्रह्म, प्रणवात्मकोक्तं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३	प्रतर्दनो ह वै दैवीदासिरिन्द्रस्य प्रियं	
प्रणवात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः		धामोपजगाम	कौ.त. ३।१
सोऽप्यधूतः स कृतकृत्यः	सुरीया. ३	प्रतिग्रहेषु दारिद्र्यं दानं निष्कलमेव	
प्रणवात्मिकाभूमिका अकारोकारमका-		च ।... स्वाध्यायैर्बुधमाप्नुवात्	इतिहा. ४३
रार्थमात्रात्मिका	बराहो. ४।१	प्रतिजाने त्रिबोऽसि मे	भ.गी. १८।६५
प्रणवाद्यस्त्रिलम्बन्त्रात्मकं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३	(स होवाच) प्रतिज्ञातो म एष वरः	
प्रणवानामयुतं जन्तुर्भवति [अ.शि. १.६+	वैङ्गलो. ४।२४	यां तु कुमारस्यांते वाचमभाषथा-	
[महो. ६।८३+ तारसा. ३।९+	चतुर्वे. ७	स्तां मे ब्रूहीति	बृह. ६।२।५
प्रणवान्तर्वर्ती हंसो ब्रह्मसूत्रम्	पा. प्र. ३	प्रतिष्ठति स मे प्रतितिष्ठति हुं,	
प्रणवेन नियुक्तेन विन्दुयुक्तेन बुद्धि-		य एवं वेद	बृह. ६।१।३.३
मान् । मूलाधारस्य विप्रेन्द्र मध्ये		प्रतिपदिनोऽप्येकाले अस्मात्प्राप्त्या प्रथिव	
सं तु निरीक्षयेत्	आ.द. ३।४१	च । पौर्णमास्यां स्थितीकुर्वत्स च	
प्रणवेण विमृश्याथ सप्तप्रणवेनाभिमन्त्रि-		बन्धा हि मान्यथा	योगकुं. ३।२
तमागमेन तु तेनैव दिग्बन्धनं कारयेत्	बृ.जा. ४।१		

प्रतिपद्यते स्वर्गं लोकं य एतन्नेवं पञ्च
ब्रह्मपुरुषान्स्वर्गस्य लोकस्य
द्वारपान्क्वेदः छांदो. २५१३६
प्रतिष्ठां विनोति सरसीव तटद्रुमाः अ. पू. ४१७१
प्रतिविम्बा एव जीवा इति कथ्यन्ते त्रि. म. ना. ४१९
प्रतिष्ठुः सर्वविदिति ब्रह्मो १
प्रतिबोधविदितं मतममृतत्वं हि विन्दते केनो. २१४
प्रतिबोधविदितं मतममृतत्वं
विदन्ते (मा. पा.) केनो. २१४
प्रतिभासस एवेदं न जगत्परमार्थतः।
ज्ञानदृष्टौ प्रसन्नायां प्रबोधवित्तोदये महो. ५११०८
प्रतिगुञ्जस्व स्वां पुरम् अरुणो. १
प्रतियोगिविनिर्मुक्तं तुर्यतुर्यमहं महः नृ. पू. शीर्षकं
प्रतियोगिविनिर्मुक्तं श्रीसमपदमाश्रये रामर. शीर्षकं
प्रतिरूप इति वा अहमेकमुपास इति
स य एतमेवमुपास्ते प्रतिरूपः
हैवैनमुपगच्छति, ना प्रतिरूपमथो
प्रतिरूपोऽस्माज्जायते बृह. २११८
प्रतिरूप इति वा अहमेतमुपास इति स
यो हैतमेवमुपास्ते प्रतिरूपो हैवास्य
प्रजायामाजायतेनातिप्रतिरूपः को. त. ४११०
प्रतिलोमरूपमेव स्याद्यत्त्रियो
ब्राह्मणमुपनयीत को. त. ४११८
प्रतिलोमं चैतद्यद्ब्राह्मणः क्षत्रियमुपेया-
द्रक्ष मे वक्ष्यतीति बृह. २१११५
प्रतिलोमः शरबर्हिस्तीर्त्वा तस्मिन्नेताः
शरभृष्टीः प्रतिलोमाः सर्पिषाक्ता
जुहुयात् बृह. ६१४१२
प्रतिवातेऽनुवाते वा न तिष्ठेदुरुणा सह शिवो. ७१५
प्रतिवेशोऽसि प्रमा पाहि प्रमा पद्यस्व तै. उ. ११४७
प्रतिषिद्धानि चैतानि सेवमानो ब्रजे-
दधः (सञ्जयासी) १ सं. सो. २१८९
प्रतिष्ठा च मे भूयान् चित्त्यु. ७१
प्रतिष्ठायै स्वाहेत्यग्रावाज्यस्य हुत्वा
मन्थे सम्पातमवनयेत् छांदो. ५१२५
प्रतिष्ठवान् भवति तैत्ति. ३११०३
प्रतिष्ठा वेदाः सर्वाङ्गाणि,
सत्यमायतनम् केनो. ४१८

प्रतिष्ठा सर्वभूतानां प्रज्ञानघनलक्षणः।
तद्विद्याविषयं ब्रह्म सत्यज्ञान-
सुखाद्वयम् अ. पू. ४१२७
प्रतिष्ठा सर्वभूतानां प्रज्ञानघनलक्षणः कठो. ११
प्रतिष्ठा सूकरीविष्टासमा गीता मह-
र्षिभिः... तस्मादेनां परित्यज्य
कीटवत्पर्यटयतिः ना. प. ५११५
प्रतिष्ठा ह वा एषा, यन् प्रणवः शौनको. ४१५
प्रतिष्ठा वयं लोकः सामामिसः
स्थापयामः प्रतिष्ठासः स्तावः
हि सामेति छांदो. ११८७
प्रतिष्ठा वेद प्रति ह तिष्ठति, अस्मिन्
लोकेऽमुष्मिन् चक्षुर्वाव प्रतिष्ठा छांदो. ५११३
प्रतिष्ठित इव ह्येवं लोकः संहितो. ४१२
प्रतिष्ठितोऽने हृदयं सन्निधाय मुण्ड. २१२७
प्रतिष्ठितोऽव्यक्तमानसः (नव्यथ)
मानो... (मा. पा.) [छां. उ. ७११३+ ७५५३
(अथ) प्रतिष्ठित्या जलौ मन्थमावाय
जपत्यमो नामास्यमा हि ते सर्व-
मिदं स हि ज्येष्ठः श्रेष्ठो
राजाधिपतिः छांदो. ५१२६
प्रतिहर्तव्यः देवता प्रतिहारमन्वायत्ता..
तां चेद्विद्वान्प्रहरिष्यसि मूर्धा ते
विपत्तिव्यति छां. ११०१११
प्रतिहास्मै मरुतः प्राणान्दधति सखै २२
प्रतीची दिक् प्रत्यञ्चः प्राणाः बृह. ४१२४
प्रतीच्यामिन्द्रः सन्नताङ्ग उपास्ते भस्मजा. २११३
प्रतीच्योऽन्याः [नयः] यां यां च
दिशमनु.. [स्यन्दन्ते] बृह. ३१८९
प्रतीच्यो यां यां च.. वा अक्षस्य (मा. पा.) बृ. उ. ३१८९
प्रतीतिमंत्रयोगाच्च जायते पश्चिमेपथि यो. शि. ११३२
प्र ते त्रीमि तदु मे निबोध कठो. १११४
प्रतोषि कमीड्यो अश्वरेषु सनाच्च
होता नव्यश्च सत्सि [महाना. ६१८+ वनदु. ११९
प्रत्यक्षदैवतं भानुः परोक्षं सर्वदेवताः सूर्यता. १११०
प्रत्यक्षमादिक्षान्तैर्वर्णैर्भावयेत् (मालां) अ. मा. ३
प्रत्यक्षवजनं देहे सङ्घेपाच्छृणु गौतम ब्र. वि. ५३
प्रत्यक्षरमुभयतो माया लक्ष्मीश्च भवति ग. पू. २१२
प्रत्यक्षान्तमं धर्म्य अ. गी. ११२

प्रत्यगभिन्नपरोऽहं विध्वस्ताशेषविधि-

निषेधोऽहम्

आ. प्र. ३

प्रत्यगभिन्नं ब्रह्मैवावशिष्यत इति

पैङ्गलो. २।१०

प्रत्यगात्मानमज्ञानमायाशक्तेश्च

साक्षिणम् । एकं ब्रह्माहमस्मीति

ब्रह्मैव भवति स्वयम्

कठरु. १५

प्रत्यगात्मा परं ज्योतिर्मया सा तु महत्तमः

पा. ब्र. २।१

प्रत्यगात्मा परात्मा माया चेति कथं..

सर्वसारो. १

प्रत्यगानन्दरूपात्मा मूर्ध्नि स्थाने परे

पदे । अनन्तशक्तिसंयुक्तो जगत्

द्रूपेण भासते

त्रि. ब्रा. २।९

प्रत्यगानन्दं ब्रह्मपुरुषं प्रणवस्वरूपम् ।

अकार उकारो मकार इति

नारा. ४

प्रत्यगेकरसं पूर्णमनन्तं सर्वतोमुखम्

अध्यात्मो. ६१

प्रत्यगदृष्टिर्निमेषः

त्रि. म. ना. ४।६

प्रत्यगदृष्ट्यास्वस्वरूपचिन्तनमेवोन्मेषः

त्रि. म. ना. ४।६

प्रत्यग्धातुर्नात्र संशीतिरस्ति

मैत्रे. १।१६

प्रत्यङ्मुखाङ् प्राडित्तौ च नेह..

बा. मं. ६

प्रत्यङ् जनास्तिष्ठति सञ्चुकोचान्तकाले

[श्वेताश्व. ३।२+

बटुको. २२

प्रत्यङ् जनास्तिष्ठति सर्वतोमुखः

श्वेता. २।१६

प्रत्यङ्मुखस्तिष्ठति विश्वतोमुखः

महाना. २।१

प्रत्यवायो न विद्यते

भ. गी. ९।२

प्रत्याहारद्विषटेन जायते धारणा शुभा

यो. चू. १११

प्रत्याहारस्तथा ध्यानं प्राणायामोऽथ

धारणा । तर्कश्चैव समाधिश्च

षडङ्गो योग उच्यते

अ. ना. ६

(अथ) प्रत्याहारः, स पञ्चविधः

शांडि. १।८।१

प्रत्येकं सप्तविंशतिधा भिन्नत्वेनेच्छा-

ज्ञानक्रियात्मकब्रह्मग्रन्थिमद्रस-

तन्तुब्रह्मनाडी ब्रह्मसूत्रम्

भावनो. ८

प्रत्येवाराद्याहुतयस्तिष्ठन्त्यथो प्रतिष्ठित्यै

महाना. १०।१३

प्रत्यौहतामश्विना सृष्टुमस्मद्देवानामग्ने

मिषजा शचीभिः

महाना. १३।१०

(ततः) प्रथमपादादुग्ररूपो देवः

प्रादुरभूत्

अव्यक्तो. ७

प्रथममाग्नेयं...चतुर्विंशं ब्राह्ममिति

प्रत्यक्षं देवतानि

गायत्रीर. ७

प्रथममाग्नेयं...दिव्यं विंशम् । दिग्दे-

वतानि चत्वार्यक्षराणि

सन्ध्यो. २१

प्रथमरूपः पृथिवीरूपो भवति

ना. पू. ता. १।१

प्रथमस्तप एव (धर्मस्कन्धः)

छां. २।२३।१

प्रथमं कामस्ततः शक्तिस्तदनु तुरीयं

द्वावेतौ परैतानि पञ्चाक्षराणि भवन्ति

कामराज. १

प्रथमं चेतनं यत्स्यादनाख्यं चेतनं...

चितः...वीजजामत्तदुच्यते

महो. ५।१०

प्रथमं तु ललाटके...द्वादशं कण्ठपृष्ठे

मोक्षं देहि शिरसि

ऊर्ध्वपुं. ६

प्रथमं निस्सृता दृष्टिः संलम्भा यत्र

कुत्रचित् । स्थिरीभूता च तत्रैव

विनश्यति शनैः शनैः

अमन. २।६५

प्रथमं प्रथमेन द्वितीयं द्वितीयेन तृतीयं

तृतीयेन चतुर्थं चतुर्थेन पञ्चमं

पञ्चमेन षष्ठं षष्ठेन प्रत्यक्षर-

मुभयतो माया लक्ष्मीश्च भवति

ग. पू. २।२

प्रथमं प्रथमेन संयुज्यते, द्वितीयं

द्वितीयेन तृतीयं तृतीयेन चतुर्थं

चतुर्थेन पञ्चमं पञ्चमेन

तृ. पू. २।२

प्रथमं ब्रह्मचक्रं स्यान्निरावृत्तं भगाकृति

प्रथमं यः पिवेदृग्वेदः प्रीणातु

योगरा. ५

प्रथमं पृथिवीतरत्नं जलतरत्नं द्वितीयकम् ।

तेजस्तत्त्वं तृतीयं स्याद्वायुतरत्नं

चतुर्थकम् । आकाशं पञ्चमं तत्त्वं

मनः षष्ठमुदीरितम् । सप्तमं परमं

तत्त्वं यो जानाति स मोक्षभाक्

अमन. १।१२

प्रथमं वासिष्ठं.....चतुर्विंशमाङ्गिरसं

वैश्वामित्रमिति प्रत्यक्षराणा-

सृषयो भवन्ति

गायत्रीर. ७

प्रथमं सत्यवसुसंज्ञकान् विश्वान्देवान्

...सर्वत्र युग्मकृत्वा ब्राह्मणानर्चयेत्

ना. प. ४।३९

प्रथमा भक्तिमुन्दरी प्रकटिता । पश्चा-

न्मायादासी प्रकटिता

सामर. २

प्रथमभूमिकैवोक्ता मुमुक्षुत्वप्रदायिनी

प्रथमाभ्यासकाले तु विघ्नाः स्युः

अ. पू. ५।८१

प्रथमायां तु मात्रायां यदि प्राणैर्वि-

युज्यते । भरते वर्षराजाऽसौ सार्व-

भौमः प्रजायते

ना. वि. १२

प्रथमारक्तपीतामहद्रव्यदैवत्या (मात्रा) अ.शिखो. १
 प्रथमावरणे मित्रादयो द्वादशमन्त्राद्याः सूर्यता. ५११
 प्रथमा शब्दब्रह्ममयी स्वाध्यायकाले
 प्रसन्ना उद्भावनकरी सात्मिका सीतो. ३
 प्रथमे चिच्छिणीगात्रं द्वितीये गात्रभंजनम्।
 तृतीये खेदनं याति चतुर्थे कम्पते
 शिरः ॥ पञ्चमे स्रवते तालु षष्ठेऽमृतनि-
 वेधणम्। सप्तमे गूढविज्ञानं परावाचा
 तथाऽष्टमे ॥ अद्वयं नवमे देहं दिव्यं
 चक्षुस्तथामलम्। दशमे परमं ब्रह्म
 भवेद्ब्रह्मात्मसन्निधौ (१०नादफलानि) हंसो. ८-१०
 प्रथमेन तु पिण्डेन कलानां तस्य सम्भवः पिण्डो. ४
 प्रथमे दिवसे कार्यं कुम्भकानां चतुष्टयं योगकुं. १५४
 (ॐ) प्रथमे पश्चिमात्मनायाः
 शारदामठः कीटवागीसंप्रदायः मठाग्रा. ३
 प्रथमोत्तमे अक्षरे सत्यं मध्यतोऽनृतं
 तदेतदमृतमुभयतः सत्येन परि-
 गृहीतं सत्यभूयमेव भवति बृह. ५५११
 प्रथमो मूलबन्धस्तु द्वितीयोऽङ्गीयनाभिधः
 (कुम्भकः) [योगकुं. १४१+ यो.शि.११०३
 प्रथमौ द्वावहङ्कारावङ्गीकृत्वा त्वलौ-
 किकौ। तृतीयाऽङ्कृतिस्त्याज्या
 लौकिकी दुःखदायिनी महो. ५१५५
 प्रथितः पुरुषोत्तमः भ.गी.१५१८
 प्रदक्षिणमावृत्त्यैतच्चैतानवेक्षमाणाः
 प्रत्यायन्ति कठरु. २
 प्रदक्षिणात्रयं कृत्वा शिवरूपमिति स्फुटम् १ विस्वो. ८
 प्रदद्याच्च गवां हितम् शिवो. ७१९२
 प्रदुष्यन्ति कुलस्त्रियः भ.गी. १४१
 प्रद्युम्नममौ वायवंशे सङ्कर्षणमतः परम्।
 व्योमांशे परमात्मानं वासुदेवं सदा
 स्मरेत् त्रि.ब्रा.२१४४
 प्रद्विषन्तोऽभ्यसूयकाः भ.गी.१६१८
 प्रधानक्षेत्रज्ञपतिर्गुणेशः संसारमोक्ष-
 स्थितिबन्धहेतुः [श्रेता. ६१६+ भवसं. २४६
 प्रधानं प्रकृतिः शक्तिर्नित्या चाविकृति-
 स्तथा। एतानि तस्या नामानि
 विष्णुमाश्रित्य या स्थिता भवसं. २१४४
 ४९

प्रधानाः प्राणवाहिन्यो भूयस्तासु
 दश स्मृताः यो. चू. १६
 प्रनष्टस्ते धनञ्जय (मोहः) १८७२
 प्र नूनं ब्रह्मणस्पतिर्मन्त्रं वक्ष्युः २११३
 प्रध्यायितव्यं सर्वमिदं अ.शिखो. ३
 प्रपञ्चमखिलं यस्तु ज्ञानाम्नौ जुहुया-
 द्यतिः। आत्मन्यग्नीन्समारोप्य
 सोऽग्निहोत्री महायतिः १सं.सो.२१००
 प्रपञ्चमुक्तचित्तोऽस्मि प्रपञ्चरहितो-
 ऽस्म्यहम् मैत्र. ३२०
 प्रपञ्चलयः सम्पद्यते प्रपञ्चस्य मनः-
 कल्पितत्वात् मं.ब्रा.२१६
 प्रपञ्चवृत्तिपरित्यज्यजीवन्मुक्तो भवेत् सं.सो.२१७९
 प्रपञ्चावाङ्मुखः स्वरूपानुसन्धानेन ना.प.५५५४
 प्रपञ्चे यदि विद्येत (द्वैतं) निर्वर्तत
 न संशयः म.वा.र. ४
 प्रपञ्चोऽपि द्विविधः, विद्याप्रपञ्च-
 आविद्याप्रपञ्चेति त्रि.म.ना.३१२
 प्रपञ्चोपशमं शिवम् ना.प.८१२३
 प्रपञ्चो यदि वक्तव्यः सोऽपि शब्द-
 विवर्जितः ते.वि.उ.११२१
 प्रपञ्चो यदि विद्येत निर्वर्तत न संशयः आगम. १७
 (अहो) प्रपञ्चोऽयमनादिसिद्धो भवति सामर. ९७
 प्रपदाश्च स्फिचश्चैव सर्वाङ्गानि प्रचक्षते गुह्यका. २२
 प्रपद्यन्ते नराधमाः भ.गी. ७१५
 प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः भ.गी. ७१२०
 प्रपद्ये शरणं देवीं दुन्दुभे दुरितं हर देव्यु. २३
 प्रपश्यद्भिर्जनार्दनं भ.गी. ११३९
 प्र पूर्व्यं मनसा वन्दमानः चित्त्यु. १५१३
 प्र प्र यज्ञपतिं तिर चित्त्यु. ११११२
 प्रबुद्धबुद्धेः प्रक्षीणभोगेच्छस्य निरा-
 शिषः। नास्त्यविद्यामलमिति
 प्राज्ञस्तूपदिशेदुरुः महो. ५१०६
 प्रबुद्धा यत्र ते, विद्वान्सुषुप्तिं याति
 योगिराद् याज्ञव. २५
 प्रबुद्धा बह्मियोगेन मनसा मरुता सह।
 सूचीवद्वात्रमादाय व्रजत्यूर्ध्वं
 सुषुम्नया यो. चू. ३८

प्रबुद्धोऽपि सुषुप्तिस्थः सुषुप्तिस्थः	
प्रबुद्धवान्	अ.पू.३।१२
प्रबुद्धोऽस्मि प्रबुद्धोऽस्मि दुष्टश्चोरोऽय-	
मात्मनः । मनोनाम निहन्म्येनं	
मनसाऽस्मि चिरं हतः	महो. ६।२७
प्रब्रूहि त्वं श्रद्धधानाय मह्यं-(मा.पा.)	कठो. १।१३
प्रभञ्जनमेवाप्येत्यः प्रभञ्जनमेवास्तमेति	सुवालो. ९।८
प्रभवत्यहरागमे	भ.गी. ८।१९
प्रभवन्त्यहरागमे	भ.गी. १८।१८
प्रभवन्त्युग्रकर्माणः	भ.गी. १६।९
प्रभवं न महर्षयः	भ.गी. १०।२
प्रभवः प्रलयस्तथा	भ.गी. ७।६
प्रभवः प्रलयं स्थानं	भ.गी. ९।१८
प्रभवः सर्वभावानां सतामिति विनिश्चयः	आगम. ६
प्रभवाप्ययौ हि भूतानां [नृ.पू.४।२+	नृसिंहो. १।४
+राभो. २।४+	ग.शो. १।४
प्रभामध्यगतं पीतं नानारत्नप्रवेष्टितम्	ध्या. विं. २७
प्रभाशून्यं मनश्शून्यं बुद्धिशून्यं	
चिदात्मकम् । अतद्व्यावृत्तिरूपो-	
ऽसौ समाधिर्मुनिभावितः	मुक्तिको. २।५५
प्रभाशून्यं मनश्शून्यं बुद्धिशून्यं	
निरामयम् । सर्वशून्यं	
निराभासं समाधिरभिधीयते	सौभाग्य. २१
प्रभाऽस्मि शशिसूर्ययोः	भ.गी. ७।८
प्रभीमकर्मा तपसोऽविद्धात्	त्रा. सं. ४
प्रभुरस्मि पुरातनः	ब्र.वि. १००
प्रभुविमितः हिरण्यमयं	छांदो. ८।५।३
प्रभुं वरेण्यं पितरं महेशं यो ब्रह्माणं	
विदधाति तस्मै	शरभो. ३
प्रभुः प्रभूणामपि विघ्नराजः सिन्दूरवर्णः	
पुरुषः पुराणः	हेरम्बो. ५
प्रमदमाणो बहुलाः श्रियम्	चित्र्यु. ११।७
प्रमाणप्रमेयादस्मान्मार्गादतिरिक्तोऽयं	
मार्गो रसात्मकः	सामर. ३
प्रमाथि बलवद्दृढम्	भ.गी. ६।३४
प्रमादमोहौ तमसः	भ.गी. १४।१७
प्रमादात्पतितो भवति	भस्मजा. १।६

प्रमादात्त्यक्त्वा भस्मधारणं न गायत्रीं	
जपेत्	भस्मजा. १।६
प्रमादालस्यनिद्राभिः	भ.गी. १४।८
प्रमादिनो बहिश्चित्ताः पिशुनाः कलहो-	
त्सुकाः । सन्न्यासिनोऽपि दृश्यन्ते	
देवसन्दूषिताशयाः	याज्ञव. ५
प्रमादेनापि नान्तर्देवसदनेपुरीषं कुर्यात्	भस्मजा. २।८
प्रमादे सञ्जयत्युत	भ.गी. १४।९
प्रमादो ब्रह्मनिष्ठायां न कर्तव्यः	
कदाचन । प्रमादो मृत्युरित्याहु-	
र्विद्यायां ब्रह्मवादिनः	अध्यात्मो. १४
प्रमादो मोह एव च	भ.गी. १४।१३
प्रमेयोऽपि प्रमाणतां पृथक्त्वादुपैत्या-	
त्मसम्बोधनार्थं	मैत्रा. ६।१४
प्रमोद उत्तरः पक्षः	तैत्ति. २।५
प्रथतः प्रणवोद्धारं प्रणवं पुरुषोत्तमम् ।	
उद्धारं प्रणवात्मानं तन्मे मनः	
शिवसङ्कल्पमस्तु	रश्मिबसं. २१
प्रयताञ्जलिः कवातियङ्कुमिमभिमन्त्रयेत्	सहवै. २२
प्रयत्नाद्यतमानस्तु	भ.गी. ६।४५
प्रयागं हृत्सरोरुदे	जा.द. ४।४९
प्रयाणकाले च कथं	भ.गी. ८।२
प्रयाणकालेऽपि च मां	भ.गी. ७।३०
प्रयाणकाले मनसाऽचलेन	भ.गी. ८।१०
प्रयाता यान्ति तं कालं	भ.गी. ८।२३
प्रयाति शुद्धं परमात्मरूपम्	कैव. २४
प्रयासाय स्वाहा	चित्र्यु. २०।१
प्रयोजनार्थं रुद्रेण मूर्तिरेका त्रिधा कृता	रुद्रहं. १५
प्रलपन्विसृजन्गृह्णन्मिषन्निमिषन्नापि	
[१ सं. सो. २।४७+	भ.गी. ५।९
प्रलयं याति देहभृत्	भ.गी. १४।१४
प्रलयादिकं श्रूयमाणत्वादनिःसृत्यत्वं	
वदन्त्यन्ये (प्रपञ्चस्य)	त्रि.म.ना. ३।२
प्रलयान्तामुपाश्रिताः	भ.गी. १६।११
प्रलयावस्थायां विश्रमणार्थं भगवतो	
दक्षिणवक्षःस्थले श्रीवत्साकृति-	
भूत्वा विश्राम्यतीति सा योगशक्तिः सीतो. २६	
प्रलये न व्यथन्ति च	भ.गी. १४।२
प्रलये सर्वशून्यं भवति	त्रि.म.ना. ३।४

प्रवक्ष्याम्यनसूयवे भ. गी. ९।१
 प्रवक्षणा अभिदं पर्वतानां यस्सीमिन्द्रो वा. मं. १०
 अकरोदनीकैः तै. उ. १।३।५
 प्रवचनं सन्धानम् सुबालो. ९।१४
 प्रवचनेन प्रशंसया व्युत्थानेन, तमेतं भ. गी. ५।४
 ब्राह्मणाः शुश्रुवांसोऽनुचाना भ. गी. २।४२
 उपलभन्ते भ. गी. १७।२४
 प्रवदन्ति न पण्डिताः भ. गी. १६।१०
 प्रवदन्त्यविपश्चितः अ. मा. २
 प्रवर्तन्ते विधानोक्ताः त्रि. म. ना. ३।२
 प्रवर्तन्तेऽशुचिब्रह्माः यो. शि. १।५४
 प्रबालमौक्तिकस्फटिकशङ्करजताष्टापद- महो. २।२
 चन्दनपुत्रजीविकाब्जे रुद्राक्षाः भ. गी. ११।१३
 प्रबाहृतो नित्यत्वं वदन्ति केचन रामो. ता. १।२
 (प्रपञ्चस्य) आगम. ४
 प्रविचार्य चिरं ज्ञानं मुक्तोऽहमिति बृह. ६।१।९
 मन्यते बृह. ६।१।११
 प्रविचार्य चिरं साधु स्वात्मनिश्चय- बृह. ६।१।१२
 माप्तवान् बृह. ६।१।८
 प्रविभक्तमनैकधा बृह. ६।१।१०
 प्रविभक्तमुक्तैजसः [ग. शो. ५।६+ ना. पू. ता. ४।५
 प्रविभक्तं तु तैजसम्
 प्रविवेश ह चक्षुः
 प्रविवेश ह मनः
 प्रविवेश ह रेतः
 प्रविवेश ह वाक्
 प्रविवेश ह श्रोत्रम्
 प्रविष्णुरस्तु तव सस्तवीयान् [ऋक्सं.
 प्रवृत्तोऽश्वतरीरथो दासीनिष्को- छांदो. ५।१३।२
 ऽस्त्यन्नं पश्यति
 प्रवृत्तिर्द्विविधा प्रोक्ता मार्जारी चैव १ सं. सो. २।१०२
 वानरी
 प्रवृत्तिलक्षणं कर्म ज्ञानं सन्यास- ना. प. ३।१६१
 लक्षणम् १८।३०
 प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च [भ. गी. १६।७+ भ. गी. १।२०
 प्रवृत्ते शस्त्रसम्पाते कठो. २।१३
 प्रवृद्धधर्ममणुमेतमाप्य—(मा. पा.)
 प्रवृद्धोऽस्मि प्रवृद्धोऽस्मि प्रसन्नोऽस्मि मैत्रे. उ. ३।१४
 परोऽस्म्यहम्

प्रवृश् धर्म्यमणुमेतमाप्य कठो. २।१३
 प्रवेपनाथ मृत्यवे चित्त्यु. १५।१
 प्रवेष्टुं च परंतप भ. गी. ११।५४
 प्रव्रजिष्यन्वा अरेऽयमस्मात्स्थानादस्मि बृह. ४।५।२
 प्रव्रजेद्ब्रह्मचर्येण प्रव्रजेच्च गृहादपि ।
 वनाद्वा प्रव्रजेद्विद्वानातुरे वाऽथ
 दुःखितः भवसं. १।२
 प्रशस्तगोमयमाहरेत् बृ. जा. ३।१
 प्रशस्ते कर्मणि तथा भ. गी. १७।२६
 प्रशान्तचापलं वीतशोकमस्तसमी-
 हितम् । मनो मम मुने शान्तं
 तेन जीवाम्यनामयः अ. पू. ५।६।२
 प्रशान्तचित्ताय शमान्विताय मुण्ड. १।२।१३
 प्रशान्तमनसं ह्येनं भ. गी. ६।१४
 प्रशान्तवृत्तिकं चित्तं परमानन्ददाय-
 कम् । असम्प्रज्ञातनामाऽयं समाधि-
 योनिनां प्रियः मुक्तिको. २।५४
 प्रशान्तसर्वसङ्कल्पं विगताखिल-
 कौतुकम् । विमताशेषसंरम्भं
 चिदात्मानं समाश्रय अ. पू. ५।२३
 प्रशान्तात्मा विगतभीः भ. गी. ६।१४
 प्रशान्तेन्द्रियसद्भातः शुद्धबुद्धि-
 समन्वितः । प्राणापानौ ततो
 जित्वा मनःशत्रून् सुखी भवेत् अमन. २।८६
 प्रशान्तोऽहमनन्तोऽहं परिपूर्णश्चिरन्तनः अध्यात्मो. ६८
 प्रशासितारं सर्वेषामणीयांसमणोरपि ।
 रुक्माभं स्वप्रधीगम्यं विद्यात्तं
 पुरुषं परम् भवसं. २।४२
 प्रश्न-मुण्डक-माण्डूक्याथर्वशिरो-ऽथर्व-
 शिखाबृहज्जाबालनृसिंहतापनीनारद-
 परिव्राजक-सीतां-शरभ-महानारा-
 यण-शरभहस्यरामतापनीशांडिल्य-
 परमहंस-परिव्राजकान्नपूर्णा-सूर्यात्म-
 पाशुपत-परब्रह्म-त्रिपुरातपन-देवी-
 भावना-ब्रह्म-जाबाल-गणपतिमहा-
 वाक्य-गोपालतपन-कृष्ण-हयग्रीव-
 दत्तात्रेयगारुडानामथर्ववेदगताना-
 मेकत्रिंशत्सङ्ख्याकानामुपनिषदां
 भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः मुक्तिको. १।५७

प्रसक्ताः कामभोगेषु	भ.गी. १६।१६	प्र ह पोडशं वर्षं जीवति	छांदो. ३।१६।७
प्रसङ्गेन फलाकाङ्क्षी	भ.गी. १८।३४	प्रहसन्निव भारत	भ. गी. २।१०
प्रसन्नचेतसो ह्याशु	भ.गी. २।६५	प्रहितां वा अहमध्यात्मं सयोगं	
प्रसन्नवदनो जेता धृष्टयष्टकविभूषितः	रा.पू.ता. ४।८	निविष्टं वेद	१ ऐत. १।५।२
प्रसन्नं सामवेदाख्यं नानाष्टकसमन्वितम्	पं. प्र. ६	प्रह्लादश्चास्मि दैत्यानां	भ.गी. १०।३०
प्रसन्नात्मात्मनि स्थित्वा सुखमक्षयमश्नुते	मैत्रे. १।११	प्रह्लादिनी प्रह्ला विश्वभद्रा विलासिनी	गायत्रीर. ९
प्रसन्नात्माऽऽत्मनि स्थित्वा सुखम-		प्राकृतमन्नं त्रिगुणभेदपरिणामत्वान्मह-	
व्ययमश्नुते [मैत्रा. ६।२०+	६।३४।४	दायं विशेषान्तं लिङ्गम्	मैत्रा. ६।१०
प्रसन्नोऽस्मि परोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१४	प्राकर्मनिर्मितं सर्वमीश्वराधीनमेव वा	अध्याप. २५
प्रसन्नोऽहं प्रसन्नोऽहं वरान्वरयेति	ग.शो. ३।८	प्राकर्मफलपाकेनावर्तन्तरकीटव-	
प्रसह्य सङ्कल्पपरम्पराणां सच्छेदने		द्विश्रान्तिं नैव गच्छति	पैङ्गलो. २।९
सन्ततसावधानः । आलम्बनाशाद-		प्राक्तनानि प्रयातानि गताः सर्ग-	
पचीयमानं शनैः शनैः शान्ति-		परम्पराः । कोटयो ब्रह्मणां याता	
मुपैति चेतः	अमन. २।६६	भूपा नष्टाः परागवत्	वराहो. ३।२२
प्रसादमधिगच्छति	भ.गी. २।६४	प्राक्प्रत्यगात्मनो रूपं स्वाम्यं	
प्रसादये त्वामहमीशमीड्यं	भ.गी. ११।४४	दास्यमिति स्थितिः	भवसं. २।५७
प्रसादाद्ब्रह्मणस्तस्य विष्णोरद्भुतकर्मणः	प्र. वि. २	प्राक्शरीरविमोक्षणात्	भ.गी. ५।२३
प्रसादे सर्वदुःखानां	भ.गी. २।६५	प्रागुत्पत्तेरजं सर्वं तेनासौ कृपणः स्मृतः	अद्वैत. १
प्रसार्य भुवि पादौ तु दोभ्यामङ्गुष्ठ-		प्रागुदयान्निर्वर्त्यशौचादिकंततः स्नायात्	भस्मजा. २।२
मादरात् । जानूपरि ललाटे तु		प्राग्दले पुण्यावृत्तिराभेद्यां निद्रालस्यौ	ना.प. ६।५
पश्चिमं तानमुच्यते	त्रि.ब्रा. २।५०	प्राग्वोदग्वा मामान्जिष्कम्य	सन्ध्यो. १
प्रसासहिस्तपसा मा विचक्षे	बा. मं. ४	प्राडासीनः स्वाध्यायमधीयीत	सहवै. १५
प्रसीद देवेश जगन्निवास	भ.गी. ११।२५	प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा बद्धशिखो	
प्रसीद परमानन्द प्रसीद परमेश्वर ।		यज्ञोपवीती... त्रिराचामेत्	आचम. १
आधिभ्याधिभुजङ्गेन दष्टं मा-		प्राङ्मुखाश्च सुरा हव्यं पितरश्चाप्युद-	
मुद्धर प्रभो	गो. पू. ४।१३	मुखाः । प्रतिगृह्णन्ति सम्बाध-	
प्रसृतेन वै यज्ञेन देवाः स्वर्गं लोकमायन्	सहवै. १	मग्निना ब्राह्मणेन च	इतिहा. ५१
प्रसृतो ह वै यज्ञोपवीतिनो यज्ञः	सहवै. १	प्राङ्मुखोऽध्यापयेद्गुरुः	शिवो. ७।६३
प्रस्तोतार्या देवना प्रस्तावमन्वायत्ता तां		प्राचीदिक्कला प्रतीची दिक्कला दक्षिणा	
चेदविद्वान् प्रस्तोष्यति मूर्धा ते		दिक्कलोदीची दिक्कलैष वै सोम्य	
विपतिष्यतीति [छांदो. १।१०।९+	११।४	चतुष्कलः पादो ब्रह्मणः प्रकाश-	
प्रस्थानं वृद्धाश्रमं वा गच्छेत्	कठश्रु. २०	वान्नाम	छांदो. ४।५।२
प्रस्वेदजनको यस्तु प्राणायामेषु		प्राचीनयोग्यं कं त्वमात्मानमुपास्स इति	छां. ५।१३।१
सोऽधमः । प्रस्वेदजननं यस्य प्राणा-		प्राचीनशाल औपमन्यवः सत्ययज्ञः	छां. ५।११।१
यामस्तु सोऽधमः [जा.द. ६।१४+	त्रि.ब्रा. २।१०४	प्राचीमुदीचीं वा निर्वर्त्यश्चरेत् पात्री	
प्रस्वेदः प्रथमः पश्चात्कम्पनं मुनि-		दण्डी युगमात्रावलोकी	शाट्याय. १८
पुङ्गव । उत्थानं च शरीरस्य । चह-		प्राजापत्य आप्रयाणाद्गुरोरपरित्यागी	आश्रमो १
मेतज्जितेऽनिले	जा.द. ६।४३	प्राजापत्यमासहस्रसंवत्सरान्तक्रतुनेति	
प्रस्वेदो जायत पूर्वं मर्दनं तेन कारयेत्	१यो.त. ५१	(यजति)	मैत्रा. ६।३६

प्राजापत्यं गृहस्थानां (ततः) प्राजापत्यं रायस्पोषं गौपत्यं यच्च एतद्ब्रह्मस्य सायम्प्रातर्ध्याये- दहोरात्रकृतं पापं नाशयति प्राजापत्यो हारुणिः सुपर्णेयः प्रजापतिं पितरमुपससार प्राज्ञरूपा हि पश्यन्ती तुरीयस्य परा मता प्राज्ञस्त्वस्वप्रनिद्रया प्राज्ञः कारणवद्ब्रह्मस्तु द्वौ तौ तुर्यं न सिद्धयतः प्राज्ञः किञ्चन संवेत्ति तुर्यं तत्सर्व- दृक् सदा प्राज्ञः प्रसन्नमधुरो दैन्यादपगताशयः प्राज्ञात्मकस्तु भरतो मकाराक्षर- सम्भवः । अर्धमात्रात्मको रामो ब्रह्मानन्दैकविग्रहः प्राज्ञात्मकोऽनिरुद्धोऽसौ मकाराक्षर- सम्भवः । अर्धमात्रात्मकः कृष्णो यस्मिन्विश्वं प्रतिष्ठितम् प्राज्ञास्तु पुरुषार्थेन पदमुत्तममागताः प्राज्ञेनात्मना पोषितो...न चैत्यपि न स्वस(सि)त्यपि...शिवा जिघत्सन्निति प्राज्ञो मकार इत्येवं परिपश्येत्क्रमेण तु प्राज्ञो मकारसम्भूता तार्तीया च तृतीयका प्राज्ञोऽविच्छिन्नः पारमार्थिकः सुषुप्त्य- भिमानीति प्राज्ञस्य नाम भवति प्राज्ञः प्रत्यञ्चोऽहम् प्राण आकाशो यौर्विद्युदिति प्राण आचार्यः प्राणो ब्राह्मणः प्राण आद्यो हृदि स्थाने अपानस्तु पुनर्गुदे । समानो नाभिदेशे तु उदानः कण्ठमोक्षितः । व्यानः सर्वेषु चाङ्गेषु व्याप्य तिष्ठति सर्वदा प्राण इति होवाच । सर्वाणि ह वा इमानि भूतानि प्राणमेवाभिसंविशन्ति प्राण इति प्राणविदो भूतानीति च तद्विदः	वि. पु. गोपीचं. ८ महाना. १७।१ गान्धर्वो. १ आगम. १४ आगम. ११ मां. आगम. १२ अ. पू. २।३१ रामो. ता. १।४ गोपालो. २।६ भवसं. १।४४ छाग. ६।३ अक्षुप. ४७ श्रीवि. ता. १।४ पैङ्गलो. २।६ अशिर. १ छां. ४।१३।१ छां. ७।१५।१ अ. ना. ३५ छां. १।११।५ वैतथ्यप्र. २०	प्राण उक्थमित्येव विद्यात् (अथ ह) प्राण उत्क्रमिष्यन् यथा महासुहयः सैन्यवः पद्भीशशङ्कन् संवृहेदेव५ हैवेमान्प्राणान्संववर्ह प्राण उदक्रामत्तप्राण उत्क्रान्तेऽपयत प्राण उद्गाता (यज्ञस्य) प्राण ऋच इत्येव विद्यात् प्राण एवं तद्रूत्वाऽवति (अथ खलु) प्राण एव प्रज्ञात्मेदं शरीरं परिगृह्योत्थापयति प्राण एव ब्रह्मणश्चतुर्थः पादः प्राण एव सम्राडिति होवाच प्राण एवामृतम् प्राण एवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा प्राणकर्माणि चापरे प्राणक्षयसमीपस्थमपानोदय- कोटिगम् । अपानप्राणयोरैक्यं चिदात्मानं समाश्रय प्राणदेवताश्चत्वारः प्राणदेवतास्ताः सर्वा नाडयः प्राणन्तः प्राणेन [छांदो. ५।१।८, [+बृ. उ. ६।१।८, ९, १०, ११, १२ प्राणबन्धन५ हि सोम्य मनः प्राणभृत्सु त्वेवाविस्तरामात्मा, तेषु हि रसो दृश्यते प्राणमनूत्क्रामन्तः सर्वे प्राणा अनूत्क्रामन्ति प्राणमन्नेनाप्यायस्व । श्रद्धायामपाने निविश्यामृत५ हुतम् प्राणमभ्युज्जिहते सैषा देवता प्रस्ताव- मन्वायत्ता प्राणमय इन्द्रियात्मा मनोमयः सङ्कल्पात्मा प्राणमयश्चक्षुर्मयः (आत्मा) प्राणमुख्यत्वेन पञ्चविधोऽस्ति प्राणमेवाप्येति यः प्राणमेवास्तमेति प्राणमेवैतया करोति	१ ऐत. १।४।६ बृह. ६।१।१३ १ ऐत. १।४।४ महाना. १८।१ १ ऐत. २।२।११ बृह. १।५।१० कौ. त. ३।३ छां. ३।१।८।४ बृह. ४।१।३४ ... बृह. ४।१।३ भ. गी. ४।२७ अ. पू. ५।३० परब्र. १ ब्रह्मो. १ ९, १०, ११ छांदो. ६।८।२ १ ऐत. ३।२।२ बृह. ४।४।२ महाना. १६।४ छांदो. १।११।५ सुबालो. ५।१५ बृह. ४।४।५ भावनो. ६ सुबालो. ९।२ याज्ञव. १
---	---	---	---

प्राणयात्रानिमित्तं च व्यङ्ग्यारे भुक्त-
वज्जने । काले प्रशस्ते वर्णानां
भिश्वार्थं पर्यटेदृहान् ना.प.५।२०
प्राणयात्रिकमात्रः स्यान्मात्रासङ्गा-
द्विनिर्गतः ना.प.५।१८
प्राणलिङ्गिनां शुद्धसिद्धिर्न भवति रुद्रोप. २
प्राणलिङ्गी शिवरूपः रुद्रोप. २
प्राणवत्त्वान्महेश्वरत्वाच्च शिवस्तदैव गुरुः रुद्रोप. ३
प्राणवायोस्तु संरोधात्प्राणायामस्तु
पृथ्यते योगो.३०
प्राणश्च देहगो वायुरायामः कुम्भकःस्मृतः योगकुं.१।१९
प्राणश्च निधारयितव्यं च प्रश्नो.४।८
प्राणश्च मे भूयात् चित्त्यु.७।२
प्राणश्चित्तेन संयुक्तः परमात्मनि तिष्ठति जा.द.६।१७
प्राणसन्धारणार्थं यथोक्तकाले विमुक्तो
भैक्षमाचरन्नुदरमात्रसंग्रहः याज्ञव. ३
प्राणसन्धारणार्थं यथोक्तकाले विमुक्तो
भैक्षमाचरन् ... सञ्ज्यासेन
देहत्यागं करोति स परमहंसः जावा. ६
प्राणसन्धारणार्थं यथोक्तकाले करपात्रे-
णान्येन याचिताहारमाहरन्...
देहत्यागं करोति स कृतकृत्यः ना. प.३।८७
प्राणसंज्ञस्तथाऽपानः पूज्यः प्राण-
स्तयोर्मुने जा.द.४।२५
प्राणसंज्ञो मुनिश्रेष्ठ मूर्धानं प्राविशद्यदा ।
तदन्त्यं विपुवं प्रोक्तं जा.द.४।४४
प्राणसंयमनं चैव प्रत्याहारश्च धारणा ।
आत्मध्यानं समाधिश्च प्रोक्तान्य-
ङ्गानि वै क्रमात् ते.वि. १।१६
प्राणसंयमनेनैव ज्ञानान्मुक्तो भविष्यति जा.द.६।१२
प्राणसंशितमसीति तत्रैते द्वे ऋचौ भवतः छांदो.३।१७।६
प्राणस्त उदक्रमिष्यद्यन्मां नागमिष्य इति छांदो.५।१४।२
प्राणस्तेजसा युक्त सहात्मना यथा-
संकल्पितं लोकं नयति प्रश्नो. ३।१०
प्राणस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव बृह.२।५।४
प्राणस्त्वं प्राप्य सर्वाणि भूतानि १ऐत.२।३।४
प्राणस्त्वा वंशो हास्यतीत्येनं ब्रूयात् ३ऐत. १।४।१
प्राणस्त्वेव आत्मन इति होवाच छां. ५।१४।२

प्राणस्पन्दजये यत्नः कर्तव्यो
धीमतोचकैः अ.पू.४।८९
प्राणस्य प्राणमुत चक्षुषश्चक्षुरुत श्रोत्रस्य
श्रोत्रं मनसो ये मनो विदुः बृह.४।४।१८
प्राणस्य कां गतिरित्यन्नमिति होवाच छांदो.१।८।४
प्राणस्य च मे प्राणो भूयात् चित्त्यु.७।३
प्राणस्य रूपं स्पर्शाः, अपानस्योष्माणः,
व्यानस्य स्वराः ३ऐत.२।५।१
प्राणस्य वै सम्राट्, कामाय याज्यं
याजयति बृह.४।१।३,३
प्राणस्य शोधयेन्मार्गं रेचपूरककुम्भकैः यो.शि.५।३७
प्राणस्य ह्यन्वपानमेता अपियन्ति १ऐत. ३।३।३
प्राणस्येदं वशे सर्वं त्रिदिवे यत्प्रतिष्ठितम् प्रश्नो.२।१३
प्राणस्यैतद्वशे सर्वं-(मा. पा.) प्रश्नो. २।१३
प्राणस्यैव सम्राट् कामाय बृह.४।१।३
प्राणस्योक्तमणासन्नकालस्त्वातुरसंज्ञकः ना.प.३।५
प्राणं गच्छ स्वाहेत्येवमेवैतदाह जावा. ४
प्राणं च हास्मै तदाकाशं चोचुः छां.४।१०।५
प्राणं चेदिडया पिबेन्नियमितं भूयो-
ऽन्यथा रेचयेत् ।...शुद्धा नाडिगणा
भवन्ति यमिनो मासत्रयादूर्ध्वतः यो.चू. ९८
प्राणं तदा वाचि जुहोति यावद्वै
पुरुषः प्राणिति कौ. त. २।५
प्राणं ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा कौ.त. २।४
प्राणं ते मयि दध इति पुत्रः कौ.त.२।१५
प्राणं देवा अनुप्राणन्ति । मनुष्याः
पशवश्च ये तैत्ति. २।३
प्राणं प्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना
छांदो.३।१५।३
प्राणं प्रयन्त्यभिर्ध्वजिह्वान्ति तैत्ति. ३।३
प्राणं प्रागिडया पिबेन्नियमितं भूयोन्य-
था रेचयेत्पीत्वा पिङ्गलया समीरण-
मथो बद्धा त्यजेद्दामया । सूर्या-
चन्द्रमसोरेन विधिनाऽभ्यासं
सदा तन्वतां शुद्धा नाडिगणा
भवन्ति यमिनां मासत्रयादूर्ध्वतः शांडि.१।७।१
प्राणं प्राणान्तं सर्वे प्राणा अनुप्राणन्ति कौ. त. ३।२
प्राणं प्राणः (गच्छति) कौ. त.२।१३
प्राणं मे त्वयि दधानीवि पिता कौ.त.२।१५

प्राणं वा एते प्रस्कन्दन्ति ये दिवा
रत्या संयुज्यन्ते प्रश्नो. १।१३
प्राणं सितमसीति तत्रैते ऋचौ
भवतः—(मा. पा.) छां. ३।१७।६
प्राणः क्षणितोः प्रक्षत्रमत्रमाप्नोति बृ. उ. ५।१३।४
प्राणः पवमानेन, पवमानो विश्वेदेवैः,
विश्वेदेवाः स्वर्गेण लोकेन, स्वर्गे
लोको ब्रह्मणा, सैषावरपरा संहिता ३ ऐत. १।६।३
प्राणः प्रजा बृह. १।५।७
प्राणः प्रजानामुदयत्येष सूर्यः प्रश्नो. १।८
प्राणः प्रसूतिर्भुवनस्य योनिर्व्याप्तिं
त्वया एकपदेन विश्वम् एका. उ. ३
प्राणः प्राणेन याति प्राणः प्राणं ददाति
प्राणाय ददाति प्राणोऽहं पिता प्राणो
माता प्राणो भ्राता प्राणः स्वसा
प्राण आचार्यः प्राणो ब्राह्मणः छां. ७।१५।१
प्राणः प्राविशत्तत्प्राणे प्रपन्न उदतिष्ठत् १ ऐत. १।४।६
प्राणः शरीरमन्नं न परिचक्षीत तै. उ. ३।११।१
प्राणः शरीरं परिरक्षति सुबालो. ४।३
प्राणः शरीरादधिको द्वादशाङ्गुलमानतः त्रि. ब्रा. २।५।१
प्राणः सर्वाणि भूतानि १ ऐत. २।३।४
प्राणः साम छांदो. १।७।१
प्राणः सामवेदः बृह. १।५।५
प्राणः सूर्योऽग्निरथ वा पचत्यन्तरिदं वपुः अ. पू. २।५।५
प्राणः स्वरोऽन्नं वा वाग्विराट् छां. १।१३।२
प्राणा अहं श्रेयसि व्यूढिरेऽहं
श्रेयानस्म्यहं श्रेयानस्मीति छांदो. ५।१।६
प्राणा आदित्या इदं म तृतीयसवनं छां. ३।१६।६
प्राणा इत्येवाचक्षते छां. ५।११।५
प्राणा गुहाशयान्निहिताः सप्त सप्त महाना. ८।२
प्राणामय एवैतस्मिन् पुरे जाप्रति प्रश्नो. ४।३
प्राणाङ्गनामा संस्पृशो यः स पूरक
उच्यते अ. पू. ५।२।८
प्राणाच्छ्रद्धां खं वायुज्योतिरापः
पृथिवीन्द्रियम् प्रश्नो. ६।४
प्राणात्प्राणो ब्रह्मेत्येव आहुः बृ. उ. ५।१२।१
प्राणादयस्तु पञ्चैव पञ्च शब्दादयस्तथा वराहो. १।३
प्राणादयो वै पुनरेव तस्मादभ्युच्चरन्ती-
ह यथाक्रमेण [मैत्र्यु. ६।२६+ ६।३१

प्राणादि चतुर्दशवायुभेदा अन्नमय-
कोशे यदा वर्तन्ते तदा प्राणमयः
कोश इत्युच्यते सर्वसारो. ४
प्राणादिपञ्चकं तेषु प्रधानं तत्र च द्वयम् त्रि. ब्रा. २।७।८
प्राणादिपञ्चवायुश्च बीजं वर्णं च स्थानकम् ध्या. बि. ९५
प्राणादिभिरनन्तैस्तु भावैरैतैर्विकल्पितः वैतथ्य. १९
प्राणादिलिङ्गस्वरूपं गुरोर्लिङ्गम् लिङ्गोप. २
प्राणादिस्पन्दनं वरम् अ. पू. ४।४३
प्राणाद्यनिलसंशान्तौ युक्त्या ये पद-
मागताः । अनामयमनाद्यन्तं ते
स्मृता योगयोगिनः अ. पू. ५।५०
प्राणाद्याः पञ्च विख्याता नागाद्याः
पञ्च वायवः ध्या. बि. ५७
प्राणाद्वा एष उदेति प्राणेऽस्मिमेति
तं देवाश्चक्रिरे धर्मं... बृह. १।५।२३
प्राणाद्धेयं खल्विमानि भूतानि जायन्ते तैत्ति. ३।३
प्राणाद्वायुः, अक्षिणी निरभिद्येताम् २ ऐत. १।४
प्राणाद्वायुरजायत चिन्त्यु. १२।६
[क्र. अ. ८।४।१९= मं. १०।९०।१३
प्राणाद्वायुः (अजायत) ग. शो. ३।११
प्राणाधिपः सञ्चरति स्वकर्मभिः श्वेताश्व. ५।७
प्राणानवकीर्य याति कैवल्यम् पैङ्गलो. ४।५
प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य सूर्यता. १।८
प्राणानां प्रन्थिरसि रुद्रे मा
विशान्तकः । तेनान्नेनाप्यायस्व महाना. १६।८
प्राणानां सङ्कल्पैः मन्त्राः सङ्कल्पन्ते छांदो. ७।४।२
प्राणानेतदाह तस्यासत् ऋषयः सप्त
तीर इति प्राणा वा ऋषयः बृह. २।२।३
प्राणानेतदाह वागष्टमी ब्रह्मणा
संविद्वानेति बृह. २।२।३
प्राणान् प्रपीड्येह स युक्तचेष्टः क्षीणे
प्राणे नासिकयोच्छ्वसीत । दुष्टाश्व-
युक्तमिव वाहमेनं विद्वान्मनो धार-
येताप्रमत्तः [श्वेताश्व. २।९+ भवसं. ३।२६
प्राणान् प्राणेषु जुहति भ. गी. ४।३०
प्राणान्सर्वान्परमात्मनि प्रणाययती-
त्येतस्मात्प्रणवः अ. शिखो. १
प्राणान्सर्वान्प्रलीयत इति प्रलयः अ. शिखो. १

प्राणान्सन्धारयेत्तस्मिन्नासाभ्यन्तर- चारिणः । भूत्वा तत्रायतप्राणः शनैरेव समभ्यसेत् यो.शि.६।७	प्राणापानौ नादविन्दु मूलबन्धेन चैकताम् । गत्वा योगस्य संसिद्धि यच्छतो नात्र संशयः यो.त. १२१ मुंड.२।१।७
प्राणान् सन्धारयेत्तस्मिन्नासाभ्यन्तर- चारिणः । भूत्वा तत्र गतप्राणः शनैरथ समुत्सृजेत् क्षुरिको. ५ भ.गी.४।२९	प्राणापानौ समानश्च उदानो व्यान एव च । नागः कूर्मश्च कृकरो देवदत्तो धनञ्जयः (१० प्राणाः) त्रि.प्रा.२।७७ भ.गी.५।२७ चिन्त्यु. १४।३
प्राणापानगती रुद्धा प्राणापानयोरैक्यं कृत्वा धृतकुम्भको नासाग्रदर्शनदृढभावनया द्विकरा- ङ्गुलिभिः षण्मुखीकरणेन प्रणव- ध्वनिं निशम्य मनस्तत्र लीनं भवति मं. प्रा.२।४	प्राणापानौ समौ कृत्वा प्राणापानौ संविदानौ जहि तम् प्राणा भूत्वा एकैकमेतानि सर्वाण्ये- वैतानि प्रज्ञापयन्ति कौ.त. ३।२
प्राणायामव्यानोदानसमाननाग- कूर्मकृकरदेवदत्तधनञ्जया इति दश वायवः भावनो. ४	प्राणाय स्वाहा, अपानाय स्वाहाव्यानाय स्वाहाउदानाय स्वाहा प्रा.हो. १।११
प्राणापानसमानोदानव्यानानाग- कूर्मकृकरदेवदत्तधनञ्जया एते दश वायवः सर्वासु नाडीषु चरन्ति शांडि. १।४।७	प्राणाय स्वाहाऽपानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा समानाय स्वाहोदानाय स्वाहेति पञ्चभिरभिजुहोति मैत्रा. ६।९
प्राणापानवशो जीवो ह्यधश्चोर्ध्वं च (प्र-) धावति [ध्या.विं. ५८+ यो. चू. २८	प्राणाय स्वाहा वसिष्ठायै स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्थे स० स्रवमवनयति बृह.६।३।२ प्राणायाम इति प्रोक्तो रेचपूरककुम्भकैः जा.द. ६।१
प्राणापानव्यानोदानसमाना मे शुद्धयन्तां ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयास० स्वाहा महाना. १४।७	प्राणायामदृढाभ्यासैर्युक्त्या च गुरु- दत्तया । आसनाशनयोगेन प्राणस्पन्दो निरुध्यते अ.पू.४।८७ प्राणायामद्विषट्केन प्रत्याहारः प्रकीर्तितः यो.चू. १११
प्राणापानव्यानोदानसमानाः प्राणवृत्तयः पैङ्गलो.२।३	प्राणायामनिरोधैश्च मन्त्रैर्द्वादशभि- रुक्था । न तद्वादशमात्रास्तु सुद्धातः प्रथमः स्मृतः योगो. ५
प्राणापानसमाक्षिप्तस्तथा जीवो न विश्रमेत् यो.शि.६।५२	प्राणायामपरस्यास्य पुरुषस्य महात्मनः । देहश्चोत्तिष्ठते तेन किञ्चिज्ज्ञाना- द्विमुक्तता जा.द.६।१७
प्राणापानसमाक्षिप्तस्तद्वज्जीवो न विश्रमेत् ध्या. विं.६०	प्राणायामसुतीक्ष्णेन मात्राधारेण योग- वित् । वैराग्योपलघुष्टेन छित्वा तं तु न बध्यते क्षुरिको.२४
प्राणापानसमाक्षिप्तस्तथा जीवो न तिष्ठति यो.चू.२७	प्राणायामस्ततः कार्यो नित्यं सत्त्व- स्थया धिया योगकुं.१।६२
प्राणापानसमानाख्या व्यानोदानौ च वायवः यो.चू. २२	प्राणायामस्तथाप्राणःप्राणस्यायामुच्यते योगो. ४
प्राणापानसमायुक्तः भ.गी.१५।१४	प्राणायामस्तथा ब्रह्मन्प्रत्याहारस्ततः परम् जा.द.१।५
प्राणापानसमायोगो ज्ञेयं योगचतुष्टयं यो.शि.१।१३८	प्राणायामं ततः कुर्यात्पञ्चासनगतः स्वयम् १यो.त.३२
प्राणापानसमायोगः प्राणायामो भवति शांडि.१।६।१	प्राणायामेन चित्तं तु शुद्धं भवति सुप्रत जा.द. ६।१६
प्राणापानसमायोगाच्चंद्रसूर्यैकता भवेत् यो.शि.१।५६	
प्राणापानादिचेष्टादि क्रियते व्यान- वायुना त्रि.प्रा.२।८५	
प्राणापानाभ्यां प्रतिलोमानुलोमाभ्यां... सच्चिदानन्दः परमात्माऽऽविर्भवति महावा. २	
प्राणापानावजिर० सम्भरन्तो चिन्त्यु. १४।३	

प्राणायामेन युक्तस्य विप्रस्य नियता-
त्मनः । ...सत्यस्थं चैव जायते योगो. १३
प्राणायामेन युक्तेन सर्वरोगक्षयो भवेत् ।
प्राणायामवियुक्तेभ्यः सर्वरोग-
समुद्भवः यो.चू.११६
प्राणायामैकनिष्ठस्य न किञ्चिदपि
दुर्लभम् जा.द. ६।२०
प्राणायामैर्दहेदोषान् धारणाभिश्च
किल्बिषम् । प्रत्याहारेण विषया-
न्ध्यानेनानीश्वरान्गुणान् [अ.ना.८+ योगो. १५
प्राणायामैर्वशीकृत्वा सर्वमिन्द्रिय-
वाहिनीम् । ततो युञ्जीत मेधावी
प्राणं च मनसा मुनिः दुर्वासो. २।१५
प्राणायामो भवेदेवंपातकेन्धनपावकः यो. चू. १०८
प्राणा रुद्रा इदं मे माध्यन्दिनं सवनं छांदो. ३।१६।४
प्राणा वसव इदं मे प्रातस्सवनं छांदो. ३।१६।२
प्राणा वा ऋषयः बृह. २. २।३
प्राणा वाव रुद्रा एते हीदं सर्वं
रोदयन्ति छांदो. ३।१६।३
प्राणा वाव वसव एते हीदं सर्वं
वासयन्ति छांदो. ३।१६।१
प्राणा वावादित्या एते हीदं सर्वमाददते छांदो. ३।१६।५
प्राणाविरूढश्चरति जीवत्तेन विना नहि त्रि.ब्रा. २।६२
प्राणा वै गयास्तत्प्राणास्तत्रे तद्य-
द्रयास्तत्रे बृह. ५।१४।४
प्राणा वै यशो विश्वरूपं बृह. २।२।३
प्राणा वै यशो वीर्यं तत्प्राणेष्टृक्रान्तेषु
शरीरं श्रयितुमधियत तस्य शरीर
एव मन आसीत् बृह. १।२।६
प्राणा वै सत्यं तेषामेव सत्यम् बृह. २।१।२०
प्राणाश्चलन्तु तद्धर्मैः कामैर्वा हन्यतां
मनः । आनन्दबुद्धिपूर्णस्य मम
दुःखं कथं भवेत् आ.प्र. २१
प्राणास्तु रुद्रा विज्ञेया ह्यविमुक्तं
परं स्मृतम् दुर्वासो. २।११
प्राणाश्चैवं भूमानमभिगायताद्ब्रह्मो
मे भविष्यन्तीति छांदो. १।५।४
प्राणास्त्यक्त्वा धनानि च भ.गी. १।३३

प्राणिकर्मवशादेव पटो यद्वत्प्रसारितः
प्राणिकर्मक्षयात् पुनस्तिरोभावयति ।
तस्मिन्नेवाखिलं विश्वं सङ्कोचित-
पटवद्वर्तते पैङ्गलो. १।२
प्राणिनां देहमध्ये तु स्थितो हंसः
सदाच्युतः अ. वि. ६९
प्राणिनां देहमाश्रितः भ.गी. १।५।१४
प्राणी भवति सर्वमायुरेति, ज्यो-
ग्जीवति, महान्प्रजया पशुभिर्भवति छांदो. २।११।२
प्राणेगते यथादेहः सुखंदुःखं न विन्दति ।
तथा चेत्प्राणयुक्तोऽपि स कैवल्या-
श्रमे वसेत् ना. प. ३।२७
प्राणे गलितसंवित्तौ ताल्ध्वं
द्वादशान्तगे । अभ्यासादूर्ध्व-
रन्ध्रेण प्राणस्पन्दो निरुध्यते शांडि. १।७।३१
प्राणे तृप्यति चक्षुस्तृप्यति छांदो. ५।१९।२
प्राणे त्वमसि सन्धाता ब्रह्मन् महाना. १।७।१५
प्राणेन च स्वराख्येन प्रथिता
वैखरी पुनः यो.शि. ३।५
प्राणेन जातानि जीवन्ति तैत्ति. ३।३
प्राणेन रक्षन्वरं कुलायं बहिष्कुलाया-
दमृतश्चरित्वा । स ईयतेऽमृतो
यच्च कामं हिरण्यमयः पुरुष
एक हंसः बृह. ४।३।१२
प्राणेन सर्वान्गन्धानाम्रोति कौ. त. ३।४
प्राणेन ह्येवामुष्मिँल्लोकेऽमृतत्वमाप्नोति कौ. त. ३।२
(परमं पदमिति च) प्राणेन्द्रियाद्यन्तः-
करणगुणादेः परतरं सच्चिदानन्द-
मयं नित्यमुक्तप्रज्ञस्थानं परमं पदम् निरा.च. २९
प्राणेऽपानं तथाऽपरे भ.गी. ४।२९
प्राणेभ्यो देवा देवेभ्यो लोकाः
(विप्रतिष्ठन्ते) [कौ.त. ३।३, ३+४।१९
प्राणे शरीरं प्रतिष्ठितम् तैत्ति. ३।७
प्राणेषु पञ्चविधं परोवरीयः सामोपासीत छांदो. २।७१
प्राणे सर्वं समर्पितं प्राणः प्राणेन
याति प्राणः प्राणं ददाति प्राणो
ह पिता प्राणो माता प्राणो
आतां प्राणः स्वसा प्राण आचार्यः
प्राणो ब्राह्मणः छांदो. ७।१५।१

प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि युज्यन्ते बृह. ५।१३।२	प्राणोऽपानः समानश्चोदानव्यानौ च
प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि रमन्ते बृह. ५।१२।१	वायवः । पञ्च कर्मेन्द्रियैर्युक्ताज्ञान-
प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि सम्यञ्चि बृह. ५।१३।३	शक्तिबलोद्यताः
प्राणैरयममुष्मिन् स यदोत्क्रमिष्यन्	प्र. वि. ६६
भवति	छांदो. ४।१०।५
प्राणैर्बलं बलेन सपस्तपसा भद्रा...	तैत्ति. ३।३
स्मारेण विज्ञानं विज्ञानेनात्मानं	
वेदयति	म. ना. १७।१३
प्राणैर्मनः, मनसश्च विज्ञानं, विज्ञाना-	
दानन्दो ब्रह्मयोनिः	म. ना. १७।१३
प्राणैश्चित्तं सर्वमोतं प्रजानां यस्मिन्वि-	
शुद्धा विभवत्येष आत्मा	मुण्ड. ३।१।९
प्राणो अग्निः परमात्मा पञ्चवायु-	
भिरावृतः	प्रा. हो. १।१२
प्राणोऽग्निस्तस्येमा इष्टकाः	मैत्रा. ६।३३
प्राणोऽग्निः परमात्मा वै पञ्चवायुः	
समाश्रितः । स प्रीतः प्रीणातु	
विश्वं विश्वमुक्	मैत्रा. ६।९
प्राणोऽग्निः सूर्य इति प्रतापवत्येषा(तनूः)	मैत्रा. ६।९
प्राणो देहस्थितो यावदपानं तु	
निरोधयेत्	यो. चू. १००
(तस्य) प्राणो धूमो वागर्चिश्चक्षुरङ्गाराः	
श्रोत्रं विस्फुलिगास्तस्मिन्नेतस्मिन्-	
ब्रह्मो देवा अन्नं जुहति तस्या	
आहुत्यै रेतः सम्भवति	बृह. ६।२।१२
प्राणो नाम देवताऽवरोधिनी सा...	
तस्यै स्वाहा	कौ. त. २।३
प्राणोन्मेषनिमेषाभ्यां संसृतेः प्रलयोदयौ	अ. पू. ५।४१
प्राणोऽपानस्तथा व्यानः समानोदान एव	
च । नागः कूर्मश्च कृकरो देवदत्तो	
धनञ्जयः । एते नाडीषु सर्वासु	
चरन्ति दश वायवः	जा. द. ४।२३
प्राणोऽपानो व्यान इत्यष्टावक्षराणि	बृह. ५।१४।३
प्राणोऽपानो व्यान इति प्राणवत्येषा(तनूः)	मैत्रा. ६।५
प्राणोऽपानः समानश्चोदानो व्यानस्तथैव	
च । नागः कूर्मः कृकरो देवदत्तो	
धनञ्जयः । प्राणाद्याः पञ्च विख्याता	
नागाद्याः पञ्च वायवः	ध्या. वि. ९६
	प्राणो ब्रह्म, कं ब्रह्म, खं ब्रह्म
	प्राणो ब्रह्मेति व्यजानात्
	प्राणो ब्रह्मेति हस्मा ह कौपीतकिस्तस्य
	ह वा एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो मनो
	दूतं चक्षुर्गात्रं श्रोत्रं संश्रावयितु
	कौ. त. २।१
	प्राणो ब्रह्मेति ह स्माह पैङ्गयस्तस्य हवा
	एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो वाक्परस्ता-
	चक्षुरारुन्धे चक्षुः परस्ताच्छ्रोत्र-
	मारुन्धे श्रोत्रं परस्तान्मन आरुन्धे
	मनः परस्तात्प्राण आरुन्धे
	कौ. त. २।२
	प्राणो ब्रह्मेत्येक आहु स्तन्न, तथा
	शुष्यति वै प्राण कृतेऽज्ञात्
	बृह. ५।१२।१
	प्राणो भ्राताप्राणः स्वसा प्राण आचार्यः
	छांदो. ७।१५।१
	प्राणो मनुष्याः
	बृह. १।५।६
	प्राणोऽयमनिशं ब्रह्मन्स्पन्दशक्तिः
	सदागतिः
	अ. पू. ५।२५
	प्राणो वंश इति विद्यात्
	इ. ऐत. १।४।१
	प्राणो वंश इति स्थविरः शाकल्यः
	इ. ऐत. २।१।१
	प्राणो वा अन्नम्
	तैत्ति. ३।७
	प्राणो वा अन्नस्य रसः, मनःप्राणस्य,
	विज्ञानं मनसः
	मैत्रा. ६।१३
	प्राणो वा अमृतं नामरूपे सत्यं
	ताभ्यामयं प्राणश्छन्नः
	बृह. १।६।३
	प्राणो वा आयुः
	कौ. त. ३।२
	प्राणो वा अहमस्म्येषे, प्राणः सर्वाणि
	भूतानि प्राणो ह्येष य एष तपति
	इ. ऐत. २।३।४
	प्राणो वा इदं सर्वं भूतं यदिदं किञ्च
	छांदो. ३।१५।४
	(उक्तं) प्राणो वा उक्तं प्राणो हीदं
	सर्वमुत्थापयत्युद्धास्मादुक्तविद्वीर-
	स्तिष्ठत्युक्तस्य सायुज्यं सलोकतां
	जयति
	बृह. ५।१३।१
	प्राणो वा आशाया भूयान् यथा वा
	अरा नाभौ समर्पिता एवमस्मि-
	न्प्राणे सर्वं समर्पितम्
	छांदो. ७।१५।१
	प्राणो वा उपप्राणेन हीदं सर्वमुत्तव्यम्
	बृ. उ. १।३।२३
	प्राणो वाव ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च
	छांदो. ५।१।१

प्राणो वाव तदभ्यार्चत्	१ ऐत. २।१।१
प्राणो वाव संवर्गः, स यदा स्वपिति, प्राणमेव वागप्येति, प्राणं चक्षुः, प्राणं श्रोत्रं, प्राणं मनः, प्राणो होवैतान्सर्वान्संवृद्धे	छांदो. ४।३।३
(क्षत्रं-) प्राणो वै क्षत्रं, प्राणो हि त्रायते..	बृह. ५।१३।४
प्राणो वै गृत्तोऽपानो मदः	१ ऐत. २।१।३
प्राणो वै मद्ः, सोऽपानेन नातिग्रहेण गृहीतोऽपानेन हि गन्धाजिघ्रति	बृह. ३।२।२
प्राणो वै ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च, ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च स्वानां भवति	बृह. ६।१।१
प्राणो वै बलं, तत्प्राणे प्रतिष्ठितम्	बृह. ५।१४।४
प्राणो वै ब्रह्मेत्यप्राणतो हि किं स्यात्	बृह. ४।१।३
प्राणो वै यज्ञस्योद्गाता	बृह. ३।१।५
प्राणो वै रं प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि रमन्ते	बृह. ५।१२।१
प्राणो वै वायुः	मैत्रा. ६।३।३
प्राणो वै सम्राट् परमं ब्रह्म, नैनं प्राणो जहाति	बृह. ४।१।३
प्राणो व्यानोऽपान उदानः समानः	तैत्ति. १।७।१
प्राणोऽसौ लोकः	बृ. उ. १।५।४
प्राणो हीद* सर्वमुत्थापयति	बृह. ५।१३।१
प्राणो(प्राणो)ऽस्मात्सर्वान् गन्धानामि- विसृजते	कौ. त. ३।४
प्राणोऽस्मि प्रज्ञात्मा तं मामायुरमृत- मित्युपास्व	कौ. त. ३।२
प्राणो ह पिता, प्राणो माता, प्राणो भ्राता, प्राणः स्वसा, प्राणआचार्यः, प्राणो ब्राह्मणः	छांदो. ७।१५।१
प्राणो हविः	चित्यु. १।१
प्राणो हिक्कारो वाक्प्रस्तावश्चक्षुरुद्गीधः श्रोत्रं प्रतिहारो मनो निधनं परो- बरीयांसि वैतानि	छांदो. २।७।१
प्राणो हि भूतानामायुः	तैत्ति. २।३
प्राणो हि वा अज्ञाना* रसः	बृह. १।३।१९
प्राणो हि वै क्षत्रं त्रायते हैनं प्राणः	बृह. ५।१३।४
प्राणो ह्यविज्ञातः प्राणएनं तद्रूत्वाऽवति	बृह. १।५।१०
प्राणो होवैतानि सर्वाणि भवति	छां. ७।१५।१४
प्राणो होवैतानि सर्वाणि भवन्ति	छां. ५।१।१५

प्राणो होवैतान्सर्वान्संवृद्ध इति	छांदो. ४।३।३
प्राणो ह्येष आत्मा	ब्रह्मो. १
प्राणो ह्येष यएषतपति [१ ऐत. २।१।१+ ३।४	
प्राणो ह्येष यः सर्वभूतैर्विभाति विजा- नन्विद्वान्भवतेनातिवादी । आत्म- क्रीड आत्मरतिः क्रियावानेष ब्रह्मविदां वरिष्ठः	मुण्डो. ३।१।४
प्राणो ह्येष सर्वभूतैर्विभाति (मा. पा.)	मुण्डो. ३।१।४
प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाशयति [अ. मा. ७+नारा. ५+ देव्यु. २६	
प्रातरादित्यमुपतिष्ठते-दिशामेक- पुण्डरीकमस्यहं मनुष्याणामेक- पुण्डरीकं भूयासमिति	बृह. ६।३।६
प्रातर्मध्यन्दिने सायमर्धरात्रे च (तु) कुमकान् । शनैरशीतिपर्यन्तं चतु- वारं समभ्यसेत् [त्रि. ब्रा. २।१०।१+ यो. त. ४३	
[शाण्डिल्यो. १।७।२	
प्रातर्मध्याह्नयोः षण्मासकृतानि पापानि नाशयति	गायत्रीर. ११
प्रातश्चित्रादिवर्णाखण्डसूर्यचक्रवर्द्धि- ज्वालाबलीवत्तद्विहीनान्तरिक्ष- वत्पश्यति	अद्वयता. ४
प्रातःकाले च पूर्वसूर्योद्गच्छैः प्रार्थितं मुहुः तद्भैक्षं प्राक्प्रणीतं स्यात्स्थितिं कुर्यात्तथापि वा	१ सं. सो. २।६७
प्रातः प्रसाधनं दत्त्वा कार्यं सम्भार्जनाञ्जनम् ।	शिवो. ७।२४
प्रातः स्नात्वा विधानेन सन्ध्याकर्म समाप्य च । भूतिरुद्राक्षभरण उदीचीं दिशमाश्रयेत्	२ बिल्वो. ७
प्रातःस्नानोपवासादिकायुक्तेषांश्च वर्जयेत्	१ यो. त. ४८
प्रादक्षिण्यादारिद्र्यनाशिनीं प्राणतर्पणा- दन्तर्मलनाशिनीं य एवं वेद स वैष्णवो भवति	तुलस्यु. २
प्रादुर्भावश्च भूतानां देहत्यागस्तथैव च । प्राप्तिव्यायामयोगश्च विधानमनुवर्तते	भवसं. १।११
प्रादुर्भूतोसुराष्ट्रेऽस्मिन् [श्रीसू. ७+क्र. खि. ५।८।७७	
प्राधान्यतः कुरुश्रेष्ठ	भ. गी. १०।१९

प्राधान्येनात्र भेद एव, स भेदः वस्तुतस्त्वभेद एव	त्रि.मं.ना.२।२
प्राप्तकर्मकरो नित्यं शत्रुमित्रसमान- दृक् । ईहितानीहितैर्मुक्तो न शोचति न काङ्क्षति	महो. ६।६४
प्राप्तं प्राप्तव्यमखिलं भवता पूर्णचेतसा । स्वरूपे तपसि ब्रह्मन्मुक्तस्त्वं भ्रान्तिमुत्सृज	महो. २।७२
(एवं) प्राप्तानन्दः परमयोगी भवति प्राप्तानुत्तमविभ्रान्तिर्न किञ्चिदिह वाञ्छति	मं. ब्रा. २।९ महो. २।४७
प्राप्तुं तत्सहजस्वभावमनिशं सेवध्व- मेकं गुरुम्	अमन. २।४१
प्राप्ते ज्ञानेन विज्ञाने ज्ञेये च परमात्मनि ...हृदि संस्थिते	...
प्राप्नुयात् पुण्यकर्मणाम्	भ.गी. १८।७१
प्राप्य चान्ते ततश्चैव ज्ञानयोगमनुत्त- मम् । अविरोधेन धर्मस्य सञ्चरेत् पृथिवीमिमाम्	ना.प. ६।३३
प्राप्य ज्ञानदशामेतां पशुम्लेच्छादयो- ऽपि ये । सदेहा वाऽप्यदेहा वा ते मुक्ता नात्र संशयः	महो. ५।३९
प्राप्यन्ते मां न पुनरावर्तन्ते	भस्मजा. २।७
प्राप्य पुण्यकृताः लोकान्	भ.गी. ६।४१
प्राप्य सर्वज्ञतां कृत्वा ब्राह्मण्यं पद- मद्वयम् । अनापन्नादिमध्यान्तं किमतः परमीहते	अ.शां. ८५
प्राप्यं सम्प्राप्यते येन भूयो येन न शोच्यते । पराया निर्वृतेः स्थानं यत्तज्जीवितमुच्यते	महो. ३।१२
प्राप्यान्तं कर्मणस्तस्य यत्किञ्चेह करोत्ययम् । तस्माल्लोकात्पुनरैति..	बृह. ४।४।६
प्रायश्चित्तीयस्त्वधस्तात्तिर्यक्तिलो हिमांशुप्रभाभिः प्रजननकर्मा(अग्निः)	प्रा.हो. २।४
प्रायेण श्रीमतां लोके भोक्तुं शक्तिर्न विद्यते	भवसं. १।१३
प्रारब्धकर्मपर्यन्तमहिनिर्मोकव- यवहरति	पैङ्गलो. ४।४

प्रारब्धकल्पनाप्यस्य देहस्य भ्रान्तिरेव हि	अध्यात्मो. ५७
प्रारब्धनाशात्प्रतिभाननाशः..	वराहो. २।६९
प्रारब्धप्रतिभासनाशपर्यन्तं चतुर्विधं स्वरूपं ज्ञात्वा देहपतनपर्यन्तं स्वरूपानुसन्धानेन वसेत्	ना. प. ७।३
प्रारब्धमसतः कुतः	अध्यात्मो. ५८
प्रारब्धं सिद्ध्यति तदा यदा देहात्मना स्थितिः । देहात्मभावो नैवेष्टः प्रारब्धं त्यजतामतः	अध्यात्मो. ५६
प्रारब्धागाम्यर्जितानि कर्मत्रयमितीरितम्	वराहो. १।१२
प्रारब्धान्ते देहहानिर्माथेति क्षीयतेऽखिला	वराहो. १।७१
प्रावृट्कालप्रारम्भे यथा मण्डकादीनां प्रादुर्भावस्तद्वत्सर्वात्मना नष्टाया अविद्याया उन्मेषकाले पुनरुदयो भवति	त्रि.मं.ना. ५।१
प्राश्याचम्यायं निधिरथवा परिब्राह्मि- वर्णवासासुण्डोपरिग्रहशुचिरद्रोही भैक्षमाणो ब्रह्मभूषाय भवति	याज्ञव. २
प्रास्मा आशा अशृण्वन् प्राहुस्त्यागं विचक्षणाः	चित्त्यु. १५।२ भ.गी. १८।२
प्रियमित्येनदुपासीत	बृह. ४।१।३०
प्रियं भवत्यस्य ब्रह्मवर्चसं कुले य एतमेवमात्मानं वैश्वानरमुपास्ते	छां. ९।१२।२
५।१३।२+१४।२।१+१५।२+१६।२+ १७।२	
प्रियं भुवाणं ब्रूयात्प्रियः श्रोत्यतीतीश्वरो ह तथैव स्यात्	बृह. १।४।८
प्रियः प्रियायार्हसि देव सोढुम्	भ.गी. ११।४४
प्रिया च मानसी, प्रतिरूपा च चाक्षुषी	कौ.त. १।३
प्रियात्मजनन-वर्धन-परिणाम-क्षय- नाशाः षड्भावाः	सुद्रलो. ४।२
प्रियाप्रिये न स्पृशतस्तथैव च शुभा- शुभे । तमसा प्रस्तवद्भानादप्रतो- ऽपि रविर्जनैः	२आत्मो. १५ बृह. २।४।४
प्रिया बतारे नः सती प्रियं भाषसे	बृह. २।४।४
प्रिया वै खलु नो भवति सती प्रियमवृधत्	बृह. ४।५।५

प्रियां वाचमभिवदन्त्योऽर्चयन्त्य एष	
वः पुण्यः सुकृतो ब्रह्मलोकः	मुण्ड. १।२।६
प्रियेषु स्वेषु सुकृतमप्रियेषु च	
दुष्कृतम् । विसृज्य ध्यानयोगेन	
ब्रह्माप्नोति सनातनम्	ना.प. ३।५१
प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थं	भ.गी. ७।१७
प्रियो ह वै भवति स्मरन्ति ह वै वास्य-	कौ.त. २४
प्रीतिः प्रीत्या भवति	सामर. ९९
प्रेतान् भूतगणांश्चान्ये	भ.गी. १७।४
प्रेत्यास्माद्लोकादमृता भवन्ति	केनो. २।५
प्रेत्येन्द्रो भूत्वेषु लोकेषु राजति	१ऐत. ३।७।२
प्रेमानन्द एव सृष्टिस्त्वाधिदैविकी	सामर. ३९
प्रेमानन्दमनुभवन्तो भक्तास्तल्लीलोप-	
योग्या भवन्ति	सामर. ९२
प्रेयो मन्दो योगक्षेमौ वृणीते	कठो. २।२
प्रेरयेद्वा तथा भिक्षुः स्वप्नेऽपि न	
कदाचन	ना.प. ४।९
प्रेक्षामृतस्य यच्छतामेतद्ब्रह्मकमोचनम्	सहवै. ९
प्रेहि तु तत्र प्रतीत्य ब्रह्मचर्यं वत्स्याव	
इति भवानेव गच्छत्विति	बृह. ६।२।४
प्रेहि तु तत्र प्रतीत्य ब्रह्मचर्यं वत्स्यावः	
(मा. पा.)	बृ.व. ६।२।४

प्रोक्तमादित्यमाहात्म्यं यन्मां त्वमनु-	
पृच्छसि	सूर्यता. १।१०
प्रोक्तवानहमव्ययम्	भ.गी. ४।१
प्रोक्तं कचिद्विद्येति कचिदिच्छेति	
सम्मतम्	महो. ५।१३२
प्रोक्ता च सात्त्विकी रुद्रे भक्ते ब्रह्मणि	
राजसी	कृष्णो. ४
प्रोच्यते गुणसङ्ख्याने	भ.गी. १८।१९
प्रोच्यमानमक्षेपेण	भ.गी. १८।२९
प्रोता त्वमेता विचितिः क्रमाणां	
प्रजापतिश्छन्दमयो विगर्भः	एका. उ. ९
प्रोवाच तां तत्त्वतो ब्रह्मविद्याम्	मुंड. १।२।१३
(अथ) प्रोष्याऽऽयन पुत्रस्य मूर्धान-	
मभिमृशति	कौ.त. २।११
प्लवदाचरणम्	निर्वाणो. ८
प्लवा ह्येते अष्टा यज्ञरूपा अष्टादशो-	
क्तमवरं येषु कर्म	मुण्ड. १।२।७
प्लावयेद्योगमार्गेण सोऽमृतत्वाय कल्पते	बृ.जा. २।१७
प्लुतप्रणवप्रयोगेण समस्तमोमिति	
प्रयुक्त आत्मज्योतिः सकृदावर्तते	अ.शिखो. १
प्लुतप्लुत्युपसंहारः	तुरीयो. १

फ

फट्फट्जहि महाकृत्ये विधूमासिसम-	
प्रमे । हन शत्रूंस्त्रिगूलेन कुडास्ये	
पिब शोणितम्	वनदु. ९४
फलपत्रोदकाहारः पर्वतवनवनदेवता-	
लयेषु सञ्चरेत्	ना.प. ४।४८
फलमुदिश्य वा पुनः	भ.गी. १७।२१
(पुरुषः) फलमूलोदकान्वितं तपोवनं	
प्राप्य... फलमूलपुष्पवारिभिः...	
वेदान्तश्रवणं कुर्वन्योगं समारमेत्	शांडि. १।५।१
फलविशुद्धाङ्गी सङ्ग्यासं सहतेऽर्चिमान्	रसङ्ग्यासो. ६
फलं कतकवृक्षस्य यद्यप्यम्बुप्रसाद-	
कृत् । न नामग्रहणादेव तस्य	
वारि प्रसीदति	भवसं. १।५०
फलं त्यक्त्वा मनीषिणः	भ.गी. २।५१
फलं यज्ञतपःक्रियाः	भ.गी. १७।२५
फलादुत्पद्यमानः सज्जते देतुः प्रसिद्धयति	अ. शां. १७

फलानां पुरुषः, पुरुषस्य रेतः	बृह. ६।४।१
फले सक्तो निबध्यते	भ.गी. ५।१२
फलोदयः क्रियापूर्वो निष्क्रियो नहि	
कुत्रचित्	अध्यात्मो. ४९
फलो वा एष लोकानामजरो महात्मा	
विश्वं यः पाति	पारमा. ८।२
फालोर्द्धुगललाटविशेषमण्डले निरन्तरं	
तेजस्कारकयोगविस्फुरणेन	
पश्यति चेत् सिद्धो भवति	अद्वयता. २
फेनपा उन्मादकाः शीर्षपर्णफल-	
भोजिनो यत्र तत्र वसन्तोऽपरि-	
चरणं कृत्वा... आत्मानं प्रार्थयन्ते	आश्रमो. ३
फेनादण्डं भवत्यण्डाद्ब्रह्मा भवति	
[अ. शिरः. ३।१५+	बदुको. २७
फेनादुद्बुदमभवत् । अण्डाद्ब्रह्माऽभवत्	गायत्रीर. १

व

वटरकाणि सम्पतन्तीव दृश्यन्ते तानि
तदा न पश्येत्तदप्येवमेव विद्यान् ३१६. २।४।६
बटुको हि शाश्वतेन पुराणेन वैषमूर्जेण
तपसा नियन्ता बटुको. २३
बदरीफलमात्रं तु (रुद्राक्षस्य)
मध्यमं प्रोच्यते बुधैः । अथमं
चणमात्रं स्यात् ... रु.जा. ७
बद्धपद्मासनस्तिष्ठन्नर्थोन्मीलितलोचनः।
..स्पर्शान् परिहरञ्जनैः अ. पू. ३।४
बद्धपद्मासनं कृत्वा सरस्वत्यास्तु
चालनम् । दक्षनाड्या समाकृष्य
बहिष्पं पवनं शनैः । यथेष्टं पूरयेद्वायुं.. योगकुं. १।२३
बद्धपद्मासनो योगी प्राणं चन्द्रेण
पूरयेत् ..भूयः सूर्येण रेचयेत् यो. चू. ९५
बद्धपद्मासनो योगी नमस्कृत्य गुरुं
शिवम् । नासाग्रदृष्टिरेकाकी
प्राणायामं समभ्यसेत् यो. चू. १०६
बद्धमुक्तो महीपालो ग्रासमात्रेण
तुष्यति । परैरबद्धो नाक्रान्तो
न राष्ट्रं बहु मन्यते महो. ५।७४
बद्धः खेचरतां (रसः) धत्ते ब्रह्मत्वं
रसचेतसि वराहो. २।७९
बद्धः सुनादगन्धेन सद्यः सन्त्यक्तचा-
पलः । नादमहणतश्चित्तमन्तरङ्ग-
भुजङ्गमः ना. बि. ४३
बद्धो मुच्येत बन्धनात् सूर्यता. १।१३
बद्धो मुक्तोऽहमद्भुतात्माऽहम् आ. प्र. १०
बद्धो हि बाधनाबद्धो मोक्षः स्याद्वा-
सनाक्षयः मुक्ति. २।६८
बध्नन्कराभ्यां श्रोत्रादि करणानि
यथातथम् । युञ्जानस्य यथोक्तेन
वर्त्मना स्ववशं मनः त्रि. प्रा. २।११६
बध्नाति हि शिरोज्ञातमधोगामि
नभोजलम् । ततो जालन्धरो
बन्धः कष्टदुःखौघनाशनः यो. चू. ९०
बध्वा प्रागासनं विप्रो कजुकायः समा-
हितः । नासाग्रन्यस्तनयनः त्रि. प्रा. २।९२

बध्वा योगासनं पूर्वं हृद्देशे हृदयाञ्जलिः त्रि. प्रा. २।१४५
बन्धत्वमपि चेन्मोक्षो बन्धाभावे क
मोक्षता ते. बि. ५।२४
बन्धनस्थस्येवास्वातन्त्र्यं, यमविषयस्थ-
स्यैव बहुभयावस्थम् मैत्रा. ४।२
बन्धमुक्तिविहीनोऽहंशाश्रितानन्दविग्रहः ते. बि. ३।३७
बन्धमुद्रा कृता येन नासाग्रे तु
स्वलोचने ब्र. वि. ६९
बन्धमोक्षस्वरूपात्मा बन्धमोक्षविवर्जितः ते. बि. ४।६६
बन्धमोक्षादिकं नास्ति सद्वाऽसद्वा
सुखादि वा ते. बि. ५।३८
बन्धमोक्षादिहीनोऽस्मि शुद्धप्रज्ञास्मि
सोऽस्यहम् मैत्रे. ३।९
बन्धमोक्षौ न चात्मनि २. आत्मो. २९
बन्धं कुर्वन्ति धातवः अमन. १।३७
बन्धं मोक्षं च या वेत्ति भ. गी. १।८।३०
बन्धाय विषयासक्तं मुक्तं (मुक्त्यै,
मुक्ता) निर्विषयं स्मृतम् (मनः)
[ब्र. बि. २+ मैत्रा. ४।९७+ अमन. २।७५
बन्धास्थामथ मोक्षास्थां सुखदुःख-
दशामपि । त्यक्त्वा सदसदास्थां
त्वं तिष्ठाद्बन्धमहाबन्धवत् महो. ६।५३
बन्धुपुत्रमनुमोदयित्वाऽनवेक्ष्यमाणो
द्वन्द्वसहः प्रशान्तः । प्राचीमुदीचीं
वा निर्वर्त्यश्चरेत् शाठ्याय. १८
बन्धुरात्माऽऽत्मनस्तस्य भ. गी. ६।६
बन्धो जालन्धराख्योऽयममृता-
प्यायकारकः यो. त. १।१११
बन्धोजालंधराख्योऽयं मृत्युमातङ्गकेसरी १. यो. त. ११९
बन्धो मोक्षः सुखं दुःखं ध्यानं चित्तं
सुरासुराः । गौणं मुख्यं परं
चान्यत् सर्वं सिध्या न संशयः ते. बि. ५।४४
बन्धुश्च बन्धुर्कणश्च नीलग्रीवश्च यः शिवः नीलरु. ३।२
बभ्रस्यमाणमिव चाकश्यमानमिव
जाज्वल्यमानमिव देदीप्यमानमिव
लेलिहानं तदेव मे ब्रह्म आर्षे. ५।२

बर्हापीडाभिरामाय रामायकुण्ठमेधसे ।
 रमामानसहंसाय गोविन्दाय
 नमो नमः गो. पू. ४।७
 बलमिति विश्रुति तैत्ति. ३।१०।२
 बलवीवदनाम्भोजमालिने नृत्तशालिने ।
 नमः प्रणतपालाय श्रीकृष्णाय
 नमोनमः गो. पू. ४।१०
 बलं ज्ञानं सुराणां वै तेषां
 ज्ञानं हृतं क्षणात् कृष्णो. १२
 बलं देवानाममृतस्य विष्णोः सुदर्श. ६
 बलं बलवतां चाहं भ.गी. ७।११
 बलं वाक् विज्ञानाद्भूयोऽपि ह
 शतं विज्ञानवतामेको बलवा-
 नाकम्पयते छांदो. ७।८।१
 बलं भीमाभिरक्षितम् भ.गी. १।१०
 बलं भीमाभिरक्षितम् भ.गी. १।१०
 बलं वाक् विज्ञानाद्भूयोऽपि हशतं (मा.पा.) छां.उ. ७।८।१
 बलात्कामपिशाचेन विवशः परिभूयते महो. ३।३४
 बलादिव नियोजितः भ.गी. ३।३६
 बलाद्वाक् भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्
 ब्रवीतु छांदो. ७।८।२
 बलेचित्तसंयमाद्भुतमदादिवलम् शांडि. १।७।५२
 बलेन तपः, तपसा अद्वा (भवति) महाना. १।७।१३
 बलेन पर्वताः (तिष्ठन्ति) छांदो. ७।८।१
 बलेन लोकस्तिष्ठति, बलमुपास्व छांदो. ७।८।१
 बलेनापःपर्वताबलेनदेवमनुष्याः (मा.पा.) छां.उ. ७।८।१
 बलेन वै पृथिवी तिष्ठति, बलेनान्तरिक्षं
 बलेन द्यौर्बलेन पर्वता बलेन देव-
 मनुष्या बलेन पशवश्च वयाः*सिख
 तृणवनस्पतयः श्वापवान्याकीटपिपी-
 लकंबलेनलोकस्तिष्ठतिबलमुपास्वेति छांदो. ७।८।१
 बलेन वै लोकास्तिष्ठन्ति (मा. पा.) छां.उ. ७।८।१
 बस्तिस्ते व्यभत्स्यद्यन्मां नागमिष्य इति छांदो. ५।१६।२
 बस्तिस्त्वेष आत्मन इति होवाच छांदो. ५।१६।२
 बहव इमेऽस्मिन्पुरुषे कामा नाना-
 त्रया व्याधिभिः परिपूर्णोऽस्मि
 नाशिष्यामीति छांदो. ४।१०।३
 बहवो ज्ञानतपसा भ.गी. ४।१०

बहवो नैकमार्गेण प्राप्ता नित्यत्वमागताः अ. वि. २५
 बहवो मर्यां ब्राह्मणायना निरिन्द्रिया
 विसृक्तोऽस्मालोकात्प्रयन्ति बृह. ६।४।४
 बहिरङ्गा जगत्कारणभूता सैवाविद्या-
 रूपेण जीवबन्धभूता क्रिया शक्तिश्च
 लीलाशक्तिश्चरति राधिको. ९
 बहिरन्तश्च भूतानां भ.गी. १।३।१६
 बहिरन्तश्चोपवीती विप्रः सन्न्यस्तुमर्हति ।
 एकयज्ञोपवीती तु नैव सन्न्यस्तुमर्हति परब्र. २०
 बहिरस्तङ्गते प्राणे यावन्नापान उद्गतः ।
 तावत्पूर्णां समावस्थां बहिष्ठं
 कुम्भकं विदुः मुक्तिको. २।५२
 बहिरुपशमिते चराचरात्मा स्वयमनु-
 भूयत एव देवदेवः अ.पू. १।५५
 बहिर्मायया वेष्टितं भवति चक्रं नृ. पू. ५।३
 बहिलेक्ष्यं तु नासाग्रे चतुष्पदष्टदश-
 द्वादशाङ्गुलीभिः... व्योमत्वं
 पश्यति स तु योगी मं. प्रा. १।३
 बहिर्विरेचनं वायोरुदराद्रेचकः स्मृतः जा. द. ६।१३
 बहिश्चेतो गृहीतं सदृष्टं वैतथ्यमेतयोः वैतथ्य. ९
 बहिश्चेतो गृहीतं सशुक्तं वैतथ्यमेतयोः वैतथ्य. १०
 बहिस्तीर्थात्परं तीर्थमन्तस्तीर्थं
 महामुने । आत्मतीर्थं महा-
 तीर्थमन्यत्तीर्थं निरर्थकम् जा. द. ४।५३
 बहिः कुर्वन्नकुर्वन्वा कर्ता भोक्ता
 नहि कश्चित् अ. पू. १।५७
 (मथ) बहिःकृतेन्द्रियार्थान्स्वशरीरा-
 दुपलभते मैत्रा. ३।८
 बहिः कृत्रिमसंरम्भो हृदि संरम्भ-
 वर्जितः । कर्ता बहिरकर्मान्तर्लोके
 विहर शुद्धधीः महो. ६।६८
 बहिः प्रज्ञो विशुर्विश्वो ह्यन्तः-
 प्रज्ञस्तु तैजसः आगम. १
 बहिः प्रपञ्चशिखोपवीतित्वमनाहृत्य
 प्रणवदंसशिखोपवीतित्वमवलम्ब्य
 मोक्षसाधनं कुर्यात् परब्र. २२
 बहिःसर्वसमाचारो लोकेविहर विज्वरः महो. ६।६७

बहिःसूत्रं त्यजेद्विद्वान्योगमुत्तम-
मास्थितः । ब्रह्मभावमिदं सूत्रं
धारयेद्यः स चेतनः [ब्रह्मो. ९+ ना. प. ३।८०
बहिःसूत्रं त्यजेद्विप्रो योगविज्ञान-
तत्परः । ब्रह्मभावमिदं सूत्रं
धारयेद्यः स मुक्तिभाक् परब्र. ११
बहुधा विश्वतोमुखम् भ.गी. ९।१५
बहुनाऽत्र किमुक्तेन गोपीचन्दन-
मण्डनम् । न तत्तुल्यं भवेल्लोके गोपीचं. २१
बहु वा इदं सुप्तस्य वा आप्रतो
वा रेतः स्कन्दति बृह. ६।४।४
बहुशाखा ह्यनन्ताश्च भ.गी. २।४१
बहुशास्त्रकथाकन्धारोमन्थेन वृथैव
किम् । अन्वेष्टव्यं प्रयत्नेन मारुते
ज्योतिरान्तरम् मुक्ति. २।६३
बहुशोभमानामुमाहैमवतीताश्चोवाच
किमेतद्यक्षमिति केनो. ३।१२
बहुस्यां प्रजायेय [छां.उ. ६।२।३+
[तैत्ति. २।६+ शां. ३।१।३
बहुदकस्य स्वर्गलोकः [ना.प. ५।९+ १सं.सो. २।५५
बहुदकस्यासंकूपं माधुकरम् ना. प. ५।७
बहुदकः शिखादिक्न्थाधरस्त्रिपुण्ड्र-
धारी कुटीचकवत्सर्वसमो मधुकर-
वृत्त्याष्टकवलाशी [ना.प. ५।५+ १सं.सो. २।१४
(अथ) बहुदका नाम त्रिदण्ड-कम-
ण्डलु-शिखा-यज्ञोपवीत-काषाय-
वस्त्रधारिणो ब्रह्मर्षिगृहे मधुमांसं
वर्जयित्वाऽष्टौ प्रासान्भैक्षायरणं
कृत्वा योगमार्गे मोक्षमेव प्रार्थयन्ते भिक्षुको. २
बहुदकास्त्रिदण्डकमण्डलुशिख्यपक्ष-
जलपवित्रपात्रपादुकासनशिखा-
यज्ञोपवीत-कौपीन-काषायवेष-
धारिणः साधुवृत्तेषु ब्राह्मणकुलेषु
भैक्षायर्च्य चरन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते आश्रमो. ४
बहुदको हंसस्वमवलम्ब्य...तुरीयाती-
तावधूतवेष्टेणाद्वैतनिष्ठापरः प्रण-
वात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः
सोऽवधूतः तुरीया. ३

बहुदरं बहुदंष्ट्राकरालं भ.गी. १।१२३
बहूनामेमि प्रथमो बहूनामेमि मध्यमः ।
किं स्वयमस्य कर्तव्यं यन्मयाऽयं
करिष्यति कठो. १।५
बहूनि पुण्यानि कृतानि येन तेनैव
लभ्यः परमेश्वरोऽसौ शरभो. २
बहूनि मे व्यतीतानि भ.गी. ४।५
बहून्यदृष्टपूर्वाणि भ.गी. १।१६
बह्वश्वामिन्द्रगोमतीम् चित्र्यु. १।१६,
बह्वहंचरन्ती परिचरन्ती परिचारिणी
यौवने त्वामलमे साऽहमेतन्न वेद
यद्गोत्रस्त्वमसि जवाला तु नामाऽह-
मस्मि सत्यकामो नाम त्वमसि छांदो. ४।४।२
बह्वीं प्रजां जनयन्ती स रूपाम् ।
अजो ह्येको जुषमाणोऽनुशेते महाना. ८।४५
बह्वीः प्रजा असृजत् मैत्रा. २।६
बह्वीः प्रजा पुरुषात्सम्प्रसृताः मुण्ड. २।१।५
बह्वीः सन्धा अतिक्रम्य दिवि प्रह्लादीन-
तृणबह्मन्तरिक्षे पौलोमान्पृथिव्यां
कालकाश्यांस्तस्य मे तत्र न लोम
च नामीयते कौ. त. ३।१
बह्वृचाख्यग्रहविशामहाखण्डार्थ-
वैभवम् । अखण्डानन्दसाम्राज्यं
रामचन्द्रपदं भजे बृहृच. शोषकं
बह्वयः स्याम प्रजायेमहि छांदो. ६।२।४
बाधिर्यं महानुपचय इवेदं नाषहेलनया
भवितव्यमेवं दृढवैराग्याद्बोधो भवति महो. ४।२६
बालस्वभावोऽसङ्गो निरवद्यो मौनेन
पाण्डित्येन निरवधिकारतयो-
पलभ्येत कैवल्यमुक्तं निगमनं सुबालो. १।३।१
बालं प्रमाथन्तं वित्तमोहेन मूढं कठो. २।६
बालाप्रमात्रं हृदयस्य मध्ये विश्वं देवं
जातरूपं वरेण्यम् । तमात्मस्थं येऽनु-
पश्यन्ति धीरास्तेषां शान्तिर्भविता
नेतरेषाम् बटुको. १
बालाश्च कुलबुद्धाश्च निर्दहन्त्यवमानिताः इतिहा. २१
बालैर्बद्धस्तु लोकोऽयं मुसलेनाभिहन्यते शिवो. ७।१०४

बालोन्मत्तपिशाचवदनुन्मत्तोन्मत्त-
 वदाचरंस्त्रिदण्डं शिष्यं पात्रं
 कमण्डलुं कटिसूत्रं कौपीनं च
 परित्यज्य...जातरूपधरश्चरेदा-
 त्मानमन्विच्छेत् ना. प. ३।८७
 बालोन्मत्तपिशाचवदनुन्मत्तं जीवितं वा
 न काङ्क्षेत कालमेव प्रतीक्षेत निर्देश-
 भृतकन्यायेन परिव्राडिति ना.प. ५।१५
 बालो बालेषु वृद्धेषु वृद्धो धीरेषु धैर्य-
 बाध् । युवा यौवनवृत्तेषु दुःखितेषु
 सुदुःखधीः अ.पू.२।३०
 बाल्यमरूपदिनैरेव यौवनश्रीस्ततो
 जरा । देहेऽपि नैकरूपत्वं काऽऽस्था
 बाह्येषु वस्तुषु भवसं. १।२१
 बाल्यं च पाण्डित्यं च निर्विद्याथ-
 मुनिरमौनं मौनं च निर्विद्य... बृह. ३।५।१
 बाल्येन तिष्ठसेत् सुबालो. १।११
 बाल्येनैव हि तिष्ठसेत् निर्विद्यब्रह्मवेदनम् ।
 ब्रह्मविद्यां च बाल्यं च निर्विद्य...
 मुनिशतमवान् [अ. पू. ४।३८+ शाख्याय. २४
 बाहू राजन्यः कृतः [कक्सं. मं. १०।९०।१२
 [वा.सं. ३।१।१+सुबा. १।४+ चित्त्यु. १।२।५
 बाह्यचिन्ता न कर्तव्या तथैवान्तर-
 चिन्तिका । सर्वचिन्तां परित्यज्य
 चिन्मात्रपरमोभव । (सर्वचिन्तां समु-
 त्सृज्य स्वस्थो भव सदा ऋभो)
 [शांडि. १।७।२०+ वराहो. २।४४
 बाह्यज्ञाने विनष्टे च ततः सर्वसमो भवेत् अमन. १।२१
 बाह्यप्रणव आर्षप्रणवः, उभयात्मको
 विशदप्रणवः ना. प. ८।१
 बाह्यवदान्तरेऽप्यात्मनश्चक्षुःसंयोगेनैव
 रूपग्रहणकार्योदयात् अद्वयता. ६
 बाह्यस्थविषयं सर्वं रेचकः समुदाहृतः ।
 पूर्वं शास्त्रविज्ञानं कुम्भकं
 स्वगतं स्मृतम् वराहो. ५।५८
 बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्मा म. गी. ५।२१
 बाह्यस्याभ्यन्तरे कालानलसदृशं
 पराकाशम् मं. ब्रा. ४।१
 ५१

बाह्यं प्राणं समाकृष्य पूरयित्वादरेण
 च । नासाग्रे नाभिमध्ये च पादा-
 ङ्गुष्ठे च धारयेत् जा.द. ६।२२
 बाह्यात्प्राणं समाकृष्य पूरयित्वादरे
 स्थितम् । नाभिमध्ये च नासाग्रे
 पादाङ्गुष्ठे च यत्नतः । धारये-
 न्मनसा प्राणं सन्ध्याकालेषु वा
 सदा । सर्वरोगविनिर्मुक्तो भवेद्योगी.. शां. १।७।४३
 बाह्यात्माऽन्तरात्मा परमात्मा च १ आत्मो. १
 बाह्यादापूरणं वायोरुदरे पूरको हि सः जा.द. ६।१२
 बाह्यान्ततारकाकारं व्योमपञ्चक-
 विग्रहम् । राजयोगैकसंसिद्धं
 रामचन्द्रमुपास्महे मं. ब्रा. शीर्षकं
 बाह्याभ्यन्तरमन्धकारमयमाकाशम् मं. ब्रा. ४।१
 बाह्याभ्यन्तरवीक्षणाद्विस्फुटतमः स
 परस्ताद्भूतैष दृष्टोऽदृष्टोऽव्यवहार्यो-
 ऽप्यल्पोनाल्पः साक्ष्यविशेषोऽनन्यो
 सुखदुःखोऽद्वयः परमात्मा नृसिंहो. ९।७
 (एवं) बाह्याभ्यन्तरस्थव्योमपञ्चकं
 तारकलक्ष्यम् अद्वयता. ४
 बाह्याभ्यन्तःकरणानां रूपग्रहण-
 योग्यतास्त्वित्यावाहनम् भावनो. ८
 बाह्यार्चनं परिहरेदपुनर्भवाय मैत्रे. २।२६
 बाह्यार्थवासनोद्भूता तृष्णा बद्धेति
 कथ्यते । सर्वार्थवासनोन्मुक्ता
 तृष्णा मुक्तेति भण्यते महो. ६।५०
 बाह्योः क्षत्रं (अजायत) ग. शो. ३।१४
 विन्दुनादकलाज्योतीरवीन्दुभू-
 तारकम् । शान्तं च तदतीतं
 च परं ब्रह्म तदुच्यते यो.शि. ६।८६
 विन्दुनादसमायुक्तमग्निबीजं विचिन्त-
 येत् । पश्चाद्विरेचयेत्सम्यक्प्राणं.. जा. द. ५।८
 विन्दुनादमहालिङ्गविष्णुलक्ष्मीनि-
 केतनम् । देहं विष्णुबाल्यं प्रोक्तं
 सिद्धिदं सर्वदेहिनाम् यो.शि. ९।४
 विन्दुनादात्मकं बीजं बाह्यसोम-
 कलात्मकम् रामर. ५।९
 विन्दुमूलशरीराणि शिरास्तत्रप्रतिष्ठिताः यो. चू. ५६
 विन्दुरीशानः ना.पू.ता. १।३

विन्दुरीश्वरसंज्ञस्तु शत्रुघ्नश्चक्रादस्वयं तारसा. २।३
 विन्दुरुत्तररूपम् गणप. ७
 विन्दुर्ब्रह्मा रजः शक्तिर्विन्दुरिन्दू रजो
 रविः । उभयोः सङ्गमादेव प्राप्यते
 परमं पदम् यौ.चू. ६२
 विन्दुस्तुरीयाक्षरो भवति ता.सा. २।१
 विन्दुस्वरूपः शत्रुघ्नो भूर्भुवस्तस्मै वै
 नमोनमः तारसा. ३।४
 विन्दुः क्षरतिनो यस्य काभिन्यालिङ्गि-
 तस्य च । यावद्विन्दुः स्थितो देहे
 तावन्मृत्युभयं कुतः ध्या.वि. ८४
 विन्दुः पञ्चमकूटाक्षरो भवति श्रीवि.ता. १।२
 विन्दुः पञ्चमाक्षरो भवति रामो. १।२
 विन्दुः शिवो रजः शक्तिर्विन्दुरिन्दू
 रजो रविः ध्या.वि. ८८
 विन्दोरोद्धारः सीतो. ११
 विन्दौ स्वप्नविश्वो नादे स्वप्नतैजसः प. हं. १०
 विभर्त्यव्यय ईश्वरः भ.गी. १५।१०
 विभर्मि धर्ममवसे जनानाम् वा. म. १२
 विभेमि वा एतदेतेभ्यो यथैतत्परावृत्तं
 विभ्रच्छ्रयं यशः सत्यं ब्रह्मचर्यं तपो
 वैराग्यं मन एश्वर्यसप्रणवाव्याहृत्य
 ऋग्यजुःसामाथर्वाङ्गिरसः सर्वाणि
 छन्दांसि तान्यङ्गे समाश्रितानि महो. १।३
 विभ्रत्याकाशाधारम् निर्वाणो. ५
 बिलप्रवेशतो यत्र ब्रह्मनाड्यन्तरं
 ब्रजेत् । तस्माज्जित्यं मूलबन्धः
 कर्तव्यो योगिभिः सदा योगकुं. १।४६
 बिल्वद्रुमस्यान्तिकमेवपूजकः प्रदक्षिणी-
 कृत्य ततो मनुं स्वयम् । जप-
 न्वितस्तिप्रमिताश्च शाखाच्छित्ता...
 दलानि भक्त्या चिनुयात् १ बिल्वो. १२
 बिल्वपत्रं विनापूजा व्यर्था भवति सर्वदा २ बिल्वो. ६
 बिल्वपत्रं विना वस्तु नास्ति किञ्चि-
 त्तत्रानघ २ बिल्वो. १५
 बिल्वपूजनतोलोके मत्पूजायाः परा नहि २ बिल्वो. १९
 बिसानि भक्षयति (दुःस्वप्ने) ३ ऐत. २।४।७

बीजजाग्रत्तथा जाग्रन्महाजाग्रत्तथैव
 च । जाग्रत्स्वप्नस्तथा स्वप्नः स्वप्नजाग्र-
 त्सुषुप्तिकम् । इति सप्तविधो मोहः महो. ५।८
 बीजनिद्रायुतः प्राज्ञः व्यागम. १३
 बीजं तदहमर्जुन भ.गी. १०।३९
 बीजं प्राणं च शक्तिं च दृष्टिं वश्या-
 दिकं तथा । मन्त्रयन्त्राख्यगाय-
 त्रीप्राणस्वापनमेव च । भूतदिकपाल-
 बीजानि धन्त्रस्याङ्गानि वै दश त्रि.म.ना. ७।१२
 बीजं मायाविनिर्मुक्तं परं ब्रह्मेति
 कीर्त्यते रामर. ५।१२
 बीजं मां सर्वभूतानां भ.गी. ७।१०
 बीजाक्षरं परं विन्दुं नादं तस्योपरि
 स्थितम् । सशब्दं चाक्षरे क्षीणे
 निश्शब्दं परमं पदम् ध्या. वि. २
 बीजाक्षरेण ल्हौ (हसौ) रूपेण
 तज्जापकानां सम्पत्सारस्वतौ भवतः ह्यग्री. ६
 बीजाङ्कुराख्यो दृष्टान्तः सदा साध्य-
 समो हि सः अ. शां. २०
 बीजाज्ञानमहामोहापहवाद्यद्विशिष्यते ।
 निर्बीजं त्रैपदं तत्त्वं तदस्मीति
 विचिन्तये सुबा. शीर्षकं
 बीजानीतराणि चेताराणि चाण्डज्ञानि...
 बीजोक्तमुभयार्थत्वं रामनामनि दृश्यते रामर. ५।११
 बुद्धयो वै धियस्ता योऽस्माकं प्रचोदया-
 दित्याहुर्मनीषिणः मैत्रा. ६।७
 बुद्धयोऽव्यवसायिनाम् भ.गी. २।४१
 बुद्धिकर्मेन्द्रियप्राणपञ्चकैर्मनसा धिया ।
 शरीरं सप्तदशभिः सुसूक्ष्मं
 लिङ्गमुच्यते शारीरको. ११
 बुद्धिगुहायां सर्वाङ्गसुन्दरं पुरुषरूप-
 मन्तर्लक्ष्यमित्यपरे मं. वा. १।५
 बुद्धिग्राह्यमतीन्द्रियम् भ.गी. ६।२१
 बुद्धिनाशात् प्रणश्यति भ.गी. २।६३
 बुद्धिप्रतिबिम्बितचैतन्यं जीवा
 इत्यपरे मन्यन्ते त्रि.म.ना. ४।९
 बुद्धिमतामनायासेनाचिरादेव तत्त्व-
 ज्ञानं भवति त्रि.म.ना. ८।४
 बुद्धिमेवाप्येति यो बुद्धिमेवास्तमेति सुबालो. १।११

बुद्धियुक्तो जहातीह	भ.गी.२।५०
बुद्धियोगमुपाश्रित्य	भ.गी.१८।५७
बुद्धियोगाद्धनञ्जय	भ.गी.२।४९
बुद्धिरध्यात्मं, बौद्धव्यमधिभूतं, प्रह्ला तत्राधिदैवतम्...	सुबालो. ५।७
बुद्धिरव्यक्तमेव च	भ.गी.१३।६
बुद्धिरुदानयोगेन चक्षुर्द्वारा रूपगुणः पादाधिष्ठितोऽमौ तिष्ठति..	त्रि. ब्रा.१।६
बुद्धिर्ज्ञानमसम्भोहः	भ.गी.१०।४
बुद्धिर्धृतिः स्मृतिः प्रज्ञानमित्येके	मैत्रा. ६।३१
बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि	भ.गी.७।१०
बुद्धिर्मनोऽहङ्कार इति चेतनवत्येवा	मैत्रा. ६।५
बुद्धिर्यस्य न लिप्यते	भ.गी.१८।१७
बुद्धिर्योगे त्विमां वृणु	भ.गी.२।३९
बुद्धिर्वाऽन्नमव्यक्तमन्नादं	सुबालो. १४।१
बुद्धिर्यत्तितरिष्यति	भ.गी.२।५२
बुद्धिश्च बौद्धव्यं च नारायणः	सुबलो. ६।१
बुद्धिं तु सारार्थं विद्धि मनः प्रग्रहमेव च [कठो. ३।३+	पैङ्गलो. ४।१
बुद्धिं मोहयसीव मे	भ.गी.३।२
बुद्धिः पत्नी (शारीरयज्ञस्य)	प्रा.हो.४।१
बुद्धिः पथवतिष्ठते	भ.गी. २।६५
बुद्धिः सा पार्थ तामसी	भ.गी.१८।३२
बुद्धिः सा पार्थ राजसी	भ.गी.१८।३१
बुद्धिः सा पार्थ सात्त्विकी	भ.गी.१८।३०
बुद्धीन्द्रियाणि यज्ञपात्राणि [गर्भो. ११+ प्रा. हो.४।३	
बुद्धीन्द्रियाणि यानीमान्येतान्यस्य रश्मयः	मैत्रा. २।९
बुद्धेरात्मा महान्परः	कठो. ३।१०
बुद्धेरुणेनात्मगुणेन चैव आरात्रमात्रो- ऽप्यपरोऽपि दृष्टः	श्वेताश्व. ५।८
बुद्धेर्मेवं धृतेश्चैव	भ.गी.१८।२९
बुद्धेः पूर्णविकासोऽयं जागरः परिकीर्त्यते	वराहो. २।६०
बुद्धौ शरणमन्विच्छ	भ.गी. २।४९
बुद्ध्या धृतिगृहीतया	भ.गी. ६।२५
बुद्ध्या बुद्धयति, मनसा सङ्कल्पयति, वाचा वदति	गर्भो. १
बुद्ध्या युक्तो यथा पार्थ	भ.गी. २।३९

बुद्ध्या बुध्यति, चित्तेन चेतयत्य-	
हङ्कारेणाहङ्करोति	ना. प. ६।४
बुद्ध्या विशुद्ध्या युक्तः	भ.गी.१८।५१
बुद्ध्या सञ्चितं स्थापयित्वा तु रुद्रे	अ.शिरः. ३।९
बुद्ध्याऽनिमित्ततां सत्यां हेतुं पृथगना- प्नुवन् । वीतशोकं तथा काम- मभयं पदमश्रुते	अ. शां. ७।८
बुद्ध्या पदमनानात्वं नमस्कुर्मोयथावलम्	अ.शां. १००
बुद्ध्यादिविकारान्तस्तरङ्गः सागरेयथा	आ. प्र. १५
बुद्ध्यादण्डमभवत्	गायत्रीर. १
बुद्ध्या भावसमन्विताः	भ.गी.१०।८
बुद्धो बालकवत्कीडेत्कुशलो जडव- श्चरेत् । बदेदुन्मत्तवद्विद्वान्गोचर्या नैगमश्चरेत्	ना.प.५।३८
बृहच्च तद्व्यमचिन्त्यरूपं सूक्ष्माच्च तत्सूक्ष्मतरं विभाति [मुण्ड. ३।१।७+ गुह्यका. ३७	
बृहज्जाबालाभिधां मुक्तिश्रुतिं समोपदेशं	
कुरुष्व	बृ. जा. १।४
बृहज्ज्योतिः करिष्यतः सविता प्रसुवातितान् श्वेताश्व. २।३	
बृहज्ज्योतिषं त्वासादयामि	।चत्थु. १९।१
बृहतीमभिसम्पादयेदेष वै कृत्स्न	
आत्मा यदृहती	१ ऐत. ३।५।३
(एवमेव) बृहती सवतः छन्दोभिः	
शरीरैः परिवृता	१ ऐत. ३।५।४
बृहत्तिथिर्दश पञ्चच नित्यासषोडशीकं	
पुरमध्यं विभर्ति	त्रिपुरो. १०
बृहत्पाण्डरवासाः सोमराजजिति	को. त. ४।१८
बृहत्पाण्डरवासा अतिष्ठाः सर्वेषां	
भूतानां मूर्धेति	कौ. त. ४।२
बृहत्पाण्डरवासाः सोमो राजेति वा	बृह. २।१।३
बृहत्पाण्डरवासाः सोमो राजेति (मा. पा.)	बृ. उ. २।१।३
बृहत्साम तथा साम्नां	भ.गी.१०।३५
बृहद्बुद्धनं मधोर्मधुवनं तालस्तालवनं काम्यं काम्यवनं बहुला बहुलवनं कुमुदः कुमुदवनं खदिरः खदिरवनं भद्रो भद्रवनं भाण्डीर इति भाण्डी- रवनं श्रीवनं लोहवनं वृन्दावनमेतै- रावृता पुरी भवति (मथुरा)	गोपालो. १।१६

बृहद्रथन्तरयो रूपेण संहिता सन्धीयते
इति तार्क्यः ३ऐत. १।६।१
बृहद्रथन्तरे अनूच्ये भद्रयज्ञायज्ञीये कौ. त. १।५
बृहद्रथन्तरे सामनी पूर्वा पादौ ध्येत कौ. त. १।५
(ॐ) बृहद्रथो (ह) वै नाम राजा
राज्ये ज्येष्ठं पुत्रं निनापयित्वेदम-
शाश्वतं मन्यमानः शरीरं वैराग्य-
मुपेतोऽरण्यं निर्जगाम [मैत्रा. १।१ + मैत्रे. १।१
बृहन् पाण्डरवासः सोमराजन्निति बृह. २।१।१५
बृहस्पतिरुपवक्ता चित्युप. २।१
बृहस्पतिर्वै शुक्रो भूत्वेन्द्रस्थाभयाया-
सुरेभ्यः क्षयायेमामविद्यामसृजन् मैत्रा. ७।९
बृहस्पतिः पुरोधया चित्यु. ८।२
बृहस्पते अति यदयो अर्हाशुमद्विभाति
क्रतुमज्जनेषु । यदीदयच्छ्रस कृत
प्रजात तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रम् वनदु. ३१
[क्र.मं. २।२३।१५ + वा. सं. २६।३
[+ तै. सं. १।८।२।२
बृहस्पते न परः साम्तो त्रिदुः ३ऐत. १।५।४
बोद्धव्यमेवाप्येति यो बोद्धव्यमेवास्त्वमेति सुबालो. ९।१
बोद्धव्यं च विकर्मणा भ. गी. ४।४७
बोद्धा भवति कर्ता भवति विज्ञाता
भवत्यन्नमुपास्वेति छांदो. ७।९।१
बोधचन्द्रमसि पूर्णविग्रहे मोहरादुमु-
पितात्मतेजसि । स्नानदानयजना-
दिकाः क्रिया मोचनावधि बृथैव
तिष्ठते वराहो. २।७४
बोधयन्तः परस्परम् भ. गी. १०।९
बोधयन्ती त्वासाद्यामि चित्यु. १९।१
बोधस्योपरतिः फलम् अघ्यात्मो. २८
बोधानन्दमयानन्तधूपदीपावलिभिरति-
शोभितं... निरतिशयाद्वैतपरमा-
नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत् त्रि. म. ना. ७।१२
बोधानन्दमयानन्तपरमविलासविभूति-
विशेषमष्टिमण्डल. चिद्रूपादित्य-
मण्डलं द्वात्रिंशद्ब्रह्मेदैरधिष्ठितम् त्रि. म. ना. ७।८
बोधानन्दमयै-रनन्तनित्यपरिजनैः
परिसेवितं श्रीसखीमेवं लक्ष्मीं
ध्यात्वा... बोधानन्दवनं प्राप्य...

यदेव ब्रह्मविद्यापादवैकुण्ठं सह-
स्नानन्दप्राकारैः समुज्ज्वलति त्रि. म. ना. ६।८
बोधानन्दमयैरनन्तनित्यमुक्तैः परिसेवितं सि. छा. ६
बोधानन्दमहोज्ज्वलम् सि. छा. ६
ब्रह्मकर्मसमाधिना भ. गी. ४।२४
ब्रह्मकर्म स्वभावजम् भ. गी. १८।४२
ब्रह्मकल्पवनामृतपुष्पवृष्टिभिः सन्तत-
मानन्दं ब्रह्मानन्दरसनिर्भरैरसंख्ये-
रतिमङ्गलं... निरतिशयाद्वैतपरमा-
नन्दलक्षणमादिनारायणं... त्रि. म. ना. ७।१२
ब्रह्मकार्यमिति ज्ञात्वा ईशानं
प्रतिपद्यते पञ्चम. २२
ब्रह्म-कैवल्य-जावाल-श्वेताश्वो हंस
आरुणिः मुक्ति. १।३१
ब्रह्मक्षत्रादिकं सर्वं यस्य स्यादोदनंसदा पा. ब्र. ४४
ब्रह्मक्षत्रियवैश्यशूद्रा इति चत्वारो
वर्णास्तेषां वर्णानां ब्राह्मण एव
प्रधान इति वेदवचनानुरूपं
स्मृतिभिरप्युक्तम् व. सू. उ. २
ब्रह्म खल्विदं वाव सर्वम् मैत्रा. ४।६
ब्रह्मग्रन्थि ततो भित्वा विष्णुग्रन्थि
भिनत्त्यसौ । विष्णुग्रन्थि ततो
भित्वा रुद्रग्रन्थि भिनत्त्यसौ वराहो. ५।६९
ब्रह्मग्रन्थि ततो भित्वा विष्णुग्रन्थि
भिनत्त्यतः । रुद्रग्रन्थि च भित्त्वैव
कमलानि भिनत्ति षट् यो. कुं. १।८५
ब्रह्मग्रन्थि कृतग्रन्थि गोब्रह्मगुरुतत्त्वगः ।
तेषां पापानि नश्यन्ति गोपी-
चन्दनधारणात् गोपीचं. ११
ब्रह्मचर्यमहिंसा च शरीरं तपउच्यते भ. गी. १७।११
ब्रह्मचर्यमहिंसांच सत्यास्तेयापरिग्रहान् ।
सेवेत योगी निष्कामो योग्यतां
स्वमतो नयन् भवसं. ३।१६
ब्रह्मचर्यमहिंसां चापरिग्रहं च सत्यं च
यत्नेन हे रश्मि हे रश्मि... आरुणि. ३
ब्रह्मचर्यमेव तद्यद्वात्रौ रत्या संयुज्यन्ते प्रश्नो. १।१३
ब्रह्मचर्यशान्तिसंग्रहणम् निर्वाणो. ८
(यदि वेतरथा) ब्रह्मचर्यादेव प्रव्रजेत्
गृहाद्वा वनाद्वा प. हं. प. १

ब्रह्मचर्यं नाम सर्वावस्थासु मनो-
 वाक्कायकर्मभिः सर्वत्र मैथुनत्यागः शां. १।१।३
 ब्रह्मचर्यं परिसमाप्य गृही भवेत् जावालो. ४
 ब्रह्मचर्यं भवति...! किं गोत्रोन्वह-
 मस्मीति... [सा. पा.] छां. उ. ४।४।१
 ब्रह्मचर्यं भवति विवत्स्यामि किं गोत्रो-
 ऽहमस्मीति छांदो. ४।४।१
 ब्रह्मचर्यमृत्पात्रं वा ऽलाबुपात्रं दारुपात्रं वा
 ब्रह्मचर्यं समाप्य गृही भवेत् । गृहाद्वती
 भूत्वा प्रव्रजेत् [ना. प. ३।७७+ याज्ञव. १
 ब्रह्मचर्यं समाप्य गृही भूत्वा वानप्रस्था-
 श्रममेत्य वैराग्यभावेऽप्याश्रमक्रमा-
 नुसारेण यः सन्न्यस्यति स कर्म-
 सन्न्यासीति [१ सं. सो. २।१३+ ना. प. ५।३
 ब्रह्मचर्यापरिग्रहाहिंसासत्यं यत्नेन रक्षन्
 ...मैक्षमाणो ब्रह्मभूयाय भवति प. हं. प. ६
 ब्रह्माचर्याश्रमे क्षीणे (खिन्नो) गुरुश्रृणुणे
 रतः । वेदानधीत्यानुज्ञात उच्यते
 गुरुणाऽऽश्रमी [कुण्डिको. १।६+ २ सन्न्यासो. २
 ब्रह्मचर्याश्रमेऽधीत्यवानप्रस्थाश्रमेऽधीत्य
 ससर्वसंवित्र्यासं सन्न्यासं सन्न्यासम् निर्वाणो. ८
 ब्रह्मचर्येण सन्तिष्ठेदप्रमादेन मस्करी कठरु. ८
 ब्रह्मचर्येण सन्न्यस्य सन्न्यासाज्जातरूप-
 धरो वैराग्यसन्न्यासी ना. प. ५।३
 ब्रह्मचर्येण हरन्ति देवाः पा. ब्र. ३
 ब्रह्मचर्येण हेव यो ज्ञाता तं विन्दतेऽथ
 यदिष्टमित्याचक्षते ब्रह्मचर्यमेव
 तद्ब्रह्मचर्येण हेवेष्टात्मानमनुविन्दते छांदो. ८।५।१
 ब्रह्मचर्येण हेव सत आत्मनस्त्वाणं विन्दते-
 ऽथ यन्मौनमित्याचक्षते ब्रह्मचर्यमेव
 तद्ब्रह्मचर्येण हेवात्मानमनुविद्य मनुते छांदो. ८।५।२
 ब्रह्मचर्यं भगवति वत्स्याभ्युपयां
 भगवन्त्वमिति छां. ४।४।३
 ब्रह्मचर्येण हेवात्मानमनुविन्दते छांदो. ८।५।१
 ब्रह्मचर्येण हेवात्मानमनु विद्य मनुते छां. ८।५।२
 ब्रह्मात्मानमोमित्येकीकृत्य तदेक-
 मजरममृतमभय-मोमित्यनुभूय
 तस्मिन्निदं सर्वं त्रिशरीरमारोप्य
 तन्मयं हि तदेवेति संहरेत् नृसिंहो १।२

ब्रह्मचारिजते स्थितः भ.गी. ६।१४
 ब्रह्मचारी गृहस्थश्च २ तत्तगो. ३
 ब्रह्मचारी गृहस्थो वा ललाटहृदयकण्ठ-
 बाहुमूलेषु वैष्णवायत्र्या कृष्णा-
 दिनामभिर्वा धारयेत् वासुदेवो. ४
 ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो वा मुख्य-
 वृत्तिकाचेद्ब्रह्मचर्यं समाप्य गृही भवेत् ना. प. ३।७७
 ब्रह्मचारी ज्ञानज्ञानभवति ना. उ. ता. ३।१
 ब्रह्मचारी धनदायी मेधावी श्रोत्रियः
 प्रियो विद्यया वा विद्यां यः प्राह
 तानि तीर्थाणि षण्मम संहितो. ३.५
 ब्रह्मचारी मिताहारी योगी योग-
 परायणः । अब्दादूर्ध्वं भवेत्सिद्धो
 नात्रकार्या विचारणा [यो. चू. ४२+ व्या. बि. ७२
 ब्रह्मचारी वानप्रस्थो (वा) ललाट-
 कण्ठ-हृदय-बाहुमूलेषु वैष्णव-
 गायत्र्या कृष्णादिपञ्चनामभिर्वा
 धारयेत् [वासुदेवो. ३+ गोपीचं. ४
 ब्रह्मचारी वेदमधीत्य वेदोक्ताचरित-
 ब्रह्मचर्येण दारानाहत्य पुत्रानुत्पाद्य
 ताननुपाधिभिर्वितत्येष्टा च
 शक्तितो यज्ञैः कठरु. २
 ब्रह्मचारी वेदमधीत्य वेदो वेदान्वा
 चरेद्ब्रह्मचर्यम् कठश्रु. १७
 ब्रह्म चिद्ब्रह्म भुवनं ब्रह्मभूतपरम्परा ।
 ब्रह्माहं ब्रह्मचिच्छत्रुब्रह्मचिन्मित्र-
 बान्धवाः अ. पू. ५।२०
 ब्रह्मचैतन्यं तेषु प्रतिबिम्बितं भवति त्रि. म. ना. ४।९
 ब्रह्मजज्ञं देवमीड्यं विदित्वा निचा-
 र्येमांशं शान्तिमत्यन्तमेति कठो. १।१७
 ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्तात् [महाना. ५।५+ २ शिवसं. ३२
 [वा. सं. १३।३+ अथर्व. ४।१।१+
 [तै. सं. ४।२।८।२+ साम. १।३२१
 ब्रह्मज्येष्ठमुपासते तैत्ति. २।५
 ब्रह्मज्ञानप्रभासन्ध्याकालो गच्छति
 धीमताम् पा. ब्र. ७
 ब्रह्मज्ञानोत्पत्तेः प्रकृतिं व्याख्यास्यामः ।
 को नाम स्वयम्भूः पुरुष इति गायत्रीर. १
 ब्रह्मज्ञानोपायतया यद्विभूतिः प्रकीर्तिता का. रु. शीर्षकं

ब्रह्मज्ञेयमजं नित्यमजेनाजं विबुद्धयते	ब्रह्मैत. ३३	ब्रह्मणोऽन्यतरन्नास्तिब्रह्मणोऽन्यजगन्नच	ते.वि. ६।४९
ब्रह्मणः पादचतुष्टयं निर्विशेषं भवति	त्रि.म.ना.४।१	ब्रह्मणोऽन्यत्पदं नहि	ते.वि. ६।५०
ब्रह्मणःसोन्यतेपादं ब्रवाणीति[छां.४।६।३	+७।३+८।३	ब्रह्मणोऽन्यत्फलं नहि	ते.वि. ६।५०
ब्रह्मणश्च ते पादं ब्रवाणीति	छांदो. ४।५।२	ब्रह्मणोऽन्यन्न किञ्चनं	ते.वि. ३।३२
ब्रह्मणस्त्वा शपथेन शपामि	वनदु. १६०	ब्रह्मणोऽपि मायोपाधिवशात्सगुण-	
ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः	भ.गी.१७।२३	परिच्छिन्नादिप्रतीतिरुपाधिवि-	
ब्रह्मणस्पतिमेकाक्षरं	ग.शो. ५।६	लयाभिर्गुणनिरवयवादिप्रतीति-	
ब्रह्मण्यं बहुपुत्रताम् । अद्भामेधे ब्रह्मा तु		रित्युपनिषत्	त्रि.म.ना.३।७
आतवेदः संददातु	महाना.१४।५	ब्रह्मणोवाएतद्विजयेदेवामहीयध्वम् (मा.पा.)केनो.	४।१
ब्रह्मणः कुत चद्रवः	१आत्मो. २६	ब्रह्मणो वा एतद्विजये महीयध्वम्	केनो. ४।१
ब्रह्मणः कोशोऽसि मेधया पिहितः		ब्रह्मणो वायुरभवत्	गायत्रीर. १
[तैत्ति. १।४।१	ना.प. ४।४९	ब्रह्मणो वायुर्वायोरोङ्कार ओङ्कारात्सा-	
ब्रह्मणः सकाशात्पञ्चमहाभूतानि		वित्री सावित्र्या गायत्री गायत्र्या	
हन्मात्राणि जायन्ते	ना.पू.ता.५।३	लोकाः भवन्ति [अ.शिरः.३।१५+	बहुको. २७
(प्रकृतिरिति च-) ब्रह्मणः सका-		ब्रह्मणो वावैतत्तेजः परस्यामृतस्य..	मैत्रा. ६।२७
शाम्नानाविचित्रजगन्निर्माणसामर्थ्य-		ब्रह्मणो वावैता अग्न्यास्तनजः परस्या-	
बुद्धिरूपा ब्रह्मशक्तिरेव प्रकृतिः	निरा. ८	मृतस्याशरीरस्य	मैत्रा. ४।६
ब्रह्मणः सर्वभूतानि जायन्ते परमात्मनः	यो.शि. ४।५	ब्रह्मणो विवरं यावद्विद्युदाभासनाल-	
ब्रह्मणः सलोकतांसाष्टितांसायुज्यं यान्ति	नृ. प. १।७	कम् । वैष्णवी ब्रह्मनाडी च निर्वाण-	
ब्रह्मणः सायुज्यमृषयोऽगच्छन्	सहवै. १३	प्राप्तिपद्धतिः	त्रि.ब्रा. २।६
ब्रह्मणा कल्पिताकारा लक्षशोऽप्यथ		ब्रह्मणोऽन्यत्कम्	त्रि.ब्रा. १।१
कोटिशः । संख्यातीताः पुरा जाता		ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाऽहं	भ.गी.१४।२७
जायन्तेऽद्यापि चाभितः (जीवाः)	महो.५।१३६	ब्रह्मणो हृदयस्थानं कण्ठे विष्णुः	
ब्रह्मणा तन्यते विश्वं मनसैव स्वयम्भुवा ।		समाश्रितः । तालुमध्ये स्थितो	
मनोमयमतो विश्वं यन्नाम परिदृश्यते	महो. ४।५०	रुद्रो ललाटस्थो महेश्वरः	ब्र. वि.४।१
ब्रह्मणा त्वा शपामि	वनदु. १६०	ब्रह्मण्यमृते तेजोमये परजोतिर्मये...	
ब्रह्मणा पिहिता गुहा	इतिहा. १७	रमते... (गणेशः)	ग. शो.५।७
ब्रह्मणा मुखेन न वै देवा अभ्रन्ति न		ब्रह्मण्यः पुण्डरीकाक्षो ब्रह्मण्यो विष्णु-	
पिबन्त्येतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति	छांदो.३।१०।१	रच्युतः [नारा. ४+	आ. प्र. १
ब्रह्मणा वाव सर्वे वेदा महीयन्ते	तैत्ति. १।५।३	ब्रह्मण्याधाय कर्माणि	भ.गी. ५।१०
ब्रह्मणि म आत्माऽमृतत्वाय	म.ना.१६।२,३	ब्रह्मण्येव विस्तीर्णात्मा निर्विकारो	
ब्रह्मणे त्वामहसाँ मित्यात्मानंयुञ्जीत	म.ना.१७।१५	विनिष्क्रियः	अध्यात्मो.४३
ब्रह्मणेदक्षिणां दत्त्वाशान्त्यैपुलकमाहरेत्	बृ.जा. ३।१९	ब्रह्मण्यो देवकीपुत्रो ब्रह्मण्यो मधुसूदनः।	
ब्रह्मणे स्वाहेत्यमौ हुत्वा मन्ये स रत्नव-		ब्रह्मण्यः पुण्डरीकाक्षो ब्रह्मण्यो	
मवनयति	बृह. ६।३।३	विष्णुरच्युतः [नारा. ४	आ. प्र. १
ब्रह्मणैव मुखेनैतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति	छांदो.३।१०।३	ब्रह्मण्यो ब्रह्मकुच्छश्चद्रहलोके महीयते	इतिहा. १३
ब्रह्मणो जायमानस्य ब्रह्मत्वं च तथा		ब्रह्म तल्लक्ष्यमुच्यते	मुण्ड. २।२।४
भवेत् (सुवर्णाज्जायमानस्य सुव-		ब्रह्म तं परादाद्योऽन्यत्रात्मनो ब्रह्म वेद	बृह.४।५।७
र्णस्त्वं च शाश्वतम्)	यो. शि. ४।७		

ब्रह्मतेजोमयानन्दरसप्रवाहैरतिशोभितं
 ब्रह्मविद्या-तरङ्गिण्याः प्रवाहैः
 सुमङ्गलं निरतिशयानन्ददिव्यानन्द-
 तेजोज्वालाराशिमण्डलं ज्वलति सि.सा. ३१४
 ब्रह्मतेजोराश्यभ्यन्तरसमासीनं...
 विष्वक्सेनं ध्यात्वा...विद्याविभूति
 व्याप्य...परमानन्दं प्राप त्रि.म.ना.१६
 ब्रह्मत्वं रसचेतसि वराहो.२।७९
 ब्रह्मत्वे योजिते स्वामिजीवभावो
 न गच्छति वराहो.२।७०
 ब्रह्म देहत्वमापन्नं वारिबुद्बुद्धतामिव ।
 दशद्वारपुरं देहं दशनाडीमहापथम् यो.शि.१।१६५
 ब्रह्मद्वारमिदमित्येवैतदाह यस्तपसा-
 हतपाप्मा मैत्रा. ४।४
 ब्रह्मद्वारे प्रविष्टे तु सम्यङ्मथनमाचरेत् योगकुं.२।४२
 ब्रह्मनिर्वाणसृच्छति भ.गी. २।७२
 ब्रह्मनिष्ठस्तथा योगी पृथग्भावं
 न विन्दति अमन. १।३१
 ब्रह्मव्रतिथिर्नमस्यः कठो. १।९
 ब्रह्मत्रिधिं मनसा वेदयन्तः पश्यन्तो
 गुह्यमपरं परं च । अनध्वगा
 अध्वसु पारयिष्णवः ब्राह्मणास्तु
 सदृशाः सूर्येण इतिहा. १८
 ब्रह्मस्त्वमसि विश्वधृत्तेजोदास्त्वमसि म.ना.१७।१५
 ब्रह्मन् देवदर्शीत्याख्याधर्वणशाखायां
 परमतस्त्वरहस्याख्याधर्वणमहा-
 नारायणोपनिषदि त्रि.म.ना.१।२
 (ॐ) ब्रह्मन् ॐ ब्रह्मन् ग. शो. २।१
 ॐ ब्रह्मन् वराहो. २।१९
 (एवं) ब्रह्मपरिज्ञानादेव मत्स्योऽमृतो
 भवेत् मुण्ड. २।२।११
 ब्रह्म पश्चात् ब्रह्म दक्षिणतश्चोत्तरेण
 ब्रह्म पुच्छं प्रतिष्ठा तैत्ति. २।५
 ब्रह्मपुत्रस्तपस्तेपे सिद्धक्षेत्रे महायशाः
 स सर्वस्य वक्ता ग. पू. १।६
 ब्रह्मपूता पुनातु माम् महाना.१।१२
 ब्रह्म प्रजापति (अस्तृजत्) बृह. ५।५।१
 ब्रह्मप्रणवध्यानानुसन्धानपरो भूत्वा
 सर्वकर्मनिर्मुक्तः...सत्यवाक्छुचि-

रद्रोही ग्राम एकरात्रं पत्तने पञ्चरात्रं
 क्षेत्रे पञ्चरात्रतीर्थे पञ्चरात्रमनिकेतः
 स्थिरमतिर्नानृतवादी गिरिकन्दरेषु
 वसेदेक एव ना.प. ७।२
 ब्रह्मप्रणवमनुस्मरन् अमरकीटन्यायेन
 शरीरत्रयमुत्सृज्य सन्न्यासेनैव
 देहत्यागं करोति, स कृतकृत्यो
 भवति ना.प. ३।८७
 ब्रह्मप्रणवसन्धानं नादोज्योतिर्मयःशिवः ना. विं. ३०
 ब्रह्मप्रणवसंल्लग्ननादो ज्योतिर्मयात्मकः ना. विं. ४६
 ब्रह्मप्रणवः षोडशमात्रात्मकः सोऽवस्था-
 चतुष्टयचतुष्टयगोचरः प. हं. पं. ९
 ब्रह्म प्रपद्ये ब्रह्मकोशं प्रपद्ये सहवै. २३
 ब्रह्मप्रवृत्तौ तत्प्रणवहंससूत्रेणैव ध्यान-
 माचरन्ति पा. ब्र. ३
 ब्रह्म ब्रह्मविदां च यत् अ.पू. ३।१९
 ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः भ.गी. ८।२४
 ब्रह्म ब्रह्मेत्यधायान्ति ये विदुर्ब्राह्मणा-
 स्तथा । अत्रैव ते लयं यान्ति
 लीनाश्चाव्यक्तशालिनः मंत्रिको. २०
 ब्रह्म ब्राह्मणैश्च गां, गोभिर्ब्राह्मणान्
 ब्राह्मण्येन हविर्हविषा आयुरायुषा
 सत्येन सत्यं धर्मेण धर्मं तर्पयामि... अ.शिरः.१।१
 ब्रह्म ब्राह्मी व्याहृतिं ब्रह्मदैवतं...भूतानि
 स्थावरजङ्गमान्यभवत् २ प्रणवो. २
 ब्रह्मभावमिदं सूत्रं धारयेद्यः स चेतनः
 [ब्रह्मो. ९+ ना. प.३।८०
 ब्रह्मभावमिदं सूत्रं धारयेद्यः स मुक्तिभाक् परब्र. ११
 ब्रह्मभावं प्रपद्येव यतिर्नावर्तते पुनः २आत्मो.२५
 ब्रह्मभावे मनश्चारं ब्रह्मचर्यं जा.द. १।१४
 ब्रह्मभूतमकलमषम् भ.गी.६।२७
 ब्रह्मभूतः प्रशान्तात्मा ब्रह्मानन्दमयः
 सुखी । स्वच्छरूपो महामौनी
 वैदेही मुक्त एव सः ते.विं. ४।३३
 ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा भ.गी.१८।५४
 ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति भ.गी. ५।२४
 ब्रह्मभूयाय कल्पते [भ.गी.१४।२६+ १८।५३
 ब्रह्मभेदो न कथितो ब्रह्मव्यतिरिक्तं
 न किञ्चिदस्ति त्रि.म.ना.४।२

ब्रह्ममात्रमिदं सर्वं ब्रह्मणोऽन्यत्र किञ्चन ते.वि.३।३२
 ब्रह्ममात्रं जगदिदं ते.वि.५।३०
 ब्रह्ममार्गे सम्यक्सम्पन्नः...ब्रह्मभूयाय भवति प.हं. प. ६
 ब्रह्ममूर्धानं दिक्श्रवणं ब्रह्माण्डगण्डं... ग.शो. ४।७
 दृष्ट्वा स्तुवन्तिस्म त्रिसु. १+
 ब्रह्मेतु माम् । मधु मेतुमाम् । ब्रह्म- त्रिसु. १+
 मेव मधुमेतु माम् । [तै.आ.१०।४८+ म.ना.१२।१
 ब्रह्ममेधया । मधु मेधया ब्रह्ममेव मधु-
 मेधया । अद्या म्ने देवसेवितः
 प्रजावत्सावीः सौभागम् [त्रिसु.२+ म.ना.१२।२
 ब्रह्म मेधवा । मधु मेधवा ब्रह्ममेव त्रिसु. ३
 मधु मेधवा [म. ना. १२।३ त्रिसु. ३
 ब्रह्ममेव मधु मेधवा [त्रिसु. ३+महाना १२।३+
 [तै. आ.+ १०।५०
 ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्यमाणः प्राच्यां दिशि
 ग्रामादच्छदिर्दर्शोऽदीच्यां प्रागुदीच्यां
 वोदित आदित्ये दक्षिणत उपवी- सहस्रै. १५
 योपविश्यहस्तावनिज्यत्रिराचामेत् मैत्रा. १।१
 ब्रह्मयज्ञो वा एष यत्पूर्वेषां वचनं जा.द. ६।३६
 ब्रह्मरन्ध्रं गते वायौ नादश्चोत्पद्यतेऽनघ
 ब्रह्मरन्ध्रं सुषुम्णाया वदनेन पिधाय
 सा । अलम्बुसा सुषुम्णायाः
 कुहूनाडी वसत्यसौ वराहो. ५।२३
 ब्रह्मरन्ध्रे भ्रुवोर्मध्ये हृदये चिद्रश्मि
 हरिम् । गोपीचन्दनमालिष्य
 तत्र ध्यात्वाऽनुयात्परम् वासुदेवो.११
 ब्रह्मरन्ध्रे महास्थानेवर्ततेऽततं शिवा ।
 चिच्छक्तिः परमा देवी मध्यमे
 सुप्रतिष्ठिता यो.शि.६।४७
 ब्रह्मरूपतया पश्यन्ब्रह्मैव भवति स्वयम् वराहो.२।१३
 ब्रह्मरूपतया ब्रह्म केवलं प्रतिभासते २ आत्मो. १
 ब्रह्मरूपं च विज्ञेयं सर्वरूपं विभावयेत् २ बिल्वो. ९
 ब्रह्मलोकपदान्वेषी रुद्राराधनतत्परः अ. ना. २
 (अत एव) ब्रह्मलोकस्था अपि ब्रह्म-
 मुखाद्वेदान्तश्रवणादि कृत्वा तेन
 सह कैवल्यं लभन्ते मुक्ति.१।५८
 ब्रह्मलोको गलः प्रोक्तो वायवः प्राणरूपिणः
 वनस्पतय ओषधयो लोमानि परिचक्षते गुह्यका.१७

ब्रह्मवर्चसेन मे सन्तिष्ठस्व महाना.१६।११
 ब्रह्मवर्चस्यन्नादो भवति [मा. पा.] छां.उ.२।१२।२
 ब्रह्मवर्चस्यर्षिसंहिता भवति संहितो. १।१
 ब्रह्मवर्चस्वी भवति यस्तथाऽवीते संहितो. १।१
 ब्रह्मवर्चस्यन्नादो भवति सर्वमायुरेति
 ज्योःजीवति महान्प्रजयां पशु-
 भिर्भवति महान्कीर्त्या न प्रत्यङ्कु-
 मिमाचामेन्न निष्ठीवेत्तद्वतम् छांदो.२।१२।३
 ब्रह्म वा इदमग्र आसीत् बृह. १।४।१
 ब्रह्म वा इदं सर्वम् नृसिंहो. ७।५
 ब्रह्मवाक्यं तत् महावा. २
 (ॐ) ब्रह्मवादिनो वदन्ति । किं कारणं
 किंब्रह्म कुतः स्म जाताजीवामकेन
 क च सम्प्रतिष्ठाः श्वेताश्व. १।१
 ब्रह्मवादिनो वदन्ति यद्वसूनां प्रातः स-
 वनः रुद्राणां माध्यन्दिनः सवन-
 मादित्यानां च विश्वेषां च देवानां
 तृतीयसवनम् छांदो.२।२४।१
 ब्रह्मवादिनो वदन्त्यस्तमित आदित्ये
 कथं वास्योपस्पर्शनमिति १ सं.सो. १।३
 ब्रह्मवान् भवति (ब्रह्मोपासकः) तैत्ति.३।१०।४
 ब्रह्मविज्ञानी किं गृह्णाति जहाति किम् पा. ब्र.३२
 ब्रह्मविज्ञानलाभाय...शान्तिदान्त्या-
 दिभिः सर्वैः साधनैः सहितो भवेत् ना.प. ६।२८
 ब्रह्मविज्ञानसम्पन्नः प्रतीतमखिलं जगत् ।
 पश्यन्नपि सदा नैव पश्यति
 स्वात्मनः पृथक् [पा. ब्र. ५।१+ वराहो.२।२७
 ब्रह्मविद् इव सोम्य ते मुखं भाति
 को नु त्वाऽनुशशासेति छांदो.४।१४।२
 ब्रह्मविदाप्रोति परम् [तैत्ति.२।१।१+ भस्मजा. २।७
 ब्रह्मविदित्येवमेवैष भगवन्निति वै
 याज्ञवल्क्य जावा. ५
 ब्रह्मविदिदमयमिदमेकविंशतिरन्नादन्न-
 रसमयात्प्राणो व्यानोऽपान
 आकाशः पृथिवी पुच्छश्चक्षुःशक्तिः तैत्ति. २।१०
 ब्रह्मविदिवसोम्यभासि, कोनुत्वानुशशास छांदो.४।१।२
 ब्रह्मविद्वसति ज्ञानात्सर्वं ब्रह्मात्मनैव
 तु । ब्रह्मक्षत्रादिकं सर्वं यस्य
 स्यादोदनं सदा पा. ब्र. ४४

ब्रह्मविद्वद्वाणि स्थितः	भ.गी.५।२०
ब्रह्मविद्य एवं वेदेत्युपनिषत्	तैत्ति. २।१०
ब्रह्मविद्यापरिज्ञानं ब्रह्मप्राप्तिकरं स्थितम्	शु.र.उ. ३।१
ब्रह्मविद्यासाकारश्चानन्दसाकार उभया- त्मकसाकारश्चेति	त्रि.म.ना.२।१
ब्रह्मविद्यासेविनो ज्ञानिन आत्मवेदनेन तां लीलां न प्राप्नुवन्ति	सामर. ५२
ब्रह्मविद्यां च वास्त्यं च निर्विद्य मुनि- रात्मवान् [अ. पू. ४।३८	शाट्या. २४
ब्रह्मविन्मात्रेणाकुलमेकोत्तरशतं तारयति	पैङ्गलो. ४।१
ब्रह्मविष्णुमयो रुद्रः, अग्नीषोमात्मकं जगत् । पुल्लिङ्गं सर्वमीशानं स्त्रीलिङ्गं भगवत्युमा	रुद्रह. ९
ब्रह्मविष्णुमहेशानां त्रय्यग्नीनांच धारणं	वृ.जा.४।३७
ब्रह्मविष्णुमहेश्वरत्वमनुसन्धाय...मूल- सेकं सत्यं सृणमयं विज्ञातं स्यात्	परब्र. ४
ब्रह्मविष्णुमहेश्वरात्मकमग्नित्रयकलोपेतं चिद्ब्रह्मन्विबन्धनम्	पा. ब्र. ३
ब्रह्मविष्णुरुद्रादयो यस्मादुत्पद्यन्ते लीयन्ते	सामर. २२
ब्रह्म-विष्णु-रुद्रादीनामेकलक्ष्यं सर्व- कारणं परं ब्रह्मात्मन्येव पश्यमानो गुहाविहरणमेव निश्चयेन ज्ञात्वा...	
परं ब्रह्म प्राप्नोति	मं.ब्रा. ३।१
ब्रह्मविष्णुरुद्रेन्द्रास्ते सम्प्रसूयन्ते सर्वाणि चेन्द्रियाणि सह भूतैः	अ.शिखो. ३
ब्रह्मविष्णुशिवरूपिणी चैतन्यदीप्ता (माया)	नृसिंहो. ९।३
ब्रह्मविष्णुशिवादीनां मन्त्रं जाप्यं विशारदैः	योगरा. ३
ब्रह्मविष्णवादिगणानामीशभूतमित्याह तद्गणेश इति	ग. शो. ३।१
ब्रह्मविष्णवादिभिः सेव्यं सर्वेषां जनकं परम् (ब्रह्म)	पञ्चत्र. १३
[आसुरमिति च-] ब्रह्मविष्णवीशानेंद्रा- दीनामैश्वर्यकामनया निरशनजपाग्नि- होत्रादिष्वन्तरात्मानं सन्तापयति चात्युग्ररागद्वेषविहिंसादम्भा- द्यपेक्षितं तप आसुरम्	निरा. २७

[जीव इति च-] ब्रह्मविष्णवीशाने- न्द्रादीनां नामरूपद्वारा स्थूलोऽह- मिति मिथ्याध्यासवशाज्जीवः	निरालं. ७
ब्रह्मवृत्त्या हि पूर्णत्वं तथा पूर्णत्वम- भ्यसेत्	ते. वि. १।४२
ब्रह्मवेदनमात्रेण ब्रह्माप्नोत्येव मानवः	कठरु. १२
ब्रह्मवेदस्याथर्वणं शुक्रमत एव मन्त्राः प्रादुर्बभूवुः	२ प्रणवो. ४
ब्रह्मव्यतिरिक्तं न किञ्चिदस्ति (तस्मात्) ब्रह्मव्यतिरिक्तं सर्वं बाधितमेव	त्रि.म.ना.४।२
ब्रह्मव्यतिरिक्तं सर्वं नश्वरमिति निश्चि- त्याथो क्रमेण यः सन्न्यसति स सन्न्यासोऽनिमित्तसन्न्यासः	त्रि.म.ना.३।३
ब्रह्मशब्देन तद्ब्रह्म स्वप्रकाशात्मरूपकम्	ना. प. ५।४
ब्रह्म शाश्वतम्	शु. र. उ. ३।८
[तप इति च-] ब्रह्म सत्यं जगन्मि- थ्येत्यपरोक्षज्ञानाग्निना ब्रह्माद्यैश्व- र्याशासिद्धसङ्कल्पबीजसन्तापं तपः	त्रि. ता. १।५
ब्रह्मसदनं चरतो मे ध्यातः स्तुतः पर- मेश्वरः... परार्थान्ते सोऽनुध्यत	निरालं. २८
ब्रह्मसन्ध्याक्रिया मनोयागः	गो. पू. ३।८
ब्रह्म स ब्रह्मविस्त्वयम्	पा. ब्र. ३
ब्रह्म सम्पद्यते तदा	मुक्तिको. २।६४
ब्रह्म सम्पद्यते योगी न भूयः संसृतिं प्रजेत्	भ.गी. १३।११
ब्रह्म सरूपमनुमेनमायायनं मा विवधीर्विक्रमस्व[महाना. १३।११+ (तथा) ब्रह्म सर्वान्तरात्मा मध्ये प्रकाशितम्	त्रि.ब्रा. २।१६२
ब्रह्मसंस्थोऽमृतत्वमेति	चिन्त्यु. १५।१
ब्रह्मसाक्षात्कारानुभवविशेषबोधसार- तरानन्तप्राकारैः समुज्ज्वलितम्	अद्वैतो. ३
ब्रह्मसूत्रपदं ज्ञेयं ब्राह्मं विध्युक्तलक्षणम्	छां. २।२३।१
ब्रह्मसूत्रपदैश्वर्यं	सि. सा. ६।१
ब्रह्मसूत्रमहमेव, विद्वान्निवृत्तसूत्रं त्यजेद्विद्वान्य एवं वेद	पा. ब्र. ११
ब्रह्म सोमोऽहं पवनः सोमोऽहं पवते सोमोऽहं...	भ.गी. १३।५
	आरुणि. ३
	भस्मजा. १।५

ब्रह्मस्थाने तु नादः स्याच्छाकिन्यमृत-
वर्षिणी । षट्चक्रमण्डलोद्धारं ज्ञान-
दीपं प्रकाशयेत् ब्र.वि. ७६
ब्रह्म स्वयम्भु ब्रह्मणे स्वयम्भुवे स्वाहा चित्यु. ६११
ब्रह्मस्वरूपविज्ञानाज्जगद्भोज्यं भवेत्खलु पा. ब्र. ४५
ब्रह्मस्वरूपं निरञ्जनं परमं व्योमकं
तत्साम्रश्चतुर्थं पादं जानीयाद्यो
जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति नृ. पू. ११२
ब्रह्मस्वरूपं निरञ्जनं परमव्योम्निकं
तत्साम्रः षष्ठं पादं जानीयात्तेन
वक्रणुण्डाय हुमिति यो जानी-
यात्सोऽमृतत्वं च गच्छति ग.पू. ११२२
ब्रह्मस्वात्मतया नित्यं भक्षितं सकलं तदा पा. ब्र. ४६
ब्रह्म स्वानुभूतिः, गुरुः शिवो देवः रुद्रोप. ३
ब्रह्महत्या-सुरापान-स्वर्णस्तेय-गुरुतरप-
गमन-तत्संयोगिपातकेभ्यः पूतो
भवति पैङ्गलो. ४१२४
ब्रह्महत्यां वा एते घ्नन्ति [त्रिसु. १+ महाना. १२११
ब्रह्म ह देवेभ्यो विजिग्ये तस्य ह ब्रह्मणो
विजिग्ये देवा अमहीयन्त त देक्षन्ता-
स्माकमेवायं विजयोऽस्माकमेवायं
महिमेति केनो. ३११
ब्रह्म ह वा इदमग्र आसीत् मैत्रा. ६१७
ब्रह्म (ह) वै ब्रह्माणं पुष्करे पुष्करे
ससृजे २ प्रणवो. १
ब्रह्म ह श्वेताश्वतरोऽथ विद्वान् श्वेताश्व. ६१२१
ब्रह्मस्तपस्व तपस्वेत्युक्त्वाऽन्तर्हिते
तस्मिन्ब्रह्मा तपश्चचार ग. शो. ३१८
ब्रह्मस्तवेन्द्रियाणि याजकानि ध्यात्वा
...शरदुतुं रसं ध्यात्वैवमग्रौ
हुत्वाऽङ्गस्पृशात्कलेवरोवग्रहीष्यते मुद्रलो. २१५
ब्रह्माकारमनोवृत्तिप्रवाहोऽहङ्कृतिं दिना ...
ब्रह्माक्षरसमुद्भवम् भ.गी. ३११५
ब्रह्माभावपरे यज्ञं भ.गी. ४१२५
ब्रह्माग्रौ ब्रह्मणा हुतम् भ.गी. ४१२४
ब्रह्माङ्गलक्षणयुक्तो यज्ञसूत्रम्,
तद्ब्रह्मसूत्रम् । पा. ब्र. ३
ब्रह्मा च नारायणः नारा. २
ब्रह्माणमीशं कमलासनस्थं भ.गी. ११११५

ब्रह्माणमुपदिशति स्म ब्रह्मन् कुरु सृष्टि ग. शो. ३१४
ब्रह्माणमेवाप्येति यो ब्रह्माणमेवास्तमेति सुबालो. ११११
ब्रह्माणं पृथिवीभागे विष्णुं
तोयांशके तथा जा.द. ८१५
ब्रह्माण्डतद्रतलोकान्कार्यरूपांश्च कार-
णत्वं प्रापयित्वा...सर्वाणि भौति-
कानि कारणे भूतपञ्चके संयोज्य
भूमिं जले जलं वह्नौ वह्निं वायौ
वायुमाकाशे चाकाशमहङ्कारे चाह-
ङ्कारं महति महदव्यक्तेऽव्यक्तं पुरुषे
क्रमेण विलीयते पैङ्गलो. ३१४
ब्रह्माण्डमपि पिण्डाण्डं त्यजतां मल-
भाण्डवत् । चिदात्मनि सदानन्दे
देहखडामहं धियम् । निवेश्य
लिङ्गमुत्सृज्य केवलो भव सर्वदा अव्याप्तो. ८१९
ब्रह्माण्डस्योदरे देवा दानवा यक्षकि-
न्नराः । मनुष्याः पशुपक्षयाद्यास्त-
त्तत्कर्मानुसारतः कठरु. १९
ब्रह्माण्डं चैव पिण्डाण्डं लोका भूरा-
दयः क्रमात्...स्वस्वोपाधिलयादेव
लीयन्ते प्रत्यगात्मनि योगकुं. ३१२२
ब्रह्माण्डं पञ्चभूतस्थं पञ्चभूतमयी
तनुः । सर्वं भूतमयं चेति त्यक्त्वा
नास्तीति भावयेत् अमन. ११७
ब्रह्माण्डं सकलं पश्येत् पाणिस्थमिव
मौक्तिकम् अमन. ११८०
ब्रह्माण्डाखण्डविग्रहम् (महेशं) पं. ब्र. ११
ब्रह्माण्डाद्बहिर्दुर्ध्वं हि महत्तत्त्वमहङ्कृतिः गुह्यका. ७
ब्रह्माण्डार्धं कपालं हि शिरस्तस्या
विभावयेत् गुह्यका. ८
ब्रह्माण्डावरणं विनश्यति तद्धि विष्णोः
स्वरूपम् त्रि.म.ना. ३१५
ब्रह्मात्मसच्चिदानन्दात्मकमंत्रमित्युपा-
सितव्यम् श्रीवि.ता. १११
ब्रह्मात्मैकत्वविज्ञानं हेयं मिथ्यात्व-
कारणात् परब्र. ३
ब्रह्मात्मैवात्र ह्येव न विचिकित्स्यमित्यो
सत्यं तदेतत्पण्डिता एव पश्यन्ति नृसिंहो. ९१८

ब्रह्मादयश्च (इंद्रादयश्च) यक्षान्ता
 वृन्तभागे व्यवस्थिताः (बिल्ववृक्षस्य) २ विल्वो. १०
 ब्रह्मादयश्च यो मूर्तयः... अकारोकारम-
 कारा एते सर्वे प्रणवमयोर्ध्वपुण्ड्र-
 त्रयात्मकारतदेतदमित्येकधा
 समभवन् गोपीचं. ४
 ब्रह्मादयश्च यो मूर्तयस्तिस्रो व्याहृतय-
 स्त्रीणि छन्दांसि त्रयोऽग्नय इति वासुदे. ४
 ब्रह्मादिकार्यरूपाणि स्वे स्वे संहृत्य
 कारणे। सर्वकारणमव्यक्तमनिरूप्य-
 मचेतनम्। साक्षादात्मनि सम्पूर्णे
 धारयेत्प्रणवेन तु। इन्द्रियाणि
 समाहृत्य मनसाऽऽत्मनि योजयेत् जा.द. ८।८-९
 ब्रह्मादिकीटपर्यन्ता प्राणिनो मयि
 कल्पिताः। बुद्बुदादिविकारान्त-
 स्तरङ्गः सागरे यथा आ. प्र. १५
 ब्रह्मादिपञ्चब्रह्माण्यत्रविश्रान्तिमाययुः।
 तदखण्डं सुखाकारं रामचन्द्रपदं भजे पं. ब्र. शीर्षकं
 ब्रह्मादिपिपीलिकापर्यन्तं सर्वप्राणि-
 बुद्धिश्च वशिष्टतयोपलभ्यमानः सर्व-
 प्राणिबुद्धिस्थो यदा तदा कूटस्थः
 इत्युच्यते सर्वसारो. ५
 ब्रह्मादिलोकपर्यन्ताद्विरक्त्या यलभेत्
 प्रियम्। सर्वत्र विगतस्नेहः
 सन्तोषं परमं विदुः जा.द. २।६
 ब्रह्मादिस्तम्बपर्यन्तं मूषामात्रा उपाधयः।
 ततः पूर्णं स्वमात्मानं पश्येदेका-
 त्मना स्थितम् अध्यात्मो. १९
 ब्रह्मादीनामगोचरा (अनन्तमहामाया) त्रि.म.ना. ४।९
 ब्रह्मादीनां वाचकानां मन्त्रोऽन्वर्था-
 दिस्संज्ञकः। जप्तव्यो मन्त्रिणा नैवं
 विना देवः प्रसीदति रा. पू. १।११
 ब्रह्मा देवानां पदवीः कवीनामृषि-
 विप्राणां महिषो मृगाणाम्
 [महाना. ८।४+१२।३+ वनदु. ४७, ६०
 ब्रह्मा देवानां प्रथमः सम्बभूव यो.चू. ७२
 ब्रह्मा देवानां प्रथमः सम्बभूव विश्वस्य
 कर्ता भुवनस्य गोप्ता मुंडको. १।१

ब्रह्मा देवानां सवितुः कवीनामृषि-
 विप्राणां महिषो मृगाणाम् ग.पू. १।१
 ब्रह्माद्यं स्थावरान्तं च पश्यन्ति
 ज्ञानचक्षुषः मंत्रिको. १६
 ब्रह्माद्वितीयमेव सत्यम् त्रि.म.ना. ४।२
 ब्रह्माघोराङ्गिरसे ददौ (ब्रह्मविद्यां) सुवालो. ७।३
 ब्रह्मानन्दकारणम् (गोपीचंदनम्) गोपीचं. ६
 ब्रह्मानन्दमयविमानकोटिभिरतिमङ्गल-
 सनन्तोपनिषदर्थारामजालसङ्कुलं...
 प्रणवाख्यं विमानं विराजते त्रि.म.ना. ७।९
 ब्रह्मानन्दमयानन्त-प्राकार-प्रासाद-
 तोरणविमानोपवनावलिभिर्ज्वल-
 च्छिखरैरुपलक्षितो निरुपमनित्य-
 निरवद्यनिरतिशयनिरवधिकब्रह्मा-
 नन्दाचलो विराजते [त्रि.म.ना. ५।५+ सि.सा. १।१
 ब्रह्मानन्दपरं ज्योतिः ते.वि. ४।५९
 ब्रह्मानन्दमयी विद्यायापरा सा परा गतिः गान्धर्वो. ५
 ब्रह्मानन्दरसनिर्भरैरसङ्ख्यैरतिमङ्गलं...
 निरतिशयाद्वैतपरमानन्दलक्षण-
 मादिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
 ब्रह्मानन्दरसारुढो ब्रह्मानन्दैकचिद्भूतः ते. वि. ४।६०
 ब्रह्माभूतरसे तृप्तो ब्रह्मानन्दानुभावकः ते.वि. ४।५८
 ब्रह्मानन्दसमष्टिकन्द... ब्रह्मानन्द-
 मयानन्तनिरतिशयाब्जन्दसागरा-
 कारम्। आत्मसमानानन्दविभूति-
 पुरुषानन्तानन्दमण्डितं नित्य-
 मङ्गलमनन्तविभवम् सि.सा. १।१
 ब्रह्मानन्दं परमं दक्षिणे च ब्रह्मानन्दं
 परमं चोत्तरे च पा. ब्र. ३५
 ब्रह्मानन्दं सदा पश्यन्कथं बध्येत कर्मणा वराहो. २।१६
 ब्रह्मानन्दानुसन्धाने नास्मादन्यत्तु
 किञ्चन। सुलभं त्रिषु लोकेषु
 यज्ज्ञात्वाऽमृतमश्नुते गान्धर्वो. ११
 ब्रह्मानन्दाभूतरसाम्भोनिधितरङ्गिण्याः
 प्रवाहैरतिमङ्गलम् सि. सा. ६।१
 ब्रह्मानन्दाश्रुसंजाते वृन्दावननिवासिनि।
 सर्वावयवसम्पूर्णे अमृतोपनिषदसे।
 त्वं मामुद्धर कल्याणि महापापाच्छि-
 दुस्तरात् तुलस्यु. ११

ब्रह्मानन्दे निमग्नस्यविषयाशानतद्भवेत् आ.प्र. १७
 (यद्वा) ब्रह्मानन्दे विलीयताम् (धीः) १ अवधू. २५
 ब्रह्मा नारायणः, शिवश्च नारायणः त्रि.म.ना. २।८
 ब्रह्मान्वविन्दद्दृश होतारमर्णे चित्त्यु. ११११
 ब्रह्मा पूरक इत्युक्तो विष्णुः कुम्भक
 उच्यते । रेचो रुद्र इति प्रोक्तः
 प्राणायामस्य देवताः ध्या. वि. २१
 ब्रह्मा ब्रह्मणी वेदितव्ये देव्यु. १
 ब्रह्माब्रह्माऽहं प्राञ्चः प्रत्यञ्चोऽहम् अ. शिरः. २
 ब्रह्माभयं वै ब्रह्माभयम् हि वै ब्रह्म
 भवति य एवं वेद बृह. ४।४।२६
 ब्रह्मामृतरसासक्तो ब्रह्मामृतरसः स्वयम् ते.वि. ४।५७
 ब्रह्मामृतरसास्वादो ब्रह्मामृतरसायनः ते.वि. ४।५६
 ब्रह्मामृतरसे मग्नो ब्रह्मानन्दशिवार्चनः ते.वि. ४।५७
 ब्रह्मामृतं पिवेद्भैक्षमाचरेद्देहरक्षणे ।
 वसेदेकान्तिको भूत्वा चैकान्ते
 [स्कन्दो. १२+ मैत्रे. २।३
 (अथ) ब्रह्मा रुद्रो विष्णुरित्यधि-
 पतिवत्येषा मैत्रे. ६।५
 ब्रह्मा रुद्रो विष्णुरित्येकेऽन्यमभि-
 ध्यायन्त्येकेऽन्यम् मैत्रे. ४।५
 ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविर्ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा
 हुतम् । ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं ब्रह्म-
 कर्मसमाधिना [शरभो. २७+ भ.गी. ४।२४
 ब्रह्मावर्ते महाभाण्डोरवटमूले महासत्राय
 समेता महर्षयः शौनकादय-
 स्ते ह समित्पाणयस्तत्त्वजिज्ञा-
 सवो मार्कण्डेयं चिरजीविनमुपस-
 मेत्य पप्रच्छुः केन त्वं चिरं जीवसि
 केन वाऽऽनन्दमनुभवसीति द. मू. १
 ब्रह्माहोऽसि गौतम यो मामुपागा
 एहि त्वा ज्ञपयिष्यामीति कौ. त. १।१
 ब्रह्मविलोकनधियं न जहाति योगी वराहो. २।८२
 ब्रह्मावलोकयंस्तद्रूपो भवति अद्वयता. १
 ब्रह्मावलोकयोगपट्टः निर्वाणो. २
 ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च सर्वा वा भूत-
 जातयः । नाशमेवानुधावन्ति
 सलिलानीव बाडवम् महो. ३।५२

ब्रह्मा विश्वः कतमः स्वयम्भूः प्रजा-
 पतिः संवत्सरः म.ना. १७।१२
 ब्रह्मा शक्तिर्महादेवोजन्यते पुरुषोत्तमात् सि. वि. ३
 ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवो मे भक्तजा. २।७
 ब्रह्मासाध्यं च यो गच्छेद्ब्रह्महा स
 प्रकीर्तितः शिवो. ७।६२
 ब्रह्माऽसि पूर्णोऽसि परात्परोऽसि ते.वि. ५।६१
 ब्रह्मा सृजति लोकान्वै ते.वि. ५।८८
 ब्रह्मास्त्रां महाविद्यां शास्त्रं...देवी-
 माहूय ध्यायेत् पीताम्बरो. १
 ब्रह्मास्मि नेतरकलाकलनं हि किञ्चित् अ.पू. १।१९
 ब्रह्मास्मि प्रभवोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।१
 ब्रह्माहमस्मि अहमस्मि त्रि.म.ना. ८।३
 ब्रह्माहमस्मि, योऽहमस्मि, ब्रह्माहमस्मि महाना. ६।७
 ब्रह्माहमस्मीति कृतकृत्यो भवति सं.त्रा. ३।३
 ब्रह्माहमस्मीति चिन्तयन्निदं सर्वं यदय-
 मात्मेति भावयन्कृतकृत्यो भवति सं.त्रा. २।८
 ब्रह्माहमस्मीति तत्त्वमस्यादिवाक्यार्थ-
 स्वरूपानुसंधानं कुर्वन्नुदीचीं दिशं
 गच्छेत् प. हं. प. ५
 ब्रह्माहमस्मीति भावयन्गुर्वर्थं ग्राममुपेत्य
 ध्रुवशीलोऽष्टौ मास्येकाकी चरे-
 द्वावेवाचरेत् प. हं. प. ७
 ब्रह्माहमिति यस्यान्तः स जीवन्मुक्त
 उच्यते ते.वि. ४।२
 ब्रह्माहं ब्रह्म चिच्छत्रुर्ब्रह्म चिन्मित्र-
 वान्धवाः अ.पू. ५।२०
 ब्रह्माहं, विष्णुरहं, सौरोऽहं, ब्राह्मोऽहम् अ.पू. भा. १
 ब्रह्मा हि परः परो हि ब्रह्मा म.ना. १६।१२
 ब्रह्मा हैव ता ३ इ ऊर्ध्वं त्वेवोदसर्पत् १ ऐत. १।४।२
 ब्रह्मेदं बृंहिताकारं बृहद्बृहदवस्थितम् अ. पू. २।३७
 ब्रह्मेन्द्रमग्निं जगतः प्रतिष्ठापम् । दिव
 आत्मानम् सवितारं बृहस्पतिम् ।
 चतुर्होतारं प्रदिशो नु क्लृप्तम् । वाचो
 वीर्यं तपसाऽन्वविन्दत् चित्त्यु. ११।२
 ब्रह्मैकमेव, ब्राह्मणत्वमेकमेव परब्र. ६
 ब्रह्मैकस्त्वं द्विधा त्रिधा शांतिस्त्वं चतुर्वे. ८
 ब्रह्मैतद्ब्रह्मण उज्जहार चित्त्यु. ११।६
 ब्रह्मैव केवलमहं परिपूर्णमस्मि वराहो. २।७३

ब्रह्मैव केवलं शुद्धं विद्यते तत्त्वदर्शने २ आत्मो. ३
 ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं भ.गी. ४।२४
 ब्रह्मैव पुष्पं ता अमृता आपः छांदो. ३।५।१
 ब्रह्मैव ब्रह्मवित् स्वयम् २ आत्मो. २३
 ब्रह्मैव भवति, इत्याह भगवान्ब्रह्मा शरभो. ३७
 ब्रह्मैवं भवति स्वयम् कठरु. १५
 ब्रह्मैव वित्तं पुरुषस्य केवलम् इतिहा. ४४
 ब्रह्मैवविद्यते साक्षाद्ब्रह्मस्तुतोऽवस्तुतोऽपिच पा. ब्र. ३२
 ब्रह्मैव सकलं स्वयम् ते.वि. ६।४३
 ब्रह्मैव सन्ब्रह्माप्येति [बृह. ४।४।६+ सुबा. ३।३+
 [नृसिंहो. ५।२, ५।५, ५।८+ सहवै. २
 ब्रह्मैव सर्वमित्येव भाविते ब्रह्म वै पुमान् ।
 सर्वत्रावस्थितं शान्तं चिद्ब्रह्मेत्य-
 नुभूयते अ. पू. ५।२१
 ब्रह्मैव सर्वनामानि रूपाणि विविधानि
 च । कर्माण्यपि समग्राणि
 विभर्तीति विभावय यो.शि. ४।६
 ब्रह्मैव सर्वं चिन्मात्रं ब्रह्ममात्रं जगज्जगत् ते. वि. ६।४२
 ब्रह्मैव सर्वं नान्योऽस्ति ते.वि. ६।३१
 [ईश्वर इति च-] ब्रह्मैव स्वशक्तिं
 प्रकृत्यभिधेयामाश्रित्य लोकान्
 सृष्ट्वा प्रविश्यांतर्यामित्वेन ब्रह्मा-
 दीनांबुद्धीन्द्रियनियन्तृत्वादीश्वरः निरालं. ६
 ब्रह्मैवान्तत उपनिश्रयति स्वां योनिं
 उ य एनं हिनस्ति बृह. १४।११
 ब्रह्मैवास्मि न चेतः महो. २।११
 ब्रह्मैवावाप्नोति ग.शो. ३।१
 ब्रह्मैवास्मि निरामयम् अ.पू. ५।६८
 ब्रह्मैवाहमस्मीति निश्चित्य निर्विकल्प-
 समाधिना स्वतन्त्रो यश्चरति स
 सन्न्यासी निरालं. ३२
 ब्रह्मैवास्मीति यावृत्तिः पूरकोवायुरुच्यते ते.वि. १।३२
 ब्रह्मैवास्मीति सद्ब्रह्म निरालम्बतथा
 स्थितिः ते.वि. १।३६
 ब्रह्मैवाहमस्मीति..या भाष्यते सैषा
 षोडशी श्रीविद्या पञ्चदशाक्षरी... बहुचो. ४
 ब्रह्मैवाहमस्मीत्यनवरतं ब्रह्मप्रणवानु-
 सन्धानेन यः कृतकृत्यो भवति स
 ह परमहंसपरिव्राट् प.हं. ५.११

ब्रह्मैवाहमिति स्मरन्...मुक्तो भवति ना.प. ५।५०
 ब्रह्मैवाहमिति ज्ञात्वावीतशोकोभवेन्मुनिः महो. ४।२९
 ब्रह्मैवाहं न जीवोऽहं ब्रह्मैवाहं न
 मेदभूः ते.वि. ६।३३
 ब्रह्मैवाहं न देहोऽहं ब्रह्मैवाहं न गोचरः ते.वि. ६।३३
 ब्रह्मैवाहं न संसारी ब्रह्मैवाहं न मे मनः ते. वि. ६।३२
 ब्रह्मैवाहं परात्परः ते.वि. ६।३४
 ब्रह्मैवाहं न संशयः ते.वि. ३।३९
 ब्रह्मैवाहं सच्चिदानन्दरूपं सर्वसारो. ११
 ब्रह्मैवाहं सनातनम् [ते.वि. ३।३२+ ६।३१
 ब्रह्मैवाहं सर्ववेदान्तवेद्यं नाहं वेद्यं
 व्योमवातादिरूपम् सर्वसारो. ११
 ब्रह्मैवेदममृतं तत्पुरस्ताद्ब्रह्मानन्दं परमं
 चैव पश्चात् पा. ब्र. ३५
 ब्रह्मैवेदममृतं पुरस्ताद्ब्रह्म पश्चाद्ब्रह्म
 दक्षिणतश्चोत्तरेण मुंड. २।२।११
 ब्रह्मैवेदं विजृम्भते अ. पू. २।३६
 ब्रह्मैवेदं विश्वमिदं वरिष्ठम् मुण्ड. २।२।११
 ब्रह्मैवेदं सर्वं सच्चिदानन्दरूपं नृसिंहो. ७।३
 ब्रह्मैवैकमनाद्यन्तमन्विष्यत्प्रविजृम्भते अ. पू. ५।१०
 ब्रह्मैवोपाप्नोति तैत्ति. १।८।१
 ब्रह्मोऽप्येन प्रतरेत विद्वान् स्रोतानि
 सर्वाणि भयावहानि श्रेता. २।८
 ब्रह्मोपनिषदो ब्रह्म पा. ब्र. ५
 ब्रह्मोवाच नाहं वेद्मि ग. शो. ३।५
 ब्राह्मण एकहोता । ब्राह्मणे
 स्वयम्भुवे स्वाहा चित्त्यु. ७।१
 ब्राह्मणक्षत्रियविशां भ.गी. १।८।४१
 ब्राह्मणत्वं ब्रह्म धानार्हत्वं यतित्वम-
 लक्षितान्तःशिखोपवीतत्वम् परब्र. ५
 ब्राह्मणस्त एकं मुखं, तेन मुखेन राज्ञो-
 ऽस्ति, तेन मुखेन मामन्नादं कुरु कौ. त. २।९
 ब्राह्मणस्य दक्षिणे हस्ते पञ्च तीर्थानि
 भवन्ति आचम. २
 ब्राह्मणस्य विज्ञानतः भ.गी. २।४६
 ब्राह्मणस्य शरीरं जायते यज्ञोप. १
 ब्राह्मणं क्षत्रियं वैश्यं शूद्रं हत्वा च
 किल्बिषम् । सच्चिनोति नरो
 मोहाद्यत्तदपि नाशयेत् रामो. ५।१५

ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यस्त्रयो	
वर्णा द्विजातयः	भवसं. २।६२
ब्राह्मणः पञ्चाक्षरमनुभवति	रुद्रोप. १
ब्राह्मणः शिवपूजारतः	रुद्रोप. १
ब्राह्मणः श्वेतवर्णः क्षत्रियोरक्तवर्णो वैश्यः	
पीतवर्णः शूद्रः कृष्णवर्ण इति	
नियमाभावात् (न देहो ब्राह्मणः)	व. सु. उ. ४
अथ ब्राह्मणः, स ब्राह्मणः केन स्या-	
द्येन स्वात्तेनेदृश एवातोऽन्यदार्तम्	बृह. ३।५।१
(ततो) ब्राह्मणः समाहितो भूत्वा	
तत्त्वम्पदैक्यमेव सदा कुर्यात्	पैङ्गलो. ३।४
ब्राह्मणात्क्रिमो नास्ति मुखो मन्त्रं	
विवर्जयेत् । ज्वलन्तमग्निमुत्सृज्य	
नहि भस्मनि हूयते	इतिहा. ४९
ब्राह्मणानामयमेव धर्मोऽयमेव धर्मः	भस्मजा १।६
ब्राह्मणानां तु सर्वेषां वैदिकानामनु-	
त्तमम् । गोपीचन्दनवारिभ्यामूर्ध्व-	
पुण्ड्रं विधीयते	वासुदे. १४
ब्राह्मणानां यशो राज्ञां यशो विशां	
यशोऽहमनुप्रापत्ति	छां. ८।१४।१
ब्राह्मणानां सहस्रेषु भुक्त्वा तु नव	
सप्त च । भवन्ति ज्ञायिके भूत्वा	
ध्यायिके च न संशयेत्	इतिहा. ४७
ब्राह्मणानीतिहासान् पुराणानिकल्पान्	
गाथान्नाशंसीः प्रीणाति	सहस्रै. १५
ब्राह्मणान् निन्देत्तद्व्रतम्	छां. २।२०।२
ब्राह्मणा भगवन्तस्तदेव बहु मन्येध्वम्	बृह. ३।८।१२
ब्राह्मणा भगवन्तो यो वो ब्रह्मिष्ठः स	
एतां गा उदजताम्	बृह. ३।१।२
ब्राह्मणा भगवन्तो यो वः कामयते	
स मा पृच्छतु	बृह. ३।९।२७
ब्राह्मणा भगवन्तो हन्ताहमिमं द्वौ	
प्रभौ प्रक्ष्यामि	बृह. ३।८।१
ब्राह्मणा ये भक्तिमार्गे न विदन्ति	
तेषां सम्भाषणं स्पर्शं न कुर्यात्	सामर. २२
ब्राह्मणा वाव स्मस्तेषामेवमिति	छाग. १।२

ब्राह्मणास्तु सदृशाः सूर्येण	इतिहा. १८
ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च	भ.गी. १।७।२३
ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः (रुद्राक्षजातयः)	रु. जा. ८
ब्राह्मणाः पुत्रैषणायाश्च वित्तैषणायाश्च	
लोकैषणायाश्च व्युत्थायाथ भिक्षा-	
चर्यं चरन्ति	बृह. ३।५।१
ब्राह्मणे गवि हस्तिनि	भ.गी. ५।१८
ब्राह्मणे मनुष्येष्वेताभ्यां हि रूपाभ्यां	
ब्रह्माऽभवत्	बृह. १।४।१५
ब्राह्मणे मनुष्येष्वेताभ्यां रूपाभ्यां.. (मापा.)	बृ. उ. १।४।१५
ब्राह्मणेष्वमृतमिति तज्जलं शिरसि क्षिपेत्	वृ. जा. ३।१८
ब्राह्मणो द्विपदां वरः	इतिहा. ४९
ब्राह्मणो निर्वेदमायात्	मुंड. १।२।१२
ब्राह्मणो विभृयाच्छ्रेतान्नक्तात्राजा	
तु धारयेत् । पीतान्वैश्यस्तु विभृया-	
त्कृष्णाञ्छूद्रस्तु धारयेत् (रुद्राक्षान्)	रु. जा. १०
ब्राह्मणो मनुष्येषु, क्षत्रियो क्षत्रियेण..	बृह. १।४।१५
ब्राह्मणो यजेत; न सुरां पिबेत्	
ब्राह्मणो वै मुखान्ज्जे बाह्वोः क्षत्रं	
ऊर्वो वैश्यः पद्भ्यां शूद्रः	ग. शो. ३।११
ब्राह्मणोऽष्टाचत्वारिंशद्वर्षमासी च	आश्रमो. १
ब्राह्मणोऽस्यमुखमासीत् [चित्त्यु. १२।५]	+ सुबालो. १।४
[क्र. अ. ८।४।१९ = मं. १०।९०।१२]	वा. सं. ३।१।११
ब्राह्मण्यं कुलगोत्रे च नामसौन्दर्य-	
जातयः । स्थूलदेहगता एते स्थूला-	
द्विजस्य मे नहि	आ. प्र. २३
ब्राह्मण्यं सकलं तस्य इति ब्रह्मविदो विदुः	ब्रह्मो. १९
ब्राह्मी नारायणी माहेश्वरी कौमारी	
अपराजिता वाराही नारसिंहिका	
चेत्यष्टपत्रगाः	कालिको. १
ब्राह्मीमिष्टिं यजेत्तातामहोरात्रेण निर्वपेत्	कुण्डिको. २
ब्राह्मीं वाव स उपनिषदमब्रूमेति	केनो. ४।७
ब्राह्म्यादयः सप्त मातरो नवमे	सूर्यता. ५।१
ब्रूयाद्भद्रमभद्रकम्	शिवो. ७।८१
ब्लू चोदयित्री सूरुतानां चेतन्ती	
सुमतीनाम् [क्र. सं. १।३।११ +	
[वा. सं. १२।१२ +	तै. सं. १।५।११

भ

भक्तवत्सलः स्वयमेव सर्वेभ्यो मोक्ष-
विघ्नेभ्यो भक्तिनिष्ठान्सर्वान्
परिपालयति

त्रि.म.ना.८१४

भक्तानां धारणात्पापं (रुद्राक्षस्य)

दिवारात्रिकृतं हरेत् । लभं तु
दर्शनात्पुण्यं कोटिस्तद्वारणाद्भवेत्

रु. जा. उ. ४

भक्तानां भक्त एव ज्ञातिः

सामर. २२

भक्तानां भक्तैः सह कार्यं, नान्यैः

सामर. २२

भक्तानुकम्पितं देवं जगत्कारण-

मच्युतम्

गणपत्यु. १२

भक्ता राजर्षयस्तथा

भ.गी. ९।३३

भक्तास्तेऽतीव मे प्रियाः

भ.गी. १२।२०

भक्तास्त्वां पशुपासते

भ.गी. १२।१९

भक्तिमान् मे प्रियो नरः

भ.गी. १२।१९

भक्तिमान्यः स मे प्रियः

भ.गी. १२।२७

भक्तियोगान्मुक्तिः

त्रि.म.ना.८१४

भक्तियोगेन सेवते

भ.गी. १४।२६

भक्तियोगो निरुपद्रवः

त्रि.म.ना.८१४

भक्तिरव्यभिचारिणी

भ.गी. १३।१९

भक्तिरस्य (कृष्णस्य) भजनम्

गो.पू. २।२

भक्तिर्भक्त्या भवति

सामर. ९५

भक्तिं मयि परां कृत्वा

भ.गी. १८।६८

भक्तोऽसि मे सखा चेति

भ.गी. ४।३

भक्त्या त्वनन्यया शक्यः

भ.गी. ११।५४

भक्त्या मामभिजानाति

भ.गी. १८।५५

भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव

भ.गी. ८।१०

भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया

भ.गी. ८।२२

भक्त्या नम्रतनोर्विष्णोः प्रसादम-

करोद्विभुः

शरभो. १८

भक्त्या विना ब्रह्मज्ञानं कदापि न

जायते

त्रि.म.ना.८१४

भक्त्या सर्वसिद्धयः सिद्ध्यन्ति

त्रि.म.ना.८१४

भक्त्याऽसाध्यं न किञ्चिदस्ति

त्रि.म.ना.८१४

भक्षणादयुनप्रदादक्षिण्यादारिद्र्य-

नाशिनी...य एवं वेद स वैष्णवो

भवति (तुलसी)

तुलस्यु. २

भगव इति ते प्रतिशुश्राव

छांदो. ४।८।२

भगव इति ह प्रतिशुश्राव

[छांदो. ४।५।१+६।२+७।२

+८।२+९।२

भगवच्छरीरमिदं मैथुनादेवोद्भूतं

संविदपेतं...निरयएवमूत्रद्वारेण

मैत्रे. १।४

भगवत् आदिपुरुषस्य नारायणस्य

नामोच्चारणमात्रेण निर्धूतकलिर्भवति

कलिसं. १

भगवतो वा अहमविद्याऽन्यानवृषि

छां. १।११।२

भगवन् देवाः प्रजां विधारयन्ते

प्रभो. २।१

भगवन्कृत्येव प्रजा विधारयन्ते(मा.पा.)

प्रभो. २।१

भगवन् किमादौ प्रयुक्तं ध्यानं

ध्यायितव्यं किं तद्ध्यानं कौ

वा ध्याता कश्च ध्येयः

अ.शिखो. १

भगवन् कुत एष प्राणो जायते

प्रभो. ३।१

भगवन् कुतो ई वा इमाः प्रजाः

प्रजायन्ते

प्रभो. १।३

भगवन्कोऽवधूतः, तस्य का स्थितिः किं

लक्ष्म किं संसरणमिति

१ अवधू. १

भगवन् लक्ष्म्यासवशाद्भरकोट-

न्यायात्तदभ्यासः कथमिति

ना. प. ६।१

भगवन्तावमे वदतां ब्राह्मणयो-

र्विवदतोर्वाचं श्रोष्यामीति

छांदो. १।८।२

भगवन् भक्तिनिष्ठां मे प्रयच्छ

त्रि.म.ना.८।७

भगवन्मयेवमस्यात्मनो महिमानं

सूचयसीत्यन्यो वा परःकोऽयमात्मा

मैत्रा. ३।१

भगवत्स्वं नो गतिः

मैत्रे. १।४

भगवन् सर्वविजय सहस्रारापराजित ।

शरणं त्वां प्रपन्नोऽस्मि श्रीकरं

श्रीसुदर्शनम्

वनदु. ९२

भगवान्नाभिरस्पृष्टो येन दृष्टः स सर्वदृक्

भगः शक्तिर्भगवान्काम ईश उभा

अ. शां. ८४

दाताराविह सौभगानाम् । सम-

प्रधानौ समसत्त्वौ समोजौ तयोः

शक्तिरजरा विश्वयोनिः

त्रिपुरो. १४

भजतां प्रीतिपूर्वकम्

भ.गी. १०।१०

भजते मामनन्यभाक्

भ.गी. ९।३०

भजत्येकत्वमास्थितः

भ.गी. ६।३१

भजनानन्दोपासकानां न वर्णो न देशो न कालोऽस्ति	सामर. २२	भर्गो देवस्य धीमहि मधुनक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवः रजः मधु द्यौरस्तु नः पिता भुवः स्वाहा	बृह. ६।३।६
भजन्ते मां दृढव्रताः	भ.गी. ७।२८	भर्ता भोक्ता महेश्वरः	भ.गी. १।३।२३
भजन्त्यनन्यमनसः	भ.गी. ९।१३	भर्ता च मे भूयात्	चित्त्यु. ७।१
भजेद्भ्रमरकीटवत् सैव सायुज्यमुक्तिः	मुक्ति. १।२४	भर्ता सन्ध्रियमाणो विभर्ति	चित्त्यु. १।४।१
भद्रमित्याहं भद्रः खल्वयं श्रिया जुष्टः अन्यक्तो. ३		भर्ता स्वानां श्रेष्ठः पुर एताः	बृह. १।३।१८
भद्रं पश्यन्त उपसेदुरग्रे	चित्त्यु. १।१९	भवताऽप्येष एवार्थः कथितो	
[तै.सं. ५।७।४।३+	तै.आ. ३।१।१९	वाग्विदांवर	महो. २।३३
भयप्रदमकल्याणं वैर्यसर्वस्वहारिणम् ।		भवति च सर्वेषु पादेषु चतुरात्मा	नृसिंहो. ३।२
मनःपिशाचमुत्सार्य योऽसि सोऽसि स्थिरो भव	अ.पू. ५।३५	भवति हास्य सुवर्णं य एवमेतत्साम्नः	
भयमोहशोकक्रोधत्यागस्त्यागः	निर्वाणो. ५	सुवर्णं वेद	बृह. १।३।२६
भयं क्रोधमथालस्यमतिस्वप्नाति-		भवति हास्य स्वं य एवमेतत्साम्नः	
जागरम् । अत्याहारमनाहारं		स्वं वेद	बृह. १।३।२५
नित्यं योगी विवर्जयेत्	अ.ना. २८	भवतीत्यनुशुश्रुम	भ.गी. १।४
भयं चाभयमेव च	भ.गी. १०।४	भवतोऽज्ञानमेव च	भ.गी. १।४।१७
भयाज्ञानाभ्यामिन्द्रियसङ्घातैः कम्पन्निव		भवत्यत्यागिनां प्रेत्य	भ.गी. १।८।१२
मृततुल्या मूर्च्छा भवति	पैङ्गलो. २।९	भवन्तः सर्व एव हि	भ.गी. १।११
भयात्तस्याग्निस्तपति भयात्तपति सूर्यः ।		भवत्यखिलजन्तूनां यदन्तस्तद्बुद्धिः	
भयादिन्द्रश्चवायुश्च मृत्युर्धावति पंचमः	कठो. ६।३	स्थितम्	अ. पू. १।३६
भयात्सारङ्गवदेकत्र न तिष्ठेत्	ना.प. ७।१	भवत्यन्नादोऽधिपतिर्य एवं वेद	बृह. १।३।१८
भयाद्रणादुपरतं	भ.गी. २।३५	भवत्यस्यान्नमापश्च पृथिवीचान्नमेत-	
भयेन च प्रव्यथितं मनो मे	भ.गी. १।१।४५	न्मयानि ह्यन्नानि भवन्ति	१ ऐत. ३।१।२
भरद्वाजोऽङ्गिरसे परावरां (ब्रह्मविद्यां		भवत्यस्यान्नमोपधिवनस्पतयोऽन्नम्	१ ऐत. ३।१।३
प्रोवाच)	मुण्डो. १।२	भवन्ति भावा भूतानां	भ.गी. १०।५
भरद्वाजो बृहदाचक्रे अग्नेः	३ ऐत. १।६।२	भवन्ति विविधा रोगाः पवनव्यत्यय-	
भरे भरेषु समुपह्वयाम प्रसासहि	आर्षे. १०।२	क्रमात्	यो. चू. १।१७
(अथ) भर्ग इति भासयतीमाँल्लोका-		भवन्ति सम्पदं दैवीं	भ.गी. १।६।३
निति रञ्जयतीमानि भूतानि		भवन्ति हास्य पशवः, पशुमान्भवति	छांदो. २।६।२
गच्छत इति गच्छत्यस्मिन्ना-		भवन्तो (देवाः) वै न मद्भिन्नाः	गणेशो. ४।१०
गच्छत्यस्मा इमाः प्रजास्तस्मा-		भव भावनया युक्तो मुक्तः परमया	
द्भारकत्वाद्भर्गः	वैत्रा. ६।७	धिया । धारयात्मानमव्यग्रो	
(अथ) भर्ग इति योह वा अस्मिन्नादित्ये		ग्रस्तचित्तं चितः पदम्	महो. ४।९२
निहितस्तारकेऽक्षिणि चैष भर्गाख्यो		भव वर्जितचिन्मात्रं सर्वं	
भाभिर्गतिरस्य हीति भर्गो भर्जति		चिन्मात्रमेव हि	ते. बिं. २।२५
वैष भर्ग इति	वैत्रा. ६।७	भवं यत्कारुद्रतनिम्ना	चित्त्यु. २।१।१
भर्ग इत्यापो ह वै भर्गः	गायत्रीर. २	भवानः सप्रथस्तमः	चित्त्यु. १।७।१
		भवानिदं जगत्सर्वं व्याप्यैव परितिष्ठति	गणेशो. ३।७
		भवानेव गच्छत्विति	बृह. ६।२।४

भवान् भीष्मश्च कर्णश्च	भ. गी. १।८	भस्मोद्धूलितसर्वाङ्गं जटाजूटधरं	
भवाप्ययौ हि भूतानां	भ. गी. ११।२	विभुम्... एवं यः सततं ध्याये-	
भवामि न चिरात्पार्थ	भ. गी. १२।७	देवदेवं सनातनम् । स मुक्तः सर्व-	
भविता न च मे तस्मात्	भ. गी. १८।६९	पापेभ्यो निःश्रेयसमवाप्नुयात्	शां. डि. ३।२।३
भविष्यति पुनर्धनम्	भ. गी. १६।१३	भागमेकं न्यसेद्भूमौ द्वितीयं वेदिमध्यतः।	
भविष्यते स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्थे		तृतीयभागे पूजा स्यादिति लिङ्गं	
संस्तवमवनयति	बृह. ६।३।३	त्रिधा स्थितम्	शिवो. २।३
भविष्याणि च भूतानि	भ. गी. ७।२६	भार्ग्यं सृष्टिरित्यन्ये क्रीडार्थमिति	
भवेदनर्थाय विना प्रमाणं (परमार्थः)	ब्र. वि. ३२	चापरे । देवस्थेषु स्वभावोऽय-	
भवेद्युगपदुत्थिता	भ. गी. ११।१२	मात्रकामस्य का स्पृहा	आगम. ९
भस्मदिग्धाङ्गो रुद्राक्षभूषणो मामेव		भातीत्युक्ते जगत्सर्वं भातं ब्रह्मैव केवलम्	वराहो. २।७२
सर्वभावेन प्रपन्नो मदकपूजानिरतः		भानाभानविहीनात्मा वैदेहीमुक्त एव सः	ते. वि. ४।७९
सम्पूजयेत्	भस्मजा. २।१०	भानुकोटिसमप्रभम् । प्रसन्नं सामवेदाख्यं	पञ्च. ब्र. ६
भस्मधारणमकृत्वा नाश्रीयादापोऽन्न-		भानुनेव जगत्सर्वं भास्यते यस्य तेजसा	२ आत्मो. ८
मन्यद्वा	भस्मजा. १।६	भानुमध्यगतः सशी	ध्या. वि. २६
भस्मनिष्ठस्य दहन्ते दोषा भस्मामि-		भाभिर्गतिरस्य हीति भर्गः	मैत्रा. ६।७
सङ्गमात् । भस्मस्नानविशुद्धात्मा		भारो विवेकिनः शास्त्रं भारो ज्ञानं	
भस्मनिष्ठ इति स्मृतः	बृ. जा. ५।१९	च रागिणः । अशान्तस्य मनो	
भस्मनो यद्यभावस्तदानर्थं भस्मदाह-		भारो भारोऽनात्मविदो वपुः	महो. ३।१५
जन्यमन्यद्वावश्यं मन्त्रपूतं धार्यम्	भस्मजा. १।७	भार्या पुत्रो गृहं धनं सर्वं तेभ्यो देयम्	स्वसंवे. ४
भस्ममुष्टिं समादाय संहितामन्त्र-		भार्यायै रेतः संवत्सरस्य तेजोभूतस्य	
मन्त्रिताम् । मस्तकात्पादपर्यन्तं		भूतस्यात्मभूतस्य त्वमात्माऽसि	कौ. त. १।६
मलस्नानं पुरोदितम्	बृ. जा. ४।२	भावग्राह्यमनीडारुखं भावाभावकरं	
भस्म व्यापांडुरांगः शशिशकलधरो		शिवम् । कलासर्गकरं देवं ये	
ज्ञानमुद्राक्षमालावीणापुस्तैर्विराज-		विदुस्ते जहुस्तनुम्	श्वेता. ५।१४
त्करकमलधरोयोगपट्टाभिरामः ।		भावतीर्थं परं तीर्थं प्रमाणं सर्वकर्मसु	जा. द. ४।५१
...सव्यालः कृत्तिवासाः सततमवतु		भावनाभावमात्रेण सङ्कल्पः क्षीयते स्वयम्	महो. ९।१८३
नोदक्षिणामूर्तिरीशः	द. सू. ९	भावनामखिलांत्यक्त्वा यच्छिष्टं तन्मयो	
भस्मसन्दिग्धसर्वाङ्गो भस्मदीप्तत्रि-		भव [मैत्रे. २।२८ + अ. पू. ५।१०४	वराहो. ४।१९
पुण्ड्रकः । भस्मशायी च पुरुषो		भावनामात्रमेवात्र कारणम्	यो. शि. ३।२३
भस्मनिष्ठ इति स्मृतः	बृ. जा. ९।२०	भावना सर्वभावेभ्यः समुत्सृज्य समु-	
भस्म सर्वावभक्षणात्	बृ. जा. १।६	त्थितः । अवशिष्टं परं ब्रह्म केवलो-	
भस्मसात्कुरुते तथा	भ. गी. ४।३७	ऽस्मीति भावय	अ. पू. ५।९५
भस्मसात्कुरुतेऽर्जुन	भ. गी. ४।३७	भावमव्ययमीक्षते	भ. गी. १८।२०
भस्माधिक्यमभीप्सुस्तु अधिकं गोमयं		भावमात्सर्यतृष्णाशामोहादिरहितः	
हरेत्	बृ. जा. ३।२२	(वर्तते स ब्राह्मणः)	व. सू. ९
भस्मायुधाय विद्महे तीक्ष्णदंष्ट्राय		भावयन्ति चित्तिश्चैत्यं व्यतिरिक्तमि-	
धीमहि । तन्नो ज्वरः प्रचोदयात्	वनदु. २५।९८	वात्मनः । सङ्कल्पतामिवायाति	
५३		बीजमङ्कुरतामिव	महो. ५।१८०

भावयन्मनसा विष्णुं परमात्मान-

मीश्वरम् (यतिः)

ना.प. ५।४९

भाववृत्त्या हि भावत्वं शून्यवृत्त्या हि
शून्यता

ते.वि. १।४९

भावशुद्धिर्हरेर्भक्तिस्तितिक्षा करुणा

तथा ।...आनुशंस्यं सतां सङ्गः

पारमैकान्त्यहेतवः

भवसं. ५।२०

भावसंवित्प्रकटितामनुरूपा च

मारुते । चित्तस्योत्पत्त्युपरमा

वासनां मुनयो विदुः

मुक्तिको. २।२४

भावसंशुद्धिरित्येतत्

भ.गी. १७।१६

भावं भावेन सौम्यं सौम्येन...प्रसति

स्वेन तेजसा

अ.शिरः. ३।३

भावा अप्यद्वयेनैव तस्मादद्वयता शिवा

वैतथ्य. ३३

भावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गुरुं तं नमामि

शु. र. १।१९

भावाभावदशाकोशं दुःखरत्नसमु-

द्रकम् । बीजमस्य शरीरस्य चित्त-

माशावशानुगम्

अ.पू. ४।४०

भावाभावदहनं

निर्वाणो. ७५

भावाभावद्वयातीतं स्वप्रजागरणा-

दिगम् । मृत्युजीवननिर्मुक्तं तत्त्वं

तत्त्वविदो विदुः

अमन. २।६१

भावाभावमजं सर्वमिति मत्वा सुखी भव

अ.पू. ५।६७

भावाभावविनिर्मुक्तं जरामरणवर्जितम् ।

प्रशान्तकलनारम्यं नीरागं पद-

माश्रय

महो. ६।७२

भावाभावविनिर्मुक्तं भावनामात्रगोचरं

यो.शि. ३।२२

भावाभावविहीनोऽस्मि भासा हीनो-

ऽस्मि भास्यहम्

मैत्रे. ३।५

भावाभावादिद्वन्द्वातीतः...परं ब्रह्म

प्राप्नोति

सं. ब्रा. ३।१

भावाभावेपदार्थानां हर्षामर्षविकारदा ।

मलिना वासना येषा सा सङ्ग

इति कथ्यते

अ. पू. ५।५

भावाभावौ ततस्त्यक्त्वा निर्विकल्पः

सुखी भव

महो. ४।१०९

भावा विभवभूमयः । अयश्शलाका-

सदृशाः परस्परमसङ्गिनः

महो. ३।४

भवांश्च सर्वान् विनियोजयेद्यः ।

तेषामभावे कृतकर्मनाशः

श्वेता. ६।४

भावितं तीव्रवेगेन यद्वस्तु निश्चया-

त्मकम् । दृश्यं ह्यदृश्यतां नीत्वा

ब्रह्माकारेण चिन्तयेत्

ते.वि. १।५०

भावितं तीव्रसंवेगादात्मना यत्तदेव

सः । भवत्याशु कपिश्रेष्ठ विगते-

तरवासनः

मुक्ति. २।५८

भावेन गलिते भावे स्वस्थस्तिष्ठामिकेवलः

१ सं. सो. २।३६

भावेष्वरतिरायाता पथिकस्य मरुद्विव

महो. ३।६

भावैरसद्भिरवायमद्वयेन च कल्पितः

वैतथ्य. ३३

भावोऽप्यभावमायाति जीर्यन्ते वै

दिगीश्वराः

महो. ३।५१

भासनाद्रसितम्

वृ. जा. १।६

भासमानमिदं सर्वं मानरूपं परं पदम् ।

पश्यन्वेदान्तमानेन सद्य एव विमुच्यते

वराहो. २।१४

भासस्तवोप्राः प्रतपन्ति विष्णो

भ.गी. १।१३०

भासस्तस्य महात्मनः

भ.गी. १।११२

भासा त्वया व्योम्नि कृतः सुतार्क्ष्यस्त्वं

वै कुमारस्त्वमरिष्टनेमिः

एका. उ. ४

भासा हीनोऽस्मि भाऽस्म्यहं

मैत्रे. ३।५

भास्कराय विद्महे महाशुतिकराय

धीमहि । तन्नो आदित्यः प्रचोदयात्

वनदु. १२१

भास्कराय विद्महे महद्युतिधराय

धीमहि । तन्नो आदित्यः प्रचोदयात्

महाना. ३।१०

भास्याम्यहमिति चन्द्रमाः

बृह. १।५।२२

भास्वतीमेवाप्येति यो भास्वती-

मेवास्तमेति

सुबालो. ९।१३

भास्वती स्मृता चतुर्थः पादो भवति

भवति च सर्वेषु पादेषु चतुरात्मा

नृसिंहो. ३।३

भास्वतीं त्वासादयामि

चित्यु. १।९।१

भाः सत्यस्तस्मिन्नन्तर्हृदये यथा

व्रीहिर्वा यवो वा स एष सर्वस्ये-

शानः सर्वस्याधिपतिः सर्वमिदं

प्रशस्ति

बृह. ५।६।१

मिश्राटनसमुद्योगाद्येन केन नि-

मन्त्रितम् । अयाचितं तु तद्वैशं

भोक्तव्यं च मुमुक्षुभिः

सं. सो. २।६८

भिक्षादि वैदलं पात्रं स्नानद्रव्यम- वारितम् । एतां वृत्तिमुपासीना घातयन्तीन्द्रियाणि च	२सत्र्यासो. १५
भिक्षादि वैदलं पात्रं स्नानद्रव्यम- वारितम् । एवं वृत्तिमुपासीनो यतेन्द्रियो जपेत्सदा	कुण्डिको. १३
भिक्षामात्रेण जीवी स्यात्स यति- र्यतिवृत्तिहा	ना.प. ५।१२
भिक्षामात्रेण यो जीवेत्स पापी यतिवृत्तिहा	प. हं. ७
भिक्षार्थमटनं यस्य विष्मूत्रकरणाय च । योजनान्न परं याति सर्वथा पङ्कुरेव सः	ना.प. ३।६५ कठरु. ४
भिक्षाशी यत्किञ्चिन्नाद्यात्	१सं.सो. २।९९
भिक्षा सर्वत्र लभ्यते	ना. प. ५।११
भिक्षुर्नैहिकामुष्मिकापेक्षः	
भिक्षाशनं दद्यात्पवित्रं धारयेज्जन्तु- संरक्षणार्थम्	२सत्र्यासो. १०
भिक्षुश्चतुर्दशकरणानां न तत्रावकाशं दद्यात्	ना. प. ७।३
भिक्षूणां पटलं यत्र विश्रांतिमगम- त्सदा । तत्रैपदं ब्रह्म तत्त्वं ब्रह्ममात्रं करोतु माम्	भिक्षुको.शीर्षकं
(ॐ अथ) भिक्षूणां मोक्षार्थिनां कुटीचक-बहुदक-हंस-परम- हंसाश्चेति चत्वारः (भेदाः)	भिक्षु षो. १
भिद्यते चेज्जडो भदश्चिदेका सर्वदाखलु भिद्यते हृदयग्रन्थिश्छिद्यन्ते सर्व- संशयाः । क्षीयन्ते चास्य कर्माणि तस्मिन्दृष्टे परावरे [मुण्ड. २।२।८+	रुद्र. ४५ यो.शि. ५।४५
[महो. ४।८२+ अ. पू. ४।३१+	सरस्व. ५६
भिद्यते हृदयग्रन्थिः...क्षीयन्ते परमा- काशे ते यान्ति परमां गतिम्	यो.शि. ६।४०
भिद्येते तासां नामरूपे समुद्र इत्येवं प्रोच्यते एवमेवास्य..षोडशकलाः ...अस्तं गच्छन्ति	प्रश्नो. ६।५
भिद्येते तासां नामरूपे पुरुष इत्येवं प्रोच्यते । एषोऽकशोऽमृतो भवति	प्रश्नो. ६।५

भिन्दन्ति योगिनः सूर्यं योगाभ्यासेन वै पुनः	यो.शि. १।७५
भिन्नं भगव इति (शिष्य आह)	छां. ६।१२।१
भिन्ना प्रकृतिरष्टधा	भ. गी. ७।४
भिन्नाभिन्नं न पश्यन्ति	...
भिन्ने तमसि चैकत्वमेक (मे) एवानु- पश्यति [त्र. विं. १५+	त्रि.वा. ५।१५
भिन्ने पञ्चात्मके देहे गते पञ्चसु पञ्चधा । हंसस्यक्त्वा गतो देहं कस्मिन्स्थाने व्यवस्थितः	पिंडो. २ तैत्ति. १।११।३
भिया देयम्	भ. गी. १।१५
भीमकर्मा वृकोदरः	भ. गी. १।४
भीमार्जुनसमा युधि	नृसिंहो. ६।१
भीषणमभीषणं	
भीषणमित्याह-भीषावा अस्मादादित्य उदेति भीतश्चन्द्रमा भीतोवायुर्वाति भीतोऽग्निर्देहिभीतः पर्जन्यो वर्षति अव्यक्तो. ३	नृ. पू. २।३ भस्मजा. २।६
भीषणं सप्तमं स्थानं (जानीयात्)	नृ. पू. २।३
भीषाऽस्मादग्निश्चेन्द्रश्च	भस्मजा. २।६
भीषाऽस्मादग्निश्चेन्द्रश्च मृत्युर्धावति पञ्चमः [तैत्ति. २।७+	नृ. प. २।१० तैत्ति. २।८
भीषाऽस्माद्वातः पवते	भस्मजा. २।६
[नृ. पू. २।१०+	तैत्ति. २।८
भीषोदेति सूर्यः	भस्मजा. २।६
[नृ. पू. २।१०+	भ. गी. १।२५
भीष्मद्रोणप्रमुखतः	भ. गी. १।११
भीष्ममेवाभिरक्षन्तु	भ. गी. १।१२६
भीष्मो द्रोणः सूतपुत्रस्तथाऽसौ	भ. गी. १।३।२३
मुक्ते प्रकृतिज्ञानं गुणान्	भ. गी. ३।१३
मुञ्जते ते त्वघं पापाः	भ. गी. ५।१३
मुञ्जानं वा गुणान्वितम्	भ. गी. २।५
मुञ्जीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान्	बृह. ५।५।३, ४
भुव इति बाहू द्वौ बाहू द्वे एते अक्षरे	तैत्ति. १।५।२
भुव इति वायुः	तैत्ति. १।६।१
भुव इति वायौ	तैत्ति. १।५।२
भुव इति सामानि	तैत्ति. १।५।१
भुव इत्यन्तरिक्षं	गायत्रीर. २
भुव इत्यन्तरिक्षलोकः	तैत्ति. १।५।३
भुव इत्यपानः	

सुक्ताभरसादिकं गात्रेऽग्निना सह...		भूतसम्मोहने काले भिन्ने तमसि वैखरे ।	
साङ्गोपाङ्गकलेवरं व्याप्नोति	शांडि. १।४।७	अन्तः पश्यन्ति सत्त्वस्था निर्गुणं	
भुक्त्वा जन्मसहस्राणि भूयः संसार-		गुणगह्वरे	मंत्रिको. २
सङ्कटे । पतन्ति केचिद्विधाः...	महो. ५।१४३	भूतस्य जातिमिच्छन्ति वादिनः	
भुजः करिष्यमाणः	चिन्त्यु. १।४।४	केचिदेव हि । अभूतस्यापरे	
भुज्यते शिवसम्प्रीत्यै मिताहारः		धीरा विवदन्तः परस्परम्	अ. शां. ३
स उच्यते	योगकुं. १।४	भूतस्यात्मभूतस्य त्वमात्माऽसि	कौ. त. १।६
भुञ्जन्मृत्राद्युत्सृजन्वा कदाचिन्न तत्रो-		भूतं न जायते किञ्चिद्भूतं नैव जायते	अ. शां. ४
च्छिष्टं भजते शुद्धदेही	सि. शि. ११	भूतं भवद्भविष्यदिति सर्वमोक्षार एव	नृ. पू. ४।२
भुवनाधिपतिविशोपतिपशुपति-		भूतं भविष्यत्प्रभवः क्रियाश्च कालः	
स्थाणुभवाः	सूर्यता. ५।१	क्रमस्त्वं परमाक्षरं च	एका. उ. ६
भुवनानीति तद्विदः	वैतथ्य. २४	भूतं भव्यं भविष्यच्च सर्वं चिन्मात्रमेव हि	ते. वि. २।२८
भुवः प्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना	छांदो. ३।१५।३	(अथ) भूतं भव्यं भविष्यदिति	
भुवः स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये...		कालवत्येषा	मैत्रा. ६।५
संस्तवमवनयति	बृह. ६।३।३	भूतं भव्यं भविष्यदिति सर्वमोक्षार	
भुवोऽन्नं वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा	महाना. ७।१	एव [गणेशो. १।१+	गमो. ता. २।१
भुवो वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा	महाना. ७।२	भूतं भव्यं भविष्यच्च भिकालोदितम्	
भुसुण्डः कालामिरुद्रं अग्नीषोमात्मानं		व्ययम् । तदप्योक्षारमेवायं विद्धि	
भस्मस्नानविधिं पप्रच्छ	बृ. जा. २।१	मोक्षप्रदायकम्	ना. प. ८।६
भूतग्राममचेतसः	भ. गी. १।७।६	भूतं भव्यं यच्च वेदा वदन्ति	श्वेताश्व. ४।९
भूतग्राममिमं कृत्स्नं	भ. गी. ९।८	भूतादिर्महति विलीयते	सुबालो. २।२
भूतग्रामः स एवायं	भ. गी. ८।१९	भूतादिं भित्त्वा महान्तं भिनत्ति	सुबा. १।१२
भूततोऽभूततो वाऽपि सृज्यमाने		भूतादेराकाशं (जायते)	सुबालो. १।१
समा श्रुतिः	अद्वैत. २३	भूतानामन्न एव च	भ. गी. १०।२०
भूतदिक्पालबीजानि यन्नस्याङ्गानि		भूतानामस्मि चेतना	भ. गी. १०।२२
वै दश	त्रि. म. ना. ७।१२	भूतानामीश्वरोऽपि सन्	भ. गी. ४।६
भूतपिशाचशकिनीप्रेतवन्ताक-		भूतानां त्रयमप्येत्सर्वोपरमबाधकम् ।	
नाशको भवति	नृ. षट्च. ८	तत्सुषुप्तं हि यत्स्वप्नं मायामात्रं	ना. प. ८।१८
भूतप्रकृतिमोक्षं च	भ. गी. १३।३५	प्रकीर्तितम्	प्रा. हो. ४।३
भूतप्रेतपिशाचप्रद्वाराक्षसापस्मार-		भूतानि गुणा अनुयाजाः, जिह्वेडा	
भवभीतिभ्योऽभिरक्षणाद्रक्षेति	बृ. जा. १।६	भूतानि तत्त्वसंज्ञानि कूटस्थोऽक्षर-	ना. उ. ता. ३।६
भूतभर्तृ च तज्ज्ञेयं	भ. गी. १३।१७	संज्ञितः	
भूतभावन भूतेश	भ. गी. १०।१५	भूतानि तं परादुर्योऽन्यत्रात्मनो	
भूतभावोद्भवकरः	भ. गी. ८।३	भूतानि वेद [बृ. उ. २।४।६+	४।५।७
भूतभृत्र च भूतस्थः	भ. गी. ९।५	भूतानि पञ्च तन्मात्राणि	महो. १।२
भूतश्राद्धे पृथिव्यादिपञ्चमहाभूतानि		भूतानि यान्ति भूतेज्याः	भ. गी. ९।२५
चक्षुरादिकरणानि चतुर्विधभूत-		भूतानीति च तद्विदः	वैतथ्य. २०
प्रामाण्यं	ना. प. ४।३९	भूताय स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये	
भूतसत्त्वतुरीयभागेन ज्ञानेन्द्रियमसृजत्	पैङ्गलो. २।४	संस्तवमवनयति	बृह. ६।३।३

भूतावासमिमं (शरीरं) त्यजेत्
भूतिर्भूतिमतां सुकृतं कृताय स्वाहा
भूतेन पञ्चमः प्रोक्तः षष्ठः षोडशतः
स्वरात्
भूतेन्द्रियार्थानतिक्रम्य ततः प्रव्रज्याज्यं
धृतिदण्डं धनुर्गृहीत्वाऽनभिमान-
मयेन चैवेपुणा तं...निहत्याद्यम्
भूतेभिर्देवेभिरभिष्टुतोऽहमेव
भूतेषु भूतेषु विचिंत्य धीराः प्रेत्यात्मा-
लोकादमृता भवन्ति
भूतेष्वहमवस्थितः
भूत्यै न प्रमदितव्यम्
भूत्वा तत्र गतप्राणः शनैरथ
समुत्सृजेत्
भूत्वा पुनः सौम्यवपुर्महात्मा
भूत्वा भूत्वा प्रलीयते
भूत्वा भूत्वा स्थिरं योगी
भूत्वा यास्यसि लाघवम्
भूदेवी ससागराम्भस्सप्तद्वीपा वसुन्धरा
भूरादिचतुर्दशवनानामाधाराधेया
प्रणवात्मिका भवति
भूः प्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना
भूभारमखिलं निचखान
भूमा त्वेव विजिज्ञासितव्यः
भूमानन्दस्वरूपोऽस्मि
भूमानंप्रकृतिध्यात्वाकृतकृत्योऽमृतोभवेत्
भूमानं भगवो विजिज्ञासे
भूमाव्यस्मिण्डं निहितं यथाऽचिरेणैति
भूमित्वम्...प्रणश्यति चित्तं तथा
भूमिकात्रितयं जाग्रच्चतुर्थी स्वप्न उच्यते
भूमिकात्रितयाभ्यासात् (सत्त्वापत्ति-
ज्ञानभूः)
भूमिकात्रितयाभ्यासादज्ञाने क्षय-
मागते । समं सर्वत्र पश्यन्ति
चतुर्थी भूमिकां गताः
भूमिकापञ्चकाभ्यासाच्चित्ते(५४-)तु
विरतेर्वशात् । सत्त्वात्मनिस्थितेशुद्धे
सत्त्वापत्तिरुदाहृता [महो. ५।३०+ वराहो. ४।६

ना.प. ३।४८

पारमा. ३।६

सूर्यता. २।३

मैत्रा. ६।२८

भस्मजा. २।५

केनो. २।५

वासुदे. ९

तैत्ति. १।११११

क्षुरिको. ५

भ.गी. १।१५०

भ.गी. ८।१९

योगो. २३

भ.गी. २।३५

सीतो. १०

छां. ३।१५।३

सङ्कर्षणो. २

छां. ७।२३।१

ते.वि. ३।१३

सौ. ल. १५

छां. ७।२३।१

मैत्रा. ६।२७

अक्षुप. ३५

महो. ५।३०

अक्षुप. ३३

भूमिकापञ्चकाभ्यासात्स्वात्मारामतया

भृशम् । पदार्थभावना नाम षष्ठी

भवति भूमिका

वराहो. ४।८, ९

भूमिकासप्तकं चैतद्धीमतामेव गोचरम्

महो. ५।३९

भूमित्रयेषु विहरन्सुसुक्ष्मवति

वराहो. ४।१

भूमिप्राऽस्य कीर्तिर्भवति

३ऐत. २।५।३

(ॐ) भूमिरन्तरिक्षं द्यौरित्यष्टाक्ष-

राणि [वृ.उ. ५।१४।१+]

गायत्र्यु. १

भूमिरापोऽनलो वायुराकाशश्चेतिपञ्चकः

१यो.त. ८३

भूमिरापोऽनलो वायुः खं मनो बुद्धि-

रेव च [ते.वि. ९।७६+]

भ.गी. ७।४

भूमिरापस्तथा तेजो वायुर्व्योमं च

चन्द्रमाः । सूर्यः पुमांस्तथा चेति

मूर्तयश्चाष्ट कीर्तिताः

ना.पू.ता. १।२

भूमिर्धेनुर्धरणी लोकधारिणी

[महाना. ४।५+सुदर्श. ३+]

यज्ञोप. ३

भूमिर्माता दितिर्नो जनित्रं भ्राताऽन्त-

रिक्षमभिः शस्त एनः

सहवै. १०

[अथर्व. ६।१२०।२+]

तै.आ. २।६।२

भूमिशायी ब्रह्मचारी निष्कामो गुरु-

भक्तिमान् (राममंत्रं जपेत्)

रामर. ४।३

भूमिषट्चिराभ्यासाद्भेदस्यानुपलं-

भनात् । यत्स्वभावैकनिष्ठत्वं

सा ज्ञेया तुर्यगा गतिः

महो. ५।३४

भूमिं जले जलं वह्नौ वह्निं वायौ वायु-

माकाशे चाकाशमहङ्कारे चाहङ्कारं

महति महदव्यक्तेऽव्यक्तं पुरुषे

क्रमेण विलीयते

पैङ्गलो. ३।३

भूमिः शय्याऽस्ति विस्तीर्णा यतयः

केन दुःखिताः

१सं.सो. २।९९

भूमेर्वितन्वन् प्रतरन्प्रकामः पोष्यमानः

पञ्चभिः स्वगुणैः प्रसन्नैः सर्वाणि

मां धारयिष्यसि स्वाहा

पारमा. २।५

भूमैव सुखं भूमात्वेवविजिज्ञासितव्यः

छां. ७।२३।१

भूमौ तिष्ठति भूमिस्तं न वेद स ह्यात्मा

गोपालो. १।९

भूमौ दर्भाक्षने रम्ये..कृत्वामतोमयी..

अ.ना. १८-२१

भूमौ वा पतितं व्योम व्योमपुष्पं

सुगन्धकम्

ते.वि. ६।९७

भूम्यादित्यान्तरे यस्तु छादयेच्चतुर-
ङ्गुलम् । तां तु सन्ध्यां परां
विद्याच्छायासम्भेदने परे सन्ध्या. ११
भूय एव तपसा ब्रह्मचर्येण श्रद्धया
संवत्सरं संवत्स्यथ यथाकामं
प्रशान्पृच्छथ प्रश्नो. ११२
भूय एव नो भगवन्विज्ञापयत्विति नृसिंहो. ७११
भूय एव महाबाहो भ.गी. १०११
भूय एव मा भगवान् विज्ञापयतु +१०१३+
[छांदो. ६।८।७+१।४+१०।३+ ११।३+१२।३
भूयश्च सृष्ट्वा त्रिदशानथेशीसर्वाधिपत्यं
कुरुते भवानी गृह्यका. ६४
भूयश्चान्ते विश्वमायानिवृत्तिः
[श्वेता. १।१०+ ना. प. ९।९
भूयस्तेनैव मार्गेण जात्राय धावति
सम्राट् सुवालौ. ४।४
भूयस्तेनैव मार्गेण स्वप्रस्थानं नियच्छति परत्र. २
भूयस्तेनैव स्वप्राय गच्छति जलौकावत् ब्रह्मो. १
भूयः कथय तृप्तिर्हि भ.गी. १०।१८
भूयः सृष्ट्वा यतयस्तथेशः सर्वाधिपत्यं
कुरुते महात्मा श्वेता. ५।३
भूयाद्भूयो द्विपञ्चाभयवरदकरातप्त-
कार्तस्वराशुभ्राभ्राभेभयुग्मद्वय-
करधृतकुम्भाद्विरासिच्यमाना सौभाग्य. ३
भूयासमिति यो द्रष्टा सोऽहं विष्णु-
मुनीश्वर वराहो. २।८
भूयासं चाक्षयं चापपुनर्मृत्युं जयति,
ब्रह्मणः सायुज्यं गच्छति सहवै. १८
भूयो जन्मविनिर्मुक्तं जीवन्मुक्तस्य
तन्मनः । स रूपोऽसौ मनोनाशो
जीवन्मुक्तस्य विद्यते मुक्ति. २।३४
भूयो येन (जीवितेन) न शोच्यते महो. ३।१२
भूरग्नये च पृथिव्यै च महते च स्वाहा महाना. ७।३
भूरग्नये पृथिव्यै स्वाहा महाना. ७।२५
भूरजोऽवधौ समुत्पन्ने जगद्भवतु सर्वदा ते. वि. ६।८१
भूरन्नमग्नये पृथिव्यै स्वाहा, भुवोऽन्नं
वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा महाना. ७।१
भूरसि भुवोऽसि सुवरसि भूर्भूतये स्वाहा पारमा. ५।६

भूरिति भुवो लोकः । भुव इत्यन्तरिक्ष-
लोकः । स्वरिति स्वर्गलोकः ।
महरिति महर्लोकः । जन इति
जनो लोकः । तप इति तपो-
लोकः । सत्यमिति सत्यलोकः गायत्रीर. २
भूरिति वा अग्निः तैत्ति. १।५।२
भूरिति वा अयं लोकः तैत्ति. १।५।१
भूरिति वा ऋचः तैत्ति. १।५।२
भूरिति वै प्राणः तैत्ति. १।५।३
भूरिति व्याहृतिर्गायत्रं छन्दस्त्रिवृतं
स्तोमं प्राचीं दिशं वसन्तमृतुं वाच-
मध्यात्मं जिह्वां रसमितीन्द्रिया-
ण्यन्वभवन् २प्रणवो. ३
भूरित्यग्नौ प्रतितिष्ठति तैत्ति. १।६।१
भूरित्यग्भ्यो भुवरिति यजुर्भ्यः स्वरिति
सामभ्यः छां. ४।१७।३
भूर्भुवं वा भुवो वा सुवो वा किञ्चि-
त्स्वनन्तं सुषुवे सर्वस्य दातारम-
जरं जरित्रे स्वाहा पारमा. ८।६
(अथ) भूर्भुवः स्वरिति लोकवत्येषा
भूर्भुवः स्वरित्येषैवास्य प्रजापतेः
स्थविष्ठा तनूर्या लोकवतीति ।
स्वरित्यस्याः शिरो नाभिर्भुवो मैत्रा. ६।६
भूः पादा आदित्यश्चक्षुः मैत्रा. ६।६
भूर्भुवः स्वर्लोकि स्वर्गभूपातालानि
त्रिपुराणि त्रि. ता. १।१
भूर्भुवः सुवरग्न ओम् महाना. ७।२
भूर्भुवः सुवरन्नमोम् महाना. ७।१
भूर्भुवः सुवरन्नं चन्द्रमसे दिग्भ्यः स्वाहा महाना. ७।१
भूर्भुवः सुवः ब्रह्म स्वयम्भु चित्त्यु. ६।१
भूर्भुवः सुवरिति वा एतास्त्रिस्तो
व्याहृतयः तैत्ति. १।५।१
भूर्भुवः सुवर्ब्रह्मेतदुपास्वैतत्तपः म. ना. ७।८
भूर्भुवः सुवर्महरोम् महाना. ७।३
भूर्भुवः सुवश्चन्द्रमसे दिग्भ्यः स्वाहा महाना. ७।२
भूर्भुवः सुवश्चन्द्रमसे च नक्षत्रेभ्यश्च
दिग्भ्यश्च महते च स्वाहा महाना. ७।३
भूर्भुवः सुवश्छन्द ओम् महाना. ७।६
(ॐ) भूर्भुवः सुवरिति व्याहृतयः २प्रणवो. १८

भूर्भुवः स्वरिमे लोकाश्चन्द्रसूर्याग्नि- देवताः । यासुमात्रासु तिष्ठन्ति तत्परं ज्योतिरोमिति	यो.शि. ६।५६
भूर्भुवः स्वरिमे लोकाः सोमसूर्याग्नि- देवताः । यस्य मात्रासु तिष्ठन्ति तत्परं ज्योतिरोमिति	यो. चू. ८५
भूर्भुवः स्वर्महर्जनस्तपः सत्यं तलं वितलं सुतलं रसातलं तलातलं महातलं पातालं..एवं..ब्रह्मांडं..	राधोप. १।२
भूर्भुवः स्वः, तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि [प्रवर्ग्या. ३+	वा.सं. ३६।३
भूर्भुवः स्वः। ते रायस्पते वाजिपते गोपते ऋग्यजुस्सामाथर्वाङ्गिरः- पते नमो ब्रह्मपुत्राय	ग. पू. १।५
भूर्भुवः स्वः स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये स ५ स्रवमवनयति	बृह. ६।३।३
भूर्लोकः पादयोस्तस्य भुवर्लोकस्तु जानुनि । सुवर्लोकः कटीदेशे नाभिदेशे महर्जगत्	ना. बिं. ३
भूश्च नारायणः, भुवश्च नारायणः भूषणं नक्षत्राणि	ना. उ. ता. १।५
भूस्ते आदिर्मध्यं भुवः स्वस्ते शीर्षं [अ. शिरः. १।१+	सन्ध्यो. २३
भूस्ते दधामि, भुवस्ते दधामि, स्वस्ते दधामि सर्वं त्वयि दधामीति	बृह. ६।४।२५
भूर्त्वादिर्मध्यं भुवस्ते स्वस्ते शीर्षं विश्वरूपोऽसि	चतुर्वे. ८
भूः प्रपद्ये भुवः प्रपद्ये स्वः प्रपद्ये भूर्भुवः स्वः प्रपद्ये	सहवै. २२
भूः स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये स ५ स्रवमवनयति	बृह. ६।३।३
भृगुपुत्रः प्रकृतिपुरुषमयो हि स धनद इति प्रकृतिर्माया पुरुषः शिव इति	ग. पू. २।८
भृगुर्वै वारुणिवरुणं पितरमुपससार अधीहि भगवन्ब्रह्मेति	तैत्ति. ३।१
भृगुस्तस्मै यतो विशन्ति तद्विजिज्ञासस्व भृत्योऽभिमतकर्तृत्वान्मन्त्री सर्वार्थि-	तैत्ति. ३।११
कारणात् । सामन्तश्चन्द्रियाक्रान्ते- र्मेनो मन्ये विवेकिनः	महो. ५।७९

भृष्टबीजसमुत्पन्नेवृद्धिश्चेज्जगदस्तु सत् भेददृष्टिरविद्येयं सर्वथा तां विसर्जयेत्	ते. बिं. ६।९४ महो. ५।११३
भेदनिम्नाः (भिन्नाः) पृथग्वादा- स्तस्मात्ते कृपणाः स्मृताः	अ. शां. ९४
भेदस्तयोर्विकारः स्यात्सर्गं न ब्रह्मणि कचित् (विभाति ब्रह्मसर्गयोः)	सरस्व. ४७
भेदः सर्वत्र मिथ्यैव धर्मादिरनिरूपणात् । अतश्च कारणं नित्यमेकमेवाद्वयं खलु	पञ्चम. ३३
(ततः) भेदाभावात् कदाचिद्ब्रह्मि- र्गतेऽपि मिथ्यात्वमानात्	मं. प्रा. २।६
भेदाभेदस्तथा भेदाभेदः साक्षात्परात्मनः। नास्ति स्वात्मातिरेकेण स्वयमेवास्ति सर्वदा	पा. ब्र. ३१
भेषजकृतो ह वा एष यज्ञो यत्रैवंविद्ब्रह्मा भवति	छांदो. ४।१।७।८
भैक्षाशनं च मौनित्वं तपो ध्यानं विशेषतः । सम्यग्ज्ञानं च वैराग्यं धर्मोऽयं भिक्षुके मतः	ना. प. ५।४४
भैक्षेण वर्तयेन्नित्यं नैकान्नाशी भवेत् कचित् । नेरीक्षन्ते त्वनुद्विग्नास्त- द्वहं यत्नतो ब्रजेत्	१ सं. सो. २।६०
भैक्षेण वर्तयेन्नित्यं नैकान्नाशी भवेत् कचित् । चित्तशुद्धिर्भवेद्यावत्ताव- न्नित्यं चरेत्सुधीः	ना. प. ५।४६
भैषज्याहारपात्राणि वस्त्रशय्यासनं गुरोः । आनयेत्सर्वयत्नेन प्रार्थ- यित्वा धनेश्वरान्	शिवो. ७।२७
भो किमादौ किं जातमिति सद्योजातं भोक्ता च प्रभुरेव च	पं. भ्र. १
भोक्ता भोग्यश्च यद्वेत् भोक्ता भोग्यं प्रेरितारं च मत्वा सर्वं	भ. गी. ९।२४
प्रोक्तं त्रिविधं ब्रह्ममेतत् भोक्तारं यज्ञतपसां	कैव. १८
भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते भोक्तेति वै (च) भोक्तृविदो भोग्य-	श्वेताश्व. १।१२
मिति च तद्विदः भोगशक्तिर्भोगरूपा... सर्वं क्रियते	भ. गी. ५।२९
भोगान्ददाति विपुलान् लिङ्गे सम्पूजितः शिवः	भ. गी. १३।२१
	वैतथ्य. २२
	सीतो. २७
	शिवो. ७।७३

भोगान्भुक्त्वा च मुच्यन्ते प्रलये
 कर्मयोगिनः शिवो. १।३१
 भोगाभोगा महारोगाः सम्पदः परमा-
 पदः । वियोगायैव संयोगा आधयो
 व्याधयोऽधियाम् अक्षुप. २६
 भोगेच्छामात्रको बन्धस्तत्यागो
 मोक्ष उच्यते महो. ५।९७
 भोगेच्छां दूरतस्त्यक्त्वात्रयमेतत्समाचर
 भोगेभ्यो ह्यरतिर्जाता दृश्याद्वा
 सकलादिह महो. २।७१
 भोगैकवासनां त्यक्त्वा त्यज त्वं
 भेदवासनाम् महो. ४।१०९
 भोगैश्वर्यगतिं प्रति भ.गी. २।४३
 भोगैश्वर्यप्रसक्तानां भ.गी. २।४४
 भोग्यमजीजनत् बह्वचो. १
 भोजनं तामसप्रियम् भ.गी. १।७।१०
 भोजयेत्तदशांशतः रामर. ४।८
 भोजयेद्व्रतितन्त्रात्र स्वगुरुं च विशेषतः शिवो. ७।७७
 भोज्यमिति च तद्विदः वैतथ्य. २२
 भो पवित्रं सुलभं सुकरम् कात्याय. १
 भो प्रजापते त्वमव्यक्तादुत्पन्नोऽसि
 व्यक्तं ते कृत्यमिति अव्यक्तो. २
 भो भगवन् ब्रह्मपुत्र कथं मुक्त्युपायोऽ.. ना.प. १।१
 भो भगवन् ब्रह्मविष्णुरुद्राणां मध्ये
 को वाऽधिकतरो ध्येयः... शरभो. १
 भौमाश्विन्यां महादेवीसन्निधौ जप्त्वा
 महामृत्युं तरति देव्यु. २६
 भ्रमतीव च मे मनः भ.गी. १।३०
 भ्रमदसि...प्रस्तब्धमस्येकशफमसि(मा.पा.)बृ.उ.६।३।४
 भ्रमरकीटकार्येण दीक्षिताः शिव-
 योगिनः शिवपूजापथे गुरुपूजा-
 विधौ च महेश्वरपूजनान्मुक्ताः रुद्रोप. ३
 भ्रमरकीटन्यायेन शरीरत्रयमुत्सृज्य
 सन्न्यासेनैव देहत्यागं करोति
 स कृतकृत्यो भवति ना.प. ३।८७
 भ्रमविश्रान्तशकुनिः पक्षौ संहृत्य
 तथा जीवोऽपि जाग्रत्स्वप्नप्रपञ्चे
 व्यवहृत्य श्रान्तोऽज्ञानं प्रविश्य
 स्वानन्दं भुङ्क्ते पैङ्गलो. २।८

भ्रमः पञ्चविधो भाति तदेवेह समु-
 च्यते । जीवेश्वरौ भिन्नरूपाविति
 प्राथमिको भ्रमः । आत्मनिष्ठं
 कर्तृगुणं वास्तवं वा द्वितीयकः ।
 शरीरत्रयसंयुक्तजीवः सङ्गी तृतीयकः ।
 जगत्कारणरूपस्य विकारित्वं
 चतुर्थकः । कारणाद्विज्ञजगतः
 सत्यत्वं पञ्चमो भ्रमः अ.पू.१।१३
 भ्रष्टबीजोपमा येषां पुनर्जननवर्जिता ।
 वासनारसनाहीना जीवनमुक्ताहिते.. अ.पू.४।५२
 भ्रष्टबीजोपमा भूयो जन्माङ्कुर-
 विवर्जिता । हृदि जीवद्विमुक्तानां
 शुद्धा भवति वासना १सं.सो.२।४३
 भ्राजिष्णवे विश्वहेतवे नमः सूर्यो. ६
 भ्रातरं वा स्वसारं वा छां. ७।१५।२
 भ्राताऽन्तरिक्षमभिःस्त एनः सहवै. १०
 भ्रातृहा त्वमसि छां. ७।१५।२
 भ्रातृन्वा भोजयेच्छास्त्रे पुत्रं वापि
 गुणान्वितम् । आत्माच वापि इतिहा. ७७
 भुञ्जीत न विप्रं वेदवर्जितम् मुक्ति. २।६०
 भ्रान्तं पश्यति दुर्दृष्टिः सर्वं मदवशादिव
 भ्रान्ता एवाखिलास्तेषां क मुक्तिः वराहो.२।५५
 केह वा मुखं निर्वाणो. ७
 भ्रान्तिहरणम्
 भ्रुवोरन्तर्गता दृष्टिर्मुद्रा भवति खेचरी !
 न रोगो मरणं तस्य न निद्रा न
 क्षुधा तृषा
 भ्रामयन् सर्वभूतानि
 भ्रुवोर्ग्राणस्य च यः सन्धिः स
 एव द्योलोकस्य परस्य च
 सन्धिर्भवति [जावा. ३।४
 भ्रुवोर्मध्ये प्राणमावेक्ष्य सम्यक्
 भ्रुवोर्मध्ये ललाटस्थं तज्ज्ञेयं च
 निरञ्जनम्
 भ्रुवोर्मध्ये ललाटे तु नासिकायास्तु
 मूलतः । जानीयादमृतं स्थानं
 तद्ब्रह्मायतनं महत् ध्या.वि. ४०

भूचक्रं सप्तमं विद्याद्विन्दुस्थानं च
तद्विदुः । भ्रुवोर्मध्ये वर्तुलं च
ध्यात्वा ज्योतिः प्रमुच्यते योगरा. १५
भ्रूणहत्यां वा एते प्रान्ति [त्रिसुप. २+ महाना. १२।२
भ्रूणहाऽभ्रूणहा (भवति) बृह. ४।३।२२
भ्रूदहरादुपरि सच्चिदानन्दतेजःकूटरूपं
परं ब्रह्मावलोकयन्तद्रूपो भवति अद्वयता. १
भ्रूमध्यदृष्टिरप्येषा मुद्रा भवति खेचरी १यो. त. ११८
भ्रूमध्यनिलयो विन्दुः शुद्धस्फटिक-
सन्निभः । महाविष्णोश्च देवस्य
तत्सूक्ष्मं रूपमुच्यते यो. शि. ५।३४

(तत्र) भ्रूमध्यं गतो जीव आपाद-
मस्तकं व्याप्य कृषिभ्रवणाद्यखिड-
क्रियाकर्ता भवति पैङ्गलो. २।७
भ्रूमध्ये चित्तसंयमात्तपोलोकज्ञानं शांदि. १।७।५२
भ्रूमध्ये तारकालोकशान्तावंतमुपा-
गते । चेतनैकतने बद्धे प्राणस्पंदो
निरुद्धयते शांदि. १।७।३३
भ्रूमध्ये सच्चिदानन्दतेजःकूटरूपं
तारकं ब्रह्म मं. ब्रा. १।२
भ्रूयुगमध्यविले दृष्टिं तद्द्वारोर्ध्वस्थित-
तेज आविर्भूतं तारकयोगो भवति अद्वयता. ६
भ्रूयुगमध्यविले तेजस आविर्भावः मं. ब्रा. १।४

म

मकरन्दं पिबन्मृज्जो गन्धान्नापेक्षते
यथा । नादासक्तं सदा चित्तं
विषयं न हि काङ्क्षति ना. वि. ४२
मकारतुरीयांशा पञ्चमी वराहो. ४।१
मकारभावे प्राज्ञस्य मानसामान्य-
मुत्कटम् । मात्रासम्प्रतिपत्तौ तु
लयसामान्यमेव च आगम. २१
मकारमूर्तिः कृष्णाङ्गी वृषवाहिनी
वृद्धा त्रिशूलधारिणी सरस्वती
भवति शांदि. १।६।१
मकारवाच्यः शिवस्वरूपो हनुमान् तारसा. ३।८
मकारश्चतुर्थी किंस्थानमित्युभा-
वोष्टौ स्थानम्. २ प्रणवो. १६
मकारश्च पुनः प्राज्ञं आगम. २३
मकारश्चामि- (स्त्वमि-) सङ्काशो
विधूमो विद्युतोपमः [ब्र. वि. ८+ १ प्रणवो. ८
मकारश्चाप्यकारश्च ह्युकारश्चेति
कीलकम् गुह्यका. ८२
मकारस्तामसः कृष्णो रुद्रश्चेति
तथोच्यते यो. चू. ७६
मकारस्तृतीयकूटाक्षरो भवति श्रीवि. ता. १।२
मकारस्तृतीयाक्षरो भवति रामो. १।२
मकारस्त्वम्पदार्थवान् रामर. ५।१३
मकारस्थूलंशे सुषुप्तविश्वः वराहो. ४।१
मकारं तु स्मरन् पश्चाद्रेचयेदिडया-
ऽनिलम् जा. द. ६।९

मकारः शतावयवोपेतः ना. प. ८।२
मकारः सप्तसावयवान्वितः तुरीयो. १
मकाराक्षरसम्भूतः शिवस्तु हनुमान्
स्मृतः । विन्दुरीश्वरसंज्ञस्तु
शत्रुघ्नश्चक्रराट् स्वयम् तारसा. २।२
मकारे च भ्रुवोर्मध्ये प्राणशक्त्या
प्रबोधयेत् ब्र. वि. ७०
मकारे जाम्रप्राज्ञः प. हं. प. १०
मकारेण ब्रह्मणाऽनुसन्दध्यात् नृसिंहो. ७।४
मकारेण मनआद्यवितारं मन-
आदिसाक्षिणमन्विच्छेत् नृसिंहो. ७।५
मकारे तु लयं प्राप्ते तृतीये प्रणवांशके
मकारे लभते नादमर्धमात्रा तु
निश्चला १ यो. त. १३९
मकारे लीयते रुद्रः प्रणवो हि
प्रकाशते यो. चू. ७८
मकारे व्यञ्जनमित्याहुः २ प्रणवो. १२
मकारोऽभ्युदयार्थत्वात् स मायेति
च कीर्त्यते... रामर. ९।७
मकारो रुद्रो भवति तारसा. १।४
मकारोऽस्मि सनातनः मैत्रे. ३।११
मकारो हृदि सुमितः यो. चू. ७४
मधवन्वच्छांतद्वयः प्रात्राजीः सार्धं
विरोचनेन किमिच्छन्पुनरागमः
[छान्दो. ८।९।२+१०।३+ +११।२
मधवसेतद्विजानीहि किमेतद्यश्मिति केनो. ३।११

मघवन्मर्त्यं वा इदं शरीरमात्तं
मृत्युना छांदो. ८।१२।१
मघाद्यं अविष्टार्धमाग्नेयं क्रमेणोत्क-
मेणसापार्थं अविष्टार्धान्तं सौम्यम् मैत्रा. ६।१४
मघित्तः सततं भव भ. गी. १८।९७
मघित्तः सर्वदुर्गाणि भ. गी. १८।५८
मघित्ता मद्गतप्राणाः भ. गी. १०।९
मघित्तनं मत्कथनमन्योन्यं मत्प्र-
भाषणम् । मदेकपरमो भूत्वा
कालं नय महामते वराहो. २। ४६
मज्जातः शुक्रं, शुक्रशोणितसंयोगा-
दावर्तते गर्भः गर्भो. २
मज्जा निधनम् छांदो. २।१९।१
मज्जामेदोभ्यां सम्पूर्णं शिराजाल-
समावृते । नवद्वारे पुरे देहे
ममत्वं च शरीरके दुर्वासो. २।७
मम्भकं शुक्रवस्त्रं च स्त्रीकथालौल्य-
मेव च । दिवा स्वापं च यानं
च यतीनां पतनानि षट् ना. प. ३।७१
मटचीहतेषु कुरुष्वाटिक्या सह
आययोगस्तिर्ह चाक्रायण
इभ्यग्रामे प्रद्राणक उवास छांदो. १।१०।१
मटचीहतेषु कुरुष्वाटिक्यासह[मा.पा.]छां. १।१०।१
मणिकर्ण्यो मम क्षेत्रे गङ्गायांवातटे
पुनः । अत्रियेत देही तज्जन्तोर्मु-
क्तिर्नातो वरान्तरम् रामो. ता. ३।३
मणिपूरकचक्रं हृदयचक्रं, अष्टदल-
मधोमुखम् । तन्मध्ये ज्योतिर्म-
यलिङ्गाकारं ध्यायेत् सौभाग्य. २७
मणिपूरं नाभिदेशं हृदयस्थमना-
हतम् । विशुद्धिः कण्ठमूले च
आज्ञाचक्रं च मस्तकम् योगकुं. ३।११
मणिबन्धे तथा गुल्फे स्फुरणं यस्य
नश्यति । षण्मासावधिरतस्य
जीवितस्य स्थितिर्भवेत् त्रि. प्रा. १२३
मणिबन्धे द्वादशैव स्कन्धे पञ्चशतं
वहेत् । अष्टोत्तरशतैर्मालामुप-
वीतं प्रकल्पयेत् रु. जा. १६

(यद्वा) मण्डलाद्वा स्तनविम्बमेकं
मुखं चाधस्त्रीणि गुहासदनानि त्रिपुरो. ११
मत् एव केषाञ्चित्कैश्चिद्भेदः स्वसंवे. ३
मत् एव तन्निष्ठाः मत् एव न
निर्वाणं नो निरय इति स्वसंवे. २
मत् एव न श्वानगर्दभौ स्वसंवे. ३
मत् एव यत्र विरिञ्चिविष्णुरुद्रा
ईश्वरश्च गच्छन्ति स्वसंवे. ३
मत्तङ्ग भगवन्गुरो राजश्यामला-
रहस्योपनिषदं मेऽनुब्रूहि राजश्या. १
मत्तं यस्य न वेद सः केनो. २।३
मत्तश्च मन्तयितव्यं च नारायणः सुबालो. १
मत्ता बुद्धिर्जनार्दन भ. गी. ३।१
मतिर्नाम वेदविहितकर्ममार्गेषुश्रद्धा
मतिविज्ञानसम्पत्तिशुद्ध्ये (रुद्राक्षं) शांडि. १।२१
धारयेत्सुधीः रु. जा. ३०
मतिस्त्वेव विजिज्ञासितव्या छांदो. ७।१८।१
मत्कर्मकृन्मत्परमः भ. गी. ११।९५.
मत्कर्मपरमो भव भ. गी. १२।१०
मत्त एव पृथग्विधाः भ. गी. १०।५
मत्त एवेति तान् विद्धि भ. गी. ७।१२
मत्तप्रेरावतोबद्धः सर्षपीकोणकोटरे महो. ४।६४
मत्तः कश्चिन्नान्यो व्यतिरिक्त इति
फलपत्रोदकाहारः पर्वतवनदेव-
तालयेषु सञ्चरेत् ना. प. ४।४८
मत्तः परतरं नान्यत् भ. गी. ७।७
मत्तः प्रकृतिपुरुषात्मकं जगच्छून्यं
चाशून्यं च अहमानन्दानानन्दाः
विज्ञानाविज्ञाने अहम् देव्यु. १
मत्तः सर्वं प्रवर्तते भ. गी. १०।८
मत्तः सर्वाणि भूतानि मत्तः सर्वं
चराचरम्, भवन्तो वै न मज्जिन्नाः गणेशो. ४।९
मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च भ. गी. १५।१५
मत्तो न कश्चिन्नान्यो व्यतिरिक्त
इत्यात्मन्यालोच्य...देहपतन-
पर्यन्तं स्वरूपानुसन्धानेन वसेत् ना. प. ७।३
मत्तोऽन्यदस्ति चेन्मिथ्या यथा
महमरीचिका ते. बिं. ६।७३
मत्तो व्यतिरिक्तः कश्चिन्नास्तीति तुरीयाती. ३

मत्पादाकृतयश्च ऊर्ध्वपुण्ड्राणासादयः
 स्मृताः रेखा द्वादशकस्थाने ऊर्ध्वपुं. ६
 मत्प्रसादाच्चरिष्यसि भ. गी. १८।६८
 मत्प्रसादादवाप्नोति भ. गी. १८।५६
 मत्वा धीरो न शोचति कठो. ६।६
 मत्सरो मुष्टिकोऽजयः कृष्णो. १४
 मत्संस्थामधिगच्छति भ. गी. ६।१५
 मत्सान्निध्यात्प्रवर्तन्ते देहाद्या
 अजडा इव सर्वसारो. ९
 मत्सारभूतं यशस्त्यान्मथुरा सा
 निगद्यते गोपालो. २।२५
 मत्स्थानि सर्वभूतानि भ. गी. ९।४
 मत्स्थानीत्युपधारय भ. गी. ९।६
 मत्स्यकूर्मवराहनारसिंहवामनराम-
 रामकृष्णबुद्धकल्किसद्योजात-
 वामदेवा अघोरतत्पुरुषेशानपर-
 मेश्वराः षोडशदलाः ना. पू. ता. ६।१
 मत्स्वरूपपरिज्ञानात्कर्मभिर्नसबध्यते वराहो. २।२८
 मत्स्वरूपमेव सर्वं मद्भ्यतिरिक्तमणु-
 मात्रं न विद्यते त्रि. म. ना. ८।१
 मत्स्वरूपस्त्वयं ज्ञेयो बिल्ववृक्षो
 विधानतः १ बिल्वो. २
 मथुरावन-मधुवनमहावन-खादिरवन-
 भांडीरवननंदीश्वरवननंदवनानंद-
 वनखांडवनपलाशवनाशोकवन
 केतकवन-द्रुमवन-गन्धमादनवन-
 शेषशायिवन-श्यामायुवन-भुज्यु-
 वन-दधिवन-वृषभानुवनसङ्केत-
 वनदीपवन-रासवन-क्रीडावनो-
 त्सुकवनान्येतानि चतुर्विंशति-
 वनानि राधोप. ३।१
 मथुरायां विशेषेण मां ध्यायन्मोक्ष-
 मश्नुते गोपालो. २।२०
 मथुरायां स्थितिर्ब्रह्मान्सर्वदा मे
 भविष्यति गोपालो. २।४
 मदङ्गलेपनं पुण्यं चक्रतीर्थान्तः-
 स्थितं चक्रसमायुक्तं पीतवर्णं
 मुक्तिसाधनं भवति गोपीचं. १

मदनाधः शिवं वाग्भवम्, तदूर्ध्वं
 कामकलामयं त्रि. ता. १।१६
 मदनुग्रहाय परमं भ. गी. ११।१
 मदन्तिका मानिनी मङ्गला च
 सुभा(भ)गा च सा [त्रि. म. ६+ त्रिपुरो. ६
 मदमोहेन यः शूत्र्यां पुत्रमुत्पादये-
 द्विजः । यावत्तिष्ठत्स वै भूमौ
 तावत्तिष्ठेत् सुदारुणे इतिहा. ७९
 मदर्थमपि कर्मणि भ. गी. १२।१०
 मदर्थे त्यक्तजीविताः भ. गी. १।९
 मदाभिमानमात्सर्यलोभमोहाति-
 शायिताम् । बहिरप्यास्थिता-
 मीषस्यजत्यहिरिव त्वचम् अक्षुप. १६
 मदीयं च त्वदीयं च ममेति च तवेति
 च । मह्यं तुभ्यं मयेत्यादि तत्सर्वं
 वितथं भवेत् ते. वि. ५।५०
 मदीयोपासकस्यासाध्यं न किञ्चिदस्ति त्रि. म. ना. ८।७
 मदीयोपासनां कुरु, मामेव प्राप्स्यसि त्रि. म. ना. ८।६
 मदुपासकस्तस्माभिरतिशयाद्वैनपर-
 मानन्दलक्षणं परब्रह्म भवति त्रि. म. ना. ८।७
 मदुपासकः सर्वोत्कृष्टः स भवति त्रि. म. ना. ८।७
 मदुपासनकः सर्ववन्द्यो भवति त्रि. म. ना. ८।७
 मदुपासनया सर्वमङ्गलानि भवन्ति त्रि. म. ना. ८।७
 मदुपासनया सर्वं जयति त्रि. म. ना. ८।७
 मदेकपूजानिरतः सम्पूजयेत्,
 तदहमभ्यामि भस्मजा. २।१०
 मद्गतेनान्तरात्मना भ. गी. ६।४७
 मद्गुष्टे पादं वक्ता छांदो. ४।८।१
 मद्भक्त एतद्विज्ञाय भ. गी. १३।१९
 मद्भक्तः सङ्गवर्जितः भ. गी. ११।५५
 मद्भक्ता यान्ति मामपि भ. गी. ७।२३
 मद्भक्तिनिष्ठो भव त्रि. म. ना. ८।६
 मद्भक्तिं लभते पराम् भ. गी. १८।५४
 मद्भक्तेष्वभिधाम्यति भ. गी. १८।६८
 मद्भवां सोऽधिगच्छति भ. गी. १४।१९
 मद्भावा मानसा जाताः भ. गी. १०।६
 मद्भावायोपपद्यते भ. गी. १३।१९
 मद्यं मांसं च लशुनं पलाण्डुं शिमु-
 मेव च । श्लेष्मातकं विद्वराह-
 मभक्ष्यं वर्जयेन्नरः रु. जा. ४०

मध्याजी मां नमःकुह [भ.गी. १।३४+ १।८६५
 मद्रूपमध्ययं ब्रह्म आदिमध्यान्त-
 वर्जितम् । स्वप्रभं सविदानन्दं
 भक्त्या जानाति चाव्ययम् वासुदे. ८
 मद्रेषु चरकाः पर्यव्रजाम बृह. ३।३।१
 मद्रेष्ववसाम एतच्चलस्य काप्यस्य
 गृहेषु यक्षमधीयानाः बृह. ३।७।१
 मध्यतिरिक्तमणुमात्रं न विद्यते त्रि. म. ना. ८।६
 मध्यतिरिक्तमबाधितं न त्रि. म. ना. ८।६
 किञ्चिदस्ति त्रि. म. ना. ८।६
 मध्यतिरिक्तं सर्वं बाधितम् त्रि. म. ना. ८।६
 मधुकरराजानं माक्षिकवत् ब्रह्मो. १
 मधुकरवृत्त्याऽऽहारमाहरन् कुशो
 भूत्वा... कारागृहविनिर्मुक्त-
 चोरवत् पुत्राप्तबन्धुभवस्थलं
 विहाय दूरतो वसेत् ना. प. ७।१
 मधु क्षरन्ति तद्रसम् महाना. ११।१०
 मधुनक्तमुतोषसि मधुमत्
 पार्थिवः रजः बृह. ६।३।६
 [महाना. १२।२+क्र.मं. १।९०।७ + त्रिसुप. ३+
 [वा. सं. १३।२८+ तै. सं. ४।२।९।३
 मधुनाऽभिषिच्य गुरुदारगमनात्
 पूतो भवति भस्मजा. २।११
 मधुमात्रो वनस्पतिर्मधुमाः
 अस्तु सूर्यः [त्रिसुप. ३ महाना. १२।२
 मधुमेतु माम् । ब्रह्ममेव मधुमेतुमाम्
 [त्रिसुप. १+ महाना. १२।१
 मधुमेधया । ब्रह्ममेव मधुमेधया
 [त्रिसुप. २+ महाना. १२।२
 मधुमेधवा । ब्रह्ममेव मधुमेधवा
 [त्रिसुप. ३+ महाना. १२।३
 मधुराम्बु-लवण-तिक्त-कटु-रूपाय-
 रसान्विन्दति गर्भो. १
 मधुगदिमयो रसः बृ. जा. २।४
 मधुवाता ऋतायते मधु क्षरन्ति
 सिन्धवः [बृ. ६।३।६+महाना. १२।२+ क्र.सं.
 [मं. १।९०।६+वा. सं. १३.२.७
 [तै. सं. ४.२।९।३+ त्रिसुप. ३

मध्यतोऽनृतं तदेतदमृतमुभयतः
 सत्यं न पारगृहीतं सत्यभूष-
 मेव भवति नैनं विद्वांसम-
 नृतं हिनस्ति बृह. ५।५।१
 मध्यतोऽस्मा अन्नं राध्यते तैत्ति. ३।१०।१
 मध्यन्दिनमादित्याभिमुखो-
 ऽधीयानः पञ्चमहापात-
 कोपपातकात्प्रमुच्यते नारा. ५
 मध्यन्दिने प्रबलमधीयीत सहवै. १७
 मध्यन्दिने माध्यन्दिनं (कर्म)
 कृत्वोपस्थानान्तं ध्यायमान
 आदित्याभिमुखोऽधीयानः
 सुरापानात्पूतो भवति भस्मजा. १।७
 मध्यमश्च द्वाविंशत्कनिष्ठो-
 विंशतिमात्रकः योगो. ६
 मध्यमं शास्त्रचिन्तनम् मैत्रे. २।२१
 मध्यमा (मात्रा) चतुर्दशी,
 पश्यन्ती पञ्चदशी परा ना. प. ८।४
 मध्यमा तैजसात्मनः गान्धर्वो. १
 मध्यमामेवाप्येति यो मध्यमामेवा-
 स्तमेति सुवालो. ९।८
 मध्यमायां भवतु सावित्री गायत्रीर. ५
 मध्यमायां मुकुलिता वैखर्यां विकसी-
 कृता । पूर्वं यथोदिता या वा-
 ग्विलोमेनास्तगा भवेत् योगकुं. ३।१९
 मध्यमा वृषभवाहिनी माहेश्वरी गायत्रीर. ५
 मध्यलक्ष्यं तु प्रायश्चित्तादिवर्ण-
 सूर्यचन्द्रवह्निज्वालावलीव-
 त्द्विहीनान्तरिक्षवत्पश्यति सं. ब्रा. १।२
 मध्यस्थकुण्डलिनीमाश्रित्य
 मुख्या नाड्यश्चतुर्दश भवन्ति शांडि. १।४।५
 मध्यं चैवाहमर्जुन भ. गी. १०।३२
 मध्यं छन्दसां बृहती १ऐत. ३।५।४
 मध्यं होषामङ्गानामात्मा १ऐत. ३।५।४
 मध्यादाचामेति, कथमिति, लवणमिति छांदो. ६।१३।२
 मध्याह्नकार्तिका सन्ध्या सावित्री
 युवती..मुवोलोके व्यवस्थिता गायत्रीर. ६
 (अथ) मध्याह्ने तीक्ष्णं रुद्रस्तपति सन्ध्यो. २३
 मध्याह्ने सूर्याभिमुखः पठेत् सूर्यो. ९

मन्ये कैवल्यात्मा	अद्वैतो. १
मन्ये तिष्ठन्ति राजसाः	भ. गी. १४।१८
मन्ये नाभिर्भवति	नृ. पू. ५।२
मन्ये बिन्दुं त्रिकोणं तदनु क्रतुगणं..	ग. पू. २।१०
मन्ये बीजात्मकं देवं यजेत्	ग. पू. २।१०
मन्ये भास्करं ध्यायेदुपचारान्	
समर्प्यार्घ्याणि दद्यात्	सूर्यता. ५।१
मन्ये लक्ष्मीनारायणं विक्षेप-	
शक्त्यावरणं	ना. पू. ता. ६।१
मन्ये वामनमासीनं विश्वेदेवा उपासते	कठो. ५।३
मध्वभाति, विसानि भक्षयति	
(दुःस्वप्ने)	३ ऐत. २।४।७
मनयादिचतुर्दशकरणैः पुष्कलै-	
रादित्याद्यनुगृहीतैः शब्दादी-	
न्विषयान्स्थूलान्यदोषलभते	
तदात्मनो जागरणम्	सर्वसारो. ३
मनयादिश्च प्राणादिश्चच्छादिश्च	
सत्त्वादिश्च पुण्यादिश्चैते पञ्चवर्गाः	सर्वसारो. ५
मन इति मनोविदो बुद्धिरिति च	
तद्विदः । चित्तमिति चित्तविदो	
धर्माधर्मौ च तद्विदः	वैतथ्य. २५
मन उदक्कामन्मीलित इवाभन्	
पिबन्नास्तैव	१ ऐत. १।४।४
(अथ ह) मन उद्रीथमुपासाञ्च-	
क्रिरेतद्वासुराः पाप्मनाविविधुः	छांदो. १।२।६
मन उपवक्ता	चिन्त्यु. १।१
(अथ ह) मन ऊचुस्त्वं न उद्गायेति	
तथेति तेभ्यो मन उद्गायत्	बृह. १।३।६
मन एतानि चक्षूंषि यस्माद्भवति	
पाशुपतं यद्भस्मनाऽङ्गानि संस्पृशे-	
त्तस्माद्भस्म तदेतत्पाशुपतं पशु-	
पाशविमोक्षणाय	अ. शिरः. ३।११
मन एतानि चक्षूंषि... तदेतद्बुद्धिं	
पशुपाशविमोक्षणाय	बटुको. २४
मन एनं तद्भूत्वाऽवति	बृह. १।५।९
मन एव जगत्सर्वं मन एव	
महारिपुः	ते. बि. ५।९८
मन एव पिता बाङ्गाता प्राणः प्रजा	बृह. १।५।७

मन एव मनुष्याणां कारणं बन्ध-	
मोक्षयोः । बन्धनं (बन्धाय-	
बन्धस्य) विषयासक्तं (विषया-	
सङ्गि) मुक्त्यै [मुक्तं-मोक्षे-	
मुक्तौ-मुक्तेः) निर्विषयं स्मृतम्	
(मनः-तथा) [प्र. बि. २+	शाट्याय. १
[मैत्रा. ६।३४, ११+	अमन. १।७७
[भवसं. ३।१४+	त्रि. ता. ५।३
मन एव महद्बुद्धिं मन एव	
जरादिकम्	ते. बि. ५।९९
मन एव महद्बुद्धं मनोऽन्तःकरणं	
च तत्	ते. बि. ५।१०१
मन एव महारिपुः	ते. बि. ५।९८
मन एव समर्थं हि मनसो दृढनिग्रहे	महो. ४।१०९
मन एव सप्त्राडिति होवाच	बृह. ४।१।६
मन एव सविता वाक्सावित्री	सावित्र्यु. ८
मन एव हि कालश्च मन एव मलं तथा	ते. बि. ५।९९
मन एव हि तेजश्च मन एव	
मरुन्महान्	ते. बि. ५।१०२
मन एव हि बिन्दुश्च उत्पत्तिस्थिति-	
कारणम् । मनसोत्पद्यते बिन्दुर्यथा	
क्षीरं गता- (घृता-) त्मकम्	
[यो. शि. ६।७३+	योगकुं. ३।५
मन एव हि भूमिश्च मन एव हि	
तोयकम्	ते. बि. ५।१०१
मन एव हि सङ्कल्पो मन एव हि	
जीवकः	ते. बि. ५।१००
मन एव हि संसारो मन एव	
जगद्ययम्	ते. बि. ५।९८
मन एवाप्येति यो मन एवास्तमेति	सुबालो. ९।१०
मन एवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा-	
ऽऽनन्द इत्येनदुपासीत	बृह. ४।१।६
मन एवास्यात्मा वाग्जाया प्राणः प्रजा	बृह. १।४।१७
मननात् प्राणनान्मन्त्रः सर्ववाच्यस्य	
वाचकः	रा. पू. १।१२
(तस्मात्) मननादौ सङ्ख्यासि-	
नामधिकारः	नी. प. ५।८
म (मा) नानामन उच्यते	महो. ४।१२३
मननोत्थे मनस्येष बन्धः सांसारिको दृढः	अ. पू. २।२४

मनश्चञ्चलमस्थिरम्	भ. गी. ६।२४	मनसा मन आलोक्य तत्त्यजेत्परमं	
मनश्च मन्तव्यं च	प्रश्नो. ४।८	पदम्	योगकुं. ३।५
मनश्चन्द्रं (अप्येति)	बृह. ३।२।१३	मनसा मन आलोक्य दृश्यन्ते	
मनश्चन्द्रो रविर्वार्युद्विष्टरश्मिरुदाहृतः।		प्रत्यया दश	यो. शि. ६।६४
विन्दुनादकला प्रह्वन्विष्णु-		मनसा मन आलोक्य मुक्तो	
प्रक्षेपदेवताः	यो. शि. ६।७०	भवति योगवित्	यो. शि. ६।६३
मनश्चेदुन्मनीभूयान्न पुण्यं न च		मनसा मन आलोक्य योगनिष्ठः	
पातकम्	यो. शि. ६।६१	सदा भवेत्	यो. शि. ६।६४
मनश्चुद्विरान्तरं (शौचं)	शांडि. १।१।३	मनसा मन आलोक्य वृत्तिशून्यं	
मनसश्चन्द्रमा [२ ऐत. १।४+	ग. शो. ३।११	यदा भवेत् । ततः परं परब्रह्म	
मनसश्च विज्ञानं विज्ञानादानन्दो		दृश्यते च सुदुर्लभम्	
ब्रह्मयोनिः	महाना. १७।१३	[शाण्डि. १।७।१८+	यो. शि. ६।६२
मनसश्चेन्द्रियग्रामं	भ. गी. ६।२४	मनसा मनसि छिन्ने निरहङ्कारतां	
मनसस्तु क्षुरं गृह्य सुतीक्ष्णं बुद्धि-		गते । भावेन गलिते भावे	
निर्मलम् । पादस्योपरि यन्मध्ये		स्वस्थस्तिष्ठामि केवलः	१ सं.सो. २।३६
तद्रूपं नाम कृन्तयेत्	क्षुरिको. ११	मनसा परमात्मानं ध्यात्वा तद्रूप-	
मनसस्तु परा बुद्धिर्बुद्धेरात्मा महान्परः		तामियात्	त्रि. ज्ञा. २।२९
[कठो. ३।१०+४।४+गुह्यका. ४१	भ. गी. ३।४२	मनसा प्राप्यते त्वात्मा ह्यात्मा-	
मनसः काममाकृतिं वाचः सत्य...	श्रीसू. १०	पत्या निवर्तते [मैत्रा. ४।३+	मैत्रे. १।७
मनसः सत्त्वमुत्तमम् । सत्त्वादधि-		मनसा भाव्यमानो हि देहतां	
महानात्मा महतोऽव्यक्तमुत्तमम्	कठो. ६।७	याति देहकः । देहवासनया	
मनसः साक्षी बुद्धेः साक्षी		मुक्तो देहधर्मेन लिप्यते	महो. ४।६७
प्राणस्य साक्षी तमसः साक्षी		मनसा वा अग्रे सङ्कल्पयति । अथ	
सर्वस्य साक्षी	नृसिंहो. २।२	वाचा व्याहरति । तस्मान्मन	
मनसा कर्मणा वाचा सज्जनानुप-		एव पूर्वरूपं, वागुत्तररूपम्	३ ऐत. १।१।२
सेवते । यतः कुतश्चिदानीय		मनसा वाचं नयति चक्षुषा मीयते	
नित्यं शास्त्राण्यवेक्षते ॥ तदासौ		जगत् । भूतस्य कर्णो श्रोतारा-	
प्रथमाक्षेकां प्राप्तो भवति		वन्नं प्राणेन सम्मितम्	इतिहा. ४
भूमिकाम्	अक्षयुप. ११	मनसा वाऽथ विध्युक्तमंत्रा-	
मनसाऽऽकाशश्चाकाशाद्वायुर्वायो-		वृत्त्याथवा जले	ना. प. ३।११
ज्योतिर्ज्योतिष आपोऽद्भ्यः		मनसा वै सम्राट् स्त्रियमभिहार्यते	
पृथिवी पृथिव्या इत्येषां भूतानां		तस्यां प्रतिरूपः पुत्रो जायते	
ब्रह्म सम्पद्यते	२ सञ्ज्ञासो. १६	स आनन्दः	बृह. ४।१।६
मनसा धारयेच्चापि धारणं नाति-		मनसा शान्तिः, शान्त्या चित्तं,	
विन्दति । निवृत्तिर्विषयाणां च		चित्तेन स्मृतिः, स्मृत्या स्मारः	
प्रत्याहारो न संशयः	योगो. ३१	स्मारेण विज्ञानं, विज्ञानेनात्मानं	
मनसा मन आलोक्य उन्मन्यस्तं		वेदयति	महाना. १७।१३
सदा स्मरेत्	यो. शि. ६।६३	मनसा शृणोति	मैत्रा. ६।३०
		मनसा सङ्कल्पयति, वाचा वदति	गर्भो. १

मनसा सर्वाणि ध्यातान्याप्नोति कौ. त. ३।४
 मनसा हि कामान्कामयते बृह. ३।२।७
 मनसा सृष्टा आपश्च वरुणश्च १ ऐत. १।७।६
 मनसा ह्येव खल्विमानि भूतानि
 जायन्ते, मनसा जातानि जीवन्ति,
 मनः प्रयन्त्यभिसंविशन्तीति तैत्ति. ३।४
 मनसा ह्येव पश्यति मनसा शृणोति
 [बृ. उ. १।५।३+ मैत्रा. ६।३०
 मनसिजा नारदादयः सर्वे ऋषयः ना. पू. ता. ५।६
 मनसि तृप्यति पर्जन्यस्तृप्यति छांदो. ५।२२।२
 मनसि निषण्णः श्रीप्राणाय प्रज्ञा-
 नाय स्वराट् पुरुषोत्तमः सि. वि. ३
 मनसि सङ्कल्पविकल्पे दग्धे पुण्य-
 पापे सदाशिवः शक्त्यात्मा सर्व-
 त्रावस्थितः स्वयञ्जोतिः शुद्धो
 बुद्धो नित्यो निरञ्जनः शान्तः
 प्रकाशश्च इति हंसो. ११
 मनसे स्वाहा प्रजात्यै स्वाहेत्यग्नौ
 हुत्वा मन्ये सः स्रवमवनयति बृह. ६।३।२
 मनसैतान्कामान्पश्यन्नमते छांदो. ८।१२।५
 मनसैव मनश्छित्त्वा सा स्वयं लभ्यते
 गतिः अ. पू. १।५३
 मनसैव मनश्छित्त्वा कुठारेणैव
 पादपम् । पदं पावनमासाद्य
 खद्य एव स्थिरो भव महो. ६।३३
 मनसैव मनश्छित्त्वा पाशं परम-
 बन्धनम् । भवादुत्तारयात्मानं
 नासाबन्धेन तार्यते महो. ४।१०७
 मनसैवानुद्रष्टव्यं नेह नानास्ति
 किञ्चन । मृत्योः स मृत्यु-
 माप्नोति य इह नानेव पश्यति बृह. ४।४।१९
 मनसैवेदमाप्तव्यं नेह नानास्ति
 किञ्चन । मृत्योः स मृत्युं
 गच्छति य इह नानेव पश्यति कठो. ४।११
 मनसैवेन्द्रजालश्रीर्जगति प्रवि-
 त्तन्यते । यावदेतत्सम्भवति
 तावन्मोक्षो न विद्यते महो. ४।४९

मनसोत्पद्यते बिन्दुर्यथा क्षीरं घृता-
 त्मकम् । न च बन्धनमध्यस्थं
 तद्वै कारणमानसम् योगकुं. ३।६
 मनसो धारणं यत्तद्युक्तस्य च
 यमादिभिः । धारणा सा च
 संसारसागरोत्तारकारणम् त्रि. ब्रा. २।१३४
 मनसो धारणादेव पवनो धारितो
 भवेत् । मनसः स्थापनेहेतुरुच्यते.. त्रि. ब्रा. २।११४
 मनसो निगृहीतस्य लीलाभोगो-
 ऽल्पकोऽपि यः । तमेवालम्ब-
 विस्तारं छिष्टत्वाद्वहु मन्यते महो. ५।७३
 मनसो निग्रहायत्तमभयं सर्व-
 योगिनाम् अद्वैत. ४०
 मनसोऽप्युन्मनीभावाद्द्वैताभावं
 प्रचक्षते अमन. २।७८
 मनसोऽभ्युदयो नाशो मनोनाशो
 महोदयः [महो. ५।९७+ मुक्तिको. २।३९
 मनसो मनः यत् केनो. १।२
 मनसो ये मनो विदुः । ते निष्कियु-
 ब्रह्म पुराणमग्र्यम् बृह. ४।४।१८
 मनसो रेतः प्रथमं यदासीत्
 [बृ. जा. १।२+ नृ. पू. १।१
 मनसो वाव भूयोऽस्तीति तन्मे
 भगवान्ब्रवीतु छांदो. ७।३।२
 मनसो विजयान्नान्या गतिरस्ति
 भवार्णवे महो. ५।७६
 मनसो ह्युन्मनीभावे द्वैतं नैवोप-
 लभ्यते पैङ्गलो. ४।२०
 मनस्तत्र लयं याति तद्विष्णोः
 परमं पदम् ना. वि. ४७
 मनस्तादृग्गुणगतं रसतन्मात्रवेदनम् महो. ५।१५०
 मनस्तां मूढतां विद्धि यदा नश्यति
 साऽनघ । चित्तनाशाभिधानं
 हि तत्स्वरूपमितीरितम् अ. पू. ४।१६
 मनस्ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा कौ. त. २।४
 मनस्ते मयि दध इति पुत्रोऽन्न-
 रसान्मे त्वयि दधानीति पिता कौ. त. २।१५

मनस्त्वं भूत्वा मनः प्रदोमेत्वत्तो
भूतं सम्भावयिष्यसि सर्वेषां
कायानामहमर्हते स्वाहा पारमा. २।६
मनस्स्थानं गलान्तं बुद्धेर्वदनमह-
ङ्कारस्य हृदयं चित्तस्य नाभिरिति शारीरको. २.
मनस्यन्तस्तु तैजसः आगम. २
मनस्सङ्कल्परहितांस्त्रीन्पृष्टान् पञ्च
सप्त वा । मधुमक्षिकवत्कृत्वा
माधुकरमिति स्मृतम् १सं. सो. २।६६
मनस्सर्वेन्द्रियाणि जायन्ते
पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
मनः कर्माणि जायन्ते मनो
लिप्यति पातकैः । मन-
श्चेदुन्मगीभूयाञ्च पुण्यं
न च पातकम् यो. शि. ६।६१
मनः कायाग्निमाहन्ति स प्रेरयति
मारुतम् । मारुतस्तूरसि
चरन्मन्द्रं जनयति स्वरम् मैत्रा. ७।११
मनः परस्तात्प्राण आरुन्धे कौ. त. २।२
मनःपवनयोर्नाशादिन्द्रियार्थान्
विमुञ्चति अमन. १।२०
मनः पितरः प्राणो मनुष्याः वृ. उ. १।५।६
मनःपूतिमुच्छिष्टोपहतमित्यनेन
तत्पावयेत् मैत्रा. ६।९
मनः पूर्वरूपं, वागुत्तररूपम् ३ ऐत. १।१।२
मनः पूर्वं मनः सर्वे मनस्तस्मान्न
लभ्येत् दुर्वासो. २।१६
मनः प्रचारश्चून्यं परमात्मनि
लीनं भवति मं. ब्रा. ३।२
मनःप्रशमनोपायोयोगद्वयमभिधीयते महो. ५।४२
मनःप्रसादः सौम्यत्वं भ. गी. १७।१६
मनः प्राणे प्राणस्तेजसि तेजः
परस्यां देवतायां छांदो. ६।८।६ +११५।१,२
मनःप्राणेन्द्रियक्रियाः भ. गी. १८।३३
मनः प्राविशदशयदेव १ ऐत. १।४।६
मनःषष्ठानीन्द्रियाणि भ. गी. १५।७
मनः षष्ठेन्द्रियातीतं सन्मयो
अथ वै भुमे अ. पू. १।२१

मनःसङ्कल्पकं ध्यात्वा संक्षिप्या-
त्मनि बुद्धिमान् । धारयित्वा
तथात्मानं धारणा परिकीर्तिता अ. ता. १६
मनः सत्येन शुद्धयति भवसं. ३।१८
मनः सर्वत्र संयम्य अङ्कारं तत्र
चिन्तयेत् यो. शि. ३
मनः सर्वेन्द्रियाणि च । खं वायु-
ज्योतिरापः पृथिवी विश्वस्य
धारिणी । नारायणाद्रक्षा
जायते । नारायणादुद्रो जायते नारा. १
मनः संयम्य मच्चित्तः भ. गी. ६।१४
मनः सर्वेर्ध्यातैः सहाप्येति कौ. त. ३।३
मनस्स्पन्दोपशान्त्याऽयं संसारः
प्रविलीयते शांडि. १।७।२५
मनः स्वात्मनि चाध्यस्तं प्रविश्य
परमेश्वरः । मनस्स्थं तस्य सत्त्व-
स्थो ददाति नियमेन तु पा. ब्र. १७
मनागपि मनो व्योम्नि वासना-
रजनीक्षये । कलिका तनुतामेति
चिदादित्यप्रकाशनात् महो. ४।११७
मनागपि विचारेण चेतसः स्वस्य
निग्रहः । पुरुषेण कृतो येन तेनाप्तं
जन्मनः फलम् अ. पू. ४।९२
मनागृष्वासिनो भूत्वा सकृद्य चरणा-
बुभौ । संवृतास्योन्मीलनाभ
उपविष्टश्च वाग्यतः योगो. २०
मनीषया मनः महाना. १७।१३
मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् भ. गी. ४।१
मनुष्यकृतस्यैनसोऽवयजनमसिस्वाहा महाना. १४।१
मनुष्यभ्रात्रे सनक-सनन्दन-सन-
त्कुमार-सनत्सुजातान्...
ब्राह्मणानर्चयेत् ना. प. ४।३९
मनुष्या एत एव छांदो. १।५।६
मनुष्याणां जनार्दन भ. गी. १।४४
मनुष्याणां सहस्रेषु भ. गी. ७।३
मनुष्याः पशवश्च ये तैत्ति. २।३
मनुष्याः पार्थ सर्वशः [भ. गी. ३।२३+ ४।११

मनुष्यो वाऽपि यक्षो वा स्वेच्छया-
ऽपीक्षणाद्भवेत् । सिंहो व्याघ्रो
गजो वाऽथः स्वेच्छया बहुता-
मियात् १ यो. त. ११०
मनो घनविकल्पं तु यच्छती-
न्द्रियतां शनैः महो. ५।१२६
मनोऽज्ञस्य हि शृङ्खला [महो. ५।९८+ मुक्तिको. २।३९
मनो दुर्निग्रहं चलम् भ. गी. ६।३५
मनो दूतं वेद दूतवान्भवति कौ. त. २।१
मनोदूरतरं याति ग्रामे कालेयको यथा महो. ३।१८
मनो दृश्यमिदं द्वैतं यत्किञ्चित्स-
चराचरम् । मनसो ह्यमनीभावे
द्वैतं नैवोपलभ्यते अद्वैत. ३१
मनोदृश्यमिदं सर्वं यत्किञ्चित्स-
चराचरम् । मनसोऽप्युन्मनी-
भावाद्द्वैताभावं प्रचक्षते अमन. २।७८
मनोऽस्य दैवं चक्षुः स वा एष एतेन
दैवेन चक्षुषा मनसैतान्कामान्
पश्यन्नमते छांदो. ८।१२।५
मनोद्वारेण तीक्ष्णेन योगमाश्रित्य
निदृश्यशः क्षुरिको. १२
मनोऽध्यात्मं, मंतव्यमधिभूतं, चन्द्र-
स्तत्राधिदैवतं, नाडी तेषां
निबन्धनम् सुबालो. ५।६
मनोऽध्यात्मं ज्ञानं ज्ञेयमिती-
न्द्रियाण्यन्वभवत् २ प्रणवो. ३
मनोऽध्यानयोगेन त्वद्द्वारा स्पर्श-
गुणः पाण्यधिष्ठितो वायौ
तिष्ठति वायुस्तिष्ठति त्रि. ब्रा. १।६
मनोऽध्यायत्सर्वे प्राणा अनुध्यायन्ति
मनोनाथस्तु मारुतः कौ. त. ३।२
मनो नाम देवतावरोधिनी सा मे
ऽमुष्मादिदमवरुन्द्वांतस्यैस्वाहा कौ. त. २।३
मनोनाशोमहोदयः [महो. ५।९७+ मुक्तिको. २।३९
मनो नियन्ता प्रकृतिमयोऽस्य
प्रतोदनेन खल्वीरितं परि-
भ्रमतीदं शरीरं चक्रमिव मैत्रा. २।९
मनोनिरोधिनी कन्था निर्वाणो. ३
मनोनिर्मथनादेव विकल्पा बहवस्तथा त्रि. ब्रा. २।१४

मनोनुकूटे न तु चक्षुषीडने
गुहानिवाताश्रयणे प्रयोजयेत् श्वेताश्व. २।१०
मनोऽन्तरिक्षलोकाः प्राणोऽसौलोक. बृह. १।५।४
मनोऽप्यन्यत्र निक्षिप्तं चक्षुर्न्यत्र
पातितम् । तथापि योगिनां
योगो ह्यविच्छिन्नः प्रवर्तते प्र. वि. ४४
मनो बुद्धिरहङ्कारश्चित्तमित्यन्तः-
करणचतुष्टयम् शारीरको. २
मनोबुद्धिरहङ्कारश्चित्तसङ्घातका
अमी । न त्वं नाहं न चान्यद्वा
सर्वं ब्रह्मैव केवलम् ते. वि. ६।३४
मनोबुद्धिरहङ्कारश्चित्तं चेति चतुष्टयम् दराहो. १।४
मनो बुद्धिरहङ्कारः खानिलाग्नि-
जलानि भूः । एताः प्रकृतय-
स्त्वष्टौ विकाराः षोडशापरे शारीरको. १२
मनोबुद्धिसमाधानमर्थतत्त्वपरी-
क्षणम् । तत्त्वस्मृतेरुपस्थाना-
त्सर्वमेतत्प्रवर्तते आयुर्वे. १८
मनोबुद्धिस्तथैवात्माह्यव्यक्तं नृप-
सत्तम । इन्द्रियेभ्यः पराणीह
चत्वारि कथितानि च भवसं. २।२०
मनोबुद्धयोश्चित्ताहङ्कारौ चांतर्भूतौ त्रि. ब्रा. १।४
मनोब्रह्मा (यज्ञस्य) [महाना. १८।१+ गर्भो. ११
मनो ब्रह्मेति व्यजानात् तैत्ति. ३।४
मनो ब्रह्मेत्युपासीतेत्यध्यात्मम् ३।१८।१
मनो भित्त्वा भूतादिं भिनत्ति सुबालो. १।१२
मनोमयज्ञानमयान् सम्यग्दृग्वा
क्रमेण तु । घटस्थदीपवच्छश्व-
दन्तरेव प्रकाशते योगकुं. ३।३२
मनोमयः प्राणशरीरनेता प्रतिष्ठितो-
ऽज्ञे हृदयं सन्निवाय मुण्ड. २।२।७
मनोमयः प्राणमयः (आत्मा) बृह. ४।४।५
मनोमयः प्राणशरीरो भारूपः
सत्यसङ्कल्प आत्मेति मैत्रा. २।९
मनोमयः प्राणशरीरो भारूपः
सत्यसङ्कल्प आकाशात्मा
सर्वकर्मा सर्वकामः सर्वगन्धः
सर्वरसः सर्वमिदमभ्यात्तो-
ऽवाक्यनादरः छान्दो. ३।१४।९

मनोमयः सङ्कल्पात्मा विज्ञान-
 मयः कालात्माऽऽनन्दमयो
 लयात्मैकत्वं नास्ति द्वैतं कुतः सुबालो. ५।१५
 मनोमयेन प्राणोऽपि तथा पूर्णः
 स्वभावतः । तथा मनोमयो
 ह्यात्मा पूर्णो ज्ञानमयेन तु कठरु. २३
 मनोमयोऽयं पुरुषो भाः सत्यं बृह. ५।६।१
 मनो मारय निश्शङ्कं त्वां
 प्रबध्नन्ति नारयः महो. ४।९४
 मनो मे त्वयि दधानीति पिता
 मनस्ते मयि दध इति पुत्रः कौ. त. २।१५
 मनो मे दिशतु वैष्णवी लक्ष्म्यु. ३
 मनो मे वाचि प्रतिष्ठितं [२ ऐत. शांतिपा.
 मनो यजुर्वेदः प्राणः सामवेदः बृह. १।५।५
 मनो यजुः प्रपद्ये [प्रवर्या. १+ वा. सं. ३६।१
 मनो यज्ञस्य हंसो यज्ञसूत्रम् पा. ब्र. ३
 मनोयुक्तान्तरदृष्टिस्तारक-
 प्रकाशाय भवति मं. ब्रा. १।४
 मनो रथः (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।३
 मनोलयकारणमहमेव मं. ब्रा. ५।१
 मनोबचोभिरग्राह्यं पूर्णात्पूर्णं
 सुखान्तुखम् महो. ५।४६
 मनोवशात् प्राणवायुः स्ववशे
 स्थाप्यते सदा । नासिकापुटयोः
 प्राणः पर्यायेण प्रवर्तते त्रि. ब्रा. २।११६
 मनो वा व्यायतनम् बृह. ६।१।५
 मनोवाक्कायकर्माणि मे शुध्यन्तां
 ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा
 भूयासः स्वाहा महाना. १४।१४
 मनोबागगोचरम् निर्वाणो. ३
 मनोवाचामगोचरं ब्रह्म त्रि. म. ना. १।३
 मनोवाचामगोचरम् त्रि. म. ना. ७.७
 [+अध्यात्मो. ६३ +सि. सा. ६।१
 मनो वाव वाचो भूयो यथा वै द्वे
 वाऽऽमलके द्वे वा कोले द्वौ
 वाक्षौ मुष्टिरनुभवत्येवं वाचं च
 नाम मनोऽनुभवति छान्दो. ७।३।१
 गऽन्नं बुद्धिरग्रादा सुबालो. १४।१

मनो विकल्पसञ्जातं तद्विकल्प-
 परिहृयात् । क्षीयते दग्ध-
 संसारो निःसार इति निश्चितः महो. २।३४
 मनोविनाशस्तु गुरुप्रसादान्निमेष-
 मात्रेण तु साध्य एव अमन. २।२९
 मनोविरचितं त्यक्त्वाऽमनस्कं भज अमन. १।७
 मनोविलाससंसार इति मे
 निश्चिता मतिः महो. ४।६८
 मनो वै ग्रहः, स कामेनातिग्रहेण
 गृहीतः बृह. ३।२।७
 मनो वै ब्रह्मेति बृह. ४।१।६
 मनो वै यज्ञस्य ब्रह्मा, तद्यदिदं
 मनः सोऽसौ चन्द्रः स ब्रह्मा
 स मुक्तिः साऽतिमुक्तिः... बृह. ३।१।६
 मनो वै सम्राट् परमं ब्रह्म बृह. ४।१।६
 मनोव्याधेऽश्रित्स्वार्थमुपायं
 कथयामि ते । यद्यत्स्वाभिमतं
 वस्तु तत्त्यजन्मोक्षमश्नुते महो. ४।८८
 मनोव्यानयोगेन त्वग्द्वारा स्पर्श-
 गुणः पाण्यधिष्ठितो वायौ
 तिष्ठति वायुस्तिष्ठति त्रि. ब्रा. १।६
 मनोऽस्मात्सर्वाणि ध्यातान्य-
 भिविस्तृजते कौ. त. ३।४
 मनोऽस्य दैवं चक्षुः स वा एष
 एतेन दैवेन चक्षुषा मनसै-
 तान्कामान्पश्यन्नमते छान्दो. ८।१२।५
 मनोऽहङ्कार एव च ते. बि. ५।१००
 मनो ह वा व्यायतनम् छान्दो. ५।१।५
 मनो ह वाव यजमान इष्टफलमेवो-
 दानः स एनं यजमानमहरह-
 ब्रह्म गमयति प्रश्नो. ४।४
 मनो हविः चित्त्यु. ६।१
 मनोऽहं गगनाकारं मनोऽहं सर्वतो-
 मुखम् । मनोऽहं सर्वमात्मा च
 न मनः केवलः परः यो. शि. ६।६०
 मनो हिङ्कारो वाक्प्रस्तावश्चक्षु-
 रुद्गीयः श्रोत्रं प्रतिहारः प्राणो
 निधनमेतद्रायत्रं प्राणेषु प्रोतं छान्दो. २।११।१

मनो हि द्विविधं प्रोक्तं-शुद्धं चा-
 शुद्धमेव च । अशुद्धं काम-
 सङ्कल्पं (रूपात्) शुद्धं
 कामविवर्जितम्
 [+ त्रि. ता. ५।२+
 मनो हि ब्रह्म मन उपास्व
 मनो हि विजिज्ञास्यं
 मनो होचक्राम तत्संवत्सरं प्रोष्या-
 गत्योवाच कथमशकत महते
 जीवितुमिति
 मनो हृदि निरुध्य च
 मनो ह्यात्मा, मनो हि लोको
 मनो ब्रह्म, मन उपास्वेति
 मन्तव्यमेवाप्येति मन्तव्य-
 मेवास्त्वमेति
 मन्त्रकल्पो ब्राह्मणमृज्यजुस्सामाथ-
 वर्ण्येषा व्याहृतिश्चतुर्णां वेदा-
 नामानुपूर्व्येण
 मन्त्रपूर्वं तु यच्छ्राद्धममन्त्राय
 प्रयच्छति (छिन्दन्ति दातृहस्तं
 च जिह्वाप्रमितरस्य च)
 मन्त्रमित्युच्यते ब्रह्मन् मदधिष्ठान-
 तोऽपि वा । मूलत्वात् सर्व-
 मन्त्राणां मूलधारसमुद्भवात्
 ...मूलमन्त्र इति स्मृतः
 मन्त्रयोगो लयश्चैव राजयोगो
 हठस्तथा । योगश्चतुर्विधो
 प्रोक्तो योगिभिस्त्वरवदर्शिभिः
 मन्त्रराजाय विद्महे महामन्त्राय
 धीमहि । तन्नो मन्त्रः
 प्रचोदयात्
 मन्त्रहीनमदक्षिणम्
 मन्त्रं विना कर्म कुर्याद्भस्मन्या-
 हुतिवद्भवेत्
 मन्त्राणां परमो पन्त्रस्तारेति परमा
 तारा सा देवतानां च देवता
 मन्त्राणां मातृका देवी
 मन्त्राणां सङ्कल्पैः कर्माणि सङ्कल्पन्ते
 कर्मणां सङ्कल्पैः लोकः सङ्कल्पते छान्दो. ७।४।२

ब्र. वि. १
 मैत्रा. ६।३४
 छान्दो. ७।३।१
 बृह. १।५।९
 बृह. ६।१।११
 भ. गी. ८।१२
 छान्दो. ७।३।१
 सुबालो. ९।१०

२ प्रणवो. १८

इतिहा. २७, २८

यो. शि. २।८-९

योगराजो. १, २

वनदु. १५२

भ. गी. १७।२३

ना. प. ३।८

तारोप. १३

देव्यु. २१

मन्त्रानधीयीतेत्यथाऽधीते कर्माणि
 कुर्वीतेत्यथ कुरुते पुत्राश्च पशू-
 श्चेच्छेयेत्यथेच्छत इमं च लोक-
 ममुं चेच्छेयेत्यथेच्छते
 मन्त्राश्च मामभिमुखीभवेयुः
 मन्त्रोपनिषदं ब्रह्म पदक्रमसम-
 न्वितम् । पठन्ति भार्गवा
 ह्येते ह्यथर्वाणो भृगूत्तमाः
 मन्त्रो लयो हठो राजयोगोऽन्त-
 र्भूमिकाः क्रमात् । एक एव
 चतुर्धाऽयं महायोगोऽभिधीयते
 मन्त्रोऽहमहमेवाज्यं
 मन्थे सस्त्रवमनयति
 मन्दं परिहरन्कर्म स्वदेहमनुपाल-
 येत् । वर्षासुजीर्णकटवत्तिष्ठन्न-
 प्यवसीदति
 मन्मथक्षेत्रपालाः
 मन्मना भवमद्रक्तः [भ.गी. ९।३४+
 मन्मना मय्याहितासुर्मय्येवार्पि-
 ताखिलकर्मा भस्मदिग्धाङ्गो
 रुद्राक्षभूषणो मामेव सर्वभावेन
 प्रपन्नो मदेक-पूजा-निरतः
 सम्पूजयेत्
 मन्मया मामुपाश्रिताः
 मन्यन्तां संशयापन्ना न मन्येऽह-
 मसंशयः
 मन्यते तमसाऽऽवृता
 मन्यते नाधिकं ततः
 मन्यन्ते मामबुद्धयः
 मन्यसे यदि तच्छक्यं
 मन्युरकार्षीन्मन्युः करोति, नाहं
 करोमि
 मन्युरिन्द्रो मन्युरेवास देवो
 मन्युर्होता वरुणो जातवेदाः
 [+ क्र.मं. १०।८३।२+
 मन्युः कारयिता नाहं कारयिता
 मन्युः कर्ता, नाहं कर्ता
 मन्युः पशुः (यज्ञस्य)

छान्दो. ७।३।१

२ प्रणवो. ४

मन्त्रिको. १०

यो. शि. १।१२९

भ. गी. ९।१६

बृह. ६।३।२

शिवो. ७।१२४

निर्वाणो. १

१८।६५

भस्मजा. २।१०

भ. गी. ४।१०

१ अवधू. १६

भ. गी. १८।३२

भ. गी. ६।२२

भ. गी. ७।२४

भ. गी. ११।४

महाना. १४।४

वनदु. १०१

अथर्व. ३२।२

महाना. १३।४

महाना. १४।४

महाना. १८।१

मन्येऽहं मां तद्विद्वांस माहं पौत्र-

मघं रुद्रमिति न हास्मात्पूर्वाः

प्रजाः प्रैति

कौ. उ. २।१०

मन्वानो वै तन्न मनुते

बृह. ४।३।२८

मम चरणस्मरणेन पूजया च

स्वकृतमसः परिमुच्यते हि जन्तुः वराहो. ३।१२

मम जातरूपं तेजो दर्शय दर्शय

वाङ्मनो. २

मम तेजोऽसम्भवम्

भ. गी. १०।४१

ममत्वेन भवेज्जीवो निर्ममत्वेन केवलः

यो. चू. ८४

मम देहे गुडाकेश

भ. गी. ११।७

मम पुत्रो मम धनमहं सोऽयमिदं

मम । इतीयमिन्द्रजालेन

वासनैव विवल्गति

महो. ४।१२९

मय प्रतिष्ठा भुव आण्डकोशा

विचैमि सं च हि नु यो विश्वी

वा. मं. ९

मम प्रसादं कुरु कुरु

लाङ्गलो. ६

मम प्रियेण विल्वेन त्वं कुरुष्व

मदर्चनम्

१ विल्वो. ४

मम भूतमहेश्वरम्

भ. गी. ९।११

मम माया दुरत्यया

भ. गी. ७।१४

मम यशसा विरजां वा अयं नदीं

प्रापन्न वायं जिगीष्यतीति

कौ. उ. १।३

मम योनिरण्वन्तः समुद्रे । य

एवं वेद स देवीपदमाप्नोति

देव्यु. ४

मम यो निर्महद्ब्रह्म

भ. गी. १४।३

मम यो वेत्ति तत्त्वतः

भ. गी. १०।७

मम रूपमिति ज्ञेयं सर्वरूपं तदेव हि

१ विल्वो. ६

मम रूपा रवेस्तेजश्चन्द्रनक्षत्र-

ग्रहतेजांसि च

पा. ब्र. २

मम वचमसुवेनावभावै कात्यायनाय

महाना. ६।१२

मम वर्तमानुवर्तन्ते [भ.गी. ३।२३+

४।११

मम वशानि सर्वाणि युगान्यपि

पा. ब्र. २

मम समिद्धेऽहौषीः प्राणापानौ त

आददेऽसाविति (जुहुयात्)

बृह. ६।४।१२

मम समिद्धेऽहौषीः पुत्रपशून् त

आददेऽसाविति (जुहुयात्)

बृह. ६।४।१२

मम समिद्धेऽहौषीरिष्टाः कुर्वन्ते त

आददेऽसाविति

बृह. ६।४।१२

मम समिद्धेऽहौषीराशापराकाशौ

त आददेऽसाविति (जुहुयात्) बृह. ६।४।१२

मम सर्वकार्याणि साधय साधय

लाङ्गलो. ६

मम साधर्म्यमागताः

भ. गी. १४।२

ममाकर्तुरलेपस्य यथारब्धं प्रवर्ततां

१ अवधू. २२

(ॐ) ममाग्रतः सदा विष्णुः

पृष्ठतश्चापि केशवः । गोविन्दो

दक्षिणे पार्श्वे वामे च मधुसूदनः विष्णुह. १।१

ममाऽत्मा भूतभावनः

भ. गी. ९।५

ममाव्ययमनुत्तमम्

भ. गी. ७।२४

ममेति व्यक्षरं मृत्युरुच्यक्षरं न

ममेति च

शिवो. ७।११५

ममेति बध्यते जन्तुर्निर्ममेति विमुच्यते

पैङ्गलो. ४।२०

[महो. ४।७२+वराहो. २।४४+

शिवो. ७।११४

ममैवांशो जीवलोके

भ. गी. १५।७

ममूला भवन्ती त्वासादयामि

चित्त्यु. १९।१

मया ततमितीदमश्रुते तद्यथा-

सद्यदि मे असद्विदुः

वा. मं. १९

मया ततमिदं सर्वं

भ. गी. ९।४

मयाऽतिरिक्तं यत्तद्वा तत्तन्नास्तीति

निश्चिनु । अहं ब्रह्मास्मि सिद्धो-

ऽस्मि नित्यशुद्धोऽस्म्यहं सदा

ते. पि. ३।२०

मया द्रष्टुमिति प्रभो

भ. गी. ११।४

मयाऽध्यक्षेण प्रकृतिः

भ. गी. ९।१०

मया प्रमादात्प्रणयेन वाऽपि

भ. गी. ११।४१

मया प्रसन्नेन तवाजुनेदं

भ. गी. ११।४७

मया भूतं चराचरम्

भ. गा. १०।३९

मया हतांस्त्वं जहि मा व्यथिष्ठाः

भ. गी. ११।३४

मयि चानन्ययोगेन

भ. गी. १३।११

मयि जीवत्वमीशत्वं कल्पितं

वस्तुतो नहि । इति यस्तु वि-

जानाति स मुक्तो नात्र संशयः

सरस्व. ९७

मयि तेज इन्द्रियं यशो द्रविणं सुकृतं

बृह. ६।४।६

मयि ते तेऽपि चाप्यहम्

भ. गी. ९।२९

मयि प्राणाः स्वयि मनसा जुहोमि

स्वाहा

बृ. उ. ६।४।२४

मयि बुद्धि निवेशय

भ. गी. १२।८

मयि मेधां मयि प्रजां मयि सूर्यो
 भ्राजो दधातु महाना. १३१६
 [तै. सं. ३।३।१।२+ तै.आ.४।४।२।२
 मयि मेधां मयि प्रजां मयीन्द्र
 इन्द्रियं दधातु महाना. १३१६
 मयि मेधां मयि प्रजां मय्यग्निस्तेजो
 दधातु महाना. १३१६
 मयि सञ्चयस्य मत्परः भ. गी. १८।५७
 मयि सञ्चयस्य मत्पराः भ. गी. १२।६
 मयि सर्वमिदं प्रोतं भ. गी. ७।७
 मयि सर्वं लयं याति तद्रक्षाद्वय-
 मस्यहम् कैव. १९
 मयि सर्वं प्रतिष्ठितम् कैव. १९
 [+भस्मजा. २।६+ २।१३
 मयि सर्वाणि कर्माणि भ. गी. ३।३०
 मयैव चेतनेनेमे सर्वे घटपटादयः ।
 सूर्यान्ता अवभासन्ते दीपेने-
 वात्मतेजसा १ सं. सो. २।२२
 मयैव विहितान्हि तान् भ. गी. ७।२२
 मयैवैताः स्फुरन्तीह विचित्रेन्द्रिय-
 वृत्तयः । तेजसाऽन्तःप्रकाशेन
 यथाऽग्निकणपङ्क्तयः १ सं. सो. २।२३
 मयैवैते निहताः पूर्वमेव भ. गी. ११।३३
 मयोपदिष्टे कैवल्ये साक्षाद्ब्रह्मणि
 शाश्वते । विहाय पुत्रो निर्वेदा-
 त्प्रकाशं यास्यति स्वयम् शु. र. १।४
 मयो मह्यमस्तु प्रतिगृहीत्रे चित्त्यु. १०।१,४
 मय्यखण्डसुखाम्भोधौ बहुधा
 विश्ववीचयः । उत्पद्यन्ते कुं. उ. १४
 विलीयन्ते मायामारुतविभ्रमात्
 मय्यग्नौ स्वात्मानं हविर्ध्यायेत्
 तयैवानुष्ठुभर्चा । ध्यान-
 योगोऽयमेव अव्यक्तो. ४
 मय्ययमग्निर्दधातु चित्त्यु. ११।८
 मय्यर्पितमनोबुद्धिः [भ.गी. ८।७ +१२।१४
 मय्यावेशितचेतसाम् भ. गी. १२।७
 मय्यावेश्य मनो ये मां भ. गी. १२।२
 मय्यासक्तमनाः पार्थ भ. गी. ७।१
 मय्येव मन आधत्स्व भ. गी. १२।८

मय्येव सकलं जातं मयि सर्वं
 प्रतिष्ठितम् कैव. १९
 मरणं न तु वायोश्च भयं भवति
 योगिनः १ यो. त. ९७
 मरणं यत्र सर्वेषां तत्रासौ परि-
 जीवति । यत्र जीवन्ति
 मूढास्तु तत्रासौ मृत एव वै यो. शि. १।४६
 मरणं यदि चेज्जन्म जन्माभावे
 मृतिर्न च ते. त्रि. ५।२४
 मरणादतिरिच्यते भ. गी. २।३४
 मरणे सम्भवे चैव गत्यागमन-
 योरपि । स्थितौ सर्वशरीरेषु
 ब्रह्माकाशेनाविलक्षणः अद्वैत. ९
 मरीचयः स्वायम्भुवः अरुणो. १
 मरीचयोऽर्कस्यास्तं गच्छतः सर्वा
 एतस्मिन्तेजोमण्डल एकी-
 भवन्ति । ताः पुनः पुनरुदयतः
 प्रचरन्त्येवं ह वै तत्सर्वं परे देवे
 मनस्येकीभवन्ति प्रश्नो. ४।२
 मरीचिर्मरुतामस्मि भ. गी. १०।२१
 मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः
 [चित्त्यु. ११।११+ १३।२
 मरुज्जयो यस्य सिद्धः सेवयेत्तं
 गुरुं सदा यो. शि. १।८०
 मरुतः प्राणैरिन्द्रं बलेन बृहस्पतिं
 ब्रह्मवर्चसेन... सहैव. २२
 मरुतः सद्यो हविर्धानाभ्यां चित्त्यु. ८।१
 मरुतामेव तावदाधिपत्यं
 स्वाराज्यं पथेता छान्दो. ३।९।४
 मरुतामेवैको भूत्वा सोमेनैव
 मुखेनैतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति छान्दो. ३।९।३
 मरुतो जगती सप्तदशो वै रूपं
 वर्षा अपानः शुक्र आदित्याः
 पश्चादुद्यन्ति मैत्रा. ७।३
 मरुत्तन्तं वृषभं वावृधान- [ऋ.मं. ३।४७।५+
 [६।१९।११+ शौनको. ४
 [वा.सं.७।३६+तै.सं.१।४।१७।१

मरुदभ्यसनं सर्वमनोयुक्तं समभ्यसेत् ।

इतरत्र न कर्तव्या मनोवृत्ति-

मनीषिणा

शांडि. १।७।३७

मरुभूमौ जलं सर्वं मरुभूमात्रमेव

तत् [महो. ४।८४+

वराहो. २।७२

मर्कट एतमास्कन्दयति (दुःस्वप्ने)

३ ऐत. २।४।७

मर्त्यं चामृतं च स्थितं च यच्च

सच्च त्यच्च

बृह. २।३।१

मर्त्यं नास्त्यमृतं कुतः

सुबालो. ५।१०

मर्त्यः स्विन्मृत्युना वृक्कणः कस्मा-

न्मूलात्परोहति । जात एव न

जायते को न्वेवं जनयेत्पुनः

बृह. ३।१।३१

मर्त्यं वा इदं शरीरमात्तं मृत्युना

छांदो. ८।१२।१

मर्त्यानि हीमानि शरीराणी ३

अमृतैषा देवता...

१ ऐत. १।८।४

मर्त्येनामृतमीप्सत्येवं सम्पन्नः

१ ऐत. ३।२।३

मलं त्यजेत्कुहूनाडी मूत्रं मुञ्चति

वारुणी

यो. शि. ५।२६

मलं संवेद्यमुत्सृज्य मनो निर्मूलयन्

परम् । आशापाशानलं छित्त्वा

संविन्मात्रपरोऽस्त्यहम्

१ सं. सो. २।४८

मलिना (वासना) जन्महेतुः स्या-

च्छुद्धा जन्मविनाशिनी

मुक्तिको. २।६१

मलिना वासना यैषा साऽतङ्ग

इति कथ्यते

अ. पू. २।५

मशकेन कृतं युद्धं सिंहोपैरेणुकोटरे

महो. ४।६४

मशकेन ह्येतसिहेजगत्सत्यं तदास्तु ते

ते. वि. ६।८६

मस्तकस्थामृतास्वादं पीत्वा ध्यानेन

सादरम् । दीपाकारं महादेवं

ज्वलन्तं नाभिमध्यमे । अभि-

षिच्यामृतेनैव हंस हंसेति

यो जपेत् । जरामरणरोगादि

न तस्य भुवि विद्यते

अ. वि. २२

मस्तिष्कादूर्ध्वं प्रेरयत्यवमानोऽधि-

शीर्षतः । तद्वा अर्धवर्णः शिरो

देवकोशः समुज्जितः

अ. शिरः. ३।१४

मह इति चन्द्रमाः

तैत्ति. १।५।२

मह इति ब्रह्म

तैत्ति. १।५।३

मह इति ब्रह्मणि

तैत्ति. १।६।२

मह इति महर्लोकः

गायत्रीर. २

मह इत्यन्नम् । अन्नेन वाव सर्वे

प्राणा महीयन्ते

तैत्ति. १।५।३

मह इत्यादित्यः । आदित्येन वाव

सर्वे लोका महीयन्ते

तैत्ति. १।५।२

महच्छैलेन्द्रनीलं वा सम्भवेच्चैदिदं

जगत् । मेरुरागत्य पद्माक्षे

स्थितश्चेदस्त्विदं जगत्

ते. वि. ६।८५

महच्छोकभयं प्राप्ताः स्मो न

चैतत्सर्वेः समभिहितं ते बयं

भगवन्तमेवोपधावाम

२ प्रणवो. १९

महतः परमव्यक्तमव्यक्तात्पुरुषः

परः । पुरुषात्तु परा देवी

सा काष्ठा सा परा गतिः

गुह्यका. ४२

महतः परमव्यक्तमव्यक्तात्पुरुषः

परः । पुरुषात्तु परं किञ्चित्सा

काष्ठा सा परा गतिः

कठो. ३।११

महता दुःखेन जातमात्रस्तु वैष्ण-

वेन वायुना संस्पृष्टस्तदा न

स्मरति जन्ममरणानि न च

कर्म शुभाशुभं विन्दति

गर्भो. १०

महतां च लोकं परं च लोकं दहति

महतां वा अयं महान्नोदसी

सुबालो. १।५।२

व्याप्य स्थितः

अव्यक्तो. ३

महति स्यन्दने स्थितौ

अ. गी. १।१४

महति श्रूयमाणे तु महाभेर्यादिक-

ध्वनौ । तत्र सूक्ष्मं सूक्ष्मतरं

नादमेव परामृशेत्

ना. वि. ३६

महती श्रियमश्रते

नृ. पू. ३।२

महती ज्ञानसंपत्तिः शुचिर्धा-

रणतः सदा (रुद्राक्षाणां)

रु. जा. ९

महतो महत्तरं (ब्रह्म)

त्रि. म. ना. ७।७

महतोऽव्यक्तमुत्तमम्

कठो. ६।७

महतोऽहङ्कारः [त्रि. म. ना. २।५+

[त्रि. ब्रा. १।१+

गोपालो. २।१३

महत्तरा महिमा देवतानाम्

त्रि. महो. १

महत्पदमत्रैतत्समर्पितम्

मुण्ड. २।२।१

महत्पदमत्रैतत्सर्वमर्पितम् (मा. पा.)

मुण्ड. २।२।१

महत्पदं ज्ञात्वा वृक्षमूले वसेत्

सुबालो. १।३।२

महत्त्वज्ञानतमसि मग्नो जरामरण..
 द्वंद्वैरभिभूयमानः...निर्मुच्यते निरुक्तो. २।२
 महत्त्वं जडत्वं काठिन्यं विद्यते
 यस्मिन्नक्षतेरेतन्महि लकारः
 परं धाम त्रि. ता. १।८
 महत्त्वान्महत्त्वान्मानान्मानमुक्त-
 त्वान्महादेवत्वात्...सविदान-
 न्दमात्रः स स्वराद् भवति नृसिंहो. ७।१
 महदव्यक्तेऽव्यक्तं पुरुषे
 क्रमेण विलीयते पैङ्गलो. ३।४
 महदहङ्कार-पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाश-
 त्वेन बृहद्रूपेणाण्डकोशेन कर्म-
 ज्ञानार्थरूपतया भासमानमद्वि-
 तीयमखिलोपाधिविनिर्मुक्तं...
 चैतन्यं ब्रह्म निरा. ५
 महदहङ्कृतितमोभिश्च मूलप्रकृत्या
 परिवेष्टितं (ब्रह्माण्डं) त्रि. म. ना. ६।२
 महादि जगन्मायामयं मय्येव
 केवलम् वराहो. ३।१५
 महद्भयं वज्रमुद्यतं य एतद्विदु-
 रमृतास्ते भवन्ति कडो. ६।२
 महदेहा जिह्वाया भुवं लिहानाः
 दंष्ट्राव्याप्ताकाशा महच्छब्दाः
 (प्राणिनः) ब्रह्माणं हंतुमुद्युक्ताः ग. शो. ३।६
 महर्षयः सप्त पूर्वे भ. गी. १०।६
 महर्षिवेद्यं अन्तर्बाह्येन्द्रियैरदृश्यम् मं. ब्रा. १।४
 महर्षीणां च सर्वशः भ. गी. १०।२
 महर्षीणां भृगुरहं भ. गी. १०।२५
 महः पुच्छं प्रतिष्ठा तैत्ति. २।४
 महा इन्द्रो वज्रवाहुः षोडशी महाना. ५।८
 महाकर्ता महाभोक्ता महात्यागी
 भवानघ अ. पू. १।१८
 महाकालाय विद्महे स्मशानवासिने
 धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् पारायणो. १
 महास्त्रो वा सिंहेन युद्धयते चे-
 जगत्स्थितिः ते. बि. ६।९२
 महास्त्रो गजगतिं गतश्चे-
 जगदस्तु तत् ते. बि. ६।९३
 महाचमस्यः प्रवेदयते तैत्ति. १।५।१

महाचिदेकैवेहास्ति महासत्तेति
 योच्यते अ. पू. ५।५५
 महात्मनश्चतुरो देव एकः छांदो. ४।३।६
 महात्मानस्तु मां पार्थ भ. गी. ९।१०
 महानिपुरसुन्दरी वै प्रत्यक् चितिः बह्वचो. २
 महानिपुरसुन्दरी बहिरन्तरनुप्रविश्य
 स्वयमेकैव विभाति बह्वचो. २
 महादेवमन्तःपार्श्वेनौषिष्ठहनः
 शिङ्गीनिकोशाभ्याम् चित्त्यु. २१।१
 महादेवे त्रिपुण्ड्रस्य धारणे भस्म-
 कुण्ठने । पुण्यलेशविहीनस्य
 श्रद्धा नैव प्रजायते सि. शि. ५
 महादेवो भगवान्निन्दकेशः षडा-
 ननस्तुम्बुरुर्नारदश्च । सरस्वती
 पर्वत-श्चित्रकेतु-र्हाहाहूश्चेति
 गाने रसज्ञाः गान्धर्वो. १०
 महादेव्यै च विद्महे विष्णुपत्न्यै
 (त्नीं) च धीमहि । तन्नो लक्ष्मीः
 प्रचोदयात् [ना. पू. ता. ४।३+ वनदु. १२५
 महाधियः शान्तधियो ये यात्रा
 विमनस्कतां... महो. ५।६१
 महानग्निः काष्ठमाद्रं च शुष्कं
 कृत्वा दहेदीश्वरोत्कृष्टबुद्धिः ।
 दहेत्पापान्याशु विज्ञानदात्री
 न संसारे मज्जते वा कदाचित् सि. शि. ४
 महानन्दमुदकमुपस्पृश्यापोऽवगाह्य... सूर्यता. १।८
 महानदीधूमय इवानिवर्तकमस्य
 यत्पुराकृतम् मैत्रा. ४।२
 महानरकसाम्राज्ये मत्तदुष्कृत-
 वारणाः । आशाशरशला-
 काढया दुर्जया हीन्द्रियारयः महो. ५।७६
 महानवोऽयं पुरुषो योऽङ्गुष्ठाग्रे
 प्रतिष्ठितः । तमद्भिः परिधि-
 श्चामि सोऽस्यान्ते अमृताय च प्रा. हो. २।२
 महानव्यक्ते विलीयतेऽव्यक्तमक्षरे
 विलीयते, अक्षरं तमसि विली-
 यते, तमः परे देव एकीभवति सुबालो. २।२
 महानहं विश्वमहं विचित्रम् कैव. २।१
 महानुकम्पासिन्धुर्बन्धुर्मुवनस्य गोप्ता हेरम्बो. २

महान्कीर्त्यर्तु न निन्देत्तद्व्रतम् छांदो. २।१६।२
 महान्कीर्त्या तपन्तं न निन्देत्तद्व्रतम् छांदो. २।१४।२
 महान्कीर्त्या न काश्चन परिहरे-
 तद्व्रतम् छांदो. २।१३।२
 महान्कीर्त्या न प्रत्यङ्मुष्मिमाचामेन
 निष्ठीवेत्तद्व्रतम् छांदो. २।१२।२
 महान्कीर्त्या पशून् निन्देत्तद्व्रतम् छांदो. २।१८।२
 महान्कीर्त्या ब्राह्मणान् निन्दे-
 तद्व्रतम् छांदो. २।२०।२
 महान्कीर्त्या महामनाः स्यात्तद्व्रतम् छांदो. २।११।२
 महान्कीर्त्यालोकान् निन्देत्तद्व्रतम् छांदो. २।१७।२
 महान्कीर्त्या वर्षन्तं न निन्देत्तद्व्रतम् छांदो. २।१५।२
 महान्कीर्त्या संवत्सरं मज्झोनाश्री-
 यात्तद्व्रतम् छांदो. २।१९।२
 महान्प्रजया पशुभिर्भवति [छांदो. २।११।२-२।२०।२
 महान्तमस्य महिमानमाहुः, अन-
 यमानो यदनञ्जमत्तीति वै वयं
 ब्रह्मचारिभेदमुपास्महे छांदो. ४।३।७
 महान्तं दहत्यव्यक्तं दहत्यक्षरं
 दहति मृत्युं दहति मृत्युर्वै
 परे देव एकीभवति सुबालो. १५।२
 महान्तं भिनत्ति, महान्तं भित्त्वा-
 ऽव्यक्तं भिनत्त्यव्यक्तं भित्त्वा-
 ऽक्षरं भिनत्त्यक्षरं भित्त्वा मृत्युं
 भिनत्ति, मृत्युर्वै परे देव एकी-
 भवति सुबालो. ११
 महान्तममहान्तं विष्णुमविष्णुं...
 नमाभ्यनमान्यहमनहं नृसिंहा-
 नुष्टुभैव बुबुधिरै नृसिंहो. ६।१
 महान्तं विभुमात्मानं मत्वा धीरो
 न शोचति [कठो. २।२१+४।४+ ना. प. ९।१५
 महान्बकार इव रागान्धमिन्द्र-
 जालमिव मायामयं मैत्रा. ४।२
 महान् प्रभुर्वै पुरुषः सत्त्वस्येष प्रवर्तकः श्वेताश्व. ३।१२
 महान् भवति तैत्ति. ३।१०।३
 महान्भवति प्रजया पशुभिर्ब्रह्म-
 वर्षसेन महान्कीर्त्या तैत्ति. ३।६
 महान् भोगः प्रजापतेः चित्त्यु. १४।४
 महान् वा अस्य महिमा गौनको. १।४

महापातकपापिष्ठसङ्ख्या सञ्चितं
 च यत् । नाशयेत्तत्कथालाप-
 शयनासनभोजनैः रामो. ५।१७
 महापातकयुक्तानां पूर्वजन्मार्जि-
 तागसाम् । त्रिपुण्ड्रोद्भूतनद्वेषो
 जायते सुदृढं बुधाः बृ. जा. ५।११
 महापातकात्पूतो भवति मुद्गलो. ५।१
 महापातालपादान्तलम्बा तस्या
 जयं स्मरेत् । ब्रह्माण्डार्धं कपालं
 हि शिरस्तस्या विभावयेत् गुह्यका. ८
 (अथ) महापीठे सपरिवारं समेतं
 चतुस्सप्तात्मानं चतुरात्मानं मूला-
 प्रावप्तिरूपं प्रणवं संदध्यात् नृसिंहो. ३।४
 महापुरुष आत्मानं चतुर्धा कृत्वा
 त्रिपादेन परमे व्योम्नि चासीत् मुद्गलो. २।४
 महापुरुषइतियमवोचाम संवत्सरएव ३ ऐत. २।३।१
 महापुरुषोपेतं यो वेद स एव
 नित्यपूतस्थः लिङ्गोप. २
 महापुरुषो यच्चित्तं तत्सदा मय्ये-
 वावतिष्ठते प. हं. २
 महापुरुषो यस्तच्चित्तं मय्येव तिष्ठते तुरीया. ३
 महाप्रथमान्तार्थस्याद्यन्तवन्तो
 द्वितीयान्तार्थस्याद्यं षणं तृतीया-
 न्तार्थस्याद्यं नाम चतुर्थान्तार्थ-
 स्याद्यं साम जानीते सोऽमृतत्वं
 च गच्छति नृ. पू. १।६
 महाप्रलयसम्पत्तौ ह्यसत्तां समुपा-
 गते । अशेषदृश्ये सर्गादौ शान्त-
 मेवावशिष्यते मुण्डो. ४।५५
 महाबाहो बहुबाहूरुपादं भ. गी. १।१२३
 महाभारतमाख्यानं कुरुक्षेत्रं
 सरस्वतीम् । केशवं गां च
 गङ्गां च कीर्तयन्नावसीदति विष्णुह. १।८
 महाभूतानि प्रयाजाः प्रा. हो. ४।३
 महाभूतान्यहङ्कारः भ. गी. १।३।६
 महाभूतैः पंचभिरावृतं महदहङ्कृति-
 तमोभिश्च मूलप्रकृत्या परिवे-
 ष्टितम् (ब्रह्माण्डं) त्रि. म. ना. ६।२

महाभूतोत्थसूक्ष्माङ्गोपाधिकाः सर्वे
जीवा इत्येके वदन्ति त्रि. म. ना. ४।९
महामनुसमुद्भवं तदिति ब्रह्म
शाश्वतम् त्रि. ता. १।५
महामायं महाविभूति सच्चिदानन्द-
मात्रमेकरसं पुरमेव ब्रह्म मका-
रेण जानीयात् नृसिंहो. ५।७
महामाया महालक्ष्मीर्महादेवी
सरस्वती । आधारशक्ति-
रव्यक्ता यया विश्वं प्रवर्तते यो. शि. २।११
महामुद्रा नभोमुद्रा ओडथाणं च
जलन्धरम् । मूलबन्धं च
यो वेत्ति स योगी मुक्तिभाजनम् यो. चू. ४५
महामुद्रा महाबन्धो महावेधश्च
खेचरी १ यो. त. २६
महामेघे वा मरीचिरिव पश्येत्,
तदप्येतमेव विद्यात् ३ ऐत. २।४।६
महायोगेश्वरो हरिः भ. गी. ११।९
महाराज बृहद्रथेक्ष्वाकुवंशध्वज-
शीर्षात्मजः कृतकृत्यस्त्वं मरु-
आन्नाविश्रुतोऽसीत्ययं खल्वा-
त्मातेकतमो भगवान् वर्ण्य इति मैत्रे. १।५
महारात्र उपस्युदिते व्रज ५-
स्तिष्ठन्नासीनः शयानोऽरण्ये
ग्रामे वा यावत्तरस ५ स्वा-
ध्यायमधीते सर्वलोकैकाग्रयति सद्बै. १९
महालक्ष्मीर्महादेवी सर्वलोकैक-
मोहिनी ना. पू. ता. २।२
महालक्ष्मीर्बलप्रकृतिर्भवति ना. पू. ता. २।४
महालक्ष्मीश्च विद्महे सर्वसिद्धिश्च
धीमहि । तन्नो देवी
प्रचोदयात् देव्यु. ९
महालीलास्थानं क्षराक्षराभ्यामधिकं
पुरुषोत्तमाधिष्ठानम् सामर. ५
महावाक्यत्रयं भवेत् गुह्यका. ८०
महावाक्यान्युपदिशेत्सषडङ्गानि
देशिकः शु. र. ३।१५
महावाक्यार्थतो दूरो ब्रह्मास्मी-
त्यतिदूरतः ते. बि. ५।९
५६

महावाक्यार्थमनुस्मरन् ब्रह्माहमस्मि
अहमस्मि ब्रह्माहमस्मि योऽहमस्मि
ब्रह्माहमस्मि अहमेवाहं मां
जुहोमि स्वाहा त्रि. म. ना. ८।३
महाविज्ञानमिव प्रतिपदेनाध्यव-
सायमिव यत्रैतदित्येत्येत्यभि-
पश्यति आर्षे. ९।१
महाविद्या जगन्माता मुनीनां
मोक्षदायिनी ना. पू. ता. २।३
महाविद्यावतां पुंसां मनःक्षोभं
करोति यः । सप्तरात्रौ
व्यतीतायां सचशत्रुर्विनश्यति वनदु. ९६
महाविभूति सच्चिदानन्दमात्रमेक-
रसं पुरमेव ब्रह्म मकारेण
जानीयात् नृसिंहो. ५।७
महाविष्णुमहेशानां प्रलयेष्वपि
योगिनाम् । नास्ति पातो लय-
स्थानां महातत्त्वेऽपि वर्तिनाम् अमन. १।८३
महाविष्णुमित्याह-महतां वा अयं
महान्नोदसी व्याप्य स्थितः अव्यक्तो. ३
महाविष्णुं तृतीयं स्थानं (जानीयात्) नृ. पू. २।३
महाविष्णोरेकैकरोमकूपान्तरेष्वनन्त-
कोटिब्रह्माण्डानि सावरणानि
भवन्ति त्रि. म. ना. ६।३
महाविष्णोश्च देवस्य तत्सूक्ष्मं
रूपमुच्यते यो. शि. ९।३४
महाविष्णोः करतले विलसंत्यनन्त-
कोटिब्रह्माण्डानि त्रि. म. ना. ६।३
महाविष्णोः क्रीडाशरीररूपिणी
ब्रह्मादीनामगोचरा (महामाया) त्रि. म. ना. ४।९
महाव्याहृतिभिः सन्धाय
गायत्रीं जपेत् सन्ध्यो. २
महाशनो महापाप्मा भ. गी. ३।३७
महाशून्यं ततो याति सर्वसिद्धि-
समाश्रयम् सौभाग्य. १३
महाश्मशानेऽप्यानन्दवने वासः निर्वाणो. ४
महाश्रेयांसि सेवन्ते त्रि. म. ना. ८।७
महासिद्धान्तः निर्वाणो. ४

महास्थूलं महासूक्ष्मे महासूक्ष्मं
 महाकारणे च संहृत्य मात्रा-
 भिरोतानुज्ञाननुज्ञाविकल्परूपं
 चिन्तयन् प्रसेत् नृसिंहो. ३।४
 महाहविर्होता चित्त्यु. ५।१
 महिमान एवैषामेते त्रयः खिशन्तेव
 देवा इति बृह. ३।१।२
 महिमानमस्या वक्तुं स्वायुर्मानेना-
 पि वक्तुं न चोत्सहे राधिको. ५
 महिमानं त्वमुष्येह पश्यामीति
 यदिदमस्मिन्नन्वायत्तमिति आर्षे. २।२
 महिमानं त्वेवास्योपासे, य एत-
 दस्मिन्नन्तर्हिरेण्मयः पुरुषो
 हिरण्यवर्णो हिरण्यश्मश्रु-
 त्खाग्रभ्यो दीप्यमान इव.. आर्षे. ६।२
 महिमानं त्वेवास्योपासे यदिद-
 मन्त्रान्वायत्तमिति आर्षे. ४।२
 महिम्न एवाश्रोति सर्वमायुरेति
 वसीयान् भवति आर्षे. ८।२
 महिम्नः पश्येमाविज्ञान इति आर्षे. ८।१
 महिषीत्युच्यते भार्या भगेतोपा-
 जितं धनम् । तद्व्यमुपजीव-
 न्यः स वै माहिषिकः स्मृतः इतिहा. ६९
 महीत्यनेनाशेषं काम्यं रमणीयं
 दृश्यं शक्तिकूटं स्पष्टीकृतमिति त्रि. ता. १।१५
 महेश्वरत्वान्महासत्त्वान्महाचित्त्वा-
 न्महानन्दत्वान्महाप्रभुत्वाच्च
 मकारार्थेनानेनात्मनैकीकुर्यात् नृसिंहो. ७।१
 (सौः) महो अर्णः सरस्वती
 प्रचेतयति केतुना । धियो
 विश्वा विराजति सरस्व. १४
 [ऋ. मं. १।३।१२+ वा. सं. २०।६
 महोरगदष्ट इव विषदष्टं (भूतात्मानं) मैत्रा. ४।२
 महोल्काय वीरोल्काय वृद्धोल्काय
 पृथूल्काय विद्युदुल्काय ज्वलदु-
 ल्काय च षडङ्गकल्पिता नमः
 स्वाहा षड्वीषदपदान्ता
 अङ्गन्यासा भवन्ति ना. पू. ता. ४।११
 मणमिन्द्रो नियच्छतु चित्त्यु. ११।७

मंस्यन्ते त्वां महारथाः भ. गी. २।३५
 मा कर्मफलहेतुर्भूः भ. गी. २।४७
 मा खेदं भज हेयेषु नोपादेयपरो
 भव । हेयादेयदृशौ त्यक्त्वा
 शेषस्थः सुस्थिरो भव महो. ६।२८
 मा गृधः कस्यस्विद्धनम् ईशो. १
 मा च तेख्यास्म तीरिषत् अरुणो. १
 मा छिदो मृत्यो मावधीर्मा मे बलं
 विवृहो मा प्रमोषीः महाना. १३।१३
 मा छिदो मृत्यो मावधीः.. चित्त्यु. १५।१
 माण्डूक्यमेकमेवालं सुमुख्यां
 विमुक्तये मुक्तिको. १।२६
 मातरं पितरं भार्यां पुत्रान्...
 अनुमोदयित्वा... कठश्रु. ३
 मातरिन्वा वा अहमस्मीति केनो. ३।८
 मातरीव परं ग्रान्ति विषमाणि
 मृदूनि च । विश्वासमिह
 भूतानि सर्वाणि शमशालिनि महो. ४।३०
 मातरो विविधा दृष्टाः पितरः
 सुहृदस्तथा निरुक्तो. १।६
 मातर्मे मधुकैटभन्नि महिषप्राणा-
 पहारोद्यमे... शुम्भश्चंसिनि
 कालि सर्वद्वरितं दुर्गेनमस्तेहर वनदु. १६६
 माता धाता पितामहः भ. गी. ९।१७
 माता पिता भ्राता निवासः शरणं
 सुहृदतिर्नारायणो विराजा सुबालो. ६।१
 मातापित्रोर्मलोद्भूतं मलमांसमयंबभूव
 माता पूर्वरूपम् अध्यात्मो. ६
 मातामही सावित्री गायत्री जग-
 त्युर्वी पृथ्वी बहुला विश्वा भूता
 कतमा का या सा सत्येत्य-
 मृतेति वसिष्ठः महाना. १०।१४
 माताऽमाता (भवति) बृह. ४।३।२२
 मातुलाः श्वशुराः पौत्राः भ. गी. १।३४
 मातृ रेतोधिकात्स्नी भवति गर्भो. ३
 मातृकादियुतं मंत्रं द्वादशाब्दं तु
 यो जपेत् । क्रमेण लभते ज्ञान-
 मणिमादिगुणान्वितम् १ यो. त. २१

मातृकामालया मंत्री मनसैव
 मनुं जपेत् । अभ्यर्च्य
 बैष्णवे पीठे जपेदक्षरलक्षकम् राम. ४।७
 मातृकारहितं मंत्रमादिशन्ते न
 कुत्रचित् ब्र. वि. ६३
 मातृदेवो भव तैत्ति. १।११
 मातृमानविहीनोऽस्मि मेयहीनो
 शिवोऽस्म्यहम् भैत्रे. ३।१३
 मातृश्राद्धे मातृ-पितामही-
 प्रपितामहीः ना. प. ४।३९
 मातृसूतकस्त्रबंधसूतकेसह जायते ।
 सूतसूतकजं देहं स्पृष्ट्वा स्नानं
 विधीयते भैत्रे. २।७
 मातृहा वै त्वमसि छांदो. ७।१५।२
 मा ते मूर्धा व्यतप्तदनतिप्रश्र्यां वै
 देवतामतिपुच्छसि, गार्गि
 मातिप्राक्षीः बृह. ३।६।१
 मातेव पुत्रान्...विधेहि नः (मा.पा.) प्रश्नो. २।१३
 मातेवास्मा अदिते शर्म यच्छ सद्बै. ६
 मातेव पुत्रान्नक्षत्र श्रीश्च प्रज्ञां
 च विधेहि प्रश्नो. २।१३
 मा ते व्यथा मा च विमूढभावः भ. गी. १।१।३९
 मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि भ. गी. २।४७
 मात्राद्वादशयोगेन प्रणवेन शनैः
 शनैः । पूरयेत्सर्वमात्मानं सर्व-
 द्वारं निरुध्य च क्षुरिको. ३
 मात्राद्वादशसंयुक्तौ दिवाकरनि-
 शाकरो । दोषजालमवप्रन्तौ
 ज्ञातव्यौ योगिभिः सदा यो. चू. १०२
 मात्रा बलम् तैत्ति. १।२।१
 मात्राभिरोतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्प-
 रूपं चिन्तयन् प्रसेत् नृसिंहो. ३।४
 मात्रामात्राः प्रतिमात्राः कुर्यात् नृसिंहो. २।७
 मात्रामात्राः प्रतिमात्रागताः
 स्रयक्समस्तानपिपादाजतीति
 स्वयंप्रकाशः स्वयं ब्रह्म भवति अ. शिखो. ३
 मात्रालिङ्गपदं त्यक्त्वा शब्दव्य-
 जनवर्जितम् । अस्वरेण मका-
 रेण पदं सूक्ष्मं च गच्छति अ. ना. ४

(अथ) मात्राऽशितपीतनाडी-
 सूत्रगतेन प्राण आप्यायते गर्भो. ३
 मात्राश्च पादाः, अकार उकारो
 मकार इति माण्डू. ८
 मात्रासङ्गाद्विनिर्गतः ना. प. ५।६
 मात्रासम्प्रतिपत्तौ तु लयसा-
 मान्यमेव च आगम. २१
 मात्रासम्प्रतिपत्तौ स्यादाप्तिसा-
 मान्यमेव च आगम. १९
 मात्रासम्प्रतिपत्तौ स्यादुभयत्वं
 तथाविधम् आगम. २०
 मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय भ. गी. २।१४
 मा त्वं मामपहाय परागाः, नाहं
 त्वामपहाय परागामिति कठरु. २
 मादकं दुर्जरं चैव दग्धान्नं विष-
 मिश्रितम् ।...प्राप्तं यत्पीड-
 नाज्जन्तोर्भक्ष्यं तत्प्रचक्षते भवसं. ४।१३, १४
 मा देव्यस्तुलेदि मा मनुष्यः चित्त्यु. ५।२
 माद्यति प्रमदां दृष्ट्वा सुरां पीत्वा
 च माद्यति । तस्मादष्टिविष
 नारीं दूरतः परिवर्जयेत् ना. प. ६।३७
 माधवः पाण्डवश्चैव भ. गी. १।१४
 माधुकरेण करपात्रेणास्यपात्रेण
 कालं नयेत् (यतिः) १ सं. सो. २।५९
 माधुकरमसंकुप्तं प्राक्प्रणीतमयाचि-
 तम् । मधुमक्षिकवत्कृत्वा
 भैक्षं पञ्चविधं स्मृतम् १ सं. सो. २।६५
 माध्यन्दिनं सवनमनुसन्तनुतेति छांदो. ३।१६।२
 मानवान् भवति तैत्ति. ३।१०।३
 मानवो ब्रह्मैवैक ऋत्विक्कुरुनश्नाभि-
 रक्षत्येवंविद्ध वै ब्रह्मा यज्ञं
 यजमानं सर्वांश्चर्त्विजो-
 ऽभिरक्षति छांदो. ४।१७।१०
 मानसपूजया जपेन ध्यानेन
 कीर्तनेन स्तुत्या मानसेन
 सर्वेण नित्यस्थलं प्राप्नोति राधोप. १।६+४।४
 मानसमिति विद्वांसस्तस्मा-
 द्विद्वांस एव मानसे रमन्ते महाना. १६।१२

मानसञ्च तयोपांशोः सहस्रगुण
 उच्यते (जपः) जा. द. २।१५
 मानसस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषः बृह. २।५।७
 मानसं कोटिगुणं (जपकर्म) शांडिल्यो. १।२।१
 मानसं तु मनसाध्यानयुक्तं (जपकर्म) शांडि. १।२।१
 मानसं ब्रह्म माहेश्वरं ब्रह्म मानसं
 हंसः सोऽहं हंसः पा. ब्र. ३
 मानसं मननं विदुः (शौचं) जा. द. १।२०
 मानसं वै प्राजापत्यं पवित्रं
 मानसेन मनसा साधु पश्यति महाना. १७।११
 मानसा ऋषयः प्रजा अस्तृजन्त महाना. १७।११
 मानसीर्वासनाः पूर्वं त्यक्त्वा
 विषयवासनाः । मैत्र्यादि-
 वासनानाम्रीर्गृह्णामलवासनाः मुक्तिको. २।६९
 मानसे च विलीने तु यत्सुखं... मैत्रा. ६।२४
 तद्ब्रह्म चायुतं शुक्रं. सागतिः
 मानसे तु कृते दण्डे प्राणायामो
 विधीयते १सं. सो. २।९७
 मानसेन मनसा साधु पश्यति महाना. १७।११
 मानसे विलयं याते कैवल्य-
 मवशिष्यते शांडि. १।७।२३
 मानसे सर्वं प्रतिष्ठितं तस्मान्मानसं
 परमं वदन्ति महाना. १७।११
 मानसो मननध्यानमेदाहैविध्य-
 माश्रितः जा. द. २।१४
 मानस्तोक इति सद्योजातमित्या-
 दिपञ्चब्रह्ममत्रैर्मस्मसङ्कल्पमि-
 रिति भस्म वायुरिति..जलमिति
 भस्म स्थलमिति भस्म व्योमेति
 भस्म देवा भस्म ऋषयो भस्म
 सर्वे ह वा एतदिवं भस्म पूतं
 पावनं नमामि भस्मजा. १।४
 मानस्तोक इति समुद्धृत्य मानो
 महान्तमिति जलेन त्रियायुष-
 मिति शिरोललाटवक्षःस्कन्धेषु
 ...तिस्रो रेखाः प्रकुर्वीत का. रुद्रो. २
 मानस्तोक इति समुद्धृत्य जलेन
 संसृज्य त्रियायुषमिति शिरो-
 ललाटवक्षःस्कन्धेष्विति... जावाल्यु. ६

मा नस्तोके तनये मान आयुषि
 मानो गोषु मानो अश्वेषु
 रीरिषः ।...तन्मे मनः शिव-
 सङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. २९
 मा नस्तोके तनये मा न आयुषि
 ...हविष्मन्तः सदमित्वा
 हवामहे (नमसा विधेम ते) महाना. १३।१९
 [श्वेता. ४।२२+क्र.नं. १।११४।८+
 [वा. सं. २०।१६ तै.सं. ३।४।११२
 मानस्तोकेतिमंत्रेण मन्त्रितं भस्म
 धारयेत् बृ. जा. ५।१
 मा नः प्रजाः रीरिषो मोत वीरान्
 [महाना. १३।८+ चित्त्यु. १५।२
 मानापमानयोस्तुल्यः भ. गी. १४।२५
 मानावमानहीनोऽस्मि मैत्रे. ३।४
 मानुषस्य भगवन्गौतम वित्तस्य
 वरं वृणीथाः... छान्दो. ५।३।६
 मानुषं च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।९।१
 मानुषीं तनुमाश्रितम् भ. गी. ९।११
 मानुषे तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषः बृह. २।५।१३
 मा नो महान्तमिति जलेन सम्मृज्य का. रुद्रो. २
 मा नो महान्तमुत मानो अर्भकं
 मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् महाना. १३।१४
 [क्र.मं. १।११४।७+वा.सं. १६।१७ अथर्व. १।१२।२९
 मा नो महान्तमुत मानो अर्भकं... २ शिवसं. २८
 तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु
 मा नो हि सीज्जातवेदो महाना. २।१०
 गामश्वं पुरुषं जगत्
 मा नो भवान् बहोरनन्तस्या-
 पर्यन्तस्याभ्यवदान्योऽभूदिति बृह. ६।२।७
 मा पुत्र रोद रुद्रम् छान्दो. ३।१५।२
 मा फलेषु कदाचन भ. गी. २।४७
 (ते होचुः) मा भगव उत्कमीर्न
 वै शक्यामस्त्वहते जीवितुं बृह. ६।१।१३
 मा भगवानवोचत्कतमासादेवतेति छांदो. १।११।४६
 मा भव प्राणभावात्मा प्राहकात्मा
 च मा भव । भावनामखिलां
 त्यक्त्वा यच्छिष्टं तन्मयो भव मैत्रे. २।२८
 [अ. पू. ५।१०४+ वराहो. ४।१९

मा भवाहो भवज्ञस्त्वं जहि संसार-
भावनाम् । अनात्मन्यात्म-

भावेन किमन्य इव रोदिवि महो. ४।१३०
मा भैषीर्गौतम जितो वै ते लोक इति सूर्यता. ३।१
मामकाः पाण्डवाश्चैव भ. गी. १।१
मामनुस्मरतश्चित्तं मामेवात्र विलीयते यो. शि. ३।२५
मामनुस्मर युद्धय च भ. गी. ८।७
मामन्तेवासिनमनुशासयामोक्षमिति भस्मजा. १।१
मामप्राप्यैव कौन्तेय भ. गी. १६।२०
मामात्मगुप्तां वहते स्वभूत्यै तां
राजिमन्तां धूर्धूरयन्तीं धूरसि
ध्रुवाय स्वाहा पारमा. ९।६
मामात्मपरदेहेषु भ. गी. १६।१८
मा मा ब्रह्म निराकरोदनिराकरणं
मेऽस्त्वनिराकरणं मेऽस्तु. केनो. शां. पा.
मामायुरमृतमित्युपास्व कौ. उ. ३।२
मामाश्रित्य यतन्ति ये भ. गी. ७।२९
मामिकामेवव्याहृतिमादिवः कृणुध्व-

मित्येवं मामका अधीयन्ते २ प्रणवो. २०
मामिच्छामुं धनञ्जय भ. गी. १२।९
मामुपेत्य तु कौन्तेय भ. गी. ८।१६
मामुपेत्य पुनर्जन्म भ. गी. ८।१५
मामेकं शरणं ब्रज [त्रि.म.ना. ८।६+ भ. गी. १८।६६
मा मे बलं विवृहो मा प्रमोषीः चित्त्यु. १५।१
[महाना. १३।१३+ तै. आ. ३।१५।१
मामेभ्यः परमव्ययम् भ. गी. ७।१३
मामेव ये प्रपद्यन्ते भ. गी. ७।१४
मामेव विजानीहि, एतदेवाहं
मनुष्याय हिततमं मन्ये कौ. त. ३।१
मामेव विदित्वाऽमृतत्वमेति
तरति शोकम् भस्मजा. २।५
मामेव विदित्वा सांख्यिकीं रुजं
द्रावयति भस्मजा. २।५
मामेव वेदाश्चतुर्मूर्तिधराः भस्मजा. २।१३
मामेव स्तुवन्ति वेदाः साङ्गाः
सोपनिषदः भस्मजा. २।११
मामेव विदित्वा संस्तुति-
पाशात्प्रमुच्यते भस्मजा. २।७

मामेवानुत्तमां गतिम् भ. गी. ७।१८
मामेवैष्यसि युक्त्वैवं भ. गी. ९।३४
मामेवैष्यसि सत्यं ते भ. गी. १८।६५
मामेवैष्यत्यसंशयः भ. गी. १८।६८
मामेवैष्यत्यसंशयः भ. गी. ८।७
मामैतस्मिन् संवदिष्टा अतिष्ठाः
सर्वेषां भूतानां राजेति बृह. २।१।२, ३, ६
मामैतस्मिन् संवादयिष्टा असुरित्वा कौ. त. ४।१२
मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः असुरिति
वा अहमेतमुपासे बृह. २।१।१०
मामैतस्मिन्संवदिष्टा आत्मन्वीति
वा अहमेतमुपासे बृह. २।१।१३
मामैतस्मिन् संवादयिष्टाः इन्द्रो
वैकुण्ठोऽपराजिता सेनेति वा कौ. त. ४।७
मा मैतस्मिन्संवदिष्टा इन्द्रो
वैकुण्ठोऽपराजिता सेनेति बृह. २।१।६
मा मैतस्मिन्संवदिष्टास्तेजस्वीति
वा अहमेतमुपास इति स य
एतमेवमुपास्ते तेजस्वी ह भवति बृह. २।१।४
मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः, (समवाद-
यिष्टाः) द्वितीयोऽनपग इति
वा अहमेतमुपासे [बृह. २।१।११+ कौ. त. ४।११
मा मैतस्मिन् संवादयिष्टा नाम्न
आत्माऽग्निरात्मा ज्योतिष्ट
आत्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१६
मा मैतस्मिन् संवादयिष्टा नाम्न्य-
स्यात्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।९
मा मैतस्मिन्संवादयिष्टाः पूर्णम-
प्रवर्तीति वा अहमेतमुपास इति बृह. २।१।५
मा मैतस्मिन्संवादयिष्टाः पूर्ण-
मप्रवर्ति प्रहोति वा... कौ. त. ४।६
मा मैतस्मिन् संवादयिष्टाः प्रजा-
पतिरिति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१४
मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः प्रतिरूप
इति वा अहमेतमुपास इति
[बृह. २।१।८+ कौ. त. ४।१०
मा मैतस्मिन्संवदिष्टा अतिष्ठाः
सर्वेषां भूतानां मूर्धा राजेति वा बृह. २।१२

मा मैतस्मिन्संवदिष्टा बृहत्पाण्डर-
 वासाः सोमो राजेति बृह. २।१।३
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः, मृत्युरिति
 वा अहमेतमुपास इति बृह. २।१।१२
 मा मैतस्मिन् संवादयिष्टा मृत्यु-
 रिति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१३
 मा मैतस्मिन् संवादयिष्टा यमो
 राजेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१५
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टा रोचिष्णुरिति
 वा अहमेतमुपास इति बृह. २।१।९
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः, विषासहि-
 रिति वा अहमेतमुपास इति बृह. २।१।७
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टा विषास-
 हिरिति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।८
 मा मैतस्मिन् संवादयिष्टाः शब्द-
 स्यात्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।५
 मा मैतस्मिन् संवादयिष्टाः सत्य-
 स्यात्मा विद्युत् आत्मा तज्जस
 आत्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१७
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः सोमो
 राजजस्यात्मेति वा कौ. त. ४।३
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टास्तेजस
 आत्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।४
 मा मोषरोत्सीरिति मा सृजैनं
 मायया एतत्सर्वं वेष्टितं भवति कठो. १।२१
 माययाऽपहतज्ञानाः नृ. पू. ५।२
 माययाभिद्यतेह्येतन्नान्यथाजंकथञ्चन अद्वैत. १९
 मायया मोहिताः शम्भोर्महादेवं
 जगद्गुरुम् । न जानन्ति सुराः
 सर्वे सर्वकारणकारणम् पञ्चदश. १८, १९
 मायया ह्यन्यदिव नृसिंहो. ९।१
 मायाकार्यमिदं भेदमस्ति चेद्वक्ष-
 आवनम् ते. विं. ६।१००
 मायाकार्यादिकंनास्तिमायानास्ति
 मायाकुण्डलिनी क्रियामधुमती ते. विं. ५।३३
 कालीकलामालिनी...डीकूरी
 त्रिपुरा परा परमयी माता
 कुमारीत्यसि बनदु. ५

मायाकूभौ बन्धमोक्षौ न स्तः
 स्वात्मनि वस्तुतः आत्मो. २६
 माया च तमोरूपाभूतिः नृसिंहो. ९।२
 माया चाविद्या च स्वयमेव भवति नृसिंहो. ९।३
 मायातत्कार्यविलये नेश्वरत्वं
 न जीवता वराहो. २।५२
 मायावीतं गुणातीतं ब्रह्म त्रि. म. ना. १।३
 मायादेवो बलगहनो ब्रह्मरातीस्तं
 देवर्माडे दक्षिणास्यम् ग. पू. १।६
 मायानाम अनादिरन्तवती प्रमाणा-
 प्रमाणसाधारणा न सती
 नासती न सदसती स्वय-
 मधिक्रा विकाररहितानिरूप्य-
 माणा सतीश्वरलक्षणशून्या
 सा मायेत्युच्यते सर्वसारो. ६
 मायाऽन्तरा याश्च बाह्या अलक्ष्मीः
 [श्रीसू. ६+ क. खि. ५।८७।६
 मायाभिरको अभिचाकशानः वा. मं. ११
 मायाममताद्वैतारदहनम् निर्वाणो. ६
 मायामात्र एष एवोपः नृसिंहो. ५।१
 मायामात्रमिदं द्वैतमद्वैतं परमार्थतः आगम. १७
 मायामात्रविकासत्वान्मायातीतो-
 ऽहमद्वयः आ. प्र. २०
 मायामात्रं जगत्कृत्स्नं तदा भवति
 निर्वृतिः जा. द. १०।१२
 मायामात्रं विदित्वैवं सच्चिदेक-
 रसो ह्ययम् ना. प. ८।२१
 मायाभेदां तरन्ति ते भ. गी. ७।१४
 मायायाः समुत्पन्ना शासुराः कर्म-
 जडा अन्यधर्मरता एव भवन्ति सामर. २
 मायावशादेव देवा मोहिता
 समतादिभिः शरभो. २८
 माया वा एषा नारसिंही सर्वमिदं
 सृजति नृ. पू. ३।२
 माया वा एषा वैनायकी सर्वमिदं
 सृजति, सर्वमिदं रक्षति, सर्व-
 मिदं संहरति ग. पू. ता. २।३

मायाबाह्मदान्धकारमुषितप्रज्ञोऽसि
यस्मादहं ब्रह्मास्मीति मुहुर्मुहुर्वद-
सि रे जीव त्वमुन्मत्तवत् भवसं. २।३३
मायाविद्ये विहायैव उपाधी परजी-
वयोः । अखण्डं सच्चिदानन्दं परं
ब्रह्म विलक्ष्यते अध्यात्मो. ३२
मायावी मायया क्रीडति स ब्रह्मा शाण्डि. ३।१।३
मायाशक्तिर्ललाटाग्रभागे व्योमा-
स्तुजे तथा । नादरूपा परा
शक्तिर्ललाटस्य तु मध्यमे यो. शि. ६।४८
(अथ) मायाशबलितब्रह्मासीत् गोपीचं. ८
मायाशरीरो मधुरस्वभावस्तस्य
ध्यानात्पूजनात्तत्स्वरूपाः हेरम्बो. ६
माया सत्त्वरजस्तमोमयी राधिको. ९
मायासम्बन्धवत्त्वेशोऽन्तःकरण-
सम्बन्धात् प्रमातेत्यभिधीयते कठरु. ४२
माया सा त्रिविधा प्रोक्ता सत्त्व-
राजसत्तामसी कृष्णोप. ४
मायां तु प्रकृतिं विद्यान्मायिनं तु
महेश्वरम् । तस्यावयवभूतैस्तु
व्याप्तं सर्वमिदं जगत् श्वेता. ४।१०
मायां तु प्रकृतिं विद्यात्प्रभुं
तस्या महेश्वरीम् । अस्या अव-
यवैः सूक्ष्मैर्व्याप्तं सर्वमिदं जगत् गुह्यका. ५५
मायेत्यसुराः (उपासते) मुद्गलो. ३।२
मायैषा तस्य देवस्य यथाऽयं
मोहितः स्वयम् वैतथ्य. १९
मायोपाधिर्जगद्योनिः सर्वज्ञत्वा-
दिलक्षणः अध्यात्मो. ३०
मायोपाधिविनिर्मुक्तं शुद्धमित्य-
भिधीयते कठरु. ४१
मायोपाधिः सच्चिदानन्दलक्षणो
जगद्योनिस्तत्पदवाच्यो भवति पैङ्गलो. ३।१
मारणमोह नवशीकरणस्तम्भन-
जृम्भणाकर्षणोच्चाटनमिलन-
विद्वेषणयुद्धतर्कमर्माणि बन्धय.. लांगूलो. ७
मारय मारय नमः सम्पन्नाय नमः
सम्पन्नाय स्वाहा दत्तात्रे. २।२
मारयेद्विषवृक्षजैः (हुनेत्) ग. पू. २।१३

मारुतक्षये वेपथुः सम्भवेन्नित्यं
नाम्भसेनैव जीवति वराहो. ५।५
मारुतस्तूरसिचरन्मन्द्रं जनयति स्वरम् मैत्रा. ७।११
मारुतस्य लयो नाथस्तन्नाथं
लयमाश्रय वराहो. २।८०
मारुते मध्यसञ्चारे मनस्स्थैर्यं
प्रजायते । यो मनःस्थिरो
भावः सैवावस्था मनोन्मनी शाण्डि. १।७।१०
मारुतो नैनं शोषयति सामर. १००
मारुत्त्वादतो रामो भुक्तिमुक्ति-
फलप्रदः । आद्यो रा तत्पदार्थः
स्यान्मकारस्त्वम्पदार्थवान् रामर. ५।१२
मार्गे विन्दुं समावध्य वह्निं
प्रज्वाल्य जीवने । शोषयित्वा तु
सलिलं तेन कायं दृढं भवेत् वराहो. ५।३७
मार्दवं ह्रीरचापलम् भ. गी. १६।२
माला निगद्यते ब्रह्मन् गोपालो. २।३३
मा शुचः सम्पदं देवीं भ. गी. १६।५
मा शोचीरात्मविज्ञानी शोक-
स्यान्तं गमिष्यति शाण्डिल्यो. २।४
माषमात्रां तथा दृष्टिं श्रोत्रं स्थाप्य
तथा भुवि । श्रवणे नासिके
गन्धा यतः स्वं न च संश्रयेत् कुण्डिको. १९
माषैरेतावद्भिरभिषिच्यवरुणलोक-
कामो वरुणलोकमवाप्नोति भस्मजा. २।१२
मासचतुष्केण त्वग्व्यादेशः निरुक्तो. १।४
मासत्रयेण ग्रीवाव्यादेशः निरुक्तो. १।४
मासत्रयेण पादप्रदेशो भवति गर्भो. ३
मासद्वयमृतुर्भवति त्रि. म. ना. ३।४
मासद्वयेन शिरः सम्पद्यते गर्भो. ३
मासमात्रं त्रिसन्ध्यायां जिह्वया-
ऽऽरोप्य मारुतम् । अमृतं
च पिबेन्नाभौ मन्दं मन्दं
निरोधयेत् जा. द. ६।२९
मासमात्रात्कठिनो भवति निरुक्तो. १।४
मासमेकं त्रिसन्ध्यं तु जिह्वया-
रोप्य मारुतम् ।... ज्वराः
सर्वेऽपि नश्यन्ति... शाण्डि. १।७।५०

मासमेकं लभ्यो यस्य लग्नस्तिष्ठेद-
 खण्डितः । प्रजागतिं स
 योगीन्द्रो यावन्मोक्षं स गच्छति अमन. १।७३
 मा सङ्कल्पय सङ्कल्पं मा भावं
 भावय स्थितौ । सङ्कल्पनाशने
 यत्तो न भूयोऽननुगच्छति महो. ५।१८२
 मा सर्वं सन्नयमितोऽभुनजदिति बृह. १।५।१७
 मासं दीक्षितो भवति, यो मासः
 स संवत्सरः, संवत्सरादेवात्मानं
 पुनीते सहैव. १२
 मासात्पूर्वं मृतो मर्त्यो ह्यागतश्चे-
 जगद्भवेत् ते. वि. ६।८०
 मासानां मार्गशीर्षोऽहं भ. गी. १०।३५
 मासाभ्यन्तरे कठिनो भवति गर्भो. ३
 मासाभ्यन्तरे पिण्डो भवति गर्भो. ३
 मासि मासि कुशमेण जलबिन्दुं
 च यः पिबेत् योगो. १७
 (अथ) मासि मास्यमावास्यायां
 पश्चाच्चन्द्रमसं दृश्यमानमुप-
 तिष्ठेत् कौ. त. २।८
 मासेभ्यः पितृलोकं पितृलोका-
 च्छन्दं प्राप्यान्नं भवन्ति बृह. ६।२।१६
 मासेभ्यः संवत्सरं छांदो. ४।१५।५
 मासेभ्यो देवलोकं, देवलोका-
 दादित्यमादित्याद्वैद्युतं तान्
 वैद्युतान्पुरुषो मानस एत्य
 ब्रह्मलोकान् गमयति बृह. ६।२।१५
 मासो वै प्रजापतिस्तस्य कृष्णपक्ष
 एव रयिः शुक्रः प्राणः प्रभो. १।१२
 माऽस्माकं प्राणेन प्रजया यशुभि-
 रवक्षेष्टाः कौ. त. २।९
 माहात्म्यमपि चान्ययम् भ. गी. १।१२
 माऽहं पौत्रमवं रुदं [कौ. त. २।८+
 माहं प्राणानामादित्यानां मध्ये आ. श्र. गृ. १।१३।७
 यज्ञो विलोप्सीय छांदो. ३।१६।६
 माहं प्राणानां मध्ये वसूनां यज्ञो
 विलोप्सीय छांदो. ३।१६।२
 माहं प्राणानां रुद्राणां मध्ये यज्ञो
 विलोप्सीय छांदो. ३।१६।४

माहं ब्रह्म निराकुर्यां मा मा.. केनो. शां. पा.
 मां च योऽव्यभिचारेण भ. गी. १।४।२६
 मां चवान्तःशरीरस्थं भ. गी. १।७।६
 मां तु वेद न कश्चन भ. गी. ७।२६
 मां ध्यायन्त उपासते भ. गी. २।६
 मां प्रति मां प्रतीति सर्वेण
 समस्तेन साम छांदो. २।९।१
 मांसपाञ्चालिकायास्तु यंत्रलोले-
 ज्ञपञ्जरे ।...स्त्रियः किमिव
 शोभनम् चाज्ञव. ८
 मांसमुद्गीथः छांदो. २।१९।१
 मांसान्मेदः गर्भो. १
 मांसान्यस्य शकाराणि किनाटं
 स्राव तत्स्थिरम् बृह. ३।९।३०
 मांसास्तृक्पूयविष्मूत्रह्नायुमज्जास्थि-
 संहतौ । देहे चेत्प्रतीतिमान्मूढो
 भविता नरकेऽपि सः [ना. प. ३।४८ + ४।२८
 मां हि पार्थ व्यपाश्रित्य भ. गी. ४।३०
 मिताहारो नाम चतुर्थीशावशेषक-
 सुस्निग्धमधुराहारः शांडिल्यो. १।१।३
 मितेरपीतेर्वा मिनोति ह वा इदं
 सर्वमपीतिश्च भवति माण्डू. ११
 मितेरपीतेर्वा स्थूलवात्सूक्ष्मत्वा-
 द्वीजत्वात्साक्षित्वाच्च मिनोति
 ह वा इदं सर्वमपीतिश्च भवति नृसिंहो. २।६
 मित्रद्रोहे च पातकम् भ. गी. १।३८
 मित्र उपवक्ता चित्त्यु. ३।१
 मित्ररविसूर्यभानुखगपूषाहिरण्य-
 गर्भमरीच्यादित्यसवित्रर्क-
 भास्कराख्यैः षड्वीजैः संपुटिताः सूर्यता. १।९
 मित्रस्य श्रद्धा चित्त्यु. ९।१
 मित्रस्य चक्षुषा समीक्षे [प्रवर्ग्या. १८ + वा. सं. ३६।१८
 मित्रस्याहं चक्षुषा सर्वाणि भूतानि
 समीक्षे [प्रवर्ग्या. १८ + वा. सं. ३६।१८
 मित्रस्वजनवन्धूनां कुर्यान्नाम
 शिवात्मकम् शिवो. १।२२
 मित्रादिषु समो मैत्रः समस्तेष्वेव
 जन्तुषु । एकोज्ज्ञानी प्रशान्तात्मा
 स संसरति नेतरः ना. प. ६।३१

मित्राद्यैः सह सम्मन्त्र्य सम्बद्धो	
न प्रपद्यते	अ. शां. ३५
मित्रावरुणावपरपादौ	सहजै. २३
मित्रावरुणावाशिषा	चित्त्यु. ८१९
मित्रावरुणौ पङ्क्तिस्त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ	
शाकरैर्वते	मैत्रा. ७५
मित्राह्लादकं मूत्रमिव (त्यजेत्)	ना. प. ७१
मित्रः सुपर्णश्चन्द्र इन्द्रो वरुणो	
रुद्रस्त्वष्टा विष्णुः सविता	
गोपतिस्त्वम्	एका. १२
मिथुनान्मिथुनात्प्रजायते सर्वमायु-	
रेति ज्योग्जीवति महान्प्रजया	
पशुभिर्भवति	छान्दो. २११३१२
मिथ्याचारः स उच्यते	भ. गी. ३१६
मिथ्याभूतान् स्वप्रतुल्यान् विषय-	
भोगाननुभूय...अनृतमः सदा	
परिधावति	त्रि. म. ना. ५१३
मिथ्यैव व्यवसायस्ते	भ. गी. १८१५९
मिनोति ह वा इदं सर्वमपीतिश्च	
भवति [माण्डू. ११+	नृसिंहो. २१६
मिश्रं ह्येतद्वै देवानभाजयदिति	
हुतं च प्रहुतं च	बृह. १५१२
मीमांसते ब्रह्मवादिनो ह्रस्वा दीर्घा	
प्लुता चेति	नृ. पू. ३३
मीमांसते ब्रह्मवादिनो ह्रस्वा वा	
दीर्घा वा प्लुता वेति	ग. पू. २१३
मुक्तसङ्गः समाचर	भ. गी. ३१९
मुक्तसङ्गोऽनहंवादी	भ. गी. १८१२६
मुक्तसाकारस्त्वैच्छिकः	त्रि. म. ना. २१९
मुक्तात्मानः सर्वमेवापियन्ति (मा.)	मुण्डको. ३१२५
मुक्ता वेणुमिवोत्तमम्	महो. ६११६
मुक्ता हर्षविषादाभ्यां शुद्धा	
भवति वासना	अ. पू. ५१६
मुक्तिस्तु ज्ञेयमित्युक्ता भूमिका-	
सप्तकात्परम्	महो. ५१२३
मुक्तिहीनोऽस्मि मुक्तोऽस्मि	मैत्रे. ३१२२
मुक्तोऽखण्डानन्दबोधो ब्रह्मभूयाय	
कल्पते	१ बिल्वो. २३
मुक्तो यः स च मे प्रियः	भ. गी. १२१५५

मुक्तोऽहं मोक्षरूपोऽहं निर्वाण-	
मुखरूपवान्	ते. वि. ३१४०
मुखतोऽस्मा अन्नं राज्यते	तैत्ति. ३११०१९
मुखमग्नितृप्तं सर्वं प्रोक्षति	आचम. ५
मुखं किमस्य कौ बाहू	चित्त्यु. १२१५
[क्र.मं. १०१९०१११+	वा. सं. ३१११०
मुखं च परिशुष्यति	भ. गी. ११२८
मुखं च रोदसी ज्ञेयं द्यौर्लोक-	
श्चिबुकं तथा (देव्याः)	गुह्यका. १६
मुखं प्रतीकं, मुखेनेत्येतत्स देवा-	
नपि गच्छति	बृह. १५१२
मुखं ह्यस्याः सम्राणन् विदाश्च-	
कारेति होवाच	बृह. ५११४१८
मुखं ह्यस्याः ससम्भ्रमं विदांच-	
कारेति होवाच	गायत्र्यु. ५
मुखात् सत्त्वं स वै विष्णुः	गणेशो. ३१४
मुखादग्निरजायत [पु.सू. १२+	वा. सं. ३१११२
मुखादिद्रव्याग्निश्च प्राणाद्वायुर-	
जायत [क्र. मं. १०१९०११३+	चित्त्यु. १२१६
मुखाद्वाग्वाचोऽग्निर्नासिके निर-	
मिद्येतां नासिकाभ्यां प्राणः	२ ऐत. ११४
मुखे आहवनीय उदरे गार्हपत्यो	
हृदि दक्षिणाग्निः	गर्भो. ११
मुखेन मुखं सन्धाय [बृह. ६१४१९,	१०, ११, २१
मुखेन वायुं संगृह्य घ्राणरंघ्रण	
रेचयेत्	यो. शि. ११५५
मुख्यमेवाप्येति यो मुख्यमेवा-	
स्तमेति	सुबालो. ९१६
मुख्यात्पूर्वोत्तरैर्भागैर्भूते भूते	
चतुश्चतुः । पूर्वमाकाशमाश्रित्य	
पृथिव्यादिषु संश्रिताः	त्रि. ब्रा. २१२
मुख्यादूर्ध्वं परा ज्ञेया न परानु-	
त्तरान्विदुः	त्रि. ब्रा. २१३
मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः	भ. गी. ३१३१
मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः	भ. गी. ३१३३
मुण्डोऽपरिमहः शुचिरद्रोही भैक्ष-	
माणो ब्रह्मभूयाय भवति	याज्ञव. २
मुदिता करुणा मैत्री उपेक्षा च	
चतुष्टयम्	वराहो. १११३

मुदितामुदिताख्योऽस्मि भैवेद्यु. ३।१६
 मुद्रा-पुस्तक-वह्नि-नागविलसद्वाहुं
 प्रसन्नाननं मुक्ताहारविभूषणं
 शशिकला-भास्वत्किरीटो-
 ज्ज्वलम् ।...न्यग्रोधान्तनिवासिनं
 परगुरुं ध्यायाम्यभीष्टाप्तये द. मू. १५
 मुद्रा भवति खेचरी यो. शि. ५।४०
 मुद्रां भद्रार्थदात्रीं सपरशुहरिणं
 बाहुभिर्बाहुमेकं जान्वासक्तं
 दधानो भुजगविलसमावद्ध-
 कक्ष्यो वटाधः...दद्यादाद्यः
 शुकाद्यैर्मुनिभिरभिसृतो भाव-
 शुद्धिं भवो नः द. मू. ६
 मुद्रेयं खलु खेचरी भवति सा
 लक्ष्यैकताना शिवा शून्या-
 शून्यविवर्जितं स्फुरति सा
 तत्त्वं पदं वैष्णवी शां. १।७।१५
 मुनयो वाग्वदन्ति न तस्य ग्रहणं अ. शिरः. ३।१०
 (अथ) मुनिरमौनं च मौनं च
 निर्विद्य बृह. ३।५।१
 मुनिरुन्मत्तबालवत् । कविर्मूक-
 वदात्मानं तद्दृष्ट्यादर्शयेत्प्रेणाम् ना. प. ५।३४
 मुनिर्मोक्षपरायणः भ. गी. ५।२८
 मुनिः कौपीनवासाः स्यान्नग्नो वा
 ध्यानतत्परः । एवं ज्ञानपरो ना. प. ४।३२
 योगी ब्रह्मभूयाय कल्पते ना. प. ३।३४
 मुनिः स्यात्सर्वनिस्पृहः भ. गी. १०।३७
 मुनीनामप्यहं व्यासः ना. पू. ता. २।१
 मुनीनां विवेकबुद्धिर्भवति
 मुनीनां सम्प्रयुक्तं च न देवा
 न परं विदुः ते. बि. १।१२
 मुने तत्त्वावाप्तिर्निजगुरुमुखादेव
 हि भवेत् अमन. १।५
 मुने नासाद्यतेतद्विपदमक्षयमुच्यते महो. ५।११४
 मुमुक्षुः काश्यामेवासीना वीर्यवन्तो
 विद्यावन्तः भस्मजा. २।१६
 मुमुक्षुः पुरुषाः... सुकुलभवं
 श्रोत्रियं... सद्गुरुं विधिवदुप-

सङ्गम्योपहारपाणयोऽष्टोत्तर-
 शतोपनिषदं विधिवदधीत्य...
 विदेहमुक्तिः सैव कैवल्य-
 मुक्तिरिति मुक्तिको. १।५८
 मुमुक्षुर्ब्रह्मवादिनश्च (यन्तमन्ति) नृ. पू. २।१३
 मुमुक्षुर्भवति जपात् नृ. पू. १।५
 मुमुक्षुभिः प्राणजयः कर्तव्यो
 मोक्षदेतवे यो. शि. १।६६
 मुमुक्षुः परहंसाख्यः साक्षान्मोक्षैक-
 साधनम् ना. प. ६।२७
 मुमुक्षुः सर्वदा संसारतारकं तारक-
 मनुस्मरन् जीवन्मुक्तो वसेत् ना. प. ७।१२
 मुमुक्षूणां विरक्तानां तं चाश्रम-
 वासिनाम् । प्रणवत्त्वात्सदाध्येयो.. रामर. ५।१६
 मुमुक्षूणां मोक्षलक्ष्मीर्भवति ना. पू. ता. २।१
 मुमुक्षोरन्तःशिखोपवीतधारणम् परब्र. २
 मुहुर्मुहुः शिरः श्मश्रु न स्पृशेत्कर-
 जैर्बुधः । न लिङ्गाकर्षणं कुर्या-
 दात्मनो वा परस्य वा शिवो. ७।५५
 (एवं) * मुहूर्तत्रयं भावनापरो
 जीवन्मुक्तो भवति भावनो. १०
 मुहूर्तमपि यो नित्यं नासाग्रेमनसा
 सह । सर्वं तरति पाप्मानं तस्य
 जन्म शताजितम् शां. १।७।५१
 मुहूर्तं चिन्तयेन्मां यः सर्वबन्धैः
 प्रमुच्यते वराहो. २।३२
 मुमूर्षोर्दक्षिणे कर्णे यस्य कस्यापि
 वा स्वयम् । उपदेक्ष्यसि
 मन्मन्त्रं स मुक्तो भविता शिव रामो. ३।८
 मूकीकरणमाननमुद्रेव बाधिर्यं
 महानुपचय इवेदं नावहेलनया
 भवितव्यमेवं दृढवैराग्याद्बोधो
 भवति महो. ४।२६
 मूढग्राहेणात्मनो यत् भ. गी. १७।१९
 मूढयोनिषु जायते भ. गी. १४।१५
 मूढा जन्मनि जन्मनि भ. गी. १६।२०

* (एवं) मुहूर्तत्रितयं मुहूर्तद्वितयं मुहूर्तमात्रं वा भावनापरो
 जीवन्मुक्तो भवति इति पाठान्तरम् ।

मूढैः प्रकल्पितं दैवं तत्परास्ते क्षयं
गताः । प्राज्ञास्तु पुरुषार्थेन
पदमुत्तममागताः भवसं. १४४
मूढोऽयं नाभिजानाति भ. गी. ७।२५
मूत्रश्लेष्मरक्तशुक्रस्वेदा अवंशाः शारीरको. ३
मूत्रं मुञ्चति वारुणी यो. शि. ५।२६
मूत्रं (घेनोः) चोपनिषत्प्रोक्तं
कुर्याद्भस्म ततः परम् बृ. जा. ३।२
मूर्च्छितो हरति व्याधिं मृतो
जीवयति स्वयम् । बद्धः
लेचरतांधत्तेब्रह्मत्वंसचेतसि वराहो. २।७९
मूर्त इति मूर्तविदोऽमूर्त इति
च तद्विदः वैतथ्य. २३
मूर्तयः सम्भवन्ति याः भ. गी. १४।४
मूर्तं भगवतो रूपं सर्वापाश्रय-
निस्सृष्टम् । एषा वै धारणा
ज्ञेया यच्चित्तं तत्र धारयेत् भवसं. ३।२८
मूर्तामूर्तं च नारायणः त्रि. म. ना. २।८
मूर्तामूर्तादि चिन्मयम् ते. वि. २।३३
मूर्तित्रयमसद्विद्धि सर्वभूतमसत्
सदा । सर्वतत्त्वमसद्विद्धि
ह्यहं भूमा सदाशिवः ते. वि. ३।५१
मूर्तिमद्भिरनन्तमहामायाजाल-
विशेषैः परिषेविता (योगमाया) त्रि. म. ना. ६।५
(अथ) मूत्रद्वारेण निष्क्रान्त-
मस्थिभिश्चितं शरीरं.. मैत्रा. ३।४
मूर्धा ते व्यपतिष्यद्यन्मां नागमिष्यः छांदो. ५।१२।२
मूर्धा त्वेष आत्मन इति होवाच छांदो. ५।१२।२
मूर्धा द्रोणकलशः प्रा. हो. ४।२
मूर्धानमस्य संसेव्याप्यथर्वा
हृदयं च यत् अ. शिरः. ३।१४
मूर्धानमिति मूर्धन्यग्रे न्यसेत् भस्मजा. १।५
मूर्धा ब्रह्मा शिखान्तः गायत्रीर. १०
मूर्ध्नि चित्तसंयमात्सत्यलोकज्ञानं शांडि. १।७।५२
मूर्ध्नि द्वारमथापरम् अ. ना. २७
मूर्ध्नि शतकुबेरः आचम. ५
मूर्ध्नि संयमाद्ब्रह्मलोकज्ञानं (मनसः) शांडि. १।७।५२
मूर्धन्याधायात्मनः प्राणं भ. गी. ८।१२

मूर्धन्याधायात्मनः प्राणान् योगा-
भ्यासं स्थितश्चरन् त्रि. ब्रा. २।१९
मूलच्छेदादिव द्रुमः अ. पू. ४।५४
मूलप्रकृतिजननीमविद्यालक्ष्मीमेवं
ध्यात्वा विविधोपचारैराराध्य त्रि. म. ना. ६।२
महाविराट्पदं प्राप
मूलप्रकृतिरूपत्वात् सा सीता सीतो. १
प्रकृतिः स्मृता
मूलमन्त्रद्वयं च ' विष्णोर्नुकम् '
' गन्धद्वाराम् ' इत्येताभिरभि- नारदो.
मन्त्रयेत्
मूलमूलेपनान्महापापभञ्जिनीं
तर्पणादन्तर्मलनाशिनीं य
एवं वेद स वैष्णवो भवति तुलस्यु. २
मूलमेकं सत्यं मृण्मयं विज्ञातं स्यात् परब्र. ४
मूलशृङ्गाटमध्यस्था बिन्दुनाद-
कलाश्रया अ. पू. १।४
मूलाधारगता शक्तिः स्वाधारा..
तस्यामुत्पद्यते नादः यो. शि. ३।३
मूलाधारत्रिकोणस्था सुषुम्ना
द्वादशाङ्गुला । मूलार्धच्छिन्न-
वंशाभा ब्रह्मनाडीति सा स्मृता यो. शि. ५।१७
मूलाधारं यदा प्राणः प्रविष्टः
पण्डितोत्तम । तदाद्यं विषुवं
प्रोक्तं तापसैस्तापसोत्तम जा. द. ४।४३
मूलाधारं स्वाधिष्ठानं मणिपूरं
तृतीयकम् । अनाहतं विशुद्धं
च आज्ञाचक्रं च षष्ठकम् योगकुं. ३।९
मूलाधारादाब्रह्मरन्ध्रपर्यन्तं.. ब्रह्म-
रन्ध्रादामूलाधारपर्यन्तं गता-
गतरूपेण प्रादक्षिण्यं भावतो. १०
मूलाधारादारभ्य ब्रह्मरन्ध्रपर्यन्तं
सुषुम्ना सूर्याभा मं. ब्रा. १।२
मूलाधारादिषट्चक्रं सहस्रारोपरि
स्थितम् । योगज्ञानैकफलकं
रामचन्द्रपदं भजे यो. च. शीर्षिकं
मूलाधारादिषट्चक्रं शक्तिस्थानमुदी-
रितम् । कण्ठादुपरि मूर्धान्तं
शाम्भवं स्थानमुच्यते वराहो. ५।५३

मूलाधारे स्मरेद्विष्यं त्रिकोणं		मृत्तिके देहि मे पुष्टिं त्वयि सर्वं	
तेजसां निधिम्	कालिको. ४	प्रतिष्ठितम्	महाना. ४१५
मूलाविद्या प्रथमपादे, नान्यत्र..	त्रि. म. ना. ११४	मृत्तिके प्रतिष्ठितं सर्वं तन्मे	
मूले शून्यं विजानीयात् ।		निर्णुद मृत्तिके	महाना. ४१७
शून्यं वै परं ब्रह्म	ग.पू. ३११	मृत्तिके ब्रह्मदत्ताऽसि काश्यपेना-	
मूलेन म्रियते होता ध्रुवस्थानं		भिमन्त्रिता	महाना. ४१६
• कथं भवेत्	आत्मो. १	मृत्तिके हन मे पापं त्वयि सर्वं	
मूलास्थद्रुतहेमाभं स्फुरितं विमला-		प्रतिष्ठितम्	यज्ञोप. ३
म्बरे । सन्निवेशमथादत्ते		मृत्तिके हन मे पापं यन्मया	
तत्तेजः स्वस्वभावतः	महो. ५१५५	दुष्कृतं कृतम्	महाना. ४१५
मृगतृष्णाजलं पीत्वा तृप्तश्चेद-		मृत्यवे त्वा ददानीति [मा.पा.]	कठो. ११४
स्त्वित् जगत्	ते. वि. ६७४	मृत्यवे त्वां ददामीति	कठो. ११४
मृगाणां च मृगेन्द्रोऽहं	भ. गी. १०१३०	मृत्यवे स्वाहा मृत्यवे स्वाहा	महाना. १४११
मृगतृष्णास्त्वुद्वयादिशान्तिमात्रा-		मृत्युचक्रगतस्यापि तस्य	
त्मकस्त्वसौ	महो. ५१४१	मृत्युभयं कुतः	यो. शि. १८३
(तत्र) मृज्जलाभ्यां बाह्यं मनः		मृत्युनैवेदमावृतमासीत्	बृह. १२२१
शुद्धिरान्तरम्	शांडिल्यो. १११३	मृत्युमृत्युत्वान्नमामित्वात्	नृसिंहो. ७५
मृडाजरित्रे रुद्रस्तवानो अन्यत्ते		मृत्युमृत्युमृत्युमृत्युं (नारसिंहं)	नृसिंहो. ६१
अस्मन्निवपन्तु सेनाः	नृ. पू. २१४	मृत्युमृत्युं नवमं स्थानं (जानीयात्)	नृ. पू. २१३
[क्र. मं. २१३१११+	तै.सं. ४१५१०१४	मृत्युमेवाप्येति यो मृत्युमेवास्तमेति	सुबालो. ९८
[अथर्व. १८११४०+		मृत्युरपानो भूत्वानाभिप्राविशत्	२ ऐत. २१४
मृणालतन्तुसूक्ष्मा कुण्डलिनी	मं. ब्रा. ११२	मृत्युरस्यात्मा भवति	बृह. १२२७
मृण्मयान्यप्सु (पात्राणि) जुहुयात्	कठरु. २	मृत्युरेवाप पुनर्मृत्युं जयति	बृह. १२२७
मृतगात्रस्यशोभादर्धनंजय उदाहृतः	त्रि. ब्रा. २१८७	मृत्युर्धावति पञ्चमः [कठो. ६१३+	तैत्ति. २१८
मृतश्चाहं पुनर्जातो जातश्चाहं		मृत्युप्रोक्तां नचिकेतोऽथ लब्ध्वा	
पुनर्मृतः । नानायोनिःसहस्राणि		विद्यामेतां योगविधिं च कृत्स्नम्।	
मया यान्युषिताति वै	निरुक्तो. ११५	ब्रह्मप्राप्तो विरजोऽभूद्विमृत्युः	कठो. ६१८
मृतसूतकजं देहं सृष्ट्वा स्नानं		मृत्युर्न जननाभावात्	ते. वि. ५१२०
विधीयते	मैत्रे. २१७	मृत्युर्यस्योपसेचनं क इत्था	
मृतस्य मरणं कुतः	यो. शि. ११४५	वेद यत्र सः	कठो. २१२४
मृता मोहमयी माता जातो		मृत्युर्वा असत्सदमृतम्	बृह. ११३२८
बोधमयः सुतः । सूतकद्वयसम्प्राप्तौ		मृत्युर्वै तमो ज्योतिरमृतं	बृह. ११३२८
कथं सन्ध्यामुपास्महे	मैत्रे. २११३	मृत्युर्वै परे देव एकीभवति	
मृते च नेदं शरीरं चेतनवत्प्रतिष्ठा-		[सुबालो. ११२+१३४+	१४११+१५१२
पितं प्रचोदयिता चैवोऽस्येति	मैत्रे. २१९	मृत्युसंसारवर्त्मनि	भ. गी. ९१३
मृतो मोक्षमश्नुत इति	गोपीचं. ८	मृत्युसंसारसागरात्	भ. गी. १२२७
मृत्तिकानां सहस्रेण चोदकुम्भशतेन		मृत्युं चतुर्थस्याद्याधार्मन्त्यं साम तु	
च । न शुद्ध्यन्ति दुरात्मानो		जानीयाद्यो जानीते सोऽमृतत्वं	
येषां भावो न निर्मलः	अमलं. ३११९	च गच्छति	नृ. पू. ११५

मृत्युं च नाभिनन्देत जीवितं वा कथञ्चन	ना. प. ३।६०	मेघे अमेघे वा विद्युतं पश्येत्, मेघे वा विद्युतं न पश्येत्	३ ऐत. २।४।६
मृत्युं यजे प्रथमजामृतस्य	चिन्त्यु. १५।३	मेघो जायते स प्रस्तावो वर्षति [छांदो. २।३।१+	२।१५।१
मृत्युं श्रुतिपरायणाः	भ. गी. १३।२७	मेघो भूत्वा प्रवर्षति त इह व्रीहि- यवा ओषधिवनस्पतयस्तिल-	
मृत्युः सर्वहरश्चाहं	भ. गी. १०।३०	साषा इति जायन्ते	छांदो. ५।१०।६
मृत्योर्मांमृतं गमय [अक्ष्यु. २+	चाक्षुषो. २	मेघो यत्सम्प्लवते स हिङ्कारो य- द्वर्षति स प्रस्तावो याः प्राच्यः	
मृत्योर्मांमृतं गमयामृतं मा कुर्वित्येतदाह	बृ. उ. १।३।२८	स्यन्दन्तेसउद्गीथो याःप्रतीच्यः स प्रतिहारः समुद्रो निधनम्	छांदो. २।४।१
मृत्योर्मांमृतं गमयेति...(मा.प्रा.)	बृ. उ. १।३।२८	मेद्वादुपरि निक्षिप्य सव्यं गुल्फं ततोपरि। गुल्फान्तरं च	
मृत्योर्मृत्युमित्याह मृत्योर्वा अयं मृत्युरमृतत्वं प्रजानामन्नादानाम्	अव्यक्तो. ३	संक्षिप्य मुक्तासनमिदं मुने	जा. द. ३।९
मृत्योस्तुर्यं त्रिलोकीं असितुमति- रसान्निसृता किं नु जिह्वा...	वज्रपं. ४	मेदसः स्नायवः	गर्भो. २
देवैर्देव्यास्त्रिशूलश्चतमहिषजुषो रक्तधारा जयन्ति	आ. प्र. १	मेदसः स्नावा, स्नावोऽस्थीनि	निरुक्तो. १।२
मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह नानेव पश्यति [कठो. ४।१०+	नृसिंहो. ८।७	मेधया मनीषा	महाना. १७।१३
[बृ. उ. ४।४।१९+	कठो. ११	मेधया हि तपसाऽजनयत्पिता	बृह. १।५।२
मृत्योः स मृत्युमाप्नोति	पञ्चम. २९	मेधातिथिं काण्वमिन्द्रो जहार	बा. मं. १
मृत्योः स मृत्युं गच्छति य इह नानेव पश्यति	भवसं. ३।२०	मेधा इष्टिर्धृतिर्मतिर्मनीषा	२ ऐत. ५।२
मृदभिन्नं हि कार्यकम्	छांदो. २।२।१	मेधा देवी जुषमाणा न आगा-	
मृदा तोयेन शुद्धिः स्यान्न क्लेशो न धनव्ययः	शिवो. ७।२६	द्विश्वाची भद्रा सुमनस्यमाना	महाना. १३।१
मृदु स्लणं वायोः	मैत्रा. ६।२७	मेधावी छिन्नसंशयः	भ. गी. १८।१०
मृदुस्मगोमयजलं पत्रपुष्पेन्धनं समित्। पर्याप्तिमष्टकं ह्येत- द्वैर्यं तु समाहरेत्	अद्वैता. १५	मेधावी राजा सर्वेभ्यो मान्तेभ्य उदरोत्सीत्	बृह. ४।३।३३
मृदुत्संस्थमयस्त्रिपण्डं यथाऽयय- स्कारादयो नाभिभवन्ति	कौ. त. ४।१८	मेधां म इन्द्रो दधातु	महाना. १३।३
मृदोहवैस्फुलिगैस्तु (लिङ्गावैः)	योगकुं. १।८०	मे बहुधा प्रजाः करिष्य इति	प्रश्नो. १।४
मृषा वै किल मासं वदिष्टा ब्रह्म ते ब्रवाणीति	कलिसं. ४	मेघहीनः शिवोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१३
मृषैवोदेति सकलं मृषैव प्रविलीयते। (ततः) मेधापायैऽशुमानिवा-	वराहो. ३।३	मेरुमध्यगता देवाश्चलन्ते मेरु- चालनात्	वराहो. ५।६४
त्माविर्भवति [पैङ्गलो. ३।४+		मेरुशृङ्गवटोल्लासिगङ्गाचलरयो- पमा। दृष्टायस्मिन्मुने मुक्ता	
मेघा यथा व्योम न च स्पृशन्ति संसारदुःखानि न मां स्पृशन्ति		हारस्योल्लासशालिता[याज्ञ. १०+ महो. ३।४१	महो. ३।४१
		मेरुः शिखरिणामहम्	भ. गी. १०।२३
		मेरुः सीमातदण्डोऽस्या ग्रहरत्न- समाकुलः	गुह्यका. ९
		मेहन्ति बहुलाश्च श्रियम्	चिन्त्यु. ११।६
		मैत्रः करुण एव च	भ. गी. १२।१३

मैत्रायणी कौषीतकी बृह-

ज्वावालतापनी

मुक्ति. ११२२

मैत्रेय्यात्मनि खल्वरे दृष्टे श्रुते मते

विज्ञात इदं सर्वं विदितं..

बृह. ४।५।६

मैत्रेय्यात्मनो वा अरे दर्शनेन

श्रवणेन मत्या विज्ञानेनेदं

सर्वं विदितम्

बृह. २।४।५

मैत्र्यादिभिर्गुणैर्युक्तं भवत्युत्तम-

वासनम्। भूयोजन्मविनिर्मुक्तं

जीवन्मुक्तस्य तन्मनः

अ. पू. ४।१७

मैत्र्यादिवासना नास्तीगृहाणामल-

वासनाः

मुक्तिको. २।६९

मोक्ष इत्युच्यते सद्भिः स एव

विमलक्रमः

महो. २।३९

मोक्षदस्तु परं तत्त्वं (दर्शयेत्)

त्र. बि. ५३

मोक्षद्वारं बिलं चैव सुषिरं मण्डलं

विदुः

अ. ना. २७

मोक्षद्वारे द्वारपालाश्चत्वारः परि-

कीर्तिताः। शमो विचारः

सन्तोषश्चतुर्थः साधुसङ्गमः

महो. ४।२

मोक्षमार्गे प्रतिष्ठानात्सुषुप्ता

विश्वरूपिणी

यो. शि. १।११९

मोक्षमार्गैकसाधनो ब्रह्मचर्यं

समाप्य गृही भवेत्

प. हं. प. १

मोक्षयिष्यामि मा शुचः

भ. गी. १८।६६

मोक्षलक्षणमित्येतत्परं रहस्य-

मित्येवं ह्याह

मैत्रा. ६।२०

मोक्षहीनोऽस्म्यहं सदा

मैत्रे. ३।२२

मोक्षः सर्वात्मतासिद्धिः

कौलो. १

मोक्षः स्याद्वासनाक्षयः

मुक्तिको. २।६८

मोक्षानन्दैकसिन्धुरेवाहम्

आ. प्र. ५

मोक्षार्थं पूजयेत्तस्माद्गुरुमूर्ति-

स्थमीश्वरम्

शिवो. ७।७४

मोक्षार्थैषा (अहङ्कृतिः) न बन्धाय

जीवन्मुक्तस्य विद्यते

महो. ५।९१

मोक्षाश्रमात्परिभ्रष्टो न गति-

स्तस्य विद्यते

शाट्याय. २८

मोक्षे निवृत्तिर्निःशेषा योगो

मोक्षप्रवर्तकः

आयुर्वे. ९

मोक्षो भवेदसङ्कल्पत्वात्तदभ्यासं

धिया कुरु

अ. पू. ५।१०२

मोक्षोमेऽस्त्विति चिन्ताऽन्तर्जाता

चेदुत्थितं मनः

अ. पू. २।२४

मोक्षो रजस्तमोऽभावाद्बलवत्कर्म

सञ्चयात्

आयुर्वे. १४

मोक्षयसे कर्मबन्धनैः

भ. गी. ९।२८

मोघज्ञाना विचेतसः

भ. गी. ९।१२

मोघं पार्थ स जीवति

भ. गी. ३।१६

मोघाशा मोघकर्माणः

भ. गी. ९।१२

मोघामेवाप्येतियोमोघामेवास्तमेति

सुवालो. ९।५

मोदन्ते स्वे स्वं पदे पुण्यलब्धे सर्वै-

र्देवैः पूजनीयो गणेशः

हेरम्बो. ९

मोदप्रमोदरूपात्मा मोदादिविनि-

वर्जितः

ते. बि. ४।६७

मोदो दक्षिणः पक्षः

तैत्ति. २।५

मोघुणः परापरा निर्ऋतिर्दुर्हणा

वधीत् [वनटु. ४२, ५५, ६७, ७८]

क्र. मं. १।३८।६

मोहजालकनिर्भूतो विश्वं पश्यति

स्वप्रवत्

२ अवधू. ७

मोहजालकसङ्घातो विश्वं पश्यति

स्वप्रवत्

त्रि. ब्रा. २।१६५

मोहजालसमावृताः

भ. गी. १६।१६

(राजन्) मोहजालस्यैष वै

योनिर्यदस्वर्ग्यैः सहस्वर्ग्यस्यैषः

मैत्रा. ७।८

मोहनं सर्वदेहिनाम्

भ. गी. १४।८

मोहभानुजसंक्रांतं विवेकाख्यं

मृकण्डुजम् ।... उज्जीवयन्

निजानन्दे स्वस्वरूपेण संस्थितः

द. मू. १९

मोहमेव च पाण्डव

भ. गी. १४।२२

मोहात्तस्य परित्यागः

भ. गी. १८।७

मोहादारभ्यते कर्म

भ. गी. १८।२५

मोहाद्गृहीत्वाऽसद्वाहान्

भ. गी. १६।१०

मोहान्धकारे निस्तारे उदेति

स्वयमेव हि

द. मू. १८

मोहान्न जानन्ति सुरेन्द्रमुख्याः

शरभो. २

मोहितं नाभिजानाति

भ. गी. ७।१३

मोहिनीं सर्वलोकानां तां विद्यां
शाम्बरीत्रयाम् । अभीष्टफलदां
देवीं वन्दे तां जगदीश्वरीम् वनदु. २२
मोहोऽयं विगतो मम भ. गी. १११
मौनमात्मविनिग्रहः भ. गी. १७।१६
मौनवान्निरहम्भावो निर्मानोमुक्त-
मत्सरः । यः करोति गतोद्वेगः
स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।५०

मौनं चेवास्मि गुह्यानां भ. गी. १०।३८
मौनं योगासनं योगस्तिति-
क्षैकान्तशीलता । निस्पृहत्वं
समत्वं च सत्तैतान्येकदंडिनाम् ना. प. ४।२४
मौनं स्तुतिः सं. ब्रा. २।५
मौख्योन्मेषनिमेषाभ्यां कर्मणां
प्रलयोदयौ । तद्विलीनं कुरु
बलाद्गुरुशस्त्रार्थसङ्गमैः अ. पृ. ५।४२

य

य अणुर्यः श्रेष्ठः स वै वेगवान्भवति ग. शो. २।३
य आकाशमन्तरे सञ्चरन्
यमाकाशो न वेद अध्यात्मो. १
य आकाशं ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१२।२
य आकाशे तिष्ठन्नाकाशादन्तरो
यमाकाशो न वेद बृह. ३।७।१२
य आण्डकोशे भुवनं विभति चित्त्यु. ११।४
य आत्मदा बलदा यस्य विश्व
उपासते प्रशिषं यस्य देवाः ।..
यस्य छायामृतं यो मृत्युमृत्युः.. नृ. पू. २।१२
[क्र. सं. १०।१२१।२+ अथर्व. ४।२।१+
[वा. सं. २५।१३+ तै. सं. ४।१।८।४
य आत्मदा बलदा यस्य विश्वे
उपासते.. यस्य छायामृतं यस्य
मृत्युः...स्तन्मे मनः शिव.. २ शिवसं. ३४
य आत्मनि तिष्ठन्नात्मानमन्तरा
यमयति श. प. १४।५।३०
य आत्मन्येवावस्थीयते प. हं. ९
य आत्मानं क्रियाभिः (भिःसुगुप्तं)
गुप्तं करोति मातरं पितरं भार्यां
पुत्रान्वन्धूनुमोदयित्वा...
वैश्वानरेष्टीर्निर्वपेत् [१सं. सो. १।२ + कठश्रु. १
य आत्माऽपहृतपाप्मा... अवि-
जिघत्सः (मा. पा.) छांदो. ८।७।१३
य आत्माऽपहृतपाप्मा सोऽन्वेष्टव्यः छांदो. ८।७।१, ३
य आत्माऽयः प्राइयाचम्यायं
विधिः परिव्राजकानाम् जाबालो. ५

य आत्मा सर्वान्तरस्तं मे व्याचक्ष्व
[बृह. ३।४।१, २ ५।१
(अथ) य आत्मा स सेतु-
विधृतिरेषां लोकानां... छांदो. ८।४।१
य आदित्यमन्तरो यमयत्येष त
आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।९
(अथ) य आदित्याद्यः स
कालः सकलः मैत्रा. ६।१५
य आदित्ये तिष्ठन्नादित्यादन्तरो
यमादित्यो न वेद बृह. ३।७।९
य आनन्दे यो हृद्याकाशे य
एतस्मिन्सर्वस्मिन्नन्तरे सञ्चरति
सोऽयमात्मा सुबालो. ५।१
य आरण्याः पशवो विश्वरूपाः चित्त्यु. ११।१२
य आविवेश भुवनानि विश्वा प्रजा-
पतिः प्रजया संविदानः । त्रीणि
ज्योतीषि स च ते सषोडशी.. नृ. पू. २।६
[+ वा. सं. ८।३६ तै. ब्रा. १०।१०।२
य आवृणोत्यवितथेन कर्णावृतं
कुर्वन्नमृतं सम्प्रयच्छन् ।
तं मन्येत पितरं मातरं च
तस्मै न दुह्येत् संहितो. ३।६
य आशां ब्रह्मेत्युपास्त आशयाऽस्य
सर्वे कामाः समृद्धन्त्यमोघा
हास्याशिषो भवन्ति छांदो. ७।१४।२
य आस्ते मनसा स्मरन् भ. गी. ३।६
(अथ) य इच्छेत् पुत्रो मे
कपिलः पिङ्गलो जायेत द्वौ

वेदावनुब्रवीत सर्वमायुरिया- दिति दध्योदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्तमश्रीयातां	बृह. ६।४।१५	य इदं विष्णुहृदयमधीते स ब्रह्म- हत्यायाः पूतो भवति	विष्णुह. ३।१
(अथ) य इच्छेदुहिता मे पण्डिता जायेत सर्वमायुरियादिति तिलौदनं पाचयित्वा सर्पि- ष्मन्तमश्रीयाताम्	बृह. ६।४।१७	य इदं शिवसङ्कल्पं सदा ध्यायन्ति ब्राह्मणाः । ते परं मोक्षं गमिष्यन्ति तन्मे मनः शिव- सङ्कल्पमस्तु	२ शिवसं. ३७
(अथ) य इच्छेत् पुत्रो मे पण्डितोऽविगीतः समितिङ्गमः शुश्रूषितां वाचं भाषिता जायेत सर्वान्वेदाननुब्रवीत सर्वमायुरि- यादिति मा*सौदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्तमश्रीयाताम्	बृह. ६।४।१८	य इमं च लोकं परं च लोक* सर्वाणि भूतानि योऽन्तरो यमयति	बृह. ३।७।१
(अथ) य इच्छेत्पुत्रो मे इयामो लोहिताक्षो जायेत त्रीन्वेदाननु- ब्रवीत सर्वमायुरियादित्यौदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्तमश्रीयातां	बृह. ६।४।१६	य इमं त्रिसुपर्णमयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् । भ्रूणहत्यां वा एते घ्नन्ति । ये ब्राह्मणास्त्रिसुपर्णं पठन्ति [महाना. १२।२+]	त्रिसुप. २ भ. गी. १८।६८
य इति सदाशिवपुरुषः	गायत्रीर. २	य इमं परमं गुह्यं	
य इत्तद्विदुस्त इमे समासते [नृ.पू.४।३] श्वेताश्व. ४।८+	ऋ.मं. १।१६४।३९ सहस्र. १५	य इमं परमं गुह्यं श्रावयेद्ब्रह्मसंसदि । प्रयतः श्राद्धकाले वा तदान- न्त्याय कल्पते	कठो. ३।१७
य इदमथर्वशिरो ब्राह्मणोऽधीते अश्रोत्रियः श्रोत्रियो भवति	अ. शिरः. ३।१६	य इमं मध्वदं वेदं व्यात्मानं जीव- मंतिकात् । ईशानं भूतभव्यस्य न ततो विजुगुप्सत एतद्वै तत्	कठो. ४।५
य इदमधीतेसोऽपिकृतकृत्यो भवति	१ अवधू. ३३	य इमं सृष्टियज्ञं जानाति मोक्ष- प्रकारं च सर्वमायुरेति	मुद्रलो. २।५
(अथ) य इदमविद्वानधोपहासं चरत्यासा* स्त्रीणां सुकृतं वृद्धे	बृह. ६।४।३	य इमान् लोकानीशत ईशनीभिः	बटुको. २२
य इदमविद्वानधोपहासं चरन्ति	बृह. ६।४।४	य इमा विश्वा भुवनानि चकूपे तस्मै रुद्राय नमोऽस्त्वग्नये [अ. शिरः. ३।१३+]	अथर्व. ७।८७।१
य इदं गायत्रीरहस्यमधीते तेन ऋतुसहस्रमिष्टं भवति	गायत्रीर. ११	य इमा वेदं स सर्वान्कामानवाप्य सर्वान्ल्लोकाञ्जित्वा मामेवा- भ्युपैति	अव्यक्तो. ४
य इदं गायत्रीरहस्यमधीते दिवस- कृतं पापं नाशयति	गायत्रीर. ११	य इमा ल्लोकानीशत ईशनीभिः [श्वेता. ३।२+]	अ. शिरः. ३।७
य इदं गायत्रीरहस्यं ब्राह्मणः पठेत् तेन गायत्र्याः षष्टिसहस्र- लक्षाणि जप्तानि भवन्ति	गायत्रीर. ११	य इमां चक्षुष्मतीविद्यां ब्राह्मणो नित्यमधीते न तस्याक्षिरोगो भवति	चाक्षुषो. ३
य इदं त्रिसुपर्णमयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् । वीरहत्यां वा एते घ्नन्ति, ये ब्राह्मणास्त्रिसुपर्णं पठन्ति [महाना. १२।३+]	त्रिसुप. ३ कठो. ३।१७	य इमां न विन्दते नाधीयते सन्ध्याकाले नोपासते ते ह्यश्रोत्रिया भवन्ति	सन्ध्यो. ३
य इदं परमं गुह्यं (मा.पा.)			

य इमां परमरहस्यशिवतत्त्वविद्या-
मधीते स सर्वपापेभ्यो
मुक्तो भवति द. मू. २३

य इमां बटुकोपनिषदं ब्राह्मणो-
ऽधीतेऽश्रोत्रियः श्रोत्रियो भवति बटुको. २८

य इमां ब्रह्मविद्याममावास्यायां
पठेच्छृणुयाद्वा यावज्जीवं न
हिंसन्ति सर्पाः गारुडो. २८

य इमां महोपनिषदं ब्राह्मणोऽधीते-
ऽश्रोत्रियः श्रोत्रियो भवति चतुर्वे. ७

य इमां वैखरीं शक्तिं योगी
स्वात्मनि पश्यति । स वा-
क्सिद्धिमवाप्नोति सरस्वत्याः
प्रसादतः यो. शि. ३।१०

य इमां विद्यामधीते स सर्वान्
वेदानधीते अव्यक्तो. ६

य इमां वैष्णवीं निष्ठां परित्यजति
स स्तेनो भवति शाट्वाय. २६

य इमां सर्वाणि छदांसि वेद
(अथ) य इमे ग्राम इष्टापूर्ते
दत्तमित्युपासते ते धूममभि-
सम्भवन्ति छांदो. ५।१०।३

य इमे पुंङ्गः सुह्वा ऊलुन्मा दरदा
बर्बरा इति न ह वा असंविदा
एव द्रागिवाभि तत् पद्यंत इति आर्षे. ६।१

य इह कपूयचरणा अभ्याशो ह
यत्ते कपूयां योनिमापद्येरन् छांदो. ५।१०।७

य इह नानेव पश्यति कठो. ४।१०

[वृ. उ. ४।४।१९+ आ. प्र. १

(अथ) य इहात्मानमनुविद्य
ब्रजन्त्येतां*श्च सत्यान्कामा*
स्तेषां*सर्वेषुलोकेष्वकामचारो
भवति छांदो. ८।१।६

य ईशानः स भगवान् महेश्वरः
[अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९

य ई* शृणोत्यलक* शृणोति नहि
प्रवेद सुकृतस्य पन्थाम् ना. पू. ता. ४।८

य ईशेऽस्य जगतो नित्यमेव
नान्यो हेतुर्विद्यत ईशनाय श्वेताश्व. ६।१७

य ईशेऽस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै
देवाय हविषा विधेम श्वेताश्व. ४।१३

[अ. मं. +१०।१२।१३ तै. सं. ४।१८।४

य उ एन* हिनस्ति स्वा* स
योनिमृच्छति बृह. १।४।११

य उत्तारण्ये बलउत्तर वाचोत
तिष्ठन्नुत ब्रजन्नुतासीन उत
शयानोऽधीयीतेव स्वाध्यायं
तपस्वी पुण्यो भवति सहवै. १६

य उत्तरतः स अङ्कारः
[अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९

य उदानेनोदानिति स त आत्मा
सर्वान्तरः बृह. ३।४।१

(अथखलु) य उद्गीथः स प्रणवो
यः प्रणवः स उद्गीथः छांदो. १।५।१,५

य उपनयनादूर्ध्वं त्रिरात्रमक्षार-
लवणाशीगायत्रीमन्त्रीसगायत्रः आश्रमो. १

य उपनिषत्सु धर्मास्ते मयि सन्तु केनो. शां. पा.

य उपनिषद्वाङ्मो वाव त उपनिषद-
मब्रूमेति केनो. ४।७

य उपस्थे, य आनन्दयितव्ये, यः
प्रजापतौ, यो नाड्यां... सुबालो. ५।१४

य उ हैवं विद* स्वेषु प्रतिपत्ति-
र्बुभूषतिनहैवालंभार्येभ्यो भवति बृह. १।३।१८

य उ हैवंविदास्पर्धतेऽनुशुष्यत्यनु-
शुष्य हैवान्ततो म्रियत बृह. १।५।२१

इत्यध्यात्मम् बृह. १।५।२१

य उष्माणः स प्राणः १ ऐत. २।४।१

य एकः स रुद्रो यो रुद्रः स ईशानो
य ईशानः स भगवान्महेश्वरः

[अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९

य एको जालवानीशत ईशनीभिः श्वेता. २।१

य एको देव आत्मशक्तिप्रधानः
सर्वज्ञःसर्वेश्वरःसर्वभूतान्तरात्मा शाण्डि. २।१।४

य एकोऽवर्णो बहुधा शक्तियोगा-
द्वर्णानेकान्निहितार्थो दधाति ।

विचैति चान्ते विश्वमादौ स
देवः सनोबुद्ध्याशुभयासंयुक्तु श्वेताश्व. ४।१

य एतच्च धारयेद्गोपीचन्दनमृत्तिका- निरुक्त्यानि...धारणमात्रेण च ब्रह्मलोके महीयते गोपीचं. ६	
य एतत्तारकं ब्रह्म ब्रह्मणो नित्य- मधीते, स पाप्मानं तरति रामो. ११२	
य एतदक्षरं गार्गि विदित्वाऽस्मा- ल्लोकात्प्रैति स ब्राह्मणः बृह. ३।८।१०	
य एतदथर्वशिरोऽधीते । प्रातर- धीयानो रात्रिकृतं पापं नाश- यति । सायमधीयानो दिवस- कृतं पापं नाशयति महावा. ६	
य एतदभिपद्येव गृहीयादथो विस्फुरन्तीव धावन्तीवोप- प्लवन्तीवोपश्लिश्यन्तीव ते हेवाभिपद्यन्ते आर्षे. ५।४	
य एतदस्मिन्नन्तरे हिरण्यमयः पुरुषो...हिरण्यवर्णो.. आर्षे. ६।२	
य एतदुपनिषदं नित्यमधीते सोऽग्निपूरोभवति[पैङ्गलो. ४।२३ + मुद्गलो. ५।१	
य एतदेवं विद्वानक्षरमुद्रीथमुपास्ते छां. १।१।७	
य एतदेवं विद्वानक्षरं प्रणौति छांदो. १।४।५	
(अथ) य एतदेवं विद्वानग्निहोत्रं जुहोति छांदो. ५।२।४।२	
य एतदेवं विद्वानात्मसम्मितमति- मृत्यु सप्तविधं सामोपास्ते छांदो. २।१०।६	
य एतदेवं विद्वानृतुषु पञ्चविधं सामोपास्ते छांदो. २।५।२	
य एतदेवं विद्वान्परोवरीयांस- मुद्रीथमुपास्ते छांदो. १।९।२	
य एतदेवं विद्वान्पशुषु पञ्चविधं सामोपास्ते छांदो. २।६।२	
य एतदेवं विद्वान्प्राणेषु पञ्चविधं परोवरीयः सामोपास्ते छांदो. २।७।२	
य एतदेवं विद्वान्वाचि सप्तविधं सामोपास्ते छांदो. २।८।३	
य एतदेवं विद्वान्वृष्टौ पञ्चविधं सामोपास्ते छांदो. २।३।२	
य एतदेवं विद्वान्लोकेषु पञ्चविधं सामोपास्ते छांदो. २।२।३	

य एतदेवं विद्वान् सर्वास्वप्सु पञ्चविधं सामोपास्ते छांदो. २।४।२	
य एतद्विदुरमृतास्ते भवन्ति [+श्वेता. ३।१, १०, १३+४।१७	
य एतन्मार्गे आसक्तास्ते रसरूपिणीं सृष्टिमन्तरूपधमाना भवन्ति सामर. ३	
य एतमेवमात्मानं वैश्वानरमुपास्ते [१३।२+१४।२+१९।२+ छांदो. ५।१२।२	
य एतस्मिन्सर्वस्मिन्नन्तरे सञ्चरति सोऽयमात्मा तमात्मानमुपासी- तामृतमभयमशोकमनन्तम् सुवालो. ५।१, १४	
य एतं मंत्रराजं नारसिंहमानुष्टुभं नित्यमधीते स मृत्युं तरति नृ. पू. ९।१०	
य एतं मंत्रराजं नारसिंहमानुष्टुभं नित्यमधीतेसोऽग्निस्तम्भयति नृ. पू. ५।११	
य एतानि नारसिंहानि चक्राण्ये- तेष्वङ्गेषु विभृयात् तस्यानुष्टुभं सिद्धयति नृ. षट्च. ७	
य एतानेवं पञ्च ब्रह्मपुरुषान् स्वर्गस्यलोकस्य द्वारपान्वेद छांदो. ३।१३।६	
(अथ ह) य एतानेवं पञ्चाग्नीन् वेद न स ह तैरप्याचरन्पाप्मना लिप्यते छांदो. ५।१०।१०	
य एतान्येवं विद्वानुद्रीथाक्षराण्यु- पास्त उद्रीथ इति छांदो. १।३।७	
य एतामुपनिषदमधीते सोऽब्रवी ब्रवीति भवति राधिको. ९	
य एतामेव ब्रह्मोपनिषदं वेद छांदो. ३।११।३	
य एतामेव साम्नामुपनिषदं वेद छांदो. १।१३।४	
य एतां महोपनिषदं वेद स कृत- पुरश्चरणो महाविष्णुर्भवति नृ. पू. १।७	
य एतां मायां शक्तिं वेद स पाप्मानं तरति नृ. पू. ३।२	
य एतां विद्यां तुरीयां ब्रह्मयोनि- स्वरूपां तामिहायुषे शरणं प्रपद्ये त्रि. ता. ५।२१	
य एतेऽत्र समागताः भ. गी. १।२३	
य एतेन चतुर्थीषु पक्षयोरुभयो- रपि । लक्षं जपेदपूपानां तत्क्षणा- द्धनदो भवेत् ग. पू. २।११	

य एते ब्रह्मलोके तं वा एतं देवा
आत्मानमुपासते तस्मात्तेषां
सर्वे च लोका आत्ताः छांदो. ८।१२।६
(अथ) य एतौ पन्थानौ न
विदुस्ते कीटाः पतङ्गा यदिदं
दन्दशूकम् बृह. ६।२।१६
य एनमजमव्ययम् भ. गी. २।२१
य एनमेवं विदुरमृतास्ते भवन्ति श्वेता. ४।२०
य एनमेवं वेदं तमनवरुद्धयैवामन्यत बृह. १।२७
(अथ) य एनं द्विषन्ति यांश्च स्वयं
द्वेष्टि त एनं सर्वे परितो म्रियन्ते कौ. त. २।१३
(अथ) य एनं प्रत्याह तमिह
वृष्टिर्भूत्वा वर्षति कौ. त. १।२
य एनं मंत्रराजं गणपतेः सर्वदं
नित्यं जपति सोऽग्निः
स्तम्भयति, स उदकं स्तम्भयति गणेशो. ५।१
य एनं मंत्रराजं गणेशं वेदं सर्ववेदं गणेशो. ५।४
य एनं मंत्रराजं नित्यमधीते स
विघ्नानाकर्षयति गणेशो. ५।२
य एनं मन्त्रराजं वैश्वराजं नित्य-
मधीते स ऋचोऽधीते ग. शो. ५।४
य एनं विदुरमृतास्ते भवन्ति (मा. पा.) कठो. ६।९
य एनं वेत्ति हन्तारं भ. गी. २।१९
य एनं वेदं सत्येन भर्तुं चित्यु. १।४।१
य एनां विदुरमृतास्ते भवन्ति गुह्यका. ६३
य एवमेतच्छन्दसां छन्दस्त्वं वेदं १ ऐत. १।६।१
य एवमेतच्छिरसः शिरस्त्वं वेदं १ ऐत. १।४।३
य एवमेतददितेरदितित्वं वेदं बृह. १।२।५
य एवमेतदकस्याकृत्वं वेदं बृह. १।२।१
य एवमेतत्सत्यस्य सत्यत्वं वेदं १ ऐत. १।५।३
य एवमेतत्साम वेदं बृह. १।३।२३, २८
य एवमेतत्साम्नः सुवर्णं वेदं बृह. १।३।२६
य एवमेतत्साम्नः स्वं वेदं बृह. १।३।२५
य एवमेतदनस्यान्नं वेदतद्विद्वांसः
श्रोत्रिया अशिष्यन्त बृह. ६।१।१४
य एवमेतमात्मानं वैश्वानरमुपास्ते
(मा. पा.) छां. उ. ५।१३।२
य एवमेतं महद्यज्ञं प्रथमजं वेदं
सत्यं ब्रह्मेति बृह. ५।४।१

य एवमेता महासंहिता व्याख्याता
वेदं सन्धीयते प्रजया पशुभिः तै. उ. १।३
य एवमेतां चक्षुषो विभूर्ति वेदं १ ऐत. १।७।४
य एवमेतां प्राणस्य विभूर्ति वेदं १ ऐत. १।७।३
य एवमेतां मनसो विभूर्ति वेदं १ ऐत. १।७।६
य एवमेतां वाचो विभूर्ति वेदं
प्राणेन सृष्टौ.. अनुचरन्ति १ ऐत. १।७।२
य एवमेतां श्रोत्रस्य विभूर्ति वेदं १ ऐत. १।७।५
य एवमेवं विद्वानुपास्ते
[छांदो. ४।११।२+ १२।२+१३।
य एवं गणेशतापिन्युपनिषदं
वेदं संसारं तरति... गणेशो. ५।८
य एवं नित्यं वेदयते गुहाशयं
प्रभुं पुराणं सर्वभूतं हिरण्यमयम् एका. उ. १३
य एवं निर्बीज एव भवति निर्बीजं वेदं सुबालो. १।१४
य एवं ब्रूयादहमदर्शमिति
तस्मा एव अद्धाम बृह. ५।१४।४
य एवं विदित्वा सदा तमुपास्ते
पुरुषः स नारायणो भवति त्रि. म. ना. २।९
य एवं विदि पापं कामयते यश्चैन-
मभिदासति स एषोऽश्माखण्डः छांदो. १।२।८
य एवं विदुरमृतास्ते भवन्ति महाना. १।११
य एवं विदो ब्राह्मणस्य पुत्रो
जायत इति बृह. ६।४।२८
य एवं विद्वानथोपहासं चरति,
आसां स्त्रीणां सुकृतं वृद्धे बृह. ६।४।३
य एवं विद्वानिमं ध्यानयज्ञमनु-
तिष्ठेत्स सर्वज्ञोऽनन्तशक्तिः
सर्वकर्ता भवति अव्यक्तो. ५
य एवं विद्वानुदगयने प्रमीयते महाना. १।८।१
य एवं विद्वानेतदाख्यापयेत् गोपीचं. ६
य एवं विद्वानेतदुपास्ते [बृह. ४।१।२, ३, ४, ५, ६, ७
य एवं विद्वान्यतिहस्ते दद्यादनु-
ग्रहार्थं मायापल्लवः सर्वमायुरेति गोपीचं. ८
य एवं विद्वान्गोपीचन्दनं धारये-
दक्षयं पदमाप्नोति गोपीचं. ८
य एवं विद्वान्प्राणं वेदं न हास्य
प्रजा हीयतेऽमृतो भवति प्रश्नो. ३।११

य एवं विद्वान्महारात्र उपस्युदिते...	
स्वाध्यायमधीते...सर्वल्लोका-	
ननृणोऽनुसञ्चरति	सहवै. १९
य एवं विद्वान् मेघे वर्धति	
विद्योतमाने स्तनयत्यवस्फूर्ज-	
यति पवमाने वायावमावास्यां	
स्वाध्यायमधीते तप एव तत्तप्यते	सहवै. १८
य एवं विद्वान्श्चिनुते नाचिकेतम् ।	
स मृत्युपाशान्पुरतः प्रणोद्य	
शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके	कठो. १।१८
य एवं वेत्ति पुरुषं	भ. गी. १३।२३
य एवं वेद तस्योपनिषन्नयाचेदिति	कौ. त. २।१,२
य एवं वेद निदानवान् भवति	नृ. पू. ४।३
य एवं वेद प्रजापतेः सोऽपि	
त्र्यंबक इमामृचमुद्रायन्नुद्धृत-	
जटाकलापः प्रत्यग्योति-	
ध्यात्मन्येव रन्तारमिति	अव्यक्तो. ७
य एवं वेद ब्रह्मणो महिमानमाप्नोति	महाना. १७।१
य एवं वेद विद्युद्ब्रह्मेति	बृह. ५।७।१
य एवं वेद, श्रिया हैवाभिषिच्यते	नृ. पू. ४।३
य एवं वेद स कैवल्यमनुभवति	द. मू. २३
य एवं वेद स गणेशो भवति	गणेशो. ४।९
य एवं वेद स तपोऽतप्यत	बृ. जा. १।३
य एवं वेद स देवीपदमवाप्नोति	देव्युप. ४
य एवं वेद स परंब्रह्मधामक्षेत्रज्ञमुपैति	ब्रह्मो. १
य एवं वेद स पुरुषस्तदीयोपास-	
नया तस्य सायुज्यमेति	त्रि. म.ना. १।६
य एवं वेद स महान्भवति	अक्षु. ३
य वेद एवं समानानामधिको भवेत्	अव्यक्तो. ६
य एवं वेद स मुक्तिभागभवति	मं. ब्रा. १।१
य एवं वेद स मुक्तो भवति	ना. प. ९।२०
य एवं वेद स मुख्यो भवति	गणेशो. २।५
य एवं वेद स विष्णुरेव भवति	नारा. २
य एवं वेद स वैष्णवो भवति	तुलस्यु. २
य एवं वेद स शोकं तरति	देव्युप. १२
य एवं वेद स स्त्रीहत्यायाः प्रमुच्यते	तुलस्यु. १८
य एवं वेद सोऽमृतो भवति	तारसा. १।३
य एवं वेदाहं ब्रह्मास्मीति स इदं	
सर्वं भवति	म. वा. र. १९

य एवं वेदेति महोपनिषत्	नृ. पू. १।८
य एवं वेदेति रहस्यं	नृसिंहो. ८।२,४,६
य एवायमग्नौ पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	बृह. २।१।७
य एवायमप्सु पुरुष एतमेवाहं..	बृह. २।१।८
य एवायमप्सु पुरुषः स एष	
वदैव शाकल्य तस्य का	
देवतेति वरुण इति	बृह. ३।९।१६
य एवायमाकाशे पुरुषः, एतमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	बृह. २।१।५
य एवायमात्मनिपुरुषः, एतमेवाहं..	बृह. २।१।१३
य एवायमादर्शे पुरुषः, एतमेवाहं..	बृह. २।१।९
य एवायमादर्शे पुरुषः स एष	
वदैव शाकल्य तस्य का	
देवतेत्यसुरिति	बृह. ३।९।१५
य एवायं काममयः पुरुषः स एष	
वदैव शाकल्य तस्य का	
देवतेति स्त्रिय इति	बृह. ३।९।११
य एवायं छायामयः पुरुषः स एष	
वदैव शाकल्य तस्य का	
देवतेति मृत्युरिति	बृह. ३।९।१४
य एवायं छायामयः पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	बृह. २।१।१२
य एवायं दिक्षुपुरुषः, एतमेवाहं..	बृह. २।१।११
य एवायं पुत्रमयः पुरुषः स एष	
वदैव शाकल्यतस्यकादेवतेति	
प्रजापतिरिति	बृह. ३।९।१७
य एवायं मुख्यप्राणः (मा.पा.)	छां. च. १।५।३
य एवायं मुख्यः प्राणस्तमुद्गीथ-	
मुपासाञ्चकिरे	छान्दो. १।२।७
य एवायं मुख्यः प्राणस्तमुद्गीथ-	
मुपासीत	छान्दो. १।५।३
य एवायं यन्तं पश्चाच्छब्दोऽनूदेति,	
एतमेवाहं ब्रह्मोपासे	बृह. २।१।१०,१२
य एवायं वायौ पुरुष एतमेवाहं..	बृह. २।१।६
य एवायं शारीरः पुरुषः स एष	
वदैव शाकल्य तस्य का	
देवतेत्यमृतमिति	बृह. ३।९।१०

य एवाय* औत्रः प्रातिश्रुतः	
पुरुषः स एष वदैव शाकल्य	
तस्य का देवतेति दिश इति	बृह. ३।९।१३
य एवासावादित्ये पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपासे	बृह. २।१।२
य एवासावादित्ये पुरुषः स एष	
वदैव शाकल्य तस्य का	
देवतेति सत्यमिति	बृह. ३।९।१२
य एवासौ चन्द्रे पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	बृह. २।१।३
य एवासौ तपति तमुद्गीथमुपासीत	छान्दो. १।३।१
य एवासौ विद्युति पुरुष एतमेवाहं..	बृह. २।१।४
य एवेतो यतः सम्भूतो भवति (मा. पा.)	छां. उ. ५।९।२
य एवेदमप्रतिरूप* संकल्पयति	
स एव पाप्मा	बृह. १।३।६
य एवैक उद्भवे सम्भवे च य	
एतद्विदुरमुतास्ते भवन्ति	श्वेता. ३।१
(अथ) य एवैतमनुभवति.. स	
हैवालं भायैभ्यो भवति	बृह. १।३।१८
य एवैनं पुरस्तात्प्रत्याचक्षीरंस्त	
एवैनमुपमन्त्रयन्ते ददामत इति	कौ. त. २।१, २
य एवैष आकाशे पुरुषस्तमेवा-	
हमुपास इति	कौ. त. ४।६
य एवैष आदर्शे पुरुषस्तमेवाहं..	कौ. त. ४।१०
य एवैष आदित्ये पुरुषस्तमेवाह-	
मुपासे	कौ. त. ४।२
य एवैष चन्द्रमसि पुरुषस्तमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	कौ. त. ४।३
य एवैष च्छायायां पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।३
य एवैष दक्षिणेश्वन् पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।१६
य एवैष प्रतिश्रुत्कायां पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।११
य एवैष प्राज्ञ आत्मा येनैतत्सुप्तः	
स्वप्नमाचरति तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।१५
य एवैष वायौ पुरुषस्तमेवाहमुपास इति	कौ. त. ४।७
य एवैष विद्युति पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	कौ. त. ४।४

य एवैष शब्दः पुरुषमन्वेति तमे-	
वाहमुपास इति	कौ. त. ४।१२
य एवैष शरीरः पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।१४
य एवैष सव्येऽक्षन् पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।१७
य एवैष स्तनयित्तौ पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	कौ. त. ४।५
य एवैषोऽग्नौ पुरुषस्तमेवाहमुपासे	कौ. त. ४।८
य एवैषोऽप्सु पुरुषः तमेवाहमुपासे	कौ. त. ४।९
य एष आदित्ये पुरुषः स परमेष्ठी	
ब्रह्मात्मा	महाना. १७।१२
य एष आदित्ये पुरुषो दृश्यते	
सोऽहमस्मि	छान्दो. ४।११।१
य एष एतस्मिन्मण्डले पुरुषस्तस्य	
भूरिति शिरः	बृह. ५।५।३
य एष एतस्मिन्मण्डले पुरुष-	
स्तस्य ह्येष रसः	बृ. उ. २।३।३
(अथ) य एष एतस्मिन्मण्डले-	
ऽर्चिर्दीप्यते तानि सामानि	महाना. १०।१
(अथ) य एष एतस्मिन्मण्डले-	
ऽर्चिषि पुरुषस्तानि यजुषि	महाना. १०।१
य एष चन्द्रमसि पुरुषो दृश्यते	
सोऽहमस्मि	छान्दो. ४।१२।१
य एष तपति तस्य संवत्सर	
आत्माऽयमग्निरर्कस्तस्येमे	
लोका आत्मानः	बृह. १।२।७
य एष तपति सतो ह्येष रसः	बृह. २।३।२
य एष तपत्यग्निना पिहितः	
सहस्राक्षेण हिरण्मयेनाण्डेन..	मैत्रा. ६।८
य एष देवोऽन्यदेवास्य सम्प्रसादो-	
ऽन्तर्याम्यसङ्गचिद्रूपः पुरुषः	परब्र. २
य एष विज्ञानमयः पुरुषः कैष	
तदाऽभूत्कुत एतदागात्	बृह. २।१।१६
य एष विज्ञानमयः... य एषोऽन्त-	
र्हृदय आकाशस्तस्मिच्छेते	बृह. २।१।१७
य एष विद्युति पुरुषो दृश्यते	
सोऽहमस्मि स एवाहमस्मि	छान्दो. ४।१३।१

(अथ) य एष सम्प्रसादोऽस्मा-
च्छरीरात् समुत्थाय स्वेन
रूपेणाभिनिष्पद्यते एष आत्मा
...एतद्वक्ष [मैत्रा. २।२+ छां. उ. ८।३।४
य एष स्तन इवावलम्बते
सेन्द्रयोनिः [तैत्ति. १।६।१+ परब्र. २
य एष स्वप्ने महीयमानश्चरत्येष
आत्मेति होवाच छान्दो. ८।१०।१
य एषोऽक्षिणि पुरुषो दृश्यत
एष आत्मा [छान्दो. ४।१५।१ + ८।७।४
य एषोऽनन्तोऽव्यक्त आत्मा तं
कथमहं विजानामि जावालो. २
य एषोऽनन्तोऽव्यक्त आत्मा
सोऽविमुक्ते प्रतिष्ठितः जावालो. २
य एषोऽनन्तोऽव्यक्तपरिपूर्णा-
नन्दैकचिदात्मा रामो. ३।१
य एषोऽन्तरक्षिणि पुरुषो दृश्यत
एष आत्मा (मा. पा.) छां. उ. ४।१५।१
(अथ) य एषोऽन्तरादित्ये
हिरण्यमयः पुरुषः... महाना. १०।१
(अथ) य एषोऽन्तरादित्ये...
पुरुषो यः पश्यति मां हिरण्य-
वत्स एषोऽन्तरे हृत्पुष्कर
एवाश्रितोऽन्नमत्ति मैत्रा. ६।१
(अथ) य एषोऽन्तरे हृत्पुष्कर
एवाश्रितोऽन्नमत्ति स एषोऽग्नि-
र्दिवि श्रितः सौरः कालाख्यो-
ऽदृश्यः सर्वभूतान्नमत्ति मैत्रा. ६।२
य एषोऽन्तर्हृदय आकाशस्त-
स्मिच्छेते.. [बृ. उ. २।१।१७+ बृह. ४।४।२२
य एषोऽन्तर्हृदय आकाशेऽथैनयो-
रेतदन्नम् बृह. ४।२।३
य एषोऽन्तर्हृदये लोहितपिण्डो-
ऽथैनयोरेतत्प्रावरणम् बृह. ४।२।३
य एषो बाह्यावष्टम्भेनेनोर्ध्व-
मुत्क्रान्तः.. तमप्रणुदत्येष आत्मा... मैत्रा. २।२
य ओषधीनां प्रभुर्भवति ताराधि-
पतिः सोमस्तत्साम्नस्तृतीयं
पादं जानीयात् नृ. पू. १।४

य ओषधीषु यो वनस्पतिषु
तस्मै नमः श्वेता. २।१७
यकारं प्राणवीजं च नीलजीमूत-
सन्निभम् ध्या. विं. ५
यकारः परमात्मा भवति तारसा. १।४
यकारः पुरुषो भवति तारसा. १।४
यक्षगन्धर्वाप्सरोगणसेवितमन्तरिक्षं
तत्साम्नो द्वितीयं पादं जानीयात् नृ. पू. १।२
यक्षगन्धर्वाप्सरोगणसेवितमन्तरिक्षं
द्वितीयं पादं जानीयान्निधिदातेति ग. पू. १।१२
यक्षरक्षांस राजसाः भ. गी. १७।४
यक्षा नु जीवन्ति सर्वे जीवति गणेशो. २।५
यक्षोपासकाः सदा त्याज्याः सामर. २७
यक्ष्ये दास्यामि मोदिष्ये भ. गी. १६।१५
यक्ष्णुपा न पश्यति येन चक्षुंषि
पश्यति केनो. १।७
यच्च कालमकालं वा निश्चयः
संशयो नहि ते. विं. ५।१४
यच्च किञ्चज्जगत्सर्वे दृश्यते
श्रूयतेऽपि वा महाना. ९।५
(अथ) यच्चतुर्थममृत तन्मरुत
सपजीवन्ति छांदो. ३।९।१
यच्चतुष्पदा तेन जगती अव्यक्तो. ६
यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ भ. गी. १५।१२
यच्चन्द्रमसोरोहितरूपतेजसस्तद्रूपं छांदो. ६।४।३
यच्च प्राणिति यच्च कस्मात्तानि
न क्षीयन्तेऽद्यमानानि सर्वदा बृह. १।५।१
यच्चप्राणितियच्चनेतिपश्यसि हृदयं बृह. १।५।२
यच्च भव्यं सनातनम् (स विष्णुः) कैव. ९
यच्च माण्डूकेयीयमध्यायं प्रब्रूम-
स्तेन नोणकारषकारावुपाप्ताविति ३ ऐत. २।६।२
यच्च यावच्च चिन्मात्रं यच्च यावच्च
दृश्यते ।... सर्वे चिन्मात्रम् ते. विं. २।३८
यच्च सच्च त्यच्च बृह. २।३।
यच्चयावच्चदूरस्थं सर्वचिन्मात्रमेवहि ते. विं. २।३९
यच्च यावच्च लक्ष्यते ते. विं. २।३९
यच्च यावच्च वेदान्ताः सर्वचिन्मात्रं ते. विं. २४०
यच्च स्थावरं सर्वं तत्प्रज्ञानेत्रं
प्रज्ञाने प्रतिष्ठितम् २ ऐत. ५।३

यच्च स्वभावं पचति विश्वथोनिः
 पाच्यांश्च सर्वान्परिणामयेद्यः श्वेताश्व. ५।९
 यच्चान्यन्निकालातीतं तदप्योङ्कार एव माह. १
 [नृ. पू. ४।२+नृसिंहो. १।२+ रामो. २।१
 यच्चान्यदतिरिक्तं कालातीतं
 तदप्योङ्कार एव राधोप. २।२
 यच्चान्यद्वष्टुमिच्छसि भ. गी. १।१७
 यच्चापि सर्वभूतानां भ. गी. १०।३९
 यच्चाप्युत्क्रामतीश्वरः भ. गी. १५।८
 यच्चावहासार्थमसत्कृतोऽसि भ. गी. ११।४२
 यच्चास्येहास्ति यच्च नास्ति सर्वं
 तदस्मिन्समाहितम् छांदो. ८।१।३
 यच्चित्तत्त्वमनाख्येयं स आत्मा
 परमेश्वरः महो. ४।११८
 यच्चित्तस्तन्मयो भवति गुह्यमेतत्
 सनातनम् मैत्रा. ६।३४
 [मैत्रे. १।१०+ शाट्या. ३
 यच्चित्तस्तेनैष प्राणमायाति प्रश्नो. ३।१०
 यच्चैदं दृश्यते किञ्चिज्जगत्स्थावर-
 जङ्गमम् । तत्सर्वमस्थिरं... भवसं. १।१९
 यच्छन्दोभिरात्मानं समधात्तस्मात्
 संहिता ३ ऐत. २।६।१
 यच्छरीरं सा पृथिवी १ ऐत. ३।३।२
 (अथ) यच्छान्तं तस्याऽऽधारं
 खमथ यत्समृद्धमिदं तस्यान्नं मैत्रा. ६।३६
 यच्छिरस्तेन रुद्रः, मूर्ध्नि शतकुबेरः,
 सर्वदेवत्यास्ते प्रीणन्तु आचम. ५
 यच्छिरोऽश्रयत तच्छिरोऽभवत् १ ऐत. १।४।२
 यच्छुक्लं तदपां, यत्कृष्णं तदन्नस्या-
 पागाश्चन्द्राच्चन्द्रत्वं वाचारम्भणं
 विकारोनामधेयं त्रीणि रूपा-
 णीत्येव सत्यम् छांदो. ६।४।३
 यच्छुक्लं तदपां, यत्कृष्णं तदन्नस्या-
 पागादादित्यादादित्यत्वम् छांदो. ६।४।२
 यच्छुक्लं तदपां, यत्कृष्णं तदन्नस्या-
 पागाद्विशुतो विशुत्वम् छांदो. ६।४।४
 यच्छुक्लं तद्वैद्युतं यद्वैद्युतं तत्परं
 ब्रह्म [अ. शिरः. ३।४+ वटुको. १५

(अथ) यच्छुद्धे अक्षरे अभि-
 व्याहरति तत्प्रतृणस्याग्र उ
 एवोभयं, अन्तरेणोभयं व्याप्तं भवति ३ ऐत. १।३।२
 यच्छेद्वाङ्मनसी प्राज्ञस्तद्यच्छेज्ज्ञान
 आत्मनि । ज्ञानमात्मनि महति
 नियच्छेत्तद्यच्छेच्छान्तमात्मनि कठो. ३।१३
 यच्छोकमुच्छोषणमिन्द्रियाणाम् भ. गी. २।८
 यच्छुतं यदृष्टं तत्तत्सर्वमविज्ञातमिव
 यो वसेत्तस्य स्वप्नावस्थायामपि
 तादृगवस्था भवति ना. प. ५।११
 यच्छ्रेय एतयोरेकं भ. गी. ५।१
 यच्छ्रेयसो देवानस्तृजताथ यन्मर्त्यः
 सन्नमृतानस्तृजत तस्मादतिसृष्टिः बृह. १।४।६
 यच्छ्रेयः स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे भ. गी. २।७
 यच्छ्रोत्रेण न शृणोति येन श्रोत्र-
 मिदं श्रुतम् । तदेव ब्रह्म त्वं
 विद्धि नेदं यदिदमुपासते केनो. १।८
 यजन्त इह देवताः भ. गी. ४।१२
 यजन्ते तामसा जनाः भ. गी. १७।४
 यजन्ते नामयज्ञैस्ते भ. गी. १६।१७
 यजन्ते श्रद्धयाऽन्विताः [भ. गी. ९।२३+१७।१
 यजन्ते सात्त्विका देवान् भ. गी. १७।४
 यजन्तो मामुपासते भ. गी. ९।१५
 यजन्त्यविधिपूर्वकम् भ. गी. ९।२३
 यजमानश्चित्तैतानग्नीनभिध्यायेत् मैत्रा. १।१
 यजमानाय वार्यम् चित्त्यु. २।१
 यजमानो रजसापध्वस्यति श्रुति-
 श्रापध्वस्तापतिष्ठति २ प्रणवो. २०
 यजमानो हविर्गृहीत्वा देवताभि-
 ध्यानमिच्छति मैत्रा. ६।३४
 यजुरात्मक उकारः राधो. २।२
 यजुरित्येष हीदं सर्वं युनक्ति मुद्रलो. ३।१
 यजुर्द्वितीयात् (पादादकल्पयत्) अव्यक्तो. ६
 यजुर्निगदो वृथावाक्तदमितम् १ ऐत. ३।६।४
 यजुर्मयं ऋद्धयं होता, ऋद्धयं
 साममयमुद्राता कौ. त. २।६
 यजुर्लक्ष्मीं नृसिंहगायत्रीमित्यङ्गानि
 जानीयात् नृ. पू. ४।१
 यजुर्लक्ष्मीं स्त्रीशूत्राय नेच्छन्ति नृ. पू. १।३

यजुर्वेद एव पुष्पं ता अमृता आपः छांदो. ३।२।१
 यजुर्वेदे तिष्ठति मध्ये अहः सूर्यता. १।५
 यजुर्वेदे दीर्घप्लुतोदात्त एकाक्षर
 ओङ्कारः २ प्रणवो. १२
 यजुर्वेदोऽन्तरिक्षं च दक्षिणाग्नि-
 स्तथैव च । विष्णुश्च भग-
 वान्देव उकारः परिकीर्तितः
 [ब्रह्मवि. ५+ १ प्रणवो. ५
 यजुर्वेदोद्वितीयः पादः (गायत्र्याः) गायत्रीर. ३
 यजुर्वेद द्वितीयः पादः ग. पू. १।१३
 यजुर्वेद भुवः स शिवो भवति ग. पू. ३।१
 यजुषः सायुज्यं सलोकतां
 जयति, य एवं वेद बृह. ५।१३।२
 यजुषामेव तद्रसेन यजुषां वीर्येण
 यजुषां यज्ञस्य विरिष्टं
 सन्दधाति छांदो. ४।१७।५
 यजुषां वायुर्देवतं तदेव ज्योतिः २ प्रणवो. २९
 यजुषि यजुः, साम्निसाम, सूत्रे
 सूत्रं, ब्राह्मणे ब्राह्मणं, श्लोके
 श्लोकः, प्रणवे प्रणवः २ प्रणवो. ९
 यजुस्तस्मादजायत [चिन्त्यु. १२।४+ वा. सं. ३।१७
 [क्र. अ. ८।४।१८=मं. १०।९०।९+
 यजुः-प्राणो वै यजुः, प्राणे हीमाने
 सर्वाणि भूतानि युज्यन्ते बृह. ५।१३।२
 यजूदरः सामशिरा असावृद्धिर्तिरव्ययः कौ. त. १।७
 यजूंष्येव मधुकृतो यजुर्वेद एव पुष्पं
 ता अमृता आपः छांदो. ३।२।१
 यजूंषि यो वेद स वेद यज्ञम् इतिहा. ९
 यजेत वाऽश्वमेधं वा लीलं वा
 वृषमुत्सृजेत् इतिहा. ९५
 यजेत्सन्ध्यासु प्रतिपत्तिभिरुपचारैः गो. पू. ३।१
 यज्ञगङ्गासकं भानं नित्यं भाति
 स्वतः स्फुरत् । स एव जगतः
 साक्षी सर्वात्मा विमलाकृतिः
 [अ. पू. ४।२६+ कठरु. १०४
 यज्ञरायु ते पर्वताः छांदो. ३।१९।२
 यज्ञाग्रतोदूरमुदेति...तन्मे मनः
 शिवसङ्कल्पमस्तु वा. सं. ३।४।१
 [१शि. सं. १+ २ शिवसं. ८

यज्ञाग्रतो मनोराज्यं यज्ञाग्रत्स्वप्न
 उच्यते महो. ५।१४
 यजुहोपि ददासि यत् भ. गी. ९२७
 यज्ञात्वा न पुनर्मोऽहं भ. गी. ४।३५
 यज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यत् भ. गी. ७।२
 यज्ञात्वा मुनयः सर्वे भ. गी. १४।१
 यज्ञात्वाऽमृतमश्नुते भ. गी. १३।१३
 यज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात् [भ. गी. ४।१६+९।१
 यज्ञ इति-यज्ञो हि देवाः, यज्ञेन हि
 देवा दिवं गताः । देवास्तस्मा-
 द्यज्ञे रमन्ते महाना. १६।१२
 यज्ञ एव सविता छांदांसि सावित्री
 स यत्र वेदस्तत्र छांदांसि सावित्र्यु. ४
 यज्ञक्षपितकल्मषाः भ. गी. ४।३०
 यज्ञदानतपःकर्म [भ. गी. १८।३+ १८।५
 यज्ञदानतपःक्रियाः भ. गी. १७।२४
 यज्ञशिष्टाशिनः सन्तः भ. गी. ३।१३
 यज्ञशिष्टामृतभुजः भ. गी. ४।३१
 यज्ञश्च मे भूयात् चिन्त्यु. ७।१
 यज्ञसूत्रप्रणवब्रह्मयज्ञक्रियायुक्तो
 ब्राह्मणः पा. ब्र. ३
 यज्ञसूत्रसम्बन्धी ब्रह्मयज्ञः पा. ब्र. ३
 यज्ञस्तपस्तथा दानं भ. गी. १७।७
 यज्ञस्तपांसि नियमात्तानि वै
 विविधानि च । गुरुवाक्ये तु
 सर्वाणि सम्पद्यन्ते न संशयः शिवो. ७।४०
 यज्ञस्त्वमेवैकविभुः पुराणः एका. ७. २
 यज्ञस्य पंक्तिः चिन्त्यु. ९।१
 यज्ञस्य प्रसृत्या अजिनं वासो वा
 दक्षिणत उपवीय दक्षिणं
 बाहुमुद्धरते सहवै. १
 यज्ञस्यर्द्धिमनु संतिष्ठत् महाना. १६।११
 यज्ञं च नस्तन्वं च प्रजां च अरुणो. १
 यज्ञं दानं जपं तीर्थं श्राद्धं वै
 देवतार्चनम् । तर्पणं मार्जनं
 चान्यत्र कुर्यात्तुलसीं विना तुलस्यु. १६
 यज्ञं पोहि विभावसो स्वाहा महाना. ७।४
 यज्ञं प्रतितिष्ठन्तं यजमानोऽनु
 प्रतितिष्ठतिसंष्ट्या श्रेयान्भवति छांदो. ४।१६।५

यज्ञ-रिष्यन्तं यजमानोऽनुरिष्यति

स दृष्ट्वा पापीयान्भवति

छान्दो. ४।१६।३

यज्ञः कर्मसमुद्भवः

भ. गी. ३।१४

यज्ञा इति च तद्विदः

वैवथ्य. २२

यज्ञाङ्गं ब्रह्मसम्पत्तिः

पा. ब्र. ३

यज्ञाद्भवति पर्जन्यः

भ. गी. ३।१४

यज्ञायाचरतः कर्म

भ. गी. ४।२३

यज्ञार्थात् कर्मणोऽन्यत्र

भ. गी. ३।९

यज्ञाश्च विहिताः पुरा

भ. गी. १७।२३

यज्ञे तपसि दाने च

भ. गी. १७।२७

यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि

भ. गी. १०।२५

यज्ञेन दानेन तपसाऽनाशकेनैतमेव

विदित्वा मुनिर्भवति

बृह. ४।४।२२

यज्ञेन द्विषन्तो मित्रा भवन्ति

म. ना. १७।१

यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः [क्र. अ.

८।४।१९=

[मं. १०।९०।१६+

वा. सं. ३१।१६

[म. ना. २।४+पु. सू. १६+

चिन्त्यु. १२।७

(यज्ञ इति) यज्ञेन हि देवा दिवं गताः

म. ना. १७।१०

यज्ञेनासुरा नापानुदन्त

म. ना. १७।१०

यज्ञेनेत्युपसंहारः सृष्टेर्मोक्षस्य

चेरितः । य एवमेतज्जानाति

स हि मुक्तो भवेदिति

मुद्रलो. १।९

यज्ञेनैवोपजुहति

भ. गी. ४।२५

यज्ञे सर्वं प्रतिष्ठितं तस्माद्यज्ञं

परमं वदन्ति

म. ना. १७।१०

यज्ञैरिष्टा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते

भ. गी. ९।२०

यज्ञो दानं तपः कर्म

भ. गी. १८।५

यज्ञो दानं तपश्चैव

भ. गी. १८।५

यज्ञोपवीतं बहिर्न निवसेः त्वमन्तः

प्रविश्य...मेधां प्रयच्छ

ना. प. ४।४७

यज्ञोपवीतमेतदेव, विपरीतं

प्राचीनावीतम्

सहजै. १

यज्ञोपवीतं कृत्वाऽप आचम्य

त्रिरुदपात्रं प्रसिच्योद्यन्त-

मादित्यमुपतिष्ठेत्

कौ. त. २।७

यज्ञोपवीतं निष्कृष्य पुत्रं दृष्ट्वा त्वं

ब्रह्मा त्वं यज्ञस्त्वं वषट्कारस्त्व-

मोङ्कारस्त्वं स्वाहा...त्वं प्रति-

ष्ठाऽसीति वदेत्

कठरु. १

५९

यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्य-

त्सहजं पुरस्तात् [ब्रह्मो. ५+ ना. प. ४।४६

[+पा. गृ. सू.

२।२।१०

यज्ञोपवीतं यागं सत्रं स्वाध्यायं च

सर्वकर्मणि सन्न्यस्यायं ...

कौपीनं...परिमहेत्

प. हं. २

यज्ञोपवीतं वेदांश्च सर्वतद्वर्जयेद्यतिः कठरु. ५

यज्ञोपवीती धृतचक्रधारी यो

ब्रह्मवित्...बहिसंयुक्तं स्त्रीशूद्रै-

र्बाहुभ्यां धारयेत् [यज्ञोप. १+ सुदर्श. १

यज्ञो भूत्वा यज्ञमासीद् स्वां योनिं

जातवेदो भुव आज्ञायमानः

ना. प. ४।४३

यज्ञज्ञात्वा मुच्यते जन्तुरमृतत्वं

च गच्छति

कठो. ६।८

यज्ञज्ञात्वाऽमृतमश्नुते

गान्धर्वो. ४, ११

यज्ञज्ञानाग्निः स्वातिरिक्तभ्रमं भस्म

करोति तत् । बृहज्जावाल-

निगमशिरोवेद्यमहं महः

वृ. जा. शीर्षकं

यज्ञज्ञानाद्यान्ति मुनयो ब्राह्मण्यं

परमाद्भुतम् । तत्रैपदब्रह्मतत्त्व-

महमस्मीति चिन्तये

व. सू. शीर्षकं

यज्ञज्ञानेन कृतार्थो भवति तन्नित्यं

शाम्भवीमुद्रान्वितम्

मं. ब्रा. ३।१

यज्ञ्योतिर्यदमृतं यदजर्यं तदवरमिति

शौनको. २।३

यज्ञ्योतिः स आदित्यः

मैत्रा. ६।३

यत इन्द्र भयामहे ततो नो अभयं

कृधि [महाना. ५।१+

वनकु. १५३

[क्र. मं. ८।६१।१३+

अथर्व. १९।१५।१

[साम. १।२७४+

तै. आ. १०।१।९

यत एतस्य तस्यैष रसो य एष

एतस्मिन्मण्डले पुरुषस्तस्य

ह्येष रस इत्यधिदैवतम्

बृह. २।३

यत एतस्य तस्यैष रसो योऽयं

दक्षिणेक्षन्पुरुषस्तस्य ह्येष रसः

बृह. २।३।५

यत एवेतो यतः सम्भूतो भवति

छान्दो. ५।९।२

यत एषा यथा चैषा यथा नष्टेत्य-

खण्डितम् । तदस्या रोग-

शालाया यत्नं कुरु चिकित्सने

महो. ५।११६

यतचित्तेन्द्रियक्रियः	भ. गी. ६।१२	यतीनां ज्ञानदं प्रोक्तं वनस्थानां	
यततामपि सिद्धानां	भ. गी. ७।३	विरक्तिदम् (भस्म)	बृ. जा. ५।६
यतते च ततो भूयः	भ. गी. ६।४३	यतीनां तु शतं पूर्णमेकमेकेन रुद्र-	
यततो ह्यपि कौन्तेय	भ. गी. २।६०	जापकेन तत्समम्	नृ. पू. ५।१६
यतन्तोऽप्यकृतात्मानः	भ. गी. १।५।११	यतीनां यतचेतसाम्	भ. गी. ५।२६
यतन्तो योगिनश्चैनं	भ. गी. १।५।११	यतेन्द्रियमनोबुद्धिः	भ. गी. ५।२८
यतन्तश्च दृढव्रताः	भ. गी. ९।१४	यतेः संव्यवहाराय पात्रलोपः	
यतयः केन दुःखिताः	१ सं. सो. २।९९	स उच्यते	१ सं. सो. २।८१
यतयः संश्लितव्रताः	भ. गी. ४।२८	यतोऽज्जरोऽमृतः स भवतीति	गायत्र्यु. ५
यतयो भिक्षार्थं ग्रामं प्रविशन्ति		यतो जातानि भुवनानि विश्वा	श्वेताश्व. ४।४
पाणिपात्रमुदरपात्रं वा	आरुणि. ९	यतो न क्रमते ज्ञानमसङ्गं तेन	
यतवाक्तायमानसः सूर्यभक्तो		कीर्तितम्	अ. शां. ९६
ब्रह्मचारी व्रतधरः	सूर्यता. २।१	यतो (निर्विषयो नाम) निर्विषय-	
यतवाक्तायमानसः	भ. गी. १८।५२	स्यास्य मनसो मुक्तिरिष्यते ।	
यतश्चोदेति सूर्योऽस्तं यत्र च		अतो (तस्मात्) निर्विषयं	
गच्छति । तं देवाः सर्वेऽर्पिता-		नित्यं मनः कार्यं मुमुक्षुणा	त्रि. ता. ५।१
स्वदुनात्येति कश्चन । एतद्वै तत्	कठो. ४।९	यतो यतः समीहसे ततो नो	
यतः कुतश्च नैतमेकादश नव	तैत्ति. २।१०	अभयं कुरु [प्रवर्ग्या. २२+	वा. सं. ३६।२२
यतः कुतश्चिदानीय नित्यं		यतो बभूव भुवनस्य गोपाः	नृ. पू. २।८
शास्त्राण्यवेक्षते	अश्व्युप. ११	यतो यत आवर्तते तत्तद्रच्छति	छान्दो. ४।१७।९
यतः पवमानपावकशुचिसङ्घातो		यतो यतस्त्वाददीत लवणमेव	बृह. २।४।१२
द्दि जाठरस्तस्मादश्रियंष्टव्य-		यतो यतो निश्चरति	भ. गी. ६।२६
श्चेतव्यः स्तोतव्योऽभिध्यातव्यः	मैत्रा. ६।३४	यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते ।	
यतः प्रवृत्तिर्भूतानां	भ. गी. ६।१८।४	यतो वा यन्ति यत्रैव यन्ति च ।	
यतः प्रवृत्तिः प्रसृता पुराणी	भ. गी. १।५।४	तदेतदक्षरं परं ब्रह्म	ग. पू. १।३
यतः प्रसृता जगतः प्रसृतिः	महाना. १।४	यतो वा इमानि... यतोऽग्निः	
यतः सर्वैः परित्यक्तं नरं		पृथिव्यप्तेजोवायुः । यत्कराग्रा-	
धर्मोऽनुगच्छति	शिवो. ६।१६७	द्रव्याविष्णुरुद्रा अजायन्त	गणेशो. ४।८
यतात्मा दृढनिश्चयः	भ. गी. १२।१४	यतो वा इमानि..येन जातानि	
यताहारो जितक्रोधो जितसङ्गो		जीवन्ति, यत्प्रयन्त्यभिसं-	
जितेन्द्रियः	ते. विं. १।३	विशन्ति, तद्विजिज्ञासस्व ।	
यतिर्नैकपात्रं वसेन्नकस्यापिनमेत्	ना. प. ५।८	तद्रहोति	तैत्ति. ३।१
यतिर्भस्मधारणं त्यक्त्वैकदोषोऽप्य		यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते...	
द्वादशसहस्रप्रणवं जप्त्वा		यत्प्रयन्त्यभिसंविशन्ति तं	
शुद्धो भवति	भस्मजा. १।६	मामेवं विदित्वोपासीत	भ. जा. २।५
यतिर्यादृच्छिको भवेत् [ना. प. ६।४४]	वैतथ्य. ३७	यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य	
यतिस्तर्जन्या शिरोललाटद्वयेषु		मनसा सह	शांडि. २।३
प्रणवेन धारयेत्	गोपीयं. ४	[तैत्ति. २।४, ५+शरभो. १८+	ब्रह्मो. २२

यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य...		यत्कल्याणं वदति तदात्मने ते विदुः बृह. १।३।२
आनन्दं ब्रह्मणो विद्वान्		यत् कल्याणं शृणोति तदात्मने ,, बृह. १।३।५
विभेति कदाचन (कुतश्चन)		यत्कल्याणं सङ्कल्पयति तदात्मने ,, बृह. १।३।६
[तैत्ति. २।४,५+	शरभो. १८	यत्कामो भवति य एवं वेद बृ. जा. १।३
यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य...		यत्किञ्च दुरितं मयि । इदमहं
आनन्दमेतज्जीवस्य यज्ज्ञात्वा		माममृतयोनौ सूर्ये (सत्ये)
मुच्यते बुधः	ब्रह्मो. २२	ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा महाना. १।१।३,४
यतो वाचो निवर्तन्ते यो मुक्तैरव-		यत्किञ्च प्रजाः साधु कुर्वन्ति,
गम्यते । यस्य..संज्ञाः कल्पिताः..	महो. ४।५७	यस्तद्देव, यत्स वेद स मयैव-
यतो वाचो निवर्तन्ते विकल्पकल-		दुक्त इति छांदो. ४।१।४,६
नान्विताः । विकल्पसंक्षया-		यत्किञ्च वाचो हुमिति स हिङ्कारो
ज्जन्तोः पदं तदवशिष्यते	अ. पू. २।३३	यत्प्रेतिसप्रस्तावोयदेतिसञ्जादिः छांदो. २।८।१
यतो वाचो निवर्तन्ते निमित्ता-		यत्किञ्च विजिज्ञास्यं मनसस्तद्रूपं बृह. १।५।९
नामभावतः (निमित्तं		यत्किञ्च विज्ञातं वाचस्तद्रूपम् बृह. १।५।८
किञ्चिदाश्रित्य खलु शब्दः		यत्किञ्चाविज्ञातं प्राणस्य तद्रूपम् बृह. १।५।१०
प्रवर्तते)	कठरु. ३४	यत्किञ्चिदपि सङ्कल्पस्तापत्रय-
यतो विशन्ति तद्विजिज्ञासस्व	तैत्ति. ३।१९	मितीरितम् ते. विं. ५।९७
यतो वीरः कर्मण्यः सुदृशो युक्त-		यत्किञ्चिदपि हीनोऽस्मि मैत्रे. ३।१७
ग्रावा जायते देवकामः	नृ. पू. २।५	यत्किञ्चिदिदमा श्रभ्य
यतो वै समुद्राः सरितः पर्वताश्च,	ग. शो. ४।८	आ शकुनिभ्य इति...
यतो वै चराचरम्		यत्किञ्चिद्दृश्यते लोके... तत्सर्व-
यतो हरिं द्रावयति तच्छ्रीचूर्णं		मसदेव हि ते. विं. ६।५२
श्रियावधूतं आदित्यवर्णं		यत्किञ्चिद्यन्न किञ्चिच्च सर्वं
श्रीफले धारयेत्	कात्याय. १	चिन्मयमेव हि ते. विं. २।२७
यत्कठिनं सा पृथिवी, यद्द्रवं ता		(अथ) यत्किञ्चेदमार्द्रं तद्रेतसो-
आपः, (तदापो) यदुष्णं		ऽसृजत तदु सोमः बृह. १।४।६
तत्तेजः, यत्सञ्चरति स वायुः,		यत्किञ्चेदं प्राणिजङ्गमंचपतत्रिच २ ऐत. ५।३
यत्सुषिरं तदाकाशमित्युच्यते		यत्कुमारी मन्द्रयते चद्योषिद्यत्
[गर्भो. १+	शारीरको. १	पतिव्रता । अरिष्टं यत्किञ्च
यत्करोषि यदश्नासि	भ. गी. १।२७	क्रियते अग्निस्तदनुवेधति अरुणो. ५
यत्कर्म कुरुते तदभिसम्पद्यते	बृह. ४।४।५	यत्कुसीदमप्रतीतं मयेह येन
यत्कर्मणाऽत्यरीरिचं यद्वा		यमस्य निधिनाचरामि हि सहवे. ४
न्यूनमिहाकरम्	बृ. उ. ६।४।२४	यत्कृत्वा देवयानं वा पन्थानं
यत्कर्मिणो न प्रवेदयन्ति रागात्ते-		प्रतिपद्यन्ते । पितृयाणं वापि
नातुराः क्षीणलोकाश्चयवन्ते	मुण्ड. १।२।९	न ऋषेर्वचः श्रुतम् बृह. ६।२।२
यत्कल्याणं जिघ्रति तदात्मने		यत्केवलं ज्ञानगम्यम् (ब्रह्म) शांडिल्यो. २।१।३
ते विदुः	बृह. १।३।३	यत्कतुर्भवति तत्कर्म कुरुते यत्कर्म
यत्कल्याणं पश्यति तदात्मने		कुरुते तदभिसम्पद्यते बृह. ४।४।५
ते विदुः	बृह. १।३।४	यत्खलु साधु तत्सामेत्याचक्षते छांदो. २।१।१

यत्तच्छान्तमजरममृतमभयं परम् प्रश्नो. ५।७
 यत्तज्ज्ञानं मतं मम भ. गी. १३।३
 यत्तत्तत्पुरुषं प्रोक्तं वायुमण्डल-
 संवृतम् । पञ्चाग्निना समायुक्तं.. पञ्चत्र. १०
 यत्तत्तामसमुच्यते भ. गी. १८।२५
 यत्तत्त्वं तदसौ स्थितः (आत्मा ब्रह्म) अ. पू. ३।२२, २३
 यत्तन्निगुणमव्यक्तं नित्यं सदसदा-
 त्मकम् । प्रधानं प्रकृतिं प्राहु-
 रविशेषं विशेषवत् भवसं. २।१३
 यत्तत्पदं पञ्चपदं तदेव स वासु-
 देवो न यतोऽन्यदस्ति गो. पू. ४।३
 यत्तत्सत्यं विज्ञानमानन्दं (ब्रह्म) म. र. १४।११
 यत्तत्सात्त्विकमुच्यते भ. गी. १८।२३
 (अथ) यत्तदजायत सोऽसा-
 वादित्यः छांदो. ३।१९।३
 यत्तदमेऽमृतोपमम् भ. गी. १८।३८
 यत्तदमे विषमिव भ. गी. १८।३७
 यत्तदद्रेऽयमप्राह्यमगोत्रं रूपवर्जितम् रुद्रह. ३१
 यत्तदद्रेऽयमप्राह्यमगोत्रमवर्णमचक्षुः-
 ओत्रं तदपाणिपादं...तद्भूतयोनिं
 परिपश्यन्ति क्षीराः मुण्ड. १।६
 यत्तदव्यक्तमजरमचिन्त्यमज-
 मव्ययम् भवसं. ३।३
 यत्तन्नस्तत्पञ्चमस्य, यत्तिसहः प्रचो-
 दयादिति तत् षष्ठस्य नृ. षट्च. ५
 यत्तपस्यसि कौन्तेय भ. गी. ९।२७
 (अथ) यत्तपोदानमार्जवमहिंसा
 सत्यवचनमिति वा अस्य
 दक्षिणाः छांदो. ३।१७।४
 यत्तप्यथा बहुधा मे पुराचित्तमुभवे-
 ऽमुरणोबोभुवे । अतस्य पन्था-
 मसि हि प्रश्नोऽयसे स मे
 सत्यमिदं कमेहि वा. मं. २२
 यत्तत्सात्त्विकमुच्यते भ. गी. १८।२३
 यत्तस्य ज्योतिरिव सम्पद्यती-
 त्यतस्तज्ज्ञावमचिरेणैति मैत्रा. ६।२७
 यत्तस्य पीठं हैरण्याष्टपलाशमम्बुजं गो. पू. ३।१
 यत्तानि तु मुग्धतरमुनिशब्दवाच्यैः
 जीवबुद्धैः रचितानीति भवन्ति स्वसंवे. १

यत्तारं तत्सूक्ष्मं यत्सूक्ष्मं तच्छुद्धं
 यच्छुद्धं तद्वैद्युतं यद्वैद्युतं
 तत्परं ब्रह्म [अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९
 यत्तासां दिशामन्तस्तद्रमयांचकार
 (मा. पा.) वृ. उ. १।३।१०
 यत्तु कामेप्सुना कर्म भ. गी. १८।२४
 यत्तु कृत्स्नवदेकस्मिन् भ. गी. १८।२२
 यत्तु चञ्चलनाहीनं तन्मनो-
 ऽमृतमुच्यते महो. ४।१०१
 यत्तु नो दृश्यते किञ्चिद्यत्तु किञ्चि-
 दिव स्थितम् । मनः षष्ठेन्द्रिया-
 तीतं तन्मयो भव वै मुने अ. पू. १।२१
 यत्तु पौरुषयत्नेन कृतं तन्मध्यमं
 भवेत् (रुद्राक्षछिद्रं) रु. जा. १३
 भ. गी. १७।२१
 यत्तु प्रत्युपकारार्थं
 यत्तुयौद्धाराप्रपरास्थिरभूमिवरा-
 सनम् । प्रतियोगिविनिर्मुक्तं
 तुर्यतुर्यमहं महः नृ. पृ. शीर्षकं
 यत्तु होतर्गायत्रीं कथं हलीभूतो
 बहसीति गायत्र्यु. ५
 (अथ) यत्तृतीयममृतं तदादित्या
 उपजीवन्ति बरुणेन मुखेन न
 वै देवा अभ्रन्ति छांदो. ३।८।१
 यत्तृतीयं तच्छिखायां, यत्तुर्थं
 तत्सर्वेष्वङ्गेषु नृ. षट्च. ७
 यत्तृतीयं तद्वाह्यं वलयं भवति नृ. षट्च. ३
 यत्ते कश्चिदप्रवीतच्छृणुवामेति वृह. ४।१।२
 यत्ते रूपं कल्याणतमं तत्ते पश्यामि वृह. ५।१५।१
 यत्ते सुसीमं हृदयमधिचंद्रमसिभ्रितम् कौ. त. २।८
 यत्ते सुसीमे हृदये हितमन्तः
 प्रजापतौ । मन्येऽहं मातृद्विद्वांसं
 माहं पौत्रमयं रुद्रम् कौ. त. २।१०
 यत्तेऽहं प्रीयमाणाय भ. गी. १०।१
 यत्त्वयोक्तं वचस्तेन भ. गी. ११।१
 यत्पञ्चमं तत्सर्वेषु... यत् षष्ठं
 तत्सर्वेषु देशेषु नृ. षट्च. ७
 (अथ) यत्पञ्चमममृतं तत्साध्या
 उपजीवन्ति ब्रह्मणा मुखेन न
 वै देवा अभ्रन्ति छांदो. ३।१०।१

यत्पदं विमलमद्वयं शिवं तत्सदा-
हृमिंत मौनमाश्रय वराहो. ३।६
यत्परं तैजस्तज्ज्ञेयाऽभिहितमग्रा
आदित्ये प्राण एतद्वाव त-
त्स्वरूपं नभसः खेऽन्तर्भूतस्य
यदोमित्येतदक्षरम् मैत्रा. ७।११
यत्परं नापरं त्यजति स
जाम्रदभिधीयते ब्रह्मो. १
यत्परं ब्रह्म स एकः, य एकः स
रुद्रः, यो रुद्रः स ईशानः...स
भगवान्महेश्वरः [अ.शिरः. ३।४+ बटुको. १९
यत्परं ब्रह्म सर्वात्मा विश्वस्यायतनं
महत् । सूक्ष्मात्सूक्ष्मतरं नित्यं
स त्वमेव त्वमेव तत् कैव. १६
यत्परात्परतो ज्ञेयं तन्मे मनः शिव-
सङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. १७
(अथ) यत्पशुभ्यस्तृणोदकं
विन्दति तेन पशूनां (लोकः) बृह. १।४।१६
यत्पश्यति तु तत्सर्वं ब्रह्म पश्यन्स-
माहितः । प्रत्याहारो भवेदेष
ब्रह्मविद्धिः पुरोदितः जा. द. ७।३
यत्पश्यमानमात्माभिजुषाणमन्तः...
सुषुप्त्यान्भिगम्यमानाय स्वाहा पारमा. १।८
यत्पादाम्बुरुद्वद्वं मृग्यते विष्णुना
सह । स्तुत्वा स्तुत्यं महेशान-
मवाकृतसगोचरम् शरभो. १७
यत्पितृभ्यो निवृणाति यत्प्रजा-
मिच्छते तेन पितृणां (लोकः) बृह. १।४।१६
यत्पितृभ्यः स्वधा करोत्यप्यपस्त-
त्पितृयज्ञः सन्तिष्ठते सहवै. १४
यत्पिबति तदस्य सोमपानम्
(शारीरयज्ञस्य) महाना. १८।१
यत्पुण्डरीकं पुरमध्यसंस्थम् ।
तत्रापि दहं गगनं विशोकस्त-
श्मिन्यदन्तस्तदुपासितव्यम् महाना. ८।१६
यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधा व्यक-
ल्पयन् [क.अ. ८।४।१९
[वा. सं. ३।११०+पु.सू. ११
=मं. १०।९०।११+
चित्यु. १२।५

यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत
[क. अ. ८।४।१८।६= मं. १०।९०।६+
[वा. सं. ३।१।१४+पु.सू. १६ चित्यु. १२।३
यत्पुरुषेणेत्यनया सृष्टियज्ञः समी-
रितः । अनेनैव च मन्त्रेण
मोक्षश्च समुदाहृतः मुद्रलो. १।६
यत्पूर्णानन्दैकबोधस्तद्ब्रह्मैवाहम-
स्मीति कृतकृत्यो भवति प. हं. ९
यत्पृथिव्या रजस्वमान्तरिक्षे
विरोदसी । इमा रस्तदापो
वरुणः पुनात्वधर्मणः महाना. ६।४
यत्पौर्णमास्ये तत्पौर्णमास्यम् कठरु. ३
यत्प्रज्ञानमुत चेतो धृतिश्च यज्यो-
तिरन्तरमृतं प्रजासु । यस्मान्न
ऋते किञ्चन कर्म क्रियते तन्मे
मनः... [१ शिवसं. ३+ २ शि. सं. ४
यत्प्रत्यक्षं तद्दे इति शौनको. ४।७
यत्प्रथमं तच्चतुररं यद्वितीयं तच्चतु-
ररं यत्तृतीयं तदष्टारं यच्चतुर्थं
तत्पञ्चारं यत्पञ्चमं तत्पञ्चारं
यच्छष्टतदष्टारं तदेतानि षडेव
नारसिंहानि चक्राणि भवन्ति नृ. षट्च. १
यत्प्रथमं तदाचक्रं यद्वितीयं तत्सु-
चक्रं यत्तृतीयं तन्महाचक्रं
...तदेतानि षडेव नार-
सिंहानि चक्राणि भवन्ति नृ. षट्च. २
यत्प्रथमं तदान्तरबलयं भवति ।
यद्वितीयं तन्मध्यमं बलयं
...तदेतानि त्रीण्येव बलयानि
भवन्ति नृ. षट्च. ३
यत्प्रथमं तद्दृदये, यद्वितीयं
तच्छिरसि, यत्तृतीयं तच्छि-
खायां, यच्चतुर्थं तत्सर्वेवङ्गेषु
यत्पञ्चमं तत्सर्वेषु यत् षष्ठं
तत्सर्वेषु देशेषु नृ. षट्च. ७
(सहोवाच-) यत्प्रथमं नाभ्यकीर्तयो
नामग्राहमथ नानुवत्स्य इति शौनको. १।५
(अथ) यत्प्रथमास्तमिते
तन्निधनम् छांदो. २।१।८

(अथ) यत्प्रथमोदिते स प्रस्तावः छान्दो. २।९।३
 यत्प्रदक्षिणं प्रक्रमन्ति तेन पाप्मान-
 मवधुर्वन्ति सहवै. २
 यत्प्रपदाभ्यां प्रापद्यत ब्रह्मेण पुरुषं
 तस्मात्प्रपदे... १ ऐत. १।४।१
 यत्प्रयन्त्यभिसंविशन्ति, तद्विजि-
 ह्वासस्व, तद्विह्वेति तैत्ति. ३।१
 यत्प्रयन्त्यभिसंविशन्ति, तं मामेव
 विदित्वोपासीत भस्मजा. २।५
 (अथ) यत्प्रशशस्सतुः कर्म हैव
 तत्प्रशशस्सतुः पुण्यो वै पुण्येन
 कर्मणा भवति पापः पापेन बृह. ३।२।१३
 यत्प्राक्सवलेभ्यः सैकाविधा
 त्रीणि सवनानि यदुर्व्वं
 सा पञ्चमी १ ऐत. ३।३।४
 यत्प्राक्तृचाशीतिभ्यः सैकविधा
 यत्प्राणेन न प्राणिति येन प्राणः
 प्रणीयते । तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि
 नेदं यदिदमुपासते केनो. १।९
 यत्प्राणैः प्रतितिष्ठसि (मा. पा.) प्रश्नो. २।७
 यत्प्रातरनुवाकौ यत्प्रउगं यदाज्यं
 यन्मरुत्वतीयमिति छाग. २।२
 यत्प्रातर्मध्यन्दिनं सायं च तानि
 सवनानि महाना. १८।१
 यत्प्रातः सोऽयं प्रातः (होमः) कठरु. ३
 यत्प्रियमानन्दं तदेतत्सर्वाकारा
 महात्रिपुरसुन्दरी बह्वचो. ३
 यत्र कालमकालं वा निश्चयः
 संशयो नहि ते. वि. ५।१४
 यत्र काले त्वनावृत्तिः भ. गी. ८।२३
 यत्र कुण्डलिनी नाम पराशक्तिः
 प्रतिष्ठिता [यो. शि. ९।६+ वराहो. ५।५१
 यत्र कुत्र स्थितस्य शिरसि व्योम-
 ज्योतिर्दृष्टं चेत्स तु योगी भवति अद्वयता. ३
 यत्र कुत्रापि भ्रियते देहान्ते देवः
 परमं ब्रह्म तारकं व्याचष्टे नृ. पू. १।७
 यत्र कुत्रापि वा काश्यां मरणे स
 महेश्वरः । जन्तोर्दक्षिणकर्णे तु
 मत्तारं समुपादिशत मुक्तिको. १।२०

यत्र कुत्रापि वा नादे लगति प्रथमं
 मनः । तत्रतत्र स्थिरीभूत्वा
 तेन सार्धं विलीयते ना. वि. ३८
 यत्र क चार्या वाचो भाषन्ते
 विदुरेनं तत्र ३ ऐत. २।५।३
 यत्र क चैति तदेव प्रतितिष्ठत्येवं
 विद्वान् बृह. १।२।३
 यत्र कापि स्थितं च यत्तन्नहि धार्यं
 संस्कारसहितं धार्यम् (भस्म) वृ. जा. ३।१
 यत्र गत्वा धाम्नि लयं यान्ति
 योगीन्द्राः सामर. ५५
 यत्र गत्वा न निवर्तन्ते योगिनः
 (तत्परमं पदं) [नृ. पू. ५।१६+ ना. प. ९।२२
 यत्र गुरुस्तत्र शिवः । शिवगुरुस्व-
 रूपो महेश्वरः रुद्रोप. ३
 यत्र चतुर्था मुक्तयः सेव्यमाना
 आसते सामर. ९२
 यत्र चन्द्रस्तन्नक्षत्राणि यत्र वा
 नक्षत्राणि स चन्द्रमास्ते द्वे
 योनिस्तदेकं मिथुनम् सावित्र्यु. ७
 यत्र च मथुरा गोकुलं द्वारका
 वैकुण्ठपुरी श्वेतपुरी रामपुरी
 यमपुरी नरसिंहपुरी नरनारा-
 यणपुरी कुबेरपुरी गणेशपुरी
 शक्रपुरी एता देवतास्तिष्ठन्ति राधोप. ४।१
 यत्र चिन्मात्रकलना यात्यपहव-
 मञ्जसा । तच्चिन्मात्रमखण्डैक-
 रसं ब्रह्म भवाम्यहम् ते. वि. शीर्षकं
 यत्रचैवात्मनाऽऽत्मानं [यो. शि. ३।१४+ भ. गी. ६।२०
 यत्र जाग्रति शुभाशुभं निरुक्त-
 मस्य देवस्य... परापरं ब्रह्म ब्रह्मो. १
 यत्र जीवन्ति मूढास्तु तत्रासौ
 मृत एव वै (योगी) यो. शि. १।४६
 यत्र ज्योतिरजस्रं यस्मिँल्लोके-
 ऽभ्यर्हितं आ. प्र. १
 यत्र तु व्यञ्जनवन्तः प्रयुज्येरन्
 क्षोभुकावध्या इत्यावप्रजसा-
 बुद्धावृजमानौ स्याताम् संहितो. २।४

(अथ) यज्ञिगुणं चतुरशीति-
लक्षयोनिपरिणतं भूतत्रिगुण-
मेतद्वै नानात्वस्य रूपम् मैत्रे. ३।३
यत्र त्वस्य सर्वमात्मैवाभूत्तत्केन
कं पश्येत्... बृह. ४।५।१५
(अथ) यत्र देव इव राजेवाह-
मेवेदं सर्वोऽस्मीति मन्येत
सोऽस्य परमो लोकः बृह. ४।३।२०
यत्र देवा अमृतमानशानास्तृतीये
धामान्यस्यैरयन्त महाना. २।५
(अथ) यत्र द्वैतीभूतं विज्ञानं
तत्र हि शृणोति पश्यति
जिघ्रति रसयते चैव स्पर्शयति
सर्वमात्मा जानीतेति मैत्रा. ६।७
यत्र धर्ममधर्मं वा शुद्धं वाऽशुद्ध-
मण्वपि ते. बि. ५।१३
यत्र धर्मा न वर्तन्ते विवेकस्तत्र
नोच्यते अ. शां. ६०
यत्र न चन्द्रमा भाति, यत्र न
नक्षत्राणि भान्ति, यत्र नाग्नि-
र्बहति, यत्र न मृत्युः प्रविशति,
यत्र न दुःखं... परमं पदं.. नृ. पू. ५।१६
यत्र न जरा न मृत्युर्न कालो न
भङ्गो न जयो न विवादो न
हिंसा न शान्तिर्न स्वप्न एवं
लीलाकामशरीरी स्वविनो-
दार्थं भक्तैः सहोत्कण्ठितैस्तत्र
क्रीडति कृष्णः राधोप. ४।२
यत्र न मोहो न दुःखं ग. शो. ५।६
यत्र न सूर्यस्तपति, यत्र न वायुर्वाति नृ. पू. ५।१६
यत्र नान्यत्पश्यति नान्यच्छृणोति
नान्यद्विजानाति स भूमा छांदो. ७.२४।१
यत्र नाभ्युदितं चित्तं तद्वै सुख-
मकृत्रिमम् अ. पू. ५।४५
यत्र नासन्नं सद्रूपो नाहं नाप्यन-
हङ्कृतिः । केवलं क्षीणमनन
आस्तेऽद्वैतेऽतिनिर्भयः
[अक्षुप. ४१५ वराहो. ४।१७

यत्र निश्चितासिंशतपातनमुत्पल-
ताडनवत्सोढव्यं... नावहेल-
नया भवितव्यमेवं दृढवैराग्या-
द्वोधो भवति महो. ४।२६
(अथापि) यत्र नील इवाग्निर्दृश्यते
यथा मयूरग्रीवा ३ ऐत. २।४।६
यत्र नृसिंहादयो देवताआवरणानि राधोप. ४।२
यत्र पुरुषस्तस्त्री यत्र वा स्त्री
स पुरुषस्ते द्वे योनिस्तदेकं
मिथुनम् सावित्र्यु. ९
यत्र पार्थो धनुर्धरः भ. गी. १।७७
यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः चित्र्यु. १२।७
[+महावा.४+पु.सू.१६+
[मं. १०।१०।१६+ ऋ.अ. ८।४।१९=
वा. सं. ३१।१६
यत्र विन्दुश्च नादश्च सोमसूर्याग्नि-
वायवः । इन्द्रियाणि च सर्वाणि
लयं गच्छन्ति सुव्रत यो. शि. ३।११
यत्र (विद्यायां) ब्रह्म प्रतिष्ठितम्,
विश्वेदेवाः प्रतिष्ठिताः, यस्तां
न वेद किमन्यैर्वेदैः करिष्यति अव्यक्तो. ३
यत्र ब्रह्माण्डानि कोटिशो विराज-
मानानि राजन्ते सामर. ५५
यत्र ब्रह्माण्डान्युत्पद्यन्ते लीयन्ते सामर. ५
यत्र ब्रह्मा पञ्चमानेति षट् ३ ऐत. २।४।४
यत्र भार्गवी यमुना समुद्रममृत-
मयं वृन्दावनानि नीलपर्वत-
गोवर्धनसिंहासनं प्रासादो
मणिमण्डपो विमलादिषोडश-
चण्डिकामोप्यः राधोप. ४।२
(अथापि) यत्र भूमिं ज्वलन्तीमिव
पश्येत तदप्येवमेव विद्यादिति
प्रत्यक्षदर्शनानि ३ ऐत. २।४।६
यत्र मनस्तद्वागयत्र वा वाक् तन्म-
नस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम् सावित्र्यु. ८
यत्र मन्त्रममन्त्रं वा विद्याऽविद्या न.. ते. बि. ५।१४
यत्र यज्ञस्तत्र छन्दांसि यत्र वा
छन्दांसि स यज्ञस्ते द्वे योनि-
स्तदेकं मिथुनम् सावित्र्यु. ४

यत्र यत्र धृतो वायुरङ्गे रोगादि- दूषिते । धारणादेव मरुतस्त- त्तदारोग्यमश्रुते	त्रि. ब्रा. १२०
यत्र यत्र मनो याति तत्र तत्र परं पदम् [पैङ्गलो. ४।२१+	सौभाग्य. २३
यत्र यत्र मनो याति ब्राह्मणस्तत्र दर्शनात् । मनसा धारणं चैव धारणा सा परा मता	ते. वि. १।३५
यत्र यत्र मनो याति न निवार्यं मनस्तदा । अवारितं क्षयं याति वार्यमाणं तु वर्तते (वर्धते)	अमन. २।७०
यत्र यत्र मृतो ज्ञानी येन वा केन मृत्युना । यथा सर्वगतं व्योम तत्र तत्र लयं गतः	पैङ्गलो. ४।१३
यत्र योगेश्वरः कृष्णः	भ. गी. १८।७८
यत्र रविसोमौ न तपतः	ग. शो. ५।६
यत्र रसावात्मानमुपसंहृत्याजूगुपत्	शौनको. ४।५
यत्र लक्ष्मीर्जम्बवती राधिका विमला चन्द्रावली सरस्वती ललितादिरिति	राधोप. ४।१
यत्र लोका न लोका देवा न देवा वेदा न वेदा यज्ञा न यज्ञा माता न माता... एकमेव तत्परं ब्रह्म विभाति निर्वाणम्	ब्रह्मो. ३
यत्र वरुणस्तदापो यत्र वा आप- स्तद्वरुणस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. २
यत्र वर्णा न वर्तन्ते विवेकस्तत्र नोच्यते	अ. शां. ६०
यत्र वा अस्य सर्वमात्मैवाभूत्.. (अथ) यत्र बागुच्चारयत्युपैव तत्र न्येतीत्येवमेवैतत्	बृह. २।४।१४
यत्र वाऽन्यदेव स्यात्तत्रान्योऽन्यत् पश्येत्	बृह. ४।३।५
यत्र वा पितुस्तत्पुत्रस्यैतत्तदुक्तं भवति	बृह. ४।३।३१
यत्र वायुर्नक्षत्राणि नवानि (न) भ्रान्ति	१ ऐत. १।८।१ ग. शो. ५।६
यत्र वायुस्तदाकाशो यत्र वा आ- काशस्तद्वायुस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ३
यत्र विद्याविद्ये न विदामः	गोपालो. १।१२
यत्र विराण्णृसिंहोऽवभासते तत्र खलूपासते	अव्यक्तो. ९
यत्र विश्वं भवत्येकनीडम् । यस्मि- न्निदं संचविचैति सर्वं स ओतः प्रोतश्च विभुः प्रजामु	महाना. २।३
यत्र वृक्षा आधिदैविका देवा एव भवन्ति	सामर. ६
यत्र वैकुण्ठेऽनेकशो भक्ता जयन्त- कुमुदजयविजयगरुडाद्याः शतशः पार्षदाः राजमाना भवन्ति	सामर. ९२
यत्र सङ्कल्पनं तत्र मतोऽस्तीत्यव- गम्यताम्	महो. ४।५२
यत्र सप्तावरणानि ते ज्ञोमयानि	सामर. ५
यत्र समुद्रतीरे च निरन्तरं काम- धेनुवृन्दम्	राधोप. ४।२
यत्र सर्वमात्मैवाभूत्तत्र कुत्र वा मनुते । कथं वा गच्छतीति	गोपालो. १।१०
यत्र सुमा जना नित्यं प्रबुद्धस्तत्र संयमी । प्रबुद्धा यत्र ते विद्वान्सु- दृष्टिं याति योगिराट्	याज्ञव. २५
यत्र सुप्तो न कश्चन कामयते तत्सुषुप्तम्	श्री. वि. ता. ३।१
यत्र सुप्तो न कश्चन कामं कामयते न कश्चन स्वप्नं पश्यति	बृह. ४।३।१९
यत्र सुप्तो न कश्चन कामं कामयते ... स्वप्नं (स्वप्ने) पश्यति तत्सुषुप्तम् माण्डू. ५ [गणेशो. १।३+नृ. प. ४।२	रामो. २।३
यत्र सुप्तो न कश्चन कामं कामयते न कश्चन स्वप्नं पश्यति	सुबालो. ४।४
यत्र सुहार्दः सुकृतो मदन्ते विहाय यत्र रोगं तन्वाँ स्वायाम्	सहस्रै. १०
यत्र स्तनयित्नुस्तद्विद्युद्यत्र वा विद्युत्तत्र स्तनयित्नुस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ५

यत्र ह कच पुत्रस्य तत्पितुः, यत्र
 वा पितुस्तत्पुत्रस्य १ ऐत. १।८।१
 यत्र हि द्वैतमिव भवति तदितर
 इतरं जिघ्रति बृह. २।४।१४
 यत्रामिर्मृत्युर्न दहति (न) प्रविशति ग. शो. १।६
 यत्रामिस्तत्र पृथिवी यत्र वै पृथिवी
 तत्रामिस्ते द्वे योनिस्तदेकं
 मिथुनम् सावित्र्यु. १
 यत्रात्मना सृष्टिलयौ जीवन्मुक्ति-
 दशागतः । सद्गजः कुरुते योगं
 सेयं निष्पत्तिभूमिका.. ब्राह्मो. ५।७५
 यत्रादित्यस्तद्वयौ यत्र वा द्यौस्तदा-
 दित्यस्तेद्वेयोनिस्तदेकंमिथुनम् सावित्र्यु. ६
 यत्राद्वैतीभूतं विज्ञानं कार्यकारण-
 कर्मेनिर्मुक्तं निर्वचनमनौपम्यं
 निरुपाख्यं किं तदज्ञवाच्यम् मैत्रा. ६।७
 यत्रान्तर्याम्यादिभेदस्तत्त्वतो नहि
 युज्यते । निर्भेदं परमाद्वैतं स्व-
 मात्रमवशिष्यते अध्यात्मो. शीर्षकं
 यत्रान्यत्पञ्चत्यन्यच्छृणोत्यन्य-
 द्विजानाति तदल्पम् छांदो. ७।२४।१
 यत्रापह्वतां याति स्वाविद्यापद-
 विभ्रमः । तन्निपात्रारायणाख्यं
 स्वमात्रमवशिष्यते त्रि.म.ना. शीर्षकं
 यत्रामृतः स पुरुषो ह्यव्ययात्मा मुण्ड. १।२।११
 यत्रायं पुरुषो त्रियते सदस्मात्
 प्राणाः कामन्त्याहो ३ नेति.. बृह. ३।२।११
 यत्रायं पुरुषो त्रियते किमेनं न
 जहातीति नामेत्यनन्तं वै
 नामानन्ता विश्वेदेवा अनन्त-
 मेव स तेन लोकं जयति बृह. ३।२।१२
 यत्रायं पुरुषो रमते तत्रायं रसो
 व्रजति सामर. ५
 यत्रायं मणिमानं न्येति
 वृ. उ. ४।३।३६
 यत्रारे ब्राह्मणस्यान्वेषणा
 तदेनमच्छेति छांदो. ४।१।७
 यत्रालम्बालम्बिभावो विद्यते न
 कदाचन । इविज्ञसम्यग्ज्ञालम्बं
 निरालम्बं हरिं भजे निरा. शीर्षकं
 ६०

यत्रासंभिन्नतां याति स्वातिरिक्त-
 भिदावतिः । संविन्मात्रं परं
 ब्रह्म तत्स्वमात्रं विजृम्भते स्कन्दो. शीर्षकं
 यत्रासां दिशामन्तस्तद्रमयाञ्चकार बृह. १।३।१०
 यत्रासौ केशान्तो विवर्तते तैत्ति. १।६।१
 यत्रासौ संस्थितः कृष्णः क्षीभिः
 शक्त्या समाहितः गोपालो. २।२
 यत्रास्तमितशायी स्यान्निरमि-
 रनिकेतनः । यथालब्धोपजीवी
 स्यान्मुनिर्दान्तो जितेन्द्रियः ना १ ५।२६
 यत्रास्ति वासना लीना तत्सुषुप्तं
 न सिद्धये अ. पू. ५।१६
 यत्रास्ते च गुरुर्ब्रह्मन्दिव्ययोग-
 प्रदायकः ।... तेनोक्तः
 सम्यग्भ्यासं कुर्यादादावतन्निहतः योगकुं. २।१४
 यत्रास्य पुरुषस्य मृतस्याग्निं
 नागप्येति बृह. ३।२।१३
 यत्रिवृत् पञ्चदशः सप्तदश
 एकत्रिंश इति कास्य तद्गातु छाग. २।२+४।२
 यत्रैतत्कर्णविपिगृहं निनद्धमिव
 नद्धुरिवाग्नेरिव ज्वलत उपशू-
 णोति तदेतद्गृहं च श्रुतं वेत्सु-
 पासीत, चक्षुष्यः श्रुतो भवति छांदो. ३।१३।८
 यत्रैतत्पुरुष आतो मारिष्यन्नावल्यं
 न्येत्यसंमोहं नैति तदाहु-
 रुदकमोक्षितम् कौ. त. ३।३
 (अथ) यत्रैतत्पुरुषः पिपासति
 तेज एव तत्पीतं नयते छांदो. ६।८।५
 यत्रैतत्पुरुषः सुप्तः स्वप्नं न कञ्चन
 पश्यत्यथास्मिन्प्राण एवैकधा
 भवति कौ. त. ३।३
 यत्रैतत्पुरुषः स्वपिति नाम सता
 सोम्य नाम तदा सम्पन्नो भवति छांदो. ६।८।१
 यत्रैतत्पुरुषोऽशिशिष्यति तामाप
 एव तदशितं नयन्ते छांदो. ६।८।३
 (अथ) यत्रैतद्बलिमानं नीतो
 भवति तमभितवासीनावाहु-
 र्जानासि मां जानासिमामिति छांदो. ८।६।४
 यत्रैतद्भूयत एतद्गातु कौ. त. ४।१८

(अथ) यत्रैतदस्माच्छरीरादु-
त्क्रामत्यथैतरेव रश्मिभिरूर्ध्व-
माक्रमते

छांदो. ८।६।५

यत्रैतदस्मिच्छरीरे सःस्पर्शनोष्णि-

मानं विजानाति तस्यैवाश्रुतिः

छांदो. ३।१३।८

यत्रैतदित्येत्येत्यभिपश्यति

आर्षे. ९।१

यत्रैतदूर्ध्वोच्छासी भवति

बृह. ४।३।३५, ३८

यत्रैतदेवास्तत्प्राप्य तदमृतो

भवति, यदमृता देवाः

कौ. त. २।१४

(अथ) यत्रैतदाकाशमनु विषण्णं

चक्षुः स चाक्षुषः पुरुषः

छांदो. ८।१२।४

(अथ) यत्रैनं जनन्तीव जिनन्तीव

हस्तीव विच्छाययति

बृह. ४।३।२०

यत्रैव जातं सकलेवरं मनस्तत्रैव

लीनं कुरुते स योगात् । स

एव मुकोहिनिरहङ्कृतिः सुखी..

यो. शि. १।१२३

यत्रैवंविदः हृषा एषा ब्रह्माणा (मा.)

छां. उ. ४।१७।९

यत्रैवंविद्ब्रह्मा भवति

छांदो. ४।१७।८, ९

यत्रैष एतद्दालाके पुरुषोऽशयिष्ठ

यत्रैतदभूद्यत एतदगाद्विता

नाम हृदयस्य नाड्यः

कौ. त. ४।१९

यत्रैष जगद्भासो दर्पणान्तः पुरं

यथा । तद्ब्रह्माहमिति ज्ञात्वा

कृतकृत्यो भवानव

अध्यात्मो. १०

यत्रोपरमतेचितं निरुद्धयोगसेवया ।

यत्रचैवात्मनात्मानं पश्यन्नात्मनि

तुष्यति [यो. शि. ३।१४+]

भ. गी. ६।२०

यत्रोपाकृते प्रातरनुवाकेन पुरा

छां. उ. ४।१६।४

यत्सकललोकरक्षणचक्रं यन्माया-

त्मा तच्चतुर्थस्य

नृ. षट्च. ६

यत्सकृदुपस्पृशति तेन सामानि...

प्रोणाति

सहस्रै. १५

(अथ) यत्सङ्गवेवेलायाः स आदि-

स्तदस्यवयाः स्यन्वायत्तानि

छान्दो. २।१।४

यत्सञ्चरति स वायुः [गर्भो. १+]

शारीरको. १

यत्सञ्चरत्युपविशत्युत्तिष्ठते

च स प्रवर्ग्यः

महाना. १८।१

यत्सत्यं ब्रह्म तद्विस्मृतं नृणाम्

महो. ४।१३२

यत्सत्यं तदुपास्यताम्

पैङ्गलो. ४।१७

यत्सत्यं वा विष्णुरुद्योगः सूर्यो

गौर्वा विष्णुर्विशत् विश्वं, विश्वं

सन्दधानः तद्विश्वं विष्णवे विश्व-

रूपाय स्वाहा

पारमा. ५।५

यत्सत्यं विज्ञानमानन्दं निष्कियं

निरञ्जनं सर्वगतं मुसृक्षं

सर्वतोमुखमनिर्देश्यममृतमस्ति

तदिदं निष्कलं रूपम्

शान्दिल्यो. ३।२

यत्सत्त्वमुभयोरनुगोप्ता तत्सत्यं

सत्यपदाय सत्याय स्वाहा

पारमा. ४।९

(अथ) यत्सत्रायणमित्याचक्षते

ब्रह्मचर्यमेव तद्ब्रह्मचर्येण ह्येव

सत आत्मनस्त्राणं विन्दते

छान्दो. ८।५।२

यत्सप्तभूमिकाविद्यावेद्यानन्दकले-

वरम् । विकलेवरकैवल्यं राम-

चन्द्रपदं भजे

अक्षयु. शीर्षकं

यत्सप्तान्नानि मेधया तपसाऽजन-

यत्पितेति मेधया हि तपसा

जनयत्पितैकमस्य साधारणमि-

तीदमेवास्य तत्साधारणमन्नं

यदिदमद्येत

बृह. १।५।२

यत्सप्तान्नानि मेधया तपसाऽजन-

यत्पिता । एकमस्य साधारणं द्व

देवानभाजयत् । त्रीण्यात्मने-

ऽकुरुत पशुभ्य एकं प्रायच्छत्

बृह. १।५।१

यत्समत्वं तयोरत्र जीवात्मपरमा-

त्मनोः...समाधिरभिधीयते

सौभाग्य. २०

यत्समाधौ परं ज्योतिरनन्तं

विश्वतोमुखम् । तस्मिन्दष्टे

क्रियाकर्म यातायातो न विद्यते

यो. चू. ११३

यत्समूलमावृहेयुर्वृक्षं न पुनराभवत्

(अथ) यत्समृद्धमिदं तस्यान्नं

बृह. ३।१।३३

(अथ) यत्सम्प्रति मध्यन्दिने स

उद्गीथस्तदस्य देवा अन्वायन्ताः

छान्दो. २।१।५

यत्सस्मितमनु संयन्ति प्राणिन-

स्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु

२ शिवसं. २

यत्सर्वनिष्ठमजरं समस्तं

यत्सर्वस्य सोमोऽहमेव जनिता

पारमा. १।८

विद्याधिको रुद्रो महर्षिः

भस्मजा. २।५

यत्सर्वहृदयागारं यत्र सर्वं प्रतिष्ठि-
तम् । वस्तुनो यन्निराधारं वासु-
देवपदं भजे वासुदे. शीर्षकं
यत्सर्वशास्त्रसिद्धान्तं यत्सर्व-
हृदयानुगम् अ. पू. ३।२१
यत्सर्वं चाप्यसर्वं च यत्तत्त्वं
तत्सौ स्थितः अ. पू. ३।२३
यत्सर्वं तद्रूपम् पं. ब्र. १
यत्सर्वं परिपश्यतीति सौक्ष्म्यात् सूर्यता. १।२
यत्सर्वं सर्वगं वस्तु यत्तत्त्वं
तत्सौ स्थितः अ. पू. ३।२२
यत्सङ्गरमभिगवाभ्यां शास्त्रं सहवै. ९
यत्संवत्सरं वत्स्यथ अथ वेदिष्य-
थेति । ते ह संवत्सरमूषुः छाग. ४।३
यत्साक्षादपरोक्षाद्वा य आत्मा
सर्वान्तरस्तं मे व्याचक्ष्व बृह. ३।४।१
यत्साङ्ख्यैः प्राप्यते स्थानं भ. गी. ५।५
यत्साधुभवतिसाधुवतेत्येव तदाहुः छान्दो. २।१।३
यत्साम्पराये महति ब्रूहि नस्तत्... कठो. १।२९
यत्सामानि सोम एभ्यः पवते...
तद्देवांस्तर्पयति सहवै. १४
यत्सामानि सोमाहुतिभिः...
तद्देवास्तर्पयति सहवै. १४
यत्साम्यज्ञानकालाग्निस्वातिरिक्ता-
स्तिताभ्रमम् । करोति भस्म
निश्शेषं तद्ब्रह्मैवास्मि केवलम् भस्मजा. शीर्षकं
यत्सायं प्रातरत्ति तत्समिधम् महाना. १।८।१
यत्सारभूतं सकलं धरित्री मोद-
प्रायेणानुभूतमनुविधं सूक्ष्मः पारमा. ८।१
यत्सारस्वतं तत्तृतीयस्य, यस्य
यत्कामं देवं तच्चतुर्थस्य नृ. षट्च. ४
यत्सीमिन्द्रो अकरोदनीकैः बा. मं. १०
यत्सुचक्रं यत्प्रियात्मा तद्वितीयस्य नृ. षट्च. ६
यत्सुवर्णं सा द्यौः छान्दो. ३।१९।२
(शरीरे) यत्सुषिरं तदाकाशम्
[गर्भो. १+ शारीरको. १
यत्सुषुप्तश्च जाग्रतश्चैनश्चक्रम तस्याव-
यजनमसि स्वाहा महाना. १।४।२
यत्सूक्ष्मं तच्छुक्लं [बटुको. १९+ अ. शिरः. ३।४

यत्स्वपन्तश्च जाग्रतश्चैनश्चक्रम
तस्यावयजनमसि स्वाहा महाना. १।४।२
यत्स्वयं प्राक्तनं कर्म पितामातेति
तत्स्मृतम् शिवो. ७।१०९
यत्स्वरूपज्ञानिनः सर्वमविदितं
विदितं भवति । तत्सर्वं
परमरहस्यं कथितम् त्रि. म. ना. ८।६
यत्स्वाध्यायमधीयीतैकामप्यृचं
यजुः साम वा तद्रूपयज्ञः
सन्तिष्ठते सहवै. १४
यथा कटकशब्दार्थः पृथग्भावो न
काञ्चनात् । न हेमकटकात्तद्व-
त्तच्छब्दशब्दार्थता परा महो. ४।४६
यथा करी करेणैव पानीयं प्रपिबेत्
सदा । सुषुम्ना वज्रजालेन
पवमानं प्रसेत्तथा यो. शि. १।११७
(ते होचतुः) यथाऽऽकला अव-
दन्तो वाचा प्राणन्तः प्राणेन
पश्यन्तश्चक्षुषा शृण्वन्तः
श्रोत्रेण विद्वांसः बृह. ६।१।८
यथाकर्म यथाविद्यं (स...प्रत्या-
जायते) कौ. त. १।२
यथा कला अवदन्तः प्राणन्तः
प्राणेन पश्यन्तश्चक्षुषा शृण्वन्तः
श्रोत्रेण ध्यायन्तो मनसैवमिति
प्रविवेश ह वाक् छां. ५।१।८
यथाकामं प्रश्नान्पृच्छथ यदि
विज्ञास्यामः सर्वं ह वो
वक्ष्याम इति प्रश्नो. १।२
(अतः) यथाकामं जपित्वा पश्येम
शरदः शतमिन्द्र जीवेत्याशिषः
प्रार्थयते सन्ध्यो. ३
यथा कायस्तथा सर्वं चित्तदृश्य-
मवस्तुकम् अ. शां. ३६
यथाकारी यथाचारी तथा भवति,
साधुकारी साधुर्भवति, पाप-
कारी पापो भवति बृह. ४।४।५
यथाऽऽकाशस्तथा देह आकाशा-
दपि निर्मलः यो. शि. १।४२

यथाऽऽकाशस्थितो नित्यं	भ. गी. १।६	यथाक्रमोऽयं परलोकस्थाने भवति	
यथाकाशं समुद्दिश्य गच्छद्भिः		तमाक्रममाक्रम्योभयान्पाम्न	
पथिकैः पथि । नानालीर्थाणि		आनन्दाश्च पश्यति	बृह. ४।३।५
दृश्यन्ते नानामार्गास्तु सिद्धयः यो. शि. १।१५७		(ते होचतुः) यथा ह्रीवा	
यथाऽऽकाशे द्विचन्द्रत्वं तद्वत्सत्ये		अप्रजायमाना रेतसा..	बृह. ६।१।१२
जगत्स्थितिः	यो. शि. ४।१६	यथाक्ष्णं यथाशास्त्रं यथादेशं	
यथाऽऽकाशो घटाकाशो महाकाश		यथासुखम् । यथासम्भवस-	
व्रतीरिणः । तथा भ्रान्ते- (नै-)		त्सङ्गमिमं मोक्षपथक्रमम् ॥	
द्विधा प्रोक्तो ह्यात्माजीवेश्वरा-		तावद्विचारयेत् प्राज्ञो	
त्मना [अ. पू. ५।७७+]	जा. द. १०।३	यावद्विश्रान्तिमात्मनि	महो. ४।३९
यथा काश्यो वा वैदेहो वोमपुत्रं		यथा क्षारमयत्नेन प्राप्यते लवणं	
उल्लयं धनुरभिज्यं कृत्वा द्वौ		स्वयम् । ब्रह्मज्ञानप्ययत्नेन	
बाणवन्तौ सपत्नातिव्याधितौ		निर्वाणं मनसस्तथा	अमन. १।३०
इस्ते कृत्वोपोत्तिष्ठेदेवमेवाहं		यथा क्षुरः क्षुरधानेऽवहितः	
त्वाद्वाभ्यां प्रभ्राभ्यामुपोदस्थां	बृह. ३।८।२	स्याद्विश्वम्भरो वा विश्वम्भर-	
यथा कुमारको निष्काम आनन्द-		कुलाये तं न पश्यन्ति	वृ. उ. १।४।७
मभियाति । तथैव देवः स्वप्न		यथा खलु सोम्येमास्तिष्ठो	
आनन्दमभियाति	परब्र. २	देवताः... (मा. पा.)	छां. उ. ६।८।६
यथा कुमारे निष्काम आनन्द-		यथा खं श्येनमाश्रित्य याति	
मुपयाति..	ब्रह्मो. १	स्वमालयमेवं सुषुप्तो ब्रूते	ब्रह्मो. १
यथा कुर्वति भारत	भ. गी. ३।२५	यथा गङ्गा शिवसङ्गासथैव न सूतकं	
यथा कूपः शतधारः सहस्रधारोऽक्षितः	महाना. १५।५	वा नाप्यशुचित्वमेषाम्	सि. शि. १०।
यथा कृताय विजितायाऽभरेयाः		यथागन्धर्वनगरं यथावारिमरुस्थले	अ. पू. १।२०
संयन्त्येवमेनं सर्वं		यथा गुरुस्तथैवेशो यथैवेशस्त्वा	
तदभिस्ममेति	छां. ४।१।४, ६	गुरुः । पूजनीयो महाभक्त्या	
यथा केशः सहस्रधाभिन्न एव-		न भेदो विद्यतेऽनयोः	यो. शि. ५।५८
मस्यैताहिता नामनाड्योऽन्त-		यथाऽग्निगर्भा पृथिवी यथा द्यौ-	
हृदये प्रतिष्ठिता भवन्ति	बृह. ४।२।३	रिन्द्रेण गर्भिणी । वायुर्दिशां	
यथा केशः सहस्रधा भिन्नस्तथा		यथा गर्भे एवं गर्भे दधामि ते	बृह. ६।४.२२
हिता नाम नाड्यो भवन्ति	सुबालो. ४।४	यथाऽग्निनाऽयः पिण्डो वाऽभिभूतः	
यथा केशः सहस्रधा भिन्नस्तावता-		कर्तृभिर्हन्यमानो नानात्व-	
ऽग्निम्ना तिष्ठन्ति		मुपैत्येवं वाव खल्वसौ भूतात्मा-	
(हिता नाम नाड्यः)	बृह. ४।३।२०	न्तः पुरुषणाभिभूतो गुणे-	
यथा कोशस्तथा जीवो यथा		हन्यमानो नानात्वमुपैति	मैत्रा. ३।३
जीवस्तथा शिवः	त्रि. ब्रा. १९	यथाऽग्निर्दारुमध्यस्थो नोत्तिष्ठेन्मथनं	
यथा क्रतुरस्मिँल्लोके पुरुषो भवति		विना । विना चाभ्यासयोगेन	
तथेतः प्रेत्य भवति स क्रतुं		ज्ञानदीपस्तथा नहि	
कुर्वीत	छान्दो. ३।१४।१	[यो. शि. ६।७६+]	योगकुं. ३।१४

यथाऽभिदेवानां ब्राह्मणो मनुष्याणां
 वसन्त ऋतूनामेवं गायत्री
 छन्दसाम् सन्ध्यो. १८
 यथाऽभिदेवानामन्नादः सोमो-
 ऽन्नमग्निनैवाग्नमित्येवंवित्... मैत्रा. ६११०
 यथाऽग्नेः क्षुद्रा विस्फुल्लिङ्गा व्युत्थ-
 न्त्येवमेवात्मादात्मनः सर्वे
 प्राण...व्युत्थरन्ति बृह. २।१।२०
 यथाऽग्नेर्ज्वलतो सर्वादिशो विस्फु-
 लिङ्गादिप्रतिष्ठेरन्नेवमेवैतस्मा-
 दात्मनः प्राणा यथायतनं
 विप्रतिष्ठन्ते [कौ. त. ३।३+ ४।१९
 यथा घटघटमध्ये बहुचन्द्रो-
 ऽपि दृश्यते ब्रह्मैतो. ९
 यथाङ्गारानपोह्य भस्मनि जुहुया-
 त्तादृक्स्तथात् छांदो. ५।२४।१
 यथा च मरणप्राप्य आत्मा भवति. कठो. ५।६
 यथाऽचिरात् सर्वपापं व्यपोह्य
 परात्परं पुरुषं याति विद्वान् कैव. १
 यथा वायुः पुष्करिणीं समिद्भि-
 यति सर्वतः बृ. उ. ६।४।२३
 यथा जपाकुसुमसान्निध्याद्रक्त-
 स्फटिकप्रतीतिस्तदभावे शुद्ध-
 स्फटिकप्रतीतिः त्रि. म. ना. ३।७
 यथा जले जलं क्षिप्तं क्षीरे क्षीरं
 धृते धृतम् । अविशेषो भवेत्तद्व-
 जीवात्मपरमात्मनोः पैङ्गलो. ४।१०
 यथा जलौकाऽप्रमथं नयत्यात्मानं
 नयति परं सन्धय ब्रह्मो. १
 यथा जातरूपधरो निर्ग्रन्थो निष्प-
 रिग्रहः... सन्न्यासेन देहत्यागं
 करोति स परमहंसो नाम जाबालो. ६
 यथा जातरूपधरो निर्द्वन्द्वो निष्प-
 रिग्रहस्तत्त्वब्रह्ममार्गे सम्यक्संपन्नः
 ...सन्न्यासेनैव देहत्यागं करोति
 स कृतकृत्यो भवति ना. प. ३।८७
 यथा जात्यन्धस्य रूपज्ञानं न विद्यते
 तथा गुरूपदेशेन विना कल्पको-
 टिभिस्तत्त्वज्ञानं न विद्यते त्रि. म. ना. ५।४

यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु भ. गी. ७।१
 यथा तथा वा भवतु ह्युपनाबन्-
 कर्मणि । उपदिष्टे मम सुते
 ब्रह्मणि त्वत्प्रसादतः शु. र. १।५
 (अथ) यथा तप्तोर्विह्वलिस्तृण-
 काष्ठसंस्पर्शेनोज्ज्वलतीत्येवं
 वाव खल्वसावप्राणाख्यः प्राण-
 संस्पर्शेनोज्ज्वलति मैत्रा. ६।२६
 यथा तमः सवितानुत्तकरसो
 ह्ययमात्मा चिद्रूप एव नृसिंहो. २।७
 यथा तरङ्गकलोलैर्जलमेव स्फुर-
 त्यलम् । घटानाम्ना यथा
 पृथ्वी पटनान्ना हि तन्तवः यो. शि. ४।१७
 यथा तु कथा च ब्रुवन् वा
 ब्रुवन्तं वा ब्रूयादभ्याशमेव
 यत्तथा स्यात् [३ ऐत. १।३।४+ १।४।२
 यथा तु खलु सौम्येमास्त्रिस्तो
 देवताः पुरुषं प्राप्य त्रिवृषि-
 वृदेकैका भवति छांदो. ६।८।६
 यथा तु खलु सौम्येमास्त्रिस्तो
 देवताः... (मा. पा.) छां. उ. ६।४।७
 यथा तूली तुलाधारां... मनो-
 वृत्तिस्तथाऽऽत्मनि अमन. २।७४
 यथा तृणाशिनो विषेकहीनाः
 परप्रेष्याः... तथा तत्त्वामिन
 इव सर्वज्ञ ईशः पशुपतिः जाबाल्यु. ४
 यथा तृतीयकाले तु रविः प्रत्याहरे-
 त्प्रभाम् । तृतीयाङ्गस्थितो
 योगी विकारं मानसं हरन् यो. चू. १२१
 यथाऽऽदर्शे तथाऽऽत्मनि यथा
 स्वप्ने तथा पितृलोके कठो. ६।५
 यथाऽऽदर्शो मलेन च भ. गी. ३।३८
 यथा दाहं दग्ध्वोऽग्निरविकल्पो
 ह्ययमात्मा नृसिंहो. २।७
 यथाऽसौ दिग्वादित्य एवमिदं
 शिरसि चक्षुः ३ ऐत. १।२।२
 यथा दीपो निवातरथः भ. गी. ६।१९
 यथा दुन्दुभेः खं, तेन स ऊर्ध्व
 आक्रमते स आदित्यमागच्छति बृह. ९।१०।१

यथा देहान्तरप्राप्तेः कारणं भावना
नृणाम् । विषयं ध्यायतः पुंसो
विषये रमते मनः यो. शि. ३।२४
यथा द्यौरिन्द्रेण गर्भिणी, वायुर्दिशां
यथा गर्भ एवं गर्भं दधामि ते बृह. ६।४।२२
यथाधिकारवाङ्मयसेत्पूर्णदीक्षांलमेत् गुह्यषोढा. १
यथाऽधीमहे स्वर्ग्या देवसं हिता
भवति संहितो. १।१
यथा ध्यानेन वैराग्यमैश्वर्यं
स्वस्य पूजनात् रा. पू. १।५
यथा न जायते किञ्चिज्ज्ञायमानं
समन्ततः अद्वैत. २
यथा नदी जायते सागर एकोऽपि
सागरप्रतिभासितः । तथा ब्रह्म
सर्वान्तरात्मा मध्ये प्रकाशितम् अद्वैतो. ३
यथा नदीनां बहवोऽप्नुवेगाः भ. गी. १।१।२८
यथा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रा-
यणाः समुद्रं प्राप्यास्तं... (भा.) मुण्डको. ३।२।८
यथा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रे
गच्छन्त्यस्तं नामरूपे विहाय ।
तथा विद्वान्नामरूपाद्विमुक्तः
परात्परं जगदन्वामुपैति गुह्यका. ३८
यथा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रेऽस्तं
गच्छन्ति नामरूपे विहाय । तथा
विद्वान्नामरूपाद्विमुक्तः परात्परं
पुरुषमुपैति दिव्यम् मुण्ड. ३।२।८
यथा नद्यः किङ्किणी कांस्यचक्रक-
मेकविः कृन्धिका वृष्टिनिवाते.. मैत्रा. ६।२२
(सहोवाच) यथा नस्त्वं गौतम
मापराधास्तव च पितामहाः बृह. ६।२।८
यथाऽनादिसर्वप्रपञ्चो दृश्यते,
नित्योऽनित्यो वेति संशयेते त्रि. म. ना. ३।२
यथाऽनादिससिद्धोऽयं जीवसङ्गः,
तथा मायाऽप्यनादिसिद्धा
भवति, सा त्रिविधा... सामर. ९८
यथा नामी वाचकैर्नात्रा
योऽभिमुखो भवेत् । तथा
बीजात्मको मन्त्रो मन्त्रिणो-
ऽभिमुखो भवेत् रा. पू. ४।३

यथा नास्ति नभोवृक्षस्तथा नास्ति
जगत्स्थितिः यो. शि. ४।१९
यथा निरंकुशो हस्ती कामान्प्राप्य
निवर्तते । अवारितं मनस्तद्वत्
स्वयमेव विलीयते अमन. २।७९
यथा निरिन्धनो वह्निः स्वयमेव
प्रशाम्यति । ग्राह्याभावे मनः-
प्राणो निश्चलज्ञानसंयुतः.. २ अवधू. ६
यथा निरिन्धनो वह्निः स्वयमेव
प्रशाम्यति । ग्राह्याभावे... त्रि. ब्रा. २।१६३
यथा निरिन्धनो वह्निः स्वयमेव
प्रशाम्यति । तथा वृत्तिक्षयाच्चित्तं
स्वयोनानुपशाम्यति
[मैत्रा. ६।३४- मैत्रे. १।७
यथा निर्मितको जीवो जायते
म्रियतेऽपि वा । तथा जीवा
अमी सर्वे भवन्ति न भवन्ति च अ. शां. ७०
यथा निर्वाणकाले तु दीपो दग्ध्वा
लयं ब्रजेत् । तथा सर्वाणि
कर्माणि योगी दग्ध्वा लयं ब्रजेत् क्षुरिको. २३
यथा तु खलु सोम्येमास्तिस्त्रो
देवताः पुरुषं प्राप्य त्रिवृत्रिवृदे-
कैका भवति तन्मे विजानीहीति छांदो. ६।४।७
यथा तु खलु सोम्येमास्तिस्त्रो
देवतास्त्रिवृत्रिवृदेकैका भवति
तन्मे विजानीहि छांदो. ६।३।४
यथाऽनुशासनं यं यमन्तमभिकामा
भवन्ति यं जनपदं यं क्षेत्रभागं
तं तमेवोपजीवन्ति छांदो. ८।१।५
यथान्तरं न भेदाः स्युः शिवकेशवयो-
स्तथा । देहो देवालयः प्रोक्तः
स जीवः केवलः शिवः स्कन्दो. १०
(ते होचुः) यथा अन्धा अपश्यन्त-
श्चक्षुषा प्राणन्तः प्राणेन.. विद्वान्-
सो मनसा प्रजायमाना रेतसै-
वमजीविष्मेति प्रविवेश ह चक्षुः बृह. ६।१।९
यथाऽन्धा अपश्यन्तः प्राणन्तः
प्राणेन वदन्तो वाचा शृण्वन्तः

श्रोत्रेण ध्यायन्तो मनसैवमिति
 प्रविवेश ह चक्षुः छांदो. ५।१।९
 यथाज्ञमन्नादश्चेत्यस्योपवाख्यानम् मैत्रा. ६।१०
 यथाऽपकृष्टं शैवालं क्षणमात्रं न
 तिष्ठति । आवृणोति तथा माया
 प्राज्ञं वापि पराङ्मुखम् अध्यात्मो. १५
 यथा पक्षिगणो रात्रौ तरुमाश्रित्य
 तिष्ठति । विश्रम्य च पुनर्गच्छे-
 तद्ब्रह्मतत्समागमः भवसं. १।२२
 यथा परमतेजःपारावारतरङ्गाः
 परमतेजःपारावारे प्रविशन्ति
 तथैव सच्चिदानन्दात्मोपासकः
 ...परब्रह्मणि...प्रविवेश त्रि. म. ना. ८।३
 यथा परमतेजोमहानदीप्रवाहः
 परमतेजःपारावारे प्रविशति.. त्रि. म. ना. ८।३
 यथा पर्वतधातूनां दहन्ते धमना-
 न्मलाः अ. ना. ७
 यथा पर्वतमादीप्तं नाश्रयन्ति
 मृगद्विजाः । तद्ब्रह्मविदो
 दोषाश्चाश्रयन्ति कदाचन मैत्रा. ६।१८
 यथाऽपः प्रवता यन्ति, यथा मांस
 अहर्जरम् । एवं मां ब्रह्मचा-
 रिणः । धातरायान्तु सर्वतः स्वाहा तैत्ति. १।४।७
 यथा पाण्ड्याविकं यथेन्द्रगोपो
 यथाऽभ्यर्च्यथा पुण्डरीकं
 यथा सकृद्विद्युत्तं* सकृद्वि-
 द्युत्तेव या वा अस्य श्रीर्भवति बृह. २।३।६
 यथा पादोदरस्त्वद्धा विनिर्मुच्यत
 एवं ह वै स पाप्मना विनिर्मुक्तः प्रश्नो. ५।५
 यथा पुत्रकामेष्टिना पुत्रं वाणिज्या-
 दिना वित्तं ज्योतिष्टोमेन स्वर्गं
 तया...जीवन्मुक्त्यादिलाभः मुक्तिको. २।१
 यथा पुरस्ताद्भविता प्रतीत
 औदालकिराणिर्मत्प्रसृष्टः ।
 सुखं रात्रौ शयिता वीत-
 मन्युस्त्वां ददृशिवान्मृत्यु-
 मुखात्प्रमुक्तम् कठो. १।११

यथा पुष्करपलाश व्यापो न
 श्लिष्यन्त एवमेवंविदि पापं
 कर्म न श्लिष्यते छांदो. ४।१४।३
 यथापूर्वमविद्याकार्याणि जायन्ते ।
 कार्यकारणोपाधिभेदाज्जीवे-
 श्वरभेदोऽपि दृश्यते त्रि. म. ना. ४।७
 यथा पृथिव्यादीनां व्यापक-
 शरीराणां देवविशेषाणां...
 निजमूर्त्याकारदेवताः श्रयन्ते
 सर्वत्र तद्वत्परब्रह्मणः सर्वा-
 त्मकस्य साकारनिराकारभेद-
 विरोधो नास्त्येव त्रि. म. ना. २।३
 यथा पृथिव्यामोषधयः सम्भवन्ति..
 तथाऽक्षरात्सम्भवतीह विश्वम् मुण्ड. १।१।७
 यथा पृथिव्यामोषध्यः सम्भवन्ति
 गिलन्त्यपि..तथा तस्यां जगत् गुह्यका. २६
 यथा प्रकाशयत्येकः भ. गी. १।३।४
 (अथ खलु) यथा प्रज्ञायां
 सर्वाणि भूतान्येकीभवन्ति
 तद्वयाख्यास्यामः कौ. त. ३।४
 यथा प्रदीपं ज्वलनं पतङ्गाः भ. गी. १।१।२९
 यथाप्राप्तानुभवतः सर्वत्रानभिवा-
 ङ्छनात्..विज्वरो भव.. महो. ६।१४
 यथाप्लुतो विराट्प्लुतः ना. प. ८।४
 यथाऽसु परीव दृश्ये तथा गन्धर्व-
 लोके छायातपयोरिव ब्रह्मलोके कठो. ६।५
 यथाऽसु परीव दृश्यते (मा.पा.) कठो. ६।५
 यथा केनतरङ्गादि समुद्रादुत्थितं
 पुनः । समुद्रे लीयते तद्ब्रह्मजगन्म-
 द्यनुलीयते जा. द. १०।६।७
 यथा वधिरा अशृण्वन्तः प्राणन्तः
 प्राणेन वदन्तो वाचा पश्यन्त-
 श्रक्षुषा ध्यायन्तो मनसैवमिति
 प्रविवेश ह श्रोत्रम् छांदो. ५।१।१०
 (ते होचुः) यथा वधिरा
 अशृण्वन्तः श्रोत्रेण...
 पश्यन्तश्चक्षुषा विद्वांसो
 मनसा प्रजायमानारेतसैवम-
 जीविष्मेति प्रविवेश ह श्रोत्रम् बृह. ६।१।१०

यथा बाला अमनसः प्राणन्तः
 प्राणेन... प्रविवेश ह्रमनः छांदो. ५।१।११
 यथा ब्रह्म त्रिविधात्मकं सच्चिदा-
 नन्दात्मकम् सामर. ९७
 यथा ब्रह्मानन्दोऽयं लोकः सच्चिदा-
 नन्दो भवति तथा जीवसङ्घ-
 खिविधो भवति सामर. ९७
 यथा भवति बालानां गगनं मलिनं
 मलैः । तथा भवत्यबुद्धाना-
 मात्मापि मलिनो मलैः अद्वैत. ८
 यथा भवेद्दृढासनस्तत्त्वं यावत्
 प्रकाशते । स्वयं प्रकाशिते
 तत्त्वे स्वानन्दस्तत्क्षणाद्भवेत् अमन. २।५१
 यथाभागमवस्थिताः भ. गौ. १।११
 यथाभूतार्थदर्शित्वमेतावद्भुवनत्रये ।
 यदात्मैव जगत्सर्वमिति
 निश्चित्य पूर्णता अ. पू. २।३५
 यथा भूमेः पर्वतवृक्षतृणगुल्मलता-
 द्यन्तवस्तुभेदः तथैव... मम
 सर्वाद्वैतमुपपन्नं भवत्येव त्रि. म. ना. ८।१
 यथा मञ्जिष्ठाव्यस्तः पायुः काक-
 कुलायगन्धिकमस्यशिरो वायति ३ ऐत. २।४।४
 यथा महान्सुहयः सैन्धवः (मा.पा.) बृ. उ. ६।१।१३
 यथा महाफले सर्वे रक्षाः सर्व-
 प्रवर्तकाः । तथैवान्नमये कोशे
 कोशास्तिष्ठन्ति चान्तरे त्रि. त्रा. ११
 यथा महारजनं वासः...या वा
 अस्य श्रीर्भवति बृह. २।३।६
 यथा महासुहयः सैन्धवः पद्मीश-
 शङ्कर संवृहेदेव* हैवेमान् बृह. ६।१।१३
 प्राणान्संबवर्ह
 यथा माक्षीकैकेन तन्तुना जालं
 विक्षिपति तेनापकर्षति तथै-
 वैष प्राणः ब्रह्मो. १
 यथा मातृमान्पितृमानाचार्यवान्
 भूयात्तच्छैलिनिरवधीत् बृह. ४।१।२, ३
 यथा मा त्वं गौतमाऽवदो यथेयं न
 प्राक त्वत्तः पुरा विद्या ब्राह्म-

णान् गच्छति तस्मादु सर्वेषु
 लोकेषु क्षत्रस्यैव प्रशासनमभूत् छांदो. ५।३।७
 यथा मायामयाद्रीजाज्जायते
 तन्मयोऽङ्कुरः । नासौ नित्यो
 न चोच्छेदी तद्बद्धेषु योजना अ. शां. ५९
 यथा मायामयो जीवो जायते
 म्रियतेऽपि च । तथा जीवा
 अमी सर्वे भवन्ति नभवन्ति च अ. शां. ६९
 यथा मासबहर्जरम्, एवं मां
 ब्रह्मचारिणः । धातरायन्तु
 सर्वतः स्वाहा तैत्ति. १।४।७
 यथा मां त्वं तदैतानवदोयथाऽह-
 मेषां नैकञ्चन वेद.. छांदो. ५।३।५
 यथा मां त्वं तातैतानवदः... (मा.पा.) छां. उ. ५।२।५
 यथा मुग्धा अविद्वान्सो मनसा
 प्राणन्तः प्राणेन...प्रविवेश
 ह्रमनः बृह. ६।१।११
 यथाऽमुष्मिन्नाकाशे वायुरायतः ३ ऐत. १।२।२
 यथा मूढो यथा ह्यन्धो यथा
 बधिर एव वा । तथा वर्तेत
 लोकस्य स्वसामर्थ्यस्य गुप्तये १ यो. त. ७७
 यथाऽमृतिं त्रीणि ज्योतीषि, एव-
 मिमानि पुरुषे त्रीणि ज्योतीषि ३ ऐत. १।२।२
 यथाऽमृतं विषाद्विन्नं विषदोषैर्न
 लिप्यते । न स्पृशामि जडा-
 द्विन्नो जडदोषाप्रकाशतः आ. प्र. २८
 यथा मृदि घटो नाम कनके कुण्ड-
 लाभिधा । शुक्तौ हि रजत-
 रुयातिर्जीविशब्दस्तथा परे यो. शि. ४।१।४
 यथा यथा सदाभ्यासात्सङ्कल्प-
 विलयो भवेत् । योगिनो
 भवति श्रेयान्कर्मेत्यागस्तदातदा अमन. २।१०४
 यथा यथा सदाभ्यासान्मनसः
 स्थिरता भवेत् । वायुवाक्काय-
 दृष्टीर्ना स्थिरता च तथा तथा अमन. २।६७
 यथाऽयमग्निः पृथिव्यां, एवमिह-
 मुपस्थे रेतः ३ ऐत. १।२।२
 यथाऽयस्त्रिपण्डे हन्यमाने नाग्निरभि-
 भूत्येवं नाभिभूत्यसौ पुरुषः मैत्रा. ३।३

यथा योगी वायुनिरोधनं उक्ता-
 चरणगुरुराच्छिनोति किल्बिषम् अद्वैतो. ४
 यथा रज्जुं परित्यज्य सर्पं गृह्णाति
 वै भ्रमात् । तद्वत्सत्यमविज्ञाय
 जगत्पश्यति मूढधीः ना. वि. २६
 यथा रज्जौ निष्क्रियायां सर्पा-
 भासविनिर्गमौ । अवृतेः सद्-
 सत्त्वाभ्यां वक्तव्ये बन्धमोक्षणे २ आत्मो. २७
 यथा रथचक्रस्य खं, तेन स ऊर्ध्व
 आक्रमते स आदित्यमागच्छति बृह. ५।१०।१
 यथा रविः सर्वरसान्प्रमुञ्चे...तथैव
 योगी विषयान् मुञ्चे १ अवधू. ६
 यथा रसाशये फेनं मथनादेव
 जायते । मनोनिर्मथनादेव
 विकल्पा बहवस्तथा त्रि. ब्रा. २।१४
 यथा राज्ञे कुर्वन्नमात्यबुद्धिं देही
 विन्देद्वाधमस्माद्विनाष्टम् । सत्या-
 दिरूपं शिवमेवंविदानो विष्णवादि-
 बुद्ध्या हीयतेऽज्ञानसङ्गात् सि. शि. ३
 यथाऽर्धेन्द्रानामेभ्योऽहितस्य
 पृथग्धूमा...(मा. पा.) बृ. उ. ४।५।११
 (अथ) यथाऽऽर्धेन्द्रानामेभ्योऽहितस्य
 पृथग्धूमा निश्चरन्त्यैवं वा एतस्य
 महतो भूतस्य निःश्वसित-
 मेतद्यद्वेदो...[मैत्रा. ६।३२+ बृह. ४।६।११
 यथार्थकथनोमित्युच्चार्याभिमानो-
 त्पत्तिप्रणवः तुरीयो. १
 यथा लगति कंठात्तु हृदयावधि
 सस्वनम् । पूर्ववत्कुम्भयेत्प्राणं
 रेचयेदिडया ततः योगकु. १।२७
 यथालब्धोपजीवी स्यान्मुनिर्दीनतो
 जितेन्द्रियः (यतिः) ना. प. ५।२६
 यथा लम्बरस्य खं, तेन स ऊर्ध्व
 आक्रमते स चन्द्रमसमागच्छति बृह. ५।१०।१
 यथा लातव्यो गोत्रो ब्राह्मणः २ प्राणवो. १४
 यथालाभमश्रीयात् (यतिः) आरुणि. ३
 यथालाभमश्रीयात्प्राणसन्धारणार्थं
 यथा मेदोवृद्धिर्न जायते
 [१ सं. सो. १।२+ कठश्रु. ६
 ६१

यथावच्छास्त्रवाक्यार्थे मतिमाधाय
 निश्चलाम् ।...शिलाशय्या-
 समासीनो जरयत्यायुराततम् अक्षुप. १९
 यथावच्छृणु तान्यपि भ. गी. १८।१९
 यथावदखिलं प्रोक्तं जनकेन
 महात्मना । तदेव तत्पुरा
 प्रोक्तं तस्य पित्रा महाधिया महो. २।३१
 यथावदुपचारी कुतकृत्यो
 मरुदुत्तरायणं गतः मैत्रा. ६।३०
 यथा वन्ध्यासुतो नास्ति यथा
 नास्ति मरौ जलम् यो. शि. ४।१८
 यथावस्थितज्ञानेन किञ्चिन्नेति
 यदस्ति तदस्ति यन्नास्ति
 नास्ति तत् स्वसंवे. २
 यथा वा भरा नाभौ समर्पिता
 एवमस्मिन्प्राणेष्वसमर्पितम् छांदो. ७।१५।१
 यथा वा चित्तसामर्थ्यं जायते...
 दूरश्रुतिर्दूरदृष्टिः क्षणादूरागमः...
 वाक्सिद्धिः कामरूपत्वमदृश्य-
 करणी तथा । मलमूत्रप्रलेपेन
 लोहादेः स्वर्णता भवेत् १ यो. त. ७३-७४
 यथा वातैर्विनिर्मुक्तो निश्चलो
 निर्मलः परः । शब्दाद्यैर्विषयै-
 स्त्यक्तो लयस्थो दृश्यते तथा अमन. १।२७
 यथा वाऽऽसुचारिणः शाकुनिकः
 सूत्रयन्त्रेणोद्धृत्योदरेऽग्नौ
 जुहोत्येवं वाव खल्विमान्
 प्राणानोमित्यनेनोद्धृत्याना-
 मयेऽग्नौ जुहोति मैत्रा. ६।२६
 यथा वायुः पुष्करिणीं समिद्धयति
 सर्वतः । एषा ते गर्भ एजतु.. बृह. ६।४।२३
 यथावायुःपुष्करिणीं समिज्जति(मा.) बृह. ६।४।२३
 यथा वा श्रेष्ठिनं स्वा भुज्जन्त एवमेवैष
 प्राज्ञ आत्मैतैरात्मभिर्मुञ्चे कौ. त. ४।२०
 यथाविधानं गुरोः कर्मातिशेषेणा-
 भिसमावृत्य कुटुम्बे शुचौ
 देशे स्वाध्यायमधीयानो...
 ब्रह्मलोकमभिसम्पद्यते छांदो. ८।१५।१
 यथा विन्दति तच्छृणु भ. गी. १८।४५

यथा विपणगा लोका विहरन्तो-
 ऽप्यसत्समाः । असम्बन्धात्तथा
 ज्ञस्य ग्रामोऽपि विपिनोपमः अ. पू. १।२३
 यथा विब्रूयादसौ गौरसावश्रः बृह. ३।४।२
 यथा विलीनमेवाङ्गास्थान्तादाचा-
 मेति । कथमिति लवणमिति आ. उ. ६।१३।२
 यथा वृक्षस्य संपुष्पितस्य दूराद्गन्धो
 वात्येवं पुण्यस्य कर्मणो
 दूराद्गन्धो वाति महाना. अ. ५
 यथा वृक्षो वनस्पतिस्तथैव पुरुषो-
 ऽमृषा । तस्य लोमानि पर्णानि
 त्वगस्योत्पाटिका वहिः बृह. ३।१।२८
 यथा वेदो वाऽननूक्तोऽन्यद्वा
 कर्माकृतं यदिह वा अप्यनेवं-
 विन्महत्पुण्यं करोति बृह. १।४।१५
 यथा वेदो वानूक्तोऽन्यद्वा..(मा.पा.) बृह. १।४।१५
 यथा वै द्वे वाऽऽमलके द्वे वा कोले
 द्वौ वाक्षौ मुष्टिरनुभवत्येवं वाचं
 च नाम च मनोऽनुभवति छान्दो. अ. ३।१
 यथा वै सन्नामहान्तमध्वानमेष्यन्
 रथवानाववासासमादृतीवमेवैताभि-
 रुपनिषद्भिः समाहितात्मा बृह. ४।२।१
 यथा व्रीहिर्वा यवो वा स एष
 सर्वस्येशानः सर्वस्याधिपतिः
 सर्वमिदं प्रशास्ति बृह. ५।६।१
 यथाशास्त्रमनुद्वेगमाचरन्को न
 सिद्धिमाक् महो. ५।८८
 यथा शिवमयो विष्णुरेवं
 विष्णुमयः शिवः स्कन्दो. १
 यथा शुद्धसुवर्णस्य कनकमुकुटाङ्ग-
 दादिभेदः त्रि. म. ना. ८।१
 यथाऽऽमानमाखणमृत्वाविध्वं-
 सत एव* हैव स विध्वंसते छान्दो. १।२।८
 (सः) यथाऽऽमानमृत्वा लोष्ट्रो
 विध्वं* सेतैव* हैव विध्वं*-
 समाना विध्वञ्चो विनेशुः बृह. १।३।७
 यथा श्येनः खमाश्रित्य याति
 स्वमालयं कुलायम्, एवं
 सुपुत्रं भूत पञ्च. १

यथा श्रवो भवेद्दहे तथा सूर्येण
 पुरयेन् योगकुं. १।३५
 यथा श्रियाभियुक्तोऽहं तथा
 भक्तो मम प्रियः गोपालो. २।११
 यथा श्रेष्ठैः स्वैर्भुङ्क्ते यथा वा श्रेष्ठिनं
 स्वा भुज्जन्त एवमेवैव प्राज्ञ
 आत्मैतैरात्मभिर्भुङ्क्ते कौ. त. ४।२०
 यथाऽश्वत्थदलेसूक्ष्मास्थूलाश्च(नाट्यः)त्रि. वा. २।७६
 यथाऽश्वत्थादिपत्रं शिराभिर्यत्त-
 मेवं शरीरं नाडीभिर्व्याप्तम् शांडि. १।४।६
 यथाऽश्वलायनो भगवन्तं परमे-
 ष्ठिनमुपसमेत्योवाच कैव. १
 यथा सक्कद्विमुत्त* सक्कद्विमुत्तेव
 या वा अस्य श्रीर्भवति.. बृह. २।३।६
 यथा सक्कल्पितं लोकं नयति मश्रो. ३।१०
 यथा सक्कल्पयेद्योगी...तथा
 तत्तद्वाप्रोति यो. शि. ५।५५
 यथा सतः पुरुषात्केशलोमानि
 तथाऽक्षरात्सम्भवतीह विश्वम् मुण्ड. १।१।७
 यथा समुद्रसलिलस्य स्थूलसूक्ष्म-
 तरङ्गफेनबुद्बुदकरकलवण-
 पापाणाद्यन्तवस्तुभेदः त्रि. म. ना. ८।१
 यथा सम्पन्ना मधुत्वं नाना रसा
 इत्येवं ह्याह मैत्रा. ६।२२
 यथा सन्नाडेवाधिकृतान्विनियुङ्क्ते
 एतान्मामानधितिष्वेत्येवमेवैष
 प्राण इतरान्प्राणान्पृथक्पृथगेव
 सन्निधत्ते प्रश्नो. ३।४
 यथा सर्वगतस्य निराकारस्य महा-
 वायोश्च तदात्मकस्य...चाभेद
 एव श्रूयते सर्वत्र त्रि. म. ना. २।३
 यथा सर्वगतं व्योम तत्र तत्र
 लयं गतः (ज्ञानी) पैङ्गलो. ४।१३
 यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यात् म. गी. १३।३३
 यथा संहियते सर्वमस्तं गच्छति
 भास्करे । कर्मजालं तथा
 सर्वममनस्के विलीयते अमन. २।८८
 यथाऽलावन्तरिक्षे विमुदेवमिद-
 मात्मनि हृदयम् ३ ऐत. १।२।२

यथा सिद्धरसस्पर्शात्ताम्रं भवति
काञ्चनम् । गुरुपदेशश्रवणा-
च्छिष्यस्तत्त्वमयो भवेत् अमन. २।४६
यथाऽसिधारं कर्तव्यं हितामवक्रामे-
द्यद्युवेयुवेद् वा विह्वयिष्यामि
... एवमनृतात्मानं जुगुप्सेत् महाना. ७।९
यथा सिंहो गजो व्याघ्रो भवेद्वश्यः
शनैः शनैः । तथैव सेवितो
वायुरन्यथा हन्ति साधकम्
[यो. चू. ११८+ शाण्डि. १।७।६
यथा सिंहो मृगो बाऽपि नीयमानो
व्यवस्थितः... परिचीयमानस्य
तथा वायुर्वै विश्वतोमुखः योगो. ११
यथा सुदीप्तात्पावकाद्विस्फुलिङ्गाः
सहस्रशः प्रभवन्ते सरूपाः ।
तथाऽक्षराद्विविधाः सोम्य
भावाः प्रजायन्ते मुण्ड. २।१।१
यथा सुनिपुणः सम्यक्परदोषेक्षणे
रतः । तथा चेन्निपुणः स्वेषु
को न भुज्येत बन्धनात् वराहो. ३।२५
यथा सुप्तोऽस्थितः कश्चिद्विषयान्
प्रतिपद्यते । जागत्यैव ततो
योगी योगनिद्राक्षये तथा अमन. २।६२
यथा सुहयः पृथ्वीशशंकून्सह्निदे-
देवमितरान्प्राणान्समाखिदत् छां. उ. ५।१।१२
यथा सोमः प्राजानमाप्यायस्वा-
पक्षीयस्वेत्येवमेनां स्तत्र
भक्षयन्ति बृह. ६।२।१६
यथा सोम्य पुरुषं गान्धारभ्योऽभि-
नद्धाक्षमानीय तं ततोऽतिजने
विस्तृजेत् छांदो. ६।१४।१
यथा सोम्य मधु मधुकृतो
निस्तिष्ठन्ति नानात्ययानां
वृक्षाणां रसान्तमवहारमे-
कतां रसं गमयन्ति छांदो. ६।९।१
यथा सोम्य महतोऽभ्याहृतस्यैक-
मङ्गारं खद्योतमात्रं परिशिष्टं
तं तृणैरुपसमाधाय प्रज्वाल-
येत्तेन ततोऽपि बहु दहेत् छांदो. ६।७।५

यथा सोम्यैकेन नखनिकुंतनेन
सर्वं काष्णायिसं विज्ञातम्
स्याद्वाचारम्भणं... छांदो. ६।१।६
यथा सोम्यैकेन लोहमणिना सर्वं
लोहमयं विज्ञातम् स्याद्वाचा-
रम्भणं... लोहमित्येव सत्यम् छांदो. ६।१।५
यथा सोम्यैकेन मृत्पिण्डेन सर्वं
मृन्मयं विज्ञातम् स्याद्वाचा-
रम्भणं विकारो नामधेयं
मृत्तिकेत्येव सत्यम् छांदो. ६।१।४
यथा सौक्ष्म्याच्चिदाभास्य आका-
शो नोपलक्ष्यते । तथा निरंश-
श्चिदावः सर्वगोऽपि न लक्ष्यते महो. ५।९९
यथाऽसौ दिव्यादिव्यादित्य एव-
मिदं शिरसि चक्षुः ३ ऐतरे. १।२।२
यथाऽसौ द्यावापृथिव्यावन्तरेणा-
काशः, तस्मिन्हास्मिन्नाकाशे
प्राण आयत्तः ३ ऐत. १।२।२
यथा सौम्य महतोऽभ्याहितस्यैको-
ऽङ्गारखद्योतमात्रः परिशिष्टः
स्यात्तेन ततोऽपि न बहु दहेत् छांदो. ६।७।३
यथा स्तेनो यथा भ्रूणहैवमेष भवति सहवै. १२
यथा स्त्रीपुमांसौ सम्परिष्वक्तौ स
इममेवात्मानं द्वेधाऽपातयत्ततः
पतिश्च पत्नी चाभवतां बृह. १।४।३
यथा स्थितमिदं यस्य व्यवहारवतो-
ऽपि च । अस्तं गतं स्थितं व्योम
स जीवन्मुक्त उच्यते वराहो. ४।२।१
यथाऽस्या उदरमेवममुष्या अम्भणं ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्यास्तत्रय एवममुष्या अङ्गुलयः ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्याः शिर एवममुष्याः शिरः ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्याः स्पर्शा एवममुष्याः स्पर्शाः ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्याः स्वरा एवममुष्याः स्वराः ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्यै जिह्वैवममुष्यै वादनं ३ ऐत. २।५।२
यथा स्वच्छन्दतः प्राणो निपत-
त्याशु गच्छतः ।... परिचीय-
मानस्य तथा वायुर्वै विश्वतोमुखः योगो. ११

यथा स्वप्नमयो जीवः...तथा जीवा
 अमी सर्वे अ. शां. ६८
 यथा स्वप्ने तथा पितृलोके कठो. ६।५
 यथा स्वप्ने द्रव्याभासं चित्तं चलति
 मायया । तथा जाम्बव्याभासं
 चित्तं चलति मायया अ. शां. ६९
 यथा स्वप्ने द्रव्याभासं स्पन्दते
 मायया मनः । तथा जाम्ब-
 द्रव्याभासं स्पन्दते मायया मनः अद्वैत. २९
 यथाऽहनि तथा रात्रौ । नास्य नक्तं
 न (वा) दिवा [१सं.सो.१।३+ कठ . १०
 यथाऽहमन्यो न स्यां तथा कल्पय
 कल्पय, कल्याणं कुरु कुरु चाक्षुषो. २
 यथाऽहमेघां नैकञ्चन वेद छांदो. ५।३।५
 यथा ह वै बहवः पशवो मनुष्यं
 भुज्युरेवमेवैकः पुरुषो देवान्
 भुनक्ति बृह. १।४।१०
 यथा ह वै पदेनानुविन्देदेवं कीर्तिं
 श्लोकं विन्दते बृह. १।४।७
 यथा हि वै सरसि पद्मं तिष्ठति
 तथा भूम्यां तिष्ठति गोपालो. १६
 यथा ह्यग्निः काष्ठेषु, तिलेषु तैल-
 मिव तं विदित्वा मृत्युमत्येति हंसो. ४
 यथा ह्येवेयं शब्दवती तर्ज्यवत्येव-
 मसौ शब्दवती तर्ज्यवती ३ ऐत. २।५।२
 यथा ह्येवेयं लोमशेन चर्मणा
 पिहिता भवत्येवमसौ लोमशेन
 चर्मणा पिहिता ३ ऐत. २।५।२
 यथा ह्येवेह प्रजा अन्वाविशन्ति...
 तं तमेवोपजीवन्ति छांदो. ८।१।५
 यथेक्षुरससंव्याप्ता शर्करा वर्तते
 तथा । अद्वयत्रहरूपेण व्याप्तो-
 ऽहं वै जगन्नयम् आ. प्र. १४
 यथेच्छया वसेद्विद्वानात्मारामः
 सदा मुनिः कुण्डिको. २८
 यथेच्छसि तथा कुरु भ. गी. १८.६३
 यथेतमाकाशमाकाशाद्वायुं वायु-
 भूत्वा धूमो भवति छांदो. ५।१०।५

यथेतमेत्य जघनेनाग्निमासीनो
 वःशं जपति बृह. ६।३।६
 यथेन्द्रगोपो य । ऽऽयर्चिर्व्यथा पुण्ड-
 रीकं...वा अस्य श्रीर्भवति बृह. २।३।६
 यथेमे दंशमशकादयस्तृणवन्नश्य-
 तयोद्भूतप्रध्वंसिनः मैत्रा. १।५
 यथेयंनप्राक्त्वत्तःपुराविद्या ब्राह्मणा-
 न्नाच्छति तस्मादु सर्वेषु लोकेषु
 क्षत्रियस्यैव प्रशासनमभूत् छांदो. ५।३।७
 यथेयं न प्राक् त्वत्तु पुरा विद्या
 ब्राह्मणान्...(मा. पा.) छां. उ. ५।३।७
 यथेयं विद्येतः पूर्वं न कस्मिंश्चन
 ब्राह्मण उवास त्वां त्वहं तुभ्यं
 वक्ष्यामि बृह. ६।२।८
 यथेरिणे बीजमुप्तं नरेन्द्र नास्य
 वप्ता लभते बीजभागम् । एवं
 आद्धमप्रतिष्ठितं विनश्यति इतिहा. २९
 यथेष्टधारणा-(णं वा) द्वायो रनलस्य
 प्रदीपनम् । नादाभिव्यक्तिरा-
 रोग्यं जायते नादिशोधनात्
 [यो. चू. ९९+ शाण्डि. १।५।८
 यथेष्टधारणाद्वायोः सिद्धयेत्केवल-
 कुम्भकः । केवले कुम्भके सिद्धे
 रेचपूरविवर्जिते । न तस्य दुर्लभं
 किञ्चित्त्रिषु लोकेषु विद्यते १ यो. त. ५०
 यथेष्टमेव वर्तते यद्वा योगी महेश्वरः
 अभ्यासभेदतो भेदः कलं तु
 सममेव हि १ यो. त. १११
 यथेह क्षुधिता बाला मातरं पशु-
 पासते । एवम् सर्वाणि भूता-
 न्यग्निहोत्रमुपासते छांदो. ५।२।४।५
 यथैकस्मिन्घटाकाशेरजोधूमादिभि-
 र्युते । न सर्वे संप्रयुज्यन्ते
 तद्वज्जीवाः सुखादिभिः अद्वैतो. ५
 यथैतत्कूवरस्तक्ष्णापोज्झितो
 नेङ्गते मनाक् । परित्यक्तो-
 पमात्मानस्तद्वहेहो विरोचते छाग. ६।४
 यथैतं काष्ठभागमानद्धमनुपश्या-
 मस्तथैवावशो भूस्थः स्पन्दते छाग. ६।१

यथैतावेदस्याष्टातुपनिषदोभवन्ति ...
 यथैवांसि समिद्धोऽग्निः भ. गी. ४।३७
 यथैवमवमन्यन्ते जनाः...तथा ना. प. ६।१०
 युक्तश्चरेद्योगी
 यथैव खल्वयं भगवोऽस्मिच्छरीरे
 साध्वलङ्कृते साध्वलङ्कृतो
 भवति...एवमेवायमस्मिन्नन्वे-
 ऽन्धो भवति छांदा. ८।१।१
 यथैव तु महासिंहः कुञ्जरो
 वाऽथदुर्मदः...परिचीयमानः
 कालेन वशत्वं चैव गच्छति ।
 परिचीयमानयोगस्य वशत्वं
 दति मारुतः योगो. ८
 यथैव तु स्मोपसन्ना अथानसूयवो
 यथोपश्रद्धिन इति छाग. ३।५
 यथैव तेन न गुरुर्भोजनीयस्तथैव
 चात्र न भुनक्ति श्रुतं तत् शाट्याय. ३५
 यथैव द्विविधा रज्जुर्ज्ञानिनोऽज्ञा-
 निनोऽनिशम् । यथैव मृन्मयः
 कुम्भस्तद्वद्देहोऽपि चिन्मयः यो. शि. ४।२१
 यथैव निश्चितः कालः सूर्यचन्द्र-
 निबन्धनात् । आपूर्य कुम्भितो
 वायुर्वहिर्नो याति साधके यो. शि. १।१२०
 यथैव बिम्बं मृदयोपलिप्तं तेजोमयं
 भ्राजते तत्सुधातम् । तद्वात्म-
 तत्त्वं प्रसमीक्ष्य देही एकः
 कृतार्थो भवते वीतशोकः श्वेता. २।१४
 यथैव लोहकाराणां भस्त्रा वेगेन
 चालयते । तथैव स्वशरीरस्थं
 चालयेत्पवनं शनैः योगकुं. १।३४
 यथैव वटवीजस्थः प्राकृतश्च महा-
 द्रुमः । तथैव रामवीजस्थं जगदे-
 तच्चराचरम् [रामर. ५।१०+ रा.पू.ता.२।२
 यथैव व्योम्नि नीलत्वं यथा नीरं
 मरुस्थले । पुरुषत्वं यथा स्थाणौ
 तद्वद्विद् चिदात्मनि यां. शि. ४।१५
 यथैव शून्यो वेतालो गन्धर्वाणां
 पुरं यथा । यथाऽऽकाशे द्वि-
 चन्द्रत्वं तद्वत्सत्ये जगत्स्थितिः यो. शि. ४।१६

यथैवेदं नभः शून्यं जगच्छून्यं
 तथैव हि वा. र. ४।२०
 यथैवापाङ्गतः सेतुः प्रवाहस्य
 निरोधकः तथा शरीरगा
 छाया ज्ञातव्या योगिभिः सदा वराहो. ५।४१
 यथैवासावितश्चेतोऽमुतश्चासुतश्च
 सम्प्रव्रत इवोपशुष्यत इवो-
 पस्कन्दमभिगृहीताभियातयेदेव छाग. ५।३
 यथैवासौ प्रतिस्त्वरेण समः समेन
 क्रीडेदेवं हैष संक्रीडतीति छाग. ५।३
 यथैवासौ राजानं वा राजपुरुषं
 वा निलयनं प्रापयेदेवं हैवैष
 यन्ता (रं) निलयनं प्रापयतीति छाग. ५।३
 यथैवेदमात्रं भगवः साध्वलङ्कृतौ
 सुवसनौ परिष्कृतौ च एव-
 मेवमौ भगवः साध्वलङ्कृतौ
 सुवसनौ परिष्कृतौ च छांदो. ८।८।३
 यथैवेदं नभः शून्यं जगच्छून्यं
 तथैव हि महो. ५।१८४
 यथैवेशस्तथा गुरुः । पूजनीयो
 महाभक्त्या यो. शि. ५।९८
 यथैवेह बीजस्याङ्कुरा वाऽथ धूमा-
 र्चिर्विस्फुलिङ्गा इवाग्नेश्चेत्यत्रो-
 दाहरन्ति मैत्रा. ६।३१
 यथैवैव कपालाष्टकं सन्नयति
 तमेव स्तन इव लम्बते वेद-
 देवयोनिः ब्रह्मो. १
 यथैवैष देवदत्तो यष्ट्याऽपि ताडय-
 मानो नयतीत्येवमिष्टापूर्तैः
 शुभाशुभैर्न लिप्यते ब्रह्मो. १
 यथैवैषा वन्ध्यैवैषा रतिमात्रं फल-
 मस्या वृत्तच्युतस्येव मैत्रा. ७।९
 यथैवोत्पलनालेन तोयमाकर्षयेन्नरः ।
 तथैवोत्कर्षयेद्वायुं योगी योग-
 पथे स्थितः ध्या. बिं. ३८
 यथैवोपकरणवतां जीवितं तथैव
 ते जीवितं स्यात् [बृह. २।४।२ + ४।५।३
 यथैवोपस्त्वरो वाधिस्तिर्यगुल्लन्ती-
 भिरिव वीचीभिः शफरीभि-

रेवोपस्कन्दन्नुत्प्लवेदेवं हैवैषोऽभि-
 सृत्तराणामेव धुर्याणां चक्रम-
 तामरीणामुत्प्लवतीति छाग. ९।३
 यथैवैष देवदत्तो यष्टया च ताडय-
 मानो नयति, एवमिष्टापूर्तकर्मा
 शुभाशुभैर्न लिप्यते परब्र. १
 यथैषा जन्मदुःखेषु न भूयस्त्वां
 नियोक्ष्यति । स्वात्मनि स्व-
 परिस्पन्दैः स्फुरत्यच्छैश्चिदर्णवः महो. ५।११७
 यथैषा देवतैव* स यथैतां देवता*
 सर्वाणि भूतान्यवन्त्येव* हैवं-
 विद* सर्वाणि भूतान्यवन्ति वृ. उ. १।५।२०
 यथैषा पुरुषे छायेतस्मिन्नेतदाततं
 यनोधिकृते नायात्यस्मिन्ञ्छरीरे प्रश्नो. ३।३
 यथैषा वन्ध्यैवैषा रतिमात्रं फल-
 मस्या वृत्तच्युतस्येव नारम्भ-
 णीया मैत्रा. ७।९
 यथोक्तं पर्युपासते भ. गी. १२।२०
 यथोदकं गिरौ सृष्टं समुद्रेषु विधा-
 वति । एवं धर्मान्पृथक्पश्यंस्त-
 मेवानुविधावति गुह्यका. ४३
 यथोदकं दुर्गे वृष्टं पर्वतेषु विधा-
 वति । एवं धर्मान्पृथक्पश्यं-
 स्तानेवानुविधावति कठो. ४।१४
 यथोदकं शुद्धे शुद्धमासिक्तं तादृगेव
 भवति । एवं मुनेर्विज्ञानत
 आत्मा भवति गौतम कठो. ४।१५
 यथोदके तोयमनुप्रविष्टं तथा-
 त्मरूपो निरुपाधिसंस्थितः पैङ्गलो. ४।११
 यथोन्मेषो जायते तथा चिरंतना-
 तिसृक्षमवासनावलात् पुनर-
 विद्याया उदयो भवति त्रि. म. ना. ४।६
 यथोपपन्नचातुर्वर्ण्यमैक्षाचर्य
 चरन्त आत्मानं मोक्षयन्त इति आश्रमो. ४
 यथोपयातमात्मैवाभिक्षत इति आपे. ५।३
 (अथ) यथोर्णनाभिस्तन्तुनोर्ध्व-
 मुत्क्रान्तोऽवकाशं लभतीत्येवं

वाव खल्वसावभिध्यातोमित्यने-
 नोर्ध्वमुत्क्रान्तः स्वातंत्र्यं लभते मैत्रा. ६।२२
 यथोर्णनाभिः सूत्राणि सूत्रत्यपि
 गिलत्यपि... उन्तपयन्ते विलीयन्ते
 तथा तस्यां जगत्यपि गुह्यका. २६
 यथोर्णनाभिः सूत्रते गृहते च
 यथा पृथिव्यामोषधयः सम्भ-
 वन्ति । यथा सतः पुरुषात्केश-
 लोमानि तथाऽश्वरात्सम्भवतीह
 विश्वम् मुंड. १।१।७
 यथोल्वेनाऽऽवृत्तो गर्भः भ. गी. ३।३८
 यदक्षरं नारसिंहमेकाक्षरं तद्भवति नृ. पू. ५।७
 यदक्षरं पञ्चविधं समेति युजो
 युक्ता अभियत्संवहन्ति १ ऐत. ३।८।१
 यदक्षरं परं ब्रह्म तत्सूत्रमिति धारयेत् ब्रह्मो. ६
 [परब्र. ७+ ना. प. ३।७७
 यदक्षरं प्राजापत्यं सौम्यं सूक्ष्मं
 ग्राहं ग्राहेण भावं भावेन सौम्यं
 सौम्येन सूक्ष्मं सूक्ष्मेण प्रस्रति
 तस्मै महाप्रासाय नमः चतुर्वे. ८
 यदक्षरं वेदविदो वदन्ति भ. गी. ८।११
 यदक्षरादक्षरमेति युक्तं युजो युक्ता
 अभियत्संवहन्ति १ ऐत. ३।८।२
 यदग्निर्ज्वलत्यथैतन्निघ्नयते यन्न
 ज्वलति तस्यादित्येमेव तेजो
 गच्छति कौ. त. २।१२
 यदग्निर्वायुरिन्द्रस्ते ह्येनन्नेदिष्टं
 पस्पशुस्ते ह्यनत्प्रथमो विदां-
 चकार ब्रह्मेति केनो. ४।२
 यदग्निं न विन्देदप्सु जुहुयादापो
 वै सर्वा देवताः सर्वाभ्यो
 देवताभ्यो जुहोमि स्वाहा ना. प. ३।७७
 यदग्रेरभिवर्तनानि [छाग. २।२+ ४।२
 यदग्रे जुहोत्यपि समिधं तद्देव-
 यज्ञः सन्तिष्ठते सहवै. १४
 यदग्रे चानुबन्धे च भ. गी. १८।१९
 यदग्रे वेदशास्त्राणि तुलसीं तां
 नमाम्यहम् तुलस्यु. ९

यदज्ञानाद्भवेद्वैतमितरत्तत्पणश्यति यो. शि. ४।९
 (अथ) यदतः परो दिवा ज्योति- छां. ३।१३।७
 दीप्यते विश्वतः प्रष्टेपु..
 यदत्र षष्ठं त्रिशतं सुवीरं यज्ञस्य गुह्यं नवनावमाय्यम् । दश-
 पञ्च त्रिशतं यत्परं च तन्मे २ शिवसं. ७
 मनः शिवसङ्कल्पमस्तु सहवै. ९
 यदत्रैनो अवतत्सुवामि
 यदथर्वाङ्गिरसो मधोः कूल्या य-
 द्राह्मणानितिहासान्पुराणानि कल्पान्गाथानाराशंसीर्भेदसः
 कूल्याअस्यपितृन्स्वभाअभिवहन्ति सहवै. १४
 यदथर्वाङ्गिरसो मध्वाहुतिभिः...
 तद्देवांस्तर्पयति, त एनं नृपा आयुषा...ब्रह्मवर्चसान्नाद्येन
 च तर्पयन्ति सहवै. १४
 यददीव्यं नृणामहं बभूवादित्सन्वा-
 संजगरजनेभ्यः । अग्निर्मा तस्मा-
 दिन्द्रश्च संविदानौ प्रमुचंताम् सहवै. ५
 (अथ) यदनाकाशायनमित्या-
 चक्षते ब्रह्मचर्यमेव तत् छां. ८।५।३
 यदनादि निरामयम् (ब्रह्म) सहो. २।६८
 यदनादिभूतं यदनन्तरूपं यद्वि-
 ज्ञानरूपं यदेवाः सर्वे ब्रह्म गणेशो. ४।१
 ज्येष्ठमुपासते
 यदनु कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं
 सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनम्
 [रामो. १।१+तारसा. १।१+ जामालो. १
 यदनुक्तमनिष्पन्दं दीपकं तेजसामपि अ. पू. ३।२२
 यदनुज्ञा समर्थयिता ह वै कामानां
 भवति य एतदेवं विद्वानक्षर-
 मुद्रीथमुपासते छां. १।१।८
 (अथ) यदनुब्रूते तेन ऋषीणां
 (लोकप्राप्तिः) बृह. १।४।१६
 यदनुष्टुभैव वा एष उपवसन्नप हि
 सर्वत्र सर्वदा सर्वास्मात्सर्वमस्मि नृलिहो. ४।२
 यदनेकमेकं नानावर्णं नानारूपं
 नानाशब्दं... शानको. १।५

यदन्तरा पितरं मातरं चेति नाहमत
 एकं च न वेद बृह. ६।२।२
 यदन्तरिक्षं पृथिवीमुत यां यन्मातरं
 पितरं वाजिहिंसिम [सहवै. १० अथर्व. ६।१२०।१
 [तै. सं. १।८।५।३+ तै. आ. २।६।२
 यदन्तरिक्षं यदाशसाऽतिक्रामामि सहवै. ४
 यदन्तर्नोऽसाविह प्राह्यात् छाग. ३।५
 यदन्तः पूर्णमिवगत्य पूर्णः गुह्यका. ४६
 यदन्ति यच्च दूरके [ऐत. २।४।४+ वनद. १२९
 [ऋ. म. १।६।७।२
 यदन्नमग्निर्वहुधा विराद्धि रुद्रः
 प्रजगद्यं यदि वा पिशाचैः । प्रा. हो. १।६
 सर्वं तदीशानो अभयं कृणोतु
 यदन्नमग्निं बहुधा विरूपं वासो
 हिरण्यमुत गामन्नामविम सहवै. १०
 यदन्नमद्यनुतेन देवा दास्यन्न दा-
 स्यन्नुत वा करिष्यन् सहवै. १०
 यदन्नेनातिरोहति [चिन्त्यु. १२।१+ पु. सू. २
 [+ऋ. मं. १०।९०।२+ वा. सं. ३।१।२
 यदन्यद्देवेभ्यश्च प्राणेभ्यश्च तत्सन् कौ. त. १।६
 यदपां कूरं यदमेध्यं यदशान्तं
 तदपगच्छतात् महाना. ५।१८
 यदपि बहुधाक्षीरन्न किञ्च प्रति-
 पद्यत इति तन्मे ब्रह्मेति आप. ७।१
 यदपूर्वं यक्षमन्तः प्रजानां तन्मे
 मनः शिव. [१ शिवसं. २+ २ शिव. सं. ३
 यदभावनमास्थाय यदभावस्य
 भावनम् । तद्यथा वस्तुदृशित्वं-
 तदचित्तत्त्वमुच्यते अ. पू. ४।५०
 यदमीषामदःप्रियम्, तदैतूपमामभि. चिन्त्यु. १५।२
 यदमुत्र तदन्विह कठो. ४।१०
 यदमुष्मिन्नादित्ये तपस्यमौ चा-
 धूमके...यः पचत्यन्नमित्येवं ह्याह मैत्रा. ६।१७
 यदमुष्मिन्नादित्येऽथ सोमेऽमौ
 विद्युति विभात्यथ खल्वेनं मैत्रा. ६।२४
 दृष्ट्वाऽमुत्तत्वं गच्छति मैत्रा. ६।३
 यदमूर्ते तत्सत्यं तद्ब्रह्म बृह. १।४।७
 यदयमात्माऽनेन ह्येतत्सर्वं वद

यदयमात्मा मायामात्र एष एवोमः.. नृसिंहो. ५।१
 यदयमेक इवैव पवते बृह. ३।९।९
 यदयं शवशयितमशयिष्टेति छाग. ४।२
 (अथ) यदरण्यायनमित्याचक्षते छांदो. ८।५।३
 ब्रह्मचर्यमेव तत् छांदो. ८।५।३
 यदचिमयदणुभ्योऽणु च यस्मिन्- मुण्ड. २।२।२
 लोका निहिता लोकिनश्च महो. ४।५।१
 यदर्थप्रतिभानंतनमनइत्यभिधीयते
 यदर्पयेदुरुः किञ्चित्तन्मः पुरतः
 स्थितः । पाणिद्वयेन गृहीयात् शिवो. ७।११
 स्थापयेत्तच्च सुस्थिरम्
 यदर्वाचीनमेनो भ्रूणइत्यायास्त- सहचै. ११
 स्मान्मोक्षयध्व इति त एतैरजुहवुः
 यदल्पं तन्मर्त्यं स भगवः
 कस्मिन्प्रतिष्ठित इति छांदो. ७।२४।१
 यदवश्यं पराधीनैस्त्यजनीयं शरी-
 रकम् । कस्मात्तेन विमूढात्मा शिवो. ७।१२१
 न साधयति शाश्वतम्
 यदवस्कृजति सोनु वषट्कारो सहचै. १८
 वायुरात्मा
 (अथ) यदवोचं भुवः प्रपद्य
 इत्यग्निं प्रपद्ये वायुं प्रपद्य
 आदित्यं प्रपद्य इति छांदो. ३।१५।६
 (अथ) यदवोचं भूः प्रपद्य इति
 पृथिवीं प्रपद्येऽन्तरिक्षं प्रपद्ये
 दिवं प्रपद्य इति छांदो. ३।१५।९
 (अथ) यदवोचं स्वः प्रपद्य
 इत्यृग्वेदं प्रपद्ये यजुर्वेदं प्रपद्ये
 सामवेदं प्रपद्य इति छांदो. ३।१५।७
 यदभ्राति तद्धविः [त्रि. प. ४+ महाना. १८।१०
 (अथ) यदभ्राति यत्पिबति य-
 द्रमते तदुपसदैवेति छांदो. ३।१७।२
 यदभीयाद्रेतोभक्षी भवेत् भस्मजा. २।१०
 यदश्रुमापातयेत्प्रजां विच्छिन्त्यात् कठरु. २
 यदश्ववत्तन्मेध्यमभूदिति तदेवाश्व-
 मेधस्याश्वमेधत्वम् बृह. १।२।७
 यदष्टाक्षरपदा तेन गायत्री अव्यक्तो. ६
 यदसक्तं समं स्वच्छं स्थितं तत्तुर्य-
 मुच्यते अ. पू. ५।१०७

यदसाधु तदसामेति छांदो. २।१।१
 यदसाधु भवत्यसाधु वतेत्येव तदाहुः छांदो. २।१।३
 यदसुरान्तकचक्रं यत्सत्यात्मा
 तत् पप्रस्य नृ. षट्च. ६
 यदस्ति तदस्ति यन्नास्ति नास्ति तत् स्वसंवे. २
 यदस्ति सन्मात्रं यद्विभाति
 चिन्मात्रं.. तदेतत्सर्वाकारा
 महात्रिपुरसुन्दरी बृहचो. २
 यदस्तीह तदेवास्ति विज्वरो भव
 सर्वदा । यथाप्राप्तानुभवतः
 सर्वत्रानभिवाञ्छनात् महो. ६।१४
 यदस्मान्नमस्कारेण मुच्येध्वं न वै
 जातु युष्माकमिमं कश्चिद्ब्रह्मो-
 यं जेतेति बृह. ३।८।१२
 यदस्मिन्निदं सर्वमध्यधर्नोत्तेनाध्यर्ध
 इति कतम एको देव इति बृह. ३।९।९
 यदस्य गृहेषु श्वापदा वयस्या-
 पिपीलिकाभ्य उपजीवन्ति
 तेन तेषां लोकः बृह. १।४।१६
 यदस्य त्वं यदस्य च देवेष्वथ नु
 मीमांस्यमेव ते मन्ये विदितम् केनो. २।१
 यदस्य प्रधयश्चक्रौ युगमक्षोका
 (रु) त्रिका छाग. ७।१
 यदयः शिखानंतज्जुहोति [त्रि. सू. ४+ स. ना. १८।१०
 यदस्याग्रं तच्छान्तमशब्दमभय-
 मशोकमानन्दं.. उपासीत.. मैत्रा. ६।२३
 यदस्यान्तरं सूत्रं तद्ब्रह्म अ. मा. २
 यदस्यान्यद्रश्मिशतमूर्ध्वमेव व्यव-
 स्थितम् । तेन देवतिकायानां
 स्वधामानि प्रपद्यते मैत्रा. ६।३०
 यदहङ्कारमाश्रित्य भ. गी. १८।५९
 यदहमायतनमस्मि त्वं तदातयन-
 मसीति छांदो. ५।१।१४
 यदहरेव विरजेत्तदहरेव प्रव्रजेत् जाबालो. ४+
 [ना. प. ३।७७+प. हं. प. २+ याज्ञव. १
 यदहरेव जुहोति तदहः पुनर्मृत्यु-
 मपजयति बृह. १।५।२
 यदहं वसिष्ठोऽस्मि त्वं वसिष्ठोऽसि छांदो. ५।१।१३

यदहं स त्वं ममैव रूपेण
न्यूङ्गयिष्यन्ति त्वामिति शौनको. ३।३
यदहं सर्वं भवानि यद्गायत्री वै शौनको. २।२
पुरोगास्तर्हि मे स्यादिति
यदहोरात्राभ्यां पापं करोति
स तदृङ्गे कौ. त. २।७
यदह्ना कुरुते पापं तदह्नात्
प्रतिमुच्यते महाना. ११।६
यदह्ना पापमकार्षं मनसा वाचा
हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण
शिश्ना । अहस्तदवलुम्पतु महाना. ११।३,४
यदा कर्ममार्गे रतिरसतां ते आसुरा
भवन्ति सामर. २
यदा कर्मसु काम्येषु स्त्रियं स्वप्नेषु
पश्यति । समृद्धिं तत्र जानी-
यात्तस्मिन्स्वप्ननिदर्शने छांदो. ५।२।९
यदा क्रन्दितमिव निष्क्रन्दितमिव
सा मित्रहूः संहितो. १।२
यदा चक्रं यदात्मा तत्प्रथमस्य यत्सु-
चक्रं यत्प्रियात्मा तद्वितीयस्य
...यदसुरान्तकचक्रं यत्सत्यात्मा
तत् षष्ठस्य नृ. षट्च. ६
यदा चन्द्रोऽस्तमेति वायुमेवाप्येति छांदो. ४।३।१
यदा च बाह्यमार्गेण जिह्वा ब्रह्मविलं
प्रजेत् । तदा ब्रह्मार्गलं
ब्रह्मन्दुर्भेद्यं त्रिदशैरपि योगकु. २।४०
यदा चर्मवदाकाशं वेष्टयिष्यन्ति
मानवाः । तदा देवमविज्ञाय
दुःखस्यान्तो भविष्यति श्वेता. ६।२०
यदा ज्यं यन्मरुत्वतीयं [छाग. २।२+ ४।२
यदा तदैतद्वीजं यन्मध्यमं तां नार-
सिंहगायत्री.. नृ. षट्च. ३
यदा तमस्तत्र दिवा न रात्रिर्न
सन्न चासच्छिव एव केवलः श्वेता. ४।१८
यदा तमस्तत्र दिवा न रात्रिर्न सन्न
चासद्भगवत्येव गुह्या गुह्यका. ६।१
यदा तालुमूले गाढतमो दृश्यते,
तद्भ्यासादखण्डमण्डला-
कारज्योतिर्दृश्यते मं. ब्रा. २।२
६२

यदा तु ध्यायते मन्त्रं गात्रकम्पो-
ऽभिजायते यो. जि. १
यदा तु नाडीशुद्धिः स्यात्तदा
चिह्नानि बाह्यतः । जायन्ते
योगिनो देहे १ यो. त. ४४
यदा तु राजयोगेन निष्पन्ना
योगिभिः क्रिया । तदा विवेक-
वैराग्यं जायते योगिनो ध्रुवम् १ यो. त. २९
यदा तु विदितं तत्त्वं परं ब्रह्म
सनातनम् । तदैकदण्डं संगृह्य
सोपवीतां शिखां त्यजेत् ना. प. ३।१८
यदा ते मोहकलिलं भ. गी. २।५२
यदात्मतत्त्वेन तु ब्रह्मतत्त्वं दीपोप-
मेनेह युक्तः प्रपश्येत् । अजं
ध्रुवं सर्वतत्त्वैर्विशुद्धं ज्ञात्वा देवं
मुच्यते सर्वपापैः श्वेता. २।१९
यदाऽऽत्मनाऽऽत्मानमणोरणीयांसं
द्योतमानं मनःक्षयात्पश्यति
तदात्मनाऽऽत्मानं दृष्ट्वा निरात्मा
भवति मैत्रा. ६।२०
यदात्मनो न विजानीथस्तन्मे प्रब्रूतं छांदो. ८।८।१
यदात्माशुचिर्यदेशः समृद्धिर्देवतानि,
य एवंविद्वान्...स्वाध्यायमधीते
सर्वलोकान्जयति सहवै. १९
यदात्मैव जगत्सर्वमिति निश्चित्य
पूर्णता अ. पू. २।३५
यदा त्वमभिवर्षस्यथेमाः प्राण ते
प्रजाः । आनन्दरूपास्तिष्ठन्ति
कामायाज्ञं भविष्यति प्रश्नो. १०
यदादानं पदार्थस्य वासना सा
प्रकीर्तिता [अ. पू. ४।४६+ मुक्तिको. २।५७
यदादानेन सह संयुज्यते तदा
पश्यति देवलोकान्देवान्स्कन्दं
जयन्तं चेति सुबालो. ४।१
यदादित्यगतं तेजः भ. गी. १५।१२
यदादित्यस्य मध्ये उदित्वा मयूखे
भवतः मैत्रा. ६।३५
यदादित्यस्य मध्येऽमृतं...एतद्ब्रह्म मन्त्रा. ६।३५
यदादित्यस्य मध्ये यजुर्दीव्यति मैत्रा. ६।३५

यदादित्यस्य रोहितः रूपं तेजस-
स्तद्रूपं, यत्कृष्टं तदपां, यत्कृष्णं
तदग्नस्यापागादग्नेरभित्वं वाचा-
रम्भणं विदारो नामधेयं त्रीणि
रूपाणीत्येष सत्यम्

छांदो. ६।४।२

यदादिशेद्रुः किञ्चित्तत्कुर्याद-
विचारतः

शिवो. ७।३०

यदादेवदत्तस्य द्रव्यादिविषयाजायन्ते

गर्भो. २

यदा द्रष्टाऽनुपश्यति

भ. गी. १।४।१९

यदा न कस्यचन वेद, हिवा नाम
नाड्यो द्वासप्ततिस्त्रहस्राणि

हृदयात्पुरीतलमभिप्रतिष्ठन्ते

बृह. २।१।१९

यदा न कुरुते भावं सर्वभूतेषु

पापकम् । कर्मणा मनसा

वाचा तदा भवति भैक्षमुक्

ना. प. ३।२३

यदा न भाव्यते किञ्चिन्निर्वाचन-

तयाऽऽत्मनि । बालमूकादिवि-

ज्ञानमिव च स्थीयते स्थिरम् ॥

तदा जाड्यविनिर्मुक्तमसंवेदन-

माततम् । आश्रितं भवति

प्राज्ञो यस्माद्भूयो न लिप्यते

अ. पू. ४।६१

यदा न भाव्यते किञ्चिद्वेयोपादेय-

रूपि यत् । स्थीयते सकलं

त्यक्त्वा तदा चित्तं न जायते

अ. पू. ४।४७

यदा न भाव्यते भावः क्विज्जगति

वस्तुनि । तदा हृदम्बरे शून्ये

कथं चित्तं प्रजायते

अ. पू. ४।४९

यदा न मनुते मनः, अमनस्ता

तदोदेति

अ. पू. ४।४८

यदा न लभते हेतूनुत्तमाधम-

मध्यमान् । तदा न जायते

चित्तं हेत्वभावे फलं कुतः

अ. शां. ७६

यदा न लीयते चित्तं न च वि-

क्षिप्यते पुनः । अनिङ्गनम-

नाभासं निष्पन्नं ब्रह्म तत्तदा

अद्वैतो. ४६

यदानुष्ठायते मंत्रं गात्रकम्पोऽथ

जायते

यो. शि. १।७०

यदाप उच्छृण्वन्ति वायुमेवापि-
यन्ति । वायुर्होवैतान्सर्वान्संवृङ्क
इत्यधिदैवतम्

छांदो. ४।३।२

यदा पञ्चावतिष्ठन्ते ज्ञानानि मनसा

सह । बुद्धिश्च न विचेष्टते तामाहुः

परमां गतिम् [कठो. ६।१०+ मैत्रा. ६।३०

यदा पश्यति चात्मानं केवलं

परमार्थतः । मायामात्रं

जगत्कृत्स्नं तदा भवति निर्वृतिः

जा. द. १०।१२

यदा पश्यः पश्यते रुक्मवर्णं

कर्तारमीशं पुरुषं ब्रह्मवोनिम् ।

तदा विद्वान्पुण्यपापे विधूय

निरञ्जनः परमं साम्यमुपैति

मुण्ड. ३।१।३

यदापस्त्रोतस्त्रण्योरिवाग्निः ।

एवंमात्मात्मनि जायते

इतिहा. ४९

(सः) यदाऽपानेन सह संयुज्यते

तदापश्यति यक्षराक्षसगन्धर्वान्

सुबालो. ४।२

यदा पिङ्गलया प्राणः कुण्डली-

स्थानमागतः । तदा तदा

भवेत्सूर्यग्रहणं मुनिपुङ्गव

जा. द. ४।४७

(अथ) यदा प्रजाः सृष्टा न

जायन्ते प्रजापतिः कथं निवमाः

प्रजाः सृजेयमिति चिन्तयन्नुग्र-

मितीमामृचं गातुमुपाक्रामत्

अव्यक्तो. ७

यदा प्रस्पन्दते प्राणी नाडी संस्पर्श-

नोद्यतः । तदा संवेदनमयं

चित्तमाशु प्रजायते

अ. पू. ४।४२

यदा भारं तन्द्रयते स भर्तुम् ।

निधाय भारं पुनरस्तमेति ।

तमेव मृत्युममृतं उमाहुः

चिर्यु. १।४।४

यदाभासेन रूपेण जगद्भोज्यं

भवेत तत् । मानतः स्वात्मना

भातं भक्षितं भवति ध्रुवम्

पा. ब्र. ४७

यदा भूतपृथग्भावं

भ. गी. १३।३१

यदा मनसि चैतन्यं भाति सर्वत्रगं

सदा । योगिनोऽव्यवधानेन

तदा सम्पद्यते स्वयम्

[अ. पू. ५।७८+]

जा. द. १०।९

यदा मनसि वैराग्यं जातं सर्वेषु
वस्तुषु । तदैव सन्न्यसेद्विद्वा-
नन्यथा पतितो भवेत् मैत्रे. २।१९
यदा मनसि सञ्जातं वैतृष्ण्यं सर्व-
वस्तुषु । तदा सन्न्यासमिच्छेत
पतितः स्याद्विपर्यये ना. प. ३।१२
यदा मन्मथकलादिर्भवति तदा
निष्कलीलिता भवेत् कामराज. १
यदा यत्र यथा यस्मात्स्थिरं भवति
मानसम् । तदा तत्र तथा तस्मा-
न्न तु चाल्यं कदाचन भ्रमन. २।६९
यदा यदा परिक्षीणा पुष्टा चाहंकृति
भवेत् ।...प्रवर्तन्ते रुगादयः यो. शि. १।३६
यदा यदा हि धर्मस्य भ. गी. ४।७
यदा यात्यमनीभावं तदा तत्परमं
पदम् मैत्रा. ६।३४
यदा यात्युन्मनीभावस्तदा तत्परमं
पदम् । यत्र यत्र मनो याति
तत्र तत्र परं पदम् पैङ्गलो. ४।२१
यदाऽलम्बुद्धिर्भवेत्तदा कुटीचको
वा बहूदको वा...सर्वमप्सु
विस्तृज्याथ जातरूपधरश्चरेत् प. ह. प. ८
यदा लेलायते ह्यर्चिः समिद्धे हव्य-
वाहने । तदाज्यभागावन्तरेणा-
हुतीः प्रतिपादयेच्छ्रद्धया हुतम् मुंड. १।२।२
यदा वाव ते स्मरेयुरथ शृणुयु-
रथमन्वीरन्नथ विजानीरन्
स्मरेण वै पुत्रान्विजानाति
स्मरेण पशून्स्मरमुपास्वेति छांदो. ७।१३।१
यदा विनियतं चित्तं भ. गी. ६।१८
यदा वै करोत्यथ निस्तिष्ठति
नाकृत्वा निस्तिष्ठति छांदो. ७।२१।१
यदा वै चेतयतेऽथ सङ्कल्पतेऽथ
मनस्यथ वाचमीरयति छांदो. ७।५।१
यदा वै निस्तिष्ठत्यथ श्रद्धाति
नानिस्तिष्ठन्नश्रद्धाति
निस्तिष्ठन्नेव श्रद्धाति छांदो. ७।२०।१
यदा वै पुरुषोऽस्मालोकात्प्रैति,
स वायुमागच्छति बृह. ५।१०।१

यदा वै बहिर्विद्वान्मनो नियस्ये-
न्द्रियार्थीश्च प्राणोनिवेशयित्वा मैत्रा. ६।१९
निस्सङ्कल्पस्ततस्तिष्ठेत्
यदा वै मनुतेऽथ विजानाति
नामत्वा विजानाति छांदो. ७।१८।१
यदा वै मिथुनौ समागच्छत
आपयतो वै तावन्यो-
न्यस्य कामम् छांदो. १।१।६
(सः) यदा वैरम्भेण सह संयुज्यते
तदा पश्यति दृष्टं च श्रुतं च
भुक्तं चाभुक्तं च सञ्ज्ञासच्च
सर्वं पश्यति सुबालो. ४।२
यदा वै विजानाति, अथ सत्यं
वदति नाविजानन्सत्यं वदति छांदो. ७।१७।१
यदा वै श्रद्धात्यथ मनुते ना-
श्रद्धयन्मनुते छांदो. ५।१९।१
यदा वै सङ्कल्पयतेऽथ मनस्यथ
वाचमीरयति छांदो. ७।४।१
यदा वै सुखं लभतेऽथ करोति
नासुखं लब्ध्वाकरोति सुखमेव
लब्ध्वा करोति छांदो. ७।९।१
[सः] यदा व्यानेनसहसंयुज्यते
तदा पश्यति देवांश्च ऋषींश्च सुबालो. ४।२
यदा शेते रुद्रस्तदा संहर्ते प्रजाः बटुको. २७
यदाऽस्य षोडशीकस्य सार्धत्रि-
कोटीर्जपतितदाब्रह्महत्यांतरति कलिसं. ५
यदा सङ्कीयते चित्तमभावात्यन्त-
भावनात् । चित्सामान्यस्व-
रूपस्य सत्तासामान्यता तदा अ. पू. १।२३
यदा सङ्कीयते प्राणो मानसं च
प्रलीयते । तदा समरसत्वं
यत्समाधिरभिधीयते सौभाग्य. १९
यदा सत्त्वे प्रवृद्धे तु भ. गी. १४।१४
यदा सद्गुरुकटाक्षो भवति तदा
भगवत्कथाश्रवणध्यानादौ
श्रद्धा जायते त्रि. म. ना. ५।४
(सः) यदा समानेन सा संयुज्यते
तदा पश्यति देव लोकान्धनानि.. सुबालो. ४।२

यदा सर्वसमो जातो भवेद्वा-
 पारवर्जितः । परे ब्रह्मणि
 सम्बोधो योगी प्राप्तयस्तदा अमन. १।२२
 यदा सर्वाणि भूतानि समाविस्थो
 न पश्यति । एकीभूतः परेणासौ
 तदा भवति केवलः
 [अ. पू. ५।८०+ जा. द. १०।११
 यदा सर्वाणि भूतानि स्वात्मन्येव
 हि पश्यति । सर्वभूतेषु चात्मानं
 ब्रह्म सम्पद्यते तदा
 [अ. पू. ५।७९+ जा. द. १०।१०
 यदा सर्वे प्रमुच्यन्ते कामा येऽस्य
 हृदि श्रिताः (स्थिताः) । अथ
 मर्त्योऽमृतोभवत्यत्रब्रह्म समश्नुते कठो. ६।१४
 [+ वृ. उ. ४।४।७+ शाटवाय. २५
 यदा सर्वे प्रविद्यन्ते हृदयस्थेह
 ग्रन्थयः । अथ मर्त्योऽमृतो
 भवत्येतावदनुशासनम् कठो. ६।१५
 यदा संहरते चायं भ. गी. २।५८
 यदा संहम्यते शास्त्रं तदा सिद्धिः
 करे स्थिता । न शास्त्रेण विना
 सिद्धिर्दृष्टा चैव जगत्रये योगकुं. २।११
 यदा सुवृष्टिर्भवित्यानन्दिनः
 प्राणा भवन्ति छांदो. ७।१०।१
 (अथ) यदा सुपुत्रो भवति यदा
 न कस्यचन वेद हिता नाम
 नाड्यो द्वासप्ततिसहस्राणि बृह. २।१।१९
 हृदयात्पुरीततमभिप्रतिष्ठन्ते बृह. ४।३।१
 यदा सूर्योऽस्तमेति वायुमेवाप्येति भ. गी. २।५३
 यदा स्थास्यति निश्चला
 यदाऽस्माच्छरीरान्मर्त्यादुत्क्राम-
 न्त्यथ रोदयन्ति बृह. ३।९।४
 (अथ) यदाऽस्य बाहुनसि सम्प-
 द्यते मनः प्राणे प्राणस्तेजसि
 तेजः परस्यां देवतायामथ न
 जानाति छांदो. ६।१५।२
 यदा हवतीये गार्हपत्येऽन्वाहार्य-
 पचने सम्भवावप्यथोश्च कठश्रु. ४

यदा हंसो नादे लीनो भवति, तदा
 न तुर्यातीतमुन्मनमजपोप-
 संहारमित्यभिधीयते हंसो. ६
 यदा हि नेन्द्रियाण्येषु भ. गी. ६।४
 यदा ह्येव अद्वैतेऽयदक्षिणांददाति बृह. ३।९।२१
 यदा ह्येवैष एतस्मिन्नल्पमप्यन्तरं
 नरः । विजानाति तदा तस्य
 भयं स्यान्नात्र संशयः कठरु. ३१
 यदा ह्येवैष एतस्मिन्नदृश्येऽनात्म्ये-
 ऽनिरुक्तेऽनिलयनेऽभयं प्रतिष्ठां
 विन्दते । अथ सोऽभयं गतो
 भवति तैत्ति. २।७
 यदा ह्येवैष एतस्मिन्नल्पमप्यन्तरं
 नरः । विजानाति तदा तस्य
 भयं स्यान्नात्र संशयः [महो. ४।७९ कठरु. ३१
 यदा ह्येवैष एतस्मिन्नदृश्यत्वादि-
 लक्षणे । निभेदं परमाद्वैतं विन्दते
 च महायतिः कठरु. २९
 यदा ह्येवैष एतस्मिन्नुदरमन्तरं
 कुरुते, अथ तस्य भयं भवति तैत्ति. २।७
 यदि कर्कोटकदूतोऽसि यदि वा
 कर्कोटकः स्वयं गारुडो. १९
 यदि काममनुरुद्धयते सञ्चरतां
 इमां योनिं सन्दध्यादिदमत्र
 मनः श्रेष्ठपरेतसः सम्भवति निरुक्तो. १।१
 यदि खल्वश्राति प्राणसमृद्धो
 भूत्वा मन्ता भवति मैत्रा. ६।११
 (अथ) यदि गन्धमाल्यलोक-
 कामो भवति सङ्कल्पादेवास्य
 गन्धमाल्ये समुत्तिष्ठतः छांदो. ८।२।६
 (अथ) यदि गीतवादित्रकामो
 भवति सङ्कल्पादेवास्य गीत-
 वादिते समुत्तिष्ठतः छांदो. ८।२।८
 यदि गुलिकदूतोऽसि
 यदि वा गुलिकः स्वयम् गारुडो. २३
 यदि चनार्चिपमेवाभि सम्भवन्त्यर्चि-
 पोऽहरह् आपूर्यमाणपक्षमापूर्य-
 माणपक्षाद्यान्षड्दङ्कुति छांदो. ४।१५।५
 यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति भ. गी. ८।११

यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति तत्ते
 पद५ सङ्ग्रहेण ब्रवीम्योमित्येतत्
 [कठो. २।१५+ गुह्यका. ३९
 यदि ज्ञानमनुरुद्धयते तदमृतो
 भवति निरुक्तो. १
 (अथ) यदि तस्याः कर्ता भवति
 तत एव सत्यमात्मानं कुरुते छां. ६।१६।२
 यदि ते कर्मविचिकित्सा वा वृत्त-
 विचिकित्सा वा स्यात् तैत्ति. १।११।३
 यदि ते नेन्द्रियार्थग्रीः स्पन्दते
 हृदि वै द्विज । तदा विज्ञात-
 विज्ञेया समुत्तीर्णो भवार्णवात् महो. ५।१७४
 यदितोऽयास्य अङ्गिरसोऽन्येनो-
 द्गायदिति वाचा च ह्येव स
 प्राणेन चोदगायदिति बृह. १।३।२४
 यदि त्वचा स्पृष्टं यदि मनसा
 ध्यातं यद्यपानेनाभ्यपानितं २ ऐत. ३।११
 यदिदमग्निभिर्ज्वलन्ति पोषूलयं-
 न्त्यद्विरभिधीयन्ति आपं. १।२
 यदिदमद्वैव पराः परावतोऽभि-
 पद्यन्ते सम्पन्नमेवैतत् आपं. ५।३
 यदिदमद्यते (अन्नं) तस्यैष घोषो
 भवति [बृ. व. ५।९।१+ मैत्रा. २।८
 यदिदमन्तरिक्षमनारम्भमाणमिव
 केनाक्रमेण यजमानः स्वर्गं
 लोकमाक्रमत इति बृह. ३।१।६
 यदिदमन्तरेणैतदुपयन्ति पर्यास
 इवैष दिवस्पृथिव्योरिति आपं. २।१
 यदिदमस्मिन्नन्तःपुरुषे हृदय-
 मस्मिन्हीमे प्राणाः प्रतिष्ठिताः छांदो. ३।१२।३४
 (अथ) यदिदमस्मिन्नब्रह्मपुरे दहरं
 पुण्डरीकं वेश्म दहरोऽस्मिन्न-
 न्तराकाशस्मिन्न्यदन्तस्तद-
 न्वेष्टव्यम् छांदो. ८।१।१,२
 यदिदमाकाशमिवेतश्चेतश्च स्तन-
 यन्ति विद्योतमाना इव आपं. १।१
 यदिदमितश्चेतश्चाण्ड कोशादुदयन्ति
 नापद्यन्त इव आपं. ३।२

यदिदमिति द्यावापृथिव्योरनारम्भ-
 मिव नोपयन्ति नाभिचक्षते
 नाश्रुवन्ति आपं. ३।१
 यदिदमित्थामाच्छिद्य चिद्दीक्षध्वै
 छाग. १।३
 यदिदमृग्यजुषैरेवोपवत्त्वं होजु-
 (वतो) पाप्रासीत् छाग. २।१
 यदिदमृग्यजुषैरेवोपवत्त्वं नो जुहुवु-
 र्यद्वैनमुपाप्रासिषुः छाग. १।३
 यदिदमेक इदं एवाहुस्तम एके
 ज्योतिरेकेऽवकाशमेके परमं
 व्योमैक आत्मानमेक इति आपं. ३।३
 यदिदं किञ्च जगत्सर्वं प्राण एजति
 निःसृतम् । महद्भयं वज्रमुद्यतं
 य एतद्विदुरमृतास्ते भवन्ति कठो. ६।२
 यदिदं किञ्च तत्सत्यमित्याचक्षते तैत्ति. २।६
 यदिदं किञ्च तत्सृष्ट्वा तदेवानु-
 प्राविशत् तैत्ति. २।६
 (एवमेव) यदिदं किञ्च मिथुन-
 मापिपीलिकाभ्यस्तत्सर्वमसृजत बृह. १।४।४
 यदिदं किञ्चर्चो यजूंषि सामानि
 छंदांसि यज्ञान् प्रजाः पशून् बृह. १।२।५
 यदिदं किञ्च सर्वमसृजत ग. पू. १।६
 यदिदं किञ्चाश्वभ्य आकृमिभ्य
 आकीटपतङ्गेभ्यस्तत्तेऽन्नमापो
 वास इति बृह. ६।१।१४
 यदिदंकुरुपञ्चालानां ब्राह्मणानत्य-
 वादीः किं ब्रह्म विद्वानिति बृह. ३।९।१९
 यदिदं दृश्यते किञ्चित्तन्नास्तीति
 भावय । यथा गन्धर्वनगरं यथा
 वारि मरुस्थले अ. पू. १।२०
 यदिदं दृश्यते सर्वं जगत्स्थावर-
 जङ्गमम् । तत्सुषुप्ताविव स्वप्नः
 कल्पान्ते प्रविनश्यति महो. ४।४४
 यदिदं ब्रह्मपुच्छाख्यं सत्यज्ञाना-
 द्रयात्मकम् । सारमेव रसं
 लब्ध्वा सुखी भवति सर्वत्र क. क. २९
 (अथ) यदिदं ब्रह्मपुरं पुण्डरीकं
 तस्मात्तडिदाभमात्रं दीपवत्
 प्रकाशम् आ. प्र. १

यदिदं लिङ्गं सकलं सकलनिष्कलं
 च स्थूलं सूक्ष्मं च तत्परं
 स्थूले स्थूलं सूक्ष्मे सूक्ष्मं कारणे
 तत्परं च सदानं. १४
 यदिदं सर्वमप्सोतं च प्रोतं च बृह. ३।६।१
 यदिदं सर्वमहोरात्राभ्यामाप्तं बृह. ३।१।४
 सर्वमहोरात्राभ्यामभिपन्नम्
 यदिदं सर्वमाददाना यन्ति बृह. ३।९।५
 तस्मादादित्या इति
 यदिदं सर्वं पूर्वपक्षापरपक्षाभ्या-
 माप्तं सर्वं पूर्वपक्षापरपक्षा-
 भ्यामभिपन्नम् बृह. ३।१।५
 यदिदं सर्वं मृत्युनाऽऽप्तं सर्वं
 मृत्युनाऽभिपन्नम् बृह. ३।१।३
 यदिदं सर्वं मृत्योरन्नं, का स्वित्सा
 देवता यस्या मृत्युरन्नम् बृह. ३।२।१८
 यदि दातुमपेक्षते पुत्राय शुश्रूषवे
 दास्यत्यन्यस्मै शिष्याय वा
 [नृ. पृ. १।४+ ग. पू. २।१
 यदि दीर्घा भवति महती अत्रि-
 माप्नुयादमृतत्वं च गच्छति ग. पू. २।३
 यदि दीर्घा भवति महती अत्रि-
 माप्नोत्यमृतत्वं च गच्छति नृ. पू. ३।३
 (अथ) यदि द्विमात्रेण मनसि
 सन्पद्यते सोऽन्तरिक्षं यजुर्भि-
 रुन्नोयते प्रश्नो. ५।४
 यदि धर्मोऽनुरुद्धयते तदेवोद्भवति निरुक्तो. १
 यदि नागकदूतोऽसि यदि वा
 नागकः स्वयम् गारुडो. २५
 यदिन्द्र एवोद्रीयस्तद्वृषभ इति शौनको. ४।७
 यदिन्द्रियान्तं तन्मूर्तिवारकम् मं. ब्रा. १।४
 यदिन्द्रियान्तं तन्मूर्तिमत् अद्वयता. ६
 यदि पक्षकदूतोऽसि यदि वा पक्षकः
 स्वयं सचरति सचरति... गारुडो. २०
 यदि पौण्ड्रकालिकदूतोऽसि यदि
 वा पौण्ड्रकालिकः स्वयं गारुडो. २४

यदि पुत्रा भवति ज्ञानवान्भव-
 त्यमृतत्वं च गच्छति [ग. पू. २।३+ नृ. पू. ३।३
 यदि भाः सदृशी सा स्यात् भ. गी. ११।१२
 (अथ) यदि भ्रातृलोककामो
 भवति सङ्कल्पादेवास्य भ्रातरः
 समुत्तिष्ठन्ति छांदो. ८।२।३
 यदि मन्यसे सु वेदेति केनो. २।१
 यदि मन्येतोपपदस्यामीत्योदनं
 धानाः सक्तून्... सहवै. १२
 यदि महापद्मकदूतोऽसि यदि वा
 महापद्मकः स्वयं गारुडो. २१
 (अथ) यदि मातृलोककामो
 भवति सङ्कल्पादेवास्य मातरः
 समुत्तिष्ठन्ति छांदो. ८।२।२
 यदि मामप्रतीकारं भ. गी. १।४६
 यदिमास्तिस्त्रोऽथासाविति चत्वारोति शौनको. ४।७
 यदिमा विस्फूर्जयत एवाभिपद्यन्ते
 यदिमांस्त्रीनभिधत्ते तन्निधेति आर्षे. ८।१
 यदिमे द्वे एवाक्षरे त्रिभिरुपन्वन्ति
 तत्रय इति शौनको. ४।७
 (अथ) यदि यजुष्टो रिष्येद्भवः
 स्वाहेति दक्षिणामौ जुहुयात् छांदो. ४।१७।५
 यदि योन्याः प्रमुच्येऽहं गर्भो. ८, ९
 यदि लूतानां प्रलूतानां यदि वृश्चि-
 कानां यदि घोटकानां यदि
 स्थावरजङ्गमानां... गारुडो. २६
 यदि वा इममभिमन्ये कनीयो-
 ऽन्नं करिष्ये इति बृह. १।२।५
 यदि वा कुरुते रागादधिकस्य
 परिग्रहम्। रौरवं नरकं
 गत्वा तिर्यग्योनिषु जायते ना. प. ३।३०
 यदि वाचाऽभिग्याहृतं यदि
 प्राणेनाभिप्राणितं २ ऐत. ३।११
 यदि वा तक्षकः स्वयं, स चरति... गारुडो. १८
 यदि वा न महिर्ग्रीति छांदो. ७।२४।१
 यदि वासुकिदूतोऽसि यदि वा
 वासुकिः स्वयम् गारुडो. १७
 यदि विचिन्वति स विष्णुर्हा भवति तुलस्यु. २

यदि विज्ञास्यामः सर्वं ह वो वक्ष्याम इति	प्रश्नो. ११२
यदि वेतरथा ब्रह्मचर्यादिव प्रव्रजे- द्रुहाद्रा वनाद्रा [ना.प. ३।७७ +प. हं. प. १ [याज्ञव. १+	जाबालो. ४
यदि शङ्खकदूतोऽसि यदि वा शङ्खकः स्वयम्	गारुडो. २२
यदि शैलसमं पापं विस्तीर्णं बहु- योजनम्। भियते ध्यानयोगेन नान्यो भेदः कदाचन	ध्या. वि. १
(अथ) यदिष्टमित्याचक्षते ब्रह्म- चर्यमेव तत्। ब्रह्मचर्येण ह्येवे- ष्टात्मानमनुविन्दते	छांदो. ८।५।१
(अथ) यदि सखिलोककामो भवति सङ्कल्पादेवास्य सखायः समुत्तिष्ठन्ति	छांदो. ८।२।५
(अथ) यदि सामतो रिष्येत्स्वः स्वाहेत्याहवनीये जुहुयात्	छांदो. ४।१७।६
(अथ) यदि लीलोककामो भवति सङ्कल्पादेवास्य स्त्रियः समुत्तिष्ठन्ति	छांदो. ८।२।९
यदि साममसामो नैवेद्योऽस्य दोषेण दुष्यति	छान्दो. ८।१०।२
यदि स्वदेहमुत्सृष्टुमिच्छा चेदु- त्सृजेत्स्वयम्	१ यो. त. १०७
(अथ) यदि स्वसूलोककामो भवति सङ्कल्पादेवास्य स्वसारः समुत्तिष्ठन्ति	छांदो. ८।२।४
यदिह वा अपि बह्विबाम्रावभ्या- दुपति सर्वमेव तत्संदहत्येव हैवैवंविद्यपि बह्वि पापं कुरुते	बृह. ५।१४।८
यदि ह वा अप्यनेवंविन्महत्पुण्यं कर्म करोति तद्वास्यान्ततः क्षीयते	बृह. १।४।१५
यदिह वा अप्येवंविद्बह्वि प्रति- गृह्णाति न हैव तद्वायज्या एकं चन पदं प्रति	बृह. ५।१४।५
यदिह सर्वं वेत्येत्येति समुदिरे, नास्य तद्रूपं पर्याप्तमिति	आपें. ४।१

यदि हेतोः फलात्सिद्धिः फलसिद्धि- श्च हेतुतः। कतरत्पूर्वनिष्पन्नं यस्य सिद्धिरपेक्षया	अ. शां. १८ भ. गी. १।२३
यदि ह्यहं न वर्तेय यदि ह्रस्वा भवति सर्वं पाप्मानं तर-(दृष्ट-) त्यमृतत्वं च गच्छति	ग. पू. २।३
[नृ. पू. ३।३+	ग. पू. २।३
यदी- शृणोत्यलकं शृणोति नहि प्रवेद सुकृतस्य पन्थाम्	सहस्रै. १९+
[क्र.मं. १०।७।१६+तै.आ. १।३।१	ऐ. आ. ३।२।४।३
यदु किञ्चेमाः प्रजाः शोचन्त्य- मैवासां तद्भवति पुण्यमेवासुं गच्छति	बृह. १।५।२०
यदु कृष्णमिवाभूदित्यन्नस्य रूप- मिति तद्विदांचकुः	छांदो. ६।४।६
यदु च नार्चिषमेवाभिसम्भवन्ति (मा. पा.)	छां. उ. ४।१५।५
(अथ) यदुच्चैस्तच्छरीरं, तस्मा- दाविरावीर्हि शरीरम्	१ ऐत. ३।६।७
(अथ) यदुच्चैस्तच्छरीरं, तस्मा- त्तत्तिर इव तिर इव ह्यशरीरम्	१ ऐत. ३।६।७
यदुच्छिष्टमभोज्यं यद्यद्वा दुश्चरितं मन। सर्वं पुनन्तु मामापोऽस- तांच प्रतिग्रहं स्वाहा [महाना. ११।२+	तै.आ. १०।२३ १
[प्रा. हो. १।९	
यदुल्लासनिश्वासावेतावाहुती समं नयतीति स समानः	प्रश्नो. ४।४
(अथ) यदुज्ज्वलत्येतद्रहणो रूपं चैतद्विष्णोः परमं पदम्	मैत्रा. ६।२६
(अथ) यदुदक आत्मानं पश्येत्- दभिमंत्रयेत् मायि तेज इन्द्रियं यशो द्रविणम् सुकृतमिति	बृह. ६।४।६
यदुदितं भगवति तत्सर्वं शमय शमय स्वाहा	वनदु. १३१
यदुदिति स उद्गीथो यत्प्रतीति स प्रतिहारो यदुपेति स उपद्रवो यतीति तन्निधनम्	छांदो. २।८।२
यदुद्गीथं सप्तभिरभिप्रपद्यन्ते तत्समेति	शौनको. ४।७

यदुपमश्रयते स धूमः छांदो. ५।८।१
 यदुपानेषतैतद्वाहणा इति छाग. १।३
 यदु रोहितमिवाभूदिति तेजस-
 स्तद्रूपमिति छांदो. ६।४।६
 यदुल्व* स मेघो नीहारो या
 धनसनयस्ता नद्यो यद्वास्तेय-
 मुदक* स समुद्रः छांदो. ३।१९।२
 यदु शुक्लमिवाभूदित्यपा* रूपमिति
 तद्विदांचक्रुः छांदो. ६।४।६
 यदुष्णं तत्तेजो यत्सञ्चरति स
 वायुः [गर्भो. १+ शारीरको. १
 (अथ) यदूर्ध्वमपराह्वात्प्रागस्त-
 मयात्स उपद्रवस्तदस्यारण्या
 अन्वायत्ताः छांदो. २।९।७
 यदूर्ध्वं गार्गि दिवो यदवाक्
 ...इत्याचक्षत आकाशे तदोतं
 च प्रोतं चेति बृह. ३।८।४
 (अथ) यदूर्ध्वं मध्यन्दिनात्प्रा-
 गपराह्वात्सप्रतिहारस्तदस्य गर्भा
 अन्वायत्ताः छांदो. २।९।६
 यदूर्ध्वं याज्ञवल्क्य दिवो यदवाक्
 पृथिव्या यदन्तरा द्यावा पृथिवी
 इमे यदूतं च भवश्च भविष्य-
 चेत्याचक्षते कस्मि*स्तदोतं च.. बृह. ३।८।३, ६
 यदक्षवृत्तमनुदत्तमेतत् सहवै. ५
 यदृचोऽधीते पय आहुतिभिरेव
 तद्देवांस्तर्पयति सहवै. १४
 यदृचोऽधीते पयसः कूल्या अस्य
 पितृन्त्स्वधा अभिवहन्ति सहवै. १४
 यदृच्छया चोपपन्नं भ. गी. २।३२
 यदृच्छालाभतो नित्यं प्रीतिर्या
 जायते नृणाम्। तत्सन्तोषं विदुः
 प्राज्ञाः परिज्ञानैकतत्पराः जा. द. २।५
 सहच्छालाभसन्तुष्टः ४।२२
 यदृच्छालाभसन्तुष्टः सुवर्णादीन्
 परिग्रहेत् [ना. प. ३।८७+ भ. गी. ४।२२
 यदेकमक्षरं निष्क्रियं शिवं सन्मात्रं
 परं ब्रह्म म. र. १।७।३१
 यदेकमद्वितीयम् शांडि. २।३

यदेकमव्यक्तमनन्तरूपं विश्वं
 पुराणंतमसःपरस्तात् [म. ना. १।५ त्रि. म. ना. ४।३
 यदेकं चाप्यनेकं च साञ्जनं च
 निरञ्जनम्। यत्सर्वं चाप्य-
 सर्वं च यत्तत्त्वं तदसौ स्थितः अ. पू. ३।२३
 यदेकादशपदा तेन त्रिष्टुप।
 यच्चतुष्टुपदा तेन जगती अव्यक्तो. ६
 यदेतत्कर्णाविपिधाय शृणोति
 स यदोत्क्रमिष्यन्भवति नैनं
 घोषं शृणोति मैत्रा. २।८
 (अथ) यदेतत्पुरुषो रंतो भवत्या-
 दित्यस्य तद्रूपम् १ ऐत. ३।७।३
 यदेतदनुपश्यत्यात्मानं (मा. पा.) बृह. ४।४।१५
 यदेतदन्तर्हृदये चालकमिवाथैन-
 योरेषा सृतिः बृह. ४।२।३
 यदेतदन्तरेद्यावापृथिवीअनभ्रवदिव... आप. १।१
 यदेतद्रच्छतीव च मनोऽनेन चैत-
 दुपरस्मरत्यभीक्षणं सङ्कल्पः केनो. ४।५
 यदेतद्भूदयं मनश्चैतत् २ ऐत. ६।२
 यदेतद्रेतस्तदेतत्सर्वेभ्योऽङ्गेभ्यस्तेजः
 संभूतं २ ऐत. ४।१
 यदेतद्विद्युतो न्यद्युतदा ३ इति
 न्यमीमिषदा ३ इत्यधिदैवतम् केनो. ४।४
 यदेतन्महदुक्तं तदेतत्पञ्चविधं
 त्रिवृत्पञ्चदशं सप्तदशमेकविंशं
 पञ्चविंशमिति १ ऐत. ३।४।२
 यदेतस्मिञ्छरीरे सुखं भवति (मा.) प्रश्नो. ४।६
 यदेतस्मिन्मण्डलेऽर्चिर्दीप्यते बभ्र-
 म्यमाणमिव...तदेव मे ब्रह्म आप. ५।२
 यदेन* साधवो धर्मा आ च
 गच्छेयुरूपं च नमेयुः छांदो. २।१।४
 यदेभिरच्छादयंस्तच्छन्दसांछन्दस्त्वं छांदो. १।४।२
 यदेभिः स्यान्निर्भिर्गुणैः भ. गी. १८।४०
 यदेव किंच प्रतिजग्राहमग्निर्मा
 तस्मादनृणं कृणोतु सहवै. १०
 यदेव जाग्रद्भयं पश्यति तदत्रा-
 विद्यया मन्यते बृह. ४।३।२०

यदेव तीव्रसंवेगाद्दृढं कर्म कृतं
पुरा । तदेव वासनान्व्यूहो
दैवशब्देन कथ्यते भवसं. ११४६
यदेव ते कश्चिदब्रवीत्...मे वत्कु-
वार्णः (मा. पा.) बृ. उ. ४।१।४
यदेव ते कश्चिदब्रवीत्तच्छृण्वामे-
त्यब्रवीन्म उदङ्कः शौत्वायनः
प्राणो वै ब्रह्मेति [बृह. ४।१।३, ४, ५, ६, ७
यदेव भगवान् वेद तदेव मे ब्रूहि बृह. २।३।३
यदेव भगवान् वेद तदेव मे विब्रूहि बृह. ४।५।४
यदेवमेतदन्वायत्तमुपास्ते सर्व-
मायुरेति वसीयान्भवति स
य एतदेनमुपास्ते भाषं. ४।३
यदेव विद्यया करोति श्रद्धयोप-
निषदा तदेव वीर्यवत्तरं भवति छांदो. १।१।१०
यदेव साक्षादपरोक्षाद्ब्रह्म य आत्मा
सर्वान्तरस्तं मे व्याचक्ष्व बृह. ३।४।२+५।१
यदेवेदमप्रतिरूपं जिघ्रति स
एव स पाप्मा बृह. १।३।३
यदेवेदमप्रतिरूपं गृणोति स
एव स पाप्मा बृह. १।३।५
यदेवेदमप्रतिरूपं पश्यति स एव
स पाप्मा बृह. १।३।४
यदेवेदमप्रतिरूपं वदति स एव
स पाप्मा बृह. १।३।२
यदेवेह तदमुत्र यदमुत्र तदन्विह ।
मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह
नानेव पश्यति कठो. ४।१०
यदेष आकाश आनन्दो न स्यात् तैत्ति. २।७
यदेष पुरोगा उदेष मे भागधेयी
स्यादिति शौनको. १।३
यदेषयन्निदं सर्वपुनाति तस्मादेष
एव यज्ञस्तस्यमनश्चवाक्चवर्तनी छांदो. ४।१६।१
यदेष सर्वाणि भूतान्यनुप्रविष्ट-
स्तन्मर्त्यौ आविवेशेति शौनको. ४।८
यदेतमनुपश्यत्यात्मानं देवमश्नसा ।
ईशानं भूवभव्यस्य न ततो
विजुगुप्सते बृह. ४।४।१५
६३

यदेनज्जरामाप्नोति प्रध्वंसते वा
किं ततोऽतिशिष्यते छांदो. ८।१।४
यदेवैनं समापयति तथा समाप-
यितव्यो भवति कौ. त. २।१५
यदोङ्कारस्तस्माद्विद्वानेतेनैवाय-
तनेनैकतरमन्वेति प्रश्नो. ५।२
यदोमित्येतदक्षरम् मैत्रा. ६।५
यदोषधीभिः पुरुषान् पशून्श्च
त्रिवेश भूतानि चराचराणि महाना. १।४
यदौपयामानि [छाग. २।२+ ४।२
यदौष्ण्यं स पुरुषोऽथ यः पुरुषः
सोऽग्निर्वैश्वानरः मैत्रा. २।८
यद्गत्वा न निवर्तन्ते भ. गी. १५।६
यद्वायत्री तद्वायत्रं, यद्वसवस्तद्वसव्यं शौनको. २।१
यद्वायत्री वै पुरोगास्तर्हिमेस्यादिति शौनको. २।२
यद्गार्हपत्यात् प्रणीयते प्रणयना-
दाहवनीयः प्राणः प्रश्नो. ४।३
यदक्षिणां यत्प्रतीचीं यदुदीचीं
यद्दूर्ध्वं यदन्तरा दिशो यत्सर्वं
प्रकाशयति तेन सर्वान्प्राणा-
न्निमिषु सन्निधत्ते प्रश्नो. १।५
यदर्शं तदर्शम्, यत्पौर्णमास्यं
तत्पौर्णमास्यं, यद्वसन्ते केश-
श्मश्रुलोमनखानि वापयेत्सो-
ऽस्याग्निष्टोमः कठश्रु. २१
यद्वासावपि कक्ष्यं वामिति बृह. २।५।१७
यदिवा च नक्तं चैनश्चक्रुम तस्या-
वयजनमसि स्वाहा महाना. १।४।१
यदिशो वेत्थ सदेवाः सप्रतिष्ठाः बृह. ३।९।१९
यदृश्यं तदसद्विद्धि वेदं सर्वमस-
त्सदा । शास्त्रं सर्वमसद्विद्धि न
मां विद्धि तथाविधम् ते. बि. ३।५२
यदृष्टं दृष्टमनुपश्यति...सच्चासच्च
सर्वं पश्यति प्रश्नो. ४।५
यदेवादेवहेळनं देवासश्चक्रुमा वयं
यदेवा देवहेळनं यददीव्यं नृणामहं
वभूवायुः प्रिधतो दधदित्येतै-
राज्यं जुहुत सहैव. ११

यदेवानां चक्षुष्या गां अस्ति
 यदेव किंच प्रतिजग्राह-
 मग्निर्मा तस्मादनृणं कृणोतु सहवै. १०
 यदेवाश्च प्राणाश्च तद्यं तदेतया
 वाचाऽभिव्याह्रियते कौ. त. १।६
 यदोषा लवणमुदकेऽवाधा अङ्ग
 तदाहरेति तद्वावमृश्य न विवेद छांदो. ६।१३।१
 यद्भवं तदापः शारीरको. १
 यद्वाग्निशदक्षरा तेनानुष्टुप् अव्यक्तो. ६
 (अथ) यद्वितीयममृतं तद्गुद्रा
 उपजीवन्तीन्द्रेण मुखेन न
 वै देवा अश्नन्ति न पिबन्त्ये-
 तदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति छांदो. ३।७।१
 यद्वितीयं तन्मध्यमं वलयं भवति नृ. षट्च. ३
 यद्विः परिमृजति तेन यजुंषि...
 प्रीणाति सहवै. १५
 (अथ) यद्वितीये स कोशे स्वपिति
 तदेमं च लोकं परं च लोकं
 पश्यति सर्वाञ्छब्दान्विजा-
 नाति स सम्प्रसाद इत्याचक्षते सुबालो. ४।३
 यद्ध किञ्चाश्रुतेत्येनं मन्यते यद्य-
 न्तरिक्षलोकमश्रुतेत्येनं मन्यते १ ऐत. ३।३।१
 यद्ध किञ्चेदं प्रेक्षा ३ इ तदसौ
 सर्वमस्ति १ ऐत. १।२।७
 यद्धर्मस्तस्माद्धर्मात् परं नास्त्यतो
 अवलीयान् वलीयाः स-
 माशः सते वृह. १।४।१४
 यद्धविरमौ हूयते तदादित्यं गमयति
 तत्सूर्यो रश्मिभिर्वपति तेनान्नं
 भवत्यन्नाद्भूतानामुत्पत्तिः मैत्रा. ६।३७
 (अथ) यद्धसति यजक्षति य-
 न्मैथुनं चरति स्तुतश्चैव तदेति छांदो. ३।१७।३
 यद्धस्ताभ्यां चकर कित्त्रिषा-
 ण्यक्षाणां वगुमुपजिघ्रमानः सहवै. ५
 यद्वि किञ्चान्नमयतेऽनेनैव तदद्यत
 इह प्रतितिष्ठति वृह. १।३।१७
 यद्वि किञ्चानुजानात्योमित्येव तदा
 ह्येषा एव समृद्धिर्यदनुज्ञा छांदो. १।१।८

यद्वितं तदसद्विद्वि न मां विद्वि
 तथाविधम् ते. वि. ३।५३
 यद्वि परं तपस्तदुर्ध्वं तदुराध्वं महाना. १६।१२
 यद्वि भूतमात्रा न स्युर्न प्रज्ञा-
 मात्राः स्युः कौ. त. ३।८
 यद्वीरामयस्तस्माद्विरण्मयः १ ऐत. १।३।१
 यद्वयेतदन्यत्रास्मत्स्याच्छानो
 वैनदुष्येयाः सति वैनद्वि-
 मधनीरन्निति बृह. ३।१।२५
 यद्वयेतदवेदिष्यन् कथं मे नावक्ष्य-
 न्निति भगवाः स्तवेव मे
 तद्गवीतिविति छांदो. ६।१।७
 यद्गतान्नस्य लभेमहि लभेमहि
 धनमात्राम् छांदो. १।१०।६
 यद्ग्राह्यं तन्मन्त्रः नृ. षट्च. ३
 यद्विभर्ति तस्माद्भरद्वाजः १ ऐत. २।२।१
 यद्गृह्य तज्योतिः मैत्रा. ६।३
 यद्गृह्य रुद्रहृदयमहाविद्याप्रका-
 शितम् । तद्गृह्यमात्रावस्थान-
 पदवीमधुना भजे रुद्रह. शीर्षकं
 यद्गृह्यविदो वदन्ति परा चैवापराच मुण्ड. १।४
 (यो ह वै) यद्गृह्याण्डस्यवहिव्याप्तम् रामो. ४।२
 यद्गृह्याणस्तस्मात्तर्हि तेक्षिणष्ठं तपति
 तदेवाऽभ्युक्ता सहवै. १७
 यद्गृह्याणानीतिहासान् पुराणानि
 कल्पान् गाथानारानाशंसी-
 मेदसः कूल्या अस्य पितृन्
 स्वधा अभिवर्हति सहवै. १४
 यद्गृह्याणानीतिहासान् पुराणानि
 कल्पान् गाथानाराशंसीमेदा-
 हुतयो देवानामभवन् ताभिः
 क्षुवं पाप्मानमपात्रन् सहवै. १३
 यद्गृह्याणानीतिहासान् पुराणानि
 कल्पान् गाथानाराशंसीमेदाहु-
 तिभिरेव तदेवांस्तर्पयति सहवै. १४
 यद्गृह्याणभ्योऽन्नं ददाति तन्मनु-
 ष्ययज्ञः सन्तिष्ठते सहवै. १४
 यद्गृह्यं तन्म आसुव [म. ना. १।२।२+
 यद्भुव इति स यजुर्वेदः त्रिसुप. २
 सन्ध्यो. २०

यज्ञजालं निखिलं वै विसृष्ट-
मेतादृशं त्वां न विदन्ति केचि-
दृष्ट्यान्तरेण परिपश्यन्ति मूढाः २ रुद्रो. ७३
यज्ञतयोनिं परिपश्यन्ति धीराः (मा.) मुण्डको. १।२।६
यज्ञतं यश्च भव्यम् [चित्त्यु. १२।१ क्र.मं. १०।९०।८
यज्ञतेभ्यो बलिं हरति तज्ज्ञतयज्ञः
सन्तिष्ठते सहवै. १४
यज्ञयुगातीतं तदमूर्तिं तारकमिति मं. प्रा. १।४
यज्ञयुगातीतं तदमूर्तिमत् अद्वयता. ५
यज्ञविक्षेपमापन्नो ह्यज्ययोनित्त-
दितरे चामरमुल्याः सृष्टिचक्र-
प्रणेतारः सम्बभूवुः लक्ष्म्यु. ९
यद्यग्निं न विन्देदप्सु जुहुयात् जाबालो. ४
यद्यच्छरीरमादत्ते तेनतेन स युज्यते श्वेताश्व. ५।१०
यद्यच्छुद्धमशुद्धं वा करोत्यामरणा-
न्तिकम् । तत्सर्वं ब्रह्मणे कुर्यात्
प्रत्याहारः स उच्यते जा. द. ७।३
यद्यच्छृणोति कर्णाभ्यां तत्तदात्मेति
भावयेत् । लभते नासया
यद्यत्तदात्मेति भावयेत् १ यो. त. ७०
यद्यजृषि घृतस्य कूल्या... सहवै. १४
अस्य पितृन्स्वधा अभिवहति
यद्यजृषि घृताहुतयो यत्सामानि
सोमाहुतयो यदथर्वाङ्गिरसो
मध्वाहुतयो... तामिः क्षुधं
पाप्मानमपाप्मन् सहवै. १३
यद्यजृषि घृताहुतिभिर्यत्सामानि
सोमाहुतिभिर्यदथर्वाङ्गिरसो
मध्वाहुतिभिर्यद्वाङ्गणानीति-
हान्पुशानानि कल्पान्नाथा-
नाराश सीमंदाहुतिभिरेव
तद्देवांस्तर्पयति सहवै. १४
(अथ) यद्यज्ञ इत्याचक्षते ब्रह्म-
चर्यमेव तत् छांदो. ८।५।१
यद्यत्पश्यति चक्षुर्भ्यां तत्तदात्मेति
भावयेत् १ यो. त. ६९
यद्यत्पश्यति तत्सर्वमात्मेतिप्रत्याहारः शांडि. १।८।१

यद्यत्प्रीतिकरं पुंसां वस्तु राजेन्द्र
जायते । तदेव दुःखदृक्स्थय
बीजत्वमुपगच्छति भवसं. १।२९
यद्यत्सम्भाव्यते लोके सर्वसङ्कल्प-
सम्भ्रमः ते. बिं. ५।४९
यद्यत्संवेद्यते किञ्चित्तन्नास्थापरि-
वर्जनम् महो. ४।११०
यद्यत्सावयवं तत्तदनित्यमित्यनु-
मानाच्चेति प्रत्यक्षेण दृष्टत्वाच्च त्रि. म. ना. २।१
यद्यत्स्वाभिमतं वस्तु तत्त्यजन्
मोक्षमश्नते महो. ४।८८
यद्यदाचरति श्रेष्ठः भ. गी. ३।२१
यद्यद्वयायति चित्तेन यद्यत्सङ्कल्पते
कचित्... सर्वं ज्ञाविषाणवत् ते. बिं. ५।८५-८९
यद्यद्विभूतिमत् सत्त्वं भ. गी. १०।४१
यद्यनन्तकदूतोऽसि यदि वाऽनन्तकः
स्वयम्... इन्द्रस्यवशेन स्वाहा गारुडो. १६
(अथ) यद्यन्नपानलोककामो
भवति सङ्कल्पादेवास्यान्नपाने
समुत्तिष्ठतस्तेनान्नपानलोकेन
सम्पन्नो महीयते छां. उ. ८।२।७
यद्यपानेनाभ्यपानितम् २ ऐत. ३।११
यद्यपि दशरात्रीर्नाश्रीयाद्यद्युह
जीवेदथवाऽद्रष्टाऽश्रोताऽमन्ता
ऽबोद्धाऽकर्ताऽविज्ञाता भवति छां. उ. ७।९।१
यद्यपुत्रो भवत्यात्मानमेवेदं
ध्यात्वाऽनवेक्षमाणः प्राची-
मुदीचीं वा दिशं प्रव्रजेत् १ सं. सो. १।२
यद्यपुत्रो भवत्यात्मानं ध्यात्वा-
ऽनवेक्षमाणः प्राचीमुदीचीं वा.. कठश्रु. ५
यद्यपेक्षाऽस्ति तदनुरूपो भवति ना. प. ५।१४
यद्यप्येतच्छुष्काय स्थाणवे (मा.) छां. उ. ५।२।३
यद्यप्येते न पश्यन्ति भ. गी. १।३८
यद्यप्येनच्छुष्काय स्थाणवे ब्रूया-
जायेरन्नेवास्मिञ्छाखाः प्ररोहेयुः
पलाशानीति छान्दो. ५।२।३
(अथ) यद्यप्येनानुत्क्रान्तप्राणा-
ञ्छूलेन समासं व्यतिषं दहेन्ने-
वैनं ब्रूयुः पितृहाऽसीति छां. उ. ७।१५।३

यद्यद्भवन्ति तत्तदा भवन्ति (मा.) छांदो. ६।९।३
 (अथ) यद्यल्पविषित्वान्भवति
 तस्मा एवोत शुश्रूषन्ते चित्तं
 होवैषामेकायनं चित्तमात्मा
 चित्तं प्रतिष्ठा चित्तमुपास्वेति छांदो. ७।५।२
 यद्यशक्तो भवति योऽङ्केशः स
 तपस्यते स तप इति कठश्रु. ८
 यद्यहमिममवेदिषं कथं ते
 नावक्ष्यमिति प्रश्नो. ६।१
 यद्यहमिममवेदिष्यं (मा. पा.) प्रश्नो. ६।१
 यद्यहमिमां न वेदिष्यं कथं ते
 नावक्ष्यमिति छांदो. ९।३।५
 यद्याज्या यदनुवाक्या यत्प्रात-
 रनुवाको यत्प्रउगं यदाज्यं
 यन्मरुत्वतीयमिति छाग. २।२
 यद्यातुरः स्यान्मनसा वाचा (वा)
 सन्नयसेदेषपन्थाः [जाबालो. ५ प. हं. प. ५
 यद्यातुरो वाऽग्निं न विन्देदप्सु
 जुहुयात् प. हं. प. ४
 यद्युचरेत्समापिपथिषेत्तेनो एतस्यै
 देवतायैसायुज्यं सलोकतां
 जयति बृ. उ. १।५।२३
 यद्युत्तरोत्तराभावे पूर्वरूपं तु
 निष्फलम् । निवृत्तिः परमा
 तृप्तिरानन्दोऽनुपमः स्वतः अध्यात्मो. २९
 यद्युवेयुवेह वा विद्वयिष्यामि कर्तुं
 पतिष्यामीत्येवमनृतादात्मानं
 जुगुप्सेत् महाना. ७।९
 (अथ) यद्येनमुभयमन्तरे ब्रुवन्तं
 पर उपवदेत् ३ ऐत. १।३।३
 (अथ) यद्येनमूष्मसूपालमेव
 प्रजापतिं शरणं प्रपन्नोऽभूवं छांदो. २।२२।४
 (अथ) यद्येनं निर्भुजं ब्रुवन्त-
 मुपवदेत् ३ ऐत. १।३।१, १
 (अथ) यद्येनं प्रतृणं ब्रुवन्तं
 पर उपवदेत् ३ ऐत. १।३।३
 (अथ) यद्येनं स्पर्शपूपालमेव
 मृत्युं शरणं प्रपन्नोऽभूवम् छांदो. २।२२।४

यद्येवं ब्रह्मणि स्यात्तत्को न मुच्येत
 बन्धनात् मैत्रा. ६।३४
 यद्यवहार्यमचिन्त्यमव्यपदेश्य-
 मेकात्मप्रत्ययसारं प्रपञ्चोपशमं
 शिवं शान्तमद्वैतं चतुर्थं
 मन्यन्ते स ब्रह्मप्रणवः ना. प. ८।२४
 यद्याचष्टे स आचार्यस्तेनैव स
 मृतोऽथो गच्छति नृ. पू. १।३
 (तत्र) यद्रक्तं तत्पुंसोरूपमभूत् ।
 यद्भरितं तन्मायायाः अव्यक्तो. १
 यद्रमते तदुपसदः महाना. १८।१
 (शरीरे) यद्भवं ता आपः गर्भो. १
 यद्राजाभिक्रयणानि [छाग. २।२+ ४।२
 यद्राज्यसुखलोभेन भ. गी. १।४५
 यद्राज्यात्कुरुते पापं तद्राज्यात्प्रति-
 मुच्यते महाना. ११।६
 यद्राज्या पापमकार्षं, मनसा वाचा
 हस्ताभ्याम्, पद्भ्यामुदरेण
 शिखा, रात्रिस्तदवलम्पतु महाना. ११।४
 यद्रूपं सद्रूपं तन्मायासंवलितोऽयं
 जीवसङ्गः कर्मकाण्डरतो भवति सामर. ९९
 (अथ) यद्वन्न कश्चिच्छून्यागारे
 कामिन्यः प्रविष्टाः स्पृशती-
 न्द्रियार्थीस्तद्वद्यो न स्पृशति
 प्रविष्टान्सन्ध्यासी योगी
 चात्मयाजी चेति मैत्रा. ६।१०
 यद्वन्मृदि घटभ्रान्तिः शुक्तौ हि
 रजतस्थितिः । तद्ब्रह्मणि
 जीवत्वं वीक्षमाणे विनश्यति यो. शि. ४।१३
 यद्वर्षति स प्रस्तावः छांदो. २।४।१
 यद्वसन्ते केशश्मश्रुलोमनखानि
 वापयेत्सोऽस्याग्निष्टोमः कठरु. ३
 यद्वा अयं विद्वान्नेत्यमाचित्तः स्यात् छांदो. ७।५।२
 यद्वा अहमायतनमस्मि, त्वं तदा-
 यतनमसीति मनः (उवाच) बृह. ६।१।१४
 यद्वा अहं प्रजातिरस्मि, त्वं तत्प्र-
 जातिरसीति रेतः (उवाच) बृह. ६।१।१४
 यद्वा अहं प्रतिष्ठाऽस्मि, त्वं तत्प्र-
 तिष्ठोऽसीति चक्षुः (उवाच) बृह. ६।१।१४

यद्वा अहं वसिष्ठाऽस्मि, त्वं तद्व-
सिष्ठोऽसि (इति वागुवाच) बृह. ६।१।१४
यद्वा अहं सम्पदस्मि, त्वं तत्सम्प-
दसीति श्रोत्रं (उवाच) बृह. ६।१।१४
यद्वा ऋते प्राणाद्रेतः सिच्येत
पूयेन्न सम्भवेत् ३ ऐत. २।२।२
(तदाहुः) यद्वा एतस्य वीर्यं
यच्छुक्रं यज्योतिर्यदमृतं यदजर्यं
तदवरमिति शौनको. २।३
यद्वा एतेऽमुर्ह्यभियन्त तदेवाप्यद्य
कुर्वन्ति बृह. १।५।२३
यद्वा कृतममृतं चराणां यत्सर्वनि-
ष्ठमजरं समस्तम् पारमा. १।८
(छीं) यद्वागवदन्त्यविचेतनानि
राष्ट्री देवानां निषसाद मन्द्रा ।
चतस्र ऊर्ध्वं (ऊर्जं) दुदुहे पयांसि
कस्विदस्याः परमंजगाम हयग्री. ६
[सरस्व. ७ ऋ.मं. ८।१००।१
यद्वाच ओमिति यच्च नेति
यच्चास्याः क्रूरं यदि चोत्त्राणिष्णु १ ऐत. ३।८।३
यद्वाचाऽनभ्युदितं येन वागभ्यु-
द्यते । तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि
नेदं यदिदमुपासते के.नो. १।४
यद्वाचा यन्मनसा बाहुभ्या-
मूरुभ्यामष्टौवज्रवा ५ शिशै-
र्यदमृतं चक्रम वयम् सहवै. ४
यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः भ. गी. २।६
यद्वा प्रज्ञामात्रा न स्युर्न भूतमात्राः स्युः कौ. त. ३।८
यद्वायुरन्नमायुर्वा एष यद्वायुः २ ऐत. ३।१०
यद्वाव विजिज्ञासितव्यम् छांदो. ८।१।२
यद्वां पूर्तं परिविष्टं यदमौ तस्मै
गोत्रायेह जायापती सः २ मेथाम् सहवै. १०
यद्विकारि यतश्च यत् भ. गी. १३।४
यद्विजृम्भते तद्विद्योतिते.. (मा.पा.) बृ. उ. १।१।१
यद्विज्ञातमिवाभूदित्येतासामेव
देवतानां समासः छांदो. ६।४।७
यद्विज्ञानरूपं यदेवाः सर्वे ब्रह्म
ज्येष्ठमुपासते ग. शो. ४।१

यद्विज्ञानात् पुमान् सद्यो जीव-
न्मुक्तत्वमाप्नुयात् महो. २।३७
यद्विद्वा ५ सश्चाविद्वा ५ सश्चैनश्चक्रम
तस्यावयजनमसि स्वाहा महाना. १४।२
यद्विद्युतोरोहितं रूपं तेजसस्तद्रूपं छांदो. ६।४।४
यद्विद्युद्विद्योततेऽथैतन्म्रियते यन्न
विद्योतते तस्य वायुमेव तेजो
गच्छति कौ. त. २।१२
यद्विभाति चिन्मात्रम् बह्वचो. ३
यद्विश्वमसृजन्त तस्माद्विश्वसृजः
यद्वृक्षो वृक्णो रोहति मूलान्नवतरः
पुनः । मर्त्यः स्विन्मृत्युना वृक्णः
कस्मान्मूलात्प्ररोहति बृह. ३।९।३१
यद्वेत्थ तेन मोपसीद तत ऊर्ध्वं
वक्ष्यामीति छांदो. ७।१।१
यद्वेदविद्याधिगमः स्वधर्म-
स्यानुचरणं... मैत्रा. ४।३
यद्वेदेषूक्तं तद्विद्वांस उपजीवन्ति
यद्वेव समः पृषिणा समो मशकैन
समो नागेन सम एभिस्त्रिभि-
लोकैः समोऽनेन सर्वेण
तस्माद्वेव सामाश्रुते बृह. १।३।२२
यद्वै किञ्चानूक्तं तस्य सर्वस्य
ब्रह्मेत्येकता बृह. १।५।१७
यद्वै किञ्चैतदध्यगीष्ठा नामैवैतत्
यद्वै चतुर्थं तत्तुरीयं दर्शतं पदं
यद्वै चतुर्थं तत्तुरीयं दर्शतं पदं
परोरजाय एष तपतीति गायत्र्यु. २
यद्वै तत्पुरुषे शरीरविदं वाव तद्य-
दिदमस्मिन्नन्तःपुरुषे हृदयम-
स्मिन्हीमे प्राणाः प्रतिष्ठिता एत-
देव नातिशीयन्ते छांदो. ३।१२।४
यद्वै तत्सुकृतम् तैत्ति. २।७
यद्वै तन्न जिघ्रति जिघ्रन्वै तन्न
जिघ्रति नहि घ्रातुर्घ्रातिर्विपरि-
लोपो विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२४
यद्वै तन्न मनुते मन्वानो वै तन्न
मनुते नहि मन्तुर्मेतेर्विपरिलोपो
विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२८

यद्वै तन्न रसयते रसयन्वै तन्न
 रसयते नहि रसयितुं रस-
 यतेर्विपरिलोपो विद्यतेऽवि-
 नाशित्वात् बृह. ४।३।२५

यद्वै तन्न वदति वदन्वै तन्न वदति
 नहि वक्तुर्वक्तेर्विपरिलोपो
 विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२६

यद्वै तन्न विजानाति विजानन्वै
 तन्न विजानाति नहि विज्ञातु-
 र्विज्ञातेर्विपरिलोपो विद्यतेऽवि-
 नाशित्वात् बृह. ४।३।३०

यद्वै तन्न शृणोति शृण्वन्वै तन्न
 शृणोति नहि श्रोतुः श्रुतेर्वि-
 परिलोपो विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२७

यद्वै तन्न स्पृशति स्पृशन्वै तन्न
 स्पृशति नहि स्पृष्टुः स्पृष्टेर्वि-
 परिलोपो विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२९

यद्वै तद्ब्रह्मेतीदं वाव तस्योऽयं बहिर्धा
 पुरुषादाकाशो यो वै स बहिर्धा
 पुरुषादाकाशः छांदो. ३।१२।७

यद्वै द्युतं तत्परं ब्रह्म [अ.शिरः. ३।४+ बृह. १९
 यद्वै नमुपाग्रासिषुः छाग. १।३

यद्वै प्राणिति स प्राणो यदपानिति
 सोऽपानोऽथ यः प्राणापानयोः
 सन्धिः स व्यानो यो व्यानः
 सा वाक् छांदो. १।३।३

यद्वै भूः स ऋग्वेदः, यजुर्वेद इति
 स यजुर्वेदः, स्वरिति स्वर्गो
 लोकः स सामवेदः, तदिति
 सोऽथर्ववेद इति सन्ध्यो. २०

यद्वै बाह्वाक्रामति मनसा सह गणेशो. ३।२

यद्वै देवाश्चक्रुः जिह्वया गुरु मनसो
 वा प्रयुती देवदेडनम् । (हेळनं)
 [महाना. १।४।२+ क्र.मं. १०।३।७।१२

यद्वै ज्यते तद्वै तत्तस्य व्यक्तत्वम् अव्यक्तो. ४

यन्तेव गजं स्वयुद्धया वशीकृत्य
 स्वव्यतिरिक्तं सर्वं कृतकं नश्वर-
 मिति मत्वा विरक्तः पुरुषः
 सर्वदा ब्रह्माहमिति व्यवहरेत् ना. प. ६।२

यन्नराजाय विद्महे महायन्त्राय
 धीमहि । तन्नो यन्त्रः प्रचोदयात् वनदु. १५०

यन्त्रस्य पूर्वद्वारे द्वारश्रियैक्षेत्रपालाय
 मायायै नमः सूर्यता. ४।१

यन्त्रं विना देवता च न प्रसीदति
 सर्वदा सूर्यता. ५।१

यन्त्रारूढानि मायया भ. गी. १८।६१

यन्न ज्वलति तस्यादित्यमेव तेजो
 गच्छति कौ. त. २।१२

यन्नत्यादेव परं श्रुत्वा परशिवः सि. वि. ३

यन्नमस्यं चिदाख्यातं यत्सिद्धीनां
 च कारणम् । येन विज्ञातमात्रेण
 जन्मबन्धात्प्रमुच्यते यो. शि. ३।१

यन्न सन्तं न चासन्तं नाश्रुतं न
 बहुश्रुतम् । न सुवृत्तं न दुर्वृत्तं
 वेदं कश्चित्स ब्राह्मणः ना. प. ४।३४

यन्नीलं परः कृष्णं तत्साम तदे-
 तस्यामृच्यध्व्यूढं साम छां. उ. १।६।५,६

यन्नु इयं... कथं तेनामृता
 स्यामिति- (मा. पा.) बृ. उ. २।४।२

यन्नु म इयं भगोः सर्वा पृथिवी
 वित्तेन पूर्णा स्यात् [बृह. २।४।२+४।५।३

यन्न हो तद्वायवीविद्वद्भ्याः, अथ
 अथ हस्तीभूतो बहसीति बृह. ५।१।४।८

यन्नारसिंहं तत्प्रथमस्य, यन्महा-
 लक्ष्म्यं तद्वितीयस्य... यत्क्रोध-
 दैवतं तच्छष्ठस्य । तदेतानि
 षण्णां नारसिंहचक्राणां पडान्त-
 राणि बलयानि भवन्ति नृ. पट्च. ४

यन्नारसिंहाय तत्प्रथमस्य यद्विद्महे
 तद्वितीयस्य नृ. पट्च. ५

यन्नैष एतत्सुप्तोऽभूय एव
 विज्ञानमयः पुरुषः बृ. उ. २।१।१७

यन्न्याय्यं तदसत्सदा । यद्विदं
 तदसद्विद्वि ते. वि. ३।५३

यन्मदिमे विभ्यति तन्म एकं ते
 मे अन्नन्नहम् ताननृक्षम् वा. पं. २९

यन्मनसा न मनुते, येनाहुर्मनी-
मतम् । तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि
नेदं यदिदमुपासते केनो. १।६
यन्मनस्त्रिजगत्सृष्टिस्थितिव्यसन-
कर्मकृत् । तन्मनो विलयं याति
तद्विष्णोः परमपदम् [ध्या. वि. २५+ मं. ब्रा. ५।१
यन्मनुष्यान् वासयते यदेभ्योऽशनं
ददाति, तेन मनुष्याणां (आत्मा) बृह. १।४।१६
यन्मनोऽनुविधीयते भ. गी. २।६७
यन्मन्त्रेक्षितलाञ्छिताभमनघं
मृत्युश्च वज्राशिषो... वन्दे-
ऽभीष्टगणाधिपं भयहरं वित्रौघ-
नाशं परम् वनदु. ८६
यन्मन्युर्जायामावहदित्यध्यात्म-
मंत्राञ्जपेत् कठश्रु. २२
यन्मया परिजनस्यार्थं कृतं कर्म
शुभाशुभम् । एकाकी तेन दृष्टे-
ऽहं गतास्ते फलभोगिनः गर्भो. ५
यन्मया पूरितं विश्वं महाकल्पा-
म्बुना यथा वराहो. २।३६
यन्मया भुक्तमसाधूनां पापेभ्यश्च
प्रतिग्रहः महाना. ५।१५
यन्मयामनसावाचाकृतमेनः कदाचन सहैव. १०
यन्मयि माता यदा पिपेष सहैव. ४
यन्मरणं तदवभृथः (आत्मयज्ञस्य) महाना. १८।१
(अथ) यन्मर्त्यः सन्नमृतानसृजत बृह. १।४।६
यन्महाचक्रं यज्योत्तरात्मा तत्तृतीयस्य नृ. षट्च. ६
यन्महावाक्यसिद्धान्तमहाविद्या-
कलेवरम् । विकलेवरकैवल्यं
रामचन्द्रपदं भजे महावा. शीर्षकं
यन्महावीरसम्भरणानि [छाग. २।२+ ४।२
यन्महोपनिषद्ब्रह्मं चिदाकाशतया
स्थितम् । परमाद्वैतसाम्राज्यं
तद्रामब्रह्म मे गतिः महो. शीर्षकं
यन्मातरं पितरं वाजिहिंसिम सहैव. १०
यन्मायया मोहितचेतसो मामा-
त्मानमापूर्णमलम्भवन्तः । परं
विदग्धोदरपूण्याय भ्रमन्ति
काका इव सुरयोऽपि मैत्रे. २।२५

यन्मां वदसि केशव भ. गी. १०।१४
यन्मुखं तदाहवनीयः महाना. १८।१
(अथ) यन्मूर्ति तदसत्यं, यद्मूर्ति
तत्सत्यं तद्ब्रह्म मैत्रा. ६।३
यन्मूलं सर्वलोकानां यन्मूलं
चित्तबन्धनम् । मूलबन्धः सदा
सेव्यो योग्योऽसौ ब्रह्मवादिनाम् ते. वि. १।२७
यन्मूले सर्वतीर्थानि यन्मध्ये ब्रह्मदेवताः तुलस्यु. ५
यन्मृत्युर्जयमावहमित्यध्यात्म-
मंत्रान्पठेत् कठश्रु. ४
यन्मृत्युर्नावपश्यति, यन्ब्रह्मानावपश्यति भस्मजा. २।१६
यन्मो छिद्रं चक्षुषो हृदयस्य मनसो
वातितृणं बृहस्पतिर्मे तदधातु
[प्रवर्ग्या. २+ वा. सं. ३६।२
यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् भ. गी. ११।४७
यन्मेऽद्य रेतः पृथिवीमस्कान्त्सीद्य-
दोषधीरप्यसरत् यदप इदमहं
तद्रेत आददे... बृह. ६।४।५
यन्मे मनसा वाचा कर्मणा वा.. महाना. ५।१६
यन्मौनमासनं शान्तं तच्छ्रेष्ठासङ्ग
उच्यते अक्षयुष. २९
(अथ) यन्मौनमित्याचक्षते
ब्रह्मचर्यमेव तत्, ब्रह्मचर्येण
ह्येवात्मानमनुविद्य मनुते छांदो. ८।५।२
यन्मौनं योगिभिर्गम्यं तद्भजे-
त्सर्वदा युवः ते. वि. १।२०
यमधो निनीषति तमसाधु (कर्म)
कारयति ...
यमध्वरे ब्रह्मविदः स्तुवन्ति सामै-
र्यजुर्भिः क्रतुभिस्त्वमेव एका. उ. १०
यमध्वर्युरभि लोकं पृणैधीत् वा. मं. १५
यमनियमयुतः पुरुषः सर्वसङ्ग-
विवर्जितः शांडि. १।५।१
यमनियमासनप्राणायामप्रत्या-
हारधारणाध्यानसमाधयो-
ऽष्टाङ्गानि शाण्डि. १।१।२
यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहार-
धारणाध्यानसमाधयोऽष्टाङ्ग-
योग उच्यते २ अवधू. १

यमन्तस्समुद्रे कवयोऽवयन्ति महाना. १।३
 यमन्वाह नभसो न पक्षी काष्ठा-
 भिन्दन्गोभिरितोऽमुतश्च वा. मं. १५
 यमप्येति भुवनं साम्पराये नृ. पू. २।८
 यमराज्यमग्निप्रोमेनाभियजति मैत्रा. ६।३६
 यमविषयस्थस्यैव बहुभयावस्थं मैत्रा. ४।२
 यमव्यक्तं न वेद [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यमश्च नियमश्चैव आसनं प्राण-
 संयमः ॥ प्रत्याहारो धारणा
 च ध्यानं भ्रूमध्यमे हरिम् ।
 समाधिः समतावस्था साष्टांगी
 योग उच्यते १ यो. त. २४
 यमश्च नियमश्चैव तथैवासनमेव
 च ॥ प्राणायामस्तथा ब्रह्मन्
 प्रत्याहारस्ततः परम् । धारणा
 च तथा ध्यानं समाधिश्चाष्टमं
 मुने [जा. द. १।४, ५+ वराहो. ५।११
 यमभवनं कुशिकासो अग्नि
 वैश्वानरममृतजातं गमध्ययी आर्षे. १०।१
 यमः कस्मिन्प्रतिष्ठित इति, यज्ञ इति बृह. ३।९।२१
 यमाद्यष्टाङ्गयोगसङ्कल्पो बन्धः म. ता. २. २०
 यमः संयमिनामहम् भ. गी. १०।२९
 यमादित्या अंशुमाग्याययन्ति कौ. त. २।८
 यमाद्यष्टांगसंयुक्तः शान्तं सत्य-
 परायणः जा. द. ५।३
 यमाद्यासनजायासहठाभ्यासात्पुनः
 पुनः ।. सोऽपि मुक्तिं समाप्नोति
 तद्विष्णोः परमं पदम् वराहो. ४।३९
 यमाप्त्वा न निवर्तते मैत्रा. ४।३
 यमाय सोमं सुनुत यमाय जुहुतां हविः
 [वनदु. ४१, ५४+ क्र. मं. १०।१४।३
 यमित्येकमक्षरमेति स्वर्गं लोकं
 य एवं वेद बृह. ५।३।१
 यमुक्त्वा मुच्यते योगी [नारा. ४+ आ. प्र. १
 यमेतत्कर्णावपिधाय शृणोति स यदो-
 त्क्रमिष्यन्भवति नैनं घोषः शृणोति बृह. ५।९।१
 यमेष न प्रतिपद्यतेऽयोखल्वाहु-
 जगिरितदेश एवास्थैव इति बृह. ४।३।१४

यमेव विद्याश्रुतमप्रमत्तं मेधाविनं
 ब्रह्मचर्योपपन्नम् । (अस्मा) तस्मा
 इमामुपसन्नाय सम्यक् परीक्ष्य
 दद्याद्वैष्णवीमात्मनिष्ठाम्
 [शाट्याय. ३४+ मुक्तिको. १।५२
 यमेवैष वृणुते तेन लभ्यस्तस्यैष
 आत्मा विवृणुते तनूः स्वाम्
 [कठो. २।२२+ मुण्ड. ३।२।३
 यमैश्च नियमैश्चैव आसनेश्च
 सुसंयुतः । नाडीशुद्धिं च
 कृत्वादौ प्राणायामं समाचरेत् त्रि. ब्रा. २।५३
 यमो हि नियमस्त्यागः ते. वि. १।१५
 यया तु धर्मकामार्थान् भ. गी. १८।३४
 यया त्यजेत्तयाऽऽपूर्य धारयेदविरोधतः १ यो. त. ३९
 यया धर्ममधर्मं च भ. गी. १८।३१
 यया स्वप्नं भयं शोकं भ. गी. १८।३५
 ययेदं धार्यते जगत् भ. गी. ७।५
 यवैरेतावद्विरभिषिच्य सूर्यलोककामः
 सूर्यलोकमवाप्नोति भस्मजा. २।१२
 यशस्विनावेव (उभौ) भवतः बृह. ६।४।८
 यशस्विनीकुहूमध्ये वारुणी प्रति-
 ष्ठिता भवति शांडि. १।४।६
 यशस्विनी च वामस्य पादाङ्गु-
 प्रान्तमिष्यते जा. द. ४।१९
 यशस्विनी सौम्या च पादाङ्गुप्रान्त-
 मिष्यते शांडि. १।४।६
 यशस्विन्या मुनिश्रेष्ठ भगवान्
 भास्करस्तथा जा. द. ४।३७
 यशस्विन्याः कुहोर्मध्ये वरुणा
 सुप्रतिष्ठिता जा. द. ४।१६
 यशोजनेऽसानि स्वाहा तैति. १।४।५
 यशोदा इव बिन्दुः राधिको. २।२
 यशो बलं ज्ञानं वैराग्यं मेधां प्रयच्छेति
 यज्ञोपवीतं छित्त्वा ॐ भूः स्वाहे-
 त्यप्सु वस्त्रं कटिसूत्रं च विसृज्य
 सन्न्यस्तं मयेति त्रिवारमभिमन्त्रयेत् १ सं. सो. २।६
 यशोब्रह्मवर्चसमन्नायं कीर्तिस्त्वा जुषतां कौ. त. २।१५
 यशोदा मुक्तिर्गोहिनी कृष्णो. ३

यशो राज्ञां यशो विशां यशोऽहमनु-
 प्रापत्सि 'स' दाहं यशसां यशः छांदो. ८।१४।१
 यशोऽरिष्टचिन्मात्रं चिदानंदं विचिंतय मुक्तिको. २।५
 यशोऽहं ब्रवानि ब्राह्मणानां (मा.) छांदो. ८।१४।१
 यशोऽहं भवामि ब्राह्मणानां छांदो. ८।१४।१
 यश्चक्षुरन्तरो यमयत्येष त आत्मा-
 ऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।१८
 यश्चक्षुर्गोमू (वेद) गोप्लमान् भवति कौ. त. २।१
 यश्चक्षुषि तिष्ठश्चक्षुषोऽन्तरो यं
 चक्षुर्न वेद यस्य चक्षुः शरीरम् बृह. ३।७।१८
 यश्चक्षुषि भोगस्तं देवेभ्य आगायत् बृह. १।३।४
 यश्चक्षुषि यो द्रष्टव्ये य आदित्ये
 (सोऽयमात्मा) सुबालो. ५।१
 यश्च नः शपतः शपात् सूर्यता. २।१
 यश्चन्द्रतारकमन्तरो यमयत्येष त
 आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।११
 यश्चन्द्रतारके तिष्ठश्चन्द्रतारकादन्तरो
 यं चन्द्रतारकं न वेद बृह. ३।७।११
 यश्चन्द्रमास्तं यत्प्रत्याह तमतिसृजते कौ. त. १।२
 यश्च विश्वं सृजति विश्वं विभर्ति...
 स आत्मा शांडि. २।१।४
 यश्च ओत्रियोऽवृजिन्मेऽकामहतः बृह. ४।३।३३
 यश्च सर्वगतः साक्षी लोकस्यात्मेति
 कथ्यते । भूतग्रामशरीरेषु ना. महो. ११
 नश्यत्सु न विनश्यति
 यश्चाचारविहीनोऽपि यो वा पूजा कौलो. ९
 न कुर्वते । यदि ज्येष्ठं न मन्येत
 नन्दते नन्दने वने महाना. ५।२०
 यश्चाप्सु वरुणः स पुनात्वधमर्षणः
 यश्चायमध्यात्ममात्मा तेजोमयो-
 ऽमृतमयः (मा. पा.) बृह. २।५।१४
 यश्चायमन्तरात्मनाकाशः बृह. २।३।४, ५
 यश्चायमस्मिन् धर्मे तेजोमयोऽमृत-
 मयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मम् बृह. २।५।११
 यश्चायमस्मिन्नग्नौ तेजोमयोऽमृत-
 मयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मं बृह. २।५।३
 यश्चायमस्मिन्नाकाशे...पुरुषः बृह. २।५।१०
 यश्चायमस्मिन्नात्मनि...पुरुषः बृह. २।५।१४
 यश्चायमस्मिन्नादित्ये...पुरुषः बृह. २।५।५

यश्चायमस्मिन्मानुषे...पुरुषः बृह. २।५।१३
 यश्चायमस्मिन्वायौ...पुरुषः बृह. २।५।४
 यश्चायमस्मिन्सत्ये...पुरुषः बृह. २।५।१२
 यश्चायमस्मिन् स्तनयित्नौ...पुरुषः बृह. २।५।९
 यश्चायमस्मिन्श्चन्द्रे...पुरुषः बृह. २।५।७
 यश्चायमस्यां पृथिव्यां...पुरुषः बृह. २।५।१
 यश्चायमस्यां विद्युति...पुरुषः बृह. २।५।८
 यश्चायमात्मा तेजोमयोऽमृतमयः
 पुरुषोऽयमेव स योऽयमात्मे-
 दममृतमिदं ब्रह्मेदं सर्वम् बृह. २।५।१४
 यश्चायमासु दिक्षु...पुरुषः बृह. २।५।६
 यश्चायमास्वप्सु...पुरुषः बृह. २।५।२
 यश्चासावादित्य एकमेतदित्यत्रोचाम ३ ऐत. २।४।३
 यश्चासावादित्ये, स एकः तैत्ति. २।८
 यश्चित्तमन्तरे स च्चरन्त्यं चित्तं न वेद अध्यात्मो. १
 यश्चित्तं ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।५।३
 यश्चित्ते यश्चेतयितव्ये यः क्षेत्रज्ञे...
 (सोऽयमात्मा) सुबालो. ५।९
 यश्चेतनमात्रः प्रतिपुरुषः क्षेत्रज्ञः [मैत्रा. २।५+४।५
 यश्चैनमभिदासति स एषोऽश्मा खणः छांदो. १।२।८
 यश्चैनं मन्यते हतम् भ. गी. २।१९
 यश्चैनं विद्वान् प्रयुज्यते यथा चाग्नि-
 चन्द्रसूर्याभास्वन्तोऽपहततमस्काः संहितो. २।३
 यश्चैनं वेद यस्यैते स्वरवन्तः प्रयुज्यन्ते संहितो. २।३
 यश्चैषोऽग्नौ, यश्चायं हृदये, यश्चा-
 सावादित्ये स एष एकः [मैत्रा. ६।१७ + ७।७
 यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपश्छन्दो-
 भ्यश्छन्दाः स्यादिवेश महाना. ७।६
 यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपः । छन्दो-
 भ्योऽध्यमृतात्सम्बभूव तैत्ति. १।४।१
 [ना. प. ४।३८ तै. भा. ७।४।१ + १०।६।१
 यष्टव्यमेवेति मनः भ. गी. १।७।११
 यष्टिका कमलासनः कृष्णो. ८
 यष्टथा वा पाणिना वोपहत्यातिक्रामेत् बृह. ६।४।७
 यस्तद्वेद यत आबभूव चित्त्यु. १।४।२
 यस्तद्वेद यत्स वेद स मयैतदुक्त इति छांदो. ४।१।४
 यस्तद्वेद स पितुः पितासत् महाना. २।४
 यस्तद्वेद स वेद सर्वं सर्वा दिशो
 बलिमस्मै हरन्ति छांदो. २।२।१

यस्तन्तुनाभ इव तन्त्रभिः प्रधानजैः
 स्वभावतो देव एकः स्वमावृणोत् भवसं. २।४७
 यस्तपसाऽपहतपाप्मा मैत्रा. ४।४
 यस्तमसि तिष्ठन्तमसोऽन्तरो यं
 तमो न वेद यस्य तमः शरीरं.. बृह. ३।७।१३
 यस्तमात्मानमनुविद्य विजानाति
 [छां. उ. ८।७।१+ ८।१२।६
 यस्तमोऽन्तरो यमयत्येष त आत्मा-
 ऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।१३
 यस्तं वेद स वेदवित् [ध्या.वि. ३७+ भ. गी. १५।१
 यस्तां (ब्रह्मविद्यां) न वेद
 किमन्यैर्वेदैः करिष्यति अन्यक्तो. ३
 यस्तां न वेद किमृचा करिष्यति गुह्यका. ५३
 यस्तित्याज सचिविदं सखायं न तस्य
 वाच्यपि भागो अस्ति [सहवै. १९+ ३ऐत. २।४।१
 [+क्र. मं. १०।७।१६+ तै.आ. १।३।१
 यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागी-
 त्यभिधीयते [भ.गी. १८।११ भवसं. १।५३
 यस्तु द्वादशसाहस्रं प्रणवं जपते-
 ऽन्वहम् । तस्य द्वादशभिर्मसिः १सं.सो. २।१०४
 परं ब्रह्म प्रकाशते
 यस्तु मूढोल्पबुद्धिर्वा सिद्धिजालानि
 वाञ्छति । स सिद्धिसाधनेयोगै-
 स्तानि साधयति क्रमात् अ. पू. ४।५
 यस्तु विज्ञानवान् भवति युक्तेन
 मनसा सदा । तस्येन्द्रियाणि
 वश्यानि सदृश्या इव सारथेः कठो. ३।६
 यस्तु विज्ञानवान्भवति समनस्कः
 सदा शुचिः । स तु तत्पद-
 माप्नोति यस्माद्भूयो न जायते कठो. ३।८
 यस्तु वेदोदितं धर्मं त्यक्त्वा ज्ञानं
 समाश्रयेत् ! स पाशण्डीति भवसं. १।३४
 विज्ञेयो नरकं चाधिगच्छति
 यस्तु सर्वाणि भूतान्यात्मन्येवानु-
 पश्यति । सर्वभूतेषु चात्मानं
 ततो न विजुगुप्सते [इंशा. ६+ वा. सं. ४०।६
 यस्तूर्णनाभ इव तन्त्रभिः प्रधानजैः
 स्वभावतः । देव एकः स्वमा-
 वृणोति स नो दधातु ब्रह्मावययम् श्रैता. ६।१०

यस्तेजसि तिष्ठन्तेजसोऽन्तरो यं
 तेजो न वेद..स त आत्मा.. बृह. ३।७।१४
 यस्तेजोऽन्तरे सञ्चरन्त्यं तेजो न वेद अध्यात्मो. १
 यस्तेजो ब्रह्मेत्युपास्ते तेजस्वी वै स
 तेजस्वतो लोकान्भास्वतोऽप-
 हततमस्कानभिसिद्धयति छांदो. ७।११।२
 यस्ते मन्योऽविधद्वज्र सायक सह
 ओजः पुण्यति विश्वमानुषक् वनदु. १००
 [क्र. मं. १०।८३।१+ अथ. ४।३२।१
 यस्ते स्तनः शशयो यो ययो भूर्येन
 विश्वा पुण्यसि वीर्याणि । यो
 रत्नथा वसुविद्यः सुदत्रः सर-
 स्वति तमिह धातवे करिति बृह. ६।४।२७
 [क्र. मं. १।१६४।४९+ अथर्व. ७।१०।१
 [+वा. सं. ३८।५+ तै. आ. ४।८।२
 यस्ते स्व इतरो देवयानात् चित्त्यु. १५।२
 यस्त्वचमन्तरो यमयत्येष त
 आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।२१
 यस्त्वचि तिष्ठन्स्त्वचोन्तरो यं
 त्वङ्मन वेद यस्य त्वक् शरीरं.. बृह. ३।७।२१
 यस्त्वचि यः स्पर्शयितव्ये यो वायौ
 यो नाड्यां सोऽयमात्मा सुवालो. ५।५
 यस्त्वधीते वा स सर्वपातकेभ्यः
 पूतो भवति वासुदे. १७
 यस्त्वमसि सोऽहमस्मि कौ. त. १।६
 यस्त्वविज्ञानवान्भवत्यमनस्कः सदा-
 ऽशुचिः । न स तत्पदमाप्नोति कठो. ३।७
 सञ्सारं चाधिगच्छति
 यस्त्वविज्ञानवान् भवत्ययुक्तेन
 मनसा सदा । तस्येन्द्रियाण्य-
 वश्यानि दुष्टाश्या इव सारथेः कठो. ३।५
 यस्त्वं भूत्वा पर्जन्यो विभेति पारमा. ३।१
 यस्त्वात्मरतिरेव स्यात् भ. गी. ३।१७
 यस्त्विन्द्रियाणि मनसा भ. गी. ३।७
 यस्त्विमा अवयतीरेवोपास्ते न परा.. आपे. ८।३
 यस्त्वेतद्वाऽधीते सोऽप्यवमेव भवति का.रुद्रो. ५
 यस्त्वेतमेवं प्रादेशमात्रमभिविमान-
 मात्मानं वैश्वानरमुपास्ते स सर्वेषु

लोकेषु सर्वेषु भूतेषु सर्वेष्व्वात्म-
स्वन्नमति छांदो. ५।१।८।१
यस्त्वेतर्हि ब्रूयान्मूर्धातिविपतिष्यतीति छांदो. १।८।६
यस्त्वेनं परमतीवोद्यन्तं पश्य-
नुपास्ते पापीयान्भवति आर्षे. ६।३
यस्त्वेनं परमनूद्यन्तं वेदाथ तथोपास्ते
परं ज्योतिरुपसम्पद्यते सर्वमायु-
रेति वसीयान्भवति आर्षे. ६।३
यस्त्वेवं विजानीयात्स नारायण-
सायुज्यमवाप्नोति ऊर्ध्वपुं. ६
यस्त्वेवं ब्राह्मणो विद्यात् चित्त्यु. १३।२
यस्त्वेवोभयमंतरेणाहतस्य नास्त्युपवादः ३ ऐत. १।३।१४
यस्मा एवमुपतिष्ठतेऽहमदःप्रापमिति गायत्र्यु. ५
[बृ. उ. ५।१४।७+
यस्मात्क्षरमतीतोऽहं भ.गी. १५।१८
यस्माच्च बृहति बृंहयति च सर्वं
तस्मादुच्यते परं ब्रह्म शांडि. ३।२।१
यस्माच्छन्दोभिश्छन्नस्तस्माच्छंदांसी-
त्याचक्षते १ ऐत. १।६।१
यस्माच्छिवः सुसम्पूर्णः सर्वज्ञः
सर्वगः प्रभुः । तस्मात्स पाश-
रहितः स विशुद्धः स्वभावतः शिवो. १।१५.
यस्माच्छ्रोत्रत्वगक्ष्यादि स्वादिकर्म-
न्द्रियाणि च । व्यावृत्तानि परं
प्राप्तुं न समर्थानि तानि तु कठरु. ३३
यस्माज्जातमिदं विश्वं यस्मिन्नेव
विलीयते । स एव भगवान्
विष्णुः शास्ता सर्वेश्वरेश्वरः भवसं. ५।१५
यस्माज्जातो भगात्पूर्वं तस्मिन्नेव
भगे रमन्.. यो. त. १३२
यस्माज्ज्ञानोपदेशार्थं गुरुरास्ते
सदाशिवः शिवो. ७।४५
यस्मात्तदुपदेशाऽसौ तस्माद्गुरुतरो
गुरुः [द्वयो. ७+ अद्वयता. १२
यस्मात्तेज आत्मीयं कृत्वा सर्वा-
नस्मान् पालयिष्यसि स्वाहा पारमा. २।९
यस्मात्परमपरं परायणं च बृहद्ब्रह्म
बृंहयति तस्मादुच्यते परं ब्रह्म अ. शिरः. ३।५

यस्मात्परं नापरमस्ति किञ्चित्
यस्मान्नाणीयो न ज्यायोऽस्ति
कश्चित् । वृक्ष इव स्तब्धो दिवि
तिष्ठत्येकस्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण
सर्वम् [श्वेता. ३।९+ महाना. ८।१३
यस्मात्प्रपञ्चः परिवर्ततेऽयम् श्वेता. ६।६
यस्मात्सर्वमाप्नोति सर्वमादत्ते सर्व-
मस्ति च तस्मादुच्यते आत्मा शांडि. ३।२।१
यस्मात्सर्वस्मात्पुरतः सुविभातो-
ऽतश्चिद्धन एव नृसिंहो. ८।५
यस्मात् सर्वेषां भूतानां वा वीर्यतमः
श्रेष्ठतमश्च सिंहो वीर्यतमः
श्रेष्ठतमश्च तस्मान्नृसिंहः... नृ. पू. २।९
यस्मात्सुदुश्चरं तपस्तप्यमानायात्रये
पुत्रकामायातितरां तुष्टेन
भगवता ज्योतिर्मयेनात्मैव दत्तो
यस्माच्चानसूयायामत्रेस्तनयो-
ऽभवत्तस्मादुच्यते दत्तात्रेय इति शांडि. ३।२।१
यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वलोकान्सर्वा-
न्देवान्सर्वानात्मनः सर्वाणि
(भूतानि) स्वतेजसा ज्वलति
ज्वालयति ज्वालयते ज्वालयते...
तस्मादुच्यते ज्वलन्तम् नृ. पू. २।७
यस्मात्स्वमहिम्ना..सर्वानात्मनः
सर्वाणि भूतान्युद्ब्रूह्यात्यजसं
सृजति तस्मादुच्यते उग्रम् नृ. पू. २।४
यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वलोकान्स-
र्वान्...विरमति विरामयत्यजसं
सृजति विसृजति वासयति
यतो वीरः कर्मण्यः सुदृक्षो
युक्तग्रावा जायते नृ. पू. २।९
यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वलोकान्..
व्याप्नोति व्यापयति..तस्मादुच्यते
महाविष्णुम् नृ. पू. २।६
यस्मात्स्वमहिम्ना स्वभक्तानां स्मृतं
एव मृत्युमपमृत्युं च मारयति.. नृ. पू. २।१२
यस्मात्स्वमहिम्ना...स्वयमनिन्द्र-
योऽपि सर्वतः पश्यति..तस्मा-
दुच्यते सर्वतोमुखम् नृ. पू. २।८

यस्मात्स्वयं भद्रोभूत्वा सर्वदा भद्रं
 ददाति..तस्मादुच्यते भद्रम् नृ. पू. २।११
 यस्माद्वर्षाक्संवत्सरोऽहोभिः परि-
 वर्तते । तद्देवा ज्योतिषां ज्योति-
 रायुर्होपासतेऽमृतम् बृह. ४।४।१६
 यस्मादुक्तो दर्शनाग्निर्नाम चतुरा-
 कृतिराहवनीयोभूत्वामुखे तिष्ठति प्रा. हो. २।४
 यस्मादुच्चारितमात्र एव सर्वं शरीरं
 विद्योतयति तस्मादोमित्यनेनै-
 तदुपासीतापरिमितं तेजः मैत्रा. ७।११
 यस्मादुच्चार्यमाण एव ऋग्यजुस्सामा-
 थर्वाङ्गिरसं ब्रह्म ब्राह्मणेभ्यः
 प्रणामयति नामयति च तस्मा-
 दुच्यते प्रणवः अ. शिरः. ३।५
 यस्मादुच्चार्यमाण एव कुन्दते
 क्लामयति च तस्मादुच्यते शुक्लम् अ. शिरः. ३।५
 यस्मादुच्चार्यमाण एव गर्भजन्म-
 व्याधिजराभरणसंसारमहाभया-
 च्चारयति त्रायते च तस्मा-
 दुच्यते तारम् अ. शिरः. ३।५
 यस्मादुच्चार्यमाण एव तिर्यगूर्ध्वमध-
 स्ताच्चास्यान्तो नोपलभ्यते तस्मा-
 दुच्यतेऽनन्तः अ. शिरः. ३।५
 यस्मादुच्चार्यमाण एव प्राणानूर्ध्वमु-
 त्क्रामयति तस्मादुच्यते ॐकारः अ. शिरः. ३।५
 यस्मादुच्चार्यमाण एव व्यक्ते महति
 तमसि द्योतयति तस्मादुच्यते
 वैद्युतम् अ. शिरः. ३।५
 यस्मादुच्चार्यमाण एव सर्वल्लोका-
 न्व्याप्नोति स्नेहो यथा पलल-
 पिण्डमिवशान्तरूपमोतप्रोत-
 मनुप्राप्तो व्यतिषक्तश्च तस्मा-
 दुच्यते सर्वव्यापी अ. शिरः. ३।५
 यस्मादुच्चार्यमाण एव सूक्ष्मो भूत्वा
 शरीराण्यधितिष्ठति सर्वाणि चाङ्गा-
 न्यभिमृशति तस्मादुच्यते सूक्ष्मं अ. शिरः. ३।५
 यस्मादुत्पद्यते वायुर्यस्माद्ब्रह्मिः
 प्रवर्तते । यस्मादुत्पद्यते बिन्दुर्य-
 स्मान्नादः प्रवर्तते । यस्मादुत्प-

द्यते हंसो यस्मादुत्पद्यते मनः ॥
 तदेतत्कामरूपारुखं पीठं काम-
 फलप्रदम् [यो. शि. १।१७०+ ५।६
 यस्मादुत्पद्यते वायुर्यस्माद्ब्रह्मिः प्रवर्तते ।
 यस्मादुत्पद्यते त्रिन्दुर्यस्मान्नादः
 प्रवर्तते ...मूलाधारादिषट्चक्रं
 शक्तिस्थानमुदीरितम् वराहो. ५।५१।५३
 यस्मादुत्पद्यते सर्वयस्मिन्सर्वं प्रति-
 ष्ठितम् । यस्मिन्विलीयते सर्वं
 परं तत्त्वं तदुच्यते अमन. १।१०
 यस्माद्विभिन्नान्यैर्भक्तैर्द्रुतमस्य
 रूपमुपलभ्यते तस्मादुच्यते रुद्रः अ. शिरः. ३।५
 यस्माद्बीजसम्भवोहिषजवस्तस्मा-
 द्बीजं भोज्यमनेनैव प्रधानस्य
 भोज्यत्वं व्याख्यातम् मैत्रा. ६।१०
 यस्माद्भक्ता ज्ञानेन भजन्त्यनुगृह्णाति
 च वाचं संसृजति विसृजति च
 सर्वान्भावान्परित्यज्यात्मज्ञानेन
 योगैश्वर्येण महति महीयते
 तस्मादुच्यते भगवान्महेश्वरः अ. शिरः. ३।७
 यस्माद्भिक्षुर्हिरण्यं रसेन ग्राह्यं
 चेत्स आत्महा भवेत् प. हं. ९
 यस्माद्भिक्षुर्हिरण्यं रसेन दृष्टं
 चेत्स ब्रह्महा भवेत् प. हं. ९
 यस्माद्भिक्षुर्हिरण्यं रसेन स्पृष्टं
 चेत्स पौलकसो भवेत् प. हं. ९
 यस्माद्भीषणं यस्य रूपं दृष्ट्वा सर्वे
 लोकाः सर्वे देवाः सर्वाणि
 भूतानि भीत्या पलायन्ते.. नृ. पू. २।१०
 यस्माद्यं सर्वे देवा नमन्ति मुमुक्षवो
 ब्रह्मवादिनश्च.. नृ. पू. २।१३
 यस्माद्वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य मनसा
 सह । यन्मौनं योगिभिर्गम्यं
 तद्भजेत्सर्वदा बुधः ते. वि. १।२०
 यस्माद्भूतमिदं पाशुपतं यद्भस्म-
 नाऽङ्गानि संस्पृशेत्तस्माद्ब्रह्म
 [अ. शिरः. ३।१२+ बडुको. २४
 यस्मान्न कृते किञ्चन कर्म क्रियते
 तन्मे मनः...[१ शिवसं. ३+ २ शि. सं. ४

यस्मान्न जातः परो अन्योऽस्ति नृ. पू. २।६
 यस्मान्नोद्विजते लोकः भ.गी. १२।१५
 यस्मान्नोद्विजते...हर्षार्थमभयोन्मुक्तः
 स जीवनमुक्त उच्यते वराहो. ४।२६
 यस्मिञ्छान्तिः शमः शौचं सत्यं
 सन्तोष आर्जवम् । अकिञ्चन-
 मदम्भश्च स कैवल्यश्रमे वसेत् ना. प. ३।२१
 यस्मिन्काले स्वमात्मानं योगी जानाति
 केवलम् । तस्मात्कालात्समारभ्य
 जीवनमुक्तो भवेदसौ वराहो. २।४२
 यस्मिन्क्रोधं यां च तृष्णां क्षमां च
 [अ. शिरः. ३।११+ वटुको. २३
 यस्मिन् गता न निवर्तन्ति भूयः भ.गी. १४।१५
 यस्मिन्गृहे विशेषेण लभेद्विष्णां च
 वासनात् । तत्र नो याति यो भूयः
 स यतिर्नेतरः स्मृतः ना. प. ६।१४
 यस्मिन्देवा अधिविश्वे निषेदुः
 [श्वेता. ४।८+महाना. १।२+ बह्व. ४
 [क्र. मं. १।१६४।३९
 यस्मिन्द्यौः पृथिवी चान्तरिक्षमोतं
 मनः सह प्राणैश्च सर्वैः । तमेवैकं
 जानथ आत्मानमन्या वाचो
 विमुञ्चथामृतस्यैष सेतुः मुण्ड. २।२।५
 यस्मिन्नयमात्माऽधिक्षियन्ति भुवनानि
 विश्वा सुबालो. २।१
 यस्मिन्नयमात्मा स्वपिति शब्दानां
 च करोति सुबालो. ४।३
 यस्मिन्नहमुत्क्रान्ते उत्क्रान्तो भवि-
 ष्यामि कस्मिन्वा प्रतिष्ठिते प्रति-
 ष्ठास्यामीति प्रश्नो. ६।३
 यस्मिन्नात्मा समतृप्यञ्छृतेषि...
 सर्वयुजो भवन्ति १ ऐत. ३।८।४
 यस्मिन्नास्तेऽन्वेव मा भगवः शास्तीति छांदो. ४।२।४
 यस्मिन्निदमोतं प्रोतं च शांडि. २।१।२
 यस्मिन्निदं विचिकित्सन्ति मृत्यो
 यत्साम्पराये महति ब्रूहि नस्तत् कठो. १।२९
 यस्मिन्निदं सर्वमध्याध्नोत्तेनाध्यर्धइति बृ. उ. ३।९।९
 यस्मिन्निदं सर्वमध्यध्नोत् (मा.पा.) बृ. उ. ३।९।९

यस्मिन्निदं सर्वमोतप्रोतं तस्माद-
 न्यन्नपरं किञ्चनास्ति [वटुको. २९+ अ.शिरः. ३।१४
 यस्मिन्निदं सं च विचैति सर्वं यस्मिन्
 विज्ञाते सर्वमिदं विज्ञातं भवति शांडि. २।१।२
 यस्मिन्निदं सं च विचैति सर्वम् ।
 तमीशानं वरदं देवमीड्यं
 निचाग्येनां शान्तिमत्यन्तमेति श्वेता. ४।११
 यस्मिन्निदं सं च विचैति सर्वं
 यस्मिन्देवा अधिविश्वे निषेदुः ।
 तदेव भूतं तदु भव्यमा इदं महाना. १।१
 यस्मिन्निदं सं च विचैति सर्वं
 ओतः प्रोतश्च विभुः प्रजासु महाना. २।३
 यस्मिन्निद्रो वरुणो मित्रो अर्यमा
 देवा ओकांसि चक्रिरे नृ. पू. २।१३
 यस्मिन्नृचः साम यजूंषि यस्मिन्प्र-
 तिष्ठिता रथनाभाविबाराः ।
 यस्मिन्श्चित्तं सर्वमोतं प्रजानां
 तन्मे मनः... [१ शिवसं. ५+ २ शि. सं. ६
 यस्मिन्नेव पुरुषशरीरे विनाऽप्य-
 ग्रिहोत्रेण विनापि साड्य-
 योगेन संसारविमुक्तिर्भवतीति प्रा. हो. १।१
 यस्मिन् पञ्च पञ्चजना आकाशश्च
 प्रतिष्ठितः । तमेव मन्य आत्मानं बृह. ४।४।१७
 यस्मिन् प्राणः पञ्चधा संविवेश ।
 प्राणैश्चित्तं सर्वमोतं प्रजानाम् मुण्ड. ३।१।९
 यस्मिन् भावाः प्रलीयन्ते लीना-
 श्रान्यक्तां ययुः मंत्रिको. १८
 यस्मिन्युक्ता ब्रह्मर्षयो देवताश्च
 तमेव ज्ञात्वा मृत्युपाशांश्छिनत्ति श्वेताश्व. ४।१५
 यस्मिँल्लयं याति पुरत्रयं च कैव. १४
 यस्मिँल्लोका ओताश्च प्रोताश्च तस्य
 हृत्पद्माजातोऽब्जयोनिः गोपालो. १।१४
 यस्मिँल्लोका निहिता लोकनिश्च ।
 तदेतदक्षरं ब्रह्म स प्राणस्तदु वाङ्मनः मुण्ड. २।२।२
 यस्मिन्व उत्क्रान्त इदं शरीरं
 पापीयो मन्यते, स वसिष्ठ इति बृह. ६।१।७
 यस्मिन्व उत्क्रान्ते शरीरं पापिष्ठ-
 तरमिव दृश्येत स वः श्रेष्ठः छांदो. ९।१।७
 यस्मिन्विज्ञाते सर्वमिदं विज्ञातं भवति शांडि. २।२

यस्मिन्विलीयते शब्दस्तत्परं ब्रह्म
गीयते । धियं हि लीयते ब्रह्म
सोऽमृतत्वाय कल्पते त्र. वि. १३
यस्मिन् विशुद्धे विभवत्येष आत्मा मुण्ड. ३।१।९
यस्मिन् सर्वभूतानि प्रलयं यान्ति
सङ्ख्यम् । स मनः सर्वभूतानां
प्रद्युम्नः परिपठ्यते ना. महो. २६
यस्मिन् चित्तं सर्वमोत्तं प्रजानां तन्मे
मनः ... [१ शिवसं. ५ २शि. सं. ६
यस्मिन् सर्वमिदं प्रोतं ब्रह्म स्थावर-
जङ्गमम् । तस्मिन्नेव लयं यान्ति
स्रवन्त्यः सागरे यथा मंत्रिको. १७
यस्मिन् सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभू-
द्विजानतः । तत्र को मोहः कः
शोक एकत्वमनुपश्यतः ईशा. ७
यस्मिन्सलीयते शब्दस्तत्परं ब्रह्मगीयते १ प्रणवो. १३
यस्मिन् स्थितो न दुःखेन गुरुणाऽपि
विचाल्यते [यो. शि. ३।१३+ म. गी. ६।२२
यस्मिन् स्तद्वहं पुण्डरीकं कुमुदमिवा-
नेकधा विकसितं [सुवालो. ४।१+ ११।१
यस्मिन् तु पच्यते कालो यस्तं वेद
स वेदवित् मैत्रा. ६।१५
यस्मै वा एतदन्नं तस्मा एतन्न दत्तम्
यस्मै वासि तस्मै वासीत् यद्वा छांदो. ४।३।६
स जातं यत्सर्वमीशमाशिषे स्वाहा पारमा. १०।८
यस्य कटाक्षात्समुत्पन्नाः (ब्रह्मादयः)
लोकानां ब्रह्माण्डानामुत्पत्ति-
स्थितिलयान् कुर्वन्ति सामर. ५५
यस्य कस्य च धर्मस्य ग्रहेण भगवानसौ अ. शां. ८२
यस्य किञ्चिद्दहं नास्ति... सर्वत्र परि-
पूर्णात्मा... आनंदरतिरव्यक्तः
... शुद्धचैतन्यरूपात्मा स जीव-
न्मुक्त उच्यते ते. वि. ४।४-७
यस्य किञ्चिद्दहिर्नास्ति किञ्चिदन्तः
कियन्न च । ब्रह्मैवात्मा न संशयः ते. वि. ५।९
यस्य चक्षुः शरीरं यश्चक्षुरन्तरो
यमयत्येष त आत्मा वृह. ३।७।१८

यस्य चन्द्रतारकः शरीरं यश्चन्द्र-
तारकमन्तरो यमयत्येष त आत्मा वृह. ३।७।११
यस्य चात्मादिकाः संज्ञाः कल्पिताः
न स्वभावतः (परमात्मनः) महो. ४।५७
यस्य चाद्यपदाद्भूमिर्द्वितीयात्सलि-
लोद्भवः ।... पञ्चमादम्बरोत्पत्तिस्त-
मेवैकं समभ्यसेत् गो. पू. ४।१
यस्य चित्तं न चित्ताख्यं चित्तं
चित्तत्वेमेव हि । तदेव तुर्या-
वस्थायां तुर्यातीतं भवत्यतः अ. पू. ५।४६
यस्य चित्तं शरीरं, यश्चित्तमन्तरे
सञ्चरन्त्यं चित्तं न वेद
[सुवालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
यस्य चित्तं स्वपवनं सुपुष्पां प्रविशेदिह १ यो. त. ८३
यस्य चेच्छा तथाऽनिच्छा तस्य
कर्मणि तिष्ठतः । न तस्य लिप्यते
प्रज्ञा पद्मपत्रमिवाम्बुभिः महो. ५।१७३
यस्य छायामृतं यो मृत्युमृत्युः नृ. पू. २।१२
(अथ) यस्य जायायै जारः स्यात्तं
चेद्विषयात्... शरभृष्टीः प्रतिलोमाः
सर्पिषाक्ता जुहुयात् वृह. ६।४।१२
यस्य ज्ञानमयी शिखा । स
शिखीत्युच्यते विद्वान्नेतरे
केशधारिणः [ब्रह्मो. १२+ ना. प. ३।८३
यस्य ज्ञानेन सर्वरहस्यं विदितं
भवति त्रि. म. ना. १।२
यस्य तमः शरीरं यस्तमोन्तरो
यमयत्येष त आत्मा वृह. ३।७।१३
यस्य तेजः शरीरं, यस्तेजोऽन्तरे
सञ्चरन्त्यं तेजो न वेद [सुवालो. ७।१ + अध्यात्मो. १
यस्य तेजः शरीरं यस्तेजोन्तरो
यमयत्येष त आत्माऽन्तर्याम्य-
मृत इत्यभिदैवतम् वृह. ३।७।१४
यस्य त्वक् शरीरं यः... एष त आत्मा वृह. ३।७।२१
यस्य दिशः शरीरं यो... एष त आत्मा वृह. ३।७।१०
यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे
तथा गुरौ । तस्यैते कथिता
ह्यर्थाः प्रकाशन्ते महात्मनः श्वेता. ६।२३
[सुवालो. १६।२+ यो. शि. २।२२

यस्य देवे परा... स ब्रह्मवित्परं
 प्रेयादिति वेदानुशासनम् शाखा. ३७
 यस्य देव्यां परा भक्तियैथादेव्यां
 तथा गुरौ । तस्यैतेकथिताह्वर्याः गुह्यका. ७६
 यस्य देशं न जानाति नामगोत्रे
 त्रिपुरुषम् । कन्यादानं पितृ-
 श्राद्धं नमस्कारं च वर्जयेत् इतिहा. ६४
 यस्य देहादिकं नास्ति यस्य ब्रह्मेति
 निश्चयः । परमानन्दपूर्णो यः
 स जीन्मुक्त उच्यते ते. वि. ४।३
 यस्य द्यौः शरीरं, यो... एष
 त आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।८
 यस्य नाहंकृतो भावः भ. गी. १८।१७
 यस्य नाहंकृतो भावो बुद्धिर्यस्य
 न लिप्यते । कुर्वतोऽकुर्वतो
 वापि स जीवन्मुक्त उच्यते वराहो. ४।२५
 यस्य नाहंकृतो भावो बुद्धिर्यस्य न
 लिप्यते । यः समः सर्वभूतेषु
 जीवितं तस्य शोभते १ सं. सो. २।३९
 यस्य पृथिवी शरीरं, यः पृथिवी-
 मन्तरे सञ्चरन् पृथिवीनवेद.. सुबालो. ७।१
 यस्य पृथिवी शरीरं यः पृथिवी-
 मन्तरो यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।३
 यस्य प्रतापकल्पा उत्पन्ना ब्रह्म-
 विष्णुरुद्रादयो देवाश्च
 दिक्पालाः कोटिश उत्पद्य-
 माना लीयमानाश्च भवन्ति सामर. ५
 यस्य प्रथमपदाद्भूमिर्द्वितीयपदाज्जलं
 तृतीयपदात्तेजश्चतुर्थपदाद्वायु-
 श्चरमपदाद्वयोमेति गो. पू. ३।१२
 यस्य प्रपञ्चभानं न ब्रह्माचारमपीह
 न । अतीतातीतभावो यो
 वैदेही मुक्त एव सः म. र. २०
 यस्य प्राणः शरीरं यः प्राणमन्तरो
 यमयत्येष त आत्मान्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।१६
 यस्य प्राणो विलीनोऽन्तःसाधके
 जीविते सति । पिण्डो न पतित-
 स्तस्य चित्तं दोषैः प्रबाधते यो. शि. १।६४

यस्य बुद्धिः शरीरं, यो बुद्धिमन्तरे
 सञ्चरन् बुद्धिर्न वेद
 [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यस्य ब्रह्म च क्षत्रं चोभे भवत
 ओदनः । मृत्युर्यस्योपसेचनं
 क इत्या वेद यत्र सः कठो. २।२५
 यस्य मनः शरीरं यो मनोऽन्तरो
 यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।२०
 यस्य मनः शरीरं यो मनोऽन्तरे
 सञ्चरन् यं मनो न वेद
 [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यस्य मृत्युः शरीरं, यो मृत्युमन्तरे
 सञ्चरन् मृत्युर्न वेद
 [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यस्योनिपरिपश्यन्तिधीरास्तन्मे.. २ शिवसं. १५
 यस्य रेतः शरीरं यो रेतोऽन्तरो
 यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।२३
 यस्य लिङ्गं प्रपञ्चं वा ब्रह्मैवात्मा
 न संशयः ते. वि. ५।१०
 यस्य वर्णाश्रमाचारो गलितः
 स्वात्मदर्शनात् । स वर्णाना-
 श्रमान्सर्वानतीत्यस्वात्मनिस्थितः ना. प. ६।१८
 यस्य वाक् शरीरं, यो वाचमन्तरो
 यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।१७
 यस्य वाङ्मनसी शुद्धे सम्यग्गुप्ते च
 सर्वदा । स वै सर्वभवाप्नोति
 वेदान्तोपगतं फलम् ना. प. ३।४०
 यस्य वायुः शरीरं यो वायुमन्तरो
 यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।७
 यस्य वायुः शरीरं, यो वायुमन्तरे
 सञ्चरन् यं वायुर्न वेद
 [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यस्य वाऽस्तं गतं चित्तं षड्विंशति
 दिनानि वै । लभते जगदीशत्वं
 येन विश्वगुरुर्भवेत् अमन. १।७०
 यस्य विज्ञानं शरीरं यो विज्ञान-
 मन्तरो यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।२२

यस्य वेदश्च वेदी च विच्छिद्येते त्रि- पूरुषम् । स वै दुर्बाह्मणो नाम सर्वकर्मवहिष्कृतः	इतिहा. ६५	यस्याग्निहोत्रमदर्शमर्षोणमासम- चातुर्मास्यमनाग्रयणमतिथि- वर्जितं च	मुण्ड. १।२।३
यस्य वैकङ्कत्यग्निहोत्रहवणी भवति यस्य वैतत्कर्म, स वेदितव्य इति	महाना. १०।१३ कौ. त. ४।१८	यस्याग्निहोत्रमदर्शमनाग्रयणम् (मा. पा.) यस्याग्निः शरीरं योऽग्निमन्तरो	मुण्डको. १।२।३
यस्य श्रवणेन सर्वबन्धाः प्रविनश्यन्ति	त्रि. म. ना. १।२	यमयत्येष त आत्मा	बृह. ३।७।५
यस्य श्रोत्रं शरीरं यः श्रोत्रमन्तरो यमयत्येष त आत्मा	बृह. ३।७।१९	यस्या जननं नोपलभ्यते तस्मा- दुच्यतेऽजा	देव्यु. २०
यस्य सङ्कल्पनाशः स्यात्तस्यमुक्तिः करे स्थिता	मं. ब्रा. २।६	यस्याण्डकोशः शुष्ममाहुः प्राणमुल्बम् यस्यात्मरतिरेवान्तः कुर्वन् कर्मेन्द्रियैः	चित्त्यु. १।१४
यस्य सर्वाणि भूतानि शरीरं, यः सर्वाणि भूतान्यन्तरो	बृह. ३।७।१५	क्रियाः । न वशो हर्षशोकाभ्यां स समाहित उच्यते	अ. पू. १।३७
यमयत्येष त आत्मा	म. गी. ४।१९	यस्यादित्यः शरीरं य आदित्यमन्तरो यमयत्येष त आत्मा	बृह. ३।७।९
यस्य सर्वे समारम्भाः	म. गी. ४।१९	यस्यादौ भयाद्भगवानुत्तस्ते स्वयं...	पारमा. २।९
यस्य स्त्री तस्य भोगेच्छा निः- स्त्रीकस्य क भोगभूः । स्त्रियं		यस्यानाणीयोनज्यायोऽस्ति किञ्चित्	गुह्यका. ४६
त्यक्त्वा जगत्त्यक्तं जगत्त्यक्त्वा सुखी भवेत् [महो. ३।४८+]	याज्ञव. १७	यस्यानुभवपर्यन्ता बुद्धिस्तत्त्वे प्रवर्तते । तदृष्टिगोचराः सर्वे	
यस्य स्मरणमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते	विश्रामो. ११	मुच्यन्ते सर्वपातकैः	वराहो. ४।४३
यस्य स्यादद्वा न विचिकित्सा- ऽस्तीति ह स्माह श्मण्डिल्यः	छांदो. ३।१४।४	यस्यानुवित्तः...ऽस्मिन्सन्दोषे गहने (मा.)	बृह. ४।४।१३
यस्य स्वं भवति, भवति हास्य स्वं	बृह. १।३।२५	यस्यानुवित्तः प्रति बुद्ध्यात्माऽस्मि- न्सन्देहे गहने प्रविष्टः । स	
यस्य हि सोमः प्राणा वाप्ययद्गुण एतद्ब्रह्म...	मैत्रा. ६।३५	विश्वकृत्स हि सर्वस्य कर्ता	बृह. ४।४।१३
यस्या अन्तो न विद्यते तस्मा- दुच्यतेऽनन्ता	देव्यु. २०	यस्यानृचस्तु भुङ्क्ते तस्य विद्धि ब्रह्मैव वित्तं पुरुषस्य केवलम्	इतिहा. ४४
यस्याकाशः शरीरं, य आकाश- मन्तरे सञ्चरन् यमाकाशो		यस्यान्तरिक्षं शरीरं योऽन्तरि- क्षमन्तरोयमयत्येष त आत्मा	बृह. ३।७।६
न वेद [सुबालो. ७।१+]	अध्यात्मो. १	यस्यान्तस्थानि भूतानि	म. गी. ८।२२
यस्याकाशः शरीरं, य आकाश- मन्तरो यमयत्येष त आत्मा	बृह. ३।७।१२	यस्यान्नमिदं सर्वं न च योऽन्नं भवति	सुबालो. ५।१५
यस्याक्षरं शरीरं, योऽक्षरमन्तरे सञ्चरन् यमयत्येष त आत्मा		यस्यापः शरीरं योऽपोऽन्तरे स च- रन् यमापो न विदुः [सुबा. ७।१+]	अध्यात्मो. १
यस्याक्षरं शरीरं, योऽक्षरमन्तरे सञ्चरन् यमयत्येष त आत्मा		यस्यापः शरीरं, योऽपोऽन्तरो यम- यति, एष त आत्मा	बृह. ३।७।४
[सुबालो. ७।१+]	अध्यात्मो. १	यस्यामर्तं तस्य मर्तं मर्तं यस्य न वेद सः । अविज्ञातं विज्ञानतां...	केनो. २।३
यस्या गाथा ब्रह्मभागं वदन्ति	राधिको. ५	यस्याव्यक्तं शरीरं, योऽव्यक्तमन्तरे सञ्चरन् यमयत्येष त आत्मा	
यस्या ग्रहणं नोपलभ्यते तस्मा- दुच्यतेऽलक्ष्या	देव्यु. २०	[सुबालो. ७।१+]	अध्यात्मो. १

यस्यास्त्यद्वैतमात्मज्ञानं तदेव
 यज्ञोपवीतम् प. हं. प. ११
 यस्याहङ्कारः शरीरं, योऽहङ्कार-
 मन्तरे सञ्चरन्त्यमहङ्कारो
 न वेद [सुबालो. ७११+ अध्यात्मो. १
 यस्यां जाग्रति भूतानि भ. गी. २।६९
 यस्यां देवा अधिरुद्रा निषेदुः ।
 यस्तां न वेद किमृचा करिष्यति गुह्यका. ५३
 यस्यां मज्जन्ति बहवो मनुष्याः कठो. २।३
 यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामश्वं
 पुरुषानहम् [श्री. सू. २+ क्र. खि. ५।८७।२
 यस्यां हिरण्यं प्रभृति गावो
 दास्योऽधान... [श्री. सू. १५+ क्र. खि. ५।८७।१५
 यस्याः परतरं नास्ति सैषा दुर्गा
 प्रकीर्तिता । दुर्गात्सन्त्रायते
 यस्माद्देवी दुर्गेति कथ्यते देव्यु. २२
 यस्याः परं नापरमस्ति किञ्चित् गुह्यका. ४६
 यस्याः स्वरूपं ब्रह्मादयो न
 जानन्ति तस्मादुच्यतेऽज्ञेया देव्यु. २०
 यस्येच्छा लोके वा प्रजायतिलोके
 यस्मै वासितस्मैवासीत् यद्वाः
 संजातयत्सर्वमीशमाशिषेस्वाहा पारमा. १०।८
 यस्येच्छा विद्यते काचित् सा सिद्धिं
 साधयत्यहो । निरिच्छोः परि-
 पूर्णस्यनेच्छासम्भवति क्वचित् अ. पू. ४।७
 यस्येदं जन्म पाश्चात्यं तमाश्वेव
 महामते । विशन्ति विद्या
 विमला मुक्ता वेणुमिवोत्तमम् महो. ६।१५
 यस्येदं धीराः पुनन्ति कवयो
 ब्रह्माणमेतं त्वा वृणुत इन्दुम्..
 तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. १६
 यस्येदं मण्डलं भित्वा मारुतो
 याति मूर्धनि । यत्र यत्र त्रिये-
 द्वाऽपि न स भूयोऽभिजायते अ. ना. ३९
 यस्यैता ब्रह्ममूर्तयो बृहद्ब्रह्माणं
 ब्रह्म आदधान...स्वाहा पारमा. ३।१०
 यस्यैतानि सुगुप्तानि जिह्वोपस्थोदरं
 करः । सञ्चयसेदकृतोद्वाहो
 ब्राह्मणो ब्रह्मचर्यवान् ना. प. २।१५
 ६५

यस्यैव निश्चितो भावस्तस्य
 मुक्तिर्न दूरतः शिवो. ७।३८
 यस्यैवं परमात्माऽयं प्रत्यग्भूतः
 प्रकाशितः । स तु याति च
 पुम्भावं स्वयं साक्षात्तरामृतम् जा. द. १०।८
 यस्यैवं भवति क्षान्तिः सोऽमृत-
 त्वाय कल्पते अ. शां. ९२
 यस्यै वा एषां वै तेषामेवैतस्मिन्
 पर्वण्यमिमुपसमाधायैतयैवा-
 वृता आज्याहुतीर्जुहोति कौ. त. २।४
 यस्यैव आत्मा वृणुते तनूं स्वां तस्य
 प्रसादेन हि तस्य लाभः २ देव्यु. २०
 यस्योद्वावोऽयनुथमुच्चमुच्चैरुगाय
 स्वाहा पारमा. १०।७
 यस्योपरि त्वं मुनयो न पश्यन्ति
 तस्मै मुखयाय विष्णवे स्वाहा पारमा. २।१
 यस्योपरिष्ठादधितिष्ठदात्मा सर्वोप-
 रिष्ठात्परमात्मा मुक्तं तं विरजं
 नित्यमनु सम्पराय स्वाहा पारमा. १०।३
 यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षि-
 यन्ति भुवनानि विश्वा नृ. पू. २।९+
 [क्र. मं. १।१९४।२ ना. पू. ता. ४।७
 यस्त्वेवोभयमन्तरेणाहृत्यनास्त्युपवाहः श्वेतरे. १।३।१
 यं कामं कामयते सोऽस्य सङ्कल्पा-
 देवसमुत्तिष्ठतितेनसंपन्नो महीयते छांदो. ८।२।१०
 यं कामं कामयेत तं स एष एवं-
 विदुद्वातात्मने वा यजमानाय वा.. बृह. १।३।२८
 यं कामं कामयेत तमागायति
 तद्वैतल्लोकजिदेव न दैवालो-
 क्यताया आशाऽस्ति य एवमेत-
 त्साम वेद बृह. १।३।२८
 यं गत्वा चतुर्धा मुक्तयो द्वारे तिष्ठन्ति सामर. ५४
 यं चिन्तयन्तो निगमान्तरूपं...तं
 दैवमुख्यं सुरतं भवाय स्वाहा पारमा. ९।७
 यं जनपदं यं क्षेत्रभागं तं तमेवो-
 पजीवन्ति छांदो. ८।१।५
 यं ज्ञात्वा मुच्यतेऽनुरमृतत्वं वगच्छति कठो. ६।८
 यं तदेतयावाचा व्याह्रियते सत्यमिति कौ. त. १।६

यं त्वमात्मानमुपास्ते तस्मात्त्वं बहु-
 लोऽसि प्रजया च धनेन च छांदो. ५।१५।१
 यं त्वमात्मानमुपास्ते तस्मात्त्वं बहु
 विश्वरूपं कुले दृश्यते छांदो. ५।१३।१
 यं त्वमात्मानमुपास्ते तस्मात्त्वं सुतं
 प्रसुतमासुतं कुले दृश्यते छांदो. ५।१२।१
 यं त्वमात्मानमुपास्ते तस्मात्त्वं
 रयिमान्पुष्टिमानसि छांदो. ५।१६।१
 यं त्वमात्मानमुपास्ते तस्मात्त्वां
 पृथग्बलय आयन्ति पृथग्प्रथ-
 श्रेणयोऽनुयन्ति छांदो. ५।१४।१
 यं त्वं पालनयाभिभूतं देवाः सर्वे
 विचरन्ति ते देवास्त्वमेव सर्वे माया
 मायैशते स्वाहा पारमा. २।१०
 यं त्वं मनुष्याय हिततमं मन्यस इति कौ. त. ३।१
 यं देवाः परमं पवित्रं भविष्यन्त्या-
 तिष्ठु प्रणताः प्रवानाः पारमा. १।१०
 यं द्विष्यात्, असावस्मै कामो मा
 समृद्धीति वा बृह. ५।१४।७
 यं नत्वा मुनयः सर्वे निर्विघ्नं यान्ति
 तत्पदम् । गणेशोपनिषदेयं
 तद्ब्रह्मैवास्मि सर्वगम् मणप. शीर्षकं
 यं प्रविश्य भवन्तीह मुक्ता वै द्विज-
 सत्तमाः । स वासुदेवो विज्ञेयः
 परमात्मा सनातनः ना. महो. १४
 यं प्राप्य न निवर्तन्ते भ. गी. ८।२१
 यं भावं दर्शयेद्यस्य तं भावं स तु
 पश्यति वैतथ्य. २९
 यं मां स्मृत्वाऽगाधतः स्पर्शरहितापि
 सर्वा सरिद्वाधा भवति गोपालो. १।२
 यं मां स्मृत्वाऽगाधा गाथा भवति...
 अपूतः पूतो भवति.. अत्रती
 व्रती भवति.. अश्रोत्रियः
 श्रोत्रियो भवति.. सकामो
 निष्कामो भवति गोपालो. १।३
 यं यज्ञैर्भुनक्तो जुषन्ति पारमा. १।१०
 यं यमन्तमभिकामो भवति यं कामं
 कामयते सोऽस्य सङ्करूपादेव
 समुत्तिष्ठति छांदो. ८।२।१०

यं यं क्रतुमधीति तेन तेनास्येष्टं भवति,
 अग्नेर्वायोरादित्यस्य सायुज्यं
 गच्छति सहवै. १९
 यं यं जजान स उ गोपो अस्य चित्त्यु. १४।४
 यं यं वापि स्मरन् भावं [ना. प. ५।१० + भ. गी. ८।६
 यं लब्ध्वा चापरं लाभं मन्यते
 नाधिकं ततः [यो. शि. ३।१३ + भ. गी. ६।२२
 यं लोकं मनसा संविभाति विशुद्ध-
 सत्त्वः कामयते यांश्च कामान् ।
 तं तं लोकं जयते तांश्च कामां-
 स्तस्मादात्मज्ञं ह्यर्चयेद्भुतिकामः मुण्ड. ३।१।१०
 यं(यत्) लोहितं श्लेष्मा रेतस्ता आपः १ ऐत. ३।३।२
 यं वाव सा यदिदमस्मिन्पुरुषे शरीर-
 मस्मिन्हीमे प्राणाः प्रतिष्ठिताः छांदो. ३।१२।३
 यं वाव सा येयं पृथिव्यस्याः हीदं
 सर्वं भूतं प्रतिष्ठितम् छांदो. ३।१२।२
 यं विश्वरूपं परमात्मपुण्यं पारमा. ९।७
 यं विष्णुर्नावपश्यति भस्मजा. २।१६
 यं वै सोम्यैतमणिमानं न निभा-
 लयस एतस्य वै सोम्यैपोऽणिन्न
 एवं महान्यप्रोधस्तिष्ठति छांदो. ६।१२।२
 यं सन्न्यासमिति प्राहुः भ. गी. ६।२
 यं सूरयो जपन्तो योगिनः सूक्ष्मैः
 सुप्रदर्शनैः पश्यन्तीश्वराय स्वाहा पारमा. १।१०
 यं स्मृत्वा मुक्ता अस्मात्संसाराद्भवन्ति गोपालो. १।१४
 यं हि न व्यथयन्त्येते भ. गी. २।१५
 यः कर्ता सोऽयं वै भूतात्मा करणैः
 कारयिताऽन्तःपुरुषः मैत्रा. ३।३
 यः कवित्वं निरातङ्कं भुक्तिमुक्ती च
 वाञ्छति । सोऽभ्यर्थ्यैतां दश-
 श्लोक्या नित्यं स्तौति सरस्वतीम् सरस्व. ३१
 यः कश्च शब्दो वागेव सा बृह. १।५।३
 यः कश्चिदात्मानमद्वितीयं जातिगुण-
 क्रियाहीनं... करतलमलकवत्सा-
 क्षादपरोक्षीकृत्य... दम्भाहङ्का-
 रादिभिरसंस्पृष्टचेता वर्तत एव-
 मुक्तलक्षणः स एव ब्राह्मण इति च. सू. ४. ९
 (अथ) यः कश्चिद्विद्वानपहतपाप्मा-
 ध्यक्षोऽवदातमनास्तिष्ठ आबुत्त-

चक्षुः सोऽन्तरात्मा गत्या बहि-
रात्मनोऽनुमीयते मैत्रा. ६।१
यः काममोहितः शूच्यां पुत्रमुत्पा-
दयेद्विजः । यावदुत्पाद्यते
भूमौ तावत्तिष्ठेत्सुदारुणे इतिहा. २४
यः कारणानि निखिलानि तानि
कालात्मयुक्तान्यधितिष्ठत्येकः ना. प. ९।२
[श्वेताश्व. १।३+
यः कालं ब्रह्मेत्युपासीत कालस्त-
स्यातिदूरमपसरति मैत्रा. ६।१४
यः कुं धरमाणः कुं धरतां कुं धरता-
मित्यबोचत् तां सानुमन्तो
विदधत्स्वतेजसा तस्मै..स्वाहा पारमा. ६।५
यः क्रौद्धव्येन क्रुद्धस्तिष्ठति सोऽति-
वाचं च दीक्षयति इतिहा. १०
यः परः स महेश्वरः [महाना. ८।१७
[ना. च. ता. १।२+ शु. र.उ. ३।१८
यः पश्यति तथाऽऽत्मानं भ.गी. १३।३०
यः पश्यति स पश्यति [भ.गी. ९।५+ १३।२८
यः पश्यतीन्द्रियविलेऽविवशः
प्रणवाख्यं प्रणेतारं...सोऽपि
प्रणवाख्यः प्रणेतार मैत्रा. ६।२५
यः पश्यतीमां हिरण्यवस्थात् मैत्रा. ६।१
यः पाति सोमममृतस्य नाभिं
कालातिगः पाति विश्वं सदैव २ देव्यु. २९
यः पादे, यो गन्तव्ये, यो विष्णौ,
यो नाड्यां...सोऽयमात्मा सुबालो. ५।१०
यः पादौ प्रोक्षति, यश्चक्षुषी, यश्च-
न्द्रमादित्यौ, यन्नाभिं तेन पृथिवी आचम. १।५
यः पायौ, यो विसर्जयितव्ये, यो
मृत्यौ, यो नाड्यां...सोऽयमात्मा सुबालो. ९।१३
यः पार्थिवानि विममे रजांसि ना.पू. ता. ४।४
[ऋ.मं. १।१५४।१+वा.सं. ५।१८+
[तै. सं. १।२।१३।३+ अथर्व. ७।२६।१
यः पिता स पुनः पुत्रो यः पुत्रः
स पुनः पिता यो. त. १३३
यः पिबेदमृतं विद्वान् सकलं
भद्रमश्नुते शांडि. १।७।४७

यः पुण्डरीकः परमान्तरात्मा
कर्माङ्गरूपं कमलं दधार ।
सासिष्वसन्तं सरसे रसाय स्वाहा पारमा. ७।८
यः पुनरेतत् त्रिमात्रेणोमित्येतेनैवा-
क्षरेण परं पुरुषमभिध्यायीत प्रश्नो. ९।५
यः पुनरेतं त्रिमात्रेण [मा.पा.] प्रश्नो. ५।५
(अथ) यः पुरुषः सोऽग्निः मैत्रा. २।८
यः पूजयति मां भक्त्या सोऽहमेव
न संशयः १ विल्वो. ३०
यः पूर्वं तपसो जातमद्भ्यः पूर्व-
मजायत । गुहां प्रविश्य तिष्ठन्तं
यो भूतेभिर्व्यतिष्ठत्, एतद्वैतत् कठो. ४।६
यः पृथिवीमन्तरे स चरन्त्यपृथिवी न वेद अध्यात्मो. १
यः पृथिव्यां तिष्ठन् पृथिव्या अन्तरो
यं पृथिवी न वेद..एष त आत्मा बृह. ३।७।३
यः प्रजानामेकराण्मातुषीणां मृत्युं
यजे प्रथमजामृतस्य [चित्यु. १।५।३+ तै.आ. ३।१।५।२
यः प्रणवमधीते स सर्वमधीते नृ. पू. ५।१९
यः प्रणवः स सर्वव्यापी [अ.शिरः. ३,४+ बटुको. १९
यः प्रणवः स उद्गीथः [छांदो. १।५।१+ मैत्रा. ६।४
यः प्रदद्याद्गवां सम्यक् फलानि च
विशेषतः..यावत्तत्पत्रकुसुमकन्द-
मूलफलानि च । तावद्वर्षसहस्राणि
शिवलोके महीयते शिवो. ७।९३
यः प्रयाति त्यजन् देहं भ. गी. ८।१३
यः प्रयाति स मद्भावं भ. गी. ८।५
यः प्रागादित्यात्सोऽकालोऽकलो-
ऽथ य आदित्याद्यः सकालः सकलः मैत्रा. ६।१५
यः प्राज्ञो विधरणः सर्वान्तरोऽक्षरः शुद्धः मैत्रा. ७।६
यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक
इद्राजा जगतो बभूव । य ईशे
अस्य द्विपदश्चतुष्पदः...तन्मे मनः.. २ शिवसं. ३३
यः प्राणपवनस्पन्दश्चित्तस्पन्दः स
एव हि । प्राणस्पन्दजये यतनः
कर्तव्यो धीमतोऽर्कैः अ. पू. ४।८९
यः प्राणभोगस्तं देवेभ्य आगायत् बृह. १।३।३
यः प्राणः स वायुः १ ऐत. ३।३।२
(अथ) यः प्राणापानयोः सन्धिः
स व्यानः छांदो. १।३।३

यः प्राणे तिष्ठन् प्राणादन्तरो यं प्राणो न वेद..	बृह. ३।७।१६
यः प्राणेन प्राणिति स त आत्मा सर्वान्तरः	बृह. ३।४।१
यः प्राणैः प्रतितिष्ठसि	प्रश्नो. २।७
यः प्राणो व्यानोऽपानः समान उदानः स शिरःपक्षसी पृष्ठ-पुच्छवानेषोऽग्निः	मैत्रा. ६।३३
यः शङ्खः स स्वयं विष्णुर्लक्ष्मीरूपो व्यवस्थितः	कृष्णोप. १६
यः शतरुद्रियमधीते सोऽग्निपूतो भवति	कैव. २।५
यः शतं च सहस्राणां सहस्रं ब्राह्म आचरेत् । एकस्मान्मन्त्रवित्पूतः सर्वमर्हति ब्राह्मणः	इतिहा. ४६
यः शब्दस्तदोमित्येतदक्षरं	मैत्रा. ६।२३
यः शरीरेन्द्रियादिभ्यो विहीनं सर्व-साक्षिणम् । पारमार्थिक-(परमार्थैक-)विज्ञानं सुखात्मानं स्वयम्प्रभम् । [ना. प. ६।१६+	वराहो. २।२९
यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य	भ.गी. १६।२३
यः शिवं शिवमित्येवं व्यक्षरं मन्त्र-मभ्यसेत् । एकाक्षरं वा सततं स याति परमं पदम्	शिवो. १।२१
यः शिवः स परं ब्रह्म तत्साम्रो-ऽन्त्यं पादं जानीयात् यो जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति परं ब्रह्मैव भवति	ग. पू. २।१
यः शुचिः प्रयतो भूत्वा [श्रीमू. १६+ ऋ.खि. ५।८७।१६	
यः शृणोति सकृद्वाऽपि ब्रह्मैव भवति स्वयम् (ध्रुवम्)	मैत्रे. ३।२५
यः श्राद्धानि कुरुतेऽसङ्गतानि न देवयानेन पथा स याति	इतिहा. १९
यः श्रीकामः शान्तिकामः...भास्करं भगवन्तमुपासीत	सूर्यता. १।८
यः श्रोत्रं संभावयितुं (वेद) संभावयितुमान्भवति	कौ. त. २।१
यः श्रोत्रे तिष्ठन् श्रोत्रादन्तरो यः श्रोत्रं न वेद	बृह. ३।७।१९

यः श्रोत्रे भोगस्तं देवेभ्य आगायत्	बृ. उ. १।३।५
यः श्रोत्रे यः श्रोतव्ये यो दिक्षु ...सोऽयमात्मा	सुबालो. ५।२
यः स ईश्वर इत्युक्तः सर्वज्ञत्वादि-भिर्गुणैः	सरस्व. ४१
यः सकृदुच्चारयति तस्य संसार-मोचनं भवति	अद्वयता. १३
यः सकृदुच्चारणः संसारविमोचनो भवति	द्वयोप. ८
यः सङ्कल्पं ब्रह्मेत्युपास्ते	छांदो. ७।४।३
यः सच्चिदानन्दाद्वैतैकचिदात्मा भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै नमोनमः	रामो. ता. ५।४८
यः सच्चरश्चासच्चरश्च न व्यथतेऽथो न रिष्यति	बृह. १।५।२०
यः सत्येनातिवदति	छांदो. ७।१६।१
यः सदा मुक्त एव सः	भ. गी. ५।२
यः सदाऽहरहर्जपति स वै ब्राह्मणो भवति (सूर्यमन्त्रं)	सूर्यो. ९
यः समः सर्वभूतेषु जीवितं तस्य शोभते	१ सं. सो. २।३९
यः समस्तार्थजालेषु व्यवहार्यपि निःस्पृहः (शीतलः) । परार्थेष्विव पूर्णात्मा स जीवन्मुक्त उच्यते	[महो. २।६२+ वराहो. ४।२७
यः स मामेति पाण्डव	भ.गी. १।१५५
यः सर्वज्ञः सर्वविद्यस्य ज्ञाममयं तपः । तस्मादेतद्ब्रह्म नाम रूपमन्त्रं च जायते	मुंड. १।१।९
यः सर्वज्ञः सर्वविद्यस्यैव महिमा भुवि । दिव्ये ब्रह्मपुरे ह्येष व्योम्न्यात्मा प्रतिष्ठितः	मुण्ड. २।२।७
यः सर्वज्ञः सर्वविद्यो यस्य..तस्माद्-त्रात्ररूपेण जायते जगदावलिः	रुद्रह. ३३
यः स सर्वेषु भूतेषु	भ. गी. ८।२०
यः सर्वव्यापी सोऽनन्तः [अ. शिरः. ३।४	बटुको. १९
यः सर्वाणि भूतान्यन्तरोयमयत्येष त आत्माऽन्तर्याम्यमृतः	बृह. ३।७।१५
यः सर्वान्देवानां शते ईशानीभिः	अ. शिरः. ३।५
यः सर्वान्देवानां शते...तस्मादुच्यते ईशानः	बटुको. २०

यः सर्वान् प्राणान्सम्भक्ष्य सम्भक्ष-
णेनाजः संसृजति । विसृजति
तीर्थमेके व्रजन्ति अ. शिरः. ३१५

यः सर्वेषु भूतेषु तिष्ठन् सर्वेभ्यो
भूतेभ्योऽन्तरो यः सर्वाणि
भूतानि न विदुः बृह. ३।७।१५

यः सर्वोपरमे काले सर्वानात्मन्यु-
पसंहृत्य स्वात्मानन्दसुखे
मोदते प्रकाशते वा स देवः द. मृ. २

यः सव्यं पाणि पादौ प्रोक्षति...
तेनाथर्वाङ्गिरसो... प्रीणाति सहवै. १५

यः सा ज्यसमिद्धिर्यजति स सर्वलभते गणप. १३

यः सावित्रं वेद, अहोनाहाश्चभ्यः सूर्यता. ३११

यः सुयुक्तोऽजस्रं चिन्तयति
तस्माद्विद्यया... चोपलभ्यते ब्रह्म मैत्रा. ४१४

यः सूक्ष्मान् सञ्चरमाणान्भावामा-
वान्भव्याभव्यान्कुर्वन्नात्मीय-
ममिती धुनोति धुरं वहिष्यसे स्वाहा पारमा. २।८

यः सूर्यः सोऽहमेव च सूर्यो. ६

यः सेतुरीजानानामक्षरं ब्रह्म यत्परम् कठो. ३।२

यः स्तनः पूर्वेपीतस्तं निपीड्य
मुदमभुते १ यो. त. १३१

यः स्तन्यं पूर्वं पीत्वाऽपि निष्पीड्य
च पयोधरान् २ योगत. ३

यः स्मरं ब्रह्मेत्युपास्ते यावत्स्मरस्य
गतं तत्रास्य यथा कामचारो
भवति छांदो. ७।१३।२

यः स्वजनान्नीलप्रीवो यः स्वजनान्हरिः नीलरु. ३।१

यः स्वयं लोकमवधारमवधारयन्स्वाहा पारमा. ६।१

यः स्वयं स्मृत्मात्मना गुप्तमनुसन्दि-
तानमचरं चरन्तस्वयंकीडं क्रीड-
यन्क्रीडान्तरमनुप्राविशत्स्वाहा पारमा. ६।२

यः स्वरूपपरिभ्रंशश्चेत्यार्थं चिति-
मज्जनम् । एतस्मादपरो मोहो
न भूतो न भविष्यति महो. ५।४

(अथ) या अक्षत्रापस्ताभिः पर्जन्यः बृह. २।२।२

(अथ) या अन्या आहुतयोऽन्त-
वत्यस्ताः कर्ममय्यो भवन्ति कौ. उ. २।५

या इषवो यातुधानानां ये वा
वनस्पतीनाम् । ये वाऽवेदेषु
शेरते तेभ्यः सर्वेभ्यो नमः नीलरु. २।११
[+वा. सं. १३।७+ तै. सं. ४।२।६।४

या इष्टका यावतीर्वा यथा वा कठो. १।१९

या उमा सा स्वयं विष्णुर्यो विष्णुः
स हि चन्द्रमाः रु. ह. ५

या ओषधयः सोमराज्ञीर्वहीः
शतविचक्षणाः । बृहस्पतिप्रसू-
तास्ता नो मुञ्चन्तवंहसः प्रा. हो. १।२

या ओषधीः सोमराज्ञीरितितिसृभि-
रन्नपत इति द्वाभ्यामनुमन्त्रयते प्रा. हो. १।१

या कनीनका तयाऽऽदित्यः... बृह. २।२।२

यक्ष्यमाणो वै भगवन्तोऽहमस्मि
यावदेकैकस्मा ऋत्विजे धनं
दास्यामि तावद्भगवद्भ्यो दास्यामि
वसन्तु भगवन्त इति छांदो. ५।११।९

याग-व्रत-तपो-दान-विधिविधान-
ज्ञानसम्भवो बन्धः । निरा. उ. २१

या गौर्वरिष्ठा सह सोर्धरित्री...
एजते स्वाहा पारमा. १०।१

या च प्रागात्मनो माया तथाऽन्ते
च तिरस्कृता । ब्रह्मवादिभिरु-
द्धीता सा मायेति विवेकतः वराहो. २।५१

याचितायाचिताभ्यां च भिक्षाभ्यां
कल्पयेत्स्थितम् (ति) १ सं. सो. २।७१

या जाग्रति महीयते, तां वैखरी-
माचक्षते गान्धर्वो. २

या ज्या व्यानः शास्या बृह. ३।१।१०

याज्ञवल्क्य अयज्ञोपवीती कथं
ब्राह्मण इति जाबालो. ९

(अथ ह) याज्ञवल्क्य आदित्यमण्डल-
पुरुषं प्रपच्छ मं. ब्रा. २।१

याज्ञवल्क्य किञ्चोतिरयं पुरुष इति बृह. ४।३।२

याज्ञवल्क्यस्त्वां.. अक्रता ३ इति (मा.) बृह. ३।१।१८

(अथ ह) याज्ञवल्क्योऽन्यद्वृत्त-
मुपाकरिष्यन् बृह. ४।५।१

याज्ञवल्क्यो मण्डलपुरुषं प्रपच्छ मं. ब्रा. ४।१

याज्ञवल्क्यो महामण्डलपुरुषं प्रपच्छ मं. ब्रा. ३।१

याज्ञवल्क्यो ह वै महामुनिरादि- त्यलोकं जगाम	मं. ब्रा. १११	यानि दुःखानि या तृष्णा दुस्सहा ये दुराधयः । शान्तचेतस्सु तत्सर्वं तमोऽर्केष्विव नश्यति	महो. ४।२९
या त इषुः शिवतमा शिवं वभूव ते धनुः । शिवा शरण्या या तव तया नो मृड जीवसे [नीलरु. १।७	+तै.सं. ४।५।१११	या नित्यं संवर्ते महीयते, तां पश्यन्तीमाचक्षते	गान्धर्वो. २
या तदभिमानं कारयति साऽविद्या यातयामं गतरसं	सर्वसारो. २ भ.गी. १७।१०	यानि पञ्चधा त्रीणि त्रीणि तेभ्यो न ज्यायः परमन्यदस्ति	छांदो. २।२१।३
याति नास्त्यत्र संशयः याति पार्थानुचिन्तयन्	भ. गी. ८।५ भ. गी. ८।८	यानि मम पूर्वजन्मोपाजितानि चक्षुःप्रतिरोधकदुष्कृतानि सर्वाणि निर्मूलय..	चक्षुषो. २ भ. गी. २।६९
या तिरश्ची निपद्यतेऽहं विधरणी इति तां त्वा घृतस्य धारया यजे	बृह. ६।३।१	या निशा सर्वभूतानां	
यातुधानाश्च रक्षांसि पिशाचा असुरास्तथा । एते हरन्ति व आर्द्धं दैवं यत्र निवर्तयेत्	इतिहा. ६१	यानि ह्येव जाग्रत्पश्यति तानि सुप्त इत्यत्रायंपुरुषः स्वयं ज्योतिर्भवति	बृह. ४।३।१४
या ते अग्ने यज्ञिया तनूस्तयेह्यारो- हात्मात्मानम् । अच्छा वसूनि कृण्वन्नस्मेनया पूरुणि	ना. प. ४।४२+	(अथ) यानीतराणि स्तोत्राणि तेष्वात्मनेऽन्नाद्यमागायेत्	बृह. १।३।२८
[तै. सं. ३।४।१०।५		यानूष्मणोऽधिदैवतमवोचाम मज्जा- नस्तेऽध्यात्मम्	३ ऐत. २।२।२ ३ ऐत. २।२।१
या ते तनूर्वाचि प्रतिष्ठिता या श्रोत्रे या च चक्षुषि । या च मनसि सन्तता शिवां तां कुरु मोत्कमीः	प्रश्नो. २।१२	यानेव हत्वा न जिजीविषामः यान्ति देवव्रता देवान्	भ. गी. २।६ भ. गी. ९।२५
या ते रुद्र शिवातनूरघोरा पाप- काशिनी [श्वेता. ३।५+	नीलरु. १।८+	यान्ति ब्रह्म सनातनम् यान्ति मयाजिनोऽपि माम्	भ. गी. ४।३१ भ. गी. ९।२५
[लिङ्गोप. १+वा.सं. १६।२+	तै.सं. ४।५।१११	(अतो) यान्यन्यानि वीयवन्ति कर्माणि यथाऽग्नेर्मन्थनमाजेः सरणं..तानि करोति	छांदो. १।३।५
यादृच्छिको भवेत्स भिक्षुः यादृच्छिको भवेद्यदृच्छालाभसन्तुष्टः सुवर्णादीन् परिग्रहेत् (यतिः)	प. हं. ८ ना. प. ३।८७	यान्यनवद्यानि कर्माणि, तानि सेवितव्यानि, नो इतराणि	तैत्ति. १।११।२ ३ ऐत. २।२।१
यादृशं द्रव्यमश्नाति सात्त्विकं राजसं तु वा । तादृशं गुणमाप्नोति गुणैः कर्मगतिं तथा	भवसं. ४।८	यान्यक्षराण्यवोचामाहानितानि यान्यक्षराण्यधिदैवतमवोचामा- स्थीनि तान्यध्यात्मम्	३ ऐत. २।२।२
यादृशा भक्तास्तादृशं सुखं तादृशो लीलाभावश्च भवेत्	सामर. ३०	(अथ) यान्यष्टाचत्वारिंशद्वर्षाणि तृतीयसवनम्	छांदो. ३।१६।५
या देवानां प्रभवा चोद्भवा च विश्वाधिपा सर्वभूतेषु गूढा । हिरण्यगर्भं जनयामास पूर्वं सा नो बुद्ध्या शुभया संयुज्जु	गुह्यका. ५६	यान्यस्माकं सुचरितानि, तानि त्वयोपास्यानि नो इतराणि	तैत्ति. १।११।२
या धनसनयस्ता नद्यः यानि खानि स आकाशः	छांदो. ३।१९।२ १ ऐत. ३।३।२	यान्येतानि देवजातानि गणश आख्यायन्ते वसवो रुद्रा आदित्या विश्वेदेवा मरुतइति	बृह. १।४।१२

यान्येतानि देवत्रा क्षत्राणीन्द्रो वरुणः सोमो रुद्रः पर्जन्यो यमो मृत्युरीशान इति	बृह. १।४।११
यान्सन्धीनधिदैवतमवोचाम पर्वाणि तान्यध्यात्मम्	३ ऐत. २।२।२
यान् सन्धीनवोचामाहोरात्राणां ते सन्धयः	३ ऐत. २।२।१
या परा सा परा गतिः	गान्धर्वो. ५
या पुरस्ताद्युज्जत ऋचोऽक्षरे परमे व्योमन्निति	२ प्रणवो. ५
या प्रतीतिरनागस्का तच्चि- ह्वास्मि सर्वगम्	अ. पू. ५।२२
या प्रत्यगदृष्टिभिर्जीवैर्व्ययमानानु- भूयते । ज्ञापिनी ज्ञप्तिरुक्तैका सा मां पातु सरस्वती	सरस्व. १५
या प्राणेन सम्भवत्यदितिर्देवता- मयी । गुहां प्रविश्य तिष्ठन्ती या भूतेभिर्यजायत	कठो. ४।७
या प्राणेन संविशति (मा. पा.)	कठो. ४।७
या बुद्धिर्गर्भमध्ये सा बुद्धिर्बाल्या- वस्था न भवति	अद्वैतो. २
या बुद्धिर्बाल्यावस्था भवति सा बुद्धिर्यौवनावस्था न भवति	अद्वैतो. २
या बुद्धिर्यौवनावस्था सा बुद्धि- र्युनावस्था न भवति	अद्वैतो. २
या भार्या (जननी हि सा) मातरेव हि याभिरादित्यस्तपति रश्मिभिस्ताभिः पर्जन्यो वर्षति	१ योगत. १३२ महाना. १७।१३
याभिरिदं धिन्युर्दाशुषः प्रजाः	वा. सं. १७
याभिर्विभूतिभिर्लोकान्	भ. गी. १०।१६
या (अदितिः) भूतेभिर्यजायत, एतद्वैतत्	कठो. ४।७
या मनसि सन्तता (मा. पा.)	प्रश्नो. २।१२
या मन्द्रा स्वरवती सा देवहूः	संहितो. १।२
याममात्रं तु यो नित्यमभ्यसेत्स तु कालजित्	१ यो.त. १२६
याममात्रं प्रतिदिनं योगी यत्नाद- तन्द्रितः	१ यो. त. ७२

याममात्रं वासुदेवं चिन्तयेत् कुम्भकेन यः । सप्तजन्मार्जितं पापं तस्य नश्यति योगिनः	त्रि. ब्रा. १४८
या माता सा पुनर्भार्या या भार्या मातरेव हि (जननी हि सा)	२ योगत. ४
[१ यो. त. १३२+ (अथ) यामिच्छेद्दधीतेति तस्या- मर्थं निष्ठाया मुखेन मुखः सन्धायापान्याभिप्राण्यात्	बृह. ६।४।११
(अथ) यामिच्छेन्न गर्भं दधीतेति तस्यामर्थं निष्ठाया...इत्यरेता एव भवति	बृह. ६।४।१०
यामिन्द्रसेनेत्याहुस्तां विद्यां ब्रह्म- योनिं सरूपामिहायुषे शरणं प्रपद्ये	नृ. पू. ३।४
यामिमां पुष्पितां वाचं	भ. गी. २।४२
यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्य- स्तवे । शिवां गिरित्र तां कुरु माहिःसीः पुरुषं जगत् [धेता. ३।६ + नीलरु. १।५ [+ वा.सं. १६।३+]	तै.सं. ४।५।११
यामेव कुमारस्यान्ते वाचमभाष- थास्तामेव मे ब्रूहि	छांदो. ५।३।६
याम्यकर्णान्तं यशस्विनी भवति यायावरा यजन्तो...ददतः प्रति- गृह्णन्तः शतसंवत्सराभिः क्रिया- भिर्यजन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते	शांडि. १।४।६ आश्रमो. २
या योदेति मनोनाम्नी वासना वासितान्तरा । तांतां परिहरे- त्प्राज्ञस्ततोऽविद्याक्षयो भवेत्	महो. ४।१०८
यावच्चित्तस्य गतं तत्रास्य यथा- कामचारो भवति	छांदो. ७।५।३
यावच्चोपाधिपर्यन्तं तावच्छ्रूष्ये- दुरुम् । गुरुबहुभार्यायां तत्पुत्रेषु च वर्तनम्	पैङ्गलो. ४।८
यावज्जीवति तावच्च दुःखैर्नानाविधैः प्लुतः । तन्तुकारणपक्षमौघैरास्ते कार्पासबीजवत्	भवसं. १।८
यावतः खलु पिण्डान् स प्राश्नाति हविषो नृचः । तावतः शूलान् ग्रसति प्राप्य वैवस्वतं यमम्	इतिहा. २६

यावती दृश्यकलना सकलेयं विलो-
क्यते । सा येन सुष्ठु सन्त्यक्ता
स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।५३
(अथ) यावतीयं त्रयी विद्या
यस्तावत्प्रतिगृहीयात्सोऽस्या
एतद्वितीयं पदमाप्नुयात् बृह. ५।१४।६
यावतीर्वै देवतास्ताः सर्वा वेदविदि
ब्राह्मणे वसन्ति तस्माद्ब्राह्मणे-
भ्यो वेदविद्भ्यो दिवे दिवे
नमस्कुर्याम्.. सहैव. १९
यावत्केवलसिद्धिः स्यात्तावत्सहित-
मभ्यसेत् योगकुं. १।२०
यावत् एनं प्रजायामुद्गीथं वेदिष्यते
परोवरीयो हैभ्यस्तावदस्मिँल्लोके
जीवनं भविष्यति छांदो. १।९।३
यावत्तेजसो गतं तत्रास्य यथाकाम-
चारो भवति छांदो. ७।११।२
यावत्प्रयत्नलेशोऽस्ति यावत्सङ्कल्प-
कल्पना । श्रेयस्त्वं मनसा प्राप्तं
तावत्तत्त्वस्य का कथा अमन. २।५६
यावत्यो वै कालस्य कलास्तावतीष्टु
चरत्यसौ यः कालं ब्रह्मे-
त्युपासीत मैत्रा. ६।१४
यावत्सङ्कल्पस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति यः सङ्कल्पं... छांदो. ७।४।३
यावत् सञ्जायते किञ्चित् भ. गी. १३।२७
यावत्सर्वं न सन्त्यक्तं तावदात्मा
न लभ्यते । सर्वसङ्गपरित्यागे
शेष आत्मेति कथ्यते अ. पू. १।४५
यावत्स्मरस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति यः स्मरं
ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१३।२
यावदनुदिशो यावदनुचन्द्रमा-
स्तावानस्य लोको भवति १ ऐत. १।७।५
यावदनुद्यौर्यावदन्वादित्यस्तावानस्य
लोको भवति १ ऐत. १।७।६
यावदनु पृथिवी यावदग्निस्तावा-
नस्य लोको भवति १ ऐत. १।७।२

यावदन्तरिक्षं यावदनुवायुस्तावानस्य
लोको भवति १ ऐत. १।७।३
यावदन्नस्य गतं तत्रास्य यथाकाम-
चारो भवति योऽन्नं ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।९।२
यावदन्वापो यावदनुवरुणस्तावा-
नस्य लोको भवति १ ऐत. १।७।६
यावदपां गतं तत्रास्य यथाकाम-
चारो भवति, योऽपो ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१०।२
यावदाकाशस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति य आकाशं.. छांदो. ७।१२।२
यावदाशया गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति य आशां
ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१४।२
यावदादहनश्चोर्ध्वमधस्तात्पावनं
भवेत् बृ. जा. २।८
यावदायुषं ब्रह्मलोकमभिसम्पद्यते
न च पुनरावर्तते छांदो. ८।१५।१
यावदितः पुरस्तादुदयति सूर्यः,
तावदितोऽमुं नाशय वनबु. १६०
(अथ) यावदिदं प्राणि, यस्तावत्
प्रतिगृहीयात्, सोऽस्या एत-
त्तृतीयं पदमाप्नुयात् बृह. ५।१४।६
यावदुन्मेषकालस्तावन्निमेषकालो
पर्वति त्रि.म. ना. ४।६
यावदुष्णं भवत्यन्नं तावद्भुजीतवाग्यतः इतिहा. ८१
यावदेकैकस्मा कृत्विजे धनं दास्यामि
तावद्भगवद्भ्यो दास्यामि छांदो. ५।११।५
यावदेतान्निरीक्षेऽहं भ. गी. १।२२
यावदेनो दीक्षामुपैति दीक्षित एतैः
सततं जुहोति सहैव. १२
यावदृष्टिर्भ्रुवोर्मध्ये तावत्काल-
भयं कुतः यो. च. ९१
यावद्भयानस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति यो ध्यानं
ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।६।२
यावद्वेतुफलावेशस्तावद्वेतुफलोद्भवः ।
क्षीणे हेतुफलावेशे नास्ति
हेतुफलोद्भवः अ. शां. ५५

यावद्धेतुफलादेशः संसारस्ताव-
 दायतः । क्षीणे हेतुफलावेशे
 संसारं न प्रपद्यते अ. शां. ५६
 यावद्धयस्मिच्छरीरे प्राणो वसति
 तावदायुः कौ. त. ३१२
 यावद्व्रियते सा दीक्षा [महाना. १८।१ + त्रिसुप. ४
 यावद्ब्रह्मस्य गतं तत्रास्य यथाकाम-
 चारो भवति यो बलं ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।८।२
 यावद्विन्दुः स्थितो देहे तावन्मृत्यु-
 भयं कुतः । यावद्ब्रह्मानभोमुद्रा
 तावद्विन्दुर्न गच्छति [ध्या. विं. ८४ + यो. चू. ५८
 यावद्वा मक्षिकायाः पत्रं
 तावन्तरेणाकाशः बृह. ३।३।२
 यावद्यावन्मुनिश्रेष्ठ स्वयं सन्त्यज्य-
 तेऽखिलम् । तावत्तावत्परा लोकोः
 परमात्मैव शिष्यते अ. पू. १।४४
 यावद्वाचो गतं तत्रास्य यथाकाम-
 चारो भवति, यो वाचं
 ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।२।२
 यावद्वायुः स्थितो देहे तावज्जीवो
 न मुञ्चति यो. चू. ९०।९१
 यावद्वा शक्यते तावद्भारयेज्जप-
 तत्परः । पूरितं रेचयेत्पश्चा-
 न्मकारेणानिलं बुधः जा. द. ६।५
 यावद्विलीनं मनो न तावद्वासनाक्षयः अ. पू. ४।७८
 यावद्विज्ञानस्य गतं तत्रास्य यथा-
 कामचारो भवति, यो विज्ञानं
 ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।७।२
 यावद्धै पुरुषः प्राणिति न ताव-
 द्भाषितुं शक्नोति कौ. त. २।५
 यावद्धै पुरुषो भासते न ताव-
 त्प्राणितुं शक्नोति कौ. त. २।५
 यावन्तस्तु कराद्गृष्टाः पतन्ति
 जलबिन्दवः । भूत्वा वज्राणि
 ते सर्वे पतन्ति ह्यसुरेषु वै । ततो
 विभावसुस्तेषां प्रीतात्मा-
 ऽऽप्यायते वरम् सन्ध्यो. १२, १३
 ६६

यावन्तीह वै भूतान्यन्नमदन्ति
 तावत् स्वन्तस्थोऽन्नमत्ति यो
 ह वै वेद मैत्रा. ६।१३
 यावन्तो देवास्त्वयि जातवेदस्ति-
 र्यथो घ्नन्ति पुरुषस्य कामान् बृह. ६।३।१
 यावन्तो वैश्वदेवस्य निविशुच्यन्ते बृह. ३।९।१
 यावन्न चित्तोपशमो न तावत्तत्त्व-
 वेदनम् । यावन्न वासनानाश-
 स्तावत्तत्त्वागमः कुतः अ. पू. ४।८०
 यावन्न तत्त्वविज्ञानं ताव-
 द्चित्तशमः कुतः अ. पू. ४।७९
 यावन्न तत्त्वसम्प्राप्तिर्न ताव-
 द्वासनाक्षयः अ. पू. ४।८०
 यावन्न लभ्यते शास्त्रं तावद्वा
 पर्यटेद्यतिः । यदा सैल्लभ्यते
 शास्त्रं तदा सिद्धिः करे स्थिता योगकुं. २।११
 यावन्नाम्नो गतं तत्रास्य यथाकाम-
 चारो भवति यो नाम
 ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१।५
 यावन्निश्चसितो जीवस्ताव-
 द्निष्कलतां गतः ब्र. वि. १९
 यावन्नोत्पद्यते सत्या बुद्धिर्नैतदहं
 यथा । नैतन्मम च विज्ञाय ह्यः
 सर्वमतिवर्तते आयुर्वे. २५
 यावन्मनसो गतं तत्रास्य यथा-
 कामचारो भवति यो मनो
 ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।३।२
 यावन्मनस्तत्र मरुत्प्रवृत्तिर्याव-
 न्मरुद्वापि मनोनिवृत्तिः अमन. २।२७
 यावन्ममेदमित्यास्था तावच्चित्ता-
 दिविभ्रमः अ. पू. ५।११
 यावमुष्य गेष्णौ तौ गेष्णौ
 यन्नाम तन्नाम छांदो. १।७।५
 यावर्णपद्वाक्यार्थस्वरूपेणैव वर्तते ।
 अनादिनिधनानन्ता सा मां
 पातु सरस्वती सरस्व. ९
 यावद्विज्ञस्य दैर्घ्यं स्यात्तावद्देवाश्च
 विस्तरः । लिङ्गतृतीयभागेन
 भवेद्देवाः समुच्छ्रयः शिवो. २।२

याऽवसानेऽस्य चतुर्थ्यर्धमात्रा सा
 सोमलोक ओङ्कारः नृ. पू. २।१
 याऽवसानेऽस्य चतुर्थ्यर्धमात्रा सा
 विद्युमतीसर्ववर्णापुरुषदेवत्या अ. शिखो. १
 यावन्त ह वा इमा वित्तस्य पूर्णा
 ददस्वर्गं लोकं जयति
 तावन्तं लोकं जयति सहवै. १८
 या वाक् सर्क तस्मादप्राणन्ननपान-
 नृचमभिव्याहरति छांदो. १।३।४
 यावानर्थ उदपाने भ. गी. २।४६
 यावानु वै रसस्तावानात्मा संहितो. ४।१
 यावान् यश्चास्मि तत्त्वतः भ. गी. १८।५५
 यावान्वा अयमाकाशस्तावानेपो-
 ऽन्तर्हृदय आकाशः छांदो. ८।१।३
 यावान् संवत्सरस्तमेतावतः कालस्य
 परस्तादसृजत बृह. १।२।४
 या वा प्रजा स प्राणः कौ. त. ३।३
 या वाऽस्या अध्यास्तनवस्ता अभि-
 ध्यायेदर्चयेन्निहुयात् मैत्रा. ४।६
 या वित्तैषणा सा लोकैषणा बृह. ३।५।१
 या वेदादिषु गायत्री सर्वव्यापि-
 महेश्वरी । ऋग्यजुःसामार्थैश्च
 तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २शिवसं. १९
 या वेदान्तार्थतत्त्वैकस्वरूपा
 परमार्थतः । नामरूपात्मना
 व्यक्ता सा मां पातु सरस्वती सरस्व. ५
 या वै वरदा स्वोपाया सुप्रसन्ना
 सुखयति सहस्रगुरुषान् लक्ष्म्यु. ५
 या वै शिवा भगवती अणिमा-
 सिद्धिस्तस्यै वै नमोनमः आथ. द्वि. २
 या वै शिवा भगवती अणिमा-
 सिद्ध्यादिदशकंतस्यैवै नमोनमः आथ. द्वि. १
 या वै शिवा भगवती ईशित्वसि-
 द्धिस्तस्यै वै नमो नमः आथ. द्वि. ५
 या वै शिवा भगवती प्राकाम्यसि-
 द्धिस्तस्यै वै नमो नमः आथ. द्वि. ७
 या वै शिवा भगवती भुक्तिसिद्धि-
 स्तस्यै वै नमो नमः आथ. द्वि. ८

या वै शिवा भगवती महिमासि-
 द्धिस्तस्यै वै नमो नमः आथ. द्वि. ४
 या वै शिवा भगवती लघिमासि-
 द्धिस्तस्यै वै नमोनमः आथ. द्वि. ३
 या वै शिवा भगवती वशित्व-
 सिद्धिस्तस्यै वै नमोनमः आथ. द्वि. ६
 या वै ता इमाः प्रजास्तिस्रो अत्या-
 यमायन् १ ऐत. १।१।३
 या वै विष्णुं पालने सन्नियुक्ते रुद्रं
 देवं संहतौ चापि गुह्या । तां वै
 देवीमात्मबुद्धिप्रकाशां मुमुक्षुर्वै
 शरणमहं प्रपद्ये गुह्यका. ७२
 या वै सा गायत्रीयं पृथिव्यसा*
 हीद*... (मा.) छांदो. ३।११।२
 या वै सा गायत्रीयं वाव सा येयं
 पृथिव्यस्यां* हीद* सर्वं भूतं
 प्रतिष्ठितमेतामेव नातिशीयते छांदो. ३।११।२
 या वै सा पृथिवीयं वाव सा यदि-
 दमस्मिन्पुरुषे शरीरमस्मिन्हीमे
 प्राणाः प्रतिष्ठिता एतदेव नाति-
 शीयन्ति छांदो. ३।१२।३
 या वै सा मूर्तिरजायताऽन्नं वै तत् २ ऐत. ३।२
 या व्याहृतिराहुतिर्यदस्य विज्ञानं
 तज्जुहोति [महाना. १८।१+ त्रिसुप. ४
 या शक्तिस्तद्वशाद्ब्रह्म विकृतत्वेन
 भासते । अत्राप्यावृत्तिनाशेन
 विभाति ब्रह्मसर्गयोः सरस्व. ४६
 या शतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि ।
 तस्यास्ते देवीष्टके विधेम हविषा
 वयम् [महाना. ४।३+ वनदु. १५७
 [+ वा. सं. १३।२१+ तै.मं. ४।२।१।२
 याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो
 वप । अवतत्य धनुस्त्व सह-
 खाश्च शतेषुधे [नीलरु. २।५+ वा.सं. १६।९
 [+ तै. सं. ४।५।१।३
 याश्च देवता एतस्यां प्रतिषसन्त्ये-
 ताभ्यश्च नमो नमः सहवै. २४
 याश्च मृत्योः प्राणवत्यस्ताभ्यो
 नमो नमस्तेनैतं मृडयत २. अ. मा. ५

या श्रद्धा धारणा मेधा वाग्देवी
विधिवल्लभा । भक्तजिह्वाग्रसदना
शमादिगुणदायिनी सरस्व. २९

या साङ्गोपाङ्गवेदेषु चतुर्वर्णैव
गीयते । अद्वैता ब्रह्मणः शक्तिः
सा मां पातु सरस्वती सरस्व. ७

या सा तृतीया मात्रा ईशान-
देवत्या कपिला वर्णेन यस्तां
ध्यायते नित्यं स गच्छेद्देशानपदं
[अ. शिरः. ३।१०+ २ प्रणवो. १३

या सा द्वितीया मात्रा विष्णु-
देवत्या कृष्णा वर्णेन यस्तां
ध्यायते नित्यं स गच्छे-
द्वैष्णवं पदं [२ प्रणवो. १३+ अ. शिरः. ३।१०

या सा प्रथमा मात्रा ब्रह्मदेवत्या
रक्ता वर्णेन यस्तां ध्यायते
नित्यं स गच्छेद्ब्राह्मं पदम् २ प्रणवो. १३

या सार्धचतुर्थी मात्रा सर्वदेवत्या
व्यक्तीभूता खं विचरति शुद्ध-
स्फटिकसन्निभा वर्णेन यस्तां
ध्यायते नित्यं स गच्छेत्पद-
मनामकम् २ प्रणवो. १३

या साऽर्धचतुर्थी मात्रा सर्वदेवत्या-
ऽव्यक्तीभूता खं विचरति...
यस्तां ध्यायते नित्यं स गच्छेत्
पदमनामयम् अ. शिरः. ३।१०

यास्तिस्रो रेखाः सदनाभि भूखी-
स्त्रिविष्टपास्त्रिगुणास्त्रिप्रकाराः ।
एतत्रयं पूरकं पूरकाणां मन्त्री
प्रथमे मदनो मदन्या त्रिपुरो. १+

यास्ते सोम प्रजावत्सोमिसो अहं त्रिसुप. १

[महाना. १२।१+

यास्ते सोम प्राणाः स्ताञ्जुहोमि त्रिसुप. १

[+महाना. १२।१

याऽस्य तृतीयारेखा साऽऽहवनीयो
मकारस्तमो द्यौर्लोकः परमात्मा
ज्ञानशक्तिः सामवेदस्तृतीयसवनं
महादेवो देवतेति [का. रुद्रो. ४+ जाबाल्यु. ८

याऽस्य (भस्मनः) द्वितीया रेखा
सा दक्षिणाग्निरुकारः सत्त्व-
मन्तरिक्षमन्तरात्माचेच्छाशक्ति-
र्यजुर्वेदो माध्यन्दिनं सवनं
सदाशिवो देवतेति का. रुद्रो. ४

याऽस्य द्वितीया रेखा सा दक्षिणा-
ग्निः...माध्यन्दिनसवनं विष्णु-
देवो देवतेति जाबाल्यु. ८

याऽस्य प्रथमा रेखा सा गार्हपत्य-
श्वाकारो रजो भूर्लोकः स्वात्मा
क्रियाशक्तिर्ऋग्वेदः प्रातस्सवनं
महेश्वरो देवतेति का. रुद्रो. ४

याऽस्य प्रथमा रेखा सा गार्हपत्यः
...प्रजापतिर्देवो देवतेति जाबाल्यु. ८

या स्वप्ने महीयते, तां मध्यमा-
माचक्षते गान्धर्वो. २

या स्वच्छा समता शान्ता जीव-
न्मुक्तव्यवस्थितिः । साक्ष्यवस्था
व्यवहृतौ सा तुर्या कलनोच्यते अ. पू. १।१०८

या हुता अतिनेदन्ते पितृलोकमेव
ताभिर्जयत्यतीव हि पितृलोकः बृह. ३।१।८

या हुता अधिशेते मनुष्यलोकमेव
ताभिर्जयत्यध इव हि मनुष्यलोकः बृह. ३।१।८

या हुता उज्ज्वलन्ति या हुता अति-
नेदन्ते या हुता अधिशेते किं
ताभिर्जयतीति बृह. ३।१।८

या हुता उज्ज्वलन्ति देवलोकमेव
ताभिर्जयति दीप्यत इव हि
देवलोकः बृह. ३।१।८

या ह्येता हृदयस्य नाड्यस्ताः पिङ्ग-
लस्याग्निमनस्तिष्ठन्ति छांदो. ८।६।१

या ह्येव पुत्रैषणा सा वित्तैषणा
यावित्तैषणासालोकैषणा उमे
ह्येते एषणे एव भवतः [बृह. ३।५।१+ ४।४।२२

यां कल्पयन्ति नोऽरयः क्रूरां कृत्यां
वधूमिव । तां ब्रह्मणे च निर्णुमः
प्रत्यकर्तारमृच्छतु वनदु. १२८

यां गामुशन्तीमुशन्नभिपूर्णां...
वरदाय पित्रे स्वाहा पारमा. ६।७

(अथ) यां चतुर्थी जुहुयात्तां जुहुयात्समानाय स्वाहेति समानस्तृप्यति	छांदो. ५।२२।१
यां तु कुमारस्यान्ते वाचमभाषथा- स्तां मे ब्रूहीति	बृह. ६।२।५
(अथ) यां तृतीयां जुहुयात्तां जुहुयादपानाय स्वाहेत्य- पानस्तृप्यति	छांदो. ५।२१।१
यां त्वमापः सत्यश्रुतिर्वतासित्वादृङ्क्षो भूयान्नचिकेतः प्रष्टा	कठो. २।९
(अथ) यां द्वितीयां जुहुयात्तां जुहुयाद्व्यानाय स्वाहेति व्यान- स्तृप्यति	छांदो. ५।२०।१
(अथ) यां पञ्चमीं जुहुयात्तां जुहुयादुदानाय स्वाहेत्युदान- स्तृप्यति	छांदो. ५।२३।१
यां यामहं मुनिश्रेष्ठ संश्रयामि गुणाश्रयम् । तांतांकृन्ततिमे तृष्णा तन्त्रीमिव कुमूषिका	महो. ३।२२
यां यां वासनां प्राप्नोति तं तं लिङ्गशरीरं प्राप्नुवन्नास्ते	सामर. १००
यां यां वासनामात्मा विलापयमानो भवति तत्तद्वावेन तत्तद्विद्धं विलीयमानं भवति	सामर. १०२
यां विदित्वाऽखिलेवन्धेनिर्मथ्यांखिल- वर्त्मना । योगी याति परं स्थानं सा मां पातु सरस्वती	सरस्व. २१
याः प्राच्यः स्यन्दन्ते स उद्गीथो याः प्रतीच्यः स प्रतिहारः समुद्रो निधनम्	छांदो. २।४।१
याः फलिनीर्या अफला अपुष्पा याश्च पुष्पिणीः [प्रा. हो. १।३ क्र. मं. १०।९७।१९ [वा. सं. १२।८९	
युक्त आसीत् मत्परः [भ. गी. २।६१+	६।१४
युक्त इत्युच्यते तदा	भ. गी. ६।१८
युक्त इत्युच्यते योगी	भ. गी. ६।८
युक्तचेष्टस्य कर्मसु	भ. गी. ६।१७
युक्तस्वभावबोधस्य	भ. गी. ६।१७
युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा	भ. गी. ५।१२

युक्तं युक्तं त्यजेद्वायुं युक्तं युक्तं च (प्र) पूरयेत् । युक्तं युक्तं प्रव- ध्नीयादेवं सिद्धिमवाप्नुयात्	शांडि. १।७।७
[यो. च. ११९+	
युक्तात्मानः सर्वमेवाविशन्ति	मुण्ड. ३।२।५
युक्ताहारविहारस्य	भ. गी. ६।१७
युक्तेन मनसा वयं देवस्य सवितुः सवे । सुवर्गेयाय शक्त्या..	श्वेता. २।२
युक्तो मन्येत तत्त्ववित्	भ. गी. ५।८
युक्त्या वै चरतो ज्ञस्य संसारो गोष्पदाकृतिः	महो. ६।९
युक्त्या श्रुत्या स्वानुभूत्या ज्ञात्वा सार्वत्म्यमात्मना । (स्वात्म- न्येव सदा स्थित्या मनो नश्यति योगिनः ।)	अध्यात्मो. ४
युक्त्वाय मनसा देवान् सुवर्त्यतो धियां दिवम् । बृहज्ज्योतिः करि- ष्यतः सविता प्रसुवाति तान्	श्वेता. २।३
युगपत्सम्भवे यस्मादसम्बन्धो विषाणवत्	अ. शां. १६
युजे वां ब्रह्म पूर्णं नमोभिर्विश्लो- कायन्ति पथ्येव सुराः	श्वेता. २।५
युज्यते नात्र संशयः	भ. गी. १०।७
युज्यते वेष्टनं वायोराकाशस्य च खण्डनम् । ग्रन्थनं च तरङ्गा- णामास्था नायुषि युज्यते	महो. ३।११
युज्यन्ते हास्मै सर्वाणि भूतानि श्रेष्ठयाय युज्यते मन उत युज्यते धियो विप्रा	बृह. ५।१३।२
विप्रस्य बृहतो विपश्चितः	श्वेता. २।४
युज्यतो योगमात्मनः	भ. गी. ६।१९
युज्यन्ते सदाऽऽत्मानं [भ. गी.	६।१५+६।२८
युज्जानः प्रथमं मनस्तत्त्वाय सविता धियः	श्वेता. २।१
युज्जीत प्रणवे चेतः प्रणवो ब्रह्म निर्भयम् । प्रणवे नित्ययुक्तस्य न भयं विद्यते कचित्	आगम. २५
युद्धाय कृतनिश्चयः	भ. गी. २।३७
युद्धे चाप्यपलायनम्	भ. गी. १८।४३

युद्धेन पौरुषेण च तं हेन्द्र उवाच
 प्रतर्दन वरं ते ददानीति कौ. त. ३।१
 युद्धे प्रियचिकीर्षवः भ. गी. १।२३
 युद्धयस्व जेताऽसि रणे सपत्नान् भ. गी. १।१३४
 युद्धयस्व विगतज्वरः भ. गी. ३।३०
 युधामन्युश्च विक्रान्तः भ. गी. १।६
 युनक्ति युञ्जते वाऽपि तस्माद्योग
 इति स्मृतः मैत्रा. ६।२५
 युयुत्सुं समुपस्थितम् भ. गी. १।२८
 युयुधानो विराटश्च भ. गी. १।४
 युवतिभगगतं विन्दुमूर्ध्वं नयन्ति...
 नैतेषां देहसिद्धिः अमन. २।३१
 युवमस्मासु नियच्छतम् ।
 प्र प्र यज्ञपतिं तिर चित्त्यु. ११।१२
 युवा भवति वृद्धोऽपि सततं मूल-
 बन्धनात् ध्या. वि. ७४
 युवा यौवनवृत्तेषु दुःखितेषु
 सुदुःखीः अ. पू. २।३०
 युवा सुवासाः [अरुणो. १+ क्र. मं. ३।८।४
 युवा स्यात्साधु-युवाध्यायकः तैत्ति. २।८
 युवैव धर्मशीलः स्यादनिमित्तं
 हि जीवितम् भवसं. १।४१
 यूतश्च परदारादि दारिद्र्यं च कुटु-
 म्बिनः । पुत्रदुःखस्य नास्त्यन्तो
 धनी चेन्मित्रयते तदा याज्ञव. २०
 ये अन्यधर्मरहिता अन्यासक्तिरहि-
 तास्ते तन्मण्डलं न प्राप्नुवन्ति सामर. ७५
 ये अन्योपासका भक्ता आनन्दे-
 नाश्रिताः कर्मजडाः कर्मकाण्डो-
 पासका एव ते सामर. ७५
 ये अर्वागुन वा पुराणे वेदं विद्वां-
 समभितो वदन्ति । ते परि-
 वदन्ति सर्वे अग्निं द्वितीयं तृतीयं
 च हंसमिति [सहस्रै. १९+ अथर्व. १०।८।१७
 [+तै. आ. २।१५।१
 ये अहोरात्रे ते दर्शपूर्णमासौ त्रिसुप. ४
 [महाना. १।८।१+
 ये ऋतवस्ते पशुबन्धाः [महाना. १।८।१+त्रिसुप. ४

ये कण्ठलघ्नतुलसीनलिनाक्षमालाः..
 श्रीवैष्णवा भुवनमाशु पवित्रयन्ति सुदर्श. १३
 ये कर्मणा देवानपियन्ति तैत्ति. २।८।१
 ये केचन जगद्वावास्तानविद्यामया-
 न्विदुः । कथं तेषु किलात्मज्ञस्य-
 क्ताविद्यो निमज्जति वराहो. ३।२८
 ये केचनैते ते सर्वेऽप्यज्ञानिनः स्वसंवे. ३
 ये केचास्मच्छ्रेयांसो ब्राह्मणाः, तेषां
 त्वयाऽऽसने न प्रश्वसितव्यम् तैत्ति. १।११।३
 ये के चोभयादतः चित्त्यु. १२।९
 ये ग्राम्याः पशवो विश्वरूपाः चित्त्यु. ११।११
 [+अथर्व. २।३४।४ तै. आ. ३।११।१२
 ये च सन्तानजा दोषा ये दोषा देह-
 सम्भवाः । प्रैषाग्निर्निर्देहेत्सर्वास्तु-
 पाग्निरिव काञ्चनम् १ सं.सो. २।८
 (अथ) ये चान्ये ह नित्यप्रमुदिताः...
 तैः सह न संवसेत् मैत्रा. ७।८
 (अथ) ये चान्ये ह पुरयाजका
 अयाज्ययाजकाः... तैः सह न
 संवसेत् मैत्रा. ७।८
 (अथ) ये चान्ये ह यक्षराक्षस-
 भूतगणपिशाचोरगग्रहादी-
 नामर्थं पुरस्कृत्य शमयाम
 इत्येवं युवाणाः... तैः सह
 न संवसेत् मैत्रा. ७।८
 (अथ) ये चान्ये ह वृथाकपाय-
 कुण्डलिनः... तैः सह न संवसेत् मैत्रा. ७।८
 (अथ) ये चान्ये ह वृथातर्क-
 दृष्टान्तकुहकेन्द्रजालैर्विद्वेकेषु
 परिस्थानुमिच्छन्ति तैः सह
 न संवसेत् मैत्रा. ७।८
 ये चाप्यक्षरमव्यक्तं भ. गी. १२।१
 ये चास्य ऋत्विजः पूर्ववद्वृणीत्वा
 सर्वास्तांश्च वैश्वानरेऽग्नीर्निर्वपेत्
 सर्वस्वं दद्यात् कठश्रु. ३
 ये चास्य विपमा केचिद्वि-
 सूर्यादयो ग्रहाः । ते चास्य सौम्या
 जायन्ते शिवाः सुखकराः सदा सन्ध्यो. ८

(अथ) ये चास्येह जीवा ये च
 प्रेता यच्चान्यदिच्छन्न लभते
 सर्वे तदत्र गत्वा विन्दते छांदो. ८।३।२
 ये चैव सात्त्विका भावाः भ. गी. ७।१२
 ये जनाः पर्युपासते भ. गी. ९।२२
 ये तत्र ब्राह्मणाः समदर्शिनः,
 युक्ता व्यायुक्ता अलक्ष्णा
 धर्मकामाः स्युः, यथा ते तत्र
 वर्तेरन्, तथा तत्र वर्तेयाः तैत्ति. १।११।४
 ये तद्विदुरमृतास्ते भवन्त्यथेतरे
 दुःखमेवापियन्ति बृह. ४।४।१४
 ये तपःक्षीणदोषास्ते नैव पश्यन्ति
 भाविताम् गुह्यका. ३५
 ये तां विदुस्त इमे समासते
 गुह्यका. ५३
 येऽतिरम्याण्यरण्यानि.. विहाया-
 तिरता कामे..ते दैवमोहिताः शिवो. ७।१२९
 ये तु ज्ञानिनो भवन्ति ये तत्त्वज्ञानि-
 नश्च तैस्तेषां को विशेषः स्वसंवे. ३
 ये तु धर्म्यामृतमिदं भ. गी. १२।२०
 ये तु मोहार्णवात्तीर्णास्तैः प्राप्तं
 परमं पदम् महो. ५।४१
 ये तु विद्यार्थविज्ञाने विद्वांस इति
 कीर्तिताः । आत्मतत्त्वं न
 जानन्ति दर्वी पाकरसं यथा अमन. २।१००
 ये तु वृत्ति विज्ञानन्ति ज्ञात्वा वै
 वर्धयन्ति ये । ते वै सत्पुरुषा
 धन्या वन्द्यास्ते भुवनत्रये
 ते. विं. १।४४
 ये तु सर्वाणि कर्माणि भ. गी. १२।६
 ये तु सूत्रविदो लोके ते च
 यज्ञोपवीतिनः परब्र. १३
 ये तेऽष्टौ ग्रहा अष्टावतिग्रहाः
 कतमे त इति बृह. ३।२।१
 ये ते सहस्रमयुतं पाशा मृत्यो
 मर्त्याय हन्तवे । तान्यज्ञस्य
 मायया सर्वानवयजामहे
 [महाना. १३।१९९+
 येऽत्यायंस्ते पराबध्वुः
 ये त्वक्षरमनिर्देश्यं
 ये त्वेतदभ्यस्यन्तः

ये दर्भे हस्ते गृह्णन्ति, ते तं रसं
 न प्राप्नुवन्ति सामर. ७५
 ये देवा अन्तरिक्षपदस्तेभ्यो नमो..
 अ. मा. ५
 ये देवा दिविपदस्तेभ्यो नमो भगव-
 न्तोऽनुमदन्तु शोभायै... अ. मा. ५
 ये देवाः पृथिवीपदस्तेभ्यो नमो
 भगवन्तोऽनुमदन्तु शोभायै... अ. मा. ५
 ये द्विषन्ति विरुपाक्षं ते द्विषन्ति
 जनार्दनम् । ये रुद्रं नाभिजा-
 नन्ति ते न जानन्ति केशवम् रुद्रह. ७
 येन कर्माणि प्रचरन्ति धीरा यतो
 वाचा मनसा चारु यन्ति
 ...तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. २
 येन कर्माण्यपसो मनीषिणो यज्ञे
 कृण्वन्ति विदग्धेषु धीराः...
 तन्मे मनः [१ शिवसं. २+ २ शि. सं. ३
 येन केन प्रकारेण सुखं धैर्यं च
 जायते । तत्सुखासनमित्युक्त-
 मशक्तस्तत्समाश्रयेत् जा. द. ३।१२
 येन केनाक्षरेणोक्तं येन केन वि-
 निश्चितम् । येन केनापि गदितं
 येन केनापि मोदितम् ॥...सर्वं
 मिथ्येति निश्चिनु [ते. विं. ५।५६-५८
 येन केनापि तेजसा तत्स्वगृह्योक्तं
 मार्गेण प्रतिष्ठाप्य...वर्हि सोमाय
 स्वाहेति मन्त्रेण ततस्ति लव्रीहिभिः
 साज्यैर्जुहुयात् भस्मजा. १।२
 येन केनासनेन सुखधारणं भवत्य-
 शक्तस्तत्समाचरेत् शांडि. १।३।१२
 येन चक्षुरपि पश्यति । तदेव ब्रह्म
 त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते केनो. १।७
 येन जातानि जीवन्ति यत्प्रयन्त्य-
 भिसंविशन्ति । तं मामेव विदि-
 त्वोपासीत भस्मजा. २।५
 येन जातानि जीवन्ति । यत्प्रयन्त्य-
 भिसंविशन्ति । तद्विजिज्ञासस्व तैत्ति. ३।१
 येन तपसा शिवः शिवोऽभूत् तत्र
 रुद्रशिवपुष्करिण्यां ये मज्जनं
 कुर्वन्ति ते तां लीलां प्राप्नुवन्ति सामर. ५०

येन ते संसारिण आत्मना विरागाएव श्रीवि.ता.४।१
 येन त्रितो अर्णवात्रिर्बभूव...
 तेनाहं ज्योतिषा ज्योतिरान-
 शान आक्षि सहवै. ४
 येन दक्षिणाभिमुखः शिवोऽपरो-
 क्षीकृतो भवति तत्परमरहस्य-
 शिवतत्त्वज्ञानम् द. मू. १
 येन देवा यान्ति येन पितरो येन
 ऋषयः परमपरं परायणं च अ.शिरः. ३।११
 येन द्यौः पृथिवी चान्तरिक्षं...
 येनेदंजगद्व्याप्तं प्रजानां तन्मे मनः २ शिवसं. ९
 यन द्वारेण गन्तव्यं ब्रह्मद्वारमना-
 मयम् । मुखेनाच्छाद्य तद्द्वारं
 प्रसुप्ता परमेश्वरी यो. चू. ३७
 येन धर्ममधर्मं च मनोमननमीहितम् ।
 सर्वमन्तः परित्यक्तं स जीव-
 न्मुक्त उच्यते महो. २।५२
 येन प्रकाशते विश्वं यत्रैव प्रविलीयते ।
 तद्ब्रह्म परमं शान्तं तद्ब्रह्मास्मि.. पञ्चप्र. २०
 येन प्रजापतिः प्रजाः पर्यगृह्णीता-
 रिष्ट्यै तेन त्वा परिगृह्णामि कौ. त. २।११
 येन प्राणः प्रणीयते, तदेव ब्रह्मत्वं विद्धि केनो. १।९
 येन भूवरसिद्धिः स्याद्भूचराणां
 जये क्षमः १ यो.त. ५९
 येन भूतान्यशेषेण भ.गी. ४।२५
 ये नमस्यन्ति गोविन्दं ते नमस्यन्ति
 शङ्करम् । येऽर्चयन्ति हरिं
 भक्त्या तेऽर्चयन्ति वृषध्वजम् रुद्रह. ६
 येनमात्रामात्राविभजते सा संहिता ३ ऐत. १।५।२
 येन मासुपयान्ति ते भ.गी. १०।१०
 येन मार्गेण गन्तव्यं ब्रह्मस्थानं
 निरामयम् । मुखेनाच्छाद्य
 तद्द्वारं प्रसुप्ता परमेश्वरी ध्या. वि. ६५
 येन मार्गेण गन्तव्यं तद्द्वारं मुखेना-
 च्छाद्य प्रसुप्ताकुण्डलिनी कुटिला-
 कारा सर्पवद्वेष्टिता भवति शांडि. १।७।३७
 येन यज्ञस्तायते सप्तहोता
 तन्मे मनः.. [१शिवसं.४+ २ शि. सं. १
 येन यत्र कृतं कर्म स तत्रैव प्रजायते शिवो. ७।११०

येन यमस्य निधिनाचरामि सहवै. ४
 येन रुद्रेण जगदूर्ध्वं धारितं, पृथिवी
 द्विधा त्रिधा धर्ता धारिता नागा
 येऽन्तरिक्षे तस्मै रुद्राय नमोनमः अ. शिरः. ३।१३
 येन रूपं रसं गन्धं... एतेनैव
 विजानाति किमत्र परिशिष्यते कठो. ४।३
 येनर्तवः पञ्चधोत कूपाः चित्त्यु. १।१५
 येन लोकास्तुष्टा भवन्ति गोपालो. १।१४
 येन वागभ्युद्यते । तदेव ब्रह्मत्वं विद्धि केनो. १।५
 येन वा पश्यति येन वा शृणोति
 येन वा गन्धानाजिघ्रति येन
 वा वाचं व्याकरोति येन वा
 स्वादु चास्वादु च विजानाति २ ऐत. ५।१
 येनवैताः शिरा अनुव्याप्ता एष स व्यानः मैत्रा. २।७
 येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् भ.गी. ३।२
 येन श्रोत्रमिदं श्रुतम् । तदेव
 ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते केनो. १।८
 येन सम्यक्परिज्ञाय हेयोपादेय-
 मुज्झता । चित्तस्यान्तेऽपि
 चित्तं जीवितं तेन शोभते १सं.सो. २।४१
 येन सर्वमिदं ततम् [भ.गी. २।१७+ १।८।४६
 येन सर्वमिदं प्रकाशितम् । कोऽन्य-
 स्तस्मात्परः स्वसंवे. ४
 येन सर्वमिदं प्रोतं पृथिवी चान्त-
 रिक्षं च द्यौश्च दिशश्चावान्तर-
 दिशश्च स वै सर्वमिदं जगत् महाना. १।७।१४
 येन सर्वमिदं प्रोतं सूत्रे मणिगणा
 इव । तत्सूत्रं धारयेद्योगी
 योगवि-(द्वाहणोयतिः) चत्त्व-
 (दर्शनः) दर्शिवान् ब्रह्मो. ८
 [ना. प. ३।७९+ परब्र. १०
 येन सूर्यं तमसो निर्मुमोच सहवै. ४
 येन स्यात्तेनेदं एवातोऽन्यदातं बृह. ३।५।१
 येन स्वराः स्वरं विजानाति येन
 मात्रा मात्रां विभजते सा संहितेति ३ ऐत. १।५।२
 येनाक्रमन्त्यृषयो ह्याप्तकामा यत्र
 तत्सत्यस्य परमं निधानम् मुण्ड. ३।१।६
 येनाक्षरं पुरुषं वेद सत्यं प्रोवाच
 तां तस्वतो ब्रह्मविद्याम् मुण्ड. १।२।१३

येनाचिरात्सर्वपापं व्यपोह्य
 परात्परं पुरुषमुपैति विद्वान् सदानं. ८
 येनात्मैवात्मना जितः भ. गी. ६।६
 येनायं च लोकः परश्च लोकः
 सर्वाणि च भूतानि सन्दृश्यानि
 भवन्ति बृह. ३।७।१
 येनावृतं खं च दिवं महीं च येना-
 दित्यस्तपति तेजसा भ्राजसा च महाना. १।३
 येनावृतं नित्यमिदं हि सर्वं ज्ञः
 कालकालो गुणी सर्वविद्यः ।
 तेनेशितं कर्म विवर्तते. इ श्वेता. ६।२
 येनाश्रुतं श्रुतं भवत्यमतं मतम-
 विज्ञातं विज्ञातमिति कथं नु
 भगवः स आदेशो भवतीति छांदो. ६।१।३
 येनासनं विजितं जगत्रयं तेन
 विजितं भवति शांडि. १।३।१३
 येनासावमृतीभूत्वा मोक्षी भवति ।
 तस्मादविमुक्तमेव निषेवेत ।
 अविमुक्तं न विमुञ्चेत्
 [रामो. १।१+ तारसा. १।१
 येनासावमृतीभूत्वा सोऽमृतत्वं
 च गच्छति नृ. पू. १।७
 येनासौ गच्छते मार्गं प्राणस्तेन हि
 गच्छति । अतः समभ्यसेन्नित्यं
 सन्मार्गगमनाय वै अ. ना. २६
 येनाहं नामृता स्यां किमहं तेन कुर्यां बृह. २।४।३
 येनाहुर्मनो मतम् । तदेव ब्रह्मत्वं विद्धि केनो. १।५
 येनेक्षते शृणोतीदं जिघ्रति व्याक-
 रोति च । स्वाद्वस्वादु विज्ञानाति
 तत्प्रज्ञानमुदीरितम् शु. र. ३।१
 येनेदमन्नं पच्यते यदिदमद्यते तस्यैष
 घोषो भवति [बृह. ५।१।१+ मैत्रा. २।८
 येनेदं भूतं भुवनं भविष्यत्परिगृही-
 तममृतेन सर्वम् ।...तन्मे मनः
 शिवसङ्कल्पमस्तु [१शिवसं. ४+ २ शि. सं. १
 येनेदं भ्राज्यते ब्रह्मचक्रम श्वेता. ६।१
 येनेदं विश्वं जगतो बभूव ये देवा
 अपि महतो जातवेदाः..तन्मे मनः. २ शिवसं. १०

येनेदं सर्वं विज्ञानानि तं केन
 विज्ञानीयात् [बृह. २।४।१४+ ४।५।१५
 येनेदं सर्वं सञ्चरति विचरति सर्वम् ।
 तमीशानं पुरुषं देवमीड्यं
 निचाय्येमां शान्तिमत्यन्तमेति अ. शिरः. ३।८
 येनेदं हित्वाऽऽत्मन्येव सायुज्यमुपैति मैत्रा. ४।१
 येनेन्द्रो विश्वा अजहादरातीस्तेनाहं
 ज्योतिषा ज्योतिरानशान आक्षि सहवै. ४
 येनेमा विश्वा भुवनानि तस्थुः
 [चित्त्यु. १।१९+ तै.आ. ३।११।९
 ये नैकरूपाश्चाधस्ताद्रश्मयोऽस्य
 मृदुप्रभाः । इह कर्मोपभोगाय
 तैः संसरति सोऽवशः मैत्रा. ६।३०
 येनैतद्विधमिदं चेतनवत्प्रतिष्ठापितं मैत्रा. २।३
 येनैष भूतस्तिष्ठत्यन्तरात्मा महाना. ८।३
 येनैष भूतैस्तिष्ठते ह्यन्तरात्मा मुण्ड. २।१।९
 येऽन्नं ब्रह्मोपासते तैत्ति. २।२
 (अथ) येऽन्यथाऽतो विदुरन्य-
 राजानस्ते क्षय्यलोका भवन्ति छांदो. ७।२५।२
 ये पचन्त्यात्मकारणात् भ. गी. ३।३३
 ये पञ्च पञ्चदश शतं सहस्रमयुतं
 न्यर्धुदं च...तन्मे मनः.. २ शिवसं. १४
 ये पितृन्यजन्ति तेपितृलोकं प्राप्नुवन्ति सामर. २७
 येऽपि स्युः पापयोनयः भ. गी. ९।३२
 ये पूर्व देवा ऋषयश्च तद्विदुस्ते
 तन्मया अमृता वै बभूवुः श्वेताश्व. ५।६
 (अथ) ये प्रभवो ध्यानापादांशा
 इवैव ते भवन्ति ध्यानमुपास्व छांदो. ७।६।१
 येऽप्यन्यदेवताभक्ताः भ. गी. ९।२३
 ये प्रत्ययापन्ना भक्तास्ते तं रसमनु-
 भवन्ति ब्रजलीलायाम् सामर. ३४
 ये प्राणं ब्रह्मोपासते तैत्ति. २।३
 ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्ते न
 निवर्तन्ते २संख्यासो. २१
 ये प्रेमभजने निमग्नास्ते तां
 लीलामापद्यन्त सामर. ४९
 ये बाहुमूलपरिचिह्नितशङ्खचक्राः...
 श्रीवैष्णवा भुवनमाशुपवित्रयन्ति सुदर्श. १३
 ये विन्दव इवाभ्युच्चरन्त्यजस्रं मैत्रा. ६।३५

ये ब्रह्मविष्णुरुद्रास्तेभ्यः सगुणेभ्य ॐ नमस्तद्वीर्यमस्याः प्रतिष्ठापयति	अ. मा. ५	येयं पृथिवी यदन्तरिक्षं ये ये कामा दुर्लभा मर्त्यलोके सर्वान्कामांश्छन्दतः प्रार्थयस्व मरणं माऽनुप्राक्षीः	छांदो. ७।१०।१ कठो. १।२५
ये ब्राह्मणा अन्यविद्योपासकाः कर्मजडाः कर्मकाण्डोपासकाः कालोपासकाः कर्मधर्मदेवपित्रु- पासका एव भवन्ति ते	सामर. ७५	ये ये भावाः स्थिता लोके तान- विद्यामयान्विदुः । त्यक्त्वाविद्यो महायोगी कथं तेषु निमज्जति	अ. पू. ४।४
ये ब्राह्मणा ब्रह्मचर्यं चरन्त्यथो ख- ल्वाहुर्वेदसम्मितोऽयमितिहासः	इतिहा. ८	ये रसिकानन्दीमाह्वां प्राप्तास्ते तां प्राप्नुवन्ति (लीलां)	सामर. ४३
ये ब्राह्मणा ब्रह्मवर्चसमुपासमानास्ते..	सामर. २७	ये रसिकानन्दोपासकास्ते सर्वा- त्मभावेन भजनं कुर्वते	सामर. २२
ये ब्राह्मणास्त्रिपुर्णं पठन्ति ते सोमं प्राप्नुवन्ति [महाना. १२+	त्रिपु. १, २, ३	ये राजर्षयो ब्रह्मर्षयस्तेपि चासत्कृत्वा प्रागसन्त एव सुखमामनन्ति	लक्ष्म्यु. ७
ये भजन्ति तु मां भक्त्या	भ. गी. ९।२९	येऽर्धमासाश्च मासाश्च ते चातुर्मास्यानि महाना. १८।१	
ये भस्मधारणं त्यक्त्वा कर्म कुर्वन्ति मानवाः । तेषां नास्ति विनिर्मोक्षः संसारजन्मकोटिभिः	बृ. जा. ५।१०	ये लोकाः सन्ततमामनन्ति शिरसा हृदयेन तामेकां लोकपूज्यां न ते दुर्गतिं यान्ति	लक्ष्म्यु. ५
ये भस्मधारणं दृष्ट्वा नराः कुर्वन्ति ताडनम् । तेषां चाण्डालतो जन्म ब्रह्मन्नृणं विपश्चिता	बृ. जा. ५।१४	(अथ) येऽल्पाः कलहिनः पिशुना उपवादिनस्तेऽथ ये प्रभवो ध्याना- पादांश्च इवैव ते भवन्ति	छांदो. ७।६।१ भ. गी. ४।११
ये भूताः प्रचरन्ति दिवा नक्तं बलिमिच्छन्तो वितुदस्य प्रेष्टाः.. [महाना. १५।६+	तै.आ. १०।६।७।२	ये यथा मां प्रपद्यन्ते येऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः ये बाभिरोचने दिवि ये च सूर्यस्य रश्मिषु । येषामप्सु सदस्कृतं तेभ्यः सर्वेभ्यो नमः	भ. गी. ११।३२ नीलरु. २।१०
ये भ्रान्ता भजनमार्गमविदुषः पण्डितमानिनस्तेषां सम्भाषणं स्पर्शनं च न कुर्यात्	सामर. २७	ये वा ललाटफलके लसदूर्ध्वपुण्ड्राः श्रीवैष्णवा भुवनमाशु पवित्रयन्ति	सुदर्श. १३ भ. गी. १३।३५
ये मनो हृदयं ये च देवा ये दिव्या आपो ये सूर्यरश्मिः.. तन्मेमनः..	२ शिवसं. ११	ये विदुर्यान्ति ते परम्	सामर. ५५
ये मन्त्रा या विद्यास्तेभ्यो नम- स्ताभ्यश्चोन्नमस्तच्छक्तिरस्याः प्रतिष्ठापयति	अ. मा. ५	ये घृन्दावनोद्भवास्तुलसीकाष्ठाङ्कित- मालाः कण्ठे धारयन्ति, ते कृतार्थतां प्राप्नुवन्ति	सामर. ५५
ये मा नयन्ति मिथु चाकृशानाः	वा. मं. ६	ये वै के च यज्ञास्तेषां सर्वेषां यज्ञ इत्येकता	बृह. १।५।१७
येमिथुनमुत्पादयन्तेतेषामेवैष ब्रह्मलोकः	प्रश्नो. १।१५	ये वै के च लोकास्तेषां सर्वेषां लोक इत्येकता	बृह. १।५।१७
ये मे मतमिदं नित्यं	भ. गी. ३।३१	ये वैके चास्मालोकात् प्रयन्ति, चन्द्रमसमेव ते सर्वे गच्छन्ति	कौ. त. १।२
(अथ) ये यज्ञेन दाणेन तपसा लोकाञ्जयन्ति ते धूममभि- सम्भवन्ति	बृह. ६।२।१६		
ये यथा मां प्रपद्यन्ते	भ. गी. ४।११		
येयं प्रेते विचिकित्सा मनुष्येऽस्ती- त्येके नायमस्तीति चैके	कठो. १।२०		

(अथ) ये शतमाजानदेवानामानन्दाः स एकः प्रजापतिलोक आनन्दः बृह. ४।३।३३	येषां तपो ब्रह्मचर्यं येषु सत्यं प्रतिष्ठितम् (तेषां ब्रह्म..प्राप्तिः) प्रश्नो. १।१५
(अथ) ये शतं कर्मदेवानामानन्दाः स एक आजानदेवानामानन्दः बृह. ४।३।३३	येषां त्वन्तगतं पापं भ. गी. ७।२८
(अथ) ये शतं गन्धर्वलोक आनन्दाः स एकः कर्मदेवानामानन्दः ये कर्मणा देवत्वमभिसम्पद्यन्ते बृ. उ. ४।३।३३	येषां नास्ति मुने श्रद्धा श्रौते भस्मनि सर्वदा । गर्भाधानादि- संस्कारस्तेषां नास्तीति निश्चयः बृ. जा. ५।१३
(अथ) ये शतं पितॄणां जितलो- कानामानन्दाः स एको गन्धर्व- लोक आनन्दः बृह. ४।३।३३	येषां निमेषणोन्मेषौ जगतः प्रलयो- दयौ । तादृशाः पुरुषा यान्ति.. महो. ६।२५
ये शतं प्रजापतिलोक आनन्दाः स एको ब्रह्मलोक आनन्दः बृह. ४।३।३३	येषां निर्वाणमार्गे रुचिर्भवति ते सन्न्यासिनो भवन्ति सामर. १०१
ये शतं मनुष्याणामानन्दाः स एकः पितॄणां जितलोकानामानन्दः बृह. ४।३।३३	येषां मनसि निश्चयस्तेषां प्रीति- रुत्पद्यते सामर. २२
ये शरीराण्यकल्पयन्, ते ते देहं कल्पयन्तु अरुणो. १	येषां लोक इमाः प्रजाः येषां वृत्तिः समा वृद्धा परिपक्वा... ते वै सद्ब्रह्मतां प्राप्ताः, नेतरे ते. बि. १।४५
ये शास्त्रविधिमुत्सृज्य ये शुद्धवासना भूयो न जन्मानर्थ- भागिनः । ज्ञातज्ञेयास्त उच्यन्ते.. महो. २।४०	येषां साम्ये स्थितं मनः येषां हृदयादूर्ध्वा नाड्युत्तरति यथा केशः सहस्रधा.. एवमस्यैता नाम नाड्योऽन्तर्हृदये प्रतिष्ठिताः.. बृह. ४।२।३
ये शैवा वैष्णवाः शाक्ताः...तेभ्यो नमोनमो भगवन्तोऽनुमदन्तु... अ. मा. ५	येषु प्राणाः प्रतिष्ठिताः स यदा प्राणेन सह संयुज्यते तदा पश्यति नद्यो नगराणि.. सुबालो. ४।१
ये शैवाः शाक्ताः..कौला जैनाः.. अन्यधर्मदृढासक्ता भवन्ति सामर. ७५	ये समुत्थाय शृण्वन्ति शिवधर्मं दिनेदिने । न ते प्रकृतिमानुषाः शिवो. ७।१३९
ये आचरन्ति सततं शिवधर्म... ते नमस्याः स्वभक्तिः शिवो. ७।१३८	ये संवत्सराश्चपरिवत्सराश्च तेऽहर्गणाः महाना. १८।१
ये षण्णवतितत्त्वज्ञाः...जटी मुण्डी शिखी वाऽपि मुच्यते वराहो. १।१७	ये साङ्ख्यादितत्त्वभेदास्तेभ्यो नमो.. अ. मा. ५
येषामनुग्रहात्सम्भवो भवति तेषां ज्ञेयमार्गे रुचिरास्ते सामर. १०१	(अथ) येऽस्य दक्षिणा रश्मयस्ता एवास्य दक्षिणा मधुनाड्यो... ता अमृता आपः छांदो. ३।२।१
येषामर्थे काङ्क्षितं नो येषामहोरात्रं सेवाकथायां नित्य- मासक्तिस्तेषां भजनानन्दो भवति सामर. २२	(अथ) येऽस्य प्रत्यङ्घो रश्मयस्ता एवास्य प्रतीच्यो मधुनाड्यः.. छांदो. ३।३।१
येषामेव षडक्षराधिकारो वर्तते तेषां प्रणवाधिकारः... रामर. १।६	(अथ) येऽस्योदङ्घो रश्मयस्ता एवास्योदीच्यो मधुनाड्यः.. छांदो. ३।४।१
येषां कोपो भवेद्ब्रह्मललाटे भस्म- दर्शनात् । तेषामुत्पत्तिसाङ्कर्य.. बृ. जा. ५।१२	(अथ) येऽस्योर्ध्वा रश्मयस्ता एवास्योर्ध्वा मधुनाड्यो..ता अमृता आपः छांदो. ३।५।१
येषांक्रोधोभवेद्ब्रह्मधारणे । तत्प्रमाणके ते महापातकैर्युक्ताः .. बृ. जा. ५।१५	ये हि पारं गता बुद्धेः संसाराडम्ब- रस्य च । तेषां तदास्पदं स्फारं.. अ. पू. ४।२३
येषां च त्वं बहुमतः भ. गी. २।३५	

ये हि विज्ञातविज्ञेयाः...विच्छिन्नप्रन्थयः
 सर्वे ते स्वतन्त्रास्तनौ स्थिताः अ. पू. ४।११
 ये हि वृत्ति विहायैनां ब्रह्माख्यां पावनीं
 पराम् । वृथैव ते तु जीवन्ति.. ते. वि. १।४३
 ये हि संस्पर्शजा भोगाः भ. गी. ५।२२
 यैरेव जायते रागो मूर्खस्याधिकतां
 गतैः । तैरेव भोगैः प्राज्ञस्यविरागः.. महो. ५।१६९
 यैरेवाश्रितस्यासकृदिहा(दुपा)वर्तनं
 दृश्यते इत्युद्धर्तुमर्हसि..
 [मेत्रा. १।७+ मैत्रे. १।३
 (अथो) यैः सन्निगच्छति सर्वो-
 स्तानतिरोचते बृह. २।१।९
 यो अपोन्तरे सञ्चरन्त्यमापो न विदुः अध्यात्मो. १
 यो अस्कभायदुत्तरं सधस्थं ना.पू.ता. ४।४
 [+क्र. मं. १।१५४।१+ वा. सं. ५।१८
 [तै.सं.१।२।१३+ अथव. ७।२६।१
 यो अस्याध्यक्षः परमेव्योमन् क्र.मं.१०।१२९।७
 योऽकामो निष्काम...आत्मकामो
 न तस्य प्राणा उत्क्रामन्ति बृह. ४।४।६
 योग आत्मा, महः पुच्छं प्रतिष्ठा तैत्ति. २।४
 योग आत्मा, चरणमस्य बन्धुर्दमः
 प्रतिष्ठा विदुषो न भूमिम् इतिहा. ११
 योगक्षेम इति प्राणापानयोः... तैत्ति. ३।१०।२
 योगक्षेमं वहाम्यहम् भ. गी. १।२२
 योगज्ञानपरो नित्यं स योगी न
 प्रणश्यति त्रि. ब्रा. २।२०
 योगज्ञाने यत्पदाप्तिसाधनत्वेन
 विश्रुते । तत् त्रैपदं ब्रह्मतत्त्वं
 स्वमात्रमवशिष्यते यो.शि. शीर्षकं
 योगज्ञाने न विद्येते तस्य भावो
 न सिद्ध्यति त्रि. ब्रा. २।२१
 योगज्ञानैकसंसिद्धशिवतत्त्वतयो-
 ज्वलम् । प्रतियोगिविनिर्मुक्तं
 परं ब्रह्म भवान्यहम् त्रि. ब्रा. शीर्षकं
 योगज्ञो योगनिष्ठश्च सदा
 योगात्मकः शुचिः । गुरुभक्ति-
 समायुक्तः पुरुषज्ञो विशेषतः अद्वयता. ८

योगध्यानं सदा कृत्वा ज्ञानं
 तन्मयतां व्रजेत् ब्र. वि. ५९
 योगनिर्मलधारेण क्षुरेणानल-
 वर्चसा । छिन्देन्नाडीशतं धीरः.. क्षुरिको. १८
 योगप्रकाशकं योगैर्ध्यायेच्चानन्य-
 भावनः त्रि. ब्रा. २।२१
 योगप्रवृत्तिं प्रथमां वदन्ति श्वेता. २।१३
 योगभ्रष्टोऽभिजायते भ. गी. ६।४१
 योगमात्मविशुद्धये भ. गी. ६।१२
 योगमायासमावृतः भ. गी. ७।२५
 योगयज्ञः सदैकाग्र्यभक्त्या सेवा
 हरेर्गुरोः । अहिंसा तु तपोयज्ञो
 वाङ्मनःकायकर्मभिः शाश्वत्याय. १४
 योगयज्ञास्तथाऽपरे भ. गी. ४।२८
 योगयुक्तो भवार्जुन भ. गी. ८।२७
 योगयुक्तो विशुद्धात्मा भ. गी. ५।७
 योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म भ. गी. ५।६
 योगयुक्त्या तु तद्गुणं प्लाव्यमानं
 समन्ततः । शाक्तेनामृतवर्षेण
 ह्यधिकारान्निवर्तते बृ. जा. २।१३
 योगविप्रकराहारं वर्जयेद्योगवित्तमः १ यो. त. ४६
 योगशिखां महागुह्यं यो जानाति
 महामतिः । न तस्य किञ्चिद-
 ज्ञातं त्रिषु लोकेषु विद्यते यो.शि. ५।६०
 योगश्चतुर्विधः प्रोक्तो योगिभि-
 स्तत्त्वदर्शिभिः योगरा. २
 योगश्चाष्टाङ्गसंयुतः भवसं. ३।१३
 योगसन्न्यस्तकर्माणं भ. गी. ४।४१
 योगसिद्धिं विना देहः प्रमादाद्यदि
 नश्यति । पूर्ववासनया युक्तः
 शरीरं चान्यदाप्नुयात् यो.शि. १।१४१
 योगस्थः कुरु कर्माणि भ. गी. २।४८
 योगस्थेनैव मार्गेण ह्येकाग्र-
 मानसो भवेत् दुर्वासो. २।६
 योगहीनं कथं ज्ञानं मोक्षदं भवति
 ध्रुवम् (तीहभोः) । योगो हि (ऽपि)
 ज्ञानहीनस्तु न क्षमो मोक्षकर्मणि
 [१ यो. त. १५।४+ यो.शि. १।१३
 योगं तं विद्धि पाण्डव भ. गी. ६।२

योगं निषेव्यमाणस्तु न दोषं		योगिनां योगलक्ष्मीर्भवति	ना. पू. ता. २।१
प्राप्नुयात्कचित्	योगो. ८	योगिनोऽङ्गे सुगन्धश्च जायते	
योगं युञ्जन् मदाश्रयः	भ. गी. ७।१	विन्दुधारणात्	१ यो. त. ६।२
योगं योगेश्वरात् कृष्णात्	भ. गी. १८।७५	योगिनो विभ्यति ह्यस्मादभये	
योगः कर्मसु कौशलम्	भ. गी. २।५०	भयदर्शिनः	अद्वैता. ३९
योगः प्रोक्तः पुरातनः	भ. गी. ४।३	योगिनो यतचित्तस्य	भ. गी. ६।२९
योगाच्चलितमानसः	भ. गी. ६।३७	योगी निमेषमात्रेण लयेन लभते	
योगात्परतरं पुण्यं योगात्परतरं		ध्रुवम् । स्पर्शनं परतत्त्वस्याप्यु-	
शिवम् । योगात्परतरं सूक्ष्मं		त्थानं च पुनः पुनः	अमन. १।३४
योगात्परतरं नहि	यो. शि. १।६७	योगी नियतमानसः	भ. गी. ६।१५
योगात्संसारनिवृत्तिः	जा. द. ६।३८	योगी परं स्थानमुपैति चाद्यम्	भ. गी. ८।२८
योगादेव विमुच्यते	यो. शि. १।५५	योगी प्राप्य निवर्तते	भ. गी. ८।२५
योगानन्दस्वरूपोऽहं मुख्या-		योगी ब्रह्मभूयाय कल्पते	ना. प. ४।३२
नन्दमहोदयः	ते. वि. ६।६८	योगी भवति कश्चन	भ. गी. ६।२
योगाभ्यासमनास्तिक्यं त्यागः		योगी मुह्यति कश्चन	भ. गी. ८।२७
कर्मफलस्य च	भवसं. ५।२०	योगी युञ्जीत सततं	भ. गी. ६।१०
योगाभ्यासरतो नित्यं स्वधर्मनि-		योगी विगतकल्मषः	भ. गी. ६।२८
रतश्च यः । प्राणसंयमनेनैव		योगेश्वरः सर्वज्ञो मयोऽप्रमे-	
ज्ञानान्मुक्तो भविष्यति	जा. द. ६।१२	योऽनाद्यन्तः	मैत्रा. ७।१
योगाभ्यासेन मे रोग उत्पन्न इति		योगी संशुद्धकिल्बिषः	भ. गी. ६।४५
कथ्यते । ततोऽभ्यासं त्यजेदेवं		योगेन ऊर्ध्वमन्थिनः सूर्यं	
प्रथमं विघ्नमुच्यते	योगकुं. १।५८	भगवन्तमुपासते	सूर्यता. १।७
योगारूढस्तदोच्यते	भ. गी. ६।४	योगेन योगं संरोध्य भावं भावेन	
योगारूढस्य तस्यैव	भ. गी. ६।३	चाञ्जसा	सौ. ल. १६
योगिष्येयं परमं पदं चिन्मात्रं	ग. शो. ता. ५।६	योगेन योगो ज्ञातव्यो योगो	
योगिनश्चित्तशान्त्यर्थं कुर्वन्ति		योगात्प्रवर्धते । योऽप्रमत्तस्तु	
प्राणरोधनम्	अ. पू. ४।४४	योगेन स योगी रमते चिरम्	सौ. ल. ५
योगिनस्तत्त्वसम्पन्ना न जाग्रति		योगेन रहितं ज्ञानं न मोक्षाय	
न शरते	अमन. २।५९	भवेद्विधे	यो. शि. १।५१
योगिनं सुखमुत्तमम्	भ. गी. ६।२७	योगेन सदानन्दस्वरूपदर्शनम्	निर्वाणो. ३
योगिनः कर्म कुर्वन्ति	भ. गी. ५।११	योगेन हि वै शब्दब्रह्म विजिज्ञासत्	गान्धर्वो. ५
योगिनः पर्युपासते	भ. गी. ४।२५	योगेनाव्यभिचारिण्या	भ. गी. १८।३३
योगिनः सहजावस्था स्वयमेव प्रकाशते	वराहो. २।७७	योगेश्वर ततो मे त्वं	भ. गी. ११।४
योगिनः सहजावस्था स्वयमेवोप-		योगैश्वर्यं च कैवल्यं जायते	
जायते	महो. ४।७८	यत्प्रसादतः । तद्वैष्णवं	
योगिनामपि सर्वेषां	भ. गी. ६।४७	योगतत्त्वं रामचन्द्रपदं भजे	१ यो. त. शीर्षकं
योगिनामात्मनिष्ठानां माया		योगो नष्टः परन्तप	भ. गी. ४।२
स्वात्मनि कल्पिता । साक्षिरूप-		योगोऽनिर्विण्णचेतसा	भ. गी. ६।२३
तथाभावि ब्रह्मज्ञानेन बाधिता	पा. ब्र. ५०		

योगोऽपि ज्ञानहीनस्तु न क्षमो मोक्षकर्मणि	यो.शि. १।१३	योऽज्ञानाद्वा शिवशब्दं गुणानः पापैर्वोरैर्मुच्यते	सि. शि. ८
यो गोपीचन्दनाभावे तुलसीमूल- मृत्तिकाम् । मुमुक्षुर्धारयेन्नित्य- मपरोक्षात्मसिद्धये	वासुदे. १५ भ. गी. ६।१७	योऽणिष्ठस्तन्मनः (अन्नस्य) योऽणिष्ठः स प्राणः (अपां) योऽणिष्ठः सा वाक् (तेजसः) योऽतिवाचं नयति स वै सर्वं द्विजः खलु मानसं वेदेति	छांदो. ६।५।१ छांदो. ६।५।२ छांदो. ६।५।३ इतिहा. १०
योगो भवति दुःखहा योगो मोक्षे च सर्वासां वेदनाना- मवर्तनम् । मोक्षे निवृत्ति- निर्देशो योगो मोक्षप्रवर्तकः	आयुर्वे. ९ कठो. ६।११	योऽतीत्य स्वाश्रमान् वर्णानात्मन्येव स्थितः पुमान् । सोतिवर्णाश्रमी प्रोक्तः सर्ववेदार्थवेदिभिः (अथ) योऽस्तृष्टा गुल्मीभूता सम्पूर्णा सः सृष्टा संयता वाक् सा पुत्र्यपशव्या योऽस्यमानानवेक्षेऽहं	ना. प. ६।१९ संहितो. १।४ भ. गी. १।२३
योगो हि प्रभवाप्ययौ योगो हि बहुधा ब्रह्मन् भिद्यते व्यवहारतः	१ यो. त. १९ वराहो. ५।१०	यो दक्षयज्ञे सुरसङ्गान् विजित्य विष्णुं बबन्धोरगपाशेन वीरः । तस्मै रुद्राय नमो अस्तु यो ददाति महाविद्यां हंसाख्यां पारमेश्वरीम् । तस्य दास्यं सदा कुर्यात्प्रज्ञया परया सह	शरभो. १२ त्र. वि. २७
योगो ह्यष्टाङ्गसंयुतः योऽग्निमन्तरो यमयत्येष त आत्मा- ऽन्तर्याम्यमृतः	बृह. ३।७।५ बृह. ३।७।५	यो दिशोऽन्तरा यमयत्येष त आत्माऽन्तर्याम्यमृतः यो दूर्वाकुरैर्यजति स वैश्रवणोपमो भवति	बृह. ३।७।५ बृह. ३।७।६ गणप. १३
योऽग्नौ तिष्ठन्नग्नेरन्तरो यमग्निर्न वेद यस्याग्निः शरीरम्.. एष त आत्मा.. योऽग्नौ रुद्रो योऽस्त्यन्तर्य ओषधी- र्वीरुध आविवेश	अ. शिरः. ३।१३ छांदो. ६।११।१ १ ऐत. २।४।१	यो देवानामधिपो यस्मिँल्लोका अधिश्चिताः । य ईशेऽस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम	श्वेताश्व. ४।१३
योऽग्नेऽभ्याह्न्याज्जीवन् स्रवेत्स एव जीवेनात्मनाऽनुप्रभूतः यो घोषः स आत्मा यो जङ्गमानां सकलं विभर्षि सर्वं वियद्विचरते शक्ष्यन्, तन्नौकूले वान्तिकेऽजस्रं स्वाहा	पारमा. ८।९ ग. पू. ता. १।१०	यो देवानां प्रथमं पुरस्ताद्विश्वावियो रुद्रो महर्षिः । हिरण्यगर्भं पश्यति जायमानः स नो देवः शुभया स्मृत्या संयुक्तु	महाना. ८।१२
(इति) यो जपति स भूतिमान्भवति यो जागर्ति सुषुप्तिस्थो यस्य जाग्रन्न विद्यते । यस्य निर्वासनो बोधः स जीवन्मुक्त उच्यते यो जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति [+मृ. पू. १।३-७+२।३+४।१ यो जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति, परं ब्रह्मैव भवति	वराहो. ४।२३ त्रि. ता. २।२१ ग. पू. ता. २।१	यो देवानां प्रभवश्चोद्भवश्च विश्वा- धिपो रुद्रो महर्षिः । हिरण्य-	
यो जित्वा पवनं मोहाद्योगमिच्छति योगिनाम् । सोऽपकं कुम्भमा- दाय सागरं तर्तुमिच्छति यो जिह्वायां, यो रसयितव्ये, यो वरुणे यो नाड्यां...सच्चरति, सोऽयमात्मा	यो. शि. १।६३ सुबालो. ५।४		

गर्भं जनयामास पूर्वं स नो
 बुद्ध्या शुभया संयुक्तु [श्वेताश्व. ३।४+४।१२
 यो देवेभ्य आतपति यो देवानां
 पुरोहितः । पूर्वं यो देवेभ्यो
 जातः । नमो ऋचाय ब्राह्मणे चित्त्यु. १३।२
 [वा.सं.३।१२०+ तै.आ.३।१२।२
 यो देवोऽमौ योऽप्सु यो विश्वं भुवन-
 माविवेश । य ओषधीषु यो
 वनस्पतिषु तस्मै देवाय नमोनमः श्वेता. २।१७
 यो दोषश्चतुरश्रतुर्थश्चतुरः पदार्थान्सर्वं
 लोकस्य सन्दधानस्ते सन्ते
 सत्त्वमादधानाय स्वाहा पारमा. ३।९
 योद्धुकामानवस्थितान् भ. गी. १।२२
 योऽधीते नित्यं सर्वान्कामानवाप्नोति ना. उ.ता. ३।१
 योऽधीते स सर्वं तरति ग.शो. ५।१
 यो धूर्धुरं धूर्धुरं धूर्धुराणां सुधूर्धुरसि
 धूर्धुराणां धूरसि बर्द्ध मे स्वाहा पारमा. ६।९
 यो ध्यानं ब्रह्मेत्युपास्ते यावद्ध्यानस्य
 गतं तत्रास्ययथाकामचारोभवति छांदो. ७।६।२
 यो ध्यायति रसति भजति सोऽमृतो
 भवति गो.पू. १।३
 यो न इत्थमसक्तेऽत्ययमास्येन्तरति
 सोऽयास्य आङ्गिरसोऽङ्गानां हि रसाः बृह. १।३।८
 यो न द्वेष्टि न काङ्क्षति भ. गी. ५।२३
 योऽनन्तस्तत्तारम् बटुको. १९
 यो नन्दः परमानन्दो यशोदा
 मुक्तिगेहिनी कृष्णो. ३
 यो न वेद न हृतं हरन्तम् वा. मं. ५
 यो नस्तद्वेद तद्वेद नो न वेदेति वेदश्च केनो. २।२
 यो न स्वरूपज्ञः सज्येष्टोऽपि कनिष्ठो
 हस्ताभ्यां ननुत्तरणं न कुर्यात् ना. प. ५।८
 यो न हृष्यति न द्वेष्टि भ.गी.१२।१७
 यो नः सपत्नो यो रणो मर्तो भिदा
 सति देवाः सहवै. ८
 यो नाड्यां यः प्राणे यो विज्ञाने य
 आनन्दे..सञ्चरतिसोऽयमात्मा सुशालो. ५।१
 यो नाम ब्रह्मेत्युपास्तेऽस्ति भगवो
 नाम्नो भूयः छांदो. ७।१।५

यो नासायां, यो घ्रातव्ये, यः
 पृथिव्यां यो नाड्यां...सञ्चरति
 सोऽयमात्मा सुशालो. ५।३
 यो नित्यमधीते वाय्वग्निसोमादित्य-
 ब्रह्मविष्णुरुद्रैः पूतो भवति दत्तात्रे. ३।१
 (अथ) योनिद्वारं सम्प्राप्तो यन्त्र-
 णापीड्यमानो महता दुःखेन
 जातमात्रस्तु वैष्णवेन वायुना
 संस्पृष्टस्तदानस्मरति जन्ममरणानि गर्भो. १०
 योनिमध्ये महाक्षेत्रे जपावन्धूक-
 सन्निभम् । रजो वसति जन्तूनां
 देवीतत्त्वं समाहृतम् यो.शि.१।१३६
 योनिमध्ये स्थितं लिङ्गं पश्चिमाभि-
 मुखं तथा । मस्तके मणिवज्रिन्नं
 यो जानाति स योगवित् । तप्त-
 चामीकराकारंतडिलेखेवविस्फुरत् ध्या. विं. ४५
 योनिमन्ये प्रपद्यन्ते शरीरत्वाय
 देहिनः । स्थाणुमन्येऽनुसंयति
 यथाकर्म यथाश्रुतम् कठो. ५।७
 (तस्याः) योनिर्चिर्यदन्तः करोति
 तेऽङ्गारा अभिनन्दा विस्फुलिङ्गाः
 [छां. उ. ५।८।१+ बृह. ६।२।१३
 योनिस्थानंद्वयोर्मध्येकामरूपंनिगद्यते यो. चू. ७
 योनिं वामेन सम्पीड्य मेढ्रादुपरि
 दक्षिणम् । भ्रूमध्ये च मनोलक्ष्यं
 सिद्धासनमिदं भवेत् शांडि. १।३।७
 यो नु कथं सयुगवारैक इति छांदो.४।१।३,५
 योऽनुक्रमेण सञ्चयस्यति स सञ्चयस्तो
 भवति [१सं. सो. १।१+ कठश्रु. १
 यो नूनं वासनात्यागी ध्येयो ब्रह्मन्
 प्रकीर्तितः महो. ६।४३
 योऽनृतमभिवदति तस्मान्नाहर्हि-
 म्यनृतं वक्तुम् प्रश्नो. ६।१
 यो नृसिंहः समाख्यातो ग्रहमारण-
 कर्मणि राम. पू. ४।५६
 योनेरिव प्रच्युतो गर्भः स वान्यथो
 अनुष्व सहवै. ९
 यो नो भगवन्नभयं वेदयसे बृह. ४।२।४
 योऽन्तकाले सर्वलोकान् सञ्जहार शरभो. ४

योऽन्तरिक्षमन्तरो यमयत्येष त		यो ब्रह्माणं विदधाति पूर्वं	
आत्माऽन्तर्याम्यमृतः	बृह. ३।७।६	[श्वेताश्व. ६।१८+	गो. पू. ४।५
योऽन्तरिक्षे तिष्ठन्नन्तरिक्षादन्तरो		यो ब्रह्मा तत्साम्रश्चतुर्थपादं जानीयात्	ग. पू. २।१
यमन्तरिक्षं न वेद	बृह. ३।७।६	यो ब्रह्मा ब्रह्मविदामात्मास्यादात्म-	
योऽन्तर्शीतलया बुद्ध्या रागद्वेषवि-		चक्षुषां भूतिर्भूतिमतां सुकृतं	
मुक्तया । साक्षिवत्पश्यतीदं हि		कृताय स्वाहा	पारमा. ३।६
जीवितं तस्य शोभते	१सं.सो. २।४०	यो ब्रह्मेत्युपास्ते यावद्बलस्य गतं	
योऽन्तस्तत्तारम्	अ. शिरः. ३।४	तत्रास्य यथाकामचारो भवति	छांदो. ७।८।२
योऽन्तस्सुखोऽन्तरारामः	भ. गी. ५।२४	यो ब्राह्म(णोऽ)णः पापकृन्मन्त्रकृच्च	
योऽन्नं ब्रह्मेत्युपास्तेऽस्ति भगवो-		स जीवति । ब्रह्मण्यो ब्रह्मकृच्छ-	
ऽन्नाद्भ्य इति	छांदो. ७।९।२	श्चद्रह्मलोके महीयते	इतिहा. १३
(अथ) योऽन्यां देवतामुपास्ते-		यो ब्राह्मणो ब्रह्मविद्ब्रह्मविदां मनीषी	सुदर्श. १
ऽन्योऽसावन्योऽस्मीति	बृह. १।४।१०	यो भगवान्महेश्वरः स भगवान्	
योऽपानप्राणयोरैक्यं स्वरजोरेत-		बटुकेश्वरः	बटुको. १९
सस्तथा । ... एवं तु द्वन्द्व-		यो भवेत्पूर्वसंज्ञासी तुल्यो वै	
जालस्य संयोगो योग उच्यते	यो.शि. १।६८	धर्मतो यदि । तस्मै प्रणामः	
योऽपानेनापानिति स त आत्मा		कर्तव्यो नेतराय कदाचन	याज्ञव. ४
सर्वान्तरः	बृह. ३।४।१	यो भाण्डीरवटः स एव देवेन्द्र आसीत्	सामर. ५०
योऽपोन्तरो यमयत्येष त आत्माऽन्त-		यो भुङ्क्ते स्तेन एव सः	भ. गी. ३।१२
र्याम्यमृतः	बृह. ३।४।७	यो भूतेर्भिर्यपइयति (मा.पा.)	कठो. ४।६
योऽपो ब्रह्मेत्युपास्त आप्नोति सर्वा-		यो मत्स्यकूर्मादिवराहसिंहान् विष्णुं	
न्कामां स्तृप्तिमान्भवति	छांदो. ७।१०।२	क्रमन्तं वामनमादिविष्णुम् ।	
योऽप्सु तिष्ठन्नद्भ्योऽन्तरो यमापो न		विविह्वं पीडयमानं सुरेशं भस्मी-	
विदुर्यस्यापः शरीरं योऽपोऽन्तरो		चकार मन्मथं यमं च । तस्मै	
यमयत्येष त आत्मान्तर्याम्यमृतः	बृह. ३।७।४	रुद्राय नमो अस्तु	शरभो. १४
यो बलं ब्रह्मेत्युपास्ते यावद्बलस्य		यो मद्भक्तः समेप्रियः [भगी. १२।१४	+१२।१६
गतं तत्रास्य यथाकामचारो भवति	छांदो. ७।८।२	यो मध्यमस्तन्मां सं, योऽणिष्ठस्त-	
यो बुद्धेः परतस्तु सः	भ. गी. ३।४२	न्मनः (अन्नस्य)	छांदो. ६।५।१
यो बुद्धौ यो बोद्धव्ये यो ब्रह्मणि		यो मध्यमस्तल्लोहितं, योऽणिष्ठः स	
यो नाड्यां...सञ्चरतिसोऽयमात्मा	सुबालो. ५।७	प्राणः (अपां)	छांदो. ६।५।२
यो बुद्ध्यन्तरस्थो ध्यायीह मनः-		यो मध्यमः स मज्जा योऽणिष्ठः सा	
शान्तिपदमनुसरत्यात्मन्येव धत्ते	मैत्रा. ६।३४	वाक् (तेजसः)	छांदो. ६।५।३
यो ब्रह्मचार्यवकिरेदमावास्यायां		यो मध्येऽभ्याह्न्याज्जीवन्म्रवेत्	छांदो. ६।११।१
रात्र्यामग्निं प्रणीयोपसमाधाय		यो मनसि तिष्ठन्मनसोऽन्तरो यं	
द्विराज्यस्योपघातं जुहोति	सहवै. २२	मनो न वेद, एष त आत्मा..	बृह. ३।७।२०
यो ब्रह्मशब्दः प्रणवः प्रधानः शब्दः		यो मनसि भोगस्तं देवेभ्य आगायत्	बृह. १।३।६
....चराय स्वाहा	पारमा. १।६	यो मनसि यो मन्तव्ये यश्चन्द्रे यो	
यो ब्रह्माणं विदधाति तस्मै	शरभो. ३	नाड्यां...सञ्चरति सोऽयमात्मा	सुबालो. ५।६

यो मनस्सुस्थिरीभावः सैवावस्था मनोन्मनी	म. र. १०११	योऽयमन्नमयः सोऽयंपूर्णः प्राणमयेन तु कठरु. २०
यो मनो ब्रह्मेत्युपास्ते यावन्मनसो गतं तत्रास्य यथाकामचारो भवति	छांदो. ७।२।२	योऽयमन्नमयो ह्यात्मा भाति सर्वशरीरिणः । ततः प्राणमयो
यो मम महोपनिषदं मम गीतां मन्नामसहस्रं मद्रिश्चरूपं... नित्यं		ह्यात्मा विभिन्नश्चान्तरः स्थितः कठरु. २०
स्तौति तत्सदृशो भवेत्	रामर. १।९	यो यमर्थं प्रार्थयते तदर्थं चेहते क्रमात् । अवश्यं स तमाप्नोति
यो मा ददाति स इदेवमा इवा	नृ. पू. २।१४	न चेदर्थान्निवर्तते भवसं. १।४२
[+ तैत्ति. ३।१०।६		योऽयमवधूतमार्गस्थो लोके दुर्लभ- भतरो न तु बाहुल्यो यद्येको
यो मानसं वेद स वेद ब्रह्म	इतिहा. ९	भवति स एव नित्यपूतः तुरीया. २
यो मामजमनादि च	भ. गी. १०।३	(अथ) योऽयमवाच्यं सङ्ग्रामत्येष क्र
यो मामेवमसम्भूतः	भ. गी. १५।१९	वाव सोऽपानः मैत्रा. २।७
यो मा वेद निहितं गुहाचित् स		योऽयमुक्तः स पुरुषो नामरूप- ज्ञानागोचरं संसारिणमतिदुर्ज्ञेयं
इदित्थावोभवीदाशयध्वै	वा. मं. १८	विषयं विहाय... दृष्टमात्रेण
यो मां द्वेष्टि जातवेदा यं चाहं द्वेष्टि	सहवै. ८	मोक्षदं वेषमाददे मुद्रलो. २।२
येच माम् । सर्वास्तानग्ने सन्दह	चिच्छु. १४।३	(अथ) योऽयमृध्वमुत्कामतीत्येष
यो मां द्वेष्टि तं जहि	रामर. १।९	वाव स प्राणः मैत्रा. २।७
यो मां नित्यं स्तौति समस्तदृशो भवेत्	अ. शिरः. १।१	योऽयमेवंवित्पुरुषस्तस्य वित्तमेव
यो मां वेद स सर्वान्देवान्वेद	भ. गी. ६।३०	पञ्चदश कला आत्मैवास्य
यो मां पश्यति सर्वत्र	भ. गी. ८।१४	षोडशी कला बृह. १।५।१५
यो मां स्मरति नित्यशः		मैत्रा. ४।६
यो मुद्रां वेत्ति खेचरीम्... (पीडयते न च रोगेण)	यो. चू. ५३	यो यस्यानुषक्त इत्येवं ह्याह
यो मूलेऽभ्याह्न्याजीवन् सवेत्	छांदो. ६।११।१	योऽयं दक्षिणेऽक्षन् पुरुषस्तस्य
यो मे भक्त्या प्रयच्छति	भ. गी. ९।२६	भूरिति शिर एकः शिर एक- मेतदक्षरम् बृह. ५।५।४
यो मोदकसहस्रेण यजति स		योऽयं दक्षिणेऽक्षन्पुरुषस्तस्येव रसः बृह. २।३।५
वाच्छितफलमवाप्नोति	गणप. १३	योऽयं नकारः सोऽयमकारः स
यो मोहयन् भूतानां सर्गादिरक्षणाय		सद्योजातो भूर्कर्गवेदः सम्पुटमुच्यते सि. शि. २०
यः सङ्कोचः सङ्कोचनाय स्वाहा	पारमा. ३।४	योऽयं परमहंसमार्गो लोके दुर्लभतरः, न तु बाहुल्यो यद्येको भवति स
यो यच्छ्रद्धः स एव सः	भ. गी. १७।३	एव नित्यकूटस्थः स एव वेद- पुरुष इति विदुषो मन्यन्ते प. हं. २
यो यज्ञस्य प्रसाधनस्तन्तुर्देवेष्व- हुतः, तमाहुतमशीमहि	इतिहा. २०	(अथ) योऽयं पीताशितमुद्गिरति निगिरति चैष वाव स उदानः मैत्रा. २।७
यो यज्ञस्योत्थणं पश्येत्	३ ऐत. २।३।१	योऽयं बहिर्धा पुरुषादाकाशः छांदो. ३।१२।५
(अथ) यो यत्पूर्वां सन्ध्यामुपास्ते		योऽयं भगवोऽसु परिख्यायते, यश्चायमादर्शं कतम एषः छांदो. ८।७।४
तद्वायव्याः शिरः	सन्ध्यो. २३	योऽयं मकारः सोऽयमुकारः स
यो यदिच्छति तस्य तत्	कठो. २।१६	वामदेव आपो यजुर्वेदोवक्त्रमुच्यते सि. शि. २०
(अयं वाव सः) योऽयमन्तः-		
पुरुष आकाशः	छां. ३।१२।८, ९	
योऽयमन्तःपुरुषः, येनेदमन्नं पच्यते	मैत्रा. २।८	

योऽयं मध्यमः प्राणस्तानि ज्ञातुं दधिरे बृह. १।५।२१
 योऽयं यकारस्तदिदं समस्तमोमिति
 निर्विशेषप्रणवःससर्वोत्तम ईशान
 आकाश आगमो लिङ्गमुच्यते सि. शि. २०
 योऽयं योगस्त्वया प्रोक्तः भ. गी. ६।३३
 योऽयं वकारः सोऽयं नादः स तत्पु-
 रूपः स तेजोऽथर्ववेदोऽधोरमुच्यते सि. शि. २०
 योऽयं विज्ञानघन उक्तामन् प्राणं
 दहत्यपानं व्यानमुदानं समानं
 ...मृत्युर्वै परे देह एकीभवतीति
 परस्तात् सन्नासन्न सदसदित्येत-
 त्रिर्वाणम् सुबालो. १५।२
 योऽयं विज्ञानमयः प्राणेषु य एषो-
 ऽन्तर्हृदय आकाशस्तस्मिच्छेते बृह. ४।४।२२
 योऽयं विज्ञानमयः प्राणेषु हृद्यन्त-
 र्योतिः पुरुषः स समानः बृह. ४।३।७
 योऽयं शिकारः सोऽयं मकारः स
 घोरः स वायुः सामवेदो गुण
 उच्यते सि. शि. २०
 योऽयं शुद्धः पूतः शून्यः शान्तादि-
 लक्षणोक्तः स्वकैर्लिङ्गैरुपगृह्यः मैत्रा. ६।३१
 योऽयं सितासितैः कर्मफलैरभिभूय-
 मानः सदसद्योनिमापद्यते(भूतात्मा) मैत्रा. ३।२
 योऽयं स्थविष्ठमज्जघातुमपाने
 स्थापयत्यणिष्ठं चाङ्गेऽङ्गे समं
 नयत्येष वाव स समानः मैत्रा. २।७
 यो याजयति प्रति वा गृह्णाति सहचै. २०
 यो योनिं योनिमधितिष्ठत्येको येनेदं
 सर्वं विचरति सर्वम् । तमीशानं
 पुरुषं देवमीड्यं निचाप्येमां
 शान्तिमत्यन्तमेति अ. शिरः. ३।८
 यो योनिं योनिमधितिष्ठत्येको
 यस्मिन्निदं सं च विचैति सर्वम् ।
 तमीशानं वरदं देवमीड्यं निचा-
 प्येनां शान्तिमत्यन्तमेति[श्चेता. ४।११+५।१
 यो यो यां यां तनुं भक्तः भ. गी. ७।२१
 यो यो हस्येतः प्रैति न तमिह
 दर्शनाय लभते छांदो. ८।३।१
 ६८

यो रहस्योपनिषदमधीते गुर्वनुग्रहात्
 सर्वपापविनिर्मुक्तः साक्षात्कैवल्य-
 मश्नुते शु. र. २३
 यो रत्नधा वसुविद्यः सुदत्रः..
 सरस्वति तमिह धातवेऽकः बृह. ६।४।२७
 [क्र.मं१।१६४।४९+वा.सं.३।८।५+ तै.वा.४।८।२
 यो रामं संस्मरेन्नित्यं भक्त्या मनु-
 परायणः । तस्याहमिष्टसंसिद्धयै
 दीक्षितोऽस्मि मुनीश्वराः रामर. ४।१२
 यो रुद्रः स ईशानो य ईशानः स
 भगवान्महेश्वरः [अ.शिरः.३।४+ बटुको. १९
 यो रुद्रः स स्वयं ब्रह्मा यो ब्रह्मा
 स हुताशनः रुद्रह. ८
 यो रुद्रो अमौ यो अप्सु य ओषधीषु
 योरुद्रो विश्वा भुवनविवेशैवमेव.. भस्मजा. २।५
 यो रुद्रो अमौ यो अप्सु य ओषधीषु
 यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश ।
 तस्मै रुद्राय नमो अस्तु वनदु. ३८
 [२ शिवसं. ३५+
 यो रुद्रोऽमौ यो रुद्रोऽस्वन्तयौ रुद्र
 ओषधीर्वीरुध आविवेश । यो रुद्र
 इमा विश्वा भुवनानि चकूपे तस्मै
 रुद्राय नमो नमः अ.शिरः. ३.१३
 यो रुद्रोऽप्सु यो रुद्र ओषधीषु यो
 रुद्रो वनस्पतिषु...तस्मै.. अ. शिः.३।१३
 यो रेतसि तिष्ठन् रेतसोऽन्तरो य*
 रेतो न वेद.. एष त आत्मा.. बृह. ३।७।२३
 यो रेतः सिञ्चति तद्भूय एव भवति
 योऽर्चयेत्प्रतिमां मां च स मे
 प्रियतरो भुवि गोपालो. २।६
 यो लाजैर्यजति स यशोवान् भवति
 यो लीलैव त्रिपुरं ददाह विष्णुं
 कवि सोमसूर्याग्निनेत्रः । सर्वे
 देवाः पशुतामवापुः स्वयं तस्मात्
 पशुपतिर्बभूव शरभो. १३
 यो लोकत्रयमाविश्य भ. गी.१५।१७
 योऽवकाशः पूर्वरूपोत्तररूपे अन्तरेण
 सा संहितेति ३ ऐत. १।५।३
 योऽवतिष्ठति नेङ्गते भ. गी.१४।२

यो वंशीवदोऽयं साक्षाच्छिवोऽयम् सामर. ५०
 यो वः कामयते तं वः पृच्छामि
 सर्वान्वा वः पृच्छामि बृह. ३।९।२७
 यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयते
 ह नः । उशतीरिव मातरः महाना. ५।१३
 [क्र.मं. १०।९।२+प्रवर्या. १५+ वा. सं. ३६।१५
 यो वा आयुः परमात्मा न मीढुषः..
 परम्पराय स्वाहा पारमा. ४।३
 यो वा इदं कश्चिद्भूयाद्वेदेति यथा
 वेत्थ तथा ब्रूहीति बृह. ३।७।१
 यो वा एतदक्षरं गार्ग्यविदित्वा-
 ऽस्माल्लोकात्प्रैति स कृपणः बृह. ३।८।१०
 यो वा एतदक्षरं गार्ग्यविदित्वा-
 ऽस्मिँल्लोकेजुहोति यजते तप-
 स्तप्यते बहूनि वर्षसहस्राण्य-
 न्तवदेवास्य तद्भवति बृह. ३।८।१०
 यो वा एवं नारसिंहं चक्रमधीते
 स सर्वेषु वेदेष्वधीतो भवति षट्च. ८
 यो वा एतामुपनिषदमेव वेद (मा.पा.) केनो. ४।९
 यो वा एतामेवं वेद, अपहृत्य पाप्मान-
 मन्तः स्वर्गलोकेऽज्येयेप्रतिष्ठति केनो. ४।९
 यो वा एतां सावित्रीमेवं वेद स
 पुनर्मृत्युं जयति सावित्र्यु. १०
 यो वा एवं क्रमेण सन्नयस्यति, यो
 वा एवं पश्यति, किमस्य यज्ञो-
 पवीतं, काऽस्य शिखा, कथं
 वास्योपस्पर्शनमिति १ सं. सो. १।३
 यो वा एवं क्रमेण सन्नयसति, यो
 वोत्तिष्ठति, किमस्य यज्ञोपवीतं,
 का वाऽस्य शिखा, कथं वास्यो-
 पस्पर्शनमिति कठश्रु. ८
 यो वा गविष्ठः परमः प्रधानः पदं
 वा यस्य सत्त्वमासीत्...तस्मै
 मुख्याय विष्णवे स्वाहा पारमा. २।१
 या वाचं परिवेष्टी वेद परिवेष्टी
 मान्भवति कौ. त. २।१
 यो वाचं ब्रह्मेत्युपास्ते यावद्वाचो गतं
 तत्रास्य यथाकामचारो भवति छांदो. ७।२।२

यो वाचि तिष्ठन् वाचोऽन्तरो यं
 वाङ्म वेद..एष त आत्मा.. बृह. ३।७।१७
 यो वाचि भोगस्तं देवभ्य आगायत् बृह. १।३।२
 यो वाचि यो वक्तव्ये योऽग्नौ यो
 नाड्यां...सञ्चरति सोऽयमात्मा सुबालो. ५।१०
 यो वा त्रिमूर्तिः परमः परश्च त्रिगुणं
 जुषाणः सकलं विधत्ते ।...त्रिधा
 त्रिरूपं सकलं धराय स्वाहा पारमा. १।७
 यो वा दशात्मा उपरिस्पृशन्वा
 देवानां जनातिषामुत्तरः जनाति-
 ष्योतिषे स्वाहा पारमा. ३।५
 यो वा दशानां प्रसूताः समस्तास्तां तां
 दधानाः समयात्सुवीजाः शब्दादि-
 रीत्यै स्वबलं बलाय स्वाहा पारमा. ८।१०
 यो वा नृसिंहो विजयं विभर्षि
 साराजिमन्तं रयिदं कवीनां...
 तस्मै सुयन्त्रे सुशेवधये स्वाहा पारमा. ७।२
 यो वा परं ज्योतिः परं सन्दधानः
 परमात्मा पुरुषं सञ्जनयिष्यसे
 स्वाहा पारमा. ३।८
 या वाप्यर्हिंसीज्जरया जरन्तं...
 तस्मै नृसिंहाय सुरेशपित्रे स्वाहा पारमा. ६।१०
 यो वामपादार्चितविष्णुनेत्रस्तस्मै
 ददौ चक्रमतीव हृष्टः । तस्मै
 रुद्राय नमो अस्तु शरमो. ११
 यो वामपादेन जघान कालं घोरं
 पपेऽथो हालाहलं दहन्तम् ।
 तस्मै रुद्राय नमो अस्तु शरमो. १०
 यो वा वायुर्द्विगुणोऽन्तरात्मा सर्व-
 षामन्तश्चरतीह विष्णोः । स त्वं
 देवान्मनुष्यान्मृतान्परि सञ्जी-
 वसे स्वाहा पारमा. २।९
 यो वायौ तिष्ठन्वायोरन्तरो यं वायुर्न
 वेद..एष त आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।१७
 यो वासुदेवो भगवान् क्षेत्रज्ञो निर्गु-
 णात्मकः । ज्ञेयः स एव राजेन्द्र
 जीवः सङ्कर्षणः प्रभुः ना. महो. २९
 यो विज्ञानमन्तरो यमयत्येष त
 आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।२२

- (सः) यो विज्ञानं ब्रह्मेत्युपास्ते
विज्ञानवतो वै स लोकाञ्ज्ञान-
वतोऽभिसिद्धयति छांदो. ७।७।२
- यो विज्ञाने तिष्ठन्विज्ञानादन्तरो यं
विज्ञानं न वेद.. एष त आत्मा.. बृह. ३।७।२२
- यो विद्वान् ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो
यतिर्वा स महापातकोपपातकेभ्यः
पूतो भवति जावाल्यु. ९
- योऽविमुक्तं पश्यति स जन्मान्त-
रितान्दोषान्वारयति रामो. ता. ४।९
- यो विलङ्घ्याश्रमान्वर्णानात्मन्येव
स्थितः सदा । अतिवर्णाश्रमी
योगी अवधूतः स कथ्यते १ अवधू. २
- यो विश्वर्षीन् ध्यायन्नकुर्वन्विश्वं
ह्रीषद्विष्णवे याः प्रभविष्णवे ता
अभितम्भरित्रे स्वाहा पारमा. ९।४
- यो विस्फुलिङ्गेन ललाटजेन सर्वं
जगद्भस्मसात्सङ्करोति । पुनश्च
सृष्ट्वा पुनरप्यरक्षदेवं स्वतन्त्रं
प्रकटीकरोति, तस्मै रुद्राय
नमो अस्तु शरभो. ९
- यो वेद गहनं गुह्यं पावनं च तथो-
दितम् । अग्नीषोमपुटं कृत्वा
न स भूयोऽभिजायते बृ. जा. २।१६
- यो वेद निहितं गुहायां परमे व्योमन्
[तैत्ति. २।१।१४+ ना.उ.ता. १।५
- यो वेदादौ स्वरः प्रोक्तो वेदान्ते च
प्रतिष्ठितः । तस्य प्रकृतिलीनस्य
यः परः स महेश्वरः महाना. ८।१७
[शु. र. ३।१८+ ना. उ.ता. १।२
- (अथ) यो वेदेदमभिव्याहराणीति
स आत्मा, अभिव्याहाराय वाक् छांदो. ८।१२।४
- (अथ) यो वेदेदं जिघ्राणीति स
आत्मा, गन्धाय घ्राणम् छांदो. ८।१२।४
- (अथ) यो वेदेदं मन्वानीति स
आत्मा, मनोऽस्य दैवं चक्षुः छांदो. ८।१२।५
- (अथ) यो वेदेदं शृण्वानीति
स आत्मा, श्रवणाय श्रोत्रम् छांदो. ८।१२।४
- यो वेदो वेदानामाधारः वेदान्तरात्मा
सरसो रससङ्घातो रसं
रसमासीद्रसाय स्वाहा पारमा. ५।७
- यो वै गान्धर्वविद्यामुपास्ते, सोऽग्नि-
पूतो भवति गान्धर्वो. १२
- यो वै तत्काप्य सूत्रं विद्यात्तं चान्त-
र्यामिणमिति स ब्रह्मवित्स लोक-
वित्स वेदवित्स सर्वविदिति बृह. ३।७।१
- यो वै तमनु भार्यान् बुभूषति स
दैवालं भार्येभ्यो भवति बृह. १।३।१८
- यो वै तं पुरुषं विद्यात् सर्वस्यात्मनः
परायणं स वै वेदिता स्यात् [बृह. ३।९।१०-१७
- यो वै तामक्षितिं वेद सोऽन्नमक्षिति
प्रतीकेन स देवानपि यच्छति बृह. १।५।१
- यो वै तामक्षितिं वेदेति, पुरुषो वा
अक्षितिः बृह. १।५।२
- यो वै तां ब्रह्मणो वेदममृतेनावृतां
पुरीम् (रं) । तस्मै ब्रह्म च ब्रह्मा च
आयुः कीर्ति (ब्राह्माश्च चक्षुः
प्राणं) प्रजाददुः अरुणो. २
- [अथर्व. १०।२।२९+ तै.आ. १।२।७।३
- यो वै तां वाचं वेद यस्या एष विकारः
स सम्प्रतिवित् । अकारो वै
सर्वा वाक् १ ऐत. ३।६।७
- यो वै देवं महादेवं प्रणवं पुरुषोत्तमम् ।
यः सर्वे सवेवेदैश्च तन्मे मनः.. २ शिवसं. २०
- (अथ) यो वै नारायणः स भग-
वान्परब्रह्मण आनन्दो भवति ना.पू.ता. १।१
- यो वै प्राणः सा प्रज्ञा, या वा प्रज्ञा
स प्राणः कौ.त. ३।३,४
- या वै बटुकः स भगवान्यश्च काल-
स्तस्मै वै नमो नमः (एवं सर्वत्र) बटुको. १०
- यो वै बटुकः स भगवान्यश्च कृष्णः.. बटुको. १५
- यो वै बटुकः स भगवान्यश्च ग्रहाः.. बटुको. ६
- यो वै बटुकः स भगवान्यश्च तेजः.. बटुको. १०
- यो वै बटुकः स भगवान्यश्च दम्भः.. बटुको. १३
- यो वै बटुकः स भगवान्यश्च द्यौः.. बटुको. ९
- यो वै बटुकः स भगवान्यश्च ब्रह्मा.. बटुको. २
- यो वै बटुकः स भगवान्यश्च भुवः.. बटुको. ७

यो वै वदुः स भगवान्यश्च भूः..	वदुको. ७
यो वै वदुः स भगवान्यश्च मृत्युः..	वदुको. ११
यो वै वदुः स भगवान्यश्च रुद्रः..	वदुको. ३
यो वै वदुः स भगवान्यश्च वायुः..	वदुको. ४
यो वै वदुः स भगवान्यश्च विश्वं..	वदुको. १२
यो वै वदुः स भगवान्यश्च विष्णुः..	वदुको. २
यो वै वदुः स भगवान्यश्च शुक्लं..	वदुको. १३
यो वै वदुः स भगवान्यश्च सत्यं..	वदुको. १६
यो वै वदुः स भगवान्यश्च सर्वः..	वदुको. १६
यो वै वदुः स भगवान्यश्च सूक्ष्मं..	वदुको. १४
यो वै वदुः स भगवान्यश्च सूर्यः..	वदुको. ५
यो वै वदुः स भगवान्यश्च सोमः..	वदुको. ५
यो वै वदुः स भगवान्यश्च स्थूलं..	वदुको. १५
यो वै वदुः स भगवान्यश्च स्वः..	वदुको. ८
यो वै वदुः स भगवान्यश्चाकाशः..	वदुको. १२
यो वै वदुः स भगवान्यश्चाकृष्णः..	वदुको. १६
यो वै वदुः स भगवान्यश्चाग्निः..	वदुको. ४
यो वै वदुः स भगवान्यश्चादग्निः..	वदुको. १४
यो वै वदुः स भगवान्यश्चान्तरिक्षं..	वदुको. ८
यो वै वदुः स भगवान्यश्चापमृत्युः..	वदुको. ११
यो वै वदुः स भगवान्यश्चापः..	वदुको. ९
यो वै वदुः स भगवान्यश्चेन्द्रः..	वदुको. ३
यो वै वदुः स भगवान्यश्चोपग्रहाः..	वदुको. ६
यो वै बालाक एतेषां पुरुषाणां	

कर्ता, यस्य वैतर्क्यं स वेदि-
तव्य इति

कौ. त. ४।१८

यो वै भूमा तत्सुखम्, नालपे सुख-

मस्ति, भूमैव सुखं, भूमा त्वेव

विजिज्ञासितव्य इति

छांदो. ७।२३।१

यो वै भूमा तदमृतम्

छांदो. ७।२४।१

यो वै यजुर्वेदवाच्यस्तं साम जानी-

याद्यो जानीते सोऽमृतत्वं च

गच्छति

नृ. पू. १।६

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च कृष्णं

सस्मै वै नमोनमः*

अ. शिरः. २९

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च कृत्स्नं..

अ. शिरः. ३०

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च तेजः..

[अ. शिरः. २।१९+

२ रुद्रो. २४

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च महः..	अ. शिरः. २।१४
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च विश्वं..	अ. शिरः. २।२५
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च शुक्लं	अ. शिरः. २।२८
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च सत्यं	२ रुद्रो. ३३

[अ. शिरः. २।३०+

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च सर्वं	अ. शिरः. २।३१
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च सूक्ष्मं	अ. शिरः. २।२७
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च स्थूलं	अ. शिरः. २।२५
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च भविष्यत्	२ रुद्रो. ४०
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च भूतं	२ रुद्रो. २।३९
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च स्वः	अ. शिरः. २।१३
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्चाकाशं	अ. शिरः. २।२४
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्चान्तरिक्षं	अ. शिरः. २।१६
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्चासूतं	अ. शिरः. २।२३
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च ईशानः	२ रुद्रो. १४
यो वै रुद्रः स... यश्चैकादशरुद्राः..	२ रुद्रो. २१
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च कालः	२ रुद्रो. ३७

[अ. शिरः. २।२०

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च कुवेरः	२ रुद्रो. १५
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च जनः	२ रुद्रो. ३१
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च तपः	२ रुद्रो. ३२
यो वै रुद्रः स... यश्च द्वादशादित्याः	२ रुद्रो. २०
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च नक्षत्राणि	२ रुद्रो. १६
यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च निर्ऋति-	

स्तस्मै वै नमोनमः

२ रुद्रो. १३

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च प्राणाः

२ रुद्रो. ३४

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च पृथिवी

२ रुद्रो. २२

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च ब्रह्मा

२ रुद्रो. १

[अ. शिरः. २।१

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च महः

२ रुद्रो. ३०

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च मृत्युः

[अ. शिरः. २।२२+

२ रुद्रो. ३८

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च मनः

२ रुद्रो. ३५

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च यमः

२ रुद्रो. १२

[अ. शिरः. २।२१+

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च रुद्रः

२ रुद्रो. ३

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च वरुणः

२ रुद्रो. ११

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च वर्तमानं

२ रुद्रो. ४१

*यथाऽयं मन्त्रस्तथैव सर्वे मन्त्रास्तत्तदेवतासहिता नमोनमोन्त्याः पठनीयाः । एवमग्रेऽपि नृसिंहादिमन्त्रेषु ज्ञातव्यम् ।

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च वायुः
 [अ. शिरः. २।६+ २ रुद्रो. ९, २९
 यो वै रुद्रः स भगवान्यश्च विनायकः २ रुद्रो. ९
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च विष्णुः २ रुद्रो. २
 [अ. शिरः. २।२+
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च सर्व २ रुद्रो. ३६
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च सुवः २ रुद्रो. २९
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च सूर्यः २ रुद्रो. १०
 [अ. शिरः. २।७+
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च सोमः अ. शिरः. २।८
 यो वै रुद्रः स भगवान्यश्च स्कन्दः २ रुद्रो. ६
 [अ. शिरः. २।३+
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्चाकाशः २ रुद्रो. २६
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्चाग्निः २ रुद्रो. ८
 [अ. शिरः. २।९+
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्चाष्टौ ग्रहाः २ रुद्रो. १७
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्चेन्द्रः २ रुद्रो. ७
 [अ. शिरः. २।४+
 यो वै रुद्रः स भगवान् या च द्यौः अ. शिरः. २।१७
 यो वै रुद्रः स भगवान्या च पृथिवी अ. शिरः. २।१५
 यो वै रुद्रः स भगवान् या च भूः २ रुद्रो. २७
 [अ. शिरः. २।११+
 यो वै रुद्रः स भगवान् या चोमा २ रुद्रो. ४
 यो वै रुद्रः स भगवान् यच भुवः २ रुद्रो. २८
 [अ. शिरः. २।१२+
 यो वै रुद्रः स भगवान् याश्चापस्तमै
 वै नमोनमः [अ. शिरः. २।१८+ २ रुद्रो. २३
 यो वै रुद्रः स भगवान्ये च ऋषयः २ रुद्रो. १८
 यो वै रुद्रः स भगवान्ये चाष्टौ प्रतिग्रहाः अ. शिरः. २।१०
 यो वै रुद्रः स भगवान्ये चाष्टौ वसवः २ रुद्रो. १९
 यो वै रुद्रः स भगवान् यश्चाष्टौ ग्रहाः अ. शिरः. २।९
 यो वै वेद स वेद ब्रह्म, ब्रह्मैवावाप्नोति ग. शो. ३।१
 यो वै वेदांश्च प्रहिणोति तस्मै
 तं ह देवमात्मबुद्धिप्रकाशं सुमुखैर्वै
 शरणमहं प्रपद्ये श्वेताश्व. ६।१८
 यो वै स बहिर्धा पुरुषादाकाशः छांदो. ३।१२।७
 यो वै स संवत्सरः प्रजापतिः
 षोडशकलोऽयमेव सः बृह. १।५।१५
 यो वै सोऽन्तःपुरुष आकाशः छांदो. ३।१२।८

यो व्यानः सा वाक् तस्मादप्राण-
 अनपानन्वाचमभिव्याहरति छांदो. १।३।३
 यो व्यानेन व्यानिति स त आत्मा
 सर्वान्तरः बृह. ३।४।१
 योऽशनायापिपासे शोकं मोहं जरां
 मृत्युमत्येति बृह. ३।५।१
 योषा वा अग्निर्गौतम तस्याः उपस्थ
 एव समिल्लोमानि धूमो धोनिरर्चि-
 र्यदन्तः करोति तेऽङ्गारा अभि-
 नन्दा विस्फुलिङ्गाः बृह. ६।२।१३
 योषा वाव गौतमाग्निस्तस्या उपस्थ
 एव समिद्यदुपमन्त्रयते स धूमः छांदो. ५।८।१
 योऽष्टाचत्वारिंशद्वर्षाणि ब्रह्मचर्यं
 चरेत्, प्रतिवेदं द्वादश वा याव-
 द्ब्रह्मणान्तं वा वेदस्य, स ब्राह्मणः आश्रमो. १
 योऽसा आदित्ये पुरुषः सोऽसा-
 वहमिति मैत्रा. ६।३९
 योऽसावसौ पुरुषः सोऽहमस्मि बृह. ५।१५।१
 योऽसावसौ पुरुषः सोऽहमस्मि ईशा. १६
 (ॐ) योऽसाविन्द्रियात्मा गोपालः.. गोपालो. ३।१३
 (ॐ) योऽसानुत्तमपुरुषो गोपालः
 ॐ तत्सत् गोपालो. ३।१५
 योऽसि सोऽसि जगत्यस्मिंल्लीलया
 विहरानघ महो. ६।१
 योऽसौ सोऽहमस्मीति वा या भाष्यते
 सैषा षोडशी बृहचो. ५
 योऽसौ तपन्नुदेति सूर्यता. १।२
 योऽसौ देवो भगवान् सर्वैर्धर्मसम्पन्नः
 ...मायया क्रीडति स ब्रह्मा स
 विष्णुः स रुद्रः स इन्द्रः स
 सर्वे देवाः शांडि. ३।१।३
 योऽसौ परापरो देव ॐकारो नाम
 नामतः । निश्शब्दः शून्यभूतस्तु
 मूर्ध्नि स्थाने ततोऽभ्यसेत् मैत्रा. ६।२३
 (ॐ) योऽसौ प्रधानात्मा गोपालः
 तत्सद्भुवः सुवस्तस्मै वै नमोनमः गोपालो. ३।१२
 (ॐ) योऽसौ ब्रह्म, परं वै ब्रह्म
 ॐ तत्सद्भुवः सुवः.. गोपालो. ३।१६

(ॐ) योऽसौ भूतात्मा गोपालः
 ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवः...
 योऽसौ वेद यदिदं किञ्चात्मनि
 ब्रह्मण्येवानुष्टुभं जानीयाद्यो
 जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति
 (ॐ) योऽसौ सर्वभूतात्मा गोपाल
 ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै
 नमोनमः
 योऽसौ सर्वेषु भूतेष्वविश्य तिष्ठति
 भूतानि विदधाति स वो हि
 स्वामी भवति
 योऽसौ सर्वेषु वेदेषु पठ्यते ह्यज
 ईश्वरः । तस्मात्तद्धारणादेतल्लिङ्ग-
 देहमलौकिकम्
 योऽसौ सर्वेषु वेदेषु पठ्यते ह्यज
 ईश्वरः । अकायो निर्गुणो ह्यात्मा
 तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु
 योऽसौ सर्वैर्गीयते...स वो हि
 स्वामी भवति
 योऽसौ सूर्यं तिष्ठति, योऽसौ गोषु
 तिष्ठति, योऽसौ गोपान्पाल-
 यति, योऽसौ सर्वेषु देवेषु
 तिष्ठति ।...सबोहिस्वामीभवति
 योऽस्ति कल्पितसंवृत्त्या परमार्थेन
 नास्त्यसौ
 योऽस्माकमविद्यायाः परं पारं तार-
 यतीति नमः परमक्रुषिभ्यः
 योऽस्मात्पूर्वो बुभूषति य एवं वेद
 योऽस्मान् द्वेष्टि, यं च वयं द्विष्मः
 [वनदु. १६०+म.ना. ५।११+
 [प्रवर्ग्या. २३+
 योऽस्मि सोऽस्मि नमोऽस्तु ते
 (अथ) योऽस्य दक्षिणः सुषिः
 स व्यानस्तच्छ्रोत्रं स चन्द्रमा-
 स्तदेतच्छ्रीश्च यश्चेत्युपासीत
 श्रीमान्यशस्वी भवति
 (अथ) योऽस्य निरुक्तानि वेद
 स सर्वं वेद

गोपालो. ३।१४

नृ. पू. १।७

गोपालो. ३।१७

गोपालो. १।१२

सदानं. १०

२ शिवसं. २२

गोपालो. १।१२

गोपालो. १।१२

अ. शां. ७३

प्रश्नो. ६।८

बृह. १।४।१

कौ.उ. २।९

वा. सं. ३६।२३

१सं.सो. २।३१

छांदो. ३।१३।२

शांडि. ३।२।२

(अथ) योऽस्य प्रत्यङ्मुषिः सोऽपानः

सा वाक् सोऽग्निस्तदेतद्ब्रह्मवर्चस-

मन्नाद्यमित्युपासीत ब्रह्मवर्च-

स्यन्नादो भवति

छांदो. ३।१३।३

योऽस्य भर्गः कं सच्चिन्तयामी-

त्याहुर्ब्रह्मवादिनः

मैत्रा. ६।७

योऽस्या एतदेवं पदं वेद

गायत्र्यु. १,२

[बृ.उ. ५।१४।१,२+

(अथ) योऽस्योदङ्मुषिः स समान-

स्तन्मनः स पर्जन्यस्तदेतत्कीर्ति-

श्च व्युष्टिश्चेत्युपासीत कीर्ति-

मान्व्युष्टिमान्भवति

छांदो. ३।१३।४

(अथ) योऽस्योर्ध्वः सुषिः स

उदानः स वायुः स आकाशस्त-

देतदोजश्च महश्चेत्युपासीतौजस्वी

महस्वान्भवति

छांदो. ३।१३।५

यो ह खलु वाचोपरिस्थः श्रूयते स

एव वा एष शुद्धः पूतः शून्यः...

स्वे महिम्नि तिष्ठति

मैत्रा. २।४

(अथ) यो ह खलु वावशरीरं...भूतात्मा

मैत्रा. ३।२

(अथ) यो ह खलु वावास्य ताम-

सोऽशोऽसौ स योऽयं रुद्रः

मैत्रा. ५।५

(अथ) यो ह खलु वावास्य राज-

सोऽशोऽसौ स योऽयं ब्रह्मा

मैत्रा. ५।५

(अथ) यो ह खलु वावाऽस्य सार्वि-

कोऽशोऽसौ स एव विष्णुः

मैत्रा. ५।५

(अथ) यो ह खलु वावैतस्यांशोऽयं

यश्चेतनमात्रः प्रतिपूरुषं क्षेत्रज्ञः

मैत्रा. २।५

योऽहङ्कारे, योऽहङ्कर्तव्ये, यो रुद्रे

यो नाड्यां...सञ्चरतिसोऽयमात्मा

सुबालो. ५।८

योऽहमनेन न प्रेष्यामीति स ह

षोडशं वर्षशतमजीवत्

छांदो. ३।१६।७

योऽहमस्मि ब्रह्माहमस्मि [म.ना. ६।७+ त्रि.म.ना. ८।६

योऽहमस्मीति वा सोऽहमस्मीति वा

बहुचो. ४

यो हरिस्तत्साम्नः पञ्चमं पादं

जानीयात्

ग. पू.ता. २।१

(अथ) यो ह वा अस्माल्लोकात्स्वं

लोकमदृष्ट्वा प्रैति, स एनमवि-

दितो न भुनक्ति

बृह. १।४।१५

यो ह वा अस्मिन्नादित्ये निहित-
स्तारकेऽक्षिणि चैष भर्गाख्यः मैत्रा. ६।७
यो ह वा आत्मानं पञ्चविधमुक्थं
वेद, यस्मादिदं सर्वमुत्तिष्ठति, स
सम्प्रतिवित् १ ऐत. ३।१।१
यो ह वा आयतनं वेदायतनमहम्
स्वानां भवति, मनो ह वा आयतनं छांदो. ५।१।५
यो ह वा एतमोङ्कारं वेदावश्यः स्यात् २ प्रणवो. ९
यो ह वा एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो
मनो दृतं वेद, दूतवान्भवति कौ. त. २।१
यो ह वै प्रतिष्ठां वेद प्रति ह तिष्ठ-
त्यस्मिन्श्च लोकेऽमुष्मिन्श्च, चक्षु-
र्वाव प्रतिष्ठा छांदो. ५।१।३
यो ह वै ज्येष्ठं च श्रेष्ठं च वेद
ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च स्वानां भवति छांदो. ५।१।१
यो ह वै त्वकामेन कामान्कामयते
सोऽकामी भवति गोपालो. १।१२२
(ॐ) यो ह वै..नादस्वरूपोभरतो.. तारसा. ३।५
(ॐ) यो ह वै...स भगवांस्तत्परः
...नित्यशुद्धबुद्धमुक्तसत्यपर-
मनन्ताद्वयपरिपूर्णः परमात्मा
ब्रह्मैवाहं रामोऽस्मि तारसा. ३।८
(ॐ) यो ह वै...स भगवान्निबु-
स्वरूपः शत्रुघ्नो..तस्मै वै नमोनमः तारसा. ३।४
यो ह वै नारायणस्याष्टाक्षरं पद-
मध्येति । अनपशुवन्सर्वमायुरेति नारा. ३
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च
पुरुषो भूर्भुवःस्वस्तस्मै वै नमोनमः नृ. पू. ४।८
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्या
च सरस्वती..तस्मै वै नमोनमः नृ. पू. ४।१०
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्चविष्णुः नृ. पू. ४।६
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च ब्रह्मा नृ. पू. ४।५
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च
महेश्वरो भूर्भुवःस्वस्तस्मै वै नमोनमः नृ. पू. ४।७
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्चेश्वरः नृ. पू. ४।९
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च कालः नृ. पू. ४।२६
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च जीवः नृ. पू. ४।३५
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च प्राणः नृ. पू. ४।३१
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च मनुः नृ. पू. ४।२७

यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्चमृत्युः नृ. पू. ४।२८
यो ह वै नृसिंहो भगवान्यश्च यमः नृ. पू. ४।२९
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च
विराट् पुरुषः... नृ. पू. ४।३४
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च सर्वं नृ. पू. ४।३६
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च सूर्यः नृ. पू. ४।३२
यो ह वै नृसिंहो भगवान्यश्च सोमः नृ. पू. ४।३३
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्चान्तकः नृ. पू. ४।३०
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्चोङ्कारः नृ. पू. ४।१२
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याच गौरी नृ. पू. ४।१२
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यानि च
पञ्च महाभूतानि... नृ. पू. ४।२५
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याच प्रकृतिः नृ. पू. ४।१३
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याच विद्या नृ. पू. ४।१४
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याच श्रीः नृ. पू. ४।११
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याश्च
चतस्रो मात्राः नृ. पू. ४।१६
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याश्च
सप्त व्याहृतयः... नृ. पू. ४।१९
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्ये च
द्वादशादित्याः... नृ. पू. ४।२३
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्येचाष्टौ ग्रहाः नृ. पू. ४।२४
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्ये चाष्टौ
लोकपालाः... नृ. पू. ४।२०
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्ये चाष्टौ
वसवः भूर्भुवः स्वस्तस्मै नमोनमः नृ. पू. ४।२१
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्
ये वैकादश रुद्राः... नृ. पू. ४।२२
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्
ये च पञ्चाग्रयः... नृ. पू. ४।१८
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्येच वेदाः
साङ्गाः सशाखाः सेतिहासाः.. नृ. पू. ४।१७
(ॐ) यो ह वै परमात्मा नारायणः.. ता. सा. ३।३
यो ह वै प्रजापतिं वेद प्रजायते ह
प्रजया पशुभिः बृह. ६।१।६
यो ह वै प्रतिष्ठां वेद प्रतितिष्ठति बृह. ६।१।३
यो ह वै यज्ञो यज्ञं वेदाह्न्यहर्देवेषु
देवमध्युह्य स सम्प्रतिवित् १ ऐत. ३।४।१
यो ह वै योऽन्तःकरणचतुष्टयात्मा रामो. ५।११

यो ह वै यो ब्रह्मा विष्णुर्महेश्वरो यः
 सर्वदेवात्मा.. रामो. ५१५
 यो ह वै वसिष्ठं वेद, वसिष्ठो ह
 स्वानां भवति, वाग्वाव वसिष्ठः छांदो. ५११२
 यो ह वै वसिष्ठं वेद वसिष्ठः स्वानां
 भवति बृ. उ. ६।१।२
 (अथ) यो ह वै विद्ययैतं परमु-
 पास्ते सोऽहमिति स ब्रह्मविद्भवति शांडि. ३।२।२
 यो ह वै शिशुः साधनः सप्रत्या-
 धानः सस्थूलः सदामं वेद.. बृह. २।२।१
 (ॐ) यो ह वै श्रीपरमात्मा...
 एकार उपेन्द्रस्वरूपो हरिनायकः तारसा. ३।२
 (ॐ) यो ह वै श्रीपरमात्मा...
 कलातीता भगवती सीता
 चित्स्वरूपा तारसा. ३।७
 (ॐ) यो ह वै श्रीपरमात्मा नारा-
 यणः स भगवान् कलास्वरूपो
 लक्ष्मणोभूर्भुवः सुवस्तस्मैवैनमोनमः तारसा. ३।६
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः स भगवानद्वैत-
 परमानन्द आत्मा य ॐ नमो
 भगवते वासुदेवाय भूर्भुवः सुव-
 स्तस्मै वै नमो नमः रामो. ५।४४
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः स...यश्च
 त्रैलोक्यं भूर्भुवः सुवस्तस्मै.. रामो. ५।२६
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः स...यश्च
 ब्रह्मानन्दामृतं.. रामो. ५।३
 यो ह वै...यश्च भूतं भव्यं भविष्यत् रामो. ५।३५
 यो ह वै...यश्चामृतं भूर्भुवः रामो. ५।१६
 यो ह वै...यत्तारकं ब्रह्म रामो. ५।४
 यो ह वै...यद्ब्रह्माण्डस्य वहिर्व्याप्तं रामो. ५।३६
 यो ह वै...यश्च प्राणो... रामो. ५।१२
 यो ह वै...यश्च महादेवः... रामो. ५।४३
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यश्च महेश्वर.. रामो. ५।४२
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यश्च मृत्युः.. रामो. ५।१५
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यश्च यमः.. रामो. ५।१३
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यश्चाखंडैकरसात्मा रामो. ५।२
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यश्चान्तकः रामो. ५।१४
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यश्चोद्धारः.. रामो. ५।३९
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यः परमात्मा रामो. ५।४६

यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यः परमपुरुषः.. रामो. ५।४१
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यः सर्वभूतात्मा.. रामो. ५।८
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यः सूर्यः रामो. ५।२७
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यः सोमः रामो. ५।२८
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यः स्थावर-
 जङ्गमात्मा..भूर्भुवः सुवस्तस्मै.. रामो. ५।१८
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः स भगवान-
 द्वैतपरमानन्द आत्मा यत्परं ब्रह्म रामो. ५।१
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...या गौरी रामो. ५।२४
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...या जानकी.. रामो. ५।२५
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यानि च
 नक्षत्राणि..तस्मै वै नमोनमः रामो. ५।२९
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यानि च
 पञ्चमहाभूतानि.. रामो. ५।१७
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...या प्रकृतिः.. रामो. ५।३८
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यो ब्रह्मा
 विष्णुर्महेश्वरो यः सर्वदेवात्मा.. रामो. ५।५
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...या लक्ष्मी भूर्भुवः.. रामो. ५।२३
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...या विद्या.. रामो. ५।२१
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...याश्चतस्रोर्धमात्राः रामो. ५।४०
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...या सरस्वती.. रामो. ५।२२
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...याः सप्त
 महाव्याहतयः.. रामो. ५।२०
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...येच द्वादशादित्याः रामो. ५।३४
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...येच नव ग्रहाः.. रामो. ५।३०
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...येचाष्टौ वसवः रामो. ५।३२
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...ये चाष्टौ
 लोकपालाः... रामो. ५।३१
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...येचैकादशरुद्राः रामो. ५।३३
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...ये देवासुर-
 मनुष्यादिभावाः... रामो. ५।९
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...ये पञ्चास्रयः.. रामो. ५।१९
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...ये मत्स्य-
 कूर्माद्यवताराः... रामो. ५।१०
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...ये सर्वे वेदाः..
 साङ्गाः सशाखाः सेतिहासपुराणाः.. रामो. ५।६
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...यो जीवान्तरात्मा.. रामो. ५।७
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः...योऽन्तः-
 करणचतुष्टयात्मा.. रामो. ५।११

योहवै श्रीरामचन्द्रः...यो महाविष्णुः... रामो. ५१४५
 योहवै श्रीरामचन्द्रः...यो विज्ञानात्मा.. रामो. ५१४७
 योहवै श्रीरामचन्द्रः...यो हिरण्यगर्भः... रामो. ५१३७
 यो ह वै सम्पदं वेद, स५ हास्मै
 कामाः पद्यन्ते दैवाश्च मानुषाश्च,
 श्रोत्रं वाव सम्पत् छांदो. ५११४
 यो ह वै सम्पदं वेद सर्वं हास्मै
 पद्यते (मा. पा.) बृ. उ. ६११४
 यो ह वै सम्पदं वेद स५ हास्मै पद्यते बृह. ६११४
 यो ह वै सुश्लोकमौले धर्माननु-
 तिष्ठमानोऽग्निना चक्रं योन्निर्वै...
 तप्ततनूः सायुज्यं सलोकता-
 माप्नोति सुदर्श. ५
 यो ह संयोगो ध्यानं जुषमाणः सिन्धुः
 सन्धुक्षणानां संयोगः सन्दधानः

पुण्यः पुण्यानां पुण्याय स्वाहा पाग्मा. ४१६
 यो हस्ते य आदातव्ये य इन्द्रे चो
 नाड्यां...सञ्चरति सोऽयमात्मा सुबालो. ५११२
 यो हीमानि न विद्यात्कथं सोऽनु-
 शिष्टो ब्रुवीत छांदो. ५१३४
 यो द्वैवित्स सवित्स द्वैतवित्सैक-
 धामेतः स्यात्तदात्मकश्च मैत्रा. ६१२५
 यो ह्येव प्रभवः स एवाप्ययः ३ऐत. २६१४
 यो द्वैव वेद सञ्ज्यासी योगी
 चात्सयाजी चेति मैत्रा. ६१२०
 यो ह्येष महिमा बभूव क एषः ब्रह्मो. १
 यौवनस्था गृहस्थाश्चप्रासादस्थाश्च ये
 नृपाः । सर्व एव विशीर्यन्ते शुष्क-
 स्तिग्धान्नभोजनाः शिवो. ७१२२

र

र इति-रज्यतीमानि भूतानि मैत्रा. ६१७
 रकारमग्निबीजं च अपानादित्य-
 सन्निभम् ध्या. वि. ९५
 रकारोऽण्डं विराड् भवति तारसा. ११४
 रकारोवह्निवचनःप्रकाशःपर्यवस्यति रामर. ५१४
 रक्तमांसमयस्यास्य सबाह्याभ्यन्तरे
 मुने । नाशैकधर्मिणो ब्रूहि कैव
 कायस्य रम्यता महो. ३३१
 रक्तमूत्रालालास्वेदादिकमवंशाः पैङ्गलो. २१२
 रक्तवर्णो मणिप्रख्यः प्राणवायुः
 प्रकीर्तितः अ. ना. ३७
 रक्तशुक्लपदैकीकरणं पाद्यम् भावनो. ८
 रक्तं लम्बोदरं शूर्पकर्णकं रक्तवास-
 सम्...एवं ध्यायति यो नित्यं
 स योगी योगिनां वरः गणप. ९
 रक्ता गायत्री । श्वेता सावित्री ।
 कृष्णा सरस्वती गायत्रीर. ५
 रक्षांसि भीतानि दिशो ब्रवंति भ.गी. ११३६
 रक्षांसि ह वा पुरोनुवाके तपोप्रमति-
 घ्नन्ततान्प्रजापतिर्वरेणोपासन्त्रयत सहवै. २
 ६२

रक्षोहणां वो बलगहन इति तृतीयः
 पादः । साम वै तृतीयः पादः ।
 वक्रतुण्डाय हुमिति चतुर्थः पादो-
 ऽथर्वश्चतुर्थः पाद इति ग. पू. १११३
 रघुवंश्याय विद्महे सीतावल्लभाय
 धीमहि । तन्नो रामः प्रचोदयात् वनदु. १४३
 रजसस्तु फलं दुःखं भ.गी. १४१६
 रजसि प्रलयं गत्वा भ.गी. १४१५
 रजसो लोभ एव च भ.गी. १४१७
 रजस्तमश्चाभिभूय भ.गी. १४१०
 रजस्तमस्वरूपेण भावा यज्ञबहिष्कृताः भवसं. ४१७
 रजस्तमोभ्यां विद्धस्य सुसमिद्धस्य
 देहिनः । पुत्रदारकुटुम्बेषु सक्तस्य
 न कदाचन मैत्रा. ६१२८
 रजस्येतानि जायन्ते भ.गी. १४१२
 रजः कर्मणि भारत भ.गी. १४१९
 रजः सत्त्वं तमश्चैव भ.गी. १४१०
 रजोगुणसमुद्भवः भ.गी. ३३७
 रजो भूमिस्त्वमा रोदयस्व प्रवदन्ति
 धीराः । आक्रान्समुद्रः प्रथमे
 विधर्मन्नजनयन्प्रजा भुवनस्य राजा महाना. ६१९

रजो रागात्मकं विद्धि	भ.गी. १४।७	रमते धीर्यथाप्राप्ते साध्वीवान्तः-	
रजो वसति जन्तूनां देवीतत्त्वं		पुराजिरे । सा जीवन्मुक्तो-	
समावृतम् । रजसो रेतसो		देति स्वरूपानन्ददायिनी	महो. ४।३८
योगाद्राजयोग इति स्मृतः	यो.शि. १।१३७	रमन्ते योगिनोऽनन्ते नित्यानन्दे	
रज्जुखण्डे परिज्ञाते सर्परूपं न तिष्ठति ना. वि. २७		चिदात्मनि । इति रामपदेनासौ	
रज्जुबद्धा विमुच्यन्ते तृष्णाबद्धा न		परं ब्रह्माभिधीयते	रा. पू. १।६
केनचित्	महो. ६।३९	रममाणः स्त्रीभिर्वायानैर्वाज्ञातिभिर्वा	
रज्जुबद्धो यथा श्येनो गतोऽप्या-		नोपजनस्मरन्निदः शरीरः	
कृष्यते पुनः । गुणबद्धस्तथा जीवः		स यथा प्रयोग्य आचरणे	
प्राणापानेन कर्षति	यो. चू. २९	युक्त एवमेवायमस्मिच्छरीरे	
रज्जुरेवेति चाद्वैतं तद्वदात्मविनिश्चयः	वैतथ्य. १८	प्राणो युक्तः	छां.उ. ८।१२।३
रज्जुर्माताऽदितिस्तथा	कृष्णोप. २१	रमारमणौ वैकुण्ठे नारायणः	
रज्जुसर्पेण दृष्टश्चेन्नरो भवतु संसृतिः	ते. वि. ६।७७	स्वयं ध्यानापन्नोऽभवत्	सामर. ३
[अज्ञानमिति च-] रज्जौ सर्पश्चान्ति-		रमिति-प्राणो वै र, प्राणे हीमानि	
रिवाद्वितीये सर्वानुस्यूते सर्वमये		सर्वाणि भूतानि रमन्ते	बृ.उ. ५।१२।१
ब्रह्मणि देवतिर्यङ्मुरस्थावरस्त्री-		रम्भास्तस्मेन काष्ठेन पाकसिद्धौ	
पुरुषवर्णाश्रमबन्धमोक्षोपाधि-		जगद्भवेत्	ते. वि. ६।७८
नानात्मभेदकल्पितं ज्ञानमज्ञानं	निरा. उ. १६	रम्यदेशे ब्रह्मघोषसमन्विते.. देवाय-	
रज्ज्वज्ञानात्क्षणेनैव यद्वद्रज्जुर्हि		तने...सुशोभनमठं...सर्वरक्षास-	
सर्पिणी । भाति तद्वच्चितिः		मन्वितं कृत्वा तत्र वेदान्तश्रवणं	
साक्षाद्विश्वाकारेण केवला	यो. शि. ४।२	कुर्वन्योगं समारमेत्	शां.डि. १।५।१
रथनाभिरिवाभिरुयायेत छिद्रां वा		रयिरिति मनुष्याः (देवमुपासते)	मुद्रलो. ३।२
छायां वा पश्येत्	३ ऐत. २।४।५	रयिः ककुब्धान् दधद्विनष्टं रयिम-	
रथन्तरमिति थकारणामेव दीप्तं दर्शयति	संहितो. २।४	द्विधानं तस्मै ककुब्जे विकटाय	
रथन्तरं बृहत्साम सप्तवैधैस्तु गीयते	मंत्रिको. ९	पित्रे स्वाहा	पारमा. ७।३
रथन्तरे अन्वक्षरं (भ-) थकारान्		रयीणां पतिं यजतं बृहन्तं रा राग-	
स्वरवन्ति यथाक्षरं दर्शयेत्	संहितो. २।२	मुक्तं गुरुं सश्रीकं तं रायि-	
रथं स्थापय मेऽच्युत	भ. गी. १।२१	रूपं रयिभूतभूतं रयिमत्सुरत्रः	
(अथ) रथान्नथयोगान्पथः सृजते		स्वाहा	पारमा. ७।९
न तत्रानन्दा मुदः प्रमुदो भवन्ति	बृह. ४।३।१०	रमाऽरमेच्छाऽपुनर्भवति तत्र रमा	
(तद्यथा) रथेन धावयन्नथचक्रे		पुण्येन पुण्यलोकं नयत्यरमा	
पर्यवेक्षत एवमहोरात्रे पर्यवेक्षत	कौ. त. १।४	पापेन पापं	सुबालो. ११।१
रथोपस्थ उपाविशत्	भ. गी. १।४७	रविमध्ये स्थितः सोमः सोममध्ये	
रथो मे सर्वान् समुद्रान् संयाति	इतिहा. ८५	हुताशनः । तेजोमध्ये स्थितं	
रथ्यायां बहुवस्त्राणि भिक्षा सर्वत्र		सत्त्वं सत्त्वमध्ये स्थितोऽच्युतः	मैत्रा. ६।३८
लभ्यते । भूमिः शय्याऽस्ति		रवेरुदयास्तमययोः किलकर्म कर्तव्यम्	मं. ब्रा. २।४
विस्तीर्णा यतयः केन दुःखिताः	१सं.सो. २।९९	(लौकिकाग्नेः) रश्मयो धूमोऽह-	
रमते तस्मिन्नुत जीर्णे शयाने नैनं		रचिश्चन्द्रमा अङ्गारा नक्षत्राणि	
जहात्यहः सुपूव्येषु	चिन्त्यु. १४।२	विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।९

रश्मिभिरेषोऽस्मिन्प्रतिष्ठितः प्राणै-
 रयममुष्मिन्स यदोक्तमिष्यन्
 भवति शुद्धमेवैतन्मण्डलं पश्यति बृह. ५।५।२
 रश्मिरिद्रः सविता मे नियच्छतु चित्त्यु. ११।७
 रश्मिः रश्मीनां मध्ये तपन्तं चित्त्यु. ११।४
 रश्मीस्त्वं पर्यावर्तयाद्ब्रह्मो वै ते
 भविष्यन्ति छांदो. १।५।२
 रश्मीस्त्वं पर्यावर्तयतात् (मा.पा.) छां. उ. १।५।२
 रसनया भाव्यमाना मधुरामुत्तिक-
 कटुकषायलवणभेदाः षड्रसाः,
 षड्रतवः क्रियाशक्तिः पीठम् भावनो. २
 रसनं च रसयितव्यं च (मा.पा.) प्रश्नो. ४।८
 रसनं घ्राणमेव च भ.गी. १५।९
 रसनाद्वायुमाकृष्य यः पिवेत्सततं
 नरः । श्रमदाहौ तु न स्यातां
 नश्यन्ति व्याधयस्तथा शांदि. १।७।४५
 रसना पीड्यमानेयं षोडशी वोर्ध्व-
 गामिनी ब्र. वि. ७३
 रसनां तालुनि न्यस्य स्वस्थचित्तो
 निरामयः । आकुञ्चितशिर-
 स्तस्मिन्निवृत्त्योगमुद्रया । हस्तौ
 यथोक्तविधिनाप्राणायामं समाचरेत् त्रि. ब्रा. २।९३
 रसभाण्डमिवात्मानं सुस्थिरं
 धारयेत्सदा अमन. २।५५
 रसयन्वै तन्न रसयते, नहि रसयितु
 रसयतेर्विपरिलोपो विद्यतेऽविना-
 शित्वात् बृह. ४।३।२५
 रसयितव्यमेवाप्येति यो रसयित-
 व्यमेवास्तमेति सुबालो. ९।४
 रसवत्य आपो रसाद्भ्यां भिन्नाः गोपालो. १।८
 रसवर्जं रसोऽप्यस्य भ.गी. २।५९
 रसस्य मनसश्चैव चञ्चलत्वं स्वभा-
 वतः । रसो बद्धो मनो बद्धं किं
 न सिद्धयति भूतले वराहो. २।७८
 रसं रसानां परमास्वादनीयमनास्वादं
 रसवर्जं सुगुप्तम् २ देव्यु. २३
 रसं सर्वमसन्मयम् ते. वि. ३।५७
 रसः हेवायं लब्ध्वाऽऽनन्दी भवति तैत्ति. २।७

रसाच्छोणितं, शोणितान्मांसं,
 मांसान्मेदो मेदसः स्नायवः,
 स्नायुभ्योऽस्थीनि, अस्थिभ्यो
 मज्जा, मज्जातः शुक्रं गर्भो. २
 रसादयो हि ये कोशा व्याव्याता-
 स्तैत्तिरीयके । तेषामात्मा परो
 जीवः खं यथा सम्प्रकाशितः अद्वैत. ११
 रसानां शोषणं सम्यङ्मुद्रामुद्राभिधीयते
 रसे वृद्धिगते नित्यं वर्धन्तेधातवस्तथा
 रसो वै सः, रसः हेवायं लब्ध्वा-
 ऽऽनन्दी भवति तैत्ति. २।७
 रसोऽहमप्सु कौन्तेय भ.गी. ७।८
 रसौषधिक्रियाजालमन्त्राभ्यासादि-
 साधनात् । सिद्धयन्ति सिद्धयो
 यास्तु कल्पितास्ताः प्रकीर्तिताः यो.शि. १।१५२
 रस्याः स्निग्धाः स्थिरा हृद्याः भ.गी. १७।८
 रहस्यं रामतपनं वासुदेवं च मुद्रलम् मुक्ति. १।३५
 रहस्यं ह्यतदुत्तमम् भ.गी. ४।३
 रहस्योपनिषन्नाम्ना सषडङ्गमिहो-
 च्यते । यस्य विज्ञानमात्रेण मोक्षः
 साक्षान्न संशयः शु. र. १।१३
 रहस्योपनिषद्ब्रह्म ध्यातं येन विप-
 श्रिता । तीर्थैर्मन्त्रैः श्रुतैर्जप्यैस्तस्य
 किं पुण्यहेतुभिः शु. र. १।१६
 राकामहः सुहवाः सुष्टुती हुवे...
 वीरः शतदायमुक्थ्यं स्वाहा पारमा. ७।४
 राकाहया तु या नाडी पीत्वा च
 सलिलं क्षणात् । क्षुतमुत्पादये-
 द्घ्राणे श्लेष्माणं सञ्चिनोति च यो.शि. ५।२४
 राक्षसं भवति आर्द्धं दैवं यत्र निवर्तयेत् इतिहा. ६२
 राक्षसान्मर्त्यरूपेण राहुर्मनसिजं
 यथा । प्रभाहीनांस्तथा कृत्वा.. रा. पू. १।३
 राक्षसीमासुरी चैव भ.गी. ९।१२
 रागद्वेषभयादीनामनुरूपं चरन्नपि ।
 योऽन्तर्व्योमवदच्छन्नः स जीव-
 न्मुक्त उच्यते वराहो. ४।२४
 रागद्वेषवियुक्तात्मा समलोष्टाश्म-
 काश्चनः । प्राणिर्हिंसानिवृत्तश्च
 मुनिः स्यात्सर्वनिःस्पृहः ना. प. ३।३५

रागद्वेषवियुक्तैस्तु	भ. गी. २।६४	राजन्तं दीप्यमानं तं परमात्मान-	
रागद्वेषं मदं मायां द्रोहं मोहं परा-		मव्ययम् । देहिनां प्रापयेद्यस्तु	
त्मसु । पडेतानि यतिर्नित्यं मन-		राजयोगः स उच्यते	अमन. २।४
साऽपि न चिन्तयेत्	ना. प. ३।७०	राजन् संस्मृत्य संस्मृत्य	भ. गी. १८।७६
रागद्वेषौ व्यवस्थितौ	भ. गी. ३।२८	राजयोगस्य माहात्म्यं कोवा जानाति	
रागद्वेषौ व्युदस्य च	भ. गी. १८।५१	तत्त्वतः । ज्ञानात्सिद्धिर्मुक्तिरिति	
रागद्वेषौ सुखं दुःखं धर्माधर्मौ		गुरोर्ज्ञानं च लभ्यते	अमन. २।५
फलाफले । यः करोत्यनपेक्ष्यैव		राजवार्तादि तेषां स्याद्विक्षावार्ता	
स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।४९	परस्परम्	ना. प. ३।५८
रागं नीरागतां नीत्वा निर्लेपो भव		राजविद्या राजगुह्यं	भ. गी. ९।२
सर्वदा	वराहो. २।४८	राजसमायात्मको ब्रह्मा	पा.प्र.२
रागादयः कामक्रोधलोभमोहजरा-		राजसं चलमधुवम्	भ. गी. १७।१८
मरणसुखदुःखान्यनुभवन्त		राजसः परिकीर्तितः	भ. गी. १८।२७
आपद्यन्ते	सामर. १०१	राजसा तामसाश्च ये	भ. गी. ७।१२
रागादयः कामक्रोधादयो गुणाः		राजसी क्रियाशक्तिः	गणेशो. ४।३
साधनरूपा भवन्ति	सामर. १०२	राजस्ये क्षत्र एव तद्यशो दधाति	
रागादयः प्रसज्येरंस्तेनासौ		सैषा क्षत्रस्य योनिर्यद्ब्रह्म	बृह. १।४।११
नारकी भवेत्	ना. प. ४।१६	राजसो ब्रह्मा सात्त्विको विष्णु-	यो. चू. ७२
रागाद्यपेतं हृदयं, वागदुष्टाऽनृता-		स्तामसोरुद्रइति एते त्रयोगुणयुक्ताः	
दिना । हिंसादिरहितं कर्म		राजसो ब्रह्मा सात्त्विको विष्णु-	गणेशो. ४।६
यत्तदीश्वरपूजनम्	जा. द. २।८	स्तामसो वै हरः	
रागाद्यसम्भवे प्राज्ञ पुण्यपाप-		राजस्याः पञ्च ज्ञानेन्द्रियाणि पञ्च	
विमर्दनम् । तयोर्नाशि शरीरेण		कमेन्द्रियाणि, पञ्चवायवश्चाजायन्त	गणेशो. ४।४
न पुनः सम्प्रयुज्यते	जा. द. ६।५१	राजा त एकं मुखं, तेन मुखेन विशो-	कौ. त. २।१९
रागी कर्मफलप्रेप्सुः	भ. गी. १८।२७	ऽस्मि, तेनैव मुखेन मामन्नादं कुरु	
राजत्वात्सर्वयोगानां राजयोग		राजा त्वा वरुणो नयतु देवि दक्षिणे	चिन्त्यु. १०।४
इति स्मृतः	अमन. २।३	वैश्वानराय रथम्	भ. गी. १।२
राजधानीं कुम्भीपाकमिव शवपिण्ड-		राजा वचनमब्रवीत्	
वदेकत्रात्रं न देवतार्चनम् ।		राजा वरुणो नयतु देवि दक्षिणे-	चिन्त्यु. १०।१
प्रपञ्चवृत्तिं परित्यज्य जीव-		ऽग्नये हिरण्यम्	
न्मुक्तो भवेत्	१सं.सो. २।७५	राजाऽसौ यक्ष्यते स मा सर्वे-	छांदो. १।१०।६
राजधानीं कुम्भीपाकमिव शव-		रात्विजैर्वृणीतेति	
पिण्डवदेकत्रात्रं न देहान्तर-		राजोवाच-पञ्चेमानि रत्नानि	
दर्शनं प्रपञ्चवृत्तिं परित्यज्य		गौर्मेऽजस्रं दुहति, रविर्मेऽजस्रं	
स्वदेशमुत्सृज्य...ज्ञातचरदेशं		विलहति, त्विषिर्मेऽजस्रं पिनष्टि	इतिहा. ८५
विहाय दूरतो वसेत्	ना. प. ७।१	राज्यं भोगाः सुखानि च	भ. गी. १।३३
		राज्यं सुराणामपि चाधिपत्यं	भ. गी. २।८
		राज्ञः सोमस्य तृप्तासः	अरुणो. १
		राज्ञां राज्यलक्ष्मीर्भवति	ना. प.ता. २।९

राज्ञीनाम प्रतीची, सुभूतानामोदीची छांदो. ३।१५।२
 रातिर्दातुः परायणं तिष्ठमानस्य तद्विदः बृह. ३।९।२८
 रात्रिं युगसहस्रान्तां भ. गी. ८।१७
 रात्रेरपक्षीयमाणपक्षमपक्षीयमाण-
 पक्षाद्यान्वणमासान्दक्षिणादित्य
 एति मासेभ्यः पितृलोकं पितृलोका-
 चन्द्रं ते चन्द्रं प्राप्यान्नं भवन्ति बृह. ६।२।१६
 रात्रेरपरपक्षमपरपक्षाद्यान्वडक्षिणैति
 मासाः स्तान्नैते संवत्सरमभि-
 प्राप्नुवन्ति छांदो. ५।१०।३
 रात्र्यागमे प्रलीयन्ते भ. गी. ८।१८
 रात्र्यागमेऽवशः पार्थ भ. गी. ८।१९
 राधाकृष्णप्रियो भवति (भक्तः) राधिको. ९
 राधाकृष्णयोरेकमासनम्.. एकं मनः,
 एकं ज्ञानम्, एक आत्मा.. राधो. २।१
 राधा कृष्णेनाराधिता, राधा कृष्ण-
 माराधयत् राधिको. ४
 राधा रासेश्वरी रम्या कृष्णमन्त्रा-
 धिदेवता राधिको. ६
 राम एव परं ब्रह्म राम एव परं
 तपः । राम एव परं तत्त्वं
 श्रीरामो ब्रह्म तारकम् रामर. १।६
 रामचन्द्रश्चिदात्मकः रामो. २।४
 रामत्वंपरमात्माऽसिसच्चिदानन्दविग्रहः मुक्तिको. १।४
 रामनाम भुवि ख्यातमभिरामेण
 वा पुनः । राक्षसान्मर्त्यरूपेण
 राहुर्मनसिजं यथा रा. पू.ता. १।३
 रामभद्र महेष्वास रघुवीर नृपोत्तम ।
 भो दशास्यान्तकास्माकं
 (श्रियं दापयदेहि मे) रक्षां
 (कुरु) देहि श्रियं च मे रामर. २।८१
 [रा. पू. ४।१५+ त्रि.म.ना. ७।१०
 राममन्त्रं यो जपेत् स रामो भवति रामर. १।७
 रामं त्रिनेत्रं सोमार्धधारिणं
 शूलिनं परम् । भस्मोद्धूलित-
 सर्वाङ्गं कपर्दिनमुपास्महे रामर. २।३२
 रामः शङ्खभृतामहम् भ.गी. १०।३१

रामाभिरामां सौन्दर्यसीमां
 सोमावतंसिकाम् । पाशाङ्कुश-
 धनुर्बाणधरां ध्यायेन्बिलोचनाम् रामर. २।३३
 रामोऽहमनिरुद्धोऽहमात्मानं
 चार्चयेद्बुधः गोपालो. २।९
 रायस्पोषस्य दाता चेति प्रथमः
 पादो भवति, ऋग्वे प्रथमः
 पादः, निषिदातान्नदो मत
 इति द्वितीयः पादः, यजुर्वे
 द्वितीयः पादः ग.पू.ता. १।१३
 रायस्पोषाय सुप्रजास्वाय
 सुवीर्यायारण्याः पशवो विश्व-
 रूपाः । विरूपाः सन्तु बहु-
 धैकरूपाः [चित्यु. ११।१२, १३
 रायामीशो रहितो भरन्त्यै रां रां
 वहन्त्याहितः रायां पतिं रां रां
 धरते धरिभ्यै रां वहतोद्वहाय
 स्वाहा पारमा. १।५
 रायां पतत्रे रयिमादधात्रे रायो
 बृहन्तं रयिमत्सुपुण्यं, रारा-
 जिमन्तं रतये रमन्तं तं
 बिम्बवन्तं ककुदाय भद्रे स्वाहा पारमा. ७।१०
 रिच्यंत इव वा एष प्रेवरिच्यते
 यो याजयति प्रति वा गृह्णाति सहवै. २०
 रिपुणा हन्यते रिपुः महो. ९।१११
 रिपौ बद्धे स्वदेहे च समैकात्म्यं
 प्रपश्यतः । विवेकिनः कुतः
 कोपः स्वदेहावयवेष्विव याज्ञव. २२
 रुक्माम्बरनिभाकाशं रक्तवर्णं
 चतुर्भुजम् (गणेशं) ग. पू. २।५
 रुचिरं रैचकं चैव वायोराकर्षणं
 तथा । प्राप्तायामास्त्रयः प्रोक्ता
 रेचपूरककुम्भकाः अ. ना. १०
 रुजां हरस्त्वं मिषक् पापहीनो
 ह्यपाणिपादो निर्विकारस्त्वमात्मा २ रुद्रो. ६२
 रुद्र एवाग्निरिति संघट्टनाधीशो भवेत् पारायणो. १
 रुद्रग्रन्थि ततो भित्त्वा ततो याति
 शिवात्मकम् यो.शि. १।११५

रुद्रजापकशतमेकमेकेनाथर्वशिर-		रुद्रात्प्रवर्तते वीजं वीजयोनि-	
शिशखाध्यापकेन तत्समं ताप-		र्जनार्दनः	रुद्रह. ८
नीयोपनिषदध्यापकशतं	नृ. पू. ५।१६	रुद्रादयो यं ध्यायन्ति...तद्धाम	
रुद्रपीठं च वर्धय च वञ्चदण्डोन्नतं तथा ।		सर्वेषां देवादीनामपि दुर्लभतरम्	सामर. ९४
इत्येतदासनं प्रोक्तं नानारूपगुणा-		रुद्रादित्या वसवो ये च साध्याः	भ.गी. १।१२२
न्वितम्	दुर्वासो. २।३	रुद्रानुवाकेन दिने दिने द्विजो-	
रुद्रमेकत्वमाहुः शाश्वतं वै पुराणं	अ. शिरः. ३।९	ऽभिषिच्य मामर्चयत्यूर्ध्वरेणविल्वैः १ विल्वो	
रुद्रमेवाप्येति यो रुद्रमेवास्तमेति..	सुवालो. ९।१२	रुद्रेषु रौद्रीं, ब्रह्माणीषु ब्राह्मी,	
रुद्र यत्ते दक्षिणं मुखं तेन मां पाहि		देवेषु दैवी, मनुष्येषु मानवी	
नित्यम्	श्वेताश्व. ४।२१	(मूर्त्यः)...स्वपदे तिष्ठन्ति	गोपालो. ३।२
रुद्ररूपे महायोगी संहर्त्येव तेजसा ।		रुद्रो गन्ध उमा पुष्पं तस्मै	
नारायणे मनो युञ्जन्नारायण-		तस्यै नमो नमः	रुद्रह. २२
मयो भवेत्	यो.शि. ५।५४	रुद्रोऽग्नीत्, बृहस्पतिरुपवक्ता	चित्त्यु. २।१
रुद्रस्य दक्षिणे पार्श्वे रतिर्ब्रह्मा		रुद्रोऽजीजनत्, सर्वे मरुद्गणा	
त्रयोऽग्नयः	रुद्रह. ४	अजीजनन्	बह्वचो. १
रुद्रस्य नयनादुत्पन्ना रुद्राक्षा इति		रुद्रो दिवा उमा रात्रिस्तस्मै	
लोके ख्यायन्ते	रु. जा. ४४	तस्यै नमो नमः	रुद्रह. २०
रुद्रं लोहितेन	चित्त्यु. २।११	रुद्रो नर उमा नारी तस्मै तस्यै	
रुद्रः पशूनां गुह्या निमग्नः	एका. उ. ९	नमो नमः	रुद्रह. १७
रुद्रः प्रणीती तमनः प्रजापतिः	वा. सं. २४	रुद्रो ब्रह्मा उमा वाणी तस्मै	
रुद्रः सूर्य उमा छाया तस्मै तस्यै		तस्यै नमो नमः	रुद्रह. १८
नमो नमः	रुद्रह. १९	रुद्रो ब्रह्मोपनिषदो हंसज्योतिः	
रुद्रः सोम उमा तारा तस्मै तस्यै		पशुपतिः प्रणवस्तारकः	
नमो नमः	रुद्रह. १९	स एवं वेद	पा. ब्र. ६
रुद्राक्षमूलं तद्रह्या तन्नालं विष्णुरेव		रुद्रो यज्ञ उमा वेदिस्तस्मै तस्यै	
च । तन्मुखं रुद्र इत्याहुस्त-		नमो नमः	रुद्रह. २०
द्विन्दुः सर्वदेवताः	रु. जा. ४२	रुद्रो यागदेवो विष्णुरध्वर्युर्होतेन्द्रो	
रुद्राक्षं द्वादशमुखं महाविष्णु-		देवता यज्ञभुक्	पा. ब्र. ३
स्वरूपकम्	रु. जा. ३७	रुद्रो येन कृतो वंशस्तस्य माया	
रुद्रामेयत्परं वीर्यं तद्रस्म परि-		जगत्कथम्	कृष्णो. ११
कीर्तितम्	बृ. जा. ५।१८	रुद्रो रुद्रश्च दन्तिश्च नन्दिः षण्मुख	
रुद्राणामेतावदाधिपत्यं स्वाराज्यं		एव च । गरुडो ब्रह्म विष्णुश्च...	म. ना. ६।१२
पर्येता	छांदो. ३।७।४	रुद्रोऽर्थ अक्षरः सोमा तस्मै तस्यै	
रुद्राणामेवैको भूत्वेद्रेणैव मुखेनैत-		नमो नमः	रुद्रह. २३
देवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति	छांदो. ३।७।३	रुद्रोल्लङ्घमुमापीठं तस्मै तस्यै नमो नमः	रुद्रह. २३
रुद्राणां माध्यन्दिनं सवनमा-		रुद्रो वहिरुमा स्वाहा तस्मै तस्यै...	रुद्रह. २१
दित्यानां च विधेवां च		रुद्रो विष्णुरुमा लक्ष्मीस्तस्मै तस्यै...	रुद्रह. १८
देवानां तृतीयसवनम्	छांदो. २।२४।१	रुद्रो वृक्ष उमा बली तस्मै तस्यै...	रुद्रह. २२
रुद्राणां शङ्करश्चास्मि	भ. गी. १०।२३	रुद्रो वेद उमा शास्त्रं तस्मै तस्यै...	रुद्रह. २१

रुद्रोहि शाश्वतेन वै पुराणेनेषमूर्जेण
तपसा नियन्ता अ. शिरः. ३।११
रूपकार्यसमाख्याश्च भिद्यन्ते तत्र
तत्र वै अद्वैत. ६
रूपग्रहणप्रयोजनस्य मनश्चक्षुरधीनत्वात् अद्वयता. ६
रूपमत्यद्भुतं हरेः भ.गी. १८।७७
रूपमिति गान्धर्वाः (उपासते) मुद्रलो. ३।२
रूपवद्विज्ञेयं ज्ञानरूपमानन्दमयमासीत् अव्यक्तो. १
रूपवदिदं तेजो रूपाग्निभ्यां भिन्नं गोपालो. १।७
रूपवान् भवति । अतिरूपवान्भवति गणेशो. २।२
रूपस्थानां देवतानां पुंरुयद्वास्त्रादि-
कल्पना रा. पू.ता. १।८
रूपं नाहं नाम नाहं न कर्म ब्रह्मै-
वाहं सच्चिदानन्दरूपम् सर्वसारो. ११
रूपं परं दर्शितमात्मयोगात् भ.गी. ११।४७
रूपं महत्ते बहुवक्त्रनेत्रम् भ.गी. ११।२३
रूपं रूपं जनुषा बोभवीमि माया-
भिरेको अभिचाकशानः बा. सं. ११
रूपं रूपं प्रतिरूपो बभूव [कठो. ५।९+ बृह. २।५।१९
रूपं रूपं प्रतिरूपो बहिश्च कठो. ५।९, १०
रूपं शब्दस्तथा स्पर्शो रसो गन्ध-
स्तथैव च । इन्द्रियार्थान्विजा-
नीयात्पञ्चैव नृपसत्तम भवसं. २।१७
रूपं सर्वमसद्विद्धि रसं सर्वमसन्मयम् ते. बि. ३।५७
(अथ) रूपाणां चक्षुरित्येतदेष्टा-
मुक्थमतो हि सर्वाणि रूपा-
ण्युत्तिष्ठन्ति बृह. १।६।२
रूपाणि देवः कुरुते बहूनि बृह. ४।३।१३
रूपाणि पञ्चतन्मात्राः पुरुषः प्रकृतिर्नैव गुह्यका. ७
रूपाण्येव यस्यायतनं चक्षुर्लोको
मनो ज्योतिः बृह. ३।९।१२
रूपाण्येव यस्यायतनं चक्षुर्लोको
मनो ज्योतिर्यो वै तं पुरुषं
विद्यात्सर्वस्यात्मनः परायणः
स वै वेदिता स्यात् बृह. ३।९।१५
रेखोपरेखा वलिता यथैका पीवरी
शिला । तथा त्रैलोक्यवलितं
ब्रह्मैकमिह दृश्यताम् महो. ५।५७

रेचक-पूरक-कुम्भक-भेदेन स
त्रिविधः (प्राणायामः) शांडि. १।६।१
रेचकपूरकयुक्तः सहितः (कुम्भकः),
तद्वर्जितः केवलः । केवलमिद्धि-
पर्यन्तं सहितमभ्यसेत् शांडि. १।७।१४
रेचकं पूरकं चैव कुम्भमध्ये निरो-
धयेत् । दृश्यमाने परे लक्ष्ये
ब्रह्मणि स्वयमाश्रितः वराहो. १।५७
रेचकं पूरकं मुक्त्वा कुम्भकं नित्य-
मभ्यसेत् जा. द. ६।१८
रेचकं पूरकं मुक्त्वा कुम्भकेन
स्थितः सुधीः ब्र. वि. २१
रेचकं पूरकं मुक्त्वा कुम्भीकरणमेव
यः । करोति त्रिषु कालेषु नैव
तस्यास्ति दुर्लभम् त्रि. ब्रा. २।१०८
रेचकं पूरकं मुक्त्वा वायुना स्थीयते
स्थिरम् । नाना नादा प्रवर्तन्ते
संस्ववेचन्द्रमण्डलम् यो. शि. १।१२७
रेचकः पूरकश्चैव कुम्भकः प्रणवात्मकः।
प्राणायामो भवेदेवं मात्रा
द्वादशसंयुतः यो. चू. १०१
रेचकेन तु विद्यात्मा ललाटस्थं
त्रिलोचनम् ।... तत्रार्कचन्द्र-
वह्नीनामुपर्युपरि चिन्तयेत् ध्या. बि. ३२-३४
रेचनं पूरणं वायोः शोथनं रेचनं
तथा । चतुर्भिः क्लेशनं वायोः
प्राणायाम उदीर्यते त्रि. ब्रा. २।९४
रेचयेत्पिङ्गलानाड्या द्वात्रिंशन्मात्रया
पुनः ।... शनैरशीतिपर्यन्तं
चतुर्वारं समभ्यसेत् १ यो. त. ४२
रेत एव यस्यायतनं हृदयं लोको
मनो ज्योतिर्यो वै तं पुरुषं
विद्यात्सर्वस्यात्मनः परायणः
स वै वेदिता स्यात् बृह. ३।९।१७
रेतस आपः (निरभिद्यन्त) २ ऐत. १।४
रेतस इति मावोचत जीवतस्तत्प्रजायते बृह. ३।९।३२
रेतसस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव बृह. २।५।२
रेतसे स्वादेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये
संस्ववमवनयति बृह. ६।३।२

रेतो देवाः, देवानां रेतो वर्ष, वर्षस्य रेत ओषधयः, ओषधीनां रेतो- ऽन्नं, अन्नस्य रेतो रेतः, रेतसो रेतः प्रजाः, प्रजानां रेतो हृदयं, हृदयस्य रेतो मनः, मनसो रेतो वाक्, वाचो रेतः कर्म रेतोबुद्ध्यापमनस्स्वरूपमिति लिङ्गम् रेतो वै प्रजापतिः रेतो होचक्राम, तत्संवत्सरं प्रोष्याग- स्योवाच कथमशक्तं मद्गते जीवितुमिति रेफारूढा मूर्तयः स्युः शक्तयस्तिष्ठ एव च रेफो ज्योतिर्मये तस्मात्कृतमाकार- योजनम् रैकमानि षट्शतानि गवामयं निष्को- ऽयमश्वतरीरथो नु म एतां भगवो देवताः शशधियां देवतामुपास्स इति रोगार्तां गां विहाय प्रशस्तगोमय- माहरेत् (भस्मार्थ) रोचनालभनं कुर्याद्भूययेदस्मन- स्तनुम् । अङ्गुलीयाक्षसूत्रं च कर्णमात्रे च धारयेत् रोचनो रोचमानः शोभनो शोभ- मानः कल्याणः	१ ऐत. १।३।१ लिङ्गोप. १ बृह. ६।१।६ बृह. ६।१।१२ रा. पू. ता. २।३ रामर. ५।६ छां. ४।२।२ वृ. जा. ३।१ शिवो. ७।४४ नृ. पू. २।११	रोचमानां त्वा ज्ञादयामि रोचिष्णुरिति वा अहमेतमुपास इति, स य एवमेतमुपास्ते रोचिष्णुर्ह भवति, रोचिष्णु- र्हास्य प्रजा भवति रोदनाद्रुद्रसंज्ञः (अभवत्) रोदस्योरन्तर्देशेषु अपैतं मृत्युं जयति रोमहर्षश्च जायते रोहिणीतनयो विश्व अकाराक्षर- सम्भवः रोहिणीः पिङ्गला एकरूपाः रौक्मे फलके सूर्यवर्चसि मन्त्र- मानुष्यं विन्यस्य तदस्य कण्ठे प्रत्यमुञ्चत् रौद्री घोरा या तैजसी तनूः रौद्रेण त्वाऽङ्गिरसां मनसा ध्यायामि रौप्यबुद्धिः शुक्तिकायां स्त्रीपुंसो- भ्रैमतो यथा (मृषैवोदेति सकलं मृषैव प्रविलीयते) रौहिणीं लङ्घयेद्यस्तु ज्ञानाद- ज्ञानतोऽपि वा । आसुरं तद्भवेच्छ्राद्धं पितॄणां नोपतिष्ठते	चित्र्यु. १९।१ बृह. २।१।९ गणेशो. ३।१३ सूर्यता. १।२ भ. गी. १।२९ गोपालो. २।१९ चित्र्यु. ११।१० अव्यक्तो. ८ बृ. जा. २।२ वनदु. १६० योगकुं. १।८० इतिहा. ६०
---	---	--	---

ल

लकारं पृथिवीरूपं व्यानं बन्धूक- सन्निभम् लक्ष्मात्रं तु प्रजपेत्स्वस्वरूपं भवेन्मनुः लक्ष्मणप्राणप्रतिष्ठानन्दकर स्थलजला- ग्निर्ममेदिनसर्वशत्रून्छिन्धि छिन्धि लाङ्गूलो. ३ लक्ष्मणेन प्रगुणितमक्षः कोणेन सायकम् ।... लक्ष्मणेन धृत- च्छत्रमथवा पुष्पकोपरि ।... एवं लब्ध्वा जयार्थं तु वर्ण- लक्षं जपेन्मनुम्	ध्या. बि. ९६ ना. पू. ता. ४।१६ लाङ्गूलो. ३ रामर. २।१२	लक्ष्मीमूलप्रकृतिरिति विज्ञायते लक्ष्मीसहायोऽद्वयकुञ्जराकृति- श्चतुर्भुजश्चन्द्रकलाकलापः । माया- शरीरो मधुरस्वभावस्तस्य ध्याना- त्पूजनात्तत्त्वभावाः लक्ष्मीं क्षीरसमुद्रराजतनयां श्रीरङ्गधामेश्वरीं... तां त्रैलोक्य- कुटुम्बिनो सरसिजां वन्दे मुकुन्दप्रियाम् लक्ष्यं तदेवाक्षरं सौम्यं विद्धि	ना. पू. ता. ५।६ हेरम्बो. ६ वनदु. ८४ मुण्ड. २।२।३
---	---	---	---

लक्ष्यं सर्वगतं चैव शरः सर्वगतो-
 मुखः । वेद्धा सर्वगतश्चैव शिव-
 लक्ष्यं न संशयः रुद्रह. ३९
 लक्ष्यालक्ष्यमति त्यक्त्वा यस्तिष्ठे-
 त्केवलतामना । शिव एव स्वयं
 साक्षादयं ब्रह्मविदुत्तमः आत्मो. १९
 [महो. ४।८५+
 लक्ष्यालक्ष्यविहीनोऽस्मि लयहीन-
 रसोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।१३
 लक्ष्येऽन्तर्वाद्यायां दृष्टौ निमेषोन्मेष-
 वर्जितायां च इयं शाम्भवी मं. त्रा. १।४
 मुद्रा भवति
 लघुत्वमारोग्यमलोलुपत्वं वर्णप्रसादं
 स्वरसौष्टवं च । गन्धः शुभो मूत्र-
 पुरीषमल्पं योगप्रवृत्तिं प्रथमां वदन्ति श्वेताश्व. २।१३
 लब्धाशिना धृतिमता परिभावितव्यं
 संसाररोगहरमौषधमद्वितीयम् यो. शि. १।९०
 लब्धाहारो यमेष्वेको मुख्यो भवति
 नेतरः १ यो. त. २८
 लङ्कापुरीदाहन उद्विलङ्घन...सर्व-
 शत्रून्लिन्धि लिन्धि लाङ्गूलो. ३
 लज्जा मतिरुष्टिरिष्टा च पुष्टा लक्ष्मी-
 रुमा ललिता लालपन्ती त्रि. महो. ६
 लब्धयोगनिद्रस्य योगिनः कालो नास्ति शां. १।७।१८
 लब्धयोगोऽथ बुद्धयेत (लब्धयोगेन
 बोद्धव्यं) प्रसन्नं परमेश्वरम्
 (परमेश्विनम्) यो. शि. १।७८
 लब्धं गोभस्म नो चेदन्यगोक्षारं (धार्थं) बृ. जा. ३।१
 लभते च ततः कामान् भ. गी. ७।२२
 लभते धारणाद्योगं येन शुद्ध्यति
 वै मतिः । लब्ध्वा सर्वप्रयत्नेन
 संयतिस्तत्परो भवेत् दुर्वासो. १।१३
 लभते नासया यद्यत्तत्तदात्मेति
 भावयेत् १ यो. त. ७०
 लभते पौर्वदेहिकम् भ. गी. ६।४३
 लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणमृषयः क्षीणकल्पवाः भ. गी. ५।२५
 लभन्ते ब्रह्म निर्वाणं शुद्धा
 ध्यानेन योगिनः दुर्वासो. १।१०
 लभन्ते युद्धमीदृशम् भ. गी. २।३२
 ७०

लम्बोदरोऽहं पुरुषोत्तमोऽहं विघ्ना-
 न्तकोऽहं विजयात्मकोऽहम् हेरम्बो. १२
 लम्बुको ह वासो भवत्यनघो ह
 वासो भवति छांदो. ५।२।२
 लयमन्त्रहृठा योगा योगो ह्यष्टाङ्ग-
 संयुतः वराहो. ५।१०
 लययोगश्चित्तलयः कोटिशः
 परिकीर्तितः १ यो. त. २३
 लयविक्षेपरहितं मनः कृत्वा
 सुनिश्चलम् । यदा यात्यमनी-
 भावं तदा तत्परमं पदम् मैत्रा. ६।३४
 लयस्तमश्च विक्षेपस्तेजः स्वेदश्च
 शून्यता । एवं हि विघ्नबाहुल्यं
 त्याज्यं ब्रह्मविशारदैः ते. वि. १।४१
 लयात् (मनसः) सम्प्राप्यते
 सौख्यं स्वात्मानन्दं परं पदम् यो. शि. १।१३६
 लयेन पलमात्रेण आसनस्थो न
 खिद्यते । स्वल्पश्चासो भवे-
 योगी स्वल्पोन्मेषयुतस्तथा अमन. १।३९
 लये सम्बोधयेच्चित्तं, विक्षिप्तं शम-
 येत्पुनः । सकषायं विजानीयात्
 समप्राप्तं न चालयेत् अद्वैत. ४
 ललाटमेवोक्तं, यथा द्यौस्तथा
 ललाटाच्चैव मे रुद्रो देवः क्रोधा-
 द्विनिस्सृतः ना. महो. ४०
 ललाटात्क्रोधजो रुद्रो जायते
 ललाटे ऊर्ध्वगुण्डं मध्यच्छिद्रं
 लवणमेतदुदकेऽवधायाथ मा
 प्रातरुपसीदथाः छांदो. ६।१३।१
 लवणं तोयसम्पर्काद्यथा तोय-
 मयं भवेत् । मनोऽपि ब्रह्म-
 सम्पर्कात्तथा ब्रह्ममयं भवेत् अमन. १।२९
 लवणेन सुवर्णं सन्दध्यात्सुवर्णेन
 रजतं रजतेन त्रपु त्रपुणा
 सीसं सीसेन लोहं लोहेन
 दारु दारुणा चर्म
 लवैकं न धावयेज्जन्तुसंरक्षणार्थं
 वर्षवर्जमिति कठरु. ४

लाङ्गलानामेवैते बहुलमनुदात्तानु- दात्तं चानुदात्तमवृद्धं वृद्धं भवति संहितो. ३१२	लिङ्गाभावात्तु कैवल्यमिति ब्रह्मानु- शासनम् ना. पं. ४१३७
लाभालाभयोः समो भूत्वा... सञ्ज्यासेन देहत्यागं करोति स परमहंसः जावालो. ६	लिङ्गाभिपेकं निर्मात्यं गुरोरभिपेक- तीर्थं महेश्वरपादोदकं जन्म- मालिन्यं प्रक्षालयति १ रुद्रोप. ३
लाभालाभावसद्विद्धि जयाजय- मसन्मयम् ते. वि. ३१५६	लिङ्गे सत्यपि खल्वस्मिन्ज्ञानमेव हि कारणम् ना. प. ४१३३
लाभालाभौ जयाजयौ भ. गी. ५१३८	लिप्यते न स पापेन लीयते हि सुपुत्रौ तन्निगृहीतं न लीयते । तदेव निर्भयं ब्रह्म ज्ञानालोकं समन्ततः अद्वैत. ३५
लाभालाभे समो भूत्वा...शरीर- त्रयमुत्सृज्य सञ्ज्यासेनैव देह- त्यागं करोति स कृतकृत्यो भवति ना. प. ३१८७	लीलया कल्पयामास चित्राः सङ्कल्पतः प्रजाः । नानाचार- समारम्भा गन्धर्वनगरं यथा महो. ५१६२
लाभालाभौ समौ कृत्वा गोवृत्त्या प्राणसन्धारणं कुर्वन्...प्रणवा- त्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३	लीलयैव यदादत्ते दिक्कालकलितं वपुः । तदेव जीवपर्यायवासना- वेशतः परम् । मनः सम्पद्यते लोले कलनाकलनोन्मुखम् (एवं) लीलाकामशरीरी स्व- विनोदार्थं भक्तैः सहोत्कण्ठितै- स्तत्र क्रीडति कृष्णः राधोप. ४१२
लाभालाभौ समौ कृत्वा गोवृत्त्या भैक्षमाचरन्...सञ्ज्यासेन देह- त्यागं करोति स परमहंस- परित्राजकः प. हं. प. ८	लुप्तपिण्डोदकक्रियाः लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचिः लेलायन्तीरिव सज्जिहाना इव लेलिहसे प्रसमानः समन्तात् लेशतः प्राप्तसत्ताकः स एव घनतां शनैः । याति चित्तत्वमापूर्य दृढं जाडघाय मेघवत् महो. ५१७९
लाभे चैव न हर्षयेत्, प्राण- यात्रिकमात्रः स्यात् ना. प. ५१८८	लोकत्रयं प्रव्यथितं महात्मन् लोकत्रयेऽपि कर्तव्यं किञ्चिन्ना- स्त्यात्मवेदिनाम् जा. द. ११२४
लालनास्निग्धललना पालनात् पालकः पिता । सुहृदुत्तमवि- न्यासान्मनो मन्ये मनीषिणः महो. ५१८०	लोकत्रयेऽप्यप्रतिमप्रभाव लोकवासनया जन्तोः शास्त्र- वासनयाऽपि च । देहवासनया ज्ञानं यथावन्नैव जायते मुक्तिको. २१२
लिङ्गतृतीयभागेन भवेद्देहाः समुच्छ्रयः शिवो. २१२	लोकसङ्ग्रहमेवापि लोकसङ्ग्रहयुक्तानि नैवकुर्यान्नकारयेत् लोकस्तदनुवर्तते ना. प. ५१३३
लिङ्गनालात्समाकृष्य वायुमप्य- प्रतो मुने ।...मूलाधारस्य विप्रेन्द्र मध्ये तं तु निरोधयेत् जा. द. ६१४०	लोकस्य द्वारमर्चिष्मत्पवित्रम् सुदर्श. ९
लिङ्गमोक्षारमिष्यते शिवो. ११२४	
लिङ्गरूपिणं मां सम्पूज्य चिन्त- यन्ति सिद्धाः सिद्धिङ्गताः भस्मजा. २११३	
लिङ्गं प्रचरेच्छास्त्रात् लिङ्गोप. २	
लिङ्गं च कारणं चैव चिन्मात्रा- न्नहि विद्यते ते. वि. २१३२	
(अथ) लिङ्गात्संहृत्य तेजसा शरीरत्रयं संव्याप्य...मात्रा- भिरोतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं चिन्तयन्मसेत् नृसिंहो. ३१४	

लोकस्य नरकान्मृत्योर्मेहाभयाच्च
 संरक्षणी (गोपी) गोपीचं. ६
 लोकस्य संकृत्यै सर्वं सङ्कल्पते छांदो. ७।४।२
 लोकस्य सृजति प्रभुः भ. गी. ५।१४
 लोकं मे यजमानाय विन्दैष वै
 यजमानस्य लोक एतास्मि छांदो. २।२४।५
 लोका अलोका देवा अदेवा वेदा
 अवेदा अत्र स्तेनोऽस्तेनो भवति बृह. ४।३।२२
 लोका इति लोकविदो देवा इति
 च तद्विदः वैतथ्य. २१
 लोकातिहारपरोक्षसमापाद्याः संहितो. २।१
 लोकादिमग्निं तमुवाच तस्मै या
 इष्टका यावतीर्वा यथा वा । स
 चापि तत्प्रत्यवदद्यथोक्तमथास्य
 मृत्युः पुनरेवाह तुष्टः कठो. १।१५
 लोकानुग्रहार्थं मायासहितं ब्रह्म
 सम्भोगवशादस्य चन्दनस्य
 वैभवम् गोपीचं. ८
 लोकानुवर्तनं त्यक्त्वा त्यक्त्वा देहानु-
 वर्तनम् । शास्त्रानुवर्तनं त्यक्त्वा
 स्वाध्यासापनयं कुरु [अक्षुप. ४५+अध्यात्मो. ३
 लोकान्तरगतः कर्माजितफलं स
 एव भुङ्क्ते पैङ्गलो. २।७
 लोकान्नोद्विजते च यः भ. गी. १२।१५
 लोकान्प्रत्युत्थायिनस्त एवमे-
 वानुपरिवर्तन्ते बृह. ६।२।१६
 लोकान् समग्रान् वदन्तैर्ज्वलद्भिः भ. गी. ११।३०
 लोकान् समाहर्तुमिह प्रवृत्तः भ. गी. ११।३२
 लोकान् ..सर्वाणि च भूतानि
 स्थावरजङ्गमान्यनुभवेयम् २ प्रणवो. १
 लोकायतादिसाङ्ख्यान्ता जीवविश्रा-
 न्तिमाश्रिताः । तस्मान्मुमुक्षुभि-
 नैव मतिर्जीवेशवादयोः । कार्या
 किन्तु ब्रह्मतत्त्वं निश्चलेन विचार्य-
 ताम् [महो. ४।७४+ वराहो. २।५५
 लोकालोकं दहति धर्माधर्मं दहत्य-
 भास्करममर्यादं निरालोकमतः
 परं दहति सुबालो. १५।१-२

लोकास्तं परादुर्योऽन्यत्रात्मनो
 लोकान्वेद [बृह. २।४।६+ ४।५।७
 लोकाँलोकविदः प्राहुराश्रमा इति
 तद्विदः । स्त्रीपुत्रपुंसकं लैङ्गाः
 परापरमथापरे वैतथ्य. २७
 लोकाः सङ्कल्पन्ते लोकानां सं स्यै
 (मा. पा.) छांदो. ७।४।२
 लोकीभवति सर्वमायुरेति ज्योग्जी-
 वति महान्प्रजया पशुभिर्भवति
 महान्कीर्त्या लोकान्न निन्देत्तद्व्रतम् छांदो. २।१७।२
 लोके जन्म यदीदृशम् भ. गी. ६।४२
 लोके दातारं सर्वभूतान्युपजीवन्ति महाना. १७।५
 लोके धर्मिष्ठं प्रजा उपसर्पन्ति महाना. १०।६
 लोके परमहंसपरिव्राजको दुर्लभ-
 तरो यद्येकोऽस्ति प. हं प. ११
 लोकेषु पञ्चविधं सामोपासीत छांदो. २।२।१
 लोके साधु प्रजायास्तनुं तन्वानः
 पितृणामनृणो भवति महाना. १७।७
 लोकेऽस्मिन् द्विविधा निष्ठा भ. गी. ३।३
 लोको ब्रह्म गुरुर्ब्रह्म शिष्यो ब्रह्म
 सदाशिवः । पूर्व ब्रह्म परं
 ब्रह्म शुद्धं ब्रह्म शुभाशुभम् ते. वि. ६।३७
 लोको मामजमव्ययम् भ. गी. ७।२५
 लोको प्रियते जननाय च भवसं. १।२५
 लोकोऽयं कर्मबन्धनः भ. गी. ३।९
 लोपामुद्रायाः शक्तिकूटराजं पठित्वा
 वैष्णवी विद्या द्वादशे धामनि
 व्याचक्षते त्रि. ता. १।१६
 लोभक्रोधादयो दैत्याः कृष्णो. ९
 लोभं मोहं भयं दुर्प कामं क्रोधं
 च किल्बिषम् ते. वि. १।१२
 लोभः प्रवृत्तिरारम्भः भ. गी. १४।१२
 लोभादयः पशवः (शा. यज्ञस्य) गर्भो. ११
 लोभोपहतचेतसः भ. गी. १।३८
 लोमभ्य ओषधिवनस्पतयो हृदयं
 निरभिद्यत २ ऐत. १।४
 लोमभ्य ओषधिवनस्पतयो
 ललाटात्क्रोचजो रुद्रो जायते सुबालो. २।१
 लोमशां पशुभिः सह स्वाहा तैत्ति. १।४।१

लोमशेन ह स्म वै चर्मणा पुरा
वीणा अपिदधति ३ ऐत. २।५।२
लोम दिङ्कारस्त्वस्प्रस्तावो मा५ स-
मुद्रीथोऽस्थि प्रतिहारो मज्जा
निधनमेतद्यज्ञायज्ञीयमङ्गेषु प्रोतम् छां. २।१९।१
लोमाधरोष्ठमथर्ववेदः प्रीणातु आचम. ४
लोमानि धूमो योनिरर्चिर्यदन्तः
करोति तेऽङ्गारा अभिनन्दा
विस्फुलिङ्गाः बृह. ६।२।१३
लोमानि बर्हिः (यज्ञस्य) महाना. १८।१
लोहानां काञ्चनं वरम् इतिहा. ४९
लोहितशुक्लकृष्णगुणमयीगुणसाम्या-
निर्वाच्यामूलप्रकृतिरासीत् पैङ्गलो. १।२

लोहितं तिलकं ध्यायेत् गुह्यका. ११
लोहिनी द्यौर्भवति ३ ऐत. २।४।४
लौकिकवैदिकमप्युपसंहृत्य सर्वत्र
पुण्यापुण्यवर्जितो ज्ञानाज्ञान-
मपि विहाय... देहत्यागं
करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३
लौकिकवैदिकसामर्थ्यं स्वचतुर्दश-
करणप्रवृत्तिं च पुत्रे समारोप्य
तदभावे शिष्ये तदभावे स्वा-
त्मन्येव... तत्त्वमस्यादिवाक्यार्थ-
स्वरूपानुसन्धानं कुर्वन्नुदीचीं
दिशं गच्छेत् प. हं. प. ५
लौकिकाम्रीनुदराम्नौ समारोपयेत् आरुणि. २

य

वकारं जीवजीजं च उदानं
शङ्खवर्णकम् ध्या. वि. ९६
वक्तव्यमेवाप्येति यो वक्तव्य-
मेवास्तमेति सुबालो. ९।६
वक्ता चास्य त्वाद्गन्यो न लभ्यो... कठो. १।२२
वक्त्राणि ते त्वरमाणा विशन्ति भ. गी. ११।२७
वक्त्रेण सीत्कारपूर्वकं वायुं गृहीत्वा
यथाशक्ति कुंभयित्वा नासाभ्यां
रेचयेत्, तेन क्षुत्तृष्णालस्य-
निद्रा न जायते शांडि. १।७।१४
वक्त्रेणापूर्य वायुं हुतवह्निलये-
ऽपानमाकृष्य धृत्वा स्वाङ्गुष्ठा-
द्यङ्गुलीभिर्वरकरतलयोः षड्भि-
रेवं निरुध्य । ... पश्यन्ति
प्रत्ययांशं प्रणवबहुविधध्यान-
संलीनचित्ताः सौभाग्य. ७
वक्त्रेणोत्पलनालेन तोयमाकर्षये-
न्नरः । एवं वायुर्ग्रहीतव्यः
पूरकस्येति लक्षणम् अ. ना. १३
वक्तुमर्हस्यशेषेण भ. गी. १०।१६
वक्तुण्डाय हुमिति चतुर्थः पादः ग. पू. ता. १।१३
वक्षोन्यस्तवपुः प्रपीड्य सुचिरं
योनिं च वामाङ्गिणा... सेयं

व्याधिविनाशिनी सुमहती
मुद्रा नृणां कथ्यते यो. चू. ६६
वक्षोन्यस्तहनुनिपीड्य सुचिरं योनेश्च
वामाङ्गिणा हस्ताभ्यामनु-
धारयन्प्रविततं पादं तथा
दक्षिणम् । आपूर्य श्वसनेन
कुक्षियुगलं वध्वा शनै रेचये-
देषा पातकनाशिनी ननु महा-
मुद्रा नृणां प्रोच्यते ध्या. वि. ९३
वक्षो वसत्यस्य वरां वरिष्ठं वाकं
दधाना ववृधे समस्तं तस्मै
वरिष्ठाय वरप्रवृद्ध्यै स्वाहा पारमा. ९।२
वक्ष्यन्ते कारणान्यष्टौ स्मृतिर्यै-
रुपचर्यते आयुर्वे. २०
वक्ष्यामि भरतर्षभ भ. गी. ८।२३
वक्ष्यामि हितकाम्यया भ. गी. १०।१
वचनात्पुरुषो ह्यव्यक्तमुखेन
त्रिगुणं भुङ्क्ते मैत्रा. ६।१०
वचनादानगमनविसर्गानन्द-
पञ्चकम् वराहो. १।१२
वचनादानगमनविसर्गानन्दहानो-
पेक्षाबुद्धयोऽनङ्गकुसुमादिशक्त-
योऽष्टौ भावनो. ३

वचनादानगमनविसर्गानन्दास्त-
द्विषयाः (कर्मेन्द्रियाणां) पैङ्गलो. २।३
वचनादानगमनविसर्गानन्दाः
पृथिवीकार्यकर्मेन्द्रियविषयाः त्रि. ब्रा. १।४
वचसा तज्जपेन्नित्यं वपुषा तत्सम-
भ्यसेत् । मनसा तज्जपेन्नित्यं
तत्परं ज्योतिरोमिति यो. चू. ८७
वचसो वाग्व्यापारः ना. प. ६।३
वज्रदण्डसमुद्भूता मणयश्चैक-
विंशतिः । सुषुम्नायां स्थिताः
सर्वे सूत्रे मणिगणा इव यो.शि. १।११८
वज्रदेह वज्रपुच्छ वज्रकाय... लांगूलो. ३
वज्रनखाय विद्महे तीक्ष्णदंष्ट्राय
धीमहि । तन्नो नारसिंहः
(नृसिंहः) प्रचोदयात् महाना. ३।९
[त्रि. म. ना. ७।१०+ वनदु. १३७
वज्रपञ्जरान्नैव यः कुर्याद्भस्म-
धारणम् । स सर्वभयनिर्मुक्तः
साक्षाच्छिवमयो भवेत् वज्रपं. ६
वज्रपञ्जरेण भस्मधारणं कुर्यात् वज्रपं. १
वज्रशक्तिपाशाङ्कुशगदात्रिशूल-
चन्द्रमुखलपद्मानि द्वादशे.. सूर्यता. ५।१
वज्रस्तम्भवदात्मानमवलम्ब्य
स्थिरोऽस्म्यहम् १सं. सो. २।५०
वज्राङ्गं पिङ्गनेत्रं कनकमयलस-
त्कुण्डलाक्रान्तगण्डं...
ध्यायन्तं रामचन्द्रं प्लवगपरिवृढं
सत्त्वसारं प्रसन्नम् लांगूलो. २
वज्रोली चामरोली च सहजोली
त्रिधा मता १ यो. त. २७
वज्रोलीमभ्यसेद्यस्तु स योगी
सिद्धिभाजनम् १ यो. त. १२६
वज्रोऽसि वार्त्रिः शर्म मे भव
यत्पापं तन्निवारय आरुणि. ३
(तद्यथा) वटबीजसामान्यमेक-
मनेकान्स्वाव्यतिरिक्तान्वटान्
सबीजानुत्पाद्य तत्र तत्र पूर्णं
सत्तिष्ठत्येवमेवैषा माया स्वा-
व्यतिरिक्तानि पूर्णानि क्षेत्राणि

दर्शयित्वा जीवेशावभासेन
करोति माया चाविद्या च
स्वयमेव भवति नृसिंहो. ९।३
वटबीजस्थमिव दत्तबीजस्थं
सर्वं जगत् दत्तात्रे. १।१
वडवाग्निः शरीरस्थो ह्यस्थिमध्ये
प्रवर्तते यो. शि. ५।३०
वडवेतराभवदश्ववृष इतरः बृह. १।४।४
वत्सरशतं ब्रह्ममानेन ब्रह्मणः
परमायुःप्रमाणम् त्रि. म. ना. ३।४
वत्सस्तु स्मृतयश्चास्य तत्सम्भूतं तु
गोमयम् । आगाव इति मन्त्रेण
धेनुं तत्राभिमन्त्रयेत् बृ. जा. ३।३
(अथ) वत्सं जातमाहुरतृणाद इति बृह. १।५।२
वत्सं पयसा पुनानाः चित्त्यु. १४।२
वदन्ति बहुभेदेन वादिनो योगभूमिकाः महो. ५।२२
वदन्ते चात्मनो भावं वेदान्तोप-
निषद्भिः अमन. २।२४
वदन्येव परं ब्रह्म बुद्धिमन्तस्तु सूरयः अमन. २।२३
वदन् वाक् पश्यंश्चक्षुः शृण्वन् श्रोत्रं
मन्वानो मनस्तान्यस्यैतानि
कर्मनामान्येव बृह. १।४।७
वदनै तन्न वदति न हि वक्तुर्वक्ते-
र्विपरिलोपो विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२६
वदिष्यन्ति तवाहिताः भ. गी. २।३६
वदिष्याम्येवाहमिति वाग्दध्रे बृह. १।५।२१
वदेदुन्मत्तवद्विद्वान् गोचर्यान्गमश्चरेत् ना. प. ५।३७
वधाय दत्तं तमहं हनामि चित्त्यु. १४।४
वनभारावष्टादशजायन्ते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
वनस्पतयओषध्यो लोमानिपरिचक्षते गुह्यका. १७
वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः
शान्ति... [वा. सं. ३६।१७+ प्रवर्गा. १७
वनावनिविहारेण चित्तोपशम-
शोभिना । असङ्गमुखसौख्येन
कालं नयति नीतिमान् अक्ष्युप. २०
वनितादिषु वाक्कर्ममनोभि-
निस्स्पृहः शुचिः रामर. ४।२
वनी भूत्वा प्रव्रजेत् जाबालो. ४

वने शुष्कं शकृत् सङ्ग्रह कल्पोक्त- विधिना कल्पितमुपकल्पं स्यात् (भस्म) वन्दे रुद्रप्रियां नित्यमुत्पन्नां कामरूपिणीम् । उल्कामुखीं रुद्रजटीं नागपुष्पशिरोरुहाम् वन्ध्याकुमारवचने भीतिश्चेदस्ति किञ्चन वन्ध्यापुत्रो न तत्त्वेन मायया वाऽपि जायते वपुर्वह्निकणाकारं स्फुरितं व्योम्नि पश्यति वमनालमिव प्रवृत्तिं सर्वं हेय मत्वा साधनचतुष्टयसम्पन्नो यः सन्न्य- स्यति स एव ज्ञानसन्न्यासी वमनाहारवद्यस्य भाति सर्वेषणा- दिषु । तस्याधिकारः सन्न्यासे त्यक्तदेहाभिमानिनः वयमाद्यस्य दातारः पिता त्वं मातरिश्च नः वयमेतद्वाणमवष्टभ्य विधारयामः वयं कृतार्था इत्यभिमन्यन्ति बालाः वयं देवस्य भोजनमित्याचामति वयं नाम प्रव्रवामा वृतेना- (वृत्तस्या) स्मिन्यज्ञे धारयामा नमोभिः [+तै. आ. १०।१०।२ + क्र.मं. ४।५।८।२ [+वा. सं. १७।९० वयं ब्रह्मचारिन्निदमुपास्महे (मा.पा.) वयं ब्रह्मचारिन्निदमुपास्महे दत्तास्मै भिक्षामिति वयं सोम व्रते तव मनस्तनुषु बिभ्रतः [+क्र.मं. १०।५।७।६ + वा. सं. ३।५।६ वयं स्वर्गलोकमेष्यामो वयमेष्यामः (ॐ) वयः सुपर्णा उपसेदुरिन्द्रं प्रियमेधा ऋषयो नाधमानाः [चाक्षुषो. ९ + क्र.मं. १०।७।३।११ [+ साम. १।३।१९ वयांसि वै न द्विमश्रीरजिति	वयो दात्रे मयो मह्यमस्तु प्रतिग्रहीत्रे वरणायां ना- (-स्यां) इयां च मध्ये प्रतिष्ठितः [जावालो. २ + रामो. ३।२ वरदं सर्वभूतानां सर्व व्याप्यैव तिष्ठति वराकृतप्राप्तिः स्नानम् वराह एनं हन्ति, मर्कट एनमास्क- न्दति (दुःस्वप्ने) वराहरूपिणं मां ये भजन्ति मयि भक्तिः । विमुक्ताज्ञानतत्कार्या जीवन्मुक्ता भवन्ति ते वरुण एव सविताऽऽपः सावित्री स यत्र वरुणस्तदापो यत्र वा आप- स्तद्वरुणस्ते द्वे योनस्तदेकं मिथुनम् वरुणमेवाप्येति यो वरुणमेवास्तमेति वरुणस्य विराट् वरुणेन मुखेन न वै देवा अश्रन्ति न पिवन्ति वरुणेनैव मुखेनैतदेवामृतं दृष्ट्वा नृप्यति वरुणोऽपामघमर्षणस्तस्मात् प्रमुच्यते वरुणो यादसामहम् वरुणोऽर्यमाः चन्द्रमा कला कलि- धाता... सर्वं नारायणः वरेण्यं श्रेष्ठं भजनीयमक्षरं नमस्कार्यम् वरो दक्षिणा, वरेणैव वरं स्पृणो- त्यात्मा हि वरः वर्गोऽसि पाप्मानं मे वृद्धीत्ये- तथैवाऽऽवृता मध्ये सन्तमुद्गर्गो- ऽसि पाप्मानं म उद्गृह्णी- वर्चोदास्त्वमसि सूर्यस्य वर्जयित्वा स्त्रियाः सङ्गं कुर्यादभ्यास- मादरात् । योगिनोऽङ्गे सुगन्धश्च जायते बिन्दुधारणात् वर्णत्रयात्मकाः प्रोक्ता रेचपूरक- कुम्भकाः । स एष प्रणवः प्रोक्तः प्राणायामस्तु तन्मयः	चित्यु. १०।१,४ १ प्रणवो. ११ आत्मपृ. १ ३ ऐत. २।४।७ वराहो. १।१६ सावित्र्यु. २ सुवालो. १।४ चित्यु. १।१ छांदो. ३।८।१ छांदो. ३।८।३ महाना. ६।८ भ.गी. १०।२९ सुवालो. ६।१ त्रि. ता. १।६ सहवै. २०, २२ कौ. त. २।७ महाना. १७।१५ १ यो. त. ६२ जा. द. ६।२
--	---	--

वर्णं रक्तं कामदं च सर्वाधिव्याधि- भेषजम् । सृष्टिस्थितिलयादीनां कारणं सर्वशक्तिधृक्	पञ्चम. १२	वर्तमानानि चार्जुन वर्तेतात्मैव शत्रुहन्	भ. गी. ७२६ भ. गी. ६६
वर्णं शुक्लं तमोमिश्रं पूर्णबोधकरं स्वयम् । धामत्रयनियन्तारं धामत्रयसमन्वितम्	पञ्चम. ८	वश्याधारस्नेहयोगाद्यथा दीपस्य संस्थितिः । अन्तर्याण्डोपयोगा- दिमौ स्थितावात्मशुची तथा	मैत्रा. ६३६ २१५११
वर्णः स्वरः । मात्रा बलम् । साम सन्तानः	तैत्ति. १।२।१	वर्षत्येष यथा धर्मासृतधाराःसहस्रशः वर्षन्ते न निन्देत्तद्रूपम्	अध्यात्मो. ३८ छांदो. २।१५।२
वर्णाक्षरपदाङ्कशो विभक्त्यामृषि- निषेवितामिति वाचं स्तुवन्ति	२ प्रणवो. १७	वर्षन्तु ते विभाविरि दिवो अभ्रस्य विश्रुतः । रोहन्तु सर्ववीजान्यव ब्रह्म द्विवो जहि [वनदु. ३८, ४० + क. खि. ५।८४।१	
वर्णादिधर्मं हि परित्यजन्तः स्वानन्दतृप्ताः पुरुषा भवन्ति	मैत्रे. १।१८	वर्षस्य रेत ओषधयः वर्षस्य संकृष्टा अन्नं सङ्कल्पयते	१ ऐत. १।३।१ छांदो. ७।४।२
वर्णानां ब्राह्मण एव प्रधान इति वेदवचनानुरूपं स्मृतिभिरप्युक्तम्	व. सु. २	वर्षा उद्गीथः वर्षाभ्योऽन्यत्र यत्स्थानमासनं तदु- दाहृतम् । उक्तालान्वादिपात्रा- णामेकस्यापीह सङ्ग्रहः	१ ऐत. १।३।१ छांदो. ७।४।२ छांदो. २।१६।१ १ सं. सो. २।८०
वर्णाश्रमधर्मकर्मसङ्कल्पो बन्धः वर्णाश्रमं सावयवं स्वरूपमाद्यन्त- युक्तं ह्यतिकृच्छ्रमात्रम् । पुत्रा- दिदेहेष्वभिमानशून्यं भूत्वावसे- त्सौख्यतमे ह्यनन्ते	निरा. उ. २१ मैत्रे. १।१९	वर्षाभ्योऽन्यत्र वर्षासु मासांश्च चतुरो वसेत् । द्विरात्रं वा वसेद्भामे भिक्षुर्यदि वसेत्तदा	ना. प. ४।१५ ब्राह्मणि. ४
वर्णाश्रमाचारयुता विमूढाः कर्मानुसारेण फलं लभन्ते	मैत्रे. १।१८	वर्षासु ध्रुवशीलोऽष्टौ मासःनेकाकी यतिश्चरेत्	ना. प. ४।१५ ब्राह्मणि. ४
वर्णाश्रमाचारविशेषाः पृथक्पृथक् शिखावर्णाश्रमिणामेकैव	परब्र. ६	वर्षास्वेकत्र तिष्ठेत स्थाने पुण्य- जलावृते (यतिः)	ना. प. ४।२१ वराहो. २।४०
वर्णाश्रमादयो देहे मायया परि- कल्पिताः नात्मनो बोधरूपस्य मम ते सन्ति सर्वदा । इति यो वेद वेदान्तैः सोऽतिवर्णाश्रमीभवेत्	ना. प. ६।१६	वशः कौलेयकेनेव ब्रह्मन्मुक्तोऽस्मि चेतसा	महो. ३।१९
वर्णाश्रमेषु ये धर्माः शास्त्रोक्ता नृप- सत्तम । तेषु तिष्ठन्नरो दिष्णु- माराधयति नान्यथा	भवसं. २।६१	वशिन्येका निष्क्रियाणां बहूनामेकं बीजं बहुधा या करोति	गुह्यका. ७०
वर्णो ह वै पुरुषः स लोकाधि- ष्ठितो भवत्यनुष्टुब्धै पुरुषः वर्ण्यन्ते स्वस्तिकं पादतलयो- रुभयोरपि । पूर्वोत्तरे जानुनी द्वे कृत्वाऽऽसनमुदीरितम्	ग. पू. ३।१ त्रि. ब्रा. २।३५	वशी सर्वस्य लोकस्य स्थावरस्य चरस्य च	श्वेताश्व. ३।१८
वर्त एव च कर्मणि वर्तते कामकारतः वर्तते विदितात्मनाम् वर्तन्त इति धारयन्	भ. गी. ३।२२ भ. गी. १६।२३ भ. गी. ५।२६ भ. गी. ५।९	वशे सततनम्रः स्यात्संहृत्याङ्गानि कूर्मवत् । तत्सम्मुखं च निर्गच्छे- न्नमस्कारपुरःसरः वश्याय पङ्कजैर्विद्वान् धनार्थी मोदकैर्हुनेत् वश्यां स्फुरन्तीमसतीं निपीड्य सम्भक्ष्य सिंहेन स एव वीरः	शिवो. ७।६७ सरस्व. ३९ ग. पू. २।१३ नृसिंहो. ४।३

वश्यो वाणो रागः पाशः द्वेषोऽङ्कुशः भावनो. ६
 वसन्तो अस्यासीदाज्यम् चित्त्यु. १२।३
 [+क्र.पं. १०।१०।६+ पु. सू. ६, १४
 वसन्तो हिङ्कारो ग्रीष्मः प्रस्तावो वर्षा
 उद्गीथः शरत्प्रतिहारो हेमन्तो
 निधनमेतद्वैराजमृतपु प्रोतम्
 [छांदो. २।५।१+ २।१६।१
 वसापराणि द्वात्रिंशत् वर्षाणीति
 सहापराणि द्वात्रिंशत् वर्षाण्युवास छांदो. ८।१।३
 वसिष्ठबालखिल्यविश्वामित्रकश्यपा-
 त्रिभरद्वाजाङ्गीरसजामदग्नि-
 गौतमागस्त्यजाबालिकपिला
 द्वादशदलाः ना.पू. ता. ६।१
 वसिष्ठवैयासकिवामदेवविरिञ्चि-
 मुख्यैर्हृदि भाव्यमानः ।
 सनत्सुजातादिसनातनाद्यै-
 रीड्यो महेशो भगवानादिदेवः शरभो. २०
 वसिष्ठाय स्वाहेत्यग्नावाज्यस्य
 हुत्वा मन्थे सम्पातमवनयेत् छांदो. ५।२।५
 (यो इ वै) वसिष्ठां वेद, वसिष्ठः
 स्वानां भवति, वाग्वै वसिष्ठा बृह. ६।१।२
 वसीयान् भवति स य एतदेनमुपास्ते
 वसुरण्वो विभुरसि प्राणे त्वमसि
 सन्धाता ब्रह्मस्त्वमसि. महाना. १७।१५
 वसुरुद्रादित्यैः सैर्वेदैः सेवितं
 दिवं तत् सान्नस्तृतीयं पादं
 जानीयात् [नृ. पू. १।२ ग.पू.ता. १।१२
 वसूनामेव तावदाधिपेत्य स्वाराज्यं
 पथेता छांदो. ३।६।४
 वसूनामेवैको भूत्वाऽग्निनैव मुखे-
 नेतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति छांदो. ३।६।३
 वसूनां पावकश्चास्मि भ. गी. १०।२३
 वसूनां प्रातस्सवनं रुद्राणां माध्य-
 दिनं सवनमादित्यानां च
 विश्वेषां च देवानां तृतीयसवनम् छांदो. २।२४।१
 वसेदेकान्तिको भूत्वा चैकान्ते
 द्वैतवर्जिते । इत्येवमाचरे-
 स्त्रीमान्स एवं मुक्तिमाप्नुयात्
 [स्कन्दो. १२+ मैत्रे. २।३

वसोर्द्वाराणामिन्द्रनगरं तदसुराः
 पर्यवारयन्त २ प्रणवो. ७
 वसोः पवित्रमग्निः सवितुश्च रश्मयः
 पुनन्त्वन्नं ममदुष्कृतं च यदन्यत् मैत्रा. ६।९
 वस्तुतो नोपादानमत एव नोपादेयम् स्वसंवे. १
 वस्त्रमपि भूमौ वाऽप्सु वा विसृज्य
 ....ब्रह्माहमस्मीति तत्त्वमस्यादि-
 वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं कुर्व-
 नुदीचीं दिशं गच्छेत् प. हं. प. ५
 वस्त्रमुच्छिष्टपात्रमिव (त्यजेद्यतिः) ना. प. ७।१
 वस्त्रभावं सुवुधैव निःसृज्य धिनिवर्तते अ. शां. ७९
 वस्त्रेकं परब्रह्म नारायणः सनातनः ना.पू.ता. ५।६
 वस्त्रवेतमेवं प्रादेशमात्रमभिविमान-
 मात्मानं वैश्वानरमुपास्ते, स
 सर्वेषु लोकेषु सर्वेषु भूतेषु सर्वे-
 ष्वात्मस्वन्नमस्ति छांदो. ५।१८।१
 वहन्ति ह वा एनं तन्तिसम्बद्धाः,
 य एवं वेद १ ऐत. १।६।१
 वहित्रयं तच्च जगत्रयं यदुणत्रयं
 तच्च शक्तित्रयं स्यात् सि. शि. १५
 वहिर्वक्त्रं चन्द्रसूर्यौ च नेत्रे दिशः
 श्रोत्रे घ्राणमाहुश्च वायुः विष्णुह. १।४
 वहिस्त्रिकोणं रक्तं च रेफाक्षर-
 समुद्भवम् यो. त. ९१
 वहिःश्रोत्रत्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्राणानि
 वहिर्यथा योनिगतस्य मूर्तिर्न दृश्यते
 नैव च लिङ्गनाशः त्रि. ब्रा. १।३
 वहेश्च यद्वस्त्रं विस्फुलिङ्गाः
 सूर्यान्मयूखाश्च तथैव तस्य ।
 प्राणादयो वै पुनरेव तस्माद्-
 भ्युच्चरन्तीहयथाक्रमेण [मैत्रा. ६।२६ + ६।३१
 वहौ चानिलमारोप्य रेफाक्षर-
 समुज्ज्वलम् १ यो. त. ९२
 वहौ विवर्धमाने तु सुखमन्नादि जीर्यते वराहो. ५।४७
 वंशस्तु भगवान् रुद्रः शृङ्गमिन्द्रः
 सगोसुरः कृष्णो. ८
 वाको वा अनुवाको वाकं वाकं
 सञ्जुषमाणो देवस्य स्वं स्वगुप्तये
 स्वयं जेनातिषे ज्योतिषे स्वाहा पारमा. ४।१

वाक् च वक्तव्यं च नारायणः	सुबालो. ६।१	वागुदकामदवदन्नभन्निपवन्नास्तैव	१ ऐत. १।४।४
वाक्त्तदा प्राणं रेह्ण्यथ यत्र		वागेव गीथोच्चगीथा चेति स उद्गीथः	बृ. ह. १।३।२३
तूष्णीं वा भवति स्वपिति वा		वागेवदेवाः, मनःपितरः, प्राणोमनुष्याः	बृह. १।५।६
तदा वाग्भवति	३ ऐत. १।६।६	वागेव ब्रह्मणश्चतुर्थः पादः,	
वाक्पतिर्होता	चित्त्यु. १।१	सोऽग्निना ज्योतिषा भाति च	
वाक्पतिश्चक्षुःपतिः, श्रोत्रपतिर्वि-		तपति च कीर्त्या यशसा	
ज्ञानपतिः, एतत्ततो भवति	तैत्ति. १।६।२	ब्रह्मवर्चसेन	छांदो. ३।१।८।३
वाक्परस्ताच्चक्षुरारुन्धे	कौ. त. २।२	वागेवर्क् प्राणः सामोभित्येतदक्षर-	
वाक्पाणिपादपायूपस्थाख्यानि		मुद्गीथस्तद्वा एतन्मिथुनं यद्वाक्	
कर्मैन्द्रियाणि	शारीरको. १	च प्राणश्चर्क् च साम च	छांदो. १।१।५
वाक्पाणिपादपायूपस्थास्तद्वृत्तयः		वागेवर्क्, प्राणः साम, तदेत-	
(कर्मैन्द्रियाणां)	पैङ्गलो. २।३	दस्यामृच्यध्यूढं साम तस्मा-	
वाक् पूर्वरूपं, मन उत्तररूपं, प्राणः		दृच्यध्यूढं साम गीयते	छांदो. १।७।१
संहितेति शूरवीरो माण्डूकेयः	३ ऐत. १।१।२	वागेवर्वेदो मनो यजुर्वेदः प्राणः	
वाक्प्राविशदशयदेव	१ ऐत. १।४।६	सामवेदः	बृह. १।५।५
वाक्यमप्रतिबद्धं सत्प्राक्परोक्षाव-		वागेव सम्राडिति होवाच-वाचा वै	
भासिते । करामलकवद्बोध-		सम्राड् बन्धुः प्रज्ञायते	बृह. ४।१।२
मपरोक्षं प्रसूयते	अध्यात्मो. ४	वागेव ह्यनुजानाति चिन्मयो	
वाक्यार्थस्य विचारेण यदाप्नोति		ह्ययमोङ्कारश्चिदेव ह्यनुज्ञाता	नृसिंहो. ८।६
शरच्छतम् । एकवारजपेनैव		वागेवात्रिर्वाचा ह्यन्नमद्यतेऽति ह वै	
ऋष्यादिष्वानतश्च यत्	शु. र. १।१७	नामैतद्यदञ्जिरिति	बृह. २।२।४
(अथ) वाक्श्रोत्रं चक्षुर्भेनः		वागेवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा	
प्राण इत्येकेऽथ बुद्धिर्धृतिः		प्रह्वेत्येनदुपासीत	बृह. ४।१।२
स्मृतिः प्रज्ञानमित्येके	मैत्रा. ६।३१	वागेवायं लोकः, मनोऽन्तरिक्षं,	
वाक् सन्धिः, जिह्वा सन्धानम्	तै. उ. १।३।७	लोकः प्राणोऽसौ लोकः	बृह. १।५।४
वाक्संहितेति पञ्चालचण्डः,		वागेवास्मा एकमङ्गमुदूढं तस्यैनाम	
वाचा वै वेदाः सन्धीयन्ते	३ ऐत. १।६।५	परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ. त. ३।५
वागध्यात्मं, वक्तव्यमधिभूतं, अग्नि-		वागेवास्य ज्योतिर्भवतीति, वाचै-	
स्ववत्राभिदैवतं, नाडी तेषां		वायं ज्योतिषास्ते पत्ययते...	बृह. ४।३।५
निबन्धनम्	सुबालो. ५।१०	वागेवेदं सर्वमनुजानाति चिन्मयो	
वागष्टमी ब्रह्मणा संविदाना		ह्ययमोङ्कारश्चिद्दीदं सर्वं	
वाग्यष्टमी ब्रह्मणा संवित्ते	बृह. २।२।३	निरात्मकमात्मसात्करोति	नृसिंहो. ८।४
वागनुष्टुबेतद्वाचमनुब्रूमः	बृह. ५।१४।५	वागेवेदं सर्वं, न ह्यशब्दमिवेहास्ति,	
(तस्य) वागर्चिश्चक्षुरङ्गाराः		चिन्मयो ह्ययमोङ्कारश्चिन्मय-	
श्रोत्रं विस्फुलिङ्गास्तस्मिन्ने-		मिदं सर्वम्	नृसिंहो. ८।२
तस्मिन्नग्नौ देवा अन्नं जुहति	बृह. ६।२।१२	वागेवैतत्सर्वं विज्ञापयति	
वागस्मात्सर्वाणि नामान्यभि-		वाचमुपास्वेति	छांदो. ७।१।१
विष्टुजते, वाचा सर्वाणि		वागोजः सहोजो मयि प्राणापानौ	
नामान्याप्नोति	कौ. त. ३।४	[प्रवर्या. १+	वा. सं. ३६।१

वागीर्वाचो ह गिर इत्याचक्षते	छांदो. १।३।६	वाग्वै ब्रह्म, तस्या एष पति-	
वाग्धि बृहती, तस्या एष पतिः		स्वस्मादु ब्रह्मणस्पतिः	बृह. १।३।२१
(उद्गीथः)	छांदो. १।२।११	वाग्वै ब्रह्मेत्यवदतो हि किं स्यात्	बृह. ४।१।२
वाग्धि विज्ञाता वागेनं तद्भूत्वाऽवति	बृह. १।५।८	वाग्वै माता, प्राणः पुत्रः	३ ऐत. १।६।६
वाग्धोश्चक्राम, सा संवत्सरं प्रोष्या-		वाग्वै यज्ञस्य होता तद्येयं वाक्	
गत्योवाच कथमशकत महते		सोऽयमग्निः स होता स मुक्तिः	
जीवितुमिति	बृह. ६।१।८	साऽतिमुक्तिः	बृह. १।१।३
वाग्धोता, दीक्षा पत्नी, वातोऽध्वर्युः	चित्त्यु. ६।१	वाग्वै रथन्तरस्य रूपं, प्राणो	
वाग्दण्डः कर्मदण्डश्च मनोदण्डश्च		बृहतः, उभाभ्यामु खलु संहिता	
ते त्रयः । यस्यैते नियता दण्डाः		सन्धीयते वाचा च प्राणेन च	३ ऐत. १।६।१
स त्रिदण्डी महायतिः	ना. प. ६।११	वाग्वै वसिष्ठा, वसिष्ठः स्वानां भवति	बृह. ६।१।२
वाग्दण्डे मौनमातिष्ठेत्कायदण्डे		वाग्वै सम्राट् परमं ब्रह्म, नैनं	
त्वभोजनम् । मानसे तु कृते		वाग्जहाति	बृह. ४।१।२
दण्ड प्राणायामो विधीयते	१ सं.सो.२।९७	वाग्वै सामैष सा चामश्चेति	
वाग्देवी गायत्री शरणमहं प्रपद्ये	गायत्रीर. १०	तत्साम्नः सामत्वम्	बृह. १।३।२२
वाग्ध्यष्टमी ब्रह्मणा संवित्ता... (मा.पा.)	बृह. २।२।३	वाङ्मामदेवतावरोधिनी सा	
वाग्वा अनुष्टुप् वाचैव प्रयन्ति वा-		मेऽमुष्मादिदमवरुन्धाम्	कौ. त. २।३
चो- (चैवो-) अन्ति, परमा वा		वाङ्मनश्चक्षुश्चोत्रजिह्वाप्राणरेतो-	
एषा छन्दसां यदनुष्टुबिति		बुद्ध्याकृतिसङ्कल्पा मे शुध्यन्तां	
[नृ. पू. १।१+]	ग. पू. १।६	ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा	
वाग्वा इदं सर्वं भूतं गायति च		भूयासः स्वाहा	महाना. १।४।८
प्रायते च	छांदो. ३।१२।१	वाङ्मनःकायसङ्क्षोभं प्रयत्नेन	
वाग्वा ऋग्वेदं विज्ञापयति यजुर्वेदं		विवर्जयेत् । रसभाण्डमिवा-	
सामवेदमाथर्वणं चतुर्थमिति-		त्मानं सुस्थिरं धारयेत्सदा	अमन. २।५५
हासपुराणं पञ्चमं वेदानां वेदं..	छांदो. ७।२।१	वाङ्मनोगोचरश्चाहं सर्वत्र	
वाग्वा ओङ्कारो वागेव ह्यनुजानाति		सुखवानहम्	ते. वि. १।३८
चिन्मयो ह्ययमोङ्कारश्चिदेव		वाङ्मयस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषो-	
ह्यनुज्ञाता	नृसिंहो. ८।६	ऽयमेव स योऽयमात्मा	बृह. २।५।३
वाग्वाओङ्कारोवागेवेदं सर्वमनुजानाति	नृसिंहो. ८।४	वाङ्मयं तप उच्यते	भ. गी. १।७।१५
वाग्वा ओङ्कारो वागेवेदं सर्वं,		वाङ्मया ब्रह्मभूतस्मात्पञ्चं वक्त्र-	
न ह्यशब्दमिवेहास्ति	नृसिंहो. ८।२	समन्वितम् । सूर्यो वामश्रोत्र-	
वाग्वा साम्नो भूयसी	छांदो. ७।२।१	बिन्दुः संयुताष्टनृतीयकः	१ देव्यु. १५
वाग्वेदिः, अधीतं बर्हिः, केतो अग्निः	चित्त्यु. १।१	वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता मनो मे	
वाग्वै ब्रह्म, स नाम्नाऽतिमाहेण		वाचि प्रतिष्ठितमाविरावीर्मण्यधि	२ ऐत. ६।१
गृहीतो वाचा हि नामान्य-		वाच ऋग्स ऋचः साम रसः	
भिवदति	बृह. १।२।३	साम्न उद्गीथो रसः	छांदो. १।१।९
वाग्वै बृहती तस्या एष पतिस्त-		वाचमष्टापदीमहमित्यष्टौ हि	
स्मादु बृहस्पतिः	बृह. १।३।२०	चतुरश्वराणि भवन्ति	१ ऐत. ३।६।३

वाचमुद्रीथमुपासाञ्चक्रिरे ता५
 हासुराः पाप्मना विविधुः छांदो. १।२।३
 वाचमेवाप्येति यो वाचमेवास्तमेति सुबालो. ९।६
 वाचस्पतिः सोममपात् चित्त्यु. ५।१
 वाचस्पतिः सोमं पिबति चित्त्यु. २।१
 वाचस्पतिः सोमं पिबतु चित्त्यु. १।२
 वाचस्पते च्छिद्रया वाचा चित्त्यु. ४।१
 वाचस्पते वाचो वीर्येण चित्त्यु. २।१
 वाचस्पते विधे नामन् चित्त्यु. १।२
 वाचस्पते हृदिधे नामन् चित्त्यु. ५।१
 (एवं) वाचं च नाम च मनोऽनु-
 भवति स यदा मनसा मनस्यति
 मन्त्रानधीयीयेत्यथाधीते छांदो. ७।३।१
 वाचं तदा प्राणे जुहोति कौ. त. २।५
 वाचं ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा कौ. त. २।४
 वाचं ते मयि दध इति पुत्रः कौ. त. २।१५
 वाचं धेनुमुपासीत तस्याश्चत्वारः
 स्तनाः स्वाहाकारो वषट्कारो
 हन्तकारः स्वधाकारः बृह. ९।८।१
 वाचं मे त्वयि दधानीति पिता कौ. त. २।१५
 वाचं मे दिशतु श्रीदेवी मनो मे
 दिशतु वैष्णवी लक्ष्म्यु. ३
 वाचंयमोऽप्रसाहः स यदि स्त्रियं
 पश्येत्समृद्धं कर्मेति विद्यात् छांदो. ५।२।८
 वाचंयमोऽभिप्रव्रज्य संस्पर्शं
 जिगमिषेत् कौ. त. २।४
 वाचंयमोऽभिप्रवृज्यार्थं भुवीत कौ. त. २।३
 वाचं वदन्तीं सर्वे प्राणा
 अनुवदन्ति कौ. त. ३।२
 वाचं वेदा हृदयं वै नभश्च रसा
 पादौ तारका रोमकूपाः ।
 साङ्गोपाङ्गान्यधिदैवानि ता
 विद्यादुपस्थं च तथा समुद्रम् विष्णुह. १।५
 वाचा च होव स प्राणेन
 चोदगायदिति बृह. १।३।२४
 वाचा छन्दांसि, वाचा मित्राणि
 सन्दधति वाचा सर्वाणि
 भूतानि । अथो वागेवेदं
 सर्वमिति ३ऐत. १।६।५

वाचामगोचरनिराकारपरब्रह्म-
 स्वरूपोऽहमेव त्रि.म.ना. ८।६
 वाचामगोचरानन्तदिव्यतेजो-
 राश्याकारो भवति त्रि.म.ना. २।६
 वाचामगोचरानन्तशुद्धबोधविशेष-
 विग्रहं... चिद्रूपादत्यमण्डलं
 द्वात्रिंशब्ब्यूहभेदैरधिष्ठितम् त्रि.म.ना. ७।८
 वाचामगोचरानन्दब्रह्मतेजोराशि-
 मंडलमखण्डतेजोमंडलविशेषं
 ...शिवाद्वैतोपासका भजन्ते सि. सा. ६।१
 वाचामतीतविषयो विषयाशा-
 दशोज्झितः । परानन्दरसाक्षुब्धो
 रमते स्वात्मनाऽऽत्मनि अ. पू. ५।९६
 वाचारम्भणं विकारो नामधेयं
 त्रीणि रूपाणीत्येव सत्यं [छांदो. ६।४।१।२, ३, ४
 वाचारम्भणं विकारो नामधेयं
 मृत्तिकेत्येव सत्यम् [छांदो. ६।१।४ + परब्र. ५
 वाचारम्भणं विकारो नामधेयं
 लोहमित्येव सत्यम् छांदो. ६।१।५
 वाचारम्भणं विकारो नामधेयं
 कृष्णायसमेव सत्यम् छांदो. ६।१।६
 वाचा वदति यत्किञ्चित्सङ्कल्पैः
 कल्प्यते च यत् । मनसा
 चिन्त्यते यद्यत्सर्वं मिथ्या
 न संशयः ते. वि. ५।४।५
 वाचा वै वेदाः सन्धीयन्ते ३ ऐत. १।६।५
 वाचा वै सम्राट् बन्धुः प्रजायते बृह. ४।१।२
 (अथ) वाचा व्याहरति, तस्मा-
 न्नम एव पूर्वरूपं, वागुत्तररूपम् ३ ऐत. १।१।२
 वाचा सर्वाणि नामान्याप्नोति कौ. त. ३।४
 वाचा ह स्मैव पूर्वं उपयन्ति स
 होपायनकीर्त्योवास बृह. ६।२।७
 वाचा हि नामान्यभिवदति बृह. ३।२।३
 वाचा होताऽध्वर्युरुद्गातान्यतरा५ स
 यत्रोपाकृते प्रातरनुवाके पुरा
 परिधानीयाया ब्रह्माव्यवदति छांदो. ४।१।६।२
 वाचा ह्यन्नमद्यतेऽत्रिह वै नामैत-
 द्यदत्रि.. (मा. पा.) बृ. उ. २।२।४

वाचा ह्यन्नमद्यतेऽति ह वै नामैत-
 द्यद्वित्रिरिति सर्वस्यात्ता भवति
 सर्वमस्यान्नं भवति वृह. २।२।४
 वाचिकोपांशुरुचैश्च (जपः) द्विविधः
 परिकीर्तितः । मानसो मनन-
 ध्यानभेदाद्वैविध्यमाश्रितः जा. द. २।१४
 वाचि तृप्यन्त्यामस्त्वित्यति छांदो. ५।२।१२
 वाचि वै तदैन्द्रं प्राणं न्यचायन्नित्ये-
 तत्तदुक्तं भवति १ ऐत. ३।५।२
 वाचि हि खल्वेव एतत्प्राणः
 प्रतिष्ठितो गीयते वृह. १।३।२७
 वाचि हि प्राणं जुहुमः, प्राणे वा वाचं ३ ऐत. २।६।३
 वाचे स्वाहा प्रतिष्ठायै स्वाहेत्यमौ
 हुत्वा मन्थे सस्त्रवमवनयति वृह. ६।३।२
 वाचैव प्रयन्ति वाचो-(चैवो)यन्ति
 [नृ. पू. १।१+ ग. पू. १।६
 वाचोऽग्निः (निरभिद्यत) २ ऐत. १।४
 वाचो यस्मान्निवर्तन्ते तद्वक्तुं केन
 शक्यते ते. वि. १।२।१
 वाचो वाव भूयोऽस्वीति तन्मे
 भगवान् ब्रवीतु छांदो. ७।२।२
 वाचो वीर्यं तपसाऽन्वविन्दन् चित्त्यु. १।१२
 वाचो ह गिर इत्याचक्षते छां. उ. १।३।६
 वाचो ह वाच* स उ प्राणस्य
 प्राणश्चक्षुषश्चक्षुरतिमुच्य धीराः
 प्रेत्यास्माहोकादमृता भवन्ति केनो. १।२
 वाच्यं लक्ष्यमिति द्विधाऽथैसरणी-
 वाच्यस्य हि त्वस्पदे वाच्यं
 भौतिकमिन्द्रियादिरपि यल्लक्ष्यं
 त्वमर्थश्च सः । वाच्यं तत्पद-
 मीशताकृतमतिर्लक्ष्यं तु सच्चि-
 त्सुखानन्दब्रह्म तदर्थं एष च
 तयोरैक्यं त्वसीदं पदम् शु. र. ३।१०
 वाजपेयः पशुहर्ता, अध्वर्युरिन्द्रो
 देवता अहिंसा धर्मयागः परम-
 हंसोऽध्वर्युः परमात्मा देवता
 पशुपतिर्ब्रह्मोपनिषदो ब्रह्म पा. ब्र. ५
 वाञ्छाक्षणे तु या तुष्टिस्तत्र
 वाञ्छैव कारणम् । तुष्टिस्त्व-

तुष्टिपर्यन्ता तस्माद्वाञ्छां
 परित्यज अ. पू. ५।३७
 वातरशना ह वा ऋषयः श्रमणा
 ऊर्ध्वमन्थितो बभूवुः सहवै. ११
 वातं प्राणं मनसाऽन्वारभामहे
 प्रजापतिं यो भुवनस्य गोशः महाना. १३।९
 वातं प्राणः, द्यौः पृष्ठम् चित्त्यु. ४।१
 वातं प्राणः (अप्येति) चक्षुरादित्यं,
 मनश्चन्द्रम् वृह. ३।२।१३
 वातापेर्हवनः श्रुतः स्वाहा चित्त्यु. ३।१
 वातोऽध्वर्युः चित्त्यु. ६।१
 (तद्यथा-) वातोऽप्सु शनैर्वाति
 सुखीभवेति, एवं... संहितो. १।४
 वातो वाति, प्रजा निर्मुच्यते संहितो. १।३
 (तद्यथा-) वातो वाति शीघ्रं... बहु
 विभक्तं प्रभक्तं श्येतैव ते मे वैतया संहितो. १।४
 वातोऽस्माद्वीतः पवते ग. शो. ता. ४।२
 वादः प्रवदतामहम् भ. गी. १०।३२
 वादा इति वादविदो भुवनानीति तद्विदः वैतथ्य. २४
 वानप्रस्थगृहस्थाभ्यां न संसृज्येत
 कर्हिचित् । अज्ञातचर्यां
 लिप्सेत न चैतं हर्षं आविशेत् ना. प. ५।३०
 वानप्रस्थशतमेकमेकेन यतिना
 तत्समं यतीनां तु शतं पूर्णमेक-
 मेकेन रुद्रजापकेन नृ. पू. उ. ५।१६
 वानप्रस्था अपि चतुर्धा भवन्ति
 वैखानसा औदुम्बरा वाल-
 खिल्या यायावराः... आश्रमो. २
 वामकर्णं संयमाद्वायुलोकज्ञानम् शां. डि. १।७।५२
 वामचक्षुषि संयमाच्छिबलोकज्ञानम् शां. डि. १।७।५२
 वामदक्षिणे सिद्धिर्बुद्धिः (गणेशस्य) ग. पू. ता. २।१०
 वामदेवं महाबोधदायकं पावकात्मकम् पञ्चत्र. ५
 वामदेवं येऽनुसरन्ति नित्यं मृत्वा
 जन्तिवा च पुनः पुनस्तत् । ते वै
 लोके क्रममुक्ता भवन्ति योगैः
 साङ्ख्यैः कर्मभिः सत्त्वयुक्तैः बराहो. ४।३५
 (ॐ) वामदेवः परमेश्वरं सृष्टि-
 स्थितिलयकारणमुमासहितं
 स्वशिरसा प्रणम्येति होवाच बिल्वो. १

वामदेवात् क्षत्रिया वै विशश्च सि. शि. ९
 वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः
 ज्येष्ठाय नमो रुद्राय नमः... महाना. १०।५
 वामनं त्वां महादेवं सर्वे देवा
 उपासते । त्वत्तो जातं
 जगच्छम्भोस्थितं त्वयैवलीयते २रुद्रो. ४६
 वामपादपार्ष्णिं योनिस्थाने
 नियोज्य..स्वात्मानं भावयेत् ।
 तेनापरोक्षसिद्धिः शांडि. १।७।४३
 वामपादमूलेन चोनि सम्पीड्य
 दक्षिणपादं प्रसार्य...वायुं
 धारयेत् । तेन सर्वच्छेशहानिः शांडि. १।७।४३
 वामबाहुर्दक्षिणकटयोरन्तश्चरति
 हंसः परमात्मा ब्रह्मगुह्यप्रकारो
 नान्यत्र विदितः पा. ब्र. ४
 वामाङ्गेन समभ्यस्य दक्षाङ्गेन
 ततोऽभ्यसेत् । प्रसारितस्तु यः
 पादस्तमूरुपरि नामयेत् । अय-
 मेव महाबन्धः.. १ यो. त. ११४
 वामाभ्यां शत्रुजिह्वावज्रे दधानां...
 देवीमाहूय ध्यायेत् पीताम्बरो. १
 वामांसदक्षकट्यन्तं ब्रह्मसूत्रं तु सव्यतः परब्र. १६
 वामांसादिदक्षिणकट्यन्तं विभा-
 व्याद्यन्तग्रहसम्मेलनमेकं ज्ञात्वा
 मूलमेकं सत्यं मृणमयं विज्ञातं स्यात् परब्र. ४
 वामोरुमूले दक्षाङ्गि जान्वोर्वेष्टित-
 पाणिना । वामेन वामाङ्गुष्ठं तु
 गृहीतं मत्स्यपीठकम् । योनि
 वामेन सम्पीड्य मेढ्रादुपरि
 दक्षिणम् ॥ ऋजुकायः समा-
 सीनः सिद्धासनमुदीरितम् त्रि. ब्रा. २।४९
 वायवो यत्र लीयन्ते, मनो
 यत्र विलीयते यो. शि. ३।१२
 वायव्यस्तु द्विमात्रकः अ. ना. ३१
 वायव्यभ्यसिते वह्निः प्रत्यहं वर्धते
 तनौ । वह्नौ विवर्धमाने तु सुख-
 मज्ञादि जीर्यते वराहो. ५।४७
 वायुतो हृदयं प्राजापत्यात्क्रमात् गर्भो. २

वायुना गतिमावृत्य निभृतं कर्ण-
 मुद्रया । पुटद्वयं समाक्रम्य
 वायुः स्फुरति सत्वरम् १ यो. त. ११६
 वायुना ज्वलितो वह्निः कुण्डली-
 मनिशं दहेत् यो. शि. १।८५
 वायुना पालितो वह्निरपानेन
 शनैर्देहमध्ये ज्वलति शांडि. १।४।८
 वायुना वै गौतम सूत्रेणायं च लोकः
 परश्च लोकः सर्वाणि च भूतानि
 सन्दृब्धानि भवन्ति बृह. ३।७।२
 वायुना शक्तिचालेन प्रेरितं खे यथा
 रजः । रविणैकत्वमायाति (याति
 बिन्दुः सदैकत्वं) भवेद्दिव्यं वपुस्तदा
 [ध्या. वि. ९०+ यो. चू. ६३
 वायुना सह चित्तं च प्रविशेच्च महापथम् १ यो. त. ८२
 वायुना सह जीवोर्ध्वज्ञानान्मोक्ष-
 मवाप्नुयात् यो. शि. ६।१६
 वायुना हि गौतम सूत्रेण सन्दृब्धानि
 भवन्ति बृह. ३।७।२
 वायुपुत्र महाबाहो किं तत्त्वं ब्रह्म-
 वादिनाम् रा. र. १।२
 वायुपुत्रं वित्रेशं वाणीं दुर्गां क्षेत्र-
 पालकं सूर्यं चंद्रं नारायणं
 नारसिंहं...सीतां लक्ष्मणं...
 प्रणवमेतानि रामस्यांगानि रा. र. १।७
 वायुभक्षोऽम्बुभक्षो वा विहिता
 नोत्तरैः फलैः । स्वशरीरे
 समारोपः पृथिव्यां नाश्रुपातकाः २ सत्रयासो. ५
 वायुभक्षोऽम्बुभक्षो वा विहितैः
 कन्दमूलकैः । स्वशरीरे समा-
 प्याथपृथिव्यां नाश्रु पातयेत् कुंडिको. ४
 (अथ) वायुमब्रुवन् वाय-
 वेतद्विजानीहीति केनो. ३।७
 वायुमय आकाशमयः (आत्मा)
 वायुमाकाशे चाकाशमहङ्कारे बृह. ४।४।५
 वायुमेव भगवो राजन्निति होवा-
 चैष वै पृथग्भवत्मा वैश्वानरो
 यंत्वमात्मानमुपास्ते तस्मात्त्वं
 पृथग्बल्य आयन्ति छांदो. ५।१४।१

वायुमेवाप्येति यो वायुमेवास्तमेति सुबालो. ९।५
 वायुरग्निरापः पृथिवी वाङ्मनश्चक्षुः
 श्रोत्रं च ते प्रकाश्याभिवदन्ति.. प्रश्नो. २।२
 वायुरनिलममृतमथेदं भस्मान्तं
 शरीरम् [ईशा. १७+ बृह. ५।१५।१
 वायुरस्मै पुण्यं गन्धमावहति १ ऐत. १।७।३
 वायुराकाशे विलीयते सुबालो. २।२
 वायुरात्माऽमावास्याः स्विष्टकृत् सहवै. १८
 वायुरिति भस्म, जलमिति भस्म.. १ रुद्रोप. २
 वायुरेव पवमानो दिशोहरितं प्रविष्टः १ ऐत. १।१।३
 वायुरेव सविताऽऽकाशः सावित्री
 स यत्र वायुस्तदाकाशो यत्र वा
 आकाशस्तद्वायुस्ते द्वे योनि-
 स्तदेवं मिथुनम् सावित्र्यु. ३
 वायुर्गन्धानिवाशयात् भ. गी. १५।८
 वायुर्दिशां यथा गर्भ एवं गर्भं
 दधामि ते बृ. उ. ६।४।२२
 वायुर्नाविमिवान्भस्मि भ. गी. २।६७
 वायुर्भूत्वा धूमो भवति धूमो
 भूत्वाऽध्वं भवति छांदो. ५।१०।५
 वायुर्यत्राभियुज्यते, सोमो यत्रा-
 तिरिच्यते, तत्र सञ्जायते मनः श्वेताश्व. २।६
 वायुर्यथैको भुवनं प्रविष्टो जन्ये-
 जन्ये पञ्चरूपो बभूव गो. पू. २।३
 वायुर्यथैको भुवनं प्रविष्टो रूपं रूपं
 प्रतिरूपो बभूव । एकस्तथा
 सर्वभूतान्तरात्मा रूपं रूपं
 प्रतिरूपो बहिश्च कठो. ५।१०
 वायुर्यमोऽग्निर्वरुणः भ. गी. ११।३९
 वायुर्वा अहमस्मीत्यब्रवीन्मातरिश्वा
 वा अहमस्मीति केनो. ३।८
 वायुर्वाऽन्नमाकाशोऽन्नादः सुबालो. १४।१
 वायुर्वाव संवर्गो यदा वा
 महाप्रलये... (मा.पा.) छांदो. ४।३।१
 वायुर्वाव संवर्गो यदा वा अग्नि-
 रुद्रायति वायुमेवाप्येति छांदो. ४।३।१
 वायुर्वै गौतम तत्सूत्रं, वायुर्ना वै
 गौतम सूत्रेणायं च लोकः

परश्च लोकः सर्वाणि च
 भूतानि सन्दृब्धानि भवन्ति बृह. ३।७।२
 वायुर्व्यूहने आकाशमवकाश-
 प्रदाने (शरीरस्य) गर्भो. १
 वायुर्हा इकारः, चन्द्रमा अथकारः छां. उ. १।१३।१
 वायुर्हायिकारः (मा. पा.) छां. उ. १।१३।१
 वायुर्ह्येतान्सर्वान्संवृङ्क्त इत्यधिदैवतम् छां. उ. ४।३।२
 वायुवत्स्फुरितं स्वस्मिस्तत्रा-
 हङ्कृतिरुत्थिता । पञ्चात्मक-
 मभूत्पिण्डं धातुवद्धं गुणात्मकम् यो. शि. १।८
 वायुवद्भ्योमगो भवेत् १ यो. त. ९६
 वायुवेग मनोवेग श्रीराम तारक
 परब्रह्म विश्वरूपरूपदर्शन
 लक्ष्मणप्राणप्रतिष्ठानन्दकर
 स्थलजलादिर्मर्मभेदिन् सर्व-
 शत्रून् छिन्धि छिन्धि लांगूलो. ३
 वायुश्च वायुमात्रा च प्रश्नो. ४।८
 वायुश्चाकाशश्चेत्यधिदैवतम् ३ ऐत. १।१।१
 वायुस्तां अग्ने प्रमुमोक्तु देवः चित्त्यु. ११।१३
 वायुं जित्वा विविधकरणैः कुश-
 मूलैः कथञ्चित्कृत्वा यत्नं
 निजतनुगतान् शोष्य नाडि-
 प्रवाहान् । अश्रद्धेयां परपुर-
 गतिं साधयित्वाऽति नूनं
 विज्ञानैकव्यसनसुखिनो
 नास्ति मोक्षस्य सिद्धिः अमन. २।३०
 वायुं निरुद्धय मेधावी जीवन्मुक्तो
 भवत्ययम् १ यो. त. १०६
 वायुं बिन्दुं तथा चक्रं चित्तं चैव
 समभ्यसेत् । समाधिमेकेन
 समममृतं यान्ति योगिनः योगकुं. ३।११
 वायुं भित्त्वाऽऽकाशं भिनन्ति सुबालो. ११।२
 वायुः पञ्चहोता चित्त्यु. ७।२
 वायुः परिचितो यत्नादग्निना
 सह कुण्डलीम् । भावयित्वा
 सुषुम्नायां प्रविशेदनिरोधतः १ यो. त. ८१
 वायुः पश्चिमतो वेधं कुर्वन्नापूर्य
 सुस्थिरम् । यत्र तिष्ठति सा
 प्रोक्ता घटाख्या भूमिका बुधैः वराहो. ५।७३, ७४

वायुः प्राणस्तथाऽऽकाशस्त्रिविधो
जीवसंज्ञकः प्र. वि. १४
वायुः प्राणो भूत्वा नासिके प्राविशत् २ ऐत. २।४
वायुः प्राणो हृदयं विश्वमस्य पद्भ्यां
पृथिवी ह्येष सर्वभूतान्तरात्मा मुंड. २।१।४
वायुः षट्कोणकं कृष्णं यकारा-
क्षरभासुरम् । मारुतं मरुतां
स्थाने...धारयेत्तत्र सर्वज्ञमीश्वरं
विश्वतोमुखम् १ यो. त. ९५
वायुः-समानोदानव्यानापानप्राणाः त्रि. ब्रा. १।३
वायुः सर्वत्रगो महान् भ. गी. ९।६
वायूनां गतिमावृत्त्य धृत्वा पूरक-
कुम्भकौ ।...पुटद्वयं समाकृष्य
वायुः स्फुरति सत्वरम् ।
सोमसूर्याग्निस्त्वधात्... बराहो. ५।६१
वायोरग्निः (सम्भूतः) तैत्ति. २।१।१
[+यो. चू. ७२+सुबालो. १।१ पैङ्गलो. १।३
वायोरग्निरभवत् गायत्रीर. १
वायोरग्निस्तथा चाग्नेराप अद्भयो
वसुन्धरा कठरु. १७
वायोरन्तरात्मा वहति समस्तः
सपुण्यदेवेति स सूरिसुक्तः पारमा. १०।२
वायोरात्मानं कवयो निचिक्वुः चित्त्यु. ११।४
वायोरायतनं चात्र नाभिदेशे
समाश्रयेत् क्षुरिको. ७
वायोरिव सुदुष्करम् भ. गी. ६।२४
वायोरोक्कारः [अ.शिरः. ३।१५+ बटुको. २७
वायोज्योतिः, ज्योतिष आपः २ सञ्ज्यासो. १६
वायोर्विम्बं तु षट्कोणं सङ्कषो-
ऽत्राधिदेवता यो. शि. ५।१४
वायौ तृप्यत्याकाशस्तृप्यति छांदो. ५।२३।२
वायौ मनोऽलं कुर्यादाकाश-
गमनं भवेत् यो. शि. ९।५१
वाराणसीमहाप्राज्ञभ्रुवोर्ग्राणस्यमध्यमे जा. द. ४।४८
वाराणस्यां मृतो वाऽपि इदं वा
ब्रह्म यः पठेत् । एकेन जन्मना
अन्तुर्मोक्षं च प्राप्नुयादिति प्रा. हो. ४।४
वाराही पितृरूपा कुरुकुला बलि-
देवता माता भावनो. २

वारिजलोचनसहाये वारिगतिं
वारयासुकरनिकरैः । पीडित-
मत्र भ्रान्तं मामनिशं
पालय त्वमनवद्ये वनदु. १६९
वारिवत्स्फुरितं तस्मिन्तत्राहङ्कृति-
रुत्थिता । पञ्चात्मकमभूत्पिण्डं
धातुबद्धं गुणात्मकम् १ यो. त. १०
वारुणं त्वेव वर्जयेत् छांदो. २।२२।१
वारुणे वायुमारोप्य वकारेण सम-
न्वितम् । स्मरन्नारायणं देवं
चतुर्बाहुं किरीटिनम् ।...धारये-
त्पञ्चघटिकाः सर्वपापैः प्रमुच्यते १ यो. त. ८८
(तत्र) वार्ताकवृत्तयः कृषिगोरक्ष-
वाणिज्यमगोर्हितमुपयुज्जानाः
शतसंवत्सराभिर्यजन्त आत्मानं
प्रार्थयन्ते आश्रमो. २
वालाग्रमात्रं हृदयस्य मध्ये विश्वं देवं
जातरूपं वरेण्यम् । तमात्मस्थं
ये नु पश्यन्ति धीरास्तेषां
शान्तिर्भवति नेतरेषाम् अ.शिरः. ३।११
वालाग्रमात्रं हृदये प्रतिष्ठं जीवा-
भासं मन्यमानैश्च मूढैः । न
त्वेष जीवो न शिवश्चादिकर्ता
यस्मात्परं नापरमस्ति किञ्चित् २ देव्यु. ३४
वालाग्रशतभागस्य शतधाकल्पितस्य
च । भागो जीवः स विज्ञेयः स
चानन्त्याय कल्पते [श्वेता. ४।९+ भवसं. २।३५
वालाग्रशतसहस्रकल्पनादिभिः स
लभ्यते (परमात्मा) १ आत्मो. ३
वालाग्रशतसाहस्रं तस्य भागस्य
भागिनः । तस्य भागस्य भागार्धं
तत्क्षये तु निरञ्जनम् ध्या. वि. ४
वाल्मीको बल्मीकात्, व्यासः कैव-
र्तकन्यायां, शशपृष्ठाद्वैतमः,
वसिष्ठ उर्वश्यां, अगस्त्यः कलशे जातः व. सू. ५
वाव किल नो भवान् पुराऽनु-
शिष्टानवोचत् बृह. ६।२।३
वासनाक्षयविज्ञानमनोनाशो
महामते । समकालं चिराभ्यस्ता

भवन्ति फलदा मताः [+मुक्तिको. २।१०	अ. पू. ४।८३	वासनावशतः प्राणस्पन्दस्तेन च वासना । क्रियते चित्तबीजस्य तेन चित्ताङ्कुरक्रमः	मुक्तिको. २।२६
वासनाजाले निश्शेषममुना प्रवि- लापिते कर्मसञ्चये पुण्यपापे समूलोन्मूलिते प्राक्परोक्षमपि करतलामलकवद्वाक्यमप्रतिवद्धा- परोक्षसाक्षात्कारं प्रसूयते	पैङ्गलो. ३।३	वासनावेगवैचित्र्यात् स्वरूपं न जहाति तत् । भ्रान्तं पश्यति दुर्दृष्टिः सर्वं मदवशादिव	मुक्तिको. २।१७
वासनातन्तुबद्धोऽयं लोको विपरिवर्तते महो. ५।८६		वासनासम्परित्यागसमं प्राण- निरोधनम्	मुक्तिको. २।६०
वासनातानवं ब्रह्मन्मोक्ष इत्यभिधीयते महो. २।४१		वासनासम्परित्यागः प्राणस्पन्द- निरोधनम् । एतास्ता युक्तयः पुष्टाः सन्ति चित्तजये किल	अ. पू. ४।८५
वासनात्रयपूर्वकं निन्दानिन्दागर्व- मत्सरदम्भदर्पद्वेषकामक्रोधलोभ- मोहहर्षमर्षासूयात्मसंरक्षणादिकं दग्ध्वा... देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३	वासनासम्परित्यागाच्चित्तं गच्छ- त्यचित्तताम् [अ. पू. ४।८६+ वासनासम्परित्यागे यदि यत्नं करोषि भोः । यावद्विलीनं न मनो न तावद्वासनाक्षयः	मुक्तिको. २।४५
वासनाद्वासुदेवस्य वासितं हि जग- ज्जयम् । सर्वभूतनिवासोऽसि वासुदेव नमोऽस्तु ते	ना. उ. वा. १।४	वासनाहीनमप्येतच्चक्षुरादीन्द्रियं स्वतः । प्रवर्तते बहिः स्वार्थे वासनामात्रकारणम्	अ. पू. ४।७८
वासना द्विविधा प्रोक्ता शुद्धा च मलिना तथा । मलिना जन्म- हेतुः स्याच्छुद्धा जन्मविनाशिनी	मुक्तिको. २।६१	वासनां वासितारं च... समूलम- खिलं त्यक्त्वा...	मुक्तिको. २।२२
वासनानुदयो भोग्ये वैराग्यस्य तदावधिः । अहम्भावोदयाभावो बोधस्य परमावधिः	अध्यात्मो. ४१	वासनां सम्परित्यज्य मोक्षा- र्थित्वमपि त्यज	महो. ६।७
वासनाप्रक्षयो मोक्षः सा जीव- न्मुक्तिरिष्यते	अध्यात्मो. १२	वासनां सम्परित्यज्य मयि चिन्मात्रविग्रहे । यस्तिष्ठति गतव्यग्रः सोऽहं सच्चित्सुखात्मकः	मुक्तिको. २।६८
वासनामात्रसन्त्यागाज्जरा मरण- वर्जितम् । सवासनं मनो ज्ञानं ज्ञेयं निर्वासनं मनः	अ. पू. ५।६२	वासनाः कल्पयन्सोऽपि यात्य- हङ्कारतां पुनः	मुक्तिको. २।१८
वासनामुक्तो महालीलायामासक्तः संसारे न निर्विण्णो नाति- सक्तो भवति	सामर. १००	वासनार्थलयेनापि स्वात्मज्योतिः प्रकाशते । सूर्योभाभिरिवादीप्तो योगी विश्वं प्रकाशते	महो. ५।१२४
वासनायास्तथा बह्वैर्हणव्याधि- द्विषामपि । स्नेहवैरविषाणां च शेषः स्वल्पोऽपि बाधते	अ. पू. ५।१७	वासंघि जीर्णानि यथा विहाय नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि । तथा शरीराणि विहाय.. संयाति नवानि देही [भवसं. २।३७+ वासुदेवमयोऽस्म्यहम् वासुदेवः सर्वमिति	अमन. १।४८
वासनारहितैरन्तरिन्द्रियैरहरन् क्रियाः । न विकारमवाप्नोषि स्ववत्क्षोभशतैरपि	अ. पू. ५।३९		भ. गी. २।२२ विष्णुह. १।३ भ. गी. ७।१९

वासुदेवादिचतुर्व्यूहसेवितं विष्णुलोकं तत्साम्नः पञ्चमं पादं जानीयात् वासुदेवे मनो युञ्जन्सर्वसिद्धि- मवाप्नुयात् वासुदेवोऽजरोऽमरः वास्तुवेदो धनुर्वेदो गान्धर्वश्च तथा मुने । आयुर्वेदश्च पञ्चैते उपवेदाः प्रकीर्तिताः विक्रोत्यपरान् भावानन्तश्चित्ते व्यवस्थितान् । नियताश्च बहि- श्चित्त एवं कल्पयते प्रभुः विकलेवरकैवल्यं त्रिपाद्राममहं भजे विकलेवरकैवल्यं श्रीरामब्रह्म मे गतिः विकटाङ्गामुन्मत्तां महाखलां... पुनर्धेनुं...अशान्तामदुग्धदोहिनीं वत्सहीनां...नवप्रसूतां रोगार्तां गां विहाय प्रशस्तगोमयमाहरेत् विकल्पसङ्ख्याजन्तोः पदं तदवशिष्यते विकल्पासहिष्णु, तत्सशक्तिकं गजवक्त्रं गजाकारं जगदेवावरुन्धे विकल्पो विनिवर्तेत कल्पितो यदि केनचित् विकारजननीमज्ञामष्टरूपामजां ध्रुवाम् । ध्यायतेऽध्यासितातेन तन्यते प्रेर्यते पुनः । सूयते पुरुषार्थं च तेनैवाधिष्ठितं जगत् विकारादिविहीनत्वाज्जगरो मे न विद्यते विकारांश्च गुणांश्चैव विकाराः षोडशापरे विकिरं प्रकिरं दद्याद्विकिरं ह वै प्रकिरंभुञ्जीतवृत्तिरूपाणिदर्शयन् विक्षिप्तं च गतायातं सुश्लिष्टं च सुलीनकं (मनः) विक्षेपशक्तिर्लिङ्गादि ब्रह्माण्डान्तं जगत्सृजेत् विक्षेपो नास्ति यस्मान्मे न समाधि- स्ततो मम । विक्षेपो वा समाधिर्वा मनसः स्याद्विकारिणः	ग. पू. १।१२ यो. शि. ५।५४ ते. विं. ६।६९ सीतो. २१ वैतथ्य. १३ शु.र.शीर्षकं रा.पू.शीर्षकं बृ. जा. ३।१ अ. पू. २।३३ गणेशो. ३।३ आगम. १८ मंत्रिको. ३,४ वराहो. २।६० भ.गी. १३।२० शारीरको. १२ इतिहा. ५३ अमन. २।९२ सरस्व. ४२ १ अवधू. २१	विगतेच्छाभयक्रोधः विग्रहमनुग्रहलिङ्गेषु शक्तिकपालेषु सर्ववशङ्करं विद्यात् विग्रहवानेष कालः सिन्धुराजः प्रजानाम् विग्रराजो ब्रह्मण्यमृते तेजोमये परंज्योतिर्मये सदानन्दमये रमते विग्रराजश्चिदात्मकः सोऽहमोम् विग्रान्यायान्ति वै बलात् विग्रान्तरति महोपसर्गं तरति विचक्षणः पञ्चमुखोऽसि प्रजापति- ब्राह्मणस्त एकं मुखं तेन मुखेन राज्ञोऽस्ति विचक्षणादृतवो रेत आभृतं... विचारणा द्वितीया तु तृतीया तनुमानसी (ज्ञानभूमिः) विचारणा द्वितीया स्यात्तृतीया साङ्गभावना (मोक्षभूमिका) विचारणाशुभेच्छाभ्यामिन्द्रियाथेषु रक्तता । यत्र सा तनुतामेति प्रोच्यते तनुमानसी [महो. ५।२९ + वराहो. ४।५ विचारेण परिज्ञातस्वभावस्य सतस्तव । मनः स्वरूपमुत्सृज्य शममेध्यति विज्वरम् विचिकित्सीर्भ ऋज्वा विचित्रघोषसंयुक्तानाहते श्रूयते ध्वनिः विचित्रं विधिचेष्टितम् विचित्राः शक्तयः स्वच्छाः समा या निर्विकारया । चिताः क्रियन्ते समया कलाकलनमुक्तया विचिन्वति ह्येवेमानि शरीराणी विचैति चान्ते विश्वमादौ स देवः स नो बुद्ध्या शुभया संयुनक्तु वि चैमि सं च हि नु यो विरङ्गी (प्शी) विजरो विमृत्युर्विशोको विजिघित्सो- ऽपिपासः सत्यकामः सत्य- सङ्कल्पः [छांदो. ८।१।५	भ. गी. ५।१८ लिङ्गोप. २ मैत्रा. ६।१६ गणेशो. ५।७ गणेशो. १।४ ते. विं. १।४० गणेशो. ९।८ कौ. त. २।९ कौ. त. १।२ महो. ५।२४ अ. पू. ५।८२ महो. ५।२९ + वराहो. ४।५ अ. पू. १।४१ वा. मं. २३ सौभाग्यल. ९ भवसं. १।१२ १ सं. सो. २।२६ १ ऐत. १।८।४ श्वेता. ४।१ वा. मं. ९ + ८।७।१
---	---	--	--

विज्ञानमेव सत्यं वदति विज्ञानं
 त्वेव विजिज्ञासितव्यमिति
 विज्ञानं विद्वान् भवते नातिवादी
 विज्ञानं तत्र विज्ञानाति नहि
 विज्ञानुर्विपरिलोपो विद्यते-
 ऽविनाशित्वात्
 विज्ञानाम्यहं यत्प्राणो ब्रह्म, कं च
 तु खं च न विज्ञानामि
 विज्ञातीयविशेषवर्जितं... शाश्वतं
 परमं पदं...स्वयम्प्रकाशमनिशं
 ज्वलति
 विजितात्मा जितेन्द्रियः
 विजिहीर्ष्व लोकान् कृधि बंधा-
 न्मुंचासिबद्धकम्
 विज्ञेयकृदिन्द्र इवानवब्रवोऽस्माकं
 मन्यो अधिपो भवेह
 विज्ञेयध्वे वावैतानन्विति
 विज्वरत्वं गतं चेतस्तव संसार-
 वृत्तिषु । न निमज्जति तद्ब्रह्मन्
 गोष्पदेष्विव वारणः
 विज्ञातब्रह्मतत्त्वस्य यथा पूर्वं न
 संसृतिः । अस्ति चेन्न स-
 विज्ञातब्रह्मभावो बहिर्मुखः
 विज्ञातमविज्ञानताम् (ब्रह्म)
 विज्ञातं विजिज्ञास्यमविज्ञातमेत
 एव यत्किञ्च विज्ञातं वाचस्त-
 द्रूपं, वाग्धि विज्ञाता, वागेनं
 तद्भूत्वाऽवति
 विज्ञातात्मा पुरुषः स परेऽक्षरे
 आत्मनि सम्प्रतिष्ठते
 विज्ञातारमरे केन विज्ञानीयात्
 [बृ. उ. २।४।१४+
 विज्ञाते स्पन्दमाने वै नाभासा
 अन्यतो भुवः
 विज्ञानघन एवास्मि शिवोऽस्मि
 किमतः परम्
 विज्ञानघन एवैतेभ्यो भूतेभ्यः
 समुत्थाय तान्येवानुविनश्यति

छांदो. ७।१७।१

मुण्ड. ३।१।४

बृह. ४।३।३०

छांदो. ४।१०।५

त्रि.म.ना. ७।७

भ. गी. ५।७

सहस्रै. ९

वनदु. १११

शौनको. १।२

अ. पू. १।४२

अध्यात्मो. ४८

केनो. २।३

बृह. १।५।८

प्रश्नो. ४।९

४।५।५

अ. शां. ५१

स्कन्दो. १

बृ. उ. २।४।१२

विज्ञानघनस्वरूपमनन्तचिदादित्य-

समष्ट्याकारं शिवाद्वैतोपासका

भजन्ते

विज्ञानमयं ब्रह्मकोशम् । चतुर्जलं

ब्रह्मकोशम् । यन्मृत्युर्नावपश्यति

विज्ञानमयः कालात्माऽऽनन्दमयो

लयात्मैकत्वं नास्ति, द्वैतं कुतः

विज्ञानमयो मनोमयः प्राण-

मयश्चक्षुर्मयः

विज्ञानमात्ररूपोऽहं सच्चि-

दानन्दलक्षणः

विज्ञानमात्रं विज्ञानविदां यदमला-

त्मकम् । पुरुषः साङ्ख्यदृष्टीना-

मीश्वरो योगवादिनाम्

विज्ञानमानन्दं ब्रह्म रातिर्दातुः

परायणं, तिष्ठमानस्य तद्विद इति

विज्ञानमानन्दं ब्रह्मरातेर्दातुः

परायणम् । सर्वसङ्कल्पसङ्ख्या-

सश्चेतसा यत्परिग्रहः

विज्ञानमुपास्व

विज्ञानमेवाप्येति, तदमृतमभय-

मशोकमनन्तनिर्वीजं..

विज्ञानमेवाप्येति यो विज्ञान-

मेवास्तमेति [सुबालो. ९।२,

विज्ञानवतो वै स लोकाञ्ज्ञान-

वतोऽभिसिद्ध्यति

विज्ञानसारार्थिर्यस्तु मनःप्रग्रह-

वान्नरः । सोऽध्वनः पारमा-

प्रोति तद्विष्णोः परमं पदम्

[कठो. ३।९+

विज्ञानं चाविज्ञानं च

विज्ञानं त्वेव विजिज्ञासितव्यम्

विज्ञानं देवाः सर्वे ब्रह्मज्येष्ठमुपासते

विज्ञानं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति

विज्ञानं ब्रह्म चेद्रेदं तस्माच्चैत्रं

प्रमाद्यति । शरीरे पाप्मनो

हित्वा सर्वान्कामान्समभुत इति

सि. सा. ६।१

भस्मजा. २।१६

सुबालो. ५।१९

बृह. ४।४।५

ते. वि. ३।३१

अ. पू. ३।२०

बृ. उ. ३।९।३४

महो. २।९

छांदो. ७।७।१

सुबा. ९।३-१२

७, १०, १३

छांदो. ७।७।२

भवसं. २।१२

तैत्ति. २।६

छांदो. ७।१७।१

तैत्ति. २।५

तैत्ति. ३।९

तैत्ति. २।५

विज्ञानं ब्रह्मेति व्यजानात् । विज्ञाना- द्धेव खल्विमानि भूतानि जायन्ते । विज्ञानेन जातानि जीवन्ति । विज्ञानं प्रयन्त्यभि- संविशन्तीति तैत्ति. ३।५	विज्ञायते हान्ति...प्रवराणां परिधानस्य...[मा. पा.] बृह. ६।२।७
विज्ञानं भगवो विजिज्ञासे छांदो. ७।१७।१	विज्ञाय सेवितश्चोरो मैत्रीमेति न चोरताम् महो. ५।७१
विज्ञानं यज्ञं तनुते । कर्माणि तनुते- ऽपि च । विज्ञानं देवाः सर्वे ब्रह्म ज्येष्ठमुपासते तैत्ति. २।५	विज्ञेयः स शिवः शान्तो नरस्त- द्भावभावितः । आस्ते सदा शिवो. १।२३
विज्ञानं वाव ध्यानाद्भूयः छांदो. ७।७।१	विज्ञेयोऽक्षरतन्मात्रो जीवितं वापि चञ्चलम् । विहाय शास्त्र- जालानि यत्सत्यं तदुपास्यताम् पैङ्गलो. ४।१७
विज्ञानात्मा चिदाभासो विश्वो व्यावहारिको जाग्रत्स्थूलदेहा- भिमानी कर्मभुरिति च विश्वस्य नाम भवति पैङ्गलो. २।६	विष्मूत्रपित्तकफमज्जामेदोवसाभि- रन्यैश्च मलैर्बहुभिः परिपूर्णं कोश इवावसन्नेति मैत्रा. ३।४
विज्ञानात्मा यथा देहे जाग्रत्स्वप्न- सुषुप्तिवः । मायया मोहितः पश्चाद्बहुजन्मान्तरे पुनः योगकुं. ३।२७	विष्मूत्रवातपित्तकफमज्जामेदो- वसाभिरन्यैश्चमलैर्बहुभिः परि- पूर्णमेतादृशे शरीरे वर्तमानस्य भगवंस्त्वं नो गतिः मैत्रे. १।३
विज्ञानात्मा सह देवैश्च सर्वैः प्राणा भूतानि सम्प्रतिष्ठन्ति यत्र । तदक्षरं वेदयते यस्तु सोम्य स सर्वज्ञः सर्वमेवाविवेश प्रश्नो. ४।११	विष्मूत्रादिविसर्जनमपानवायुकर्म वितता ब्रह्मणो मुखे शांडि. १।४।९
विज्ञानादानन्दो ब्रह्मयोनिः महाना. १७।१२	विततां भुवमासाद्य विहराभि यथासुखम् १ सं. सो. २।५५
विज्ञानाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्ब्रवीतु छांदो. ७।७।२	वितत्य बाणं तरुणार्कवर्णं व्योमान्तरे भासि हिरण्यगर्भः एका. उ. ४
विज्ञानाद्धेव खल्विमानि भूतानि जायन्ते तैत्ति. ३।५	वितथैः सदृशाः सन्तोऽवितथा इव लक्षिताः अ. शां. ३१
विज्ञानाविज्ञानेऽहम् १ देव्यु. १	वितन्वमाना शमायान्तु ब्रह्म- चारिणः स्वाहा तै. उ. १।४।४
विज्ञानेन वा ऋग्वेदं विजानाति यजुर्वेदं सामवेदमथर्वणम् छांदो. ७।७।१	वितस्तिप्रमितं दैर्घ्यं चतुरङ्गुल- विस्तृतम् । मृदुलं धवलं प्रोक्तं यो. शि. १।८१
विज्ञानेनात्मानं वेदयति महाना. १७।१३	वेष्टनाम्बरलक्षणम् १ सं. सो. १।२
विज्ञानेनेदं सर्वं विदितम् बृह. २।४।५	विशीर्णवस्त्रं वल्कलं वा प्रतिगृही- यान्नान्यत्प्रतिगृहीयात् १ सं. सो. १।२
विज्ञाने स्पन्दमाने वै नाभासा अन्यतो भुवः अ. शां. ५१	वित्तं बन्धुः प्रजातन्तुः कर्मरूपं बृहत्सखा । प्रज्ञाप्रतिष्ठा तन्तु- नामिष्टापूर्तैः परायणम् इतिहा. ६
विज्ञानेऽपि तथैव स्युराभासस्या- विशेषतः अ. शां. ५०	वित्तिश्चोपस्तपश्च दमश्चाश्रद्धा च सपृथग्य (?) चानाकाशी कर्णं च योगश्चाचार्यगुरुशुश्रूषा चेति संहितो. ३।९
विज्ञानोऽस्मि विशेषोऽस्मि सोमो- ऽस्मि सकलोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।३	(अथ) वित्तं मे स्यादथ कर्म कुर्वीय बृह. १।४।१७
विज्ञायते हास्ति हिरण्यस्योपात्तं गोमश्वानां दासीनां प्रवराणां.. बृह. ६।२।७	

चित्तेशो यक्षरक्षसाम्	भ. गी. १०।२३	विद्यादानं च कुर्वीत भोगमोक्ष-	
विदानाद्विद्युत्	बृह. ५।७।१	जिगीषया	शिवो. १।३५
विदाम देवं भुवनेशमीड्यम्	श्वेता. ६।७	विद्या दिवा प्रकाशत्वादविद्या	
विदित्वाविदितात्परः	नृसिंहो. ९।८	रात्रिरुच्यते	१सं.सो. २।८३
विदिते तु परे तत्त्वे मनो नौ-		विद्याधरस्तृतीयायां गान्धर्वस्तु	
स्तम्भकाकवत्	अमन. २।७३	चतुर्थिका	ना. वि. १३
विदित्वा स्वात्मनो रूपं सम्प्रज्ञात-		विद्याधीशः स्वर एको महेशस्त्वमेव	
समाधिषः । शुक्रमार्गेण विरजाः		त्वं वेद योऽसीश एव	२ रुद्रो. ६८
प्रयान्ति परमं पदम्	वराहो. ४।३८	(शिष्य इति च) विद्याध्वस्तप्रपञ्चा-	
विदित्वा स्वात्मनो रूपं न विभेति		वगाहितज्ञानावशिष्टं ब्रह्मैव शिष्यः	निरा. २५
कुतश्चन(कदाचन)[वराहो. २।२०+ महो. ४।७०		विद्यानन्दतुरीयाख्यपादत्रयममृतं	
विदिशश्च नारायणः [नारा. २+ त्रि.म.ना. २।८		भवति	त्रि.म.ना. ४।४
विदुर्देवा न दानवाः	भ.गी. १०।१४	(अथ च) विद्यानन्दतुरीयाणा-	
विदेहमुक्त एवासौ विद्यते		मभेद एव श्रूयते	त्रि.म.ना. २।१
निष्कलात्मकः	अ. पू. ४।१९	विद्यानन्दतुरीयांशाः (ब्रह्मणः)	
विदेहमुक्ताऽत्रोक्ता सप्तमी योग-		सर्वेषु पादेषु व्याप्य तिष्ठन्ति	त्रि.म.ना. १।४
भूमिका । अगम्या वचसां		विद्यापादो द्वितीयः (ब्रह्मणः)	त्रि.म.ना. १।४
ज्ञान्ता सा सीमा सर्वभूमिषु	अक्षयप. ४४	विद्याप्रपञ्चस्य नित्यत्वं सिद्धमेव,	
विदेहमुक्तो नोदेति नास्तमेति न		नित्यानन्दचिद्विलासात्मकत्वात्	त्रि.म.ना. ३।२
शाम्यति	महो. २।६४	विद्या भवच्छेदकरी मदीयसायुज्य-	
विदेहमुक्तौ विमले पदे परमपावने ।		सम्पादनहेतुभूता	१ विल्वो. १५
...चित्तनाशे विरूपाख्ये न		विद्याभीप्सितं नचिकेतसं मन्ये न	
किञ्चिदिह विद्यते	अ. पू. ४।२०	त्वा कामा बहवो लोलुपन्ते(न्तः)	
विद्धि त्वमेतन्निहितं गुहायाम्	कठो. १।१४	[कठो. २।४+ मैत्रा. ७।९	
विद्धि नष्टानचेतसः	भ. गी. ३।३२	विद्याऽभूद्भोग्यं शुभम्	वृ. जा. ३।२
विद्धि पार्थ बृहस्पतिम्	भ.गी. १०।२४	विद्याभ्यासे प्रमादो यः स दिवा	
विद्धि पार्थ सनातनम्	भ. गी. ७।१०	स्वाप उच्यते	१सं.सो. २।८४
विद्धि प्रकृतिसम्भवान्	भ.गी. १३।२०	विद्यामन्त्रैकसंश्रयो विद्यारूपो	
विद्धि माममृतोद्भवम्	भ.गी. १०।२७	विद्यामयो विश्वेश्वरोऽहमजरोऽहम्	भस्मजा. २।७
विद्धयकर्तारमव्ययम्	भ. गी. ४।१३	विद्यामिमां प्राप्य गौरी महेशा-	
विद्धयनादी उभावपि	भ.गी. १३।२०	दभीष्टसिद्धिं समवाप सद्यः	हेरम्बो. १४
विद्धयेनमिह वैरिणम्	भ. गी. ३।३७	विद्याया मनसि संयोगः, मनसा-	
विद्ययाऽमृतमश्नुते	ईशा. ११	ऽऽकाशश्चाकाशाद्वायुः, वायो-	
विद्यया वा विद्यां यः प्राह तानि		ज्योतिः, ज्योतिष आपः,	
तीर्थानि षण्ममेति	संहितो. ३।५	अद्भ्यः पृथिवी, पृथिव्या इत्येषां	
विद्यया विन्दतेऽमृतम्	केनो. २।४	भूतानां ब्रह्म सम्पद्यते	२संज्ञासो. १६
विद्यया साधयेत्	संहितो. ३।४	विद्यालिङ्गं ज्ञानस्वरूपम्	लिङ्गोप. २
विद्यातपोभ्यां जीवात्मा बुद्धि-			
ज्ञानेन शुद्ध्यति	भवसं. ३।१८		

विद्याविद्याभ्यां भिन्नो विद्यामयो
 हि यः स कथं विषयी भवति गोपालो. १।१२
 विद्याविद्ये ईशते यस्तु सोऽन्यः श्वेता. ५।१
 विद्याविनयसम्पन्ने भ. गी. ५।१८
 विद्याशक्तिः समस्तानां शक्तिरित्य-
 भिधीयते । गुणत्रयाश्रया विद्या वृ. जा. ३।१
 सा विद्या च तदाश्रया
 विद्या सङ्कीर्तनीया हि येषां कर्म न
 विद्यते । ते चावर्त्य विमुच्यन्ते
 यावत्कर्म न विद्यते शिवो. १।३४
 विद्या सन्धिः । प्रवचनं सन्धानम् तैत्ति. १।३।५
 विद्या सम्प्राप्यते ब्रह्मन् सर्वदोषा-
 पहारिणी महो. ५।११०
 विद्यासहायवन्तं च आदित्यस्थं
 समाहितम् । कपिलं प्राहुराचार्याः...
 विद्याऽहमविद्याऽहम् १ देव्यु. १
 विद्या ह वै ब्राह्मणमाजगाम, तवा-
 हमस्मि, त्वं मा पालयानर्हते
 मानिने नैव माऽदाः । गोपाय
 मा श्रेयसे तेऽहमस्मीति संहितो. ३।४
 विद्या ह वै ब्राह्मणमाजगाम गोपाय
 मां शेषधिष्टेऽहमस्मि । असृयका-
 यानृजवे शठाय मा मा ब्रूया
 वीर्यवती तथा स्याम् [शा. ३.३३ मुक्ति. १।५१
 विद्याऽहम् । वेदाश्चाहम् अद्वै. भा. १
 विद्या हि काण्डान्तरादित्यो
 ज्योतिर्मण्डलं ब्राह्मं नापरं महावा. २
 विद्यां चाविद्यां च यस्तद्वेदोभयं
 सह । अधिद्या मृत्युं तीर्त्वा
 (मृत्युमेति) विद्ययाऽमृतमश्नुते
 [ईशा. ११+ मैत्रा. ७।९+ भवसं. ३।१
 विद्युति तृप्यन्त्यां यत्किञ्च यद्युश्च
 पर्जन्यश्चाधितिष्ठतस्तत्तृप्यति
 तस्यानुत्तिं तृप्यति प्रजया पशु-
 भिरन्नाद्येन तेजसा ब्रह्मवर्चसेनेति छांदो. ५।२२।२
 विद्युतोऽभिव्यद्युतदा ३ इति (मा. पा.) केनो. ४।४
 विद्युतो व्यद्युतदा ३ इति केनो. ४।४
 विद्युदिवाभ्राविषः परमे व्योमन् मैत्रा. ६।३५
 विद्युदृष्टिरदोरात्रं निषेधोन्मेषसंज्ञकम् गुह्यका. १८

विद्युद्वसितं (गायत्र्याः) सन्ध्यो. २३
 विद्युद्रक्षेत्याहुर्विज्ञानाद्विद्युद्विद्यत्येनं
 पाप्मनो य एवं वेद विद्युद्रक्षेति
 विद्युद्वयेव ब्रह्म बृह. ५।७।१
 विद्योतते स्तनयति स प्रतिहारः छांदो. २।३५।१
 विद्रुमद्रुमसङ्काशं योनिस्थाने स्थितं रजः ध्या. विं. ८७
 विद्वत्सत्र्यासी चेदुरोः सकाशात्
 प्रणवमहावाक्योपदेशं प्राप्य...
 पर्वतवनदेवतालयेषु सञ्चरेत् ना. प. ४।४८
 विद्वत्सत्र्यासी ज्ञानसत्र्यासी
 विविदिषासत्र्यासी कर्मसत्र्यासी ना. प. ५।३
 विद्वानप्यासुरश्चेत्स्यान्निष्फलं
 तत्त्वदर्शनम् वराहो. ३।२३
 विद्वानेतेनैवायतनेनैकतरमन्वेति
 विद्वान् त्रिवृत्सूत्रं त्यजेत् प्रश्नो. ५।२
 (तथा) विद्वान्नामरूपाद्विमुक्तः आरुणि. ३
 विद्वान्नित्यं सुखे तिष्ठेद्विद्या मुण्ड. ३।२।८
 चिद्रसपूर्णया ते. विं. १।५१
 (तदा) विद्वान् ब्रह्मज्ञानाग्निगा
 कर्मबन्धं निर्देहेत् पैङ्गलो. ४।११
 विद्वान् ब्रह्मामृतोऽमृतम् बृ. ह. ४।४।१७
 विद्वान्मनो धारयेताप्रमत्तः श्वेताश्व. २।९
 विद्वान्युक्तः समाचरन् भ. गी. ३।२६
 विद्वान्सर्वमैहिकामुष्मिकसुखश्रमं
 ज्ञात्वा..ब्रह्मचर्यसमाप्य गृहीभवेत् प. हं. प. १
 विद्वान्सस्तेनलयेनपश्यन्ति सुबालो. ८।१
 विद्वान्स्वदेशमुत्सृज्य सत्र्यासानन्तरं
 स्वतः । कारागारविनिर्मुक्तचोर-
 वद्वहन्तो वसेत् मैत्रे. २।११
 विद्वान्सो मनसा प्रजायमाना
 रेतसैवमजीविष्येति [बृह. ६।१।८ +६।१।९-१२
 विधिदृष्टो य इज्यते भ. गी. १७।११
 विधिवदादावनुपनीतोपनयनानन्तरं
 तत्सत्कुलप्रसूतः...साधनचतु-
 ष्टयसम्पन्नः सत्र्यस्तुमर्हति ना. प. २।१
 विधिवत्प्राणसंयामैर्नाडीचक्रे
 विशोधिते । सुषुम्नावदनं
 भित्त्वा सुखाद्विशतिं मारुतः शांडि. १।७।९
 विधिहीनमसृष्टाज्ञम् भ. गी. १७।१३

विधूमे च प्रशान्ताग्नौ यस्तु माधु- करीं चरेत् । गृहे च विप्रमुख्यानां यतिः सर्वोत्तमः स्मृतः	ना. प. ६।१२	विनाशाय च दुष्कृताम् विनाशेन मृत्युं तीर्त्वा सम्भूत्या- मृतमश्रुते	भ. गी. ४।८ ईशा. १४
विधूमे सन्नमुसले व्यङ्गारे भुक्त- वज्जने । कालेऽपराहे भूयिष्ठे भिक्षाचरणमाचरेत्	१सं.सो. २।७३ छांदो. ८।४।१	विना श्रीतुलसीं विप्रा येऽपि श्राद्धं प्रकुर्वते । वृथा भवति तच्छ्राद्धं पितृणां नोपगच्छति	तुलस्यु. १४ भ. गी. ६।२४
विधूतिरेषां लोकानामसम्भवाय विधेयं ते नाम । विधेस्त्वमस्माकं नाम विध्युक्तकर्मसङ्क्षेपात् सन्नयास-	चित्त्यु. १।२	विनोदतः कामिनीमध्ये कामिनी- दृष्ट्वा च सदानन्दरूपो भवेत्	कामराज. २
स्त्वातुरः स्मृतः	ना. प. ३।९	विन्दते प्राजापत्यं रायस्पोषं गौपत्यम् [भस्मजा. १।७+	नारा. ३ भ. गी. ५।२३
विध्युक्तकर्मसंयुक्तः कामसङ्कल्प- वर्जितः । यमाद्यष्टाङ्गसंयुक्तः...	जा. द. ९।२	विन्दन्त्यात्मनि यत्सुखम् विन्ध्यस्योत्तरे तीरे मारीचो नाम	
विनिर्दिशान्नो वृणे पशव्यमित्यग्ने- रुद्गीयोऽनिरुक्तः प्रजापतेर्निरुक्तः	छांदो. २।२२।१	राक्षसः । तत्र मूत्रपुरीषाभ्यां हुताशनं शमय..	वनदु. १६०
विनष्टदिग्भ्रमस्यापि यथापूर्वं विभाति दिक् । तथा विद्वानविध्वस्तं जगन्नास्तीति भावय (जगन्मे भाति तन्नहि) [महो. ४।२०+	वराहो. ३।१७ भ.गी. १३।२८	विन्ध्याटव्यां पायसान्नमस्ति चेज्जगदुद्भवः	ते. विं. ६।७८ कठरु. १०
विनिश्चयस्त्वविनिश्चयन्तं विना कार्यं सदा गुप्तं योगसिद्धस्य लक्षणम्	यो.शि. १।१५६	विपरीतं ब्रह्मचर्यमनुष्ठेयं मुमुक्षुभिः विपरीतानि केशव	भ. गी. १।३०
विना तर्कप्रमाणाभ्यां ब्रह्म यो वेद वेद सः	पा. ब्र. २१	विपर्यस्ते वा कन्यके जिह्वेन वा दृश्येयातां तदप्येवमेव विद्यात्	इष्टे. २।४।५
विना देहेन योगेन न मोक्षं लभते विधे । अपक्वाः परिपक्वाश्च देहिनो द्विविधाः स्मृताः	यो. शि. १।२५	विपर्यस्तो निदिध्यासे किं ध्यान- मविपर्यये । देहात्मत्वविपर्यासं न कदाचिद्ब्रजाम्यहम्	अवधू. १७
विना प्रमाणसुष्ठुत्वं यस्मिन्सति पदार्थधीः । अयमात्मा नित्य- सिद्धः प्रमाणे सति भासते	२ आत्मो. ६ गणेशो. १।५	विपर्यासाद्यथा जाग्रदचिन्त्यात् भूतवत्स्पृशेत् । तथा स्वप्ने विपर्यासाद्धर्मास्तत्रैव पश्यति	अ. शां. ४१ आगम. १५
विनायकस्य यद्ध्यानं पूजनं भवमोचनं विनायकोऽहमित्येतत्तत्त्वतः प्रवदन्ति ये। न ते संसारिणो नूनं...	गणेशो. १।५	विपापो विरजो विचिकित्सो ब्राह्मणो भवति	बृह. ४।४।२३
विनाशमव्ययस्यास्य विनाशस्तस्य विद्यते	भ. गी. २।१७ भ. गी. ६।४०	विप्रयोगं प्रियैश्चैव संयोगं च तथा- प्रियैः । जरया चाभिभवन् व्याधिभिश्चोपपीडनम् ॥...	भवसं. १।४-६
विना शक्तिं न मोक्षो न ज्ञानं न सत्यं न धर्मो न तपो न हरिर्न हरो न विरिञ्चिः	श्रीचक्रो. २	विप्राणां विनयो ह्येष शमः प्राकृत उच्यते । दमः प्रकृति- दान्तत्वादेवं विद्वान्छमं ब्रजेत्	अ. शां. ८ ६ भ.गी. १३।१७
विनाशं कालतो याति ततो- ऽन्यत्सकलं मृषा (ब्रह्मात्मनः)	शरभो. २४	विभक्तमिव च स्थितम्	

विभागकलनां त्यक्त्वा सन्मात्रै- कपरो भव	अ. पू. ४।६६	विमुक्तः सर्वपापेभ्यः कैवल्ययोप- कल्पते । सर्वाभिः सिद्धिभि- स्तस्य किं कार्यं कमलानने	गुह्यका. ८४
विभुरहमनवद्योऽहं निरवधितिः- सीमतत्त्वमात्रोऽहम्	आ. प्र. ८	विमुक्तिपादपच्छायाभृते कुत्र सुखं नृणाम्	भवसं. १।३०
विभुर्नित्यो निष्कलङ्को निर्विकल्पो निरञ्जनो निराख्यातः शुद्धो देव एको नारायणो न द्वितीयः	त्रि. म. ना. १।५	विमुक्तिरिति पायौ विमुक्तो मामुपैष्यसि	तैत्ति. ३।१०।२
विभुर्विभूनां विभवोद्भवाय विभुं चिदानन्दमरूपमद्भुतम्	पारमा. १।२	विमुक्तोऽमृतमभृते	भ. गी. ९।२८
विभुं प्रमितं विचक्षणासन्दी विभुं सर्वगतं नित्यं विश्वयोनिम-	कैव. ७	विमुच्य निर्ममः शान्तः	भ. गी. १४।२०
कारणम् । व्याप्यव्याप्यं यतः सर्वं तं वै पश्यन्ति सूरयः	कौ. त. १।३	विमूढाः कर्तुमुद्युक्ता ये हठाचेतसो जयम् । ते निवर्णन्ति नागेन्द्र-	भ. गी. १८।५३
विभुः साक्षी न संशयः विभूतिर्भसितं भस्म क्षारं रक्षेति भवन्ति पञ्चनामानि	भवसं. ३।४	मुन्मत्तं विसतन्तुभिः	मुक्तिको. २।४७
विभूतिं च जनार्दन विभूतीनां परंतप	सर्वसारो. १०	विमूढा नानुपश्यन्ति	भ. गी. १५।१०
विभूतेर्विस्तरो मया विभूतिं प्रसवं त्वन्ये मन्यन्ते सृष्टि-	बृ. जा. १।६	विमूढो ब्रह्मणः पथि	भ. गी. ६।३८
चिन्तकाः । स्वप्नमायासरूपेति सृष्टिरन्यैर्विकल्पिता	भ. गी. १०।१८	विमृश्यैतदशेषेण	भ. गी. १८।६३
विभेदजनके ज्ञाने नष्टे ज्ञानबला- न्मुने । आत्मनो ब्रह्मणो भेदम-	भ. गी. १०।४०	वियदाकारसंयुक्तं वीतिहोत्रसम-	
सन्तं किं करिष्यति	भ. गी. १०।४०	न्वितम् । अर्धेन्दुलसितं देव्या बीजं सर्वार्थसाधकम्	१ देव्यु. १४
विभ्राजदेतद्यतयो विशन्ति	आगम. ७	वियासाय स्वाहा	चित्यु. २०।१
विभ्राजमानं भूतवर्गेष्वसङ्गं विलातिगं स्वप्नभाभासमानम्	जा. द. ४।६३	वियोगायैव संयोगा आधयो व्याधयोऽधियाम्	अक्ष्युप. २६
विभ्राजमानां हरिणीं यशसा सम्परीवृताम् । पुरीं हिरण्मयीं ब्रह्मा विवेशापराजिता	महाना. ८।१४	वियोगोपदेशः	निर्वाणो. १
विभ्राद् सम्राट् भूमधामा त्वमेव पिताऽसि माता भ्रातृकश्चादिवेद्यः	२ देव्यु. ३३	विरक्तस्य तु संसाराज्ज्ञानं कैवल्यसाधनम्	जा. द. ५।४७
विमलोत्कर्षिणी ज्ञाना क्रिया योगा..	अरुणो. ३	विरक्तः पुरुषः सर्वदा ब्रह्माहमिति व्यवहरेत्	ना. प. ६।१
विमुक्तश्च विमुच्यते	२ रुद्रो. ६२	विरक्तः प्रव्रजेद्धीमान्सरक्तस्तु गृहे वसेत् । सरागो नरकं याति	ना. प. ३।१४
विमुक्तं मन्येतात्मानं मुच्यते नात्र संशयः	त्रि. म. ना. ७।१२	प्रव्रजन्दि द्विजाधमः	ना. प. १७।१
	कठो. ५।१	विरक्तः सन् यो वर्षासु ध्रुवशीलोऽष्टौ मास्येकाकी चरन्नेकत्र निवसेत्	
	अमन. २।४५	विरक्ता ज्ञानिनश्चान्ये देहेन विजिताः सदा । ते कथं योगिभिस्तुल्या मांसपिण्डाः कुदेहेनः	यो. शि. १।४८
		विरजं निष्कलं शुभ्रमक्षरं यद्ब्रह्म विभाति स नियच्छति	ब्रह्मो. १
		विरजः पर आकाशादज आत्मा महान्ध्रुवः	बृह. ४।४।२०

विरजानलजं चैव धार्यं प्रोक्तं महर्षिभिः (भस्म)	वृ. जा. ५।४	विराड्विरण्यगर्भश्च ईश्वरश्चेति ते त्रयः । ब्रह्माण्डं चैव पिण्डाण्डं लोका भूगदयः क्रमात् ॥ स्व- स्वोपायिलयादेव लीयन्ते प्रत्यगात्मनि	योगकुं. ३।२२
विरजा ब्रह्मरूपिणी	धुरिको. १६	विराड्विरण्यगर्भेश्वरा आधिविलया- त्परमात्मनि लीयन्ते	पैङ्गलो. ३।४
विरज्य सर्वभूतेभ्य आविरिञ्चि- पदादपि । घृणां विपाद्य सर्व- स्मिन्पुत्रमित्रादिकेष्वपि ॥ श्रद्धालुर्मुक्तिमार्गेषु वेदान्त- ज्ञानलिप्सया । उपायनकरो भूत्वा गुरुं ब्रह्मविदं ब्रजेत्	ना. प. ६।२२	विराडूपा मनो युञ्जन्महिमानमवा- मुयात् । चतुर्मुखे मनो युञ्ज- जगत्सृष्टिकरो भवेत्	यो. शि. ५।५२
विरलत्वंव्यवहृतेरिष्टं चेद्ध्यानमस्तु ते	१ अवधू. २०	विराड्विश्वः स्थूलश्चाकारः	यो. चू. ७५
विरा आ आ आ आ हुं आ आ आज्या (मा. पा.)	छां. उ. २।२४।८	विरिञ्चिनारायणशङ्करात्मकं नृसिंह- देवेश तव प्रसादतः । अचिन्त्य- मव्यक्तमनन्तमव्ययं वेदात्मकं ब्रह्म निजं विजानते	स्कन्दो. १३
विरागमुपयात्यन्तर्वासनास्वनु- वासरम् । क्रियासुदाररूपासु क्रमते मोदतेऽन्वहम्	अक्षयुप. ७	विरूपाक्षेण वभ्रुणा वाचं वदिव्यतोहतः नीलरु. ३।३	
विराजति प्रजया पशुभिर्ब्रह्मवर्चसेन सर्वमायुरेति, ज्योग्जीवति, महान्प्रजया पशुभिर्भवति	छांदो. २।१६।२	विरूपाश्च सरूपाश्च पशूनव- रुन्धे सर्वमायुरेति	छांदो. २।१६।२
विराजमेवाप्येति यो विराज- मेवास्तमेति	सुवालो. १।१	विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः अग्निस्ताः अग्ने प्रमुमोक्तु देवः	चित्त्यु. ११।११
विराजा सुदर्शना जिता सोम्या मोघा कुमाराऽमृता सत्या मथ्यमा नासीराशिगुरासूरा- सूर्यास्वराविज्ञेयानि नाडी- नामानि दिव्यानि	सुवालो. ६।१	विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः । तेषां समानामिह रन्तिरस्तु [चित्त्यु.	११।१२, १३
विराजो अधिपूरुषः [पु. सू. ५+ [ऋ. मं. १०।९०।५+ विराड्ध्यानं हि तज्ज्ञेयं महा- पातकनाशनम्	चित्त्यु. १२।२ वा. सं. ३१।५	विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः । वायुस्ताः अग्ने प्रमुमोक्तु देवः	चित्त्यु. ११।१३
विराट्पुरुषेणोपदिष्टं रहस्यं ते विविच्योच्यते	गुह्यका. ६	विरोधो न विद्यते ब्रह्मा- द्वितीयमेव सत्यम्	त्रि.म.ना. ४।२
विराट्प्रणवः षोडशमात्रात्मकः षट्त्रिंशत्तत्त्वातीतः	ना. प. २।१	विलम्बिनीति या नाडी व्यक्ता नाभौ प्रतिष्ठिता । तत्र नाड्यः समुत्पन्नास्तिर्यगूर्ध्वमधोमुखाः	यो. शि. ५।२०
विराट्प्रणवः षोडशमात्रान्वितः विराट्स्थितिप्रलयौ मूलाविद्याण्ड- परिपालकस्यादिनारायणस्या- होरात्रिसंज्ञकौ	ना. प. ८।३ तुरीयो. १	विलापिनी (भूमिका) चतुर्थी स्याद्वासना विलयात्मिका	अ. पृ. ५।८२
विराडेकैर्भिर्भास्वती स्मृता चतुर्थः पादो भवति	त्रि.म.ना. ३।६	विलीना ज्ञानतत्कार्ये मयि निद्रा कथं भवेत्	वराहो. २।५९
	नृसिंहो. ३।३	विवर्णं चतुर्मात्रं सर्वव्यापि... सर्वाणि च भूतानि स्थावर- जङ्गमान्यन्वभवत्	२ प्रणवो. २

विवर्धयति ह्यमृतं तस्मादेव जिता मही । प्राणवायोस्तु संरोधा- त्प्राणायामस्तु पठ्यते	योगो. ३०	विवेकयुक्तिबुद्ध्याऽहं जानाम्या- त्मानमद्वयम् । तथापि बन्ध-	
विवस्वान् मनवे प्राह	भ. गी. ४।१	मोक्षादिव्यवहारः प्रतीयते	आ. प्र. १२
विविक्तदेशमासाद्य सर्वसम्बन्धवर्जितः	त्रि. ब्रा. २।८९	विवेकरक्षा । विवेकलभ्यम्	निर्वाणो. १,३
विविक्तदेशसेवित्वं	भ.गी. १३।११	विवेकं परमाश्रित्य बुद्ध्या सत्य-	
विविक्तदेशे च सुखासनस्थः शुचिः	कैव. ५	मवेक्ष्य च । इन्द्रियारीनलं	
विविक्तदेशे शुचि सन्निविष्टः		छित्वा तीर्णो भव भवार्णवात्	महो. ५।८४
समासनं किञ्चिदुपैति पश्चात्	अमन. १।१५	विवेकिनः प्रशान्तस्य यत्सुखं	
विविक्तसेवी लघ्वाशी	भ.गी. १८।५२	ध्यायतः शिवम् । न तत्सुखं	
विविक्तेति वेदाः स्तुवन्ति	राधिको. ५	महेन्द्रस्य ब्रह्मणः केशवस्य वा	शिवो. ७।१३०
विविक्ते विजने देशे पवित्रेऽति-		विवेकी सर्वदा मुक्तः संसार-	
मनोहरे । समासीनः सुखासीनः		भ्रमवर्जितः	यो. शि. १।१८
पश्चात्किञ्चित्समाश्रितः ॥ सुख-		विवेश भूतानि चराचराणि	महाना. १।१
स्थापितसर्वाङ्गः सुस्थिरात्मा		विशते तदनन्तरम्	भ. गी. १८।५५
सुनिश्चलः । बाहुदण्डप्रमाणेन		विशन्ति नाशाय समृद्धवेगाः	भ. गी. ११।२९
कृतदृष्टिः समभ्यसेत्	अमन. २।४८	विशन्ति वस्त्राण्यभिविज्ज्वलन्ति	भ.गी. ११।२८
विविक्ते विजने रम्ये पुष्पाश्रम-		विशन्ति यद्यतयो वीतरागाः	
विभूषिते । स्थानं कृत्वा शिव-		[सुदर्श. ६+	भ. गी. ८।११
स्थाने ध्यायेच्छान्तं परं शिवम्	शिवो. ७।१२८	विशन्ति विद्या विमला मुक्ता	
विविदिषासन्नयासी चेच्छतपथं		वेणुमिवोत्तमम् । विरक्तमनसां	
गत्वा...दण्डं परिमहेत्	ना. प. ४।४९	सम्यक्स्वप्नसङ्गादुदाहृतम्	महो. ६।१६
विविधविचित्रस्थूलसूक्ष्मोत्कृष्ट-		विशीर्णं वस्त्रं वल्कलं वा प्रतिगृह्य	
निकृष्टानन्तदेहान्परिगृह्य...		नान्यत्प्रतिगृहीयात्	कठश्रु. ७
पुनः पुनस्तत्तत्कर्मफलविषय-		विशीर्णान्यमलान्येव चेलानि	
प्रवृत्तिरेव जायते	त्रि.म.ना. ५।३	प्रथितानि तु । कृत्वा कन्थां	
विविधविचित्रानन्तजगदाकारो		बहिर्वासो धारयेद्वातुराजितम्	ना. प. ३।३१
भवति	त्रि.म.ना. २।६	विशुद्धिः कण्ठमूले च आज्ञाचक्रं	
विविधविचित्रानन्तशक्तेः परब्रह्मणः		च मस्तकम्	योगकुं. ३।११
स्वरूपज्ञानेन विरोधो न विद्यते	त्रि.म.ना. २।३	विशेषहीनश्च कविः पुराण एष	
विविधं चास्ति वै प्रोक्तं		स्वतन्त्रः पुरुषः पुराणः	२ देव्यु. १५
प्राणायामस्य लक्षणम्	योगो. ६	विशेषं सम्परित्यज्य सन्मात्रं यद्-	
विविधाश्च पृथक्चेष्टाः	भ.गी. १८।१४	लेपकम् । एकरूपं महारूपं	
विविधोपायैरपि अविद्याकार्याण्यन्तः-		सत्तायास्तत्पदं विदुः	अ. पू. ४।६५
करणान्यतीत्य कालाननु		विशेषेण न शूद्रस्त्रीपतितोदक्या	
तानि जायन्ते	त्रि.म.ना. ४।९	सम्भाषणम्	ना. प. ९।६
विवृद्धं सत्त्वमित्युक्तं	भ.गी. १४।११	विशेषेणैव कर्तव्यं भस्त्राख्यं	
विष्टे कुरुनन्दन	भ.गी. १४।१३	कुम्भकं त्विदम् [यो.शि.१।१००	योगकुं. १।३९
विष्टे भरतर्षभ	भ. गी. १४।२	विशोको विष्टयुरजिष्टसोऽपिपासः	
७३		शरीरहीनोऽप्यजरः पुराणः	२ रुद्रो. ६६

विश्लिष्टं च गतायासं विकल्प-
विषयग्रहम् । सुश्लिष्टं च
सुलीनं च विकल्पविषयापहम् अमन. २।९४
विश्लिष्टं नाम सम्प्रोक्तं राजसं तु
गतागतम् । सुश्लिष्टं सात्त्विकं
प्रोक्तं सुलीनं गुणवर्जितम् अमन. २।९३
विश्वकर्मणः समवर्तताधि चित्त्यु. १३।१
विश्वजित्प्रथमः पादः स्वप्रस्थान-
गतः प्रभुः ना. प. ८।१२
विश्वतश्चक्षुरुतविश्वतोमुखो विश्वतो-
(हस्त उत)बाहुरुत विश्वतस्पात् श्वेताश्व. ३।३
[महाना. २।२+२शिवसं. २६+ त्रि.म.ना. ६।४
[वा. सं. १७।१९+ १ रुद्रो. २
विश्वतः परमं नित्यं (परमान्नित्यं)
विश्वं नारायणं हरिम् महाना. ९।१
[महो. १।५+चतुर्वे. २+
विश्वतः पादोऽपाणिर्विश्वतः भस्मजा. २।७
पाणिरहमशिराः
विश्वतः पृष्ठेषु सर्वतः पृष्ठेष्वनुत्तमे-
षूत्तमेषु लोकेष्विदं वाव
तद्यदिदमस्मिन्नन्तः पुरुषे
ज्योतिस्तस्यैषा दृष्टिः छांदो. ३।११।७
विश्वतैजसप्राज्ञतदस्थमेदैरेक एव
एको देवः साक्षी निर्गुणश्च
तद्ब्रह्माहमिति व्याहरेत् ना. प. ६।६
विश्वतैजसप्राज्ञाः स्वस्वोपाधिलयात्
प्रत्यगात्मनि लीयन्ते पैङ्गलो. ३।४
विश्वतोबाहुं विश्वात्मा तमेकमद्वैतं
निष्कलं निष्क्रियं शान्तं भस्मजा. २।४
विश्वतोहस्त उत विश्वतस्पात्
[महाना. २।२+२शिवसं. २६+ १ रुद्रो. २
विश्वभृद्वै नामैषा तनूर्भगवतो
विष्णोर्यदिदमन्नम् मैत्रा. ६।१३
विश्वमयो ब्राह्मणः शिवं भजति १ रुद्रोप. १
विश्वमविश्वं कृतमकृतं परमपरं
परायणं च त्वम् चतुर्वे. ८
विश्वमसि विश्वायुः सर्वमसि सर्वा-
युरभिभूरो गायत्रीमावाहयामि

सावित्रीमावाहयामि सरस्वती-
मावाहयामि महाना. ११।७
विश्वमाभासि रोचनम् चित्त्यु. १६।१
विश्वमिदं वृणाति चित्त्यु. ११।३
विश्वमिन्नु समन्वालभध्वमिति शौनको. १।४
विश्वमेनाननु प्रजायते नृ. पू. १।७
विश्वमेवेदं पुरुषस्तद्विश्वमुपजीवति
[महाना. ९।२+ महो. १।६
विश्वमेवेदं पुरुषः (तैत्तिरीयसंहिता) तै.ना.उ. ११।१
विश्वमेवेदं पुरुषं तं विश्वमुपजीवति चतुर्वे. ३
विश्वम्भरो वा विश्वम्भरकुलाये
तं पश्यन्ति बृह. १।४।७
विश्वम्भरो वा विश्वम्भरकुलाय
एवमेवैष प्राज्ञात्मेदं शरीरमनु-
प्रविष्ट आलोमभ्य आनखेभ्यः कौ. त. ४।१९
विश्वयोनिं महाशक्तिमायुःप्रज्ञावि-
वर्धनीम् । मातङ्गी मदिरामोदां
वन्दे तां जगदीश्वरीम् वनदु. २१
विश्वरूपधरं विष्णुं नारायणमना-
मयम् ।...मनसा संस्मरन्ब्रह्म
तुष्टाव परमेश्वरम् रामो.जा. ५।१
विश्वरूपस्य देवस्य रूपं यत्किञ्चि-
देव हि ।... ध्यायतो योगिनो
यस्तु साक्षादेव प्रकाशते त्रि.त्रा. २।१५९
विश्वरूपं करिणं जातवेदसं (मा.पा.) प्रश्नो. १।८
(ॐ) विश्वरूपं घृणिनं जातवेदसं
हिरण्यं पुरुषं ज्योतीरूपं
तपन्तम् । [अक्ष्यु. २+ चाक्षुषो. ४
विश्वरूपं तृतीयेऽह्नि सद्यश्चैव नमोनमः मृत्युला. ४
विश्वरूपं परं ज्योतिस्वरूपं
रूपवर्जितम् गोपालो. २।५
विश्वरूपं हरिणं जातवेदसं परायणं
ज्योतिरेकं तपन्तम् [प्रश्नो. १।८+ मैत्रा. ६।८
विश्वरूपोऽसि, ब्रह्मैकस्त्वं अ. शिर. ३।१
विश्वव्यापी राघवो यस्तदानीमंत-
र्दधे शङ्खचक्रे गदाब्जे रा. पू. ता. ९।९
विश्वशास्ता विधरणो विश्वरूपो
रुद्रः प्रणीतीतमनः प्रजापतिः वा. सं. २४

विश्वश्च तैजसश्चैव प्राज्ञश्चेति
 च ते त्रयः योगकुं. ३।२१
 विश्वश्च तैजसः प्राज्ञ एव च,
 जीवत्रयं सत्त्वरजस्तमांसि
 च गुणत्रयम् वराहो. १।११
 विश्वसृज एतेन वै विश्वमिदमसृजन्त नृ. पू. १।७
 विश्वस्य चक्षुर्विश्ववक्त्रोरुवाहुर्विश्व-
 स्पतिर्भुवनस्यास्य गोप्ता २ रुद्रो. ७७
 विश्वस्य चैकां परिवेष्टयित्रीं ज्ञात्वा
 गुह्यां शान्तिमत्यन्तमेति गुह्यका. ५७
 विश्वस्य नेता विश्वभर्ता त्वमीशस्तव
 ज्ञानात् सर्वमेव ह विन्देत्... २ रुद्रो. ६५
 विश्वस्य योनिं प्रतपन्तमुग्रं पुरः
 प्रजानामुदयत्येष सूर्यः चाक्षुषो. ४
 विश्वस्य वैखरी ज्ञेया मध्यमा
 तैजसात्मनः । प्राज्ञरूपा हि गान्धर्वो. १
 पश्यन्ती तुरीयस्य परा मता
 विश्वस्य स्रष्टारमनेकरूपं विश्वस्यैकं
 परिवेष्टितारम्
 [श्वेता. ४।१४, १६+५।१३+ २ देव्यु. ३२
 विश्वस्यात्वाविवक्षायांमादिसामान्य-
 मुत्कटम् आगम. १९
 विश्वस्यादिरहं हरः गणेशो. ३।१३
 विश्वस्यायतनं महत् [कैव. १६+ महाना. ९।७
 विश्वस्यैशानं वृषभं मतीनाम्
 [महाना. १३।११+ चित्त्यु. १५।१
 विश्वस्यैकं परिवेष्टितारमीशं तं
 ज्ञात्वाऽमृता भवन्ति श्वेताश्व. ३।७
 विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वा देवं
 मुच्यते सर्वपाशैः [श्वेताश्व. ४।१४+५।१३
 विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वा
 शिवं शान्तिमत्यन्तमेति श्वेताश्व. ४।१४
 विश्वं च विश्वातीतस्त्वं. (शिवः) २ रुद्रो. ४२
 विश्वं तु हृदयं प्रोक्तं पृथिवी
 पाद उच्यते गुह्यका. १८
 विश्वं त्वाहुतयः सर्वा यत्र
 ब्रह्माऽमृतोऽसि प्रा. हो. २।१
 विश्वं नारायणं देवमक्षरं परमं पदम् महाना. ९।१
 विश्वं न्यस्तं विष्णुरेको विजज्ञे ग. पू. २।८
 विश्वं पुराणं तमसः परस्तात् महाना. १।५

विश्वं विभर्ति प्रसुरोऽभूदन्तं
 संराजयन्तं सकलं प्ररूढं स नो
 वित्त्य प्रहिणोतु पत्रे स्वाहा पारमा. ८।४
 विश्वं विभर्ति भुवनस्य नाभिः महाना. १।६
 विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं
 जायमानं च यत् । सर्वो ह्येष
 रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो नमः महाना. १०।११
 विश्वं भूतं भुवनं...सर्वस्य
 सोमोऽहमेव जनिता विश्वाधिको
 रुद्रो महर्षिः भस्मजा. २।५
 विश्वं यः पाति विमलोऽमलाख्य-
 स्तस्मै ककुषे वरदस्य पुष्ट्यै स्वाहा पारमा. ८।२
 विश्वं विचक्षे यमयन्नभीके नेशे मे
 कश्च महिमानमन्यः वा. मं. १२
 विश्वं हीषद्विष्णवे याः प्रभविष्णवे
 ता अभितं भरत्रे स्वाहा पारमा. ९।४
 विश्वाय स्वाहेत्यमौ हुत्वा मन्थे
 सः स्रवमवनयति बृह. ६।३।३
 विश्वाधारस्त्वमनाधारोऽनाधेयो-
 ऽनिर्देश्योऽप्रतर्क्यः व्याप्येदं
 सर्वं तिष्ठसीति गणेशो. ३।१३
 विश्वाधिकं शङ्करं ये प्रमूढा हीन
 विष्णोर्ब्रह्मणो वा वदन्ति । न
 संसारात्प्रमुच्यन्ते कदाचिच्छतैः
 कल्पैः कोटिभिर्वाथ दोषैः सि. शि. २
 विश्वाधिपः सर्वभूतेषु गूढः श्वेताश्व. ४।१५
 विश्वाधिपो रुद्रो महर्षिः । हिरण्य-
 गर्भं जनयामास पूर्वं स नो
 बुद्ध्या शुभया संयुतकतु श्वेताश्व. ३।४
 विश्वाधिपो रुद्रो महर्षिः । हिरण्य-
 गर्भं पश्यति जायमानं श्वेताश्व. ४।१२
 विश्वानि देव सवितर्दुरितानि
 परासुव । यद्भद्रं तन्न आसुव महाना. १२।२
 [ऋक्सं. ४।४।२५।५+ त्रिसुप. २
 विश्वानि नो दुर्गहा जातवेदः
 सिन्धुं न नावा दुरितातिपर्वि
 [महाना. ६।१६+वनदु. ११७+ ऋक्सं. ३।८।१९।९
 विश्वामित्रं होतदहः संशिष्यन्त-
 मिन्द्र उपनिषससाद १ ऐत. २।३।१
 विश्वार्चिर्विश्वतोमुखः महाना. ९।९

विश्वेदेवा अनुष्टुप्केविंशो वैराजः

शरत्समानो वरुणः साध्या

उत्तरत दधन्ति तपन्ति

वर्षन्ति स्तुवन्ति...

विश्वे देवा ऊर्जा

विश्वेदेवा औहोयिकारः प्रजापति-

हिङ्कारः प्राणः स्वरोऽन्नं या

वाग्विराट्

विश्वे निमग्नपदवीः कवीनां त्वं

जातवेदो भुवनस्य नाथः

विश्वेश्वर नमस्तुभ्यं विश्वात्मा

विश्वकर्मकृत् । विश्वभुग्विश्व-

मायस्त्वं विश्वक्रीडारतिः प्रभुः

विश्वेश्वरोऽहमजरोऽहम्

विश्वेऽश्विनौ मरुतश्चोष्मपाश्च

विश्वोत्तीर्णस्वरूपाय चिन्मया-

नन्दरूपिणे । तुभ्यं नमो

हयग्रीव विद्याराजाय स्वाहा

(विष्णवे) [हयग्री. १+

विश्वोदराभिधा नाडी कन्दमध्ये

व्यवस्थिता

विश्वोदराभिधायस्तु भगवा-

न्पावकः पतिः

विश्वोदरी तु या नाडी सा भुङ्क्तेऽन्नं

चतुर्विधम्

विश्वो वैश्वानरः पुमान्

विश्वोऽसि वैश्वानरो विश्वरूपं

त्वया धार्यते जायमानम्

विश्वोऽसि वैश्वानरोऽसि विश्वं

त्वया धार्यते जायमानम् ।

विशन्तु त्वामाहुतयश्च सर्वाः

प्रजास्तत्र यत्र विश्वामृतोऽसीति

विश्वो हि स्थूलभुङ्क्षित्यं तैजसः

प्रविविक्तभुक् । आनन्द-

भुक्त्या प्राज्ञः सर्वसाक्षीत्यतः

परः (त्रिधा भोगं निबोधत)

[यो. चू. ७२+

विषभागो रविः, अमृतभागश्चन्द्रमाः

विषमश्चित्तिप्रहः

मैत्रा. ७।४

चित्र्यु. ८।२

छांदो. १।१३।२

एका. उ. २

मैत्रा. ५।३

भस्मजा. २।७

भ. गी. १।१२२

त्रि.म.ना.७।१०

जा. द. ४।२३

जा. द. ४।३९

यो. शि. ५।२३

ना. प. ८।११

प्रा. हो. २।१

मैत्रा. ६।९

आगम. ३

शांडि. १।४।६

महो. ३।२०

विषमिव विषयादीन्मन्यमानो

दुरन्ताजगति परमहंसो

वासुदेवोऽहमेव

विषमे समुपस्थितम्

विषयव्यावर्तनपूर्वकं चैतन्ये चेत-

स्थापनं धारणं भवति

विषयं ध्यायतः पुंसो विषये

रमते मनः

विषयः स हि बुद्धानां तत्साम्य-

मजमद्वयम्

विषयानन्दवाञ्छामेमाभूदानन्दरूपतः

विषयानिन्द्रियैश्चरन्

विषयानुपसेवते

विषया विनिवर्तन्ते

विषयाशीविषासङ्गपरिजर्जर-

चेतसाम् । अप्रौढात्मविवेका-

नामायुरायासकारणम्

विषयी विषयासक्तो याति

देहान्तरे शुभम्

विषये गच्छति प्राणश्चेष्टते वाग्वदत्यपि

विषयेन्द्रियसंयोगात्

विषयेभ्य इन्द्रियार्थेभ्यो मनो-

निरोधनं प्रत्याहारः

विषयेषु विचरतामिन्द्रियाणां बला-

दाहरणं प्रत्याहारः

विषयेष्वरतिमोक्षे व्यवसायः

परा धृतिः

विषयेष्वात्मतां दृष्ट्वा मनसश्चित्त-

रञ्जकम् । प्रत्याहारः स विज्ञेयो-

ऽभ्यसनीयो मुहुर्मुहुः

विषं दृष्ट्वाऽमृतं दृष्ट्वा विषं त्यजति

बुद्धिमान् । आत्मानमपि दृष्ट्वा-

हमनात्मानं त्यजाम्यहम्

विषं वर्षति सूर्योऽसौ स्रवत्यमृत-

मुन्मुखः । तालुमूले स्थितश्चन्द्रः

सुधां वर्षत्यधोमुखः

विषं विषयवैषम्यं न विषं विषमुच्यते

विषादं मदमेव च

विषादी दीर्घसूत्री च

वराहो. २।३७

भ. गी. २।२

मं. प्रा. १।१

यो. शि. ३।२४

अलातशां. ८०

आ. प्र. १६

भ. गी. २।६४

भ. गी. १।५।९

भ. गी. २।९९

महो. ३।१०

प्र. वि. ५०

पा. ब्र. १३

भ. गी. १।८।३८

मं. प्रा. १।१

शांडि. १।८।१

आयुर्वे. १६

ते. वि. १।३४

आ. प्र. १८

यो. शि. ५।३३

महो. ३।५४

भ. गी. १।८।३५

भ. गी. १।८।२८

विषासहिर्ह भवति विषासहिर्हास्य		मत्स्यकच्छपवराहन्सिंहवामन-	
प्रजा भवति	बृह. २।१।७	परशुरामोपासका वैष्णवास्ते-	
विषीदन्तमिदं वचः	भ. गी. २।१०	ऽपि तं लोकं न जानन्ति	सामर. २७
विषीदन्तमिदं वाक्यं	भ. गी. २।१	विष्णुमुखा वै देवाश्छन्दोभिरिमौ-	
विषीदन्निदमब्रवीत्	भ. गी. १।२	लोकाननपजय्यमभ्यजयन्	महाना. ५।८
विषुवायनकालेषु ग्रहणेचान्तरे सदा।		विष्णुमुरुकर्म ब्रह्माणमुत प्रजापतिं	
वाराणस्यादिके स्थाने स्नात्वा		दधामि	देव्यु. ३
शुद्धो भवेन्नरः	जा. द. ४।५५	विष्णुमेवाप्येति यो विष्णुमेवास्तमेति	सुबालो. ९।७
विषेन्द्रः पुर एतु नः स्वस्तिदा		विष्णुरजीजनत्	बृहचो. १
अभयङ्करः	महाना. १३।१७	विष्णुरुवाच-न मे शक्तिः	गणेशो. ३।१२
विष्टभ्याहमिदं कृत्स्नं	भ. गी. १०।४२	विष्णुरूपमिदं पुण्यं पावनं	
विष्टाश्च मे भूयात्	चित्त्यु. ७।२	पीतवर्णकम्	गोपीन् ५
विष्टितो मूत्रितो वाऽज्ञैर्बहुषैवं		विष्णुरूपे महायोगी पालयेद-	
प्रकल्पितः। श्रेयस्कामः कृच्छ्र-		खिलं जगत्	यो. शि. ५।५३
गत आत्मनाऽऽत्मानमुद्वरेत्	ना. प. ५।३९	विष्णुर्नाम महायोगी महाकायो	
विष्णुकान्तं वासुदेवं विजानन्विप्रो		महातपाः	२ यो. त. २
विप्रत्वं गच्छते तत्त्वदर्शी	शाट्याय. ४	विष्णुर्नाम महायोगी महाभूतो	
विष्णुकीडा विष्णुरतयो विमुक्ता		महातपाः	१ यो. त. १३०
विष्णवात्मका विष्णुमेवापियन्ति	शाट्याय. ११	विष्णुर्यज्ञेन	चित्त्यु. ८।२
विष्णुग्रन्थेस्ततो भेदात्परमानन्द-		विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि	
सम्भवः	सौभाग्य. ११	पितृशतु । आसिञ्चतु प्रजा-	
विष्णुचन्दनं वैकुण्ठस्थानादाहृत्य		पतिर्धाता गर्भं दधातु ते	
द्वारकायां मया प्रतिष्ठितम् ।		[ऋक्सं. ८।८।४२।११+	बृह. ६।४।२१
चन्दनकुङ्कुमादिसहितं विष्णु-		विष्णुर्ललाटं रुद्रश्चक्षुषी चन्द्रा-	
चन्दनं ममाङ्गे प्रतिदिनमालिप्तं		दित्यौ कर्णौ... निमेषोऽहो-	
गोपीभिः प्रक्षालनाद्गोपीचन्दन-		रात्रमिति वाग्देवी गायत्री	
माख्यातम्	वासुदे. २	शरणमहं प्रपद्ये	गायत्री. १०
विष्णुविध्यादिशतभिधानलक्ष्यम्	निर्वाणो. ३	विष्णुर्वराहो रजनी रहश्च	एका. उ. ६
विष्णुपत्नीं महीं देवीं	ऊर्ध्वपुं. १	विष्णुलोकान्तरं गत्वा विष्णु-	
विष्णुप्रपञ्चबीजं च माया		लोकात्परा गतिः	दुर्वासो. १।१५
ईकार उच्यते	सीतो. २	विष्णुर्वरिष्ठो वरदानमुख्यः	पारमा. ९।४
विष्णुभक्ता ज्ञानवैराग्ययुक्ता		विष्णुर्विश्वजगद्योनिः स्वांशभूतैः	
अनन्याश्रययुक्तास्तेऽपि तं		स्वकैः सह । ममांशसम्भवो	
मार्गं न जानन्ति	सामर. २७	भूत्वा पालयत्यखिलं जगत्	शरभो. २३
विष्णुमविष्णुं ज्वलन्तमज्वलन्तं...		विष्णुर्हृदयम्	सहवै. २३
नमाम्यनमाम्यहमनहं नृसिंहा-		विष्णुलिङ्गं द्विधा प्रोक्तं व्यक्तम-	
नुष्टुभैव बुबुधिरे	नृसिंहो. ६।१	व्यक्तमेव च । तयोरेकमपि	
विष्णुभजनरता नारायणोपासकाः		त्यक्त्वा पतत्येव न संशयः	शाट्याय. ९
श्रवणकीर्तनस्मरणवन्दनरता			

विष्णुश्चभगवान्देवकारःपरीकीर्तितः ब्र. वि. ६		विस्फुरत्तारकाकारगाढतमोपमं	
विष्णुं ध्यायतु धीर्यद्वा ब्रह्मानन्दे		पराकाशं भवति	मं. ब्रा. १।३
विलीयताम् । साक्ष्यहं किञ्चि-		विस्मयो मे महान् राजन्	भ. गी. १८।७७
दप्यत्र न कुर्वे नापि कारये	अत्रधू. २५	विस्मृतजाग्रदासनानुफलेन	
विष्णुं प्रथमान्त्यं मुखं द्वितीयान्तं		तेजस्तेऽस्मीति	मं. ब्रा. २।७
भद्रं तृतीयान्तं म्यहं चतुर्थान्तं		विस्मसाहैवास्माल्लोकात् प्रेतीति ह	
साम जानीयाद्यो जानीते सो-		स्माह महिदास ऐतरेयः	१ ऐत. ३।७।१
ऽमृतत्वं च गच्छति	नृ. पू. उ. १।७	विस्मृतपदार्थं पुनः प्राप्तहर्ष इव...	
विष्णुः पाति जगत्प्रथमम्	ते. वि. ५।८७	स्वशरीरं शवमिव हेयमुपगम्य	
विष्णुः सर्वेषामधिपतिःपरमःपुराणः	पारमा. १।१	...दूरतो वसेत्	ना. प. ७.१
विष्णोर्नुकमिति मर्दयेत् [गोपीचं. ३]	+ऊर्ध्वपुं. २	विस्फुरत्तारकाकारसन्दीप्यमाना-	
विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्रवोचं	ना. पू. ता. ४।४	गाढतमोपमं परमाकाशं भवति	अद्वयता. ४
[+ऋक्सं. २।२।२४।१]	वा. सं. ५।१८	विस्मृतात्मपितामहम् (मनः)	महो. ५।१३४
विष्वक्पुनानः पर्येमि लोकम्	वा. म. १७	विस्मृत्य विश्वमेकाग्रः कुत्रचिन्नहि	
विष्णोर्दास्यपरा भक्तिर्येषां तु न		धावति । मनो मत्तगजेन्द्रस्य	
भवेत्कचित् । तेषामेव हि		विषयोद्यानचारिणः	ना. विं. ४४
संसृष्टं निरयं ब्रह्मणा नृप	भवसं. २।५८	विस्मृत्य सकलं बाह्यं नादे दुग्धा-	
विष्णोर्मोक्षप्रदत्वं च कथितं तु		म्युवन्मनः । एकीभूयाथसहसा	
तृतीयया । एतावानिति मन्त्रेण		चिदाकाशे विलीयते	ना. विं. ३९
वैभवं कथितं हरेः	मुद्रलो. १।३	विहङ्गानां तुन्दमध्यम् । देहमध्यं	
विष्णोर्यत्परमं पदं [नृ.पू. ५।१६+	सुबालो. ६।२	नवाङ्गुलं चतुरङ्गुलमुत्सेधा-	
[ऋक्सं. १।२।७।६+	पैङ्गलो. ४।२४	यतमण्डलाकृति	शांडि. १।४।४
[बराहो. ५।७८+स्कन्दो. १।५+	आरुणि. ५	विहङ्गानां वृत्ताकारम् (अभिस्थानं)	
विष्वक्कुल्या उत्क्रमणे भवन्ति	कठो. ६।१६	तन्मध्ये शुभा तन्वी पावकी	
विष्वक्प्रपञ्चेषु पुरीशयं स्थितं		शिखा तिष्ठति	शांडि. १।४।३
वेदान्तसङ्घैरपिष्टुच्यमाणः		विहरञ्जनतावृन्दे देवपूजन-	
(अभिस्तूयमानः)	२ देव्यु. २२	कीर्तनैः । खेदाह्लादौ न जानाति	
विसर्गः कर्मसंज्ञितः	भ. गी. ८।३	प्रतिविम्बगतैरिव	अ. पू. ५।९९
विसर्जयितव्यमेवाप्येति यो		विहाय कामान् यः सर्वान्	भ. गी. २।७१
विसर्जयितव्यमेवास्तमेति	सुबालो. ९।८	विहाय योगशास्त्राणि नानागुरु-	
विसृजामि पुनः पुनः	भ. गी. ९।८	मतानि च । निबोध स्वावबोधो-	
विसृज्य जीव एतान् देहाभिमानेन		ऽयं सद्यः प्रत्ययकारकः	अमन. २।२५
जीवो भवति	ना. प. ६।४	विहाय शास्त्रजालानि यत्सत्यं	
विसृज्य यज्ञोपवीतं भूस्वादेत्यप्सु		तदुपास्यताम्	पैङ्गलो. ४।१७
जुहुयात्	क. रु. ३	विहायस्युच्चैः केचिन्निप-	
विसृज्य सशरं चापं	भ. गी. १।४७	तन्त्युत्पतन्ति च	महो. ५।१४२
विसृज्येमानि सर्गादौ त्वं		विहारशय्यासनभोजनेषु	भ. गी. १।१४२
प्रकाशयसे ततः	गुह्यका. ३१	विहोत्रा दधे वयुना विदेक इन्मही	
विस्तरेणात्मनो योगं	भ. गी. १०।१८	देवस्य सवितुः परिष्टुतिः	श्वेताश्व. २।४

वीक्षन्ते त्वा विस्मिताश्चैव सर्वे वीक्ष्यमाणे प्रपञ्चे तु ब्रह्मेवा- भाति भासुरम् वीक्ष्यमाणैव नश्यति (माया) वीणायास्तु ग्रहणेन वीणावादस्य वा शब्दो गृहीतः वीणां करैः पुस्तकमक्षमालां विभ्राणमभ्राभगलं वराढ्यम् । फणीन्द्रकक्ष्यं मुनिभिः शुक्राद्यैः सेव्यं वटाधः कृतनीडमीडे वीतमन्युर्गौतमो मामिभृत्यो वीतरागभयक्रोधः वीतरागभयक्रोधाः वीतरागभयक्रोधैर्मुनिभिर्वेदपारगैः । निर्विकल्पो ह्ययं दृष्टः प्रपञ्चोपशमोऽद्वयः वीतस्तुके स्तुके । युवमस्मासु नियच्छतम् वीरभद्रगिरिशङ्करैकपादहि- र्बुध्न्यादीना भुवनाधिपतिविशां- पतिपशुपतिस्थाणुभवाः पञ्चमे वीरमवीरं महान्तममहान्तं... नृसिंहानुष्टुभैव बुबुधिर वीरमित्याह वीरो वा एष वीर्यवत्त्वात् (अथातो) वीरशक्तिश्चतुर्भुजा- ऽभयवरदपद्मधरा वीरहत्यां वा एते व्रन्ति । ये ब्राह्मणास्त्रिसुपर्णं पठन्ति [महाना. १२।३+ वीरं द्वितीयं स्थानं (जानीयात्) वीरं प्रथमस्याद्यार्धान्त्यं तं स द्वितीयस्याद्यार्धान्त्यं हंभी तृतीयस्याद्यार्धान्त्यं मृत्युं चतुर्थस्याद्यार्धान्त्यं साम तु जानीयात् वीराध्वने वा अनाशके वा अपां प्रवेशे वा अग्निप्रवेशे वा महाप्रस्थाने वा	भ. गी. ११।२२ यो. शि. ४।२० महो. ५।११२ बृह. ४।५।१० द. मू. ११ कठो. १।१० भ. गी. २।५६ भ. गी. ४।१० वैतथ्य. ३६ चिन्त्यु. ११।१२ सूर्यता. ५।१ नृसिंहो. ६।१ अव्यक्तो. ३ सीतो. २८ त्रिपु. ३ नृ. पू. २।३ नृ. पू. १।५ जाबालो. ५	वीरान्मा नो रुद्र भामिनोऽवधीर्ह- विष्मन्तः (नमसा विधेम ते) सदमित्त्वा हवामहे [श्वेताश्व. ४।२२+ वीरो वा एष वीर्यवत्त्वात् वीव पद्यत आर्तिमृच्छति वीव पद्यते प्रमीयते वीवयन्ति मिथुचेति विचक्षते वृक्ष आविर्मूलः शुष्यति स उद्धर्तत । एवमेवानृतं वदन्नाविर्मूल- मात्मानं करोति वृक्ष इव तिष्ठासेत् । छिद्यमानो न ब्रूयात् वृक्ष इव स्तब्धो दिवि तिष्ठत्येक- स्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण सर्वम् [महाना. ८।१३+ वृक्ष इव स्तब्धो दिवि तिष्ठत्येका यदन्तः पूर्णमवगत्य पूर्णः वृक्षधर्मो तौ तिष्ठतः, अतो भोक्ता- भोक्तारौ । पूर्वं हि भोक्ता भवति । तथेतरोऽभोक्ता कृष्णो भवतीति वृक्षमिव तिष्ठासेत् छिद्यमानोऽपि न कुप्येत वृक्षमूलनिकेतो वा त्यक्तसर्व- प्रियाप्रियः (यतिः) वृक्षमूले शून्यगृहेऽस्मशानवासिनो वा साम्बरा वा दिगम्बरा वा । न तेषां धर्माधर्मौ... द्वैतवर्जिता समलोष्टाश्मकाश्चनाः... सर्वत्रात्मैवेति पश्यन्ति वृक्षं तु सकलं विद्याच्छाया तस्यैव निष्कला । सकले निष्कले भावे सर्वत्रात्मा व्यवस्थितः वृजिनं संतरिष्यसि वृत्तमष्टदलं तृतीयं, चतुर्थं द्वादश- दलम् ।... एवं यंत्रं समाच्छिष्येत्	महाना. १३।१५ अव्यक्तो. ३ आर्षे. ६।३ आर्षे. ८।३ आर्षे. ८।१ १ ऐत. ३।६।५ शाट्याय. १८ श्वेताश्व. ३।९ गुह्यका. ४६ गोपालो. १।११ सुबालो. १।१२ ना. प. ९।२४ मिश्रको. ५ ध्या. बि. ८ भ. गी. ४।३६ ना. पू. ६।१
--	---	--	--

वृत्तमादौ विलिख्य साष्टपत्रं तत-
 स्त्रिकोणं वृत्तं षडस्रं वृत्तयुगलं
 साधुकोणं समालिखेदिति
 वृत्तयश्चत्वारः—मनो बुद्धिरहङ्कार-
 श्चित्तं चेति
 वृत्तयस्तु तदानीमप्यज्ञाता आत्म-
 गोचराः । स्मरणादनुमीयन्ते
 व्युत्थितस्य समुत्थिताः
 वृत्तं विहंगमानां तु षडस्रं सर्प-
 जन्मनाम् । अष्टास्रं स्वेदजानां
 तु तस्मिन्दीपवदुज्ज्वलम्
 वृथा न छिन्द्यात् । दृष्ट्वा प्रदक्षिणं
 कुर्यात् (तुलसी)
 वृद्धायां मोहमायायां कः समा-
 श्वासवानिह
 वृद्धावृद्धयोरवृद्धं, कृष्टाकृष्टयोर-
 कृष्टमित्येवं स्तोत्र्यतमं भवति
 वृद्धो वसुनि पुरोवाच पुत्रेभ्यः
 परमं निधिम्
 वृन्दा भक्तिः क्रिया बुद्धिः सर्व-
 जन्तुप्रकाशिनी
 वृश्चिका दर्शनं यान्ति निराशाः
 पितरो गताः
 वृषणापानयोर्मध्ये पाणी आस्थाय
 संश्रयेत्
 वृषणो हृष्टसुपर्णौ
 वृषलीपतिभुक्तानि श्राद्धानि च
 हवीषि च । पितरौ न प्रति-
 गृह्णन्ति दाता स्वर्गं न गच्छति
 (ॐ) वृषादर्विकुलं ह वै
 शिबिकुलं बभूव
 वृषा पवित्रे अधि सा नो अव्ये
 बृहत्सोमो वावृधे सुवान इन्दुः
 वृषेन्द्रः पुर एतु नः स्वस्तिदा अभयङ्करः
 वृष्टिः सन्धिः, पर्जन्यः सन्धाता
 वृष्टेरन्नं ततः प्रजाः
 वृष्टौ पञ्चविधं सामोपासीत
 वृष्णीनां वासुदेवोऽस्मि
 वेणुनादविनोदाय गोपालायाहि-
 मर्दिने । कालिन्दीकूललोलाय

सूर्यता. ५।१

ना. प. ५।११

अध्यात्मो. ३६

त्रि. प्रा. २।५७

तुलस्यु. २

महो. ५।१६८

संहितो. ३।३

इतिहा. ९९

कृष्णोप. २५

इतिहा. ९२

कुण्डिको. १८

निरुक्तो. २।१

इतिहा. ६८

इतिहा. १

महाना. ६।१०

महाना. ५।२

३ ऐत. १।२।१

मैत्रा. ६।३७

छांदो. २।३।१

भ.गी. १०।३७

लोलकुण्डलधारिणे ॥ वल्लवी-
 वदनाम्भोजमालिने नूतशालिने ।

नमः प्रणतपालाय श्रीकृष्णाय...

वेत्ताऽसि वेद्यं च परं च धाम

वेत्ति यत्र न चैवायं

वेत्ति लोकमहेश्वरम्

वेत्ति सर्वेषु भूतेषु

वेत्थ त्वं पुरुषोत्तम

वेत्थ तु त्वं काप्य तत्सुत्रं, येनायं

च लोकः परश्च लोकः सर्वाणि

च भूतानि सन्दृव्यानि भवन्ति

वेत्थ तु त्वं काप्य तमन्तर्यामिणं य

इमं च लोकं परं च लोकम्

सर्वाणि च भूतानि योऽन्तरो

यमयतीति

वेत्थ पथोर्देवयानस्य पितृयाणस्य

च व्यावर्तना ३ इति

वेत्थ यदितोऽधि प्रजाः प्रयन्तीति...

वेत्थ यथा पञ्चम्यामाहुतावापः

पुरुषवचसो भवन्तीति...

वेत्थ यथा पुनरावर्तन्ता ३ इति

वेत्थ यथाऽसौ लोको न

सम्पूर्यत ३ इति

वेत्थ यथेमाः प्रजाः प्रयत्यो

विप्रतिपद्यन्ता ३ इति

वेत्थ यथेमाः प्रश्नाः प्रयन्त्यः

विप्रतिपद्यन्ता ३...(मा.पा.)

वेत्थो यतिध्यामाहुत्याहुताया-

मापः पुरुषवाचो भूत्वा

समुत्थाय वदन्ती ३ इति

वेत्थो यथाऽसौ लोकं एवं बहुभिः

पुनः पुनः प्रयद्भिर्नसम्पूर्यता ३ इति

वेत्थो यथेमं लोकं पुनरापद्यन्ता

३ इति ...(मा. पा.)

वेत्थो देवयानस्य वा पथः प्रतिपदं

पितृयाणस्य वा यत्कृत्वा

देवयानं वा पन्थानं प्रतिपद्यन्ते

पितृयाणं वापि

गो. पृ. ४।९

भ.गी. ११।३८

भ.गी. ६।२१

भ.गी. १०।३

भ.गी. १८।२१

भ.गी. १०।१५

बृह. ३।७।१

बृह. ३।७।१

छांदो. ५।३।२

छांदो. ५।३।२

छांदो. ५।३।३

छांदो. ५।३।२

छांदो. ५।३।३

बृह. ६।२।२

बृह. उ. ६।२।२

बृह. ६।२।२

बृह. ६।२।२

बृह. उ. ६।२।२

बृह. ६।२।२

वेद एव परं ज्योतिः	ब्रह्मो. १	वेदाक्षराणि यावन्ति पठितानि	
वेदतत्त्वार्थविहितं यथोक्तं हि स्वय- म्भुवा । निःशब्दं देशमास्थाय		द्विजोत्तमैः । तावन्ति हरि-	
तत्रासनमवस्थितः ॥...		नामानि कीर्तितानि न संशयः	ना. उ. ता. ३।४
मात्राद्वादशयोगेन प्रणवेन		वेदात्मनाय विद्महे हिरण्यगर्भाय	
शनैः शनैः ॥ पूरयेत्सर्वमात्मानं..	क्षुरिको. २	धीमहि । तन्नो ब्रह्म प्रचोदयात्	
वेदनानामधिष्ठानं मनो देहश्च		[महाना. ३।७+	वनदु. १.३५
सेन्द्रियः	आयुर्वे. ८	वेदादिशास्त्रहिंसकधर्माभिध्यान-	
वेदपुरुष इति यमवोचाम येन		मस्त्विति वदन्ति	मैत्रा. ७।९
वेदान्वेद	३ ऐत. २।३।१	वेदादेव विनिर्मोक्षः संसारस्य	
वेदपुरुषा इमे गोपाः	सामर. ३२	न चान्यथा । इति विज्ञान-	
वेदमनुब्रूवीत सर्वमायुरियादिति	बृह. ६।४।१४	निष्पत्तिर्भूतिः प्रोक्ता हि वैदिकैः	जा. द. १।१८
वेदमनूच्याचार्योऽन्तेवासिन-		वेदाध्यायीति यो विप्रः सततं	
मनुशास्ति	तैत्ति. १।१।१।१	ब्राह्मणः स्थितः । साचारः	
वेदलौकिकमार्गेषु कुत्सितं कर्म		सामिहोत्री च सोऽग्निर्वै	
यद्भवेत् । तस्मिन्भवति या लज्जा		कव्यवाहनः	इतिहा. ५२
हीः सैवेति प्रकीर्तिता	जा. द. २।१०	वेदानधीत्यानुज्ञात उच्यते	
वेद वा अहं गौतम तत्सूत्रं तं		गुरुणाऽऽश्रमी	कुण्डिको. १
चान्तर्यामिणम्	बृह. ३।७।१	वेदानां वेदं पित्र्यं राशि...	
वेद वा अहं तं पुरुषं सर्व-		सर्पदेवजनविद्यामेतद्भगवोऽध्येमि	छांदो. ७।१।२
स्यात्मनः परायणं यमात्थ..	१२-१७	वेदानां सामवेदोऽस्मि	भ. गी. १०।२२
[बृह. ३।१।१०, ११,	भ. गी. २।४२	वेदान्तकृद्वेदविदेव चाहम् [कैव. २२+	भ. गी. १५।१५
वेदवादरताः पार्थ		वेदान्तविज्ञानमुनिश्चितार्थाः	
वेदवेदान्तयोर्गुह्यं पुराकल्पे		संख्यासयोगाद्यतयः शुद्धसत्त्वाः	
प्रचोदितम्	गुह्यका. ७५	[मुण्ड. ३।२।६+महाना. ८।१५+	भवसं. ३।३३
वेदशास्त्रपुराणानि भूतानि सकला-		वेदान्तवेद्यं शिवमप्रमेयम्	१ बिल्वो. १०
न्यपि । येनार्थवन्ति तं किंतु		वेदान्तश्रवणपूर्वकं प्रणवानुष्ठानं	
विज्ञातारं प्रकाशयेत्	२ आत्मो. ९	कुर्वन् ब्रह्ममार्गं सम्यक्सम्पन्नः	
वेदशास्त्रपुराणानि सामान्य-		...भैक्षमाणो ब्रह्मभूयाय भवति	प. हं. प. ६
गणिका इव	अमन. २।९	वेदान्तसारभूतसिद्धान्तानन्त-	
वेदशास्त्रैरुपास्यमानो न च वेद-		स्कन्धैर्विराजितं महावाक्यार्थ-	
शास्त्राण्युपास्यति	सुबालो. ५।१५	स्वरूपानन्तशाखासमन्वितम्	सि. सा. ६
वेदस्यमभाणीस्थः, श्रुतं मे..	२ ऐत. शां. पा.	वेदान्ताभ्यासनिरतः शान्तो दान्तो	
वेदस्वरूपोऽनुदितः सपर्यास्विष्ठानि		जितेन्द्रियः	ना. प. ६।२९
तच्चन्दनतद्दलानि	१ बिल्वो. ७	वेदान्ते परमं गुह्यं पुराकल्पप्रचो-	
वेदः शिखा (यज्ञस्य)	महाना. १८।१	दितम् । नाप्रशान्ताय दातव्यं	
वेदा अवेदाः (भवन्ति)	बृह. ४।३।२२	(नापुत्रायाशिष्याय वा पुनः)	
वेदा इति वेदविदो यज्ञा इति		न चाशिष्याय वै पुनः	
अ तद्विदः	वैतथ्य. २२	[श्वेता. ६।२२+	अ. पू. ५।११९
७४			

वेदाभ्यासस्तपो ज्ञानमिन्द्रियाणां न संयमः । अहिंसा गुरुसेवा च निःश्रेयसकरं परम्	भवसं. ५।८	वेदाः सर्वाङ्गानि सत्यमायतनम्	केनो. ४।८
वेदा महर्त्विजः (शरीरयज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।१	वेदाः स्वकचाभिस्तस्मिन्स्थाने	सामर. १०
वेदा वा एते अराः	नृ. पू. ५।६	तस्या निकुञ्जदेव्यायशोगायन्ति	
वेदा वाचः स्यन्दमाना नदा नद्यो-		वेदिकाकारवद्धूत्रो बलवान्भूत-	त्रि.घा. २।१४०
ऽमिता मताः । कलाः काष्ठा	गुह्यका. २०	मारुतः । स्मर्तव्यः कुम्भकेनैव	भ. गी. ८।२८
मुहूर्ताश्च ऋतवोऽयनमेव च	भ. गी. २।२१	प्राणमारोप्य मारुतम्	
वेदाविनाशिनं नित्यं		वेदेषु यज्ञेषु तपसु चैव	कैव. २२
वेदास्तं परादुर्योऽन्यत्रात्मनो	बृह. ४।५।७	वेदैरनेकैरहमेव वेद्यो वेदान्तकृद्वेद-	सूर्यता. १५
वेदान्वेद	मुद्गलो. १।८	विदेव चाहम्	
वेदाहमिति मन्त्राभ्यां वैभवं कथितं हरैः		वेदैरशून्यस्त्रिभिरेति सूर्यः	
वेदाहमेतमजरं पुराणं सर्वात्मानं	श्वेताश्व. ३।२१	वेदैर्न तर्कोक्तिभिरागमैश्च नाना-	
सर्वगतं विभुत्वात् । जन्म-		विधैः शास्त्रकदम्बकैश्च । ध्याना-	अमन. २।३९
निरोधं प्रवदन्ति यस्य ब्रह्म-		दिभिः सत्करणैर्न गम्यं चिन्ता-	भ.गी. १५।१५
वादिनो हि प्रवदन्ति नित्यम्		मणिं स्वैकगुरुं विहाय	
वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्य-	श्वेता. ३।७	वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यः	जा. द. २।३
वर्णं तमसः परस्तात् । तमेव		वेदोक्तेन प्रकारेण कृच्छ्रचान्द्राय-	
विदित्वाऽतिमृत्युमेति नान्यः		णादिभिः । शरीरशोषणं यत्त-	जा. द. १।७
पन्था विद्यतेऽयनाय		त्तप इत्युच्यते ब्रुयैः	
वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् । आदि-	त्रि.म.ना. ४।३	वेदोक्तेन प्रकारेण विना सत्यं	
त्यवर्णं तमसः परस्तात् । तमेवं		तपोधन । कायेन मनसा वाचा	
विद्वानमृत इह भवति		हिंसाऽहिंसा न चान्यथा	
वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्य-	२ शिवसं. १५	वेदो यं ब्राह्मणा विदुर्वेदैनेन	
वर्णं तमसः परस्तात् । यस्य		यद्वेदितव्यम्	बृह. ५।१।१
योनिं परिपश्यन्ति धीरा-		वेदोऽहमवेदोऽहम्	देव्यु. १
स्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु		वेद्यं पवित्रमोङ्कारः	भ. गी. ९।१७
वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्य-		वेद्योऽहमागमान्तैराराध्यः सकल-	
वर्णं तमसस्तु पारे । सर्वाणि		भुवनहृद्योऽहम्	आ. प्र. ९
रूपाणि विचित्य धीरः नामानि		वेनस्तत्पश्यन् विश्वा भुवनानि	
कृत्वा भिवदन्यदास्ते [पारमा. ७।५	+चिन्त्यु. १२।७	विद्वान् यत्र विश्वं भवत्येकनीडम्	महाना. २।३
वेदाहं समतीतानि	भ. गी. ७।२६	वेपथुश्च शरीरे मे	भ. गी. १।२९
वेदा हि रसाः	छांदो. ३।५।४	(अथ) वेशान्तान् पुष्करिणीः	
वेदा ह्यमृतास्तेषामेतान्यमृतानि	छांदो. ३।५।४	स्रवन्तीः सृजते...	बृह. ४।३।१०
वेदांश्च सर्वान् प्रहिणोति चाध्यं तं		वेद्यंसमुद्धरेन्नित्यंसत्यसन्धानमानसः	वराहो. ५।५६
वै प्रभुं पितरं देवतानाम्	शरभो. ३	वैकुण्ठस्थानोद्भवं मम प्रीतिकरं	
वेदाः प्राणा भगवतो वासुदेवस्य		मद्भक्तैर्ब्रह्मादिभिर्धारितं विष्णु-	
वै हरेः । तदुक्तकर्माकुर्वाणो		चन्दनं...गोपीभिः प्रक्षालना-	
प्राणहर्ता भवेद्धरेः	भवसं. १।३५	द्रोषीचन्दनमाख्यातं...मुक्ति-	गोपीचं. १
		साधनं भवति [वासुदे. २+	त्रि.म.ना. २।१
		वैकुण्ठः साकारो नारायणः साकारश्च	

वैखरी सर्वविद्यासु प्रशस्ता	ना.पू.ता. ५।८	वैराग्यं समुपाश्रितः	भ.गी. १८।५२
वैखर्या विकसीकृता	योगकुं. ३।१९	वैराग्यात्पूर्णतामेति मनो नाश-	
वैखानसक्रपेः पूर्वं विष्णोर्वाणी		वशानुगम् । आशया रक्तता-	
समुद्भवेत् । त्रयीरूपेण		मेति शरदीव सरोऽमलम्	महो. ६।७५
सङ्कल्प्य इत्थं देही विजृम्भते	सीतो. २३	वैराग्याद्बुद्धिविज्ञानाविर्भावो भवति	त्रि.म.ना. ५।४
वैखानसमतस्तस्मिन्नादौ प्रत्यक्ष-		वैराग्येण च गृह्यते	भ. गी. ६।३५
दर्शनम् । स्मर्यते मुनिभि-		वैराग्येणाथ शास्त्रेण महत्त्वादि-	
नित्यं वैखानसमतः परम्	सीतो. १७	गुणैरपि । यत्सङ्कल्पहरार्थं	
वैखानसाञ्चौदुम्बरावालखिल्यः फेनपाः	आश्रमो. ३	तत्स्वयमेवोन्नयन्मनः	महो. ६।७४
वैणवं दण्डं कौपीनं परिग्रहेत्	आरुणि. ३	वैराजः शरत्समानो वरुणः साध्या	
वैतथ्यं सर्वभावानां स्वप्न		उत्तरत उद्यन्ति तपन्ति वर्षन्ति	मैत्रा. ७।४
आहुर्मनीषिणः	वैतथ्य. १	वैराजात्मोपासनया सञ्जातज्ञान-	
वैदिकेषु च सर्वेषु श्रद्धा या		वह्निना । दग्ध्वा कर्मत्रयं योगी	
सा मतिर्भवेत्	जा. द. २।१०	यत्पदं याति तद्भजे	ना. विं. शीर्षकं
वैद्युतः सन्धानम्	तै. उ. १।३।४	वैरूपवैराजे शाकररैवते	कौ. त. १।५
वैद्युदादिमयं तेजो मधुरादिमयो		वैवस्वतो नो अभयं कृणोतु	महाना. १३।७
रसः । तेजोरसविभेदैस्तु वृत्त-		वैश्यकर्म स्वभावजम्	भ.गी. १८।४४
मेतश्चराचरम्	बृ. जा. २।४	वैशारद्यं तु वै नास्ति भेदे	
वैनतेयश्च पक्षिणाम्	भ. गी. १०।३०	विचरतां सदा	अलातशां. ९४
वैयाघ्रपद्य कं त्वमात्मानमुपास्ते	छांदो. ५।१४।१	वैश्वानराय प्रतिवेद्याम इत्युप-	
वैरम्भमेवाप्येति यो वैरम्भमेवास्तमेति	सुबालो. ९।६	तिष्ठेत, यदर्वाचीनमेनो भ्रूण-	
वैराग्यजनकं श्रद्धाकलत्रं ज्ञान-		हत्यायास्तस्मान्मोक्ष्यध्वै	सहवै. ११
नन्दनम् (न त्यजेत्)	मैत्रे. २।२३	वैश्वानराय प्रतिवेद्यामो यदी-	
वैराग्यतैलसम्पूर्णं भक्तिवर्तिसम-		नृणः सङ्गरो देवतासु	सहवै. ९
न्विते । प्रबोधपूर्णपात्रे तु		वैश्वानराय रथम्	चित्त्यु. १०।४
ज्ञप्तिदीपं विलोकयेत्	द. मू. १७	वैश्वानराय विद्महे लालीलाय	
वैराग्यमरणिं कृत्वा ज्ञानं कृत्वा तु		धीमहि । तन्नो अग्निः प्रचोदयात्	
चित्रगुम् । गाढतामिह संशान्त्यै		[महाना. ३।११+	वनदु. १३९
गूढमर्थं निवेदयेत्	द. मू. १८	वैश्वानरः कालमृत्युजिह्वात्रयमिदं स्मृतम्	गुह्यका. २२
वैराग्यसञ्ज्ञासी ज्ञानसञ्ज्ञासी		वैश्वानरः पवयान्नः पवित्रैः	सहवै. ९
ज्ञानवैराग्यसञ्ज्ञासी कर्म-		वैश्वानरः प्रत्नथा नाकमारुहत्	चित्त्यु. १०।४
सञ्ज्ञासीति चातुर्विध्यमुपागतः	१ सं.सो. २।१३	वैश्वानरः प्रविशत्यतिथिर्ब्राह्मणो	
वैराग्यसञ्ज्ञासो ज्ञानसञ्ज्ञासो		गृहान् । तस्यैताः शान्ति	
ज्ञानवैराग्यसञ्ज्ञासः कर्म-		कुर्वन्ति हर वैवस्वतोदकम्	कठो. १।७
सञ्ज्ञासश्चेति चातुर्विध्यमुपागतः	ना. प. ५।२	वैश्वानरीं निर्वपेत्	कठश्रु. ३
वैराग्यस्य फलं बोधो बोधस्योपरतिः		वैश्वानरोऽष्टिं निर्वपेत्सर्वस्वं दद्यात्	१ सं.सो. १।२
फलम् । स्वानन्दानुभवाच्छान्ति-		वैश्वानरोऽप्यन्यत्राप्युक्तं, अयमग्नि-	
रेवैवोपरतेः फलम्	अध्यात्मो. २८	वैश्वानरः...	मैत्रा. २।८
वैराग्यं चन्दनं स्मृतम्	शिवो. १।२६		

वैश्वानरो मे दब्धस्तनूपा अव- वाधतां दुरितानि विश्वा सहवै. ८	व्यपगतकलनाकलङ्कशुद्धः स्वयम- मलात्मनि पावने पदेऽसौ । सलिलकण इवाम्बुधौ महात्मा विगलितवासनमेकतां जगाम महो. २।७७
वैश्वानरोवासुदेवोविश्वतश्चक्षुरस्म्यहम् ब्र. वि. १०३	व्यपेतभीः सुमनाः पुनस्त्वं भ.गी. ११।४९
वैष्णवकलायुक्तां मातृकायुक्तां वैष्णवीं न्यसेत् षोडोप. २	व्यवधानवशादेव 'हंसः सोऽहं' इति मन्त्रेणोच्छ्वासनिश्वासा- व्यपदेशेनानुसन्धानं करोति ना. प. ६।७
वैष्णवं धाम दिव्यगणोपेतं विदुम- वेदिकामणिमुक्तागणाचितं लक्ष्म्यु. १	व्यवसायात्मिका बुद्धिः [भ.गी. व्यवहारमिदं सर्वं मा करोतु करोतु वा अ. पू. २।१०
वैष्णवं पञ्चव्याहृतमयं मन्त्रं कृष्णावभासकं कैवल्यस्य सृत्यै सततमावर्तयेत् गो. पू. ३।१२	व्याकरणोऽस्याः प्रथमः शीर्षो भवति गायत्री. ३
वैष्णवी ब्रह्मनाडी च निर्वाण- प्राप्तिपद्धतिः त्रि. ब्रा. २।६९	व्याकुलितमनसोऽन्धाः खञ्जाः कुञ्जा वामना भवन्ति गर्भो. ३
वैष्णवीं विष्णुवद्गमां मृत्युजन्म- निवर्हणी...घ्राणतर्पणादन्तर्मल- नाशिनीं (तुलसी) य एवं वेद स वैष्णवो भवति तुलस्यु. २	व्याख्याने तत्समाप्तौ च सम्प्रभे स्नानभोजने । भुक्त्वा च शयनेस्वप्नेनमस्कुर्यात्सदा गुरुम् शिवो. ७।७
वैष्णवो धर्महीनोऽपि याति विष्णोः परं पदम् भवसं. ५।२३	व्याघ्रबुद्ध्या विनिर्मुक्तो बाणः पश्चात्तु गोमतौ । न तिष्ठति भिनत्येव लक्ष्यं वेगेन निर्भरम् अज्यात्मो. ५४
व्यक्तमध्यानि भारत भ. गी. २।२८	व्याघ्रचर्मासने स्थित्वा स्वस्तिका- द्यासनक्रमात् ॥...मातृका- मालया मन्त्री मनसैव मनुं जपेत् रामर. ४।५
व्यक्तमव्यक्तं वा विधृतं विष्णुलिङ्गं त्यजन्न शुद्धयेदखिलैरात्मभासा शाल्याय. २६	व्याघ्रमुखसर्ववृश्चिकामिज्वालाविषं निर्गमय निर्गमय... लाङ्गूलो. ८
व्यक्तं वै विश्वं चराचरात्मकम् व्यक्तं सर्वमुमारूपमव्यक्तं तु महेश्वरम् व्यक्ताव्यक्तगिरः सर्वे वेदाद्या व्याहरन्ति याम् । सर्वकामदुघा धेनुः सा मां पातु सरस्वती सरस्व. १९	व्याघ्रो वा शरभो वाऽपि गजो गवय एव वा । सिंहो वा योगिना तेन भ्रियन्ते हस्तताडिताः १यो.त.५९।६०
व्यक्ताव्यक्तं भरते विश्वमीशः श्वेताश्व. १।८	व्याचक्षतां ते शास्त्राणि वेदान- ध्यापयन्तु वा । येऽत्राधिका- रिणो मे तु नाधिकारो- ऽक्रियत्वतः १ अवधू. १३
व्यक्ताव्यक्तो ब्रह्माब्रह्माऽहं व्यञ्जनं निष्फलं ब्रह्म प्राणो मायेति च स्वरः रामर. ५।५	व्याधिरभिर्जलं शस्त्रं बुभुक्षाश्वा- पदो विषम् । ज्वरश्च मरणं जन्तोरुच्चाच्च पतनं तथा ॥ निर्माणे यस्य यदृष्टं तेन गच्छन्ति हेतुना भवसं. १।१३
व्यञ्जनैरेव रात्रीराप्नुवन्ति, स्वरैरहानि १ ऐत. २।४।३	
व्यञ्जनैः स्वरसंयोगं विद्धि तत्प्राणयोजनम् रामर. ५।६	
व्यतिरिक्तजडं सर्वस्वप्रवचविनश्यति व्यतिषिक्ता वा इमे लोकास्तस्मा- द्व्यतिषिक्तान्यङ्गानि भवन्ति स्कन्दो. ३	
	नृ. पू. २।२

व्याचक्षाणस्य तु मे निदिध्यासस्व		व्याप्यव्याप्यं यतः सर्वं तं वै	
[बृ. उ. २।४।४+	४।९।५	पश्यन्ति सूरयः	भवसं. ३।४
व्याप्ताननं दीप्तहुताशनेत्रं	भ. गी. ११।२४	व्याप्येदं सर्वं तिष्ठसीति	गणेशो. ३।१३
व्याधिशोकगणे घोरे ममत्वं हि		व्यामिश्रेणैव वाक्येन	भ. गी. ३।२
शरीरके	दुर्वालो. २।९	व्यावहारिकदृष्टिस्तु प्रकाशाव्य-	
व्याधीयन्ते प्राणा अन्नं कनीयो		भिचारतः	पा. ब्र. २४
भविष्यति	छांदो. ७।१०।१	व्यावहारिकदृष्टयेयं विद्याविद्या	
व्यानमेवाप्येति यो व्यानमेवास्तमेति	सुबालो. ९।३	न चान्यथा	पा. ब्र. २३
(अथ खलु) व्यानमेवोद्गीथ-		व्यासप्रसादाच्छ्रुतवान्	भ. गी. १८।७५
मुपासीत	छांदो. १।३।३	व्याहृतित्रयमकारोकारमकारेषु	
व्यानः प्रस्तोता (शारीर्यज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।१	प्रविलाप्य...तत्त्वमस्यादि-	
व्यानः श्रोत्राक्षिमध्ये च ककुद्गथां		वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं	
गुल्फयोरपि । प्राणस्थाने गले		कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत्	प. हं. प. ५
चैव वर्तते मुनिपुङ्गव	जा. द. ४।२८	व्याहृतिं जागतं छन्दः...दर्शन-	
व्यानः श्रोत्रोरुकटथां च गुल्फ-		मितीन्द्रियाण्यन्वभवन्	२ प्रणवो. ३
स्कन्धगलेषु च । नागादिवायवः	त्रि. ब्रा. २।८२	व्याहृत्या गायत्र्यभवत्	गायत्रीर. १
पञ्च त्वगस्थ्यादिषु संश्रिताः		व्युत्थितस्य भवत्येषा समाभिस्थस्य	
व्यानः सर्वेषु चाङ्गेषु व्याप्य		चानघ । ज्ञस्य केवलमज्ञस्य	
तिष्ठति सर्वदा	अ. ना. ३६	न भवत्येव बोधजा	अ. पू. १।२६
(ॐ) व्यानात्मने ॐ तत्सद्भूर्भुवः		व्यूढं दुर्योधनस्तदा	भ. गी. १।२
सुवस्तस्मैवैव्यानात्मनेनमोनमः	गोपालो. ३।६	व्याहरन् मामनुस्मरन्	भ. गी. ८।१३
व्याने तृप्यति श्रोत्रं तृप्यति	छांदो. ५।२०।२	व्यूढां द्रुपदपुत्रेण	भ. गी. १।३
व्यानो दक्षिणः पक्षः	तैत्ति. २।२	व्येव त्वा ज्ञापयिष्यामीति	बृह. २।१।१५
व्यानो विवादकृत्प्रोक्तो मुने		व्येव त्वा ज्ञापयिष्यामि(मा.पा.)	बृह. २।१।१५
वेदान्तवेदिभिः	जा. द. ४।३२	व्योमज्वलनेन्दिराकलाबिन्दु-	
व्यानो ह्यर्चिससमप्रभः	अ. ना. ३८	मेलनरूपा	तारोप. २
व्यापकतया जगद्व्याप्य तिष्ठति		व्योमपञ्चकलक्षणं विस्तरेणानुब्रूहि	मं. ब्रा. ४।१
यत्तद्वद्वा वदन्तिवराम्	सामर. १	व्योमपुष्पं सुगन्धकम्	ते. बि. ६।९७
व्यापको हि भगवान् बटुको		व्योमरन्ध्रगतो नादो	व्या. बि. १०३
भोगायमानो यदा शेते रुद्रस्तदा		व्योमवृत्तं च धूमं च हकाराक्षर-	
संहरते प्रजाः	बटुको. २७	भासुरम्	१ यो. त. ९८
व्यापको हि भगवान् रुद्रो भोगाय-		(अथ) व्योमानिलानलजलान्नानां	
मानो यदा शेते रुद्रस्तदा		पञ्चीकरणम्	त्रि. ब्रा. १।६
संहार्यते प्रजाः	अ. शिरः. ३।१५	व्योम्नि मारुतमारोप्य कुम्भकेनैव	
व्यापनाद्व्यापी महादेवः	अ. शिखो. २	यत्नवान्	त्रि. ब्रा. २।१४२
व्याप्तं त्वयैकेन दिशश्च सर्वाः	भ. गी. ११।२०	व्योम्नि व्योम न लक्षयेत्	मैत्रा. ४।१६
व्याप्यव्यापकता मिथ्या सर्व-		व्योमन्यात्मा सम्प्रतिष्ठितः(पा.मा.)	मुण्डको. २।२।७
मास्मेति शासनात् । इति ज्ञाते		व्रजमण्डले गोवर्धनो गिरिरास्ते	सामर. ९५
परे तत्त्वे भेदस्यावसरः कुतः	यो. शि. ४।४		

व्रजस्त्रीकृष्णसम्भूतः श्रुतिभ्यो
ज्ञानसङ्गतः
व्रतमेतच्छास्त्रं सर्वेषु (देवेषु)
वेदेषु वेदवादिभिरुक्तं भवति
[का. रुद्रो. ३+
व्रतयज्ञतपोदानहोमस्वाध्याय-
वर्जितम् । सत्यशौचपरिभ्रष्टं
संन्यासं नैव कारयेत्
व्रतं नाम वेदोक्तविधिनिषेधा-
नुष्ठाननैयत्यम्
व्रतान्न प्रमदितव्यम्
व्रात्यस्त्वं प्राणैककृषिरत्ता
विश्वस्य सत्पतिः

गोपालो. २।१८

जाबाल्यु. ७

१ सं. सो. २।५

शांडि. २।१

भस्मजा. २।८

प्रश्नो. २।११

व्रात्यस्यापि गृहे भिक्षेच्छूद्राभक्ति-
पुरस्कृते

१ सं. सो. २।६४

व्रीहियवास्त्रिलमाषा अणुप्रियङ्गवो

गोधूमाश्च मसूराश्च खल्वाश्च

खलकुलाश्च तान्पिष्टान्दधनि

मधुनिघृतउपविश्वत्यास्य जुहोति

बृह. ६।३।१३

व्रीहेर्वा यवाद्वा सर्पपाद्वा श्यामाका-

द्वा श्यामाकतण्डुलाद्वा एष म

आत्मान्तर्हृदये ज्यायान् पृथिव्या

ज्यायानन्तरिक्षाज्यायान्दिवो

ज्यायानेभ्यो लोकेभ्यः

छांदो. ३।१४।३

श

(भगवन्) शकटमिवाचेतनमिदं
शरीरं कस्यैष खल्वीदृशोमहि-
मातीन्द्रियभूतस्य येनैतद्विधमिदं
चेतनवत्प्रतिष्ठापितम्

मैत्रा. २।३

शकाः खुरा इत्यन्येषां पशूनां
तदूर्ध्वमुदसर्पत् । ता ऊरू
अभवताम्

१ ऐत. १।४।१

शकुनवन्तं चेन्मन्येत प्राणवंशं
समर्थां ३...

३ ऐत. १।४।१

शक्तिद्वयं हि मायाया विक्षेपा-
वृत्तिरूपकम्

सरस्व. ४१

शक्तिः कुण्डलिनी नाम विसतन्तु-
निभा शुभा

योगकुं. १।८२

शक्तिमध्ये मनः कृत्वा शक्तिं

मानसमध्यगाम् । मनसा

मन आलोक्य शाण्डिल्य

त्वं सुखी भव

शांडि. १।७।१८

शक्तियुक्तो भवेत्

गुह्यषोढा. १

शक्तिसेना कल्पना च ब्रह्मण्येवं

हि पञ्चधा

शक्त्यूर्ध्वं शक्तिमिति मानवी विद्या

रा. पू. १।१०

शक्य एवंविधो द्रष्टुं

त्रि. ता. १।१६

शक्नोतीहैव यः सोढुं

भ. गी. १।१।९३

शक्योऽवामुमुपायतः

भ. गी. ५।२३

शक्रश्च नारायणः [त्रि.म.ना.२।८+

भ. गी. ६।३६

नारा. २

शक्रः प्रविद्वान् प्रदिशश्चतस्रः

[महाना. ३+

चित्त्यु. १२।७

शक्रेण हैमं यक्षराजेन विश्वेदेवै रौप्यं

वसुभिः कांस्यकं च । यदारु-

कूटं वायुना पार्थिवं तदग्नि-

भ्यामासीत्स्फाटिकं पाशिनाथ

सि. शि. २२

शङ्करो भगवानाद्यो ररक्ष

सकलाः प्रजाः

शरभो. १६

शङ्कुना सर्वाणिपर्णानि संतृण्णा-

न्येवमोद्कारेण सर्वावाक्सन्तृ-

ण्णोद्धार एवेदं सर्वम्

छांदो. २।२३।३

शङ्खचक्रगदाखड्गधारिणं वन-

मालिनम् ।...कर्मणा मनसा

वाचा संस्मरेत्प्रजपेत्सुधीः

ना.पू.ता. ४।१३

शङ्खचक्रगदापाणे द्वारकानिलया-

च्युत । गोविन्द पुण्डरीकाक्ष

रक्ष मां शरणागतम् [वासुदे.३

गोपीचं. ३

शङ्खचक्रमहामुद्रापुस्तकाढ्यं

चतुर्भुजम् । सम्पूर्णचन्द्रसङ्काशं

हयग्रीवमुपास्महे

हयग्री. ४

शङ्खचक्रोर्ध्वपुण्ड्रादिधारणं कर्मणं

हरेः । तदीयाराधनं चैव भक्ति-

र्बहुविधा स्मृता

सुदर्श. ८

शङ्खतोयेन मूलेन भस्मना मिश्रणं भवेत् । योजितं चन्दनेनैव वारिणा भस्मसंयुतम् । चन्दनेन समालिम्पेज्ज्ञानदं चूर्णमेव तत्	वृ. जा. ४।९	भवन्ति सुकृतस्य लोके येषां कुले सन्नयसतीह विद्वान्	शाखाय. ३०
शङ्खदुन्दुभिनादं च न शृणोति कदाचन (मृतवत्तिष्ठते योगी स मुक्तो नात्र संशयः)	ना. पि. ५२	शतं च दशचैकश्च सहस्राणि च विंशतिः शतं च नवशाखासु यजुषामेव जन्मनाम् । साम्नः सहस्र- शाखाः स्युः पञ्चशाखा अथर्वणः	छांदो. ७।२६।२ सीतो. १६
शङ्खस्य तु ग्रहणेन शङ्खधमस्य वा शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।८+ शङ्खं चक्रं च संसिद्धिं बिन्दुं च सर्वमूर्धनि	४।५।५ कृष्णो. २१	शतं च दशचैकं च सहस्राणि च... (मा. पा.) शतं चैका च हृदयस्य नाड्यस्तासां मूर्धानमभिनिःसृतैका । तयो- र्ध्वमायन्नमृतत्वमेति विष्व- कुन्या उत्क्रमणे भवन्ति	छां. उ. ७।२६।२ कठो. ६।१६ यो. शि. ६।४
शङ्खं दध्मौ प्रतापवान् शङ्खान्दध्मुः पृथक्पृथक् शङ्खिनी चैव गान्धारी तदन- न्तरयोः स्थिते । उत्तरे तु सुपुष्पाया इडाख्या निवसत्यसौ	भ. गी. १।१२ भ. गी. १।१८ वराहो. ५।२६	[छां. उ. ८।६।६+ शतं नियुतः परिवेद विश्वा विश्ववारः शतं मा पुर आयसीररक्षन्धः इयेनो जवसा निरदीयमिति गर्भ एवैतच्छयानो वामदेव एवमुवाच	चित्त्यु. ११।३ २ ऐत. ५।५
शङ्खिनी नाम या नाडी सव्य- कर्णान्तमिष्यते । गान्धारा सव्यनेत्रान्ता प्रोक्ता वेदान्तवेदिभिः	जा. द. ४।२२	शतं मालाहस्ताः शतमाञ्जनहस्ताः शतं चूर्णहस्ताः शतं वासो- हस्ताः शतं कणाहस्तास्तं ब्रह्मा- लङ्कारेणालङ्कुर्वन्ति	कौ. त. १।४
शङ्खिन्याश्चन्द्रमास्तद्वत्पयस्विन्याः प्रजापतिः शठे शठ इव स्थितः शठो नैष्कृतिकोऽलसः	जा. द. ४।३८ अ. पू. २।२९ भ. गी. १८।२८	शतं विज्ञानवतामेको बलवाना- कम्पयते स यदा बलीभवत्यथो- त्थाता भवति शतं शरद आयुषो जीव पुत्र शत* शता अस्य युक्ता हरीणाम् शत* शुक्राणि यत्रैकं भवन्ति, सर्वे वेदा यत्रैकं भवन्ति, सर्वे होतारो यत्रैकं भवन्ति, स मानसीन आत्मा जनानाम् शत* सहस्राणि प्रयुतानि नाव्यानाम् शताक्षरी परमा विद्या त्रयीमयी साष्टार्णा त्रिपुरा परमेश्वरी शतायुषः पुत्रपौत्रान्वृणीष्व बहून् पशून् हस्तिहिरण्यमश्वान् । भूमे- र्महदायतनं वृणीष्व स्वयं च जीव शरदो यावदिच्छसि	छांदो. ७।८।१ कौ. त. २।११ चित्त्यु. ११।७ चित्त्यु. ११।१ चित्त्यु. ११।१० त्रि. ता. १।४ कठो. १।२३
शतकृत्वः प्रयुक्ताशतपर्वणावज्रेण सस्मिता सर्वाः लोकानभिजयति शतरुद्रियेणेत्येतान्येव ह वा अमृतस्य नामानि शतरुद्रेण मन्त्रेण भस्मोद्धूलित- विग्रहाः । निर्धूतरजसः सर्वे तत्क्षणाच्च वयं मुने	सन्ध्यो. २ जाबालो. ३ वृ. जा. ६।६		
शतशो गोपभायां वेदऋचः शतशोऽथ सहस्रशः शतशोऽपि जलैर्धौतं सुराभाण्ड- मिवाशुचि (चित्तमन्तर्गतं दुष्टं तीर्थस्नानैर्न शुद्ध्यति) शतं कुलानां प्रथमं बभूव तथा पराणां त्रिशतं समग्रम् । पते	सामर. ३२ भ. गी. ११।५ जा. द. ४।५४		

शतारं शतपत्राढ्यं विकीर्णाम्बुज-
कर्णिकम् । तत्रार्कचन्द्रवह्नी-
नामुपर्युपरि चिन्तयेत्

ध्या. वि. ३४

शताहावशतशरः शतशक्रकजी-

षिणाम् । शतं ब्रह्म तपस्विनां

कूपोऽरण्यस्य तिष्ठति

इतिहा. १५

शतैर्महाप्रस्थैरखण्डैस्तण्डुलैरभिषिच्य

चंद्रलोककामश्चंद्रलोकमवाप्नोति

भस्मजा. २।१२

शत्रुन्निहत्य गुरुषूट्कगणान्निपाता-

द्रन्धद्विपो भवति केवलमद्वितीयः

वराहो. २।६५

शनिराहुकेतूरगरक्षोयक्षनरविहग-

शरमेभादयोऽधस्तादुद्यन्ति

मैत्रा. ७।६

शनैरेवं प्रकर्तव्यमभ्यासं युगपन्न

हि । युगपद्वर्तते यस्य शरीरं

विलयं व्रजेत्

योगकुं. २।३९

शनैः पिङ्गलया तत्र द्वात्रिंशन्मात्रया

पुनः । प्राणायामो भवेदेवं

ततश्चैवं समभ्यसेत्

जा. द. ६।६

शनैः शनैरुपरमेत्

भ. गी. ६।२५

शनैः शनैर्यदा प्राणस्तुन्दसन्धि

निगच्छति । तुन्ददोषं विनिर्धूय

कर्तव्यं सततं शनैः

योगकुं. १।५०

शनैः समस्तमाकृष्य हृत्सरोरुह-

कोटरे । प्राणापानौ च बद्धा

तु प्रणवेन समुचरेत्

ध्या. वि. १००

शनैः सुमथनं कुर्याद्भूमध्येन्यस्य

चक्षुषी । षण्मासं मथनावस्था

भावेनैव प्रजायते

योगकुं. २।४६

शबलाच्छायामं प्रपद्ये

छांदो. ८।१३।१

शब्द एक आकाशस्य (गुणः)

शारीरको. ४

शब्दकाललयेन दिवारात्र्यतीतो

भूत्वा सर्वपरिपूर्णज्ञानेनोन्म-

न्यवस्थावशेन ब्रह्मैक्यं भवति

मं. ब्रा. २।४

शब्दमायावृत्तो यावत्तावत्तिष्ठति

पुष्करे(ले)। भिन्ने तमसि चैकत्व-

मे(क एवा-)कमेवानुपश्यति

प्र. वि. १५

शब्दब्रह्मणि निष्णातः परं ब्रह्मा-

धिगच्छति

प्र. वि. १७

[मैत्रा. ६।२२+

त्रि. ता. ९।१७

शब्दब्रह्मातिवर्तते

शब्दब्रह्माहम् । क्रियायोगोऽहम् ।

ब्रह्माहम् । विष्णुरहम् । सौरो-

ऽहम् । ब्राह्मोऽहम्

शब्दवानाकाशः शब्दशकाशाभ्यां

भिन्नः

शब्दस्पर्शमया येषां अनर्था

इव ते स्थिताः । तेषां सक्तस्तु

भूतात्मा न स्मरेच्च परं पदम्

शब्दस्पर्शरूपरसगन्धवर्जितो

निर्विकल्पो निराकाङ्क्षः सर्व-

व्यापी सोऽचिन्त्यो निर्वर्ण्यश्च

पुनात्यशुद्धान्यपूतानि

शब्दस्पर्शरूपरसगन्धा अग्निकार्य-

ज्ञानेन्द्रियविषया अवाश्रिताः

शब्दस्पर्शरूपरसगन्धा मे शुद्ध्यन्तां

ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा

भूयासः स्वाहा

शब्दस्पर्श-रूप-रसाश्चापां गुणाः

शब्दस्पर्शरूपरसगन्धास्तद्विषयाः

शब्दस्पर्शरूपरसगन्धाः, पञ्च-

तन्मात्राः, पञ्चपुष्पवाणाः,

मन इक्षुधनुः

शब्द-स्पर्श-रूप-रस-गन्धाः

पृथिवीगुणाः

शब्दस्पर्शरूपरसगन्धाः सुख-

दुःखहेतवः

शब्द-स्पर्श-रूपाण्यग्निगुणाः

शब्दस्पर्शस्वरूपाभ्यां सङ्घर्षा-

ज्जन्यतेऽनलः

शब्दस्पर्शादयो येषां अनर्था इव

ते स्थिताः । येषां सक्तस्तु

भूतात्मा न स्मरेच्च परं पदम्

शब्द-स्पर्शाविति वायुगुणौ

शब्दं वधिरवच्छृणु । काष्ठवत्पश्य

वै देहं प्रशान्तस्येति लक्षणम्

शब्दं सर्वमसद्विद्धि स्पर्शं

सर्वमसत्सदा

शब्दः खे पौरुषं नृपु

भ. गी. ६।४४

अद्वै. भा. १

गोपालो. १।४

मैत्रे. १।५

१ आत्मो. ३

त्रि. ब्रा. १।४

महाना. १।४।१३

शारीरको. ४

पैङ्गलो. २।४

भावनो. ६

शारीरको. ४

सर्वसारो. ५

शारीरको. ४

महो. ५।१४९

मैत्रा. ४।२

शारीरको. ४

अ. ना. १५

ते. वि. ३।५७

भ. गी. ७।८

शब्दाक्षरं परं ब्रह्म यस्मिन्क्षीणे यदक्षरम् । तद्विद्वानक्षरं ध्याये- द्यदिच्छेच्छान्तिमाप्नुयात्	ब्र. विं. १६	शमेन शान्ताः शिवमाचरन्ति, शमेन नाकं मुनयोऽन्व- विन्दन्, शमो भूतानां दुरार्थैः शमे सर्वं प्रतिष्ठितम्	महाना. १७।४ इतिहा. १६ भ. गी. १८।४२	
शब्दादिविषयान् पञ्च मनश्चैवाति- चञ्चलम् । चिन्तयेदात्मनो रश्मीन्प्रत्याहारः स उच्यते	अ. ना. ५	शमेनापिहिता गुहा शमो दमस्तपः शौचं शमो मित्रं सुदामा च सत्या- कूरोद्धवो दमः	कृष्णोप. १६ शरणागतदीनानां कृपां कुर्वन्तिसाधवः शरत्प्रतिहारः शरदि क्रीडते तुभ्यं नम	सामर. २३ छांदो. २।१६।१
शब्दादिष्वनुरक्तानि निगृह्याक्षाणि योगवित् । कुर्याच्चित्तानुकारीणि प्रत्याहारपरायणः	भवसं. ३।२७ भ. गी. ४।२६ भ. गी. १८।५१	आनन्दशालिने शरं धनुषि सन्धाय तिष्ठन्तं रावणोन्मुखम् । वज्रपाणिं रथारूढं रामं ध्यात्वा जपेन्मनुम्	सामर. ४२ रामर. २।७३	
शब्दादीन् विषयानन्ये शब्दादीन् विषयास्त्यक्त्वा शब्दाद्यैर्विषयैस्त्यक्तो लयस्थो दृश्यते तथा (निर्वातस्थो यथा दीपो भासते निश्चलो यथा)	अमन. १।२७ देव्यु. २१	शरा जीवास्तदङ्गेषु भाति नित्यं हरिः स्वयम् । ब्रह्मैव शरभः साक्षान्मोक्षदोऽयं महामुने	शरभो. २८ पैङ्गलो. १।५	
शब्दानां ज्ञानरूपिणी शब्दार्णमक्षरं ब्रह्म तस्मिन्क्षीणे यदक्षरम् । तद्विद्वानक्षरं ध्याये- द्यदिच्छेच्छान्तिमात्मनः	त्रि. ता. ५।१६ मैत्रा. ६।२२	शरीरत्रयतादात्म्यात्कर्तृत्वभोक्तृत्व- तामगमत् शरीरत्रयसंयुक्तजीवः सङ्गी तृतीयकः (भ्रमः)	शरभो. २८ पैङ्गलो. १।५ अ. पू. १।१४	
शब्देनैवाशब्दमाविष्कियते शम इत्यरण्ये मुनयस्तस्माच्छमे रमन्ते (ॐ ऐं ह्रीं श्रीं) शमस्मिरग्निभिः करच्छं नस्तपतु सूर्यः [क्र. सं. ८।१८।९+तै. ब्रा.	महाना. १६।१२ वनहु. ३३ ३।७।१०।५	शरीरपुरुष इति यमवोचाम स एवाहं दैहिक आत्मा शरीरपुरुषश्चछन्दःपुरुषो वेदपुरुषो महापुरुष इति	३ ऐत. २।३।१ ३ ऐत. २।३।१ शांडि. १।४।९	
शमदमादिदिव्यशक्त्याचरणे क्षेत्रपात्रपटुता शमदमादिसम्पन्नो भावमात्सर्य- तृष्णाशामोहादिरहितो दम्भा- हङ्कारादिभिरसंस्पृष्टचेता वर्तत एवमुक्तलक्षणो यः स एव ब्राह्मणः	निर्वाणो. ५	शरीरपोषणादिकं समानकर्म शरीरप्रादेशाङ्गुष्ठमात्रमणोरप्यणुं ध्यात्वाऽतः परमतां गच्छति	मैत्रा. ६।३८ सामर. १०१	
शमवान्याति मुक्तताम् शमश्च स्वाध्यायप्रवचने च शमं विषं विषेणैति रिपुणा हन्यते रिपुः । ईदृशी भूतमायेयं या स्वनाशेन हर्षदा	व. सू. उ. ९ महो. ५।९४ तैत्ति. १।९।१	शरीरभेदा द्विविधाः शरीरमकृतं कृतात्मा ब्रह्मलोक- मभिसम्भवामि	छांदो. ८।१३।१ तैत्ति. ३।७	
शमः कारणमुच्यते शमादिषट्कसम्पत्तिर्मुमुक्षा, तां समभ्यसेत्	महो. ५।१११ भ. गी. ६।३	शरीरमस्थिमांसं च त्यक्त्वा युक्ता- द्यशोभनम् । भूतमुक्तावली- तन्तुं चिन्मात्रमवलोकयेत्	महो. ४।२३	
शमादिषट्कसम्पत्तिर्मुमुक्षा, तां समभ्यसेत्	वराहो. २।३ तै. उ. १।४।४	शरीरमिदं मैथुनादेवोद्भूतं संविदपेनं निरय एव...	मैत्रे. १।४	
शमायान्तु ब्रह्मचारिणः स्वाहा		शरीरमिधमम् (शारीरयज्ञस्य)	महाना. १८।१	

शरीरमेवास्या एकमङ्गमुदुङ्, तस्य
सुखदुःखे परस्तात्प्रतिविहिता
भूतमात्रा

को. त. ३।५

शरीरयज्ञसंशुद्धिचित्तसंज्ञातबोधतः।
मुनयो यत्पदं यान्ति तद्राम-
पदमाश्रये

प्रा. हो. शीर्षकं

शरीरयात्राऽपि च ते

भ. गी. ३।८

शरीरलघुना दीप्तिर्जाठराग्निविव-
र्धनम् (नाडीशुद्धिचिह्नानि)

यो. त. ४५

शरीरलघुताविप्र पादाङ्गुष्ठनिरोधनात्

जा. द. ६।२४

शरीरवाङ्मनोभिर्यत्

भ. गी. १८।१५

शरीरस्थं प्राणमग्निना सह योगा-

भ्यासेन समं न्यूनं वा यः

करोति, स योगिपुङ्गवो भवति

शांडि. १।४।२

शरीरस्थोऽपि कौन्तेय

भ. गी. १३।३२

शरीरस्य देहिनो जाग्रत्स्वप्नपुषुति-

तुरीयावस्थाः सन्ति

ना. प. ५।१

शरीरं तावदेव स्यात्पणवत्य-

ङ्गुलात्मकम्

जा. द. ४।१

शरीरं तु एकादशेन्द्रियात्मकम्

सामर. १०।१

शरीरं ध्रियते येन वर्तते तत्र कुण्डली

वराहो. ५।२२

शरीरं मे विचर्षणम् [ना.प.४।४५+

तैत्ति. १।४।१

शरीरं यदवाप्नोति

भ. गी. १५।८

शरीरं यज्ञशमलं कुसीदं

महाना. ५।९

शरीरं वेदिः (शरीरयज्ञस्य)

प्रा. हो. ४।२

शरीरं सर्वजन्तूनां पणवत्तङ्गु-

लात्मकम् । तन्मध्ये पायु-

देशात्तु द्यङ्गुलात्परतः परम्

वराहो. ५।१९

(तथा) शरीराणि विहाय

जीर्णान्यन्यानि संयाति

नवानि देही

भवसं. २।३७

शरीरात्प्राणो द्वादशभङ्गुलोऽधिको
भवति

शांडि. १।४।२

शरीरान्तर्गताः सर्वे रोगा विन-

श्यन्ति (स्वस्तिकाद्यष्टासनैः)

शांडि. १।३।१२

शरीराभिमानेन जीवत्वम्

ना. प. ६।७

शरीरेण जिताः सर्वे शरीरं योगि-

भिर्जितम् । तत्कथं कुरुते तेषां

सुखदुःखादिकं फलम्

यो. जि. १।३८

शरीरे पाण्डवस्तदा

भ. गी. १७।१३

शरीरे पाप्मनो हित्वा सर्वान्कामान्
समभ्रुते

तैत्ति. २।९

शरीरे सकलं विश्वं पश्यत्यात्मा-

विभेदतः

योगकुं. १।४९

शरीरे प्राणः प्रतिष्ठितः

तैत्ति. ३।७

शरीर्विषयशरीर्येष परि-

च्छिन्नोऽपि सर्वगः

२ आत्मो. १४

कर्म मे भव यत्पापं तन्निवारय

आरुणि. ३

शर्वः सर्वस्य जगतो विधाता धर्ता

त्रिपुरो. १५

हर्ता विश्वरूपत्वमेति

ग. पू. ता. २।८

शर्वो विश्वं मायया स्विहधार

शक्तैरग्निमिन्धान उभौ लोको

महाना. १३।१२

सनेमहम्

शवपिण्डवदेकव्रात्रं (त्वजेयतिः)

१ सं. सो. २।७९

[ना. प. ७।१+

शशपृष्ठाद्रौतमः, वसिष्ठ उर्वश्यां,

व. सू. उ. ९

अगस्त्यः कलशे जातः

व. सू. उ. ९

शशशृङ्गेण नागेन्द्रो मृतश्चेज्जग-

ते. वि. ६।७४

दक्षि तत्

शशिमध्यगतो वह्निर्वह्निमध्य-

ध्या. वि. २७

गता प्रभा

सि. वि. २

शशिरवी जायेते पुरुषोत्तमात्

शशिक्षाने वसेद्विन्दुस्तयोरैक्यं

ध्या. वि. ८८

सुदुर्लभम्

भ. गी. ९।३१

अश्वच्छान्तिं निगच्छति

मैत्रा. ६।७

अश्वत् सूयमानत्वात्सूर्यः

अश्वदमितानन्दाचलोपरिविहारिणी

मूलप्रकृतिजननीमविद्यालक्ष्मी-

मेवं ध्यात्वा...तथा चानुज्ञात-

श्रोपयुपरि गत्वा महाविराट्-

पदं प्राप

त्रि. म. ना. ६।३

अश्वद्वद्वामयं रूपं क्रियाशक्ति-

रुद्राहता

सीतो. २४

अश्वद्विश्वमिदं जगत्

बृ. जा. २।६

शं न इन्द्रामी भवतामवोभिः

प्रवर्ग्या. ११

[ऋ. मं. ७।३५।१+

वा. सं. ३६।११

[अथर्व. १९।१०।१

शं न इन्द्रापुषणा वाजसातौ [+क्र. मं. ७३५।१+	प्रवर्ग्या. ११ वा. सं. ३६।११	शाङ्करीयं महाशास्त्रं न वेयं यस्य कस्यचित्	ते. बि. ६।१०८
शं न इन्द्रो बृहस्पतिः शं नो विष्णुरुक्रमः [तैत्ति.	१।१।१, १३+	शाटीद्वयं कुटीचकस्य, बहू-	ना. प. ७।८
[प्रवर्ग्या. ९+	वा. सं. ३६।९	दस्यैकशाटी...	
शं नः कुरु प्रजाभ्योऽभयं पशुभ्यः [प्रवर्ग्या. २२+	वा. सं. ३६।२२	शात्र्यायनीब्रह्मविद्याखण्डाकार-	शात्र्या. शीर्षक
शं नः कौलिकः, शं नो वारुणी, शं नः शुद्धिः शं नोऽग्निः	कौलो. शां.	सुखाकृति । यतिवृन्दहृदागारं रामचन्द्रपदं भजे	मुक्तिको. १।३९
शं नः शीक्षा सहनौ यश्छन्दसां भूः स यः पृथिव्योमित्यृतं चाहं वेदमनूय शं नो द्वादश	तैत्ति. १।१३।१ सहवै. शां. पा. १०।१६५।१	शात्र्यायनी हयमीवं दत्तात्रेयं च गारुडम्	शांङि. १।१।१
शं नो अस्तु द्विपदे शं चतुष्पदे [प्रवर्ग्या. ८+ क्र. मं. [+वा. सं. ३६।८+अथर्व. ६।२७।१		शाण्डिल्यो ह वा अथर्वाणं पप्रच्छा- ऽऽत्मलाभोपायभूतमष्टाङ्गयोग-	
शं नो दिशतु श्रीर्देवी महामाया वैष्णवी शक्तिराद्या	लक्ष्म्यु. ४	मनुब्रूहीति	म. पू. ५।११३
शं नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये [प्रवर्ग्या. १२+	क्र. मं. १०।९।४	शान्त एव चिदाकाशे स्वच्छे शम- समात्मनि । समप्रशक्तिखचिते ब्रह्मेति कलिताभिधे ॥ सर्वमेव परित्यज्य महामौनी भवानघ	मैत्रा. ६।३६ कठो. १।१०
शं नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये [प्रवर्ग्या. १२+		शान्तमेकं समृद्धं चैकम् (ब्रह्मरूपके) शान्तसङ्कल्पः सुमना यथा स्यात्	
[वा. सं. ३६।१२+अथर्व. १।६।१		शान्तसन्देहदौरात्म्यं गतकौतुक- विभ्रमम् । परिपूर्णान्तरं चेतः पूर्णन्दुरिव राजते	महो. ५।६८
'शं नो देवीरभिष्टये' इत्येवमादिं कृत्वाऽथर्ववेदमधीयते	२ प्रणवो. २१	शान्तसम्पत्प्रबुद्धानां यथास्थित- मिदं जगत्	म. पू. ९।११०
शं नो भवतु भुवनस्य यस्पतिः [प्रवर्ग्या. २+	वा. सं. ३६।२	शान्तसंसारकलनः कलावानपि निष्कलः । यः सचित्तोऽपि निश्चितः स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।६१
शं नो मह इत्यादयो नो इतराणि प्रयोविशतिः	तैत्ति. १।१३।१	शान्तं तपो दमस्तपः शमस्तपो दानं तपो यज्ञं तपः	महाना. ७।८
शं नो मित्रः शं वरुणः शं नो भवत्वर्यमा	तैत्ति. १।१।१	शान्तं ब्रह्मेदमकुमम् शान्तं शिवमक्षरमव्ययं	म. पू. ५।११२
[प्रवर्ग्या. ९+	वा. सं. ३६।९	शान्तं शिवमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते, स आत्मा स विज्ञेयः [माण्डू. ७+	मस्म. २।४
शंसन्तमनुशंसन्ति बहुचाः शास्त्रकोविदाः	मंत्रिको. ९	शान्तः प्रसन्नवदनो ह्यक्रोधो भक्तवत्सलः । अनेन सदृशो मन्त्रो जगत्त्वपि न विद्यते	रामो. २।४
शाकल्येति होवाच याज्ञवल्क्य- त्वा स्विदिमे ब्राह्मणा अङ्गारावक्ष्यणमकता ३ इति	बृह. ३।९।१८	शान्तः प्राणोऽनीशात्मा शान्ता दान्ता उपरतास्ति तिक्षवः	रामो. ता. ६।२७
शाकायन्यस्य चरणावभिमुख- मानो राजेमां गाथां जगाद	मैत्रे. १।२	समाहिताः... आत्मानन्दाः...	मित्रा. २।४
शाकरैवते तिरश्ची	कौ. त. १।५	शान्ता विद्वांसो भैक्षचर्यां चरन्तः	नृसिंहो. ६।३
शाखान्तरोपनिषत्स्वरूपमेव निरूपितम्	त्रि. म. ना. ४।२		मुण्ड. १।२।११

शान्ताशान्तादिहीनात्मा नादान्त-

ज्योतिरूपकः

शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम्

शान्तिसमृद्धममृतम्

शान्तिं निर्वाणपरमां

शान्तिसंस्तु जन्तिपशुपाशविमोक्षणम्

शान्तिस्त्वं, पुष्टिस्त्वं

शान्तो दान्त उपरतस्तिष्ठित्युयो-

ऽनूचानो ह्यभिजज्ञौ समानः

शान्तो दान्त उपरतस्तिष्ठित्युः

समाहितो भूत्वाऽऽत्मन्ये-

वाऽऽत्मानं पश्यति

शान्तो दान्तोऽतिविरक्तः

सुशुद्धो गुरुभक्तः

शान्तोऽपि व्यवहारस्यः कुर्वन्नपि

न लिप्यते

शान्तोऽप्राणो निरात्माऽनन्तः

शान्तोऽस्मि पुरुषोत्तमः

शान्तौ सुषुप्तविश्वः, शान्त्यतीते

सुषुप्ततैजसः

शान्त्यतीतं स्वराद्वहिः

शान्त्या चित्तं (शुद्धं भवति)

शाब्दः सौवरस्तेजोमयोऽमृतमयः

पुरुषोऽयमेव स योऽयमात्मेद-

ममृतमिदं ब्रह्मेदं सर्वम्

शास्त्रभवस्थानमेतत्ते वर्णितं पद्मसंभव

शास्त्र्यतीतं कथं दुःखमिति तप्तो-

ऽस्मि चेतसा

शारीरस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषो-

ऽयमेव स योऽयमात्मा

शारीरं केवलं कर्म

शारीरं तप उच्यते

शारीरोऽग्निर्नाम जराप्रणुदा-

हविरवस्कन्दति

शार्कराक्ष्यं कं त्वमात्मानमुपास्ते

शालावंशे सर्वेऽन्ये वंशाः

समाहिताः स्युः

शाश्वतस्य च धर्मस्य

शाश्वतं पदमव्ययम्

ते. वि. ५।५

भ. गी. ५।१२

तैत्ति. १।६।२

भ. गी. ६।१५

अ. शिरः. ३।१०

अ. शिरः. ३।१

शाखाय. ५

सुवालो. १।१४

त्रि.म.ना. १।२

१सं.सो. २।३३

मैत्रा. ७।४

मैत्रे. ३।२४

प. हं. प. १०

पं. ब्र. १५

महाना. १७।१२

बृह. २।५।९

यो. शि. ५।१६

महो. ३।६

बृह. २।५।१

भ. गी. ४।२१

भ. गी. १७।१४

प्रा. हो. २।४

छांदो. ५।१५।१

३ ऐत. २।१।१

भ. गी. १४।२७

भ. गी. १८।५६

शाश्वतोऽजः स्वतन्त्रः स्वे

महिम्नि तिष्ठति

शाश्वतं ध्रुवमच्युतम्

शाश्वतं परमं पदम्

शाश्वतं वै रुद्रमेकत्वमाहुः

शाश्वतं शिवमच्युतम्

शाश्वतं सदाशिवं ब्रह्मादिवन्दितं

योगिध्येयं परमं पदम्

शास्ताऽच्युतो विष्णुर्नारायणः

शास्त्रज्ञानात्पापपुण्यलोकानुभव-

श्रवणात्प्रपञ्चोपरतः...साधन-

चतुष्टयसम्पन्नो यः सन्नयस्यति

स एव ज्ञानसन्नयासी

[१ सं. सो. २।१३+

शास्त्रमेतत्प्रयत्नेन सदाऽभ्यस्यं

मुमुक्षुभिः । यस्य धारणमात्रेण

स्वयं तत्त्वं प्रकाशते

शास्त्रसज्जनसम्पर्कवैराग्याभ्यास-

रूपिणी । प्रथमा भूमिकैषोक्ता

मुमुक्षुत्वप्रदायिनी

शास्त्रसज्जनसम्पर्कवैराग्याभ्यास-

योगतः

शास्त्रसज्जनसम्पर्कवैराग्याभ्यास-

पूर्वकम् । सदाचारप्रवृत्तिर्या

प्रोच्यते सा विचारणा

[महो. ५।२८+

शास्त्रसज्जनसम्पर्कैः प्रज्ञामादौ

विवर्धयेत्

शास्त्रं विनापि सम्बोद्धं गुरवोऽपि

न शक्नुयुः

शास्त्रं सर्वमसद्विद्धि ह्यहं सत्य-

चिदात्मकः

शास्त्राण्यधीत्यमेधावी अभ्यस्य च

पुनः पुनः । परमं ब्रह्म (विद्यायाः)

विज्ञायञ्जकावत्ता(न्ना)न्यथोत्सृजेत्

शास्त्रीयेणैव मार्गेण वर्तेऽहं

मम का क्षतिः

शास्त्रेण न स्यात्परमार्थदृष्टिः

कार्यक्षमं पश्यति चापरोक्षम् ।

मैत्रे. २।४

ते. वि. १।८

त्रि.म.ना. ७।७

बटुको. २३

महाना. १।३

गणेशो. ५।६

मैत्रा. ७।७

ना. प. ५।३

अमन. २।१०६

अ. पू. ५।८१

शांडि. १।७।२६

वराहो. ४।४

अ. पू. ५।७१

योगकुं. २।१०

ते. वि. ३।५०

अ. ना. १

१ अवधू. २३

प्रारब्धनाशात्प्रतिभाननाश एवं
त्रिधा नश्यति चात्ममाया वराहो. २।६९
शास्त्रे मयि त्वयीशे च ह्यखण्डैक-
रसो भवान् ते. वि. २।४२
शास्त्रैः सज्जनसम्पर्कपूर्वकैश्च तपो-
दमैः । आदौ संसारमुक्त्यर्थं महो. ४।४
प्रज्ञामेव विवर्धयेत्
शांडिल्यपैङ्गलंभिर्भुंमहच्छारीरकंशिला मुक्ति. १।३५
शिवरिणां प्रपतनं ध्रुवस्य प्रचलनं
धृश्नं वा तरुणां (वातरञ्जूनां) मैत्रा. १।८
शिवण्डी च महारथः भ. गी. १।१७
शिला च दीपसङ्काशा १ प्रणवो. ९
शिला ज्ञानमयी यस्य उन्नीतं च
तन्मयम् । ब्राह्मण्यं सकलं
तस्य इति ब्रह्मविदो विदुः
(वेदानुशासनम्-नेतरेषां तु
किञ्चन) [परब्र. १८ + शा. १७] + ना. प. ३।८६
शिला ज्ञानमयी वृत्तिर्यमाद्यष्टाङ्ग-
साधनैः त्रि. ब्रा. २।२३
शिला तु दीपसङ्काशा ब्र. वि. ९
शिला प्राणमयी वृत्तिर्यमाद्यष्टाङ्ग-
साधनम् । देहेन्द्रियेषु वैराग्यं
यम इत्युच्यते बुधैः २ अवधू. १
शिखायामेक रुद्राक्षं त्रिशतं
शिरसा बहेत् रु. जा. १५
शिखा वर्णाश्रमिणामेकैव परब्र. ६
शिखाऽस्य मनस्तमोलक्षणं भित्त्वा
तमोऽतमाविष्टमागच्छति मैत्रा. ६।२४
शिखां यज्ञोपवीतं छित्त्वा
सन्नयस्तं मयेति त्रिवारमुच्चरेत् याज्ञव. १
शिखां यज्ञोपवीतं... विसृज्यैव
परिव्रजति ना. प. ३।७७
शिखी मुण्डी चोपवीती कुटुम्बी
यात्रामात्रं प्रतिगृह्णन्मनुष्यात् शा. १८
शिथिलीकृतसर्वाङ्ग आनखाग्र-
शिखाग्रतः ।... स्वयं प्रकाशिते
तत्त्वे स्वानन्दस्तत्क्षणार्जवेत् अमन. २।५०

शिरसि बाणं बाहुनाभिपीठ-
प्रकृतिरूपकं देहे धारणं यस्य
न विद्यते तदेहं न पश्येत् लिङ्गोप. २
शिरसीज्ञानमन्त्रेण कण्ठे तत्पुरुषेण
तु । अघोरेण गले धार्यं तेनैव
हृदयेऽपि च (रुद्राक्षधारणं) रु. जा. २१
शिरः कपालं केशान् न कुर्यात् लिङ्गोप. २
शिरःपीठं लिङ्गात्मकं सर्वम् लिङ्गोप. २
शिरःपाणिपादपायुपस्थं सर्वं
लिङ्गस्वरूपम् लिङ्गोप. १
शिरःपाणिपादपार्श्वपृष्ठोरुदरजङ्घ-
शिरोपस्थपायवो मे शुद्धयन्तां
ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा
भूयासः स्वाहा महाना. १४।१०
शिरा नद्धयोऽस्थीन्युपमहाः छाग. ६।२
शिरासु तत्पृष्ठगतासु नित्यं
समातृकाः शक्तिगणा वसन्ति १ बिल्वो. ५
शिरोमध्यगते वायौ जा. द. ६।३७
शिरो रक्षतु वाराही चैन्द्री रक्षेद्भु-
जद्वयम् । चामुण्डा हृदयं रक्षे-
त्कुक्षि रक्षतु वारुणी वनदु. ८९
शिरोव्रतं विधिवद्यैस्तु चीर्णम्
(तेषामेवैतां ब्रह्मविद्यां वदेत) मुण्ड. ३।२।१०
शिव एकः स्वेन भासेदं सर्वं
दृष्ट्वा तप्तायः पिण्डवदेकं
भिन्नवदवभासते त्रि. ब्रा. १।१
शिव एको ध्येयः शिवंकरः अ. शिखो. ३
शिव एव जङ्गमरूपः रुद्रोप. २
शिव एव प्राणलिङ्गी रुद्रोप. २
शिव एव रुद्रः प्राणलिङ्गी, नान्यो
भवति रुद्रोप. २
शिव एव स्वयं साक्षादयं ब्रह्म-
विदुत्तमः [महो. ४।८५ + २ आत्मो. २०
शिव एव सदा ध्येयः सर्वसंसार-
मोचकः शरभो. ३२
शिवगुरुस्वरूपो महेश्वरः रुद्रोप. ३
शिवज्ञानविदं तस्मात्पूजये-
द्दिभैर्गुरुम् शिवो. १।१५

शिवज्ञानं परं ब्रह्म तदारभ्य न सन्त्यजेत् । ब्रह्मासाद्य च यो गच्छेद्ब्रह्महा स प्रकीर्तितः	शिवो. ७।६२	शिवव्रतधरं दृष्ट्वा समुत्थाय सदा द्रुतम् । शिवोऽयमिति सङ्कल्प्य हर्षितः प्रणमेत्ततः	शिवो. ७।७२
शिवज्ञानं समभ्यसेत्	शिवो. ७।६१	शिवशक्तिमयं मन्त्रं मूलाधारात्स- मुत्थितम् । तस्य मन्त्रस्य वै ब्रह्मञ्छ्रोता वक्ता च दुर्लभः	यो. शि. २।५
शिवज्ञानात्महस्तेन कस्तं न प्रति- पूजयेत् । (अज्ञानपङ्कनिर्मग्नं यः समुद्धरते जनम्)	शिवो. ७।४१	शिवशक्त्यमृतस्पर्शं लब्ध एव कुतो मृतिः	बृ. जा. २।१५
शिवज्ञानार्थतत्त्वज्ञं प्रसन्नमनसं गुरुम् । शिवः शिवं समास्थाय ज्ञानं वक्ति न हीतरः	शिवो. ७।४	शिवशक्त्यात्मकं रूपं चिन्मया- नन्दवेदितम्	पा. ब्र. ९
शिवभर्माञ्छिवज्ञानं प्राप्य मुक्ति- मवाप्नुयात्	शिवो. १।३०	शिवश्च नारायणः शक्रश्च नारायणः [त्रि.म.ना. २।८+	नारा. २+
(यद्वा) शिवभक्तिसम्पुष्टं सदापि तत्प्रसितं देवताधार्यम्	रुद्रोप. १	शिवश्चोर्ध्वमयः शक्तिरूर्ध्व- शक्तिमयः शिवः	बृ. जा. २।१०
शिवशक्तिसमायोगे जायते परमा स्थितिः	यो. शि. १।११७	शिवसायुज्यमवाप्नोति	रु. जा. ४५
शिवभक्तिविहीनश्चेत् स चण्डाल उपचण्डालः	रुद्रोप. १	शिवस्य जीवरूपस्य स्थानं तद्धि प्रचक्षते । यत्र कुण्डलिनी नाम परा शक्तिः प्रतिष्ठिता	यो. शि. १।१६९
शिवमक्षरमव्ययं हरिहरहिरण्य- गर्भस्तष्टारं	भस्मजा. २।४	शिवस्य हृदयं विष्णुर्विष्णोश्च हृदयं शिवः	स्कन्दो. ८
शिवमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते [गणेशो. १।४ + रामो. २।४		शिवं तुरीयं यज्ञोपवीतम् शिवं प्रशान्तममृतं ब्रह्मयोनिम्	निर्वाणो. ६
शिवमात्मनि पश्यन्ति प्रतिमासु न योगिनः	जा. द. ४।५९	शिवं शक्तिं च सादाख्यामीशं विद्याख्यमेव च	बृ. जा. ४।२०
शिवयाऽनुषक्तो मध्ये दलेऽहं निवसामि नित्यम्	१ बिल्वो. ३	(यत्) शिवं शान्तमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते स ब्रह्मप्रणवः...	ना. प. ८।२३
शिवयोगनिद्रा च	निर्वाणो. २	शिवः क्षरति लोकान् वै विष्णुः पाति जगज्जयम्	ते. वि. ५।८७
शिवयोगी शिवज्ञानी शिवजापी तपोधिकः । क्रमशः कर्मयोगी च पञ्चैते मुक्तिभाजनाः	शिवो. १।३६	शिवः पुरुष ईशानो नित्यमात्मेति कथ्यते	महो. ६।६१
शिवरूपः प्राणलिङ्गी	रुद्रोप. २	शिवः शिव इमे शान्तनाम चाद्यं मुहुर्मुहुः । उच्चारयन्ति तद्भक्त्या ते शिवा नात्र संशयः	शिवो. १।९
शिवलिङ्गधरं विप्रं विपन्नं न तु दाहयेत् । यदि ना दाहयेत्तस्य ब्रह्महत्या तदा भवेत्	सदानं. १३	शिवः शिवाय भूतानां यस्मादानं प्रयच्छति । गुरुमूर्तिः स्थित- स्तस्मात्पूजयेत्सततं गुरुम्	शिवो. ७।२
शिवलिङ्गं त्रिसन्ध्यमभ्यर्च्यकुशे- ष्वासीनो ध्यात्वा (जुहुयात्)	भस्मजा. २।४	शिवः शैवागमस्थानां कालः कालैकवादिनाम्	अ. पू. ३।२१
शिवलिङ्गार्चनयुतश्चाण्डालोऽपि स एव ब्राह्मणाभिको भवति	रुद्रोप. १	शिवः सर्वजगत्पतिः	शिवो. १।१४

शिवः संसारमोचकः	पञ्चत्र. ३६	शीतवातोष्णत्राणकरं	
शिवाग्निना तनुं दग्ध्वा शक्ति-		कौपीनमोमिति	ना. प. ४।५०
सोमामृतेन यः । प्लावयेद्योग-		शीतोष्णसुखदुःखदाः	भ. गी. २।१४
मार्गेण सोऽमृतत्वाय कल्पते	बृ. जा. २।१	शीतोष्णसुखदुःखमानाव-	
शिवाय विष्णुरुपाय शिवरूपाय		मानवर्जितः	प. हं. प. ११
विष्णवे..	स्कन्दो. ८	शीतोष्णसुखदुःखमानावमानं	
शिवालयस्थमकल्पं शतकल्पं च	बृ. जा. ३।३४	निर्जित्य... प्रणवात्मकत्वेन	
शिवालयस्थं तल्लिङ्गलिप्तं वा मन्त्र-		देहत्यागं करोति यः, सोऽवधूतः तुरीया. ३	
संस्कारदग्धं वा (भस्म)	बृ. जा. ५।७	शीतोष्णसुखदुःखाद्यैर्व्याधिभि-	
शिवां तां कुरु मोक्तमीः	प्रश्नो. २।१२	मानसैस्तथा । अन्यैर्नाना-	
शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा		विधैर्जीवैः शस्त्राभिजलमारुतैः ॥	
वदामसि । यथा नः सर्वमि-	नीलरु. १।६+	शरीरं पीड्यते तैस्तैश्चित्तं	
ज्जगदयक्ष्म* सुमना असत्	तै.सं. ४।५।१२	संक्षुभ्यते ततः [यो. शि. १।२८, २९	
[वा. सं. १६।४+		शीतोष्णसुखदुःखेषु [भ.गी. ६।७+	१२।१८
शिवे भक्तिं प्राप्य तद्भक्तसङ्गात्	सि. शि. ७	शीतोष्णसुखदुःखेच्छासत्त्वरजस्तमो-	
संस्तुतौ घोरदुःखात्प्रमज्जेत्		गुणा वशिन्यादिशक्तयोऽष्टौ	भावनो. ६
शिवेन मे सन्तिष्ठस्व स्योनेन	म. ना. १६।११	शीतोष्णाहारनिद्राविजयः सर्वदा	
मे संतिष्ठस्व		शान्तिर्निश्चलत्वं विषयेन्द्रिय-	
शिवो गुरुः शिवो वेदः शिवो देवः		निप्रहृश्यते यमाः	मं. ब्रा. १।१
शिवः प्रभुः । शिवोऽस्म्यहं		शीतोष्णे क्षुत्पिपासे च सङ्कल्पक-	
शिवः सर्वं शिवादम्बज किञ्चन	वराहो. ४।३२	विकल्पकम् ।... एतद्भावविनि-	
शिवोऽद्वैत ओङ्कार आत्मैव	नृसिंहो. २।७	मुक्तं तद्वाङ्मं ब्रह्म तत्परम्	ते.वि. १।१३, १४
शिवो भवेदित्येकः	गुह्यबोडा. १	शीर्षन्ते तारका अपि	महो. ३।४९
शिवोमायुतः परमात्मा वरदो देवता	ग. पू. २।८	शीर्ष्यते ह वा अस्य द्विषन् पाप्मा	
शिवोमाविशाप्रदाहाय	महाना. १६।३	भ्रातृव्यः, परास्य द्विषन्	
शिवोऽयं परमं देवं शक्तिरेषा तु		पाप्मा भ्रातृव्यो भवति	१ ऐत. १।४।४
जीवजा । सूर्याचन्द्रमसोर्योगा-	त्रि. ता. १।११	शीर्षकपालं भित्त्वा पृथिवीं भिनत्ति	सुबालो. १।१२
हंसस्तत्पदमुच्यते	अद्वै. भा. १	शीर्षके च ललाटे च कर्णे कण्ठे-	
शिवोऽहं, नात्राशक्तयोऽहम्	अ.शिरः. १।१५	ऽसकद्वये । कूर्परे मणिवन्धे च	
शिशिरे शिशिरं मथ्यमानं फेनं भवति	सुबालो. १।१०	हृदये नाभिपार्श्वयोः ॥ पृष्ठं	
शिशुमेवाप्येति, यः शिशुमेवास्तमेति	२ ऐत. १।४	चैकं प्रतिस्थानं जपेत्तत्राधिदेवताः	बृ. जा. ४।१९
शिशं निरभिद्यत, शिश्राद्रेतः	दुर्वासो. २।५	शीर्षान्तर्गतमण्डलमप्यगं पञ्च-	
शिष्टसंवर्गवर्ज्यं तु	महो. ५।९४	वक्रमुमासहायं नीलकण्ठं	
शिष्टाहंकारवाञ्छन्तुः	भ. गी. २।७	प्रशान्तमन्तर्लक्ष्यमिति केचित्	मं. ब्रा. १।५
शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम्		शीर्षे कण्ठे वक्षसि कक्षदेशे नाभौ	
शिष्याश्च स्वस्वकार्येषु प्रार्थयन्ति...	१ यो. त. ७८	हस्ते सर्वदा प्राणलिङ्गम् ।	
स्वाभ्यासेऽबिस्मृतौ...		धार्य यथासम्प्रदायं पुरस्ताद्गुरो-	
शिष्याणां न तु कारुण्याच्छिष्य-	१ सं.सो. २।८३	विदित्वा हृदये मुख्यमुक्तम्	सि. शि. १२
सङ्गह ईरितः			

शीर्षोपरि द्वादशाङ्गुलिमानं ज्योतिः पश्यति तदाऽमृतत्वमेव	मं. ब्रा. १।३	शुकेण ज्योतीः वि समनुप्रविष्टः प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः [महाना. १।१+	तै. ब्रा. १०।१।१ भ. गी. ८।२६
शीर्षोपरि द्वादशाङ्गुलसमीक्षितु- रमृतत्वं भवति	अद्वयता. ३	शुक्लकृष्णे गती ह्येते शुक्लदन्तो भस्मदिग्बो मन्त्रेणानेन मन्त्रवित् । ॐ तद्रहोति चोच्चार्य पौलकं भस्म सत्यजेत्	वृ. जा. ३।२४
शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत [पु. सू. १३ शीर्ष्णो द्यौः (अजायत)	चिन्त्यु. १२।६ गणेशो. ३।११	शुक्लध्यानपरायणः... सन्न्यासेन देहत्यागं करोति स परमहंस- परिव्राजको भवति	प. हं. प. ८
शुकः पश्यन्न पश्येस्त्वं साक्षी सम्पूर्णकेवलः	महो. २।७३	शुक्लध्यानपरायणो ध्यात्मनिष्ठोऽशुभ- कर्मनिर्मूलनपरः सन्न्यासेन देह- त्यागं करोति स परमहंसो नाम	जावालो. ६
शुकमार्गं येऽनुसरन्ति धीराः सद्योमुक्तास्ते भवन्तीह लोके	वराहो. ४।३४	शुक्लस्य कृष्णस्य पीतस्य लोहितस्येति तासु तदा भवति, यदा सुप्तः स्वप्नं न कञ्चन पश्यति	कौ. त. ४।१९
शुकश्च वामदेवश्च द्वेऽसूती देवनिर्मिते शुकेषु मे हरिमाणं रोपणाकासुदधमसि	वराहो. ४।३६ सूर्यता. २।१+	शुक्लस्य नीलस्य पिङ्गलस्य हरितस्य लोहितस्य पूर्णाः (नाड्यः)	वृह. ४।३।२०
[ऋ. मं. १।९०।१२+तै. ब्रा. ३।७।६।२२	३।७।६।२२	शुक्लस्य नीलस्य पीतस्य लोहि- तस्येत्यसौ वा आदित्यः	छांदो. ८।६।१
शुको नाम महातेजाः स्वरूपा- नन्दतत्परः	महो. २।१	शुक्लं चन्द्रेण संयुक्तं रजः सूर्य- समन्वितम् (सूर्येण सङ्गतम्)	ध्या. वि. ९०
शुको मुक्तो वामदेवोऽपि मुक्त- स्तांभ्यां विना मुक्तिभाजो न सन्ति	वराहो. ४।३४	[यो. चू. ६४+	गर्भो. २
शुको विहङ्गमः प्रोक्तो वामदेवः पिपीलिका	वराहो. ४।३६	शुचिर्वाऽप्यशुचिर्वाऽपि यो जपेत्प्रणवं सदा । न स लिप्यति पापेन पद्मपत्रमिवाम्भसा	यो. चू. ८८
शुक्तिकाया यथा तारं कल्पितं मायया तथा । महदादि जग- न्मायामयं मय्येव केवलम्	वराहो. ३।१५	शुचिः शुचौ देशे गुप्ततीर्थायतनेषु सुप्रक्षालितपाणिपादवदनः.. इत्यप उत्सृजेत्	सन्ध्यो. १
शुक्तिकारजतंसत्यंभूषणं चेज्जगद्भवेत्	ते. वि. ६।७६	शुचीनां श्रीमतां गेहे शुचौ देशेऽप्यासीनो दर्भान्धारय- माणः प्राङ्मुख उपविश्य..	भ. गी. ६।११
शुक्रभिन्नेन यमो भवति	निरुक्तो. १।३	शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य (ॐ) शुचौ देशे शुचिः सत्त्वस्थः सदधीयानः सद्वादी सद्ध्यायी सद्याजी स्यात्	मैत्रा. ६।३०
शुक्रमादाय पुनरेति स्थानं हिरण्मयः पुरुष एकहस्तः सः	वृह. ४।३।११		
शुक्रशोणितसंयोगादावर्तते गर्भः	गर्भो. २		
शुक्रशोणितसंयोगान्मातृपितृ- संयोगाच्च कथमिदं शरीरं परं संयम्यते	निरुक्तो. १।३		
शुक्रः शुक्रस्य पुरोगाः	चिन्त्यु. ३।१		
शुक्रः शुशुकां उषो न जारः पप्रा समीची दिवो न ज्योतिः [वनदु. ३२+	ऋ. मं. १।६९।१		
शुक्रातिरेके पुमान् भवति । शोणितातिरेके स्त्री भवति । द्वाभ्यां समेन नपुंसको भवति	निरुक्तो. १।३		

शुचौ देशे स्वाध्यायमधीयानः धार्मिकान्विद्धदात्मनि सर्वे- न्द्रियाणि सम्प्रतिष्ठाप्याहिंस- न्सर्वभूतान्यन्यत्र तीर्थेभ्यः स खल्वेवं यावदायुषं ब्रह्म- लोकमभिसम्पद्यते	छांदो. ८।१५।१	शुद्धसन्मात्रसंवित्तेः स्वरूपान्न चलन्ति ये । रागद्वेषादयो भावास्तेषां नास्त्यसम्भवः शुद्धसंविन्मयानन्दरूपा भवति पञ्चमी (भूमिका)	महो. ५।३ अ. पू. ६।८३
शुद्धचिदानन्दब्रह्मविलासा- नन्दाश्चानन्तपरमानन्द- विभूतयश्चानन्तवैकुण्ठाश्चानन्त- परमानन्दसमुद्रादयः सन्त्येव	त्रि.म.ना. ८।३ १सं.सो. २।२०	शुद्धस्फटिकसङ्काशं केवलं मोक्ष- काङ्क्षया । चिन्तयन्परमात्मानं भानुलभं जपेन्मनुम्	रामर. २।५
शुद्धचेतन एवाहं कलाकलनवर्जितः शुद्धज्ञानामृतं प्राप्य परमाक्षर- निर्णयम् । गुह्याद्गुह्यतमं गोप्यं महणीयं प्रयत्नतः	प्र. वि. ४६	शुद्धस्फटिकसङ्काशं चन्द्रकोटिसम- प्रभम् । एवं ध्यायेन्महाविष्णु- मेवं वा विनयान्वितः	ध्या. वि. २९
(अथ) शुद्धबुद्धमुक्तसत्यानन्द- स्वरूपत्वाच्च शुद्धबोधमनोदशम् (पाठगतं) शुद्धबोधसौधावलिविशेषैरलङ्कृतं शुद्धबोधानन्दलक्षणकैवल्यं भवति शुद्धबोधानन्दविभूतिविशेषं...	त्रि.म.ना. ३।२ अध्यात्मो. ६३ त्रि.म.ना. ७।८ त्रि.म.ना. ४।१	शुद्धस्फटिकसङ्काशं किञ्चित्सूर्य- मरीचिवत् । लभते योग- युक्तात्मा पुरुषोत्तमतत्परः	२ योगत. ११
शाश्वतं परमं पदं...स्वय- म्प्रकाशमनिशं ज्वलति शुद्धबोधानन्दविशेषाकारं (ब्रह्म) शुद्धब्रह्मास्मि सोऽस्म्यहम् शुद्धमात्मानमालङ्कृत्य नित्यमन्त- स्थया धिया । यः स्थितस्तं क आत्मेह भोगो बाधयितुं क्षमः	त्रि.म.ना. ७।७ त्रि.म.ना. ४।१ मैत्रे. ३।९	शुद्धस्फटिकसङ्काशं स वै ब्रह्म परमात्मेत्युच्यते शुद्धं बुद्धमनीदशम् शुद्धं बुद्धं सवामुक्तमनामकमरूपकम् शुद्धं ब्रह्म शुभाशुभम् शुद्धं शुद्धेनेतिसम्पृज्यसंशोध्य(भस्म)	हंसो. ४ अध्यात्मो. ६३ ते. वि. ६।७० ते. वि. ६।३७ भस्मजा. १।४
शुद्धमानसः शुद्धचिद्रूपः सद्दिष्णुः सोऽहमस्मि शुद्धमीश्वरचैतन्यं जीवचैतन्यमेव च । प्रमाता च प्रमाणं च प्रमेयं च फलं तथा ॥ इति सप्तविधं प्रोक्तं भिद्यते व्यवहारतः	अ. पू. २।४२ पैङ्गलो. ४।९	शुद्धं सदसतोर्मेध्यं पदं बुद्धाऽव- लम्ब्य च । सवाद्याभ्यन्तरं दृश्यं मा गृहाण विमुञ्च मा शुद्धं सूक्ष्मं निराकारं निर्विकारं निरञ्जनम् । अनन्तमपरिच्छे- द्यमनूपममनामयम् ॥ आत्म- मन्त्रसदाभ्यासात्परतत्त्वं प्रकाशते	महो. ५।१७२ यो. शि. २।१७ छां. ५।१०।१०
शुद्धरूपोऽस्म्यहं सदा शुद्धशौचमिति प्रोक्तं मृज्जलाभ्यां तु लौकिकम् शुद्धसत्त्वप्रधानायां मायायां विम्बितो ह्यजः शुद्धसत्त्वे परे लीनो जीवः सैन्धव- पिण्डवत्	कठर. ४० ते. वि. ३।५ मैत्रे. २।८ सरस्व. ३८ त्रि.मा. २।१६४	शुद्धः पूतः पुण्यलोको भवति शुद्धः पूतः शून्यः शान्तोऽप्राणो निरात्माऽनन्तः [मैत्रे. ६।२८+७।४ शुद्धाकाशे वने जाते चलिते तु तदा जगत् शुद्धाकाशो मनुष्येषु पति- तश्चेत्तदा जगत् शुद्धाद्वैतब्रह्माहमिति भिदागन्धं निरस्य स्वान्तर्विजृम्भित- भानुमण्डलध्यानतदाकाश-	ते. वि. ६।९८ ते. वि. ६।९७

कारितपरं ब्रह्मकारितमुक्ति-		शुनि चैव श्रवाके च	भ. गी. १८।५
मार्गमारूढः परिपक्वो भवति	मं. ब्रा. २।७	शुभं यद्यशुभं विद्धि अशुभा-	
शुद्धाद्वैताजाड्यसहजामनस्कयोग-		च्छुभमिष्यते	ते. वि. ५।२३
निद्राखण्डानन्दपदानुवृत्त्या		शुभं वाऽशुभमन्यद्वा यदुक्तं गुरुणा	
जीवन्मुक्तो भवति	मं. ब्रा. २।९	भुवि । तत्कुर्याद्विचारेण	
शुद्धा ध्यानेन योगिनः	दुर्वासो. १।१०	शिष्यः सन्तोषसंयुतः	ब्र. वि. २७
शुद्धा नाडिगणा भवन्ति यमिनां		शुभाशुभकर्मनिर्मूलनपरः सङ्गस्य	
मासत्रयादूर्ध्वतः	शांडि. १।७।१	...शरीरत्रयमुत्सृज्य सङ्ग्यासे-	
शुद्धाभ्यासस्य शान्तस्य सदैव		नैव देहत्यागं करोति स	
गुरुसेवनात् । गुरुप्रसादात्तत्रैव		कृतकृत्यो भवति	ना. प. ३।८७
तत्त्वज्ञानं प्रकाशते	अमन. २।१११	शुभाशुभकर्मनिर्मूलनपरः सङ्ग्यासेन	
शुद्धां संविदमाश्रित्य वीतरागः		देहत्यागं करोति स परमहंसः	याज्ञव. ३
स्थिरो भव	अ. पू. ४।९०	शुभाशुभपरित्यागी	भ. गी. १२।१७
शुद्धे चेतसि तस्यैव स्वात्मज्ञानं		शुभाशुभफलं कर्ममनोवाग्देह-	
प्रकाशते	या. शि. १।६५	सम्भवम् । कर्मजा गतयो	
शुद्धो ज्ञानमयोऽमलः । आत्माऽहं		नृणामुत्तमाधममध्यमाः	भवसं. ५।१
सर्वभूतानां विभुः साक्षीनसंशयः	सर्वसारो. १०	शुभाशुभफलैरेवं	भ. गी. ९।२८
शुद्धो देव एको नारायणः । न		शुभाशुभं च कर्म विन्दति	गर्भो. ३
द्वितीयोऽस्ति कश्चित् [त्रि.म.ना. १।५+२।८		शुभाशुभातिरिक्तः शुभाशुभैरपि	
शुद्धो निरवयवात्मा...सो-		कर्मभिर्न लिप्यते	परब्र. २
ऽचिन्त्यो निर्वर्ण्यश्च पुनात्य-		शुभाशुभाभ्यां मार्गाभ्यां बृहती	
शुद्धान्यपूतानि	आत्मोप. ६	वासनासरित् । पौरुषेण प्रयत्नेन	
शुद्धो बुद्धो नित्यो निरञ्जनः		योजनीया शुभे पथि	भवसं. १।४७
शान्तः प्रकाशते	हंसो. ११	शुभाशुभाभ्यां मार्गाभ्यां बृहन्ती	
शुद्धो बोधस्वरूपोऽहं केवलोऽहं		वासनासरित् । पौरुषेण	
सदाशिवः	अध्यात्मो. ६९	प्रयत्नेन योजनीया शुभे पथि	मुक्तिको. २।५
शुद्धो भास्वरो गुणभुग्भयो-		शुभाशुभैः कर्मभिर्यो न लिप्यति	
ऽनिर्द्वैतिः (आत्मा)	मैत्रा. ७।१	कदाचन	ना. महो. १५
शुद्धोऽस्मि परमोऽस्म्यहम्	मैत्र. उ. ३।२	शुभेच्छादित्रयं भूमिमेदामेदयुतं	
शुद्धोऽस्मि शुक्रः शान्तोऽस्मि		स्मृतम् । यथावद्वेदं बुद्धयेदं	
शाश्वतोऽस्मि शिवोऽस्म्यहम्	ब्र. वि. १०४	जगज्जाग्रति दृश्यते	वराहो. ४।११
शुद्धोऽहमान्तरोऽहं शाश्वतविज्ञान-		शुभेच्छा प्रथमा भूमिका भवति	वराहो. ४।१
समरसात्माऽहम्	आ. प्र. ११	शुभोऽस्मि शोकहीनोऽस्मि चैतन्यो-	
शुद्धोऽहमद्वयोऽहं संततभावोऽहमा-		ऽस्मि समोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।३
दिशून्योऽहम्	आ. प्र. १०	शुभ्रवर्णमाजायतेश्वरात्	परब्र. २
शुद्धौ यतेत नाडीनां पूर्वोक्त-		शुष्कमृङ्गारस्तद्वगित्युपासीत	कौ. स. २।६
ज्ञानसंयुतः	त्रि. ब्रा. २।८९	शुष्के मले तु योगी च स्याद्भूति-	
शुना वीर्येण सिंहस्तु जितो		अलिता ततः ।	योगकुं. १।६३
यदि जगत्तदा	ते. वि. ६।९५		

शुक्लो वृक्षः पल्लवैरेति शोभां द्रवी- भावं गण्डशैला लभन्ते । निश्चेष्टाः स्युः शाद्वलस्था हरिण्यो गानानन्दे लीयते विश्वमेतत्	गान्धर्वो. ९ महो. ३।५	परमहंसाचरणेन सन्यासेन देह- त्यागं कुर्वन्ति ते परमहंसा नाम	भिक्षुको. ६
शृण्वन्ते केवला भावाः शृण्वन्त्यपि समुद्राश्च ध्रुवोऽप्य- ध्रुवजीवनः	महो. ३।५०	शून्यागार-वृक्षमूल-देवगृह-तृणकूट- कुलालशालामिहोत्रशालामिदि- गन्तरनदीतटपुलिनभूगृहकंदर- निर्झरस्थण्डिलेषु...देहत्यागं करोति स कृतकृत्यो भवति	ना. प. ३।८७ देव्यु. २१
शूद्रस्यापि स्वभावजम् शूद्राणां च परन्तप शूद्राणां श्रोत्रियागारपचनाग्नि- समुद्भवं (भस्म)	भ. गी. १८।४४ भ. गी. १८।४१	शून्यानां शून्यसाक्षिणी शून्या प्रेतपुरी तत्र यावदृश्चिक- दर्शनात्	इतिहा. ९२
शूद्रायां सृजते रेतः श्राद्धं भुक्त्वाऽथ यो द्विजः । स शूद्रयोनिःसञ्चिजं रेतसा सिञ्चते पितृन्	बृ. जा. ५।५	शून्यात्मा सूक्ष्मरूपात्मा विश्वात्मा विश्वहीनकः	ते. बि. ४।४३
शूद्राः किमु स्वक्रियया विहीनाः शूद्रेण शूद्रः शून्यं तत्प्रकृतिर्मायाब्रह्म- विज्ञानमित्यपि	इतिहा. २३ भवसं. २।६४ बृह. १।४।१९	शून्याशून्यप्रभावोऽस्मि शोभना- शोभनोऽस्म्यहम् शून्येन शून्यमपि विप्र यथाऽम्ब- रेण, नीलत्वमुल्लसति चारु- तराभिधानम्	मैत्रे. व. ३।५ महो. ५।५२
शून्यं न सङ्केतः परमेश्वरसत्ता शून्यं वै परं ब्रह्म, तत्र सतारं समायं सामयसन्निरेखं भवति	महो. ६।६१ निर्वाणो. ३	शून्येष्वेवावकाशेषु गुहासु च वनेषु च । नित्ययुक्तः सदा योगी ध्यानं सम्यगुपक्रमेत	ना. प. ६।८ यो. शि. ५।२२
शून्याकृतिः शून्यभवः शब्दो नाहमचेतनः	ग. पू. ता. ३।१	शूरा नाम महानाडी शूरो वीरः पुरुषो भूतसंस्थो विश्वोविश्वेशः प्राणदश्चाव्ययात्मा	२ रुद्रो. ५७
शून्यागारदेव- (मंदिर-) वासिनः (परमहंसाः)	१ सं. सो. २।१५	शृङ्गप्रोतान् पादान् स्पृष्ट्वा इत्वा तानमसात्स्वयम् । नत्वा च बहुधा दृष्ट्वा नृसिंहः स्वयमुद्भूतो	नृसिंहो. ४।३ कृष्णो. ८
शून्यागार-देवगृह-तृणकूट-वलमीक- वृक्षमूलकुलालशालामिहोत्रगृह- नदीपुलिनगिरिकुहरकंदरकोटर- निर्झरस्थण्डिलेषु तेष्वनिकेत- वास्यप्रयत्नो...सन्यासेन देह- त्यागं करोति स परमहंसो नाम [जाबालो. ६+	आश्रमो. ४	शृङ्गमिन्द्रः सखा सुरः शृङ्गं शृङ्गार्धमाकृष्य शृङ्गेणानेन योजयेत् । शृङ्गमेनं परे शृङ्गे तमनेनापि योजयेत्	नृसिंहो. ७।६ बह्वचो. १
शून्यागार-देवगृह-तृणकूटवलमीक- वृक्षमूलकुलालशालामिहोत्र- शालानदीपुलिनगिरिकन्दर- कुहरकोटरनिर्झरस्थण्डिले...	याज्ञ. ३	शृङ्गारकलेति विज्ञायते शृङ्गेष्वशृङ्गं संयोज्य सिंहं शृङ्गेषु योजयेत् । शृङ्गाभ्यां शृङ्गमा- वध्य त्रयो देवा उपासते	नृसिंहो. ६।३ भ. गी. १८।३६ भ. गी. १८।७१
		शृणु मे भरतर्षभ शृणुयादपि यो नरः शृणुयाम शरदः शतं प्रब्रवाम शरदः शतम् [प्रवर्ग्या. २४+	वा. सं. ३६।२४ ९, ११, १२

शृणु मे परमं वचः	भ.गी. १८।६४	शोकस्थानसहस्राणि हर्षस्थान-	
शृण्वतो नास्ति मेऽमृतम्	भ.गी. १०।१८	शतानि च । दिवसे दिवसे	भवसं. १।९
शृण्वन्ति विश्वे अमृतस्य पुत्रा		मूढमाविशन्ति न पण्डितम्	कठो. १।१२, १८
आये धामानि दिव्यानि तस्थुः	श्वेताश्व. २।५	शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके	निरुक्तो. १।३
शृण्वन्तोऽपि बहवो यं न विद्युः	कठो. २।७	शोणितान्तिरेके स्त्री भवति	
शृण्वन्त्वज्ञाततत्त्वास्ते जानन्		शोणितान्मांसं, मासान्मेदः	निरुक्तो. १।२
कस्माच्छृणोम्यहम् । मन्यन्तां		[गर्भो. १२+	
संशयापन्ना न मन्येऽहमसंशयः	अवधू. १६	शोधनं नाडिजालस्य चालनं	
शृण्वन्वै तत्र शृणोति नहि श्रोतुः		चन्द्रसूर्ययोः । रसानां शोषणं	यो. चू. ६५
श्रुतेर्विपरिलोपो विद्यतेऽवि-		चैव महामुद्राऽभिधीयते	
नाशित्वात्	बृह. ४।३।२७	शोधनं मलजालानां घटनं चन्द्र-	
शेमुषी दक्षिणा प्रोक्ता सा यस्या-		सूर्ययोः । रसानां शोषणं	ध्या. वि. ९१
मीक्षणे सुखम् । दक्षिणाभिमुखः		सम्यक्मुद्राऽभिधीयते	नृ. पू. २।७, ११
प्रोक्तः शिवोऽसौ ब्रह्मवादिभिः	व. मृ. २१	शोभनः शोभमानः कल्याणः	मैत्रे. ३।५
शेषकर्मप्रसिद्धयर्थं केशान्समाष्ट		शोभनाशोभनोऽस्म्यहम्	
वा द्विजः । सङ्क्षिप्य वापयेत्पूर्वं	ना. प. ४।३९	शोषयाशु यथा शोषमेति	मुक्तिको. २।३८
केशश्मश्रुनखानि च		संसारपादपः	स्कन्दो. ११
शेषनागोऽभवद्रामः कृष्णो ब्रह्मैव	कृष्णो. १२	शौचमिद्विद्यनिग्रहः [मैत्रे. २।२+	शांडि. १।१।३
शाश्वतम्		शौचं नामद्विविधं बाह्यमाभ्यन्तरं चेति	
शेषस्थिरसमाधानो येनत्यजसि		शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरसं	ब्रह्मो. १
तत्त्यज । चिन्मनःकलनाकारं	महो. ६।६	भगवन्तं पिप्पलादमपृच्छन्	
प्रकाशतिमिरादिकम्		शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरसं	मुण्ड. १।३
शेषायुतफणाजालविपुलच्छत्र-		विधिवदुपसन्नः पप्रच्छ	भ.गी. १८।४३
शोभितं...निरतिशयाद्वैतपरमा-	त्रि.म.ना. ७।१२	शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं	
नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत्		श्मशानेषु दिगन्तेषु स एव ललना-	
शेषो ह वै वासुदेवात्सङ्कर्षणो नाम	सङ्कर्षणो. १	स्तनः । श्वभिरास्त्राद्यते काले लघु-	
जात आसीत्	भ.गी. १।५	पिण्ड इत्यन्वसः [महो. ३।४२+	याज्ञव. ११
शैब्यश्च नरपुङ्गवः		श्यामवर्णं मध्यदले यदा विश्राम्यते	
शैला अपि विशीर्यन्ते शीर्यन्ते	महो. ३।४९	मनः । तदा सर्वगुणं ज्ञानं	
तारका अपि		चैतन्यं च मतिर्भवेत्	विश्रामो. १०
शैलूषो वेषसद्भावाभावयोश्च यथा		श्यामवर्णं वायुदले यदा विश्राम्यते	
पुमान् । तथैव ब्रह्मविच्छ्रेष्ठः	२ आत्मो. २१	मनः । निद्रालस्यभयं देवि	
सदा ब्रह्मैव नापरः		मत्सरे च मतिर्भवेत्	विश्रामो. ६
शैशवे गुरुतो भीतिमार्तृतः पितृ-		श्यामं वीरासनासीनं ज्ञानमुद्रोप-	
तस्तथा । जनतो ज्येष्ठबालाच्च	महो. ३।३३	शोभितम् ।...चिन्तयन्पर-	
शैशवं भयमग्निदरम्		मात्मानं भानुलक्षं जपेन्मनुम्	रामर. २।४
शोकमोहविनिर्मुक्तो विष्णुं	आ. प्र. १	श्यामाच्छबलंप्रपद्ये, शबलाच्छ्यामं..	छांदो. ८।१३।१
ध्यायन्न मीदति	भ.गी. १।४७		
शोकमविमनानसः			

श्यामां श्यामवपुर्धरां ऋक्स्वरूपां ...भक्षणाद्वयुनप्रदां...य एवं वेद स वैष्णवो भवति (तुलसीं)	तुलस्यु. २	श्रद्धायां प्राणे निविश्यामृतं हुतं, प्राणमन्नेनाप्यायस्व	महाना. १६१४
श्यालाः सम्बन्धिनस्तथा इयेतमदत्कमदत्कं श्येतं लिन्दुमाभिगाम्	भ. गी. १३४	श्रद्धायां प्राणे निविष्टोऽमृतं जुहोमि	म. ना. १६२, ३
इयेनमेवाप्येति यः इयेनमेवास्तमेति इयेनस्त एकं मुखं तेन मुखेन पक्षिणो- ऽस्ति तेन मुखेन मामन्नादं कुरु	छांदो. ८१४११ सुबालो. ९१२०	श्रद्धायां व्याने निविश्यामृतं हुतं, व्यानमन्नेनाप्यायस्व	महाना. १६१४
इयेनो गृध्राणां स्वधृतिर्वनानां सोमः पवित्रमत्येतिरेभन् [महाना. ८१४+१२३	कौ. त. २.९	श्रद्धायां व्याने निविष्टोऽमृतं जुहोमि श्रद्धायां समाने निविश्यामृतं हुतं, समानमन्नेनाप्यायस्व	म. ना. १६२, ३ महाना. १६१४
अदधदेव मनुते अद्धा त्वेव विजिज्ञासितव्या	छांदो. ७.१९११	श्रद्धायां समाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि श्रद्धायां ह्येव दक्षिणा प्रतिष्ठिता	म. ना. १६२, ३ बृह. ३.१२१
अदधाना मत्परमाः अद्धया देयम् । अअद्धया देयम् । अभिया देयम् । ह्रिया देयम् । अभिया देयम् । संविदा देयम्	भ. गी. १२१२०	अद्धालुमुक्तिमार्गेषु वेदान्तज्ञान- लिप्सया । उपायनकरो भूत्वा गुरुं ब्रह्मविदं ब्रजेत्	ना. प. ६.२३ भ. गी. ३.३१ भ. गी. १८.७१ भ. गी. ६.४७
अद्धया परया तप्तं अद्धया परयोपेताः अद्धया मेधा अद्धयाऽर्चितुमिच्छति	तैत्ति. १.१११३ भ. गी. १.७.१७ भ. गी. १.२.१२ महाना. १.७.१३ भ. गी. ७.२१	अद्धावान्तोऽनसूयन्तः अद्धावाननसूयश्च अद्धावान् भजते यो मां अद्धावाँलभते ज्ञानं अद्धाविरहितं यज्ञं अद्धा सत्यं ब्रह्मचर्यं विधिश्च अद्धासत्यो महस्वान् तपसो वरिष्ठाः अद्धां भगवो विजिज्ञासे	भ. गी. ४.३९ भ. गी. १.७.१३ मुंढ. २.१.७ महाना. १.७.१४ छांदो. ७.१९११
अद्धत्स्व सोम्येति स य एषोऽणिमै- तदात्म्यमिदं सर्वं तत्सत्यं स आत्मा	छांदो. ६.१२.३	अमणोऽमणस्तापसोऽतापसो- ऽनन्वागतं पुण्येनानन्वागतं पापेन तीर्णो हि तदा सर्वाँल्लोकान् हृदयस्य भवति	भ. गी. ४.३२२
अद्धानुरुपा धीर्देवता अद्धा पत्नी (यज्ञस्य) अद्धा भवति भारत अद्धामयोऽयं पुरुषः अद्धा माता, पितरं सत्यमाहुः अद्धामेधे प्रजाः सन्ददातु स्वाहा अद्धामेधे प्रजा तु जातवेदः सन्ददातु स्वाहा	भावनो. ७ महाना. १.८.१ भ. गी. १.७.३ भ. गी. १.७.३ इतिहा. ११ महाना. १.४.५ महाना. १.४.६	अवणकीर्तनस्मरणवन्दनसेवनोप- करणदास्यभावेनात्मसमर्पणम् अवणमनननिर्विचिकित्सेऽर्थं वस्तु- न्येकतानवत्तया चेतःस्थापनं निदिध्यासनं भवति अवणं चिन्तनं सेवा सत्कृत्यकरणं तथा । असत्कृत्यपरित्यागो उपायान्तरवर्जनम् ॥ ... आनृशंस्यं सतां सङ्गः पारमै- कान्त्यहेतवः	सामर. २ पैङ्गलो. ३.२
अद्धायामपाने निविश्यामृतं हुतं, अपानमन्नेनाप्यायस्व...	महाना. १.६.४	अवणं तु गुरोः पूर्वं मननं तदन- न्तरम् । निदिध्यासनमित्ये- तत्पूर्णबोधस्य कारणम्	भवसं. ५.१९
अद्धायामपाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि अद्धायामुदाने निविश्यामृतं हुतं, उदानमन्नेनाप्यायस्व अद्धायामुदाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि	म. ना. १.६.२, ३ महाना. १.६.४ म. ना. १.६.२, ३		शु. र. ३.१३

श्रवणं नास्ति मे सिद्धिर्मननं च

चिदात्मनि

ते. वि. ३।४६

श्रवणाङ्गुष्ठयोगेनान्तर्हृदयाकाश-

शब्दमाकणयन्ति

मैत्रा. ६।२२

श्रवणादेवं प्रतिपद्यन्ते

२ प्रणवो. १७

श्रवणायापि बहुभिर्यो न लभ्यः

शृण्वन्तोऽपि बहवो यं न विभुः

कठो. २।७

श्रावास्त इन्द्रसोमाः

चिन्त्यु. ३।१

श्राद्धकर्ता परश्राद्धं यत्तु भुञ्जीत

लोलुपः । नष्टं भवति तच्छ्राद्धं

रौरवं नरकं प्रजेत्

इतिहा. ४१

श्राद्धं दत्त्वा च भुक्त्वा च अध्वानं

योऽधिगच्छति । पितरस्तस्य

तन्मासं भवन्ते पांसुभोजनाः

इतिहा. ३४

श्राद्धं दत्त्वा च भुक्त्वा च भार-

मुद्रहते द्विजः । पितरस्तस्य

तन्मासं भवन्ते भारपीडिताः

इतिहा. ३३

श्राद्धं दत्त्वा च भुक्त्वा च सङ्गमं

न समाचरेत् । पितरस्तस्य

तन्मासं भवन्ते रेतभोजनाः

इतिहा. ३०

श्राद्धं दत्त्वा च भुक्त्वा च सपङ्क्तिः

सहभोजनम् । षण्मासान्पितरो-

ऽश्रन्ति कर्तुंरुच्छिष्टभोजनम्

इतिहा. ३१

श्राद्धं भुक्त्वा पुनः श्राद्धं भुञ्जीया-

ल्लोभमोहितः । नष्टं भवति

तच्छ्राद्धं रौरवं नरकं प्रजेत्

इतिहा. ३२

श्राद्धे सप्त पवित्राणि दौहित्रः

कुतपस्तिळाः (उच्छिष्टं

शिवनिर्मात्यं धमनं मृतकपटम्)

इतिहा. ५६

श्राम्यत्येव वाक्, श्राम्यति चक्षुः,

श्राम्यति श्रोत्रम्..

बृह. १।५।२१

श्रियं च लक्ष्मीं च पुष्टिं च कीर्तिं

चानृण्यताम्

महाना. १४।५

श्रियं देवीमुपह्वये श्रीर्मा देवी-

र्जुषताम् [श्रीसू. ३

अ.खि.५।८७।३

श्रियं लक्ष्मीमौपलामम्बिकां गां

वष्टीं च यामिन्द्रसेनेत्युदाहु-

स्तां विद्यां ब्रह्मयोनिं सरूपा-

मिहायुषे शरणं प्रपद्ये

नृ. पू. ३।४

श्रियं वासय मे कुले मातरं

पद्ममालिनीम् [श्रीसू. ११+क.

खि. ५।८७।११

श्रिया देयम् । ह्रिया देयम् ।

भिया देयम् । संविदा देयम्

तैत्ति. १।११।३

श्रिया हैवाऽभिषिच्यते

सूर्यता. ३।१

[+नृ. पू. १।३+४।३

श्रीकृष्ण रुक्मिणीकान्त गोपी-

जनमनोहर । संसारसागरे मग्नं

मामुद्धर जगद्गुरो

गो. पू. ४।१४

श्रीकृष्णार्ख्यं परं ब्रह्म गोपिकाः

श्रुतयोऽभवन् । एतत्सम्भोग-

सम्भूतं चन्दनं गोपिचन्दनम्

गोपीचं. २९

(ॐ) श्रीकृष्णाय गोविदाय

गोपीजनवल्लभाय ॐ तत्सद्भू-

र्भुवः सुवस्तस्मै वै नमो नमः

गोपालो. ३।३

(ॐ) श्रीकृष्णाय देवकीनन्द-

नाय ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवस्तस्मै

वै नमो नमः

गोपालो. ३।९

(ॐ) श्रीकृष्णाय रामाय ॐ

तत्सद्भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै

नमो नमः

गोपालो. ३।७

(ॐ) श्रीकृष्णायानिरुद्धाय

ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवस्तस्मै

वै नमो नमः

गोपालो. ३।५

श्रीकृष्णो भगवान् नारायणः

परमात्मा पुरुषोत्तमः त्रिगुण-

रहितः स्वयम्

वि. सि. ३

श्रीकृष्णो वै परमं दैवतम्

गो. पू. १।१

श्रीगणपतेरेनं मन्त्रराजमन्योन्या-

भावात् प्रणवरूपस्यास्य पर-

मात्मनोऽङ्गानि जानीते, स

जानाति

ग. शो. ५।१

(ॐ) श्रीगुरुः सर्वकारणभूता शक्तिः

श्रीचूर्णं श्रीकरं दिव्यं श्रियश्चाङ्गे

समुद्भवम् । पुण्ड्रं च यस्य मध्ये

तु धार्य मोक्षार्थिभिः स्मृतम्

ऊर्ध्वपुं. ४

(ॐ) श्रीगोपालाय निजस्व-

रूपाय ॐ तत्सद्भूर्भुवः

सुवस्तस्मै वै नमो नमः

गोपालो. ३।११

श्रीतुलस्यै विद्महे विष्णुप्रियायै
धीमहि । तन्नो अमृताप्रचोदयात् तुलस्यु. ३
श्रीतुलस्यै स्वाहा विष्णुप्रियायै
स्वाहा । अमृतायै स्वाहा तुलस्यु. २
श्रीदेवी त्रिविधं रूपं कृत्वा भग-
वत्सङ्कल्पानुगुण्येन लोक-
रक्षणार्थं रूपं धारयति सीतो. ९
श्रीपरमधाम्ने स्वस्ति चिरा-
युष्योन्नम इति स्कन्दो. १३
श्रीपर्वतं शिरस्स्थाने केदारं तु
ललाटके । वाराणसी महाप्राज्ञ
श्रुवोर्ग्राणस्य मध्यमे जा. द. ४।४८
श्रीभूमिर्नीलात्मिका भद्ररूपिणी
प्रभावरूपिणी सोमसूर्याग्निरूपा
भवति सीतो. ८
श्रीमत्पुरुषसूक्तार्थं पूर्णानन्दकले-
वरम् । पुरुषोत्तमविख्यातं परं
ब्रह्म भवाम्यहम् मुद्रलो. शीर्षकं
श्रीमद्भूजितमेव वा भ. गी. १०।४१
श्रीमन्नारायणचरणौ शरणं प्रपद्ये त्रि.म.ना.७।१०
श्रीमन्नारायणाकारमष्टाक्षर-
महाशयम् । स्वमात्रानुभवा-
त्सिद्धमात्मबोधं हरिं भजे आत्मप्र.शीर्षकं
श्रीमन्नारायणाष्टाक्षरानुस्मरणेन
गायत्र्याः शतसहस्रं जप्तं भवति तारसा. ३।९
श्रीमन्नारायणे मय्यचला भक्तिश्च
भवति वासुदे. १७
श्रीमन्नारायणो ज्योतिरात्मा
नारायणः परः । नारायणपरं
ब्रह्म नारायण नमोऽस्तु ते त्रि.म.ना.७।११
श्रीमहालक्ष्म्यै नम इति ना.पू.ता.२।१
सप्ताक्षरो मन्त्रः
श्रीमहाविष्णवे तुभ्यं नमो
नारायणाय च । गोविन्दाय
च रुद्राय हरये ब्रह्मरूपिणे ना.पू.ता. ३।४
श्रीमानजो धीमाननिर्देश्यः
सर्वसृक् सर्वस्यात्मा मैत्रा. ७।१
श्रीरामचन्द्रसेवक ॐ हां हां हां
आसय आसय लाङ्गूलो. ८

श्रीरामतापिनीयार्थं मत्तध्येयकले-
वरम् । विकलेवरकैवल्यं
श्रीरामब्रह्म मे गतिः रा. पू. शीर्षकं
श्रीरामतारकपरब्रह्मविश्वरूप-
दर्शन..स्थलजलान्निर्ममभेदिन्
सर्वशत्रून् छिन्धि छिन्धि लांगूलो. ३
श्रीरामसन्निधौ मौनी मन्त्रार्थमनु-
चिन्तयन् । व्याघ्रचर्मासने
स्थित्वा स्वस्तिकाद्यासनक्रमात् ॥
...अभ्यर्च्य वैष्णवे पीठे जपे-
दक्षरलक्षकम् रामर. ४।५
श्रीरामसान्निध्यवशाज्जगदा(नन्द)
धारकारिणी । उत्पत्तिस्थिति-
संहारकारिणी सर्वदेहिनाम् ॥
सीता भगवती ज्ञेया मूल-
प्रकृतिसंज्ञिता [सीतो. ४+ रामो. १।५,६
श्रीरामस्य मनुं काश्यां जजाप
वृषभध्वजः रामो. ता. ३।४
श्रीरामः शरणं मम (अष्टारमन्त्रः) रामर. २।३८
श्रीरामः सामात्मकोऽपि अकारः ।
श्रीकृष्णः अर्धमात्रात्मकोऽपि राधो. २।२
श्रीरामो ब्रह्म तारकम् रामर. १।६
श्रीरिति लक्ष्मीरिति लक्ष्यमाणा
भगवतीति विज्ञायते सीतो. ९
श्रीर्मे भजतु, अलक्ष्मीर्मे नश्यतु
श्रीर्ह वा एषां स्त्रीणां यन्मलो-
द्वासाः, तस्मान्मलोद्वाससं
यश्चिनीमभिक्रम्योपमन्त्रयेत महाना. ५।८
श्रीलक्ष्मीर्वरदा विष्णुपत्नी वसुप्रदा
हिरण्यरूपा बृह. ६।४।६
श्रीवत्सकौस्तुभवनमालाङ्कित-
वक्षसं...निरतिशयाद्वैतपरमा-
नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना.७।१४
श्रीवत्सकौस्तुभोरसकं मुक्तामणि-
विभूषितम् ।...एवं ध्यायेन्म-
हाविष्णुमेवं वा विनयान्वितः ध्या. बि. २८
श्रीवत्सस्य स्वरूपं तु वर्तते
लाङ्गूलैः सह । श्रीवत्सलक्षणं
तस्मात्कथ्यते ब्रह्मवादिभिः गोपालो. २।२७

श्रीविष्णुं सर्वेश्वरं भजन्ति	यज्ञोप. १	श्रुतो विस्तरशो मया	भ. गी. ११।२
श्रीवैष्णवा भुवनमाशु पवित्रयन्ति	सुदर्श. १३	श्रुत्याचार्योपदेशेन मुनयो यत्पदं	
श्रीश्च लक्ष्मीश्च पुष्टिश्च कीर्तिं		ययुः । तत्त्वानुभूतिसंसिद्धं	मैत्रे. शीर्षकं
चानृण्यतां ब्रह्मण्यं बहुपुत्रताम् !		स्वमात्रं ब्रह्म भावये	
अद्धामेधे प्रज्ञा तु जातवेदः		श्रुत्या यदुक्तं परमार्थमेव तत्संशयो	
सन्ददातु स्वाहा	महाना. १४।६	नात्र ततः समस्तम् । श्रुत्या	
श्रीसखि त्वं सदानन्दे मुकुन्दस्य		विरोधे न भवेत्प्रमाणं भवेद्-	त्र. वि. ३२
सदा प्रिये । वरदाभयहस्ताभ्यां		नर्थाय विनाप्रमाणम्	
मां विलोक्य दुर्लभे !	तुलस्यु. ५	श्रुत्युत्पन्नात्मविज्ञानप्रदीपो बाध्यते	वराहो. २।४९
श्रीसरस्वतिरूपा पदकममन्त्र-		कथम् । अनात्मतां परित्यज्य..	
ब्राह्मणकल्पशरीरा सावित्री		श्रुत्वा दृष्ट्वा न कम्पेत शोकहर्षौ	ना. प. ४।१०
गोत्रे ब्रह्मदेया भवन्ति	सन्ध्यो. २३	त्यजेद्यतिः	भ. गी. १३।२६
श्री पावका नः सरस्वती वाजे-		श्रुत्वाऽन्येभ्य उपासते	भ. गी. २।२९
भिर्वाजिनीवती । यज्ञं वष्टु		श्रुत्वाऽप्येनं वेदं न चैव कश्चित्	
धिया वसु [सरस्व. १०+	क्र.मं. १।३।१०	श्रुत्वा स्पृष्ट्वा च भुक्त्वा च दृष्ट्वा	
श्री श्री सोऽहमर्कमहमहं ज्योतिरहं		ब्राह्मत्वा च यो नरः । न हृष्यति	ना. प. ३।३९
शिवः । आत्मज्योतिरहं शुक्रः		ग्लायतिवासविज्ञेयोजितेन्द्रियः	
सर्वज्योतीरसोऽस्म्यहम्	वनदु. १२२	श्रुत्वा स्पृष्ट्वा च भुक्त्वा च दृष्ट्वा	
श्रुतं चाश्रुतं चानुभूतं चाननुभूतं		ज्ञात्वा शुभाशुभम् । न हृष्यति	
च सचासच सर्वं पश्यति	प्रश्नो. ४।५	ग्लायति यः स शान्त इतिकथ्यते	महोप. ४।३२
श्रुतं मे गोपाय [तैत्ति. १।४।१+	ना. प. ४।४५	श्रूयते प्रथमाभ्यासे नादो नाना-	
श्रुतं मे मा प्रहासीः	२ऐत. शां.पा.	विधो महान् । वर्धमाने तथा-	
श्रुतं श्रुतमेवार्थमनुगृणोति देश-		भ्यासे श्रूयते सूक्ष्मसूक्ष्मतः	ना. वि. ३३
दिगन्तरैश्च प्रत्यनुभूतं पुनः		श्रेयश्च प्रेयश्च मनुष्यमेतस्तौ	
पुनः प्रत्यनुभवति	प्रश्नो. ४।५	सम्परीत्य विविनक्ति धीरः ।	
श्रुतं सर्वमसद्विद्धि वेदं सर्वम-		श्रेयो हि धीरोऽभिप्रेयसो	
सत्सदा । शास्त्रं सर्वमसद्विद्धि,		वृणीते प्रेयोमन्दोयोगक्षेमाद्वृणीते	कठो. २।२
ह्यहं सत्यचिदात्मकः	ते. वि. ३।५०	श्रेयस्त्वं मनसा प्राप्तं तावत्तत्त्वस्य	
श्रुतं ह्येव मे भगवद्दृशेभ्यः		का कथा	अमन. २।५६
[छांदो. ४।९।३+	७।१।३	श्रेयः परमवाप्स्यथ	भ. गी. ३।११
श्रुतिवाक्योदितं सूक्ष्मं तद्विष्णोः		श्रेयान् द्रव्यमयाद्यज्ञात्	भ. गी. ४।३३
परमं पदम्	भवसं. ३।५	श्रेयान् वस्यसोऽसानि स्वाहा	तैत्ति. १।४।५
श्रुतिविप्रतिपन्ना ते	भ. गी. २।५३	श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः [भ. गी.	३।३५+१८।४७
श्रुतिशास्त्राण्यहम् । मन्त्रोऽहम्	अद्वै. भा. २	श्रेयो धीरोऽभिप्रेयसो.. (मा.पा.)	कठो. २।२
श्रुतिस्मृतिसदाचारधारणध्यान-		श्रेयो भोक्तुं भैक्षमपीह लोके	भ. गी. २।५
कर्मणः । मुख्यया व्याख्यया	अक्षयुप. १४	श्रेयोविघ्नाः सर्वे प्रलयं यान्ति	त्रि.म.ना. ५।४
ख्याताच्छ्रयति श्रेष्ठपण्डितान्	इतिहा. १६	श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासात्	भ. गी. १२।१२
श्रुतेनापिहिता गुहा		श्रेष्ठं सर्वधातममित्याचामति	छांदो. ५।२।७

श्रेष्ठा सर्वगता ह्येषा तृतीया भूमिकाऽत्र हि	अक्षुप. ३२
श्रोतव्यमेवाप्येति यः श्रोतव्य- मेवास्तमेति	सुबालो. ९।२ भ. गी. २।५२
श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च	
श्रोता मन्ता द्रष्टा देष्टा घोष्टा विज्ञाता प्रज्ञाता । सर्वेषां भूतानामन्तरपुरुषः स म आत्मेति विद्यात्	३ ऐत. २।४।८
श्रोता मन्ता द्रष्टा देष्टा स्पष्टा घोष्टा विज्ञाता प्रज्ञाता सर्वेषां पुरुषाणामन्तःपुरुषः स आत्मा विज्ञेय इति	त्रि. ता. ५।१
श्रोता घ्राता रसयिता नेता कर्ता विज्ञानात्मा पुरुषः	१ आत्मो. २
श्रोतुर्देहेन्द्रियातीतं वस्त्वत्र त्वम्पदेरितम्	शु. र. ३।६ पैङ्गलो. २।४
श्रोत्रत्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्राणास्तद्वृत्तयः श्रोत्रपतिर्विज्ञानपतिः, एतत्ततो भवति	तैत्ति. १।६।३
श्रोत्रमध्यात्मं शब्दश्रवणमिती- न्द्रियाण्यन्वभवन्	२ प्रणवो. ३
श्रोत्रमयः पृथ्वीमय आपोमयः श्रोत्रमस्मात्सर्वाञ्छब्दानभि-	बृह. ४।४।५
विस्तृजते	कौ. त. ३।४
श्रोत्रमाकाशे वायौ त्वगग्नौ चक्षु- रप्सु जिह्वा पृथिव्यां घ्राणमिति	शारीरको. १
श्रोत्रमात्मनि चाध्यस्तं स्वयं पशुपतिः पुमान् । अनुप्रविश्य श्रोत्रस्य ददाति श्रोत्रतां शिवः	पा. ब्र. १६ १ ऐत. १।४।४
श्रोत्रमुदक्रामदशृण्वन्नन्निषवन्नास्तैव श्रोत्रमुद्गीथमुपासाञ्चकिरे तद्धा- सुराः पाप्मना विविधुः	छांदो. १।२।५
(अथ ह) श्रोत्रमूचुस्त्वं न उद्गायेति तथेति तेभ्यः श्रोत्रमुदगायथः श्रोत्रे भोगस्तं देवेभ्य आगायत्	बृह. १।३।५ छांदो. ३।१८।६
श्रोत्रमेव ब्रह्मणश्चतुर्थः पादः श्रोत्रमेवाप्येति यः श्रोत्रमेवास्तमेति	सुबालो. ९।२

श्रोत्रमेवायतनमाकाशः प्रतिष्ठानन्त इत्येनदुपासीत	बृह. ४।१।५
श्रोत्रमेवास्या एकमद्भुतदृढं, तस्य शब्दः परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ. त. ३।५ ना. प. ६।३
श्रोत्रयोः शब्दग्रहणं, जिह्वायाः... श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो मनो यद्वा- चो ह वाचः स उ प्राणस्य प्राणश्चक्षुषश्चक्षुरतिमुच्य धीराः प्रत्यास्मालोकादमृता भवन्ति	केनो. १।२ बृह. ४।४।१८ भ. गी. १।५।९ सुबालो. ६।१ कौ. त. २।४
श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो ये मनो विदुः श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च श्रोत्रं च श्रोतव्यं च नारायणः श्रोत्रं ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा श्रोत्रं त्वक्चक्षुषी जिह्वा नासिका चैव पञ्चमम्	दुर्वासो. २।१३
श्रोत्रं त्वक्चक्षुषी जिह्वा घ्राणं चैव तु पञ्चमम् (षोडश विकाराः) श्रोत्रं देवः श्रोत्रेण हि तच्छृणोति श्रोत्रं नाम देवतावरोधिनी सा मे- ऽमुष्मादिदमवरुन्वां तस्यैवस्वाहा	कौ. त. २।३ कौ. त. २।२ १ ऐत. १।४।६
श्रोत्रं परस्तान्मन आरुन्धे श्रोत्रं प्राविशदशयदेव श्रोत्रं मे त्वयि दधानीति पिता, श्रोत्रं ते मयि दध इति पुत्रः श्रोत्रं लोको मनो ज्योतिः, यो.. पुरुषं विद्यात्...	कौ. त. २।१५ बृह. ३।९।१३ छांदो. ५।१।४
श्रोत्रं वाव सम्पत् श्रोत्रं वै ग्रहः, स शब्देनातिग्रहेण गृहीतः श्रोत्रेण हि शब्दाच्छृणोति श्रोत्रं वै ब्रह्म श्रोत्रं वै सम्पत् श्रोत्रं वै सम्राट् परमं ब्रह्म श्रोत्रं शृण्वत् सर्वे प्राणा अनु- शृण्वन्ति	बृह. ३।२।६ बृह. ४।१।५ बृह. ६।१।४ बृह. ४।१।५ कौ. त. ३।२
(यः) श्रोत्रं संश्रावयितुं संश्रावयितु- मान्भवति (प्राणस्य ब्रह्मणः) श्रोत्रं सर्वैः शब्दैः सहाप्येति (पुरुषं) [कौ. त. ३।३+]	कौ. त. २।१ ४।१९

श्रोत्रं होचक्राम, तत्संवत्सरं प्रोष्य (आगत्य) पर्येत्योवाच...		
[छांदो. ५।१।१०+	बृह. ६।१।१०	
श्रोत्रः प्रातिश्रुक्स्तेजोमयोऽमृत- मयः पुरुषः	बृह. २।५।६	
श्रोत्राक्षिकटिगुल्फप्राणगलस्फि- ग्देशेषु व्यानः सञ्चरति	शांडि. १।४।७	
श्रोत्रादीनि ज्ञानेन्द्रियाणि	शारीरको. १	
श्रोत्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये	भ. गी. ४।२६	
श्रोत्रादिशः (निरभिद्यन्त)	२ ऐत. १।४	
श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च हृदयात्सर्व- मिदं जायते	सुवालो. १।५	
श्रोत्राय स्वाहाऽऽयतनाय स्वाहे- त्यशौ हुत्वा मन्ये सः स्रव- मवनयति...	बृह. ६।३।२	
श्रोत्रियस्य चाकामहतस्य, ते ये शतं मनुष्यगन्धर्वाणामानन्दाः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियस्य चाकामहतस्य ते ये शतं क्षेपगन्धर्वाणामानन्दाः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियस्य...ते ये शतमाजान- जानां देवानामानन्दाः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं देवाना- मानन्दाः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं कर्मदेवानां देवानामानन्दाः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं पितॄणां चिरलोकलोकानामानन्दाः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियस्य...ते ये शतमिन्द्र- स्यानन्दाः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं प्रजापते- रानन्दाः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं बृहस्पते- रानन्दाः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियस्य दारेण नोपहासमिच्छेत्	बृह. ६।४।१२	
श्रोत्रियस्य...स यश्चायं पुरुषे । यश्चासावादित्ये । स एकः	तैत्ति. २।८	
श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठं स्वगुरुं गच्छे- द्यथाविधि	रुद्रह. ३५	
श्रोत्रियानं न भिक्षेत श्रद्धाभक्ति- बहिष्कृतम् । त्रात्यस्यापि गृहे भिक्षेच्छद्वाभक्तिपुरस्कृते	१ सं.सो. २।६४	
श्रोत्रे आचारौ (शारीरयज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।२	
श्रोत्रे चित्तस्य संयमाद्यम- लोकज्ञानम्	शांडि. १।७।५२	
श्रोत्रेण सर्वाञ्छब्दानाम्रोति	कौ. त. ३।४	
श्रोत्रेण सृष्टा दिशश्च चन्द्रमाश्च	१ ऐत. १।७।५	
श्रोत्रेण हि तच्छृणोति	बृह. १।४।१७	
श्रोत्रेण हि शब्दाच्छृणोति	बृह. ३।२।६	
श्रोत्रे तृप्यति चन्द्रमास्तृप्यति	छांदो. ५।२०।२	
श्रोत्रे पक्षसी चक्षुषी युक्ते	१ ऐत. ३।८।६	
श्रोत्रे हीमे सर्वे वेदा अभिसम्पन्नाः	बृह. ६।१।४	
श्रोण्याम्यहमिति श्रोत्रम्	बृह. १।५।२१	
श्रोताश्रोतेषु धारणम् । वेदोक्त- विधिना श्रोतं तद्रहितमश्रोतम्	लिङ्गोप. २	
श्रोते स्मार्ते च विश्वासो यत्तदा- स्तिक्यमुच्यते	जा. द. २।६	
श्लक्ष्णं बलवदिन्द्रस्य	छांदो. २।२।१	
श्लेष्मणो रसः । रसाच्छोणितम् । शोणितान्मांसम् । मांसान्मेदः । मेदसः स्नावा । स्नावोऽस्थीनि । अस्थिभ्यो मज्जा । मज्जातो रेतः	निरुक्तो. १।२	
श्लेष्ममूत्रपुरीषेषु दुर्गन्धे जन्म- सम्भवे । व्याधिशोकगणे घोरे ममत्वं हि शरीरके	दुर्वासो. २।८	
श्लेष्मादि घनजयकर्म	शांडि. १।४।९	
श्लोकाः सूत्राण्यनुव्याख्यानानि व्याख्यानानि	बृह. ४।१।२	
श्वयोनि वा सूकरयोनि वा चाण्डालयोनि वा पापाचारा गच्छन्ति	छांदो. ५।१०।७	
श्वशुरान् सुहृदश्चैव	भ. गी. १।२६	
श्वः कार्यमद्य कुर्वीत पूर्वाह्नि चाप- राह्निकम् । नहि प्रतीक्षते मृत्युः कृतं वाऽस्य न वा कृतम्	भवसं. १।३८	
श्वानेन सागरे पीते निःशेषेण मनो भवेत्	ते. बि. ६।९६	
श्वानो वैनह्युर्वयाः सि	बृह. ३।९।२५	

श्वसद्वयलयेनापि कूर्मवातादि- वायवः । न वर्तन्ते च साधूनां बन्धं कुर्वन्ति धातवः	अमन. १।३७
श्वसमात्रलयेनापि तेन प्राप्या हि वायवः	अमन. १।३६
श्वससूत्रसमोपेतमिन्द्रियालय- सङ्कुलम् । त्रोटयित्वा मनोजालं मीनवज्जायते सुखी	अमन. २।८५
श्वसोच्छ्वासविहीनस्तु निश्चितं मुक्त एव सः	अमन. २।५८
श्वसोच्छ्वासात्मकः प्राणः षड्भिः प्राणैः पलं स्मृतम् । पलैः षष्टिभिरेव स्याद्वटिका कालसन्मिता	अमन. १।३३
श्वित्री कुष्ठी तथा चैव कुनखी... एते गुणा न वक्तव्याः श्राद्धकर्म- बहिष्कृताः (ब्राह्मणाः)	इति. ७२-७६
श्वेतास्तु ब्राह्मणा ज्ञेयाः क्षत्रिया रक्तवर्णकाः । पीतास्तु वैश्या विज्ञेयाः कृष्णाः शूद्रा उदाहृताः	रु. जा. ९
श्वेतकेतु-ऋषु-निदाघ-ऋषभ- दुर्वासःसंवर्तकदत्तात्रेयरैवतक- बदन्वक्तलिङ्गः	ना. प. ३।८७

श्वेतकेतुर्ह वा आरुणेयः पाञ्चालानां परिषदमाजगाम	बृह. ६।२।१
(ॐ) श्वेतकेतुर्हारुणेय आस तं ह पितोवाच	छांदो. ६।१।१
श्वेतकेतुर्हारुणेयः पञ्चात्मना समितिमैयाय	छांदो. ५।३।१
श्वेतकेतो यशु सोम्येदं महामना अनूचानमानी...	छांदो. ६।१।२
श्वेतकेतो वस ब्रह्मचर्यं, न वै सोम्यास्मत्कुलीनोऽननूच्य ब्रह्मबन्धुरिव भवतीति	छांदो. ६।१।१
श्वेतमेवाप्येति, यः श्वेतमेवास्तमेति श्वेतमृदेवि पापघ्ने विष्णुदेहसमुद्भवेन	सुबालो. ५।१२
...धारणान्मुक्तिदा भव	ऊर्ध्वपुं. ३
श्वेतः रश्मि बोभुज्यमानम् श्वेतः खुरविषाणाभ्यां मुखे पुच्छे च पाण्डुरम् । रोहितो यस्तु वर्णेन स लीलो वृष उच्यते	इतिहा. ९६
श्वेतो रश्मिः परि सर्वं बभूव श्वोभावा मर्त्यस्य यदन्तकैतत् सर्वेन्द्रियाणां जरयन्ति तेजः । अपि सर्वं जीवितमल्पमेव तत्रैव वाहास्तव नृत्तगीते	चिन्त्यु. १।१।९ चिन्त्यु. १।१।१० कठो. १।२६

ष

षट्कोणेषु तारया हंसः सोऽहमिति षट्चक्रवासिनि वागीश्वरि जिह्वाग्रे वस	सूर्यता. ६।१ हंसषोढो. २
षट्चक्राणि परिज्ञात्वा प्रविशेत् सुखमण्डलं (ले) [यो. शि. ६।७४+	योगकुं. ३।९, १२
षट्चक्रं षोडशाधारं त्रिलक्ष्यं व्योमपञ्चकम् । स्वदेहे यो न जानाति तस्य सिद्धिः कथं भवेत्	यो. चू. ३
षट्त्रिंशतं गले दृष्याद्वाहोः षोडश षोडश (रुद्राक्षान्) षट्पत्रं चक्रं भवति	रु. जा. १६ नृ. पू. ५।२

षट्शतानि दिवारात्रौ सहस्राण्येक- विंशतिः । एतत्सङ्ख्यान्वितं मन्त्रं जीवो जपति सर्वदा ॥ अजपा नाम गायत्री योगिनां मोक्षदा सदा	यो. चू. ३२
षट्शतान्यधिकान्यत्र सहस्राण्येक- विंशतिः । अहोरात्रवहैः श्वसैर्वायुमण्डलघाततः... तत्पृथ्वीमण्डले क्षीणे वलिरा- याति देहिनाम्	वराहो. ५।३, ४
षट्शस्त्राणि जायन्ते पुरुषोत्तमात् षट्सु पत्रेषु षडक्षरं सुदर्शनं भवति	सि. वि. २ नृ. पू. ५।२०

षट्स्वरारूढेन वीजेन, षडङ्गं
 रक्ताम्बुजसंस्थितम्
 षडक्षरं वा एतत्सुदर्शनं महाचक्रं
 षडर्चोऽयं महामन्त्रः सर्व-
 सिद्धिप्रदायकः
 सूर्यो. २
 नृ. पू. ५१२
 सूर्यता. २१४
 षडाश्रयमिति कस्मात् ? मधुरा-
 म्ललवणतिक्तकटुकषाय-
 रसान्विन्दतीति
 गर्भो. १
 षड्भिर्मरहितः षड्भावविकारशून्यः
 सत्यवाक्...गिरिकन्दरेषु
 वसेदेक एव द्वौ वा चरेत्
 ग्रामं त्रिभिर्नगरं चतुर्भिर्ग्राम-
 मित्येकश्चरेत्
 ना. प. ७१२
 षड्भिर्मण्डावेत्यादिसर्वदोषरहितं...
 करतलामलकवत्साक्षादपरोक्षी-
 कृत्य कृतार्थतया कामरागादि-
 दोषरहितः...एवमुक्तलक्षणो
 यः स एव ब्राह्मण इति
 व. सू. उ. ९
 षड्ज-ऋषभ-गान्धार-मध्यम-
 पञ्चम-धैवतनिषादाश्चेतीष्टा-
 निष्ट-शब्दसंज्ञाः प्रणिधाना-
 दशविधा भवन्ति
 गर्भो. १
 षड्जमध्यमसंवाद्या वेदान्
 गायन्ति सामगाः
 गान्धर्वो. ७
 षड्जोऋषभगान्धारो मध्यमः पञ्चम-
 स्तथा । धैवतोऽथ निषादश्च
 स्वराः सप्त प्रकीर्तिताः
 गान्धर्वो. ३
 षड्भावविकृतिश्चास्ति जायते
 वर्धतेऽपि च । परिणामं क्षयं
 नाशं षड्भावविकृतिं विदुः
 वराहो. ११८
 षड्भिर्मासैस्तु युक्तस्य नित्यमुक्तस्य
 देहिनः । अनन्तः परमो गुणः
 सम्यग्योगः प्रवर्तते
 मैत्रा. ६१२८
 षड्भिः संवत्सरैर्भूमेरखण्डं लय-
 संस्थितः । वायुतत्त्वस्य सिद्धिः
 स्याद्वायुतत्त्वमयो भवेत्
 अमन. ११७७
 षड्भूमिकाचिराभ्यासाद्भेदस्यानु-
 पलम्भनात् । यत्स्वभावैक-
 निष्ठत्वं सा ज्ञेया तुर्यगा गतिः
 वराहो. २११०

षड्सैश्च परित्यक्तः स्वाश्रमोक्त-
 विधिं चरन् । वनितादिषु वा-
 कर्ममनोभिर्निःस्पृहः शुचिः
 रामर. ४१२
 षड्वात्रविलयेनापि महाबुद्धिः
 अमन. ११५६
 प्ररोहति
 सहवै. १२
 षड्वात्रीर्दीक्षितो भवति
 षड्भक्तमपि रुद्राक्षं कार्तिकेयाधि-
 देवतम् । तद्धारणान्महाश्रीः
 रु. जा. २९
 स्यान्महदारोग्यमुत्तमम्
 षड्वा ऋतवः, ऋतुभिः सम्मितं भवति
 नृ. पू. ५१२
 षड्वा ऋतवः संवत्सरः
 सहवै. १२
 षड्वा न्तराणि वलयानि भवन्ति
 नृ. षट्च. ४
 षड्विकारविहीनोऽस्मि षट्कोश-
 रहितोऽस्म्यहम्
 मैत्रे. ३११८
 षड्विंशकश्च पुरुषः पेशुरङ्गः
 शिवागमे । सप्तविंश इति
 प्रोक्तः शिवः सर्वजगत्पतिः
 शिवो. १११४
 षड्विंशको महाविष्णुः सदा
 द्रष्टा भवति
 सामर. १०१
 षड्विंशदङ्गुलिर्दसः प्रयाणं कुरुते
 बहिः । वामदक्षिणमार्गेण
 प्राणायामो विधीयते
 यो. चू. ९३
 षड्विंशः परमात्माऽहमिति निश्चया-
 न्मुक्तो भवति
 मं. आ. ११५
 षड्वै नारसिंहानि चक्राणि भवन्ति
 नृ. षट्च. १
 षड्वै बाह्यानि वलयानि भवन्ति
 नृ. षट्च. ६
 षड्वै मध्यस्थानि वलयानि भवन्ति
 नृ. षट्च. ५
 षड्वै लोकाः षड्वा ऋतवो भवन्ति
 नृ. पू. १११
 षण्डोऽथ विकलोऽप्यन्धो बालक-
 श्चापि पातकी । पतितश्च परद्वारी
 वैखानसद्वरद्विजो...एते नार्हन्ति
 सत्रयासमातुरेण विना क्रमम्
 ना. प. ३१३
 षण्णवतितत्त्वतन्तुवक्ष्यकं चित्सूत्र-
 त्रयचिन्मयलक्षणं चिद्वन्धि-
 बन्धनम्
 पा. अ. ३
 षण्णां योगे षोढा भवेत्
 षोढोप. २
 (अथ) षण्डः पतितोऽङ्गविकलः
 क्षीणो बधिरोऽर्भको मूकः
 पाषण्डश्चकी लिङ्गी (कुष्ठी)

वैखानसहरद्विजौ भृतका-		
ध्यापकः शिपिविष्टोऽनमिको		
(नास्तिको) वैराग्यवन्तोऽप्येते		
न सन्न्यासार्हाः [ना.प. ३।१+	१ सं.सो. २।३	
षण्मासमभ्यसेनमृत्युं जयत्येव न		
संशयः	यो.शि. १।१०९	
षण्मासा उत्तरायणम्	भ. गी. ८।२४	
षण्मासा दक्षिणायनम्	भ. गी. ८।२५	
षष्ठभूम्यां विहरन्ब्रह्मविद्वरीया-		
न्भवति	वराहो. ४।१	
षष्ठश्चन्द्रमा भवति	ना.पू.ता. १।१	
षष्ठं च तालुकाचक्रं घण्टिकास्थान-		
मुच्यते । दशमद्वारमार्गं तद्रा-		
जदन्तं च तज्जगुः । तत्र शून्ये		
लपंकृत्वामुकोभवतिनिश्चितम्	योगरा. १३	
षष्ठं सप्तममथ वह्निसारथिमस्या		
मूलत्रिकमा(दे)वेशयन्तः । कथं		
कविं कल्पकं काममीशं तुष्टु-		
वांसो अमृतत्वं भजन्ति	त्रिपुरामहो. ९	
षष्टिं कुलान्यतीतानि षष्टिमागा-		
मिकानि च । कुलान्युद्धरते		
प्राज्ञः सन्न्यस्तमिति यो वदेत्	१ सं. सो. २।७	
षष्ठीं च यामिन्द्रसेनेत्युत		
आहुस्तां विद्यां...	ग. पू. ता. २।३	
(ॐ) षष्ठे आत्मान्तायः		
परमात्मा मठः	मठान्ता. ८	
षष्ठेन कृतपिण्डेन हृत्कण्ठं		
तालु जायते	पिण्डो. ६	
षष्ठे मासे मुखनासिकाक्षिश्रोत्राणि		
भवन्ति	गर्भो. ३	
षष्ठे मुखनासिकाक्षिश्रोत्रं च		
सम्भवति		निरुक्तो. १।४
षष्ठेऽमृतनिषेवणम्		हंसो. ९
षष्ठ्यामिन्द्रस्य सायुज्यं सप्तम्यां		
वैष्णवं पदम्		ना. बि. १५
षष्ठ्यां भूमावसौ स्थित्वा सप्तमीं		
भूमिमाप्नुयात्		अक्षुप. ४३
षोडशकलं भारद्वाजः पुरुषं वेत्थ...		प्रश्नो. ६।१
(इति) षोडशकलवृत्तस्य		
ब्रह्मण आवरण...		कलिसं. ५
षोडशकलो वै पुरुषः		ग. पू. ३।१
षोडशकलो वै पुरुषः, पुरुष		
एवेदं सर्वं		नृ. पू. ५।६
षोडशका(क)लः सोम्य पुरुषः		
पञ्चदशाहानि माशीः		
काममपः पिब		छांदो. ६।७।१
षोडशदले अग्ने चन्द्रावती		राधोप. १।५
षोडशमात्राश्चतुःषष्टिमेदमेत्य...		
एकोऽपि ब्रह्मप्रणवः		तुरीयो. २
षोडशवपापलानि, नवस्त्रायुशवानि		निरुक्तो. २।१
षोडशसु पत्रेषु मातृकाद्याः स-		
विन्दुकाः षोडशस्वरा भवन्ति		नृ. पू. ५।७
षोडशहलतूर्यस्वरविन्दुमेलनरूपा		तारोप. २
षोडशं वर्षशतं जीवति		छांदो. ३।१६।७
(अथ) षोडशारं षोडशपत्रं		
चक्रं भवति		नृ. पू. ५।५
षोडशारे दिक्पालाः सायुधाः		ग. पू. २।१०
षोडशी(मात्रा) पुनश्चतुष्षष्टिमात्रा		ना. प. ८।४
षोढारूपो भवेत्		गुह्यषोढा. १

स

स अणुर्भवति । स वन्द्यो भवति	गणेशो. २।२
स आगच्छति मुहूर्तान्येष्टिहांस्ते-	
ऽस्मादपद्रवन्ति	कौ. त. १।४
स आगच्छति विचक्षणामासन्दीं	कौ. त. १।५
स आगच्छति विरजां नदीं तां	
मनसैवात्येति	कौ. त. १।४

स आगच्छति विभुप्रमितं ब्रह्म-	
यशः प्रविशति	कौ. त. १।५
स आगच्छति सालज्यं संस्थानं	
तं ब्रह्मरसः प्रविशति	कौ. त. १।५
स आगच्छतीन्द्रप्रजापती द्वारगोपी	
तावस्मादपद्रवतः	कौ. त. १।५

स आगच्छति तिल्यं वृक्षं तं ब्रह्मगन्धः प्रविशति	कौ. त. १।५	स इतः प्रयत्नेन पुनर्जायते तस्य तृतीयं जन्म	२ ऐत. ४।४
स आगच्छत्यारं हृदं तन्मनसाऽस्येति	कौ. त. १।४	स इत्येकमक्षरं, तीत्येकमक्षरं, यमित्येकमक्षरं, प्रथमोत्तरेऽक्षरे सत्यं मध्यतोऽनन्तं तदेतदमृत- मुभयतः सत्येन परिगृहीतम् सत्यभूयमेव भवति	बृह. ५।५।१
स आजगाम गौतमोयत्रप्रवाहणस्य जैबलेरास	बृह. ६।२।४	स इत्येकमेव परं ब्रह्म विभ्राजते निर्वाणम्	त्रि. ता. ५।१
स आजगाम जैबलिं प्रवाहणं परिचारयमाणं...	बृह. ६।२।१	स इदं विश्वं भुवनं विचष्टे	३ ऐत. १।६।७
स आत्मन्येवात्मानं परंब्रह्म पश्यति	नृसिंहो. ६।३	स इदं सर्वमभ्यपवयत यदिदं किञ्च	१ ऐत. २।२।४
स आत्मा तत्त्वमसि [छांदो. [१०।३+११।३+१२।३+ [+१५।३+१६।३	६।८।७+१।४+ १३।३+१४।३	स इदं सर्वं पाप्मनो त्रायते यदिदं किञ्च	१ ऐत. २।१।६
स आत्मानमभिधायन् बह्वीः प्रजा अस्तृजत्	मैत्रा. २।६	स इदम् सर्वमभिप्रागाद्यदिदं किञ्च	१ ऐत. २।२।३
स आत्मा परमेश्वरः	महो. ४।११८	स इदम् सर्वं भवति	बृह. १।४।१०
स आत्मा प्रजापतेः सभां वेश्म प्रपद्ये यशोऽहं भवामि	छांदो. ८।१।१	स इदं सर्वं मध्यतो दधे यदिदं किञ्च	१ ऐत. २।१।२
स आत्मा स विज्ञेय ईश्वरप्रास- स्तुरीयः	नृसिंहो. १।६	स इदं सर्वं स मे ददातु स इदित्था बोभवीदाशयध्वै	चित्र्यु. ७।४
स आत्मासविज्ञेयः [माण्डू. ७+नृ. पू. ४।२ रामो. २।४	गणेशो. ५।७	स इदेवो ऋतमन्व (?त्य) यन्तं प्रभीमकर्मात्पसोऽपविद्धात्	वा. मं. १८
स आत्मा विज्ञेयः	गणेशो. ५।७	स इन्द्रः स इन्दुः स सूर्यः स वायुः सोऽग्निः स ब्रह्मा अयम् (गणेशः)	वा. मं. ४
स आदित्यस्तदेतदोजोऽन्नाद्यमि- त्युपासीत	छांदो. ३।१३।१	स इममेवात्मानं द्वेधाऽपातयत्...	गणेशो. २।१
स आदित्यः स वैश्वदेवः सामाभिगायति	छां. २।२४।११	स इमाँल्लोकानस्तृजत (परमात्मा)	बृह. १।४।३
स आदित्यः कस्मिन्प्रतिष्ठित इति चक्षुषीति	बृह. ३।१।२०	स इरामयो यद्धीरामयस्तस्मा- द्धिरण्मयः	२ ऐत. १।२
स आदित्येन चक्षुषा भाति च तपति च	छांदो. ३।१।८।५	स इह कीटो वा पतङ्गो वा शकुनि- र्वा शार्दूलो वा सिंहो वा मत्स्यो वा परः श्वा पुरुषो वाऽन्यो वैतेषु स्थानेषु प्रत्याजायते...	१ ऐत. १।३।१
स आदित्यो विष्णुश्चेश्वरश्च	ब्रह्मो. ३	स ईक्षत कतरेण प्रपद्या इति	कौ. त. १।२
स आदिनारायणोऽहमेव	त्रि. म. ना. ८।६	स ईक्षत कथं निवदं मृते स्यादिति	२ ऐत. ३।११
स आद्यः सोऽक्षरः सोऽनन्तः सोऽव्ययो महान्पुरुषः	गणेशो. २।४	स ईक्षत यदि वाचाऽभिव्याहृतं यदि प्राणेनाभिप्राणितं...यदि	२ ऐत. ३।११
स आपः प्रदुधे उमे इमे अन्त- रिक्षमथो सुवः	महाना. १।९	स ईक्षत यदि वाचाऽभिव्याहृतं यदि प्राणेनाभिप्राणितं...यदि	२ ऐत. ३।११
स आप्तोर्यामेष सर्वैः क्रतुभिर्यजते	ग. शो. ५।३	स ईक्षत लोकास्तु सृजा इति	२ ऐत. १।१
स आयुर्यशः कीर्तिज्ञानैश्वर्यवान्भवति	नृ. पू. १।३		
स आहो ब्राह्ममिति तत्सत्यं भवति	बृह. ४।१।४		

स ईक्षतेमे नु लोका लोक-	
पालानु सृजा इति	२ ऐत. १।३
स ईक्षतेमे नु लोकाश्च लोक-	
पालाश्चान्नमेभ्यः सृजा इति	२ ऐत. १।३
स ईक्षांचके यस्मिन्नहमुत्क्रान्त	
उत्क्रान्तो भविष्यामि	प्रश्नो. ६।३
स ईयतेऽमृतो यत्र कामः	
हिरण्मयः पुरुष एकहः सः	बृह. ४।३।१२
स ईश्वरो भवति	गणेशो. ५।८
स ई पाहि य ऋजीषी (तरुत्रः)	
तरुद्रः स त्रियं लक्ष्मीमौपला-	
मन्विकां गाम् । षष्ठीं च या-	
मिन्द्रसेनेत्युदाहुस्तां विद्यां	
ब्रह्मयोनिस्वरूपाम् [नृ.पू.३।४+	ग. पू. २।३
स उक्थेन यजते	नृ. पू. ९।१४
स उच्छ्रयत्याध्मायत्यात्मातो	
मृतः शेते	बृह. ३।२।११
स उत्क्रामन् त्रियमाणः पाप्मनो	
विजहाति	बृह. ४।३।८
स उत्तमः पुरुषः	छांदो. ८।१२।३
स उद्गाता, स मुक्तिः,	
साऽतिमुक्तिः	बृह. ३।१।५
स उद्गीथः प्रति स्त्री सह शेते	छांदो. २।१३।१
स उद्गीथोऽङ्गारा भवन्ति	छांदो. २।१२।१
स उद्गीथो विद्योतते, स्तनयति स	
प्रतिहारः [छांदो. २।३।१+	२।१५।१
स उपपातकमहापातकेभ्यः पूतो	
भवति	ना.उ.ता. ३।१
स उ प्राणस्य प्राणः	केनो. १।२
स उल्बावृतो गर्भो दश वा नव	
वा मासानन्तः शयित्वा यावद्वा-	
ऽथ जायते	छांदो. ९।९।१
स उ ह तूष्णीमेव शिश्ये, तत उ	
हैनं यष्टया विचिक्षेप	कौ. त. ४।१८
स ऊर्जमुपजीवतीति प्रशः सा	बृह. १।५।२
स ऊर्जमुपजीवतीति श्लोकाः	बृह. १।५।१
स ऋग्भिर्ऋग्वेदो ब्रह्मा वसवो	
गायत्री गार्हपत्यः सा प्रथमः	
पादो भवति	नृसिंहो. ३।२

स ऋग्भिर्ऋग्वेदो ब्रह्मा वसवो	
गायत्री गार्हपत्यः सा साम्नः	
प्रथमो पादो भवति	नृ. पू. २।१
स ऋचोऽधीते स यजूंष्यधीते स	
सामान्यधीते सोऽथर्वणमधीते	नृ. पू. ९।१५
स एक आजानजानां देवाना-	
मानन्दः	तैत्ति. २।८
स एक आजानदेवानामानन्दः	बृह. ४।३।३३
स एक इन्द्रस्यानन्दः	तैत्ति. २।८
स एक एव वरोहवैद्वितनुर्नारायणो-	
ऽखिलब्रह्माण्डाधिपतिरेकः	राधिको. ३
स एकधा भवति, त्रिधा भवति	छांदो. ७।२६।२
स एकः कर्मदेवानामानन्दः	
ये कर्मणा देवत्वमभिसम्पद्यन्ते	बृह. ४।३।३३
स एकः पञ्चविंशतिः पुरुषः	महो. १।२
स एकः कर्मदेवानां देवाना-	
मानन्दः	तैत्ति. २।८
स एकः पितॄणां चिरलोकलोका-	
नामानन्दः	तैत्ति. २।८
स एकः पितॄणां जितलोकाना-	
मानन्दः	बृह. ४।३।३३
स एकः प्रजापतिलोक आनन्दः	बृह. ४।३।३३
स एकः प्रजापतेरानन्दः	तैत्ति. २।८
स एकः श्रेष्ठश्च सर्वशास्ता स एव	
वरिष्ठश्च	शरभो. ५
स एकः स य एवंवित्	तैत्ति. २।८
स एकाकी नर एव	चतुर्वे. १
स एकाकी न रमते	महो. १।१
स एकैकः साधारः साधिष्ठानो	
नाधिष्ठानः कं कं कस्मै पदे पदे	
पातः पादाय पादिते स्थाहा	पारमा. ५।१०
स एको गन्धर्वलोक आनन्दः	बृह. ४।३।३३
स एको देवगन्धर्वाणामानन्दः	तैत्ति. २।८
स एको देवः शिवरूपी दृश्यत्वेन	
विकासते	त्रि. ता. १।५
स एको देवानामानन्दः	तैत्ति. २।८
स एको बृहस्पतेरानन्दः	तैत्ति. २।८
स एको ब्रह्मण आनन्दः	तैत्ति. २।८
स एको ब्रह्मलोक आनन्दः	बृह. ४।३।३३

स एको मनुष्यगन्धर्वाणामानन्दः	तैत्ति. २।८	बृहदभ्रेर्ऋचो वायोर्यजूं वि	
स एको मानुष आनन्दः	तैत्ति. २।८	सामान्यादित्यात्	छांदो. ४।१७।२
स एको रुद्रो ध्येयः सर्वेषां		स एतास्तेजोमात्राः समभ्याददानः	बृह. ४।४।१
सर्वसिद्धये	शरभो. ८	स एतां त्रयीं विद्यामभ्यतपत्तस्या-	
स एतदेव रूपमभिसंविशत्ये-		स्तप्यमानाया रसान्प्राबृहद्भूरि-	
तस्माद्रूपादुदेति	छांदो. ३।७।३	त्यृग्भ्यो भुवरिति यजुर्भ्यः	
[+८।३+९।३+१०।३		स्वरिति सामभ्यः	छांदो. ४।१७।३
स एतमानुष्टुभं मंत्रराजमपश्यत्	ग. पू. १।६	स एतेन प्रज्ञाने-(प्रज्ञे-)नात्मना-	
स एतमानुष्टुभं षट्पदं मंत्रराजं		स्मालोकादुत्क्रम्यामुष्मिन्	
कथयाञ्चक्रे	ग. पू. १।११	स्वर्गलोके सर्वान्कामानाप्त्वा-	
स एतमेव पुरुषं ब्रह्म ततममपश्य-		ऽमृतः समभवत् [२ऐत. ५।४+	आ. प्र. १
दिदमदर्शमिति	२ ऐत. ३।१३	स एतेन रूपेण सर्वा दिशो	
स एतमेव सीमानं विदायैतया		विष्टोऽस्मि	१ ऐत. २।३।४
द्वारा प्रापयत्	२ ऐत. ३।१२	स एतेभ्यो भगवान्नीललोहितः	
स एतमेवंविद्वा५श्चतुष्कलं पादं		प्रोवाच	सदानं. १
ब्रह्मणो ज्योतिष्मानित्युपास्ते	छांदो. ४।७।४, ४	स एनमविदितो न भुनक्ति	बृह. १।४।१५
स एतस्माज्जीवधनात्परात्परं		स एनं यजमानमहरहर्ब्रह्म गमयति	प्रश्नो. ४।४
पुरिशयं पुरुषमीक्षते	प्रश्नो. ५।५	स एनान् ब्रह्म गमयत्येष देवपथो	
स एतं देवयानं पन्थानमाप-(सा-)		ब्रह्मपथ एतेन प्रतिपद्यमाना इदं	
द्यामिलोकमागच्छति, स वायु-		मानवमावर्तं नावर्तन्ते	छांदो. ४।१५।६
लोकं स वरुणलोकं, स आदि-		स एव कर्माणि करोति देवो ह्येको	
त्यलोकं, स इन्द्रलोकं, स प्रजा-		गणेशो बहुधा निविष्टः	देरम्बो. १०
पतिलोकं, स ब्रह्मलोकम्	कौ. त. १।३	स एव काद्रवेयो...महावायो-	
स एतं प्राञ्चं प्रावाणमात्मन एव		रहङ्कारं निराचकार	सङ्कर्षणो. १
समुदपारयत् तेनैनामभ्यसृजत्	बृह. ६।४।२४	स एव कालातीतः स एवाखिल-	
स एतं भुसुण्डः कालाग्निरुद्रमगमत्	बृ. जा. १।३	कर्मातीतः	त्रि.म.ना. १।५
स एतं मंत्रराजं नारसिंहमानुष्टुभ-		स एव काले भुवनस्य गोप्ता	
मपश्यत्तेन वै सर्वमिदमसृजत		विश्वाधिपः सर्वभूतेषु गूढः	श्वेताश्व. ४।१५
यदिदं किञ्च	नृ. पू. १।१	स एव गुणातीतः स एव	
स एतं मंत्रराजं नारसिंहमानुष्टुभं		कालातीतः	त्रि.म.ना. १।५
प्रतिगृहीयात् स मृत्युं तरति, स		स एव चिरन्तनः पुरुषः प्रणवाद्य-	
पाप्मानं तरति, स संसारं तरति	नृ. पू. २।१	खिलमन्त्रवाचकवाच्य आद्यन्त-	
स एतान्पाशान् प्रमुञ्चन् प्रवेदः	सहवै. ९	शून्य आदिदेशकालवस्तुतुरीय-	
स एताश्चोपनिषद्बैवस्वतेन्तरे		संज्ञानित्यपरिपूर्णः	त्रि.म.ना. १।५
स गुणं ब्रह्म विधिनाऽऽनन्दैक-		स एव जगद्गुरुः स एवाहं विद्धि	प. हं. प. ११
रूपं पुरुषोत्तमरूपेण मथुरायां		स एव जपकोट्या नादमनुभवति	हंसो. ६
वसुदेवसद्यन्याविर्भाव्यति	गोपीचं. २७	स एव जाग्रत्परितृप्तिमेति	कैव. १२
स एतास्तिस्रो देवता अभ्यतपत्,			
तासां तप्यमानानां रसान्प्रा-			

स एव जातः स जनिष्यमाणः
 प्रत्यङ्गनास्तिष्ठति सर्वतोमुखः
 [श्वेता. २।१६+अ. शिरः. ३।६+ बहुको. २१
 स एव जीवः स्वपिति प्रबुद्धः कैव. १४
 स एव ज्योतिषां ज्योतिः स एव
 परमेश्वरः । स एव हि परब्रह्म
 तद्ब्रह्माहं न संशयः स्कन्दो. ५
 स एव तुरीयं ब्रह्म त्रि.म.ना. १।५
 स एव तुरीयातीतः स एव विष्णुः त्रि.म.ना. १।५
 स एव द्विविधः प्रोक्तः सहितः
 (कुम्भकः) केवलस्तथा योगकुं. १।२०
 स एव द्विविधो बिन्दुः पाण्डरो
 लोहितस्तथा ध्या. बिं. ८६
 स एव नित्यकूटस्थः स एव वेद-
 पुरुष इति विदुषो मन्यन्ते प. हं. २
 स एव नित्यतृप्तः प. हं. प. ११
 स एव नित्यपरिपूर्णः पादविभूति-
 वैकुण्ठनारायणः त्रि.म.ना. २।६
 स एव नित्यपूतः स एव वैराग्य-
 मूर्तिः स एव ज्ञानाकारः स
 एव वेदपुरुष इति ज्ञानिनोमन्यन्ते तुरीया. २
 स एव नित्यं सकलाः समूर्तयः
 सुरतास्त्वनन्तास्ते जयन्तो
 वियति क्षयाणां तत्तत्सवित्रे
 हरते पराय स्वाहा पारमा. ९।१०
 स एव परमेश्वरः [त्रि.म.ना. १।५+ स्कन्दो. ५
 स एव परं ज्योतिः, स एव
 मायातीतः त्रि.म.ना. १।५
 स एव बहुधा जायमानः सर्वान्परिपाति सङ्कर्षणो. १
 स एव भगवान् शेषयुगे तुरीयेऽपि
 ब्राह्मण्यां जायमानो रामानुजो
 भूत्वा सर्वा उपनिषद् उद्दिधीर्षति सङ्कर्षणो. ३
 स एव भगवान् ब्रह्मा सर्वलोक-
 पितामहः महो. ५।१५८
 स एव भगवान्युगसन्धिकाले शर-
 दभ्रसन्निकाशो रौहिणेयो वासु-
 देवः सर्वाणि गदाद्यायुधशास्त्रा-
 जन्यमण्डलाभिराचिकीर्षति
 भूभारमखिलं निचखान सङ्कर्षणो. २

स एव भगवान्युगसन्धिकाले स्वेन
 रूपेण युगे युगे तेनैव जायमानः
 ...चातुर्वर्ण्यधर्मान्प्रवर्तयति सङ्कर्षणो. २
 स एव भगवान् विष्णुर्नारायण
 उदाहृतः । दासभूतमिदं तस्य
 ब्रह्मादिसकलं जगत् भवसं. २।४१
 स एव मन्त्रराजो भवति ना.पू.ता. २।१
 स एव मायातीतः स एव गुणातीतः त्रि.म.ना. १।५
 स एव मायापरिमोहितात्मा
 शरीरमास्थाय करोति सर्वम् कैव. १।१२
 स एवमास्थाय शरीरमेकम् । माया-
 मयं मोहयतीव सर्वम् हेरम्बो. ९
 स एव यस्य प्रसीदति तस्य कर-
 तलावकलितं धाम राधिको. ५
 स एव योगी स गुरुः स सेन्यः अमन. २।४३
 स एव लययोगः स्यात् १ यो. त. २४
 स एव वा एषशुद्धः पूतः शून्यः (आत्मा) मैत्रा. २।४
 स एव विदितादन्यस्तथैवाविदि-
 तादपि । अन्येषामिन्द्रियाणां
 तु कल्पितानामपीश्वरः पा. ब्र. १८
 स एव विष्णुः स एव समस्तब्रह्म-
 वाचकवाच्यः त्रि.म.ना. १।५
 स एव विष्णुः स प्राणः, स कालो-
 ऽग्निः, स चन्द्रमाः [कैव. ८+ कालिको. ७
 स एव वेदपुरुष इति विदुषो
 मन्यन्ते प. हं. २
 स एव वेदपुरुषो महापुरुषो यस्त-
 चित्तं मय्येवावतिष्ठते प. हं. प. ११
 स एव शिवयोगीति कथ्यते भावनो. १०
 स एव सत्योपाधिरहितः स एव
 परमेश्वरः त्रि.म.ना. १।५
 स एव सर्वभूतात्मा नर इत्यभि-
 धीयते । यः परः प्रकृतेः
 प्रोक्तः पुरुषः पञ्चविंशकः भवसं. २।३२
 स एव सर्वं यद्भूतं यच्च भव्यं
 सनातनम् । ज्ञात्वा तं मृत्यु-
 मत्येति नान्यः पन्था विमुक्तये कैव. १।९
 स एव सर्वो भुवनस्य साक्षी हेरम्बो. ७

स एव संसारतारणाय गुरुमा- श्रित्य कामादि त्यक्त्वा... नहि मदन्यदिति जातविवेकः ...परिपक्वो भवति	मं. ब्रा. २।७	स एवेदः सर्वम् स एवेदमावरीवर्ति भूतम् स एवैष बालाकिर्य एवैष चन्द्रमसि पुरुषस्तमेवाहं ब्रह्मोपास इति	छांदो. ७।२५।१ अ.शिरः. ३।१४ कौ. त. ४।३
स एव साक्षाद्विज्ञानी स शिवः स हरिर्विधिः	महो. ४।७६	स एष इन्द्रः सर्व यद्रायत्री उद्रीथो वसवः प्रातः सवनमिति	शौनको. २।४
स एव स्वीकृतवैराग्यात् कर्मफल- जन्मालं संसारबन्धनमलमिति विमुक्त्यभिमुखो निवृत्तिमार्ग- प्रवृत्तो भवति	मं. ब्रा. २।७	स एष इव एव लोकादयं स लोकः सम्प्रतिष्ठितः	संहितो. ४।१ बृह. १।४।७
स एव हि परब्रह्म तद्ब्रह्माहं न संशयः	स्कन्दो. ५	स एष इह प्रविष्ट आनखाग्रेभ्यः स एष कोशो वसुधानस्तस्मिन् विश्वमिदं श्रितम्	छांदो. ३।१५।१
स एव हि महादेवः स एव हि महाहरिः	स्कन्दो. ४	स एष गिरिश्रृङ्गः श्रोत्रं मनो वाक् प्राणस्तं ब्रह्मगिरिरित्याचक्षते	१ ऐत. १।८।२ छां.उ. १।७।६
स एवं जीवस्त्रिविधो भवति	सामर. ९८	स एष जगदाविर्भावतिरोभावहेतुः स एष जीवेनात्मनाऽनुप्रभूतः	सङ्कर्षणो. ३
स एवंविस्सर्वेषां भूतानामात्मा भवति	बृह. १।५।२०	पेपीयमानो मोदमानस्तिष्ठति स एष देवः कृतभावभूतः स्वयं विशुद्धो विरजः प्रकाशते	छांदो. ६।११।१ रुद्र. ह. ४०
स एवंविद्वानस्माच्छरीरमेदा- दूर्ध्वं उत्क्रम्यामुष्मिन्स्वर्गे लोके सर्वान्कामानात्वामृतः समभवत्	२ ऐत. ४।६	स एष देवोऽम्बरगश्च चक्रे, अन्ये- ऽभ्यधिष्ठेत् तमो निरुन्ध्यः । हिरण्मयं यस्य विभाति सर्वं, व्योमान्तरे रश्मिभिर्वांशुनाभिः	एका. उ. ८ त्रि. ता. १।५
स एवाग्निः सलिले सन्निविष्टः, तमेव विदित्वाऽतिमृत्युमेति नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय	श्वेताश्व. ६।१५	स एष निरञ्जनोऽकामत्वेनोऽज्जम्भते स एष नेति नेतीति व्याख्यातं निहुते यतः । सर्वमप्राद्यभावेन हेतुनाऽजं प्रकाशते	अद्वैत. २६
स एवात्मा भवति (गणेशः) स एवाद्य स उ श्व इति स एवाद्य स उ श्व एतद्वै तत् स एवाधस्तात् स उपरिष्ठात्	गणेशो. ५।७ बृह. १।५।२३ कठो. ४।१३ छांदो. ७।२५।१	स एष नेति नेत्यात्माऽगृह्यो न हि गृह्यतेऽशीर्यो न हि शीर्यते- ऽसङ्को नहि सज्जते [बृह. ३।९।२६+४।२।४+४।४।२२ +४।९।१५ स एष परमानन्दोऽप्यानन्दो ब्रह्म तत्परम्	२ देव्यु. ३६ छांदो. १।९।२
स एवान्तःकरणसम्भिन्नबोधो- ऽस्मत्प्रत्ययावलम्बनस्त्वंपद- वाच्यो भवति	पैङ्गलो. ३।१	स एष पाङ्को यज्ञः पाङ्कः पशुः पाङ्कः पुरुषः पाङ्कमिदं सर्वं यदिदं किञ्च तदिदं सर्व- माप्नोति	बृह. १।४।१७ १ ऐत. ३।३।२
स एवायं पुरुषः स्वयमेव समा- राधनतत्परोऽभूत्	सामर. ३	स एष पुरुषः पञ्चविधः	
स एवायं पुरुषः स्वरमणार्थं स्वस्वरूपं प्रकटितवान्	सामर. ३		
स एवायं मया तेऽद्य स एवाव्यक्तोऽनन्तो नित्यो गोपालः	भ. गी. ४।३ गोपालो. २।४		
स एवाहमस्मि [छांदो. ४।११।१+ स एवाहं विद्धि	१२।१+१३।१ प. हं. प. ११		

स एष पुरुषः समुद्रः सर्वं लोकमस्ति	१ ऐत. ३।३।१	स एष सर्वेषां मोक्षदश्चासीत्	सुद्रलो. २।३
स एष प्रहितां संयोगोऽध्यात्मम्	१ ऐत. १।५।१	स एष संवत्सरसमानश्चक्षुर्मयः	
स एष प्राणस्त्रेधा विहितः	बृह. १।२।३	ओत्रगयश्छन्दोमयो मनोमयो	
स एष मस्म ज्योती रुद्राक्ष इति	रु. जा. ४४	वाङ्मय आत्मा	३ ऐत. २।३।५
स एष मुमुक्षुभिर्ध्येयः	सङ्कर्षणो. ३	स एष संवत्सरः प्रजापतिः	
स एष मृत्युश्चैवामृतं च	१ ऐत. १।८।४	षोडशकलः	बृह. १।५।१४
स एष मोक्षप्रदः, एतत्स्मृत्या		स एष होङ्कारश्चतुरक्षरश्चतुष्पाद-	
सर्वेभ्यः पाप्मभ्यो मुच्यते	सङ्कर्षणो. ३	श्चतुर्दशराश्चतुर्मात्रः स्थूलमेत-	
स एष यज्ञः पञ्चविधोऽग्निर्द्वेष्ट्रं		द्रस्वदीर्घप्लुत इति	अ. शिखो. १
दर्शपूर्णमासौ चातुर्मास्यानि		स एषोऽकलोऽमृतो भवति	प्रश्नो. ६।५
पशुः सोमः	१ ऐत. ३।३.४	स एषोऽक्षरसम्मानश्चक्षुर्मयः...	
स एष यज्ञानां सम्पन्नतमो यत्सोमः	१ ऐत. ३।३।४	वाङ्मय आत्मा	३ ऐत. २।२।३
स एष ये चामुष्मात्पराश्चो		स एषोऽक्षरोऽनन्तः	रामो. ३।२
लोकास्तां आप्नोति	छांदो. १।७।७	स एषोऽग्निर्दिविश्रितः सौरः काळा-	
स एष ये चामुष्मात्पराश्चो		ख्योऽदृश्यः सर्वभूतान्नमस्ति	मैत्रा. ६।२
लोकास्तेषां चेष्टे	छांदो. १।७।८	स एषोऽग्नेरिव प्रज्वलतो रथस्ये-	
स एष ये चैतस्मादर्वाश्चो लोका-		वोपशब्दितस्तं यदा न शृणुया-	
स्तेषां चेष्टे	छांदो. १।७।६	त्तदप्येवमेव विद्यात्	३ ऐत. २।४।६
स एष रसानां रसतमः परमः		स एषोऽनन्तः परोवरीयो हास्य	
पराध्योऽष्टमो य उद्रीयः	छांदो. १।१।३	भवति	छांदो. १।१।३
स एष वाचश्चित्तस्योत्तरोत्तरि-		स एषोऽन्तरे हृत्पुष्कर एवाश्रितो-	
क्रमो यद्यज्ञः	१ ऐत. ३।३।४	ऽन्नमस्ति	मैत्रा. ६।१
स एष वायुः पञ्चविधः-प्राणो-		स एषोऽन्तश्चरते बहुधा जायमानः	मुण्ड. २।२।६
ऽपानो व्यान उदानः समानः	१ ऐत. ३।३।३	स एषोऽप्सु प्रतिष्ठितो यत्र क	
स एष विमुक्तो विदुष्कृतो ब्रह्म		चैति तदेव प्रतितिष्ठति	बृह. १।२।३
विद्वान्ब्रह्मैवाभिप्रैति	कौ. त. १।४	स एषोऽश्वरथः प्रष्टिवाहनो मनो	
स एष वैश्वानरो विश्वरूपः प्राणो-		वाक्प्राणसंहतः	३ ऐत. १।१।३
ऽग्निरुदयते	प्रश्नो. १।७	स एषोऽसपत्नो न सपत्नो नास्य	
स एष सङ्कल्पः, सङ्कल्पमुपास्वेति	छांदो. ७।४।२	सपत्नो भवति	बृह. १।५।१२
स एष सर्वभूतान्तरात्माऽपहत-		स एषोऽसुः, स एष प्राणः, स एष	
पाप्मा दिव्यो देव एको		भूतिश्चाभूतिश्च	१ ऐत. १।८।३
नारायणः [सुवालो. ७।२+	अध्यात्मो. १	स एषोऽहः सम्मानश्चक्षुर्मयः...	
स एष सर्वस्येशानः सर्वस्याधि-		वाङ्मय आत्मा	३ ऐत. २।१।३
पतिः सर्वमिदं प्रशास्ति		स ऐक्षत यदि वा इममभिमरस्ये	
यदिदं किञ्च	बृह. ५।६।१	कनीयोऽन्नं करिष्ये	बृह. १।२।५
स एष सर्वस्यै त्रयीविद्याया आत्मा	कौ. त. २।६	स ऐक्षत यदिह वाव इम-	
स एष सर्वात्मकः, स एष...ध्येयः	सङ्कर्षणो. ३	मभिमरस्ये... (मा. पा.)	बृ. उ. १।२।५
स एष सर्वेभ्यः पाप्मभ्य उदितः,		स ओतः प्रोतश्च विभुः प्रजासु	महाना. २।३
उदेति	छांदो. १।६।७		

स ओमिति वा होद्वामीयते स
यावत्क्षिप्येन्मनस्तावदादित्यं
गच्छति छांदो. ८।६।५
स ओमित्येतदक्षरमपश्यत् २ प्रणवो. २
सकलतीर्थानि जायन्ते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
सकलब्रह्माण्डमण्डलं स्वप्रकाशं
ध्यायेत् भावनो. १
सकलभुवनमाता सन्ततं श्रीःश्रियैः सौभाग्य. २
सकलविलीनतमोमयाभिमानः अ. पू. २।१६
सकलवेदशास्त्रसिद्धान्तरहस्य-
जन्माभ्यस्तात्यन्तोत्कृष्टसुकृत-
परिपाकवशात्सद्भिः सद्गोजायते त्रि.म.ना. ५।४
सकलस्य वा एतद्रूपं यत्संवत्सरः मैत्रा. ६।१५
सकलं निष्कलं चैव पूर्णत्वाच्च
तदेव हि यो. शि. १।१९
सकलं निष्कलं सकलनिष्कलं चेति
(अथ) सकलः साधारोऽमृत-
मयश्चतुरात्मा नृसिंहो. ३।३
सकलात्मकाय भीमकर पिङ्गलाक्ष
...स्थलजलाग्निमर्मभेदिन्सर्व-
शत्रून् छिन्धि छिन्धि लाङ्गूलो. ३
सकले निष्कले भावे सर्वत्रात्मा
व्यवस्थितः ध्या. वि. ८
सकले सकलो भावो निष्कले
निष्कलस्तथा ब्र. वि. ३९
सकलोपनिषन्मयः ना. प. ८।५
सकषायं विजानीयात् समप्राप्तं न
चालयेत् अद्वैत. ४४
सकामभिर्जायते तत्र तत्र । पर्याप्त-
कामस्य कृतात्मनस्तु इहैव सर्वे
प्रविलीयन्ति कामाः मुंड. ३।२।२
सकाम्या निष्काम्या देवानां सर्वेषां
भूतानां भवति गोपालो. १।१५
सकाम्या मेरोः शृङ्गे यथा सप्त
पुर्यो भवन्ति, तथा निष्काम्याः
सकाम्या भूगोपालचक्रे सप्त
पुर्यो भवन्ति गोपालो. १।१५

स कारणं करणाधिपाधिपो न
चास्य कश्चिज्जनिता न
चाधिपः [श्वेता. ६।९+ भवसं. २।४३
सकारं च हकारं च जीवो
जपति सर्वदा ब्र. वि. १६
सकारः खेचरी प्रोक्तः यो. चू. ८२
सकारः सत्यममृतं प्राप्तिः सोमश्च
कीर्त्यते सीतो. २
सकारो ध्यायते जन्तुर्हकारो हि
भवेद्भुवम् यो. चू. ८३
स कालेनेह महता भ. गी. ४।२
स कालोऽग्निः स चन्द्रमाः कालिको. ७
स किं म एतदुपतपसि योऽहमनेन
न प्रेष्यामीति छांदो. ३।१६।७
सकृत्सुको विकृत्सुको निर्कर्त्तव्यो यश्च
निस्त्वनः सहवै. ५
सकृज्जैव शुचिः स पूतः कर्मण्यो
भवति अ.शिरः. ३।१६
सकृज्ज्ञानेन मुक्तिः स्यात् सम्य-
ग्ज्ञाने स्वयं गुरुः ते. वि. २।४३
स कृत्वा राजसं त्यागं भ. गी. १८।८
सकृदुच्चारितमात्रः स एष ऊर्ध्व-
मन्नमतीत्योङ्कारः अ.शिखो. १
सकृदुच्चारितं येन शिव इत्यक्षर-
द्वयम् । बद्धः परिकरस्तेन शिवो. १।१८
सकृद्दिवा हैवास्यै भवति य
एतामेव ब्रह्मोपनिषदं वेद छांदो. ३।११।३
सकृद्दिवा हैवास्यै भवति य
एवं विद्वानेतेन.. संघत्ते १ सं.सो. १।३
सकृद्दिवा हैवास्य भवति । य एवं
विद्वानेतेनात्मानं सन्धत्ते कठश्रु. ११
सकृद्विभात-सदानन्दानुभवैक-
गोचरो ब्रह्मवित्तदैव भवति मं. ब्रा. २।६
सकृद्विभातो ह्येवैष धर्मो धातु-
स्वभावतः अ. शां. ८१
सकृद्विभातो ह्येवैष ब्रह्मलोकः छांदो. ८।४।२
सक्तं तु दीर्घतपसा मुक्तमप्यति-
बद्धवत् अ. पू. १।५६

सक्ताः कर्मण्यविद्वांसः	भ.गी. ३।२९	सगुणो विराट्प्रणवः	तुरीयो. १
सक्तुमिव तितउनापुनन्तोयत्रधीरा		स गुरुः सर्वेषां मन्त्राणामुपदेष्टा	नृ. पू. ९।८
मनसा वाचमकृत । अत्रा		भवति	गोपालो. २।३
सखायः सख्यानि जानते		स गोपाञ्जीवानात्मत्वेन सृष्टि-	
भद्रैर्वांलक्ष्मीर्निहिताधिवाचि		पैर्यन्तमालाति	
[ना. पू. ता. ४।६+	ऋ.मं.१०।७१।२	स प्रामाद्वामं पृच्छन् पण्डितो	छांदो. ६।१४।२
स कर्तुन् कल्पयति	चित्सु. ७।३	मेधावी गान्धारा नेत्रोपसम्पद्येत	भ. गी. १।१९
स खलु त एतं प्रजापतिर्या इद-		स घोषो धार्तराष्ट्राणां	भ. गी. ३।२४
मेकमन्नमक्षितायुः पुरुषो वाच-	संहितो. ५।१	सङ्करस्य च कर्ता स्यां	भ. गी. १।४२
मीश्वरोऽभिजायते	२ प्रणवो. १	सङ्करो नरकायैव	
स खलु ब्रह्मा सृष्टश्चिन्तामापेदे	आरुणि. ४९	सङ्कर्षणाच्च प्रद्युम्नो मनोभूतः स	ना. महो. ३०
स खल्वेवं यो विद्वान् सोपनयना-		उच्यते	
दूर्ध्वमेतानि प्राग्वा त्यजेत्	छांदो. ८।१५।१	सङ्कल्पत्वं हि बन्धस्य कारणं	अ. पू. ५।१०२
स खल्वेवं वर्तयन्वावदायुषं ब्रह्म-	१ सं. सो. २।९	तत्परित्यज	
लोकमभिसम्पद्यते, न च		सङ्कल्पनं स्पर्शनदृष्टिमोहैर्मासा-	
पुनरावर्तते		म्बुवृष्ट्या(चा)त्मविवृद्धि-	
सखा मा गोपायेति दण्डं परिग्रहेत्		जन्म । कर्मानुगाम्यनुक्रमेण	
सखा मा गोपायौजः सखायो-		देही स्थानेषु रूपाण्यभि-	
ऽसीन्द्रस्य वज्रोऽसि वार्त्रधनः		सम्प्रपद्यते [श्वेता. ५।११+	भवसं. २।२४
शर्म मे भव यत्पापं तन्निवारय		सङ्कल्पनं मनो विद्धि सङ्कल्पस्तत्र	
[आरुणि.३+ना. प. ४।४९+	प. हं. प. ६	त्रिद्यते । यत्र सङ्कल्पनं तत्र	
सखेति मत्वा प्रसभं यदुक्तं	भ.गी. १।१४।१	मनोऽस्तीत्यवगम्यताम्	महो. ४।५२
स गणेश अत्यक्तः	गणेशो. २।३	सङ्कल्पनं हि सङ्कल्पः स्वयमेव	
स गणेश आत्मा विज्ञेयः	गणेशो. १।४	प्रजायते । वर्धते स्वयमेवाशु	
स गणेशो महान्भवति	गणेशो. २।२	दुःखाय न सुखाय यत्	महो. ५।१८१
सगद्गदं भीतभीतः प्रणम्य	भ.गी. १।१३।५	सङ्कल्पनिश्चयस्मरणाभिमानानु-	
सगुणनिर्गुणत्वमेत्य एकोऽपि		सन्धानास्तद्विषयाः	पैङ्गलो. २।४
ब्रह्मप्रणवः	तुरीयो. २	सङ्कल्पपादपं तृष्णालतं छित्त्वा	
सगुणनिर्गुणस्वरूपं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३	मनोवनम् । विततां भुवमासाद्य	
सगुणनिर्गुणरूपो भवति	त्रि.म.ना. २।६	विहरामि यथासुखम्	१ सं.सो.२।५४
सगुणं ध्यानमेतत्स्यादणिमादि-		सङ्कल्पप्रभवान् कामान्	भ. गी. ६।२४
गुणप्रदम् । निर्गुणध्यान-		सङ्कल्पमनसी भिन्ने न कदाचन	
युक्तस्य समाधिश्च ततो भवेत्	१ यो.त. १०५	केनचित् । सङ्कल्पजाते गलिते	
सगुणं मूर्तिध्यानं, निर्गुणमात्म-		स्वरूपमवशिष्यते	महो. ४।५३
याथात्म्यम्	शांडि. १।८।३	सङ्कल्पमात्रकलनेन जगत्समग्रं	
सगुणान् समतीत्यैतान्	भ.गी. १।४।२६	सङ्कल्पमात्रकलने हि जग-	
सगुणो विराट्प्रणवः, संहारो		द्विलासः । सङ्कल्पमात्रमिद-	
निर्गुणप्रणवः, उभयात्मको-		मुत्सृज निर्विकल्पमाश्रित्य	
त्पत्तिप्रणवः	ना. प. ८।३	मामकपदं हृदि भावयस्व	बराहो. २।४९

सङ्कल्पमात्रसम्भवो बन्धः निरा. उ. २१
 सङ्कल्पमूलध्यानादिचिन्ताशत-
 समाकुलाः । क्लेशेनापि न
 विन्दन्ति प्राप्तव्यं स्थानमीप्सितम् अमन. २।३८
 सङ्कल्पमेव यत्किञ्चित्तत्तन्नास्तीति
 निश्चितु ते. वि. ५।१०५
 सङ्कल्परहितोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।७
 सङ्कल्पसङ्ख्यवशाद्गलिते तु चित्ते
 संसारमोहमिदिका गलित्वा भवन्ति महो. ५।५३
 सङ्कल्पात्मकानि सङ्कल्पे प्रतिष्ठितानि छांदो. ७।४।२
 सङ्कल्पादिकं मनो बन्धहेतुः,
 तद्वियुक्तं मनो मोक्षाय भवति मं. ब्रा. २।८
 सङ्कल्पादेवास्य गन्धमाल्ये समु-
 तिष्ठतस्तेन गन्धमाल्यलोकेन
 सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।६
 सङ्कल्पादेवास्य गीतवादिने समु-
 तिष्ठतस्तेन गीतवादितलोकेन
 सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।८
 सङ्कल्पादेवास्य पितरः समुत्तिष्ठन्ति,
 तेन पितृलोकेन सम्पन्नो
 महीयते छांदो. ८।२।११
 सङ्कल्पादेवास्य भ्रातरः समु-
 तिष्ठन्ति, तेन भ्रातृलोकेन
 सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।३
 सङ्कल्पादेवास्य मातरः समुत्तिष्ठन्ति,
 तेन मातृलोकेन सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।२
 सङ्कल्पादेवास्य सखायः समु-
 तिष्ठन्ति तेन सखिलोकेन
 सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।५
 सङ्कल्पादेवास्य स्वसारः समु-
 तिष्ठन्ति तेन स्वसृलोकेन
 सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।४
 सङ्कल्पादेवास्यान्नपाने समुत्तिष्ठत-
 स्तेनान्नपानलोकेन सम्पन्नो
 महीयते छांदो. ८।२।७
 सङ्कल्पादेवास्य स्त्रियः समुत्तिष्ठन्ति,
 तेन स्त्रीलोकेन सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।९
 सङ्कल्पाशानुसन्धानवर्जनं चेत्प्रति-
 क्षणम् । करोषि तदचित्तत्वं
 प्राप्त एवासि पावनम् महो. ४।६

सङ्कल्पाः कल्पतरवः भावनो. २
 सङ्कल्पाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे
 भगवान्प्रवीतु छांदो. ७।४।३
 सङ्कल्पोऽध्यवसायश्च अभिमानो-
 ऽवधारणा (मनोधर्माः) वराहो. १।१३
 (यः) सङ्कल्पाध्यवसायाभिमान-
 लिङ्गः प्रजापतिर्विश्वाक्षः [मैत्रा. + २।५+४।५
 सङ्कल्पो वाव मनसो भूयान् छांदो. ७।४।१
 संकेशस्योपलब्धेश्च परतन्त्रा-
 स्तिता मता अ. शां. २४
 सङ्कोचविकासात्मकमहामाया-
 विलासात्मक एव सर्वोऽप्य-
 विद्याप्रपञ्चः त्रि. म. ना. ३।३
 सङ्गत्यागं विदुर्मोक्षं सङ्गत्यागा-
 दजन्मता । सङ्गं त्यज त्वं
 भावानां जीवन्मुक्तो भवानघ अ. पू. ५।४
 सङ्गरहितोऽभ्यानयत् गो. पू. ३।१०
 सङ्गस्तेषूपजायते भ. गी. २।६२
 सङ्गं त्यक्त्वा करोति यः भ. गी. ५।१०
 सङ्गं त्यक्त्वाऽऽत्मशुद्धये भ. गी. ५।११
 सङ्गं त्यक्त्वा धनञ्जय भ. गी. २।४८
 सङ्गं त्यक्त्वा फलं चैव भ. गी. १।८९
 सङ्गं त्यक्त्वा फलानि च भ. गी. १।८६
 सङ्गात् सञ्जायते कामः भ. गी. १।८।६२
 सङ्गीतताललयवाद्यवशं गताऽपि
 मौलिस्थकुम्भपरिरक्षणधी-
 नटीव (पुङ्गवानुपुङ्गवविषयेक्षण-
 तत्परोऽपि ब्रह्मावलोकनधियं
 न जहाति योगी) वराहो. २।८२
 सङ्गामं न करिष्यसि भ. गी. २।३३
 सङ्घातश्चेतना धृतिः भ. गी. १३।६
 सङ्घाताः स्वप्नवत्सर्वे आत्ममाया-
 विव(स-)र्जिताः अद्वैत. १०
 स चक्षुषः पंक्तिं पुनाति अ. शिरः. ३।१६
 स चतुर्भिश्चतुर्भिरक्षरैश्चैव वसू-
 नजनयत् अव्यक्तो. ६
 स चन्द्रमसमागच्छति बृह. ५।१०।१
 स चन्द्रमाः स नक्षत्राणि स
 चराचरात्मकं जगत् गान्धर्वो. २

स च प्राणायामप्रत्याहारधारणा-
 ज्ञानसमाधियोगानुमानात्म-
 चिन्तकवटकणिका वा १ आत्मो. ३

स च पादनारायणो जगत्स्रष्टुं
 प्रकृतिमजनयत् मुद्रलो. २।४

स च मे न प्रणश्यति भ. गी. ६।३०

स च यो यत्प्रभावश्च भ. गी. १३।४

स च सर्वस्मान्महिम्नो ज्यायान् मुद्रलो. २।३

स चाक्षुषः पुरुषः, दर्शनाय चक्षुः छांदो. ८।१२।४

स चानन्तकोटिब्रह्माण्डानामुदय-
 स्थितिलयाद्यखिलकार्यकारण-
 जालपरमकारणकारणभूतो
 महामायातीतस्तुरीयः पर-
 मेश्वरो भवति त्रि.म.ना. २।६

स चानन्तमहामायाविलासाना-
 मधिष्ठानविशेषनिरतिशयाद्वैत-
 परमानन्दलक्षणपरब्रह्मविलास-
 विमहो भवति त्रि.म.ना. २।६

स चानन्तशीर्षा पुरुष अनन्ताक्षि-
 पाणिपादो भवति त्रि.म.ना. २।६

स चानन्त्याय कल्पते [श्वेता. ५।९+ भवसं. २।३५

स चापि तत्प्रत्यवदद्योक्तमथास्य
 मृत्युः पुनरेवाह तुष्टः कठो. १।१५

स (ओङ्कारः) चाष्टाभ्यभियते-
 अकारोकार-मकारार्ध-मात्रा-
 नाद-बिन्दु-कला-शक्तिश्चेति ना. प. ८।२

स चा* शिष्य पुरोवाचोपनिषत् महाना. ७।६

सचेतनो निचेतनो भवति,
 सर्वं भवति गणेशो. २।२

सचेताः प्रकृतिं गतः भ. गी. ११।५१

सच्च त्यक्ताभवत् वैत्ति. २।६

सच्च सद्धेतुकं नास्ति सद्धेतुकमसत्कुतः अ. शां. ४०

(सः) सचासच्च सर्वं पश्यति सुबालो. ४।२

सचासच्च सर्वं पश्यति सर्वः पश्यति प्रश्नो. ४।५

सच्चित्सुखपरिपूर्णतास्मरणं गन्धः भावनो. ८

सच्चिदानन्दघनज्योतिरभवत् नृसिंहो. ६।१

सच्चिदानन्दघनज्योतिर्भवति नृसिंहो. ६।१

सच्चिदानन्दपूर्णतमसुभवात्मकं
 सच्चिदानन्दपूर्णतमानं परं ब्रह्म

सम्भाव्याहमित्यात्मानमादाय
 मनसा ब्रह्मणैकीकुर्यात् नृसिंहो. ४।२

सच्चिदानन्दपूर्णतमा सर्वप्रेमास्पदो-
 ऽस्म्यहम् अ. वि. १०८

सच्चिदानन्दमद्वैतं सच्चिदानन्द-
 मद्वयम् ते. वि. ६।१

सच्चिदानन्दमात्मानमद्वितीयं ब्रह्म
 भावयेत् व. सू. ९

सच्चिदानन्दमात्रमेकरसं पुरमेव
 ब्रह्म मकारेण जानीयात् नृसिंहो. ५।७

सच्चिदानन्दमात्रं हि सच्चिदानन्द-
 मन्यकम् ते. वि. ६।२

सच्चिदानन्दमात्रः स स्वराद्भवति नृसिंहो. ७।१,४

सच्चिदानन्दमात्रोऽहं स्वप्रकाशो-
 ऽस्मि चिद्धनः अ. वि. १०९

सच्चिदानन्दमात्रोऽहमनुत्पन्नमिदं
 जगत् [ते. वि. ६।५८, ६३, ७१

सच्चिदानन्दमात्रोऽहमिति निश्चित्य
 तत्त्यज ते. वि. ६।१०७

सच्चिदानन्दमेव त्वं सच्चिदानन्द-
 कोऽस्म्यहम् ते. वि. ६।३

सच्चिदानन्दरूपमिदं सर्वं सद्धीदं
 सर्वं सत्समिति चिद्धीदं सर्वं
 काशते प्रकाशते चेति नृसिंहो. ७।३

सच्चिदानन्दरूपं तदवाङ्मनसगोचरम् अ. पू. ४।२९

सच्चिदानन्दरूपाय सर्वधीवृत्ति-
 साक्षिणे । नमोवेदान्तवेद्याय
 ब्रह्मणेऽनन्तरूपिणे व. सू. शीर्षकं

सच्चिदानन्दरूपाय ज्ञानायामित-
 तेजसे । ब्रह्मस्वरूपाय नारायण
 नमोऽस्तु ते ना. उ. २।१

सच्चिदानन्दरूपोऽस्य परमात्मार्थ
 उच्यते । व्यञ्जनं निष्कलं ब्रह्म
 प्राणो मायेति च स्वरः रामर. ५।५

सच्चिदानन्दलक्षणः । सर्वतीर्थस्व-
 रूपोऽस्मि परमात्मास्म्यहं शिवः मैत्रे. ३।१२

सच्चिदानन्दलहरी महात्रिपुरसुन्दरी
 बहिरन्तरनुप्रविश्य स्वयमेकैव
 विभाति बद्धयो. २

सच्चिदानन्दविग्रहः (श्रीरामः)	मुक्तिको. १।४	स जातो यावदायुषं जीवति तं	
सच्चिदानन्दस्वरूपपरवस्तु भवति	ना.पू.ता. १।१	प्रेतं दिष्टमितोऽप्रय एव हरन्ति	
[सुखमिति च-] सच्चिदानन्द-		यत एवेतो यतः सम्भूतो भवति	छांदो. ५।१।२
स्वरूपं ज्ञात्वाऽऽनन्दरूपा		स जायमानउपजायमानो द्वादश	
या स्थितिः सैव सुखम्	निरा. उ. १७	त्रयोदश उपमासः	कौ. त. १।२
सच्चिदानन्दस्वरूपं ब्रह्मैव	अद्वयता. ६	स जीवति मनो यस्य मनने-	
सच्चिदानन्दस्वरूपाय महात्मने...	ना.उ.ता. २।३	नोपजीवति	महो. ३।१३
सच्चिदानन्दं स्वप्रकाशं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३	स जीवति यावज्जीवत्यथ यदा	
सच्चिदानन्दात्मकाः स्युर्विष्णौ		म्रियते	बृह. ६।२।१३
नित्ये प्रकल्पिताः	ना.पू.ता. ५।७	स जीवन्मुक्तो भवतीत्याह	
(तथैव) सच्चिदानन्दात्मोपासकः		भगवन्नारायणो ब्रह्माणम्	दत्तात्रे. ३।१
सर्वपरिपूर्णद्वैतपरमानन्दलक्षणे		स जीवः शिव उच्यते	यो. शि. १।११
परब्रह्मणि नारायणे मयि		स जीवः केवलः शिवः	मैत्रे. २।१
सच्चिदानन्दात्मकोऽहमजोऽहं		सजोषा इन्द्र सगणो मरुद्भिः	
परिपूर्णोऽहमस्मीति प्रविवेश	त्रि.म.ना. ८।३	सोमं पिव वृत्रहञ्छूर विद्वान्	महाना. ५।११
सच्छब्दवाच्यमविद्याशबलं ब्रह्म	त्रि. ब्रा. १	सज्जन्ते गुणकर्मसु	भ.गी. ३।२९
सच्छब्दः पार्थ युज्यते	भ. गी. १७।२६	स ज्ञायते येन तदस्तदोषं शुद्धं परं	
स छन्दोभिः छन्नो यच्छन्दोभि-		निर्मलमेकरूपम् । सन्दृश्यते	
च्छन्नस्तस्माच्छन्दांसीत्याचक्षते		वाप्यवगम्यते वा तज्ज्ञानम-	
छादयन्ति ह वा एनं छन्दांसि	१ ऐत. १।६।१	ज्ञानमतो यदन्यत्	भवसं. २।५५
स जन्मान्तरितान् पापान्नाशयति	रामो. ४।४	स ज्येष्ठाज्येष्ठव्यवधानरहितः (विष्णुः)	प. हं. प. ११
स जामत्स्वप्रसुप्तस्यवस्थाः प्राप्य		सञ्चरन्वनमार्गेण शुचौ देशे परि-	
घटीयन्त्रवदुद्विग्नो जातो		भ्रमन् । वायुभक्षोऽम्बुभक्षो	
मृत इव स्थितो भवति	पैङ्गलो. २।६	वा विहितैः कन्दमूलकैः ॥	
स जातश्च सादुत जामिशंसात्		स्वशरीरे समाप्याथ पृथिव्यां	
ज्यायसः शसादुत वा कनीयसः सहवै. ३		नाश्रु पातयेत्	कुण्डिको. ३
स जातीयप्रवाहश्च विजातीयति-		सञ्चारधर्मरहिते मयि स्वप्नो	
रस्कृतिः । नियमो हि परानन्दः..	ते. वि. १।१८	न विद्यते	वराहो. २।६१
सजातीयविशेषविशेषितं निरवयवं		सञ्चितकर्मणि चित्तसंयमात् पूर्व-	
निराधारं निर्विकारं...शाश्वतं		जातिज्ञानम्	सांडि. १।७।५२
परमं पदं निरतिशयानन्दा-		सच्छब्दवाच्यमविद्याशबलं ब्रह्म	त्रि. ब्रा. १।१
नन्तसडित्पर्वताकारमद्वितीयं		सञ्छिन्नाध्यायिन आचार्याः	
स्वयम्प्रकाशमनिशं ज्वलति	त्रि.म.ना. ७।७	पूर्वं बभूवुः	२ प्रणवो. १६
सजातीयं न मे किञ्चिद्विजातीयं		' सञ्ज्ञानमनन्तं ब्रह्म ' इत्यादि-	
न मे कचित्	ते. वि. ३।४७	वाक्यविचारः	मठाज्ञा. ७
स जातो अत्यरिच्यत [ऋ. मं.+	१०।९०।५+	सञ्ज्ञार्थं तान् ब्रवीमि ते	भ. गी. १।७
[वा.सं. ३।१।५+	साम. ६।४।७	सञ्ज्ञानमाज्ञानं विज्ञानं प्रज्ञानं	
[अथर्व. १९।६।९+	चिन्त्यु. १२।३	मेधा इष्टिर्भृतिर्मतिर्मनीषाजृतिः	
स जातो भूतान्यभिव्यैरुयत्			
किमिहान्यं वावविषदिति	१ ऐत. ३।१३		

स्मृतिः सङ्कल्पः क्रतुरसुः कामो वश इति...प्रज्ञानस्य नामधेयानि	२ ऐत. ५।२	स तस्मिन्नेवाकाशे स्त्रियमाजगाम बहुशोभमानामुमां हैमवतीं तां होवाच किमेतद्यक्षमिति	केनो. ३।१२
स त एष रसो यच्चभुः, सतो होष रसः	बृ. उ. २।३।४	स तस्या आद्यैर्द्वादशभिरक्षरै- र्ब्राह्मणमजनयत्	अव्यक्तो. ६
स तच्छो बालोन्मत्तपिशाचवज्रड- वृत्त्या लोकमाचरेत्	मं. ब्रा. ५।२	स तं परं पुरुषमुपैति दिव्यम् सता सोम्य तदा सम्पन्नो भवति	भ. गी. ८।१०
स तत एव निवृत्ते, नैतदशकं विज्ञातुं यदेतद्यक्षमिति	केनो. ३।६, १०	स्वमपीतो भवति तस्मादेनं स्वपितृत्याचक्षते	छांदो. ६।८।१
सततमनुभवेऽहं तौ बलाति- ब(लेशौ)लान्तौ	सावित्र्यु. ११	सतां हि सत्यं तस्मात्सत्ये रमन्ते सति दीप इवालोकः सत्यर्क इव	महाना. १६।१२
सततमात्माभ्यासरतो भवेत् सततं कीर्तयन्तो मां	अमन. २।४७	वासरः । सति पुष्प इवामोद- श्चिन्ति सत्यं जगत्तथा ॥ प्रति-	
सततं पूजयेद्विष्णुं दिवारान् न पूजयेत्	भ. गी. १।१४	भासत एवेदं न जगत् परमार्थतः	महो. ५।१०७
सततं ब्रह्मवादिनाम् सततं ह्येतद्ब्रह्मोपत्वाद्दीरत्वान्मह-	शांडि. १।७।३८	सति वज्रासने पादौ कराभ्यां धारयेद्दृढम्...कन्दंतत्रप्रपीडयेत्	योगकुं. १।४८
त्वाद्विष्णुत्वाज्ज्वलत्वात्सर्वतो- मुखत्वात्तृसिंहत्वाद्भीषणत्वाद्भद्र-	भ. गी. १७।२४	सतीषु युक्तिष्वेतासु हठान्नियमयन्ति ये । चेतसो दीपमुत्सृज्य	
त्वान्मृत्युमृत्युत्वान्नमामित्वादिति	नृसिंहो. ७।५	विचिन्वन्ति तमोऽञ्जनैः	मुक्तिको. २।४६
स तत्र तपसा ब्रह्मचर्येण श्रद्धया सम्पन्नो महिमानमनुभवति		स तूष्णीं मनसा ध्यायन्कथमिमे- ऽज्ञायाः स्युः	ग. पू. १।३, ६
स तत्र परमं तप आस्थायादित्य- मीक्षमाण ऊर्ध्वबाहुस्तिष्ठति	प्रश्नो. ५।३	स तेजस्वतो लोकान्भास्वतोऽपहत- तमस्कानभिसिद्धयति	छांदो. ७।११।२
[मैत्रा. १।२+	मैत्रे. १।२	स तेजस्वी, स मे ददातु स तेनैव संवेदितस्तूर्णमेव जग-	चिन्त्यु. ७।४
स तत्र पर्येति जक्षन्क्रीडन्नममाणः स्त्रीभिर्वा यानैर्वा ज्ञातिभिर्वा		त्यामभिसम्पद्यते	प्रश्नो. ५।३
नोपजनं स्मरन्निदं शरीरं..	छांदो. ८।१२।३	स ते प्राणा वाऽऽपो गृहीत्वा हृद- यमन्वालय्य जपेत्	प्रा. हो. १।१२
स तदभिमानी स्पष्टवपुः सर्वस्थूल- पालकोविष्णुःप्रधानपुरुषोभवति	पैङ्गलो. १।३	स तेषां तुर्यभागेनकर्मैन्द्रियाण्यसृजत्	पैङ्गलो. १।४
स तन्मयो ह्यमृत ईशसंस्थो ज्ञः सर्वगो भुवनस्यास्य गोप्ता		स तेषां सत्त्वतुरीयभागेन ज्ञाने- न्द्रियाण्यसृजत्	पैङ्गलो. १।४
स तपस्तप्त्वा इदं सर्वमसृजत् स तपस्तप्त्वा स मिथुनमुत्पादयते	श्वेता. ६।१७	स तेषां सत्त्वांशं चतुर्धा कृत्वा भागत्रयसेमष्टितः पञ्चक्रिया-	
स तपोऽतप्यत [प्रश्नो. १।४+	तैत्ति. २।६	वृत्त्यात्मकमन्तःकरणमसृजत्	पैङ्गलो. १।४
[-५+नृ.पू.१।१+ग.पू.१।३+	प्रश्नो. १।४	सतो बन्धुमसति निरविन्दन् हृदि प्रतीष्या कवयो मनीषेति उपैतं	
स तथा वाचा तेनात्मनेदं सर्वमसृजत्	तैत्ति. २।६+३।१	तदुपनमति यत्कामो भवति	
स तथा श्रद्धया युक्तः	बृ. जा. १।३	[बृ. जा. १।२+	नृ. पू. १।१
	बृह. १।२।५		
	भ. गी. ७।२२		

सतोऽसत्ता स्थिता मूर्ध्नि रस्याणां मूर्ध्न्यैरस्यता । सुखानां मूर्ध्नि दुःखानि किमेकं संश्रयाम्यहम्	महो. ६।२४ बृ. उ. २।३।४	सत्तु व्यापकतयाऽस्ति, तेजो- मयी चित्	सामर. ९७
सतो ह्येष रसः सत्कर्मपरिपाकतो ब्रूनां जन्म- नामन्ते नृणां मोक्षेच्छा जायते सत्कर्मपरिपाकात्तु स्वविकारं चिकीर्षति । कोऽहं कथमयं दोषः संसाराख्य उपागतः	पैङ्गलो. २।९ योगकुं. ३।२८ भ.गी. १।७।१८	सत्पुण्डरीकमयनं मेघाभं वैद्युता- म्बरम् । चिन्तयंश्चेतसा कृष्णं शुक्तो भवति संसृतेः सत्यकामः सत्यसङ्कल्पः (आत्मा) सोऽन्वेष्टव्यः [छांदो. ८।१।५+ सत्यकामोऽगुणो ह्येव बृहद्धामा- ऽयमीश्वरः	ते. वि. ३।८ गो. पू. १।५ ७।१,३ २ देव्यु. २६ छांदो. ४।४।१
सत्कारमानपूजार्थं सत्कुलभवोपनीतः सम्यगुपनयन- पूर्वकं...शान्तौ दान्तःसन्ध्यासी...	ना. प. १।१ पा. ब्र. ४९	सत्यकामो ह जावालो जावालां...(मा.) मातरमामंत्रयाश्चक्रे ब्रह्मचर्यं भवति विवत्स्यामि किं गोत्रो- ऽहमस्मीति	छांदो. ४।४।१
देहत्यागं करोति स मुक्तो भवति सत्ता ब्रह्म न चापरा सत्तामात्रप्रकाशैकप्रकाशं भावनाति- गम् (परमात्मानं ध्यायेत्)	मैत्रे. १।१४	सत्यचिद्धनमखण्डमद्वयं सर्वदृश्य- रहितं निरामयम् । यत्पदं विमलमद्वयं शिवं तत्सदाऽह- मिति मौनमाश्रय	वराहो. ३।६
सत्तामात्रस्वरूपोऽहं शुद्धमोक्ष- स्वरूपवान् सत्तामात्रं चित्स्वरूपं प्रकाशं व्यापकं तथा । एकमेवाद्वयं ब्रह्म	ते. वि. ३।३० गोपालो. २।१४	सत्यज्ञानं सात्त्विकम्, धर्मज्ञानं राजसम्, तिमिरान्धं तामसम् सत्यज्ञानानन्दपूर्णलक्षणं तमसः परम् । ब्रह्मानन्दं सदा पश्य- न्कथं बध्येत कर्मणा	शारीरको. ९ वराहो. २।१६
सत्तामात्रं हीदं सर्वं सदेव पुरस्तात्सिद्धम् सत्ता सर्वपदार्थानां नादया संवेदनादृते	नृसिंहो. ९।६ महो. ५।४७	सत्यज्ञानानन्दं परिपूर्णं सनातन- मेकमेवाद्वितीयं ब्रह्म सत्यज्ञानानन्दानन्तस्वरूपं (आत्मानमपरोक्षीकृत्य) सत्यज्ञाने निबध्यन्ते पुरुषाः पाश- बन्धनैः । मन्त्रावाच विमुच्यन्ते	पैङ्गलो. १।१ वज्रसू. उ. ९
सत्तासामान्यकोटिस्थेद्रागित्येव पदे यदि । पौरुषेण प्रयत्नेन बलात्सन्त्यज्य वासनाम् ॥ स्थितिं बध्नासि तत्त्वज्ञ क्षण- मप्यक्षयात्मिकाम् । क्षणेऽस्मि- न्नेव तत्साधु पदमासादयत्यलम्	अ. पू. ४।७४	ज्ञानिनः पाशपञ्जरात् सत्यत्वमस्ति चेत्किञ्चिदसत्यं न च सम्भवेत् सत्यत्वेन जगद्भानं संसारस्य प्रवर्तकम्	शिवो. १।१३ ते. वि. ५।२२
सत्तासामान्यपर्यन्ते यत्तत्कलन- योजितम् । पदमाद्यमनाद्यन्तं तस्य बीजं न विद्यते सत्तासामान्यमेवैकं भावयन्केवलं बिभुः । परिपूर्णः परानन्दी तिष्ठापूरितदिग्भरः	अ. पू. ४।६८ अ. पू. ४।६७	सत्यभामा धरेति वै सत्यभूयमेव भवति नैनं विद्वांस- मनृतं हिनस्ति	२ आत्मो. ४ कृष्णो. १५ बृह. ५।५।१
सत्तासामान्यरूपे वा करोषि स्थितिमादरात् । तत्किञ्चि- दधिकेनेह यत्नेनाप्रोषि तत्तदम्	अ. पू. ४।७६		

सत्यमभवत्, यदिदं किञ्च	तैत्ति. २।६	सत्यहविरध्वयुः	चित्त्यु. ५।१
सत्यमवादिषं, तन्मामावीत्	तैत्ति. १।१२	सत्यं च नारायणः	ना. उ.ता. १।५
सत्यमविनाशि । अविनाशि नाम		सत्यं चानृतं च	तैत्ति. २।६+
देशकालवस्तुनिमित्तेषु विन-		[छांदो. १।२।३+७।२।१+७।१	
श्यत्सु यन्नविनश्यतितद्विनाशि	सर्वसारो. ६	सत्यं च स्वाध्यायप्रवचने च	तैत्ति. १।९।१+
सत्यमस्तिकर्तव्यमकर्तव्यमौदासीन्य-		सत्यं ज्ञानमनन्तमानन्दं सर्वो-	
नित्यात्मविलापनहोमः	भावनो. ६	पाधिविनिर्मुक्तं कटकमुकुटा-	
सत्यानन्दरूपोऽहं चिद्वनानन्द-		शुपाधिरहितसुवर्णघनवद्विज्ञान-	
विमहः । अहमेव परानन्दः	ते. वि. ६।५९	चिन्मात्रस्वभावात्मा यदा	
सत्यमिति सत्यलोकः	गायत्री. २	भासते तदा त्वंपदार्थः	सर्वसारो. ६
सत्यमिति सत्यवचा राधीतरः	तैत्ति. १।५।१	सत्यं ज्ञानमनन्तं च...वेदान्त-	
सत्यमीशानं ज्ञानमानन्दमद्वयम्	जा. द. ९।३	श्रवणं [जा. द. २।९+	दर्शनो. १।३२
सत्यमृद्धं स्वतस्मिद्धं शुद्धबुद्धमनो-		सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म	तैत्ति. २।१।१
दृशम् । एकमेवाद्वयं ब्रह्म नेह		[सर्वसारो. ६+ना. उ. १।५	त्रि.म.ना. ३।३
नानास्ति किञ्चन	अध्यात्मो. ६३	सत्यं ज्ञानमनन्तम्	गान्धर्वो. १
सत्यमेकं ललिताख्यं वस्तु तद्वितीय-		सत्यं ज्ञानमनन्तं यत्परं ब्रह्माह-	
मखण्डार्थं परं ब्रह्म	बृहचो. ३	मेव तत्	वराहो. ३।२
सत्यमेव जयते, नानृतं; सत्येन		सत्यं ज्ञानमनन्तं हि यज्ज्ञात्वा-	
पन्था विततो देवयानः	मुण्ड. ३।१।६	ऽमृतमश्नुते	गान्धर्वो. ४
सत्यमेव परंब्रह्म, सत्यंज्ञानमनन्तं ब्रह्म	त्रि.म.ना. ३।३	सत्यं ज्ञानं सच्चिदानन्दरूपं ध्याये-	
सत्यमो सत्यमो सत्यमोम्	अ.शिरः. ३।१६	देवं तन्महो भ्राजमानम्	शु. र. २।५
सत्यवद्भाति तत्सर्वं रज्जुसर्पवदा-		सत्यं तदेतत्पण्डिता एव पश्यन्ति	नृसिंहो. ९।९
स्थितम् । तदेतदक्षरं सत्यं		सत्यं तु पञ्चमे मासे परं ब्रह्म चतुर्थके	मृत्युलो. ३
तद्विज्ञाय विमुच्यते	रुद्रह. ३४	सत्यं त्वेव विजिज्ञासितव्यमिति	
सत्यवाक्छुचिरद्रोही...स्थिरमति-		सत्यं भगवो विजिज्ञासे	छांदो. ७।१६।१
नानृतवादीं गिरिकन्दरेषु वसेत्	ना. प. ७।२	सत्यं नाम मनोवाक्कायकर्मभिर्भूत-	
सत्यवाग्ज्ञानवैराग्याभ्यां विशिष्ट-		हितयथार्थाभिभाषणम्	शांडि. १।१।३
देहावशिष्टो वसेत् (यतिः)	ना. प. ६।१	सत्यं परं परं सत्यं सत्येन न	
सत्यविज्ञानमात्रोऽहं सन्मात्रा-		सुवर्गालोकाव्यवन्ते कदाचन	महाना. १६।१२
नन्दवानहम्	ते. वि. ३।४१	सत्यं प्राणो हंसः शास्ताऽच्युतो	
सत्यसङ्कल्प आत्मारामः कालत्रया-		विष्णुर्नारायणः	मैत्रा. ७।७
बाधितनिजस्वरूपः	त्रि.म.ना. १।५	सत्यं प्रियहितं च यत्	भ.गी. १७।१५
सत्यसङ्कल्पः सत्यकामः	मैत्रा. ७।७	सत्यं ब्रह्म प्रभुर्हि सः	ते. वि. ६।३५
सत्यसिद्धयोगो मठः	निर्वाणो. ३	सत्यं ब्रह्मेति सत्यं ह्येव ब्रह्म	बृह. ५।४।१
सत्यस्य सत्यमनु यत्र युज्यते तत्र		सत्यं रसः स्वादुतमो रसानाम्	इतिहा. ४४
देवाः सर्वे एकं भवन्ति	१ ऐत. ३।८।१	सत्यं वेद, धर्मं चर, स्वाध्याया-	
सत्यस्य सत्यम् [बृह. २।१।२०+	मैत्रा. ६।३२	न्मा प्रमदः	तैत्ति. १।११।१
सत्यस्यात्मा विद्युत् आत्मा तेजस		सत्यं वदन्त्यनृतमुद्ब्रह्मन्ति क्षीरं	
आत्मेति वा अहमेनमुपास इति	कौ. त. ४।१७	पिबन्ति मधु ते पिबन्ति । सोमं	

पिबन्त्यमृतेन सार्धं मृत्योः पर-
स्तादमृता भवन्ति इतिहा. ७
सत्यं वदिव्यामि ऐतरे. शां.
[तैत्ति. १।१।१+१।१३ कौलो. शां.
सत्यं वाचः प्रतिष्ठा, सत्ये सर्वं प्र-
तिष्ठितं, तस्मात्सत्यं परमं वदन्ति महाना. १७।१
सत्यं विज्ञानमनन्तं ब्रह्म यस्मिन्नि-
दमोतं च प्रोतं च शां. २।२
सत्यं वै चक्षुरक्षिण्युपस्थितो हि
पुरुषः सर्वार्थेषु वदति मैत्रा. ६।६
सत्यं वै तद्रसमापो ज्योती
रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम् वनदु. १२१
सत्यं वै तद्रसमापो ज्योती रसो-
ऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः सुवरोम् महाना. १।१।१०
सत्यं शाण्डिल्य परं ब्रह्म निष्क्रिय-
मक्षरमिति शां. ३।१।२
सत्यं श्रेष्ठ्यं व्याहृतीनां तथैव
प्रज्ञानं सप्तमं जीवानाम् इतिहा. ४४
सत्यं सत्यं ह्यमृतः सम्बभूव
गुह्यका. ७४
सत्यं सम्मार्जनं स्मृतम् शिवो. १।२५
सत्यं सूक्ष्मं परिपूर्णमद्वयं (ब्रह्म) नृसिंहो. ९।९
सत्यं दीप्तं पुरस्तादयोनि नृसिंहो. ९।६
सत्यं हीन्द्रः स होवाच मामेव
विजानीहि कौ. त. ३।१
सत्यं ह्येव ब्रह्म बृह. ५।४।१
सत्यः सत्यं पुण्यमासीत् पुण्यो
वा दैविकं सत्यं सत्त्वमार्गं
सत्यं सत्त्वं सत्पथाय स्वाहा पारमा. ५।१
सत्यः सूक्ष्मः संविमुश्चाद्वितीयः मैत्रे. १।११
सत्याकूरो दमोद्ववः कृष्णोप. १६
स त्यागः सात्त्विको मतः भ. गी. १८।९
स त्यागीत्यभिधीयते भ. गी. १८।११
सत्यात्तत्र कदाचिन्न प्रमदितव्यं
तत्रोद्धूलनत्रिपुण्ड्राभ्याम् भ. जा. २।८
सत्यात्म प्राणारामं मनवानन्दम्,
शान्तिसमृद्धममृतम् तैत्ति. १।६।४
सत्यादिरूपं शिवमेवंविदानो
विष्णवादिबुद्ध्या दीयते-
ऽज्ञानसङ्गात् सि. शि. ३

सत्यानन्दचिदात्मकं सात्त्विकं
मामकं धामोपास्व दत्तात्रे. १।१
सत्यानन्दस्वरूपोऽहं ज्ञानानन्द-
धनोऽस्म्यहम् ते. वि. ३।३१
सत्यानन्दोऽस्म्यहं सदा ते. वि. ३।९
सत्यानृतोपभोगार्थो द्वैतीभावो
महात्मनः मैत्रा. ७।११
सत्यान्न प्रमदितव्यम् । धर्मान्न
प्रमदितव्यम् । कुशलान्न प्रमदि-
तव्यम् । भूत्यै न प्रमदितव्यम् ।
स्वाध्यायप्रवचनाभ्यां न
प्रमदितव्यम् तैत्ति. १।११।१
सत्यामेवाप्येति यः सत्यामेवास्तमेति सुबालो. ९।७
सत्यासत्यादिहीनोऽस्मि सन्मात्रा-
न्नास्म्यहं सदा मैत्रे. ३।२३
सत्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा महाना. १।१।३
सत्येन तिष्ठासेत्, सत्योऽयमात्मा सुबालो. १।३।३
सत्येन न सुवर्गालोकाव्यवन्ते
कदाचन महाना. १६।१२
सत्येन पन्था विततो देवयानः मुण्ड. ३।१।६
सत्येन लभ्यस्तपसा ह्येष आत्मा
सम्यग्ज्ञानेन ब्रह्मचर्येण नित्यम् मुण्ड. ३।१।५
सत्येन वायुरावाति सत्येनादित्यो
रोचते दिवि महाना. १७।१
सत्येनापिहिता गुह्या इतिहा. १७
सत्येनैनं तपसा योऽनुपश्यति
सत्येनैनं मनसा साधु पश्यति,
सत्येनैनं मनसा वाचं नयति श्वेताश्व. १।१५
सत्ये सर्वं प्रतिष्ठितं, तस्मात्सत्यं
परमं वदन्ति इतिहा. ५०
सत्ये ह्येव दीक्षा प्रतिष्ठिता महाना. १७।१
सत्यो जेनातिः सत्यान्तरात्मा
सत्योद्योगः सत्यः सत्कर्मा
सत्यं सत्यं वितानमासीत्सत्यं
सत्याय स्वाहा बृह. ३।९।२३
सत्यो ज्योतिः सत्त्वं प्राणाः
सत्त्वाधाराः सत्त्वं संयानाः
सत्यः सत्त्वंप्रकाशं ज्योतिषेस्वाहा पारमा. ५।२

सत्यो नित्यः सर्वसाक्षी महेशो
 नित्यानन्दोनिर्विकल्पो निराख्यः शरभो. २१
 सत्योऽसि सिद्धोऽसि सनातनोऽसि
 मुक्तोऽसि मोक्षोऽसि मुदामृतोऽसि ते. विं. ५।६१
 सत्योऽहं गौरहं गौर्यहमृगहं
 यजुरहं सामाहमथर्वाङ्गिरसोऽहं अ.शिरः. १।१
 सत्रासाहमवसे जनानां पुरुहूत-
 मृगिमणं विश्वेदसम् आर्षे. १०।२
 स त्रेधात्मानं व्यकुरुत बृह. १।२।३+ मैत्रा. ६।३
 स त्रेधा व्यभजतूर्भुवः स्वरिति ग. पू. १।३
 स त्वमग्निं स्वर्ग्यमध्येषि. प्रब्रूहि तं कठो. १।१३
 स त्वमेव, त्वमेव तत् (ब्रह्म) कैव. १।१६
 सत्त्वमाहो रजस्तमः भ.गी. १७।१
 सत्त्वप्रधाना प्रकृतिर्मायेति
 प्रतिपाद्यते सरस्व. ३८
 सत्त्वमथास्य पुरुषस्यान्तःशिखो-
 पर्वीतत्वं ब्राह्मणस्य परब्र. २
 सत्त्वमध्ये स्थितोऽच्युतः मैत्रा. ६।३८
 सत्त्वरजस्तमांसि च गुणत्रयम् वराहो. १।११
 सत्त्वरूपपरिप्राप्तचित्तास्ते ज्ञान-
 पारगाः । अचित्ता इति
 कथ्यन्ते देहान्ते व्योमरूपिणः अ. पू. ४।९३
 सत्त्वशुद्धयैव सत्कर्मनिरतो
 वर्जयत्यसत् भवसं. ४।९
 सत्त्वशुद्धौ ध्रुवा स्मृतिः, स्मृति-
 लम्मे सर्वमन्थीनां विप्रमोक्षः छांदो. ७।२६।२
 सत्त्वसमष्टित इन्द्रियपालका-
 नस्तृजत् पैङ्गलो. १।५
 सत्त्वं रजस्तमश्चेति गुणानेतान्
 प्रचक्षते ना. महो. १६
 सत्त्वं वा उद्रेकमासीद्यत्सत्त्व-
 मुभयोरनुगोप्ता तत्सत्यं सत्यं
 पदाय सत्याय स्वाहा पारमा. ४।९
 सत्त्वं सत्त्ववतामहम् भ.गी. १०।३६
 सत्त्वं सत्त्वात्मकं वा रजो रजस
 आत्मकस्तमस्तमस आधारः
 साकृतं निरीश्वरमीश्वराय स्वाहा पारमा. १०।६
 सत्त्वं सुखे सञ्जयति भ. गी. १४।९
 सत्त्वं स्थावरजङ्गमम् भ.गी. १३।२७

सत्त्वगुणगुविश्वश्चेदमीषोमात्मकं
 जगत् रा. पू. ४।६
 सत्त्वं प्रकृतिर्जैर्मुक्तं भ. गी. १८।४०
 स त्वं प्रियान् प्रियरूपाश्च
 कामानभिध्यायन्नचिकेतो-
 ऽत्यसाक्षीः कठो. २।३
 सत्त्वं भवति भारत भ.गी. १४।१०
 सत्त्वं रजस्तम इति भ. गी. १४।५
 सत्त्वं रजस्तम इति अहङ्कार-
 श्रुतुर्भुजः गोपालो. २।२९
 सत्त्वं रजस्तमश्चैव न गुणास्तं
 भजन्ति वै । यश्च सर्वगतः
 साक्षी लोकस्यात्मेति कथ्यते ना. महो. ११
 सत्त्वात्सञ्जायते ज्ञानं भ. गी. १४।१७
 सत्त्वात्सम्प्राप्यते मनः । मनसा
 प्राप्यते ह्यात्मा [मैत्रे. १।७+ मैत्रा. ४।३
 सत्त्वादधि महानात्मा महतो-
 ऽव्यक्तमुत्तमम् कठो. ६।७
 सत्त्वानुरूपा सर्वस्य भ. गी. १७।३
 सत्त्वानुबन्धादभ्यासाज्ज्ञानयोगात्
 पुनः श्रुतात् । दृष्टश्रुतानुभूतानां
 स्मरणात्स्मृतिरुच्यते आयुर्वे. २१
 सत्त्वान्तर्वर्तिनो देवाः कर्त्रहङ्कार-
 चेतनाः त्रि. ब्रा. २।७
 सत्त्वापत्तिश्चतुर्थी स्यात्ततोऽसं-
 सक्तिनामिका । पदार्थभावना
 षष्ठी सप्तमी तुर्यगा स्मृता महो. ५।२५
 सत्त्वापत्तिस्तुरीया (भूमिका) वराहो. ४।१
 सत्त्वाक्शेष एवास्ते पञ्चमी
 भूमिकां गताः अक्षुप. ३६
 सत्त्वेव सोम्येदमग्र आसीदेक-
 मेवाद्वितीयम् (ब्रह्म) छांदो. ६।२।२
 सत्समृद्धं स्वतस्सिद्धं शुद्धं
 बुद्धमनोदृशम् अध्यात्मो. ६३
 सत्सम्प्रदायस्थं...सत्तुरुमासाय...
 स्वकुलानुरूपामभिमतकन्यां
 विवाह...गार्हस्थ्योचितपञ्च-

विंशतिवत्सरं तीर्त्वा...साधन- चतुष्टयसम्पन्नः सञ्जयस्तुमर्हति [स्वर्ग इति च-] सत्संसर्गः स्वर्गः स दक्षिणतः स उत्तरतः स एवेदं सर्वम् सदसच्चासृत् च यत् सदसच्चाहमर्जुन सदसत्फलमयैर्हि पाशैः पशुरिव बद्धं सदसत्सदसद्वापि न किञ्चिद्वस्तु जायते सदसद्वेदेहीनोऽस्मि सङ्कल्परहितो- ऽस्म्यहम् सदसद्योनिजन्मसु सदसद्वरेण्यं परं विज्ञानाद्यद्वरिष्ठं प्रजानाम् सदसस्पतिमद्भुतं प्रियमिदं स्य काम्यम् । सनि मेधामयासिषम् [क. मं. १११८६+ [+सा. वे. १११०१+ सदा आनन्दमयोऽयं लोको वेदविदो यं वदन्ति सदाचाररतो भूत्वा द्विजो नित्य- मनन्यधीः ॥ मयि सर्वात्मके भावो मत्सामीप्यं भजत्ययम् । सैव सालोक्यसारूप्यसामीप्या मुक्तिरिष्यते सदाचारादखिलदुरितक्षयो भवति सदा चैतन्यरूपोऽस्मि चिदानन्द- मयोऽस्म्यहम् सदा जनानां हृदये सन्निविष्टः सदा जाग्रदवस्थायां सुप्रवद्योऽव- तिष्ठति । श्वासोच्छ्वासविहीन- स्तु निश्चितं मुक्त एव सः सदा तद्भावभाविताः सदात्मकत्वविज्ञानदग्धाविद्यादि- वर्षेणः । अमुष्य ब्रह्मभूतत्वा- द्ब्रह्मणः कुत उद्भवः सदादत्तोऽहमस्मीति प्रत्येतत्संबदंति ये, न तै संसारिणो भवन्ति	ना. प. २११ निरा. १९ छांदो. ७।२५।१ प्रश्नो. २।५ भ. गी. ९।१९ मैत्रा. ४।२ अ. शां. २२ मैत्रे. ३।७ भ. गी. ६३।२२ मुण्ड. २।२।१ महाना. २।८+ वा. सं. ३२।१३ तै. आ. १।०।१४ सामर. ५ मुक्तिको. १।२२ त्रि. म. ना. ५।४ ते. त्रि. ३।४ श्रुताश्र. ४।१७ अमन. २।५८ भ. गी. ८।६ २ आत्मो. २५ दत्तात्रे. १।१	सदादीप्तिरपारामृतवृत्तिः स्नानम् सदादीप्तिराचमनीयम् सदानन्दचिन्मात्रमात्मैवा- व्यवहार्यं.. ब्रह्मात्मैवात्र होव न विचिकित्स्यमित्यो सत्यं तदेत- त्पण्डिता एव पश्यन्ति सदानन्दधना परिपूर्णस्वात्मैक- रूपा देवता सदानन्दं परमानन्दं समं शाश्वतं सदाशिवं ब्रह्मादि- वन्दितं योगिध्येयं परमं पदं चिन्मात्रं सदानन्दं परमानन्दं शान्तं शाश्वतं सदाशिवं ब्रह्मादिवन्दितं योगि- ध्येयं परमं पदं, यत्र गत्वा न निवर्तन्ते योगिनः सदा नादानुसन्धानात् संक्षीणा वासना भवेत् (तु या) [ना. बि. ४९+ सदा बुद्धिमता भाव्यं योगिना योगसिद्धये सदाभ्यासे स्थिरीभूते न विधिर्नैव च क्रमः सदाऽमनस्कमर्ष्यम् [मं. ब्रा. २।५+ सदा योगं समभ्यसेत् सदा रसनया योगी मार्गं न परिसङ्क्रमेत् सदा रामोऽहमस्मीति तत्त्वतः प्रवदन्ति ये । न ते संसारिणो नूनं राम एव न संशयः सदाविचाररूपोऽस्मि निर्विचारो- ऽस्मि सोऽस्म्यहम् सदा वेदान्तवाक्यार्थं शृणुयात्सु- समाहितः सदाशिवः शक्त्यात्मा सर्वत्रा- वस्थितः स्वयञ्ज्योतिः शुद्धो बुद्धो नित्यो निरञ्जनः शान्तः प्रकाशत इति	मं. ब्रा. २।५ आत्मपू. १ नृसिंहो. ९।९ भावनो. ९ गणेशो. ५।६ नृ. पू. ५।१६ यो. शि. ६।७१ १ यो. त. ७५ अमन. २।५२ आत्मपू. १ अ. ना. २३ यो. कुं. २।४८ रामो. २।५ मैत्रे. ३।१० ना. प. ६।२४ हंसो. ११
--	--	--	---

(अथ) सदाशिवः संहारकाले		स देवानां निवनमनिधनम्	ब्रह्मो. १
संहारं कृत्वा संहाराक्षं		सदैकरसरूपोऽस्मि सदाचिन्मात्रविग्रहः	ते. वि. ३।७
मुकुलीकरोति	रु. जा. ४४	सदैवात्मा विशुद्धोऽस्मि	यो. शि. ४।२०
सदाशिवाय विद्महे सहस्राक्षाय		सदैवानुज्ञैकरसो ह्ययमोङ्कारः,	नृसिंहो. ८।५
धीमहि। तन्नः साम्बः प्रचोदयात्	वनदु. १४१	सदोज्ज्वलोऽविद्यातत्कार्यहीनः	
सदाशिवोऽहं, परमप्रकृतिरहम्	अद्वै. भा. १	स्वात्मबन्ध- (रहितः) -हरः	
सदाऽसङ्गस्वरूपोऽस्मि निर्विकारो-		[गणेशो. १।४ + नृसिंहो. २।८ +	रामो. २।४
ऽहमव्ययः	ते. वि. ३।६	सदोपनिषदं विद्यामभ्यसेन्मुक्ति-	
सदा सचिन्मयोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१६	हेतुकीम्	ना. प. ३।७२
सदासन्तोषो विसर्जनम्	आत्मपू. १	सदोपमपि न त्यजेत्	भ. गी. १८।४८
सदा समाधिं कुर्वीत हंसमन्त्र-		सद्गुरुसमीपे सकलविद्यापरिश्रमज्ञो	
मनुस्मरन्	त्र. वि. ६२	भूत्वा... ब्रह्मचर्यं समाप्य	
सदा साक्षिस्वरूपत्वाच्छिव एवास्मि		गृही भवेत्	प. हं. प. १
केवलः। इति धीर्या मुनिश्रेष्ठ		सद्गुरुं चिद्धनं नित्यमानन्दघन-	
स समाधिरिहोच्यते	जा. द. १०।५	मन्त्रयम्	अध्यात्मो. ६१
सदा साङ्गद्वेष्टयाऽश्वमेधमन्तं योगं		सद्गीर्दं सर्वं सत्सदिति	नृसिंहो. ७।३
यजते, स महामखो महायोगः	अवधू. ६	सद्भावभावनादाढ्याह्वासना-	
स दिग्भिर्ज्योतिषा भाति च		लयमश्रुते	अध्यात्मो. १३
तपति च	छांदो. ३।१८।६	सद्भावेन ह्यज्ञं सर्वमुच्छेदस्तेन	
सदिति प्राणः, तीत्यन्नम्, यमित्य-		नास्ति वै	अ. शां. ५७
सावादित्यः। (तत्सत्त्यम्)	१ ऐत. १।५।३	सद्भावे साधुभावे वा	भ. गी. १७।२६
सदित्येतत् स युज्यते	भ. गी. १७।२६	सद्यः कुमारिकारूपैः पाके सिद्धे	
सदित्येवाभिधीयते	भ. गी. १७।२७	जगद्भवेत्	ते. वि. ६।७९
सदृशं चेष्टते स्वस्याः	भ. गी. ३।३३	सद्योजातमुत जहात्येपः	चिन्त्यु. १४।१
सदृशं त्रिषु लिङ्गेषु सर्वासु च		सद्योजातशिश्नुज्ञानं	अ. पू. ३।१६
विभक्तिषु। वचनेषु च सर्वेषु		सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय	
यन्न व्येति तदव्ययम्	२ प्रणवो. १५	वै नमो नमः [महाना. १०।४ + ते. भा. १०।४३।१	
सदेतद्राधिका गान्धर्वीति	राधिको. ५	सद्योजातं मही पूरा रमा ब्रह्मा	
सदेव पुरस्तात् सिद्धं हि ब्रह्म	नृसिंहो. ९।६	त्रिवृत्स्वरः	पञ्चम. १
सदेव समः स मुनिसमः स		सद्योजाता तु या कन्या भोग-	
नागसमः	गणेशो. ५।४	योग्या भवेज्जगत्	ते. वि. ६।९१
सदेव सोम्येदमग्र आसीत्		सद्योजातात्पृथिवी	बृ. जा. १।५
[छां. उ. ६।२।१ +	पैङ्गलो. १।१	सद्योजातादिपञ्चब्रह्ममंत्रैः परिगृह्यं	
स देवानपि गच्छति स ऊर्ज-		...रेखाः प्रकुर्वीत	का. रुद्रो. २
मुपजीवति	बृह. १।५।२	सद्योजातादिपञ्चब्रह्ममंत्रैर्मम	
स देवानपि यच्छति स ऊर्ज-		सद्गुह्य...रेखाः प्रकुर्वीत	जाबाल्यु. ६
मुपजीवति	बृह. १।५।१	सद्योजातादिभिर्मंत्रैर्नमस्कृत्य पुनः	
स देवानाकर्षयति, स यक्षाना-		पुनः। प्रदक्षिणत्रयं कृत्वा	
कर्षयति, स नागानाकर्षयति,		शिवरूपमिति स्फुटम्	१ बिल्वो. ८
स प्रधानाकर्षयति	च. पू. ५।१२		

सद्योजाताद्वाङ्मणाः सम्बभूवुः	सि. शि. ९	स निर्गुणः स निरहङ्कारः स	
सद्योजातेन वै पादान् सर्वाङ्गं		निर्विकल्पः स निरीहः स	
प्रणवेन तु [वृ. जा. ३।३२+	४।१	निर्विकारः...	गणेशो. २।४
सद्रूपत्वं सदा मम	वराहो. ३।९	स निर्देष्टुमशक्यो यो वेदवाक्यै-	
सद्रूपया माययोत्पादिताः काम-		रागम्यतः । यस्य किञ्चिद्बहि-	
क्रोधादयो गुणाः संसारोत्पत्ति-	सामर. १०२	र्नास्ति किञ्चिदन्तः कियन्न च	ते. वि. ५।९
प्रयोजका भवन्ति		स निश्चयेन योक्तव्यः	भ. गी. ६।२३
सद्रूपं परमं ब्रह्म त्रिपरिच्छेद-	कठरु. ३०	स निष्कर्ममार्गीयो भवति	सामर. ९८
वर्जितम्		स नैव व्यभवत्, स शौद्रं वर्ण-	
सद्वाऽसद्वा स्थितिर्वापि यस्य		मस्तृजत	बृह. १।४।१३
नारित क्षराक्षरम्	ते. वि. ५।११	स नैव व्यभवत्, स विश्वमस्तृजत	बृह. १।४।१२
सद्वैतमनिर्वाच्यं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३	स नैव व्यभवच्छ्रेयोरूपमस्तृजत	वृ. ष. १।४।१४
स द्वितीयमैच्छत्	बृह. १।४।३	स नोत्तस्थौ, तं पाणिनापेपं	
सद्रूपमिव सर्वं देवास्तं सेवन्ते	त्रि.म.ना. ८।७	बोधयाश्चकार	बृह. २।१।१५
स ध्यातुर्गामुखो भूत्वा भूरिति		स नो बन्धुर्जनिता स विधाता	
व्याहृतिर्गायत्रं छन्द ऋग्वेदः	चतुर्वे. १	धामानि वेद भुवनानि विश्वा	महाना. २।५
स न इन्द्रः कामवरं ददातु	चिर्यु. १।१।८	स नो बुद्ध्या शुभया संयुतक्तु [श्रेता.	४।१+४।१२
सनत्सुजातादिसनातनाद्यैरीड्यो		स नो भूतो यो वाऽमृतात्मा	
महेशो भगवानादिदेवः	शरभो. २०	सुषुष्टिमस्मत्पितरं पवित्रं स	
स न दद्यातेऽथ मुच्यते	छांदो. ६।१६।२	नोऽस्तु भूत्यैकमलं परायस्वाहा	पारमा. ९।९
स न साधुना कर्मणा भूयान्, नो		स नो मुञ्चतु दुरितादवद्यान्	सहवै. ९
एवासाधुना कनीयान्	बृह. ४।४।२२	स नो मृत्योस्त्रायतां पात्व५ हंसो	
स नः पर्वदतिदुर्गाणि विश्वा		...ऽप्रोग्जीवा जरामशीमहि	महाना. १३।९
क्षामदेवो अतिदुरितात्यग्निः	महाना. ६।१७	स नो हि मायया जन्म युज्यते	
स नः सुवः संशिशधि	महाना. ६।६	न तु तत्त्वतः	अद्वैत. २७
सनातनस्त्वं पुरुषो मतो मे	भ.गी. १।१।१८	सन्तत५ शिलाभिस्तु लम्बत्या-	
स नारमतैकः स आत्मानम-		कोशसन्निभम् । तस्यान्ते सुषिर५	
भिध्यायन् बह्वीः प्रजा असृजत्	मैत्रा. २।६	सूक्ष्मं तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम्	महाना. ९।८
स नारायणो भवतीत्युपनिषत्	त्रि.म.ना. २।९	सन्तमेनं ततो विदुः	तैत्ति. २।६
स नारायणो विराट्पुरुषो भवति	ना.उ.ता. ३।१	सन्ति पुत्राः सुबहवो दरिद्राणाम-	
स नाराश५सीरधीते स		निच्छताम् । नास्ति पुत्रः समृद्धानां	
प्रणवमधीते	ग. शो. ५।४	विचित्रं विधिचेष्टितम्	भवसं. १।१२
स निधीनां त्वं निधिपतिः	ग. शो. २।१	सन्तिष्टेन्नियमेन	लिङ्गोप. १
स निन्दामर्षसहिष्णुः । स षड्विं-		सन्तीन्द्रियाणि सन्त्यर्था...योगो	
वर्जितः	प. हं. प. ११	न च नास्ति रुक्	आयुर्वे. ३
स नियच्छति मधुकरः श्वेत्		सन्तुष्ट इति कथ्यते	महो. ४।३६, ३७
विकर्मकः	परब्र. १	सन्तुष्टः सततं योगी	भ.गी. १२।१४
		सन्तुष्टो येन केनचित्	भ.गी. १२।१९

सन्ते पयांसि समु यन्तु वाजा.. सन्तोषामृतपानेन ये शान्ता- स्तृप्तिमागताः । आत्मारामा महात्मानस्ते महापदमागताः सन्तोषामोदमधुरा प्रथमोदेति भूमिका । भूमिप्रोदितमात्रो- ऽन्तरमृताङ्कुरिकेव सा सन्तोषो नाम यदृच्छालाभ- सन्तुष्टिः सन्त्यक्तवासनान्मौनाहते नास्त्युत्तमं पदम् सन्त्यजेत्सर्वकर्माणि लोकाचारं च सर्वशः । कृमिकीटपतङ्गांश्च तथा योगी वनस्पतीन् सन्त्यज्य हृद्देशानं देवमन्यं प्रयन्ति ये । ते रत्नमभिवा- ञ्छन्ति त्यक्तहस्तस्थकौस्तुभाः सन्त्वा सिञ्चाभि मन्त्रेण गोमूत्रं गोमये क्षिपेत् सन्दिग्धः सर्वभूतानां वर्णाश्रम- विवर्जितः । अन्धवज्रडवच्चापि मूकवच्च महीं चरेत् सन्दिग्धायामपि भृशं शुभामेव समाचर । शुभायां वासना- वृद्धौ न दोषाय मरुत्सुत सन्दृश्यन्ते चूर्णितैरुत्तमाङ्गैः सन्देहस्त्वेव आत्मन इति होवाच सन्देहस्ते व्यशीर्यधन्मां नाग- मिष्य इति सन्धां च या९ सन्धे ब्रह्मणैषः सन्धिनी तु धामभूषणशय्यासना- दिमित्रभृत्यादिरूपेण परीता सन्धि कृत्वा तु मनसा चिन्तये- दात्मनाऽऽत्मनि सन्धि समाधावात्मन्याचरेत् सन्धीयते प्रजया पशुभिर्ब्रह्मवर्चसे- नान्नाद्येन सुवर्गेण लोकेन सन्धुः सन्धुक्षणानां संयोगः सन्दधानः	कौ. त. २।८ महो. ४।३५ अध्याप. ३० शांडि. १।२।१ मुक्तिको. २।२१ ना. प. ६।४१ महो. ६।२० बृ. जा. ३।९ ना. प. ४।३६ मुक्तिको. २।९ भ.गी. १।१२७ छांदो. ५।१५।२ छांदो. ५।१५।२ चित्त्यु. १।४।२ राधिको. ९ अ. ना. ३२ आरुणि. २ तैत्ति. १।३।९ पारमा. ४।६	सन्धौ जीवात्मनोरैक्यं सन्ध्यासः परिकीर्तितः सन्धौ सन्धौ मिश्रितानां यदा विश्राम्यते मनः । तदा देहो गृहं राज्यं निर्दोषा च मतिर्भवेत् सन्ध्ययोर्ब्राह्मणः काले वायुमाकृष्य यः पिबेत् । त्रिमासात्तस्य कल्याणी जायते वाक्सरस्वती सन्ध्ययोर्ब्राह्मणकालेऽपि मध्याह्ने वाऽथवा सदा । बाह्यं प्राणं समाकृष्य पूरयित्वोदरेण च । नासाग्रे नाभिमध्ये च पादा- ङ्गुष्ठे च धारयेत् ॥ सर्वरोग- विनिर्मुक्तो जीवेद्वर्षशतं नरः सन्ध्यं तृतीयं स्वप्रस्थानम् सन्ध्याक्रिया मनोयागस्य लक्षणम् सन्ध्यामुपास्य कुर्वीत नित्यं देह- प्रसाधनम् । स्पृशेद्वन्देच कपिलां प्रदद्याच्च गवां हितम् सन्निधानात्समस्तेषु जन्तुष्वपि च सन्ततम् । सूचकत्वाच्च रूपस्य सूत्रमित्यभिधीयते सन्नियम्येन्द्रियग्रामं सन्मात्रमहमेव हि सन्मात्रान्नात्म्यहं सदा सन्मात्रो नित्यः शुद्धो बुद्धः सत्यो मुक्तो निरञ्जनो विभु- रव्ययानन्दः परः प्रत्यगेकरसः प्रमाणैरेतैरवगतः सन्मात्रोनिरस्ताविद्यात्मोमोहोऽहं.. सन्मूलाः सोम्येमाः सर्वाः प्रजाः सदायतनाः सत्प्रतिष्ठाः सन्त्यस्तमिति यो ब्रूयात्कण्ठस्थ- प्राणवानपि । तारिताः पितरस्तेन इति वेदानुशासनम् सन्त्यस्तसर्वेन्द्रियवर्गोऽनेकजन्मा- र्जितपुण्यपुञ्जपक्कैवल्यफलो-	मैत्रे. २।१७ विश्रामो. ९ शांडि. १।७।४६ जा. द. ६।२१ बृह. ४।३।९ पा. ब्र. ३ शिवो. ७।९२ यो. शि. २।१० भ. गी. १२।४ ते. विं. ३।५९ मैत्रे. ३।२३ नृसिंहो. ९।५ नृसिंहो. २।८ छांदो. ६।८।४, ६ शाङ्खाय. ३२
---	---	---	---

खण्डानन्दनिरस्तसर्वक्लेश- कश्मलो ब्रह्माहमस्मीति कृतकृत्यो भवति	मं. ब्रा. ३।३	सङ्गयासयोगिनौ दान्तौ विद्धि शान्तौ मुनीश्वर	महो. ६।४७
सङ्गयस्तसर्वसङ्कल्पः समः शान्त- मना मुनिः । सङ्गयासयोग- युक्तात्मा ज्ञानवान्मोक्षवान्भव	अ. पू. ५।४७	सङ्गयासस्तु महाबाहो सङ्गयासस्य महाबाहो	भ. गी. ५।६
सङ्गयस्तं मया सङ्गयस्तं मया सङ्गयस्तं मयेति मन्द्रमध्यम- तारध्वनिभिस्त्रिवारं त्रिगुणीकृत- प्रेषोच्चारणं कृत्वा...तत्त्वमस्या- दिवाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत्	प. हं. प. ५	सङ्गयासं कर्मणां कृष्ण सङ्गयासं कवयो विदुः सङ्गयासं पातयेद्यस्तु पतितं न्यास- येत्तु यः । सङ्गयासविघ्नकर्ता च त्रीनेतान्पतितान्विदुः	भ. गी. १८।१ भ. गी. ५।१ भ. गी. १८।२
सङ्गयस्तं मया, सङ्गयस्तं मया, सङ्गयस्तं मयेति त्रिरुक्त्वाऽभयं सर्वभूतेभ्यो मत्तः प्रवर्तते	आरुणि. ३	सङ्गयासः कर्मयोगश्च (सः) सङ्गयासः षड्विधो भवति कुटीचक-बहूदक-हंस-परम- हंस-तुरीयातीतावधूतश्चेति	१ सं. सो. २।२ भ. गी. ५।२
सङ्गयस्तं मयेति त्रिवारमभिमंत्रयेत् सङ्गयस्तं मयेति त्रिवारमुच्चेरेत्	१ सं. सो. २।६ याज्ञव. १	चको बहूदको हंसः परमहंसः तुरीयातीतोऽवधूतश्चेति	१ सं.सो. २।१३ ना. प. ५।५
सङ्गयस्ता यद्यपि महावाक्योपदेशे नाधिकारिणः [ना.प. ३।१+ सङ्गयस्याग्निं न पुनरावर्तनं यन्मन्यु- र्जायामावहदिति	१ सं. सो. २।३ २सङ्गयासो. १०	सङ्गयासिनं द्विजं दृष्ट्वा स्थानाच्चलति भास्करः । एष मे मण्डलं भित्त्वा परं ब्रह्माधिगच्छति	१ सं. सो. २।६
सङ्गयस्याग्निं न पुनरावर्तयन्मृत्युर्जय- मावहमित्यध्यात्ममन्त्रान्पठेत्	कठरु. ४	सङ्गयासिनां पण्डितशास्त्रिणां च पाण्डित्यमस्तीह परोपदेशे । स्वयं न कुर्वन्ति विधिं न सान्ध्यं भवन्तु लोकाः खलु सावधानाः	भवसं. १।५८
सङ्गयस्याग्निं न पुनरावर्तयेत् । यन्मन्युर्जायामावहदित्य- ध्यात्ममन्त्राजपेत्	कठश्रु. २२	सङ्गयासिनोऽपि दृश्यन्ते देवस- न्दूषिताशयाः	याज्ञव. ५
सङ्गयस्यास्ते सुखं वशी सङ्गयस्याध्यात्मचेतसा	भ. गी. ५।१३ भ. गी. ३।३०	सङ्गयासेन देहत्यागं करोति स परमहंसपरिव्राजको भवति सङ्गयासेन देहत्यागं करोति स परमहंसो नामेति	प. हं. प. ८ याज्ञव. ३
सङ्गयासकालेऽप्यलंबुद्विपर्यन्तमधीत्य तदनन्तरं कटिसूत्रं कौपीनं दण्डं वस्त्रं कमण्डलुं सर्वमप्यु विस्तृभ्याथ जातरूपधरश्चरेत्	ना. प. ५।६	सङ्गयासेनाधिगच्छति सङ्गयासे निश्चयं कृत्वा पुनर्न च करोति यः । स कुर्यात्कृच्छ्रमात्रं तु पुनः संन्यस्तुमर्हति	भ. गी. १८।४९ १ सं. सो. २।१
सङ्गयासमेदैराचारमेदः कथं ? इति चेत्-तत्त्वतस्त्वेक एव सङ्गयासः, अज्ञानेनाशक्तिवशा- त्कर्मलोपश्च त्रैविध्यमेत्य...		सङ्गयासोपनिषद्वेद्यं संन्यासिपटला- श्रयम् । सत्तासामान्यविभवं स्वमात्रमिति भावये	१ सं.सो. शीर्षकं
चातुर्विध्यमुपागतः	ना. प. ५।२	सङ्गयासेनैव देहत्यागं करोति स कृतकृत्यो भवति	ना. प. ३।८७
सङ्गयासयोगयुक्तात्मा	भ. गी. ९।२८		
सङ्गयासयोगाद्यतयः शुद्धसत्त्वाः	मुण्ड. ३।२।६		

स पञ्चधाऽऽत्मानं प्रविभज्योच्यते यः प्राणोऽपानः समान उदानो व्यान इति मैत्रा. २।६	सप्तकोटिमहामन्त्रं जन्मकोटि- शतप्रदम् ते. विं. ३।७३
स पञ्चभूतानां रजोऽंशश्चतुर्धा कृत्वा भागत्रयात्पञ्चवृत्त्यात्मकं प्राणमसृजत् पैङ्गलो. १।४	सप्त च वै शतानि विंशतिश्च संवत्सरस्याहोरात्राः ३ ऐत. २।११२
स परमहंसः सोऽवधूतः स ब्राह्मणः निरा. ३२	सप्तजन्मकृतात्पापान्मुच्यते यस्तु पर्वभिः । कन्यागते यदा सूर्ये तिष्ठन्ति पितरो गृहे इतिहा. ८८
स परमानन्दस्य ब्रह्मणो नाम ब्रह्मेति नृसिंहो. ७।३	सप्तद्वीपवती भूमिर्दक्षिणार्थं नाव- कल्पते तस्माच्छ्रद्धया यां काञ्चिद्द्रादद्यात्सा दक्षिणाभवति नृ. पू. ५।८
स परेऽक्षरे आत्मनि सम्प्रतिष्ठते प्रश्नो. ४।९	सप्तधातुमयं देहमग्निना रज्ये- द्भुवम् । व्याधयस्तस्य नश्यन्ति.. यो. शि. १।५६
स परंपरीरमतिं बाधमानां बृहन्मिमाय जमदग्निदत्ता । आ सूर्यस्य दुरिता ततानश्रवो देवेष्वमृत- मजुर्यम् [ऋक्सं. ३।३।२२।१+ हयग्री. ९	सप्त प्राणाः प्रभवन्ति तस्मात् सप्तार्चिषः समि(धा)-धः सप्त होमाः [मुण्ड. २।१।८+ महाना. ८।२
स पर्यगाच्छुक्रमकायमव्रणं मन्त्रा- विर* शुद्धमपावबिद्धम् ईशा. ८	सप्तभूमिषु जीवन्मुक्ताश्चत्वारः सप्तमभूम्यां विहरन्द्ब्रह्मविद्वरिष्ठो भवति वराहो. ४।१
स पश्चात् स पुरस्तात् स दक्षिणतः स उत्तरतः स एवेद* सर्वम् छांदो. ७।२५।१	सप्तमं परमं तत्त्वं यो जानाति स मोक्षभाक् अमन. १।१३
स पुत्र-मित्र-कलत्राप्तवन्धादीनि... संन्यस्य...कटिसूत्रं च कौपीनं दण्डं वस्त्रं कमण्डलुं सर्वमप्यु विस्तृज्याथ जातरूपधरश्चरेदा- त्मानमन्विच्छेत् ना. प. ३।८७	सप्तमं भ्रूचक्रमंगुष्ठमात्रम् सौभाग्य. ३०
स पुत्रेणैवास्मिँलोके प्रतितिष्ठति बृह. १।५।१७	सप्तमः सूर्यो भवति ना. पू. ता. १।१
स पुत्रः प्रत्याहाहं ब्रह्माहं यज्ञोऽहं लोक इति बृह. १।५।१७	सप्तमी तुर्यगा स्मृता (ज्ञानभूः) सप्तमे गूढविज्ञानं परावाचा तथाऽष्टमे सप्तमे चलनसमर्थो भवति महो. ५।२५
स पुनर्द्विविधो बिन्दुः पाण्डुरो लोहितस्तथा । पाण्डुरं शुक्ल- मित्याहुर्लोहिताख्यं महारजः यो. चू. ६०	(ॐ) सप्तमे जम्बूद्वीपः सम्य- गज्ञानं शिखा मठाम्ना. ९
स पूजितः सन् सुमुखोऽभिभूत्वा दन्तीमुखोऽभीष्टमनन्तशक्तिः हेरम्बो. १०	सप्तमे धामनि तृतीयमेतस्या एव पूर्वोक्तायाः कामाद्यं द्विधाधः- कं मदनकलाद्यं शक्तिबीजं वाग्भवाद्यं तयोरर्धावशिरस्कं कृत्वा नन्दिद्विद्येयम् त्रि. ता. १।१६
स पूर्णः खलु वा अद्वाऽविकलः सम्पद्यते यज्ञः मैत्रा. १।१	सप्तमेन तु पिण्डेन दीर्घमायुः प्रजायते पिण्डो. ७
स पूर्ववज्जनयश्चान्तवे धनम् चित्त्यु. १०।४	सप्तमे मासे जीवेन संयुक्तो भवति गर्भो. ३
सप्त इमे लोका येषु चरन्ति प्राणा गुहाशया नि-(नि)-हिताः सप्त सप्त [मुण्ड. २।८+ महाना. ८।२	सप्तमे रक्तवर्णो विष्णुरिति द्वारपालाः राधोप. २।१
सप्तकोटियोजनविस्तीर्णोविष्णुलोकः राधोप. १।३	सप्तयुजन्ति रथमेकचक्रम् चित्त्यु. ११।८
	[ऋ.मं. १।१६४।२+अथर्व. १।१।२+ तै.आ. ३।११।८

सप्तरात्रलयेनापिपरेलीनस्य योगिनः। आ ब्रह्मविश्वनेतृत्वं श्रुतिज्ञानं च वर्तते सप्तरात्रोषितं बुद्धुदं भवति सप्तर्षीणां ध्रुवस्यापि लोका ऊर्ध्व- रदावली सप्तवक्त्रं तु रुद्राक्षं सप्तमालाधि- दैवतम् । तद्धारणान्महाश्रीः स्यान्महदारोग्यमुत्तमम् (अथ) सप्तविधस्य वाचि सप्त- विधं सानोपासीत सप्तविंश इति प्रोक्तः शिवः सर्व- जगत्पतिः सप्तशतं पुरुषस्य मार्गाणि सप्त सागरा जायन्ते पुरुषोत्तमात् सप्तस्वरमयो नादो लौकिका- लौकिकात्मकः । ब्रह्मानन्दानु- सन्धायी येनेदं धार्यते जगत् सप्त ह द्विषतो भ्रातृव्यानवरुणद्वि सप्तहोता सप्तधा विकृतः सप्तात्मानं चतुरात्मानं चतुस्तप्ता- त्मानमोङ्कारं (सर्वेश्वरं द्वाद- शान्ते) तुरीयमानन्दामृतरूपं षोडशान्ते सप्तार्चिषः समिधः सप्त होमाः सप्तात्मानं चतुरात्मानं मकारं ब्रह्माणं नाभौ सप्तात्मानं चतुरात्मानं मकारं रुद्रं भूमध्ये सप्तात्मानं चतुरात्मानमुकारं विष्णुं हृदये सप्तार्चिषः समिधा सप्त जिह्वाः सप्तास्यासन् परिधयः [मुद्रलो. १।६+ [क्र. मं. १०।१०।१५+ स प्रजानन्प्रतिगृम्णीत विद्वान् स प्रजापतिरानुष्टुभाभ्यामर्धर्चा- भ्यामहोसत्रावकल्पयत् स प्रजापतिरेकः पुष्करपर्णे समभवत् [बृ. जा. १।१+ अमन. १।५७ गर्भो. ३ गुह्यका. १६ रु. जा. ३१ छांदो. २।८।१ शिवो. १।१४ निरुक्तो. २।१ सि. वि. २ गान्धर्वो. २ बृह. २।२।१ चिन्त्यु. १।१।६ नृसिंहो. ३।४ मुण्ड. २।१।८ नृसिंहो. ३।४ नृसिंहो. ३।४ नृसिंहो. ३।४ महाना. ८।२ चिन्त्यु. १।२।३ वा. सं. ३।१।१५ सहस्रै. ९ अव्यक्तो. ६ नृ. पू. १।१	स प्रणवमधीते, यः प्रणवमधीते स सर्वमधीते स प्रणवमेवास्याः पुरोगमकरोत् स प्रणवया तथैवर्चा हविर्ध्यात्वा- ऽऽत्मानमात्मन्यमौ जुहुयात् स प्रणवं सर्वं पञ्चमं भवति स प्रयोजनता तेषां स्वप्ने विप्रति- पद्यते [वैतथ्य. ७+ स प्रशान्तः सकृज्जोतिः समाधि- रचलोऽभयः स प्राणमसृजत, प्राणाच्छ्रद्धां खं वायुर्ज्योतिरापः पृथिवीन्द्रियम् स प्राणस्तदु वाङ्मनः स प्राणस्य प्राणः स प्रियाणां त्वं प्रियपतिः स बाह्यमभ्यन्तरनिश्चलात्मा ज्ञानोलकया पश्यति चान्तरात्मा स बाह्याभ्यन्तरव्यापि निष्कलोऽहं निरञ्जनः स बाह्याभ्यन्तरान्भावान् स्थूलान् सूक्ष्मतरानपि । तुर्यमालम्ब्य कायान्तस्तिष्ठामि स्तम्भितस्थितिः अ. पू. ३।१३ स बाह्याभ्यन्तरे देहे ह्यथ ऊर्ध्वं च दिक्षु च । इत आत्मा ततो- ऽध्यात्मा नास्त्यनात्ममयं जगत् महो. ६।१० स बाह्याभ्यन्तरेऽपरिमितद्युतिनिभं तत्त्वं महाकाशम् मं. ब्रा. ४।१ स बाह्याभ्यन्तरे सूर्यनिभं सूर्याकाशम् मं. ब्रा. ४।१ स बाह्याभ्यन्तरो ह्यजः मुण्ड. २।१।२ स बिन्दुः सोऽपि पुरुषः शिव- सूर्येन्दुरूपवान् रामर. ५।८ स बुद्धिमान्मनुष्येषु भ. गी. ४।१८ स ब्रह्म, अयमात्मा गणेशो. २।१ स ब्रह्मचारिवृत्तिश्च स्तम्भोऽथ मंत्रिको. ११ फलितस्तथा मैत्रा. ४।४ स ब्रह्मणः पर एता भवति भ. गी. ५।२१ स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा स ब्रह्मवित्स लोकवित्स वेदवित्स भूतवित्स आत्मवित्स सर्वविदिति बृह. ३।७।१
---	--

स ब्रह्मविद्यां सर्वविद्याप्रतिष्ठाम्	मुण्ड. १।१।१	मानः स्वयमेव सौमित्रिरैक्ष्वाके	
स ब्रह्म स ब्रह्म स ब्रह्म गणेशः	गणेशो. २।४	वंशे जायमानो रक्षांसि सर्वाणि	
स ब्रह्म स हरिः स इन्द्रः स		विनिष्पन्नश्चातुर्वर्ण्यधर्मान्प्रवर्तयति	सङ्कर्षणो. २
कालामिरुद्रः	गान्धर्वो. २	स भाणकरोत्सैव वागभवत्	बृह. १।२।४
स ब्रह्माणमेव विवेश, स मानसान्		स भाणमकरोत्सैववागभवत्(मा.पा.)	बृ. उ. १।२।४
सप्तपुत्रानसृजत्	सुबालो. १।३	सभास्थलं स्मशानमिव...कारागृह-	
स ब्रह्मालङ्कारेणालङ्कृतो ब्रह्म		विनिर्मुक्तचोरवत्पुत्राप्तबन्धु-	
विद्वान्ब्रह्मैवाभिप्रैति	कौ. त. १।४	भवस्थलं विहाय दूरतो वसेत्	ना. प. ७।१
स ब्रह्मा स ईशानः (सेन्द्रः)		(एवं) स भिक्षुः सौवर्णादीनां नैव	
सोऽश्वरः परमः स्वराट्		परिग्रहेत्	प. हं. ९
[महो. १।९+	चतुर्वे. ६	स भूतः स भव्यं जिज्ञासकूप	
स ब्रह्मा, स मुक्तिः, साऽतिमुक्तिः	बृह. ३।१।६	ऋतजारयिष्ठा श्रद्धा सत्यो	
स ब्रह्मा स विष्णुः स इन्द्रः स		महस्वान् तपसो वरिष्ठा	महाना. १७।१३
शमनः स सूर्यः स चन्द्रः	निरालं. १०	स भूतानामधिपतिः	१ ऐत. ३।७।१
स ब्रह्मा स विष्णुः स रुद्रः स		स भूतेषु च सर्वात्मा वासुदेवस्तथा	
इन्द्रः स सर्वे देवाः सर्वाणि		स्मृतः	भवसं. २।५३
भूतानि	शांडि. ३।१।३	स भूमिकावानित्युक्तः शेषस्त्वाय	
स ब्रह्मा स विष्णुः स शिवः स		इति स्मृतः । विचारनाम्नीमि-	
प्रजापतिः स इन्द्रः सोऽग्निः		तरामागतो योगभूमिकाम्	अक्षयुप. १३
समभवत्	ग. पू. १।३	स भूमिं विश्वतो (स्पृत्वा) वृत्वा-	
स ब्रह्मा स शिवः स हरिः सेन्द्रः		ऽत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् [ऋ. मं.	१०।९०।१
सोऽश्वरः परमः स्वराट् [कैव. ८+	ना. पू. ता. ३।१	[वा. सं. ३।१।१+श्वेताश्व. ३।१४+	चित्त्यु. १२।१
[कालि. ६+	सूर्यता. १।२	स भूय एवेन्धनयोर्निगृह्यः	श्वेताश्व. १।१३
स ब्रह्मा स शिवः....स्वराट् त-		स भूतो भ्रियमाणो बिभर्ति	चित्त्यु. १।४।१
त्सान्नश्चतुर्थं पादं जानीयाद्यो		स भो ३ इति प्रतिशुश्राव	बृह. ६।२।१
जानीते सोऽमृतत्वं गच्छति	नृ. पू. १।४	सम आत्मा न संशयः	ते. त्रि. ५।१२
स ब्रह्मा स हरिः सेन्द्रः स काला-		सम आत्मेति विद्यात्	कौ. त. ३।९
मिरुद्रः स चन्द्रमाः स नक्षत्राणि		समकूपतां द्यावापृथिवी समकल्पेतां	
स चराचरात्मकं जगत्	गान्धर्वो. २	वायुश्चाकाशं च समकल्पन्ता-	
स ब्रह्मेति हि विज्ञेय ऋषिर्ब्रह्म-		मापश्च तेजश्च तेषां सङ्कल्प्यै	
मयो महान्	कौ. त. १।७	वर्षं सङ्कल्पते	छांदो. ७।४।२
स ब्रूयात्प्राणा वसव इदं मे		समग्रं प्रविलीयते	भ. गी. ४।२३
प्रातस्सवनम्	छांदो. ३।१६।२	समग्रीवशिरोकायः संवृतास्यः	
स ब्रूयाद्यावान् वा अयमाकाश-		सुनिश्चलः	जा. द. ५।५
स्तावानेषः	छांदो. ८।१।३	(विद्वान्) समग्रीवशिरोनासाम्.	
स ब्रूयान्नास्य जरयैतज्जीर्यति, न		दृग्भूमध्ये शशभृद्विम्बं पश्यत्	शांडि. १।५।२
वधेनास्य हन्यते	छांदो. ८।१।५	(तद्यथा-) समञ्जनवता पूर्णरवेण	
स भगवान् युगसन्धिकाले स्वेन		(समाहितेन) रथेन यं कामं	
रूपेण युगे युगे तेनैव जाय-		कामयते तमभ्यश्रुते...	संहितो. १।६,७

(तद्यथा-)समञ्जनवता रथेन यं कामं कामयते तमभ्यश्रुते एवमेवैतया..	संहितो. ११९	समवस्थितमीश्वरम् समवेतान् कुरुनिति समवेता युयुत्सवः	म.गी. १३।२९ म. गी. १।२५ म. गी. १।१
समता सर्वभावेषु याऽसौ सत्यपरा स्थितिः । तस्यामवस्थितं चित्तं न भूयो जन्मभारभवेत्	महो. ६।४	समस्तपातकोपपातक...समस्त- पापहरणार्थं (गायत्री) संस्मरेत्	गायत्रीर. ९
समता स्वच्छता सौम्या सप्तमी भूमिका भवेत्	अ. पू. ५।८५	समस्तभुवनस्याधोभागे जलाकारा- त्मिका मण्डूकमयेति भुवना-	सीतो. १०
समतैवावशिष्यते	महो. ६।२,३	धारेति विज्ञायते	भावनो. ८
समत्वं योग उच्यते	म. गी. २।४८	समस्तयातायातवर्ज्यं नैवेद्यम्	
समदुःखसुखं घोरं	म. गी. २।१५	समस्तवेदशास्त्रेतिहासपुराणानि	
समदुःखसुखः क्षमी	म.गी. १२।१३	समस्तविद्याजालानि ब्रह्मादयः	
समदुःखसुखः क्षान्तो हस्तप्राप्तं च भक्षयेत्	ना. प. ५।४८	सुराः सर्वे त्वद्रूपज्ञाना-	
समदुःखसुखः स्वस्थः	म. गी. १४।२४	न्मुक्तिमाहुः	वराहो. १।१
स मनसा वाचं...अशनायां मृत्युः...(मा. पा.)	बृह. १।२।४	समस्तवेदान्तसारसिद्धान्तार्थकले- वरम् । विकलेवरकैवल्यं राम-	सर्वसा. शीर्षक
स मनसा वाचं मिथुनं समभवत्	बृह. १।२।४	चन्द्रपदं भजे	कैव. ७
स मनुष्याणां परम आनन्दः	बृह. ४।३।३३	समस्तसाक्षि तमसः परस्तात्	
स मनुष्यानां कर्षयति सर्वाना- कर्षयति	नृ. पू. ५।१२	समस्तसाक्षि सदसद्विहीनं प्रयाति	
समन्ताद्देवताः सर्वाः सिद्धचारण- पन्नगाः । यन्मूले सर्वतीर्थानि यन्मध्ये ब्रह्म देवताः ॥ यदग्रे वेदशास्त्राणि तुलसीं तां नमाम्यहम्	तुलस्यु. ९	शुद्धं परमात्मरूपम्	कैव. २४
समप्रधानौ समसत्त्वौ समोजौ तयोः शक्तिरजरा विश्वयोनिः	त्रिपुरो. १४	समस्तसाक्षी सर्वात्मा सर्वभूत- गुहाशयः	ब्र. वि. १०७
समबुद्धिर्विशिष्यते	म. गी. ६।९	समस्तस्य खलु साम्ना उपासनं साधु समस्तस्वरूपविरोधकारिण्यपरि-	छांदो. २।१।१
समभ्यसेत्तथा ध्यानं घटिका- षष्टिमेव च	१ यो.त. १०४	च्छिन्नतिरस्करिण्याकारा वैष्णवी महायोगमाया	त्रि.म.ना. ६।५
समर्घं धनमुद्धृत्य महार्घं यः प्रयच्छति । स वै वार्धुषिको नाम ब्रह्मवादिषु गर्हितः	इतिहा. ७०	समस्तयागानां रुद्रः पशुपतिः कर्ता	पा. ब्र. २
समर्प्यं विल्वं च सहस्रनामभि- र्मार्चयत्यूर्ध्वरेवेण विल्वैः..	१ विल्वो. १०	समस्तविषयाणां मनसः स्थैर्येणा-	
समलं समनस्कं च साभासं च सदा त्यजे	अमन. २।२६	नुसन्धानं कुसुमम्	भावनो. ८
समलोष्टाश्मकाश्चनः	ना. प. ३।३५	समस्तं खल्विदं ब्रह्म सर्वमात्मेद- माततम्	महो. ६।१२
[म. गी. ६।८+१४।२४		समस्तावयवेभ्यस्त्वं पृथक् भूप व्यवस्थितः	भवसं. २।२९
		समस्ता वासनास्त्यक्त्वा निर्विकल्प- समाधितः । तन्मयत्वादनाद्यन्ते तदप्यन्तर्विलीयते	अ. पू. ४।६२
		समस्ताविद्याण्डव्यापको भवति	त्रि.म.ना. २।६
		स महत्तत्त्वाभिमानि स्पष्टा- स्पष्टवपुर्भवति	पैङ्गलो. १।३

समहन्यन्त सा पृथिव्यभवत्	बृह. १।२।२	समाधिं सर्वदा कुर्याद्दृश्ये वाऽथवा	
स महात्मा सुदुर्लभः	भ. गी. ७।१९	बहिः	सरस्व. ४९
स महामखो महायोगः	१ अवधू. ६	समाधिः समतावस्था साष्टांगो योग	
समं कायशिरोम्रीवं	भ. गी. ६।१	उच्यते	१ यो. त. २५
समं पश्यति योऽर्जुन	भ. गी. ६।३२	समाधिः संविदुत्पत्तिः परजीवै-	
समं पश्यन् हि सर्वत्र	भ. गी. १३।२९	कतां प्रति	अ. पू. ५।७५
समं सर्वेषु भूतेषु	भ. गी. १३।२८	समाधिस्त्वेकरूपः	शांडि. १।१।२
समः शत्रौ च मित्रे च	भ. गी. १२।१८	समाधिस्थस्य केशव	भ. गी. २।५४
समः सङ्गविवर्जितः	भ. गी. १२।१८	(अथ) समाधिः-जीवात्मपर-	
समः समरसाभासस्तिष्ठामि		मात्मैक्यावस्थात्रिपुटीरहिता	
स्वच्छतां गतः	अ. पू. ३।१२	परमानन्दरूपा शुद्धचैतन्या-	
समः सर्वेषु भूतेषु	भ. गी. १८।५४	त्मिका भवति	शांडि. १।८।४
समः सिद्धावसिद्धौ च	भ. गी. ४।२२	समाधिः समतावस्था जीवात्मपरमा-	
समागमस्तथोरेव हृदयान्तर्गते सुषो	मैत्रा. ७।११	त्मनोः । यदि स्वदेहमुत्सृष्ट-	
समागादिती३ तत्सायमभवत्	१ ऐत. १।५।१	मिच्छा चेदुत्सृजेत्स्वयम्	१ यो. त. १०७
स मा ज्यैष्ठ्यं ऋष्यैष्ठ्यं राज्यमा-		समाधिः संविदुत्पत्तिः परजीवै-	
धिपत्यं गमयत्वहमेवेदं सर्व-		कतां प्रति	जा. इ. १०।१
मसानीति	छांदो. ५।२।६	समाधौ क्रियमाणे तु विघ्नान्या-	
समाधाय स सात्त्विकः	भ. गी. १७।११	यान्ति वै ब्रह्मात्	ते. बि. १।४०
समाधावचला बुद्धिः	भ. गी. २।५३	समाधौ न विधीयते	भ. गी. २।४४
समाधिकालात्प्रागेव विचिन्त्याति-		समाधौ परमं ज्योतिरनन्तं	
प्रयत्नतः । स्थूलसूक्ष्मक्रमात्सर्वं		विश्वतोमुखम्	यो. चू. १०
चिदात्मनि विलापयेत्	अक्षयुप. ४८	समाधौ मृदिततमोविकारस्य	
समाधिनिर्धू(धौ) तमलस्य चेतसो		तदाकाराकारिताखण्डाकार-	
निवेशितस्यात्मनि यत्सुखं		वृत्त्यात्मकसाक्षिचैतन्ये प्रपञ्च-	
भवेत् । न शक्यते वर्णयितुं		लयः सम्पद्यते	मं. ब्रा. २।६
गिरातदा स्वयंतदन्तःकरणेन		समाधौ मोक्षमाप्नोति त्यक्त्वा	
गृह्यते [मैत्रा. ६।३४+	भवसं. ३।३१	कर्म शुभाशुभम्	यो. चू. ११०
समाधिमथ कार्याणि मा करोतु		समान उ एवायं चासौ चोष्णोऽय-	
करोतु वा । हृदयेनात्तसर्वेहो		मुष्णोऽसौ स्वरः	छांदो. १।३।२
मुक्त एवोत्तमाशयः	मुक्तिको. २।१९	समानप्राण एकस्तु जीवः स एक	
समाधिमेकेन समममृतं यान्ति		एव हि । रेचकादित्रयं कुर्याद्दृढ-	
योगिनः	योगकुं. ३।१४	चित्तः समाहितः	व्या. बि. ९९
समाधिस्थ आत्मकाम आप्रकामो		समान मज्जापरियाति जागृविः	चिन्त्यु. १०।४
निष्कामोजीर्णकामो हस्तिनि		समानमशीतयोऽध्यात्मं चाधिदैवतं	
सिंहे दंशे मशके नकुले सर्प-		चान्नमेव	१ ऐत. १।२।६
राक्षसगन्धर्वे मृत्यो रूपाणि		समानमेवाप्येति समानमेवास्तमेति	सुबालो. ९।५
विदित्वा न बिभेति कुतश्चनेति	सुबालो. १३।२	समानवायुना सह सर्वासु नाडिषु	
		रसं व्यापयन्नुत्सारूपेण देहे	
		वायुश्चरति	शांडि. १।४।८

स मानसान्सप्त पुत्रानसृजत्	सुबालो. १।३	समिद्धमो धूमोऽचिरचिरद्वारा	
समानस्तु द्वयोर्मध्ये गोक्षीर-		अङ्गारा विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१४
धवलप्रभः । आपाण्डर उदानश्च		समिधः सौम्याहरोप त्वा नेष्ये	
व्यानो ह्यर्चिःसप्तप्रभः	अ. ना. ३८	न सत्यादगाः	छांदो. ४।४।९
समानः सर्वगात्रेषु सर्वव्यापी		समीकरणोन्नयनग्रहणश्रवणोच्छ्वासा	
व्यवस्थितः	त्रि. ब्रा. २।८१	वायुकार्यप्राणादिविषयाः	त्रि. ब्रा. १।४
समानः सर्वदेहेषु व्याप्य तिष्ठत्य-		स मुक्तः परमेश्वरः	महो. ६।८
संशयः	जा. द. ४।२९	स मुक्तः स पूज्यः स योगी स	
समानः सर्वसामीप्यं करोति		परमहंसःसोऽवधूतः स ब्राह्मणइति निरा. ३२	
मुनिपुङ्गव	जा. द. ४।३१	स मुक्तो भवति, स स्वप्रकाशोभवति	गणेशो. ५।८
समानसीन आत्मा जनानाम्	चिन्त्यु. ११।१।२	स मुक्तो भवति तस्मै स्वात्मानं	
(ॐ) समानात्मने ॐ तत्सद्भुव-		तु ददामि वै	गोपालो. २।३६
स्तस्मै समानात्मने नमो नमः	गोपालो. ३।१०	स मुक्तोऽहमस्मि	गोपालो. २।१४
समाने तृप्यति मनस्तृप्यति	छांदो. ५।२२।२	स मुखाच्च योनेर्हस्ताभ्यां चाग्नि-	
समाने वृक्षे पुरुषो निमग्नोऽनीशया		मसृजत	बृह. १।४।६
शोचतिमुह्यमानः[मुण्ड. ३।१।२+ श्वेताश्र. ४।७		समुदस्ताश्रमितोऽहं प्रविततमुख-	
समाने वै तत्परिहृतो मेन		पूर्णसंविदेवाहम्	आ. प्र. ३
इत्यागस्त्यः	३ ऐत. १।१।१	समुदेति परानन्दा या तनुः पारमे-	
समानो नाभिदेशे तु उदानः		श्वरी । मनसैव मनश्छित्त्वा सा	
कण्ठमाश्रितः	अ. ना. ३५	स्वयं लभ्यते गतिः	अ. पू. १।५३
समानो मैत्रावरुणः	प्रा. हो. ४।१	समुद्धर मनो ब्रह्मन् मातङ्गमिव	
समान्निगधान्दृढान्स्थूलान्क्षौम-		कर्ममात्	महो. ५।१३९
सूत्रेण धारयेत् (रुद्राक्षान्)	रु. जा. १३	समुद्र एवास्य बन्धुः, समुद्रो योनिः	बृह. १।१।२
स मा भग प्रविश स्वाहा	तैत्ति. १।४।६	समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत्	भ. गी. २।७०
समासक्तं तथा (यथा-यदा-सदा)		समुद्रमेवाभिमुखा द्रवन्ति	भ. गी. १।१२८
चित्तं जन्तोर्विषयगोचरे (रं) ।		समुद्रवेलेव दुर्निवार्यमस्य मृत्यो-	
यदेवं ब्रह्मणि स्यात्तत्को न		रागमनम्	मैत्रा. ४।२
मुच्येत बन्धनात्	मैत्रा. ६।३४	समुद्रस्योत्तरे तीरे द्विविदो नाम	
[+शाट्या. २+भवसं. ३।१५	मैत्रे. १।१२	वानरः । चातुर्थिकं ज्वरं हन्ति	
समासेनैव कौन्तेय	भ. गी. १।८।५०	लिखित्वा यस्तु पश्यति	वनदु. ९८
समाहिता नित्यतृप्ता यथाभूतार्थ-		समुद्रादर्णवादधि संवत्सरो	
दर्शिनी । ब्रह्मन्समाधिशब्देन		अजायत [महाना. ६।२+क्र.मं. १०।१९०।२	
परा प्रज्ञोच्यते बुधैः	अ. पू. १।४८	समुद्रादूर्मिर्मधुमाः उदारदुपाः	
समाः स्निग्धा दृढाः स्थूलाः कण्टकैः		शुना सममृतत्वमानः[महाना. ८।८ क्र.मं. ४।५८।१	
संयुताः शुभाः (रुद्राक्षाः)	रु. जा. ११	[+वा. सं. १७।८९+तै. आ. १०।१०।२	
समित्पाणिः श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठम्	मुण्ड. १।२।१२	समुद्रान्सरितः पर्वतान्वनानि महीं	
समिदग्निमुत्पन्नं धार्यं वै		पातालं च...ततो वै सृष्टि-	
ब्रह्मचारिणा (भस्म)	बृ. जा. ५।५	मचीकरत्	गणेशो. ३।६

समुद्रे अन्तः कवयो विचचक्षते	चिन्त्यु. ११११	सम्पर्कादुदरे न्यस्तः शुक्रबिन्दु-	
समूलोन्मूलिते पुण्यपापारूपे		रचेतनः । स पित्रा केन यत्नेन	
कर्मसञ्चये	अध्यात्मो. ३९	गर्भस्थः केन पालितः	शिवो. ७।१०६
समूलो वा एष परिशुष्यति		सम्पश्यन्वा एव मा प्रमदत	छाग. २।४
योऽनृतमभिवदति	प्रश्नो. ६।१	सम्पश्यन्कर्तुमर्हसि	भ. गी. ३।२०
स मृत्युं तरति स संसारं तरति		सम्पीड्य सीविनीं सूक्ष्मां गुल्फेनैव	
सोऽमृतत्वं च गच्छति	नृ. पू. ३।२	तु सव्यतः । सव्यं दक्षिण-	
स मृत्युं तरति स पाप्मानं तरति		गुल्फेन मुक्तासनमुदीरितम्	शांडि. १।३।९
स ब्रह्महत्यां तरति	नृ. पू. ५।१०	सम्पूजकः पञ्चमहोपपातकैर्युक्तो	
स मृत्युं तरति स पाप्मानं तरति		विमुक्तः शिवरूपमेति	१ बिल्वो. १२
स संसारं तरति	नृ. पू. २।१	सम्पूर्ण इव शीतांशुरतिष्ठदमलःशुकः	महो. २।२७
स मृत्युपाशान्पुरतः प्रणोद्य		सम्पूर्णकुम्भवहेहं कुम्भयेन्मातरिश्चना	त्रि. ब्रा. २।९८
शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके	कठो. १।१८	सम्पूर्णकुम्भवद्वायोर्धारणं कुम्भको	
स मेन्द्रो मेधया स्पृणोतु		भवेत्	आ. द. ६।१३
[तैत्ति. १।४।१+	ना. प. ४।४५	सम्पूर्णहृदयः शून्ये त्वारम्भे योग-	
स मे युक्ततमो मतः	भ. गी. ६।४७	वान्भवेत्	सौ. ल. १०
समेष्ट्यामि शिलासाम्यं निर्विकल्प-		सम्पूर्ण परमात्मनि । भिन्नाभिन्नं न	
समाधिना	१ सं.सो. २।५३	पश्यन्ति तस्याहं पञ्चमाश्रयः	तत्त्वो. ४
स मोदते मोदनीयं हि लब्ध्वा		सम्पूर्णानन्दैकबोधो ब्रह्मैवाहमस्मि	प. हं. प. ११
विवृषं सद्य नचिकेतसं मन्ये	कठो. २।१३	सम्प्रज्ञातसमाधिः स्याद्ध्याना-	
समे शुचौ शर्करावह्निवालुका-		भ्यासप्रकर्षतः	मुक्तिको. २।५३
विबर्जिते शब्दजलाश्रया-		सम्प्रत्यवसितानां च महापातकिनां	
दिभिः । मनोनुकूले, न तु		तथा । ब्रात्यानामभिशस्तानां	
चक्षुपीडने गुहानिवाताश्रयणे		संन्यासं नैव कारयेत्	१ सं. सो. २।४
प्रयोजयेत् [श्वेताश्व. २।१०+	भवसं. ३।२३	सम्प्रसूतकलत्राणि गृहाण्युप्रा-	
समोऽहं सर्वभूतेषु	भ. गी. ९।२९	पदामिव	महो. ३।७
सम्पत्सुतस्त्रीप्रलये स्वर्गोहाद्वि-		सम्प्राप्यैनमृषयोज्ञानतृप्ताः कृता-	
निर्गता मुण्डितशीर्षका ये ।		त्मानो वीतरागाः प्रशान्ताः ।	
स्वार्चो द्विजैस्ते भुवि कारयन्ति		ते सर्वगं सर्वतः प्राप्य धीरा	
भवन्तु लोकाः खलु सावधानाः	भवसं. १।५५	युक्तात्मानः सर्वमेवापियन्ति	मुण्ड. ३।२।५
(यो ह वै) सम्पदं वेद सः		सम्प्रेक्ष्य नासिकाग्रं स्वं	भ. गी. ६।१३
हास्मै कामाः पचन्ते देवाश्च		सम्बद्धासनमेद्रमङ्गियुगलं कर्णाक्षि-	
मानुषाश्च, श्रोत्रं वाव सम्पत्	छांदो. ५।१।४	नासापुटद्वाराद्यङ्गुलिभिर्नियम्य	
सम्पदः परमापदः	अक्षयुप. २६	पवनं वक्त्रेण वा पूरितम् । बध्वा	
सम्पदे स्वादेत्यभावाज्यस्य हुत्वा		वक्षसि बह्वयानसहितं मूर्ध्नि	
मन्थे सम्पातमवनयेत्	छांदो. ५।२।५	स्थिरं धारयेदेवं यान्ति विशेष-	
सम्पन्नमेवैतत्सम्मितमेव	आर्षे. ५।३	तत्त्वसमतां योगीश्वरास्तन्मनः	यो. चू. ११४
सम्परेतोऽस्यात्मा न चिरमिव			
जीविष्यतीति विष्णुः	३ ऐत. २।४।४		

सम्बन्धे द्रष्टृदृश्यानां मध्ये दृष्टिर्हि
 यद्वपुः । द्रष्टृदर्शनदृश्यादि-
 वर्जितं तदिदं पदम् महो. ५।४८
 सम्बाहुभ्यां धमति सम्पतत्रैर्द्यावा-
 भूमी जनयन्देव एकः श्वेता. २।३
 सम्बाहुभ्यां नमति सम्पतत्रैर्द्यावा
 पृथिवी जनयन्देव एकः त्रि. म. ना. ६।४
 [२ शि. सं. २६+ महाना. २।२
 सम्भक्ष्य सिंहेन स एष वीरः नृसिंहो. ४।३
 सम्भवत्युत्तमे प्राज्ञः प्राणायामे
 सुखी भवेत् जा. द. ६।१५
 सम्भवः सर्वभूतानां भ. गी. १।४।३
 सम्भवामि युगे युगे भ. गी. ४।८
 सम्भवाम्यात्ममायया भ. गी. ४।६
 सम्भवे हेतुफलयोरेषितव्यः
 क्रमस्त्वया अ. शां. १६
 सम्भावितस्य चाकीर्तिः भ. गी. २।३४
 सम्भाषणं च चिन्मात्रं यद्यधि-
 न्मात्रमेव हि ते. वि. २।३०
 सम्भाषणं सह स्त्रीभिरालापः प्रेक्षणं
 तथा । नृत्तं गानं सहासं च ना. प. ६।३८
 परिवादांश्च वर्जयेत्
 सम्भूतिं च विनाशं च यस्तद्वेदो-
 भयः सह । विनाशेन मृत्युं ईशा. १४
 तीर्त्वा सम्भूत्याऽमृतमश्नुते
 सम्भूतेरपवादाच्च सम्भवः प्रति-
 विध्यते । को न्वेवं जनयेदिति
 कारणं प्रतिषिध्यते अद्वैत. प्र. २५
 सम्भूतैर्वायुसंश्रवैर्हृदयं तप उच्यते कुंडिको. २१
 सम्भृततमेनायक्ष्यसे चित्त्युप. २।१
 सम्भृतं पृषदाज्यम् [चित्त्यु. १२।४+ पु. सू. ६
 [क्र. मं. १०।९०।८+ वा. सं. ३६।६
 सम्भोजनी नाम पिशाचमिक्षा
 नैषा पितृन्गच्छति नौत देवान् ।
 इहैव सा चरति क्षीणपुण्या इतिहा. २२
 शालान्तरे गौरिव नष्टवत्सा
 सम्माननं परां हानिं यागर्द्धः
 कुरुते यतः । जनेनावमतो
 योगी योगसिद्धिं च विन्दति ना. प. ५।४०

सम्मानाद्वाहणो नित्यमुद्विजेत
 विषादिव । अमृतस्येव चाकाङ्क्षे-
 दवमानस्य सर्वदा ना. प. ३।४१
 सम्मायमग्निः सिंचित्वायुषा च
 बलेन चायुष्मतं करोतमेति सद्द्वै. २२
 प्रतिहारस्यै मरुतः प्राणान्दधति
 सम्मूढत्वादात्मस्थं प्रभुं भगवन्तं मैत्रा. ३।२
 कारयितारं नापश्यत्
 सम्मा सिञ्चन्तु मरुतः समिन्द्रः
 सं बृहस्पतिः ना. प. ४।४१
 सम्मोहमौली तृष्णेर्ष्याकुण्डली
 तन्द्रीराघवेय्यभिमानाध्यक्षः मैत्रा. ६।२८
 सम्मोहात्स्मृतिविभ्रमः भ. गी. २।६३
 सम्मोहो भयं विषादो निद्रा
 तन्द्री प्रमादो व्रणो जराशोकः
 क्षुत्पिपासा...नास्तिक्यमज्ञानं...
 निकृतत्वमुद्धतत्वमसमत्वमिति
 तामसान्वितः मैत्रा. ३।५
 सम्यगालोकिते रूपे काष्ठपाषाण-
 वाससाम् । मनागपि न भेदो-
 ऽस्ति कासि सङ्कल्पनोन्मुखः अ. पू. २।३८
 सम्यगालोचनात्सत्याद्वासना
 प्रविलीयते । वासनाविलये
 चेतः शममायाति दीपवत् मुक्तिको. २।१७
 सम्यगुपनयनपूर्वकं चतुश्चत्वारिंश-
 त्संस्कारसम्पन्नः...सर्वविद्या-
 भ्यासं कृत्वा... देहत्यागं
 करोति स मुक्तः ना. प. १।१
 सम्यग्ज्ञानसमालोकः पुमान् ज्ञेयः
 समः स्वयम् । न विभेति न
 चादत्ते वैवश्यं न च दीनताम् अ. पू. ५।२
 सम्यग्ज्ञानं च वैराग्यं धर्मोऽयं
 भिक्षुके मतः ना. प. ५।४५
 सम्यग्ज्ञानावरोधेन नित्यमेक-
 समाधिना । साङ्ख्य एवाव-
 बुद्धा ये ते साङ्ख्या
 योगिनः परे अ. पू. ५।४९
 सम्यग्वन्धत्रयस्थोऽपि लक्ष्यलक्षण-
 कारणम् । वेशं समुद्धरेन्नित्यं.. वराहो. ५।५६

सम्यग्वासनया त्यक्तं मुक्तमि- त्यभिधीयते	मुक्तिको. २।१६
सम्यग्व्यवसितो हि सः	भ. गी. ९।३०
सम्यङ्किमीलिताक्षः किञ्चिदुन्मी- लिताक्षः...परं ब्रह्मावलोकयं-	
स्तद्रूपो भवति (योगी)	अद्वयता. १
सम्यङ्गन्यासः सङ्ख्यासः । न तु मुण्डितमुण्डः [गुह्यपो. २+	पीतां. २
सम्यङ्चि हास्मै सर्वाणि भूतानि श्रेष्ठयाय कल्पन्ते	बृह. ५।१३।३
स य आकाशं ब्रह्मेत्युपास्ते आकाशवतो वै स लोकान्प्रकाश- वतोऽसम्बाधानुरुणायवतो- ऽभिसिद्धयति	छांदो. ७।१२।२
स य आत्मानमेव प्रियमुपास्ते न हास्य प्रियं प्रमायुकं भवति	बृह. १।४।८
स य आत्मानमेव लोकमुपास्ते न हास्य कर्म क्षीयते	बृह. १।४।१५
स य आशां ब्रह्मेत्युपास्ते आश- याऽस्य सर्वे कामाः समृद्धयन्ति	छांदो. ७।१४।२
स य इच्छेत्पुत्रो. अनुब्रवीत् (मा. पा.)	बृ. उ. ६।४।१४
स य इच्छेत्पुत्रो मे शुद्धो जायेत वेदमनुब्रवीत्, सर्वमायुरियादिति	बृह. ६।४।१४
स य इदमविद्वानग्निहोत्रं जुहोति यथाऽङ्गारानपोह्य भस्मनि जुहुयात्तादृक्तस्यात्	छांदो. ५।२४।१
स य इमौंस्त्रीलोकान् पूर्णान् प्रतिगृहीयात् सोऽस्या एत- त्प्रथमं पदमाप्नुयात्	बृह. ५।१४।६
स य इहान्वायत्तमिदमविद्वाने- वेतदुपास्ते पापीयान्भव- त्यातिमार्च्छत्यवप्नियते	आर्षे. ४।३
स य एतदन्नमन्ने प्रतिष्ठितं वेद प्रतिष्ठति	तैत्ति. ३।७,८,९
स य एतदुपास्ते न स पाप्मनो व्यावर्तते	बृह. १।५।२
स य एतदेवममृतं वेद वसूनामेवैको भूत्वाऽग्निनैव मुखेनैव देवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति	छांदो. ३।६।३

स य एतदेवममृतं वेद रुद्राणा- मेवैको भूत्वेन्द्रेणैव मुखेनैव- देवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति	छांदो. ३।७।३
स य एतदेवममृतं वेद साध्याना- मेवैको भूत्वा ब्रह्मणैव मुखेनैव... स य एतदेवममृतं वेद मरुतामेवैको भूत्वा सोमेनैव मुखेन...	छांदो. ३।१०।३ छांदो. ३।९।३
स य एतदेवममृतं वेदादित्या- नामेवैको भूत्वा वरुणेनैव मुखेनैव देवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति	छांदो. ३।८।३
स य एतदेव रूपमभिसंविश- त्येतस्माद्रूपादुदेति	छांदो. ३।६।३
स य एतदेवं विद्वानक्षरं प्रणौ- त्येतदेवाक्षरं स्वरममृत- मभयं प्रविशति	छांदो. १।४।५
स य एतदेवं विद्वानादित्यं ब्रह्मेत्युपास्ते... (मा. पा.)	छांदो. ३।१९।४
स य एतदेवं विद्वान्साधु समेत्यु- पास्तेऽभ्याशो ह यदेन * साधवो आ च गच्छेयुरप च नमेयुः	छांदो. २।१।४
स य एतदेवं वेदाऽभि हैनं सर्वाणि भूतानि संवाञ्छन्ति	केनो. ४।६
स य एतद्वायत्रं प्राणेषु प्रोतं वेद प्राणी भवति	छांदो. २।११।२
स य एतमेवमुपास्ते आत्मन्वी ह भवत्यात्मन्विनी हास्य प्रजा भवति	बृह. २।१।१३
स य एतमेव उपास्ते; तेजस्वी ह भवति तेजस्विनी हास्य प्रजा भवति	बृह. २।१।४,५
स य एतमेवमुपास्तेऽतिष्ठाः सर्वेषां भूतानां मूर्धा राजा भवति [बृह. २।१।२,३,	६,७,८,९
स य एतमेवमुपास्ते द्वितीयवान् ह भवति नास्माद्रणश्छिद्यते	बृह. २।१।११
स य एतमेवमुपास्तेऽहरहर्ह सुतः प्रसुतो भवति नास्यान्नं क्षीयते	बृह. २।१।३
स य एतानेवं पञ्च पुरुषान् स्वर्गस्य द्वारपान्वेद	छांदो. ३।१३।६

स य एतमेवं वायुं दिशां वत्सं वेद छांदो. ३।११।२
 स य एतमेवं विद्वानादित्यं
 ब्रह्मेत्युपास्तेऽभ्याशो ह यदेन ५
 साधवो घोषा आ च गच्छेयुरूप
 च निम्रेडेरन् छांदो. ३।१९।४
 स य एतमेवं विद्वानुपास्तेऽपहते
 पापकृत्यां लोकी भवति, सर्व-
 मायुरेति [छांदो. ४।११।२+ १२।२+१३।२
 स य एतमेवं विद्वानुपास्ते छांदो. १।९।४
 स य एतमेवंविद्वांश्चतुष्कलं पादं
 ब्रह्मणोऽनन्तवानित्युपास्ते-
 ऽनन्तवानस्मिँल्लोके भवति छांदो. ४।६।४
 स य एतमेवं विद्वांश्चतुष्कलं पादं
 ब्रह्मण आयातनवानित्युपास्ते
 आयातनवानस्मिँल्लोके भवति छांदो. ४।८।४
 स य एतमेवं विद्वांश्चतुष्कलं पादं
 ब्रह्मणः प्रकाशवानित्युपास्ते
 प्रकाशवानस्मिँल्लोके भवति छांदो. ४।५।३
 स य एतां संहितां वेद सन्धीयते
 प्रजया पशुभिर्यशसा ब्रह्म-
 वर्चसेन स्वर्गेण लोकेन सर्वमा-
 युरेति [३ ऐत. १।५।४+ १।६।२+१।६।४
 स य एनं प्राणं वंशमुपवदेत् ३ ऐत. १।४।१
 स य एवमिमा महिम्न एवास्य
 पश्यन्नुपास्ते महिम्न एवाश्रोति
 सर्वमायुरेति वसीयान्भवति आपं. ८।२
 स य एवमेतत्साम सर्वस्मिन्प्रोतं
 वेद सर्व ५ ह भवति छांदो. २।२१।२
 स य एवमेतद्बृहदादित्ये प्रोतं
 वेद तेजस्यन्नादो भवति छांदो. २।१४।२
 स य एवमेतद्यज्ञायज्ञीयमङ्गेषु
 प्रोतं वेदाङ्गी भवति छांदो. २।१९।२
 स य एवमेतद्रथन्तरमग्नौ प्रोतं
 वेद ब्रह्मवर्चस्यन्नादो भवति छांदो. २।१२।२
 स य एवमेतद्राजनं देवतासु प्रोतं
 वेदैतासामेव देवतानां
 सलोकता ५ सार्ष्टिता ५
 सायुज्यं गच्छति छांदो. २।२०।२

स य एवमेतद्दामदेव्यं मिथुने प्रोतं
 वेद मिथुनीभवति छांदो. २।१३।२
 स य एवमेतद्वैराजमृतपु प्रोतं वेद
 विराजति प्रजया पशुभिर्ब्रह्म-
 वर्चसेन सर्वमायुरेति छांदो. २।१६।२
 स य एवमेतद्वैरूपं पर्जन्ये प्रोतं
 वेद विरूपां ५ च सुरूपा ५ च
 पशून्वरुन्धे छांदो. २।१५।२
 स य एवमेतमक्षरसम्मानं चक्षुर्मयं
 श्रोत्रमयं छन्दोमयं मनोमयं
 बाङ्गयमात्मानं वेद अक्षराणां
 सायुज्यं सरूपतां सलोकतामश्नुते ३ ऐत. २।२।३
 स य एवमेतमहः सम्मानं चक्षुर्मयं
 ...आत्मानं वेद ब्रह्मा सायुज्यं
 सरूपतां सलोकतामश्नुते ३ ऐत. २।१।३
 स य एवमेतमिन्द्रं भूतानामिन्द्रं
 वेद विस्रसाहैवास्माल्लोकात्
 प्रैतीति ह स्माह महिवासा
 ऐतरेयः १ ऐत. ३।७।१
 स य एवमेतमुपास्ते रोचिष्णुर्ह
 भवति बृह. २।१।९
 स य एवमेता रेवत्यः पशुषु प्रोता
 वेद पशुमान्भवति छांदो. २।१८।२
 स य एवमेतं संवत्सरं समानं
 चक्षुर्मयं श्रोत्रमयं छन्दोमयं
 मनोमयं बाङ्गयमात्मानं परस्मै
 शंसति ३ ऐत. २।३।९
 स य एवमेतां संहितां वेद सन्धीयते
 प्रजया पशुभिर्यशसा... ३ ऐत. १।१।३
 [१।२।३+१।५।१,२+ १।६।७
 स य एवमेताः शक्यो लोकेषु
 प्रोता वेद लोकी भवति छांदो. २।१७।२
 स य एवमेनमुपास्तेऽतीव सर्वा
 भूतानि तिष्ठति, सर्वमायुरेति आपं. ६।२
 स य एवंवित् अस्माल्लोकात्प्रेत्य
 एतमन्नमयमात्मानमुपसङ्गामति
 [तैत्ति. २।८।१+ ३।१०।९
 स य एवंविद्वानेते आत्मानं ५ स्पृणुते तैत्ति. २।९

स य एवायं दैहिक आत्मा	३ ऐत. २।३।१
स य एषोऽणिमा [छांदो. ६।८।७+	१।४+१०।३
स य एषोऽन्तर्हृदय आकाशः	वैत्ति. १।६।१
स यजुर्भिर्यजुर्वेदो विष्णुरुद्रास्त्रिष्टु- ब्दक्षिणामिः [नृ. पू. २।१+	नृसिंहो. ३।२
स यजुषां मण्डलं, स यजुषां लोकः महाना.	१०।१
स यज्जुहोति यद्यजते तेन देवानां लोकः	बृह. १।४।१६
स यज्ञः, स मे ददातु प्रजां पशून् पुष्टिं यशः	चित्यु. ७।१
स यत्करणीयं मन्येत तत्कुर्वीत	३ ऐत. २।४।४
स यत्कुमारं जन्मनोऽग्नेऽधि- भावयत्यात्मानमेव तद्भावयति	२ ऐत. ४।३
स यत्तत्र किञ्चित्पश्यत्यनन्वागत- स्तेन भवत्यसङ्गो ह्ययं पुरुषः	बृह. ४।३।१५
स यत्पूर्वोऽस्मात्सर्वस्मात् सर्वान् पाप्मन औषत्तस्मात्पुरुषः	बृह. १।४।१
स यत्प्रमाणं कुरुते	भ. गी. ३।२१
स यत्प्राणो गृत्सोऽपानमक्षस्तस्मा- द्गृत्समदः	१ ऐत. २।१।३
स यत्र चन्द्रस्तन्नक्षत्राणि यत्र वा नक्षत्राणि स चन्द्रमास्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ७
स यत्र पुरुषस्तत्स्त्री यत्र वा स्त्री स पुरुषस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ९
स यत्र प्रस्तुयात्तदेतानि जपेदसतो मा सद्रमय तमसो मा ज्योति- र्गमय मृत्योर्मा मृतम्	बृह. १।३।२८
स यत्र प्रस्वपिति, अस्य लोकस्य सर्वावतो मात्रामुपादाय स्वयं विहृत्य स्वयं निर्माय स्वेन भासा स्वेन ज्योतिषा प्रस्वपित्यत्रायं पुरुषः स्वयञ्ज्योतिर्भवति	बृह. ४।३।९
स यत्र यज्ञस्तत्र छन्दांसि, यत्र वा छन्दांसि स यज्ञस्ते द्वे योनि- स्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ४

स यत्र मनस्तद्वाक्, यत्र वा वाक्तन्मनस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ८
स यत्र वरुणस्तदापो यत्र वा आपस्तद्वरुणस्ते द्वे योनि- स्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. २
स यत्र वायुस्तदाकाशो यत्र वा आकाशस्तद्वायुस्ते द्वे योनि- स्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ३
स यत्र स्तनयितुस्तद्विद्युत्, यत्र वा विद्युत्तत्र स्तनयितुस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ५
स यत्राग्निस्तत्पृथिवी, यत्र वै पृथिवी तत्राग्निस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. १
स यत्रादित्यस्तद्यौर्यत्र वा द्यौस्तदादित्यस्ते द्वे योनि- स्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ६
स यत्रायमणिमानं न्येति जरया वोषतपता वाऽणिमानं निगच्छति	बृह. ४।३।३६
स यत्रायमात्माऽबल्यं न्येत्य सम्मोहमिव न्येत्यथैनमेते प्राणा अभिसमायन्ति	बृह. ४।४।१
स यत्रैतत्स्वप्रायाचरति ते हास्य लोकाः	बृह. २।१।१८
स यत्रैष चाक्षुषः पुरुषः पराङ् पर्यावर्ततेऽथारूपज्ञो भवति	बृह. ४।४।१
स यत्रोपाकृते प्रातरनुवाके पुरा परिधानीयाया ब्रह्मा व्यव- वदति	छांदो. ४।१६।२
स यत्सर्वमोक्षुर्याद्विद्यादात्मानं सकामेभ्यो नालं स्यात्	१ ऐत. ३।६।६
स यत्सर्वं नेति ब्रूयात्, पापिका- ऽस्य कीर्तिर्जायते	१ ऐत. ३।६।६
स यथाकामो भवति तत्कृतुर्भवति, यत्कृतुर्भवति तत्कर्म कुरुते, यत्कर्म कुरुते तदभिसम्पद्यते	बृह. ४।४।५
स यथा कुमारो महाराजो वा महाब्राह्मणो वातिष्ठीमानन्दस्य गत्वा शयीतैवमेष एतच्छेते	बृह. २।१।१९

स यथा तत्र...ऽधराङ्गादो प्राध्मायीत-(मा. पा.)	छां.उ. ६।१४।१	स यथा वीणायै वाद्यमानायै न वाह्याच्छब्दाच्छ्रुत्याद्गृह्णाय वीणायै तु ग्रहणेन वीणावादस्य वा शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।१+ ४।५।१०	
स यथा तत्र नादा ह्येतैतदात्म्य- मिदं सर्वं तत्सत्यं स आत्मा तत्त्वमसि श्वेतकेतो	छांदो. ६।१६।३	स यथा शकुनिः सूत्रेण प्रवद्धो दिशंदिशं पतित्वाऽन्यत्रायतन- मलब्ध्वा बन्धनमेवोपश्रयते एवमेव खलु सोम्य तन्मनो दिशं दिशं पतित्वाऽन्यत्रायतन- मलब्ध्वा प्राणमेवोपश्रयते	छांदो. ६।८।२
स यथा तत्र प्राङ्मोदङ्गाऽधराङ्गा प्रत्यङ्गा प्रध्मायीताभिनद्धाश्च आनीतोऽभिनद्धाक्षो विसृष्टः	छांदो. ६।१४।१	स यथा शकुनिः...बन्धनमेवो- पाश्रयते (मा. पा.)	छांदो. ६।८।२
स यथातुरा भिषग्ग्रहणकाले बाला अपथ्याहितगुडादिना जनन्या बन्धिता इति नाना- देवता गुरुकर्मतीर्थनिष्ठाश्च ते भवन्ति	स्वसंवे. ३	स यथा शङ्खस्य ध्मायमानस्य न वाह्याच्छब्दाच्छ्रुत्याद्गृह्णाय शङ्खस्य तु ग्रहणेन शङ्खध्मस्य वा शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।८+४।५।९	
स यथा दुन्दुमेर्हन्यमानस्य न वाह्याच्छब्दान् शक्नुयाद्गृह्णाय दुन्दुमेस्तु ग्रहणेन दुन्दुभ्या- घातस्य वा शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।७+४।५।८	२।४।७+४।५।८	स यथाऽश्मानमृत्वा लोष्ठो विष्ण्वंसतैवं (मा. पा.)	बृ. उ. १।३।७
स यथा प्रचोदयित्रापोज्झितो नेज्जेमरुरुवीतैवं ह्येष प्राज्ञेनात्म- नापोज्झितो न ब्रूते	छाग. ६३	स यथा सर्वासामपां समुद्र एकायनमेव सर्वेषां स्पर्शानां त्वगोकायनं [बृह. २।४।११+ ४।५।१२	
स यथा प्रयोग्य आचरणे युक्त एवमेवायमस्मिच्छरीरे प्राणो युक्तः	छांदो. ८।१२।३	स यथा सुहयः पद्मीशशङ्खसङ्घिदे- देवमितरान्प्राणान्समखिदत्	छांदो. ५।१।१२
स यथा महाराजो जानपदान् गृहीत्वा स्वे जानपदे यथाकामं परिवर्ततेतैवमेवैष एतत्प्राणान् गृहीत्वा स्वेशरीरे यथाकामं परिवर्तते	बृह. २।१।१८	स यथा सैन्धवखिल्य उदके प्रास्त उदकमेवानुविलीयेत, न ह्यस्य ग्रहणायेव स्यात्	बृह. २।४।१२
स यथा मृत्पिण्डे घटानां तन्तौ पटानां तथैवेति भवति	स्वसंवे. १	स यथा सैन्धवघनोऽनन्तरोबाह्यः कृत्स्नो रसघन एवैवं वा अरेऽहमात्मा	बृह. ४।५।१३
स यथाद्रैन्धामेरभ्याहितात् (मा. पा.)	बृह. २।४।१०	स यथा सोम्य वयांसि वासो वृक्षं सम्प्रतिष्ठन्ते, एवं ह वै तत्सर्वं पर आत्मनि सम्प्रतिष्ठते	प्रश्नो. ४।७
स यथाऽऽर्द्रैन्धामेरभ्याहितात् तस्य पृथग्धूमा...विनिश्चर- न्त्येवं वा अरेऽस्य महतो भूतस्य निःश्वसितमैतद्यदृग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्वाङ्गिरस इतिहासः [बृह. २।४।१०+	४।५।११	स यथेमा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रायणाः समुद्रं प्राप्यास्तं गच्छन्ति भिद्येते चासां नामरूपे समुद्र इत्येवं प्रोच्यते	प्रश्नो. ६।५
		स यथैकपाद्गजजयो वैकेन चक्रेण वर्तमानो रिष्यत्येवमस्य यज्ञो रिष्यति	छांदो. ४।१६।३

(एवं) स यथैतां देवताः सर्वाणि

भूतान्यवन्त्येवः ह्रैवविदः

सर्वाणि भूतान्यवन्ति

बृह. १।५।२०

स यथैषां प्राणानां मध्यमः प्राणः,

एवमेतासां देवतानां वायुः

बृह. १।५।२२

स यथोभयपाद्भजन्तयो वोभाभ्यां

चक्राभ्यां वर्तमानः प्रतितिष्ठ-

त्येवमस्य यज्ञः प्रतितिष्ठति

छांदो. ४।१६।५

स यद्वोचं प्राणं प्रपद्य इति, प्राणो

वा इदं सर्वं भूतं यदिदं

किञ्च, तमेव तत्प्रापत्ति

छांदो. ३।१५।४

स यदशिशिषति यत्पिपासति यन्न

रमते ता अस्य दीक्षाः

छांदो. ३।१७।१

स यदा तेजसाऽभिभूतो भवत्यत्रैष

देवः स्वप्राज्ञ पश्यत्यथ तदैत-

स्मिच्छरीरे एतत्सुखं भवति

प्रभो. ४।६

स यदा प्रतिबुध्यते

कौ. त. ३।३

स यदा प्रतिबुध्यते तदेतत्सर्व-

मस्मादेवोत्तिष्ठति

नृसिंहो. ७।६

स यदा प्रापेन सह संयुज्यते तदा

पश्यति नद्यो नगराणि बहूनि

विविधानि च

सुबालो. ४।२

स यदा बली भवत्यथोत्थाता

भवति

छांदो. ७।८।१

स यदा मनसा नमस्यति मन्त्रान-

धीयीयेत्यथाधीते

छांदो. ७।३।१

स यदा मृत्युमत्यमुच्यते स वायु-

रभवत्सोऽयं वायुः परेण मृत्यु-

मतिक्रान्तः पवते

बृह. १।३।१३

स यदा विजज्ञावथ हत्वाऽसुरान्वि-

जित्य सर्वेषां भूतानां श्रेष्ठं

स्वाराज्यमाधिपत्यं पर्येति

कौ. त. ४।२०

स यदाऽस्माच्छरीरादुत्क्रामति,

वागस्मात्सर्वाणि नामान्यभि-

विभृजते, वाचा सर्वाणि

नामान्याप्नोति

कौ. त. ३।४

स यदाहासतो मा सद्रमयेति

मृत्युर्वा असत्सदमृतं मृत्योर्मा-

मृतं गमयामृतं मा कुरु

बृ. उ. १।३।२८

स यदि तस्य कर्ता भवति (मा.पा.)

छां. उ. ६।१६।२

स यदिदमत्रान्वायत्तं वेदाथ तथैवो-

पास्तेऽत्रैवान्वायत्तो भवति

आर्षे. ४।३

स यदिदमेतस्मिन्नन्वायत्तं वेदाथ

तथोपास्तेऽन्वायत्तो ह्रैवास्मिन्

भवति

आर्षे. २।३

स यदिदं सर्वमभिप्रागाद्यदिदं

किञ्च तस्मात्प्रगाथाः

१ ऐत. २।२।३

स यदिदं सर्वमभ्यपवयत यदिदं

किञ्च तस्मात्पावमान्यः

१ ऐत. २।२।४

स यदिदं सर्वं पाप्मनो त्रायत

यदिदं किञ्च तस्मादत्रयः

१ ऐत. २।१।६

स यदि परेण वोपसृतः स्वेन

वाऽर्थेनाभिध्याहरेत् । अभि-

न्याहार्पणेन विद्यात्

३ ऐत. १।६।४

स यदि पितरं वा मातरं वा भ्रातरं

वा स्वसारं वाऽऽचार्यं वा

ब्राह्मणं वा किञ्चिद्भूशमिव

प्रत्याहृत्स्वास्त्वित्येवैनमाहुः

छांदो. ७।१५।२

स यदि पितृलोककामो भवति

सङ्कल्पादेवास्य पितरः समु-

त्तिष्ठन्ति, तेन पितृलोकेन

सम्पन्नो महीयते

छांदो. ८।२।१

स यदिमानि भूतानि सर्वाणि

भूतानि पादि तस्मात्पदम्

१ ऐत. २।२।९

स यदि विचिकित्सेत्स णकारं

ब्रवाणी३ षणकारा३ इति

३ ऐत. २।६।२

स यदि क्षियं पश्येत्समृद्धं कर्मेति

विद्यात्

छांदो. ५।२।८

स यदि ह वा अपि मृषा वदति

सत्यं ह्रैवास्योदितं भवति

१ ऐत. १।५।३

स यदेभ्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्यो-

ऽर्चत, तस्मादृक्

१ ऐत. २।२।७

स यदेभ्यः सर्वेभ्योऽर्च्योऽर्चत

तस्मादर्धर्चः

१ ऐत. २।२।८

स यदेभ्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्यः

क्षरति, न चैनमतिक्षरन्ति

१ ऐत. २।२।१०

स यदेवंविदस्माद्धोकात्प्रैत्ययैमिरेव

प्राणैः सह पुत्रमाविशति

बृह. १।५।१७

स यदैतत्सर्वमपेक्षते तदैतत्सर्व-
मस्मिन्प्रविशति नृसिंहो. ७।६
स यदोत्क्रमिष्यन् भवति, नैनं
घोषः शृणोति [बृह. ५।१।१+ मैत्रा. २।८
स यद्वैनश्चक्षुषाऽप्रहिष्यद्ब्रूया
हैवान्नमत्रप्स्यत् २ ऐत. ३।५
स यद्वैनच्छिन्नेनाग्रहैष्यद्विसृज्य
हैवान्नमत्रप्स्यत् २ ऐत. ३।९
स यद्वैनच्छ्रोत्रेणाग्रहैष्यच्छ्रुत्वा
हैवान्नमत्रप्स्यत् २ ऐत. ३।६
स यद्वैनस्त्वचाऽग्रहैष्यत्स्पृष्ट्वा
हैवान्नमत्रप्स्यत् २ ऐत. ३।७
स यद्वैनत्प्राणेनाग्रहैष्यदभिप्राप्य
हैवान्नमत्रप्स्यत् २ ऐत. ३।४
स यद्वैनद्वाचाऽग्रहैष्य-
दभिव्याहृत्य हैवान्नमत्रप्स्यत् २ ऐत. ३।३
स यद्वैनन्मनसाऽग्रहैष्यद्ब्रूयात्वा
हैवान्नमत्रप्स्यत् २ ऐत. ३।८
स यद्यगदः स्यात् पुत्रस्यैश्वर्यं
पिता वसेत् कौ. त. २।१५
स यद्यदेवासृजत तत्तदनुमधियत बृह. १।२।५
स यद्यनुरुद्धयते सन्नवति निरुक्तो. १
स यद्यनेन किञ्चिदक्षणा कृतं
भवति तस्मादेनः सर्वस्मात्पुत्रो
मुञ्चति बृह. १।५।१७
स यद्येकमात्रमभिध्यायीत स तेनैव
संवेदितस्तूर्णमेव जगत्यामभि-
सम्पद्यते प्रश्नो. ५।३
स यद्येतेषां (स्वप्ने) किञ्चित्
पश्येत्, उपोष्य पायसं
स्थालीपाकं भपयित्वा रात्रि-
सुक्तेन प्रत्युचं हुत्वाऽन्येनाग्नेन
प्राक्षणाभोजयित्वा चरुं स्वयं
प्राश्रीयत् ३ ऐत. २।४।७
स यश्चन्द्रमसो देवानां भूर्भुवः-
स्वरादीनां सर्वेषां लोकानां च भस्मजा. २।५
स यश्च सङ्ग्रामत्येकपञ्चाशत् तैत्ति. २।१०
स यश्चायमशरीरः प्रज्ञात्मा
यश्चासावादित्य एकमेवादिति ३ ऐत. २।३।२

स यश्चायं पुरुषे । यश्चासावादित्ये
स एकः [तैत्ति. २।८+३।१०।४
स यश्चित्तं ब्रह्मेत्युपास्ते चित्तान्वै
स लोकान्ध्रुवान्ध्रुवः प्रतिष्ठितान्
प्रतिष्ठितोऽव्ययमानानव्यय-
मानोऽभिसिद्धयति छांदो. ७।५।३
स यस्तान् पुरुषान्निरुह्य
प्रत्यूह्य (मा. पा.) बृह. ३।९।२६
से यस्तान्पुरुषान्निरुह्य प्रत्यूह्या-
त्यक्रामत् बृह. ३।९।२६
स यस्तं न विद्यात्कथं कुर्यादथ
विद्वान्कुर्यात् छांदो. २।२४।२
स यः सङ्कल्पं ब्रह्मेत्युपास्ते क्लृप्तान्वै
स लोकान्ध्रुवान्ध्रुवः प्रतिष्ठितान्
प्रतिष्ठितोऽव्ययमानान-
व्ययमानोऽभिसिद्धयति छांदो. ७।४।३
स यः स पाप्मा बृह. १।३।२
स यः स्मरं ब्रह्मेत्युपास्ते यावत्
स्मरस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति छांदो. ७।१३।२
स यः कामयेत महत्प्राप्नुयामि-
त्युदगयन आपूर्यमाणपक्षस्य
पुण्याहं...पुः सा नक्षत्रेण
मन्थः सन्नीय जुहोति बृह. ६।३।१
स यः कामयेत महत्प्राप्नुयां (मा.पा.) बृह. ६।३।१
स याति परमां गतिम् भ. गी. ८।१३
स यामिच्छेत्कामयेत मेति... बृह. ६।४।९
स यामेवामुः सावित्रीमन्वाहैषैव
स यस्मा अन्वाहृतस्य प्राणाः-
स्त्रायते बृह. ५।१४।४
स यावतीयं त्रयी विद्या तावद्ध
जयति बृह. ५।१४।५
स यावत्क्षिप्येन्मनस्तावदादित्यं
गच्छति छांदो. ८।६।५
स यावदप्येतेषामेकैकं न प्राप्नो-
त्यकृत्स्न एव तावन्मन्यते बृह. १।४।१७
स यावदस्माच्छरीरादनुत्क्रान्तो
भवति तावज्जानाति छांदो. ८।६।४

स यावदादित्य उत्तरत उदेता
दक्षिणतोऽस्तमेता छांदो. ३।१०।४
स यावदादित्यः पश्चादुदेता
पुरस्तादस्तमेता छांदो. ३।१।४
स यावदादित्यः पुरस्तादुदेता
पश्चादस्तमेता [छांदो. ३।६।४+७।४
स यावदादित्यो दक्षिणत उदेतो-
त्तरतोऽस्तमेता छांदो. ३।८।४
स यावदिदं प्राणि तावद्ध जयति बृह. ५।१४।३
स यावदेषु त्रिषुलोकेषु तावद्ध जयति बृह. ५।१४।१
स यावद्ध वा इन्द्र एतमात्मानं न
विजज्ञेतावदेनमसुरा अभिबभूवुः कौ. त. ४।२०
स यावन्मनसोगतं तत्रास्य..(मा.पा.) छां. उ. ७।३।२
स यावान् ह वै वाजपेयेन
यजमानस्य लोको भवति
तावानस्य लोको भवति बृह. ६।४।३
स यां प्रथमामाहुतिं जुहुयाचां
जुहुयात्प्राणाय स्वाहेति प्राण-
स्तृप्यति छांदो. ५।१९।१
स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् भ. गी. ४।१८
स युक्तः स सुखी नरः भ. गी. ५।२३
स येन यज्ञकतुना याजयेत्सोऽरण्यं
परेत्य शुचौ देशे स्वाध्यायमवैन-
मधीयन्नासीत् सहवै. २१
स योगी परमो मतः भ. गी. ६।३२
स योगी ब्रह्मनिर्वाणं भ. गी. ५।२४
स योगी मयि वर्तते भ. गी. ६।३१
स योऽत एकैकमुपास्ते न स वेद बृह. १।४।७
स योऽतोऽश्रुतोऽनातोऽमतोऽनतो-
ऽष्टोऽविज्ञातोऽनादिष्टः श्रोता
मन्ता द्रष्टा वेष्टा घोष्टा विज्ञाता
प्रज्ञाता सर्वेषां भूतानामन्तर-
पुरुषः सम आत्मेति विद्यात् ३ ऐत. २।४।८
स यो ध्यानं ब्रह्मेत्युपास्ते याव-
ज्जपामस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति छांदो. ७।६।२
स यो नाम ब्रह्मेत्युपास्ते याव-
ज्जान्नो गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति छांदो. ७।१।५
८३

स योऽन्नं ब्रह्मेत्युपास्तेऽन्नवतो वै स
लोकान्पानवतोऽभिसिद्धयति छांदो. ७।९।२
स योऽन्यमात्मनः प्रियं ब्रुवाणं
ब्रूयात्प्रियं रीत्स्यतीश्वरः बृह. १।४।८
स योऽपो ब्रह्मेत्युपास्ते आप्नोति
सर्वान्कामां स्तृप्तिमान्भवति छांदो. ७।१०।२
स यो बलं ब्रह्मेत्युपास्ते यावद्बलस्य
गतं तत्रास्य यथाकामचारो भवति छांदो. ७।८।२
स यो म आयुरमृतमित्युपास्ते
सर्वमायुरस्मिँल्लोक एत्याप्नोति कौ. त. ३।२
स यो मनुष्याणां राक्षः समृद्धो
भवत्यन्येषामधिपतिः बृह. ४।३।३३
स यो मनो ब्रह्मेत्युपास्ते याव-
न्मनसो गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति छांदो. ७।३।२
स यो मां विजानीयान्नास्य केन च
कर्मणा लोको मीयते कौ. त. ३।१
स यो वाचं ब्रह्मेत्युपास्ते याव-
द्वाचो गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति छांदो. ७।२।२
स यो विज्ञानं ब्रह्मेत्युपास्ते विज्ञान-
वतो वै स लोकाब्जानवतो-
ऽभिसिद्धयति छांदो. ७।७।२
स यो ह वै तदच्छायमशरीरम-
लोहितं शुभ्रमक्षरं वेदयते यस्तु
सोम्य स सर्वज्ञः सर्वो भवति प्रश्नो. ४।१०
स यो ह वै तद्भगवन्मनुष्येषु
प्राणान्तमोक्षारमभिध्यायीत प्रश्नो. ५।९
स योऽस्य प्राक्पुषिः स प्राणस्त-
वधुः स आदित्यस्तत्तेजोऽन्नाद्य-
मित्युपासीत छांदो. ३।१३।१
स यो ह वै परमब्रह्मवेदं ब्रह्मैवभवति
सुण्ड. ३।२।९
स यो ह वै मनुष्याणां राक्षः
समृद्धो भवति.— (मा. पा.) बृह. ४।३।३३
स यो ह वै तत्परमं ब्रह्म यो वेद
वै मुनिः रुद्रह. ५२
स यो ह वै सावित्रस्याष्टाक्षरं
पदं श्रियाभिषिक्तं तत्साम्नोऽङ्गं
वेद श्रिया हेवाभिषिच्यते नृ. पू. १।३

स यो हैतमेवमुपास्त एतेषां सर्वेषामात्मा भवति	कौ. त. ४।१६।१७	स यो हैतौ णकारषकारावनुसंहित- मृचो वेद सबलां सप्राणां संहितां वेदायुष्यमिति विद्यात्	३ ऐत. २।६।१ भ. गी. १०।२४
स यो हैतमेवमुपास्ते जिष्णुर्ह वाऽपराजिष्णुरन्यतस्तज्ज्यायान् भवति	कौ. त. ४।७	सरसामस्मि सागरः सरसाः सपिष्टान् गन्धार मम चित्ते रमन्तु स्वाहा	महाना. १४।५
स यो हैतमेवमुपास्तेऽतिष्ठाः सर्वेषां भूतानां मूर्धा भवति	कौ. त. ४।२	सरस्वती कुहूश्चैव सुपुम्नापार्श्वयोः स्थिते । गान्धारा हस्तिजिह्वा च इडायाः पृष्ठपार्श्वयोः	जा. द. ४।१४
स यो हैतमेवमुपास्ते तेजस आत्मा भवति	कौ. त. ४।४	सरस्वती तथा चोर्ध्वगता जिह्वा तथा मुने । हस्तिजिह्वा तथा सन्यपादाङ्गुष्ठान्तमिष्यते	जा. द. ४।२१
स यो हैतमेवमुपास्तेनाम्नआत्माभवति	कौ. त. ४।९	सरस्वती तु या नाडी सा जिह्वान्तं प्रसर्पति	यो. शि. ५।२३
स यो हैतमेवमुपास्तेऽन्नस्यात्माभवति	कौ. त. ४।३	सरस्वती रत्नरूपं च दुर्गा हैमं लिङ्गं पूजयामास भक्त्या	सि. शि. २५ गायत्रीर. १
स यो हैतमेवमुपास्ते पूर्यते प्रजया पशुभिर्नो एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा कालात्प्रवर्तते	कौ. त. ४।६	सराणां सप्तकं वापि विभृयात् कण्ठदेशतः । मुकुटे कुण्डले चैव कर्णिकाहारकेऽपि वा	रु. जा. १८
स यो हैतमेवमुपास्ते प्रतिरूपो हैवास्य प्रजायामाजायते नाप्रतिरूपः	कौ. त. ४।१०	स रात्रिभिरेवा च पूर्यते अप च क्षीयते	बृह. १।५।१४
स यो हैतमेवमुपास्ते प्रजायते प्रजया पशुभिः	कौ. त. ४।१४	स राम इति लोकेषु विद्वद्भिः प्रकटीकृतः	रा. पू. ता. १।२
स यो हैतमेवमुपास्ते विन्दते द्वितीयाद्वितीयवान्भवति	कौ. त. ४।११	स रावण इति ख्यातो यद्वा रावाश्च रावणः	रा. पू. ता. ४।१८
स यो हैतमेवमुपास्ते विषासहिर्वा एष भवति	कौ. त. ४।८	स-रि-ग-म-प-ध-नि-स-संज्ञै- वैराग्यबोधकरैः... परमहंसा- श्रमेणास्वलितस्वस्वरूपध्यानेन देहत्यागं करोति समुक्तो भवति	ना. प. १।१
स यो हैतमेवमुपास्ते सर्वं हास्मा इदं श्रैष्ठ्याय यम्यते	कौ. त. ४।१५	सरूपोऽसौ मनोनाशो जीव- न्मुक्तस्य विद्यते	अ. पू. ४।१८ छांदो. २।२४।७
स यो हैतमेवमुपास्ते नो एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा कालात्सम्भोह- मेति (कालात्प्रसीयते)	कौ. त. ४।१२, १३	स रौद्रः सामाभिगायति सर्गाणामादिरन्तश्च	भ. गी. १०।३२
स यो हैतं महद्यक्षं प्रथमजं वेद सत्यं ब्रह्मेति	बृह. ५।४।१	सर्गादिकाले भगवान् विरिञ्चि- रुपास्यैनं सर्गसामर्थ्यमाप्य । तुतोष चित्ते वाञ्छितार्थीश्च लब्ध्वा धन्यः सोपास्योपासको भवति धाता	द. मू. २२
स यो हैतानन्तवत् उपास्तेऽन्त- वन्तः स लोकं जयति	बृह. १।५।१३		
(अथ) स यो हैतानन्तानु- पास्तेऽन्तः स लोकं जयति	बृह. १।५।१३		
स यो हैतामवरपरां संहितां वेद	३ ऐत. १।६।३		
स यो हैतां दैवीं वीणां वेद श्रुत- वदनो भवति	३ ऐत. २।५।३		

सर्गेऽपि नोपजायन्ते
 सर्गे यान्ति परन्तप
 सर्प इति सर्पविदः (उपासते)
 सर्पत्वेन यथा रज्जू रजतत्वेन
 शुक्तिका । विनिर्णीता विमूढेन
 देहत्वेन तथाऽऽत्मता
 सर्पा गन्धर्वाः पितरस्तन्निधनमेत-
 त्साम सर्वस्मिन्प्रोतम्
 सर्पाणामस्मि वासुकिः
 सर्पादौ रज्जुसत्तेव ब्रह्मसत्तेव
 केवलम् । प्रपञ्चाधाररूपेण
 वर्ततेऽतो जगज्जहि
 सर्व आत्मा जायते पुरुषोत्तमात्
 सर्व इन्मामुपयन्ति विश्वतः
 सर्व ऊष्माणः प्रजापतेरात्मनः
 सर्व एते पुण्यलोका भवन्ति
 सर्व एते विष्णुलिङ्गिनः शिखिन
 उपवीतिनः शुद्धचित्ताः...
 पुण्यलोका भवन्ति
 सर्व एव त आयुर्यन्ति
 सर्व एव महारथाः
 सर्व एव विमुच्यन्ते ये नराः
 शिवमाश्रिताः
 सर्वकरणानि मनसि सम्प्रतिष्ठाप्य
 ध्यानम्
 सर्वकरणोपसंहाराद्धार्यधारणा
 ब्रह्म तुरीयम्
 सर्वकर्ता च योगीन्द्रः स्वतन्त्रो-
 ऽनन्तरूपवान्
 सर्वकर्मकृदप्यहम्
 सर्वकर्मनिराकरणमावाहनम्
 [मं. ब्रा. २।५+
 सर्वकर्मपरित्यागी नित्यतृप्तो
 निराश्रयः । न पुण्येन न पापेन
 नेतरेण च लिप्यते
 सर्वकर्मफलत्यागं [भ.गी.१।१११
 सर्वकर्मफलादीनां मनसैव न
 कर्मणा । निपुणो यः परित्यागी
 सोऽसंसक्त इति स्मृतः

भ. गी. १।४२
 भ. गी. ७।२७
 मुद्रलो. ३।२
 यो. शि. ४।२२
 छांदो. २।२१।१
 भ. गी. १०।२८
 आ. प्र. १३
 सि. वि. २
 बा. मं. २०
 छांदो. २।२२।३
 छांदो. २।२३।१
 शाख्याय. ११
 तैत्ति. २।३
 भ.गी. १।६
 शिवो. १।३२
 अ. शिखो. ३
 अ. शिखो. ३
 यो.शि. १।१५०
 मैत्रे. ३।१५
 अ. पू. १
 अ. पू. ५।९७
 +१।८।२
 अ. पू. २।६

सर्वकर्मविनिर्मुक्तः काम-क्रोध-लोभ-
 मोह-मद-मात्सर्यादिकं दृग्ध्वा
 त्रिगुणातीतः...स्थिरमतिर्ना-
 नृतवादी गिरिकन्दरेषु वसेत्
 सर्वकर्माणि मनसा
 सर्वकर्मण्यपि सदा
 सर्वकर्मा सर्वकामः सर्वगन्धः
 सर्वरसः सर्वमिदमभ्यात्तः
 सर्वकारणकार्यात्मा कार्यकारण-
 वर्जितः
 सर्वकारणं परं ब्रह्म
 सर्वकालं हंसं प्रकाशकम्
 सर्वकालाबाधितं ब्रह्म
 सर्वक्षेत्रेषु भारत
 सर्वगं सच्चिदात्मानं ज्ञानचक्षु-
 निरीक्षते । अज्ञानचक्षुर्नेक्षेत
 भास्वन्तं भानुमन्धवत्
 सर्वगः सर्वसम्बन्धो गत्यभावात्
 गच्छति । नास्त्यसावाश्रया-
 भावात्सद्रूपत्वाद्वास्ति च
 सर्वगुह्यतमं भूयः
 सर्वगो ह्येष ईश्वरः क्रियाज्ञानात्मा
 सर्वचिन्तावधिर्गुरुः
 सर्वचिन्तां परित्यज्य चिन्मात्र-
 परमो भव
 सर्वचिन्तां परित्यज्य सावधानेन
 चेतसा । नाद एवानुसन्धेयो
 योगसाम्राज्यमिच्छता
 सर्वचिन्तां समुत्सृज्य सर्वचेष्टा-
 विवर्जितः । नादमेवानुसन्दध्या-
 न्नादे चित्तं विलीयते
 सर्वजगदात्मत्वेन पश्यंस्त्यक्ताह-
 द्वारो ब्रह्माहमस्मीति चिन्तय-
 त्तिदं सर्वं यद्यमात्मेति भावय-
 न्कृतकृत्यो भवति
 सर्वजनविश्वजनशत्रुजनवश्यजन-
 सर्वजनस्य दृशं लं छां श्रीं ह्रां
 ह्रीं मनः स्तम्भय स्तम्भय

ना. प. ७।२
 भ. गी. ५।१३
 भ.गी. १।८।५६
 छांदो. ३।१४।४
 ते. बि. ५।१
 मं. ब्रा. ३।१
 पा. ब्र. ४
 त्रि.म.ना. १।३
 भ. गी. १।३।३
 वराहो. २।१८
 महो. २।८
 भ. गी. १।८।६
 नृसिंहो. १।४४
 ते. बि. ५।१
 शांडि. १।७।२०
 वराहो. २।८३
 ना. बि. ४१
 मं. ब्रा. २।८
 लाङ्गुलो. ८

सर्वज्ञानां यास्यतीति विद्या- स्तथाऽधीते	संहितो. ११२	सर्वतः पाणिपादान्ता सर्वतोऽक्षि- शिरोमुखा । सर्वतः श्रुतिमत्येषा	
सर्वज्वरोष्ठाटनीं च सर्वमन्त्रप्रभञ्ज- नीम् ।...मातङ्गीं मदिरामोदां	वनदु. २०	सर्वमावृत्य तिष्ठति	गुणका. ४८
वन्दे तां जगदीश्वरीम्		सर्वतः श्रुतिमलोके	भ. गी. १३।१४
सर्वज्ञता हि सर्वत्र भवतीह		सर्वतः सम्प्रुतोदके	भ. गी. २।४६
महाधियः	अ. शां. ८९	सर्वतः स्वरूपमेवपश्यजीवन्मुक्ति- मवाप्य प्रारब्धप्रतिभासनाश-	
सर्वज्ञत्वं परेशत्वं सर्वसम्पूर्ण- शक्तितता । अनन्तशक्तितमत्त्वं	यो. शि. ३।२५	पर्यन्तं चतुर्विधं स्वरूपं ज्ञात्वा	
च मदनुस्मरणाद्भवेत्	नृसिंहो. ५।६	देहपतनपर्यन्तं स्वरूपा-	
सर्वज्ञं महामायं महाविभूति		नुसन्धानेन वसेत्	ना. प. ७।३
सर्वज्ञं सर्वगं शान्तं सर्वेषां हृदये	यो. शि. ३।२०	सर्वतीर्थस्वरूपोऽस्मि परमात्मा-	
स्थितम् । सुसंवेद्यं गुरुमतात्		स्म्यहं शिवः	मैत्रे. ३।१२
सुदुर्बोधमचेतसाम्	जाबाल्यु. २	सर्वतेजःप्रकाशात्मा नादानन्द-	
सर्वज्ञः पञ्चकृत्यसम्पन्नः सर्वेश्वर	शांडि. २।१।४	मयात्मकः	ते. वि. ५।३
ईशः पशुपतिः	भ. गी. ३।३२	सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम्	भ. गी. १३।१४
सर्वज्ञः सर्वेश्वरः सर्वभूतान्तरात्मा	सन्ध्यो. २३	सर्वतो मां पाहि पोहि समन्तात्	गणप. ३
सर्वभूताधिवासः सर्वभूतनि-	ना. पू. ता. ६।१	सर्वतोमुखत्वाश्रुसिंहत्वाद्भीषण-	
गूढो भूतयोनिर्योगैकगम्यः	पैङ्गलो. १।५	त्वाद्भद्रत्वात्...मनभादि-	नृसिंहो. ७।५
सर्वज्ञानविमूढांस्तान्	मैत्रा. ७।१	साक्षिणमन्विच्छेत्	
सर्वज्ञानानिव्याकरणमुदरं(गायत्र्याः)	यो. शि. १।१४८	सर्वतो मुखमसर्वतोमुखं नृसिंह-	
सर्वज्ञानित्वतृप्त्यनादिवोधस्वतन्त्र-	ते. वि. ३।५१	मनृसिंहं भीषणमभीषणं..	नृसिंहो. ६।१
नित्यमलुप्तानन्तं षट्कोणशक्त्यः	मं. ग्रा. १।४	नृसिंहानुष्टुभैव बुबुधिरे	
सर्वज्ञेशो मायालेशसमन्वितो	अव्यक्तो. ३	सर्वतोमुखमित्याह-सर्वतः खल्वयं	अव्यक्तो. ३
व्यष्टिदेशं प्रविश्य तथा		मुखवान् विश्वरूपत्वात्	नृ. पू. २।३
मोहितो जीवत्वमगमत्		सर्वतोमुखं पञ्चमं स्थानं (जानीयात्)	अमन. २।६३
सर्वज्ञो मधोऽप्रमेयोऽनाद्यन्तः		सर्वतो वितता दृष्टिः प्रत्यग्भूता	
सर्वज्ञोऽसौ भवेत्कामरूपः पवन-		शनैः शनैः	संहितो. २।१
वेगवान्		सर्वत्र गतास्तोभावः सर्वत्रनिवृत्ताः	भ. गी. १२।३
सर्वतत्त्वमसद्विद्धि ह्यहं भूमा		सर्वत्र प्रवृत्ताः	
सदाशिवः		सर्वत्रगमचिन्त्यं च	
सर्वतन्त्रेषु गोप्यमहाविद्या भवति		सर्वत्र चतुर्थस्वरा मन्त्रस्वराश्च	
सर्वतः खल्वयं मुखवान्विश्व-		प्रस्तावा चतुर्थमन्द्रातिस्वार्याश्च	
रूपत्वात्		स्वराश्च भवन्ति	संहितो. २।२
सर्वतः पाणिपादं तत्सर्वतोऽक्षि-		सर्वत्र जडहीनात्मा सर्वेषा-	
शिरोमुखम् । सर्वतः श्रुति-		मन्तरात्मकः	ते. वि. ४।४४
मलोके सर्वमावृत्य तिष्ठति		सर्वत्र तृप्तिरूपोऽहं परामृत-	
[श्वेताश्व. ३।१६+	भ. गी. १३।१४	रसोऽस्म्यहम्	ते. वि. ३।३९
		सर्वत्र दानप्रतिग्रहः सोमयाज्यपूतो	
		भवति	संहितो. ५।१

सर्वत्रानिकेतः स्थिरमतिः...कटि-
 सूत्रं च कौपीनं दण्डं वस्त्रं
 कमण्डलुं सर्वमप्यु विस्मृत्याथ
 जातरूपधरश्चरेदात्मान-
 मन्विच्छेत् ना. प. ३।८७
 सर्वत्रनीरसमिह तिष्ठत्यात्मारसंमनः अ. पू. २।९
 सर्वत्र पुण्यापुण्यवर्जितः ज्ञानाज्ञान-
 मपि विहाय...प्रणवात्मकत्वेन
 देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३
 सर्वत्र भानुवन्मुक्षुणामाधारः
 स्वयञ्च्योतिर्ब्रह्माकाशः सर्वदा
 विराजते ना. प. ८।२३
 सर्वत्र भावना गन्धः मं. ब्रा. २।५
 सर्वत्र युग्मकूट्या ब्राह्मणानर्चयेत् ना. प. ४।३९
 सर्वत्र रोहपूर्वेष्ववरोहपूर्वाण्यु-
 दात्तेष्वनुदात्तान्यभिगीते-
 ष्वनभिगीतानि संहितो. २।१
 सर्वत्र वर्तते जाग्रत्स्वप्नं जाग्रति
 वर्तते । सुषुप्तं च तुरीयं च
 नान्यावस्थासु कुत्रचित् त्रि. ब्रा. १।२।१०
 सर्वत्र विगतस्नेहो यः साक्षिवदव-
 स्थितः । निरिच्छो वर्तते कार्ये
 स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।५१
 सर्वत्र विचरेन्मौनी वायुवद्वीत-
 कल्मषः । समदुःखसुखः क्षांतो
 हस्तप्राप्तं च भक्षयेत् ना. प. ५।४८
 सर्वत्र विनामितप्रणामितेष्वविना-
 मितेष्वविनामितान्यप्रणामितानि संहितो. २।१
 सर्वत्र विसर्गोपगृहेष्वविस्मृष्टान्यनुप-
 गृहीतानि संहितो. २।२
 सर्वत्रशुभाशुभयोरनभिस्नेहः[तुरीया. ३+प. हं. ९
 सर्वत्र समदर्शनः भ. गी. ६।२९
 सर्वत्र समबुद्धयः भ. गी. १२।४
 सर्वत्र सर्वतः सर्वब्रह्ममात्रावलो-
 कनम् । सद्भावभावनादाढर्पा-
 द्वासनालयमभ्रते अण्वात्मो. १३
 सर्वत्र सुखवानहम् ते. वि. ३।३८
 सर्वत्र सौष्ठव्यं लुपेपु रेफसन्धयः संहितो. २।१

सर्वत्र ह्रस्वकर्षणेषु दीर्घकर्षणानि
 दीर्घकर्षणेषु मन्द्रकर्षणानि संहितो. २।२
 सर्वत्रान्तःपदार्थविवेचने
 मनोयुक्ताभ्यास इष्यते अद्वयता. ६
 सर्वत्रावस्थितं शान्तं चिद्ब्रह्मे-
 त्यनुभूयते अ. पू. ५।२१
 सर्वत्रावस्थितो देहे भ. गी. १३।३३
 सर्वत्राहमकर्तेति दृढभावनया-
 ऽनया । परमासृतनाम्नी सा
 समतैवावशिष्यते महो. ६।२
 सर्वथा वर्तमानोऽपि [भ. गी. ६।३१+ १३।२३
 सर्वदहनोऽयमात्मेत्याचक्षते सुबालो. ९।१४
 सर्वदा द्वैतरहित आनन्दरूपः
 सर्वाधिष्ठानः...परं ब्रह्मानु-
 सन्दध्यात् नृसिंहो. २।८
 सर्वदाऽनवच्छिन्नं परं ब्रह्म तस्मा-
 ज्जाता परा शक्तिः स्वय-
 ञ्जोतिरात्मिका यो. चू. ७।२
 सर्वदा पूर्णरूपोऽस्मि नित्यतृप्तो-
 ऽस्म्यहं सदा ते. वि. ३।१५
 सर्वदा मनोवाक्कायकर्मभिः सर्व-
 संसारमुत्सृज्य प्रपञ्चावाङ्मुखः
 स्वरूपानुसन्धानेन भ्रमरकीट-
 न्यायेन मुक्तो भवति ना. प. ५।५२
 सर्वदा यमामनन्ति यन्नमस्यन्ति
 देवाः स ब्रह्मा स शिवः सूर्यता. १।२
 सर्वदा शुचिरशुचिर्वा पठन्ब्राह्मणः
 सलोकतां समीपतां सरूपतां
 सायुज्यतामेति कलिसं. ५
 सर्वदा समरूपोऽस्मि शान्तोऽस्मि
 पुरुषोत्तमः मैत्रे. ३।२४
 सर्वदा समस्तेन साम मां प्रति मां
 प्रतीति सर्वेण समस्तेन साम छांदो. २।१।१
 सर्वदा सर्वशून्योऽहं सर्वात्मा-
 ऽऽनन्दवानहम् ते. वि. ३।२७
 सर्वदा सर्वसोम्येति प्रणवपूर्वकं
 कमण्डलुं परिगृह्य...स्वाश्रमा-
 चारपरो भवेत् ना. प. ४।९०

सर्वदा सुलभोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१५	सर्वद्वन्द्वैर्विनिर्मुक्तो ब्रह्मण्येवाव-	
सर्वदा ह्यजरूपोऽहं नीरागोऽस्मि		तिष्ठते	ना. प. ३।५४
निरञ्जनः	ते. वि. ३।४२	सर्वद्वाराणि संयम्य	भ. गी. ८।१२
सर्वदिव्यदेहमध्ये परमात्मा प्रकाशितः		सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन्	भ. गी. १४।११
विनिर्मुक्तभवसागरः स्वर्गे		सर्वधर्मान् परित्यज्य	भ. गी. १८।६६
देवमध्ये उत्तमस्वरूपस्य		सर्वधर्मान्परित्यज्य निर्ममो	
बुद्धिप्रकाशः अस्मिन्मध्ये	अद्वैतो. १	निरहङ्कारो भूत्वा ब्रह्मेष्टं	
मायामोहं परित्यजेत्		शरणमुपगम्य तत्त्वमसि...	
सर्वदुष्टप्रशमनं सर्वैश्वर्यफलप्रदम् ।		इत्यादिमहावाक्यार्थानुभवज्ञाना-	
वामदेवं महाबोधदायकं		ब्रह्मैवास्मीति निश्चित्य निर्वि-	
पावकात्मकम्	पञ्चम. ५	कल्पसमाधिना स्वतन्त्रो यति-	
सर्वदृश्यविहीनोऽहं दृग्भूपो-		श्ररति स सन्न्यासी	निरा. ३२
ऽस्म्यहमेव हि	ते. वि. ३।१५	सर्वध्यानयोगज्ञानानां यत्फल-	
सर्वदेवमयं ब्रह्म तथा प्रीणाति		मोहकारः	अ. शिखो. ३
विश्वभुक्	गान्धर्वो. ७	सर्वनयनः प्रशस्तान्नमयो भूतात्मा	
सर्वदेवमयं शान्तं शान्त्यतीतं		प्राणमय इन्द्रियात्मा	सुवालो. ५।१५
स्वराद्वहिः	पञ्चम. १५	सर्वनादमयः शिवः	ते. वि. ५।२
सर्वदेवमयः सर्वप्रपञ्चाधारगर्भितः ।		सर्वनिरामयपरिपूर्णोऽहमस्मीति	
सर्वाक्षरमयः कालः सदस-		मुमुक्षूणां मोक्षैकसिद्धिर्भवति	आत्मपू. १
ञ्जक्तिर्वर्जितः	तुरीयो. ३	सर्वपरिपूर्णतुरीयातीतब्रह्मभूतो	
सर्वदेवस्य मध्यस्थो हंस एव		योगी भवति	मं. प्रा. २।९
महेश्वरः	अ. वि. ६२	सर्वपरिपूर्ण ब्रह्म	त्रि. म. ना. १।३
सर्वदेवात्मकं रुद्रं नमस्कुर्यात्		सर्वपरिपूर्णान्तचिन्मयस्तम्भाकारं	
पृथक्पृथक् । एभिर्मन्त्रपदैरेव		(ब्रह्म)	त्रि.म.ना. ४।१
नमस्यामीशपार्वतीम्	रुद्रह. २४	सर्वपरिपूर्णो नारायणस्त्वनया	
सर्वदेवात्मको रुद्रः सर्वे देवाः		निजया क्रीडति स्वेच्छया सदा	त्रि.म.ना. ४।१०
शिवात्मकाः	रुद्रह. ४	सर्वपरिपूर्णोऽहमेव	त्रि. म. ना. ८।६
सर्वदेवात्मा वै स एकः	गणेशो. ४।९	सर्वपरोक्षा देवस्य हिता भवति	संहितो. १।१
सर्वदेशिकवाक्योक्तिर्येन केनापि		सर्वपर्वसु यत्नेन ह्येषु सम्पूजये-	
निश्चितम् । दृश्यते जगति		च्छिवम्	शिवो. ७।७५
यद्यत्सर्वं मिथ्येति निश्चिनु	ते. वि. ५।५४	सर्वपापविशुद्धात्मा परंब्रह्माधि-	
सर्वदेशेष्वनुस्यूतः चतुरूपः		गच्छति । मासि मासि	
शिवात्मकः । यथा महाफले		कुशाग्रेण जलविन्दुं च यः पिबेत्	योगो. १७
सर्वे रसाः सर्वप्रवर्तकाः	त्रि.प्रा. १।३।११	सर्वपापैः प्रमुच्यते	भ. गी. १०।३
सर्वदेहेषु लिङ्गधारणं भवति	लिङ्गोप. २	सर्वपूर्णस्वरूपोऽस्मि सच्चिदानन्दलक्षणः	मैत्रे. ३।१२
सर्वदोषरहित आनन्दरूपः	गणेशो. १।४	सर्वप्रकाशरूपोऽस्मि	मैत्रे. ३।२१
सर्वदोषैर्वृतो जीवः कथं ज्ञानेन		सर्वप्रकाशरूपोऽहं परावरसुखो-	
मुच्यते	यो. शि. १।१६	ऽस्म्यहम्	ते. वि. ३।३०
सर्वदृष्टा सर्वानुभूरहम्	अ. वि. ११०	सर्वप्रत्यक्षाऽसुरसंहिता भवति	संहितो. १।१

सर्वप्रपञ्चभ्रमवर्जितोऽसि, सर्वेषु
भूतेषु च भासितोऽसि

ते. बि. ५।६३

सर्वप्रयत्नेन कुर्याच्छ्राद्धं महालयम्
सर्वबन्धाः प्रविनश्यन्ति

इतिहा. ९१
त्रि. म. ना. ५।४

सर्वभावपदातीतं, ज्ञानरूपं
निरञ्जनम्

यो. शि. १।७

सर्वभावान्तरस्थाय चैत्यमुक्त-
चिदात्मने । प्रत्यक्चैतन्यरूपाय
महामेव नमोनमः

१ सं. सो. २।२५

सर्वभावेन भारत [भ. गी. १५।१९

+१८।६२

सर्वभूतस्थमात्मानं

भ. गी. ६।२९

सर्वभूतमसत्सदा

ते. बि. ३।१

सर्वभूतातिगश्चात्मा

२ रुद्रो. ५२

सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि
चात्मनि । सम्पश्यन्ब्रह्म परमं
याति नान्येन हेतुना

कैव. १०

सर्वभूतस्थमेकं (वै) नारायणं

कारणपुरुषमकारणं परं

ब्रह्म [आ. प्र. १+

नारा. ४

सर्वभूतस्थितं देवं सर्वेशं

नित्यमर्चयेत्

ब्र. बि. ७७

सर्वभूतस्थितं यो मां

भ. गी. ६।३१

सर्वभूतहितः शान्तस्त्रिदण्डी

सकमण्डलुः । एकारामः

परिव्रज्य भिक्षार्थं ग्राममाविशेत्

ना. प. ३।५५

सर्वभूतहिते रताः [भ. गी. ५।२५+

१२।४

सर्वभूतातिगश्चात्मा कोशातीतः

परात्परः

२ रुद्रो. ५२

सर्वभूतात्मभूतात्मा

भ. गी. ५।७

सर्वभूतात्मभूतो हि वासुदेवो

महाबलः

ना. महो. २२

सर्वभूताधिवासं च यद्भूतेषु वसत्यधि

ब्र. बि. २२

सर्वभूताधिवासः सर्वभूतनिगूढो

भूतयोनिर्योगैकगम्यः

शांडि. २।४

सर्वभूताधिवासोऽहं सर्वव्यापी

स्वराडहम्

ब्र. बि. १०६

सर्वभूतानां माता मेदिनी

महाना. १०।१४

सर्वभूतान्तरस्थाय नित्यमुक्त-
चिदात्मने । प्रत्यक्चैतन्यरूपाय

महामेव नमोनमः

वराहो. २।३३

सर्वभूतान्तरात्माऽहमहमस्मि

सनातनः

ब्र. बि. १०९

सर्वभूतान्तर्वर्ती हंस इति

प्रतिपादनम्

निर्वाणो. १

सर्वभूतानि कौन्तेय

भ. गी. ९।७

सर्वभूतानि चात्मानि

भ. गी. ६।२९

सर्वभूतानि सम्मोहं

भ. गी. ७।२७

सर्वभूताशयस्थितः

भ. गी. १०।२०

सर्वभूतेभ्योऽभयं दत्त्वाऽरण्यं

गत्वा... स्वाच्छरीरादुपलभे-

तैनम् (आत्मानम्)

मैत्रा. ६।८

सर्वभूतेषु चात्मानं ततो न

विजुगुप्सते । यस्तु सर्वाणि

भूतान्यात्मन्येवानुपश्यति

ईशा. ६

सर्वभूतेषु चात्मानं ब्रह्म सम्पद्यतेतदा

जा. व. १२।१०

सर्वभूतेषु येनैकं

भ. गी. १८।२०

सर्वमप्राह्यभावेन हेतुनाजं

प्रकाशते

अद्वैत. २६

सर्वमङ्गलमाङ्गल्ये शिवे सर्वार्थि-

साधिके । शरण्ये त्र्यम्बके

गौरि नारायणि नमोऽस्तु ते

वनदु. १५, ९१

सर्वमजीजनत् (दैवी शक्तिर्माया)

बह्वचो. १

सर्वमनुष्टुप् । एतं मन्त्रराजं यः

पश्यति, स पश्यति

ग. पू. १।६

सर्वमन्तः परित्यज्य शीतलाशय-

वर्ति यत् । वृत्तिस्थमपि

तच्चित्तमसद्रूपमुदाहृतम्

अ. पू. ४।५१

सर्वमन्त्रान् समुत्सृज्य एतं (अहं

ब्रह्मास्मि) मन्त्रं समभ्यसेत् ।

सद्यो मोक्षमवाप्नोति नात्र

सन्देहमण्वपि

ते. बि. ३।७४

सर्वमन्यत्परित्यज्य समस्ताथर्व-

शिखैतामधीत्य द्विजो गर्भवासा-

द्विमुक्तो विमुच्यते

अ. शिखो. ३

सर्वमयस्तद्यदेतदिदम्भयोऽद्वीमय इति

यथाकारी यथाचारी तथा भवति

बृह. ४।४।५

सर्वमस्तीति नास्तीति निश्चयं त्यज्य तिष्ठति	ते. वि. ४।३९	सर्वमु ह्येष रज उपर्युपरि तपति	गायत्र्यु. २
सर्वमस्मीत्युपासीत, तद्वतम्	छांदो. २।२१।४	सर्वमेकमजं शान्तमनन्तं ध्रुवम-	
सर्वमस्यान्नं भवति य एवमेत-		व्ययम् । पश्यन्भूतार्थचिद्रूपं	
ददितेरदितित्वं वेद	बृह. १।२।५	शान्त आस्व यथासुखम्	अङ्ग्युप. ५
सर्वमस्यान्नं भवति य एवं वेद	बृह. २।२।४	सर्वमेकमिदं शान्तमादिमध्यान्त-	
सर्वमहोरात्राभ्यामभिपन्नम्	बृह. ३।१।४	वर्जितम् । भावाभावमजं	
सर्वमाकाशतामेति नित्यमनन्त-		सर्वमिति मत्वा सुखी भव	अ. पू. ५।६७
मुखस्थितेः	अ. पू. १।३२	सर्वमेकं परं व्योम को मोक्षः	
सर्वमात्ममयं जगत्	ते. वि. ६।४६	कस्य बन्धता	अ. पू. २।३७
सर्वमात्मा जानीत	मैत्रा. ६।७	सर्वमेतत्सन्दहति एवंविद्यद्यप-	
सर्वमात्मानं पश्यति नैनं पाप्मा		वहीव पापं करोति	गायत्र्यु. ९
तरति	बृह. ४।४।२३	सर्वमेतदृतं मन्ये	भ.गी. १०।१४
सर्वमात्माऽहमात्माऽस्मि परमात्मा		सर्वमेतद्विद्या त्यक्त्वा यदि तिष्ठसि	
परात्मकः । नित्यानन्दस्व-		निश्चलः । तदाहङ्कारविलये	
रूपात्मा वैदेही मुक्त एव सः	ते. वि. ४।६२	त्वमेव परमं पदम्	अ. पू. ५।५४
सर्वमात्मेदमत्राहं किं वाञ्छामि		सर्वमेतद्विश्वमधितिष्ठत्येको	
त्यजामि किम्	अ. पू. २।३	गुणांश्च सर्वान्विनियोजयेद्यः	श्वेताश्व. ५।५
सर्वमात्मेदमाततम् । अहमन्य इदं		सर्वमेव तत्सम्प्राय शुद्धः	
चान्यदिति भ्रांतिं त्यजानघ	महो. ६।१२	पूतोऽजरोऽमृतः संभवति	बृह. ५।१४।८
सर्वमात्मैव कौ दृष्टौ भावाभावौ		सर्वमेव परित्यज्य महामौनी	
क वा स्थितौ	अ. पू. २।३६	भवानघ । निर्वाणवाग्भिर्मननः	
सर्वमात्मैव शुद्धात्मा सर्व		क्षीणचित्तः प्रशान्तधीः	अ. पू. ५।११४
चिन्मात्रमद्वयम्	ते. वि. ६।३९	सर्वमोद्धार एव	माण्डू. १
सर्वमायुरस्मिँल्लोक एवाप्नोति	कौ. त. ३।२	सर्वमौनफलोऽस्यहम्	मैत्रे. ३।१६
सर्वमायुरेति [३ ऐत. १।१।३+	१।५।१	सर्वयोनिषु कौन्तेय	भ. गी. १।४।४
[आर्षे. ४।३+६।२, ३+८।२, ४+	गोपीचं. ८	सर्वरोगनिवृत्तिः स्यान्नाभिमध्ये तु	
सर्वमायुरेति ज्योग्जीवति महान्		धारणात्	जा. द. ६।२४
प्रजया पशुभिर्भवति महान्		सर्वलिङ्गं स्थापयति पाणिमन्त्रं	
कीर्त्या.. [छांदो. २।११।२+	२।१२।२।	पवित्रम्	लिङ्गोप. १
सर्वमावृत्य तिष्ठति	भ.गी. १३।१४	सर्वलोकगुरुश्चास्मि सर्वलोकेऽस्मि	
सर्वमित्याकाशे, तत्प्रतिष्ठेत्युपासीत	तैत्ति. ३।१०।३	सोऽस्यहम्	मैत्रे. ३।१
सर्वमिदमभ्यात्तोऽवाक्यनादरः	छां. ३।१४।२, ३	सर्वलोकमध्ये ब्रह्म द्विधारूपं विचरति	अद्वैतो. १
सर्वमिदं तत्त्वदितो वहामि	बा. मं. २१	सर्वलोकमहेश्वरम्	भ. गी. ५।२९
सर्वमिदं प्रशास्ति, यदिदं किञ्च	बृह. ५।६।१	सर्वलोकस्तुतिपात्रः सर्वदेशसञ्चार-	
सर्वमिदं रक्षति (माया) सर्वमिदं		शीलः...जीवन्मुक्तो भवति	मं. ब्रा. २।९
संहरति [नृ. पू. ३।२+	ग. पू. २।३	सर्वलोका आत्मनि ब्रह्मणि मणय	
सर्वमिदं शिव एव विजानीहि...	त्रि. ब्रा. १।१	इवौताश्च प्रोताश्चेति	सुबालो. १०।१
सर्वमु ह्येष रज उपर्युपरि तपति	बृह. ५।१४।३	सर्वलोकात्मकः कस्मादनुतिष्ठामि	
		किं कथम्	१ अथधु. १२

सर्वलोकानां सृष्टिस्थित्यन्तकृद्भि-		सर्वव्यापी स भगवाँस्तस्मात्	
भुरीशः कथं जीवत्वमगमदिति	पैङ्गलो. २।१	सर्वगतः शिवः	श्वेताश्व. ३।११
सर्वलोकेषु विहरन्नणिमादिगुणा-		सर्वव्यापी सर्वभूतानां हृदये सन्निविष्टः	
न्वितः । कदाचित्स्वेच्छया देवो		मायावी मायया क्रीडति	शांडि. ३।१।३
भूत्वा स्वर्गे महीयते	१ यो. त. १०९	सर्वव्यापी सर्वभूतान्तरात्मा	
सर्ववर्णो महादेवि सन्ध्याविद्ये		[श्वेता. ६।११+	गोपालो. ३।१९
सरस्वति	महाना. १।१।६	सर्वव्यापी सोऽचिन्यो निर्वर्ण्यश्च	
सर्ववर्णेषु धारणं कैलाससिद्धिर्भवति	लिङ्गोप. २	पुनात्यशुद्धान्यपूतानि	१ आत्मी. ३
सर्ववस्तुन्युदासीनभाव-		सर्वशक्तेर्मदेशस्य विलासो हि मनो	
(आसनमुच्यते) मासन-		भवेत् । संयमासंयमाभ्यां च	
मुत्तमम् [त्रि. ब्रा. २।२९+	२ अवधू. २	संसारः शान्तिमन्त्रगात्	महो. ४।८७
सर्ववस्तुपरित्यागे शेष आत्मेति		[उपास्य इति च] सर्वशरीरस्थ-	
कथ्यते	अ. पू. १।४५	चैतन्यब्रह्मप्रापको गुरुरुपास्यः	निरा. उ. २३
सर्ववाचोऽवधिर्ब्रह्म सर्वचिन्ता-		सर्वशरीरिणां जीवस्यैकरूपत्वात् ।	
वधिर्गुरुः	ते. बि. ९।१	तस्मान्न जीवो ब्राह्मणः	ब. सू. ३
सर्ववाच्यवस्तु प्रणवात्मकम्	अ. शिखो. १	सर्वशरीरेषु चैतन्यैकतानताध्यानम्	मं. ब्रा. १।१
सर्वविघ्नहरश्चायं प्रणवः सर्वदोषहा	वराहो. ९।७१	सर्वशः पृथिवीपते	भ. गी. १।१८
सर्वविघ्नहरो मन्त्रः प्रणवः		सर्वशून्यस्वरूपोऽहं सकला-	
सर्वदोषहा	१ यो. त. ६४	गमगोचरः	ते. बि. ३।४०
सर्वविद्भारूपोविघ्नसःप्रसरणः(आत्मा)	आर्षे. ९।२	सर्वश्रुत्युत्तमो मृग्यः सकलोप-	
सर्वविद्यापाण्डित्यप्रपञ्चं भस्मीकृत्य		निषन्मयः	ना. प. ८।६
स्वरूपं गोपयित्वा..प्रणवात्मक-		सर्वसङ्कल्पपरहितःसर्वनादमयः शिवः	ते. बि. ५।२
त्वेन देहत्यागं करोति यः		सर्वसङ्कल्पपरहिता सर्वसंज्ञाविव-	
सोऽवधूतः	तुरीया. ३	जिता । सैषा चिद्विनाशात्मा	
सर्वविषयपराङ्मुखत्वं प्रत्याहारः	शांडि. १।८।१	स्वात्मेत्यादिकृताभिधा	महो. ९।१००
सर्ववेदान्ततृप्तोऽरिः सर्वदा		सर्वसङ्कल्पशून्यत्वात्सर्वकार्यवि-	
सुलभोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१५	वर्जनात् । केवलं ब्रह्ममात्र-	
सर्ववेदवेदान्तानां नारायणपरब्रह्म-		त्वान्नास्त्यनात्मेति निश्चिनु	ते. बि. ९।१६
ण्येव तात्पर्यम्	ना. पू. ता. ५।११	सर्वसङ्कल्पसञ्ज्ञासञ्ज्ञेतसा	
सर्ववेदसं वा एतत्सत्त्वं	महाना. १।८।१	यत्परिमहः	महो. २।९
सर्ववेदान्तसंलक्ष्यं तद्रूपेत्य-		सर्वसङ्कल्पसञ्ज्ञासी	भ. गी. ६।४
भिधीयते	ना. उ. ता. १।९	सर्वसङ्कल्पसंशान्तं प्रशान्त-	
सर्ववेद्यः सर्वज्ञः सर्वसिद्धिदः		घनवासनम् । न किञ्चिद्भा-	
सर्वेश्वरः सोऽहम्	ना. प. १।२२	वनाकारं यत्तद्ब्रह्म परं विदुः	अ. पू. ५।४८
सर्वव्यापिनमात्मानं क्षीरे सर्पिर्-		सर्वसङ्कल्पहीनात्मा चिन्मात्रो-	
वार्पितम् [श्वेताश्व. १।१६+	ब्रह्मो. २३	ऽस्मीति सर्वदा	ते. बि. ४।४४
सर्वव्यापिनमोङ्कारं मत्वा धीरो न		सर्वसङ्कल्पहीनात्मा वैदेही मुक्त	
शोचति	आगम. २८	एव सः । निष्कलात्मानिर्म-	
६३		लात्मा बुद्धात्मा पुरुषात्मकः	ते. बि. ४।६८

सर्वसंक्षोभिण्यादिचतुर्दशारगा

देवताः

भावनो. ४

सर्वसङ्गनिवृत्तात्मा स मामेति न

संशयः

वराहो. २।३६

सर्वसन्तोषो विसर्जनम्

मं. त्रा. २।५

सर्वसन्धिस्थ उदानः

शांडि. १।४।७

सर्वसंसारदुःखानां नृष्णैका

दीर्घदुःखदा । अन्तःपुरस्थमपि

या योजयत्यतिसङ्कटे

महो. ३।२५

सर्वसंसारेषु विरक्तो ब्रह्मचारी गृही

वानप्रस्थो वा...तदु तथा

न कुर्यात्

प. हं. प. २

सर्वसंहारसमर्थः परिभवासहः

प्रमुर्व्यातिः...निरस्ताविद्या-

तमोमोहोऽहमेवेति

नृसिंहो. २।८

सर्वसाक्षिणमात्मानं वर्णाश्रमवि-

वर्जितम् । ब्रह्मरूपतया

पश्यन्ब्रह्मैव भवति स्वयम्

वराहो. २।१३

सर्वसारं निरालम्बं रहस्यं

वस्त्रसूचिकम्

मुक्तिको. १।३३

सर्वसिद्धिप्रदा देव्यो बहिर्दशारगा

देवताः

भावनो. ४

सर्वसौख्यैरुपास्यमानो न च सर्व-

सौख्यान्युपास्यति

सुबालो. ५।१५

सर्वसौभाग्यदं नृणां सर्वकर्मफल-

प्रदम् । ...अष्टाक्षरसमायुक्त-

मष्टपत्रान्तरस्थितम्

पञ्चम. ९

(ततः) सर्वस्मादन्यो विलक्षण-

श्चक्षुषः साक्षी

नृसिंहो. २।२

सर्वस्माद्व्यतिरिक्तोऽहं बालाग्राद-

प्यहं तनुः । इति यः संविदो

ब्रह्मन् द्वितीयाऽहंकृतिः शुभा

महो. ५।९०

सर्वस्य चाहं हृदि सन्निविष्टः

भ. गी. १५।५

सर्वस्य धातारमचिन्त्यरूपम्

भ. गी. ८।९

सर्वस्य धातारमचिन्त्यरूपमादित्य-

वर्णं परं ज्योतिस्तमस उपरि

विभाति

त्रि.म.ना. ४।३

सर्वस्य धातारमचिन्त्यशक्तिं

सर्वागमन्तार्थविशेषवेद्यम्

ना. प. ९।१६

सर्वस्य प्रभुमीशानं सर्वस्य

शरणं बृहत्

श्वेता. ३।१७

सर्वस्य प्रणवो ह्यादिर्मध्यमन्त-

स्तथैव च

आगम. २७

सर्वस्य प्रभवाप्ययौ (आत्मा)

ना. प. ८।१७

सर्वस्य मेदोमांसकुंदावकीर्णं

शरीरमध्येऽत्यन्तोपहिते

चित्रभित्तिप्रतीकाशे गान्धर्व-

नगरोपमे कदलीगर्भवन्निस्सारे

जलबुद्बुदवच्चञ्चले निस्सृतं

आत्मानं...पश्यन्ति विद्वांसः

सुबालो. ८।१

सर्वस्य वशी सर्वस्येशानः सर्वस्या-

धिपतिः स न साधुना कर्मणा

भूयान्नो एवासाधुना

बृह. ४।४।२२

सर्वस्य वशी सर्वस्येशानः

सर्वमभिक्षिपन्

आर्षे. ९।२

सर्वस्यात्मनः परायणं यमात्थ

सर्वस्यात्मा भवति य एवं वेद

बृह. ३।९।१०

सर्वस्याऽऽत्मा सर्वभुक्

सर्वस्याभिमतं वक्ता चोदितः

सुबालो. ९।१४

पेशलोक्तिमान् । आशयज्ञश्च

भूतानां संसारे नावसीदति

महो. ६।६५

सर्वस्येशानः सर्वस्याऽऽन्तरान्तरः

सर्वस्यैतस्यात्ता भवति

मैत्रा. ७।१

सर्वस्यैतस्यैव कालस्य विभागविशेषाः

प्रकाशरूपाः कालरूपा भवन्ति

सीतो. ७

सर्वं कर्माखिलं पार्थ

सर्वं कार्णायिसं ज्ञातं तदभिन्नं

भ. गी. ४।३३

स्वभावतः

पञ्चम. ३१

सर्वं कारणबहुःखमस्वं चानित्य-

मेव च । न चात्मकृतकं तद्धि

तत्र चोत्पद्यते स्वता

आयुर्वे. २४

सर्वं किञ्चिदिदं दृश्यं दृश्यते

य-(चि) जगद्गतम् । चिन्नि-

ष्पन्दांशमात्रं तन्ना(न्यदस्तीति-

भावयन्)न्यत्किञ्चन शाश्वतम्

[महो. ४।१०+

अ. पू. १।४७

सर्वं खलिवदं ब्रह्म

[निशालं. ११+

त्रि. म. ना. १।३

गान्धर्वो. ६

सर्वं खल्विदं ब्रह्म तज्जलानिति शान्त उपासीत	छांदो. ३।१४।१
सर्वं च खल्विदं ब्रह्म नित्यचिद्धन- मक्षतम्	महो. ४।११९
सर्वं च न परं शून्यं न परं नापरात्परम् । अचित्यमप्रबुद्धं च न सत्यं न परं विदुः	ते. बि. १।११ भ. गी. ६।३०
सर्वं च मयि पश्यति	चिन्त्यु. ७।४
सर्वं च मे भूयात्	वराहो. ३।४
सर्वं च सद्रूपमसत्यनाशात्	
सर्वं चाप्यहमेवेति निश्चयो यो महामते । तमादाय विषादाय न भूयो जायते मतिः	महो. ६।६० ते. बि. ६।३९
सर्वं चिन्मात्रमद्वयम्	२७-२९
सर्वं चिन्मात्रमेव हि [ते. बि. २।२५,	मैत्रा. १।५
सर्वं चेदं क्षयिष्णु पश्यामः	
सर्वं चोदरपोषणस्य नटनं न श्रेयसः कारणम्	अमन. १।६
सर्वं जगदानुष्ठुभ एवोत्पन्नमनुष्ठु- प्रतिष्ठितं प्रतितिष्ठति यश्चैवं वेद	अन्यक्तो. ६
सर्वं जगदिदं त्वत्तस्तिष्ठति	गणप. ५
सर्वं जगदिदं त्वत्तो जायते	गणप. ५
सर्वं जगदिदं त्वयि प्रत्येति	गणप. ५
सर्वं जगदिदं त्वयि लयमेष्यति	गणप. ५
सर्वं जगद्धितं वा एतदक्षरं प्राजापत्यम्	अ. शिरः. ३।३
सर्वं जनयति प्राणश्चेतोऽंशान्पुरुषः पृथक्	आगम. ६
सर्वं जहाति सर्वः शुष्यति	छांदो. ६।११।२
सर्वं ज्ञानपूर्वेनैव	भ. गी. ४।३६
सर्वं तदत्र गत्वा विन्दतेऽत्र	छांदो. ८।३।२
सर्वं तदभिसमेति	छांदो. ४।१।४
सर्वं तं परादाद्योऽन्यत्रात्मनः सर्वं वेद	बृह. ४।५।७
सर्वं तं परादाद्योऽन्यत्रात्मनो ब्रह्म वेद	बृह. २।४।६
सर्वं देवी सृजते विश्वमेतत्	गुह्यका. ५४
सर्वं नश्वरमेव सत्	महो. ३।५३
सर्वं नारायण एव भवतीति विज्ञायते	ना. उ. ता. ३।१

सर्वं पञ्चात्मकं विद्यात्पञ्चब्रह्मात्म- तत्त्वतः	पञ्चत्र. २५
(अतः) सर्वं परित्यज्य उत्प्रसक्तं मनोदण्डं करपात्रं दिगम्बरं दृष्ट्वा परित्रजेद्भिक्षुः	ना. प. ९।११ प्रश्नो. ४।५
सर्वं पश्यति सर्वः पश्यति	बृह. ४।४।२३
सर्वं पाप्मानं तपति	बृह. ४।४।२३
सर्वं पाप्मानं तरति	महाना. ७।४
सर्वं पाहि शतक्रतो स्वाहा	
सर्वं पुनातु मामापोऽसतां च प्रतिग्रहं स्वाहा	महाना. १।१२
सर्वं पूर्वपक्षापरपक्षाभ्यामभिपन्नम्	बृह. ३।१।५
सर्वं प्रतिष्ठितं तस्मिन् सर्वगं विश्वतोमुखम् । तस्य मध्य- गताः सूर्यसोमाग्निपरमेश्वराः	यो. शि. ६।१०
सर्वं प्रकृतिर्जैर्गुणैः	भ. गी. ३।५
सर्वं प्रशान्तमजमेकमनादिमध्यमा- भास्वरं स्वदनमात्रमचैत्यचिह्नम् । सर्वं प्रशान्तमिति शब्द- मयी च दृष्टिर्बाधार्थमेव हि मुधैव तदोमितीदम्	महो. ४।९
सर्वं प्रोक्तं त्रिविधं ब्रह्ममेतत्	श्वेताश्व. १।१२
सर्वं ब्रह्ममयंप्रोक्तं सर्वं ब्रह्ममयंजगत्	ते. बि. ६।३८
सर्वं ब्रह्मेति यस्यान्तर्भावना सा हि मुक्तिदा । भेददृष्टिरविद्येयं सर्वथा तां विसर्जयेत्	महो. ५।११३
सर्वं ब्रह्मेति वै ज्ञानादिन्द्रियग्राम- संयमः । यमोऽयमिति सम्प्रोक्तो- ऽभ्यसनीयो मुहुर्मुहुः	ते. बि. १।१७
सर्वं ब्रह्मेति सङ्कल्पात्सुदृढा- न्मुच्यते मनः	महो. ४।१२४
सर्वं ब्रह्मैव केवलम् [+६।६५+६।१०५,६+	ते. बि. ६।४ यो. शि. ४।१८
सर्वं ब्रह्मैव सततं सर्वं ब्रह्मैव केवलम्	ते. बि. ६।६५
सर्वं ब्रह्मोपनिषदं माहं ब्रह्म निराकुर्यां केनो. शां. पा.	
सर्वं भूतमयं चेति त्यक्त्वा नास्तीति भावयेत्	अमन. १।१७
सर्वं भूतं भव्यं जायमानं च	गणेशो. ३।१

सर्व भृगवङ्गिरोमयं अन्तरैते
 त्रयो वेदा भृगूनङ्गिरसः श्रिताः २ प्रणवो. २१
 सर्व मृत्युनाऽभिपन्नम् बृह. ३।१।३
 सर्व वा अतीति तददितेरदितित्वम् बृह. १।२।५
 सर्व वा एतदिन्द्रो यज्जगद्यैवेति शौनको. २।४
 सर्व वा एष सर्वमश्रोतीति शौनको. १।५
 सर्व विश्वमिदं नारायणः, य एवं वेद ना.उ.ता. २।५
 सर्व वै तेऽज्ञमाप्नुवन्ति, येऽज्ञं तैत्ति. २।२।२
 ब्रह्मोपासते बह्वचो. १
 सर्व शाक्तमजीजनत्
 सर्व शान्तं निरालम्बं व्योमस्थं महो. ५।४५
 शाश्वतं शिवम् ते. वि. ६।१, ९
 सर्व सन्धिन्मयं ततम् [महो. ६।११+ ते. वि. ६।१, ९
 सर्व सन्धिन्मयं विद्धि सर्व सन्धि- ते. वि. ६।१
 न्मयं ततम्
 सर्व सत्यं परं ब्रह्म न चान्यदिति
 या मतिः । तच्च सत्यं वरं जा. द. १।१०
 प्रोक्तं वेदान्तज्ञानपारगैः
 सर्व सन्त्यज्य दूरेण यच्छिष्टं अ. पू. १।४६
 तन्मयो भव
 सर्व सन्मात्ररूपत्वात्सन्धिदानन्द- ते. वि. ६।३०
 मात्रकम्
 सर्व समतया बुद्ध्या यः कृत्वा
 वासनाक्षयम् । जहाति निर्ममो महो. ६।४४
 देहं नेयोऽसौ वासनाक्षयः नृसिंहो. ९।४
 सर्व सर्वमयं सर्वे जीवाः सर्वमयाः भ. गी. १।१।४०
 सर्व समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः
 सर्वसहाः समलोऽश्मकाञ्चना
 यथोपपन्नचातुर्वर्ण्यभैक्षाचर्य
 चरन्त आत्मानं मोक्षयन्त इति आश्रमो. ४
 सर्व सुखं विद्धि सुदुःखनाशात्
 सर्व च सद्रूपमस्त्यनाशात् ।
 चिद्रूपमेव प्रतिभानयुक्तं तस्मा-
 दखण्डं मम रूपमेतत् वराहो. ३।४
 सर्व सौभाग्यदं नृणां सर्वकर्म-
 फलप्रदम् पं. ब्र. ९
 सर्व ह पश्यः पश्यति सर्वमाप्नोति छांदो. ७।२६।२
 सर्व ह वा एतदिदं भस्म भस्मजा. १।४

सर्व हि पश्यन्पश्यति सर्वमाप्नोति
 सर्वशः मैत्रा. ७।११
 सर्व हीदं नामानीं सर्व वाचा-
 ऽभिवदति १ ऐत. १।६।१
 सर्व हीदं प्राणेनावृतं सोऽयमाकाशः
 प्राणेन बृहत्या विष्टब्धः १ ऐत. १।६।३
 सर्व ह वैवास्मिँल्लोक आयुरेति नैनं
 पुराकालात्प्राणो जहाति बृह. २।१।१०
 सर्व ह वैवास्मिँल्लोक आयुरेति नैनं
 पुराकालान्मृत्युरागच्छति बृह. २।१।१२
 सर्व ह्ययमात्मा हि सर्वान्तरः नृसिंहो. ७।२
 सर्व ह्येतद्ब्रह्म [मां. ह. २+ रामो. २।१+
 [नृ. पू. ४।२+नृसिंहो. १।२+ गणेशो. १।१
 सर्व ह्येतद्ब्रह्म आत्मा राधोप. २।२
 सर्वः (शर्वः) सर्वस्य जगतो
 विधाता धर्ताहर्ताविश्वरूपत्वमेति त्रि. म. १५
 सर्वाक्षरमयः कालः सदसद्भक्तिवर्जितः तुरीयो. ३
 सर्वाक्षरमयः कालः सर्वागममयः
 शिवः । सवश्रुत्युत्तमो मृग्यः
 सकलोपनिषन्मयः ना. प. ८।५
 सर्वाजीवे सर्वसंस्थे बृहन्ते (बहते
 अस्मिन्) तस्मिन्हंसो भ्राम्यते भवसं. २।४
 ब्रह्मचक्रे [श्वेता. १।६+ना. प. ९।५+ ते. वि. ३।५८
 सर्वाज्ञानमसन्मयम्
 सर्वाच्छब्दान्विजानाति, स सुबालो. ४।३
 सम्प्रसाद इत्याचक्षते बृह. ४।१।२
 सर्वाणि च भूतानि प्रज्ञायते (मा. पा.)
 सर्वाणि च भूतानि वाचैव सम्राट् बृह. ४।१।२
 प्रज्ञायन्ते; वागैव सम्राट् परमं ब्रह्म
 सर्वाणि च भूतानि... यदैव नज्जरा-
 मवाप्नोति (मा. पा.) छां. उ. ८।१।४
 सर्वाणि च भूतानि च सर्वे च
 कामास्तस्मात्तस्योदयं प्रति
 प्रत्यायनं प्रति घोषा उल्लवः छांदो. ३।१९।३
 सर्वाणि च भूतानि सर्वे च कामा
 यदैव नज्जरामाप्नोति छांदो. ८।१।४
 सर्वाणि चेन्द्रियाणि सहभूतैर्न
 कारणं कारणानां ध्याता कारणं अ. शिखो. ३
 सर्वाणि छन्दांसि, आपः स्थानं २ प्रणवो. २१

सर्वाणि छन्दांसि नारायणादेव समुत्पद्यन्ते	नारा. १
सर्वाणि जगन्ति नारायणमयानि प्रविभान्ति	त्रि. म. ना. ५।५
सर्वाणि तत्र भूतानि वसन्ति परमात्मनि	भवसं. २।५३
सर्वाणि यर्मशास्त्राणि विस्तारयिष्णुः	सङ्कर्षणो. २
सर्वाणि बृंहयतीति ब्रह्मा	अ. शिखो. २
(एवं) सर्वाणि भूतानि मणौ सूत्र इवात्मनि । स्थिरबुद्धिरसम्भूढो ब्रह्मविद्ब्रह्मणि स्थितः	ध्या. बि. ६
सर्वाणि भूतानि रमन्ते सर्वाणि ह वा अस्मिन्भूतानि विशन्ति	बृह. ५।१२।१
सर्वाणि भूतानीत्येव पञ्चमं मुखं तेन मुखेन सर्वाणि भूतान्यस्ति	कौ. त. २।९
सर्वाणि भूतान्यभ्यात्तं यदनेकमेकं नानावर्णं नानारूपं नानाशब्दं नानागन्धं नानारसं नाना- स्पर्शमिति	शौनको. १।५
सर्वाणिभूतान्यस्यैवैतानि सर्वाणि निश्चसितानि	बृह. ४।५।११
(एवं) सर्वाणि भूतान्यापि- पीलिकाभ्यो बृहत्या विष्टब्धा- नीत्येव विद्यात्	१ ऐत. १।६।३
सर्वाणि भौतिकानि कारणे भूतपञ्चके संयोज्य भूमिं जले, क्रमेण विलीयते	पैङ्गलो. ३।३
सर्वाणि रूपाणि विचित्र्य धीरः नामानि कृत्वाऽभिवदन् यदास्ते [+चित्त्यु. १२।७+]	महावा. ३ पारमा. ७।९
सर्वाणि ह वा इमानि भूतानि प्रणव एव प्रतितिष्ठन्ति	शौनको. ४।५
सर्वाणि ह वा इमानि भूतानि प्राणमेवाभिसंविशन्ति	छांदो. १।११।५
सर्वाणि हास्मै भूतानि श्रैष्ठ्याय सन्नमन्ते तच्छ्रीत्युपासीत	कौ. त. २।६
सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्यन्नमेव प्रतिहरमाणानि जीवन्ति	छांदो. १।११।९

सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्यहरहः प्रपतन्त्यन्नमभिजिघृक्षमाणानि	मैत्रा. ६।१२
सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्या- काशादेव जायन्ते	नृ. पू. ३।५ ग. पू. २।९
[त्रि. ता. ९।२२+]	
सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्या- काशादेवं समुत्पद्यन्ते	छांदो. १।१।१
सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्या- दित्यमुषैः सन्तं गायन्ति	छांदो. १।११।७
सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्ये- तदक्षरमन्वायत्तानि	शौनको. १।५
सर्वाणि हास्मै भूतानि श्रैष्ठ्याय सन्नमन्ते तच्छ्रीत्युपासीत	कौ. त. २।६
सर्वाणि हास्मै भूतानि श्रैष्ठ्याया- भ्यर्च्यन्ते तद्यजुरित्युपासीत	कौ. त. २।६ भ. गी. ७।६ भ. गी. ४।२७
सर्वाणीत्युपधारय सर्वाणीन्द्रियकर्माणि	
सर्वाण्डेऽवनन्तलोकाश्चानन्तवैकुण्ठाः सन्तीति सर्वेषां खल्वभिमतम्	त्रि. म. ना. ८।२ बृह. ४।१।२, ३ छांदो. ४।१।५।२
सर्वाण्येनं भूतान्यभिरक्षन्ति सर्वाण्येनं वामान्यभिसंयन्ति सर्वाण्येवैतानि प्रज्ञानस्य नाम- धेयानि भवन्ति	२ ऐत. ६।२
सर्वातीतपदालम्बी परिपूर्णक- चिन्मयः । नोद्रेगी न च तुष्टात्मा संसारे नावसीदति	महो. ६।६३ ते. बि. ३।१२
सर्वातीतोऽस्म्यहं सदा सर्वात्मकत्वमात्माधारो भवति	आ. पू. १ आ. पू. १
सर्वात्मकत्वं दृश्यविलयो गन्धः (तस्मात्) सर्वात्मकेनाकारेण सर्वात्मकमात्मानमन्विच्छेत्	नृसिंहो. ७।२ कुण्डिको. २६
सर्वात्मकोऽहं सर्वोऽहं सर्वात्मवेदनं शुद्धं यदोदेति तवात्मकम् । भातिप्रसृतिदि- क्कालबाह्यं चिद्रूपदेहकम्	महो. ४।४२
सर्वात्मा समरूपात्मा शुद्धात्मा त्वह- मुत्थितः । एकवर्जित एकात्मा सर्वात्मा स्वात्ममात्रकः	ते. बि. ४।३४

सर्वा दिशश्चोर्ध्वमधश्च तिर्यक्		सर्वान्प्राणानसद्विद्धि सर्वाभोगा-	
प्रकाशयन्ती भ्राजते गुह्यकाली	गुह्यका. ६४	नसत्तिरिति	ते. विं. ३५४
सर्वा दिशो बलिमस्मै हरन्ति	छांदो. २।२१।४	सर्वान् बन्धूनवस्थितान्	भ. गी. १।२५
सर्वाद्या सर्वविद्या च वृंदावन-		सर्वापदां पदं पापा भावा विभव-	
विहारिणी	राधिको. ७	भूमयः	महो. ३।४
सर्वाधारमनाधारमनिरीक्ष्यं	भस्मजा. २।९	सर्वारम्भपरित्यागी[भ.गी.१२।१६+	१४।२५
सर्वाधिग्याधिमेवजम्	पं. प्र. १२	सर्वारम्भा हि दोषेण	भ. गी. १८।४८
सर्वाधिष्ठानरूपोऽस्मि सर्वदा		सर्वार्थवासनोन्मुक्ता वृष्णा	
चिद्धनोऽस्म्यहम्	ते. विं. ३।१३	मुक्तेति भण्यते	महो. ६।५०
सर्वाधिष्ठानमद्वन्द्वं परं ब्रह्म		सर्वार्थान् विपरीतांश्च	भ. गी. १८।३१
सनातनम् । सच्चिदानन्दरूपं		सर्वाश्चर्यमयं देवं	भ. गी. ११।१२
तद्वाङ्मनसगोचरम् [रुद्रह.२६+	अ. पू. ४।२९	सर्वस्तथा भूतविशेषसंचान्	भ. गी. ११।१५
सर्वाधिष्ठानमद्वयपरब्रह्मविहार-		सर्वाः प्रजा ब्राह्मणत्वं नरेन्द्र न	
मण्डलं...चिद्रूपादित्यमण्डलं		ब्राह्मणत्वात्परमस्ति किञ्चित्	इतिहा. १४
द्वात्रिंशद्ब्रूहमेदैरधिष्ठितम्	त्रि.म.ना. ७।८	सर्वाः प्रजा यत्रैकं भवन्ति	चिन्त्यु. ११।२
सर्वाननशिरोग्रीवः सर्वभूत-		सर्वाभिलापविगतः सर्वचिन्ता-	
गुहाशयः । सर्वव्यापी स भगवां-		समुत्थितः । सुप्रशान्तः	
स्तस्मात्सर्वगतः शिवः	श्वेताश्व. ३।११	सकृज्जोतिः समाधिरचलोऽभयः	अद्वैत. ३७
सर्वानपि वैष्णवान्धर्मान्विजृम्भयन्		सर्वा भूतानि तिष्ठन्ति सर्वमायुरेति	आषे. ६।२
सर्वानपि पाखण्डान्निचखान	सङ्कर्षणो. २	वसीयान्भवति	ना. विं. ५१
सर्वानिन्द्रियकृतान्पापान्नाशयतीति		सर्वावस्थाविनिर्मुक्तः सर्वचिन्ता-	ना. प. ६।७
तेन नाशी (वरणा) भवति		विवर्जितः	संहितो. १।८
[जावालो. २+	रामो. ३।१	सर्वावस्थासु साक्षी त्वेक एवावतिष्ठते	
सर्वानुग्रहायां तेषां (रुद्राक्षाणां)		सर्वा वृद्धा वायोः, सर्ववृद्धेन्द्रस्यो-	
नामोच्चारमात्रेण दशगोप्रदानफलं		त्सेधपरोक्षवृद्धाऽग्नेः	अ. पू. २।२३
दर्शनस्पर्शनाभ्यां द्विगुणं फलम्	रु. जा. १	सर्वाशासङ्ख्ये चेतःक्षयो मोक्ष	
सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्म्यहं वासुदेवः	त्र. विं. २३	इतीष्यते	वृह. ६।३।६
सर्वानन्दमयः परः	ते. विं. ५।२	सर्वाश्च मधुमतीः सर्वाश्च	
सर्वान्कामान् समश्रुते	तैत्ति. २।५	व्याहृतीः (मा. पा.)	ते. विं. २।३२
[विद्वानिति च-] सर्वान्तरस्थ-		सर्वाश्चर्यं हि चिन्मात्रं देहं	त्रि.म.ना. ८।६
स्वसंविद्रूपविद्विद्वान्	निरा. २५	चिन्मात्रमेव हि	
सर्वान् पार्थ मनोगतान्	भ. गी. २।५५	सर्वाश्रयोऽहमेव	
सर्वान्तर्यामिरूपोऽहं सर्वसाक्षित्व-		सर्वासर्वविहीनोऽस्मि सात्त्विको-	
लक्षणः	ते. विं. ६।६६	ऽस्मि सदाऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३६
सर्वान्तरः स्वयं ज्योतिः सर्वाधि-		(स यथा) सर्वासामपाः समुद्र	
पतिरस्म्यहम्	त्र. वि. १०६	एकायनं, एवः सर्वेषां	
सर्वान्पाप्मन औषत्तस्मात्पुरुष		रसानां जिह्वैकायनम्	वृह. ४।५।१२
औषति	वृह. १।४।१		

सर्वासामेव नाडीनामेष बन्धः
 प्रकीर्तितः वराहो. ५।४२
 (एवं) सर्वासां विद्यानां हृदय-
 मेकायनमेव सर्वेषां कर्मणां
 हस्तावेकायनम् बृह. ४।५।१२
 सर्वास्वप्नु पञ्चविधं सामोपासीत
 छांदो. २।४।१
 सर्वा हस्मिन्देवताः शरीरेऽधिस-
 माहिताः प्रा. हो. ४।४
 सर्वा ह्येवमाः सर्वस्यै वाच
 उपनिषद् इमां त्वेवाचक्षते ३ ऐत. २।५।१
 सर्वा च सावित्रीमन्वाह, सर्वाश्च
 मधुमतीरहमेवेदं सर्वं भूयासं
 भूर्भुवः स्वः स्वाहा बृह. ६।३।६
 सर्वाश्च वेदान् सर्वाश्च यज्ञान्
 सर्वाश्च शब्दान्सर्वाश्च व्युष्टीः
 सर्वाणि च भूतानि स्थावर-
 जङ्गमान्यनुभवेयमिति २ प्रणवो. २
 सर्वाश्च वेदान् साङ्गानपि ब्रह्म
 ब्राह्मणैश्च...सत्यं धर्मेण धर्मं
 तर्पयामि स्वेन तेजसा अ. शिरः. १।१
 सर्वे आनन्दरसा यस्मात्प्रकटिता
 भवन्ति सामर. ३
 सर्वे ऊष्माणोऽग्रस्ता अनिरस्ता
 विवृत्ता वक्तव्याः प्रजापते-
 रात्मानं परिददातीति छांदो. २।२२।५
 सर्वे कामा मनोगता व्यावर्तन्ते
 प. हं. ९
 सर्वे कुर्वन्ति कर्माणि विकृशाः
 पूर्वकर्मभिः शिवो. ७।१२५
 सर्वेच्छाकलनाशान्तावात्मलाभो-
 दयाभिधः । स पुनः सिद्धि-
 वाञ्छायां कथमर्हत्त्वचित्ततः वराहो. ३।३०
 सर्वेच्छाजालसंज्ञान्तावात्मलाभो
 भवेन्मुने । स कथं सिद्धि-
 जालानि नूनं वाञ्छत्यचित्तकः अ. पू. ४।८
 सर्वेच्छाः सकलाः शङ्काः सर्वेहाः
 सर्वनिश्चयाः । धिया येन परि-
 त्यक्ताः स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।५८
 सर्वे जीवाश्च स्वस्वरूपं भजन्ते त्रि.म.ना. ३।७

सर्वे जीवाः सुखैर्दुःखैर्मायाजालेन
 वेष्टिताः । तेषां मुक्तिः कथं
 देव कृपया वद शङ्कर यो. शि. १।१
 सर्वे जीवाः सुखैर्दुःखैर्मायाजालेन
 वेष्टिताः । तेषां मुक्तिकरं मार्गं
 मायाजालनिकृन्तनम् १ यो. त. ४
 सर्वे तु शक्तिजालेन रोगा
 नश्यन्ति निश्चयम् योगकुं. १।१८
 सर्वे देवा ऋषयो मुनयः सिद्ध-
 गन्धर्वयक्षरक्षःपिशाचाः सर्वे
 नारायणः ना.पू.ता. ५।६
 सर्वे देवाः शिवात्मकाः रुद्रह. ४
 सर्वे देवाः संविशन्तीति विष्णुः
 अ. शिखो. २
 सर्वे धर्मा मृषां स्वप्ने कायस्यान्त-
 निदर्शनात् । संवृतेऽस्मिन्प्रदेशे
 वै भूतानां दर्शनं कुतः अ. शां. ३३
 सर्वे धर्मास्तथा ज्ञानं नैतद्बुद्धेन
 भाषितम् अ. शां. ९९
 सर्वे धर्माः समाभिन्ना अजं साम्यं
 विशारदम् अ. शां. ९३
 सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसङ्गाः
 भ.गी. ११।३६
 सर्वे नादसमुद्भवाः यो. शि. ३।८
 सर्वे निमेषा जज्ञिरे विशुतः
 पुरुषादधि महाना. १।८
 सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रिय-
 विवर्जितम् । सर्वस्य प्रभुमीशानं
 सर्वस्य शरणं बृहत् श्वेताश्व. ३।१७
 सर्वेन्द्रियगुणाभासं भ.गी. १३।१५
 सर्वेन्द्रियगुणाभासः सर्वेन्द्रिय-
 विवर्जितः प्र. वि. १०७
 सर्वेन्द्रियगुणाभासा सर्वेन्द्रिय-
 विवर्जिता । सर्वेषां प्रभुरीशानी
 सर्वेषां शरणं सुहृत् गु. का. ४९
 सर्वेन्द्रियविवर्जितम् भ.गी. १३।१५
 सर्वेन्द्रियविहीनोऽस्मि सर्वकर्म-
 कृदप्यहम् मैत्रे. ३।१५
 सर्वे पाप्मानोऽतो निवर्तन्ते
 छांदो. ८।४।१
 सर्वेऽप्येते यज्ञविदः भ.गी. ४।३०

सर्वे बन्धाः प्रविनश्यन्ति	त्रि. म. ना. ८।७	सर्वेषामात्मानुसन्धानं विधिरित्येव	ना. प. ७।११
सर्वे ब्रह्म वदिष्यन्ति सम्प्राप्ते		(एवं) सर्वेषामानन्दानामुपस्थ	
तु कलौ युगे । वैदिके नानु-		एकायन* सर्वेषां विसर्गाणां	
तिष्ठन्ति शिश्रोदरपरायणाः	भवसं. १।५७	पायुरेकायनम् [बृह. २।४।११+	४।५।१२
सर्वेभ्यः पापकृत्तमः	भ. गी. ४।३६	सर्वेषामिन्द्रियाणां गतिरुपरमते	
सर्वेभ्योऽन्तस्थानेभ्यो ध्येयेभ्यः		य आत्मन्येवावस्थीयते	प. हं. ९
प्रदीपवत्प्रकाशयतीति प्रकाशः	अ. शिखो. २	सर्वेषामेव गतीनामव्यक्तं हृदयम्	सुबालो. १३।४
सर्वेभ्यो लोकेभ्यः सर्वे प्राणिनो-		सर्वेषामेव गन्धानां पृथिवी हृदयं	सुबालो. १३।४
ऽभवन्	गायत्रीर. १	सर्वेषामेव पापानां सङ्घाते	
सर्वेभ्यो वेदेभ्यः सर्वे लोका अभवन्	गायत्रीर. १	समुपस्थिते । तारं द्वादशसाहस्र-	
सर्वे मरुद्रणा अजीजनन् (देव्याः)	बृहृचो. १	मभ्यसेच्छेदनं हि तत्	१सं.सो.१।१०३
सर्वे युद्धविशारदाः	भ. गी. १।९	सर्वेषामेव भूतानां महासौभाग्य-	
सर्वे वयमतः परम्	भ. गी. २।१२	दायिनी । महालक्ष्मीर्महादेवी..	ना. पू. ता. २।२
सर्वे वाक्यात्मका मन्त्रा वेद-		सर्वेषामेव भूतानां विष्णुरात्मा..	रुद्रह. १३
शास्त्राणि कृत्स्नशः	यो. शि. ३।७	सर्वेषामेव रूपाणां तेजो हृदयम्	सुबालो. १३।४
सर्वे वेदा यत्पदमामनन्ति तपा* सि		सर्वेषामेव शब्दानामाकाशं हृदयम्	सुबालो. १३।४
सर्वाणि च यद्वदन्ति		सर्वेषामेव रसानामपो हृदयम्	सुबालो. १३।४
[कठो. २।१५+	गुह्यका. ३९	सर्वेषामेव शर्म भवान्	२ प्रणवो. १९
सर्वे वेदा यत्रैकं भवन्ति	चित्त्यु. ११।१	सर्वेषामेव सत्त्वानां मृत्युर्हृदयम्	सुबालो. १३।४
सर्वे वेदाः प्रणवादिकास्तं प्रवणं		सर्वेषामेव स्पर्शानां वायुर्हृदयम्	सुबालो. १३।४
तत्साम्नोऽङ्गं वेद स आयुर्यशः-	नृ. पू. १।३	सर्वेषामेव त्रीणि शरीराणि वर्तन्ते	यो. चू. ७२
कीर्तिज्ञानैश्वर्यवान्भवति		(एवं) सर्वेषां कर्मणां हस्ता-	
सर्वे वेदाः सर्वे यज्ञा इत्यथ		वेकायनम् [बृह. २।४।११+	४।५।१२
खल्विन्द्रमन्वायत्तं	शौनको. १।५	सर्वेषां खलु भूतानामात्मा सत्ये	
(तदनु) सर्वेशमप्रमेयमजं शिवं		प्रतिष्ठितः (मा. पा.)	छां.उ. ६।१७
परमाकाशं निरालम्बमद्वयं...	मं. ब्रा. ३।१	(एवं) सर्वेषां गन्धानां नासिके	
परं ब्रह्म प्राप्नोति	२ रुद्रो. ४४	एकायनम्	बृह. ४।५।१२
सर्वेशः सर्वसाक्षी च	ना. प. ९।१७	सर्वेषां च महीक्षिताम्	भ. गी. १।२५
सर्वेश्वरं सर्वदेवैरुपास्यम्		(तस्मात्) सर्वेषां जीवानामिष्ट-	
सर्वेषणाविनिर्मुक्तश्छित्त्वा तं तु		विषये...सुखबुद्धि...	त्रि.म.ना. ५।३
न बध्यते	श्रुरिको. २५	सर्वेषां ज्योतिषां ज्योतिस्तमसः	
(तस्मात्) सर्वेषामधिकारिणा-		परमुच्यते	त्रि.म.ना. ४।३
मनधिकारिणांच भक्तियोग	त्रि. म. ना. ८।४	सर्वेषां दिव्यानां (विद्यानां)	
एव प्रशस्यते		प्रेरयिता ईशानः	पञ्चप्र. १
(एवं) सर्वेषामध्वनां पादा-		सर्वेषां देवानां सार्ष्टिवां सालोक्यतां	
वेकायनमेव* सर्वेषां वेदानां	४।५।१२	सायुज्यतां गच्छति	कठश्रु. १३
वागेकायनम् [बृह. २।४।११+		सर्वेषां देवालयस्थं भस्म शिवाग्निजं	
सर्वेषामपि पापानां प्रायश्चित्तं	तुल्यु. १३	शिवयोगिनाम्	यू. जा. ५।७
त्वमेव हि			

सर्वेषां दोषरत्नानां सुसमुद्रिकया-
 ऽनया । दुःखशृङ्खलाया नित्य-
 मलमस्तु मम स्त्रिया [याज्ञव. १६+ महो. ३।४७
 सर्वेषां पुरुषाणामन्तःपुरुषः स
 आत्मा स विज्ञेयः त्रि. ता. ५।१
 सर्वेषां पूर्वोक्तब्रह्मयज्ञक्रमं मुक्ति-
 क्रममिति ब्रह्मपुत्रः प्रोवाच पा. ब्र. ५
 सर्वेषां प्रणवो बीजं हंसः शक्तिः
 प्रकीर्तिता गुह्यका. ८।१
 सर्वेषां प्राणिनां प्रारब्धसञ्चिता-
 गामिकर्मसाधर्म्यदर्शनात्कर्म-
 भिप्रेरिताः सन्तो जनाः
 क्रियाः कुर्वन्ति व. सू. ७
 (ॐ) सर्वेषां प्राणिबुद्बुदानां
 निरञ्जनाव्यक्तामृतनिधौ
 विलयविलासः स्थितिर्विजृम्भते स्वसंवे. १
 सर्वेषां बीजानां हयग्रीवैकाक्षर-
 बीजमनुत्तमं मन्त्रराजात्मकं भवति हयग्री. ६
 सर्वेषां ब्रह्मादीनां देवर्षीणां
 मनुष्याणां मूर्तिरेका परब्र. ६
 सर्वेषां भूतानामन्तरपुरुषः स म
 आत्मेति विद्यात् ३ ऐत. २।४।८
 सर्वेषां भूतानां मूर्धा भवति कौ. त. ४।२
 सर्वेषां भूतानां मूर्धा राजा भवति बृह. २।१।२
 सर्वेषां भूतानां मूर्धेति वा अहमेत-
 मुपास इति कौ. त. ४।२
 (एवं) सर्वेषां रसानां जिह्वै-
 कायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२
 (एवं) सर्वेषां रूपाणां चक्षु-
 रेकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२
 सर्वेषां वस्तूनां मुख्यवस्तु भवति ना. उ. ता. ३।१
 सर्वेषां वा एतद्भूतानामाकाशः
 परायणम् [नृ. पू. ३।६+ त्रि. ता. ५।२२+ ग. पू. २।९
 (एवं) सर्वेषां विसर्गाणां पायु-
 रेकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२
 (एवं) सर्वेषां वेदानां वागेकायनं
 [बृ. उ. २।४।११+ ४।५।१२
 (एवं) सर्वेषां शब्दानां श्रोत्र-
 मेकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२
 ८४

सर्वेषां शरीराणां समानगुणाभवन्ति सामर. १०१
 (एवं) सर्वेषां सङ्कल्पानां मन
 एकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२
 सर्वेषां समवायेन सिद्धिः स्या-
 योगरक्षणा योगो. ३२
 (एवं) सर्वेषां स्पर्शानां
 त्वगेकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२
 सर्वे स्पर्शा मृत्योरात्मानः छांदो. २।२२।३
 सर्वे स्पर्शा लेशेनानभिनिहिता
 वक्तव्या मृत्योरात्मानं
 परिहराणीति छांदो. २।२२।५
 सर्वेऽस्मै देवा बलिमावहन्ति तैत्ति. १।५।३
 सर्वे स्वरा इन्द्रस्यात्मानः छांदो. २।२२।३
 सर्वे स्वरा घोषवन्तो बलवन्तो
 वक्तव्या इन्द्रे बलं ददानीति छांदो. २।२२।५
 सर्वे होतारो यत्रैकं भवन्ति चित्त्यु. १।१।१
 सर्वेषु कालेषु लाभालाभौ समौ
 कृत्वा... ध्रुवशीलोऽष्टौ मास्ये-
 काकी चरेत् (?) प. हं. प. ७
 सर्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति ऊर्ध्वपुं. ६
 सर्वेषु भूतेषु गणेशमेकं विज्ञाय तं
 मृत्युमुखात् प्रमुच्यते हेरम्बो. ८
 सर्वेषु भूतेष्वेतमेव ब्रह्मेत्याचक्षते ३ ऐत. २।३।४
 सर्वेषु वेदेष्वारण्यकमावर्तयेत् आरुणि. २
 सर्वे सहैवावनिपालसहैः भ. गी. १।१।२६
 सर्वैरेव (अक्षरैः) स इन्द्रोऽभवत् अव्यक्तो. ६
 सर्वैरेव (अक्षरैः) स विष्णुरभवत् अव्यक्तो. ६
 सर्वोत्कृष्टपरमद्युतिप्रद्योतमानं
 तत्त्वाकाशं भवति अद्वयता. ४
 सर्वोत्कृष्टपरमाद्वितीयप्रद्योतमानं
 तत्त्वाकाशं भवति मं. ब्रा. १।३
 सर्वोपनिषद्भ्यासं दूरतस्त्यज्य
 सादरम् । तेजोविन्दूपनिषद्-
 मभ्यसेत्सर्वदा मुदा । सकृद्भ्यास-
 मात्रेण ब्रह्मैव भवति स्वयम् [त्रि. बि. ६।११०, ११
 सर्वोपकारी मोक्षी भवति दत्तात्रे. १।६
 सर्वोपनिषदां मध्ये सारमष्टोत्तरं
 शतम् । सकृच्छ्रवणमात्रेण
 सर्वाघौघनिकृन्तनम् मुक्तिको. १।४४

सर्वोपसंहारेण संहारप्रणवः	तुरीयो. १	स वा अयं पुरुषो जायमानः	
सर्वोपाधिविनिर्मुक्तं स्वात्मानं		शरीरमभिसम्पद्यमानः	
भावयेत्सुधीः	कठरु. ४४	पाप्मभिः संसृज्यते	बृह. ४।३।८
सर्वोपाधिविनिर्मुक्तं परं तत्त्वं		स वा ऋषे तृतीयं ऋषं	१ ऐत. २।३।३
तदुच्यते	अमन. १।११	स वा ऋषे द्वितीयं शस	१ ऐत. २।३।२
सर्वो योगाग्निना देहो ह्यजडः		स वा एवं प्रवरणीय आत्मका-	
शोकवर्जितः	यो. शि. १।२६	मेनेत्याहुर्ब्रह्मवादिनः	मैत्रा. ६।७
सर्वो वै रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु	महाना. १०।११	स वा एष आत्मा परः	नृसिंहो. ९।१
सर्वोऽसि सर्वहीनोऽसि शान्ता-		स वा एष आत्मा हृदि	छांदो. ८।३।३
शान्तविवर्जितः	ते. वि. ५।६८	स वा एष आत्मेत्यदो वशं नीत	
सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु	शिव. सं. ३१	एव सितासितैः कर्मफलैर्भि-	
[+महाना. १०।११		भूयमान इव प्रतिशरीरेषु चरति	मैत्रा. २।१०
सर्वोपाधस्य मन्यं दधिमधुनो-		स वा एष एकस्त्रिधाभूतोऽष्टधैका-	
रूपमथ्य ज्येष्ठाय श्रेष्ठाय स्वाहे-		दशधा द्वादशधाऽपरिमितधा	
त्यग्नावाज्यस्य हुत्वा मन्ये		बोद्धूत उद्धूतत्वाद्धूतेषु चरति	
सम्पातमवनयेत्	छांदो. ५।२।४	प्रतिष्ठा सर्वभूतानामधिपतिर्ब-	
सलिल एको द्रष्टाऽद्वैतो भवति	बृह. ४।३।३२	भूवेत्यग्नावात्मान्तर्बहिःश्रान्तर्बहिश्च	मैत्रा. ४।५
सलिल एवेदं सलिलं वनं भूयस्तेनैव		स वा एष एतस्मिन्बुद्धान्ते रत्न	
मार्गेण जात्राय धावति	सुबालो. ४।४	चरित्वा दृष्ट्वैव पुण्यं च पापं च	
सलिलकण इवाम्बुधौ महात्मा		पुनः प्रतिन्यायं प्रतियोन्या	
विगलितवासनमेकतां जगाम	महो. २।७७	ब्रूवति स्वप्नान्तायैव	बृह. ४।३।१७
सलिलमिति लौहित्यकारणं सत्त्वम्	भावनो. ७	स वा एष एतस्मिन्सम्प्रसादे रत्ना..	बृह. ४।३।१५
सलिलात्फेनमभवत्	गायत्रीर. १	स वा एष एतस्मिन्स्वप्नान्ते रत्ना	
सलिलेधारयेच्चित्तनाम्भसापरिभूयते	यो. शि. ५।५०	चरित्वा दृष्ट्वैव पुण्यं पापं..	बृह. ४।३।३४
सलिले सैन्धवं यद्वत्साम्यं भवति		स वा एष एतस्मिन्स्वप्ने रत्ना...	बृह. ४।३।१६
योगतः । तथाऽऽत्ममनसोरैक्यं		स वा एष एतेन दैवेन चक्षुषा	
समाधि-(रिति कथ्यते)		मनसैतान्कामान्पश्यन्नमते	छांदो. ८।१२।५
रभिधीयते [सौभाग्य. १८+	वराहो. २।७५	स वा एष एवं पश्यन्नेवं मन्वान	
स लोकमागच्छत्यशोकमहिमं		एवं विज्ञानन्नतिवादी भवति	छांदो. ७।१५।४
तस्मिन्वसति शाश्वतीः समाः	बृह. ५।१०।१	स वा एष एवं पश्यन्नेवं मन्वान	
सवनात्सत्रिता	मैत्रा. ६।७	एवं विज्ञानन्नात्मरतिरात्मक्रीड	
सवस्तु सोपलम्भं च द्वयं लौकिक-		आत्ममिथुन आत्मानन्दः स	
मिष्यते । अवस्तु सोपलम्भं च..	अ. शां. ८७	स्वराट् भवति	छांदो. ७।२५।२
स वा अयमात्माऽनन्तोऽजरो-		स वा एष ओमित्येतदात्मा, स	
ऽपारो न वारे बाह्यो नांतरः	आर्षे. ९।२	त्रेधाऽऽत्मानं व्यकुरुत	मैत्रा. ६।३
स वा अयमात्मा ब्रह्म	बृह. ४।४।५	स वा एष दिव्यः साकरः शिबु-	
स वा अयमात्मा सर्वेषां भूता-		मारस्तः ह य एवं वेदाप	
नामधिपतिः	बृह. २।५।१५	पुनर्मृत्युं जयति	सहस्रै. २३
स वा अयं पुरुषः सर्वासु पुरुषु			
पुरिशयः	बृह. २।५।१८		

स वा एष निरिन्द्रियो विमुक्तो-

ऽस्माद्धोकात्पैति

बृह. ६।४।१२

स वा एष पञ्चधाऽऽत्मानं प्रवि-

भज्य निहितो गुहायां मनो-

मयः प्राणशरीरो बहुरूपः सत्य-

सङ्कल्प आत्मेति

मैत्रा. २।९

स वा एष पुरुषविध पव

तैत्ति. २।२

स वा एष पुरुषः पञ्चवा पञ्चात्मा

महाना. १७।१४

स वा एष पुरुषोऽजरक्षमयः

तैत्ति. २।१।१

स वा एष भूतानीन्द्रियाणि

विराजं देवताः कोशांश्च सृष्ट्वा

प्रविश्यामूढो मूढ इव

व्यवहरन्नास्ते

नृसिंहो. ९।५

स वा एष महानज आत्माऽजरो-

ऽजरोऽमृतोऽभयो ब्रह्माभयं वै

ब्रह्माभयं हि वै ब्रह्म भवति

बृह. ४।४।२५

स वा एष महानज आत्माऽज्ञादो

वसुदानो विन्दते वसु

बृह. ४।४।२४

स वा एष महानज आत्मा योऽयं

विज्ञानमयः प्राणेषु य एषो-

ऽन्तर्हृदय आकाशस्तस्मिन्लभते

बृह. ४।४।२२

स वा एष यज्ञः प्रादक्षिणोऽनन्त-

दक्षिणः समृद्धतरः

सहवै. २१

स वा एष यज्ञः सद्यः प्रतायते

सद्यः सन्तिष्ठते

सहवै. १७

स वा एष वाचः परमो विकारः,

यदेतन्महदुक्तम्

१ ऐत. ३।६।३

स वा एष शुद्धः स्थिरोऽचलश्चा-

ल्लेपोऽन्यमो निःस्पृहः प्रेक्षकव-

दबस्थितः

मैत्रा. २।११

स वा एष सूक्ष्मोऽमाहोऽदृश्यः

पुरुषसंज्ञो बुद्धिपूर्वमिदं वावर्तते

मैत्रा. २।५

स वा एषा देवता दूर्नाम दूरं

ह्यस्या मृत्युर्दूरं ह वा अस्मा-

न्मृत्युर्भवति

बृह. १।३।९

स वा एषोऽभिभूतः प्राकृतैर्गुणैः

मैत्रा. ३।२

स वा एषोऽस्मद्बृहन्तरे तिष्ठन्न-

कृतार्थोऽमन्यत

मैत्रा. २।९

स वाजपेयेनसोऽतिरात्रेणसोऽपौर्या-

मेण स सर्वैः ऋतुभिर्यजते

ग. शो. ५।३

स वायुना ज्योतिषा भाति च

तपति च, भाति च तपति

च कीर्त्या यशसा ब्रह्मवर्चसेन

छांदो. ३।१८।४

स वायुपूतो भवति, स आदित्यपूतो

भवति । अरोगी भवति ।

श्रीमांश्च भवति

मुद्रलो. ५।१

स वायुप्रतिष्ठा, आकाशात्मा

स्वरेति स तद्भवति

कौ. त. २।१४

स वायुमिवात्मानं कृत्वाऽभ्यन्तरं

प्राविशत्

मैत्रा. २।६

स वायुः स आकाशस्तदेतदोजश्च

महश्चेत्युपासीत

छांदो. ३।१३।५

स वासुदेवो न यतोऽन्यदस्ति

स वां मधु प्रबोचयतायन्त्वाष्ट्रं

गो. पू. ४।३

यज्ञं प्रावपि कथ्यं वामिति

बृह. २।५।१७

सविकल्पो निर्विकल्पः समाधि-

द्विविधो हृदि (कुर्यात्)

सरस्व. ४९

सविकारमुदाहृतम्

भ. गी. १३।७

सविकारस्तथा जीवो निर्विकार-

स्वभा शिवः । कोशास्तस्य

विकारास्ते ह्यवस्थासु प्रवर्तकाः

त्रि. ब्रा. २।१३

स विजायमानः स जनिष्यमाणः

प्रत्यङ्मुखस्तिष्ठति विश्वतोमुखः

महाना. २।१

[+तै.आ.१०।१।३+

सूर्यता. १।३

स विज्ञानो भवति स विज्ञातमेवा-

न्ववक्रामति तं विद्याकर्मणी

सम्पन्नारमेते पूर्वप्रज्ञा च

बृह. ४।४।२

सविता पश्चात्तात्सविता पुरस्तात्स-

वितोत्तरात्तात्सविताऽधरात्तात् ।

सविता नः सुवतु सर्वताति सविता

नो रासता दीर्घमायुः [सूर्यो.८+

क्र.मं.१०।३६।१४

सविता प्रसविता दीप्तो दीपयन्

दीप्यमानः

नृ. पू. २।७

सविता प्राणिनः सूते प्रसूते शक्तिम्

सविता वै देवस्ततो योऽस्य भर्गा-

त्रि. ता. १।६

रुचस्तं चिन्तयामि

मैत्रा. ६।७

सविता श्रियः प्रसविता श्रियमेवा-
 प्रीति । अथो प्रज्ञातयैव प्रतिपदा*
 छन्दा* सि प्रतिपद्यते सहैव. १५

सवितुरिति सविता, सावित्र-
 मादित्यो वै गायत्रीर. २

सवितुर्वा योग्यो जीवात्मपरमात्म-
 समुद्रवस्तं प्रकाशशक्तिरूपं
 जीवाक्षरं स्पष्टमापद्यते. त्रि. ता. ११४

स वित्तेनैवा च पूर्यतेऽप च क्षीयते बृह. १।५।१५

सावित्रा प्रसवेन जुषेत ब्रह्म पूर्यम् श्वेताश्व. २।७

स विशङ्ग एवाभवत् शौनको. २।३

स विश्वकृद्विश्वविदात्मयोर्निर्ज्ञः
 कालकालो गुणी सर्वविद्यः ।
 प्रधानक्षेत्रज्ञपतिर्गुणेशः
 संसारमोक्षस्थितिबन्धहेतुः श्वेता. ६।१६

[भवसं. २।४६

स विश्वकृत् स हि सर्वस्य कर्ता
 तस्य लोकाः स उ लोक एव बृह. ४।४।१३

स विश्वरूपस्त्रिगुणस्त्रिवर्त्मा
 प्राणाधिपः सञ्चरति स्वकर्मभिः श्वेताश्व. ५।७

सविषयं मनो बन्धाय, निर्विषयं
 मुक्तये भवति मं. ब्रा. ९।१

स विष्णुः स शिवः स ब्रह्मा सेन्द्रः सेन्दुः
 स सूर्यः स वायुः सोऽग्निः स ब्रह्म ग. शो. २।१

स वेत्ति वेद्यं न च तस्यास्ति वेत्ता
 तमाहुर्यं पुरुषं महान्तम् श्वेता. १।१९

[+ना. प. १।१४+ भवसं. २।४९

स वेदैतत्परमं ब्रह्म धाम यत्र विश्वं
 निहितं भाति शुभ्रम् । उपासते
 पुरुषं ये ह्यकामास्ते शुक्रमेत-
 दत्तिवर्तन्ति धीराः मुण्ड. ३।२।१

(अथ) संवेद्य जायायै हृदय-
 मभिमृशेत् कौ. त. २।१०

स वृक्षकालाकृतिभिः परोऽन्यो
 यस्मात्प्रपञ्चः परिवर्ततेऽयम् ।
 धर्मावहं पापनुदं भगेशं ज्ञात्वा-
 ऽऽत्मस्थममृतं विश्वधाम श्वेता. ६।६

स वै खलु प्रस्तोता साम प्रस्तौति बृह. १।३।२८

स वै गणेशः सर्वात्मा विज्ञेयः गणेशो. ४।१०

स वै गौतम तीर्थेनेच्छसीरे
 इत्युपैत्यहम् (मा. पा.) बृह. ६।२।७

स वै त्रिविधः—सात्त्विको राजस-
 स्तामसश्चेति । सात्त्विकी ज्ञान-
 शक्तिः, राजसी क्रियाशक्तिः,
 तामसी द्रव्यशक्तिः गणेशो. ४।३

स वै देवः प्राणो यः सञ्चरंश्चास-
 ञ्चरंश्च न व्यथते न रिष्यति बृह. १।५।२०

स वै नैव रमे तस्मादेकाकी न रमते बृह. १।४।३

स वै ब्रह्म परमात्मेत्युच्यते हंसो. ४

स वै बलं बलिनामप्रगण्यः पुण्यः
 शरण्यः सकलस्य जन्तोः ।
 तमेकदन्तं गजवक्त्रमीशं विज्ञाय
 दुःखान्तमुपैति सद्यः हेरम्बो. ११

स वै ब्रह्मण आनन्दः गान्धर्वो. ६

स वै वाचमेव प्रथमामत्यवहत्
 सा यदा मृत्युमत्यमुच्यत बृह. १।३।१२

स वै वेदिता स्याद्याज्ञवल्क्य वेद
 वा [बृह. ३।१।१०, ११, १२-१७

स वैष्णवं धाम भित्वा परं ब्रह्म
 प्राप्नोति त्रि. ता. १।१५

सव्यदक्षिणनाडीस्थो मध्ये चरति
 मारुतः । तिष्ठतः खेचरी मुद्रा
 तस्मिन्स्थाने न संशयः शाण्डि. १।७।४०

सव्यहस्त आज्यस्थाली
 (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२

सव्याहृति सप्रणवां गायत्रीं शिरसा
 सह । त्रिः पठेदायतप्राणः
 प्राणायामः स उच्यते अ. ना. ११

सव्ये तु शङ्खं विभृयादिति
 ब्रह्मविदो विदुः सुदर्श. ११

सव्ये दक्षिणगुल्फं तु पृष्ठपार्श्वे
 नियोजयेत् । दक्षिणेऽपि तथा
 सव्यं गोमुखं गोमुखं (गोमुखं)
 यथा [त्रि. ब्रा. २।३६+ शाण्डि. १।३।२

सव्ये दक्षिणगुल्फं तु पृष्ठपार्श्वे
 नियोजयेत् । दक्षिणेऽपि तथा
 सव्यं गोमुखं तत्प्रचक्षते जा. द. ३।४

सव्ये दले तिष्ठति पद्मयोनिः
 स्वरान्वितो दक्षिणपत्रगो हरिः ।
 श्रिया समेतः शिवयाऽनुषक्तो
 मध्ये दलेऽहं निवसामि नित्यम् १ बिल्वो. ३
 सव्योरुदक्षिणे गुल्फे दक्षिणं
 दक्षिणेतरं । निदिध्यादृजुकायस्तु
 चकासनमिदं मतम् वराहो. ५।१७
 स शब्दस्तुमुलोऽभवत् भ. गी. १।१३
 सशरीरं समारोप्य तन्मयत्वं
 तथोमिति । त्रिशरीरं त-
 मात्मानं परं ब्रह्म विनिश्चिनु ना. प. ८।८
 स शान्तिमधिगच्छति भ. गी. २।७१
 स शान्तिमाप्नोति न कामकामी भ. गी. २।७०
 सशिखं वपनं कृत्वा बहिस्सूत्रं
 त्यजेद्बुधः । यदक्षरं परं ब्रह्म
 तत्सूत्रमिति धारयेत् ब्रह्मो. ६
 [+ना. प. ३।७८+ परब्र. ७
 सशिखान् केशान् निकृत्य
 विस्तृज्य यज्ञोपवीती निष्कम्य
 पुत्रं दृष्ट्वा त्वं ब्रह्मा त्वं यज्ञस्त्वं
 सर्वमित्यनुमन्त्रयेत् कठश्रु. ४
 सशिखान् केशान्निष्कृत्य विस्तृज्य
 यज्ञोपवीतं भूः स्वादेत्यप्सु
 जुहुयात् कठरु. ३
 स शिखान्केशान्विस्तृज्य यज्ञोपवीतं
 छित्त्वा पुत्रं दृष्ट्वा त्वं यज्ञस्त्वं
 सर्वमित्यनुमन्त्रयेत् १ सं. सो. १।२
 स शिवः सच्चिदानन्दः सोऽन्वेष्टव्यो
 मुमुक्षुभिः पं. ब्र. ३५
 स शिवः स शिवः स शिवो गणेशः गणेशो. २।४
 स शीतोष्ण-मुखदुःख-मानाव-
 मानवर्जितः प. हं. प. ११
 स शुकः स्वकथा बुद्धया न वाक्यं
 बहु मन्यते महो. २।१७
 स शुद्धः स शुद्धः स शुद्धो गणेशः गणेशो. २।४
 स शुष्यति स वर्धते तस्मादनृतं
 न वदेत् १ ऐत. ३।६।५
 स शौद्रं वर्णमस्तृजत बृह. १।४।१३

स षकारं ब्रवाणीं अषकारां
 इति, स षकारमेव ब्रूयात् ३ ऐत. २।६।२
 स षट्पदो भवति, साम एव षट्पदः ग. पू. १।११
 स षड्विर्वर्जितः । षड्वाविकारशून्यः प. हं. प. ११
 स षोडशिना यजते, स वाजपेयेन
 यजते, सोऽतिरात्रेण यजते,
 सोऽपौर्यामेण यजते, सोऽश्वमेधेन
 यजते, स सर्वैः क्रतुभिर्यजते नृ. पू. ५।१४
 स सकलभोगान् भुङ्क्ते देहं त्यक्त्वा
 शिवसायुज्यमेति का. रुद्रो. ५
 स सच्चिदानन्दाद्वयचिद्धनः
 सम्पूर्णानन्दैकबोधो ब्रह्मैवाह-
 मस्मीत्यनवरतं ब्रह्मप्रणवानु-
 सन्धानेन यः कृतकृत्यो भवति
 स ह परमहंसपरित्राट् प. हं. प. ११
 स सततं सकलरुद्रमन्त्रजापी
 भवति, स सकलभोगान्भुङ्क्ते,
 देहं त्यक्त्वा शिवसायुज्यमेति,
 न स पुनरावर्तते का. रुद्रो. ५
 स सत्याभिसन्धः सत्येनात्मान-
 मन्तर्वाय परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति,
 स न दह्यतेऽथ मुच्यते छांदो. ६।१६।२
 स सन्न्यासी च योगी च भ. गी. ६।१
 स सन्न्यासी शिव एव सर्वदेवमयो
 भवति तारोप. ४
 स समानः सन्तुभौ लोकावनु-
 सञ्चरति बृह. ४।३।७
 स समुद्र एव भवति (मा. पा.) छां. उ. ६।१०।१
 स समृद्धकायः सन् सृष्टिकर्म
 न जज्ञिवान् मुद्रलो. २।४
 स सम्यग्ज्ञानं च लब्ध्वा विष्णु-
 सायुज्यमवाप्नोति वासुदे. १७
 स सर्वकर्मकृत् स ब्राह्मणः प. हं. प. ११
 स सर्वकारणमूलं विराट्स्वरूपोभवति त्रि. म. ना. २।६
 स सर्वज्ञः सर्वमेवाविवेश प्रश्नो. ४।११
 स सर्वज्ञः सर्ववित् यस्य ज्ञानमयं
 तपः । तस्यैषाऽऽहुतिर्दिव्या-
 ऽऽमृतत्वाय कल्पतामिति २ सन्न्यासो. १

स सर्वभयनिर्मुक्तः साक्षाच्छिवमयो भवेत्.

वज्रपं. ६

स सर्वलोकस्य शुभाशुभस्य तं वै ज्ञात्वा मृत्युमत्येति जन्तुः

हेरम्बो. ८

स सर्वविद्भजति मां

भ. गी. १५।१९

स सर्ववेत्ता भुवनस्य गोप्ता ताभिः प्रजानां निहिता जनानाम् । प्रोता त्वमोता विचितिः क्रमाणां प्रजापतिश्छन्दमयो विगर्भः

एका. ९

स सर्ववेदव्रतचर्यासु चरितो भवति

पैङ्गलो. ४।२४

स सर्वशः सर्वं भवति (मा. पा.)

प्रश्नो. ४।१०

स सर्वसम्पत्तिभूतं प्रथमं...महा-विद्येश्वरीविद्यां...त्रिपुरेश्वरी...

त्रि. ता. २।२

स सर्वं चानिकेतः स्थिरमतिरेवं स भिक्षुः सौवर्णादीनां नैव परिग्रहेत्

प. हं. ९

स सर्वं लोकाञ्जित्वा ब्रह्म परं प्राप्नोति

अन्यक्तो. ५

स सर्वान्वेदानधीतो भवति

का. रुद्रो. ५

स सर्वा वाचो विजृम्भयति

त्रि. ता. १।१५

स सर्वाश्च लोकानाप्नोति सर्वाश्च कामान्यस्तमात्मान-

मनुविद्य विजानाति

छांदो. ८।७।१,३

[८।१२।६+पैङ्गलो. ४।२४+

महो. ६।८

स संसारं तरति, सोऽमृतत्वं च गच्छति, महतीं श्रियमश्नुते

नृ. पू. ३।२

स संस्तुतो दैवतदेवसूनुः सुतं भृगोर्वाक्यमुवाच तुष्टः । अवेदि मां भार्गव वक्रतुण्डमनाथनाथं त्रिगुणात्मकं शिवम्

ग. पू. ता. १।९

स साक्षी भवति, स एव भवति, स सर्वो भवति

गणेशो. ५।८

स सागरां सपर्वतां सप्तद्वीपां वसुन्धरां तत्साम्नः प्रथमं पादं जानीयात्

नृ. पू. १।२

स सागरां सप्तद्वीपां सपर्वतां वसुन्धरां तत्साम्नः प्रथमं पादं जानीयात् रायस्पोषस्य दातेति

ग. पू. १।१२

स साम भवति, ऋग्वै गायत्री, यजुर्ऋषिः, अनुष्टुप् साम

ग. पू. १।११

स सामभिः सामवेदो रुद्रावादिष्या जगत्याहवनीयः सा साम्न-स्तृतीयो पादो भवति

नृ. पू. २।१

स सामभिः सामवेदो रुद्रादिष्या जगत्याहवनीयः सा तृतीयः पादो भवति

नृसिंहो. ३।२

स सिद्धिसाधनैर्योगैस्तानि साधयति क्रमात्

अ. पू. ४।५

स सारः सर्वसाराणां तस्मात्सारो न विद्यते

अ. पू. ४।७०

स सार्वभौमवज्रवहाराच्छान्तो-ऽन्तर्भवनं प्रवेष्टुं मार्गमाश्रित्य तिष्ठति

पैङ्गलो. २।७

स सूर्यः स चन्द्रः सुरास्ते ते असुराः (परमात्मैव)

निरा. १०

स सूर्यः स वायुः सोऽग्निः स ब्रह्म स सूर्यो भगवान्सहस्रांशुः, तं सूर्यं भगवन्तं सर्वस्वरूपिणं निगमा बहु वर्णयन्ति

गणेशो. २।१

स सोमलोके विभूति-मनुभूय पुनरावर्तते

सूर्यता. १।२

स सोमः कस्मिन्प्रतिष्ठित इति । दीक्षायामिति

प्रश्नो. ५।४

स क्षियं ससृजे, तां सृष्ट्वाऽध-उपास्ते

बृह. ३।१।२३

स क्षियं ससृजे, तां सृष्ट्वाऽध-उपास्ते...(मा. पा.)

बृह. ६।४।२

स क्षियं ससृजे तां सृष्ट्वाऽध-उपास्ते...

बृह. ६।४।२

सत्यमिव मर्त्यः पच्यते सत्य-मिवाजायते पुनः

कठो. १।६

स स्वराद्धवति, तस्य सर्वेषु लोकेषु कामचारो भवति

छांदो. ७।२५।२

स स्वर्ग्यो भवति ब्रह्मचारी वेद-मधीत्य वेदोक्ताचरितब्रह्मचर्यो दारानाहत्य पुत्रानुत्पाद्य तान-नुपाधिमिर्वितत्येष्ट्वा च शक्तितो यज्ञैः

कठ. ५

स स्वर्लोकं स महर्लोकं स जनो-लोकं, स तपोलोकं, स सत्य-

लोकः स समलोकः स सर्व-
लोकः सर्वलोकं जयति ग. शो. ५।२
स स्वव्यतिरेकेण नान्यदृष्टा प. हं. प. ११
स स्वाधीनमायः सर्वज्ञः सृष्टि-
स्थितिस्थानामादिकर्ता जग-
दङ्कुररूपो भवति पैङ्गलो. १।२
स ह अचिद्वर एव शब्दशयित-
मात्रेयमच्छावदमुपदर्शयन्नुवाच छाग. २।१
स य एषोऽणिमैतदात्म्यमिदं सर्वम् छांदो. ६।१२।३
स ह कामप्रभमेव वज्रे, त-
हास्मै ददौ बृह. ४।३।१
स ह छच्छ्री बभूव त- ह चिरं
वसेत्याज्ञापयाञ्चकार छांदो. ५।३।७
स ह क्षत्ताऽविदमिति प्रत्येयाय छांदो. ४।१।८
स ह क्षत्ताऽन्विष्य जाविदमिति
प्रत्येयाय छांदो. ४।१।७
स ह गवाः सहस्रमवरुध दश
दश पादा एकैकस्याः
शृङ्गयोरावद्धा बभूवुः बृह. ३।१।१
स ह क्षत्तान्निष्याविदमिति
प्रत्येयाय (मा. पा.) छां. उ. ४।१।८
स ह गायत्रीमेव प्रतिसन्दिदेश शौनको. १।२
सहजं कर्म कौन्तेय भ. गी. १।८।४८
(एवं) सहजानन्दे यदा मनो
लीयते तदा शान्तो भवो भवति मं. ब्रा. २।३
सहजेनामनस्केन मनश्शल्यं
वियोजयेत् अभन. २।८।१
स ह तेनैव वज्रेणासुरान्
परमभावयन् शौनको. ४।४
स ह त्रिष्टुभमेव प्रतिसन्ददत् शौनको. ३।२
स ह द्वादशवर्ष उपेत्य चतुर्विं-
शतिवर्षः सर्वान्वेदानधीत्य
महामना अनुचानमाना
स्तब्ध एयाय छांदो. ६।१।२
स ह नाषवतु सह नौ भुनक्तु
सह वीर्यं करवावहै
स ह नौ यशः । सह नौ ब्रह्म
वर्चसम् शांतिपाठः
तैत्ति. शां. पा.

स ह पञ्चदशाहानि नाशाय हैन-
मुपसमाद छांदो. ६।७।२
स ह पुत्रं श्वेतकेतुं प्रजि-(गाय-)
घाय याजयेति कौ. त. १।१
स ह प्रजापतिरीक्षां चके, हन्तास्मै
प्रतिष्ठां कल्पयानीति बृह. ६।४।२
स ह प्रणव उवाच-यदहं सर्वभवानि शौनको. २।२
स ह प्रणवपर्यन्तदीर्घनिःस्वन-
तन्तुना । जहाविन्द्रिय-
तन्मात्रजालं खग इवानिलः अ. पू. ३।१४
स ह प्रणवमेवोवाच-पुरोगाय-
मेवारभस्वेति शौनको. ३।२
स ह प्रवाहणो जैवलिरुवाच
भगवन्तावमेवदतां ब्राह्मणयो-
र्वदतोवाच- श्रोण्यामीति छांदो. १।८।२
स ह प्रातः सञ्जिहान उवाच-
न मे स्तेनो जनपदे न कदर्यो
न मद्यपः । नानाहिताग्निर्ना-
विद्वान्न स्वैरी, स्वैरिणी कुतः छांदो. ५।११।९
स ह प्रातः सञ्जिहान उवाच-
यद्वतान्नस्यलमेमहि धनमात्रा-
राज्ञासौ यक्षयते सर्वैरात्विज्यै-
वृणीतेति छांदो. १।१०।६
स ह प्रातः सभाग उदेयाय त-
होवाच मानुषस्य भगवन्गौतम
वित्तस्य वरं वृणीथा इति छांदो. ५।३।६
सहमाना नाम दक्षिणा, राज्ञी नाम
प्रतीची, सुभृता नामोदीची,
तासां वायुर्वत्सः, स य एवमेवं
वायुं दिशां वत्सं वेद न पुत्र-
रोद- रोदिति छांदो. ३।१५।२
सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा भ. गी. ३।१०
स ह रक्षांसि यदेवाः सप्तदश
स हरिविमुक्तिमः सहवै. २९
स ह वा एतस्य स्वधानं यजुषा
न साम्नामर्थोऽस्ति चित्त्यु. ११।७
स ह वै देवानां चासुराणां च यज्ञो
प्रततावास्ताम् सूर्यता. ३।१
सहवै. १

स ह व्याधिनाऽनशितुं दध्रे, त-
माचार्यजायोवाच-ब्रह्मचारि-
ब्रह्मज्ञान, किं नु नाभ्रासीति छांदो. ४।१०।३

स ह शान्तहृदय एव विरोचनो-
ऽसुराज्जगाम तेभ्यो हैतामुप-
निषदं प्रोवाचात्मैवेह मह्य्य
आत्मा परिचर्यः... छांदो. ८।८।४

स ह श्रोभूते गा अभिप्रस्थापया-
ञ्चकार, ता यत्राभिसायं
बभूवुस्तत्राभिमुपसमाधाय गा
उपरुध्य समिधमाधाय पश्चादग्नेः
प्राङ्मुखोपविवेश [छांदो. ४।६।१ + ७।१+८।१

स ह षोडशं वर्षशतमजीवत्, प्र ह
षोडशं वर्षशतं जीवति यएवैवेद छांदो. ३।१६।७

स ह षोडशं वर्षशतं जीवति(मा.पा.) छां.उ. ३।१६।७

स ह सज्जिहान एव क्षत्तारमुवाचाङ्गारे
ह सयुग्वानमिव रैक्वमात्थेति
यो नु कथं सयुग्वा रैक्व इति छांदो. ४।१।५

स ह समित्पाणिश्चित्रं गार्ग्यायणिं
प्रतिचक्राम उपायानीति कौ. त. १।१

स ह सम्पादयाञ्चकार प्रक्षयन्ति
मामिमे महाशाला महाश्रोत्रियाः छांदो. ५।११।३

स ह सम्पायास्त्वमाशिषमाशिभूता-
भूतमाशिषमाशिराशीराशिरनु-
भूमिः स्वाहा पारमा. ४।५

स ह सर्वत आवसथान्मापयाञ्चके
छांदो. ४।१।१

स ह सर्वमेवात्मानमुपसंहृत्य शृङ्ग
एवागूहयत् शौनको. ३।४

स ह सहस्रं समा ब्रह्मचर्यमध्युवास
अव्यक्तो. २

सहस्रैवाभ्यहन्यन्त भ. गी. १।१३

स ह स्मयमान उवाच सम्पश्यध्वा
एव मा प्रमदत छाग. २।४

स ह स्मान्यानन्तेवासिनःसमावर्त-
यन्तः स ह स्मैव न समावर्तयति छांदो. ४।१०।१

स ह स्माह पाणिना मा मातृदः
बृह. ५।१२।१

स ह स्मैभ्यः कामानागायति
छांदो. १।१।१३

सहस्रकमले शक्तिः शिवेन सह
मोदते । सैवावस्था परा ज्ञेया.. योगकुं. १।८६

सहस्रकलावयवकल्याणं दृष्टमात्रेण
मोक्षदं वेपमाददे मुद्रलो. २।२

सहस्रकृत्वः प्रयुक्तामिष्टोमाप्तो-
र्यामादीनां फलमवाप्नोति सन्ध्यो. २

सहस्रदलसंख्यातं ब्रह्मरन्ध्रे महा-
पथिम् । आधारं प्रथमं चक्रं
स्वाधिष्ठानं द्वितीयकम् यो. चू. ६

सहस्रधा नैकधा चासमत्र । मया
तत्तमितीदमश्रुते तदन्यथा
सद्यदि मे असद्विदुः वा. मं. १९

सहस्रपरमा देवी शतमूला
शताङ्कुरा । सर्वं हरतु मे पापं
दूर्वा दुस्स्वप्नाशिनी महाना. ४।१

[वनदु. १५५

सहस्रपादेकमूर्ध्ना व्याप्तं स एवेद-
मावरीवर्तिभूतम् अ.शिरः. ३।१४

सहस्रबाहो भव विश्वमूर्ते
सहस्रमेकं व्ययुतं षट्शतं चैव भ. गी. १।१४६

सर्वदा । उच्चरन्पठितो हंसः
सोऽहमित्यभिधीयते प्र. वि. ७९

सहस्रयुगपर्यन्तं भ. गी. ८।१७

सहस्ररश्मिः शतधा वर्तमानः
प्राणः प्रजानामुदयत्येष सूर्यः प्रश्नो. १।८

[+मैत्रा. ६।८+

अक्षु. २

सहस्रशीर्षं देवं विश्वाक्षं विश्व-
शम्भुवम् । विश्वं नारायणं
देवमक्षरं परमं पदम् महाना. १।१

सहस्रशीर्षं देवं सहस्राक्षं विश्व-
शम्भु (सम्भ) वम् [महो. १।५+ चतुर्वे. २

सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः
सहस्रपात् [ऋक्.मं. १०।९०।१+ श्वेता. ३।१४

[+चित्यु. १२।१सुवालो. १।२+ पु. सू. १+

सहस्रसङ्ख्यया जाताः शाखाः
साम्नः परन्तप मुक्तिको. १।१३

सहस्रं दद्यास्त एतस्यां वाचि
जनको जनक इति वा उ
जना धावन्तीति कौ. व. ४।१

सहस्रं वा यस्य वै वितानमादधानः		स हि खादित्वाऽतिशेषा आयाथा	
सहस्रं वा आशिषः सहस्रं यस्य		आजहार	छांदो. १।१०।५
वै सासिकाः सहस्रं सहस्रायस्वाहा	पारमा. ४।७	स हि ज्येष्ठः श्रेष्ठो राजाऽधिपतिः	छांदो. ५।२।६
सहस्रं समा आघन्तनिहितोक्कारेण		स हि प्रज्ञानेन सम्पन्नतमो	
पदान्यगायत्	अन्यक्तो. ३	विज्ञातं वदति	१ ऐत. ३।२।३
सहस्राङ्कुरशाखात्म-फल-पल्लव-		स हि सर्वकाममयः पुरुषोऽध्यवसा-	
शालिनः। अस्य संसारवृक्षस्य		यसङ्कल्पाभिमानलिङ्गो बद्धो-	
भनोमूलमिदं स्थितम्	मुक्तिको. २।३७	ऽतस्तद्विपरीतो मुक्तः	मैत्रा. ६।३०
सहस्रारे जलज्योतिरन्तर्लक्ष्यम्	मं. त्रा. १।५	स हि स्वप्नो भूत्वेमं लोकमति-	
सहस्रार्णमतीवात्र मन्त्र एष		कामति मृत्यो रूपाणि	बृह. ४।३।७
प्रदर्शितः। एवमेतां समारूढो		स हिंकारो मघो जायते	छांदो. २।१५।१
हंसयोगविचक्षणः॥ न भिद्यते		स हीदमन्नं धियाधिया जनयते	बृह. १।५।२
कर्मचारैः पापकोटिशतैरपि	ना. विं. ५	स हीदमन्नं पुनः पुनर्जनयते	बृह. १।५।२
सहस्र मन्थो अभिमातिमस्मे		स हेभ्यं कुल्माषान् खादन्तं विभिक्षे	छांदो. १।१०।२
रुजन्मृगन्प्रमृगन्प्रेहि शत्रून्	वनदु. १०९	सहेलं, सलीलं वा स्मरणाद्वरदानेषु	
[क्र. मं. १०।८४।३+	अथर्व. ४।३१।३	चतुरा	गुह्यषोढा. २
स ह स्वेनैव रूपेणादित्यानगच्छत्	शौनको. ४।४	सहेश्वरो यशस्वी कल्याणकीर्ति-	
स ह होतावस्मिच्छरीरे वसतः	कौ. त. ३।४	र्भवितोरीश्वरो ह तु पुरुषायुषः	
स हान्तत एवात्मानमुपसंहृत्य		प्रेतोरिति ह स्माह	१ ऐत. ३।५।२
तावदेवामाहयत्	शौनको. २।३	स हैतयैव निविदा प्रतिपेदे	बृह. ३।१।१
स हात्रमित्यभिच्यहृत्य	१ ऐत. २।३।१	स हैतावानास यथा स्त्रीपुमां सौ	
बृहतीसहस्रं शशंस		सम्परिष्वक्तौ स इममेवात्मानं	
स हापश्यत्-सर्व एव न्यूह्यन्तो	शौनको. ३।३	द्वेधा पातयत्ततः पतिश्च पत्नी	वृह. १।४।३
मामभिचक्षीरन्निति		चाभवताम्	कौ. त. २।१४
स हापश्यदादित्यो वा उद्गीथोऽसौ	शौनको. ४।३	स हैतैः सर्वैरस्माच्छरीरादुत्क्रामति	
खल्वादित्यो ब्रह्म		स हैनं पप्रच्छ त्वं नु खलु नो	वृह. ३।१।२
स हापश्यन्नैतदजसैवसर्वारूपाण्येव-	शौनको. २।२	याज्ञवल्क्य ब्रह्मिष्ठोऽसीति	
मभिचक्षीरन्	छांदो. ८।१०।१	स हैव सन्तं न विजानन्ति देवाः	चित्र्यु. १।१।५
स हात्राप्यैव देवानेतद्भयं ददर्श		इन्द्रस्यात्मानं शतधा चरन्तम्	वृह. १।३।१८
स हायमीक्षाश्चक्रे यन्मदन्यन्नास्ति	बृह. १।४।२	स हैवालं भार्यभ्यो भवति	वृह. ३।१।३
कस्मान्नु बिभेमीति	छांदो. ५।३।४	स होता स मुक्तिः साऽतिमुक्तिः	
स हायस्तः पितुरर्धमेयाय		स होवाच-आर्तमिवेदं ते विज्ञान-	
स हाविपरिहृतो भेने न मेऽस्य	३ ऐत. १।१।१	मपिस्विदेनद्रोदस्योरेव	आर्षे. ४।२
पुत्रेण समगादिति	भ. गी. १।१।२६	पर्यायेणोपवन्वीमहि	२ प्रणवो. ८
सहास्मदीयैरपि योधमुखैः	छांदो. ८।१४।१	स होवाच किमेप्रतीवाहोभविष्यतीति	छांदो. ५।२।१
स हाहं यशसां यशः		स होवाच किं मेऽन्नं भविष्यतीति	छांदो. ५।२।२
स हाशाय हैनमुपससाद तं ह	छांदो. ६।७।४	स होवाच किमे वासो भविष्यतीति	
यत्किञ्च पप्रच्छ सर्वं ह प्रतिपेदे			

- स होवाच-कुरुक्षेत्र एवोपसमेत्य
ये वालिशस्तानुपाध्वै ते व
इदं प्रवक्ष्यन्तीति छाग. ३।१
- स होवाच-कैपा त्वं ब्रह्मवाग्यदसि
शंसात्मानमिति अव्यक्तो. २
- स होवाच-गार्गि माऽतिप्राक्षी-
र्मा ते मूर्धा व्यपेतत् बृह. ३।६।१
- स होवाच-गार्ग्य उप त्वा यानीति बृह. २।१।१४
- स होवाच-गार्ग्योय एवासावादित्ये
पुरुष एतमेवाहं ब्रह्मोपास इति वृ. उ. २।१।२
- स होवाच-जनको वैदेहोऽभयं
त्वागच्छताद्याज्ञवल्क्य यो नो
भगवन्नभयं वेदयसे बृह. ४।२।४
- स होवाच-जपध्वमानुष्टुभं मंत्रराजं
षट्पदं सषडक्षरम् ग. पू. १।१०
- स होवाच-तपस्यन्तं सिद्धारण्ये
भृगुपुत्रं पृच्छध्वमिति ग. पू. १।६
- स होवाच-तां हि वै पूर्वं नारायणो
यस्मिँल्लोका ओताश्च प्रोताश्च
तस्यहृत्पद्माज्जातोऽञ्जयोनि-
स्तपस्तप्त्वा तस्मै ह वरं ददौ गोपालो. १।१४
- स होवाच-त्वामेव जानीयामिति १ ऐत. २।३।४
- स होवाच नारदः...निर्वैरः शान्तो
दान्तः सन्न्यासी परमहंसा-
श्रेमणास्खलित-स्वस्वरूपध्यानेन
देहत्यागं करोतिस मुक्तो भवति ना. प. १।१
- स होवाच पितरं, तत कस्मै मां
दास्यसीति। द्वितीयं तृतीयं तत्
होवाच, मृत्यवे त्वा ददामीति कठो. १।४
- स होवाच-प्रजापतिः स यो ह वै
सावित्रस्याष्टाक्षरं पदं श्रिया-
भिषिक्तं तत्साम्नोऽङ्गं वेद
श्रिया हैवाऽभिषिच्यते नृ. पू. १।३
- स होवाच प्रतर्दनस्त्वमेव वृणीष्व यं
त्वं मनुष्यायहिततमं मन्यस इति कौ. त. ३।१
- स होवाच-बहव इमेऽस्मिन्पुरुषे
कामा नानात्ययाः छांदो. ४।१०।३
- स होवाच-बालाक्रिय एवैष आदित्ये
पुरुषस्तमेवाहमुपास इति कौ. त. ४।२
- स होवाच-ब्रह्मपुत्रस्तपस्तेपे सिद्ध-
क्षेत्रे महायशाः ग. पू. १।६
- स होवाच-भगवंतो यदिदं सप्त-
माध्वै यदृवोऽवीध्वै यद्यजूषि
यत्सामानि कस्यायं महिमेति छाग. १।२
- स होवाच भगवान् ब्रह्मा आनन्दं
ब्रह्मणो विद्वान्सच्चिदानन्द-
स्वरूपो भवति ना. उ. ता. १।१
- स होवाच भगवान् ब्रह्मा नारायण-
यन्त्रमन्त्रावरणपूजामाचक्षे ना. पू. ६।१
- स होवाच भगवान् उपासनविधिं
व्याचष्टे ना. पू. ४।११
- स होवाच यदिदमिच्छाचिदिच्छा-
चिदीक्षध्वै किं तद्येन ब्राह्मण इति छाग. १।३
- स होवाच-यदेतदस्मिन्मण्डले-
ऽर्चिर्दीप्यते बन्धम्यमाणमिव,
चाकश्यमानमिव, जाड्वल्य-
मानमिव, देदीप्यमानमिव,
लेलिहानं तदेव मे ब्रह्म आर्षे. ५।२
- स होवाच-याज्ञवल्क्यः प्रिया
वतारे नः सती बृ. उ. २।४।४
- स होवाच याज्ञवल्क्यः - सो-
ऽविमुक्त उपास्यः... जाबालो. २
- स होवाचाजातशत्रुं काश्यं ब्रह्म
ते ब्रवाणीति बृह. २।१।१
- स होवाचाजातशत्रुः सहस्रमेतस्यां
वाचि दत्तो जनको जनक इति
वै जना धावन्तीति बृह. २।१।१
- स होवाचेन्द्रो यत्त्वामुद्रीथेनोपाव-
नेष्यन्ते तेनैवते कल्पयिष्यन्तीति शौनको. ४।२
- स होवाचोषस्तश्चाक्रायणो यथा
विब्रूयादसौ गौरसावश्च इत्येव-
मेवैतद्व्यपदिष्टं भवति बृह. ३।४।२
- स होह वैतद्भगवन्मनुष्येषु (मा.पा.) प्रभो. ५।१
- स होनन्नेदिष्टं पस्पर्श, स होनं
प्रथमो विदाञ्चकार ब्रह्मेति केनो. ४।३
- संपूर्णं कुम्भमेदं कुम्भमे-
न्मातरिश्चना त्रि. ब्रा. २।९८

सं मा सिञ्चन्तु मरुतः समिन्द्रः

सं बृहस्पतिः

सहवै. २२

संयमासंयमाभ्यां च संसारः

शान्तिमन्वगात्

महो. ४।८७

संयमामिषु जुहति

भ. गी. ४।२६

संयुक्तमेकतां याति तथाऽऽत्म-

न्यात्मविन्मुनिः

२ आत्मो. २५

संयुक्तमेतत्क्षरमक्षरं च व्यक्ताव्यक्तं

भरते विश्वमीशः । अनीशश्चात्मा

बध्यते भोक्तृभावाज्ज्ञात्वा देवं

मुच्यते सर्वपाशैः

श्वेता. १।८

[+ भवसं. २।५+

ना. प. ९।७

संयोग एषां न त्वात्मभावादात्मा

ह्यनीशः सुखदुःखदेतोः

ना. प. ९।१

संयोगो योग इत्युक्तो जीवात्म-

परमात्मनोः

भवसं. ३।१३

संवत्सर आत्माऽश्वस्य मेध्यस्य

संवत्सरत्रयादूर्ध्वं प्राणायामपरो नरः

बृह. १।११

संवत्सरत्रयेणाऽपि लयस्थस्यापि

योगिनः । तेजस्तत्त्वस्य सिद्धिः

त्रि. ब्रा. १०२

स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्

अमन. १।७६

संवत्सरश्च यजमानश्च लोकाः

सोमो यत्र पवते यत्र सूर्यः

मुण्ड. २।१६

संवत्सरस्य तेजोभूतस्य भूतस्यात्म-

भूतस्य त्वमात्माऽसि

कौ. त. १।६

संवत्सरं दीक्षितो भवति संवत्सरा-

देवात्मानं पुनीते

सहवै. १२

संवत्सरं पयसा जुह्वदपुनर्मृत्युं

जयतीति

बृह. १।५।२

संवत्सरं मज्जो नाश्रीयात्तद्भूतम्

संवत्सरः प्रजननम्

छांदो. २।१९।२

संवत्सरात्खल्वेताः प्रजाः प्रजायन्ते

संवत्सरेणेह वै जाता विवर्धन्ते

सहवै. २३

संवत्सरे प्रत्यस्तं यन्ति

मैत्रा. ६।१५

संवत्सरादादित्यमादित्याचन्द्रमसं

चन्द्रमसो विद्युतं तत्पुरुषो-

५।१०।२

ऽमानवः [छांदो. ४।१५।५+

संवत्सरादेवात्मानं पुनीते

सहवै. १२

संवत्सरो वै प्रजापतिः, तस्यायने

दक्षिणं चोत्तरं च

प्रश्नो. १।९

संवत्सरोऽसावादित्यः

म. ना. १।७।१२

संवर्गोऽसि पाप्मानं मे संवृद्धि

कौ. त. २।७

संवर्चसा पयसा संतनूभिर्गन्महि

मनसा सः शिवेन

सहवै. ५

संवर्तकोऽग्निर्मरुतो विराडेकर्षि-

र्भास्वती स्मृता सा साम्न-

श्रतुर्थः पादो भवति

नृ. पू. २।१

संवादमिममद्भुतम्

भ. गी. १।८।७६

संवादमिममश्रौषं

भ. गी. १।८।७४

संविच्च सदसच्चापि चाहं

विश्वमिदं ध्रुवम्

२ देव्यु. ४

संवित्सरोधनं श्रेयः प्राणादि-

स्पन्दनं वरम्

अ. पू. ४।४३

संविदपेतं निरय एव मूत्रद्वारेण

निष्क्रान्तम् (शरीरं)

मैत्रे. १।३

संविदा देयम्

तैत्ति. १।११।३

संविदितमनोन्मन्यनुभवः

मं. ब्रा. ३।१

संविद्भूयाच्च तन्मध्ये शक्तिरुद्धा

स्थिता परा । तत्र पूर्णा गिरौ

पीठे शक्तिं ध्यात्वा विमुच्यते

योगरा. १८

संविद्वस्तुदशलम्बः सा यस्येह

न विद्यते । सोऽसंविदजडः

प्रोक्तः कुर्वन्कार्यशतान्यपि

अ. पू. ४।९८

संविन्मात्रपरोऽस्म्यहम्

संविन्मात्रमहं महत्

१ सं. सो. २।४७

संविन्मात्रस्थितश्चाहमजोऽस्मि

किमतः परम् । व्यतिरिक्तं

जडं सर्वं स्वप्नवच्च विनश्यति

महो. ६।८१

संविन्मात्रं परं ब्रह्म तत्स्वमात्रं

विजृम्भते

स्कन्दो. ३

संविभज्य सुतानर्थं ग्राम्यकामान्

विसृज्य च

स्कन्दो. शीर्षकं

संविभज्य सुतानर्थं ग्राम्यकामा-

न्विसृज्य च । चरेत् वाममार्गेण

शुचौ देशे परिभ्रमन्

कुण्डिको. ३

संविशत्यात्मनाऽऽमानं य एवं वेद

२ सप्त्यासो. ४

नृसिंहो. २।७

संवृत्या जायते सर्वं शाश्वतं
नास्ति तेन वै

अ. शां. ५७

संवेद्य वर्जितमनुत्तममाद्यमेकं
संवित्पदं विकलनं कलयन्
महात्मन् । हृद्येव तिष्ठ कलना-
रहितः क्रियां तु कुर्वन्न-
कर्तृपदमेत्य शमोदितश्रीः

अ. पू. ४१९१

संवेद्यसम्परित्यागात्प्राणस्पन्दन-
वासने । समूलं नश्यतः क्षिप्रं
मूलच्छेदादिव दुःखः
संवेद्येन हृदाकाशे मनागपि न
लिप्यते । यस्यासावजडा

अ. पू. ४१५४

संवित् जीवन्मुक्तः स कथ्यते

अ. पू. ४१५९

संशयात्मा विनश्यति

भ. गी. ४१४०

संशये समनुप्राप्तिं ब्रह्मनिश्चयमाश्रयेत् ते. वि. ६:१०१

संशान्तदुःखमजडात्मकमेक-

सुप्रमानन्दमन्यरमपेतरजस्तमो

यत् । आकाशकोशतनवो-

ऽतनवो महान्तस्तस्मिन्पदे

गलितचित्तलवा भवन्ति

अ. पू. ४१२४

संशान्तसर्वसङ्कल्पः प्रशान्तसकले-

पणः । निर्विकल्पपदं गत्वा

स्वस्थो भव मुनीश्वर

महो. ६।८२

संशान्तसर्वसङ्कल्पा या शिलावदव-

स्थितिः । जाग्रन्निद्राविनिर्मुक्तासा

स्वरूपस्थितिः परा [महो. ५।६+ मैत्रे. २।३०

संशान्तं मे ब्रह्म संशितं वीर्यं बलं

छांदो. २।१२।१

संशितं मे क्षत्रं मे जिष्णु यस्याह-

सहवै. ८

मस्मि पुरोहितः

सहवै. ८

संसार एव दुःखानां सीमान्त

इति कथ्यते । तन्मध्ये पतिते

देहे सुखमासाद्यते कथम्

महो. ६।२६

संसारदुःखानि न मां स्पृशन्ति

बराहो. ३।३

संसारदोषदृष्टयैव विरक्तिर्जायते

सदा । विरक्तस्य तु संसारात्

सङ्क्रयासः स्यान्न संशयः

ना. प. ६।२६

संसारनिवृत्तिमार्गप्रवृत्तिः कदापि

न जायते

त्रि. म. ना. ५।३

संसारपारं मुनयोऽपि यान्ति

हेरम्बो. ७

संसारमण्डलं दुःखं पच्यन्ते

इतिहा. १२

यत्र जन्तवः

संसारमेव निस्सारं दृष्ट्वा सार-

दिदृक्षुः । सङ्क्रयसेद्धन्वनाशाय

परं वैराग्यमाश्रितः [भवसं. १।१+ नार. प. ३।१५

संसारशत्रुदुस्स्वप्ने शून्ये देहमये

भ्रमे । सर्वमेव पवित्रं तद्दृष्टं

संसृतिविभ्रतम्

महो. ६।२२

संसारादम्बरपिदं कथमभ्युदितं

मुने । कथं च प्रशमं याति

किं यत्कस्य कदा वद

महो. २।१५

संसारादम्बरपिदं कथमभ्युदितं

गुरो । कथं प्रशममायाति

यथावत्कथयाशु मे

महो. २।३०

संसाराम्बुनिधावस्मिन् वासनाम्बु-

परिप्लुते । ये प्रज्ञानावमारूढास्ते

तीर्णाः पण्डिताः परे

महो. ५।१७६

संसारार्णवसञ्जातं सेवितं मम

मानसे । चन्द्रसूर्यतिवपो दिव्या

ध्वजा मेरुर्हिरण्यमयः

गोपालो. २।२६

संसारितोऽयमानन्दमयो रस

आत्मानमानन्दमयतया प्रपद्यते

सामर. १०२

संसारे च गुहावाच्ये मायाज्ञाना-

दिसंज्ञके । निहितं ब्रह्म यो

वेद परमे व्योम्नि संज्ञिते ॥

सोऽश्रुते सकलान्कामान्क्रमेणैव

द्विजोत्तमः

कठश्रु. १३
भ. गी. १६।१९

संसारेषु नराधमान्

संसिद्धिमपि गच्छेद्विद्यया सह

ज्ञानवान्

संहितो. ३।८

संसिद्धिं परमां गताः

संसिद्धिं लभते नरः

भ. गी. ८।१५

संसिद्धोऽयं जीवन्मुक्तो मायोपाधि-

भेदेन नानाशरीरभावमाप्नोति

संसिद्धौ कुरुनन्दन

संसृज्य विश्वा भुवनानि गोपाः

संसृज्य विश्वा भुवनानि गोपा

सामर. १००
भ. गी. ६।४३
श्वेताश्व. ३।२
यदुको. २२

(अथ) संस्तुतिबन्धमोक्षयो-

विद्याविद्ये चक्षुषी उपसंहृत्य	महावा. १
संस्कारसहितं धार्वम् (भस्म)	बृ. जा. ३।१
संस्तुष्टं धनमुभयं समाकृतमस्मभ्यं	
दत्तां वरुणश्च मन्युः	वनदु. ११३
[क्र. मं. १०।८४।७+	अथर्व. ४।३१।७
संस्तभ्य सिंहं स्वसुतान्गुणार्थान्	
संयोज्य शृङ्गेरूपमस्य हत्वा ।	
वश्यां स्फुरन्तीमसतीं निपीड्य	
सम्भक्ष्य सिंहेन स एष वीरः	नृसिंहो. ४।३
संस्तभ्यात्मानमात्मना	भ. गी. ३।४३
संस्थितानि पूर्वाणि दारुपात्राण्यग्नौ	
जुहुयात् (यतेः)	कठरु. २
संहारप्रणवः सृष्टिप्रणवश्चान्त-	
र्बहिश्चोभयात्मकत्वाविधिधो	
ब्रह्मप्रणवः	ना. प. ८।१
संहाररूपा रुद्राणी भवति	ना. पू. ता. २।१
संहारो निर्गुणप्रणवः	तुरीयो. १
सं हास्मै पद्यते यं कामं कामयते,	
य एवं वेद	बृह. ६।१।४,४
सा कलहंसी सृष्ट्यादौ ब्रह्मणः	
पुत्री सरस्वती	सामर. ९२
सा कारणं कारणकारणाधिपा	
नास्याश्चकश्चिज्जनिता न चाधिपः	गुह्यका. ६८
साकारमनित्यं नित्यं निराकारं	त्रि. म. ना. २।१
साकारस्तु द्विविधः सोपाधिको	
निरुपाधिकश्च	त्रि. म. ना. २।१
साकारः सावयवो निरवयवं	
निराकारम्	त्रि. म. ना. २।१
सा कालपुत्रपदवी सा महावीचि-	
वागुरा । सासिपत्रवनश्रेणी या	
देहेऽहमिति स्थितिः	ना. प. ३।५०
साकं स एको भूतश्चरति प्रजानां	
तस्मादुच्यत एकः	बटुको. २०
सा काष्ठा सा परा गतिः	कठो. ३।११
सा कुण्डलिनी कण्ठोर्ध्वभागे	
सुप्ता चैद्योगिनां मुक्तये भवति	शाण्डि. १।७।३७

साक्षाच्छक्तिर्भगवतः स्मरणमात्र-	
रूपाविर्भावप्रादुर्भावात्मिका	सीतो. २५
साक्षात् कथयतः स्वयम्	भ. गी. १८।७५
साक्षादपरोक्षाद्ब्रह्म	बृह. ३।४।२,२
साक्षाद्विधिमुखो ह्येष समाधिः	
पारमार्थिकः	मुक्तिको. २।५६
साक्षान्नारायणो देवः परं ब्रह्मा-	
भिधीयते	ना. पू. ता. ५।७
(अहो) साक्षान्नारायणोऽयं	
परं ब्रह्म	सामर. ५४
साक्षाद्ब्रह्म गोपालपुरी भवति	गोपालो. १।१५
साक्षाद्ब्रह्मस्वरूपो जगन्नाथः	राधोप. ४।१
साक्षाद्ब्रह्मैव, नान्योऽस्तीत्येवं	
ब्रह्मविदां स्थितिः	वराहो. २।२१
साक्षाद्भूयात्तु मङ्गलम्	शिवो. ७।८०
साक्षिण्येषा केवला निर्गुणा च	गुह्यका. ६९
साक्षिभूते समे स्वच्छे निर्विकल्पे	
चिदात्मनि । निरिच्छं प्रति-	
बिम्बन्ति जगन्ति मुकुरे यथा	महो. ५।५५
साक्षी चेता केवलो निर्गुणश्च	श्वेता. ६।११
[+राधोप. ४।३+ब्रह्मो. १६+	गोपालो. ३।१९
साक्षी सम्पूर्णकेवलः	महो. २।७३
साक्षी स्वप्रकाशः	नृसिंहो. ९।६
साक्ष्यनपेक्षोऽहं निजमहिम्नि	
संस्थोऽहमचलोऽहम्	आ. प्र. ४
साक्ष्यविशेषोऽनन्योऽसुखदुःखो-	
ऽद्वयः परमात्मा	नृसिंहो. ९।७
साक्ष्यहं किञ्चिदप्यत्र न कुर्वे	
नापि कारये	१ अवधू. २५
साक्ष्यहं सर्वदा नित्यश्चिन्मात्रोऽहं	
न संशयः	सर्वसारो. ८
सा गतिलोक एव सः	मैत्रा. ६।२४
सा गौरभवद्वयम इतरस्तां समेवा-	
भवन्	बृह. १।४।४
साग्निका अग्निव्रतधारकाः	
कर्मजडास्तैः सह कदाचित्त-	
द्धर्मालापनं न कुर्यात्	सामर. २२

साध्य एव सुभिक्षा बभूव तान्प्रति-

गृह निदधौ

छांदो. ११०५

साङ्ख्य एवावबुद्धा ये ते साङ्ख्य-

योगिनः परे

अ. पू. ५४९

साङ्ख्ययोगी पृथग्बालाः

भ. गी. ५४

साङ्ख्य योगं समभ्यस्ये पुरुषं

पञ्चविंशकम्

निरुक्तो. १७

साङ्ख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि

भ. गी. १८१३

सा चेदस्मै न दद्यात् काममेना-

मवकीणीयात्, सा चेदस्मै

नैव दद्यात्काममेनां यष्टया वा

पाणिना वोपहत्यातिक्रामेत्

बृह. ६४१७

सा चेदस्मै दद्यादिन्द्रियेण ते

यशसा यश आदधामीति

बृह. ६४१८

सा चैवाग्निः, सा च सूर्यः, सा

वायुः, सा च चन्द्रमाः

गुह्यका. ५२

सा जीवन्मुक्तोदेति स्वरूपानन्द-

दायिनी

महो. ४३८

साज्यं हविरनामयं मोदमिति शिखां

यज्ञोपवीतं पितरं पुत्रं कलत्रं

कर्म चाध्ययनं मन्त्रान्तरं

विस्तृज्यैव परिव्रजत्यात्मवित्

ना. प. ३७७

सा तु (सुपुम्ना) मूलाधारादारभ्य

ब्रह्मरन्ध्रगामिनी भवति

अद्वयता. २

सा त्वं वीरवती भव याऽस्मान्

वीरवतोऽकरत्

बृह. ६४१२८

सात्यकिश्चापराजितः

भ. गी. ११७

सा त्याज्या सर्वयत्नेन सर्वनाशे-

ऽप्युपस्थिते । स्पृष्टव्या सा न

भव्येन सन्धमांसेव पुल्कती

ना. प. ३५०

सा त्रिविधा व्याप्य तिष्ठति (माया)

सामर. ९८

सात्त्विकत्वात् समष्टित्वात् साक्षि-

त्वाज्जगतामपि । जगत्कर्तुमकर्तुं

वा चान्यथा कर्तुमीशते...

सरस्व. ४०

सात्त्विकमायात्मको विष्णुः

पा. ब्र. २

सात्त्विक-राजस-तामस-लक्षणानि

त्रयो गुणाः

शारीरको. ५

सात्त्विकं निर्मलं फलम्

भ. गी. १४१६

सात्त्विकं परिचक्षते

भ. गी. १७१७

सात्त्विकांशेन जायन्ते कर्मण्या

द्रव्यसम्पदः । रजस्तमः-

स्वरूपेण भावा यज्ञवह्निष्कृताः

भवसं. ४७

सात्त्विकी ज्ञानशक्तिः । राजसी

क्रियाशक्तिः । तामसीद्रव्यशक्तिः

ग. शो. ४३

सात्त्विकी राजसी चैव

भ. गी. १७१२

सात्त्विकोऽस्मि सदाऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३६

सात्त्विक्या दिशो वायुःसूर्योवरुणो-

ऽश्विनाविति ज्ञानेन्द्रियदेवताः

गणेशो. ४४

सार्थकार्णद्वयं रामो रमन्ते यत्र

योगिनः

रामर. ५४

सा देवी त्रिधा भवति, शक्त्यासना

इच्छाशक्तिः क्रियाशक्तिः

साक्षाच्छक्तिरिति

सीतो. ६

साधकः साधयेत्सर्वमिह लोके

परत्र च

सूर्यता. ६३

साधनचतुष्टयसम्पन्नः सन्न्यस्तुमर्हति

ना. प. २१९

साधनचतुष्टयसम्पन्नः सर्वसंसारोपरि

मनोवाकायकर्मभिर्यथाशानिवृत्तः

ना. प. ११९

साधनचतुष्टयसम्पन्नो यः सन्न्यस्यति

स एव ज्ञानसन्निपाती

१ सं. सो. २१३

साधनसम्पन्न एव सन्न्यस्तुमर्हति

१ सं. सो. २१९

साधनं प्रभवेत्पुंसां वैराग्यादि-

चतुष्टयम्

वराहो. २१२

साधयन् वज्रकुम्भानि नव द्वाराणि

बन्धयेत्

ब्र. वि. ७५

साधवो दीनवत्सला एवासते

सामर. ३७

साधिभूताधिदैवं मां

भ. गी. ७३०

साधियज्ञं च ये विदुः

भ. गी. ७३०

साधुकारी साधुर्भवति

बृह. ४४१५

साधुत्वे नियोगं सुलभं पवित्रं

सुलभं सुकरं तद्विष्णुक्षेत्रं

नारदो. १

साधुनैनुपागादित्येव तदाहुः

छांदो. २११२

साधुभिः पूज्यमानोऽस्मिन् पीड्य-

मानेऽपि दुर्जनैः । समभावो

भवेद्यस्य स जीवन्मुक्त इष्यते

साधुरेव स मन्तव्यः

अध्यात्मो. ४७

भ. गी. ९३०

साधुवेशं समाश्रित्य जीवन्ति बहवो नराः । नरके रौरवे घोरे कर्मत्यागात्पतन्ति तं साध्या उत्तरत उद्यन्ति तपन्ति वर्षन्ति स्तुवन्ति साधुष्वपि च पापेषु साध्यानामेव तावदाधिपत्यम् स्वाराज्यं पर्येता साध्या मनुष्याः पशवो वयांसि । प्राणापानौ ब्रीहियवौ तपश्च सानन्दं निश्चलं चेतस्ततः सुखिलष्ट- मुच्यते । अतीव निर्मलीभूतं सानन्दं च सुलीनकम् सा निशा पश्यतो मुनेः सान्निध्ये विषयाणां यः समर्थो विकलेन्द्रियः । सुमवद्वर्तते नित्यं स भिक्षुर्मुग्ध उच्यते सान्नेनोपसमाहिता प्राज्वालीत्यै- तर्हि वेदानुभवति सा पुनर्विकृतिं प्राप्य सत्त्वोद्विक्ता- ऽव्यक्ताख्यावरणशक्तिरासीत् सा प्रसिद्धाऽतिदुःखाय सुखा- योच्छेदमागता (वासना- तन्तुबद्धोऽयं लोको विपरिवर्तते) साऽब्रवीत्तपसा मां विजिज्ञासस्वेति साऽब्रवीदज्ञेयं हि तत्सौम्य तेजः । यदविज्ञेयं तदव्यक्तम् साऽब्रवीदहं ब्रह्मस्वरूपिणी साऽब्रवीद्विभेमि वा एतदेभ्यो यथौजीयांसो बलीयांस इमे पराभवन्निति साऽब्रवीद्विभेमि वा एतदेतेभ्यो यथौजीयांसो बलीयांस इमे परावृतन्निति सा ब्रह्मणः पुत्री आत्मयौवनैवास्त सा ब्रह्मेति होवाच ब्रह्मणो वा एतद्विजये महीयध्वमिति सा भक्तिस्त्रिविधैव भवति सा भावयित्री भावयितव्या भवति	भवसं. १।५४ मैत्रा. ७।४ म. गी. ६।९ छांदो. ३।१०।४ गुण्ड. २।१।७ अमन. २।९७ म. गी. २।६९ ना. प. ३।६८ छांदो. ६।७।६ पैङ्गलो. १।२ महो. ५।८७ अव्यक्तो. २ अव्यक्तो. २ देव्यु. १ शौनको. ३।२ शौनको. ४।२ सामर. ९२ केनो. ४।१ सामर. २ २ ऐ. ४।३	साम तु जानीयाद्यो जानीते सो- ऽमृतत्वं च गच्छति सामतो गायत्र्युष्णिग्बृहती त्रिष्टु- च्छिपदेति सामन्तश्चेन्द्रियाक्रान्तेर्मनो मन्ये विवेकिनः साम प्राणं प्रपद्ये [प्रवर्ग्या. १+ सास-प्राणो वै साम, प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि सम्यञ्चि सामर्थ्यशक्तिः सर्वसिद्धिप्रदा भवति सामवेद एवोद्यजुर्वेदो गीः क- ग्वेदस्यं दुग्धेऽस्मै वाग्दोहम् सामवेदस्तथा द्यौश्चाहवनीयस्तथैव च । ईश्वरः परमो देवो मकारः परिकीर्तितः सामवेदेनास्तमये महीयते सामवेदे ह्रस्वोदात्त एकाक्षर उकारः साम वै स्वः, स हिरण्यगर्भो भवति सामहंसकृजितैरतिशोभित- मानन्दमयानन्तशिखरै- रलङ्कृतं..प्रणवाख्यं विमानं विराजते सामाथो यः कश्च गेष्णः स स्वरः सामानि यो वेद स वेद सर्व, यो मानसं वेद स वेद ब्रह्म सामानि सम्राड्भुवन्तरिक्षम् सामान्येव मधुकृतः, सामवेद एव पुष्पं, ता अमृता आपः सा माया स्ववशोपाधिः सर्व- ज्ञस्येश्वरस्य हि । त्रयमायत्व- मेकत्वं सर्वज्ञत्वं च तस्य तु सामैवाहं संहितां मन्ये इति सामैश्चिदन्तो विरजश्च बाहुं हिरण्यं वेदविदां वरिष्ठम् सामोत्तरः पक्षः, आदेश आत्मा साम्न उद्गीथो रसः साम्नः सहस्रशाखाः स्युः, पञ्च- शाखा अथवणः	नृ. पू. १।५ १ ऐत. ३।४।२ महो. ५।७९ वा. सं. ३६।१ बृह. ५।१३।३ सौभाग्य. २६ छांदो. १।३।७ त्र. वि. ६ सूर्यता. १।५ २ प्रणवो. १२ ग. पू. ३।१ त्रि. म. ना. ७।९ १ ऐत. ३।६।४ इतिहा. ९ एका. ७ छांदो. ३।३।१ सरस्व. ३९ ३ ऐत. १।५।३ एका. १० तैत्ति. २।३ छांदो. १।१।१ सीतो. १६
---	---	--	--

सास्त्रः सायुज्यं सलोकतां जयति,
य एवमेतत्साम वेद

बृह. १।३।२२

सास्त्रः सायुज्यं सलोकतां
जयति, य एवं वेद

बृह. ९।१।३।३

साम्नामादित्यो देवतं तदेव ज्योतिः

२ प्रणवो. २१

साम्नामेव तद्रसेन साम्नां वीर्येण

साम्नां यज्ञस्य विरिष्टं

सन्दधाति

छांदो. ४।१।७।६

साम्बरा वा दिग्भ्वरा वा न तेषां

अर्धोर्ध्वो, न मेध्योर्ध्वो

१ अवधू. ६

साम्बं सामव वृषभारुहं... पशु-

पाशविमोचकं पुरुषं...

भस्मजा. २।४

साम्येन मधुमुदन

भ. गी. ६।३।३

साम्राज्यदायिनी नित्यं सर्ववेद-

स्वरूपिणी । महाविद्या जग-

न्माता मुनीनां मोक्षदायिनी

ना. पू. ता. २।३

सा यदा मृत्युमत्यमुच्यत सो-

ऽग्निरभवत्

बृह. १।३।१२

सायंप्रातस्तु यः सन्ध्यामस्कन्ना-

मुपतिष्ठते । स तथा यावितो

देव्या ब्राह्मणः पूतकिल्बिषः

सन्ध्यो. ७

सायं प्राश्नीयात्सोऽयं सायंहोमः

यत्प्रातः सोऽयं प्रातः (होमः)

कठश्रु. २१

सायं ये नोपतिष्ठन्ति ब्राह्मण्यं

प्राप्य दुर्लभम् । अप्राह्मणास्तु

नान्विद्याद्यथा शूद्रास्तथैव ते

सन्ध्यो. १५

सायं सन्ध्यामुपासीत कृतवीरासनां

द्विजः । कृतोत्थानस्तथा प्रातः

प्राञ्जलिः सुसमाहितः

सन्ध्यो. ५

सायं सन्ध्या सरस्वती वृद्धा

कृष्णाङ्गी कृष्णवातिनी

गायत्रीर. ६

सा या दीनतयाऽसम्पूर्णाऽसंसृष्टा-

ऽसंयता वाक् सा पुत्र्यपशव्या

संहितो. १।३

सा या ब्रह्मणि चितिर्या व्यष्टिस्तां

चितिं जयति तां व्यष्टिं व्यभ्रुते

कौ. त. १७

सा या यदा मृत्युमत्यमुच्यत [मा.पा.] वृ.ह. १।३।१२

सारमेव रसं लब्ध्वा...सुखी भवति कठरु. २६

सारस्वतो वा एष देवो न हि

पारमात्मिकः ह योऽभयो वा

सर्वं सन्धुपे स्वाहा

पारमा. ३।७

सारादपि महासारं शिवोपनिषदं

परम् । अल्पग्रन्थं महार्थं च

प्रवक्ष्यामि जगद्धितम्

शिवो. १।८

सार्धत्रिकोटितीर्थेषु स्नात्वा

गृहमुपागतः । स्वोदन्तं कथया-

मास कर्मुं नत्वा महायशः

महो. ३।२

सार्धत्रिकोटितीर्थेषु स्नानपुण्य-

प्रभावतः । प्रादुर्भूतो मनसि मे

विचारः सोऽयमीदृशः

महो. ३।३

सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि

योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः

स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्

सार्पायं श्रविष्ठाध्वान्तं सौम्यम्

सर्विकामिकं मोक्षद्वारमृङ्ग्यं

अमन. १।७५

मैत्रा. ६।१४

यजुर्मयं साममयं ब्रह्ममयममृत-

मयं भवति

नृ. पू. ५।७

सर्विकामिकं मोक्षद्वारमुद्योगिन

उपदिशन्ति

नृ. पू. ५।१

सालज्यं संस्थानमपराजितमायानं

सालम्बस्तु समस्तकर्मातिदूरतया

करचरणादिमूर्तिविशिष्टं

मण्डलाद्यालम्बनं सालं वयोगः

त्रि. म. ना. ८।४

सालोक्यादिविभागेन चतुर्धा

मुक्तिरीरिता

मुक्तिको. १।१७

सावधानो भव त्वं च ब्राह्मप्रादक-

सङ्गमे । अजस्रमेव सङ्कल्पदशाः

परिहरन्त्यनैः

अ. पू. ५।१०३

त्रि. म. ना. २।१

साययवत्वादवश्यमनित्यं भवत्येव

सा वा एषा देवतैतासां देवतानां

पाप्मानं मृत्युमपहत्य यत्रासां

दिशामन्तस्तद्रमयाश्चकार

सा वा एषा सर्वाणि छंदांसि

सा वाक् संवत्सरं प्रोष्यागत्योवाच

कथमशक्त मदृते जीवितुमिति

सा वाक्-सोऽग्निस्तदेतद्रह्यवर्चस-

मन्त्रायमित्युपासीत

बृह. ६।१।८

छांदो. ३।१३।३

(अथ) सावित्री गायत्र्या यजुषा
 प्रोक्ता तथा सर्वमिदं व्याप्तं नृ. पू. ४।३
 सावित्री प्रवेशपूर्वकमप्यु... वेदमातरं
 क्रमाद्व्याहृतिषु त्रिषु प्रविलाप्य
 ...ब्रह्माहमस्मीति तत्त्वमस्यादि-
 वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं
 कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत् प. हं. ५
 सावित्रीं प्रणवं यजुर्लक्ष्मीं
 स्त्रीशूद्राय नेच्छन्ति नृ. पू. १।३
 सावित्रीं लक्ष्मीं यजुः प्रणवं यदि
 जानीयात् स्त्री शूद्रः स मृतो-
 ऽथो गच्छति नृ. पू. १।३
 सावित्र्यात्मा पाशुपतं परं
 ब्रह्मावधूतकम् मुक्तिको. १।३७
 सावित्र्याः सरस्वत्यभवत् गायत्रीर. १
 सा वेत्ति वेद्यं न च तस्यास्तु वेत्ता
 तामाहुरग्न्यां महतीं महीयसीम् गुह्यका. ५१
 सा वै दैवी वाग्यया यद्यदेव वदति
 तत्तद्भवति बृह. १।५।१८
 सा शक्तिर्येन चालिता स्यात्स तु
 मुक्तो भवति [शाण्डिल्यो. १।७।३७
 सा शिखा नीरैः सर्वत्रावस्थितैः
 कार्यं निर्वर्तयेत् कठश्रु. ५
 (अथ) सा शुष्यति द्वितीयां
 जहाति, अथ सा शुष्यति
 तृतीयां जहाति, अथ सा
 शुष्यति सर्वं जहाति, सर्वः शुष्यति छांदो. ६।१।१२
 सा षोडशी सषोडशीकं
 पुरमध्यं विभर्ति त्रि. म. ना. १०
 सा सत्यता सा शिवता साऽवस्था
 पारमात्मिकी । सर्वज्ञता
 सा सन्तृप्तिर्न तु यत्र मनः क्षतम् १ सं. सो. २।४६
 सा (सीता) सर्ववेदमयी
 सर्वदेवमयी सीतो. ६
 सा (वाक्) संवत्सरं प्रोष्य पर्येत्यो-
 वाच कथमशक्ततर्तमजीवितुमिति छांदो. ५।१।८
 सा साम्नश्चतुर्थपादो भवति
 (अकारात्मिका पृथिवी) नृ. पू. २।१
 सा साम्नस्तृतीयः पादो भवति
 नृ. पू. २।१

सा साम्नः प्रथमः पादो भवति नृ. पू. २।१
 सा साम्नो द्वितीयः पादो भवति नृ. पू. २।१
 सा सृष्टिर्द्विभेदा भवति; एका
 संसिद्धा, अन्या साधनसिद्धा सामर. ६
 साऽस्यै तमात्मानमत्र गतं भावयति २ ऐत. ४।२
 साहङ्कारेण वा पुनः भ. गी. १८।२४
 साऽहं ब्रह्म न संसारी न मत्तोऽन्यः
 कदाचन । यथा केनतरङ्गादि
 समुद्रादुत्थितं पुनः जा. द. १०।६
 सा हि वाचामगम्यत्वादसत्तामिव
 शाश्वतीम् । नैरात्मसिद्धात्म-
 दशामुपयातैव शिष्यते १ सं. सो. २।२८
 सा हि सर्वगता संवित् प्राणस्पदेन
 चाल्यते । चित्तैकाग्र्याद्यतो
 ज्ञानमुक्तं समुपजायते मुक्तिको. २।४९
 सा हि सर्वगता संवित् प्राण-
 स्पदेन बोध्यते । संवित्संरोधनं
 श्रेयः प्राणादिस्पन्दनं वरम् अ. पू. ४।४३
 सा हेयमीक्षाश्चक्रे कथं नु माऽऽत्मानं
 एव जनयित्वा सम्भवति बृह. १।४।४
 सा हैषा गयांस्तत्रे, प्राणा वै
 गयास्तत्प्राणांस्तत्रे बृह. ५।१।४।४
 सा हैषा गायंस्तत्रे प्राणा वै गाया-
 स्तान्प्राणांस्तत्रे उद्यद्गायंस्तत्रे
 तस्मान्गायत्री नाम गायत्र्यु. ३
 सा होवाच गान्धर्वी कथं वा-
 ऽस्मासु जातो गोपालः कथं वा
 ज्ञातोऽसौ त्वया मुने कृष्णः गोपालो. १।१३
 सा होवाच नमस्तेऽस्तु याज्ञ-
 वल्क्य यो म एतं व्यवोचो-
 ऽपरस्मै धारयस्वेति बृह. ३।८।५
 सा होवाच-विभेमि वा एत-
 देतेभ्यो यथैतत्परावृत्तन्निति शौनको. १।३
 सा होवाच मैत्रेयी-यन्तु म इयं
 भगो सर्वा पृथिवी विसेन पूर्णा
 स्यात्कथं तेनामृता स्यामिति बृह. २।४।२
 सा होवाच- यदूर्ध्वं याज्ञवल्क्य...
 यद्भूतं च भवच्च भविष्येच्चत्या-
 चक्षते कस्मिंस्तदोतं च प्रोतं चेति बृह. ३।८।६

सा होवाच-यदेव पुराणा उदेव मे भागधेयी स्यादिति	शौनको. १।३	सिद्धानां कपिलो मुनिः सिद्धानां सिद्धलक्ष्मीर्भवति	भ. गी. १०।२६ ना. पू. ता. २।१
सा ह्येव काले भुवनस्य गोप्त्री विश्राधिपा सर्वभूतेषु गूढा । यस्यां मुक्ता प्रहर्षयोऽपि देवा ज्ञात्वा तां मृत्युपाशाञ्छिनत्ति	गुह्यका. ५८	सिद्धा नित्या महावीर्या इच्छा- रूपाः स्वयोगजाः । चिरकालात् प्रजायन्ते वासनारहितेषु च	यो. शि. १।१५५
सांसारिकक्रियायुक्तं ब्रह्मज्ञो- ऽस्मीति वादिनम् । कर्मब्रह्मो- भयभ्रष्टं तं त्यजेदन्त्यजं यथा	अमन. २।१०१	सिद्धान्तश्रवणं नाम वेदान्तार्थविचारः शांडि. १।२।१ सिद्धान्तोऽध्यात्मशास्त्राणां सर्वा- पहव एव हि । नाविद्याऽस्तीह नो साया शान्तं ब्रह्मेदमकुपम्	अ. पू. ५।११२
सांसिद्धिकी स्वाभाविकी, सहजा अकृता च या । प्रकृतिः सेति विज्ञेया स्वभावं न जहाति या	अ. शां. ९	सिद्धासने स्थितो योगी मुद्रां सन्धाय वैष्णवीम् । शृणुया- दक्षिणे कर्णे नादमन्तर्गतं सदा	ना. बिं. ३१
सिक्त्वा ततः स्वाभिमुखं च कृत्वा लिङ्गेऽर्पयेत्पुष्टमध्यं दलानाम्	१ वित्तो. ८	सिद्धा हि ते महाभागा नरा ह्येका- न्तिनोऽभवन् । तमोरजोभ्यां निर्मुक्ताः प्रवेक्ष्यन्ति च मां मुने	ना. महो. ३८
सितया शर्करयाऽभिषिच्य सर्व- जीववशात्पूतो भवति	भस्मजा. २।११	सिद्धिर्भिलक्ष्येत्सिद्धं जीवन्मुक्तं तथैव च	यो. शि. १।१५९
सितासिता च रक्ता च सर्वकाम- दुधा विभोः	मंत्रिको. ५	सिद्धिभिः परिहीनं तु नरं बद्धं तु लक्ष्येत्	यो. शि. १।१६०
सिद्धत्वासिद्धत्वाभ्यां स्वतन्त्रा- स्वतन्त्रत्वेन सैषा वटवीज- सामान्यवदने कवचशक्तिरेकैव	नृसिंहो. ९।२	सिद्धिमागेण लभते, नान्यथा पद्मसम्भव । नानामागेस्तु दुष्प्रापं कैवल्यं परमं पदम्	यो. शि. १।४ भ. गी. ४।१२ भ. गी. १८।५० भ. गी. १८।४६ भ. गी. ३।४ भ. गी. १६।१४
सिद्धमन्नं यदानीतं ब्राह्मणेन मठं प्रति । उपपन्नमिति प्रादुर्भूतयो मोक्षकाङ्क्षिणः	१ सं. सो. २।७० भ. गी. १८।१३	सिद्धिर्भवति कर्मजा सिद्धिं प्राप्तो यथा ब्रह्म सिद्धिं विन्दति मानवः	
सिद्धये सर्वकर्मणाम् सिद्धये सर्वभूतादि विश्राधिष्ठान- मद्वयम् । यस्मिन् सिद्धिगताः सिद्धास्तत् सिद्धासनमुच्यते	ते. बिं. १।२६	सिद्धिं समधिगच्छति सिद्धोऽहं बलवान् सुखी सिद्धौ चित्तं न कुर्वीत चञ्चलत्वेन चेतसः	यो. शि. ५।६२
सिद्धलक्ष्मी राजलक्ष्मीर्जयलक्ष्मीः सरस्वती । श्रीलक्ष्मीर्वर- लक्ष्मीश्च प्रसन्ना मम सर्वदा	वनदु. ४ तारोप. ५	सिद्धौदनं त्रिमासं तु जुह्वदमा- वनन्यधीः । तावज्जुह्वत्पुष्पा- न्दि साक्षाद्वैश्रवणो भवेत्	ग. पू. २।१२
सिद्धविद्यानामासां फलं दक्षिणावत् (ततः) सिद्धस्य कृपया योगी भवति, नान्यथा	यो. शि. १।५०	सिद्धयन्ति सिद्धयो यास्तु कल्पितास्ताः प्रकीर्तिताः	यो. शि. १।१५२
सिद्धं पद्मं तथा सिंहं भद्रं चेति चतुष्टयम्	१ यो. त. २९ नृसिंहो. ९।६	सिद्धयसिद्धयोर्निर्विकारः सिद्धयसिद्धयोः समो भूत्वा सिंहनादं विनयोच्चैः	भ. गी. १८।२६ भ. गी. २।४८ भ. गी. १।१२
सिद्धं हि ब्रह्म न ह्यत्र किञ्चानुभूयते सिद्धा अपि विनश्यन्ति जीर्यन्ते दानवाद्यः	महो. ३।५०		

सिन्दुरप्रातसङ्काशं रविस्थान-
 स्थितं रजः । शशिस्थान-
 स्थितं शुक्लं तयोरैक्यं सुदुर्लभम् योगचू. ६१
 सिन्दूरवर्णः पुरुषः पुराणः हेरम्बो. ५
 सिंहरूढां इयामकान्तिं शङ्ख-
 चक्रधरां हृदा । दुर्गां देवीं तथा
 ध्यायेच्छरचापौ च विभ्रतीम् वनदु. ७
 सिंहो वा कुञ्जरो वाऽपि तथाऽन्यो
 वा मृगो बने । नवप्राहो
 दुराधर्षो विश्वस्तश्च प्रजायते योगो. ७
 सीता इति त्रिवर्णात्मा साक्षा-
 न्मायामयी भवेत् सीतो. २
 सीता भगवती ज्ञेया मूलप्रकृति-
 संज्ञिता सीतो. ५
 सीतारामौ तन्मयावत्र पूज्यौ
 जातान्याभ्यां भुवनानि द्विसप्त रा. पू. ३११
 सीदन्ति मम गात्राणि भ. गी. १२८
 सीवनीपार्श्वमुभयं गुल्फाभ्यां
 व्युत्क्रमेण तु । निपीड्यासन-
 मेतच्च मुक्तासनमितीरितम् त्रि. प्रा. २४६
 सीवनीं गुल्फदेशाभ्यां निपीड्य
 व्युत्क्रमेण तु । प्रसार्य जानुनो-
 र्दस्तावासनं सिंहरूपकम् त्रि. प्रा. २४४
 (पवं) सुकृतदुष्कृते सर्वाणि च
 द्वन्द्वानि कौ. त. १४
 सुखदं संविदः स्वास्थ्यं प्राण-
 संरोधनं विदुः अ. पू. ४१४५
 सुखदुःखदशाधीरं साम्यान्न प्रो-
 द्धरन्ति यम् । निःश्वासा इव
 शैलेन्द्रं चित्तं तस्य मृतं विदुः अ. पू. ४११२
 सुखदुःखबुद्ध्या श्रेयोऽन्तःकर्ता
 यदा तदा इष्टविषये बुद्धिः
 सुखबुद्धिरनिष्टविषये बुद्धि-
 र्दुःखबुद्धिः सर्वसारो. ५
 सुखदुःखमोहसंज्ञं ह्यज्ञभूतमिदं
 जगत् मैत्रा. ६१०
 सुखदुःखं यथा यत्तु बोद्धव्यं
 तत्तथोच्यते आयुर्वे. ४

सुखदुःखादिमोहेषु यथा संसारिणां
 स्थितिः ॥ तथा ज्ञानी यदा
 तिष्ठेद्वासनावसितस्तदा । तयो-
 नास्ति विशेषोऽत्र समा
 संसारभावना [यो. शि. १२२, २३
 सुखदुःखे मे त्वयि दधानीति पिता,
 सुखदुःखे ते मयि दध इति पुत्रः कौ. त. २१५
 सुखदुःखे समे कृत्वा भ. गी. २३८
 सुखमक्षयमश्रुते भ. गी. ५२१
 सुखमात्यन्तिकं यत्तद्बुद्धिप्राप्तमती-
 न्द्रियम् । एतत्क्षराक्षरातीत-
 मनश्चरमितीर्यते यो. शि. ३१५
 सुखमात्यन्तिकं यत्तत् भ. गी. ६२१
 सुखमानन्त्यमुत्तमम् शिवो. ७११८
 सुखमात्रियते नित्यं दुःखं वित्रियते
 सदा । यस्य कस्य च धर्मस्य
 ग्रहेण भगवानसौ अ. शां. ८२
 सुखमेव लब्ध्वा करोति सुखं त्वेव
 विजिज्ञासितव्यमिति छांदो. ७२२११
 सुखरूपत्वमस्त्येतदानन्दत्वं सदा
 मम (निरुपाधिकनित्यं
 यत्सुप्तौ सर्वसुखात्परम्) वराहो. ३१०
 सुखरूपः स्वयम्प्रभः (आत्मा) जा. द. ५१३
 सुखसङ्गेन बध्नाति भ. गी. १४६
 सुखसंसेवितं स्वप्नं सुजीर्णमित-
 भोजनम् । शरीरशुद्धिकृत्वाऽऽदौ
 सुखमासनमास्थितः ॥ प्राणस्य
 शोधयेन्मार्गं रेचपूरककुम्भकैः यो. शि. ५३६
 सुखस्थापितसर्वाङ्गः सुस्थिरात्मा
 सुनिश्चलः । बाहुदण्डप्रमाणेन
 कृतदृष्टिः समभ्यसेत् अमन. २४९
 सुखस्यानन्तरं दुःखं दुःखस्या-
 नन्तरं सुखम् । न नित्यं लभते
 दुःखं न नित्यं लभते सुखम् भवसं. ११०
 सुखस्यैकान्तिकस्य च भ. गी. १४२७
 सुखं त्विदानीं त्रिविधं भ. गी. १८३६
 सुखं दुःखं न जानाति शीतोष्णे
 च न विन्दति । विचारं चेन्द्रि-
 याणां च न वेत्ति हि लयं गतः अमन. १२४

सुखं दुःखं भवोऽभावः	भ. गी. १०।४	सूर्यनारायणोऽमितापरिच्छि-	
सुखं वन्धात्प्रमुच्यते	भ. गी. ९।३	न्नाद्वैतपरमानन्दलक्षणतेजो-	
सुखं भगवो विजिज्ञासे	छांदो. ७।२२।१	राशयन्तर्गत आदिनारायण-	
सुखं मोहनमात्मनः	भ. गी. १८।३९	स्तथा सन्दृश्यते	त्रि. म. ना. १।४
सुखं वा यदि वा दुःखं	भ. गी. ६।३२	सुदर्शनपुरुषो महाविष्णुरेव	त्रि. म. ना. ७।४
सुखं ह्यवमतः शेते सुखं च प्रति-		सुदर्शनामेवाप्येति यः सुदर्शना-	
बुध्यते । सुखं चरति लोके-		मेवास्तेमेति	सुबालो. ९।२
ऽस्मिन्नवमन्ता विनश्यति	ना. प. ३।४२	सुदर्शनाय विद्महे हेतिराजाय	
सुखादिं दुःखनिधनां प्रतिमुञ्चस्व		धीमहि । तन्नश्चक्रः प्रचोदयात्	त्रि. म. ना. ७।१०
स्वां पुरम्	अरुणो. १	सुदामा नारदो मुनिः	कृष्णोप. २४
सुखाद्यनुभवो यावत्तावत्प्रारब्ध-		सुदुर्दर्शमिदं रूपं	भ. गी. ११।५२
मिष्यते । फलोदयः क्रियापूर्वो		सुपर्णोऽसि गरुत्मांस्त्रिवृत्ते	
निष्क्रियो नहि कुत्रचित्	अध्यात्मो. ४९	शिरोगायत्रं चक्षुः स्तोम	
सुखानां मूर्ध्नि दुःखानि किमेकं		आत्मा साम ते तनू वामदेव्यम्	गारुडो. १४
संश्रयाभ्यहम् । (सतोऽसत्तास्थिता		सुपर्णोऽसि गरुत्मान्दिवं गच्छ	
मूर्ध्नि रम्याणां मूढन्यैरम्यता)	महो. ६।२४	सुवः पत ओमी...	गारुडो. १५
सुखाभ्युदयिकं चैव नैःश्रेयसिक-		सुपुण्यं पुण्यात्मकं वितानं दाधार	पारमा. ६।३
मेव च । प्रवृत्तं च निवृत्तं च		देवाय स्वाहा	
द्विविधं कर्म वैदिकम्	भवसं. ५।६	सुतेरुत्थाय सुत्यन्तं ब्रह्मैकं प्रवि-	
सुखासनवृत्तिश्चैरवासाश्चैव-		चिन्त्यताम्	वराहो. २।६४
मासननियमो भवति	मं. ग्रा. १।१	सुभगां त्रिगुणितां मुक्तासुभगां...	
सुखामनस्थो दक्षनाड्यो बहिस्थं		बीजसप्तकमुष्णार्थं बृहन्नातु-	
पवनं सणाकृष्य केशमानखाग्रं		जायामुचरेत्	कालिका. १
कुम्भयित्वा सव्यनाड्यारेचयेत्	शांडि. १।७।१४	सुभूतेन मे सन्तिष्ठस्व ब्रह्मवर्चसेन	
सुखामने ममापीनस्तत्त्वाभ्यासं		मे सन्तिष्ठस्व	महाना. १६।११
समाचरेत् । सदाऽभ्यासेन		सुमित्रा न आप ओषधयः सन्तु	
तत्कुर्यात्परातत्त्वप्रकाशनम्	अमन. १।१६	दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽमा-	
सुखिनः क्षत्रियाः पार्थ	भ. गी. २।३२	न्देष्टि यं च वयं द्विष्मः	महाना. ६।११
सुखिनः स्वाम माधव	भ. गी. १।३७	सुमित्रिया न आप ओषधयः	
सुखेन ब्रह्मसंस्पर्श	भ. गी. ६।२८	सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु	
सुखेनैव भवेद्यस्मिन्नज्ञं ब्रह्म-		[प्रवर्ग्या. २३+	वा. सं. ३६।२३
चिन्तनम् । आसनं तद्वि-		सुरभिविद्या अश्रमालाश्रुतिरिव	
जानी वादन्यत्सुखविनाशनम्	ते. वि. १।२५	परमा सिद्धा सात्त्विकी	राधो. २।१
सुखेषु विगतस्पृहः	भ. गी. २।५६	सुरेशः सकलं विभर्ति तस्मै	
सुधोषमणिपुष्पकौ	भ. गी. १।१६	सुरेशाय सकलं सुपुण्यं स्वाहा	पारमा. ८।१
सुजीर्णोऽपि सुजीर्णसु विद्वांस्त्रीषु		सुलभश्चायमत्यन्तं सुज्ञेयश्चाप्त-	
न विश्वसेत् । सुजीर्णस्त्वपि		बन्धुवत् । शरीरपद्मकुद्रे	
कन्थासु सज्जते जीर्णमम्बरम्	१ सं. सो. २।९०	सर्वेषामेव पदपदः	१ सं. सो. २।३४
सुदर्शनदिव्यतेजोन्तर्गतः सुदर्शन-		सुवन्महं पश्यन् विश्वरूपान् ।	
पुरुषो यथा सूर्यमण्डलान्तर्गतः		पतङ्गमक्तमसुरस्य मायया (?) चित्त्यु. १।१।१०	

सुवरञ्जमादित्याय दिवे स्वाहा महाना. ७।१
 सुवरिति प्रतिष्ठा, द्वे प्रतिष्ठे (मा.पा.) बृह. ५।५।३
 सुवरिति यजूं वि, महरिति ब्रह्म तैत्ति. १।५।२
 सुवरिति व्यानः, मह इत्यञ्जम् तैत्ति. १।५।३
 सुवरित्यसौ लोकः, मह इत्यादित्यः तैत्ति. १।५।१
 सुवरित्यादित्यः, मह इति चन्द्रमाः तैत्ति. १।५।२
 सुवरादित्याय दिवे स्वाहा महाना. ७।२
 सुवरादित्याय च दिवे च महते स्वाहा महाना. ७।३
 सुवर्णं कालकूटमिव सभास्थलं
 स्मशानस्थलमिव...कारागृह-
 विनिर्मुक्तचोरवत्पुत्राप्रबन्धुभव-
 स्थलं विहाय दूरतो वसेत् (यतिः) ना. प. ७।१
 सुवर्णं कालकूटमिव सभास्थलं
 स्मशानस्थलमिव...न देवता-
 र्चनम् । प्रपञ्चवृत्तिं परित्यज्य
 जीवनमुक्तो भवेत् (यतिः) १सं. सो. २।७९
 सुवर्णं कोशः रजसा परीवृतम्
 [चित्त्यु. ११।४+ तै.आ. ३।११।४
 सुवर्णं खादित्वाऽपगिरिति (दुःस्वप्ने) ३ ऐत. २।४।७
 सुवर्णं धर्मं परिवेदेवेनम्
 [चित्त्यु. ११।१+ तै.आ. ३।११।१
 सुवर्णाज्जायमानस्य सुवर्णत्वं च
 शाश्वतम् । ब्रह्मणो जायमानस्य
 ब्रह्मत्वं च तथा भवेत् यो. शि. ४।७
 सुवसने सुवसनः परिष्कृते परिष्कृत
 एवमेवायमस्मिन्नन्धेऽन्धो भवति छांदो. ८।९।१
 सुविभातं सकृद्विभातं पुरतोऽस्मा-
 त्सर्वस्मात्सुविभातमद्वयम् नृसिंहो. ९।९
 सुशेवमिच्छद्भूमसि प्रपश्यन्नित्या
 न कश्चोरणमाचवक्षे वा. मं. २
 सुशोभनमठं नात्युच्चनीचायत-
 मल्पद्वारं गोमयादिलिप्तं सर्व-
 रक्षासमन्वितं कृत्वा तत्र वेदान्त-
 श्रवणं कुर्वन्योगं समारभेत् शांडि. १।९।१
 सुशोभनं मठं कुर्यात्सूक्ष्मद्वारं
 तु निर्ब्रणम् १ यो. त. ३२
 सुश्लिष्टं सात्त्विकं प्रोक्तं सुलीनं
 गुणवर्जितम् अमन. २।९३
 सुश्लिष्टं च सुलीनं च विकल्प-
 विषयापहम् (मनः) अमन. २।९४

सुषारथिरश्वानिव यन्मनुष्यान्नेनी-
 यतेऽभीषुभिर्वाजिन इव ।
 हृत्प्रतिष्ठं यदजिरं जविष्ठं तन्मे
 मनः... [१ शिवसं. ६+२ शि. सं. ५ +वा. सं. ३४।६
 सुषिरं मण्डलं विदुः अ. ना. २७
 सुषिरो ज्ञानजनकः पञ्चस्रोतः-
 समन्वितः शांडि. १।७।३९
 सुषुप्तस्थान एकीभूतः प्रज्ञानघन
 एवानन्दभुक्चेतोमुखः प्राज्ञ-
 स्तृतीयः पादः गणेशो. १।३
 सुषुप्तस्थान एकीभूतः प्रज्ञानघन
 एवा-(एका-) नन्दमयो ह्यानन्द-
 भुक्चेतोमुखः प्राज्ञस्तृतीयः
 पादः [माण्डू. ५+ नृ. पू. ४।२
 सुषुप्तस्थानश्चतुरात्मा प्राज्ञ ईश्वर-
 श्चतुरूपो मकार एव नृसिंहो. २।६
 सुषुप्तस्थान एकीभूतः प्रज्ञानघन
 एवानन्दमयो ह्यानन्दभुक्
 चेतोमुखश्चतुरात्मा प्राज्ञ
 ईश्वरस्तृतीयः पादः नृसिंहो. १।३
 सुषुप्तस्थानः प्राज्ञो मकारस्तृतीया
 मात्रा, मितेरपीतेर्वा; मिनोति
 ह वा इदं सर्वमपीतिश्च भवति माण्डू. ११
 सुषुप्तस्थैर्यमासाद्य तुर्यरूप-
 मुपाययौ । निरानन्दोऽपि
 सानन्दः सच्चासच्च बभूव सः अ. पू. ३।१८
 सुषुप्तं च तुरीयं च नान्यावस्थासु
 कुत्रचित् त्रि. ब्रा. १।१०
 सुषुप्तं हृदयस्थं तु तुरीयं मूर्ध्नि
 संस्थितम् ना. प. ५।१३
 सुषुप्तिकाले सकले विलीने तमसा-
 वृते । स्वरूपं महदानन्दं भुङ्क्ते
 विश्वविवर्जितः वराहो. २।६२
 सुषुप्तिकाले सकले विलीने तमो-
 मिभूतः सुखरूपमेति कैवल्यो. १।१३
 सुषुप्तिमात्राचतुष्टयं मकारांशं
 तुरीयमात्राचतुष्टयमर्धमात्रांशम् प. हं. प. १०
 सुषुप्तिवद्यश्चरति स्वभावपरि-
 निश्चलः । निर्वाणपदमाश्रित्य
 योगीकैवल्यमश्नुते [त्रि. ब्रा. २।१६५+ २ अवधू. ८

सुषुप्तिसमाध्योर्मनोलायाविशेषेऽपि
महदस्त्युभयोर्भेदः सं. ग्रा. २।६
सुषुप्ते जाग्रतमस्वप्नं (आत्मानं) नृसिंहो. २।१
सुषुप्ते सुषुप्त्यादिचतस्रोऽवस्थाः, ना. प. ९।७
न त्वेवं तुरीयातीतस्य
सुषुप्तौ सुखमात्राया भेदः
केनावलोकितः अघ्यात्मो. २५
सुषुप्तौ सुषुप्त्यादिचतस्रोऽवस्थाः प. हं. प. ९
सुषुप्त्यवस्थायां प्राज्ञस्य चातुर्विध्यं
प्राज्ञविश्वः प्राज्ञतैजसः प्राज्ञ-
प्राज्ञः प्राज्ञतुरीय इति प. हं. प. ९
सुषुप्त्यैव बुद्धिपूर्वं निबोधयति मैत्रा. २।५
सुषुम्णा पश्चिमे चारे स्थिता
नाडी सरस्वती वराहो. ५।२५
सुषुम्णा कालभोक्त्री भवति शांडि. १।४।६
सुषुम्णा तु परे लीना विरजा
ब्रह्मरूपिणी । इडा तिष्ठति
वामेन पिङ्गला दक्षिणेन च क्षुरिको. १६
सुषुम्नान्तर्गतं विश्वं सस्मिन्सर्वं
प्रतिष्ठितम् । नानानाडीप्रसवार्गं
सर्वभूतान्तरात्मनि यो. शि. ६।१३
सुषुम्णा पिङ्गला तद्वदिडा चैव
सरस्वती । पूषा च वरुणा चैव
हस्तिजिह्वा यशस्विनी ॥
अलम्बुसा कुहूश्चैव विश्वोदरी
तपस्विनी । शङ्खिनी चैव
गान्धारा इति मुख्याश्चतुर्दश जा. द. ४।७
सुषुम्णा पूर्वभागे मेढ्रान्तं कुहूर्भवति शांडि. १।४।५
सुषुम्णाष्टपार्श्वयोः सरस्वतीकुहू
(?) भवतः शांडि. १।४।६
सुषुम्नाया इडा सव्ये दक्षिणे
पिङ्गला स्थिता जा. द. ४।१३
सुषुम्नायां यदा प्राणः स्थितो
भवति धीमताम् । सुषुम्नायां
प्रवेशेन चन्द्रसूर्यौ लयं गतौ ॥
तदा समरसं भावं यो जानाति
स योगवित् यो. शि. ६।३६

सुषुम्नायां यदा यस्य त्रियते
मनसो रयः ।...भिद्यते च तदा
ग्रन्थिः...तेयान्तिपरमां गतिम् यो. शि. ६।३७
सुषुम्नायां यदा योगी क्षणार्धमपि
तिष्ठति ।...भिद्यते च तदा
ग्रन्थिश्छिद्यन्ते सर्वसंशयाः यो. शि. ६।३८
सुषुम्नायां यदा हंसस्त्वध ऊर्ध्वं
प्रभावति । सुषुम्नायां यदा
प्राणं भ्रामयेद्यो निरन्तरम्...
तदा समरसं भावं यो जानाति
स योगवित् यो. शि. ६।३५
सुषुम्नायां सदा गोष्ठी यः कश्चि-
त्कुरुते नरः । स मुक्तः सर्व-
पापेभ्यो निःश्रेयसमवाप्नुयात् यो. शि. ६।४४
सुषुम्नायाः पृष्ठभागे इडा तिष्ठति,
दक्षिणभागे पिङ्गला.. शांडि. १।४।६
सुषुम्नायाः शिवो देव इडाया
देवता हरिः जा. द. ४।३५
सुषुम्नायाः सव्यभागे इडा तिष्ठति
सुषुम्नायै कुण्डलिन्यै सुधायै
चन्द्रमण्डलात् । मनोन्मन्यै
नमस्तुभ्यं महाशक्त्यै चिदात्मने यो. शि. ६।३
सुषुम्नावक्रनालेन पेवमानं प्रसेत्तथा यो. शि. १।११८
सुषुम्णा शाम्भवी शक्तिः यो. शि. ६।१८
सुषुम्नैव परं तीर्थं सुषुम्नैव परो
जपः । सुषुम्नैव परं ध्यानं
सुषुम्नैव परा गतिः यो. शि. ६।४५
सुषुम्ने श्येनाकाशवत् ब्रह्मो. १
सुसमो यः परित्यागी सोऽसं-
सक्त इति स्मृतः अ. पू. २।५
सुसंवेद्यं गुरुमतात्सुदुर्बोधमचेतसाम् यो. शि. १।२०
सुसुखं कर्तुमन्ययम् भ. गी. ९।२
सुसूक्ष्मः सार्वः सर्वेषामन्तरात्मा
तस्थुस्तस्थुषां जङ्गमो जङ्गमानां
विभुर्विभूनां विभवोद्भवाय स्वाहा पारमा. १।२
सुस्निग्धमधुराहारश्चतुर्थोऽश्वि-
वर्जितः । भुञ्जते शिवसम्प्रीत्यै
मिताहारीसज्जयते [यो. चू. ४३+ यो. शि. १।३
दं सर्वभूतानां भ. गी. ५।२९

सुहृन्मित्रार्थदासीन-मध्यस्थ-

द्वेष्यबन्धुषु

भ. गी. ६।९

सुहृष्टः सुहृदः स्वच्छः सुक्रान्तः

सुप्रबोधितः । स्वगुणेनाजितो

भाति हृदि हृद्यो मनोमणिः

महो. ५।८२

सूक्तं वतावोचतेति तत्सूक्तमभवत्

१ ऐत. २।२।६

सूक्ष्म इति सूक्ष्मविदः स्थूल

इति च तद्विदः

वैतथ्य. २३

सूक्ष्मतन्मात्राणि भूतानि स्थूली-

कर्तुं सोऽकामयत

पैङ्गलो. १।४

सूक्ष्मत्वात्कारणत्वाच्च लयनाद्रमना-

दपि । लक्षणात्परमेशस्य लिङ्ग-

मित्यभिधीयते

यो. शि. २।९

सूक्ष्मत्वात्तद्विज्ञेयं

भ. गी. १३।१६

सूक्ष्मभुक् चतुरात्माऽथ तैजसो

भूतराडयम् । हिरण्यगर्भः

स्थूलोऽन्तर्द्वितीयः पाद उच्यते

ना. प. ८।१३

सूक्ष्मं सावित्रं स्वयमादधानः

सावित्ररूपं परमं सुपुण्यं स्वाहा

पारमा. ७।७

सूक्ष्माङ्गं कर्मेन्द्रियाणि प्राणांश्च

ज्ञानेन्द्रियाण्यन्तःकरणचतुष्टयं

चैकीकृत्य...क्रमेण विलीयते

पैङ्गलो. ३।१

सूक्ष्माश्च तत्सूक्ष्मतं विभाति

[मुण्ड. ३।१।७+

गुह्यका. ३६

सूक्ष्मातिसूक्ष्मं सलिलस्य मध्ये

विश्वस्य स्रष्टीमनेकाननाख्याम् ।

विश्वस्य चैकां परिवेष्टयित्रीं

ज्ञात्वा गुह्यां शान्तिमत्यन्तमेति

गुह्यका. ५७

सूक्ष्मातिसूक्ष्मं कलिलस्य मध्ये

विश्वस्य स्रष्टारमनेकरूपम् ।

विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वा

शिवं शान्तिमत्यन्तमेति

श्वेताश्व. ४।१४

सूक्ष्मात्सूक्ष्मतं नित्यं स त्वमेव

त्वमेव तत्

कैव. १६

सूक्ष्मात्सूक्ष्मतं क्षेयं तन्मे मनः

शिवसकलपमस्तु

२शिवसं. १२

सूक्ष्मांशे तसैजसः

वराहो. ४।१

सूचनात्सूत्रमित्याहुः सूत्रं नाम

परं पदम् । तत्सूत्रं विदितं येन

स विप्रो वेदपारगः

ब्रह्मो. ७

सूचनात्सूत्रमित्युक्तं सूत्रं नाम

परं पदम् । तत्सूत्रं विदितं येन

स मुमुक्षुः स हि भिक्षुकः

(स विप्रो वेदपारगः) [परब्र. ८+ ना. प. ३।७९

सूचिवद्गुणमादाय ब्रजत्यूर्ध्वं

सुषुप्तया । उद्धाटयेत्कपाटं

तु यथा कुञ्चिकया हठात्

ध्या. वि. ६७

सूते त्रिपुरा शक्तिराद्येयं त्रिपुरा

परमेश्वरी । महाकुण्डलिनी देवी.. त्रि. ता. १।६

सूत्रमन्त्रगतं येषां ज्ञानयज्ञोपवीति-

नाम् । ते वै सूत्रविदो लोके ते

च यज्ञोपवीतिनः [ब्रह्मो. १०+ ना. प. ३।८३

सूत्रात्माऽक्षर उच्यते, अक्षरं

परमं ब्रह्म

यो. शि. ३।१६

सूत्रे मणिगणा इव

भ. गी. ७।७

सूदितस्वातिरिक्तारिसूरिनन्दात्म-

भावितम् । सूर्यनारायणाकारं

नौमि चित्सूर्यैवैवम्

सूर्यो. शीर्षकं.

सूयते पुरुषार्थं च तेनैवाधिष्ठितं जगत्

मंत्रिको. ४

सूयते सचराचरम्

भ. गी. ९।१०

सूरिः सुगणां सुरसोऽप्यसुन्दः

समूह्य देवा वरदाय पित्रे स्वाहा

पारमा. १०।२

सूर्य आत्मा जगत्स्तस्थुषश्चे-

त्येतदुहैवोपेक्षेतोपेक्षेत

१ ऐत. २।४।३

सूर्य आत्माजगत्स्तस्थुषश्च [सूर्यो. ३+ ३ ऐत. २।३।३

[+सहवै. १७ ऋ. मं. १।११९।१+ वा. सं. ७।४२

[+तै. सं. १।४।४३।१ अथर्व. १३।२।३५

सूर्यकोटिद्युतिरथं नित्योदित-

मधोक्षजम् । हृदयाम्बुरु-

हासीनं ध्यायेद्वा विष्णुरुपिणम्

त्रि. ब्रा. २।१५३

सूर्यमहे महानद्यां प्रतिमासन्निधौ

वा जप्त्वा सिद्धमन्त्रो भवति

गणप. १४

सूर्यद्वारेण ते विरजाः प्रयान्ति

यत्राभूतः स पुरुषो ह्ययमात्मा

मुण्ड. १।२।११

सूर्यमण्डलमध्येऽथ हाकारः

शङ्खमध्यगः

प्र. वि. ७

सूर्यमण्डलभाभाति ह्यकार-

अन्द्रमध्यगः

१ प्रणवो. ७

सूर्यराज्यं षोडशिता (यजति)

मैत्रा. ६।३६

सूर्यश्चक्षुर्वातः प्राणो व्यात्तमग्नि-

वैश्वानरः संवत्सर आत्माऽश्वस्य

मेध्यस्य

बृह. १।१।१

सूर्यश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च

मन्युकृतेभ्यः पापेभ्यो रक्षन्ताम् महाना. ११।४

सूर्यस्त्वं ज्योतिषां पतिः

प्रश्नो. २।९

सूर्यस्यप्रहणं वत्सप्रत्यक्षयजनं स्मृतम्

ब्र. वि. ९७

सूर्यस्योपासनं कार्यगच्छेत्सूर्यसंस्सदम् सूर्यता. ६।५

सूर्यनाड्या समाकृष्य वायुमभ्यास-

योगिना । विधिवत्कुम्भकं

कृत्वा रेचयेच्छीतरश्मिना

यो. शि. १।९१

सूर्यं ते चक्षुः

चित्यु. ४।१

सूर्याचन्द्रमसोरनेन विधिनाऽभ्यासं

सदा तन्वतां शुद्धा नाडिगणा

भवन्ति यमिनां मासत्रयादूर्ध्वतः शांडि. १।७।१

सूर्याचन्द्रमसोरैक्यं हठ

इत्यभिधीयते

यो. शि. १।१३३

सूर्याचन्द्रमसोर्योगो जीवात्म-

परमात्मनोः

यो. शि. १।६८

सूर्याचन्द्रमसौ धाता यथा पूर्वम-

कल्पयत् [महाना. ६।३+ऋ. मं.

१०।१९०।१

सूर्यात्मकत्वं दीपः

आत्मप. १

सूर्यादिसकलभुवनप्रकाशिनी

सीतो. ७

सूर्याद्भवन्ति भूतानि सूर्येण

पालितानि तु । सूर्ये लयं

प्राप्नुवन्ति यः सूर्यः सोऽहमेव च

सूर्यो. ६

सूर्याद्यज्ञः पर्जन्योऽन्नमात्मा, नमस्त

आदित्य त्वमेव प्रत्यक्षं

कर्मकर्ताऽसि

सूर्यो. ३

सूर्याद्वै खल्विमानि भूतानि जायन्ते

सूर्यो. ३

सूर्यान्मयूखाश्च तथैव तस्य ।

प्राणादयो वै पुनरेव तस्मात्

मैत्रा. ६।३१

सूर्यामेवाप्येति यः सूर्यामेवास्तमेति

सुबालो. १।११

सूर्यालोकपरिस्पन्दशान्तौ व्यव-

हतिर्यथा । शास्त्रसज्जनसम्पर्क-

वैराग्याभ्यासयोगतः

शांडि. १।७।२६

सूर्याश्चन्द्रमसो नक्षत्राणि

गणेशो. ३।६

सूर्यो हिरण्मयी लक्ष्मीं जातवेदो

म आवह [श्रीसू. १३+

ऋ. खि. ८७।१३

सूर्ये चित्तसंयमाद्भुवनज्ञानम्

शांडि. १।७।५२

सूर्ये व्योतिषि जुहोमि स्वाहा

महाना. ११।४

सूर्येण रेचयेद्वायुं सरस्वत्यास्तु चालने

योगकुं. १।१६

सूर्येण सयुजोपसः

अरुणो. १

सूर्योदये नवखेटस्तृतीये

सूर्यता. ५।१

सूर्यो न तत्र भाति न शशाङ्कोऽपि

न स पुनरावर्तते

ना. प. १।२२

सूर्यो यथा सर्वलोकस्य चक्षुर्न

लिप्यते चाक्षुषैर्बाह्यदोषैः ।

एकस्तथा सर्वभूतान्तरात्मा

न लिप्यते लोकदुःखेन बाह्यः

कठो. ९।११

सूर्यो योनिः कालस्य

मैत्रा. ६।१४

सूर्यो रश्मिभिराददात्यश्रं

मैत्रा. ६।१२

सूर्योऽस्माद्भीत उदेति

गणेशो. ४।२

सृण्येव सितया विश्वचर्षणिः

पाशेनैव प्रतिवध्नात्यभीकाम्

त्रिपुरो. १३

सृष्टिनिमित्ताय तस्मै परब्रह्मणे

परञ्जोतिषे स्वाहा

पारमा. १०।४

सृष्टिरूपा सरस्वती भवति

ना. पू. २।१

सृष्टिस्थितिलयानामादिकर्ता

जगदङ्कुररूपो भवति

पैङ्गलो. १।२

सृष्टिस्थितिलयादीनां कारणं(सद्वस्तु)

पं. ब्र. १२

सृष्टिस्थित्यन्तकरणाद्ब्रह्मविष्णु-

शिवात्मिकाम् । स संज्ञां याति

भगवानेक एव जनार्दनः

भवसं. २।५४

सृष्टेः परिमितानि भूतान्येकमेकं

द्विधा विधाय...तत्तद्भुवनो-

चित्तगोलकस्थूलशरीराण्यसृजत्

पैङ्गलो. १।४

सृष्ट्याऽहास्यैतस्या भवति,

य एवं वेद

बृह. १।४।५

संज्ञां स्वर्णमयीं मालां (मा.पा.)

संज्ञां च मापनेकरूपां गृह्णाण

कठो. १।१६

सेनयोरुभयोर्मध्ये [म.गी. १।२१+

सेनान्यास्तु प्रथमजानाप्याय-

१।२६+२।१०

यिष्यसीत्योमिति

शौनको. १।४

सेनानीनामहं स्कन्दः	भ. गी. १०।२४	सैषा क्षत्रस्य योनिर्यद्वह्म	बृह. १।४।११
सेनान्यो हि तर्ह्यादित्यान-		सैषा गणेशविद्या	गणप. ७
कल्पयन्स्तरमाज्जागतं..	शौनको. ४।३	सैषा गान्धर्वमयी महाविद्या	गान्धर्वो. २
सेन्द्रः सोऽक्षरः परमः स्वराट्	महो. १।९	सैषा गायत्र्येतस्मिन्स्तुरीये दर्शते	
सेयं देवतेमास्तिस्रो देवता अनेनैव		पदे परो रजासि प्रतिष्ठिता	बृह. ५।१४।४
जीवेनात्मनाऽनुप्रविश्य		सैषा ग्रहा नक्षत्रज्योतीषि कला-	
नामरूपे व्याकरोत्	छांदो. ६।३।३	काष्ठादिकालस्वरूपिणी	देव्यु. १२
सेयं देवतैश्चत, हंताहमिमास्तिस्रो		सैषा चतुष्पदां षड्विधा गायत्री	छांदो. ३।१२।५
देवता अनेन जीवेनानुप्रविश्य		सैषा चित्रा सुहृदा बहुङ्कुरा स्वयं	
नामरूपे व्याकरवाणीति	छांदो. ६।३।२	गुणभिन्नाऽङ्कुरेष्वपि गुणभिन्ना	
सेयं षट्पला परा परात्परा परात्परा-		सर्वत्र ब्रह्मविष्णुशिवरूपिणी	
तीता चित्परा चित्परात्परा	पोढो. १	चैतन्यदीप्ता	नृसिंहो. १।३
चित्परात्परातीता		सैषा चिदमलाकारा निर्विकल्पा	
सेवनान्मृत्युनाशिनीं वैकुण्ठाचरिता-		निरास्पदा	महो. ५।१०३
द्विपद्धन्त्री...य एवं वेद स	तुलस्यु. २	सैषा दशान्नं न निद्यात् प्राणः	
वैष्णवो भवति	ना. प. ६।२४	शरीरमन्नं न परिचक्षीतापो	तैत्ति. ३।११
सेवादिभिः परितोष्यैनं (गुरुं)..		ज्योतिरन्नं बहु कुर्वीत	
सेवायां पाशुपाल्ये च वाणिज्ये	शिवो. ७।११९	सैषा देवता प्रतिहारमन्वायत्ता	
कृषिकर्मणि । तुल्ये सति परि-	छांदो. १।७।५	तां चेदविद्वान् प्रत्यहरिष्यो	छांदो. १।११।९
क्लेशे वरं क्लेशो विमुक्तये		मूर्धा ते व्यपतिष्यति	
सैवकर्तस्साम तदुक्तं तद्यजुस्तद्वह्म	त्रि. ता. १।१६	सैषा देवता प्रस्तावमन्वायत्ता तां	
सैव कौबेरी (पञ्चमे धामन्युक्ता)		चेदविद्वान् प्रास्तोष्यो मूर्धा	छांदो. १।११।५
षष्ठे धामनि व्याचक्षते		ते व्यपतिष्यति	
सैव पुरत्रयं शरीरत्रयं व्याप्य		सैषा देवतोद्गीथमन्वायत्ता तां	
बहिरन्तरवभासयन्ती देश-		चेदविद्वानुदगास्यो मूर्धा	छांदो. १।११।७
कालवस्त्वन्तरसङ्गान्महा-	बह्वचो. २	ते व्यपतिष्यति	१ देव्यु. १२
त्रिपुरसुन्दरी वै प्रत्यक्चिन्तिः		सैषा द्वादशादित्या	तैत्ति. २।८
सैव प्रकृतिरिति गणेश इति प्रधान-	गणेशो. ४।२	सैषाऽऽनन्दस्य मीमांसा भवति	बह्वचो. २
मिति च माया शबलमिति च		सैषा परा शक्तिः	बृह. १।५।२२
सैव सायुज्यमुक्तिः स्याद्ब्रह्मा-	मुक्तिको. १।२५	सैषाऽनस्तमिता देवता यद्वायुः	
नन्दकरी शिवा		सैषा नास्तमिता देवता	
सैव सालोक्यसारूप्यसामीप्या	मुक्तिको. १।२३	यद्वायुः (मा. पा.)	बृह. १।५।२२
मुक्तिरिष्यते	बह्वचो. २	सैषा प्रजाप्रतीन्द्रमन्वः	१ देव्यु. १२
सैवात्मा ततोऽन्यदसत्यमनात्मा		सैषा प्राणे सर्वाप्तिः, यो वै प्राणः	कौ. त. ३।४
सैवावस्था परा ज्ञेया सैव	योगकुं. १।८६	सा प्रज्ञा, या वा प्रज्ञा स प्राणः	
निर्वृतिकारिणी		सैषा ब्रह्मणोऽतिसृष्टिर्यच्छ्रेयसो	
सैवाविद्यारूपेण जीवबन्धभूता	राधिको. ९	देवानसृजत	बृह. १।४।६
क्रियाशक्तिश्च लीलाशक्तिश्चरति	त्रि. ता. १।१	सैषा भार्गवी वारुणी विद्या	तैत्ति. ३।६
सैवेयं भगवती त्रिपुरेति व्यापठ्यते			

सैषा यातुधाना असुरा रक्षांसि
 पिशाचयक्षाः सिद्धाः १ देव्यु. १२
 सैषा (माया) वटवीजसामान्य-
 वदनेकवटशक्तिरेकैव नृसिंहो. १।२
 सैषाऽवरपरा संहिता ३ ऐत. १।६।३
 सैषा विद्वत्तिर्नाम द्वास्तदेतज्ज्ञानं २ ऐत. ३।१२
 सैषा विराड्नादी तयेदं सर्वं
 दृष्टं सर्वमस्येदं दृष्टं भवति छांदो. ४।३।८
 सैषा विश्वेदेवाः सोमपा असोमपाश्च देव्यु. १२
 सैषा शाश्वती विद्या कादिविद्येति
 वा हादिविद्येति वा सादि-
 विद्येति वा रहस्यम् बृहचो. २
 सैषा षोडशी श्रीविद्या पञ्च-
 दशाक्षरी श्रीमहात्रिपुरसुन्दरी बृहचो. ४
 सैषाऽष्टौ वसवः १ देव्यु. १२
 सैषा सत्वरजस्तमांसि १ देव्यु. १२
 सैषा त्रय्येव विद्या तपति महाना. १०।१
 सैषा स्पर्शोष्मभिर्व्यज्यमाना
 बह्वी नानारूपा भवति १ ऐत. ३।६।७
 सैषां सावित्रीं विद्यां न किञ्चिदपि
 न कस्मैचित्प्रशंसयेत् सूर्यो. ९
 सैषैकाक्षर ऋगग्रहाणस्तपसोऽग्रे
 प्रादुर्बभूव २ प्रणवो. ४
 सैषैकादश रुद्राः १ देव्यु. १२
 सैषोऽन्नस्य ग्रहो यद्वायुरन्नमायुर्वा
 एव यद्वायुः २ ऐत. ३।१०
 सोऽकामयत द्वितीयो म
 आत्मा जायेत बृह. १।२।४
 सोऽकामयत प्रजाः सृजेयेति सङ्कर्षणो. १
 सोऽकामयत बहु स्यां प्रजायेयेति तैत्ति. २।६
 सोऽकामयत भूयसा यज्ञेन
 भूयो यजेय बृह. १।२।६
 सोऽकामयत मेध्यं म इदं
 स्यादात्मन्यनेन स्यामिति बृह. १।२।७
 सोऽकामो निष्काम आप्तकामः
 आत्मकामो न तस्य प्राणा
 उत्कामन्यत्रैव समबलीयन्ते
 [नृसिंहो. १।२+१।८

सोऽक्षरः परमः स्वराद् [कैव. १।८+ महाना. १।१३
 [नृ. पू. १।४+महो. १।९+गान्धर्वो. २ +कालिको. ६
 सोऽप्र एव कुमारं जन्मनोऽग्रे-
 २ ऐत. ४।३
 अधिभावयति
 सोऽप्रभुग्विभजंस्तिष्ठन्नाहार-
 मजरः कविः महाना. १।९
 सोऽग्रे भूतानां मृत्युमसृजत्
 सोऽङ्कारेण पत्रकूर्चं स्तपयित्वा-
 ऽष्टभिर्गन्धैरालिप्य सुमनः-
 स्थले निवेश्याश्चतुष्पैराराध्य
 प्रत्यक्षमादिश्रान्तैर्वर्णैर्भावयेत् अ. मा. ३
 सोऽङ्गिरसमधीते स शाखा
 अधीते स पुराणान्यधीते स
 कल्पानधीते [नृ. पू. ५।१५+ गणेशो. ५।४
 सोऽग्निष्टोमेन यजते, स
 उक्थेन यजते नृ. पू. ५।१४
 सोऽचित्योऽनिर्वर्ण्यश्च पुनात्य-
 शुद्धान्यपूतानि आत्मो. ६
 सोऽजः शेते मायया स्विदुहायां
 विश्वं न्यस्तं विष्णुरेको विजज्ञे ग. पू. २।८
 सोऽतिगूढ अव्यक्तश्च मं. ब्रा. २।१
 सोऽथर्वणैर्मन्त्रैरथर्वणवेदः नृ. पू. २।१
 सोऽदकैर्विल्वपत्रैश्च यः कुर्यान्मम
 पूजनम् । मम सान्निध्यमाप्नोति
 प्रमथैः सह मोदते २ बिल्वो. १८
 सोऽद्भ्य एव पुरुषं समुद्धृत्यामूर्च्छयत् २ ऐत. १।३
 सोऽधस्ताच्छकटस्य पामानं
 कर्षमाणमुपोपविवेश छांदो. ४।१।८
 सोऽध्वर्युः, स मुक्तिः, साऽतिमुक्तिः बृह. ३।१।४
 सोऽनाध्वयः । स मे ददातु । अना-
 ध्वयश्च भूयासम् चित्त्यु. ७।३
 सोऽनिरुद्धनारायणस्तस्मै
 सृष्टिमुपादिशत् मुद्गलो. २।५
 सोऽनिरुद्धः स ईशानो व्यक्तः
 स सर्वकर्मसु ना. महो. २८
 सोऽनृताभिसन्धोऽनृतेनात्मानमंत-
 र्याय परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति छांदो. ६।१६।१
 सोऽन्तरादन्तरं प्राविशदिश-
 श्रान्तरं प्राविशत् अ. शिरः. १।१

सोऽन्तरिक्षं यजुर्भिरुन्नीयते स		सोममध्ये हुताशनः (स्थितः)	मैत्रा. ६।३८
सोमलोकं स सोमलोके		सोमराज्यमुक्थेन (यजति)	मैत्रा. ६।३६
विभूतिमनुभूय पुनरावर्तते	प्रश्नो. ५।४	सोमरूपकला सूक्ष्मा विष्णोस्तत्	
सोऽन्तवेलायामेतन्नयं प्रतिपद्येत	छांदो. ३।१७।६	परमं पदम्	ते. विं. १।५
सोऽन्ते वैश्वानरो भूत्वा सन्दग्ध्वा		सोमसंज्ञोऽयं भूतात्माऽग्निसंज्ञो-	
सर्वाणि भूतानि	सुबालो. २।२	ऽप्यव्यक्तमुखः	मैत्रा. ६।१०
सोऽन्वेष्टव्यः स विजिज्ञासितव्यः		सोमसूर्यद्वयोर्मध्ये निरालम्बतले	
स सर्वाश्च लोकानाप्नोति	छांदो. ८।७।१	पुनः । संस्थिता व्योमचक्रे	
सोऽन्वेष्टव्यो मुमुक्षुभिः	पञ्चत्र. ३५	सा मुद्रा नाम्ना च खेचरी	शांडि. १।७।४२
सोऽपश्यदात्मनाऽऽत्मानं गजरूपधरं		सोमसूर्यपुरस्तात् सूक्ष्मः पुरुषः	अ. शिरः. ३।३
देवं शशिवर्णं चतुर्भुजम्	ग. पू. १।३	सोमसूर्यपूर्वजगदधीतं वा यदक्षरं	
सोऽपि प्रणवाख्यः प्रणेता भारूपो		प्राजापत्यं...सूक्ष्मं सूक्ष्मेण	
विगतनिद्रो विजरो विमृत्यु-		प्रसति तस्मै महागासाय नमः	चतुर्वे. ८
विशोको भवति	मैत्रा. ६।२५	सोमं पिबन्त्यमृतेन सार्धं मृत्योः	
सोऽपि मुक्तः शुभाल्लोकान्	भ. गी. १।८।७१	परस्मादमृता भवन्ति	इतिहा. ७
सो पुनरेकैव देवता भवति	बृह. १।२।७	सोमः पवित्रमत्येति रेभन्	
सोऽपोऽभ्यतपत्ताभ्योऽभितप्ताभ्यो		[महाना. ८।४+	त्रिसुप. ४
मूर्तिरजायत	२ ऐत. ३।२	[+क्र. मं. ९।९६।६+	तै.आ.१०।१०।१
सोऽविमेत्तस्मादेकाकी विभेति	बृह. १।४।२	सोमः शक्त्यमृतमयः शक्तिकरीतनूः	बृ. जा. २।२
सोऽब्रवीत् कवन्व आथर्वण इति	बृह. ३।७।१	सोमः सोमस्य पुरोगाः	चित्त्यु. ३।१
सोऽब्रवीत्-किं मेऽतः स्यादिति	शौनको. ३।३	सोमात्पर्जन्य ओषधयः पृथिव्याम्	मुण्ड. २।१।५
सोऽब्रवीदहमेकः प्रथममासं वर्तामि		सोमात्मकः परः प्रोक्तः सदा	
च भविष्यामि च नान्यः		साक्षी सदाऽच्युतः	यो. शि. ५।२९
कश्चिन्मतो व्यतिरिक्त इति	अ. शिरः. १।१	सोमात्मिका ओषधीनां प्रभवति	सीतो. ७
सोऽब्रवीद्भरदोऽस्म्यहमिति	ग. पू. १।६	सोमानश्च स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणस्पते	महाना. ५।९
सोऽभयस्यास्य देवस्य विप्रहो		[+क्र.मं. १।१८।१+वा.सं. ३।२८+	तै.आ.१०।११।१
यन्त्रकल्पना । विना यन्त्रेण		सोमा पूषणा जनना रयीणां जनना	
चेत्पूजा देवता न प्रसीदति	रा. पू. १।१३	दिवो जनना पृथिव्याः [लिङ्गोप. १	क्र.मं. २।४०।१
सोऽभयं गतो भवति	तैत्ति. २।७	[+तै. सं. १।८।२२।५	
सोऽभिजिज्ञासतं किं मे कुलं		सोमाय वासः, रुद्राय गां, वरुणा-	
किं मे कृत्यमिति	अव्यक्तो. १	याऽध्वं, प्राजापतये पुरुषम्	चित्त्यु. १०।२
सोऽभिमानादूर्ध्वमुत्क्रमत इव		सोमाय स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये	
तस्मिन्नुत्क्रामत्यथेतरे सर्व		संस्वमवनयति	बृह. ६।३।३
एवोत्क्रामन्ते	प्रश्नो. २।४	सोमाय स्वाहेति मन्त्रेण ततस्तिल-	
सोऽभिमानो यया निवर्तते सा विद्या	सर्वसारो. २	ब्रीहिभिः साज्यैर्जुहुयात्	भस्मजा. १।२
सोऽमन्यत पृथिवीमपि कथमपं		सोमायेति शिवं नत्वा ततः प्रक्षाल्य	
जयेयमिति	अव्यक्तो. ८	तद्भस्मापः पुनन्तिवति पिबेत्	भस्मजा. १।५
सोऽमन्यतैतासां प्रतिबोधनाया-		सोमा रुद्रा युवमेतान्यस्मे विश्वा	
भ्यन्तरं प्राविशानीति	मैत्रा. २।६	तनूषु भेषजानि धत्तम्	लिङ्गोप. १+
		[क्र. मं. ६।७४।३३+	अथर्व. ७।४२।२

सोऽमावास्या ५ रात्रिमेतया षोडश्या
 कलया सर्वमिदं प्राणभृदनुप्रविश्य
 ततः प्रातर्जायते बृह. १।५।१४
 सोऽमृतत्वाय कल्पते भ. गी. २।१५
 सोमेन मुखेन न वै देवा अभ्रन्ति, न
 पिवन्त्येतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति छांदो. ३।९।१
 सोमेनैव मुखेनैतदेवामृतं
 दृष्ट्वा तृप्यति छांदो. ३।९।३
 सोमोऽत एव योऽहं सर्वेषामधिष्ठाता,
 सर्वेषां च भूतानां पालकः भस्मजा. २।६
 सोमो धेनुं सोमो अर्बन्तमाशुं
 सोमो वीरं कर्मण्यं ददाति वनदु. ४५,५८,
 [७०, ८१+क्र.मं. १।९।१२०+ वा. सं. ३।४।२१
 सोमो भूत्वा रसात्मकः भ. गी. १।५।१३
 सोमो यत्र पवते यत्र सूर्यः मुंड. २।१।६
 सोमो राजाऽन्नस्यात्मेति वा
 अहमेतमुपासे कौ. त. ४।३
 सोमो यत्रातिरिच्यते तत्र
 सञ्जायते मनः श्वेताश्व. २।६
 सोमोऽस्मि सकलोऽस्म्यहम् मैत्र. ३।३
 सोमोऽहमेव जनिता स यश्चन्द्रमसो
 देवानां भूर्भुवःस्वरादीनां
 सर्वेषां लोकानां च भस्मजा. २।५
 सोमोऽहं जनिताऽग्नेः भस्मजा. २।५
 सोमोऽहं जनितेन्द्रस्य भस्मजा. २।५
 सोमोऽहं जनिता पृथिव्याः भस्मजा. २।५
 सोमोऽहं जनिता मतीनां भस्मजा. २।५
 सोमोऽहं जनिता विष्णोः भस्मजा. २।५
 सोमोऽहं जनिता सूर्यस्य भस्मजा. २।५
 सोम्य शुक्लेन तेजोमूलमन्विच्छ छांदो. ६।८।६
 सोऽयमग्निः परेण मृत्युमतिक्रान्तो
 दीप्यते बृह. १।३।१२
 सोऽयमात्मा चतुष्पात् माण्डू. २
 सोऽयमात्मा चतुष्पाज्जागरित-
 स्थानः स्थूलप्रज्ञः सप्ताङ्ग एकोन-
 विंशतिमुखः स्थूलभुक् चतु-
 रात्मा विश्वो वैश्वानरः
 प्रथमः पादः नृसिंहो. १।३
 सोऽयमात्मा तमात्मानमुपासीत सुबालो. ५।१

सोऽयमात्मा... बहिःप्रज्ञः सप्ताङ्गः...
 स्थूलभुग्वैश्वानरः प्रथमः पादः
 [गणेशो. १।१+ रामो. २।१
 सोऽयमात्मा चतुष्पाज्जागतः (?)
 स्थानं न बहिःप्रज्ञं नोभयतः प्रज्ञं
 सप्ताङ्ग एकोनविंशतिमुखः श्रीवि. ता. १।७
 सोऽयमात्मा सर्वतः शरीरैः परिवृतः १ ऐत. ३।५।३
 सोऽयमात्माऽध्यक्षरमोङ्कारोऽधिमात्रं
 पादा मात्रा मात्राश्च पादा
 अकार उकार मकार इति माण्डू. ८
 सोऽयमात्मेममात्मानममुष्या
 आत्माने सम्प्रयच्छति १ ऐत. ३।७।३
 सोऽयमितिहासो धन्यः पुण्यः
 पुत्रीयः पशव्य आयुष्यः स्वर्ग्यः इतिहा. १
 सोऽयमुशीनरेषु संवसन्मत्स्येषु
 कुरुपाञ्चालेषु काशीविदेहे-
 ष्विति स हाजातशत्रुं काश्य-
 मेत्योवाच ब्रह्म ते ब्रवाणीति कौत. ४।१
 सोऽयं मनुष्यलोकः पुत्रेणैव
 जय्यो, नान्येन कर्मणा बृह. १।५।१६
 सोऽयं वायुः परेण मृत्यु-
 मतिक्रान्तः पवते बृह. १।३।१३
 सोऽयं विश्वात्मा देवता ग. पू. २।८
 सोऽरण्यं परेत्य द्वादशरात्रं
 पयसाऽग्निहोत्रं जुहुयात् कठरु. २
 सोऽर्चन्नचरत्तस्यार्चत आपोऽजायन्त बृह. १।२।१
 सो वा स्वरूपः समदृक् समग्री
 विधुदं तुदन् यो विश्वत्पदं वा
 वियति प्रकाशं बृहते गुहेन
 तं विम्बवन्तं समदं समग्रं स्वाहा पारमा. ८।५
 सोऽविकम्पेन योगेन भ. गी. १०।७
 सोऽविद्याप्रन्थि विकिरतीह सोम्य मुण्ड. २।१।१०
 सोऽविमुक्त उपास्य इति जाबालो. २
 सोऽविमुक्त उपास्योऽयम् रामो. ३।१
 सोऽविमुक्त उपास्यो य एषो-
 ऽनन्तोऽव्यक्त आत्मा सो-
 ऽविमुक्ते प्रतिष्ठित इति जाबालो. २
 सोऽविमुक्तं ज्ञानमाचष्टे यो
 वैतदेवं वेद जाबालो. २

सोऽविमुक्तं ज्ञानमाचष्टे, यो वा एनदेवं वेद	रामो. ३।४	देहे लब्धाशान्तिपदं गते तदा प्रभामनोबुद्धिशून्यं भवति	पैङ्गलो. ४।९
सोऽविमुक्तः कस्मिन्प्रतिष्ठितः	जाबालो. २	सोऽहमस्मीति वा या भाष्यते	वृहचो. ४
सोऽवेदहं वाव सृष्टिरस्मि	बृह. १।४।५	सैषा षोडशी श्रीविद्या	पञ्चम. २३
सोऽश्रुते सर्वान् कामान् सह ब्रह्मणा विपश्चितेति	तैत्ति. २।१।१	सोऽहमस्मीति जानीयाद्विद्वान् ब्रह्मामृतो भवेत्	योगकुं. ३।२०
सोऽश्राम्यत्स तपोऽतप्यत तस्य श्रान्तस्य तप्तस्य यशो वीर्यमुदक्रामत्	बृह. १।२।६	सोऽहमस्मीति निश्चित्य यः सदा वर्तते पुमान् । शब्दैरुच्चावचै- र्नीचैर्भाषितोऽपि न लिप्यते	गुह्यका. ७९
सोऽप्यत्यसोष्टेति पुनरुत्पादन- मेवास्य तन्मरणमेवास्यावभृथः	छांदो. ३।१७।५	सोऽहमस्मीति प्रथमं सोऽहमस्मि द्वितीयकम् । तदस्म्यहं तृतीयं च महावाक्यत्रयं भवेत्	बृह. १।४।१
सोऽप्यन्तीमद्भिरभ्युक्षति । यथा वायुः पुष्करिणीं समिद्भयति सर्वतः	बृ. उ. ६।४।२३	सोऽहमस्मीत्यग्रे व्याहरत् सोऽहं पृथिवी सोऽहमापः, सोऽहं तेजः, सोऽहं वायुः, सोऽहं कालः, सोऽहं दिशः, सोऽह- मात्मा । मयि सर्वं प्रतिष्ठितम्	भस्मजा. २।६
सोऽसङ्ग इति सम्प्रोक्तो ब्रह्मा- स्मीत्येव सर्वदा	अ. पू. २।४	सोऽहमिति यावदास्थितिः स निष्ठा भवति	द. मू. १६
सोऽसावादित्यः परेण मृत्युमति- क्रान्तस्तपति	बृह. १।३।१४	सोऽहमित्येतद्विधेऽस्मिन्संसारे किं कामोपभोगैः	मैत्रे. १।२
सोऽसौ चन्द्रः परेण मृत्युमति- क्रान्तो भाति	बृह. १।३।१६	सोऽहमेकोऽपि देहारम्भभेद- वशाद्बहुजीवः	निरा. ७
सोऽस्तुवत नमो ब्रह्मणे नमो ब्राह्मणेभ्यः	ग. पू. १।५	सोऽहमेतमेवं वायुं दिशां वत्सं वेद मा पुत्रोद* रुदम	छांदो. ३।१५।२
सोऽस्मादान्तं महाभूमिका- वच्छरीरान्निषेवमात्रैः प्रक्रम्य...	निरुक्तो. २।२	सोऽहम्भावेत् पूजयेत् सोऽहम्भावो नमस्कारः	स्कन्दो. १०
पुनरिमं लोकं प्रतिपद्यते	बृह. ५।१४।६	[मं. ब्रा. २।५+	आत्मपू. १
सोऽस्या एतत्तृतीयं पदमाप्नुयात्	बृह. ५।१४।६	सोऽहं चिन्मात्रमेवेति चिन्तनं ध्यानमुच्यते [त्रि. ब्रा. २।३१+	२ अवधू. ४
सोऽस्या एतत्प्रथमं पदमाप्नुयात्	बृह. ५।१४।६	सोऽहं नित्यानित्यो व्यक्ताव्यक्तो ब्रह्मा ब्रह्माहं	अ. शिरः. १
सोऽस्या एतद्वितीयं पदमाप्नुयात्	बृह. ५।१४।६	सोऽहं ब्रह्म न संसारी न मत्तो- ऽन्यः कदाचन	जा. द. १०।६
सोऽस्यायमात्मा पुण्येभ्यः कर्मभ्यः प्रतिधीयते	२ गे. ४।४	सोऽहं भगवते विदेहान् ददामि सोऽहं भगवते सहस्रं ददामि	बृह. ४।४।२३
सोऽहमपापो विरजो निर्मुक्तो मुक्तकिल्बिषः	महाना. ५।१९	[बृह. ४।३।१४, १५, १६, ३३+	४।४।७
सोऽहमर्कः परं ज्योतिः	महावा. ५	सोऽहं भगवः शोचामि तं मा भगवान्छोकस्य पारं तारयतु	छांदो. ७।१।३
सोऽहमस्मि इति धीमहि चिन्तयेमहि	गधोप. २।२		
सोऽहमस्मि स एवाहमस्मि सोऽहमस्मि सहिष्णुः सोह- मस्मीति प्राप्ते ज्ञानेन विज्ञाने ज्ञेये परमात्मनि हृदिसंस्थिते	छांदो. ४।११।१		

सोऽहं भगवः सत्येनातिवदानीति सत्यं त्वेव विजिज्ञासितव्यमिति छांदो. ७।१६।१	स्तनयत्येषाऽस्य तनूः स्तनं वाऽनुप्रापयन्त्यथ वत्सं	मैत्रा. ६।५
सोऽहं सोऽहमिति प्रोक्तो मंत्रयोगः स उच्यते यो.शि. १।१३२	जातमाहुरतृणाद् इति स्तम्भशालेवेतराण्यनेनोर्ध्वभागभव-	बृह. १।५।२
सोऽह्यमीक्षांचक्रे कथं नु मात्मान एव जनयित्वा सम्भवति वृ. उ. १।४।४	त्यन्यथाऽधः पतति स्तम्भिनी मोहिनी वशीकरिणी	मैत्रा. ४।३
सोऽहम् । हौ (हौं) ॐ नमो भग- वते ह्यग्रीवाय सर्ववागीश्वरे- श्वराय सर्ववेदमयाय सर्वविद्यां मे देहि स्वाहा त्रि.म.ना.७।१०	तन्त्रकसारावयवनगराजमुख- बन्धनवलमुखनकरमुखसिंह- मुखजिह्वामुखानि बन्धय बन्धय	लाङ्गलो. ८ महाना. १।१९
सोऽशोऽयं यश्चेतनमात्रः प्रतिपुरुषं क्षेत्रज्ञः सङ्कल्पासङ्कल्पाध्यव सायाभिमानलिङ्गः प्रजापतिः सौक्ष्म्यत्वादेतत्प्रमाणमनेनैव प्रमीयते हि कालः मैत्रा. ५।५	स्तुतोभया वरदा वेदमाता स्तुवते सततं यस्तु सोऽवतीर्णो महीतले । बने वृन्दावने क्रीडन्गोपगोपीसुरैः सह	कृष्णो. ७ भ. गी. १।१२१
सौभद्रश्च महाबाहुः सौभद्रो द्रौपदेयाश्च सौमदत्तिस्तथैव च मैत्रा. ६।१४ सौम्यामेवाप्येति यः सौम्या- मेवास्तमेति भ. गी. १।१८ सौम्ये आदित्याय ईशान्ये नमो महसे.. भ. गी. १।६ सौवर्णं राजतं ताम्रं चेति भ. गी. १।८	स्तुवन्ति त्वां स्तुतिभिः पुष्कलाभिः स्तुहि श्रुतं गर्तसदं युवानं मृगं न भीममुपहस्तमुग्रम् [क. मं. २।३३।११+अथर्व.	नृ. पू. २।४ १८।१।४०
सौवर्णं राजतं ताम्रं चेति सूत्रत्रयम् (मालायाः) सौवर्णाभ्युजमध्यगां त्रिणयनां सौदामिनीसन्निभां...ध्याये- द्विन्ध्यनिवासिनीं शशिमुखीं पार्श्वस्थपञ्चाननाम् सुबालो. ७।४	स्तूयते मंत्रसंस्तुत्यैरथर्वविदितैर्विभुः स्तूयमानो न तुष्येत (तु) निन्दितो न शपेत्पगन् [कुंडिको. १२ +कठरु. ७ [२ सङ्ख्यासो. १४+ कठश्रु. २७	मंत्रिको. १३
सौवर्णं राजते ताम्रे धारयेन्मृण्मये घटे (उत्थाप्य गां प्रयत्नेन गायत्र्या मूत्रमाहरेत्) स्तनयति स प्रतिहार उद्गृह्णाति.. स्तनयित्पुरेव सविता, विद्युत्सावित्री, स यत्र स्तनयित्नुस्तद्विद्युत् , यत्र वा विद्युत्तत्र स्तनयित्नुस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम् सूर्यता. ४।१	स्तेनः सुरापो गुरुत्तल्पगामी मित्र- ध्रुगेते निष्कृतेर्यान्ति शुद्धिम् स्तेनो हिरण्यस्य सुरां पिव५श्च गुगेत्तल्पमावसन्त्रह्वाहा च स्तंयनकार्णीव परशुमस्रै तपतेति स्तोकेनानन्दभायाति स्तोके- नाभाति खेदताम् स्तोमनो गायत्रं रथन्तरं बृहद्भद्रं राजनमिति	शाट्याय. २६ छांदो. ५।१०।९ छांदो. ६।१६।१
स्तनयति स प्रतिहार उद्गृह्णाति.. स्तनयित्पुरेव सविता, विद्युत्सावित्री, स यत्र स्तनयित्नुस्तद्विद्युत् , यत्र वा विद्युत्तत्र स्तनयित्नुस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम् स्तनयित्पुरेवेन्द्रो यज्ञः प्रजापतिरिति कतमः स्तनयित्पुरित्यशनिरिति कतमो यज्ञ इति पशव इति वृ. जा. ३।६	स्तोमं महदुरुगायं प्रतिष्ठां दृष्ट्वा धृत्वा धीरो नचिकेतोऽत्यस्राक्षीः स्त्रिय- (स अ-) त्रपानादिविचित्र- भोगैः स एव जाग्रत्परितृप्तिमेति स्त्रियमहिमिव त्यजेत् [१ सं. सो. २।७९+ स्त्रियं त्यक्त्वा जगत्त्यक्तं जगत्त्यक्त्वा सुखी भवेत् [महो. ३।४८+	महो. ३।२६ १ ऐत. ३।४।२ कठो. २।११ कैव. १२ ना. प. ७।१
स्तनयित्पुरेवेन्द्रो यज्ञः प्रजापतिरिति कतमः स्तनयित्पुरित्यशनिरिति कतमो यज्ञ इति पशव इति वृह. ३।९।६		याज्ञव. १७

स्त्रियं नपुंसकं...विडालं...

स्पृष्टा...भस्मस्नानं समाचरेत्

स्त्रियः किमिव शोभनम्

स्त्रिया सह शेते स उद्गीथः

स्त्रियो हि नरकाग्नीनामिन्धनं

चारु दारुणम् [महो. ३।४४+

स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्राः

स्त्री चैव पुरुषश्च प्रजनयतो यो

वा एतां सावित्रीमेवं वेद

स पुनर्मृत्युं जयति

स्त्रीणामवाच्यदेशस्य कृत्रिनाडी-

व्रणस्य च । अमेदेऽपि मनो

भेदाज्जनः प्रायेण वञ्चयते

स्त्रीपुत्रपुंसकं लैङ्गाः परापरमथापरे

स्त्रीपुंसयोर्वा इदं स्थातुमपेक्षते

तस्मै सर्वैश्वर्यं ददाति

स्त्रीप्रज्ञैव तर्हि कात्यायनी

स्त्रीभिर्वा यानैर्वा ज्ञातिभिर्वा

नोपजनन् स्मरन्

स्त्रीलिङ्गं भगवत्युमा

स्त्रीशूद्रबालिशदिभ्य उच्छिष्टं न

प्रदापयेत् । यदि दद्यात्प्रमादेन

न तद्गच्छति तान्पितृन्

स्त्रीषु दुष्टासु बाष्पेय

स्थाणुभूतेन लकारेण ज्योतिर्लिङ्ग-

मात्मानं धियो बुद्धयः परे

वस्तुनि ध्यानेच्छारहिते निर्वि-

कल्पके प्रचोदयात्प्रेरयेत्

स्थाणुमन्येऽनुसंयन्ति यथाकर्म

यथाश्रुतम्

स्थाणुरयमच्छेद्योऽयं योऽसौ सूर्ये

तिष्ठति योऽसौ गोषु तिष्ठति

स्थाणुर्नित्यः सदानन्दः शुद्धो

ज्ञानमयोऽमलः । आत्माऽहं सर्व-

भूतानां विभुः साक्षी न संशयः

स्थानत्रय-(या)-व्यतीतस्य पुनर्जन्म

न विद्यते [त्र. वि. ११+

स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम्

वृ. जा. ४।७

महो. ३।३९

छांदो. २।१३।१

याज्ञव. १३

भ. गी. ९।३२

सावित्र्यु. ११

ना. प. ४।२९

वैतथ्य. २७

नृ. पू. १।७

बृह. ४।५।१

छांदो. ८।१२।३

रुद्रह. ९

इतिहा. ३६

भ. गी. १।४१

त्रि. ता. १।९

कठो. ५।७

गोपालो. १।१२

सर्वसारो. १०

त्रि. ता. ५।११

भ. गी. १।८।६ २

स्थानं वीरासनं चैषां पृथ्वी चैव

प्रदक्षिणाम् । अग्निहोत्रं हुतं

चैषां ये वै सन्ध्यामुपासते

स्थानादपसरणं सुराणां

स्थानानि स्थानिभ्यो यच्छति

स्थाने हवीकेश तव प्रकीर्त्या

स्थापयित्वा रथोत्तमम्

स्थाप्यासनं गुरोः पूज्यं शिव-

ज्ञानस्य पुस्तकम् । तत्र तिष्ठेत्

प्रतीक्षस्तदुरोरागमनं क्रमात्

स्थालीपाकस्योपघातं जुहोति

स्थावरस्वरूपवान् भवति,

जङ्गमस्वरूपवान्भवति

स्थावरं जङ्गमं वीजं तैजसं

त्रिषमायुधम् । षडेतानि न

गृहीयाद्यतिर्मूत्रपुरीषवत्

स्थावराणां हिमालयः

स्थितधीर्मुनिरुच्यते

स्थितधीः किं प्रभाषेत

स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते

स्थितप्रज्ञस्य का भाषा

स्थितप्रज्ञो यतिरयं यः

सदानन्दमश्नुते

स्थितश्चलति तत्त्वतः

स्थितः किं भूढ एवास्मि

प्रेक्षेऽ(क्ष्योऽ)हं शास्त्रसज्जनैः ।

वैराग्यपूर्वमिच्छेति शुभेच्छे-

त्युच्यते बुधैः [महो. ५।२७+

स्थिता देवी च मध्यतः

स्थितिरिच्छाक्रियान्वितम्

स्थितिरिति स्थितिविदः सर्वे

चेह तु सर्वदा

स्थितिरित्येनदुपासीत

स्थितिरूपा महालक्ष्मीर्भवति

स्थितिः सदिति चोच्यते

स्थितोऽस्मि गतसन्देहः

स्थित्यन्ते आदिविराट् पुरुषः स्वांश-

मयोराधिकतारायणवभ्येति

सन्ध्या. ९

मैत्रा. १।८

सुबालो. ५।१

भ. गी. १।१३६

भ. गी. १।२४

शिवो. ७।३५

बृह. ६।४।१९

गणेशो. २।२

१ सं. सो. २।९१

भ. गी. १।०।२९

भ. गो. २।५६

भ. गी. २।५४

भ. गी. २।५५

भ. गी. २।५४

अध्यात्मो. ४२

भ. गी. ६।२१

वराहो. ४।३

शिवो. २।५

पञ्चम. ४

वैतथ्य. २८

बृह. ४।१।७

ना. पू. २।१

भ. गी. १।७।२७

भ. गी. १।८।७३

त्रि.म.ना. ३।५

स्थित्यन्तेऽण्डविराट् पुरुषः		यामीति सावधानेनैका-	
स्वांशं हिरण्यगर्भमध्येति	त्रि.म.ना. ३।४	प्रतया श्रूयताम्	पैङ्गलो. २।१
स्थित्यन्ते त्रिपाद्विभूतिनारायण-		स्थूलसूक्ष्मकारणरूपैर्विश्व-तैजस-	
स्येच्छावशान्निमेपो जायते	त्रि.म.ना. ३।६	प्राज्ञेश्वरैः सर्वावस्थासु	
स्थित्यन्ते (विष्णुः) स्वांशं		साक्षी त्वेक एवावतिष्ठते	ना. प. ६।७
महाविराट् पुरुषमध्येति	त्रि.म.ना. ३।५	स्थूलसूक्ष्मवीजसाक्षिभिर्द्वितीया-	
स्थित्वाऽसौ वैन्दवस्थाने प्राणरन्ध्रे		ऽन्तरिक्षं स उकारः	नृसिंहो. ३।२
निरोधयेत्	योगकु. ३।८	स्थूलसूक्ष्मवीजसाक्षिभिर्मात्रा-	
स्थित्वाऽस्यामन्तकालेऽपि	भ. गी. २।७२	मात्राः प्रतिमात्राः कृत्वौतानु-	
स्थिरजङ्गममध्येऽद्वैतं ब्रह्म		ज्ञात्रनुज्ञाधिकाररूपं	
प्रकाशितम्	अद्वैतो. १	चिन्तयन्प्रसेत्	नृसिंहो. ३।३
स्थिरबुद्धिरसम्मूढः	भ. गी. ५।२०	स्थूलसूक्ष्मवीजसाक्षिभि-	
स्थिरमात्रा दृढं कृत्वा अङ्गुष्ठेन		स्तृतीया द्यौः स मकारः	नृसिंहो. ३।२
समाहितः । द्वेगुले तु प्रकुर्वीत..	श्रुतिको. ६	स्थूलसूक्ष्मवीजसाक्षिभेदेना-	
स्थिरमासनमात्मनः	भ. गी. ६।११	कारादयश्चतुर्विधाः...	बराहो. ४।१
स्थिरस्थायी विनिष्कम्पः सदा		स्थूलसूक्ष्मवीजसाक्षिभिर्याऽव-	
योगं समभ्यसेत्	अ. ना. २३	सानेऽस्य चतुर्थ्यर्धमात्रा	
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाक् सस्तनूभि-		सा सोमलोक ओङ्कारः	नृसिंहो. ३।२
र्व्यशेम (हि) देव हितं यदायुः	नृ. पू. २।११	स्थूलसूक्ष्मेण भूतेषु स एव	
[+क्र.मं.१।८९।८+वा.सं.२५।२१ +तै.आ. १।१।१		रसतैजसी	बृ. जा. २।२
स्थूलत्वात्सूक्ष्मत्वाद्बीजत्वात्		स्थूलं तर्पयते विश्वं प्रविक्कितं	
साक्षित्वाच्चाप्नोति ह वा इदं		तु तैजसम्	आगम. ४
सर्वमादिश्च भवति	नृसिंहो. २।४	स्थूलं सूक्ष्मं परं चेति त्रिविधं ब्रह्म-	
स्थूलत्वात्स्थूलभुक्त्वाच्च सूक्ष्मत्वात्		णो वपुः । स्थूलं शुक्लात्मकं	
सूक्ष्मभुक्त्वाच्चैक्यादानन्दभोगाच्च	नृसिंहो. १।२	विन्दुः सूक्ष्मं पञ्चाग्निरूपकम्	यो. शि. ५।२८
स्थूलदेहविहीनात्मा सूक्ष्मदेह-		स्थूलं सूक्ष्मं परं चेति त्रिविधं ब्रह्म-	
विवर्जितः । कारणादि-		णो वपुः । पञ्चब्रह्ममयं रूपं	
विहीनात्मा तुरीयादिविवर्जितः	तै. त्रि. ४।७३	स्थूलं वैराजमुच्यते । हिरण्यगर्भ	
स्थूलभुक्चतुरात्माऽथ विश्वो		सूक्ष्मं तु नार्द बीजत्रयात्मकम्	यो. शि. २।१४
वैश्वानरः पुमान्	ना. प. ८।११	स्थूलानि सूक्ष्माणि बहूनि चैत्र	
स्थूलभुग्वैश्वानरात्मिकां काम-		रूपाणि देही स्वगुणैर्वृणोति ।	
पीठालयां मित्रेशनाथात्मिकां		क्रियागुणैरात्मगुणैश्च तेषां	
आग्रदशाधिष्ठायिनीमिच्छा-		संयोगहेतुरपरोऽपि दृष्टः	श्वेताश्व. ५।१२
शक्त्यात्मिकां कामेश्वरी		स्थैर्यमात्मविनिग्रहः	भ. गी. १३।१८
प्रथमकूर्टा मन्यन्ते	श्रीवि. ता. १।७	स्नातको वाऽस्नातको वोत्सन्नाग्नि-	
(तथा) स्थूलमनाकाशमसं-		रनग्निको वा यदहरेव विरजे-	
स्पृश्यमचाक्षुषम् [अ.पू.५।७३+ जा. द. ९।४		त्तदहरेव प्रव्रजेन्	ना. प. ३।७७
स्थूलसूक्ष्मकारणदेहोद्भवपूर्वकं		स्नात्वाऽम्भसा भस्मना वा शुक्ल-	
जीवेश्वरस्वरूपं विविच्य कथ-		वस्त्रोपवीतवान् । दूर्वागर्भस्थितं	
		पुष्पं गुरुः शिरसि धारयेत्	शिवो. ७।४३

स्नानं कुर्यात्परेच्छया (यतिः)	ना. प. ५।१५	स्पर्शवान्वायुः स्पर्शवायुभ्यां भिन्नः	गोपालो. १।४
स्नानं कृत्वा शिवतीर्थे च देहं		स्पर्शं सर्वमसत्सदा	ते. बि. ३।५७
सर्वं भस्मोद्धूलनात्पावयित्वा ।		स्पर्शं रूपं रसं गन्धं कोशाः पञ्च	
त्रिपुण्ड्रं धार्यं भर्त्सनात्पातकौ-		मनोभवाः । जाग्रत्स्वप्नसुषु-	
घगिरेर्भस्म प्राहुरत्यर्थमेतत्	सि. शि. १३	प्यादि मनोमयमितीरितम्	ते. बि. ५।१०३
स्नानं त्रिपुण्ड्रस्य शिरोललाटवक्ष-		स्पर्शान् कृत्वा बहिर्वाहान्	भ. गी. ५।२७
स्कन्धमणिवन्धेषु कूर्पं ।		स्पृहां गोमांसमिव...कारागृह-	
नाभिप्रदेशे पार्श्वयोर्गण्डदेशे		विनिर्मुक्तचोरवत्पुत्राप्तबन्धुभव-	
गुदप्रदेशे गुल्फयोश्च क्रमात्स्यात्	सि. शि. १४	स्थलं विहाय दूरतो वसेत्	ना. प. ७।१
स्नानं त्रिषवणं प्रोक्तं बहुदकवन-		स्पृष्टव्या सा न भवेन स-	
स्थयोः । हंसे तु सङ्गदेव		श्वमांसेव पुल्कसी (अहंता)	ना. प. ३।५१
स्यात्परहंसे न विद्यते	ना. प. ४।२३	स्फटिकरजतवर्णं मौक्तिकीमक्ष-	
स्नानं दानं (पानं) तथा शौचमद्भिः		मालाममृतकलशविद्यां ज्ञान-	
पूताभिराचरेत् । स्तूयमानो		मुद्रां कराग्रे । दधत्तमुरगकक्ष्यं	
न तुष्येत निन्दितो न		चन्द्रचूण्डं त्रिनेत्रं विधृतविविध-	
शपेत्परान् [कुंडिको. १२+	रसज्ञासो. १४	भूषं दक्षिणामूर्तिमीडे	द. मू. ४
स्नानं पानं तथा शौचमद्भिः		स्फटिकः प्रतिबिम्बेन यथा नायाति	
पूताभिराचरेत् । नदीपुलि-		रञ्जनम् । तज्ज्ञः कर्मफलेना-	
नशायी स्याद्देवागारेषु वा स्वपेत् कठरु. ६		न्तस्तथा नायाति रञ्जनम्	अ. पू. ५।९८
स्नानं मनोमलस्यागः शौचमिन्द्रिय-		स्फुरत्प्रज्वलसञ्चवालापूज्यमादित्य-	
निग्रहः [मैत्रे. २।२+	स्कन्दो. ११	मण्डलम् । ध्यात्वा हृदि स्थितं	
स्नायुभ्योऽस्थीनि	गर्भो. २	योगी प्राणायामे सुखी भवेत्	यो. चू. ९७
स्तुहिपत्रनिभं शङ्खं सुतीक्ष्णं		स्फुरत्यात्मभिरात्मैव चित्तै-	
स्निग्धनिर्मलम् । समादाय		रब्धिव वीचिभिः	अ. पू. २।४१
ततस्तेन रोममात्रं समुच्छिनेत्	योगकुं. २।२९	स्फुरन्ति हि न भोगाशा	
स्नेहप्रणयगर्भाणि पेशलान्युचितानि		मृगतृष्णासरस्वपि	महो. ३।५६
च । देशकालोपपन्नानि		स्मरन् मुक्त्वा कलेवरम्	भ. गी. ८।५
वचनान्यभिभाषते	अक्षयुप. १०	स्मरन्नारायणं देवं चतुर्बाहुं किरी-	
स्नेहः स्नेहेन भवति	सामर. ९५	टिनम् । शुद्धस्फटिकसङ्काशं	
स्नेहो यथा पललपिण्डं शान्तमूल-		पीतवाससमच्युतम् ॥ धारयेत्	
मोतं प्रोतमनु व्यासं व्यति-		पञ्च घटिकाः सर्वपापैः प्रमुच्यते	१ यो. त. ८९
वित्तो व्याप्यते व्याप्यते...	नृ. पू. २।६	स्मराद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे	
स्पन्दाच्च फलसम्प्राप्तिस्तस्माद्द्वैवं	भवसं. १।४४	भगवान्प्रवीतु	छांदो. ७।१३।२
निरर्थकम्		स्मरेण वै पुत्रान्विजानाति, स्मरेण	
स्पर्शनेन्द्रियसंस्पर्शः स्पर्शो मानस		पशून्, स्मरमुपास्वेति	छांदो. ७।१३।१
एव च । द्विविधः सुखदुःखानां		स्मरो वावाकाशाद्भूयस्तस्माद्य-	
वेदनानां प्रवर्तकः	आयुर्वे. ४५	द्यपि बहव आसीरन्नस्मरन्तो	
स्पर्शयति सर्वमात्मा जानीत	मैत्रा. ६।७	नैव ते कञ्चन शृणुयुः..	छांदो. ७।१३।१
स्पर्शयितव्यमेवाप्येति यः			
स्पर्शयितव्यमेवास्तमेति	सुबालो. २।५		

स्मरो वै आकाशाद्भूयान्-(मा.पा.) छां.उ. ७।१३।१
 स्मशाने अनाहताङ्गी निर्वाणो. ६
 स्मृतिभ्रंशाद्बुद्धिनाशः भ.गी. २।६३
 स्मृतिर्जायते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
 स्मृतिर्दया क्षान्तिरहिंसा पत्नी संयाजाः प्रा. हो. ४।३
 स्मृतिर्मैधा धृतिः क्षमा भ.गी. १०।३४
 स्मृतिलभ्ये सर्वग्रन्थीनां विप्रमोक्षः छांदो. ७।२६।२
 स्मृतिः सत्सेवनाद्यैश्च धृत्यन्तै-
 रुपलभ्यते । स्मृत्या स्वभावं
 भावानां स्वरन् दुःखात्
 प्रमुच्यते आयुर्वे. १९
 स्मृतेनापिहिता गुहा, शमेनापि-
 हिता गुहा इतिहा. १६
 स्मृत्या स्मारः स्मारेण विज्ञानं
 विज्ञानेनात्मानं वेदयति महाणा. १७।१३
 स्यातां हिमाद्रिकैलासौ तस्या
 देव्यास्तु कुण्डले । स्वर्लोकश्च
 भुवर्लोकौ देव्या ओग्राधरौ मतो गुह्यका. १३
 स्यां न्वहं तेनामृताऽऽहो ३ बृह. ४।५।३
 स्योनापृथिवि(नो) भवा नृशरा
 निवेशनी । यच्छा नः शर्म प्रवर्ग्या. १३
 सप्रथाः [महाना. ५।६+
 [+क्र.मं. १।२२।१५+वा.सं. ३५।२१+३६।१३
 स्योनेन मे सन्तिष्ठस्व महाना. १६।११
 स्रवत्यामघटाम्बुवत् (ज्ञानं) शात्र्याय. ३६
 स्रष्टुकामो जगद्योनिस्तमोगुण-
 मधिष्ठाय सूक्ष्मतन्मात्राणि पैङ्गलो. १।४
 भूतानि स्थूलीकर्तुं सोऽकामयत छांदो. ८।१।१
 स्नामे स्नामः परिवृक्णे परिवृक्णः
 सुतो मया वरदेति विसृज्योदीरणा
 उत सूर्यस्यावृत्तमसम्पन्नं पुरस्ता-
 द्यस्मात्कोशादिति यथार्थमुपतिष्ठते संध्यो. ३
 सुवेण वा चमसेन वा कंसेन वैता
 आहुतीर्जुहोति कौ. त. २।३
 स्रोतसा नीयते दारु यथा निम्रोन्नत-
 स्थलम् । दैवेन नीयते देहो
 तथा कालोपभुक्तिषु २ आत्मो. १८
 स्रोतसामपि जाह्नवी भ.गी. १०।३०

स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य भ.गी. १८।४६
 स्वकर्मनिरतः सिद्धिं भ.गी. १८।४९
 स्वकं रूपं दर्शयामास भूयः भ.गी. ११।५०
 स्वकायं घटमित्युक्तं यथा जीवो
 (दीपो) हि तत्पदम् । गुरुवाक्य-
 समाभिन्ने ब्रह्मज्ञानं प्रकाशते
 (स्फुटीभवेत्) [यो.शि. ६।७८+ योगकुं. ३।१६
 स्वकुलानुरूपामभिमतकन्यां
 विवाह्य...साधनचतुष्टय-
 सम्पन्नः सन्न्यस्तुमर्हति ना. प. २।१
 स्वगतं च न मे किञ्चिन्न मे
 भेदत्रयं क्वचित् ते. वि. ३।४७
 स्वगमननिरोधग्रहणं न कुर्यात् ना. प. ७।१
 स्वगृहोक्तविधानेन प्रतिष्ठा-
 प्याग्निमीजयेत् बृ. जा. ३।११
 स्वचित्तविलसंस्थेन नानाविभ्रम-
 कारिणा । बलात्कामपिशाचेन
 विवशः परिभूयते महो. ३।३४
 स्वचैतन्ये स्वयं स्थास्ये स्वात्मराज्ये
 सुखे रमे । स्वात्मसिंहासने
 स्थित्वा स्वात्मनोऽन्यत्र चिन्तये ते. वि. ३।२५
 स्वच्छतोर्जितता सत्ता हृद्यता
 सत्यता ज्ञता १ सं. सो. २।५६
 स्वच्छं स्वतःसिद्धमित्याचमनीयम् भावनो. ८
 स्वच्छं विभाति शरदीव खमाग-
 तायां चिन्मात्रमेकमजमा-
 द्यमनन्तमन्तः महो. ५।५३
 स्वच्छं निराकारमसङ्गमद्भुतम् १ ब्रिहो. ११
 स्वजनं हि कथं हत्वा भ.गी. १।३७
 स्वज्ञोऽपि यत्प्रसादेन ज्ञानं तत्फल-
 माप्नुयात् । सोऽयं हयास्यो
 भगवान्ब्रह्मदि मे भातु सर्वदा हयग्री. शीर्षकं
 स्वतः पूर्णः परात्माऽत्र ब्रह्मशब्देन
 वर्णितः शु. र. ३।४
 स्वतः शिवः पशुपतिः साक्षी
 सर्वस्य सर्वदा पा. ब्र. १२
 स्वयतिरिक्तं सर्वं त्यक्त्वा मधुकर-
 वृत्त्याऽऽहारमाहरन्कृशीभूत्वा
 मेदोवृद्धिमकुर्वन्विहरेत् १ सं.सो. २।५९

स्वतेजसा विश्वमिदं तपन्तम्
स्वतो वा परतो वाऽपि न किञ्चि-

भ. गी. १११९

द्वस्तु जायते । सदसत्सदस-

अ. शां. २२

द्वापि न किञ्चिद्वस्तु जायते

स्वदारनिरत ऋतुकालाभिगामी

आश्रमो. १

सदा परदारवर्जी प्राजापत्यः

स्वदेशमुत्सृज्य ज्ञातचरदेशं

विहाय विस्मृतपदार्थं पुनः

प्राप्तहर्ष इव...विहाय

दूरतो वसेत्

ना. प. ७१

स्वदेहमरणं कृत्वा प्रणवं चोत्तरा-

रणम् । ध्याननिर्मथनाभ्यासा-

हेवं पश्येन्निगूढवत्

श्वेताश्व. १११४

स्वदेहमलनिर्मोक्षो मृज्जलाभ्यां

महामुने । यत्तच्छौचं भवेद्वाह्यं

मानसं मननं विदुः

जा. द. ११२०

स्वदेहस्य तु मूर्धानं ये प्राप्य परमां

गतिम् । भूयस्ते न निवर्तन्ते

परावरविदो जनाः

कुण्डिको. २२

स्वदेहाशुचिगन्धेन न विरज्येत यः

पुमान् । विरागकारणं तस्य

किमन्यदुपदिश्यते

मुक्तिको. २१६६

स्वदेहे यो न जानाति तस्य सिद्धिः

कथं भवेत् । षट्चक्रं षोडशाधारं

त्रिलक्ष्यं व्योमपञ्चकम्

यो. चू. ४

स्वधर्म एव सर्वं धत्ते

मैत्रा. ४१३

स्वधर्ममपि चावेक्ष्य

अ. गी. २१३१

स्वधर्मे निधनं श्रेयः

अ. गी. ३१३५

स्वधाऽहमहमौषधम्

अ. गी. ९११६

स्वधां पितृभ्यः, आशां मनुष्येभ्यः,

तृणोदकं पशुभ्यः

छांदो. २१२१२

स्वधेति पितरः (उपासते)

मुद्रलो. ३१२

स्वपूर्णात्मातिरेकेण जगज्जीवेश्व-

रादयः । न सन्ति नास्ति माया

च तेभ्यश्चाहं विलक्षणः

वराहो. २१११

स्वपूर्वापन्नाश्रमाचारविद्याधर्म-

प्राग्भवमननुस्मरंस्त्यक्त-

वर्णाश्रमाचारः...प्रणवात्मकेन

देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः

तुरीया. ३

स्वपौरुषैकसाध्येन स्वेप्सितत्याग-

रूपिणा । मनःप्रशममात्रेण

विना नास्ति शुभा गतिः

महो. ४१९०

स्वप्न इव मिथ्यादर्शनम् (पुण्यापुण्यं)

मैत्रा. ४१२

स्वप्न इव यः पश्यतीन्द्रियविले

मैत्रा. ६१२५

स्वप्नजगदभ्रगजादितुल्यम्

निर्वाणो. ३

स्वप्नजागरणोपेता जन्तवो जागृतिं

गताः । योगिनस्तत्त्वसम्पन्ना

न जाग्रति न शेरते

अप्रन. २१५९

स्वप्नजागरिते स्थाने ह्येकमाहुर्मनी-

षिणः । भेदानां हि समत्वेन

प्रसिद्धेनैव कर्मणा

वैतथ्य. ५

स्वप्नजाग्रदिति प्रोक्तं जाग्रत्यपि

परिस्फुरत्..सौषुप्तिः सोच्यते गतिः

महो. ५११८

स्वप्नदृक्चित्तदृश्यास्ते न विद्यन्ते

ततः पृथक् । तथा तद्दृश्यमेवेदं

स्वप्नदृक्चित्तमिष्यते

अ. शां. ६४

स्वप्नदृक्प्रचरन्स्वप्ने दिक्षु वै दशसु

स्थितान् । अण्डजान्स्वेदजान्वा-

ऽपि जीवान्पश्यति यान्सदा

अ. शां. ६३

स्वप्नदृष्टं च यद्वस्तु जागरे चेज्जग-

द्भवेत् । नदीवेगो निश्चलश्चेत्

केनापीदं भवेज्जगत्

ते. वि. ६१८८

स्वप्नदेहो यथाऽव्यस्तस्तथैवाय

हि देहकः

ना. वि. २४

स्वप्ननिद्रायुतावाद्यौ प्राज्ञस्वस्वप्न-

निद्रया । न निद्रां नैव च

स्वप्नं तुयं पश्यन्ति निश्चिताः

आगम. १४

स्वप्नमाये यथा दृष्टे गन्धर्वनगरं

यथा । तथा विश्वमिदं

दृष्टं वेदान्तेषु विचक्षणैः

वैतथ्य. ३१

स्वप्नवृत्तावपि त्वन्तश्चेतसा

कल्पितं त्वसत्

वैतथ्य. ९

स्वप्नस्थ-राज्यभिक्षाभ्यां प्रबुद्धः

स्पृशते खलु

वराहो. २१५८

स्वप्नस्थानश्चतुरात्मा तैजसो

हिरण्यगर्भश्चतुरूप उकार एव

नृसिंहो. २१५

स्वप्नस्थानस्तैजस उकारो द्वितीया
मात्रोत्कर्षादुभयत्वादोत्कर्षति ह
वै ज्ञानसन्तति समानश्च भवति माण्डू. १०
स्वप्नस्थानः सूक्ष्मप्रज्ञः सप्ताङ्ग
एकोनविंशतिमुखः सूक्ष्मभुक्
चतुरात्मा तैजसो हिरण्यगर्भो
द्वितीयः पादः नृसिंहो. ११३
स्वप्नस्थानेऽनन्तः संज्ञासप्ताङ्ग
एकोनविंशतिमुखः
प्रविभक्तोऽभूत् श्रीवि. ता. २।१
स्वप्नस्थानोऽन्तःप्रज्ञः सप्ताङ्ग
एकोनविंशतिमुखः प्रविभक्त-
भुक् तैजसो द्वितीयः पादः माण्डू. ४
[+ रामो. ता. २।२ + ग.शो. १।२
स्वप्नस्थानो बहिःप्रज्ञः सप्ताङ्ग
एकोनविंशतिमुखः प्रविभक्त-
भुक् तैजसो द्वितीयः पादः नृ. पू. ४।२
स्वप्नान्त उच्चावचमीयमानो
रूपाणि देवः कुरुते बहूनि बृह. ४।३।१३
स्वप्नान्तं जागरितान्तं चोभौ
येनानुपश्यति । महान्तं विभु-
मात्मानं मत्वा धीरो न शोचति कठो. ४।४
स्वप्नावस्थायां तैजसस्य चातुर्विध्यं
तैजसविश्वस्तैजसतैजसस्तैजस-
प्राज्ञस्तैजसतुरीय इति प. हं. प. ९
स्वप्ने चावस्तुकः कायः पृथगन्यस्य
दर्शनात् । यथा कायस्तथा
सर्वं चित्तदृश्यमवस्तुकम् अ. शां. ३६
स्वप्ने चिदंशून्यत्वं जागरे
विषयग्रहः । स्वप्नजागरणा-
तीता अवस्तत्त्वं विदुर्बुधाः अमन. २।६०
स्वप्ने जागरितं नास्ति जागरे
स्वप्नता नहि । द्वयमेव लये
नास्ति लयोऽपि ह्यनयोर्न च यो. शि. ४।११
स्वप्नेन शरीरमभिग्रहत्याऽसुप्तः
सुप्तानभिचाकशीति बृह. ४।३।११
स्वप्नेऽपि यो हि युक्तः स्याज्जाग्रतीव
विशेषतः । ईदृक्चेष्टः स्मृतः
श्रेष्ठो बरिष्ठो ब्रह्मवादिनाम् ना. प. ५।१६

स्वप्ने स जीवः सुखदुःखभोक्ता
स्वमायया कल्पितजीवलोके ।
सुषुप्तिकाले सकले विलीने
तमोभिभूतः सुखरूपमेति कैव. १३
स्वप्रकाशचिदानन्दं स हंस
इति गीयते ब्र. वि. २१
स्वप्रकाशब्रह्मतत्त्वे शिवशक्ति-
सम्पुटितप्रपञ्चच्छेदनम् निर्वाणो. ५
स्वप्रकाशमधिष्ठानं स्वयम्भूय
सदात्मना । ब्रह्माण्डमपि
पिण्डाण्डं त्यजतां मलभाण्डवत् अध्यात्मो. ८
स्वप्रकाशं तमात्मानमप्रकाशः
कथं स्पृशेत् बराहो. २।९
स्वप्रकाशं विश्वेश्वराभिधं
पातालमधितिष्ठति भस्मजा. २।१०
स्वप्रकाशः परं ज्योतिः स्वानु-
भूत्यैकचिन्मयः । तदेव राम-
चन्द्रस्य मनोरायक्षरः स्मृतः रामो. ५।१
स्वप्रकाशापरोक्षत्वमयमित्युक्तितो
मतम् । अहङ्कारादिदेहान्तं
प्रत्यगात्मेति गीयते शु. र. ३।७
स्वप्रकाशे निरानन्दे तमो
मूढस्य जायते आ. प्र. २६
स्वप्रकाशैकसंसिद्धे नास्ति माया
परात्मनि । व्यावहारिकदृष्टयेयं
विद्याविद्या न चान्यथा पा. ब्र. २३
स्वप्रकाशोऽप्यविषयज्ञानत्वाज्ज्ञान-
त्रेव ह्यन्यत्रान्यत्र विजानाति नृसिंहो. १।१
स्वप्रकाशोऽस्मि चिद्धनः ब्र. वि. १०९
स्वप्नं सच्चिदानन्दं भक्त्या
जानाति चाव्ययम् वासुदे. ८
स्वभावजेन कौन्तेय
स्वभावनियतं कर्म भ. गी. १८।६०
स्वभावप्रभवैर्गुणैः भ. गी. १८।४७
स्वभावमेके कवयो वदन्ति कालं
तथाऽन्ये परिमुह्यमानाः ।
देवस्यैष महिमा तु लोके येनेदं
भ्राम्यते ब्रह्मचक्रम् भ. गी. १८।४१
स्वभावस्तु प्रवर्तते श्वेताश्व. ६।१
भ. गी. ५।१४

स्वभावं भावसङ्गाह्यमसङ्गातं

पदाच्युतम्

ते. वि. १।७

स्वभावेनामृतो यस्य भावो (धर्मो)

गच्छति मर्त्यताम् । कृतकै-

नामृतस्तस्य कथं स्थास्यति

निश्चलः [अद्वैत. २२+

अ. शां. ८

स्वभावोऽध्यात्ममुच्यते

भ. गी. ८।३

स्वमसङ्गमुदासीनं परिज्ञाय न भो

यथा ! न श्लिष्यते यतिः

किञ्चित्कदाचिद्वाविकर्मभिः

अध्यात्मो. ५१

स्वमात्मनि स्वयं तृप्तः स्वमात्मानं

स्वयं चर । आत्मानमेव मोदस्व

वैदेहीमुक्तिको भव

ते. वि. ४।८१

स्वमानन्दमनुस्मरन् स्वशरीरा-

भिमानदेशविस्मरणं मत्वा...

दूरतो वसेत् (यतिः)

ना. प. ७।१

स्वमायावैभवान्सर्वान्सहस्य स्वात्मानि

स्थितः । पञ्चग्रहात्मकातीतो

भासते स्वस्वतेजसा

पञ्चत्र. १७

स्वमुखेन सदा- (समा-) वेष्टय

ब्रह्मरन्ध्रमुखं मुने । सुषुम्नाया

इडा सव्ये दक्षिणे पिङ्गला स्थिता

जा. द. ३।१३

स्वमेव सर्वतः पश्यन्मन्यमानः

स्वमद्वयम् । स्वानन्दमनु-

भुञ्जानो निर्विकल्पो भवाभ्यहम्

कुण्डिको. २७

स्वयञ्ज्योतिर्ब्रह्माकाशः सर्वदा

विराजते परं ब्रह्मत्वात्

ना. प. ८।२४

स्वयञ्ज्योतिः प्रकाशः सर्ववेद्यः सर्वज्ञः

सर्वसिद्धिः सर्वेश्वरः सोऽहमिति

ना. प. ९।२२

स्वयमनिन्द्रियोऽपि सर्वतः पश्यति

सर्वतः शृणोति सर्वतो गच्छति

सर्वतश्चादत्तेसर्वगःसर्वगतस्तिष्ठति

नृ. पू. २।८

स्वयमनुभूयत एव देवदेवः

अ- पू. १।९५

स्वयममनस्कमश्रोत्रमपाणिपादं

ज्योतिर्विदितम्

ब्रह्मो. ३

स्वयमवतीर्णो ह्ययमात्मा ब्रह्म

सोऽहमात्मा चतुष्पात्

ग. शो. ५।६

स्वयमाविः सर्वान्तरात्मा देवस्य

स्वयं क्रीडात्मकमवास्तुजत् । यः

स्वयं लोकमवधारमवधारयन्स्वाहा पारमा. ६।१

स्वयमिन्द्रः स्वयं शिवः

अध्यात्मो. २०

स्वयमीश्वरः स्वयम्प्रकाशश्चतुरात्मो-

तानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्पैरोतो

ह्ययमात्मा

नृसिंहो. २।७

स्वयमुच्चलिते देहे देही नित्य-

समाधिना । निश्चलं तं वि-

जानीयात्समाधिरभिधीयते

सौभाग्य. २२

स्वयमेव कृतं द्वारं रुद्राक्षं

स्यादिहोत्तमम्

रु. जा. १२

स्वयमेव तु सम्पश्येदेहे बिन्दुं

च निष्कलम्

त्र. वि. ५४

स्वयमेव त्वया ज्ञातं गुरुतश्च पुनः

श्रुतम् । स्वसङ्कल्पवशाद्ब्रह्मो

निःसङ्कल्पाद्विमुच्यते

महो. २।७०

स्वयमेव परं ब्रह्म पूर्णमद्वयमक्रियम्

अध्यात्मो. २१

स्वयमेव प्रजायन्ते लाभालाभ-

विवर्जिते । योगमार्गे तथैवेदं

सिद्धिजालं प्रवर्तते

यो.शि. १।१५७

स्वयमेव मया पूर्वमभिज्ञातं

विशेषतः । एतदेव हि पृष्टेन

पित्रा मे समुदाहृतम्

महो. २।३२

स्वयमेव सच्चिदानन्दस्वरूपो

भवेन्न किम्

रामर. १।९

स्वयमेव सौमित्रिरैक्ष्वाके वंशे

जायमानो रक्षांसि सर्वाणि वि-

निर्जन्तश्चातुर्वर्ण्यधर्मान्प्रवर्तयति

सङ्कर्षणो. २

स्वयमेव स्वयं भामि स्वयमेव

सदात्मकः । स्वयमेवात्मनि

स्वस्थः स्वयमेव परा गतिः

ते. वि. ३।२२

स्वयमेव स्वयं भुञ्जे स्वयमेव

स्वयं रमे । स्वयमेव स्वय-

ञ्ज्योतिः स्वयमेव स्वयं महः

ते. वि. ३।२३

स्वयमेव स्वयं हंसः...स्वात्मानन्दं..

स जीवन्मुक्त उच्यते

ते. वि. ४।३१

स्वयमेवाऽऽत्मानाऽऽत्मानमानन्दं

पदमाप्स्यसि

महो. ६।७८

स्वयमेवाऽऽत्मानाऽऽत्मानं

अ. गी. १०।१५

स्वयमेवात्मनि स्वस्थः स्वयमेव

परा गतिः

ते. वि. ३।२२

स्वयमेवैकवीरोऽप्ये स्वयमेव प्रभुः

स्मृतः । स्वस्वरूपे स्वयं स्वप्त्ये-

त्स जीवन्मुक्त उच्यते

ते. वि. ४।३२

स्वयम्प्रकाशमनिशं ज्वलति

त्रि. म. ना. ७।७

स्वयम्प्रकाशः स्वयं ब्रह्म भवति

अ. शिखो. ३

स्वयं कल्पिततन्मात्रा जालाभ्य-

न्तरवर्ति च । परां विवशतामेति

शृङ्खलाबद्धसिंहवत्

महो. ५।१२९

स्वयं गुणभिन्नाऽङ्कुरेष्वपि गुणभिन्ना

(माया) सर्वत्र..

नृसिंहो. ९।३

स्वयं चैव ब्रवीषि मे

भ. गी. १०।१३

स्वयं ज्योतिर्ब्रह्माकाशः सर्वदा विराजते

ना. प. ८।२३

स्वयं तस्मात्पशुपतिर्बभूव

शरभो. १३

स्वयं दाता स्वयं भोक्ता स्वयं

देवो महेश्वरः । निर्विकल्पं

स्वयं ब्रह्म तस्याहं पञ्चमाश्रयः

२ तत्त्वो. ८

स्वयं धीराः पण्डितं मन्यमानाः ।

दम्भम्यमाणाः (जह्मन्यमानाः)

परियन्ति मूढा अन्धेनेव नीय-

माना यथान्धाः [कठो. २।५+

मुण्ड. २।८

स्वयं निर्विकल्पमशेषकल्पाधार-

मशेषभूतान्तर्यामित्वेन...दम्भा-

हङ्कारादिभिरसंस्पृष्टचेता वर्तते

एवमुक्तलक्षणो यः स एव

ब्राह्मण इति

व. सू. ९

स्वयं प्रकाशिते तत्त्वे तत्क्षणा-

त्तन्मयो भवेत्

अमन. २।५४

स्वयं ब्रह्म न सन्देहः स्वस्मादन्यन्न

किञ्चन । सर्वमात्मैव शुद्धात्मा

सर्वं चिन्मात्रमद्वयम्

ते. वि. ६।३९

स्वयं प्रकाशिते तत्त्वे स्वानन्द-

स्तत्क्षणाद्भवेत्

अमन. २।५१

स्वयं ब्रह्मात्मकं विद्धि स्वस्मा-

दन्यन्न किञ्चन

ते. वि. ६।५२

स्वयं ब्रह्मा स्वयं विष्णुः स्वयमिन्द्रः

स्वयं शिवः । स्वयं विश्वमिदं

सर्वं स्वस्मादन्यन्न किञ्चन

अध्यात्मो. २०

स्वयं भातं निराधारं ये जानन्ति

मुनिश्चितम् । ते हि विज्ञान-

सम्पन्ना इति मे निश्चिता मतिः

बराहो. २।१०

स्वयंभानः पर एको ज्योतिरेव..

२ रुद्रो. ६२

स्वयं मृत्वा स्वयं भूत्वा स्वयमेवा-

वशिष्यते

कठो. ४६

स्वयं यतः कुतश्च न विभेति

नृ. पू. २।१०

स्वयं विहत्य स्वयं निर्माय स्वेन

भासा स्वेन ज्योतिषा प्रस्व-

पित्यत्रायं पुरुष स्वयं ज्योतिर्भवति

बृह. ४।३।९

स्वयैव सूक्ष्मया बुद्ध्या स्वयं

विज्ञातवाञ्छुकः

महो. २।१२

स्वयोनानुपशान्तस्य मनसः सत्य-

(गामिनः) कामतः । इन्द्रियार्थ-

विमूढस्यानृताः कर्मवशानुगाः

[मैत्रा. ६।३४+

मैत्रे. १।९

स्वर इति प्रत्यास्वर इत्यमुं तस्माद्वा

एतमिमममुं चोद्गीथमुपासीत

छांदो. १।३।२

स्वरवतां रथन्तरस्य स्तोभानां

स्वरवन्तः प्रयोक्तव्या इति

संहितो. २।४

स्वरस्य का गतिरिति प्राण

इति होवाच

छांदो. १।८।४

स्वरान्वितो दक्षिणपत्रगो हरिः ।

श्रियासमेतः...

१ त्रित्वो. ३

स्वरितलिङ्गविभक्तिवचनानि च

स्वरिति स्वर्गो लोकः स सामवेदः

२ प्रणवो. १६

स्वरित्यस्याः (व्याहृत्याः) शिरः,

नाभिर्भुवो भूःपादाऽमादित्यश्चक्षुः

सन्ध्यो. २०

स्वरूपध्यानेन निरालम्बमवलम्ब्य

स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्वं

विस्मृत्य... प्रणवात्मकत्वेन

देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः

मैत्रा. ६।६

स्वरूपध्यानेन निरालम्बमवलम्ब्य

स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्वं

विस्मृत्य... प्रणवात्मकत्वेन

देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः

तुरीया. ३

स्वरूपध्यानेन निरालम्बमवलम्ब्य

स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्वं

विस्मृत्य... प्रणवात्मकत्वेन

देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः

त्रि. ब्रा. २।१४८

स्वरूपध्यानेन निरालम्बमवलम्ब्य

स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्वं

विस्मृत्य... प्रणवात्मकत्वेन

देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः

शु. र. ३।९

पैङ्गलो. २।५

त्यागं करोति स परमहंस- परिव्राजको भवति	प. हं. प. ८	तन्तुना ॥ ...षण्मासं मथना- वस्था भावेनैव प्रजायते	योगकुं. २१४४
स्वरूपानुसन्धानव्यतिरिक्तान्य- शास्त्राभ्यास उष्ट्रकुङ्कुमभार-		स्वर्णाभामम्बुजकरां रामालोकन- तत्पराम्...	रामर. २१९७ अरुणो. १
वद्व्यर्थः [ना. प. ५११५+ स्वरूपानुसन्धानं कुर्वन्सर्वमनन्य-	१ सं.सो. २१५९	स्वर्गो लोको ज्योतिषाऽऽवृतः स्वर्भूज्योतिर्मयोऽनन्तरूपी	रा. पू. २१९
बुद्ध्या स्वस्मिन्नेव मुक्तो भवति	ना. प. ५१२१	स्वेनैव भासते स्वर्लोकाश्च भुवर्लोको देव्या	गुह्यका. १३
स्वरूपानुसन्धानेन सर्वप्रपञ्चं विदित्वा...देहत्यागं करोति	तुरीया. ३	ओष्ठाधरौ मतौ	
यः सोऽवधूतः		स्वल्पमप्यन्तरं कृत्वा जीवात्मपर- मात्मनोः । यस्तिष्ठति विमू-	यो. शि. ४१८ भ. गी. २१४०
स्वरूपावस्थितिर्मुक्तिस्तद्गंशो- ऽहन्त्ववेदनम्	महो. ५१२	ढात्मा भयं तस्यापि भाषितम्	
स्वरेण सन्ध्येद्योगमस्वरं भावयेत्परम्	प्र. विं. ७	स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य स्वल्पस्पन्दो द्रव्यनिष्ठो रसो	१ सं. सो. २११७
स्वरेण सर्वाणि व्यञ्जनानि व्याप्तानि एवं सर्वान्का-		नाहमचेतनः	
मानवाप्नोति	संहितो. २१३	स्वल्पाऽपि दीपकलिका बहुलं नाशयेत्तमः । स्वल्पोऽपि बोधो	आ. प्र. २९
स्वरेण सैल्येद्योगीस्वरं सभावयेत्परम्	त्रि. ता. ५१७	निर्विडं बहुलं नाशयेत्तमः	
स्वर्गकामः प्रतृणं उभयकाम उभयमन्तरेण	३ ऐत. ११३१२ भ. गी. २१३२	स्ववर्णाश्रमधर्मेण तपसा गुरुतोष- णान् । साधनं प्रभवेत्पुंसां	वराहो. २१२ प. हं. ३
स्वर्गद्वारमपावृतम्	छांदो. ११८१५	वैराग्यादिचतुष्टयम्	
स्वर्गसंस्तवं हि सामेति	संहितो. १११	स्ववपुः कुणपमिव दृश्यते	
स्वर्गलोकं गच्छति यस्तथाऽधीते		स्ववपुः कुणपाकारमिव पश्यन्...	
स्वर्गं लोकं यजमानायात्रमात्मन आगायानीत्येतानि मनसा	छांदो. २१२२१२	प्रणवात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३
ध्यायन्नप्रमत्तः स्तुवीत	छांदो. ११८१५	स्ववपुः शवाकारमिव स्मृत्वा...	
स्वर्गं वयं लोकं सामाभि- संस्थापयामः		जातरूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत्	ना. प. ३१८७
स्वर्गापिग्योरेकं यः शीघ्रं न प्रसाधयेत् । याति तेनैव	छांदो. ११८१५	स्ववंशवृद्धिकामः पुत्रमेकमासाद्य ...साधनचतुष्टयसम्पन्नः	ना. प. २११
देहेन स मृतस्तप्यते चिरम्	शिवो. ७११२०	सन्नयस्तुमर्हति	भावनो. ८
स्वर्गलोकाश्च्यवतेऽश्राद्धमित्रः	इतिहा. १९	स्वव्यतिरिक्तवस्तुसङ्गरहितं स्मरणं विभूषणम्	
स्वर्गलोकान् कामानवाप्नुहि	कौ. त. २११५	स्वव्यतिरिक्तं सर्वमन्तर्बहिरमन्य- मानः कस्यापि बन्धनमकृत्वा	
स्वर्गे लोके न भयं किञ्चनास्ति	कठो. १११२	...जातरूपधरश्चरेदात्मान- मन्विच्छेत्	ना. प. ३१८७
स्वर्ग्यं पर्णाशिनादिविचरः पयोभक्षः	संहितो. ४११	स्वव्यतिरिक्तं सर्वं कृतकं नश्वरमिति मत्वा विरक्तः पुरुषः सर्वदा	ना. प. ६१२
स्वर्गजां रौप्यजां वापि लोहजां वा शलाकिकाम् । नियोज्य नासिकारन्ध्रं द्रुधसिक्तेन		ब्रह्माहमिति व्यवहरेत्	

स्वव्यतिरिक्तं सर्वं त्यक्त्वा
मधुकरवृत्त्याहारमाहरन्कुशो
भूत्वा मेदोवृद्धिमकुर्वन्नाज्यं
रुधिरमिव त्यजेत्

ना. प. ७१

स्वशब्देन भवेत्प्राणः स्वाधिष्ठानं

तदाश्रयः (म्) [यो. चू. ११+ ध्या. वि. ४७

स्वशरीरव्यतिरिक्तं सर्वं त्यक्त्वा
षट्पदवृत्त्या स्थित्वा स्वरूपानु-
सन्धानं कुर्वन्सर्वमनन्यबुद्ध्या
स्वस्मिन्नेव मुक्तो भवति

ना. प. ९१२१

स्वशरीरं शवमिव हेयमुपगम्य
काशगृहविनिर्मुक्तचोरवत्
पुत्राप्तवन्धुभवस्थलं विहाय
दूरतो वसेत्

ना. प. ७१

स्वशरीरे यज्ञं परिवर्तयामि

प्रा. हो. २।३

स्वशरीरे यथाकामं परिवर्तते

बृह. २।१।१८

स्वशरीरे स्वयच्छयोतिस्स्वरूपं

(पारमार्थिकम्) सर्वसाक्षिणम् ।

क्षीणदोषाः प्रपश्यन्ति, नेतरे

माययाऽऽवृताः

अ. पू. ४।३६

[पा. ब्र. ३८+

रुद्रह. ४९

स्वशाखानुगतमंत्रैरष्टाध्या-
न्यष्टदिनेषु

ना. प. ४।३९

स्वशिरश्छेदः सुखनिद्रेव मूकी-

करणभाननमुद्रेव बाधिर्यं

महानुपचय इदं नावहेलनया

भविष्यमेवं दृढवैराग्या-

द्वोषो भवति

महो. ४।२६

स्वसङ्कल्पवशाद्बुद्धो निःसङ्कल्पा-

द्विमुच्यते

महो. २।७०

स्वसङ्कल्पे क्षयं याते समतैवावशिष्यते

महो. ६।३

स्वसमानाधिकरणशून्यः स्वसमाना-

धिकशून्यः... शुद्धो देव एको

नारायणः, न द्वितीयोऽस्ति

कश्चित्

त्रि.म.ना. १।५

स्वसिद्धान्तव्यवस्थासु द्वैतिनो

निश्चिता दृढम् । परस्परं

विरुध्यन्ते तैरयं न विरुध्यते

अद्वैत. १७

स्वसृष्टा वै त्वमस्याचार्यहा वै

त्वमसि ब्राह्मणहा वै त्वमसीति

छांदो. ७।१५।२

स्वस्ति सर्वजीवेभ्य इत्युक्त्वा-

ऽऽत्मानमनन्यं ध्यायंस्तदूर्ध्व-

बाहुर्विमुक्तमार्गो भवेत्

कठरु. ४

स्वस्थक्रमेणैव चेदात्मश्राद्धं विरजा-

होमं कृत्वा... तत्त्वमस्यादि-

वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं

कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत्

प. हं. प. ९

स्वस्थं शान्तं सनिर्वाणमकथ्यं

सुखमुत्तमम् । अजमजेन

ज्ञेयेन सर्वज्ञं परिचक्षते

अद्वैतो. ४७

स्वस्तिक-गोमुख-पद्म-वीर-सिंह-

भद्रमुक्तमयूराख्यान्यासनान्यष्टौ

शांडि. १।३।१

स्वस्तिकं गोमुखं पद्मं वीरसिंहा-

सने तथा । भद्रं मुक्तासनं चैव

मयूरासनमेव च ॥ सुखासन-

समाख्यं च नवमं मुनिपुङ्गव

जा. द. ३।१

स्वस्तिकं नाम-जानूवोरन्तरे सम्य-

कृत्वा पादतले उभे । ऋजुकायः

समासीनः स्वस्तिकं तत्प्रचक्षते

शांडि. १।३।१

स्वस्तिकासनमास्थाय समाहित-

मनास्तथा...

जा. द. ६।३२

स्वस्तिको दक्षिणं पादं वामपादं

तु कुञ्चिताम् । प्राञ्जलीकृत-

दोर्युग्मं गरुडं हरिवल्लभम्

गारुडो. १

स्वस्तिका विशस्पतिर्वृत्रहा

विमृधो वशी । वृषेन्द्रः पुर

एतु नः स्वस्तिका अभयकरः

[महाना. ५।२+१३।१७+

वनदु. १५४

[ऋ. मं. १०।१५२।२+

अथर्व. १।२१।६

तै. आ. १०।१।९

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः

पूषा विश्ववेदाः । स्वस्ति न-

स्ताक्षर्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो

वृहस्पतिर्दधातु [शां. पा.

म. ना. ५।३

[+ऋ.मं. १।८९।६+सा.वे.

२।१२।२५

[+भा. सं. २५।१९+

तै. आ. १।१।१

स्वस्ति नो मधवा करोतु हन्तु
पाप्मानं योऽस्मान्द्वेष्टि महाना. ५१९
[तै. सं. १।४।४१+तै. आ. १०।१।११
स्वस्ति नो मिमीतामश्विना भगः महाना.
[+अ. मं. ५।९।१११
स्वस्ति वः पाराय तमसः परस्तात् मुण्ड. २।२६
स्वस्ति सर्वजीवेभ्य इत्युक्त्वा कठश्रु. २२
दीक्षामुपेयात्
स्वस्ति सर्वजीवेभ्य इत्युक्त्वाः
ऽऽत्मानमनन्यं ध्यायंस्त- कठरु. ४
दूर्ध्वबाहुर्विमुक्तमार्गो भवेत् भ. गी. १।१२१
स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिसिद्धसङ्घाः
स्वस्मिन्विलीनं सकलं जगदा- पैङ्गलो. १।२
विर्भावयति (प्रकृतिः)
स्वस्यात्मनि स्वयं रंस्ये स्वात्मन्येव
विलोक्ये । स्वात्मन्येव सुखा- ते. बि. ३।२४
सीनः स्वात्ममात्रावशेषकः
स्वस्वरूपतया सर्वं वेद स्वानु- वराहो. २।३०
भवेन यः । स धीरः स तु
विज्ञेयः सोऽहं तत्त्वं ऋभो भव
[अप्राहमिति च-] स्वस्वरूप-
न्यतिरिक्तायामयबुद्धी-
न्द्रियगोचर-जगत्सत्यत्व-
चिन्तनमप्राहम् निरा. ३१
स्वस्वरूपज्ञः परिव्राट् परिव्राडे-
काकी चरति भयत्रस्तसारङ्ग-
वत्तिष्ठति ना. प. ९।२१
स्वस्वरूपं तु चिन्मात्रं सर्वदा
सर्वदेहिनाम् । नैव देहादि-
सङ्घातो घटवदृष्टिगोचरः वराहो. २।२४
स्वस्वरूपं स्वयं भुङ्क्ते नास्ति
भोज्यं पृथक्स्वतः वराहो. २।२६
स्वस्वरूपानुसन्धानान्नृत्यन्तं सर्व-
साक्षिणम् । सुहृत् चिन्तयेन्मां वराहो. २।३२
यः सर्वबन्धैः प्रमुच्यते
स्वस्वेतरद्वितीयांशैः पञ्चधा
संयोज्य पञ्चीकृतभूतैरनन्त-
कोटिब्रह्माण्डानि पैङ्गलो. १।४

स्वहृदि चैतन्ये तिष्ठति
त्रिविधं ब्रह्म परब्रह्मो. ७
स्वस्वं विषयमुद्दिश्य प्रवर्तन्ते
निरन्तरम् । प्रवर्तकत्वं
चाप्यस्य मायया, न स्वभावतः पा. ब्र. १५
स्वरूपं ध्यायन्पुनः पृथक् प्रणव-
व्याहृतिपूर्वकं... तत्त्वमस्यादि-
वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं
कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत् प. हं. प. ५
स्व* ह्यपीतो भवति छांदो. ६।८।१
स्वः पश्यन्त उत्तरम् छांदो. ३।१७।७
स्वः स्वादेत्यमौ हुत्वा मन्थे
स* स्रवमवनयति बृह. ६।३।३
स्वः प्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना छांदो. ३।१५।३
स्वाचाग्ने तनुवं पिप्रयस्वास्मभ्यं
च सौभगमायजस्व[म.ना.६।१८ ऋ.मं.८।१०।१०
[+अथर्व.६।११०।१+ तै.आ. १०।२।१
स्वातीका गुप्तयो गुप्तिः सत्त्वं
सत्त्वानां(सत्यं सत्यानां)सास्त्वं-
पदं तत्सत्त्वं सत्त्वमासीत् सात्त्वं
सात्त्वं वै सत्त्वमादधानाय स्वाहा पारमा. ४।८
स्वाज्ञानासुरराट्प्रासस्वज्ञान-
नरकेसरी । प्रतियोगिविनि-
र्मुक्तं ब्रह्ममात्रं करोतु माम् अक्यत्तो. शीर्षकं
स्वात्मनि व्योमनि स्वस्थे
जगदुन्मेषचित्रकृत् महो. २।६
स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्वं विस्मृत्य
तुरीयातीतावधूतवेषेणाद्वैत-
निष्ठापरः प्रणवात्मकत्वेन देह-
त्यागं करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३
स्वात्मनि स्वपरिस्पन्दैः
स्फुरत्स्वच्छैश्चिदर्णवः महो. ५।११७
स्वात्मनैव सदा तुष्टः स्वयं सर्वात्म-
ना स्थितः । निर्धनोऽपि सदा
तुष्टोऽप्यसहायो महाबलः २ आत्मो. १२
स्वात्मनैव सदानन्दरूपेणास्मि
स्वलक्षणः अध्यात्मो. ६७
स्वात्मन्यवस्थितः सम्य-
ग्ज्ञानिभिश्च सुशिक्षितः आ. द. ५।३

स्वात्मन्यारोपिताशेषाभासवस्तु-

निरासतः । स्वयमेव परं ब्रह्म

पूर्णमद्वयमक्रियम्

स्वात्मन्येवं सदा स्थित्या मनो

नश्यति योगिनः

स्वात्मन्येव स्वयं सर्वं सदा पश्यति

निर्भयः । तदा मुक्तो न मुक्तश्च

बद्धस्यैव विमुक्तता

स्वात्मन्येवावतिष्ठेऽहं तुर्यरूपपदे-

ऽनिशम् । अन्तरेव शशामास्य

क्रमेण प्राणसन्ततिः

स्वात्मबन्धहरः (रहितः)

[रामो. ता. २।४+

स्वात्ममंत्रं सदा पश्येत्स्वात्म

मन्त्रं सदाऽभ्यसेत्

स्वात्मयोगैकनिष्ठेषु स्वातन्त्र्यादी-

श्वरप्रियाः । प्रभूताः सिद्धयो

यास्ताः कल्पनारहिताः स्मृताः

स्वात्मप्रकाशरूपं तत् किं शास्त्रेण

प्रकाश्यते

स्वात्मराज्ये त्वमेवासि स्वयम्भाव-

विवर्जितः

स्वात्मवत्सर्वभूतेषु कायेन मनसा

गिरा । अनुज्ञा या दया सैव

प्रोक्ता वेदान्तवेदिभिः

स्वात्मसिंहासने स्थित्वा स्वात्मनो-

ऽन्यन्न चिन्तये

स्वात्मानन्दानुभवतरङ्गिण्याः

प्रवाहैरतिमङ्गलं...चिद्रूप-

विलासनिभचिन्मयासनेविराजते

स्वात्मानमेवैषा ददाति

स्वात्मानं च श्रियं ध्यायेदमृत-

प्लावनं ततः

स्वात्मारामः सुखासनः

स्वाधिष्ठानं ततश्चक्रं मेढ्रमेव तिग-

द्यते । मणिवत्तन्तुना यत्र

बायुना पूरितं वपुः

स्वाधिष्ठानं द्वितीयं स्याच्चक्रं

अध्यात्मो. २१

अध्यात्मो. ४

पा. प्र. ३६

अ. पू. ३।१०

गणेशो. १।४

ते. वि. ३।५९

यो.शि. १।१५४

यो. शि. १।५

ते. वि. ५।७३

जा. द. १।१५

ते. वि. ३।२५

सि. सा. ४।१

नृसिंहो. ७।६

५।३४, ३९

ते. वि. ४।४७

ध्या. वि. ४८

योगरा. ७

स्वाधिष्ठानाह्वयं चक्रं लिङ्गमूले पङ्क्त-

के । (कम्) ! नाभिदेशे स्थितं

चक्रं दशा(स्त्रं) रं मणिपूरकम्

[यो. शि. १।१७२+

स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्च

स्वाध्यायप्रवचनाभ्यां न प्रमदितव्यम्

स्वाध्यायप्रवचने एवेति

नाको मौद्गल्यः

स्वाध्याययुक्ता ब्राह्मणाश्चरन्ति

स्वाध्याय-शौच-सन्तोष-तपांसि

नियतात्मवान् । कुर्वन्ति

ब्रह्मणि तथा परस्मिन्प्रवर्णं मनः

स्वाध्यायसंयमाभ्यां स दृश्यते

पुरुषोत्तमः । तत्प्राप्तिकारणं

राजंस्तदेतदिति पठ्यते

स्वाध्यायस्तप आर्जवम्

स्वाध्यायान्मा प्रमदः

स्वाध्यायाभ्यसनं चैव

स्वानन्दमयानन्ताचिन्त्यविभव

.आत्माऽन्तरात्मा परमात्मा

ज्ञानात्मा तुरीयात्मा..शुद्धो देव

एको नारायणः

स्वानन्दानुभवाच्छान्तिरेषैवो-

परतेः फलम्

स्वानुभूतेश्च शास्त्रस्य गुरोश्चैक-

वाक्यता । यस्याभ्यासेन

तेनात्मा सततं चावलोक्यते

स्वानुभूत्या स्वयं ज्ञात्वा स्वमात्मा-

नमस्त्वष्टितम् । स सिद्धः...

स्वानुभूत्यैकमानं च यत्तत्त्वं

तदसौ स्थितः । यदेकं चाप्य-

नेकं च साञ्जनं च निरञ्जनम् ॥

यत्सर्वं चाप्यसर्वं च यत्तत्त्वं

तदसौ स्थितः

स्वान्तर्विजृम्भितभानुमण्डलध्यान-

तदाकाराकारितपरम्ब्रह्मा-

कारितमुक्तिमार्गमारूढः

परिपक्वो भवति

५।८

भ. गी. ४।२८

तैत्ति. १।१११

तैत्ति. १।९।१

पा. प्र. ९

भवसं. ३।१७

भवसं. ३।६

भ. गी. १६।१

तैत्ति. १।१११

भ. गी. १७।१५

त्रि. म. ना. १।५

अध्यात्मो. २८

महो. ४।५

अध्यात्मो. ६४

अ. पू. ३।२३

मं. ब्रा. २।७

स्वान्तःस्थितः स्वयमेवेति य एवं
वेद स मुक्तो भवति
स्वाम्यं परस्वरूपं स्याद्वाक्यं जीवस्य
सर्वदा । प्राक्प्रत्यगात्मनो रूपं
स्वाम्यं दास्यमिति स्थितिः
स्वायत्तमेकान्तहितं स्वेष्टित-
त्यागवेदनम् । यस्य दुष्करतां
यातं धिक्तं पुरुषकण्टकम्
स्वाय लोकायारिष्टिमिच्छेदेव
हैवंविदे सर्वाणि भूतान्य-
रिष्टिमिच्छन्ति
स्वाराज्यमतिरात्रेण (यजति)
स्वार्थसंयमात्पुरुषज्ञानम्
स्वायं स्वाभाविकेऽर्थे च बहुधा
संस्थितिस्त्वयि
स्वालोकतः शास्त्रदशा स्वबुद्ध्या
स्वानुभावतः । प्रयच्छति परां
सिद्धिं त्यक्त्वात्मानं मनःपिता
स्वावगम्यो लयः कोऽपि यो
मनोवागगोचरः (जायते वाग-
गोचरः) [वराहो. २।८१+
स्वावबोधकलालापकुशला
दुर्लभा भुवि
स्वाविद्यातत्कार्यजातं यद्विद्यापहव
गतम् । तद्धंसविद्यानिष्पन्नं
रामचन्द्रपदं भजे
स्वाविद्याद्वयतत्कार्यपहवज्ञान-
भासुरम् । मन्त्रिकोपनिषद्वेशं
रामचन्द्रमहं भजे
स्वाश्रमेष्वेवानुक्रमणं स्वधर्मं
एव सर्वं धत्ते

ना. प. ९।२०

भवसं. २।५७

महो. ४।८९

बृह. १।४।१६

मैत्रा. ६।३६

शां. १।७।५२

मैत्रा. ५।२

महो. ५।८१

अमन. २।२२

अमन. २।२३

अ. वि. शीर्षकं

मन्त्रिको. शीर्षकं

मैत्रा. ४।३

स्वाहान्ते जुहुयात्तत्र वर्णदेवाय
पिण्डकान् । आधारावाज्यभागौ
च प्रक्षिपेद्वाहतीः सुवीः

वृ. जा. ३।१३

स्वाहा स्वधा यच्च वषट्करोति रुद्रः

एका. उ. ५

पशूनां गुह्या निमग्नः

स्विष्टं सुहुतं यज्ञकतूनां प्रायणः

सुवर्गस्य लोकस्य ज्योतिः

स्तस्मादग्निहोत्रं परमं वदन्ति

महाना. १।७।९

स्वेच्छाचारस्वस्वभावोभोक्षः परं ब्रह्म

निर्वाणो. ८

स्वेदजाः क्रिमिकीटादयः

ना. पू. ता. ५।६

स्वेन भासा स्वेन ज्योतिषा प्रस्वपि-

त्यत्रायंपुरुषः स्वयं ज्योतिर्भवति

बृह. ४।३।९

स्वेन रूपेणाभिनिष्पद्यते एष

आत्मेति [छांदो. ८।३।४+]

मैत्रा. २।२

स्वेनावृतं सर्वमिदं प्रपञ्चं पञ्चात्मकं

पञ्चसु वर्तमानम् । पञ्चीकृता-

नन्तभवप्रपञ्चं पञ्चीकृतस्वा-

वयवैरसंवृतम्

ना. प. ९।१८

स्वे महिम्नि तिष्ठमानं दृष्ट्वाऽऽवृत्त-

चक्रमिव संसारचक्रमालोकयति

मैत्रा. ६।२८

स्वे महिम्नि सदा समासते

तस्मादेनमकारार्थेन परेण

ब्रह्मणैकीकुर्यात्

नृसिंहो. ७।६

स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः

म. गी. १।८।४५

स्वैरं न विगायेत्तन्महाव्रतम् । न स

मूढबलिष्यते

अवधू. ६

स्वैरं स्वैरविहरणं तत्संस्मरणम्

अवधू. ६

स्वौजसा सर्वमादधाति यः पापीयां-

समनुपदमाहिंसत्सुपुण्यं

पुण्यात्मकं पुण्यं वितानं

दाधार देवाय स्वाहा

पारमा. ६।३

ह

हकारं वियत्स्वरूपं च समानं
स्फटिकप्रभम् । हन्नाभिनासा-
कर्णं च पादाङ्गुष्ठादिसंस्थितम्
हकारः परमशः स्यात्तत्पदं चेति
निश्चितम् । सकारो ध्यायते
जन्तुर्हकारो हि भवेद्भुवम्

ध्या. बि. ९७

यो. च. ८३

हकारेण तु सूर्यः स्यात्सकारेण-

न्दुरुच्यते । सूर्याचन्द्रमसो-

रैक्यं हठ इत्यभिधीयते

यो. बि. १।१३३

हकारेण बहिर्याति सकारेण विशेत्

पुनः । हंस हंसेत्यमुं मन्त्रं जीवो

जपति सर्वदा । हंस हंसेति

मन्त्रोऽयं सर्वजीवैश्च जप्यते [ध्या. वि. ६१+	यो. शि. १।१३०	जानाति तस्य मुक्तिर्न जायते पैङ्गलो. ४।२२
हकारो सकारोमकारो		हयग्रीवैकाक्षरजपशीलाज्ञया
त्रयमेकस्वरूपं भवति	हयग्री. ६	सूर्यादयः स्वतः स्वस्वकर्मणि
इठेन प्रस्यते जाड्यं सर्वदोष-		प्रवर्तन्ते
समुद्भवम् । क्षेत्रज्ञः परमात्मा		हयो भूत्वा देवानवहत्
च तयोरैक्यं यदा भवेत् ॥		हरन्ति प्रसभं मनः
तदैक्ये साधिते ब्रह्मश्चित्तं		हरमायात्मकेन ह्रीङ्कारेण हृद्रेखाख्या
याति विलीनताम्	यो. शि. १।१४	भगवती त्रिपुरेति व्यापठयते
इतो वा प्राप्यसि स्वर्गं	भ. गी. २।३७	हरमुवाच-कुरु हर संहारम् ।
इत्वाऽपि स इमालोकान्	भ. गी. १८।१७	जगद्धरणाद्धरो भव
इत्वाऽर्थकामास्तु गुरुनिहैव	भ. गी. २।५	हरितस्य नीलस्य पीतस्य लोहितस्य
इत्वा स्वजनमाह्वे	भ. गी. १।३१	श्वेतस्य नाड्यो रुधिरस्य पूर्णाः
इत्वेतानाततायिनः	भ. गी. १।३६	हरिहरहिरण्यगर्भस्रष्टारमप्रमेय-
हनिष्याम वा एतद्वो यदेवान्न	शौनको. १।१	मनाद्यन्तं रुद्रसूक्तैरभिषिच्य
पराभावयिष्यथ	भ. गी. १६।१४	हरिं हरन्तं पादाभ्यामनुयान्ति
हनिष्ये चापरानपि		सुरेश्वराः
हन्तकारं मनुष्याः स्वधाकारं		हरिः हरन्तमनुयन्ति देवा विश्व-
पितरः (उपजीवन्ति)	बृह. ५।८।१	स्येशानं वृषभं मतीनाम्
हन्त चित्तमहतायां कैषा विश्वासता		[महाना. १३।११+
तव (चित्तमूलं हि संसारः)	वराहो. ३।२१	हरिः पतङ्गः पटरी सुपर्णः
हन्त त इदं प्रवक्ष्यामि-गुह्यं ब्रह्म		हरे राम हरे राम राम राम हरे
सनातनम्	कठो. ५।६	हरे । हरे कृष्ण हरे कृष्ण
हन्ततर्हिभवत्येतद्व्याख्यास्यामि ते		कृष्ण कृष्ण हरे हरे
व्याचक्षाणस्य तु मे निदिध्यासत्वेति	बृह. ४।५।५	हरो वै विलोक्य रुदति
हन्त ते कथयिष्यामि	भ. गी. १०।१९	स्म । रोदनाद्बुद्धसंज्ञः
हन्त तेऽनया कात्यायन्याऽन्तं		हर्षशोकान्वितः कर्ता
करवाणि	बृह. २।४।१	हर्षामर्षभयक्रोधकामकार्पण्यदृष्टिभिः।
हन्ता चेन्मन्यते हन्तुं हतश्चेन्मन्यते		न परामृश्यते योऽन्तः स जीव-
हतम् । उभौ तौ न विजानीतो		न्मुक्त उच्यते
नायं हन्ति न हन्यते	कठो. २।१९	हर्षामर्षभयक्रोधकामकार्पण्य-
हन्ताहमेतद्भगवतो वेदानीति	छांदो. १।८।७	दृष्टिभिः । न हृष्यति ग्लायति
हन्ताहमेतद्भगवतो वेदानीति(मा.पा.)	छांदो. १।८।७	यः परामर्शविवर्जितः
हन्ति पाप्मानं जहाति च य एवं वेद	बृह. ५।५।३,४	हर्षामर्षभयोद्भूतैः
हन्तुं स्वजनमुद्यताः	भ. गी. १।४५	हविर्गुणा न वक्तव्याः पितरो
हन्तेन्द्रियगणा यूयं त्यजताकुलतां		यावदर्पिताः । तृप्तस्तु पितृभिः
शनैः । चिदात्मा भगवान्सर्व-		पश्चाद्वक्तव्यं शोभनं हविः
साक्षित्वेन स्थितोऽस्म्यहम्	अ. पू. ३।८	हविर्मेऽजस्रं विलहति
हन्यान्मुष्टिभिराकाशं क्षुधातः		हसत्युल्लसति प्रीत्या क्रीडते मोदते
खण्डयेत्तुषम् । नाहं ब्रह्मेति		तदा । तनोति जीवनं प्रीत्या
		विभेति सर्वतो भयात्

हसन्ति लोकायतिका हसन्ति

कुटिला जनाः

हसौ हयग्रीवस्वरूपो भवति

हस्तप्राप्तं च भक्षयेत् (यतिः)

हस्तमेवाप्येति यो हस्तमेवास्तमेति

हस्तं हस्तेन सम्पीडय दन्तैर्दन्ता-

न्विचूर्ण्य च । अङ्गान्यङ्गैः

(इवाक्रम्य) समाक्रम्य जये-

दादौ स्वकं मनः [महो. ५।७५+

हस्ताभावात्क्रिया न च

हस्ताभ्यां चाग्निमसृजत

हस्ताभ्यां नद्युत्तरणं न कुर्यान्न

(वृक्षारोहणमपि) वृक्षमारोहेत्

हस्तावध्यात्मं, आदातव्यमधिभूतं,

इन्द्रस्तत्राधिदैवतं, नाडी तेषां

निबन्धनम्

हस्तावेवास्या एकमङ्गमुद्वृद्धं, तयोः

कर्म परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा

हस्तिजिह्वा तथा सव्यपादाङ्गुष्ठान्त-

मिष्यते

हस्तिजिह्वाभिधायस्तु वरुणो

देवता भवेत्

हस्ति हिरण्यं दासभार्य क्षेत्राण्या-

यतनानीति

हस्तिनि सिंहे दंशे मशके नकुल-

सर्पराक्षसगन्धर्वे मृत्यो रूपाणि

विदित्वा न विभेति कुतश्चनेति

हस्तेन दक्षिणेनैव पीडयेन्नासिकापुटम्

हस्तौ च दातव्यं च -(मा. पा.)

हस्तौ चादातव्यं च

हस्तौ चादातव्यं च नारायणः

हस्तौ पादावुपस्थं च जिह्वा

पायुस्तथैव च । कर्मेन्द्रियाणि

पञ्चैव राजन्नस्मिञ्छरीरके

हस्तौ वै ग्रहः, स कर्मणाऽतिग्राहेण

गृहीतो हस्ताभ्यां हि कर्मकरोति

हस्त्यृषभः सहस्रं ददामीति होवाच

जनको वैदेहः

हं नमः शिरसि प्रोतं वेद शिवो

भवेत्

सूर्यता. १।१२

हयग्री. ६

ना. प. ५।४८

सुबालो. ९।६

मुक्तिको. २।४२

ते. वि. ५।१९

बृह. ६।४।६

ना. प. ५।८+७।१

सुबालो. ५।११

कौ. त. ३।५

जा. द. ४।२१

जा. द. ४।३६

छांदो. ७।२४।२

सुबालो. १३।२

त्रि. ब्रा. २।९५

प्रश्नो. ४।८

प्रश्नो. ४।८

सुबालो. ६।१

भवसं. २।१८

बृह. ३।२।८

बृह. ४।१।२-७

हंसघोडो. २

हंभी तृतीयस्याद्यार्थान्त्यं मृत्युं

चतुर्थस्याद्यार्थान्त्यं साम तु

जानीयाद्यो जानीते सोऽमृतत्वं

च गच्छति

हंस एव परं वाक्यं हंस एव तु

वादिकम् । हंस एव परो रुद्रो

हंस एव परात्परम्

हंसज्योतिरनूपम्यं मध्ये देवं व्यव-

स्थितम् । दक्षिणामुखमाश्रित्य

ज्ञानमुद्रां प्रकल्पयेत्

हंसपरमहंसयोरान्तरप्रणवः,

तुरीयातीतावधूतयोर्ब्रह्म प्रणवः

हंसपरमहंसयोर्ध्यानाधिकार-

स्तुरीयातीतावधूतयोर्न

हंसपरमहंसयोर्मननं, तुरीया-

तीतावधूतयोर्निदिध्यासः

हंसपरमहंसयोर्मनसार्चनं, तुरीया-

तीतावधूतयोः सोऽहम्भावना

हंसप्रणवयोरभेदः

हंसविद्यामिमां लब्ध्वा गुरुशुश्रूषया

नरः ॥ आत्मानमात्मना साक्षा-

द्ब्रह्म बुद्ध्वा सुनिश्चलम् । देह-

जात्यादिसम्बन्धान्वर्णाश्रम-

समन्वितान् ॥ वेदशास्त्राणि

चान्यानि पदपांसुमिव त्यजेत्

हंसविद्यामृते लोके नास्ति

नित्यत्वसाधनम्

हंसस्य तपोलोकः परमहंसस्य सत्य-

लोकः [ना. प. ५।९+

हंसस्य प्रार्थनास्त्रिकालाः

हंसस्याष्टगृहेष्वष्टकवलं परमहंसस्य

पञ्चगृहेषु करपात्रं फलाहारो

गोमुखं तुरीयातीतस्याजगरवृत्तिः

हंस हंस वदेद्वाक्यं प्राणिनां देह-

माश्रितः । स प्राणापानयो-

र्ग्रन्थिरजपेत्यभिधीयते

हंसहंसाय विद्महे सोहं हंसाय

धीमहि । तन्नो हंसः प्रचोदयात्

वनदु. १४९

नृ. पू. १।५

ब्र. वि. ६।९

ब्र. वि. ६।४

ना. प. ७।१०

ना. प. ७।९

ना. प. ७।११

ना. प. ७।९

पा. ब्र. ३

ब्र. वि. २८

ब्र. वि. २६

१ सं. सो. २।५९

पा. ब्र. ३

ना. प. ५।७

ब्र. वि. ७।८

हंसहंसेति मन्त्रोऽयं सर्वैर्जीवैश्च जप्यते । गुरुवाक्यात्सुपुम्नायां विपरीतो भवेज्जपः	यो. शि. १।१३१	ण्डलुहस्ता ग्रामैकरात्रवासिनो नगरे तीर्थेषु पञ्चरात्रं वसन्त एकरात्रद्विरात्रकृच्छ्रचांद्राय-	
हंसहंसेति यो ब्रूयाद्धंसो ब्रह्मा हरिः शिवः	त्र. वि. ३४	णादि चरन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते हंसात्मकं ते विरजा भवन्ति	आश्रमो. ४ ध्या. वि. २४
हंसहंसेति सदा ध्यायन्सर्वेषु देहेषु व्याप्य वर्तते	हंसो. ४	(अथ) हंसा नाम ग्राम एकरात्रं नगरे पञ्चरात्रं क्षेत्रे सप्तरात्रं तदुपरि न वसेयुः-गोमयाहा-	
हंसहंसेत्यमुं मंत्रं जीवो जपति सर्वदा [ध्या. वि. ६२+ यो. चू. ३१+]	यो. शि. ६।५४	रिणो नित्यं चान्द्रायणपरायणा योगमार्गे मोक्षमेव प्रार्थयन्ते	भिक्षुको. ३
हंसः कं खं गं घं ङं महामुण्ड- मालाधारिणि महाकालप्रिये मां रक्ष रक्ष	हंसपोढो. २	(अथ ह) हंसः सा निशायामतिपेतुः हंसेति वर्णद्वयेनान्तःशिखोपवीतित्वं निश्चित्य...चतुर्विंशतितत्त्वा-	छांदो. ४।१.२
हंसः चं छं जं झं ञं महात्रिपुर- भैरवि पुस्तकाक्षमालाधारिणि शत्रुमुखस्तम्भनं कुरु कुरु स्वाहेति महापद्मे	हंसपोढो. २	पादनतन्तुकृत्वं नवतत्त्वमेकमेव	परब्र. ५
हंसः टं ठं डं ढं णं डां डीं डं डाकिनि मां रक्ष रक्ष स्वाहेत्यनाहते न्यसेत्	हंसपोढो. २	हंसे तु सकृदेव स्यात् परमहंसं न विद्यते (स्नानं)	ना. प. ४।२३
हंसः तं थं दं धं नं महामारि मारहारिणि हुं हुं दारिद्र्यं हर हर स्वाहा	हंसपोढो. २	हंसो जटाधारी त्रिपुण्ड्रोर्ध्वपुण्ड्र- धारी असङ्कप्रमाधुकराज्जाशी	
हंसः परमहंसो भूत्वा स्वरूपानु- सन्धानेन सवेप्रपञ्चं विदित्वा ...प्रणवात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३	कौपीनखंडतुंडधारी [ना. प. ५।५+]	१ सं. सो. २।१३
हंसः पं फं बं भं मं मार्जारि वीरा- वलि ममालस्यं नाशय नाशय	हंसपोढो. २	हंसो भगवान्छुचिरप्रतिरूपः हंसो भगवान्छुचिरूपः प्रतिरूपः	चाक्षुषो. २ अक्षु. २
हंसः यं रं लं वं शं घं सं हं लम्बोदरि मातर्महामङ्गलप्रिये मम जाड्यं छेदय छेदय	हंसपोढो. २	हंसो विशोको अजरः पुराणो ऋतीयमानो अहमस्मि नाम	वा. मं. २४
हंसः शक्तेरधिष्ठानं चराचरमिदं जगत् हंसः शिखा, प्रणय उपवीतम्	वराहो. ५।५५ परब्र. ६	हंसो हसमभ्युवाद हो होऽयि भल्लाक्ष भल्लाक्ष जानश्रुतेः पौत्रायणस्य समं दिवा ज्योति- राततं तन्मा प्रसाङ्गीः	छांदो. ४।१।२ भ. गी. २।६५ शांडि. १।४।९
हंसः शुचिषट्सुरन्तरिक्षसद्भोता वेदिपदतिथिर्दुरोगेण सत्	कटो. ५।२	हानिरस्योपजायते हानोपादानचेष्टादि व्यानकर्म हारे त्वा शूद्र तत्रैव सह गोभि- रस्त्विति	छांदो. ४।२।३
[महाना. ८।६+१।२।३+] [ना. प. ५।४+ ग. पू. ता. २।९+]	नृ. पू. ३।६+ क्र. मं. ४।४०।५	हास्यनिष्ठीवनास्फोटमुच्चभाष्य- विजृम्भणम् । पादप्रसारणं गीतं न कुर्याद्गुरुसन्निधौ	शिवो. ७।१३
हंसा एकदण्डधराः शिखावर्जिता यज्ञोपवीतधारिणः शिष्यकम-		हिक्का कासस्तथा श्वासः शिरः- कर्णाक्षिवेदनाः । भवन्ति विविधा रोगाः पवनव्यत्यय- क्रमात्	यो. चू. ११७

हिङ्गार इति त्र्यक्षरं प्रस्तार इति त्र्यक्षरं तत्समम् हितं मितं च भोक्तव्यं स्तोत्रं स्तोत्रमनेकधा हिता नाम नाड्यो द्वासप्ततिसह- स्राणि हृदयात्पुरीततमभि- प्रतिष्ठन्ते ताभिः प्रत्यवसृष्य पुरीतति शेते (आत्मा) हितानाम हृदयस्य नाड्यो हृदयात् पुरीततमभिप्रतन्वन्ति हितादितं मनोरामं वचः शोकावहं तु यत् । श्रुत्वाऽपि न शृणोतीव बाधिरः स प्रकीर्तितः हित्वा पापमवाप्स्यसि हित्वेकारं तुरीयस्वरं सर्वादौ सूर्याचन्द्रमस्केन कामेश्वर्ये- वागस्त्यसंज्ञा हिरण्यमयं पुरुषं ज्योतीरूपं तपन्तम् हिरण्यमयं यस्य विभाति सर्वं ज्योमान्तरे रश्मिमिवांशुनाभिः हिरण्यमयं वेदविदां वरिष्ठं यमध्वरे ब्रह्मविदः स्तुवन्ति हिरण्यमयं सौम्यतनुं स्वभक्ताया- भयप्रदम् हिरण्यमयः पुरुष एकहस् सः हिरण्यमयः सर्वेभ्यो भूतेभ्यो ददर्श हिरण्यमयी अरणी याभ्यां निर्मन्थतामश्विनौ हिरण्यमेन पात्रेण सत्यस्यापिहितं मुखम् । तत्त्वं पूषन्नपावृणु सत्य- धर्माय दृष्टये [बृह. ५।१५।१+ हिरण्यमे परे कोशे विरजं ब्रह्म निष्कलम् । तच्छुभ्रं ज्योतिषां ज्योतिस्तद्यदात्मविदो विदुः हिरण्यमयो ह वा अमुष्मिँल्लोके सम्भवति हिरण्यमयोऽहं शिवरूपमस्मि [कैव. २० हिरण्यगर्भस्तदाज्ञया सूक्ष्माण्य- पालयत्	छांदो. २।१०।१ वराहो. ५।९ बृह. २।१।१९ कौ. त. ४।१९ ना. प. ३।६७ भ. गी. २।३३ त्रि. ता. १।१६ चाक्षुषो. ४ एका. उ. ८ एका. उ. १० गोपालो. २।२३ बृह. ४।३।११, १२ १ ऐत. १।३।१ बृह. ६।४।२२ मैत्रा. ६।३५ मुण्ड. २।२।९ १ ऐत. १।३।१ +२ बिल्बो. १३ पैङ्गलो. १।५	हिरण्यगर्भस्त्रिरूप ईश्वरवद्वक्त- चैतन्यः हिरण्यगर्भस्तैजसः सूक्ष्मश्च उकारः हिरण्यगर्भः स्थूलोऽन्तर्द्वितीयः पाद उच्यते हिरण्यगर्भस्य कारणं परमात्मान- मण्डपरिपालकनारायणमभ्येति हिरण्यगर्भं जनयामास पूर्वं स (सा) नो बुद्ध्या शुभया संयुनक्तु [श्वेताश्व. ३।४+ हिरण्यगर्भं पश्यति जायमानम् स नो देवः शुभया स्मृत्या संयुनक्तु हिरण्यगर्भं पश्यति जायमानं स नो बुद्ध्या शुभया संयुनक्तु हिरण्यगर्भः स्थूलोऽन्तर्द्वितीयः पाद उच्यते हिरण्यगर्भादीनहं जायमानान् पश्यामि हिरण्यगर्भाविष्टितविक्षेपशक्ति- तस्तमोद्विक्ताऽहङ्काराभिधा स्थूलशक्तिरासीत् हिरण्यगर्भो भगवानेष च्छन्दसि सुपुतः । सोऽहं योगरतिर्ब्रह्म- न्योगशस्त्रेषु शब्दितः हिरण्यगर्भो लोकादिश्वर्तुर्वक्त्रो निरुक्तगः । ब्रह्मा सनातनो देवो मम बह्वर्थचिन्तकः हिरण्यज्योतिर्यस्मिन्नयमात्माऽधि- क्षयंति भुवनानि विश्वा हिरण्यज्योतिः शरीरस्य मध्ये हिरण्यदस्त्रो बभसोऽनसुरि- महान्तमस्य महिमानमाहुः हिरण्यबाहुं हिरण्यरूपं हिरण्यवर्णं हिरण्यनिधिपदैतं... भगवन्तं शिवं प्रणम्य मुहुर्मुहुर्भयचर्यं... कृताञ्जलिपुटः पप्रच्छ हिरण्यबाहुं हिरण्यवर्णं हिरण्यरूपं पशुपाशविमोचकं पुरुषं कृष्ण-	नृसिंहो. ९।४ यो. चू. ७५ ना. प. ८।१३ त्रि. म. ना. १।४ गुह्यका. ५६ महाना. ८।१२ श्वेताश्व. ४।१२ ना. प. ८।१४ भस्मजा. २।५ पैङ्गलो. १।३ ना. महो. ५८ ना. महो. ३९ सुबालो. २।१ चित्त्यु. १।१।८ छांदो. ४।३।७ भस्मजा. १।१
--	--	--	---

पिङ्गलमूर्ध्वरेतं विरूपाक्षं...		हृत्पुण्डरीकमध्ये तु भावयेत्परमे-	
रुद्रसूक्तैरभिषिच्य...	भस्मजा. २।४	श्वरम् । साक्षिणं बुद्धिवृत्तस्य	
हिरण्ययोवेतसोमघ्यवासाम् [त्रिसु.३ महाना. १२।३]		परमप्रेमगोचरम्	मैत्रे. १।१३
हिरण्यवर्णः शकुनो हृद्यादित्ये		हृत्पुण्डरीकं विरजं विशुद्धं	
प्रतिष्ठितः	मैत्रा. ६।३४	विचिन्त्य मध्ये विशदं विशोकम्	कैव. ६
हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्णरजत-		हृत्स्थं ज्ञानासिनाऽऽत्मनः	भ. गी. ४।४२
सजाम् । चन्द्रां हिरण्मयीं		हृदयप्रन्थिरस्तित्वे छिद्यते ब्रह्म-	
लक्ष्मीं जातवेदो ममावह	श्री. सू. १	चक्रकम् । संशये समनुप्राप्ते	
[क. खि. ५।८७।१]		ब्रह्मनिश्चयमाश्रयेत्	ते. वि. ६।१०१
हिरण्यवर्णो हिरण्यश्मश्रुरानखा-		हृदयप्रन्थिहीनोऽस्मि हृदया-	
प्रेभ्यो दीप्यमान इव	आर्ष. ६।२	म्भोजमध्यगः	मैत्रे. ३।१७
हिरण्यशृङ्गं वरुणं प्रपद्ये तीर्थं मे		हृदयज्ञं चाहृदयज्ञं च यद्वै	
देहि याचितः	महाना. ५।१५	वाङ्माभविष्यन्न धर्मो नाधर्मो	
(सत्र) हिंसा नाम मनोवाकाय-		व्यज्ञापयिष्यत्	छांदो. ७।२।१
कर्मभिः सर्वभूतेषु सर्वदा		हृदयज्ञं चाहृदयज्ञं चान्नं च रसं	
हेशजननम्	शांडि. १।१।३	चेमं च लोकममुं च विज्ञाने-	
हीनान्नपानवस्त्रः स्यान्नीचशय्या-		नैव विजानाति	छांदो. ७।७।१
सनो गुरोः । न यथेष्टश्च सन्तिष्ठे-		हृदयमेव सम्राडिति होवाच	बृह. ४।१।७
त्कलहं च विवर्जयेत्	शिवां. ७।१४	हृदयमेवान्ववकामति	बृह. ४।४।१
हीयतेऽर्थाद्य उ प्रेयो वृणीते	कठो. २।१	हृदयमेवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा	बृह. ४।१।७
हुतमन्नं समं नयति		हृदयस्य भूतभव्यः पुराणो ह्येको	
(समुन्नयति मा. पा.)	प्रश्नो. ३।५	वीरो वेदगुणैकवेद्यः	२ रुद्रो. ६०
हुतमहुतं दत्तमदत्तं सर्वमसर्वं		हृदयस्य दश च्छिद्राणि भवन्ति	
विश्वमविश्वं कृतमकृतं परमपरं		येषु प्राणाः प्रतिष्ठिताः	सुबालो. ४।१
परायणं च त्वम् [अशिरः. ३।१४]	चतुर्व. ८	हृदयस्य मध्ये लोहितं मांसपिण्डं,	
हुताशनश्चापे हि सर्वभक्षः	...	यस्मिंस्तदहरं पुण्डरीकं कुमुद-	
ह इत्येकमक्षरमभिहरन्ति... (मा. पा.)	बृ. ह. ५।३।१	मिवानेकधा विकसितं	सुबालो. ४।१
हृत्पदं वेदिकातत्रलिङ्गमोङ्कारमिष्यते	शिवां. १।२४	हृदयस्य रेतो मनः	१ ऐत. १।३।१
हृत्पद्मकर्णिकामध्ये स्थिरदीप-		हृदयं कुण्डली भस्म रुद्राक्ष-	
निभाकृतिम् । अङ्गुष्ठमात्र-		गणदर्शनम्	मुक्तिको. १।३७
मचलं ध्यायेदोङ्कारमीश्वरम्	ध्या. वि. १५	हृदयं न हि सत्यं जानाति हृदये	
हृत्पद्ममध्ये सर्वं यत्तत्प्रज्ञाने		ह्येव सत्यं प्रतिष्ठितं भवति	बृह. ३।५।२३
प्रतिष्ठितम्	आ. प्र. १	हृदयं निरभिद्यत	२ ऐत. १।४
हृत्पुण्डरीकमध्यस्थं चैतन्यज्योति-		हृदयं निर्मलं कृत्वा चिन्तयित्वा-	
रव्ययम्	त्रि. प्रा. २।१५६	ऽप्यनामयम् । अहमेव परं	
हृत्पुण्डरीकमध्यस्थां प्रातःसूर्यसम-		सर्वमिति पश्येत्परं सुखम्	
प्रभाम् । पाशाङ्कुशधरां सौम्यां		हृदयं यूपः (यज्ञस्य)	पैङ्गलो. ४।९
वरदाभयहस्तकाम् ॥ त्रिनेत्रां		हृदयं वै ब्रह्मेति	महाना. १८।१
रक्तवसनां भक्तकामदुषां भजे	१ देव्यु. १८	हृदयं ब्रह्मेत्यारुणेयः	बृह. ४।१।७
			१ ऐत. १।४।१

हृदयं विश्वमस्य	मुण्ड. २।१।४	हृदये ह्येव श्रद्धा प्रतिष्ठिता भवति	बृह. ३।९।२१
हृदयं वै सम्राट् परमं ब्रह्म नैनं		हृदये ह्येव सत्यं प्रतिष्ठितं भवति	बृह. ३।९।२३
हृदयं जहाति	बृ. उ. ४।१।७	हृदये ह्येव सम्राट् सर्वाणि भूतानि	
हृदयं वै सम्राट् सर्वेषां भूताना-		प्रतिष्ठितानि भवन्ति	बृह. ४।१।७
मायतनम्	बृह. ४।१।७	हृदयोर्ध्वभागे चित्तसंयमात्	
हृदयं वै सम्राट् सर्वेषां भूतानां प्रतिष्ठा	बृह. ४।१।७	महर्लोकज्ञानम्	शांडि. १।७।५२
हृदयं ह्यष्टकपालानि	निरुक्तो. २।१	हृदाकाशे चिदादित्यः सदा भासति	
हृदयाकाशे महोज्ज्वलाज्ञानरूपा भवति	शांडि. १।४।५	भासति । नास्तमेति न चोदति	
हृदयात्सम्परित्यज्य सर्ववासन-		कथं सन्ध्यामुपास्महे	मैत्रे. २।१४
पङ्कजः । यस्तिष्ठति गतव्यप्रः		हृदा पश्यन्ति मनसा मनीषिणः	चिन्त्यु. ११।११
स मुक्तः परमेश्वरः	महो. ६।८	हृदा मनीषा मनसाऽभिकृपा ये तां	
हृदयात्सर्वमिदं जायते	सुबालो. १।५	विदुरमृतास्ते भवन्ति	गुह्यका. ६०
हृदयादायता तावच्चक्षुष्यरिमन्		हृदा मनीषा मनसाऽभिकृपां य एनां	
प्रतिष्ठिता । सारणी सा तयो-		विदुरमृतास्ते भवन्ति	गुह्यका. ६३
र्नाडी द्वयोरेका द्विधा सती	मैत्रा. ७।११	हृदा मनीषी मनसाऽभिकृपा य	
हृदयादिकण्ठपर्यन्तं सस्वनं		(एवं एनं-विदुः) एतद्विदु-	
नासाभ्यां शनैः पवनमाकृष्य		रमृतास्ते भवन्ति [कठो. ६।९+	श्वेताश्व. ३।१३
यथाशक्तिः कुम्भयित्वा इडया		+४।१७+ म. ना. १।११+	त्रि. म. ना. ६।४
विरेच्य गच्छंतिष्ठन्कुर्यात् । तेन		हृदासन-नाभि-कण्ठ-सर्वाङ्गानि	
श्लेष्महरं जठराम्निवर्धनं भवति	शांडि. १।७।१४	स्थानानि	पैङ्गलो. २।३
हृदयादिव सृष्टो हृदयादिव निर्मित		हृदा हृदिस्थं मनसा य एनमेवं	
इति हृदये त्वेव रेतः प्रतिष्ठितं		विदुरमृतास्ते भवन्ति	श्वेताश्व. ४।२०
भवति	बृह. ३।९।२२	हृदि चित्तस्य संयमात्स्वलोकज्ञानम्	शांडि. १।७।५२
हृदयाद्बृहदयं सृष्ट्योः	चिन्त्यु. १।५।२	हृदि दक्षिणाग्निः (शारीरयज्ञस्य)	गर्भो. ११
हृदयानि व्यदारयत्	म. गी. १।१९	हृदि प्रतीष्या कवयो मनीषेति	
हृदयान्मनः (निरभिद्यत)	२ ऐत. १।४	उपैतं... [बृ. जा. १।२+	नृ. पू. १।१
हृदयाम्बुरुहासीनं ध्यायेद्वा		हृदिस्था देवताः सर्वा हृदि प्राणाः	
विष्णुरुषिणम्	त्रि. ब्रा. १।५३	प्रतिष्ठिताः । हृदि प्राणः स्थितो	
हृदयेन हि रूपाणि जानाति	बृह. ३।९।२०	नित्यमपानो गुदमण्डले	यो. चू. २३
हृदयेन हि श्रद्धां जानाति हृदये		हृदिस्था देवताः सर्वा हृदि प्राणे	
ह्येव श्रद्धा प्रतिष्ठिता भवति	बृह. ३।९।२१	प्रतिष्ठिताः । हृदयं पुरुषोऽसि	
हृदयेनात्तसर्वहो मुक्त एवोत्तमाशयः	मुक्तिको. २।१९	त्वं तिस्रो मात्राः परश्च सः	२ रुद्रो. ५४
हृदये व्यज्यते घोषो गर्जत्पर्जन्य-		हृदिस्था देवताः सर्वा हृदि	
सन्निभः । तत्र स्थिता सुरेशान		प्राणाः प्रतिष्ठिताः । हृदि	
मध्यमेत्यभिधीयते	यो. शि. ३।४	प्राणाश्च ज्योतिश्च त्रिष्टुत्सूत्रं	
हृदये ह्येव रूपाणि प्रतिष्ठितानि		च तद्विदुरिति	ब्रह्मो. ४
भवन्ति	बृह. ३।९।२०	हृदि सर्वस्य धिष्ठितम्	म. गी. ३।१८
हृदये ह्येव रेतः प्रतिष्ठितम्	बृह. ३।९।२२		

हृदिस्था देवताः सर्वा हृदि प्राणाः
प्रतिष्ठिताः । हृदि त्वमसि
यो नित्यं तिस्रो मात्राः परस्तु
सः [अ. शिरः. ३।४+

हृदिस्थाने अष्टदलपद्मं वर्तते
हृदि स्थाने स्थितं पद्मं तस्य
वक्त्रमधोमुखम्

हृदिस्थाने स्थितं पद्मं तच्च पद्म-
मधोमुखम् । ऊर्ध्वनालमधो
विन्दुस्तस्य मध्ये स्थितं मनः

हृदि ह्येष आत्मा । अत्रैतदेकशतं
नाडीनां

हृदीन्द्रियाणि मनसा सन्निरुध्य
ब्रह्मोद्भूतेन प्रतरेत विद्वान्
हृदोऽर्जुन तिष्ठति

हृद्द्वारं वायुद्वारं च मूर्ध्नि द्वारमथा-
परम् । मोक्षद्वारं विलं चैव
सुषिरं मण्डलं विदुः

हृद्यन्तःकरणं ज्ञेयं शिवस्यायनं
परम् । हृत्पद्मं वेदिका तत्र
लिङ्गमोङ्कारमिष्यते

हृद्याकाशमयं कोशमानन्दं परमा-
लयम् । स्वं योगश्च ततोऽस्माकं
तेजश्चैवाग्निसूर्ययोः

हृद्याकाशस्तेजोमयोऽमृतमयः
पुरुषोऽयमेव सः योऽयमात्मन्-
ममृतमिदं ब्रह्मैव सर्वम्

हृद्याकाशे परं कोशं दिव्योऽय-
मात्मा स्वपिति । यत्र सुप्तो
न कश्चन कामं कामयते

न कश्चन स्वप्नं पश्यति
हृद्यादित्यमरीचीनां पदं षण्णवतिः
हृद्येव तिष्ठ कलनाराहितः क्रियां तु

कुर्वन्नकर्तृपदमेत्य शमोदितश्रीः
हृद्रोगं मम सूर्य हरिमाणं च
नाशय [सूर्यता. २।१+

हृद्रेत्येकमक्षरमभिहरन्त्यस्मै
स्वाश्चान्ये च य एवं वेद

बटुको. १८

व्या. वि. ६४

१ यां. त. १३७

२ योगत. ९

प्रश्नो. ३।६

श्वेताश्व. २।८

भ. गी. १८।६१

अ. ना. २७

शिवो. १।२४

मैत्रा. ६।२७

बृह. २।५।१०

सुबालो. ४।४

पा. ब्र. ४

अ. पू. ४।९१

क्र.मं. १।५०।११

बृह. ५।२।१

हृषीकेशं तदा वाक्यं

हृष्टरोमा धनञ्जयः

हृष्यामि च पुनः पुनः

हृष्यामि च मुहुर्मुहुः

हे कृष्ण हे यादव हे सखेति

हेतुद्वयं हि चित्तस्य वासना च

समीरणः । तयोर्विनष्ट एकस्मि-

स्तद्वावपि विनश्यति

हेतुनाऽनेन कौन्तेय

हेतुमद्विविचित्रितैः

हेतुर्न जायतेऽनादेः फलं चापि

स्वभावतः । आदिर्न विद्यते

यस्य तस्य ह्यादिर्न विद्यते

हेतुस्तु सुखदुःखस्य योगो दृष्ट

श्रुतिर्विधः

हेतुः प्रकृतिरुच्यते

हेतोर्गादिः फलं येषामादिर्हेतुः

फलस्य च । हेतोः फलस्य

चानादिः कथं तैरुपवर्ण्यते

हेतोर्गादिः फलं येषामादिर्हेतुः

फलस्य च । तथा जन्म भवेत्तेषां

पुत्राजन्म पितुर्यथा

हेतोः किं नु महीकृते

हेमप्ररूपामिन्दुखण्डान्तमौलि

शङ्खारिष्टाभीनिहस्तां त्रिने-

त्राम् । हेमाब्जस्थां पीतवस्त्रां

प्रसन्नां देवीं दुर्गां दिव्यरूपां

नमामि

(अथ ह) हेममासन्यं प्राण-

मृचुस्त्वं न उद्रायेति, तथेति ।

तेभ्य एष प्राण उद्गायत

हेमाभया द्विभुजया सर्वालङ्कृतया

चिता । श्लिष्टः कमलधारिण्या

पुष्टः कोसलजात्मजः

हेरम्बतत्त्वे परमात्मसारे नो वै

योगान्नैव तपोबलेन । नैवायुध-

प्रभावतो महेशि दग्धं पुरा

त्रिपुरं दैवयोगात्

भ. गी. १।२१

भ. गी. १।११४

भ. गी. १।८।७७

भ. गी. १।८।७६

भ. गी. १।१।४१

योगकुं. १।१

भ. गी. ९।१०

भ. गी. १३।५

अ. शां. २३

आयुर्वे. २

भ. गी. १३।२१

अ. शां. १४

अ. शां. १९

भ. गी. १३।५

वनदु. २

बृह. १।३।७

रा. पू. ४।९

हेरम्बो. ३

हैरण्यो गोपवेषमभ्राञ्जं		(तस्य) हादुनयो विस्फुलिङ्गाः	
कल्पद्रुमाश्रितम्	गो. पू. १५	[छां. उ. ५।५।१४]	बृह. ६।२।१०
होता ऋद्धं साममयमुद्राता..	कौ. त. २।६	हियते ह्यवशोऽपि सः	भ. गी. ६।४४
होता भोक्ता हविर्मन्त्रो यज्ञो विष्णुः		हिया देयम् । भिया देयम् ।	तैत्ति. १।११।३
प्रजापतिः । सर्वः कश्चित्प्रभुः		संविदा देयम्	
साक्षी योऽमुष्मिन्भाति मण्डले	मैत्रा. ६।१६	हीनाम वेदलौकिकमार्गकुत्सित-	शांडि. १।२।१
होतृषदनाद्धैवापि दुरुद्धीथ-		कर्मणि लज्जा	
मनुसमाहरति	छांदो. १।५।५	(श्री-) हीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यौ ।	
होत्रत्विजाऽग्निना वाचा, वाग्वै यज्ञस्य		अहोरात्रे पार्श्वे । नक्षत्राणि	
होता, तद्येयं वाक्स्तोऽयमग्निः स		रूपम् । अश्विनौ ध्यात्तम्	चित्र्यु. १३।३
होता स मुक्तिः साऽतिमुक्तिः	बृह. ३।१।३	[+वा. सं. ३।१।२२ +	तै. भा. ३।१।३।२
होमशेषं तु निर्वृत्य पूर्णपात्रोदकं		हीं आनो दिवो बृहतः पर्वतादा	
तथा । पूर्णमसीति यजुषा		सरस्वती यज्ञतागन्तु यज्ञम्	सरस्व. ८
जलेनान्येन बृंहयेत्	बृ. जा. ३।१७	हीं पश्चावत्यज्ञपूर्णे माहेश्वरी स्वाहा	त्रि. म. ना. ७।९
ह्रस्वो दहति पापानि दीर्घः सम्पत्प्रदो		होँ (हसौँ) हयग्रीवाय नमो	त्रि. म. ना. ७।९
ऽव्ययः । अर्धमात्रा समायुक्तः		होँ (हसौम्)	चित्र्यु. १४।३
प्रणवो मोक्षदायकः	ध्या. वि. १७	हयामि वां ब्रह्मणा तूर्तमेतम्	

अयं कोश आमोददैः पूर्णगात्रो मनोहारिसिद्धान्तवाक्यैः श्रुतीनाम् ।
ददात्वात्मतोषं विपश्चिद्वरेभ्यो यथा हेमकुम्भोऽमरेभ्योऽमृतासः ॥

इत्युपनिषद्वाक्यमहाकोशस्योत्तरार्धः समाप्तः ।

*परिशिष्टम् ।

—०—

ॐ

ॐ कारं ज्वलद्रूपं मन्मस्तकम्
ॐ क्रतो स्मरं कृतं स्मरं

२ तारो. १
ईशा. १७

ॐ खं ब्रह्म खं पुराणं वायुरं
खंमिति

बृह. ५।१।१

ॐ चत्वारिंशत्संस्कारसम्पन्नः
सर्वतो विरक्तः...साधन-

चतुष्टयसम्पन्न एव सन्नयस्तुमर्हति १ सं. सो. २।१

ॐ जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिपुरीय-
तुरीयातीतोऽन्तर्यामी

गोपालो. ३।१८

ॐ जानश्रुतिर्ह पौत्रायणः श्रद्धा-
देयो बहुदायी बहुपाक्य भास

छांदो. ४।१।१

ॐ तत्सद्ब्रह्मतद्रूपं प्रकृतिपरं गगनाभं

२ तारो. १

ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवस्तस्मै

प्राणात्मने नमो नमः

गोपालो. ३।२

ॐ वयः सुपर्णा उपसेदुरिन्द्रं प्रिय-

मथा ऋषयो नाथमानाः

म. ना. १६।७

[चाक्षुषो. ५+ ऋ. मं.

१०।७३।११

[+ साम. १।३।१९+

तै.वा. ४।४२।३

ॐ देवा ह वै सत्यं लोकमायन्

नृ. षट्च. १

ॐ नमो विश्वरूपाय विश्व-

स्थित्यन्तर्देतवे

गो. पू. ४।४

ॐ नमोऽस्तु शर्व शम्भो त्रिनेत्र

चारुगात्र

२ शिवो. १

ॐ नित्यं शुद्धं बुद्धं निर्विकल्पं

निराल्यातमनादिनिधनमेकं

...सर्वदाऽनवच्छिन्नं परं ब्रह्म

यो. चू. ७२

ॐ नृसिंहाय विश्वे वञ्जनखाय

धीमहि । तन्नः सिंहः प्रचोदयात् नृ. पू. ४।३

ॐ परोरजसे सावदोम्

ॐ पृथिवी वाङ्मापोऽन्नादाः

ॐ भूमिरन्तरिक्षं द्यौरित्यष्टा-

क्षराणि [बृ. ५।१४।१+

ॐ भूर्भुवः सुवरिति व्याहृतयः

ॐ योऽसाविन्द्रियात्मा गोपाल

ॐ तत्सत् भूर्भुवः सुवस्तस्मै

वै नमो नमः

ॐ योऽसावुत्तमपुरुषो गोपाल

ॐ तत्सत्

ॐ योऽसौ प्रधानात्मा गोपाल

ॐ तत्सत्

ॐ योऽसौ ब्रह्म परं वै ब्रह्म

ॐ तत्सत्

ॐ योऽसौ भूतात्मा गोपाल

ॐ तत्सत्

ॐ योऽसौ सर्वभूतात्मा गोपाल

ॐ तत्सत्

ॐ यो ह वै श्रीवेङ्कटेश्वरो देवो भगवा-

न्भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै नमो नमः व्यङ्कटेशो. ३

ॐ यो ह वै श्रीवेङ्कटेश्वरो देवो

भगवान्यश्च ब्रह्मा तस्मै

वै नमो नमः

ॐ वृषादर्विकुलं ह वै

शिविकुलं बभूव

ॐ श्रीगुरुः सर्वकारणभूता शक्तिः

त्रि.म.ना. ७।११
सुवालो. १४।१

गायत्र्यु. १
२ प्रणवो. १८

गोपालो. ३।१३

गोपालो. ३।१५

गोपालो. ३।१२

गोपालो. ३।१६

गोपालो. ३।१४

गोपालो. ३।१७

व्यङ्कटेशो. ३

व्यङ्कटेशो. ३

इतिहा. १

भावतो. २

* पश्चादुपलब्धानामुपनिषदां वाक्यानि पूर्वाभोत्तरार्थयोश्चानवधानतया गलितानि वाक्यान्वस्मिन्परिशिष्टे सन्निवेशिता-
नीति विदाकुर्वन्तु विपश्चितः ।

अकार सकारमध्ये ब्रह्म परिपूर्णं अद्वैतो. ५
 अमावाज्यस्य हुत्वा मन्थे छांदो. ५।२।४
 सम्पातगवनयेत् २ रुद्रो. ४५
 अमाहाः सर्वभूतेषु सर्वेन्द्रिय-
 गुणातिगः २ रुद्रो. ४५
 अग्न्यश्च धाम्नां त्वमेव ऋग्भिः
 सुभाण्ड इज्योऽसि विष्णू. ५
 अज त्वन्नाभौ जगदेतद्विचित्रं मध्ये-
 ऽर्पितं यस्मिन्विश्वं भुवनं च त्वमेव २ रुद्रो. ७
 अजस्त्वेको जुषमाणोऽनुशेषे अहा-
 त्येनां भुक्तभोगामजस्त्वम् २ रुद्रो. ४७
 अजां मायां लोहितशुक्लकृष्णां
 बहूनस्माजनयन्तीं सरुषाम् २ रुद्रो. ४७
 अजो नित्यः शाश्वतश्च निर्गुणो
 निष्कलस्तथा ना. म. १२
 अणोरणीयान्महतो महीयानात्मा
 गुहायां निहितोऽस्य जन्तोः वे. सारो. २४
 अतिरात्रामिहोत्रभस्मनाग्नेर्भसित-
 मिदं...प्रणवेनोद्धूलनं कुर्यात् वासु. १६
 अत्याश्रमस्थाः परिमुच्यन्ति धीरा-
 स्तेषां सुखं शाश्वतं नेतरेषाम् वे. सारो. ३
 अत्याश्रमस्थो हि हिरण्यगर्भः वे. सारो. ५
 अथ परमात्मा नाम यथाक्षर-
 मुपासनीयः आत्मोप. ७
 अथ येनैताः शिरा अनुव्याप्ता
 एष वाव स व्यानः मैत्रा. २।७
 अथान्तरात्मा नाम पृथिव्याप... आत्मोप. २
 कर्मविशेषणं करोति अद्वैतो. ५
 अद्वैतं कथितं येन पुरुषोऽमूढो भवति
 अन्यस्तपन्तु हेतयो घोररूपा भक्तेषु
 त्वं शिवो भव शत्रूनस्माकंजहि.. २ रुद्रो. ६९
 अदीनाः स्याम शरदः शतं भूयश्च
 शरदः शतात् [प्रवर्ग्या. २४+ वा. सं. ३६।२४
 अयमग्निर्वैश्वानरो योऽयमन्तः पुरुषः वे. पू. ३।७
 अयमेव परा काष्ठा स ब्रह्म स
 शिवः स्वयम् २ देव्यु. ३५
 अयं वाव खल्वस्य प्रतिनिधिः
 अरजोऽयममुतो वै विशोकः वे. पू. ४।८
 २ देव्यु. २७

अवधूतानां परमहंसानां शीतोष्ण-
 सुखदुःखमानावमानसहनं बहु-
 जन्मान्तरेषु योगसिद्धानाम् भक्तियो. १
 अवस्थातीतः पर आत्मा त्वमेव २ रुद्रो. ६६
 अव्यक्तैकाक्षरं पूर्णा सूर्याक्ष्य-
 ध्यात्मकुण्डिका मुक्तिको. १।३६
 अस्मिन्मूर्तिश्चतुर्थी या साऽस्तुज-
 छेषमव्ययम् । स हि सङ्कर्षणः
 प्रोक्तः... अनिरुद्धात्तथा ब्रह्मा
 तन्नाभिकमलोद्भवः । ब्रह्मणः
 सर्वभूतानि चराणि स्थावराणि च ना. म. ६०
 अहमेव वात इव प्रवाभ्यारभमाणा
 भुवनानि विश्वा [२ देव्यु. ६+क्र. मं. १०।१२५।८
 अहमेव स्वयमिदं ददामि
 ज्ञानमैश्वरम् (देवी) २ देव्यु. ५
 अहमेवाखिलाराध्या ह्यहं
 ध्येयाऽखिलैरपि (देवी) २ देव्यु. ३
 अहं दधामि द्रविणं हविष्मते
 (सुप्राव्ये) सुवीर्याय सुन्वते
 [२ देव्यु. ७+क्र. मं. १०।१२५।२
 अहं विश्वं भुवनं चेतयामि २ देव्यु. ६
 अहं विश्वेभि(रुद्रेभि-र्वसुभि-श्चराम्यह-
 मादित्यैरुत विश्वदेवैः[२ देव्यु. ६+क्र. मं. १०।१२५।१
 अहं सर्वत्रगो ब्रह्मन् भूत-
 ग्रामान्तरात्मकः ना. म. ३७
 अहं हयशिरा भूत्वा समुद्रे पश्चि-
 मोत्तरे । पिबामि सुहुतं हव्यं
 कव्यं च श्रद्धयाऽन्वितम् ना. म. ४९
 अहं हि जीवसंज्ञातो मयि जीवः
 समाहितः ना. म. ३६
 अहं हि पुरुषो ज्ञेयो निष्क्रियः
 पञ्चविंशकः । निर्गुणो निष्कल-
 श्रैव निर्द्वन्द्वो निष्परिग्रहः ना. म. ३२
 अहानि शं भवतु नः शः रात्रीः
 प्रतिधीयतां [प्रवर्ग्या. ११ वा. सं. ३६।११
 आपो वा इदमासन्नं सलिलमेव
 आपो हि घ्रा भयोभुवः... वेङ्कटो. १
 [वा. सं. ३६।१४+ प्रवर्ग्या. १४
 क्र. मं. १०।१।१

आर्जवं नाम मनोवाक्कायकर्मणां
विहिताविहितेषु जनेषु...

एकरूपत्वम्

शांङ्गि. १।१।३

आवहन्ती वितन्वाना कुर्वाणा

चीरमात्मनः । वासांसि मम

गावश्चान्नपाने च सर्वदा ।

ततो मे श्रियमावह

तै.आ. ७।१४।१

आश्रमेष्वेवावस्थितस्तपस्वी मुच्यते

वे. सारो. ३१

आह्लादिनी गरीयसीयमन्तरे भूत्वा

वे. पू. ४।८

राधा कृष्णेनाराधिता

राधाकृष्णमाराधयत्

राधिको. ४

इदं सार्वकामिकं मोक्षद्वारं यद्योगिन

उपदिशन्ति

वेङ्कटो. ३

इन्द्रो विश्वस्य राजति

[प्रवर्ग्या. ८+

वा. सं. ३६।८

ईशानो भगवो भगवान् रुद्रो

महादेवस्त्वमीश्वरः । परं ब्रह्म

परं धाम परः पारः परायणः

२ रुद्रो. ५६

उभयात्मको विराट् प्रणवः

ना. प. ८।१

उत्पन्न एव भवति शरीरं

चेष्टयन् प्रभुः

ना. म. २४

ऋचं वाचं प्रपद्ये [प्रवर्ग्या. १+

वा. सं. ३६।१

ऋचो अक्षरे परमे व्योमन्

यस्मिन्देवा अधि विश्वे निषेदुः ।

यस्तं न वेद किमृचा करिष्यति..

वेङ्कटो. ३

ऋतं सत्यं नामरूपातिगत्त्वं

२ रुद्रो. ६७

एकमेवाद्वितीयं यदुरोर्वाक्येन

निश्चितम् । एतदेकान्तमित्युक्तं

न मठो न वनान्तरम्

मैत्रे. २।१५

एको रुद्रस्त्वं हि सर्वस्य कर्ता..

२ रुद्रो. ५१

एतत्सखलु वाव सर्ववरिष्ठः श्रयते

उत्तमपुरुषः

वे. पू. ३।५

एतत्त्वया न विज्ञेयं रूपवानिति

दृश्यते । इच्छन्मुहूर्तान्नश्येय-

मीशोऽहं जगतो गुरुः

ना. म. ३४

एतदमृतमभयमेतत्परायणमेतद्ब्रह्मेति

वे. पू. ३।३

एतद्वयेवाक्षरं ब्रह्म

वे. सारो. १५

एतद्वैराटकं मद्भुः मज्जलं सत्त्वं

बिन्दुस्वरूपं महाकारस्वरूपं

ज्योतिर्मयं विद्धि

२ सारो. १

एतमात्मानं गूढमनुप्रविष्टं

२ देव्यु. ८

एवं विदित्वा परमात्मलिङ्गमस्या-

श्रमस्थाः परिमुच्यन्ति सर्वे

वे. सारो. ४१

एवं स्थित्वा संसृतौ वर्तमानः

संसारिव सुखदुःखादिभोक्ता ।

उन्मत्तमूकवधिरान्धवत्सदा

विभाव्यमानो मूढधीभिर्विमुक्तः

निलंपो. १३

एष आत्मा तपसाऽऽलोक-

नीयो नान्यैर्धर्मैः..

२ देव्यु. १९

एष आत्माऽऽहत पाप्मा विरजो

विशोको विमृत्युरजिघृत्सो-

ऽपिपासः

२ देव्यु. २५

एष आदित्ये तपति तेजसेद्धः

२ देव्यु. २८

एष एव हि भूतात्मा भूते

भूते व्यवस्थितः

२ देव्यु. १२

एष धाता विधाता च स्वराट्

सम्प्राट् प्रजापतिः

२ देव्यु. १०

एष दिव्यो देव एकः पुराणः

२ देव्यु. ११

एष देवः शीर्यमाणैर्न शीर्णः

२ देव्यु. २६

एष देवैर्वेदसङ्घैश्च विप्रैरभिष्टुतो-

ऽप्रेतक्यो हीन्द्रियैश्च

२ देव्यु. २७

एष ब्रह्मैष एवेन्द्र एष सर्व चराचरम्

२ देव्यु. २५

एष भूतपतिरेव सेतुर्विवरणो...

२ देव्यु. ९

एष सुतेषु जागर्ति भूतंभूतं..

२ देव्यु. ९

एषोऽनन्तश्चेष्टते देहजालैर्यथो-

र्णनाभिः सृजते तन्तुजालम्..

२ देव्यु. २८

एषोऽनन्तो महिमाधार ईशो भूमा..

२ देव्यु. २४

एषोऽन्तरादित्ये ह्यमृतो दृश्यते

हिरण्यमयः पुरुषः शिवः

२ देव्यु. १०

एषोऽन्तर्याम्यमृतः पुराणः सदा

जनानां हृदये सन्निविष्टः

२ देव्यु. ८

एषोऽशरीरो विश्वकर्ता गुणेशः

२ देव्यु. २६

एषो हि देवः प्रदिशो नु सर्वः पूर्वो

हि जातः स उ गर्भेऽनन्तः । स

एव जातः स जनिष्यमाणः प्रत्य-

ङ्मुखस्तिष्ठति विश्वतोमुखः

श्रुतिर. ४.

ओङ्कारः प्रणवो व्यापी ह्यनन्तो-

ऽनन्तविक्रमः । तारं सूक्ष्मं

वैशुतरत्वं.. शुक्लं सर्वशरीरगम्

२ रुद्रो. ५५

ओदनं तव भूतेश ब्रह्मक्षत्रं जगत्तथा कया त्वं न ऊत्याभि प्रमन्दसे वृषन् [प्रवर्ग्या. ७+	२ रुद्रो. ५३ वा. सं. ३६१७	जलस्य चलनादेव यथा चलति भास्करः । तथैष सर्वभूतेषु तद्धर्मैर्नैव लिप्यते	२ देव्यु. १३
कयानश्चित्र आ भुवद्वती सदावृधः सखा । कया शचिप्रया वृता [प्रवर्ग्या. ४+वा. सं. ३६१४	क्र. मं. ४।३११२ २ देव्यु. २४	(भगवन् !) जीवलोका अविद्या संग्रहा भवान्मोक्षो निमज्ज्योन्मज्ज्य कुतश्चिद्विधामं न यान्ति	चिदम्बरो. १
कविः प्रधानो रसवजोऽयमात्मा कस्त्वा सत्यो मदानां म* हिष्ठो मत्सदन्धसः । दृढा(ह्वा)चिदा रुजो..	प्रवर्ग्या. ५ क्र. मं. ४।३११२	ज्योक्ते सन्दृशि जीव्यासं [प्रवर्ग्या. १९+	वा. सं. ३६१९
[वा. सं. ३६१५+	क्र. मं. ४।३११२	ज्ञात्वा हि देवं शुद्धभावैरुपास्यमुपास्य धीराः पश्चिमुच्यन्ति पाशान् । महेश्वरं वै प्रणवार्थरूपं...	वे. सारो. ४
कस्त्वां वेद भूतगर्भविहीनं वेदैर्विश्रं यत्र लीलं त्वयीशे कः सोऽभिध्येयोऽयं यः प्राणाख्यः कामक्रोधौ लोभमोहौ मदश्च मान्सर्यं च त्यज्यते येन योगी	२ रुद्रो. ७६ मैत्रा. १११ निल्लो. १	तच्चक्षुर्देवदितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरन् [प्रवर्ग्या. २४+	वा. सं. ३६१२३
कालामिरुद्रमैत्रेयीसुबालक्षुग्मिन्त्रिका कृतं चाकृतमेते च परमं च परायणम् खल्वियं ब्रह्मविद्या सर्वा सर्वोपनि.. खे वायुः प्रलयं याति गर्भो नारायणो हंसो बिन्दुर्नाद-	मुक्तिको. १।३२ २ रुद्रो. ४३ वै. पू. ३।४ ना. म. १९	तत् एवाष्टाक्षरेण वा इमानि भूतानि जायन्ते, अष्टाक्षरेणैव जातानि जीवन्ति, अष्टाक्षरं प्रयन्त्यभि- संविशन्ति	मुक्तिको. २।१ वेङ्कटो. २ कठश्रु. १३
शिरः शिखा गायत्रिया एवात्मानं पुनीते गुरुपदेशाद्विदितात्मतत्त्वाः शिवस्वरूपं प्रभजन्ति सन्तः	मुक्तिको. १।३१ सहवै. १२ चिदम्बरो. ५ २ देव्यु. १५	ततो वै तान्ब्रह्मिष्ठानवदतोऽवदन् तत्पुरुषाय विद्महे महादेवस्य धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् तथाऽक्षराद्विदिधाः सोम्य भावाः प्रजायन्ते	वे. सारो. ४० मुण्ड. २।१।१
गूढेषु गूढः परपारपारः गोपालतपनं कृष्णं याज्ञवल्क्यं वराहकम्	मुक्तिको. १।३८	तद्यथेदमक्षरमोमित्यक्षरम् । तत्परमित्यक्षरं गुह्यम् तपसा प्राप्यते सत्त्वं...	संध्यो. २० वै. पू. ४।८
चक्षुषश्चक्षुः श्रोत्र एष (व) त्वमीश मनसो मनो बुद्धबोद्धा त्वमेव चक्षुः श्रोत्रं प्रपद्ये [प्रवर्ग्या. १+	२ रुद्रो. ५७ वा. सं. ३६११	तमो वा इदमेक आसीत्स्मात्परंणो- दितः । विषमत्वं प्रयात्येतद्वै रजसो रूपम् तस्मा अरं गमाम वो.. [वा. सं. ३६।१६+	वै पू. ५।१ प्रवर्ग्या. १६ क्र. मं. १०।९।३
चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च द्वाभ्यां पञ्च- भिरेव च । हूयते न पुनर्द्वाभ्यां तुभ्यं होत्रात्मने नमः चित्तमेव हि संसारस्तत्प्रयत्नेन शोधयेत् । यच्चित्तस्तदधीनं च स एवात्माश्रमी भवेत् छन्दांसि वै पत्राणि जगत्प्रतिष्ठा देवर्षे पृथिव्यसु प्रलीयते	विष्णू. ११ वै. सारो. ४५ वेङ्कटो. ३ ना. म. १८	तस्माद्यजमानश्चित्तैतानमीना- त्मानमभिध्यायेत् तवावयवसम्भूतैर्व्याप्तं सर्वमिदं जगन् तस्य वा एतस्य यज्ञस्य द्वावनध्यायौ यदात्माशुचिर्हृयेशः समृद्धिदैवतानि तानृषयोऽर्थमायन् तिलेषु तैलं... एवं प्रोतं त्वय्यद्वितीयं..	मैत्रा. १।१ २ रुद्रो. ४८ सहवै. १९ सहवै. ११ २ रुद्रो. ५९

तुरीयमिदं सततोदितं गुणैर्गुणा-
तीतं विपुषं दिव्यधाम २ देव्यु. २३
तेजः खल्वीरितं विषमं तं प्रयात्येत-
द्वै सत्त्वस्य रूपम् वै. पू. ५।१
ते निलायमचरन्, तेऽनु प्रविशुः
कूष्माण्डानि सहैव. ११
त्वत्तो जातं जगच्छम्भो स्थितं
त्वय्येव... २ रुद्रो. ४६
त्वमश्वमेधो वरार्थिनां वरदोऽसि त्वम् विष्णू. १०
त्वमाशिषं द्रविणं देहि शम्भो २ रुद्रो. ७१
त्वमेष द्यौरसि मातरिश्वाऽसि
धर्मोऽसि होता पोता हन्ता विष्णू. ४
त्वयावृतं लोकमिदं समग्रं को वा
हीनं चेतते त्वद्विहीनः २ रुद्रो. ५१
त्वं देवेषु प्रथितो नामतस्त्वेकः... २ रुद्रो. ७३
त्वं न दिवा नैव रात्रिस्त्वमीशः २ रुद्रो. ६३
त्वं नो माता त्वं पिता चोपनेता
माता बंधुः परमो वै गुरुस्त्वम् २ रुद्रो. ७२
त्वामीदृशं गूढमनुप्रविष्टं सहैव
सन्तं न विजानन्ति देवाः २ रुद्रो. ७८
दक्षिणाशरभंस्कदं महानारायणाह्वयम् मुक्तिको. १।३४
दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु योऽस्मान्देष्टि
यं च वयं द्विष्टमः प्रवर्ग्या. २३
दत्ते ह९ ह मा मित्रस्य मा चक्षुषा
सर्वाणि भूतानि समीक्षतां प्रवर्ग्या. १८
देवकार्यादपि...पितृकार्यविशिष्यते ना. म. ४७
देयं राज्यं देयं शिरो न विचार्यैषा
मुद्रा खेचरी देया भवति वेङ्कटो. ३
देवानां च पितॄणां च पिता
ह्येकोऽहमादितः ना. म. ४८
देवानां महस्तोमफलप्रदा, अमृतेन
तृप्तिं जनयन्ती देवानामन्नेन... सीतो. ७
देवासुरैस्त्वं पुरो मूढगर्भो भूतानां
त्वं महिमा गर्भरूपः २ रुद्रो. ७९
दैवी स्वस्तिरस्तु नः स्वस्तिर्मानुषेभ्यः
[फ. खि. १०।१९१।५+ सहैव. २५
देहो देवालयः प्रोक्तः मैथ्यु. २।२

द्यौः शान्तिरन्तरिक्षं शान्तिः
पृथिवी शान्तिरापः शान्ति-
रोषधयः शान्तिः [प्रवर्ग्या. १७+ वा. सं. ३६।१७
द्वादशाक्षरा वै जगती वेङ्कटो. ३
द्विर्द्वादशेभ्यस्तत्त्वेभ्यः ख्यातो
यः पञ्चविंशकः ना. म. ११
धृत्वा ज्योतिर्निधिं महात्मनो... वे. सारो. १८
न कर्मणा न प्रजया शिवं पूज्या-
मृतत्वमाप्नुयुः वे. सारो. २
न च जीवं विना ब्रह्मन् वायव-
श्रेष्ठयन्त्युत म. ना. २५
न जानन्ति सर्वे हृदा भासमानं २ देव्यु. १६
न तत्र सूर्यो भाति न चेदं चन्द्र-
तारकम् । नेमा विशुतो भान्ति .. श्रुतिर. ३
न तस्य कार्यं करणं च विद्यते न
तत्समश्चाभ्यधिकश्च दृश्यते निर्लेपो. ११
न दृश्यश्चक्षुषा योऽसौ न स्पृश्यः
स्पर्शनेन हि ना. म. १०
नमस्ते अस्तु भगवन्नस्तु यतः स्वः
समीहसे [प्रवर्ग्या. २१+ वा. सं. ३६।२१
नमस्ते अस्तु विद्युते नमस्ते
स्तनयित्तनवे [प्रवर्ग्या. २१+ वा. सं. ३६।२१
नमस्ते हरसे शोचिषे नम अस्त्वग्रे ।
[प्रवर्ग्या. २०+ वा. सं. ३६।२०
नमः श्रीवेङ्कटेशाय शुद्धज्ञान-
स्वरूपिणे । वासुदेवाय शान्ताय
श्रीनिवासाय मङ्गलम् वेङ्कटो. ३
न योगयुक्तोऽपि न चावधूतः परं
भावं नयति शिवभक्तस्य लोके भक्तियो. ६
न शैवमन्त्रादपरोऽस्ति मन्त्रो
भस्मस्नानं नित्यतृप्तिर्हृदन्तः ।
रुद्राक्षाणां धारणं रुद्रमन्त्रः
प्रकीर्तनीयो गुरुमूर्तौ प्रणामः भक्तियो. ३
न विना धातुसङ्घातं शरीरं
भवति क्वचित् ना. म. २४
न साम्परायं प्रविदाम बालाः...
त्वं नो गतिः परमं चासि शम्भो २ रुद्रो. ५०

नान्ये जानन्ति तव भक्त्या	
विहीना ह्यजातं त्वाभीशं	
शरणं प्रपन्नाः	२ रुद्रो. ७९
नारायणः—क एवाहं कस्त्वमेवासीति।	
तस्माद्भगवतो नारायणस्य क	
इति मुख्यं नाम, तथैव क इति	वेङ्कटो. १
ब्रह्मणश्च नामासीत्	
नारायणादिजनको ह्यर्यम्णो	
वरुणस्य हि	२ रुद्रो. ४३
नासौ कलङ्कमाप्नोति देम पङ्क-	अ. पू. १।३९
गतं यथा	
नास्ति तस्मात्परतरः पुरुषाद्वै	ना. म. २०
सनातनात्	
नित्यं हि नास्ति जगति भूतं	
स्थावरजङ्गमम् । ऋते	
तमेकं पुरुषं वासुदेवं सनातनम्	ना. म. २१
निर्गुणो गुणभुक्चैव गुणस्रष्टा	ना. म. १७
गुणाधिकः	ना. म. ५६
निर्वाणं सर्वधर्माणां निवृत्तिः परमास्मृता	
नेत्र ऋणा नृणव इत्समानो	सद्देवै. ५
यमस्य लोके अधिरञ्जुराद्य	
नेह नानाऽस्ति किञ्चिद्वै	२ रुद्रो. ४९
त्वदधिष्ठितमेव हि	सहवै. १२
नोपर्यासीत् जुगुप्सेतानृतात्	२ रुद्रो. ५८
पतिः पशूनां पशवो वयं च	
परो दिवा (ऽहं) परएता पृथिव्यां	२ देव्यु. ७
सदा जनानां हृदये सन्निविष्टः	
पश्येम शरदः शतं जीवेम शरदः	वा. सं. ३६।२४
शतम् (प्रवर्ग्या. २४+)	
पावको अस्मभ्यं शिवो भव	वा. सं. ३६।२०
(प्रवर्ग्या. २०+)	
पुराविदः कवयो ये मनीषिणो	
ज्ञात्वाऽप्येनं निष्प्रकम्पा	
महेशम् । तरन्ति शोकं च	२ देव्यु. २१
पृथक्पृथग्जनाः...	वेङ्कटो. ३
पुरुष एवेदं सर्वं...	
५१	

पुष्पहास चरम त्वमेव वौषट्	
वषट्कारस्त्वामाहुरस्यमखेषु	
प्राशितारम्	विष्णू. २
पृथिवी वायुराकाशमापो ज्योतिश्च	
पञ्चमम् । ते समेता महात्मानाः	
शरीरमिति संज्ञितम् । तदा-	
विशति यो ब्रह्मन्नदृश्यो लघुविक्रमः	ना. म. २२, २३
प्रजापतिर्वा एकोऽग्रे तिष्ठन्	वे. पू. ३।६
प्रसन्नात्माऽऽत्मनि स्थित्वा	
सुखमव्ययमश्रुते	वे. सारो. ४६
प्रशुम्नाद्योऽनिरुद्धस्तु सोऽहङ्कारः	
स ईश्वरः	ना. म. ३०
प्रभाऽस्मीह देवी शशीसूर्यकक्षे..	२ देव्यु. १७
बाह्यात्माऽन्तरात्मा परमात्मा चेति	आत्मोप. ४
ब्रह्मणः कोशोऽसि मेधया पिहितः	वे. सारो. ३०
ब्रह्मपुच्छं प्रतिष्ठा त्वं क्षान्ति-	
राजवमेव च	२ रुद्रो. ५३
ब्रह्मा सनातनो देवो मम	
बह्वर्थचिन्तकः	ना. म. ३९
ब्रह्मैव त्वं त्रिधोर्ध्वस्त्वं गतिस्त्वं..	२ रुद्रो. ४२
भस्मालेपः सर्वगात्रेषु नित्यं	
रुद्राक्षाणां धारणं लिङ्गपूजा ।	
पञ्चाक्षर्याः सञ्जपश्चित्तवृत्त्या	
रुद्राध्यायः पञ्चकृत्यं न चान्यत्	निलेंपो. २
भावप्राप्त्यो ह्यनीडात्मा भावा-	
भावकरः शिवः	२ देव्यु. १८
भाव्यो गुरुः शिव एव प्रधानः	
परात्परः श्रुतिसन्दोहवेद्यः	भक्तियो. ४
भुवो वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा	महाना. ७।२
भूतग्रामशरीरेषु नश्यत्सु	
न नशाम्यहम्	ना. म. ३७
मकारे संस्थितो रुद्रः	अ. वि. ७
मत्तः सर्वं सम्भवति जगत्स्थावर-	
जङ्गमम् । अक्षरं च क्षरं चैव..	ना. म. ३१
मनो हि परमं भूतं तदव्यक्ते	
प्रलीयते । अव्यक्तं पुरुषे..	ना. म. १९
मया सृष्टः पुरा ब्रह्मा मां यज्ञमस्तृजत्	
स्वयम्... मत्पुत्रत्वं च कस्पादौ	

लोकाध्यक्षत्वमव च ॥ अहङ्कार-
 कृतं चैव नाम पर्यायवाचकम् ना. म. ४९-२१
 महाप्रासस्त्वमेवेश मृत्युस्त्वदुपसेचनः २ रुद्रो. ५२
 माया चाहं ह्येष मायी महेशः २ देव्यु. १८
 मायावी परमानन्दस्यैकत्वा
 वैकुण्ठमुत्तमम् । स्वामि-
 पुष्करिणीतीरे रमया सह मोदते वं. पू. ५१२
 माया ह्येषा मया सृष्टा यन्मां
 पश्यसि नारद ना. म. ३४
 मायां तु प्रकृतिं विद्यान्मायिनं
 तु महेश्वरम् २ रुद्रो. ४८
 मां प्रविश्य भवन्तीह मुक्ता
 भक्तास्तु ये मम ना. म. ३२
 मोक्षोऽसि योगोऽसि सृजमि धाना
 परमयज्ञोऽसि विष्णुः ६
 य इमं विश्वं भुवनं यासि जुह्वदृष्टिः... २ रुद्रो. ७०
 य एनं विदुरभृतास्ते भवन्ति
 ह्यथेतरे दुःखमेवाविशन्ति २ देव्यु. ३५
 य एष एतस्मिन्मण्डले पुरुषो यश्चायं
 दक्षिणेश्वन्पुरुषस्तावेनावन्यो-
 न्यस्मिन्प्रतिष्ठितौ बृह. ५।५।२
 य एष सम्प्रेत्यास्माच्छरीरात्समुत्थाय
 परं ज्योतिरुपसम्पद्य स्वेन
 रूपेणाभिनिष्पद्यत एष आत्मा वं. पू. ३।३
 य एषोऽत्यवष्टम्भेनेत्यूर्ध्वमुत्क्रान्तो
 व्यधमानो व्यधनप्रीतस्तस्य तमः
 प्रणुदत्येष आत्मा वं. पू. ३।२
 यतो वाचो निवर्तन्ते... आनन्दं
 प्राप्नुवन्त्येते पुनरावृत्तिवर्जितम् वे. सारो. ७
 यथा बिम्बादिवोद्भूतं बिम्बं तद्व-
 न्नारायणाद्वेङ्कटेशः वं. पू. ५।२
 यथा लोहपिण्डस्त्वग्निसम्पर्काद्वाहमयो
 लोहगतप्रहारादीननुभवतीति
 तद्वद्देहेन्द्रियभूतगुणैरयं
 पुरुषोऽभिभूयत इव वं. पू. ४।३
 यदा चर्मवदाकाशं वेष्टयिष्यन्ति
 मानवाः । एकदैवमकृत्वा च... वे. सारो. ४२
 यदा तमस्तन्न दिवा न रात्रिर्न सन्न
 चासच्छिव एव केवलः । तदक्षरं

तत्सवितुर्वरेण्यं प्रज्ञा च
 तस्मात्प्रसृता पुराणी श्रुतिर. २
 यदा पश्यन्ति मनसा मनीषिणो ये
 ब्रह्म मन्वान उपासते त्वाम् २ रुद्रो. ७७
 यदेतत्कर्णो च पिधाय शृणोति च,
 यदाक्रमिष्यन् भवति नैनं
 वोषं नं शृणोति वं. पू. ३।८
 यद्भूतजालं निखिलं वै विस्पृमेता-
 दृशं त्वां न विदन्ति केचिन्... २ रुद्रो. ७४
 यन्नायणतारार्थसत्यज्ञानसुखा-
 कृति । त्रिपान्नारायणाकारं
 तद्ब्रह्मैवास्मि केवलम् नारसा. शीर्षकं
 यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपः...
 स मेन्द्रो मेधया स्पृणोति ।
 अमृतस्य देवधारिणो भूयासम् वे. सारो. २८
 यस्मात्परं नापरमस्ति किञ्चित्समा-
 न्नाणीयो न ज्यायोऽस्ति कश्चित् ।
 वृक्षवत्स्तन्धो दिवि तिप्रत्येक-
 स्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण सर्वम् श्रुतिर. ७
 यस्य त्रिपुण्ड्रं लसते ललाटे तत्र
 त्रिलोके लसते च सत्यम् चिदम्बरो. ८
 यो देवानां प्रथमं पुरस्ताद्विश्वधिको
 रुद्रो महर्षिः वे. सारो. ५४
 यो देवानां प्रथमश्चोद्भवश्च
 विश्वधिको देवो महर्षिः ।
 हिरण्यगर्भं जनयामास पूर्वं श्रुतिर. ५
 योनौ रेतः सिञ्चति यदर्वाचीन-
 मेनो भ्रूणहत्यायास्तस्मान्मुच्यते सहवै. १२
 यो ह खलु वा वाशितामात्रः
 प्रतिपुरुषं क्षेत्रज्ञः सङ्कल्पाध्यव-
 सायाभिमानलिङ्गः प्रजापति-
 विश्वोऽक्षरस्तेन चेतनेनेदं शरीरं
 चेतनवत्प्रतिष्ठापितम् वं. पू. ३।५
 यो ह खलु वाव अशरीर इत्युक्तः
 स भूतात्मा वं. पू. ४।१
 यो ह वै भगवानात्मा यथाऽन्तर्बहि-
 र्व्याप्तः प्रसिद्धस्तथा स्वं रूपं
 परमं द्वेधा चकार वं. पू. ५।२

लीलामूर्ते रुद्रसंज्ञस्य शम्भोरक्ष्युत्पन्नो
 बीजकोशो पुराणः । रुद्राक्षाख्यः
 सर्वदेवर्षिजुष्टो यस्मिञ्जुष्टे
 सर्वसंसारमुक्तिः चिदम्बरो. ७

लिङ्गं सत्यं निष्कलं ब्रह्मरूपं धार्यं
 पूज्यं हृदये ज्योतिराद्यम् ।
 सत्तामात्रं वाङ्मनोतीतमेतत्
 पञ्चात्मकं भासते येन मुक्तः निर्लेपो. ३

विमुक्तो विशुद्धाद्वैतभावमाश्रित्य
 न द्रष्टा नाद्रष्टा न श्रोता
 नाश्रोता न वक्ता नावक्ता न
 कर्ता नाकर्ता नाभिमानो
 नानावमानः सोऽवधूतः भक्तियो. १

विश्वभूत विश्वं त्वमेव विश्वगोप्ताऽसि
 पवित्रमसि विष्णू. ८

वेदा मद्भस्ताश्चन्द्रार्कानला मन्त्रेन्द्राः
 वेदपर्वतजालोत्थमन्त्रैः २ तारो. १

कूपोऽयमेव हि रदेव्यु. ३७

वेदशास्त्रपुराणानि पर्यवस्यन्ति
 शङ्करे । तावत्तेषां समभ्यासो
 यावत्तद्भक्तिसम्भवः चिदम्बरो. ११

वेदान्तसारसर्वस्वं यो जानाति स
 ईश्वरः वे. सारो. ५९

व्यष्टिस्वरूपः प्रणवस्तदेतत्संसेवमानो
 न पुनर्भवे स्यात् चिदम्बरो. ९

शकटमिवाचेतनमिदं शरीरं
 शब्दस्पर्शादयो ह्यर्था अनर्था इव ते. वे. पू. ४१६

शम्भुः साक्षादद्वयात्मा स एव
 रहस्यमेतन्न विदन्ति लोकाः चिदम्बरो. १०

शरीरमिदं मैथुनादेवोद्भूतं...
 शरीरमेतद्भटवद्विदित्वा चिदम्बरं
 नित्यमीशं विदित्वा । मृत्युं तीर्त्वा
 सर्वपापं विहृत्य शिवे परब्रह्मणि
 यां...तेजः चिदम्बरो. १२

शरीरं मे विचर्षणं जिह्वा मे मधु-
 मत्तमा । कर्णाभ्यां भूरि विश्रुवम् वे. सारो. २९

शं न इन्द्रा पूषणा वाजसातो
 शमिन्द्रा सोमा सुविताय शं योः
 [प्रवर्ग्या. ११+ वा. सं. ३६११ क. मं.

शं नः कनिकद्वेवः पर्जन्यो प्रवर्ग्या. १०

शं नः कुरु प्रजाभ्योऽभयं नः पशुभ्यः प्रवर्ग्या. २२

शाश्वतश्च स्थिर ईशः स्वतन्त्रः
 स्वमहिम्नि तिष्ठत्यनेनेदं शरीरं
 चेतनवत्प्रतिष्ठापितम् वे. पू. ३१५

शांतिरेव शांतिः सा मा शांतिरेषि प्रवर्ग्या. १७

शिवद्रोही शिवभक्तैर्विनिन्द्यः शिव-
 प्रसादे च पराङ्मुखेन । दात्रोस्त-
 स्मिन्मदमात्सर्य एतान्नियुज्जीत
 भगवान्नीलकण्ठः निर्लेपो. १२

शिवध्याने शिवपूजाप्रसङ्गे
 रुद्राक्षाणां धारणे भस्म धार्यम् निर्लेपो. ११

शिवः प्राणः शिवभक्तस्य सेवा
 शिवप्रसङ्गे मतिरस्य सर्वदा ।
 शिवप्रसादस्य धृतिर्निर्गन्तरं
 शिवादन्त्यदेवविचिन्तनं न भक्तियो. २

शिवे भक्तिर्जायते पुण्यलेशाद्भक्ति-
 र्मूलं सर्वसंसारमुक्तेः चिदम्बरो. ५

शिवो हि कर्ता जगतामनादिर्न
 जानते यं श्रुतयोऽपि सम्यक् चिदम्बरो. २

स एव काले भुवनस्य मध्ये विश्वस्य
 स्रष्टारमनेकरूपम् । विश्वस्यैकं
 परिवेष्टितारं ज्ञात्वा शिवं
 शांतिमत्यन्तमेति श्रुतिर. १०

स एष दहराकाशमादित्यरूपः
 शरीरमित्थं रथीकृत्य स्वयं
 रथिको भूत्वैवमेव पिण्डब्रह्माण्ड-
 रथरथिको बभूव वे. पू. ३११०

स एष पञ्चधात्मानं विभज्य निहितो
 गुहायां मनोमयोऽशरीरो
 भारूपः सत्यसङ्कल्प आत्मा
 दिव्यशरीरः श्रीविक्रदेश इति वे. पू. ३१८

स एष शुद्धः पूतः शान्तो प्राणो-
 ऽनिशमात्मा नो ज्ञेयः वे. पू. ३१५

स ओङ्कारो महादेवः स विष्णुः स
 च तारकः । नातः परं जगद्भाति
 यस्य भासा निरन्तरम् चिदम्बरो. १३

स जीवः परिसंख्यातः शेषः		सम्भूतत्वादात्मानं प्रभुं भगवन्तं	
सङ्कर्षणः प्रभुः	ना. म. २५	कारयितारं नापश्यत्	वें. पू. ४१२
सदानन्दं परमानन्दं... परमपदं		स वा एषोऽस्य हृदन्तरे	
वेङ्कटेशाख्यं वैष्णवं यद्वत्त्वा		तिष्ठन्नकृतार्थो मन्यते	वें. पू. ३१९
न निवर्तन्ते योगिनः	वेङ्कटो. ५	स वा योऽयं हृदन्तः पुरुषो	
स प्रजापतिरेकः पुष्करपर्णं समभव-		भगवान् वेङ्कटेशः रीयो	
द्भगवतोऽस्यान्तर्मनसि कामः		वासुदेवात्मा	वें. पू. ३१९०
समवर्तत इदं सृजेयमिति	वेङ्कटो. १	स विश्वकृद्विश्वविदात्मयोनिर्यः..	निलेंपो. १२
समप्रीवशिरःकायः संवृतास्यः		स सोमः स सत्यं स विष्णुः	
सुनिश्चलः	वराहो. ५३२	स रुद्रः स देवः स सर्वम्	वेङ्कटो. ५
स यः सायं प्राप्तीयात्सोऽस्य		सहस्रबाहो सहस्रमूर्ते सहस्रास्य	
सायं होमः	कठश्रु. २१	सहस्रसम्भव विश्वं त्वामाहुः	विष्णू. १
सर्वमोङ्कार एव [माण्डू. १+	नृ. पू. २१२+४१२	सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः...	श्रुतिर. ९
[+नृसिंहो. ११२+	रामो. २११	सुमित्रिया न आप ओपधयः सन्तु	प्रवर्ग्या. २३
सर्वाननशिरोप्रीवः सर्वभूतगुहाशयः	श्रुतिर. ८	सोऽहं ममेदमित्येवं मन्यमानो	
स वा एष आत्मेहात्मनिवसितानि		निबद्धो ह्यात्मनाऽऽत्मानं	
तैः कर्मफलैः परिभूयमान इव		जानन्नेव खचरः कृतस्वानुचरैः	वें. पू. ४१२
शरीरे वा विचरति	वें. पू. ३१११	पथैरभिभूयमानः परिभ्रमति	वें. पू. ४१८
स वा एष शुद्धः स्थिरो चलसा-		स्वधर्म एव सर्वं धत्ते	वें. पू. ४१८
लेपोऽव्यग्रो प्रेक्षकवदवस्थितः	वें. पू. ३११२	स्थविर हिरण्यगर्भं नारायण...	
स वा एषोऽभिभूतः परकृतैर्गुणैरि-		स्वयम्भूर्भूतादिर्महाभूतोऽसि	विष्णू. ७
त्यंशाभिभूतत्वात्सम्भूतः प्रयातः			

इति परिशिष्टं समाप्तम् ।

